BIBLIOTHÈQUE

CLASSIQUE LATINE,

OU

COLLECTION

DES AUTEURS CLASSIQUES LATINS,

[illegible]

A S. M. Louis-Philippe Ier,

Roi des Français,

PAR [illegible] LEMAIRE.

[illegible]

A PARIS,

DE L'IMPRIMERIE DE FIRMIN DIDOT,

[illegible]

[illegible]

BIBLIOTHECA

CLASSICA LATINA

SIVE

COLLECTIO

AUCTORUM CLASSICORUM LATINORUM

CUM NOTIS ET INDICIBUS.

On souscrit, à Paris,

Chez N. E. LEMAIRE, Editeur, rue des Quatre-Fils, n° 16, au Marais.
DEBURE frères, libraires du Roi, rue Serpente, n° 7.
TREUTTEL et WURTZ, libraires, rue de Bourbon, n° 17.
A. F. DIDOT, imprimeur de l'Institut, rue Jacob, n° 24.
BRUNOT-LABBE, libraire, quai des Augustins, n° 33.
Jul. RENOUARD, libraire, rue de Tournon, n° 6.
H. VERDIÈRE, libraire, quai des Augustins, n° 25.
ARTHUS-BERTRAND, libraire, rue Hautefeuille, n° 23.
LECOINTE, quai des Augustins, n° 49.

Et chez tous les libraires de France et des pays étrangers.

M. T. CICERONIS

QUÆ EXSTANT

OMNIA OPERA

CUM

DEPERDITORUM FRAGMENTIS

IN QUATUOR PARTES DIVISA

ITEM

INDICES QUINQUE

NOVI ET ABSOLUTISSIMI.

EXCUDEBAT MARLIN.

M. T. CICERONIS

QUINQUE

INDICES

NOVI ET ABSOLUTISSIMI

EX EDITIONE J. VICT. LECLERC

RECOGNOSCENTE ET AUGENTE

N. E. LEMAIRE

VOLUMEN UNICUM.

PARISIIS

COLLIGEBAT NICOLAUS ELIGIUS LEMAIRE

POESEOS LATINÆ PROFESSOR

MDCCCXXXII.

NOVI EDITORIS PRÆFATIO.

Ut tandem Ciceronianæ huic editioni finem imponamus, et simul ad exsolvendam promissorum fidem, unum restat hoc volumen quod *Indices quinque* novos et absolutissimos complectitur. Quibus perficiendis, post *Clavem Ciceronianam* ab *J. Aug.* Ernesti olim confectam, summopere jam et non sine diuturnis vigiliis incubuerat vir mihi semper maximis laudibus ornandus, novis semper prosequendus gratiis J. V. Le Clerc, qui omnes editionis suæ opes et pretiosam doctrinæ copiam mecum summa humanitate communicavit. Præsto etiam fuere locupletissimi indices, quos Lipsiæ non ita pridem edidit *Christ. God.* Schutz; unde multa pariter desumpsimus. Hinc itaque factum est, ut verba vel nomina adderentur, non modo quæ ad nostram editionem pertinent, sed etiam quæ ex varia lectione aliis recepta fuere. Præterea plures aliquando et sine ulla explanatione locorum indicationes subjunximus, ut diffuso illi et vario Clavis Ciceronianæ monumento nudi quoque indicis copia accederet.

In disponendis autem his indicibus, quoniam ordinem nulla ratio necessario præscriberet, commodis nostris solummodo paruimus, ducem in hac re tantum J. V. Le Clerc non sequuti. Cujus tamen quum totus labor in nostram utilitatem cesserit, exscribenda quoque est præfationis illa pars, qua impensam diligentiam collataque in emendando et locupletando Ernestii opere studia potissimum enarrat :

« Jam primo ostendam loco, inquit ille vir vere doctissimus, quid ad Indicem legum præstiterim : addere opus fuit e fragmentis recens evulgatis, quum multa alia, tum legem *Aterniam Tarpeiam, Juliam Papiriam*, tres *Valerias* novas; imo ex olim editis scriptis, *Serviliam* ipsam Rulli, quam omnes, licet non semel ad notata de hac lege provocarent, tamen omiserant.

» Nonnulla quoque, et iis quædam alicujus momenti, Indici geographico adjecta sunt : quanquam satis accuratas, ut in hac simplicitate, interpretis illius explanationes fere ubique servavi. Sed quod is non fecerat, in nominibus minus notis aut obviis, locum unum alterumve Ciceronis afferre opportunum putavi, in notissimis atque usitatissimis, supersedi.

» Multo plura, in INDICE HISTORICO, non tantum e novis scriptis addenda, sed e priscis corrigenda erant : in quo quam sæpe, quam graviter, quam contra ipsius Ciceronis fidem Ernestius peccaverit, vix dicere auderem, nisi exstarent paginæ, nuperrime etiam tota Europa typis renovatæ, ubi, ne omnia persequar, confuderat *Africanum* minorem cum majore; *Alcmæonem* Amphiarai, cum philosopho; *L. Tullium*, legatum Ciceronis proconsulis in Cilicia, cum ejusdem fratre patrueli, quem is secum habuit, quum in Verrem inquireret, etc. Simili confusione laborabat in *P.* et *L. Murena*, et sæpius in *Pisonibus*, in *Pompeiis*, in *Varronibus*, in *Dionysiis* tyrannis. Interdum etiam unum hominem duobus nominibus indicarat, altero vero, falso altero, ut *C. Avianum*, qui alibi erat *Gavianus*, etc. Permixta hæc, quoad fieri potuit, explicata sunt.

» Sed nihil in retractando opere ac refingendo, ut Græca, et nonnulla alia sileam, pertinaciorem industriam flagitavit, quam INDEX ille LATINITATIS, quem Ernestius primum ex vett. edd. multo ante concinnavit, quam proprio Marte novam dedisset, et post negligentius relegisse videtur, et interpolasse : unde plurima passim verba erant, quæ ipse deinceps ex edd. suis exsulare jussit; plurimæ autem interpretationes, quas damnavit. Longum esset has recensere; verba vero quis nunc habere ut genuina nos sinat, *ea*, sensu eodem, quo *propterea*; *collimare*, et alia monstra, quæ omnes ubique editores *Clavis* Ernestianæ sic oscitanter admittunt, ut nulla animadversione, aut censoria nota legentes erroris admoneant? Multa igitur hic, novis grammaticorum decretis, ex albo Latinitatis exclusa; sed multa quoque, atque etiam plura, nunc primum, post tot literas e codd. palimpsestorum tenebris erutas, in ordinem recipienda fuisse, doctis viris non sine quadam gratulatione denuntio. Incredibile enim est, quanta ex illo tam diu inexplorato fundo locutionum messis efflorescat, quibus dehinc locupletandi sint linguæ thesauri, et quot vocabula prodeant, vel his scriptis nondum ante nos addita, ut *arvus*, aut *arbustus* ager; *conventitium*, *curiatim*, *decessor*, *dissepire*, *gurgulio*, *intermenstruum* tempus, *incommutabilis*, *rebellio*, etc. vel prorsus nova, et Latio nostro nunquam audita, ut *dodrantariæ* tabulæ, *famata* causa, etc. quæ qui in Indicibus Ciceronianis hodie negligeret, nemo eum recte judicantium excusatum haberet.

» Quid plura dicam? piget enim referre, quo fastidio ordinem *alphabeticum*, quem vocant, plerumque perturbatum, ad severio-

rem normam commodioremque usum redegerim. Sed, nugarum istarum etiam non habita ratione, nulla prope in diversissimis totius voluminis partibus abiit pagina, quin secum aliquid auferret a me vel diligentius emendati, vel fusius explicati, vel omnino novi. »

Plura his addere supervacuum videtur : attamen, ne quis fortasse error humanitus irrepsisset, tres præsertim ex his indices doctissimi viri denuo recognoverunt et expleverunt, *Historicum* ipse J. V. Le Clerc; *Geographicum* F. Ansart, in collegio S. Ludovici Geographiæ professor; *Legum indicem* Fr. Poncelet, juris romani in Academia Parisiensi consultus et professor. Hic autem, quidquid ex repertis nuperrime Gaji fragmentis Ciceroni explanando posset conferre, non minori humanitate quam doctrina nobis suppeditavit.

Omnia vel addita, vel in melius mutata, J. V. Le Clerc præmisso notaverat asterisco, quem nos religiose servavimus. Quidquid autem novi in hac nostra editione adjectum fuit, pariter asterisco, post primum verbum posito, signatum est.

Post hanc præfatiunculam sequentur, 1° Explicatio signorum, quibus ad indicanda et reperienda vocabula utimur; 2° Tabula artificum, poetarum, philosophorum, etc. quorum nomina in M. T. Ciceronis operibus occurrunt; 3° Tribus Romanæ XXXV; 4° Philosophi in sectas redacti; 5° Tabulæ philosophorum.

Quod superest, tibi satisfaciat hoc volumen, amice lector, vehementer opto et expeto. VALE,

Scr. Parisiis, idibus april. MDCCCXXXII.

N. E. L.

EXPLICATIO SIGNORUM.

In indicibus digerendis commoditas postulavit, ut per omnia Ciceronis opera quibusdam uteremur notis, quæ ordine hæ sunt : ubi duo sunt numeri, primo signatur liber, secundo caput Gruterianæ distinctionis. — Asteriscus * indicat opera nunc primum novis aucta fragmentis, vel omnino nova.

RHETORICA.	Her. I, I.	ad Herennium liber primus, caput primum.
	Her. II, I.	ad Herennium liber secundus, caput primum; et sic ad IV.
	Inv. I, I.	de Inventione liber primus, caput primum.
	Inv. II, I.	de Inventione liber secundus, caput primum.
	Or. I, I.	de Oratore liber primus, caput primum; et sic ad III.
	Brut.	Brutus, sive dialogus de Claris Oratoribus.
	Or. cum uno numero.	Orator, ad M. Brutum.
	Top.	Topica, ad C. Trebatium.
	Partit.	de Partitione Oratoria dialogus.
	Opt. gen. or.	Fragm. de Optimo genere oratorum.
ORATIONES.	Quint.	Oratio pro P. Quintio.
	Rosc. Amer.	—— pro S. Roscio Amerino.
	Rosc. Com.	—— pro Q. Roscio Comœdo.
	Div. cum uno numero.	Divinatio in Q. Cæcilium; s. Cæcil.
	Act. I in Verr. I.	Actio prima in Verrem, caput primum.
	Verr. I, I.	Actionis secundæ in Verrem lib. primus, cap. primum; et sic ad V.
	Cæcin.	Oratio pro A. Cæcina.
	* Font.	—— pro M. Fonteio.
	Manil.	—— pro lege Manilia.
	Cluent.	—— pro A. Cluentio.
	Agr. I, I.	Agraria prima in Rullum, cap. primum; et sic ad III.
	* C. Rab. s. Rab. perd.	Oratio pro C. Rabirio, perduellionis reo.
	Cat. I, I.	—— prima in Catilinam, cap. primum; et sic ad IV.
	Muren.	—— pro L. Murena.
	* Flacc.	—— pro L. Flacco.
	Sull.	—— pro P. Sulla.
	Arch.	—— pro P. Licinio Archia.
	Sen. p. Red.	—— in Senatu, post reditum.
	Quir. p. Red.	—— ad Quirites, post reditum.
	Dom.	—— pro Domo.
	Ar. Resp.	—— de Aruspicum responsis.
	Planc.	—— pro Cn. Plancio.
	Sext.	—— pro P. Sextio.
	Vat.	—— in Vatinium.
	Cœl.	—— pro M. Cœlio.
	Prov. Cons.	—— de Provinciis consularibus.
	Balb.	—— pro L. Cornelio Balbo.
	Pis.	—— in L. Calp. Pisonem.
	Rab. Post.	—— Pro C. Rabirio Postumo.
	Mil.	—— pro T. Annio Milone.
	Marcell.	—— pro M. Marcello.
	Ligar.	—— pro Q. Ligario.
	Dejot.	—— pro rege Dejotaro.
	Phil I, I.	in M. Antonium Philippica prima, caput primum; et sic ad XIV.

EPISTOLÆ.

ad Div. I, I.	Liber primus epistolarum, quæ vulgo *ad Familiares* dicuntur; epistola prima; et sic ad XVI.
Att. I, I.	Liber primus epistolarum ad Atticum, epistola prima; et sic ad XVI.
Q. fr. I, I.	Liber primus epistolarum ad Quintum fratrem, epistola prima; et sic ad III.
Brut. ep. I.	Liber epistolarum ad Brutum, epistola prima.

PHILOSOPHICA.

Acad. I, I.	Academicorum liber primus, caput primum.
Acad. II, I.	Academicorum liber secundus, caput primum.
Fin. I, I.	Liber primus de Finibus, caput primum; et sic ad V.
Tusc. I, I.	Liber primus Tusculanarum quæstionum, caput primum; et sic ad V.
Nat. D. I, I.	Liber primus de Natura Deorum, caput primum; et sic ad III.
Div. I, I.	Liber primus de Divinatione, caput primum.
Div. II, I.	Liber secundus, caput primum.
Fat. I.	De Fato, caput primum.
*de Rep. I, I.	Liber primus de Republica, cap. primum; et sic ad VI.
Leg. I, I.	Liber primus de Legibus, caput primum; et sic ad III.
Off. I, I.	Liber primus de Officiis, caput primum; et sic ad III.
Sen. I.	de Senectute, caput primum.
Amic. *vel* Læl. I.	de Amicitia, caput primum.
Parad. I, I.	Paradoxon primum, caput primum.
Univ.	Timæus, seu de Universo.

FRAGMENTA.

Petit. C.	Q. Cic. de Petitione Consulatus.
*Or. pr. Tull.	Oratio pro M. Tullio.
Or. pr. Varen.	—— pro L. Vareno.
Or. pr. Opp.	—— pro P. Oppio.
Or. pr. Fundan.	—— pro M. Fundanio.
Or. pr. Cornel. I.	—— pro C. Cornelio, actio prima.
Or. pr. Cornel. II.	—— pro C. Cornelio, actio secunda.
Tog. Cand.	—— in Toga candida.
Or. pr. Gall.	—— pro Q. Gallio.
*in Clod. et Cur.	—— in P. Clodium et Curionem.
*de reg. Alex.	—— de rege Alexandrino.
Or. pr. Vat.	—— pro P. Vatinio.
*Or. pr. Scaur.	— pro M. Æmilio Scauro.
*de ære alien. Mil.	—— de ære alieno Milonis.
Epist. ad Titin.	Epistola ad M. Titinium.
Epist. ad C. Nep.	Epistolæ ad Cornelium Nepotem.
Epist. ad Pans.	——— ad C. Pansam.
Epist ad Hirt.	——— ad A. Hirtium.
Epist. ad Brut.	——— ad M. Brutum.
Hortens.	Hortensius, sive de Philosophia.
Academic. fragm.	Academicorum ad Varronem fragmenta.
Fragm. lib. incert.	Fragmenta ex libris incertis.
Arat.	Ex Arato Phænomena.

TABULA

Artificum, Grammaticorum, Historicorum, Geographorum, Poetarum, Medicorum, Rhetorum, Oratorum, Jureconsultorum, Mathematicorum, Philosophorum, quorum nomina in Ciceronis libris occurrunt.

ARTIFICES.

Aetion, pictor.
Aglaophon, pictor.
Alcamenes, statuarius.
Antigenidas, tibicen.
Antipho, ὑποκριτής.
Apella, architectus.
Apelles, pictor.
Arion, musicus.
Aristoxenus, musicus.
Avianus Evander, statuarius.
Boethus, statuarius et cælator.
Calamis, statuarius.
Canachus, statuarius.
Chares, statuarius.
Cluatius, architectus.
Cyrus, architectus.
Damo, musicus.
Lysippus Sicyonius, statuarius.
Mentor, cælator.
Myron, statuarius.
Nicomachus, pictor.
Parmenides, pictor.
Phemius, musicus.
Phidias, statuarius.
Philo, architectus.
Polycletus, statuarius.
Polygnotus, pictor.
Praxiteles, statuarius.
Protogenes, statuarius et pictor.
Scopas, sculptor.
Silanio, statuarius.
Sopolis, pictor.
Stratonicus, musicus.
Timanthes, pictor.
Timotheus, musicus.
Vettius, architectus, *est* Cyrus, *vel libertus Cyri.*
Zeuxis, pictor.
Zopyrus, physiognomon.

GRAMMATICI.

L. Ælius.
Aristophanes.
Callimachus.
Daphitas.
Helenius Acro.
Nicias.
Servius Claudius.
Tyrannio.
M. Varro.

HISTORICI GRÆCI.

Acusilas Argivus.
Agathocles.
A. Albinus.
Apollodorus.
Cn. Aufidius.
Callisthenes.
Clitarchus.
Demochares.
Dicæarchus.
Dinon.
Duris Samius.
Ephorus Cumæus.
Hellanicus Lesbius.
Heraclides Ponticus.
Herodotus.
Naucrates.
Pherecides.
Philistus.
Polybius.
Silenus.
Stratocles.
Theophanes Lesbius.
Theopompus.
Thucydides.
Timæus.
Xenophon.

HISTORICI LATINI.

L. Ælius.
L. Antipater.
Atticus.
M. Brutus.
Q. Catulus pater.
Clodius.
L. Cœlius, *est* Antipater.
Q. Fabius Pictor.
C. Fannius.
Cn. et Sext. Gellii.
L. Lucceius.
C. Macer.
L. Piso.
Procilius.
C. Sallustius Crispus.
L. Sisenna.
L. Sulla.
Vennonius.

GEOGRAPHI.

Alexander.
Dicæarchus.
Eratosthenes.
Hipparchus.
Serapio.
Tyrannio.

POETÆ GRÆCI.

Alcæus.
Alexander.
Anacreon.
Antimachus.
Antipater Sidonius.
Aratus.
Archias.
Archilochus.
Aristophanes.
Callimachus.
Epicharmus.

Euhemerus.
Euphorion.
Eupolis.
Euripides.
Hesiodus.
Hipponax.
Homerus.
Ibycus.
Menander.
Nicander.
Orpheus.
Rhinton.
Simonides.
Stesichorus.
Theophanes.

POETÆ LATINI.

L. Afranius.
Asinius Pollio.
Atrilius.
L. Attius.
Cæcilius.
C. Licinius Calvus.
Corn. Gallus.
Ennius.
A. Furius.
D. Laberius.
L. Livius Andronicus.
C. Lucilius.
T. Lucretius Carus.
Nævius.
M. Pacuvius.
Plautus.
L. Plotius.
P. Syrus.
P. Terentius.
C. Titius.
Trabea.
Q. Tullius Cicero.

MEDICI.

Alexion.
Artemidorus.
Asclapo.
Asclepiades.
Hippocrates.
Nico.
Philippus.
A. Rupilius.

RHETORES.

Æschylus Cnidius.
Alcidamas.
Anthipho Rhamnusius.
Apollonius Alabandensis.
Apollonius Molo.
Aspasia.
Corax.
Demetrius Phalereus.
Demetrius Syrus.
Dionysius Magnes.
Diophanes Mitylenæus.
Hermagoras.
Hermetes, *vel* Hermes.
Isocrates.
Menecles Alabandensis.
Menedemus.
Menelaus Marathenus.
Pamphilus.
Theodectes.
Tisias.
Xenocles.

ORATORES et SOPHISTÆ.

Æschines Atheniensis.
Æschines Milesius.
M. Antonius.
Calidius.
Calvus.
Charisius.
L. Crassus.
Demades.
Demetrius Phalereus.
Demochares.
Demosthenes.
Serv. Galba.
Gorgias Leontinus.
Gorgias, *alius*.
Hierocles Alabandensis.
Hippias.
Q. Hortensius.
Hyperides.
Lycurgus.
Lysias.
Menippus Stratonicensis.
Pericles.
Philippus.
Prodicus Ceus.
Theodorus Byzantius.
Thrasymachus Chalcedonius.
Et omnes, qui nominantur in libro de Claris oratoribus.

JCTI.

L. Acilius.
C. Aculeo.
L. Ælius.
S. Ælius Catus.
L. Antipater.
Apuleius.
C. Aquillius Gallus.
T. Aufidius.
M. Brutus.
C. Camillus.
Cascellius.
M. Cato.
Q. Cornelius.
Tib. Coruncanius.
P. Cassus Mucianus.
C. Drusus.
Q. Fabius Labeo.
Q. Fabius Pictor.
Furius.
Hostilius.
M. Junius.
T. Juventius.
P. Mucius.
Q. Mucius, Q. F.
Q. Mucius, P. F.
L. Octavius Balbus.
P. Octavius Balbus.
Offilius.
S. Pompeius, S. F.
Precianus.
P. Quintilius Varus.
P. Rutilius Rufus.
Serv. Sulpicius.
C. Trebatius Testa.
M. Tugio.
Vacerra.
L. Valerius.
A. Virginius.
C. Visellius Varro.

MATHEMATICI.

Alexander, astrologus.
Archelaus, astrologus.
Archimedes.
Cassander, astrologus.
Euclides, geometra.
Eudoxus, astrologus.
Hipparchus, astrologus.
Meto, astrologus.
Polyænus, geometra.
S. Pompeius, geometra.
Scylax, astrologus.
C. Sulpicius Gallus, astrologus.
L. Tarutius, astrologus.

TRIBUS ROMANÆ XXXV.

Æm. vel *Æmi.* Æmilia. Cicero.
Ani. Aniensis. Cicero : qui ultimam facit Agr. II, 29.
Arn. vel *Arnien.* Arniensis. Cicero.
Cla. Claudia.
Clu. vel *Clust.* Clustumina, seu Crustumina. Cicero.
Col. Collina.
Cor. Cornelia.
Esq. vel *Exq.* Esquilina.
Fab. Fabia.
Fal. Falerina.
Gal. Galeria.
Hor. vel *Horat.* Horatia.
Lem. Lemonia. Cicero.
Mæc. Mæcia. Cicero.
Men. Menenia. Cicero.
Ouf. Oufentina.
Pal. vel *Palat.* Palatina. Cicero.
Pap. vel *Papir.* Papiria.
Pob. Poblilia. *Pop.* Poplilia, seu Popillia. *Pub. Publ.* Publilia : item *Pup. Pupl.* Puplilia.
Pol. Pollia.
Pom. et *Pomp.* Pomptina, Pontina, Cicero.
Pup. Pupinia. Cicero.
Qui. vel *Quir.* Quirina. Cicero.
Rom. Romilia. Cicero.
Sab. Sabatina.
Sca. vel *Scap.* vel *Scapt.* Scaptia. Cicero.
Ser. vel *Serg.* Sergia.
Stel. Stellatina.
Sub. Suburana. Cicero qui eam primam facit.
Ter. Terentina. Cicero.
Tro. vel *Tromen.* Tromentina.
Vejen. Vejentina. Cicero.
Vel. Velina. Cicero.
Vet. Veturia.
Vol. vel *Volt.* vel *Voltin.* Voltinia. Cicero.

N. B. * Horatiam et Veturiam inter has non recenset Manutius, sed Papiam, et Popiliam, quam a Poblilia distinguit. Aliæ quoque tribus memorantur, sed minus notæ ; scil. Ælia, Camilla, Cluentia, Cluvia, Dumia, Flavia, Julia, Sappinia.

PHILOSOPHI IN SECTAS REDACTI.

Ionici.

Anaxagoras.
Anaximander.
Anaximenes.
Archelaus.
Thales.

Socratici.

Æschines.
Antisthenes.
Aristippus.
Crito.
Euclides.
Phædo.
Plato.
Xenophon.

Cyrenaici.

Anniceris.
Antipater.
Hegesias.
Theodorus.

Megarici.

Alexinus.
Diodorus Cronus.
Stilpo.

Eliaci et Eretriaci.

Asclepiades.
Menedemus.

Cynicus.

Diogenes.

Academici.

a) Veteris acad. Platonicæ.
Crantor.
Crates.
Heraclides Ponticus.

Pamphilus.
Polemo.
Speusippus.
Xenocrates.
b) mediæ.
Arcesilas.
Egesinus.
Evander.
Lacydes.
c) novæ.
Æschines Neapolitanus.
Carneades.
Charmidas, s. Charmadas.
Clitomachus.
Melanthius Rhodius.
Metrodorus Scepsius.
d) quartæ.
Cicero.
Dio.
Heraclitus Tyrius.
Philo.
Tetrilius Rogus.
e) quintæ.
Antiochus.
Aristus.

Peripatetici.

Aristoteles.
Aristoxenus.
Callistheoes.
Cratippus.
Critolaus.
Demetrius Phalereus.
Dicæarchus.
Diodorus.
Hieronymus Rhodius.
Lyco.
Lysias.
Phormio.
Staseas.
Strato.
Theophrastus.

Stoici.

L. Ælius.
Antipater Tarsensis.
Antipater Tyrius.
Archidemus.
Aristo.
Athenodorus.
C. Blosius.
C. Boethus.
M. Brutus.
M. Cato.
Chrysippus.
Cleanthes.
Dardanus.
Dio.
Diodotus.
Diogenes Babylonius.
Dionysius Heracleotes.
Dionysius, *alius.*
Hecato Rhodius.
Herillus.
C. Lælius.
C. Lucilius Balbus.
Mnesarchus.
Sp. Mummius.
Panætius.
Persæus.
S. Pompeius.
Posidonius.
Sphærus.
Q. Tubero.
M. Vigellius.
Zeno Cittieus.

Pythagorei, s. Italici.

Aerion.
Æschylus.
Alcmæon.
Archytas.
Callipho.
Cercops.
Damo.
Dinomachus.
Echecratea.
Empedocles.
Lysis.
Nicetas.
Philolaus.
Phintias.
Timæus.

Heracliteí.

Heraclitus.

Eleatici.

Democritus.
Leucippus.
Melissus.
Metrodorus Chius.
Parmenides.
Protagoras.
Xenophanes.
Zeno.

Democritici.

Anaxarchus.
Nausiphanes.

Sceptici.

Pyrrho.

Epicurei.

T. Albucius.
Amafanius.
Amynomachus.
Apollodorus.
Atticus.
C. Cassius.
Catius.
Dio.
M. Fabius Gallus.
Hermachus.
Leontium.
Metrodorus Lampsacenus.
Patro.
Phædrus.
Philodemus.
Plato Sardianus.
L. Saufeius.
Scyron.
Syro.
Themista.
Timagoras.
Timocrates.
Titius. *Græv.* Seius.
L. Torquatus.
C. Trebatius Testa.
C. Velleius.
Xeno.
Zeno.

Barbari philosophi.

Anacharsis.
Calanus.
Epimenides.

TAB. I.

Pherecydes physicus,
præceptor
Thaletis *et* Pythagoræ.
Thales,
a quo
Ionici

Socrates

Pythagoras.
v. Tab. II.

Antisthenes,
a quo
Cynici

Stoici
Zeno.

Euclides,
a quo
Megarici

Plato,
a quo
α)
Academia

Phædo,
a quo
Eliaci

Eretrici.

Aristippus,
a quo
Cyrenaici

Annicerii

Hegesiaci

Theodorii.

1.
Vetus
Speusippus.
Xenocrates.
Polemo
Crates.
Crantor.

2.
Media
Arcesilas.
Lacides.
Evander.
Egesinus.

3.
Nova
Carneades.
Clitomachus.

4.
Quarta
Philo.

5.
Quinta
Antiochus.

β)
Lyceum, seu *Peripatetici.*
Aristoteles.

TAB. II.

Pythagoras,
a quo
Italici.

1.
Pythagorei.

2.
Heraclitei.
Heraclitus.

3.
Eleatici.
Xenophanes.

Democritici.
Democritus.

Epicurei.
Epicurus.

4.
Sceptici.
Pyrrho.

INDEX LATINITATIS,

SIVE

RERUM ET VERBORUM.

A.

A, litera; de Div. I, 13, sus rostro si humi literam A impresserit. Mil. 6, salutaris in judicando litera.

A, ab pro : *quoad*, eleganter adjectivis jungitur, ad Div. x, 15, *ab* equitatu firmus. ib. 8, *ab* omni re sumus paratiores. Brut. 16, *ab* omni laude felicior. Att. VIII, 14, tempus mutum *a* literis. Rosc. A. 30, *ab* innocentia clementissimus. Vide Brut. 43, Flac. 23; Cæcil. 13; Att. I, I; XII, 6; Rab. Post. 10. † item verbis. ad Div. I, 4, *a* vi præstare nihil possum ; vi excepta, etc. Rosc. C. 12, *a* Fannio se judicio absolvit. † Rosc. Am. 29, *a* quibus occidebantur? i. e. quorum jussu, qui sicarios immittebant. Vide Att. XII, 18; XIII, 21; XVI, 7; Flac. 15; Top. 4. † Rabir. Post. 10, impunitas *a* judicio et sermone. † Verr. II, 28, malle pecuniam accipere *a* salute, h. e. ob salutem, ut legit Grævius; ab ea parte, quæ salutem petit. † pro : *apud*. Mil. 35, res honori fuit *a* suis civibus. † pro : *ex*. ad Div. XI, 10, *a* certo sensu et vero judicare. † Att. XVI, 7, Antonii edictum legi *a* Bruto, i. e. communicante Bruto mecum, acceptum a Bruto. † Att. V, 21, dare *ab* alio. ibid., solvere *ab* alio, i. e. per alium, attributione. ib. XII, 25, repræsentabimus *a* Faberio. † Est etiam ubi significat, pro quo, cujus causa aliquid fiat. Rosc. Am. 36, ut ea dedita opera *a* nobis facere videamini. Lectio Facciolati, a vobis, i. e. vestra sponte, huc non quadrat. Simile est, Her. II, 27, quod multi *ab* reo faciunt, i. e. rei defendendi causa. Vide Brut. 79; Her. II, 6; Inv. I, 47; Rosc. Am. 30; Font. 17; Mil. 33; ad Div. I, 4. Att. V, 3, tertio *abs* te die : de literis ab eo missis, tertio die, postquam miserat, acceptis. † Att. III, 15, servus a pedibus.

Abacus, mensa, in qua exponuntur in conviviis quum ad usum, tum ad magnificentiam vasa argentea, etc. hinc. Verr. IV, 16, *abaci* vasa. Ibid. 25, quum aliquot *abacorum* faceret vasa aurea. De abaco multis agit Salmas. ad Jus Att. et Rom. c. 23, sola potoria vasa attribuens abaco, eaque paria plumbo revincta, et in loculis abaci velut defossa. Cicero, Parad., V, 2, matulam in *abaco* commemorat, et in Verr. quarta, alia etiam vasa in *abaco* reperiuntur. Scyphorum paria pariter Cicero habet. Loculi illi sunt e Sidonio. An sint antiquiores, vix dicam.

*Abalienatio**, Top. 5.

*Abalieno**, Phil. II, 15; abalienare voluntatem, Cf. ad Div. I, 7; Att. XIV, 18; Or. II, 48; Att. I, 3; Verr. IV, 27.

Abdicare, sine *se*. N. D. II, 4, ut consules *abdicarent*. Cum *se*, Leg. II, 12; Phil. III, 5; Att. VI, 1.

Abdicere, verbum augurale. de Div. I, 17, quum tres partes aves *abdixissent*.

*Abdite**, Verr. II, 73, abdite latere.

*Abditus**, Nat. D. II, 60, venæ abditæ; Att. XV, 16, loca abdita. † Pet. Cons. II, voluntas abdita et retrusa.

Abdo. Arch. 6, qui ita se literis *abdidere* : de his, qui nullam partem reipubl. capessunt, et vitam in otio literarum consumunt. Vide Mil. 15, ad Div. IX, 9; Pis. 42; ad Div. VII, 33; Off. I, 35.

*Abdomen**. Sext. 51, insaturabile abdomen; Pis. 17, natus abdomini suo.

Abduco, ere, pro : *distinguere*. de Div. II, 5, animadverti ab iis rebus, quæ sensibus aut artificiis perciperentur, *abducere* divinationem. † *abduci* dicuntur servi, uxores, milites, quum aut vi, aut pretio facimus, ut deserant eos, quibuscum sunt. Quint. 6, *abducere* servulum. Dejot. 1, servum *abduxit* a legatorum pedibus. Verr. III, 34, Tertia vi *abducta* a Rhodio tibicine. Phil. X, 4, qui *abducit* ab illo exercitum. Verr. V, 13, a foro abduci, ob stuprum. Vide Verr. IV, 6; Verr. V, 50; Fin. V, 29; Tusc. I, 17; de Div. I, 41; Quint. 27; Fin. II, 4; Or. II, 10; Nat. D. II, 17; ad Div. V, 13; Q. Fr. III, 5; Off. I, 6.

Abeo. Cæcin. 7, *abiturum* eum non esse, i. e. interfectum iri. † Verr. III, 64, ne res ab eo *abiret* : de auctionibus, in quibus abire res ab eo dicitur, qui a plus licitantibus vincitur, ut pervenire ad ipsum res non possit. † De morbis qui cessant. Att. XIV, 10, nausea abiit; ad Div. XIV, pestilentia abiit. † Rosc. Am. 16; ad Div. VII, 19, abire ad ineptias. Vide Tusc. I, 70; ad Div. V, 2; XIV, 4; Att. XI, 2; Mur. 3; Acad. IV, 28.

*Aberratio**, ad Div. XV, 18; XII, 38.

*Aberro**, Att. XIV, 22; conjectura aberrare; sic Phil. XII, 9; Nat. D. II, 36, † aberrare a proposito, Tusc. I, 33; V, 28; Off. I, 37; Phil. VII, 1; Or. II, 36; † aberrare a regula, Acad. IV, 46; Lig. 6; Fin. IV, 15; † aberrare a miseria, Att. XII, 38, 45.

*Abhinc**, Verr. IV, 9, viginti abhinc annos; vide Q. Rosc. 13; Att. XII, 17.

Abhorreo, pro : *discrepo*. ad Div. I, 9, a communibus præceptis *abhorret* liber. † Or. I, 18, *abhorreat* a sensibus nostris oratio : de disputatione philosophi stoici, quam non concoquebat. † abesse, vel potius liberari, vel liberum esse. Cœl. 4, *abhorrere* a suspicione. † minus idoneum esse. Att. XI, 19, nostra ætas (i. e. senilis) a castris *abhorret*. Vid. Dejot. 6; Sext. 44; Pis. 29; Rosc. Am. 24.

Abjectus, de iis, qui magno metu sunt perculsi terrore. Catil. III, 5, recitatis literis debilitatus et *abjectus*. ib. IV, 2, *abjecta* metu filia. † de his, qui ita fracti sunt, ut metuendi non sint. Sic Catil. II, 1, Catilina *abjectus* dicitur. IV, 10, *abjecta* multitudo inimicorum. † Or. 55. Comicorum senarii sunt *abjecti*, i. e. negligentius et cum magna licentia compositi. Vide Mur. 28; Brut. 66; Orat. 57; de Am. 16.

Abjicio, Or. 59, ponendus est ambitus, non *abjiciendus*. Ponitur, quum est numerosus; *abjicitur*, quum non est, sed ut quodque verbum primum in buccam venit, ita pronuntiatur. Simile illud, Or. III, 26, *abjicere* versum, de actore versum negligenter pronuntiante. † Att. XVI, 5, ea judices illum *abjecisse*, i. e. deposuisse, de vitiis. † Att. III, 19, vitam *abjicere*, i. e. interficere se. † reprimere, refellere. ad Div. X, 12, quanta contentione intercessorem *abjecerim*. Add. in *frango*. † extenuare, minuere, opp. augere. Or. III, 26, ad extenuandum atque *abjiciendum*. Vide Mil. 13; Leg. I, 9; Par. I, 3; Or. 59, de Amic. 9; Phil. VIII, 11; Tusc. III, 27; ad Div, IV, 7.

Abjudico, Act. I in Verr. 5, nulla res ab eo *abjudicaretur*, i. e. judicio auferretur. † Or. II, 24, ubi plus mali quam boni reperio, id totum *abjudico* atque ejicio, sc. ex oratione mea. Verr. I, 2.

*Ablego**, Verr. II, 18; hæc res me adventu fratris ablegat.

Abluo, Tusc. IV, 28, perturbatio animi placatione *abluatur*. Q. Rosc. 26; Her. IV, 15.

Abnuo, nego. Leg. I, 14, *abnuit* a

se commissum esse facinus. Mil. 36; Fin. II, 1.

*Abortio**. Cluent. 34, si hæc solutio legatorum et non merces *abortionis* appellanda est.

Abrado. Cæcin. 7, postea quam videt, nil se *abradere* ab Cæcina posse, i. e. precibus aliisque artibus nil pecuniæ auferre posse. Q. Rosc. 7.

Abripio. Verr. V, 12, etiamsi natura a parentis similitudine *abriperet*. Verr. IV, 10; ibid. 50; Cluent. 33; Or. III, 36.

Abrogo, are, dicuntur magistratus rom. quum agunt cum populo, et ferunt ad populum, ut, quod ante jusserat, rogatus, lege tollat. Q. fr. II, 3, Cato legem promulgavit de *abrogando* Lentuli imperio. Cf. de Rep. III, 17. Hinc illud: *abrogare* fidem alieni, h. e. habendam non putare, et similia. Leg. III, 10; Off. III, 10; Her. I, 10; Verr. II, 56.

Abruptio, Att. XI, 3, de divortio.

Abscissio, figura rhetorica, qua, quum cœpimus aliquid dicere, præcidimus. Herenn. IV, 54.

Absolvo. Verr. II, 8, *absolvit* eum, Veneri, sibi condemnat, i. e. decernit, hereditatem Veneri non esse commissam, sed cogit tamen sibi dare, ne condemnet. † Rosc. C. 12, a Fannio judicio se *absolvat*, i. e. curet, ne possit in judicium vocari, propterea quod cum eo nun deciderit. Q. Fr. II, 16; Pis. 39; Verr. II, 8; Cæcil. 14; Cluent. 5; Fin. II, 32; Off. III, 2; Att. XIII, 19.

Absolute. Or. 51, *absolute* concludere orationem, i. e. quam numerosissime finire. Fin. III, 7, *absolute* vivere, i. e. beatissime. Top. 8; Acad. IV, 17; Tusc. V, 8; Or. 51.

Absolutio, Inv. I, 22; II, 30; Fin. V, 14. quid sit? Inv. I, 30.

Absolutus. Inv. I, 11, *absoluta* constitutio est, quæ ipsa in se continet juris et injuriæ quæstionem. Or. III, 49, *absoluta* conversio, plena periodus omnibus partibus, etc. Part. Or. 26, causa *absoluta*, est conficiens sine alterius adjumento. † Planc. 31, *absolutæ* sunt preces tuæ, i. e. nil amplius valent. Sed Græv. cum Manutio malebat *obsoletæ*.

Absorbeo. Sext. 6, tribunatus *absorbet* orationem meam, i. e. non sinit me de ceteris rebus loqui. Brut. 81, *absorbuit* eum æstus gloriæ, i. e. transversum egit, ad consilia prava et violenta impulit. Phil. II, 27; Leg. II, 4.

*Abstergo**, de Sen. 2, abstergere dolorem.

*Abstineo**. ad Div. VII, 26, abstinere manus a tutela.

*Abstraho**. Orat. 40, a sollicitudine abstrahere.

*Abstrusus**. pro Dom. 25, abstrusæ insidiæ.

Absum. Sull. 5, *abesse* alicui, i. e. non defendere causam ejus. † de Rep. VI, 6, *absens* est, non petens magistratum. Nam Africanus, de quo ibi sermo, interfuit comitiis istis, sed non petiit. Vid. Pigh. ad a. DCXIX; et Drakenb. ad Liv. IV, 42, 1; X, 22, 9. † Or. 68, tantum *abest*, ne enervetur oratio, ut, etc. Vide etiam Verr. IV, 18; Planc. 27; Att. I, 1; Att. V, 17; ad Div. IV, 3; Phil. X, 7; Or. I, 60; Leg. II, 5; Brut. 80.

Absurdus. de Div. I, 9, *absurdus* sonus, de ranis. Or. II, 20, de oratore malo. Acad. IV, 32; Sull. 20; Rosc. C. 7.

*Abundans**. Off. I, 48, vir abundans bellicis laudibus.

Abundanter. Or. II, 35; III, 14, *abundanter* dicere i. e. copiose. Top. 10, aliis disputationibus *abundantius* occurrunt, aliis angustius.

*Abundo**. Cluent. 33, mulier abundat audacia.

Abusus. Top. 3, usus, non *abusus*, legatus est; quo res consumitur, ut vinum, oleum.

Abuti, in bonam partem. Verr. V, 43 extr. In malam partem, Lig. 1; Nat. D. I, 65; Nat. D. II, 15; Verr. V, 43; ad Div. IX, 6.

Ac, ad Div. XV, 11; Att. VII, 13, post *quum*, pro: *tum*. † Sequente vocali, aut alia litera durius sonante. Mil. 12, *ac* instrumentum. Sed Burm.

in ms. Leidensi reperit *atque*. Vid. ad Suet. Cæs. 26. Nat. D. III, 33, *ac* Apollodorus. Sed meliores edd. *at*. Verr. III, 5, *ac* criminum. ad Div. XII, 7, *ac* gloriæ.

Accedo. Or. I, 9, ad rempublicam *accedere*, i. e. magistratus petere. Hinc Verr. I, 12, ad magistratus remque-publ. *accedere*. Fit autem prima accessio ad rempubl. petitione quæsturæ. Ubi autem sermo est de Græcis, significat vel ducem belli primum fieri, vel initium facere apud populum de rep. dicendi. Vid. *respublica*. †Dicitur etiam de febrili paroxysmo. Att. VII, 2, *accedere* alteram leviorem, intell. febrim. V. Cuper. Obs. II, 15. †Verr. III, 40, *accedere* ad vectigalia, dicuntur, qui ea redimere volunt, quod faciunt publicani. v. Gron. ad Sen. ep. 101. Cui simile est illud Phil. II, 26, *accedere* ad scelus sectionis. †Verr. III, 28, *accedere* ad conditiones ejus et pactiones : ea conditione pacisci, qua ipse voluit, quamvis valde iniqua. †Verr. II, 38, *accedere* ad causam, suscipere, de actore. †*accedere* in regnum, Pis. 22. †sequente *ut*. Or. II, 48; ad Div. X, 21; de Sen. 16.

*Acceleratio**. Her. III, 23, orationis acceleratio clamosa.

Accendo, augeo, acuo. Or. I, 25, præclare enim se res habeat, si hæc *accendi* aut commoveri possint : de ingenio et memoria, quæ dari arte non possunt, sed acui et augeri.

Accensus, Verr. I, 28, etc. publicus minister magistratuum similis *viatori*; de quo genere vid. Salmas. Mil. Rom. c. 14, 15; Fabrett. Inscr. c. 6, p. 433.

*Acceptus**. de Rep. II, nihil video acceptius.

Accessio. Rabir. Post. 11, *accessio* decumæ, pro compendio. * Verr. II, 53, *accessiones* dicuntur, quum quis tanquam interpres et internuntius crebro ad homines *accedit*, h. l. pretii postulandi causa, et de pretio cum iis agendi. †Acad. II, 35, *accessio* definitionis, est determinatio, ut recentiores vocant, quæ adjicitur, ut absoluta sit definitio. Cf. Fin. II, 13. †Verr. III, 52, *accessiones* nummorum. Mox dicuntur corollaria nummorum.

Accessus. ad Div. IX, 14, *accessus* ad causam, est ratio, qua in oratione sensim aggredimur agere id, cujus causa suscepta erat oratio. Nat. D. II, 7; Or. III, 45; de Div. II, 42; Nat. D. II, 13; Mil. 19.

Accido. Prov. Cons. 14, res *accisæ*, i. e. tenues, imminutæ calamitatibus.

Accido. Verr. IV, 1, ad animum oculosque *accidit*. Cf. ad Att. III, 20. Vatin. 2, bonorificum ad aures *accidit*. Cf. Sext. 50. Verr. IV, 60, mirum quemdam dolorem *accidere* iis. Sic Verr. I, 2, perniciem accidere, ut vult Ruhnkenius ad Rutil. de Fig. p. 3; bene, ut opinor. Mil. 22, 36, si quid ipsi *accidat*, i. e. si condemnetur, per εὐφημίαν. Att. I, 14, *accidere* alicui ad pedes. †Cæcil. I, tempus *accidisset*.

Accio, ire. Fin. V, 31, nisi ea voluptatem *acciret*, i. e. afferret, efficeret.

Accipio, pro : capere, percipere. Verr. III, 18, sensum oculis animoque *accipere*. Q. fr. III, 8, ex epistola *accepi* voluptatem. Div. II, 3, sensu *accipere*. Cf. ad Div. XV, 21. †intelligere Nat. D. III, 1, quæ parum *accepi*. †tractare, Tusc. IV, 36, quo te modo *accepissem*, nisi iratus essem? †judicatum solvi satis *accipere* opponitur ei, qui satisdat. v. in *satisdare*. †Verr. III, 22, *accipere* judicium, velle cum eo, qui nos provocat, et adducit in judicium, experiri, et suam causam defendere. †discere. Or. I, 25, et si quis est, qui hæc arte *accipi* posse putet. †exigere. Verr. III, 30, jubet magistratus Siculos *accipere* decumas. ibid. 36, publice *accipere* decumas, i. e. redimere nomine civitatis. †probare significat fere in his. Att. I, 14, *accipere* rogationem, etc. v. *rogatio*. †Brut. 14, Appius consules de plebe non *accipiebat*; quod dicitur ap. Liv. IX, 46, *accipere* nomen, et est, judicare alicujus petitionem legitimam, et ad petendum admittere. †de Div. I, 46, *accipio* omen, est formula, qua utebantur, omine

bono oblato. † Att. vi, 1, *accipiam* dolorem : mihi illum irasci feram, patiar. † *acceptum*, vel in *acceptum* ferre et referre alicui, est in tabulis scribere, nos aliquid ab aliquo *accepisse* pecuniæ. v. Verr. 1, 36, 37, etc. † Cœl. 22, severe *accipere*. † de magistris et discipulis. Fat. 2, te flagrantissimum *accipiam*, sc. in disciplinam.

Acclamatio, dicitur non solum in bonam, sed etiam in malam partem. ad Q. fr. ii, 1, maxima *acclamatione* senatus, i. e. reclamante senatu. Inv. 1, 17; Or. 83; Rab. 7.

*Acclamo**. Cæcin. 10; Mur. 8. De auditoribus qui oratorem interpellant.

Accola, pro vicino, qui in eodem agro, oppido habitat. Verr. iv, 50, *accolæ* Cereris.

Accommodatio. Verr. iii, 82, ex liberalitate atque ex *accommodatione* magistratuum consuetudo æstimandi introducta est : quod commodis aratorum noluerunt adversari, quum id sine suo incommodo fieri posset.

Accommodo. Off. 1, 21, *accommodare* se ad rempubl. i. e. accedere ad remp. Orat. 7, *accommodare* vim suam ad eloquentiam : studere eloquentiæ. Rosc. Am. 35, *accommodare* jusjurandum suum ad alicujus testimonium : de judicibus invidiose, quum testibus incertis et nullius fidei credunt, et ex eorum testimoniis pronuntiant. † pro *commodare*, ad Div. xiii, 2, id ei de habitatione *accommodes*. † aliquid ex alio concludere, N. D. ii, 17.

Accredere, Att. vi, 2.

Accretio. Tusc. 1, 28, *accretio* et diminutio luminis.

*Accubatio**. de Sen. 13, accubatio epularis amicorum.

Accurate. ad Div. xiii, 10, etc., *accurate* scriptæ literæ dicuntur, quibus aliquem valde, multis rationibus commemorandis, commendamus.

Accuratio. Brut. 67, *accuratio* veteratoria.

Accuratus. Att. xiii, 45, ad quem *accuratissimas* literas dedi, h. e. cui rem diligenter mandavi literis.

*Accurro**. de cogitationibus in animum incidentibus, de Div. ii, 67.

Accusabilis turpitudo, Tusc. iv, 35.

Accusatio. Verr. 1, 1, comparare et constituere *accusationem*, h. e. ea omnia facere, quæ ad *accusationem* firmam pertinent. Brut. 34; Off. ii, 14; Orat. 29.

Accusator, est proprie in causa publica; in privata autem *petitor*. Quint. 13, diserte *accusator* opponitur petitori. Sed interdum tamen etiam pro petitore dicitur. Partit. Or. 32. † Verr. ii, 1, firmus *accusator* : qui nil timet. Cæcil. 9; Mil. 22; Mur. 28; Verr. 1, 3. † Rosc. Am. 19, *accusator* certus. v. *certus*.

*Accusatorie**. Verr. ii, 72; ibid. iii, 70.

*Accusatorius**. Flacc. 6, accusatorio jure.

*Accuso**. Cœl. 5, alind maledicere est, aliud accusare.

Acer. Brut. 72, *acerrimus* æstimator, i. e. perspicacissimus, vel dignissimus. Off. 1, 4, si *acres* ac diligentes esse volumus, — magna sæpe intelligemus ex parvis. Flacc. 19, civitas *acerrima*. Rosc. Am. 5, *acria* ac severa judicia. ib. 20, *acres* canes ; qui omnes allatrant. Vide Orat. iii, 23; Nat. D. ii, 11; Planc. 27; Phil. xii, 15; Brut. 5; Att. 1, 8; Sull. 18.

Acerbe. Verr. ii, 19, *acerbe* dirlpere bona, h. e. ita ut nihil relinquatur. Tusc. 1, 39, ab hoc *acerbius* exegit natura, quod dederat. Phil. 1, 5, *acerbe* cogebar in senatum, i. e. vi, minis. Att. xi, 1, *acerbissime* afflictor de rebus domesticis.

Acerbitas. ad Q. fr. 1, 1, *acerbitas* naturæ, de iracundia. † nimia severitas. de Sen. 18, severitatem probo — *acerbitatem* nullo modo. † odium. Off. 1, 25, dissensio sine *acerbitate*. Verr. iv, 30, nomen odio et *acerbitati* est. † miseria, calamitas. ad Div. ii, 16, *acerbitas* hæc omnibus impendere videtur. ibid., *acerbitatem* a rep. privatis incommodis redimere. Planc. 42, *acerbitates* meæ, de exsilio. † crudelitas. Verr. 1, 27, in tanta vi atque *acerbitate* versari. Arch. 12, de judi-

cibus, qui innocentem et indignum condemnant. Phil. XII, 11, cujus *acerbitas* morum immanitasque naturæ.

Acerbus, eleganter de eo, qui in exigendo labore, usura, mercede, aut alia quacumque re nimis durus est, nihil neque de tempore, neque de re remittit. Att. VI, 1, *acerbissimi* fœneratores. Balb. 5, *acerbissima* diligentia. v. in *acerbe*. † crudelis. Verr. V, 58, mors *acerba*. Cluent. 15, *acerba* natura. Prov. Cons. 14, res *acerbæ*, i. e. nondum plane compositæ et pacatæ. Vide Her. IV, 47; de Sen. 15; Nat. D. III, 31; de Am. 24; Planc. 17; Mur. 41; Att. X, 7.

Acerra, Leg. II, 24, est thuribulum.

Acervalis. de Div. II, 4, soriten interpretatur *acervalem*.

Acervatim. Or. 25, *acervatim* multa frequentare, sc. in eadem complexione verborum. Est generis dicendi ampli et magnifici.

*Acervus**. Acad. pr. II, 16, soritas hos vocant qui acervum efficiunt uno grano.

*Acies**. Or. 13, de forensibus exercitiis in aciem venire.

Acipenser. Fin. II, 8, etc., genus piscis, quod in deliciis Rom. erat, magnoque pretio vendebatur. De eo multa intt. Horat. II, 2, 47; Salmas. ad Solin. p. 940. Add. Plin. IX, 17.

Acquiesco, gaudeo, delector. Mil. 37, qui morte ejus *acquiescunt*. de Am. 27, senes adolescentum caritate *acquiescunt*. Nat. D. II, 52; Or. II, 71; Fin. I, 16; ad Div. IV, 6; Acad. II, 46; Or. 59.

Acquirere. Catil. II, 8, de possessione detrahere, *acquirere* ad fidem.

Acratophorum, Fin. III, 4, genus vasis vinarii, cujus mentio etiam ap. Varr. R. R. I, 85. v. Pollux, VI, 6.

Acredula, de Div. I, 8, est ulula, ut ostendit Salmas. ad Solin., p. m. 972 B. Alii ranam putant.

Acriculus. Tusc. III, 17, *acriculus* senex Zeno; qui facile irascebatur.

Acrimonia. Act. I, in Verr. 17, *acrimonia* patris ad resistendum.

Acriter. Att. X, 16, *acerrime* adservare consilium; diligentissime tegere.

Acroamata, sunt homines, qui cantu, dictis, exhilarant convivas, etc. Iis corollaria data in conviviis patet ex Verr. IV, 22. Mentio eorum Sext. 54, ubi v. Manut.; Arch. 9. Cf. Suet. Aug. 74, ubi v. Excursum Ernest.

Acroasis. Att. XV, 17, in *acroasi*, h. e. in cœtu hominum doctorum, ubi nihil dici debet, nisi quod elegans et elaboratum sit.

Actæ commemorantur inter instrumenta voluptatis, propter earum amœnitatem. Verr. V, 12, 25, 31, 36; Cœl. 15; Att. XIV, 8.

Actio. Magistratuum *actiones* sunt, aut leges, ad populum latæ, aut SCta, quæ iis referentibus ad senatum facta sunt. Hoc sensu commemorantur *actiones* tribunitiæ, consulares, etc. v. c. ad Div. I, 9; Dom. 9, 13. Senatorum autem *actiones* sunt sententiæ in senatu dictæ, in quas SCta facta sunt, aut quibus impugnare aliquid, vel impedire conantur: unde etiam orationes sic dicuntur, quibus populo lex vel suadetur, vel dissuadetur. Talis est *actio* Ciceronis ad Div. X, 28. † In sensu forensi *actio* est 1) accusatoris, vel petitoris, qui ex lege in aliquem agit, accusando, petendo. Rosc. Com. 12, integram *actionem* alicui relinquere. Cæc. 11, quæro, sitne hujus rei *actio* nonnulla. Hinc prætor dicitur, *actionem* dare, v. c. Verr. II, 27, quum permittit accusatori vel petitori in aliquem ex lege aliqua agere. Cæcil. 5, civibus quum sunt ereptæ pecuniæ, civili fere *actione* repetuntur, i. e. ea, qua civis utitur in eum, qui pecunias eripuit, et est juris civilis vel privati. Cf. de utroque genere actionum Salmas. de Mod. usur., cap. 3, p. 108 sqq. 2) est formula, qua actor utitur in intendenda reo lite, quæ a JCtis fere petebatur. Cæcin. 3, qua *actione* illum uti velit. ad Att. VI, 1, Cn. Flavium scribam *actiones* composuisse. Cf. Top. 17; Orat. I, 36, 41. Non multum di-

versæ fuere *actiones* Hostilianæ etc., de quibus v. Ind. Hist. 3) quum *actio* prima, altera, tertia commemoratur, ut Verr. I, 30, II; Act. I in Verr. 18, etc., significatur, quoties ea causa ad judices tota acta sit. Sic, duæ sunt actiones in Verrem, quarum in prima solis testibus usus est Cicero, altera perpetua oratione: quanquam altera actio illa Verrina scripta tantum est. † Quid apud rhetores sit actio, notum est; ea memoratur, Or. III, 26: consumere et exhaurire *actionem*, i. e. ab initio statim nimis vehementem esse, ut ad finem actio durare non possit. Cf. Tusc. IV, 19; Dejot. 2.

Actor, est in sensu forensi is, qui alterius nomine accusat, aut petit, h. e. lege in aliquem agit, v. c. in Cæcil. I. † in scena autem histriones. ad Q. fr. I, I, *actores* industrii. in Cæcil. 15, *actores* secundarum aut tertiarum partium. Hinc bellum illud, Or. III, 56, oratores sunt veritatis ipsius actores, — imitatores veritatis, histriones.

Actuaria, sc. navis. Att. V, 9, et actuariolum, X, II, etc. Inde dictum hoc genus, ut ait Nonius, quod celeriter agi remis possent. Duo autem erant earum navium genera, minus et majus, de quibus v. Scheffer. de Re Nav. II, 2.

Actuose, Or. III, 26, cum vehemente actione oratoris.

Actuosus. Orat. 36, *actuosa* pars orationis, est ea, quæ in ἀνξήσει versatur. Nat. D. I, 40, virtus est *actuosa*: opponitur otioso.

Actus, proprio sensu, de Rep. II, 40, levi admonitu, non actu, inflectit feram. † E scena petita locutio, Verr. I, 12, *actus* primus vitæ. Marcell. 9, hic restat *actus*.

*Aculeatus**, subtilis. Acad. II, 24, aculeata sophismata.

Aculeus. Cluent. 55, *aculeus* severitatis: de judicibus. Att. I, 18, *aculei* sollicitudinum. Sull. 16, noli excussos *aculeos* orationis meæ arbitrari. Or. III, 34, *aculeos* relinquere in mentibus: de oratore, qui ea dicit, quæ descendunt in animos, quæ urunt homines, neque sinunt quiescere, donec faciant ea, quæ suasit orator. Flacc. 17, *aculeum* dimittere. † Fallaces conclusiunculæ, sophismata, Acad. II, 31; hinc, ibid. 24, contorta et *aculeata* sophismata. † insectorum stimulus; Fin. V, 15; Tusc. II, 22, † de jocis; Brut. 47; Planc. 24; Q. Fr. II, I.

Acumen. Dialecticorum sophismata dicuntur *acumina*. Or. II, 38. † Or. II, 29, *acumen* orationis est subtilitas, qua in explicando et ratiocinando orator utitur. † Nat. D. II, 3; de Div. II, 36, auspicia ex *acuminibus*, quæ sint, satis non constat. Davisius nos ablegat ad Scaligerum ad Festum in *Peremnia*. Ibi nil est præter locum Ciceronis. Sententias et conjecturas suppeditabunt auctores laudati in Lexico Fabri, in v. *acumen*. † subtilitas ingenii, ad Div. XV, 4; Heusingerus optime tribuit electricis phænomenis. Cf. Liv. XXII, I; XLIII, 13. Orat. II, 29, 38; Or. 31. † subtilitas in disputando. Or. II, 38, acumen Hyperidis.

Acuo, impello, cohortor. ad Div. XV, 21, in *acuendo* plurimum valet. Cf. Off. III, I; Or. 41; Ligar. 3. † exercitatione, aut alia ratione aliquid augere, melius reddere. Or. III, 30, *acuere* linguam. ibid. I, 20, intelligendi prudentiam *acuere*. Cf. ibid. 25. † cautiorem reddere, monendo, etc. Rosc. A. 38, illum *acuere*, hos fallere. † intendere ingenii, prudentiæ nervos. Att. II, 7, *acueram* me ad exagitandam hanc ejus legationem.

Acus. Mil. 24, vulnus, quod *acu* punctum videretur, etc. Translate, pr. Scauro, I, fragm. nov., nec *acu* quædam enucleata argumenta conquiram.

Acute. ad Div. XV, 21, *acute* movebatur, i. e. insigni ingenio erat, crebris et acutis sententiis abundabat. Or. I, 21, *acute* dicere, refertur ad sententias, et est philosophorum.

Acutulus, Nat. D. III, 7, Zenonis *acutulas* conclusiones, i. e. contortæ, exiles, etc. quæ quum audiuntur,

nihil contra dici posse videtur, ceterum animum non movent. v. Tusc. v, 5.

Acutus. Or. I, 25, *acutus* ad excogitandum, i. e. solers, celer, subtilis. Att. XII, 37, ingenium acutius. Vide Nat. D. I, 16; Or. I, 25; Or. I, 51; Brut. 27, 57; Or. I, 59.

Ad, eleganter cum adjectivis, v. c. Nat. D. II, 63, *ad* rationem solertiamque præstantior. Dom. 32, illustrius *ad* laudem. Catil. I, 5, quod est lenius *ad* severitatem. ad Div. III, 11, viri insignis *ad* laudem. Leg. II, 14, *ad* veritatem admirabile. Catil. III, 4, annus fatalis *ad* interitum. Item cum substantivis: Tusc. III, 5, mentis *ad* omnia capacitas. † in comparatione. Leg. I, 2, nihil *ad* Cœlum, etc. † in. ad Div. XI, 18, *ad* omnia templa supplicatio. Verr. I, 1, adesse *ad* judicium. † apud. Att. X, 4, fuit *ad* me diu. † erga. Rosc. A. 40, *ad* alienos tectum esse. † ad Div. X, 8, certans *ad* officia, i. e. officiis. † Att. XVI, 6, *ad* diem solvere, die constituta. † Q. fr. II, 13, *ad* numerum judices habere, i. e. numerum justum judicum. † de Am. 5, nun fuisse sapientes *ad* eorum normam. † Quint. 4, quid iis *ad* denarium solveretur, i. e. denariis, si nummi peregrini cum denariis compararentur. De re vid. Gron., Pec. Vet. III, 10. † contra. ad Div. II, 16, animus obduruit *ad* dolorem novum. † quantum ad. Cluent. 70, nihil *ad* similitudinem hominis præter formam reservavit. † circiter. Cluent. 40, annos *ad* quinquaginta natus. v. Gronov. de Pec. Vet. I, 7. † Fat. 2, ponere, *ad* quod te audiam, i. e. de quo. † HS ꟾↄↄ *ad* libellam sibi deberi: neque plus, neque minus, quam ꟾↄↄ, ut nec libella desit, nec superet.

Adæquo. Q. fr. II, 6, senatorum urna copiose absolvit, equitum *adæquavit*; i. e. pares absolventium et condemnantium sententias habuit.

Addicere, in auctionibus et emtionibus est ei tradere rem, qui ceteros licitatores vicit, Verr. I, 55. Nummu *addicere*, Rabir. Post. 17, vulgo de his venditionibus dicebant, quæ instar donationis essent, ut ostendit Salmas. de Usur. c. 13, p. 360. † de debitoribus, qui quum solvere non possunt, creditori traduntur. Sext. 17; de creditore, quum debitor pecunia consequitur, ut ei solvere ne cogatur, Pison. 35. Hinc Quint. 30, cupiditati *addicere* aliquem, est condemnare, pro lubidine petitoris aut accusatoris. Sen. p. Red. 7, *addicere* fortunas civis optime meriti, sc. libidini Clodii, potestati ejus permittere, ut ea sunt in potestate nostra, quæ a nobis emta sunt, aut potius, ut est debitor judicio nobis addictus. De quo genere addictorum v. Salmas. Mod. usur. c. 18.

Addictio. Act. I, in Verr. 4, *addictio* bonorum; quum judex petitori ejus bona possidenda tradit, unde petitur.

Addictus. Rosc. Com. 14, *addictus* erat tibi, h. e. condemnatus, ut tibi solveret pecuniam, quam petieras. Flacc. 20, quum judicatum non faceret, *addictus* Hermippo, et ab hoc ductus est. ad Div. VII, 24, *addictus* Hipponacteo præconio, h. e. infamiæ addictus traditusque est, Calvo quasi præcone, eoque ejusmodi, qualis Hipponax fuit, qui Anthermum et Bupalum versibus suis infamiæ tradidit. Verr. II, 32, pretio *addictam* habere fidem, i. e. corruptum esse. Phil. II, 21, vendita atque *addicta* sententia.

Addubitatus. Off. I, 24, res *addubitata*: pro incerta habita, et propterea omissa.

Adducere. rei dicuntur adduci, sc. in judicium. v. Act. I in Verr. 2. † Verr. III, 61, *adduci* in sermonem et vituperationem. † de arcu, quum intenditur, de Div. I, 54; item eodem modo de tormentis et balistis. Tusc. II, 24. — *Adduci*, nempe in aliam sententiam. de Rep. I, 39, *adducor*, et propemodum assentior.

Adeo. Sen. p. Red. 9, in jus *adire*.

Adeo. adv. pro: *scilicet*. ad Div. VIII, 15, *adeo*, quod Intemelii in armis sunt.

Adeps. Cat. III, 7, Cassii *adeps*, de homine molli et ignavo.

Adesus. Quint. 22, *adesa* pecunia, consumta : opponitur abundanti.

Adhæreo. Ad Div. VIII, 5, in incili omnia *adhæserunt*, vid. *Incile.* † Vatin. 5, extremus *adhæsit* : vix ultimus quæstor factus est.

Adhærescere. Or. I, 25, *adhærescere* justitiæ. † adhærescere dicuntur, quæ vim eam habent, quam volebamus : sumtum genus a facibus jactis in urbes, munimenta ; item, a telis. Or. II, 55, *adhærescit* argumentum. Cf. Dom. 24, 5. † oratio dicitur adhærescere (uti aqua, quum in flumine ad saxum aut aliam injectam rem offendit), quum aspera est, hiulca, non leniter fluens. Brut. 79, 93. † orator autem *adhærescit*, quum lingua non est satis soluta et incitata. Brut 93. † in memoria manere. Or. I, 61, fastidiis *adhærescunt*. † de iis, qui ad aliquem doctorem se ita conferunt, ut in omnibus sequantur eum. Acad. II, 3. † convenire, consentaneum esse. Or. III, 10, non ad id genus *adhærescit*. † Sext. 8, *adhærescere* ad columnam. v. *columna.*

Adhæsitatio. Fin. I, 6, *adhæsitationes* atomorum.

*Adhamare**. Appetere. Nov. fragm. honorea adhamaverunt (alii legunt *adamaverunt*).

Adhibeo, elliptice, ut intell. in consilium, Phil. V. 9; ad Div. XI, 7. † ad Q. fr. I, I, sic se *adhibere* in tanta potestate, i. e. gerere. † Cluent. 52, *adhiberi* ad leges dicuntur patroni causarum, a quibus postulatur, ut ex legibus causam defendant. † Arch. 3, qui aures *adhibere* posset, h. e. audire versus, et de iis judicare. † Nat. D. I, 2, diis cultum, preces *adhibere*. ad Div. XIII, 6, officium, quod *adhibet* erga illos.

Adhinnio. Pis. 18, Piso dicitur *adhinniisse* ad orationem Epicurei, qui voluptatem summum bonorum dixerat.

Adhuc. de Rep. III, 21, qui *adhuc* voluntate nobis obediunt. Plenius, ibid. II, 20, usque *adhuc*.

Adigo. Top. 10, *adigere* arbitrum finibus reg. v. *arbiter.* † postulare, cogere. Att. X, 9, *adigit* ita Postumia.

Adjicio. Verr. II, 15, *adjicere* oculum alicui rei : cupidum ejus fieri. Nat. D. II, 57, *adjectæ* voces auribus : auditæ ; quæ acciderunt ad aures.

Adipatus, de dictione, opponitur eleganti et politæ. Orat. 8.

Aditus. Manil. I, *aditus* laudis dicuntur Rostra, ex quibus ad populum agitur : quia ibi laudem popularem consequi licet. Dom. I, *aditum* ad aures habere. Or. 15, *aditus* ad causam (cf. Sull. 2), est in oratione, quum de ipsa causa dicere incipimus. Dom. 47, dare religioni *aditum*, i. e. superstitionis genus probando facere, ut usurpari ab aliis possit, et in usum consuetudinemque venire. Att. VI, 2, *aditus* ad me minime provinciales ; non quales esse in provinciis apud prætores solent, nempe per cubicularium.

Adjudicare causam alicui. Or. II, 29.

*Adjumentum**, Her. III, 5; Or. I, 7.

Adjunctio, conditio, exceptio. Inv. II, 57. † oratoria, quædam exornatio. Her. IV. 27.

Adjunctor Galliæ, ad Att. VIII, 3.

Adjunctus. Cluent. 10, quæ *adjunctiora* huic causæ sunt.

Adjunctum, vox dialectica, de qua vid. Top. 11.

Adjungere, dialecticum verbum est. Tusc. V, 25, sequentia *adjungere*, i. e. quid ex quoque consequatur, videre, vel docere, item definitionem *adjungere* ad factum : vulgo, applicare. Inv. II, 17. † Acad. I, 11, *adjungebat* non omnibus visis fidem. † Rosc. A. 31, suspicionem ad prædam *adjungere* : de iis suspicari, qui prædam habent. † Cæcil. 4, Marcellorum nomini tota provincia *adjuncta* est : in eorum patrocinio est. Cf. Off. I, 3; Nat. D. II, 35; de Amic. 14; ad Div. XII, 16; Inv. II, 17.

*Adjuro**. Att. II, 10; Q. Fr. II, 7.

*Adjutor**. Off. III, 33, Epicurus adjutor auctorque sententiæ.

*Adjuvo**. Or. II, 47, Marius mœrorem orationis meæ lacrymis adjuvit.

*Adminiculum**. Nat. D. II, 47. Fulcimentum arborum. †Figurate Off. III, 7.

Administer victus, pro: *minister*. Rosc. A. 28. Verr. II, 54; Quint. 25; Leg. III, 43.

Administrare pro: *ministrare*. Verr. V, 4.

*Administratio**. Ad Div. I, 9, omni actione atque administratione reipublicæ floruissemus. Vide Nat. D. I, 2; Off. II, 12; ad Quint. fr. I, I.

Administrator, Tusc. V, 22, edd. vett. pro *minister*.

Admirabilis, in partem deteriorem. Fat. 38; Or. I, 2; Att. IX, 15. Phil. III, 7, *admirabilis* impudentia. † *Admirabilia*, Fin. IV, 27, *παράδοξα* stoica.

*Admirabilitas**. Off. II, II, admirabilitatem facere, i. e. admirationem excitare.

Admirari, in partem deteriorem. Off. II, 16, quia has pecuniarum effusiones non *admiremur*. Fin. I, 2, hoc primum est, in quo *admirer*. Cf. N. D. II, 48. Mur. 19, quid *admirer* de multitudine.

*Admiratio**. Or. 3, aliquid admirationis habere.

Admisceri. N. D. II, 10, aer multo calore *admixtus* est. Add. *admixtus*. Tusc. II, II; Or. II, 49; Phil. XII, 7; Q. Fr. III, I.

Admissarius, intell. equus. Pis. 28, Piso *admissarius* dicitur propter libidines. vid. Budæus ad Pand. p. m. 293.

Admissum, subst. peccatum, facinus, Partit. Or. 35.

*Admitto**. Cæcil. 16, si te semel ad meas capsas admisero.

Admixtus. Tusc. I, 29, nihil est in animis *admixtum*: opponitur simplici. v. in *simplex*.

Admodum, plane. Brut. 55, literarum *admodum nil* sciebat. † Leg. III, II, scis, frater, *admodum* dici. Verbum assentientis. Nam addit Quintus: Non equidem assentiar. † Phil. V, 17, veteres illi *admodum* antiqui.

*Admoneo**. Top. I, I, admonitus hujus æris alieni.

*Admonitio**. Or. II. Quasi lenior objurgatio.

*Admonitum**, præceptum. Or. 2.

*Admotio**. Nat. D. II, 60, admotio digitorum.

Admoveo. Brut. 54, *admovere* orationem sensibus, i. e. facere, ut vim sentiant auditores. Tusc. III, 18; Off. II, 10; Verr. IV, 6.

Admurmuratio, in irrisione. Verr. IV, 12; V, 16; Q. fr. II, I; Pis. 14.

* *Adnare*, de Rep. II, 4, mari advehi.

* *Adolescens*, de homine 40 annorum; in Cæcil. 9, M. Cæcilium *adolescentem*. Erat autem prætor designatus. Phil. II, 46, se *adolescentem* vocat, loquens de consulatu suo. Catil. I, 8, senatorem Sextium in senatu *adolescentem* dicit.

Adoptare. Brut. 19, qui hunc minorem Scipionem a Paullo *adoptavit*.

* *Adoptatus*. ad Div. XVI, 21, adventus *adoptatissimus*, secundum Victorii et Grut. edd.

*Adoptio**. Fin. I, 7, in adoptionem emancipare.

*Adorior**. Aggredior. Sext. 37; Or. II, 51.

Adpromitto. Rosc. A. 9, quum ita futurum T. Roscius *adpromitteret*, i. e. promitteret insuper, quæ Chrysogonus promitteret, futura; unde ap. JCtos adpromissores, de quibus v. Salmas., de Mod. usur., p. 709.

Adrepo. Verr. III, 68, *adrepere* ad amicitiam; paullatim se insinuare in amicitiam, etc.

Adscensus. Planc. 25, multis est in virtute *adscensus*. Al. aliter legunt.

* *Adscisco*, arrogo, vindico. Dom. 36, *adsciscendæ* laudis causa potius, quam criminis depellendi. Sic fere, Or. I, 19. †Fin. III, 5, rerum cognitiones — propter se *adsciscendas* arbitramur. ib. quæ naturæ primo *adscita* sunt. ibid. V, 7, primum *adscitum*, est vocabulum

philosophiæ stoicæ, quo Cicero utitur de rebus iis, quæ et prima naturæ, principia naturæ, commendatio prima naturæ, dicuntur, h. e. de iis, quas homo primas, et natura appetit, et diligit.

Adscribo. Leg. I, 6, me quoque *adscribe* fratris sententiæ. Rabir. P. I, *adscribat* ad suum judicium meam sententiam. Phil. II, 32, *adscribere* perfidiæ alicujus suam voluntatem. Att. XIV, 17; Opt. gen. or. 6; Or. II, 66; Phil. II, 13; Q. Fr. I, I; Tusc. V, 22; Off. III, 10; Arch. 4; Inv. I, 49.

Adscriptio, Cæcin. 33, significat id, quod adscriptum est, ut exceptio.

Adscriptitius. N. D. III, 15, novi et *adscriptitii* cives.

Adscriptor. Sen. p. Red. 4, *adscriptor* in me restituendo, i. e. qui auctori restitutionis meæ assensus est. Agr. II, 9, *adscriptores* legis, sunt approbatores e collegio tribunitio, qui una cum Rullo ferendam statuerant.

Adspergo. ad Div. VI, 6, leviter *adspersus,* i. e. perstrictus. Cæcin. 6, *adspergere* sextulam alicui, i. e. dare, de re parva. Q. fr. II, 10, epistola hoc *adspersit* molestiæ. Planc. 12; ad Div. VI, 6; Vatin. 6; Cæcin. 6; Mur. 31; de Div. I, 13; Her. IV, 49.

Adspiratio. Nat. D. II, 33, *adspiratio* aeris: emissio aeris e pulmonibus et ore, ut capit etiam Heins. ad Virg. Æn. X, 291. Sic *adflatus* dicitur, Ovid. Her. 12, 44. v. et in *adspiro.*

Adspiro, pervenio, accedo. Tuscul. V, 5, in equuleum non *adspirat* vita beata. Sull. 18, qui tum dicat *adspirasse* in campum Sullam. Cf. Pis. 5. † N. D. II, 55, pulmones se contrahunt *adspirantes,* i. e. aera emittentes.

Adstipulator, Pison. 9; Quint. 18. Est autem *adstipulator,* qui in re præsenti est, et una idem pro eodem stipulatur, cum quis sibi stipulatur aliquid. v. Salmas., Mod. usur. p. 709, 710. † Acad. II, 21, stoicorum *adstipulator* Antiochus. Metaphorice.

Adstituo. Her. III, 20, reum — *adstituemus.* Plautina vox.

Adstrictus. Brut. 31, *adstrictior* oratio stoicorum, i. e. concisior. Or. I, 16, numeris *adstrictior* poeta oratore.

Adstringo. Att. X, 6, pater nimis indulgens, quidquid ego *adstrinxi,* relaxat. Quint. 5, *adstringere* aliquem suis conditionibus, i. e. facere, ut conditiones accipere cogatur. Off. III, 32, fraus *adstringit* perjurium, non dissolvit, i. e. auget. Planc. 30, officii servitutem *adstringere* testimonio sempiterno. Sull. 29, *adstringi* scelere. Sic et Phil. IV, 4. † Tusc. III, 6, breviter *adstringere* argumenta. Fat. 14, hæc arctius adstringi ratio non potest, i. e. valentius.

Adsuefacere, cum ablat. Or. III, 10, quorum sermone qui *adsuefacti* erant. Catil. II, 5, scelerum exercitatione *adsuefactus.* v. Gron. et Duker. ad Liv. XXIV, 48; XLVIII, 31, 35.

Adsuetus, cum ablat. Or. III, 15, homines labore *adsueti.* v. Gron. et Drak. ad Liv. XXXI, 35.

Adsum, de advocatis, et causarum patronis utriusque partis. Verr. II, 29; Fin. II, 17. †ad Div. IX, 25, *adesse* ad imperandum, i. e. ut imperanti pareamus.

Adventitius, extrinsecus ad nos perveniens, non nostrum, aut nostro labore partum, etc. Fin. V. 11, adjumenta externa et *adventitia.* Manil. 9, *adventitiis* multarum regum et nationum copiis. Verr. IV, 37, *adventitium* auxilium. Rab. P. 17, *adventitia* pecunia. Att. I, 19, pecunia *adventitia* dicitur, quæ ex novis vectigalibus redit; item, quæ filio aliunde quam e patris hereditate venit. Inv. II, 21; Or. III, 33, doctrina *adventitia,* i. e. ab alio populo inventa. Div. II, 58, visio *adventitia,* a sensibus profecta.

Adventus. ad Div. VI, 20, *adventibus* se offerre, i. e. *advenientibus* obviam ire.

Adversaria, sunt libri, in quos sine ordine omnia conjiciuntur; ita dicti, quia tantum in adversa parte scribitur. Rosc. C. 2, nomen in *adversariis* patet. vid. Salmas. de Usur. p. 147.

Adversarius, qui contra nos licetur in auctionibus et emtionibus. Att. xii, 43; xiii, 31.

Adversus. Top. 9, de contrariis: ubi tamen libri variant.

Advertere animum, Inv. ii, 51, transitive cum accus., naufragum quemdam animum *adverterunt*. Sic e mss. Oudendorpius. Cf. Ruhnkenium ad Rutilium de Figuris, p. 77.

Adulatio. N. D. ii, 63, canum tam amans dominorum *adulatia*.

* *Adultus*. Brut. 7, Athenis jam *adultis*. de Rep. ii, 1, nostram rempublicam et nascentem, et crescentem, et *adultam*, et jam firmam atque robustam ostendero.

Adumbrare, pro: inchoare. Fin. v, 22, a natura *adumbrantur*. †* fingere. Dom. 30, auctorem meliorem *adumbrare*.

Adumbratus, falsus, fictus. Sull. 18, *adumbratum* indicium. Fin. v, 24, *adumbrata* opinio. * *adumbrata* dicuntur, quæ speciem alicujus rei habent, neque tamen sunt. Ducta metaphora ex pictoria et statuaria. Tusc. iii, 2, *adumbrata* imago gloriæ. Cœl. 5, non expressa signa, sed *adumbrata* virtutum. Verr. iii, 33, *adumbratus* vir Pippæ, sc. quia Verri uxorem suam permittebat. N. D. 1, 27, *adumbrati* dii dicuntur dii Epicurei, quia non corpus habent, sed quasi corpus. † inchoatus. Leg. 1, 22, *adumbratæ* intelligentiæ dicuntur, notitiæ innatæ, προλήψεις.

Advocare, est in sensu forensi 1) rogare amicos, ut nobiscum deliberent de re aliqua, inprimis de lite, quo sensu *advocati*, Quint. 14, dicuntur. 2) rogare aliquem, ut in consilio nobis adsit: de judice. Sic Quint. 2, quos tibi, Aquilli, *advocasti*. 3) amicus actoris aut rei dicitur *advocare*, quum convocat, quibuscum de causa deliberet, ut juvare partes amici possit. Cluent. 19, Oppianicus in judicio Scamandri aderat frequens, *advocabat*, omni studio gratiaque pugnabat.

Advocatio, cœtus *advocatorum*. Quint. 14; Rosc. C. 5; Verr. 1, 49; Cæcin. 15; Sull. 29, etc. † Certum temporis spatium, quo opus est, ut *advocare* possimus. ad Div. vii, 11, *advocationes* binas postulare.

Advocatus, dicitur amicus, quem vocamus ad nos, ut cum consulamus de controversiis nostris, quique honoris causa in judicio in subselliis nostris sedet, aut nobiscum in rem præsentem venit. vid. Off. 1, 10; Quint. 8; Or. ii, 47. † Philipp. 1, 7, armatos homines, quos in senatum induxerat Antonius consul, *advocatos* vocat: vellem adesset sine *advocatis*.

Advolare, cum accus., Att. 1, 14, *advolat* Rostra Cato.

Adurere, pro: *comburere*, Tusc. v, 27.

Adustus. Att. v, 20, *adustus* incendio Plætoriano dicitur, qui in alterius judicio notam aliquam abstulit, tanquam, qui judicio de repetundis ex hoc capite legis accusatur: *ad quos ea pecunia pervenerit*. Nisi legendum *ambustus*.

*Ædificator**. Nat. D. 1, Univ. 1, ædificator mundi.

Ædilis, magistratus municipalis. ad Div. xiii, 11, hoc anno *ædilem* filium meum fieri volui...is enim est magistratus in nostro municipio.

Ædilitius, Brut. 28, dicitur, qui ædilis fuit. † Q. fr. 1, 1, vectigal *ædilitiorum*, sc. ludorum; pecunia, quæ in provinciis ad ludos pro ædilibus exigebatur. vid. in *vectigal*. Vat. 7; Cluent. 45.

Æger, ægrotus, Att. vi, 1 extr. N. D. ii, 12, *ægri* et corpore, et animo. ad Div. xiv, 4; Verr. 1, 2; Mil. 25.

Ægrimonia, Att. xii, 38, ægritudo.

*Ægritudo**, Tusc. iii, 18, ægritudines facit leniores.

*Ægroto**, Tusc. iv, 37, animus ægrotat.

*Ægrotus**, Cæcil. 11, ægrotæ ac prope desperatæ reipublicæ.

Æmulus, Verr. v, 31, pro rivali, adultero. Phil. ii, 12.

*Ænigmata**, de Div. 2, somniorum ænigmata.

Æquabilis, qui eamdem ubique rationem tenet, semper est idem. Tusc. II, 27. † Jus *æquabile*, in quo omnes ejusdem conditionis sunt; nihil gratiæ divitiis, etc. tribuitur. Inv. I, II, 53. † de genere orationis; Orat. II, 15, 53, genus dicendi æquabile.

Æquabilitas, jus æquum. Or. I, 42; II, 52. de Rep. I, 34, eaque, quæ appellatur, *æquabilitas*, iniquissima est. † Or. II, 85, cum *æquabilitate* facere, i. e. *æquabilem* se hominibus præstare.

Æqualitas, de Am. 5, est ea virtus, quæ et civilitas dicitur, quum æquo jure cum omnibus vivimus, omnes nobis æquales putamus, nihil nobis præcipuum petimus.

Æqualiter. Orat. 58, *æqualiter* ingredi et constanter dicitur oratio numerosa, quæ non mox fluens et lenis, mox hiulca et aspera est.

Æquare, sortes *æquare*, v. in *sortes*.

Æque cum. Fin. IV, 24, 27.

Æquilibritas, est Epicureorum *ἰσονομία*, N. D. I, 39. vid. Ind. Gr. in *ἰσονομία*.

Æquiparare, pro : *æquare*, Tusc. V, 17. Sic et Livius dixit, XXXVII, 55.

Æquus. Verr. II, 15, *æquo* jure disceptare, h. e. ut judex nihil adversarii gratia faciat.

Aer, pro homine, quocum consuetudo nulla esse potest, Att. I, 18. † Acad. I, 7, *aer*, utamur enim pro Latino, et ignis.

Ærarius. Quint. 4, ratio *æraria*, h. e. ratio pecuniæ diversæ in Gallia et Romæ. † Cluent. 43, in *ærarios* referri, h. e. in ultimam classem, cui adscripti suffragio carebant, et tantum æra tributi loco pendebant. Erat autem hæc nota censoria, quam plebi quidem inprimis, sed interdum tamen etiam senatoribus et equitibus, senatu et ordine equestri motis, inurebant, ut ostendit Gronov. de Pecun. veter. lib. IV, I, p. 263. Or. II, 66, ex *ærariis* eximere. † *ærarii* tribuni. v. *tribunus*, et *æratus*.

Ærarium. Att. VII, 21, *ærarium* sanctius, erat, ex quo sumtus ordinarii non petebantur, sed ad summum reip. tempus reservabatur. v. Manut. ad Att. VII, 15. Cf. Liv. XXVII, 10. — *Ærarii* gradus, pr. Font. 2, fragm. nov.

Æratus, pecuniosus, Att. I, 16, tribuni non tam *ærati*, quam, ut appellantur, ærarii, i. e. non tam erant ii, qui esse debebant, h. e. qui pecuniam habebant, sed pauperrimi, et in *ærarios* referendi, adeoque faciles ad corrumpendum. † ex *ære* factus. Verr. IV, 26, lecti *ærati*, i. e. *æratis* pedibus. v. Manut. ad h. l.

Æs. Att. II, I, *æs* circumforaneum, quod circa forum apud argentarios fœnori datur. Verr. V, 13, dirui *ære*, i. e. solvendo non esse. Sed est elegans jocus in hac formula. Nam *ære* diruti, proprie dicuntur, milites, quibus, ignominiæ causa, stipendium non datur, aut pars stipendii adimitur. v. Sigon. ad Liv. XL, 42; Bud. ad Pand., p. m. 130. Quia igitur castra aleatoris dixerat, eleganter eum, qui alea eversus erat bonis, *ære* dirutum dicit. Phil. XI, 6, exire *ære* alieno. Att. VI, I, præ *ære* vendere. † Verr. V, 13, *æra* vetera eleganter dicuntur crimina vetera, quorum pœna nondum persoluta est.

Æstimabile, Fin., III, 6, v. in *æstimatio*.

Æstimatio, Verr. III, 92, remissior *æstimatio* frumenti. *Æstimatio* fr. dicitur, quum prætores, legati, quæstores pro frumento, quod in eorum cellam imperatur (v. *cella, cibaria*), pecuniam accipiunt ab aratoribus, et quidem tantam, ut ipsis utilius sit, pecuniam accepisse; aratoribus, dedisse. † *æstimatio* pœnæ, Or. I, 54, est, quum accusator (more Atheniensi) in ipsa accusatione, quam pœnam reus meruerit, *æstimat*. vid. Xenophon. Mem. Socr. I, I. † *Æstimatio* litis, Cluent. 16, 41. vid. *lis*. † Hæc autem, ad Div. V, 20, accipere *æstimationem*; XIII, 8, accipere in *æstimationem*, capienda sunt de ratione, qua Julius Cæsar æs alienum, quo laborabat ci-

vitas, dissolvi jussit : cujus hæc vis erat, ut debitores darent creditoribus in solutum prædia, sed non eo pretio, quo tum erant, post bellum Civile, sed eo, quo ante bellum fuerant : unde *æstimatio* pro jactura est, ad Div. IX, 16; et *æstimationes* pro prædiis pecuniæ loco acceptis. ad Div. IX, 18, *æstimationes* tuas vendere non potes. Cf. Att. XII, 25. v. Cæs. de Bell. Civ. III, 1. † *æstimationem* Cicero interpretatur stoicorum ἀξίαν; quum dicerent, solam quidem virtutem esse bonum, sed esse tamen præterea res dignas *æstimatione* aliqua, h. e. ut præponerentur aliis, ac sumerentur, tanquam valitudinem rectam, divitias, bonores etc. Fin. III, 10, 6; Acad. I, 10; Fin. III, 13.

Æstimo. Fin. III, 3, magno *æstimanda*. Fin. IV, 23, nonnihilo *æstimandum* sit. † *æstimare* frumentum, Pis. 35; Verr. I, 38, etc. v. *æstimatio*.

Ætas, pro : *adolescentia*. Off. II, 13, tua tamen *ætas* incidit in id bellum. Sic interpretatur Broukh. ad Prop. I, 6, 21.

Affectio. Fat. 4, astrorum *affectio*, de Div. II, 47, cæli *affectio* est, quam vulgo constellationem vocamus. †Top. 18, quem l. vide. † Inv. I, 25, *affectio* est, animi, aut corporis ex tempore, aliqua de causa commutatio, ut lætitia, cupiditas, morbus, etc. Fin. III, 20, *affectio* animi, dicitur de naturali illa ratione humani animi, qua bene aliis consulendum, suos amandos putat, solitudinem fugit, etc.

Affecto. Rosc. Am. 48, quod iter *affectet*, videtis, i. e. qua ratione uti velit.

Affectus, us. Tusc. V, 16, qualis cujusque animi *affectus* esset : habitus, affectio, status.

Affectus. Div. II, 47, quomodo *affecto* cælo, etc. i. e. qua constellatione. v. *affectio*. † *affectum* dicitur de eo, quod cœptum est, et jam ex parte profligatum. Prov. Cons. 8, *affectum* bellum, et pæne confectum. † dicitur etiam, quidquid afflictum, debilitatum est, etc. Or. I, 45; Verr. IV, 43, ætas *affecta*. Or. III, 18, *affectus* senectute. Verr. III, 18, *affecta* Sicilia. ad Div. V, 13, ita *affectum*, ut deletum exstinctumque fateare. ibid. 20, nunc sic *affecti* sunt, etc. † de animi perturbationibus. Att. XII, 32, graviter *affectus*. † tractatus. Verr. IV, 67, ut abs te *affecta* est, ita in te animatam videmus. † significat statum rei quemcumque. Fin. I, 11, manus tua sic *affecta*, de manu extensa. Tusc. III, 9, manus recte *affecta*. Part. Or. 23, quidam animi habitus sic *affecti* et constituti. Top. 2, res, quæ quodammodo *affectæ* sunt ad id, de quo quæritur, i. e. ad eam referuntur aliqua ratione, ei junctæ, ut conjugata genus, simile, differens, contrarium adjunctum, antecedens, etc. Cf. c. 3. † in bonam partem pro *præditus*. Verr. III, 24, magno animo *affecti*.

Affero. Phil. II, 7, vim *afferebam* senatui. v. *vis*. Quint. 27, manus *allatas* esse. v. *manus*. Tusc. III, 31, hic mihi *afferunt* mediocritates. † defero. . ad Div. VII, 17, quæ ad te ultro *attulerim*. Flacc. 29; Mil. 28; Sext. 21; Quint. 27; Phil. I, 3; V, 7.

Afficio, tracto, habeo. Off. I, 23, corpus ita *afficiendum* est, ut obedire consilio rationique possit. † Tusc. II, 7, dolorem iis verbis *afficias*, quibus Epicurus voluptatem, i. e. appelles. † de perturbatione. Rosc. A. 24, sua quemque amentia *afficit*, h. e. ad furorem redigit. Off. II, 10, admiratione *afficiuntur* ii, qui anteire ceteros virtute putantur. † pro : *ægrotare*. Phil. IX, 1, ita affectus erat, i. e. ægrotabat.

Affigo. Tusc. III, 28, huic generi malorum non *affigitur* ea opinio. Sed in Davisiana est *affingitur*, ut est c. 33.

Affingo. Tusc. III, 33, qui nihil opinione *affingit* : addit, auget.

*Affinis**, Inv. II, 10; Act. I, in Verr. 38.

*Affirmare**, Inv. II, 17.

Affirmate, jurejurando; Offic. III, 29, quod *affirmate* promiseris.

Affirmatio religiosa. Offic. III, 29.

Afflatus furoris, Or. II, 46, est ἐνθουσιασμός. † Nat. D. II, 66, *afflatus* deorum, dicitur de cura deorum.

Afflictare se, male se habere, ut fit in nimio luctu. Tusc. III, 32, quum se Alcibiades *afflictaret*. ibid. 27, *afflictari* lamentarique cœpisse. † Ar. Resp. 19, *afflictatur* resp.

*Afflictatio**, Tusc. IV, 8.

Afflictor, Pis. 27, verbum novatum a Cicerone ad rotunditatem et concinnitatem orationis.

Afflictus. Quint. 30, ab *afflicta* amicitia transfugere ad florentem, i. e. cum homine *afflicto*. Vide Att. I, 13; XII, 22; Tusc. IV, 16; Catil. II, 2; ad Div. IX, 11; Phil. XII, 1; Q. Fr. III, 1. † vexatus, Verr. III, 91; Flacc. 7; Rab. perd. 9.

Affligere, idem, quod *afflictare*. de Div. II, 2, nec *afflixi* me. † Sext. 41, causam susceptam *affligere*, i. e. prævaricari. † Brut. 12, *affligere* rem vituperando: opponitur, augere rem laudando.

Afflo. Att. XVI, 5, rumoris nescio quid *afflaverat*, i. e. ortum erat.

*Afflo**, de Sen. 17, odores afflantur, Verr. I, 13; Verr. IV, 49; Arch. 8, aliquid mali afflare.

Affluens, Or. 24, de mediocri genere dicendi. Cf. Sext. 8; Verr. V, 54; Or. III, 15; Arch. 3; Off. I, 43.

Affluo. Fin. I, 12, præteritas voluptates *affluere* patiatur, int. ad animum, recordetur. Q. fr. III, 3, nihil ex istis locis non modo literarum, sed ne rumoris quidem *affluxit*.

*Agger**, Phil. X, 5.

*Agglutino**, Att. XVI, 6.

*Aggredior**. Or. III, 17; Phil. XII, 10; Cæcin. 25; Or. II, 44.

Aggrego. ad Div. I, 9, voluntatem suam ad alicujus dignitatem *aggregare*, h. e. suscipere defensionem dignitatis alicujus.

Agilitas naturæ, Att. I, 17.

Agito. Att. I, 19, agraria lex vehementer *agitatur*, auctore Pompeio, h. e. a legislatore vehementer et crebro agitur ad populum, ut lex accipiatur. † vexare, reprehendere, etc., accusando, dicteriis, etc. Or. II, 58, 59; Balb. 25. † *agitari* etiam dicuntur, de quibus crebro deliberatur, ut de Offic. I, 24, rebus *agitatis*, i. e. exploratis, deliberatione facta. Cluent. 32, *agitata* res, sc. in judiciis. † Quint. 2, jactata et *agitata* æquitas, i. e. omni ratione impedierunt, quo minus, quod æquum erat, obtineretur. Verr. I, 2, *agitari* scelerum pœnis, i. e. perturbari ita, ut furor consequatur.

Agmen. Or. I, 34, orationem in medium *agmen* deducere e domestica exercitatione, i. e. in judicio causas dicere.

Agnascor. Or. I, 57, *agnascendo* testamenta rumpi: si quis post testamentum natus est, ad quem, si nullum testamentum esset, hereditas perveniret, neque testamento est exceptus; quod valet etiam de adoptionibus. v. de variis *agnascendi* modis Caium, Instit. II, 3, et ibi intt. in Schulting. Jurispr. Antejust. p. 100 sqq.

Agnatio. Leg. I, 7, *agnationibus* familiarum distinguuntur status, h. e. serie generis, per personas generis virilis, distinguuntur familiæ patriciæ et plebeiæ.

Agnitio, pro *cognitio*. Nat. D. I, 1.

Agnosco crimen, Rab. P. 6; fateor verum esse. N. D. II, 38, pro *cognosco*, accurate intelligo.

Ago, dicitur de iis rebus, de quibus actio magistratuum, senatorum, accusatorum et petitorum. v. *actio*. Manil. 1; Or. I, 30; in Cæcil. 5, lege *agere*, i. e. ex lege, permittente lege accusare, vel petere. Or. I, 38, *agere* in hæreditatem, i. e. petere h. Quint. 9, ex sponsione *agere*, sc. causam. Or. I, 48, etiam JCtus dicitur *agere*, quum actiones suppeditat, si locus sanus est. Mur. 17, *agere* cum populo tanquam ex syngrapha. v. *syngrapha*. Act. I in Verr. 12, *agere* de rep. cum populo. de Am. 25, in forum versus agere cum populo, i. e. converso ore versus forum, ubi plebs est, quum solerent magistratus honoris causa convertere os ad senatum et comitium. v. intt. ad b. l. ad Div. I, 9, quæ ego *agebam*, sc. in

senatu. † Brut. 92, *agens* orator dicitur, cujus vehemens est actio, pæne ut histrionum, ut res non narrari, sed agi videatur. † Arch. 7, hæc studia (humanitatis) adolescentiam *agunt*, i. e. subigunt, acuunt ingenium adolescentum, quod et *alere* dicitur; unde eodem sensu legitur in edd. nonnulllis, *alunt*. Vid. de hac significatione Muret. Var. L. XII, 15. Sic est etiam *agitare* ap. Quintil. 1, 10, *agitari* namque animos, et acui ingenia, etc. † Notandæ sunt etiam hæ formulæ: ad Div. III, 6, *agere* forum. v. *forum*. Verr. IV, 66, *agere* spumas in ore. Att. XIV, 9, *agere* rimas. ibid. XIII, 52, ἐμετικὴν *agere*. v. Ind. Gr. Tusc. III, 21, *actum* habeho, quod egeris. Verr. 1, 3, *agunt* præcipitem pœnæ civium rom. i. e. conscientia scelerum in cives rom. pœnas ab eo exigit, eum ita furiosum efficit, ut ad insana consilia ruat. † *agere* animam, ad Div. VIII, 13, morti propinquum esse. De qua forma dicendi vid. Gron. ad Sen. Controv. 11. † *agere* bellum, Balb. 20.

Agrarii. Catil. IV, 2, Gracchus *agrarios* concitare studuit, i. e. eos, qui agros legibus *agrariis* consequi cupiebant. De *Agrariis* legibus v. Ind. LL.

Agrestis, qui non commovetur his rebus, quibus animus humanus commoveri solet. Arch. 8, *agrestis* animus. † Or. 1, 25, *agrestis* motus corporis, reprehenditur in oratore. † Or. II, 3, *agrestes* libri, i. e. jejuni, exiles, non elegantes, de libris rhetoricis. † Orat. 3, *agrestiores* Musæ, dicuntur jurisprudentia et ceteræ artes, quæ non comprehenduntur humanitatis nomine, nec elegantiæ quidquam, aut suavitatis habent.

Agricola, Dejot. 9, de rege Dejotaro, qui multos agros habebat, e quibus fructus percipiebat.

Agripetæ, Att. XV, ult. sunt *agrarii*. De quibus supra.

Aio. Att. IV, 5; VI, 1, *ain'* tu? h. e. estne, ut dicis? vere ita sentis? Lig. 7, ita quidem *aiebat*: ita multis verbis et gravibus cum eo loquebatur.

Ala. Off. II, 13, quum te alteri *alæ* præfecisset. v. *alarii*.

*Alacris**, Her. II, 19, 31; Inv. II, 53; de Div. I, 35.

*Alacritas**, Tusc. IV, 15; de Div. II, 26; Att. II, 7, XIII, 3; ad Div. II, 9.

Alarii. ad Div. II, 17, sunt *alæ* equitum ex Italia et provinciis collectæ, quæ singulis legionibus addebantur, loco 30 turmarum, quæ olim ex ordine equestri addebantur. De variis *alæ* discriminibus pro ratione temporis, vid. quem hic laudat Grævius, Schelium ad Hyginum, p. 66.

Albatus. Vat. 13, veste *alba* indutus, hoc est, qui, ut Livius ait, addidit cretam in vestem, quod et ii, qui honores petebant, faciebant, et qui epulis solemnibus intererant, etc.

Album, tabula *alba*, in qua edicta et alia hujusmodi proponebantur. Or. II, 12, item omnes libelli, tituli proponendi in publico. Salmas., Mod. usur. p. 678.

Alea, de re incerta et a casu pendente. de Div. II, 15, non perspicitis, *aleam* quamdam inesse hostiis deligendis, i. e. fortuitum esse, quibus extis hostia deligatur. Eadem formula usus est Ovidius, A. A. 1, 376.

*Aleatorius**, Phil. II, 27.

Alere, potentem reddere. Att. VIII, 8, Pompeius *aluerat* Cæsarem. Att. VII, 5. Illum per decem annos aluimus contra nos. Marcel. 9, vitam tuam posteritas alet.

Alias, interdum. de Sen. 15, *alias* — plerumque.

Alienatio. Or. 42, *alienatio* sacrorum (cf. Leg. III, 20), quum nos sacris liberamus, ut aut intereant, aut ad alios transferantur.

*Alienigena**, Dejot. 3; Leg. II, 10.

Alienus. Acad. 1, 11, quæ essent *aliena* firmæ assensionis. Fin. V, 11, *alienum* dignitatis. Dom. 27, opponitur propinquo. ad Div. VIII, 12, *alienissimus* mihi. Or. 24, verba *aliena* opponuntur propriis.

Aliquando, jam, Att. 1, 4; nisi legendum *tandem*, ut Corrado placebat.

Aliquanto, multo, longe. Verr. 1,

54, iste, qui *aliquanto* plus cogitasset. Quanto? Decisio facta erat CCM HS. Verres autem post accepit DLXM. ad Div. IX, 26 extr. epulamur non modo non contra legem — sed etiam intra legem, et quidem *aliquanto*. Et sic semper et *aliquanto*, et *aliquantum* dicitur. v. notam Ernest. ad Sueton. Cæs. 87. Sic et aliquantum pro multum. Tusc. v. 6.

Aliquis. Tusc. III, 18, si vero etiam *aliquid* : per εὐφημίαν, de re Venerea. Similis εὐφημία est in his: si quid ei acciderit; et: si quid acciderit, de morte, clade bellica. † alius quis. Off. I, 7, aut ira, aut *aliqua* perturbatione incitatus. Cf. Or. II, 42, et ibi Pearc. † Reperitur etiam *aliqui* pro *aliquis*. vid. v. e. Acad. II, 26, anularius *aliqui*, et de Rep. I, 44; III, 11.

Aliquispiam, pro: *alius quispiam*, Tusc. III, 9.

Aliter. Tusc. III, 30, *aiter* ferunt, atque ut aliis auctores fuerunt. Sequente *et*, Att. X, 11; XI, 23.

Alius. Att. XVI, 14, *aliud* ex *alio* scribere; ut quodque in mentem venit. Phil. II, 33, *alio* die: formula, qua utebantur qui comitia obnuntiatione dirimebant. Or. 22, eadem res *alio* atque *alio* verbo elata. † diversus, abhorrens. ad Div. II, 2, nec quidquam *aliud* a libertate communi: ubi tamen nonnulli libri omittunt *a*. † pro altero, secundo; ad Quir. p. Red. 5, et ibi Græv. † *aliæ* in gen. de Div. II, 13, *aliæ* pecudis. † ad Div. VIII, 1, *aliud* sentire, et loqui, pro *et aliud*. Sic et alibi Cicero dixit, Att. XII, 40, aliud — aliud, pro partim — partim.

Allegatio. Verr. I, 16, quibus *allegationibus* illam sibi legationem expugnavit.

Allegatus. Q. fr. II, 3, Nerius index edidit ad *allegatos*, etc. Manut. interpretatur, præter eos, quos jam ediderat, nominaverat. Quo fere sensu Plin., Pan. 70, hoc senatui *allegandum* putavi, i. e. significandum. Sed dubito, an aurei sæculi sit ista notio verbi. Et Nerius unum Sestium ediderat, non plures. F. Junius rectius allegatos esse dicit eos, quos vulgo *deputatos* vocant, quibus mandatum sit, adire iudicem, et indicia audire. Sc. ad *allegatos* dictum est, ut *ad judices*. v. in *ad*. Sic est etiam Cluent. 13. Vid. inpr. Gron. ad Liv. XXXVI, 11.

Allego. Rosc. Am. 9, *allegat* iis homines nobiles, i. e. submittit ad eos, qui cum iis agant. Publice enim leguntur homines, qui inde legati dicuntur; privatim alleguntur, unde allegati.

Allevo, minuo, Inv. I, 42. † Att. VII, 1, *allevaturum* corpus, sc. a febri.

*Allicio**, Inv. II, 52.

Allido. Q. fr. II, 6, Servius *allisus* est, ceteri conciduntur, i. e. in periculum venit, quod evasit; ceteri condemnantur. vid. Gron. ad Senec. Nat. Q. II, 44.

Alligo, dicitur de omnibus rebus, de quibus *obligare* dicitur. Cluent. 56; Rabir. P. 7, lege *alligari*. Cluent. 55, Rabir. P. 6, quæstione nova *alligari*. Rosc. Com. 12, stipulatione *alligare*. Tusc. II, 17, vulnus *alligare*. de Div. I, 54, oculus *alligatus*; quem locum et formam loquendi vindicat Gronov. ad Liv. VII, 24. Cf. ad Sen. ep. 94. Flacc. 17, *alligare* se scelere. Planc. 33, beneficio *alligari*. v. *obligare* † Leg. II, 20, sacris *alligari*, dicuntur, qui sacra hereditate aut quacumque ratione accipiunt. † Or. III, 44, *alligare* verba certa lege versus. † Fin. II, 24, ne sine fructu *alligatus sis*, sc. amico. Cluent. 64, *alligatum* nuptiis haberet in potestate. † Att. VIII, 16, *alligari* atque impediri re aliqua. Ibid. II, 18, virtus *alligata*.

Alludo. Nat. D. II, 39, mare terram appetens litoribus *alludit*. v. Gesnerus ad Columell. IV, 20, 2. Orat. I, 56, *alludere* varie, dicitur, qui aliquem variis rationibus aggreditur, ut aut de sententia deducat, aut in suam sententiam adducat.

*Alluo**. Verr. V, 37. De portu Syracusarum.

*Alluvio**. Or. I, 38. Alluvionum jura.

Alsus, frigidus. Q. fr. III, 1, nil ἀπεδυτηρίῳ alsius. Cf. Att. IV, 8.

Alter, In numerando interdum primum, interdum secundum significat. ad Div. XII, 25, *altero* vicesimo die. Manut. Græv. Cortius interpretantur secundo. v. Duker. ad Liv. Epit. 49, init. Off. II, 13, *alteri* alæ, est uni. † pro: *alteruter*, Acad. II, 43.

Altercatio, disputatio, quæ interrogando et respondendo constat, in senatu aut judicio. Gloss. Philox., ἀμοιβαῖος λόγος. Particulam hujusmodi altercationis vid. Att. I, 16, Clodium fregi in senatu *altercatione* ejusmodi. Cf. IV, 13; ad Div. I, 2; Brut. 44. † disputatio quæcumque. Nat. D. I, 6, oritur mihi magna de re *altercatio* cum Velleio.

Altercor, de *alternis* actorum interrogationibus et responsionibus in judiciis. Brut. 43, Crassus *altercando* invenit parem neminem. v. Budæus ad Pandect. p. m. 48.

Alternus. Vat. II, *alterna* consilia rejicere. v. Ind. LL., *Vatinia lex*. Verr. II, 13, *alternæ* civitates. Planc. 15, *alterni* judices. Arch. 10, *alterni* versus, i. e. generis elegiaci. v. Gronov. Diatrib. in Stat. c. 8.

Altitudo. Rabir. P. 16, mentis luminibus officit *altitudo* fortunæ et gloriæ. † Off. I, 25, facilitas et *altitudo* animi, quæ dicitur. Est eadem quæ βαθύτης v. Ind. Græc. et ad Tacit. Annal. III, 44.

*Altor**, Nat. D. II, 54; Flacc. 26

*Altus**. Mil. 8, mens *alta*, i. e. quæ res humanas contemnit. † Fin. II, 16, ut *altior* interdum fieres. Dicitur de his, quibus ipsa magnitudo rerum, quas dicunt, videtur animi magnitudinem afferre, ita ut, qui audiat, sentire possit. Servius ad Virgil. Æn. VIII, 395, profert e primo ad Brut., si Pompeius non *ex alta* peteret, i. e. multis causis e superiori vita repetitis, ut Cicero in petendo facere solet. vid. Pierium ad Virg. l. c. Cf. Nat. D. II, 40; Tusc. III, 6; Phil. IV, 5; de Am. 9; Cluent. 55.

*Alumnus**. Ad Div. IX, 14. Disciplinæ alicujus alumnus. Phil. VII, 3, 14. Pacis alumnus.

Alveus, de solio balneari. Her. IV, 10. Cf. Cœl. 28.

*Alvus**. Nat. D. II, 54. Ibid. III, 22; Cluent. 12.

Amandare, avertere. Nat. D. II, 56, *amandavit* a sensibus.

Amandatio, relegatio, Rosc. A. 15.

Amarus, morosus. Att. XIV, 21, *amariorem* me senectus facit; stomachor ad omnia. Att. XVI, 13, via *amara*. Sed Græv. habet *inepta*. Cf. Nat. D. III, 13; Fin. II, 12; Her. IV, 14.

Amator noster, pro: *amico*, Att. I, 20. admirator, Her. IV, 51; Cf. Tusc. IV. 12; Brut. 17.

*Ambigo**, Cæcin. 8; Fin. IV, 1.

*Ambiguitas**. Part. Or. 6; Inv. 1, 40.

Ambiguum. Or. II, 24, quæ sit causa *ambigui*: ejus rei, de qua controversia est.

Ambiri, rogari a candidatis. de Rep. I, 31, ferunt suffragia, mandant imperia, magistratus *ambiuntur*, rogantur. Sic jam Planc. 4. Phil. XI, 8; Att. IV, 3.

Ambitio, petitio bonorum bonesta, Or. I, 1; ad Div. VII; 1; Att. I, 1. † pro ambitu. Sull. 1. † *ambitio* dicitur de omnibus rebus, quæ aut gratiæ colligendæ causa facimus, aut ut nos gratiosos esse ostendamus apud hos, a quibus petimus aliquid. Verr. II, 55, 40; ad Div. V, 20, tuæ *ambitioni* reservata esse, h. e. tibi relicta, ut gratiam inire ab aliis possis, quibus hoc beneficii tribuas. Brut. 69, *ambitione* labi, sc. in laude, quum laudamus indignos, ut gratiam ineamus. ad Div. XIII, 5, *ambitione* mea, i. e. precibus meis quibus utor, ut, impetratis rebus, gratiosus videar. Cluent. 28, *ambitio* judicum, etc. vid. de hac vi verbi Gron. ad Liv. XLV, 36. † Off. I, 30, in Scipione *ambitio* major, vita tristior. Est σεμνότης quædam et gravitas in cultu et habitu.

Ambitiose fieri dicuntur, quæ *gratiæ* causa fiunt. ad Div. XIII, 69. Att. XV,

1, ut concionem *non ambitiose* corrigerem, h. e. non leviter, tacens vitia, ut gratiam a se inirem. † quia quæ gratiæ causa facimus, solemus studiosius facere, *ambitiose* dicitur etiam pro studiose. ad Div. III, 7, *ambitiosius* facere suleo, quam dignitas mea postulat.

Ambitiosus, qui gratias hominum captat, aut gratiosus apud homines magnos videri vult. Cluent. 38; Verr. III, 84; Flacc. 18; Q. fr. 1, 2; ad Div. VI, 6; et ibid. 12, rogationes *ambitiosæ*; quæ fiunt, non quod officium amicitiæ, propinquitatis postulet, sed ut gratiosos nos esse apud eos ostendamus, quos rogamus, si ab iis rogata impetramus, et simul gratiam ineamus. Att. 1, 18, amicitiæ nostræ *ambitiosæ* sunt in quodam splendore forensi. ad Div. XIII, 1, homo minime *ambitiosus*, minime in rogando molestus.

Ambitus, crimen quod admittitur, quum minime legitimis modis magistratus impetrare studemus, h. e. iis, quos leges de ambitu prohibent. Q. fr. II, 3, de *ambitu* postulatus est. † Or. III, 48; Brut. 44, etc., verborum *ambitus* est περίοδος.

Ambrosia. Or. II, 57, *ambrosia* alendus, dicitur de eo, qui in aliqua re præter ceteros excellit, cujusmodi hominem divinum et deum adeo Latini appellant. v. *deus*.

*Ambulatio**. Or. 1, 7. Ambulacrum. Q. fr. III, 1.

*Ambulatiuncula**. Att. XIII, 23.

*Ambula**. Att. VIII, 22. De itinere militari.

Ambustus, qui de crimine capitali accusatus vix evasit, et insignem tamen turpitudinem abstulit. Mil. 5; Ar. R. 3. v. Gronov. Diatr. in Statium, c. 33. Sext. 68, sensu proprio; Verr. 1, 27, Hercules *ambustus*.

Amentatus. Or. 1, 57; Brut 78, *amentata* hasta; ab amento, quod est lorum in media hasta, cujus ope majori vi projicitur hasta: unde metaph. amentatæ hastæ comparatur crimen, quod ita impingitur alicui, ut facile in eo hærere possit.

*Amfractus**. Nat. D. II, 18, 61. v. *Anfr.*

Amictus. Or. II, 2, *amictus* oratoris, est compositio togæ, quum ad dicendum surgit. v. Gesner. ad Plin. ep. II, 3.

Amittere, pro: mittere, dimittere. Tusc. II, 13 ext., *amittere* fortitudinem.

Amor. Att. VI, 1, est mihi in *amoribus*. † Fin. III, 20, *amores* sancti, sunt amores pudici, non quicumque, ut Davisius interpretatur, sed puerorum pulchrorum, quos licitos esse stoici dicebant. v. Tusc. IV, 33. Nam primo dicit Cicero, sapientem uxorem adjungere, et velle ex ea liberos; hi sunt amores casti. Deinde addit: ne amores quidem sanctos alienos esse a sapiente arbitrantur.

*Amphibolia**. Her. II, 11. Dialecticorum *amphiboliæ*.

Amphora, mensura, de cujus magnitudine non satis convenit. Volusius Mæcianus et Festus tribuunt 48 sextarios. ad Div. XII, 15, est *amphorum*; quod alii dicunt esse pro *amphorarum* (vid. Manut.); Victorius, formari ab ἀμφορεύς. Similiter Plin. H. N. VI, 22, magnitudo navium ad ter millia *amphorum*; ubi vid. Harduin.

Ample dicere, Brut. 55, in genere magnifico et sublimi. Cf. Verr. IV, 27; Att. V, 54; Tusc. V, 9.

Amplector. Tusc. II, 13, quod idem interdum virtutis nomine, *amplectimur*, i. e. exprimimus, significamus. † *amplecti* dicimus eos, quos omni ratione colimus, quibusque studemus. Mil. 27, *amplecti* plebem, quod faciunt populares. Phil. VII, 8, *amplecti* equites. ad Div. IV, 8, *amplecti* nobilitates et dignitates hominum. Q. fr. II, 12, tutum aliquem *amplecti*. Flacc. 18, *amplecti* remp. est ambigue dictum; nam est curare remp. eique consulere, et pecuniam publicam ad se rapere. † laudare, probare. Phil. X, 4, *amplecti* virtutem. † Att. XII, 35, cogitationem toto pectore *amplecti*. † Catil. IV, 4, Cæsaris sententia *amplectitur* omnes acerbitates ceterorum sup-

plicionum. † Rosc. Com. 12, quod ego argumentum pluribus verbis *amplecterer*, etc.

Amplexari, laudare, probare. Fin. II, 9, voluptatem *amplexari* sæpe vehementius. Acad. I, 9, species, quas mirifice Plato erat *amplexatus*. † defendere. Mur. 38, *amplexari* otium. Fin. IV, 14; Acad. I, 9.

Ampliare, Verr. I, 9, est verbum forense, quod significat, judices non decernere, sed pronuntiasse *amplius*. (vid. *amplius*); unde *ampliatio*. Formula *ampliandi* erat : Non liquet.

Amplificare rem, Or. III, 26, Her. II, 30; III, 13; est rem dicendo aut majorem, aut deteriorem facere pro consilio oratoris. Hinc:

Amplificatio, Partit. 15, est gravior quædam affirmatio, quæ motu animorum conciliat in dicendo fidem.

Amplitudo animi. Tusc. II, 26. † hominum *amplitudo*, de qua sæpe Cicero, oritur ex potentia, aut majestate, aut copiis. v. Inv. II, 55; Her. II, 12; Rull. II, 18.

Amplius. Verr. I, 29, pronuntiare *amplius*, sc. rem esse cognoscendam et deliberandam. Cf. Brut. 22; Q. Fr. I, I; Verr. IV, 34; Inv. II, 56; Or. 9; Brut. 68. v. *ampliare*.

*Amplus**. Brut. 68. De sublimitate oratoris. Oratione satis amplus erat.

*Amputare**. Orat. 51. Infracta et amputata opponuntur aptis et finitis.

An, sequente *nonne*, redundat Arch. 11. Ernest. legit *non*. † Pro : *aut*. de Rep. I, 12, uno an altero spatio; ibid. II, 15, Numam Pythagoræ ipsius discipulum, an certe Pythagoreum.

Anagnostes, servus qui inter cœnandum aliquid legit. Att. I, 12; ad Div. V, 9.

Anapæstus, Or. 56, Aristophaneus, genus versuum, dictum, quod eo usus est in primis Aristophanes. † Or. 56, *anapæsta*. Tusc. III, 24, illud *anapæstum* regis, i. e. carmen *anapæsticum*. Defendunt contra Lambinum Davisius ad h. l., et Hemsterhus. ad Lucian. Prometh. t. I, p. 32.

Anatocismus, usuræ usurarum. Att. V, 21, *anatocismus* anniversarius, quum solvuntur usuræ usurarum, sed earum tantum, quæ singulis annis solutæ sunt pro sorte, non pro usuris. Tanquam si quis accipiat mille florenorum usuram pro sorte, anniversarius *anatocismus* est, quum postero anno, adjectis mille florenis ad caput, capiuntur 50 floreni amplius, 1050; tertio 1100, quarto 1150, etc. Nulla autem usura solvitur anno tertio pro illis 50 florenis, qui ad caput pro usuris usurarum accesserant. Hinc, VI, 3, centesimis, renovato in singulos annos fœnore contentus non fuit. item, ep. I, centesimæ renovatæ quotannis.

Anceps. Or. III, 36, viæ *ancipites*, sunt rationes academicorum in utramque partem de re disputandi : Nat. D. I, 37, *ancipites* bestiæ, sunt geminam naturam habentes. Cf. Off. I, 3; Inv. I, 15; Orat. 28; ad Div. V, 12; Her. IV, 14.

*Ancilla**. Verr. III, 4. Fin. I, 4.

*Ancillaris**. Tusc. V, 20, ancillari artificio.

Andabata, ad Div. VII, 10, est genus gladiatorum, quod ex equis galea frontem oculosque tectum pugnabat. De quo genere vid. Lips. Saturn. Serm. II, 12.

Anfractus. Cluent. 56, vita remota a judiciorum *anfractu* : est eorum, qui senatores fieri nolunt, ne sibi judicandum sit. † Leg. II, 8, *anfractus* annuus, pro *anno*.

*Ango**. Att. I, 15; ibid. IX, I, 4.

*Anguiculus**. de Fin. V, 15.

*Angulatus**. Nat. D. I, 14, corpuscula angulata.

*Angulus**. Nat. D. II, 18, nihil *angulis* incisum. Cat. II, 4.

Anguste, tenuiter, exiliter, dialecticorum more. Part. 40, *anguste* disserere, ut dialectici qui appellantur. Brut. 84, *anguste* dicere. Nat. D. II, 8, *anguste* concludere, de subtilibus et brevibus ratiunculis stoicorum. Mur. 13, nihil est tam *anguste* scriptum : de formulis JCtorum. † Tusc. V, 31, ha-

bere se *angustius*, i. e. pluribus difficultatibus urgeri.

Angustia. Brut. 47, nisi in eas *angustias* petitionis incidisset; quæ sc. fuere temporibus Marianis, quum pauci ad consulatum pervenire possent, quod Marius ei semper imminebat, etc. † Nat. D. II, 8, *angustia* conclusionis non facile se tutatur, i. e. subtilitas, brevitas. v. *anguste*. † Pis. 11, *angustiæ* pectoris: tribuuntur homini humili, abjecto, tanquam invido, avaro, etc. sic Her. II, 27; IV, 43.

Angustus, periculosus, miser. ad Div. x, 16, in rebus tam subitis atque *angustis*. † humilis, abjectus. Fin. I, 18, homines minuti et *angusti*. † subtilis, exilis, jejunus. Or. II, 14, *angustæ* disputationes. † Acad. I, 10, quum ea contraherent, in *angustumque* deducerent, i. e. modum adhibendum dicerent.

Anhelatus. Or. III, 11, *anhelata* verba: vitium in pronuntiando.

Anhelitus *, de Div. I, 36, vapor e terra emergens.

Anicula, de Div. II, 15; Nat. D. I, 34; pr. Scaur. 13, fragm. nov.

*Anilis**. Tusc. I, 39; de Divin. II, 60.

Anima. ad Div. VIII, 13, Hortensius *animam* agebat: morti proximus erat. Rosc. Com. 8, si tu hos quæstus recipere posses, non eodem tempore et gestum, et *animam* ageres? jocose de homine nimis cupido pecuniæ. † pro *vita*. Catil. IV, 9, de conjugum ac liberorum vestrorum *anima*. † ad Div. XVI, 14, dicitur pro homine carissimo: vos animæ meæ.

Animadversio. Or. 55, notatio naturæ et *animadversio* peperit artem. Or. II, 34, atque hoc totum est sive artis, sive *animadversionis*, quod quæras. Offic. I, 29, *animadversio* et diligentia excitanda. Aliter est, Or. 57, effugere *animadversionem*, i. e. ne animadvertatur ab audientibus. † Cæcin. 12, actoris notio et *animadversio*, etc. De hoc loco multa sunt disputata, quibus nil expeditum est; quæ vid. in editione nostra. Si verba hæc sunt a Cicerone, non capienda sunt ita, ut notio et *animadversio* sit actoris tanquam cognoscentis et *animadvertentis*: præter enim habet notionem et *animadversionem*, non actor; sed ut vindicandi actoris, et ulciscendi et defendendi juris ejus causa prætor cognoscat, et *animadvertat*. Sic Rosc. Am. 24, parentum pœnæ; Cœl. 29, reip. pœna; Flacc. 38, Lentuli pœna; quam quis luit propter parentes, remp. Lentulum. vid. *punire*, *condemnare*.

*Animadversor**. Off. I, 41, animadversores vitiorum.

Animadverto. ad Div. XI, 27, dignitas tua facit, ut *animadvertatur* quidquid facias: latere non possit, sed in sermones hominum veniat. Rosc. Am. 40, *animadvertere* peccata, i. e. punire, quia puniuntur peccata, quum *animadvertuntur* et cognoscuntur; quum contra, non punire, sit, negligere peccata.

Animabilis natura, Nat. D. II, 36, est aer.

Animal. contumeliose. Pis. 9, illud funestum animal.

Animalis. Tusc. I, 17, *animales*, id est spirabiles. † aerius. N. D. III, 14, natura *animalis*. † vivus. Inv. II, 1, *animale* exemplum.

*Animans**. Nat. D. I, 14. Ibid. II, 8, 47.

*Animare**. de Rep. II. Stellæ divinis animatæ mentibus.

Animatio, de Univ. 10, est ἐμψύχωσι.

Animose vivere, Off. I, 26, *magno animo*. fragm. orat. de Ære alieno Mil. *animose* confidens.

*Animosus**. de Sen. 20, animosior senectus.

*Animula**, ad Div. IV, 5, mulierculæ animula.

Animus, pro: anima. N. D. II, 6 extr., *animus* spirabilis. † pro: cupiditate. Att. XII, 46, vincere *animum*. Cf. Marcell. 3. † Cluent. 42, vis *animi*, i. e. magnitudo. † superbia, temeritas. in Cæcil. II, *animos* ejus retardaret. vide librum primum Tusculanarum, et

Acad. II, 42; Off. I, 19; Q. Fr. I, I; Cluent. 53; Acad. I, 7; Att. V, 20; ad Div. IX, I; de Div. I, 29; de Sen. 21.

Annales, sunt libri, quibus monumenta solum temporum, locorum, hominum gestarumque rerum continentur. Or. II, 12. *Annales* maximi autem dicebantur, quos Pontifex M. conficiebat, et in album efferebat, etc. ibid. † Att. XII, 24, est etiam, liber *annalis*.

Annecto. Off. I, 4, rebus præsentibus *annectit* futuras, i. e. e præsentibus colligit futuras. Top. 13, quod *annexum* est; dicitur consequens in enuntiatione conditionali. Iov. I, 18. † adjungo; Nat. D. II, 53; Inv. II, 51; Off. I, 4.

Anniversarius. Ar. R. 15, sacrificia *anniversarii* factitarint. Verr. IV, 39; Nat. D. II, 38.

*Annominatio**. Her. IV, 21. oratoria figura.

Annona, pretium frumenti, quod e copia aut paucitate frumenti oritur, quod anno quoque provenit; item ipsum frumentum, quod provenit. Verr. III, 92, ratio frumenti e temporibus et *annona* est consideranda. Ibid. 93, *annonæ* similis. Dom. 6, *annona* durior. Phil. VIII, perfugia *annonæ*; in caritate *annonæ*.

Annoto. Œcon. I, *annotaret*, quid, et quando, et cui dedisset.

Annularius, Acad. II, 26, opifex, qui annulos facit.

Annulus. Proprio sensu. Verr. III, 76, 80; Acad. II, 26; Q. Fr. II, 4. Signum equestris dignitatis est aureus *annulus*, unde, Verr. III, 76, *annulum* invenit, i. e. eques factus est.

Annumero. Rosc. Am. 32, ego in grege *annumeror*. Male hanc formam reprehendit Heins. ad Ovid. Her. XVI, 328. Recte defendit Burmannus. Vide Brut. 57; Opt. Or. 5; Verr. III, 84.

*Annuncio**. Att. XII, I.

Annuo. Nutu significare, velle nos aliquid, quod alias est *innuo*. Quint. 5, simul ac *annuisset*, etc.

Annus. Verr. III, 93, *annus* est in vilitate. Agr. II, 2; Mil. 9, *annus* suus. Est is, quo cuique per leges annales petere magistratum aliquem licet. v. *Annales Leges* in Ind. LL. Nat. D. II, 20, *annus* magnus; qui dicatur, v. ibid. Leg. II, 12, *anni* compositor † ad *annum*, est anno destinato ac definito. Att. V, 2, quem ad *annum* trib. pl. videbam fore.

Annuus. Att. XII, 3, *annua* die solvere. v. *dies*, et Gronov. Obs. I, 16.

Anquiro. Off. I, 3; de Am. 21, 23, et ibi intt. † Off. II, 13, in eum *anquiritur*. Sed Pearcius e Victor. et mss. reposuit *inquiritur*; Davisiusque negabat dici posse *anquirere* in aliquem. Si *anquirere* est *ubique quærere*, aptum est verbum h. l.

Ansa. de Am. 16, *ansas* dare alicui ad reprehendendum, i. e. occasionem, materiem, etc. Sext. 10, sermonis *ansas* dare, i. e. in sermones hominum sua culpa incurrere. † Cæc. 6, *ansam* retinere omnium controversiarum, i. e. facultatem omnium tractandarum, et iis se immiscendi.

*Anser**. Rosc. 20.

Anteaquam. ad Div. III, 6, te, *anteaquam* successum esset, etc. Hic est unus locus, in quo bonæ edd. hanc lectionem habent omnes : in ceteris locis, e quibus vulgo laudatur, fere habent aut ante quam, aut ante quum. Sed ibi quoque ms. ap. Græv. habet ante quam : quod præfert Duker. ad Liv. XXXV, 25.

*Antecanem**. Nat. D. II, 46.

Antecedens. Top. 12, locus ex *antecedentibus*, est conclusio e causis, quæ sc. effectum antecedunt. Fat. 5, 11, causæ antecedentes quæ vi sua efficiunt rem necessario. Cf. c. 15.

*Antecedo**. Verr. IV, 62, i. e. supero.

*Antecello**. De Inv. I, 4.

Anteceptus. Nat. D. I, 16, *antecepta* animo rei informatio; est πρόληψις Epicurea, notitia insita.

Antecessio. Top. 13, pro causa. Sic Offic. I, 4, *antecessiones* rerum videre, est causas intelligere.

*Antedico**. De Div. II, 6.

Anteferre. ad Div. v, 16, consilio aliquid *anteferre*, i. e. præcipere, ante quam veniat, dolorem v. c. minuere, anteqnam tempns, dies, eum leniat; nam sic quasi antefertur dies.

*Antegredior**. Nat. D. II, 20; Off. I, 27.

*Antelucanus**. Tusc. IV, 19; Cat. II, 10.

Antequam devenire, pro *deveniatur.* Quint. 17. Sic Ernest. Falso.

*Anteoccupatio**. præsumptio. Or. III, 53.

Antestare, antecellere. de Inv., II, 1, Crotoniatæ multum omnibus corporis viribus et dignitatibus *antesteterunt.* de Rep. III, 13, Pompeius *antistat.* Habet quoque *antistare* Corn. Nep. in Aristid. 1, et Lucret. v, 22.

Antestari. Mil. 25, te tamen, Magne, *antestaretur*, h. e. testem innocentiæ suæ citaret. E foro petitum verbum. vid. de vi propria locum Horat. Serm. 1, 9, 79. Salmas. ad Jus A. et R. c. 30.

*Anteverto**. Mil 17. præverto itinere.

Anticipatio deorum, Nat. D. I, 16, est πρόληψις Epicurea, notitia insita de diis.

Anticipo. Att. VIII, 14, *anticipare* molestiam alicujus.

Antiquare legem. Leg. III, 17; Off. II, 21, i. e. non recipere, rejicere. Verbum inde natum, quod in tabella scriptum erat, A. P. i. e. *antiqua* probo.

Antiquitas, de moribus similibus iis, qui apud *antiquos* erant, de eandore, fide, etc. Rabir. P. 10. Sext. 3, gravissimæ *antiquitatis* vir. item Partit. 9.

Antiquus. Rosc. Am. 9, *antiqui* homines, i. e. simplices; qui ex suo ingenio alios judicant, et quoniam ipsi honesti sunt, alios etiam tales putant. Quint. 22, *antiqui* officii homo. v. *antiquitas.* † Verr. IV, 46, *antiquum* opus. Act. I in Verr. 5, artificium *antiquum*; de statuis et vasis, in quo genere *antiqui* præstabant artifices eorum temporum. † ad Div. x, 35, nihil *antiquius* judicavi. Div. 1, 15, *antiquior* mihi possessionibus gloria. † prior, dignior. Verr. v, 14, *antiquior* locus dicendæ sententiæ † superior, sed brevi tempore. Q. Fr. III, 1, antiquior dies erat adscripta. Nam de brevi tempore dici, docet Burm. ad Virg. Æn. IV, 458. Att. IX, 9, *antiquissima* epistola est, quæ ante alias scripta est; erat autem paucis diebus ante scripta.

Anxitudo, de Rep. II, 41, e Nonio, II, 32. Verbum Attii et Pacuvii.

Aperio, promitto, Att. v, 1, init. † explicare. Or. 33, *aperire* notitiam, sc. communem notionem obscuriorem ad definitionem perspicuam revocare. † Verr. v, 71, locum *aperire* suspicioni. † *aperiri* dicuntur provinciæ, a quo primo exercitus in eas ductus. Manil. 8, Lucullus dicitur Pontum *aperuisse.* vid. de hac forma Broukh. ad Tibull. 1, 3, 36.

Apertus. Cluent. 17, quis *apertior* in judicium adductus est, sc. reus, de quo magis *apertum* esset. † *apertæ* naves. Verr. v, 40, opponuntur constratis. v. *aphractus.* † N. D. II, 7, *apertiora* sunt ad reprehendendum, i. e. magis obnoxia reprehensionibus: e ludo gladiatorio petitum est, ubi latus *apertum*, nudum dicitur, quod patet ictibus.

Apex, summum ornamentum de Sen. 17, *apex* senectutis est auctoritas. † Leg. I, 1, Tarquinio *apicem* ab aquila impositum. Est pileus sutilis, in medio virga eminente. v. Guther. Jur. P. 1, 29.

Aphractus. Att. v, 13, *aphractorum* imbecillitas. Est genus navium, quod opponitur cataphractis, sc. constratis, h. e. iis, quæ tabulis tegebantur, ut in iis stare propugnatores, et in hostem tela tutius mittere possent. De utroque genere vid. Scheff. de Re Nav. II, 5.

Apis, Off. I, 44; Tusc. II, 22.

Apiscor, adipiscor. ad Div. IV, 5 Leg. I, 20, cujus *apiscendi* causa. Att. VIII, 22, etc.

Aplustrum, in Arat. v. 55. *Aplustrum*, vel *aplustre* est ornamentum navium in puppi, de quo, post Schefferum de Re Nav. II, 6, et alios, v Heins. et Drakenborch. ad Silium, x,

325. Loca, ubi hac forma occurrit, suppeditabit Salmas. ad Solin. p. 404.

Apodyterium, vid. Ind. Græc.

*Apologus**, Or. II, 66; Inv. I, 17.

Apotheca, cella, ubi reponuntur in futuros usus v. c. vinum, frumentum; Vatin. 5; Philipp. II, 27.

Apparare. Q. fr. II, 3, *apparabantur* in Sestium crimina. † præparari. Her. I, 2, auditor *apparatur* ad audiendum.

Apparatio, Her. I, 8, comparatio studiose et curiose facta, itemque exornatio exquisita. Her. II, 4; Inv. I, 18; Off. II, 16.

Apparatus. Her. I, 17, *apparata* oratio. ibid., nimium *apparata* verba. Sext. 54; Phil. I, 15.

*Apparatus**, Belli, Acad. II, 1; Off. I, 8; Vat. 13; Or. 23; Phil. II, 39; ad Div. VII, 1; Nat. D. I, 8; Brut. 76; Orat. I, 53.

Apparere, præsentem esse, si quid forte jubeatur, de lictoribus, viatoribus, scribis, etc. Cluent. 53, *apparere* quæstioni, dicuntur scribæ, lictores, etc. Hinc, Leg. II, 8, *apparere* diis, dicuntur ministri sacrorum. † Phil. II, 34, ubi merces *apparet?* i. e. ostende quid pro tanta mercede didiceris.

Apparitio. Q. fr. I, 1, quos vero ex necessariis *apparitionibus*, etc. v. *cohors prætoris*.

Apparitor, qui apparet magistratui. Verr. III, 78, ita appellatur Verris scriba.

Appellare, pronuntiare. Brut. 35, *appellandarum* literarum suavitas. † auxilium petere. Quint. 7, *appellantur* tribuni. Verr. IV, 65, *appellatur* prætor. † agere cum aliquo. ad Div. I, 2, quod singulis *appellandis* rogandisque perspexeram. Verr. I, 41, *appellat* Annium — docet hominem, quid fieri possit. † de debitoribus. Phil. II, 29, *appellari* de pecunia. Cf. Quint. 11. † Offic. I, 25, alii ne *appellentur* quidem, i. e. objurgentur. † rogare, hortari, etc. ad Div. XII, 28, senatus pro tua dignitate *appellaretur*, h. e. senatum hortarer, ut decerneret, quod esset dignitatis tuæ augendæ. vide, Phil. II, 29; Flacc. 2; Verr. I, 41; V, 72; Brut. 35.

Appellatio, provocatio ad trib. pl. auxilii causa. Vatin. 14. † titulus. Att. V, 20, *appellatio* inanis, de titulo imperatoris sine re; pro quo alias *nomen*. Sic est tamen etiam ap. Suet. Cæs. 77.

Appellator, qui provocat, Verr. IV, 65.

*Appellere**. Att. XIII, 21, de navibus; Verr. I, 18; V, 28; Or. II, 37. Rab. Perd. 9, ad philosophiam appellere.

*Appendere**. Opt. g. or. 5, non annumerare, sed tanquam *appendere*. Phil. II, 37, appendere pecunias; vide Rosc. Am. 49.

Appendicula causæ, Rabir. Post. 4, dicitur actio in aliquem ex capite legis de repetundis : ad quem ea pecunia pervenerit; qualis est Rabiriana. Nam quum ex bonis Gabinii non tantum coactum esset, quanti ei lis æstimata erat, agebatur in Rabirium, quasi ad eum pars pecuniæ pervenisset, quam Gabinius a Ptolemæo acceperat.

*Appetere**. Rosc. A. II, vita ferro atque insidiis appetita.

*Appetitio**. De Div. I, 23, triplex appetitio solis.

*Appetitus**. De Div. I, 32; Nat. II, 47.

*Appietas**. ad Div. III, 1, jocose de nobilitate Appiorum.

Applicare, conjungere. Fin. II, 12, ut ad honestatem *applicetur* voluptas, sc. in sententia de summo bono. † de discentibus, qui magistrum deligunt. Brut. 93, *applicavi* me ad Molonem, † Or. I, 39, se ad aliquem quasi patronum *applicare*. v. *applicatio*. Off. I, 32, se applicare ad aliqoid; Or. II, 13; de Amic. 24; Inv. I, 36; Fin. IV, 3; Brut. 91; Verr. II, 1.

Applicatio, conjunctio. de Am. 8, *applicatio* animi, cum quodam sensu amandi: de amicitia. † Or. I, 39, *applicationis* jus. Peregrini vel inquilini, Athenis lege, Romæ consuetudine, sibi deligebant aliquem, quem sibi adoptarent patronum προστάτην, ad quem ita se, ut clientes Romani, habebant. Jus *applicationis* igitur est, quod habet

patronus in eum hominem, qui se ad eum applicuit, in ejus bona, hereditatem, etc. an possit v. c. ei heres esse, si intestato mortuus sit, necne, etc. Sed plura de hoc dicenda essent.

Apponere, subornare. Verr. I, 10, calumniatores e sinu suo *apposuit*. ib. IV, 9, etc.

Apporto. Cf. Verr. V, 48; Verr. I, 21; Off. I, 42, adveho; de Sen. 8.

Apposite ad persuasionem, Inv. I, 5, apte.

Appositus, idoneus, Verr. I, 11. † Inv. II, 54, vitium non contrarium, sed *appositum* et propinquum. v. et Att. VIII, 7 extr.

Apprehendere. Cluent. 18; de argumentis.

Apprimo, Fin. III, 9, pro: *apprime*; sed Davisius et Walkerus malebant, *aprima*: recte. Est autem, quod paullo post dixit, in prima susceptione. Sic est ibid. IV, 13; V, 15. Cf. Gronov. ad Senec. de Vit. beat. c. 7.

Approbare, confirmare argumentis, Inv. I, 34; ductum a conductoribus operum publicorum, qui dicuntur *approbare* opus suum, quum est ex lege censoria factum, ut ostendit Gron. ad Sen. N. Q. II, 16. *Approbari* in sensu academico est probabile videri. Acad. II, 52, *approbari* visus.

Approbatio assumtionis, Inv. I, 34, i. e. confirmatio. Alio sensu occurrit, Her. II, 6.

Approbatum. Inv. I, 30.

Appropinquatio. Phil. V, 11.

Apricari. Tusc. V, 32.

Apricatio. de Sen. 16; Att. VII, 11.

Apte. Or. 68, sententia *apte* exposita atque absolute: de numero eo, qui cernitur in vincienda oratione. v. *aptus*.

Aptus. *Aptum* dicitur, quodcumque ex alio pendet. Tusc. V, 25, caussæ aliæ ex aliis *aptæ* et nexæ. Acad. II, 10, ex qua re una vita omnis *apta* sit. Cæcin. 18, non ex verbis *aptum* pendet jus. Tusc. V, 12, ex se ipso ei *apta* sunt omnia; de eo, cujus animi tranquillitas non pendet a rebus externis, sed ab internis perpetuisque bonis. Offic. III, 29, *apta* pinnis, pro: cui pinnæ *aptæ* sunt, πτερόεσσα. Sic Virgil. Æn. XI, 242, cælum stellis fulgentibus *aptum*. Add. IV, 482. Sic sæpe etiam Lucretius. † *apta* dicuntur etiam, quæ recte inter se juncta sunt. Or. 52, *apta* oratio, est numerosa, in qua ita *apta* omnia inter se sunt verba, ut numerose cadat. Or. 70, ex *aptis* dissoluta. v. *vincta* oratio; *scopæ* solutæ. † *apta* videntur etiam pro perfectis dici. Nat. D. II, 18, perfectissimam formam dixerat esse rotundam. Descripta autem sphæræ ratione, addit: Quo nihil fieri potest *aptius*.

Apud. Or. I, 49, *apud* se est ruri, sc. in villa sua. Att. IV, 2, apud pontifices; Cf. ib. V, 12; Verr. II, 20.

Aqua. Acad. II, 26, Lysippus — non posset. *Aqua* autem in statuis et vasis quum ferreis, tum æneis, colori inservit (et *aqua aquæ* in hoc genere præstat, ut ex Plutarcho ad h. l. demonstrat Petr. Faber. Add. Plin. XXXIV, 14, et ibi Harduinum), adde et duritiei. Homer Od. I, 393. Hinc explico locum Virgil. Æn. XII, 91. † *Aquæ* inter voluptatis mollitiæque genera commemorantur, v. c. Cœl. 20, et intelliguntur Baiæ. † de re Venerea. Cœl. 14, de Clodia: egone *aquam* adduxi, ut ea tu inceste uterere? Att. I, 16, de eadem: Arpinates *aquas* concupivit. Quem locum tamen de prædio Baiano Marii a M. Crasso appetito ingeniose explicat Tunstallus, Epist. ad Middletonum, p. 32. Cf. Lips. Lect. Ant. I, 12. † Fin. II, 22, fundamenta caussæ tanquam in *aqua* ponitis; de fundamentis lubricis et infirmis. † Q. fr. II, 8, in hac caussa mihi *aqua* hæret. Unde ducta sit hæc loquendi ratio, v. ap. Salmas. in Solin. p. 717. † *aqua* et igni interdicere, i. e. in exsilium ejicere, ad Div. XI, 1.

Aquarius, qui *aquas* publicas in urbem deducit, curator *aquæductuum* et *aquarum* publicarum, ad Div. VIII, 6; ad quem locum v. Manut. Polenus ad Frontinum de *Aquæduct.*, p. 42, putat esse servos omnes, ad quos per-

tinebat aliquid agere in *aquarum* ductibus. Nisi vero obstat apud Frontinum verbum adjudicare. Sed id ironice capit Polenus. † Vatin. 5, provincia *aquaria*, est Ostiensis, quæ quum obtigisset quæstori Vatinio, propterea acclamabatur a populo, quod libidinibus erat infamis, *aquæ* autem in Venere usus, et *aquam* gerere esset ministri lenonum, ut ait Lampridius in Commodo, c. 2; cujusmodi homo *aquariolus* dicitur. vid. Casaub. ad Lamprid. l. c. et Lips.

*Aquatilis**. Nat. D. I, 37. Ibid. II, 48.

Aquilentus, humidus. N. D. II, 19, *aquilenta* regio et australis.

Aquula, Proprio sensu. Or. I, 7. Or. II, 39, seclusa aliqua *aquula*, dicitur ars, a ceterarum artium orbe divulsa et opponitur universo flumini.

Ara, perfugium, asylum. Nat. D. III, 10, tanquam in *aram* confugitis ad Deum. Verr. V, 48, *ara* sociorum est lex de repetundis. Verr. II, 3, *ara legum*. † *aræ* et foci quum junguntur, cave putes, aras de templis, focos de ædibus privatis intelligi, ut vulgaris opinio fert, in illo proverbio, pro aris et focis pugnare: quem errorem etiam erravit Dukerus ad Flor. III, 13, quum eum locus ille docere meliora potuisset, quem frustra tentat. Sed utrumque dicitur de privatis ædibus, in quibus *ara* erat deorum Penatium, patriorum, in impluvio (v. *impluvium*), focus autem in atrio, isque Larium erat. Dom. 40, uniuscujusque vestrum sedes, *aras*, focos, etc. ibid. 41 extr. de domo: hic *aræ*, hic foci, hic dii Penates. Dejot. 3, te amicum et placatum Dejotari *aræ* focique viderunt. Phil. VIII, 3, templa, Penates, *aras*, focos. Nat. D. III, 40, distinguuntur, *aræ* focique, templa et delubra deorum, etc. Cf. Sext. 42. Philipp. II, 30, liberi Cn. Pompeii repetebant deos patrios, *aras*, focos, larem suum familiarem, in quæ tu invaseras. v. *penates*, *lares*. Hinc Plinius, Paneg. 68, domesticæ *aræ* focique. Vidit jam aliqua ex parte, sed obscurius, neque rationem reddidit, cur sic locuti sint, Cortius ad Sallust. Catil. 52, 3. Breviter, at perspicue dixit Meurs. Auctar. Philol. c. 8. De monumento sepulcri est, Phil. XIV, 13. Cicero dicit milites contectos publicis operibus atque muneribus, eaque exstructione, quæ sit ad memoriam æternitatis ara virtutis. † Sidus quoddam, Nat. D. II, 44.

Arare aratro perstringere de Div. I, 9; Or. II, 30; Verr. III, 98. † exarare, metendo colligere. Verr. III, 47; fieri non poterat ut plus quam decem medimna ex jugero *ararent*. Dicuntur, qui agros habent, quibus colendis vitam sustinent, et rem quærunt. Verr. III, 5, 47; de Div. I, 9; II, 23; Or. II, 30.

Arationes dicuntur agri, quos quisque *arat*. Verr. III, 53, desertæ *arationes*. Phil. II, 39, *arationes* grandi fœnore, et fructuosæ. Verr. III, 85, agricultura.

Arator, qui *arat*, Verr. I, 37; II, 13, 64; III, 20, etc. Sunt autem aratores non solum provinciales, sed etiam cives rom. qui agros publicos colunt, et pro iis decumas solvunt, ut e Verrinis clare patet. Verr. III, 20, *aratores* diripere. ibid. 27, summi *aratores*, qui magnas *arationes* habent qui amplissimos habent agros.

Aratrum, Rull. II, 25; Rosc. 18; Phil. II, 40.

Arbiter est, in sensu forensi, qui aut honoris causa deligitur ab his, qui controversiam habent, aut a prætore datur, ut non quemadmodum judex e certa formula, quæ definiat, quid et quomodo sit judicandum, a qua ei discedere non licet, sed ex fide bona, ex æquo et bono, controversiam dirimat. Vid. de discrimine *arbitri* et judicis, *arbitrii* et judicii, Rosc. Com. 4, 5; Off. III, 16. Top. 10, *arbitrum* adigere aliquem, est agere, cogere ad *arbitrum*. Cæcin. 7, *arbiter* familiæ erciscundæ, i. e. rei, hereditatis inter coheredes dividendæ. Hinc metaphorice eleganter Chrysippus, Fat. 17, *arbiter* honorarius inter duas sectas dicitur. † Sed est tamen interdum pro

judice, ut *arbitrium* pro judicio. Nam Rosc. Am. 39, *arbiter* dicitur judex mandati, quia etiam in judicio mandati additur, ex fide bona. † testis. Flacc. 36, decisionis *arbiter* C. Cæc. fuit; i. e. interfuit, eamque factam esse, et quomodo facta sit, testari potest. Hinc Verr. v, 31, ab *arbitris* remotus locus. Off. III, 31, Pomponius surrexit e lectulo remotisque arbitris ad se illum jussit venire. Cf. Cortius ad Sallust. Catil. 20, 1.

Arbitratus. Q. fr. II, 4, *arbitratu* suo aliquem concidere : ut libet sententia; Or. I, 22; Fin. 21; Att. XVI, 1; Inv. I, 25.

Arbitrium est judicium ex æquo et bono, ex bona fide. vid. *arbiter*. Rosc. Com. 4, judicium est pecuniæ certæ, *arbitrium* incertæ. Vid. locum ipsum. Hæc *arbitria* dicuntur honoraria, Rosc. C. 8, quia *arbitris* honoris causa defertur *arbitrium*. Sed est tamen etiam interdum pro judicio. Nam Quint. 3, *arbitrium* pro socio, est judicium societatis. Vocatur autem propterea *arbitrium*, quia simile est *arbitrii*. Nam prætor in formula, in quam judicium dat, addit : ex fide bona. Judicium autem esse, ex eo patet, quod prætor certam formulam dat, quod in *arbitriis* non fit. † *arbitrium* rei uxoriæ, Off. III, 15; Top. 17, est de dote, post divortium. v. *dies annua, bima, trima.* † Dom. 37; Pison. 9, *arbitria* funeris. Sic lege etiam, Sen. post Red. 7, non *arbitraria*. v. Gron. ad Liv. XI, 9; qui docet *arbitrium* esse pecuniam, quam socii, h. e. publicani solvunt pro redimendo jure *monopolii*, quod vocant : ad quem h. l. provocat Grævius. Sed quomodo ad arbitria funeris hæc significatio transferenda sit, non ostendit. Hotomannus interpretatur pecuniam vespillonibus datam, aliisque funus juvantibus. *Arbitria* sunt omnes impensæ, quæ in funus fiunt. Ita cepit etiam Gutberius de Jur. Pont. II, 9. Hinc dicuntur his locis de præda, quam cepere ex Ciceronis et patriæ interitu.

Arbor infelix, C. Rabir. 4, est crux. Cf. Liv. I, 26. Ceterum quæ arbores infelices a Rom. dictæ sint, docet locus notus ap. Macrob. III, 20. Fin. V, 14; de Div. II, 14.

Arbustus, adjectiv. de Rep. V, 2, agri arvi, et *arbusti*, et pascui. Sic. Plin. X, 29, Larius lacus, amœnus *arbusto* agro.

Arca. Q. fr. II, 12, *arcæ* nostræ fiducia, i. e. pecuniæ. Orat. II, 69; Att. VII, 9. † Mil. 22, servi in *arcas* conjiciuntur, ne quis cum iis colloqui possit.

*Arcano**. Att. XVI, 3, adverbialiter.

Arcera. Quod vocabulum Cicero usurpavit teste Nonio I, 270. Vid. Fragm.

Arcere, continere, coercere. Ar. R. 3, *arceri* otii finibus. Tusc. II, 21, vinclis prope et custodiis *arceamus*. Nat. D. II, 54, alvus *arcet*, quod recipit. † Depellere, Mur. 10; Phil XI, 10; Leg. I, 14; Off. I, 34.

Arcessere, adducere, Rosc. 18; Verr. V, 18. *Arcessi* crimine, Verr. II, 46, int. in judicium.

Arcessitus. Nat. D. I, 6, ipsius rogatu *arcessituque*.

Architectari voluptates, Fin. II, 16, excogitare.

*Architectura**. Off. I, 42.

Architectus, auctor, inventor. Fin. I, 10; *architectus* beatæ vitæ dicitur Epicurus. Cf. Rosc. A. 45. † sensu proprio, Or. I, 14; Mil. 17; Att. XIV, 3.

Arcte. De Div. I, 27, *arcte* dormire.

Arctim, dubia vox, Att. XII, 44.

*Arctophylax**. Sidus cæleste. Nat D. II. 42.

*Arcturus**. Nat. D. II, 42.

Arcula. Att. II, 1, meus liber *arculas* discipulorum Isocratis consumsit, h. e. in eo omnia ornamenta adhibita sunt ex præceptis Isocrateorum : *arculas* vocat μυροθηκία Ληκυθους, etc. Off. II, 7, est de scrinio, quo vestes muliebres servantur.

*Arcus**. de Sen. II, intentum animum tanquam arcum habebat.

Ardens. Sext. 54, *ardens* tribunatus,

i. e. seditiosus. Att. xiv, 10, *ardentes* in eum literas misit, i. e. vehementes, iracundas. Fin. iii, 11, avaritia *ardens*.

*Ardere**. Q. fr. ii, 14. Res ardet invidia. Att. ix, 4, ardere dolore.

Ardor cœli. Catil. iii, 8, visas ab occidente faces *ardoremque* cœli. Nat. D. ii, 15, astra quæ oriantur in *ardore* cœlesti, qui æther vel cœlum nominatur. † incendium. Planc. 40. † stimulus. Cœl. 31, *ardor* mentis ad gloriam. † de vehementiori sensu, ut doloris. Att. xii, 13.

Area scelerum, est in edd. quibusdam, Att. ix, 18. † Locus ubi frumentum trituratur, vide Verr. iii, 8. ubi ædificatur; vide Q. Fr. ii, 5; Att. iv, 1.

*Arena**: arenam emere. Rull. ii, 27.

*Arescere**: Her. ii, 31, nihil lacryma citius arescit.

Argentaria est genus negotii, quod in vendendis, h. e. permutandis cum compendio nummis versatur: quod qui exercent, *argentariam* facere dicuntur, Verr. v, 59; Cæcin. 4, ut sagariam facere est sagis vendendis rem quærere. Ab ea dicti *argentarii*, quorum non semel apud Ciceronem mentio, iidem cum mensariis, nummulariis, trapezitis, colybistis. Vid. in primis Salmas. de Usur. c. 17; Budæum ad Pand. p. m. 197; Cujac. Obs. x, 14.

Argenteus. Muren. 19, *argentea* scena, i. e. *argento* ornata; ut gemmea vagina, ap. Ovid. Met. est gemmis distincta.

Argentum. Verr. iv, 20, *argentum* bene factum, i. e. pulchra vasa *argentea*. Verr. iv, 22, purum, opponitur cælato, in quo nulla sunt emblemata, s. sigilla: de quo genere vid. Salmas. ad Solin. p. 736. Rosc. Am. 46, v. *cælatus*. Fin, ii, 8; Corinthium. v. Ind. Geogr. *Corinthus*.

*Argumentari**. ad Her. iv, 35.

Argumentatio, syllogismus. Inv. i, 34, *argumentationis* summa, i. e. propositio major. Sed Partit. 13, est *argumenti* explicatio; et sic pluribus locis. vide primum de inventione librum.

Argumentum, fabulæ genus, de quo Inv. i, 19. Hinc illa phrasis, fabula sine *argumento*, Cœl. 27; literæ sine *argumento*, Att. i, 19. † genus ornamenti, in valvis, etc., quod exhibebat historias, ut in nostris tapetibus fieri solet. Verr. iv, 56. Sic Virgil. Æn. vii, 791. † argumentum rei dubiæ faciens fidem, Her. ii, 26; Top. 2; Or. ii, 39; Acad. ii, 8; de Div. ii, 11; Or. ii, 38, 53.

*Arguo**. Parad. iii, 1. Verr. v, 18.

*Argute**. Or. 28. Acad. i, 2. Or. ii, 4, *argutissime* disputare, i. e. dialecticorum more, subtilissime.

Argutiæ digitorum, Or. 18, affectatio in motu digitorum inter dicendum molliori. Sic. Plin. xxxiv, 8, Lysippo tribuit *argutias* operum, in minimis rebus custoditas, v. c. in capillis. Paullo post vocat elegantiam. Add. in *argutus*.

Argutulus: ad Att. xiii, 18, *argutuli* libri dicuntur Academici Ciceronis, argute scripti.

Argutus. *arguta* dicuntur omnia, e quibus *argui*, intelligi aliquid, et colligi potest. Sic Att. vi, 5, *argutissimæ* literæ. de Div. ii, 12, exta *argutissima*, quæ opponuntur bis, quæ muta dicuntur. v. Heins. ad Silium, i, 138. Leg. i, 9, nam et oculi nimis *arguti*, quemadmodum animo affecti simus, loquuntur. Sic dixit et Ovid. A. iii, 2, 83. Tibullus eodem sensu dixit oculos loquaces, ii, 7, ubi v. Broukh. † elaborata arte et polita. Sic Or. 12, ambitus verborum *arguti*, sunt concinni pæne nimis et elaborati; quum v. c. paria paribus respondent, qualia sunt in nobili illa ῥήσει in Rosciana. Hinc † *argutum* dicitur, quod nimium est in re ceterum bona, ineptum. ad Div. viii, 1, *arguta* sedulitas. Or. iii, 59, *arguta* manus, quæ scenicorum more verba adjuvat. v. *argutiæ*, et Gell. N. A. i, 5.

Aridus. Rosc. A. 27, victus *aridus*, est rusticorum, qui raro cibum sumunt, post quem manus lavandæ sint; unde ipsa vita rustica *arida* dicitur, Quint. 30. Cf. Burmann. ad Quintil.

Inst. Or. II, 3, p. 134; qui vulgarem cibum interpretatur. † Or. II, 38, *aridum* genus orationis, est subtile, jejunum, sine ornamentis et suavitate, quale est dialecticorum et reliquorum, qui artis præcepta tradunt. Sic Seneca sæpe rhetores et declamatores *aridos* vocat, eodem sensu. v. Gron. ad Sen. Contr. 34.

Aries, est machina bellica, qua muri percutiuntur et rumpuntur. Offic. I, 11, quamvis murum *aries* percusserit. v. Lips. Poliorcet. III, 1. Hinc transfertur ad argumenta, et cetera, quibus contra aliquem utimur. † Top. 17, ex quo *aries* ille subjicitur in vestris actionibus. Gesnerus ad Varron. R. R. p. 329, putat ductam metaphoram e re rustica, ubi *arietes* capreolos fulciunt: cui etiam verbum subjiciendi favet, ut de ea interpretatione dubitari non possit.

*Arietare**. percutere, de Div. I, 22.

*Ariolatio**. De Div. I, 31.

*Ariolor**. De Div. I, 58.

*Ariolor**. Nat. D. I, 29; de Div. I, 2.

Aristolochia. de Div. I, 10, est herba, quæ ex eo nomen invenit, quod parturientes juvet, ut tradit Dioscorides, III, 4. Cf. Salmas. ad Solin. p. 504. Contra serpentum morsus valere, ut tradit Cic. l. c. alii etiam ex veteribus docuerunt, quos laudat ad h. l. Davies.

*Arma**. de Sen. 3, arma senectutis artes.

Armamenta, in Arateis, v. 268, instrumenta navium, et alia. v. Græv. ad Flor. IV, 3, 76.

Armamentarium est navale, et locus ubi *armamenta*, arma reponuntur. C. Rabir. 7, ex *armamentariis* pop. R. arma dantur. Or. I, 14, Philo architectus, qui Atheniensibus *armamentarium* fecit, etc.

*Armare**. Cluent. 67, accusatorem armare.

Armarium, est scrinium, loculus, in quo vestes, vasa, aurum, libri, pecuniæ reponuntur. Verr. IV, 12; Cluent. 64, etc.

Armatura levis, Phil. X, 6, etc. est velitum, quorum arma erant gladius, hasta et parma: ceterorum militum est gravis *armatura* Lips. de Re Mil. III, 1. de Div. II, 10, levis *armatura* pro ipsis velitibus ponitur.

*Armiger**. pro Dom. 5; ad Div. VII, 31.

Armillæ, ornamenta militaria; do Rep. IV, ap. Priscian. p. 1220, ed. Putsch., *armillæ*, quæ brachialia vocantur. v. Græv. ad Flor. I, 1, 12, ubi docet, eas proprie *viriolas* dictas, et Gron. ad Gell. II, 11.

Arrideo. Opt. g. o. 4, quum adhibiti derideantur; nam si *arrideantur*, esset id ipsum Atticorum: probentur.

Arripio, disco, probo. Rosc. C. 11, quod ipse celeriter *arripuit*, id quum tarde percipi videt. Mur. 30, hæc (stoicorum placita) Cato *arripuit*. Nat. D. I, 27, *arripere* rem nullo modo probabilem. de Sen. 18, non cani, non rugæ repente auctoritatem *arripere* possunt. Div. XI, 10, *arripere* omne genus, etc. de cogendis militibus. † accusare. Planc. 23. † accipio; Nat. D. III, 11; de Sen. 21.

*Arrisio**. ad Her. I, 6.

*Arrodo**. Sext. 33, nocere studeo.

*Arrogans**. Insolens. Verr. I, 60; ad Div. V, 4.

Arroganter. ad Div. XI, 13, *arroganter* sustinent, int. hostem, i. e. animose et cum contemtu hostis. Inv. II, 3; Att. VI, 1.

*Arrogantia**. Brut. 81; Inv. I, 18; Or. I, 58.

*Arrogare**. Brut. 85, sibi nimium tribuere.

Ars. Or. II, 11, ad artem revocare: quod quomodo fiat, ibidem docetur. † *Artes* sæpe, in libris rhetorum, sunt libri de arte dicendi. Sic de Inv. I, 6, *artes* antiquæ, et alibi.

*Arteriæ**. ad Her. III, 12.

*Arthriticus**. ad Div. IX, 23.

*Articulatim**. de divisionibus logicis. Leg. I, 13.

Articulus. de Sen. 15, *articuli* sarmentorum, sunt, qui et nodi vocantur,

tem genicula; neque modo in sarmentis, sed etiam in flagellis arborum et culmis. v. Græv. ad h. l. † Quint. 5, in ipso *articulo* temporis. † *articuli* orationis. v. Or. II, 88; ad Herenn. IV, 19.

Artifices scenici, Arch. 5, de comœdis et tragœdis. Egregia observatio est Dukerl ad Liv. XXXIX, 22, *artifices* simpliciter dici de histrionibus : ubi vid. Sed etiam de aurigis est ap. Plin. VII, 53 extr.; et gladiatores τιχνῖται in Chron. Alexandr., p. 660, ed. Merc. v. Wesseling. ad Diodor. IV, p. 614.

Artificiosus. ad Her. III, 16, artificiosa memoria.

Artificium. Systema, Or. II, 19. † Dolus, ad Div. IX, 16.

Artolaganus, genus placentæ vilioris. ad Div. IX, 20.

* *Arvus*, adject., de Rep. V, 2, agri *arvi*, et pascui, et arbusti. Jam. Plaut. Trucul. I, 2, 47, non *arvus* hic, sed pascuus est ager.

Arx, princeps, summus. Phil. VIII, 8, ornamentum et *arx* amicorum. Castellum in urbe Or. II, 67; Pis. 34; Sæpe Roma dicitur arx omnium gentium ut, Cat. IV, 6; Rull. I, 6.

As proprie æneus nummus Rom. qui pendebat libram pondo, et erat ipsa æris libra. Ejus partes hæ sunt : uncia, sextans, quadrans, triens, quincunx, semis, septunx, bessis, dodrans, dextans, deunx, Itaque *as* habet 12 uncias, 6 sextantes, 4 quadrantes, 3 trientes, 2 semisses, unum dextantem, unum dodrantem; unum bessem, unum septuncem, duos quincunces. De unciæ partibus v. in *uncia*. De distributione assis v. Volusium Mæcianum ap. Gronov. de Pec. vet. p. 395. Assium pondus varium fuit. Olim librales erant, in quos cadit definitio supra posita : hujusmodi *assem* exhibere se putat Spanheim., de Usu et Pr. Num. Diss. I, p. 22. Belli Punici I temporibus, propter penuriam pecuniæ, facti sunt sextantarii, h. e. qui sextantem *assis* libralis æquarent. Bello Punico II unciales, et post, lege Papiria semiunciales, ut quartam et vicesimam libralis partem æquarent. v. Plin. XXXIII, 3. *Asses* librales intelliguntur æris gravis nomine. v. Perizon. de Ære gravi, p. 25 sqq. Quoniam autem commoditates multas habet in computationibus totius in 12 partes distributio, etiam aliæ res ad *assis* modum distributæ sunt; in primis hereditates. v. Cæcin. 6; ad Div. XIII, 29. Hæc tironum causa de *asse* addere placuit.

Ascendo. De sonorum gradibus in voce. Or. III, 61.

Ascensio. Brut. 36, quorum quæ fuerit *ascensio*, h. e. quibus gradibus, et quomodo ad perfectionem pervenerint.

Asellus. Att. I, 16.

Asinus. Att. IV, 5, me *asinum* germanum fuisse, i. e. stupidum, qui, quæ suasisti, non feci, nec salutaria esse intellexi.

Asotus, Fin. II, 8. Nat. D. III, 31, ἄσωτος.

Asper, morosus. Fin. V, 28. Plane. 16.

Asperitas judicialis, Or. II, 15, cernitur in πάθεσι, sententiarum aculeis, et omni illa contentione, quæ judiciali eloquentiæ propria est.

Aspernatio rationis. Tusc. IV, 14.

Aspernor. Rosc. Am. 53, hanc proscriptionem nisi—*aspernamini*. Cluent. 68, deos—a suis aris *aspernatos* esse. Add. Q. fr. I, 1; Fin. I, 15. Tusc. V, 32; Or. II, 37; Verr. IV, 51; ad Div. IV, 9; Fin. II, 51. † Passive, fragm. epist. ad Corn. Nep. ap. Priscian. qui est pauper, *aspernatur*.

Assecla. Cluent. 63, *assecla* dicitur servus Stratonis. Sic Verr. I, 25, Rubrius comes et minister in provincia Verris legati, dicitur legati *assecla*. † Att. VI, 3, qui potentissimorum contumelias non tuli, ferrem hujus *asseclæ*. † Pseudo-Cic. in Sallust. 8, omnium mensarum *assecla*, i. e. parasitus. Sunt autem ap. Cic. asseclæ semper vilioris generis; *assectatores*, de quibus statim, non item. Sed di-

citur tamen ap. Nep. Att. 7, legatus, prætoris *assecla*.

Assectari dicuntur, qui aliquem honoris et gratiæ causa in comitia, curiam, forum, domumque deducunt. Sic Or. I, 56, dicitur Serv. Galba consularis P. Crassum ædilitatem petentem *assectatus* esse, quod Crassi filiam C. filio suo despondisset.

Assectatio, opera *assectandi*. Ex orat. pro Muren. 34 colligas, *assectationem* de tenuibus hominibus, clientibus dici tantum, qui et soli apud Ciceronem *assectatores* dicuntur. Sed ut generale est *assectari*, neque de tenuibus solum, sed principibus etiam dicitur (v. *assectari*): sic *assectatio* etiam utrique generi communis est. Testis locus classicus de Petit. Consul. 9, et quoniam *assectationis* mentio facta est, etc. Quorsum autem hæ *assectationes* pertinuerint, ibidem docetur his verbis: Nam ex ea ipsa copia conjectura fieri poterit, quantum sis in ipso campo virium et facultatis habiturus.

Assectator, qui *assectatur*. Verr. II, 11, Africani vetus *assectator*. Balb. 27, cum ducibus ipsis, non cum comitatu *assectatoribusque* confligant. Petit. Cons. 9, assidua *assectatorum* copia. H. l. distinguuntur clare a salutatoribus et deductoribus: quanquam et horum *assectatio* dicitur, ibid. Eos autem distribuit in voluntarios, et eos, qui id debent.

*Assentio**. Fat. 17. Acad. IV, 12.

Assentior. ad Div. I, 9, *assentiri* temporibus, inservire. † *assensa*, Acad. II, 31, pro certis habita et perceptis. † ad Div. IV, 4, id tibi nullo modo *assentior*.

Assentatio, de Am. 25. Q. Fr. I, 1.

Assentatiuncula. Ad Div. V, 12.

Assentatorie. Q. Fr. II, 15.

Assequi passive est, Verr. II, 73, nisi vitiosa est lectio. † obtinere, Planc. 25; Pis. 1; Or. I, 30; Leg. I, 2. Cursu attingere, Att. III, 5; Tusc. I, 39. mente comprehendere, Att. VII, 13; Nat. D. III, 15; Inv. I, 47.

Asserere. Flacc. 17, quum in causa liberali, eum, qui *asserebatur*, cognatum suum esse diceret. *Asserere* in foro dicitur et is, qui eum, quem quis sibi, tanquam suum servum, vindicat, liberum esse testatur, et ab eo, qui vindicat, defendit; et, qui in servitutem vindicat. Utrinsque est *assertio*, et vindiciæ, utriusque *asserere* et vindicare, uterque *assertor*: sed alter in servitutem, alter in libertatem; quod patet e Livio, III, 44 sq., qui locus est classicus. b. l. est ejus, qui vindicat in libertatem. † in Lexico Nizoliano, ex Offic. III, 13, affertur, ut illi *asserunt*: sed non est neque in bonis codd. neque edd. Cf. Borrich. Vindic. p. 17.

Assertio. Acad. I, 12, *assertione* approbare. Sed Davisius recte reposuit *assensione*.

Asservio. Tusc. II, 24, toto corpore contentioni vocis *asservire*, i. e. cum voce una totum corpus contendere.

*Asservo**, in custodia habeo; vide Arch. 5; Verr. III, 22; V, 30.

Assessio, ad Div. XI, 27, de amico consolationis causa *assidente*.

Assessor, de Div. I, 43.

Asseveranter, Att. XV, 19; Acad. II, 19.

Asseveratio; seria affirmatio, ad Her. I, 3. Att. XIII, 23.

Assevero. Verrin. II, 10, utrum *asseveratur* in hoc, an tentatur? h. e. utrum serio ista dicuntur, an tantum periculi faciendi causa, si forte hujusmodi defensionem probare possit?

Assideo. Verr. V, 43, ægris et afflictis assidere.

Assido. De oratore qui peroravit. Att. I, 11; Rosc. Am 22.

Assidue. Brut. 91, assiduissime mecum fuit.

Assiduitas. 1) perpetua præsentia: ut de advocatis, Planc. 11; Sext. 3. Planc. 27, valuit *assiduitate*; quæ κατ' ἐξοχὴν dicitur, quum quis perpetuo Romæ est, in civium oculis, quod ea res ad petitiones prodesse putatur, et propterea inter præsidia petitionum commemoratur. Verr. I,

39, aut, quod levissimum est, *assiduitate* — gratis prætor factus est. Muren. 9, *assiduitatis* — putat esse consulatum. N. D. II, 38, *assiduitas* quotidiana; de rebus cælestibus, quas quotidie videmus. Att. XII, 33, *assiduitas* medici. 2) assectatio, neque solum tenuiorum, sed etiam salutatorum principum. Q. fr. 1, 3, Hortensius me summa simulatione amoris, summaque *assiduitate* quotidiana sceleratissime insidiosissimeque tractavit. Petit. Cons. 1, quotidiana amicorum *assiduitas* et frequentia. 3) perpetuitas, continuatio sine intervallo, frequentia. Rosc. Am. 53, *assiduitas* molestiarum. Off. II, 21, *assiduitas* bellorum. Inv. 1, 3, dicendi *assiduitas*. ad Div. XVI, 25, *assiduitas* literarum. Her. IV, 13, vitabimus istius literæ nimiam *assiduitatem*.

Assiduus, locuples, Top. 2, e XII tabb. quia sc. sit ab ære dando, ut ait ipse Cic. de Rep. II, 22, et Quintil. x, 5. Cf. Gell. VIII, 8; XVI, 10. Sed hæc notio verbi postea obsolevit. Ciceronianæ notiones hæ sunt: 1) qui perpetuo in loco aliquo versatur. Rosc. Am. 7, *assiduus* in prædiis esset. ibid. 29, *assidui* erant Romæ. ibid. 16, qui liberos suos *assiduos* agricolas esse volunt, h. e. semper in agris esse, et in prædiis; neque enim de iis sermo est, qui rustico opere, arando, fodiendo, funguntur, sed de dominis prædiorum, quorum præsentia tantum opus est. Clare, de Senect. 16, semper boni *assiduique* domini referta cella vinaria, etc. Sed his *assiduis* agricolis opponuntur *assidui* urbani ap. Plaut. Trinumm. 1, 2, 165. Cf. Gronov. Pec. Vet. IV, 9. Pison 26, in hac quotidiana *assidua* urbanaque vita. Cæcin. 22, convocatis opponuntur *assidui* domesticique. Hinc eleganter, Or. II, 39, *assidui* dicuntur rhetores, et quicumque in una arte perpetuo versantur. Ab hac significatione fluxit altera, qua 2) *assidui* dicuntur, qui aliquem ubique sectantur, assectatores. v. *assiduitas*. Ad quem modum, Act. I in Verr. 12, dicitur *assiduus* accusator et odiosus, qualis ille est ap. Xenophont. Memorab. Socr. II, 9, 6, ὃς οὐκ ἀπηλλάττετο, ἕως, etc. Rosc. A. 24, hæ sunt impiis *assiduæ* domesticæque Furiæ. 3) *assiduum* dicitur, quod est perpetuum, sine intermissione. Att. XIII, 16, *assidui* imbres. ibid. 12, *assiduus* cursus. Planc. 8, *assidua* frequentia. ad Div. IV, 7, *assiduæ* lacrymæ. ibid. x, 21, febricula *assidua*, opp. intermittenti. Verr. 1, 39, *assidua* commemoratio, etc.

Assignare, dare, tribuere. Att. x, 4, nihil *assignabis*, nec patruo, nec mihi, sc. culpæ. In primis autem notanda ea ratio, quum de agris distributis, muneribus, honoribus dicitur. Sic Pison. 36, quid? per tuum servulum ordines *assignati*. v. *ordines*. de Rep. VI, 8, munus *assignatum* defugisse. Agr. III, 3, *assignare* agros colonis, etc. vid. *assignatio*.

Assignatio. ad Div. XIII, 8, *assignationes* Sullanæ, sc. agrorum. Distinguuntur autem hic et aliis locis a venditionibus, ut *assignare* et vendere agros. Agr. III, 3; ad Div. XI, 20, ubi sorte dicuntur agri legionibus *assignari*. *Assignatio* fit per leges agrarias, coloniis deducendis; venditio autem auctione.

Assilio. Or. II, 53, nec *assiliendum* statim est ad illud genus, i. e. non nimis cito, ante tempus, accedendum.

Assimulatus. Cœl. 6, *assimulata* virtus. Verr. II, 77, literæ lituræque omnes *assimulatæ*, expressæ. Cluent. 13, *assimulata* familiaritas.

Assistere, stare. Fin. III, 16.

Assoleo. de Sen. 2.

Assuefacio. ad Div. XIII, 4; Br. 2.

Assumere. Fin. III, 5, sensu stoico dicitur de προηγμένοις. † Fin. 1, 10, omnis voluptas *assumenda*, omnis dolor depellendus. † comparare sibi, tanquam in subsidium. Or. 1, 50, si quis aliam quoque artem sibi *assumserit*. ibid. 37, nisi dicendi copiam *assumsisset*, sc. præter jus civile. † arrogare sibi, vindicare. Offic. 1, 1, si id mihi *assumo*, videor id meo jure quodam-

modo vindicare. ad Div. I, 9, neque quidquam mihi *assumsi*, nec hodie *assumo*. †in syllogismo est *assumere*, quum majori propositioni, quam vocant, subjicimus minorem. Divin. II, 52, sed quum bis sumsit, quod voluit (hæc est propositio *major*, quæ Ciceroni simpliciter propositio dicitur), id tamen *assumit*, quod concedi non potest. 53, *assumit* autem Chrysippus hoc modo: Sunt autem dii, etc. †in rhetoricis *assumere*, est extrinsecus petere argumenta, non ex ipsa caussa. Top. 2, alii loci in eo ipso, de quo agitur, hærent; alii *assumuntur* extrinsecus. Cf. Or. 35.

Assumtio, Fin. III, 5, *assumtione* digna sunt προηγμένα. † Inv. I, 34, *assumtio* est minor propositio syllogismi.

Assumtivus. Inv. I, II, *assumtiva* constitutio, quid sit? vid. ibid.

Assurgere. Inv. I, 30, majoribus natu assurgitur.

Assus, a, um. ad Div. IX, 20, usque ad *assum* vitulinum opera producitur. † Att. XII, 6, pro isto *asso* sole, etc. i. e. pro eo, quo usus es sine unctione. vid. Buchner ad hunc l. et Casaub. ad Pers. p. 346; s. ut placet Manutio, pro insolatione sine cœna, etiam cum cœna lauta et uncta. †Q. fr. III, I, in balneariis *assa* in alterum apodyterii angulum promovi, h. e. sudatoria, ut Seneca appellat, s. sudationem, ubi sudabatur tantum, sine lotione. vid. Salmas. ad Carinum, c. 17, p. 810 b. Figuram ejus ex antiquo monumento exhibet J. A. Fabricius ad Sextum Emp. p. 30. Casaubon. ad Theophr. περὶ ἀναισχυντ. p. m. 144, distinguit *assam* cellam a sudatoria, et in nonnullis balneis quatuor cellas fuisse ait, in quibus præter sudatoriam *assa* fuerit, quod ex h. l. et ex Dial. Arriani cum Epicteto confirmat. In loco Ciceronis quidem non diserte a sudatoria cella distinguitur *assa*. Quomodo autem *assa* cella a sudatoria discreparet, vellem demonstrasset Casaubonus.

Astra. Att. II, 25, tollere laudes ad *astra*. ibid. 21, decidere ex *astris*, i. e. amittere laudem.

*Astrologus**. Verr. II, 52, astronomus. Divin. II, 42.

*Astucia**. Pro Cluent, 63.

*Asturco**. Genus equi. ad Her. IV, 50.

*Asylum**. Verr. I, 33.

At, servit objectionibus. Verr. II, 6, *At* enim istum soli Siculi persequuntur, etc. Fin. II, 24, *At* enim sequor utilitatem, etc. et infinitis locis aliis. †saltem. Verr. III, 85, si non bonam, *at* aliquam rationem afferre, etc.

Ater. Phil. II, 16, albus *aterve* fueris, ignorans. Q. Fr. II, 13.

*Athletæ**, de Sen. 9; Tusc. II, 17, 23.

Atomus, femin. g. corpusculum minutum et individuum, quo in explicanda origine mundi utebatur Democritus, et post eum Epicurus. Fin. I, 6; Nat. D. I, 20, etc.

Atque, inservit initiis et transitionibus. Or. I, 22, *Atque*, inquit Sulpicius, hoc primum a te quærimus. Legg. III, 9, *Atque* ut Flamininum, et ea, quæ prisca sunt, relinquam. Catil. III, 6, *Atque* illud, quod primum faciendum fuit, factum atque transactum est. Cf. Or. I, 4; ad Div. XI, 28, etc. † Cum *adeo* in correctionibus adhibetur, in primis quum intendi sententiam volumus, ut sit, *sive potius*. Att. I, 17, Ego princeps, *atque* adeo secundus fui. Rosc. Am. 10, hoc consilio, *atque* adeo hac amentia impulsi, etc. ibid. 35, si prodierit, atque adeo, quum prodierit. † statim, confestim. Legg. II, 4, si in jus vocat, *atque* eat. Nam sic legendum, videre viri docti. De hac vi particulæ vid. Gronov. ad Liv. XXVI, 39; Duker. et Drak. ad XXVII, 21, et alios Davisio ad h. l. citatos.

Atqui. ad Div. VI, 6, *atqui* utebar familiarissime Cæsare. Att. VII, 7, *atqui* certe ille agere debuit. Nat. D. II, 7, *atqui* nihil melius est mundo. Verr. II, 59, quid vero? modum statuarum haberi nullum placet? *atqui* habeatur necesse est.

Atramentum. Nat. D. II, 50, succus

sepiæ. ad Div. ix, 21, *atramentum* sutorium: est chalcanthus, s. ut bodie vocatur, *vitriolus*. vid. Plin. Hist. Nat. xxxiv, 12.

Atratus, opp. albato, estque idem, qui pullatus, in Vatin. 13.

*Atriensis** servus. Pis. 28. Parad. 5.

*Atriolum**. Q. Fr. iii, 1; Att. 1, 8.

*Atrium**. Atria auctionaria. i. e. in quibus fiunt auctiones. Agr. 1, 7.

*Atrocitas**. De præceptis philosophorum durioribus. Acad. p. ii, 44.

Atrociter ferre, Mil. 8, de lege valde severa, vel in hominem, vel in factum.

*Atrox**. Or. ii, 49, dicendi genus atrox. Verr. iv, 15, tempus atrox reipublicæ.

Attendere. Partit. Or. 24, de necessitate *attendere*, i. e. cogitare, agere. Vide Off. iii, 8; Verr. 1, 10; Planc. 41; Or. iii, 13; ad Div. xiii, 12; Rab. Post. 6; Sull. 11; Acad. ii, 34; Quint. 20; Inv. 1, 2; Acad. ii, 17.

Attentare. Verr. ii, 54, omnium inimicos diligenter cognoscere, colloqui, *attentare*, i. e. perspicere, quo animo sint. Or. 61, *attentare* fidem judicis, dicuntur oratores, qui blanditiis orationis judicem a justitia abducere conantur. Sext. 4, quam urbem ab illa scelerata manu *attentari* auspicabamur.

**Attentatus*. ad Quir. p. R. 7, classis *attentata*, quam conjurati tentaverant corrumpere. Or. iii, 28, ut præteriri fuerit satius, quam *attentatum* deseri: abjici, quod cœperant dicere.

Attentus, Rosc. Amer. 15, *attenta* et rusticana vita. Quint. 3, paterfamilias prudens et *attentus*.

Attenuate dicere, Brut. 55, est boni oratoris in genere tenui versantis; idem, quod presse, quod ei jungitur.

Attenuatio verborum, Her. iv, 11, et 21, pro contractione.

Attenuatus. Or. 30, *attenuata* multa habet, i. e. e genere subtili. Brut. 82, *attenuata* nimia religione oratio: subtilis ad jejunitatem usque.

*Attenuo**, imminuo, Her. iii, 3; Manil. 11.

*Attestor**, Sull. 29, *attestante* memoria omnium.

Attextus, eleganti metaphora; de Rep. ii, 4, ita barbarorum agris quasi *attexta* quædam videtur ora esse Græciæ.

*Attineo**, pertineo, Vide Fin. iv, 14; Q. Fr. ii, 1; Att. v, 17; ad Div. 1, 2; Att. xv, 1.

Attinet, opus est, convenit. Verr. v, 66, quid *attinuit*, etc. Off. 1, 31, neque *attinet* naturæ repugnare. † Rosc. A. 43, nihil ad me *attinet*, i. e. contemno, non timeo. † sine præpos. *ad*, Att. xv, 1, primum quod *attinet*.

Attingere, cadere in aliquem, convenire, proprium esse. Nat. D. 1, 9, labor non *attingit* Deum. Off. 1, 6, veri investigatio maxime *attingit* naturam humanam. Fin. v, 9, quatenus quidquid se *attingat*, h. e. ad se pertineat. † Tusc. v, 33, cupiditates necessitatem non *attingunt*, i. e. non sunt necessariæ. Leg. ii, 5, quæ non magis legis nomen *attingunt* (merentur), quam si latrones aliqua sanxerint. † Leg. ii, 1, alia causa me delectat, quæ te non *attingit* ita. Acad. ii, 31, quæ res eum sic *attingit*. Att. ix, 11, si qua cura te *attingit*. Tusc. iv, 13, ut in malis corporis similitudo *attingit* animi naturam, sic in bonis; h. e. quemadmodum affectiones, morbique animi habent quamdam similitudinem cum corporis morbis affectionibusque, sic bona corporis cum bonis animi: animus in utroque genere similis est corpori. † Rosc. A. 26, bestiæ, quæ tantum scelus *attigissent*, i. e. de tam scelesto homine comedissent, ut Græci ἅπτεσθαι eodem modo, v. c. Thucyd. ii, 50. † Muren. 9, *attingere* forum, dicuntur, qui posita prætexta a prætore in foro accipiunt togam puram, qua accepta iis licet in foro versari, causas agere, etc. † Att. xiii, 33, horum vix ego *attigi* penulam: parcissime invitavi, ut manerent. † Cæcin. 17, rem ad verbum *at*-

tingere, i. e. intelligere, judicare : si tamen lectio sana est.

Attonsus. Tusc. v, 17, laus est attonsa Laconum, i. e. imminuta; e poeta.

Attraho. ad Div. vii, 10, Romam te *attraham*, h. e. venire jubebo. Add. Verr. iii, 25; Att. x, 10; Læl. 14.

Attrectatus, Tusc. ii, 21.

Attrecto. Cœl. 8, *attrectare* feminas. Est verbum proprium in ea re, quo usus etiam Sueton. Ner. 26. Cœl. 18; Ar. Resp. 13; Planc. 12.

Attribuo. Tusc. iii, 30, non *attribuere* ad amissionem amicorum miseriam nostram, i. e. adjicere. † in re pecuniaria quid sit, v. in *attributus*. Add. Att. xii, 30; Inv. 1, 52; Rosc. Am. 4; Sen. 1; Or. ii, 3; ad Div. iii, 8; Att. xiii, 2.

Attributio, apud rhetores dicitur, quidquid rei tribuitur. Vulgo prædicatum. v. Inv. 1, 26. † in re pecuniaria dicitur, quam hodie vulgo *assignationem* vocant, quum non ipsi solvimus ex area, sed ab alio, qui nobis aut debet, aut pro nobis solvere paratus est amicitiæ ergo. ad Div. xvi, 24. Att. xvi, 3, in *attributione* mihi ignota nomina, h. e. homines, a quibus mihi solvere vult, ignoti sunt mihi. Att. xvi, 1, est de solutione pecuniæ, quæ *attributa* est a creditore.

Attributus. Verr. 1, 13, pecunia *attributa*, h. e. quæ nobis solvitur ab alio, data *assignatione*, quam hodie vocant. Verr. iii, 70, societates, unde erat *attributa* pecunia. Att. 13, 22, *attributos* quod appelles, valde probo. *Attributi* sunt ii, a quibus *attributa* est pecunia, a quibus debitor solvit.

Attritus, Verr. iv, 43.

Avaritia. Fin. iv, 27, *avaritiæ*, in plur. Verr. ii, 54, *avaritia* hians et imminens.

*Auceps**, Or. 1, 55.

Auctio *. Att. xii, 3; Cæcin. 13; ad Div. x, 32; pro Quint. 19; Att. xiii, 13.

*Auctio**. Sic venditio dicitur, inquit Nonius, quasi quod et ementem augeat et vendentem. Auctionem se facturum proscribit; pro Quint. 4. — auctionem vendere, id est, facere venditionem auctionariam; pro Quint. 5. — reliqua, constituta auctione, vendebat, pro S. Rosc. 8. — quum esset hæc auctio hereditaria constituta; pro Cæcin. 5. (Conf. voc. *Auctor* n° ii.)

*Auctionarius**, Cat. ii, 8; Rull. 1, 3.

*Auctionor**, Rull. 1, 3; Rull. ii, 20.

Auctor. Hujus vocabuli multiplex est et varius apud Ciceronem usus. Quas nos quidem observavimus diversas significationes, hæ sunt :

1) is a quo fama orta est, et qui dicere potest, unde habeat, quæ dicit. ad Div. xii, 4, rumor erat.... *auctor* erat nemo. Unde auctor etiam pro nuntio est. Vid. Gron. ad Liv. v, 1; Heins. et Burm. ad Ovid. A. ii, 6, 34.

2) præceptor. Off. ii, 2, Cratippo *auctore*.

3) qui exemplum rei faciendæ dedit; qui rem facere suadet, aut præcipit exemplo. Academ. ii, 2, nec literarum Græcarum, nec philosophiæ jam ullum *auctorem* requiro, sc. quum Africanum et Catonem habeam, qui didicerunt. Off. iii, 27, num locupletiores quæris *auctores*? Verr. iii, 38, cur non, hoc *auctore*, etiam Romæ servi ad vectigalia accedunt? Verr, v, 26, unum *auctorem* facti tui profer. Fin. iv, 16, Cato omnium virtutum *auctor*, i. e. exemplar.

4) qui rem facere suadet, aut jubet, aut permittit. Div. 1, 15, aves *auctores*, sc. rerum suscipiendarum aut omittendarum. Cf. Attic. 1, 19; Dom. 29.

5) *auctor* legis dicitur, 1° qui primum legem scivit, Dom. 30. 2° legis suasor, adjutor, laudator, Agr. ii, 5; Leg. iii, 16. Cf. Gron. ad Liv. ii, 56. 3° qui legem ferri jubet, quod erat senatus; unde senatores *auctores* legum dicuntur. Verr. v, 67.

6) *auctores* in senatu, Brut. 34, aut consilii publici, Or. 1, 49, sunt principes senatores, h. e. consulares, et qui habent jus sententiæ inter primos dicendæ, adeoque rei alicujus *auctores*

fieri possunt; item, qui multum valent in senatu, ut Or. III, 17; item, qui alicujus rei in senatu *auctores* sunt decernendæ, Att. III, 18; in quorum sententiam fit SCtum. ad Div. XV, 4, regem Ariobarzanem, te *auctore*, commendatum habebam, h. e. e SCto in tuam sententiam facto. Cf. Gronov. ad Liv. XXIV, 43.

7) fide dignus. Leg. II, 6, *auctor* haud deterior Theophrastus Timæo.

8) testis. Flacc. 17, gravis *auctor* injuriæ publicæ

9) qui alicujus injurias defendit et accusando vindicat; quia sc. est *auctor* judicibus rei puniendi. Flacc. 22, *auctorem* querelarum et doloris sui habent. item:

10) defensor omnis, qui alicujus rem causamque gerit. Flacc. 15, *auctor* suæ civitatis. Gronov. de Pec. Vet. IV, 3, p. 374. Sic Sext. 66, optimatium defensores et principes dicuntur, *auctores* et conservatores civitatis, i. e. defensores. Planc. 13, *auctor* societatum multarum fuisse dicitur, qui publicanorum defensor fuit, multaque pro iis gessit cum fide. Cf. Cluent. 24.

11) et venditor, qui suam esse spondet, quod vendit, et ejus vendendi se potestatem habere; adeoque, actione tenetur de evictione, unde *auctoritas*, vid. *auctoritas*: aut periculum judicii præstat, ut in mancipio. Cæcin. 10, *auctor* fundi. Cf. Gronov. ad Senec. Cons. ad Marc. 10. Hinc ductum esse illud videtur, Muren. 2, quod si in iis rebus... *auctor* beneficii populi rom. esse debet. Ceterum venditor est *auctor* primus; qui autem spondet pro eo, rem esse ejus, vendendique potestatem eum habere, *auctor* secundus. v. Salmas. Mod. usur. p. 728, 733, 694. Verr. V, 22, quod a malo *auctore* emissent, diutius se obtinere non posse: qui evictionem præstare non posset. Ab hoc verbo *auctio* videtur venditionis vim accipere, non ab augendo pretio in licitando, ut vulgo statuunt.

12) tutor. Cæcin. 25, dos, quam mulier, nullo *auctore*, dixisset: non adhibito tutore, qui in rebus mulierum *auctor* est.

13) Cluent. 5, *auctores* nuptiarum; sunt parentes, cognati, tutores, qui nuptias aut confecerunt, aut probarunt, aut tabulas nuptiales obsignarunt.

14) Dom. 14, *auctor* comitiorum centuriatorum et curiatorum est, qui habet comitia, iisque præest.

15) Verr. V, 67, senatores dicuntur *auctores* legum, judiciorum, et juris, quia judicia haberi volunt, ea administrant, et suum cuique jus reddi volunt.

16) Senatus quo sensu *auctor* sit, Patres *auctores* fiant, v. in *auctoritas* senatus.

17) Or. I, 45, *auctor* dicitur de ingenio. vid. Jens. Lect. Lucian. I, 8.

Auctoramentum, pretium aut merces *auctorati*, h. e. ejus, qui se sua sponte alicui in servitutem addixit, in primis ad gladium. Nomen inde ductum, quod sit ipse auctor libertatis amittendæ. Offic. I, 42, est enim illis ipsa merces *auctoramentum* servitutis. vid. Salmas. de Mod. usur, p. 861, sqq.

Auctoritas tribuitur ei, qui, quocumque sensu, *auctor* 1° est, nuntiando, jubendo, suadendo, inveniendo, docendo, vendendo, testando, defendendo, rogando, exemplum præeundo, etc. aut 2° esse potest; aut 3° esse posse putatur. Est ergo.

1) *auctoritas* ejus, qui primus quid invenit et fecit. Invent. I, 28.

2) sententia judicum; non solum quia *auctores* sunt condemnationis, vel absolutionis, sed etiam, quia eo ipso *auctores* sunt alicujus rei omittendæ, vel licentiæ, ejus faciendæ impune. Verr. III, 94, providete, ne *auctoritate* vestra (sententiis vestris absoluto Verre) avaritiæ viam patefaciatis illustrem atque latam.

3) est defensoris, et accusatoris. Sull. I, quantum ille (accusator) de mea *auctoritate* deripuisset. Verr. III, 55, exspectate *auctoritatem* accusationis meæ, i. e. dum ego vobis accusando fiam *auctor* Verris condemnandi.

4) est confirmantis aliquid, sed ita, ut differat ab ea, quæ est testimonium dicentis. ad Quir. p. R. 7, audistis non solum *auctoritatem* (sc. dicentis a me remp. servatam), sed etiam testimonium.

5) exemplum. Sext. 6, reipubl. capessendæ *auctoritatem* præscribere, sc. commemorando ejus tribunatu. Tusc. II, 22, valuit *auctoritas*, etc. Leg. I, 13, in disserendo aliorum *auctoritati* parere, h. e. ea methodo uti, qua alii usi sunt. Verr. III, 93, Antonii facto atque *auctoritate* defendito. V, 32, *auctoritas* majorum, i. e. quæ majores fecere, ut nobis exemplum præirent. N. D. III, 38, *auctoritatem* dare, i. e. exemplum. Læl. 21, utrumque egit graviter, *auctoritate* et offensione animi non acerba; h. e. ut non daret exemplum amicitiæ acerbe ruptæ. Rosc. Am. 6, *auctoritate* causam nobilitatis defendit; scil. apud municipes suos, quod exemplo suo suaderet, nobilitatis partes sequi. Verr. III, 19, *auctoritatem* superiorum prætorum repudiare. Ibid. 6, etiam exemplum et *auctoritas* junguntur.

6) consilium. Att. X, 1, *auctoritas* ejus mihi vivit, h. e. etiam mortui consilium sequor. Off. III, 30, eorum *auctoritate* pax facta. Cf. de Senect. 6; Off. III, 27; I, 23; ad Div. VI, 6; Verr. I, 42.

7) est philosophorum, quorum sententias libenter amplectuntur homines. Acad. II, 22, inconstantia levatur *auctoritas*; quod eos non facile *auctores* sequimur, qui inconstantes sunt in sententiis. Off. I, 1, summa doctoris *auctoritas*, et urbis; quia eruditissimus est, adeoque bonus *auctor* philosophiæ, et in urbe inventa est philosophia. Div. I, 39, nemo philosophus aliter sensit, in quo esset *auctoritas*. Off. III, 29, maxima *auctoritate* philosophi. Acad. II, 3, ad unius se *auctoritatem* conferre.

8) opinio insignis de alicujus virtute, doctrina, etc. Verr. III, 90, *auctoritas* eorum est tanta, ut etiam delicti suspicionem tegere possit. Manil. 15, imperatoris *auctoritas*. Verr. I, 2, judiciorum *auctoritas* constituta. Brut. 67, *auctoritate* eget, de eo, cujus nullum nomen in patroniscausarum erat, quum diligentissimus esset. Leg. I, 5, nunc ab uno magna *auctoritate* et scientia sustinetur. de Sen. 18, non cani, non rugæ repente *auctoritatem* afferre possunt.

9) res omnis, cujus aliquis *auctor* est. Acad. I, 9, *auctoritas* veteris disciplinæ (sc. academicæ), h. e. disciplina, cujus veteres academici *auctores* fuere.

10) *auctoritate* alicujus utimur, quum eum *auctorem*, approbatorem, consentientem nobis, dicimus. Div. I, 43, leges suas *auctoritate* Apollinis confirmavit. Acad. II, 5, in eorum *auctoritate* delitesceret. Div. I, 1, ut ab ultimis *auctoritatem* repetam. Tusc. V, 12, hujus sententiæ gravitas a Platonis *auctoritate* repetatur: inde, quod *auctorem* habet Platonem. Læl. 1, sermo positus in veterum hominum *auctoritate*, i. e. qui a veteribus habitus dicitur.

11) narrantis et testimonium dicentis fides; item, rebus narratis, etc. facta fides. Offic. II, 9; Att. V, 21; Flacc. 22; Div. II, 55; ibid. 17, 22, 59. Læl. 25, quum ad vanitatem accessit *auctoritas*, h. e. si is assentatur, qui *auctor* esse posse, qui fide dignus videtur.

12) approbatio. Tusc. IV, 34, amori *auctoritatem* tribuere. Cf. Phil. III, 2; Div. I, 3.

13) sententia, cujus se quis *auctorem* profitetur, judicium de re aliqua. Cluent. 50, errat, si quis in orationibus nostris *auctoritates* nostras se consignatas habere arbitratur. Manil. 22, *auctoritatem* suam defendere. ibid. 20, Catuli *auctoritas* et sententia. Nat. D. III, 3, mihi hoc persuasum est *auctoritate* majorum i. e. quia majorum sententia fuit. Cf. Læl. 4.

14) quidquid facimus, quo auctores alicujus rei faciendæ, credendæ, fieri possumus. Cluent. 42, *auctoritas* censoria, dicuntur notæ censorum, quibus *auctores* fiunt, aliquem criminis cujusdam reum esse. Nat. D. III, 38, utrum

poetæ stoicos depravarint, an stoici poetis dederint *auctoritatem*, i. e. amorem probando, fecerint, ut poetæ tam multa dii amore, etc. Q. fr. 1, 3, spero, si quid mea spes *auctoritatis* habet.

15) ejus est *auctoritas*, qui primus legem scivit, Dom. 31, sc. quia reliquis est auctor legis sciscendæ, et primi suffragium plerumque tota prærogativa, ut prærogativæ ceteræ centuriæ sequuntur. v. *prærogativa*.

16) voluntas jubentis, rogantis, hortantis, docentis, suadentis. Or. 1, 23; ibid. 1; Verr. II, 40, *auctoritas* patris. Cf. Cæcin. 18, verba servire hominum consiliis et *auctoritatibus*; pro quo post *voluntas* dicitur in fin. cap.

17) Off. 1, 26, amicis major, quam ante, tribuenda *auctoritas*, h. e. plus eorum consilio, quam ante, utendum. Est ergo ista *auctoritas*, quum quis dignus judicatur, qui consulatur, cui pareatur.

18) literæ, tabulæ, testimonia, et quidquid prodest ad faciendam fidem. Sic Verr. III, 62, *auctoritates* civitatum, sunt literæ publicæ e tabulariis, et testimonia per legatos. ibid. 71, *auctoritates* societatum, sunt tabulæ earum et literæ, quæ erant tanquam *auctores*, testes, furtorum Verris. Act. 1, in Verr. II, 3, testimoniis jungitur *auctoritas*.

19) *auctoritas* tribuitur etiam locis. Sic Manil. 1, de suggestu pro Rostris, e quo magistratus cum populo agebant: *auctoritatem* hujus loci nondum attingere potui; quia sc. ex eo loco populo fiebant *auctores* legum jubendarum, antiquandarum, etc. Similiter, Off. 1, 1, *auctoritas* urbis Atheniensis.

20) *auctoritas* est etiam eorum, quorum consiliis, jussis, voluntati libenter obedimus. De Sen. 17, non solum in sententia, sed etiam in nutu residebat *auctoritas*. Leg. III, 15, *auctoritatem* optimatium legem tabellariam abstulisse; quod hac perlata liceat in suffragiis suam voluntatem sequi, non optimatium. ibid. 17, reliqua voluntas *auctoritati* traditur, aut gratiæ.

21) genus venditionis, quum venditor est *auctor* (v. *auctor*, n. 11), et actione tenetur de evictione. Ar. Resp. 7, multæ domus sunt... jure optimo, jure privato, jure hereditario, jure *auctoritatis*, jure mancipii, jure nexi. v. Salmas. de Usuris, p. 207, sq. Hinc eleganter transfertur, ut:

22) *auctoritas* sit eorum omnium, qui aliquid se fecisse, aut fieri jussisse, suasisse profitentur. Sull. 11, defugere *auctoritatem* consulatus sui, i. e. nollo fateri, se *auctorem* esse eorum, quæ in consulatu facta sint. Cf. Terent. Eunuch. II, 4, 105.

23) jus rei suæ vindicandæ, s. ipsa actio pro rei suæ evictione et vindicatione; cui locum facit illa altera *auctoritas*, n. 21. Cæcin. 19, *auctoritatem* fundi et usum lex jubet esse biennium. Cf. Top. 4. Off. 1, 12, ejus rei æterna *auctoritas*, i. e. semper vindicari, evinci potest, nunquam usu capi. v. in primis Salmas. de Usuris, c. 8, pag. 210 sq.

24) est et imperatoris, quod milites ea faciunt, quorum auctor est, quæ jubet. Phil. III, 3, legio *auctoritatem* Cæsaris persequuta est. ad Div. x, 28, nisi legiones se ad Cæsaris *auctoritatem* contulissent.

25) nomina eorum, qui alicujus rei *auctores* sunt. Sull. 13, *auctoritates* principium conjurationis colligebat, h. e. qui essent principes conjurationis, quod, si essent magnis nominibus homines, facilius essent *auctores* Allobrogibus futuri, etc. Nat. D. III, 4, *auctoritates* contemnis, ratione pugnas. Or. III, 2, *auctoritates* præscriptæ. Sunt nomina eorum qui scribendo affuerunt SCto, et quorum nomina SCto præponuntur. An dicendum sit *perscriptæ præscriptæ* ve? vid. *præscribo*.

26) potestas jubendi, statuendi, etc. atque adeo licentia. Verr. II, 49, habet *auctoritatem* legum dandarum a senatu. v, 58, tantum sibi *auctoritatis* suscepit, sc. ut juberet homines interfici. Phil. VIII, 8, *auctoritatem* reip. secum attulerat: eam potestatem habebat,

quam ipsa respublica, ut ipsa adesse, et cum Antiocho agere videretur. Nat. D. III, 35, oratio hæc videtur *auctoritatem* afferre peccandi.

27) omnis et in omni genere vis. Leg. II, 7, antiqua verba plus *auctoritatis* habent. ad Div. VI, 6, constitui apud te augurii *auctoritatem*, h. e. tuæ prædictiones augurii vim habebunt. Div. I, 18, *auctoritatem* vetustatis habet, i. e. valet, quia vetus est. ad Div. IX, 9, preces meæ apud eum non minus *auctoritatis* habent. Off. III, 30, utilitatis species ab bonestatis *auctoritate* superata est, h. e. bonestas plus valuit. ad Div. I, 7, *auctoritatem* habet officii nostra propugnatio potius, quam sententiæ.

28) *auctoritas* est hominum honoratorum et potentium, quatenus veremur ipsos lædere, iis negare aliquid, etc. Verr. I, 48, Ligur (senator) non dubitat, quin æquitate causæ et *auctoritate* sua, etc.

29) species et ostentatio magnæ eruditionis et sapientiæ, etc. assumta; Div. II. 67, de atomis Democriteis: Nec cognovi quemquam (præter Democritum), qui, majore *auctoritate*, nihil diceret.

30) solatium; ad Div. VI, 6, animum tuum hominis amicissimi — *auctoritate* confirmandum puto.

31) augurum *auctoritas*. Leg. II, 12, maximum jus est augurum, cum *auctoritate* conjunctum. ibid. nihil sine augurum *auctoritate* posse cuiquam probari. Sc. augures sunt *auctores* rerum gerendarum et omittendarum. Hinc auguria et auspicia ipsa dicuntur, de Ar. Resp. 9, rerum gerendarum *auctoritates*. Huc pertinet religionum *auctoritas*, qua respublica regi dicitur, Div. I, 40.

32) ipsum decretum, et quod decretum est. Leg. II, 19, hæc jura pontificum *auctoritate* consequuta sunt. ibid. 21, maneret pontificalis *auctoritas*.

33) senatus auctoritas: quanquam in genere est voluntas senatus, et quidquid senatus decravit, approbavit; tamen non una ejus ast interpretatio. Itaque distincte de ea agemus.

a) Leg. III, 12, potestas in populo, *auctoritas* in senatu sit. Quum Romulus senatum instituisset, ejus *auctoritas* omnis in hoc uno cernebatur, ut consultus a rege, quid de quaque re videretur, diceret. Eo tempore igitur *auctoritas* senatus nihil erat, nisi consilium senatus (Liv. I, 9). Romulo mortuo, quum plebs novum regem creare cogitaret, idque patres impediri non posse viderent, ipsi regis creandi *auctores* fuere. Atque hic accessio aliqua *auctoritatis* patrum facta est, quæ in hoc cernebatur, quod primo comitia regis creandi haberentur *auctoribus* patribus, h. e. jubentibus, s. permittentibus, et, quod in iis populus jusserat, non valeret, nisi patribus *auctoribus*, h. e. probantibus. v. Liv. I, I, 17. His terminis circumscripta mansit *auctoritas* senatus, donec exacti reges essent, et iis successissent consules annui. Quanquam enim consulibus nihil deminutum erat ex potestate regia, auctore Livio, II, I, tamen, quoniam summa potestas a Bruto ad populum traducta, et cum eo agi cœptum erat, si quid fieri extra ordinem consul vellet, ex eoque alterum genus comitiorum exstiterat, nempe legibus ferendis, ea *auctoritas* senatus, quæ in comitiis creandis regibus et postea consulibus fuerat, ad comitia legibus ferendis traducta est. Liv. II, 2 extr. Accessit illud ex nova reipublicæ descriptione, ut senatus *auctoritate* uterentur magistratus, et (tantum) quasi ministri gravissimi consilii essent, Cic. Sext. 65; ut adeo non solum ad comitia *auctoritas* senatus pertineret, sed ad omnia, quæ vel a populo, vel a consulibus agerentur. Ita celeriter ad ἀκμὴν senatus *auctoritas* pervenit. Et id quidem, quod ultimum accessit *auctoritati* senatus, mansit perpetuo: quæ autem ad comitia pertinebat, ea ita sensim imminuta, ut nihil pæne præter nomen restaret. Hine Livius, I, 17, hodie in legibus magistra-

tibusque rogandis usurpatur idem jus, vi adempta: quod quam vim habeat, egregie, ut omnia, ex historia rom. demostrat Gronov. Observ. 1, 25. Imminuta est primum tributis comitiis, lege Publilia et Lætoria inductis, et patribus e concilio plebis summotis, et plebeiis magistratibus tributis comitiis creari cœptis, Liv. II, 56; deinde legibus latis, ut plebiscita etiam patricios obligarent, Horatia, Valeria, Liv. III, 55; Publilia, VIII, 12; et Hortensia, Liv. Epit. l. XI; Gell. XV, 27; porro quum rogationibus tribunitiis de modo agrorum, fœnore, de altero consulatu latis, post longas seditiones, senatus coactus est SCtum facere, quo patres *auctores* omnibus ejus anni comitiis fierent, Liv. VI, extr. tandem lege Publilia, Liv. VIII, 12, et Mænia (vid. Ind. LL.), qua legum, quæ comitiis centuriatis ferrentur, ante initum suffragium patres fieri *auctores* jussi sunt. Quid? quod alterum genus *auctoritatis*, quod in decretis faciendis erat, quodam modo imminutum est per tribunos, qui intercedendi potestatem habebant, et id irritum sæpe faciebant, quod senatus decreverat. Talem igitur *auctoritatem* senatus Ciceronis temporibus cogitare debemus, quum ei tanquam propria quædam res tribuitur. Nam, quemadmodum equestris ordinis est splendor, plebeii libertas, Sext. 65, universi populi, majestas et potestas, sic senatus est *auctoritas*.

b) SCtum. Leg. II, 15, senatus vetus *auctoritas* de Bacchanalibus. ad Div. I, 2, senatus *auctoritas* intercesserat. Offic. III, 30, sine senatus *auctoritate* fœdus fecerat, etc.

c) SCtum, cui a tribuno pleb. intercessum est. ad Div. VIII, 8.

d) voluntas senatus, non decernendo, repugnando, etc. significatas. de Sen. 4, C. Flaminius agrum Picenum contra *auctoritatem* senatus viritim dividebat.

e) consilium senatus. Sext. 65, *auctoritate* senatus uti magistratus, sc. consulendo, eorum consilium relatione exquirendo.

f) opinio insignis de prudentia, æquitate senatus, etc. quæ facit, ut eum malint omnes *auctorem* sequi. Cluent. 55, vident *auctoritatem* hujus ordinis confirmari.

*Auctoramentum**. Pretium auctorati. Off. I, 42.

Aucupari. Cæcin. 18, verba *aucupari*, i. e. nimis verbis inhærere in interpretando, et ita calumniari. Att. VI, 8, *aucupaturi* eramus tranquillitates (maris), i. e. exspectaturi. Sext. 56, omni ex genere orationem *aucupari*, i. e. materiam nimis studiose quærere, in qua ornamenta locum habeant, in qua te jactare possis. Cf. Act. I in Verr. 3, omnia colligeret atque *aucuparetur*. add. Or. II, 63; Flacc. 37; Or. II, 14; Rosc. Am. 8; ad Div. V, 12; v. Gron. ad Sen. Controv. 21. Hinc.

Aucupium. Or. 25, *aucupium* delectationis et quadrandæ orationis industria, i. e. nimium studium auditoris delectandi. Cæcin. 23, *aucupia* verborum et literarum tendiculæ. v. *aucupari*. † Fin. V, 11, Philocteta propagabat vitam *aucupio* sagittarum. Fin. II, 8; Or. 58; Cæc. 23.

*Audacia**, Inv. II, 54; Cæc. I; Off. I, 19; Cluent. 65; Verr. II, 30; Flacc. 15; Inv. I, 33; Sull. 27; Verr. III, 89; Ligar. 8.

Audaciter Rosc. Am. 34; Cœl. 6; de Senect. 20, ubi v. Græv. et Gul. intt. Liv. XXII, 25, inpr. Dukerum. Quintilianus quidem, III, 17, improbat, et neminem oratorum sic dixisse ait.

*Audacter**, Verr. II, 54; Rosc. Am. II; Acad. II, 25; Fin. II, 9; Font. I; Or. 60.

*Audax**, Q. Fr. II, 4; Inv. I, 4; Fin. I, 18.

*Audea**, Att. VI, 2; Manil. 9.

*Audiens**, Or. 17; Brut. 80; Verr. V, 32; de Div. II, 67.

Audientia. Cæcil. 13, *audientiam* sibi facere. Cf. Or. II, 80.

Audio, eleganter adhibetur, quum

concedimus adversario aliquid, ut sit: esto, sit ita. Verr. II, 59, 60; Rosc. Am. 18. † non *audio*, est repudio, quod dictum est. Cf. Verr. III, 34. † Fat. 3, ponere, ad quod te *audiam*, sc. dicentem. † Or. II, 7, quod se in eum *audisse*, dixisset, i. e. reprehensum esse.

Auditio, rumor. Planc. 23, *auditiones* fictæ. ad Div. VIII, 1, tenuissimam *auditionem* de ea re accepi. † Verr. 1, 46, *auditione* expetere cœpit feminam, i. e. quum tantum audisset, eam formosam esse. v. Verr. IV, 46.

Auditor. Dom. 24, ille ne *auditor* quidem suæ gloriæ, Or. 8; Nat. D. 1, 15; Fin. v.

Avello. Tusc. IV, 2, ægrotatio *avelli* non potest.

Aveo, cupio. Att. v, 20, *aveo* scire. Al. scribunt *haveo*.

Averrere pecuniam a sociis, Verr. III, 75, 96, eripere. Sed lectio dubia est.

*Averrunco**. Att. IX, 2.

Aversor. Verr. v, 58, *aversor* pecuniæ publicæ.

Aversus. Or. II, 63, adversus et *aversus* impudicus es. Tusc. IV, 15, *aversus* a ratione: repugnans rationi. ad Div. XV, 4; Cat. III, 9; Att. X, 12; XI, 5.

Avertere, furari, in rem suam convertere. Verr. III, 19, *avertere* pecuniam domum. Conf. I, 4; II, 58; III, 69. † Att. XVI, 7, qui me a tanta infamia *avertit*, i. e. prohibuit. † ad Div. XII, 5, omen *avertant* dii! formula, qua utebantur, quum aliquid accidisset, aut dictum esset, quod mali ominis esset. Quare? v. ap. Casaub. ad Theophr. περὶ δεισιδαιμ. p. m. 212. add. Nat. D. II, 60; Phil. X, 3; Mur. 21; Or. 40; Læl. 2; Verr. II, 4; III, 19, 69; Cæcil. 17; Cæcin. 6.

Auferre, accipere. Rosc. 4, quis unquam ad arbitrum, quantum petiit, tantum *abstulit*? † Quint. 5, paucos dies *aufert* a Scapulis, i. e. impetrat paucorum dierum dilationem. v. Passerat. ad h. l. et Grævius. VI ad Div. 12. † ad Div. II, 7, ne te *auferant* aliorum consilia. ad Div. VIII, 17, bona mens iracundia et amore ablata. Sc. *auferri* dicuntur, qui affectibus aut quacunque ratione transversi rapiuntur, neque ratione audiunt, atque ita male agunt. v. Gron. ad Liv. XXXV, 12; Dukerum ad Hor. II, 6; Burm. ad Ovid. Her. 6, 31.

Augeo. Offic. II, 6, *augere* hominem, i. e. ejus commodis inservire. † est etiam oratoris, quum amplificat. Or. I, 21. v. *amplificatio*. Brut. 4, 12; Fat. 1; Cœl. 19; ad Div. VII, 17; Nat. D. II, 39; Rab. Post. 14. † Off. II, 20, neque verbis *auget* munus suum.

*Augesco**, de Sen. 15; Nat. D. II, 10, 19.

Augur, interpres omnis *auguriorum* ad Div. VI, 6, quare quum, ut *augures* et astrologi solent, etc. † sacerdotum genus Romæ, cui interpretatio *auguriorum* erat publice mandata. ad Div. VI, 6, ego *augur* publicus. ibid. III, 10, *augurem* olim Romæ cooptari non licebat, etc. vid. in primis Leg. II, 8. add. Phil. II, 32; XIII, 5; Brut. 1; Phil. V, 3; Off. III, 16; Brut. 31; Nat. D. III, 20; Dom. 15; Att. IV, 18.

Auguralis. Brut. 77, jus *augurale*. ad Div. III, 11, libri *augurales*, i. e. de jure *augurali*, quos Appius scripserat. Divin. 1, 33, *augurales* libri Etruscorum. ad Div. VII, 26, *auguralis* cœna: quam dabant novi *augures*. Varr. R. R. III, 6.

Augurare, augurio explorare voluntatem deorum. Leg. II, 8, salutem *augurant*.

Auguratio, auspicium; divinatio. Div. II, 30, quæ tandem ista *auguratio* est ex passeribus?

Auguratus, a, um, consecratus; de locis, quæ certis cærimoniis consecrantur, cujusmodi loca omnia templa vocantur. v. *templum*. Vatin. 10, in illo *augurato* templo ac loco, i. e. pro Rostris.

Auguratus, sacerdotium *augurum*. Vatin. 9, ne diutius loquar de *auguratu* tuo. Div. I, 17, lituus, insigne *auguratus*. † scientia *augurum*. ibid. scientia *auguratus*.

Augurium, ipsa actio auspicandi. Hinc, *augurium* agere, capere, atc. Div. I, 17; Offic. III, 16, etc. Div. I, 47, salutis *augurium* (οἰώνισμα ὑγιείας) Dio Cassius, l. XXXVII, p. 40, explicat quid sit: τοῦτο δὲ μαντείας τις τρόπος ἐστὶ πίστιν τινὰ ἔχων, εἰ ἐπιτρέπει σφίσιν ὁ Θεὸς ὑγιείαν τῷ δήμῳ αἰτῆσαι, ὡς οὐχ ὅσιον, οὔτε αἴτησιν αὐτοῖς, πρὶν συγχωρηθῆναι, γενέσθαι, etc. Cf. interpr. ad Sueton. August. 31; Lips. ad Tac. A. XII, 22, *Augurium* capere etiam de privatis dici, et *augurium* etiam pro omine quocumque, atque adeo oraculo dici, docet Burmann. ad Sueton. Aug. 95. † Interpretatio auspiciorum, et futuri inde prædictio. ad Div. VI, 6, constitui apud te auctoritatem *augurii* et divinationis meæ, etc. † de Senect. 4, scientia juris *augurii*. Cf. ad Div. III, 9. De quibus locis vid. Gronov. ad Gell. I, præf.

*Auguro**. Leg. II, 21.

*Auguror**. Tusc. I, 40; Or. I.

Aviarium, Q. fr. III, 1, locus ubi aves aluntur, vel necessitatis et utilitatis, vel voluptatis et suavitatis causa. Ex posteriori genere fuit *aviarium*, de quo sermo ap. Ciceronem. De *aviariis* vid. Varr. R. R. III, 3 et 4.

*Aviditas**, avaritia. Phil. V, 20; Off. II, 11.

*Avidus**, avarus, Or. II, 43; Rosc. Com. 7.

Avis. ad Div. VII, 28, quasi *avem* albam videntur bene sentientem civem videre: proverbialiter de re rara. Div. I, 16, aversa *avi*, i. e. contra auspicia.

Aulædus. Muren. 13, eos *aulædos* esse, qui citharœdi fieri non potuerint.

Aulæum, velum pictum, cujus non solum in ædibus (Cortius ad fragm. hist. p. 960.), porticibus (Propert. II, 23, 46.), usus; sed etiam in theatris. Cœl. 27, deinde scabilla concrepant, *aulæum* tollitur. De iis est in primis insignis locus, Ovid. Met. III, 111, sq. Cf. Lucr. IV, 73, sq.

*Avoco**. ad Div. IV, 5; Phil. II, 45.

Aura, ab vento leniori traducitur ad quamcumque rem, quæ nos aliquo propellit, sc. ut agamus aliquid, aut consequamur; non, quod vulgo existimant, ad favorem tantum levem populi. Nam ipse favor ille *aura* propterea dicitur, quia homines ad eas res agendas impellit, quas agere non conveniebat, aut ne animus quidem erat. Arusp. Resp. 20, Sulpicium longius, quam volnit, *aura* popularis provexit. Verr. I, 13, sperat sibi *auram* posse aliquam afflari in hoc crimine, voluntatis assensionisque eorum, h. e. se voluntate eorum et assensione, qui Cn. Carbonem oderint, tanquam *aura* secunda, ex hoc crimine emersurum, et tanquam scopulos prætervectnrum. Muren. 17, totam opinionem (sc. de eventu comitiorum) parva nonnunquam *aura* rumoris commutat (tanquam cursum navis). Sext. 47 extr. Q. Catulus, quem neque periculi tempestas, neque honoris *aura* potuit unquam de suo cursu demovere. Apud Liv. XXII, 26, *aura* favoris popularis, dicitur de gratia apud populum, sed quatenus C. Terentius, qui jam animum attollebat ad consulatus spem, hac gratia ad consulatum se perventurum putabat. XXX, 45 extr. tamen est de levi populi favore simpliciter.

*Aureolus**. Nat. III, 17, pulcher et elegans aureola oratiuncula.

Auricula. Q. fr. II, 15, ita me et esse, et forescito *auricula* infima molliorem. Her. IV, 10.

*Aurifex**, Or. II, 38.

Auris. Arch. 10, *aures* suas dedere poetis. Att. II, 14, sitientes *aures*. Arch. 6, *aures* defessæ. Or. 29, *aures* avidæ et capaces, sc. in dijudicandis verborum complexionibus, earumque justa magnitudine. Rabir. Post. 14, *aures* refersit istis sermonibus. Mil. 12, *aures* peregrinantur, neque versantur in sermone civitatis, etc. Planc. 27, *aures* hebetes populus rom. habet. Att. I, 5, dare *aures* suas alicui. Orat. 9, Atticorum *aures* teretes et religiosæ. ad Div. XII, 16, noli putare, me hoc dare *auribus* tuis, etc.

Aurum. Agr. 1, 4, *aurum* coronarium. v. in *coronar*. Flacc. 28, *aurum* Judaicum: quod Judæorum nomine ex Italia et ex omnibus provinciis Hierosolymam exportari solebat. Flaccus sanxit edicto, ne ex Asia exportari liceret, etc. Is est locus de auro Judaico classicus: ubi v. interpr. in primis Gothofred. ad Cod. Theod. l. XVI, tit. de Judæis, 1, 14, 17, etc. Addictum tandem fisco Cæsaris.

Auscultare. De Div. 1, 57, magis audiendum, quam *auscultandum* censeo. In verbo *auscultandi* inest vis obediendi, credendi, etc.

Auscultator. Or. part. 3.

Auspex. Cluent. 5, *auspices* nuptiarum. Divin. 1, 16, nuptiarum *auspices*, ...qui, omissa re, nomen tantum tenent. Cf. Plaut. Casin. pr. 86; Liv. XLII, 12; Suet. Claud. 26; Valer. M. II, 1, et ibi interpr. Petebant auspicia, ut nuptiæ auctoritatem haberent. v. plura ap. Juretum ad Symmach. IV, 14. † Att. II, 7, *auspices* legis curiatæ; de Pompeio, qui in *auspicia* fuit, dum lex curiata a Cæsare ferretur.

Auspicari, auspicium agere, capere. Div. II, 36, prætores.... nec tripudio *auspicantur*. vid. Duker. ad Flor. 1, 1, 6.

**Auspicato*, auspiciis captis antea. Div. 1, 1, Romulus *auspicato* urbem condidit. Sic omnino de Rep. II, 39, et mox, II, 29, ubi prima manus cod. Vaticani scripserat *auspicatu*.

Auspicatus, inauguratus, sacer. Rabir. Post. 8, qui in campo Martio.... *auspicato* in loco.

Auspicium. Div. II, 38, aves *auspicium* ratum fecere. ibid. 1, 16, ementitum *auspicium*. II, 36, juge *auspicium*, est, quum junctum jumentum stercus fecit. Festus Div. II, 36, proc. et proprætores *auspicia* non habent, i. e. jus *auspicii* capiendi. Totus locus legendus, ad cognitionem *auspiciorum*.

*Auster**. Divin. II, 27. Att. XIII, 2.

Austerus. Or. III, 26, suavitas *austera* et solida (opponitur dulci et decoctæ), qualis fuit vini Falerni, habens delectationem virilem. Nam feminæ dulcia amant. Add. Pis. 29; Cœl. 14.

Authepsa, Rosc. Am. 46, est vas in superiori parte continens rem coquendam, in inferiori foculum cum igne; qualia hodie etiam adhibentur ad potiones aquæ calidæ conficiendas. Lamprid. in Elagab. 18, argenteas *authepsas* commemorat: ubi vid. Salmas. Voss. ad Catull. p. 318. Refertur h. l. inter vasa Corinthia et Deliaca.

*Autumo**. Opinor. Orat. 49.

Auxiliarius. ad Div. X, 32, militem non modo legionarium, sed ne *auxiliarium* quidem. Prov. Cons. 7, tamen occurrit cohors *auxiliaria*. Est autem cohors legionis pars.

*Auxilior**. Her. IV, 27.

*Auxilium**. Phil. XI, 11.

Axilla, Or, 45, Ala factus.

*Axis**, Nat. D. 1, 20.

B.

Bacca, de omni fructu arboreo. Leg. 1, 8, fruges et *baccæ*. Divin. 1, 51, *baccæ* arborum. Add. Nat. D. II, 51; Tusc. 1, 14.

*Bacchanalia**. Leg. II, 15; Cf. Livium XXXIX, 9.

Bacchari. Catil. 1, 10, quanta in voluptate *bacchabere*.

*Bacchatio**. Nocturnæ bacchationes.

Bacillum, insigne magistratuum in municipiis, loco fascium. Agrar. II, 34, ad quem locum v. Turnebum.

Baiæ, proprie quæ sint, dictum in Ind. Geogr. Sed ab illis Campanis omnia balnea calentia *baiæ* vocatæ; item lacus hortorum delicati, et suavi frigore. Sic dicuntur, Cœl. 15, 16, 20, v. Scalig. ad Tibull. III, 5, 3.

*Balbus**. Ad Div. II, 10; de Or. 1, 61.

Balbutio, de iis, qui satis clare, quæ sentiunt, dicere nolunt. Tusc. V, 26, desinant *balbutire* academici, aperte-

que et clara voce audeant dicere. Sic et videtur dici, Acad. II, 45. † male ineptéque dissero. Divin. I, 3, Epicurus *balbutiens* de natura deorum.

*Balneæ**. Rosc. A. 7. Cœl. 25.

Balnearia, balneæ. Q. fr. III, 1; Att. XIII, 29.

*Balneator**. Cœl. 26.

Barbaria. Or. I, 26, hæc *barbaria* forensis, h. e. turbæ forensis inscitia.

*Barbaricus**. Tusc. I, 35.

*Barbarismus**. Her. IV, 12.

Barbatulus. Att. I, 14, juvenes *barbatuli* concursabant, sc. qui nondum tondentur, qui lanuginem nondum deposuere. v. *barbatus*.

Barbatus, de juvene, qui lanuginem nondum deposuit. Catil. II, 10, quos aut imberbes, aut bene *barbatos* videtis. Cf. Cœl. 14. Sic et Plaut. Cas. II, 8, 25. † de antiquis Romanis, qui barbam alebant; quod factum ad a. U. C. CCCCLIV; quo tempore primus Africanus barbam posuit. Nam eo anno primum tonsores Romam adduxit e Sicilia P. Ticinius Meno, ut est ap. Varr. R. R. II, 11. Mur. 12, *barbatis* illis veteribus ridicula videbantur. Fin. IV, 23, quod antiqui illi, quasi *barbati*, ut nos de nostris solemus dicere, crediderint, etc. † Att. II, 1, multi *barbati*.

*Barbula**, Cœl. 14.

*Bardus**, stupidus, Fat. 10.

Baro, homo stupidus. Fin. II, 23, nos *barones* stupemus. Cf. Div. II, 70. Att. V, 11, apud Patronem et reliquos *barones* te in maxima gratia posui, quo loco male Nizolius principes, sc. Epicureæ sectæ, intelligi volebat, quam vim apud veteres hoc verbum non habuit. Jocandi causa ita Epicureos ad Atticum Epicureis faventem scribens appellat, ut in epistola ad Pætum, ad Div. IX, 26. Quæ autem hic de muliere quadam Barone quidam comminiscuntur, nihili sunt.

Basilicæ, porticus grandiores et magnificæ, cujusmodi erant fere circa fora, ubi posthæc etiam judicia exerceri solita, theatra, templa. Suetonius regias vocat, Aug. 31; item Statius, Silv. I, 1, 22. Βασιλικὰς στοὰς diserte Zosim. V, 2; Jos. A. XV, 11, 5. Et sic nummi Paulli exprimunt. Verr. IV, 3, forum ac *basilicas* ornare. Cf. V, 58. Alio autem loco in Verrinis statuis ornatum dicitur comitium. Mur. 34, si unius *basilicæ* spatio honestamur. ad Att. IV, 16, *basilicam* in foro texere. ad Att. II, 14, *basilicam* habeo, non villam, frequentia Formianorum.

*Basis**, vide Nat. D. II, 49; Verr. IV, 34; Phil. IX, 19; Tusc. V, 23; Pis. 92; Q. Fr. III, 1.

Batuo, ad Div. IX, 22, de coitu dicitur, sumptum e gladiatoria arte verbum; in qua quid sit, rudibus *batuere*, docet Lipsius, Saturn. I, 15.

Beate. Fin. V, 29, ut bene, sic etiam *beate*.

Beatitas, beatitudo; utrumque verbum durum judicat, Nat. D. I, 34.

Beatus, otiosus, Orat. II, 33. Mur. 12, ne se *beatum* putet. † dives. Inv. II, 1, Crotoniatæ quum.... in primis *beati* nominarentur. Nat. D. III, 33, civitas *beatissima*. Add. Acad. II, 43; Tusc. V, 10, 39; Fin. II, 20; Inv. II, 1.

Bellator, miles, Tusc. IX, 24; Balb. 23; Att. VII, 16.

*Bellatrix**, Tusc. IV, 24.

Belle. Att. VI, 1, *belle* curiosus. ad Div. XVI, 4, *bellissime* navigamus. XIV, 14, *bellissime* mecum esse poteritis, h. e. commodissime. Att. IV, 16, hæc quomodo feras? *belle* hercule, i. e. ut statim ipse interpretatur, facile. ibid. XIII, 33, cecidit *belle*, i. e. festive, lepide. Cf. Or. III, 26 init. bene et præclare quamvis nobis sæpe dicatur; *belle* et festive nimium sæpe nolo. Petit. cons. 12, *belle* negandum est, ut ostendas necessitudinem, demonstres quam moleste feras, aliis te id rebus exsarturum esse persuadeas: ex quibus verbis ipsis, quid sit h. l. *belle*, facile intelligitur.

*Bellicum**. Or. 12. Thucydides de bellicis rebus, canit etiam quodammodo bellicum.

*Belligerare**. Font. 12; Off. I, 12.

*Bellua**. Translate de Clodio Leg. III, 9. de Verre. Verr. V, 42.

*Bellum**. De disputatione philosophica. de Or. II, 37.

Bellus, urbanus, humanus, qui dolorem dissimulare potest, etc. Att. I, 1, durius accipere visus est, quam homines *belli* solent. ib. V, 10, fero fronte ac vultu *bellissime*, sed angor intimis sensibus. † lepidus, elegans. ad Div. XIV, 7, Cicero *bellissimus*. † commodus, probabilis. ad Div. IX, 2, *bellum* esse, aliquo exire. Att. XV, 11, *bella* juris licentia. Phil. X, 7, satis *bella* affert. † de eo, qui e morbo convaluit, ad Div. XVI, 18; Att. V, 8; IV, 16.

Bene, valde. Att. X, 16, *bene* mane. Verr. II, 70, *bene* penitus. † Tusc. I, 35, Pompeio *melius* est factum, i. e. convaluit. † laute. Fin. II, 8, hos ego asotos *bene* quidem vivere dixerim, at beate nunquam dixerim. ibid. *bene* cœnare.

*Benefactum**. De Sen. 3; Tusc. II, 25.

*Beneficentia**. Nat. D. I, 43; Or. II, 84.

Beneficium eleganter dicitur de homine, qui a provinciali magistratu commendatur et laudatur, ut aut eo facilius honores in republica a populo rom. consequatur, aut in judiciorum periculis sublevetur. Ea autem commendatio apud ærarium deponitur. Arch. 5, in *beneficiis* ad ærarium deferri. Cf. ad Div. V, 20; Balb. 21. vid. Gron. de Sestert. III, 17. † Læl. 25, ad populi *beneficium* sacerdotia transferebantur. † commendatio ipsa, ad Div. XIII, 35.

*Beneficus**. Leg. I, 18; Off. I, 14.

*Benevolentia**. Off. II, 9.

*Benignus**. Off. I, 14; Leg. I, 18.

Bes, octo unciæ. ad Att. IV, 15, fœnus *bessibus* est, quum singulis mensibus pro centum assibus, fœnoris loco, solvuntur duæ tertiæ assis, adeoque annis singulis octo asses pro centenis.

Bestiarius, genus gladiatorum, qui cum bestiis componuntur. Eorum mentio, Sext. 64; Q. fr. II, 6.

*Bestiolæ**. Nat. D. II, 48.

Beta, genus oleris, cujus folia speciem Græcæ literæ referunt. ad Div. VII, 26, a *beta* et malva deceptus sum.

Bibliothece, ad Div. XIII, 77, multorum nummorum. Att. I, 8; Att. IV, 4.

Bibo. Ver. I, 26, ut Græco more *biberetur*. Est autem Græcus mos, quum merum cyathis libant, salutantes primo deos, deinde amicos suos nominatim: nam toties merum bibunt, quoties et deos, et caros sibi nominatim vocant. Add. Tusc. V, 34; Phil. XI, 5. Asconius.

*Biceps**, de Div. I, 53.

*Bicorpor**, Tusc. II, 9.

*Bifariam**, Bipartito, Tusc. III, 11.

*Biformatus**, impetus, Tusc. II, 9.

*Bilis**, vide Nat. D. II, 55; Tusc. IV, 10; Att. II, 7.

Bimaritus, duarum mulierum vir. Planc. 12, *bimaritum* appellas, ut verba etiam fingas, non solum crimina.

*Bimestris**, consulatus Bimestris, ad Div. X, 24.

Bimus. ad Div. III, 8, Hortensium roges, ut de sententia *bima* discedat, h. e. qua censuit, mihi in alterum annum esse provinciam prorogandam. ad Div. X, 24, legio *bima*, h. e. quæ duos annos meruit.

*Binus**. Nat. D. II, 18.

*Bipartito**. Cat. III, 2.

*Blandiloquentia**. Nat. D. III, 25.

*Blandior**. Act. pr. II, 45; de Am. 26.

Blanditiæ flagitiosæ Apronii, Verr. III, 26, mihi videntur in eo consistere, quod ei pro scorto fuit. Nam *blanditiæ* feminis maxime et meretricibus conveniunt.

* *Boarium* forum. pr. Scaur. 3, fragm. nov. dum in foro *boario* inquireret.

Bonitas, fides, Off. III, 19. Cf. Nat. D. III, 3, ubi opponitur fraudi. † virtus. Læl. 8, 9, aliquoties promiscue dicuntur virtus et bonitas. c. 9, virtus et bonitas pro synonymis junguntur. Add. Off. I, 32; Or. 18, 49; Rosc. Am. 7; Agr. II, 16; III, 3; Rosc. C. 10.

Bonum. Fin. IV, 26, *bonum*, ex quo

appellatum sit, nescio. Mil. 12, dictum Cassianum : Cui *bono* fuerit. Rosc. Am. 5, accusat, quibus *bono* fuit, i. e. profuit. Add. Fin. III, 10; Tusc. V, 30; Par. I, 2; de Amic. 6.

Bonus. Sext. 66, bona fama *bonorum*, i. e. optimatium, de quibus capiendum semper, quum de republica loquens *bonos* viros nominat. In rebus privatis vir *bonus* est, qui fidem servat. † proprie autem vir *bonus* est locuples, qui babet in bonis : enjusmodi homines solent fidem servare, reipublicæ bene cupere, ut est Att. IX, 12; VII, 4, ubi libertinum vocat virum plane *bonum*; de quo vid. Cort. ad Sallust. Catil. 33; Gron. Obs. IV, 9. Or. II, 54, *bona* dicta, sunt facetiæ; joci acuti, sales. † Verr. I, 56, *bonum* suo cuique facito. Erat in lege Verris, quam redemptori operis publici præscripserat, et banc vim habebat, ut singula genera materiæ *bona* essent, † Mur. 7, *bono* genere natum esse, i. e. amplo et honesto. † ad Div. IX, 16, *bonam* copiam ejurare. v. *ejurare*.

Bos. Att. V, 15, *bovi* impositæ clitellæ v. *clitellæ*. Add. Nat. D. I, 29; de Div. I, 9; Nat. D. II, 63.

Braccatus. Pis. 23, cognatio *braccata* est cum hominibus e natione *braccata* Gallorum. Add. Font. II; ad Div. IX, 15.

Brachium. Att. II, I, molli *brachio* objurgare aliquem, b. e. leviter, Add. Cod. 4; Or. II, 62; Her. III, 15; Or. 18; Att. IV, 16.

*Breviloquens**. Att. VII, 20, breviloquentem me tempus facit.

**Breviloquentia*, de Rep. V, 8, teste Gellio, XII, 2.

Brevis de periodis. Brut. 44. de pronuntiatione Or. 48.

*Brevitas**. De sententiis. Brut. 17. de syllabis. Brut. 51.

Bucca. Pis II, fluentes et cerussatæ *buccæ* v. *fluens* et *cerussatus*. Add. Or. I, 66. Att. VII, 10, ad me scribe vel quod in *buccam* venerit.

*Buccina**, Mur. 9.

Buccinator. ad Div. XVI, 21, quod polliceris, te fore *buccinatorem* existimationis meæ.

*Bucula**, Verr. V, 60; de Div. I, 24.

Buleuterium, locus Syracusis, ubi curia erat. Verr. II, 21.

Bulla, insigne puerorum ingenuorum, ex auro, cordis figura, quod e collo in pectus dependebat. Verr. I, 58, sine *bulla* venerat. † in ornamentis valvarum commemorantur etiam aureæ *bullæ*, Verr. IV, 56.

Bustuarius, Pis. 9, gladiator, qui ad bustum alicujus depugnat, quod in honorem mortuorum fiebat. v. Lips. Saturnal. I, 8.

Bustum. Tusc. V, 35, Sardanapalus incidi jussit in *busto*, i. e. sepulchro, monumento sepulcbrali. Sic *bustum* Basili, Att. VII, 9; item, Catuli *bustum*, Petit. Consul. 3. Leg. II, 26, pœna est, si quis *bustum* (nam id puto appellari τύμβον), etc. † Pis. 4, quum tu interim *bustum* reipublicæ, etc.

C.

*Cachinnatio**. Tusc IV, 31.

*Cachinnor**. Verr. III, 61.

*Cadaver**. De homine inutili. Pis. 9.

Cadere, dicitur de oratione in fine periodi. Orat. 69, *cadit* oratio. Brut. 8, numerose *cadere*. † in aliquem *cadere*, est, locum apud eum habere. Tusc. III, 4, *cadit* in sapientem ægritudo. ibid. non *cadit* in consuetudinem nostram. † de iis, qui in pugna intereunt. Phil. III, 14, *cadere* cum dignitate. † causam, litem perdere. Muren. 28, *cadere* in judicio. ad Div. VII, 14, causa *cadent*. † de eventu rei. Brut. 40, sed ita *cadebat*, etc. † incidere. Tusc. IV, 14, non in omnem morbum animus ingeniosi *cadit*. † venire in potestatem alterius. Verr. V, 55, *cadere* sub legum et judiciorum potestatem. Font. 4, sub ditionem pop. R. *ceciderunt*. Att. VIII, 3, *cadendum* in unius potestatem † everti

fortunis. ib. xvi, 15, turpius est privatim *cadere*, quam publice. † Q. Fr. i, 3, a te mihi semper omnia bona, honesta et jucunda *ceciderunt*. Add. Off. iii, 20; Sull. 27; Cœl. 29; Or. 20, 67; Fin. iii, 10; Nat. D. i, 21; Or. i, 36, 37.

Caduceus, insigne Mercurii, Or. i, 46.

Caducus, de Sen. 15, vitis natura *caduca* est. † Phil. x, 5, hereditas *caduca*. Orat. iii, 31, possessio *caduca*, i. e. deserta, quam nemo petit.

Cæcatus. Brut. 76, rapida, et celeritate *cæcata* oratio, i. e. obscurata quæ intelligi non potest.

Cæcitas, de mente. Dom. 40, 50.

Cæcus, passive, pro latens. Or. ii, 87, res *cæcæ*. Agr. ii, 14, cur hoc est tam obscurum atque *cæcum*? † *cæcum* faciens et obscurum. Mil. 19, neque *cæca* nox ostendisset Milonem. Dom. 10, *cæcæ* nubes reipublicæ. Ligar. 1, *cæcus* timor, est inanis et falsus. ad Div. vi, 7, *cæcum* timoris tormentum; xii, 6; Agr. ii, 14, 25.

Cædes, occisio, Mil. 32; Cæcil. 14; ad Div. iv, 14.

*Cædo**, de lapidibus et arboribus, de Div. ii, 14, 41. † Percutio. Verr. i, 24; iii, 29; Phil. viii, 8. † occido, Phil. iii, 12; Att. v, 20.

Cælare, sculpere sigilla ex auro aut argento, quod fit cælo. Div. i, 36, hanc speciem Praxiteles *cælavit* argento. Salmas. ad Sol. p. 735, 774.

Cælator. Verr. iv, 24, artifex argenti cælandi, qui signa vasis illiganda cælat.

Cælatus. Verr. i, 36; iv, 19, argentum *cælatum* dicunt vasa argentea, quibus signa arte illigata sunt, ut aut tota aut dimidiata emineant, sine quibus argentum purum est. v. in primis Salmas. ad Solinum, p. 735 sq. Tusc. i, 35, tecta *cælata*.

*Cæmentum**, Mil. 27; de Div. ii, 47; Q. Fr. iii, 9.

Cærimonia, sanctitas. Rosc. Am. 39, *cærimonia* legationis. Tusc. i, 12, sepulchrorum *cærimonia*. † sacra ipsa. Mil. 22, *cærimoniæ* violatæ; de sacris Bonæ Deæ, quæ Clodius polluerat. † reverentia deorum. Inv. ii, 22, metus et *cærimonia* deorum. Cf. c. 53.

*Cæruleus**, Nat. D. i, 30; de Div. i, 20; Ac. ii, fragm.

Cæsim, Or. 67, *cæsim* dicere, i. e. per incisa, sine comprehensione verborum.

Cæsius, Nat. Div. i, 30, oculi Minervæ cæsii.

Cæstus, est lorum clavis ferreis, cui manus dextra implicatur, ut pugil eo fortius ferire possit. Figuram ejus exhibet Zornius in Bibl. Antiq. Exeg. p. 904. Tusc. ii, 17, *cæstibus* contundi.

Cæsus. Topic. 25, ruta et *cæsa* recipere. Cf. Or. ii, 55. v. *ruta*. Att. v, 18, inter *cæsa* et porrecta. v. *porrecta*.

Calamistrum, Instrumentum ferreum, quo capilli crispantur urendo, unde *calamistrati*. Hinc traducitur ad nimia orationis ornamenta, v. c. Brut. 75, orationem *calamistris* inurere.

Calamistratus, Sext. 8; in Sen. post red. 6.

Calamitas, tempestas frugibus perniciosa. Verr. iii, 98, *calamitas* fructuum. Hinc ad perniciosos homines transfertur, qui civitates compilant, homines que re familiari evertunt. Sic Verres, ii, 37, *calamitas* Siculorum dicitur. † jactura. Læl. 21, *calamitas* in amittendis amicitiis.

Calamitosus. Agr. ii, 29, vectigal *calamitosum*.

Calamus,* Q. Fr. ii, 14.

Calantica, tegmen capitis, quo mulieres utebantur, cujus usum propterea Clodio objicit Cicero in Clod. ap Nonium. Al. *calautica*.

Calcar,* incitamentum, Att. vi, 1; Brut. 36.

Calceus. Nat. D. i, 29, *calcei* repandi. v. *repandus*.

Calcitro,* Cœl. 15.

Calculus. Fin. ii, 19, voluptatum *calculis* subductis. Læl. 16, ad *calculos* vocare. † de ludo duodecim scriptorum. fragment. Hortens. p. 382, ut *calculum* reducas, si te alicujus dati pœnitet.

Calefacio, *calfacio*, vexo, agito, molestiam creo, negotium facio. Q. Fr. iii,

2, eodem die Gabinium ad populum luculenter *calefecerat* Memmius. ad D. VIII, 6, si vos Parthi nihil *calfaciunt*, nos hic frigore frigescimus. ib. XVI, 18, *calface* hominem.

Calefio, Att. II, 3; Her. III, 12.

Caleo, vexor, ad Div. VIII, 6, nunc *calet*. † *calere* dicuntur, quæ studiose aguntur, jactantur. Philip. V, 4, *calebant* nundinæ. Planc. 23, crimen *caluit*, re recenti, i. e. sermonibus vehementer jactatum est. Simili ratione etiam homines dicuntur *calere*, ut Brut. 66, *calere* in agendo. Att. XV, 6, an ego, quum omnes *caleant*, ignaviter aliquid faciam? † Verr. I, 26, postquam satis *calere* res visa est, h. e. postquam visi sunt convivæ satis vino *calere*, animisque esse commoti.

*Calesco**, Sen 16; Nat. D. II, 53.

Calidus. Off. I, 24, *calida* consilia: temeraria et periculosa.

Caliga, genus calcei militare. Att. II, 3, de Pompeio: mihi ejus.... *caligæ* non placebant.

*Caligans**, Arat. 25.

*Caliginosus**, obscurus, Tusc. I, 25; de Div. I, 57.

Caligo. Fin. V, 15, per *caliginem* cernitur, i. e. obscurius. † status reip. perturbatus, ad Sen. p. red. 3, *caligo* anni illius, de tempore Clodiano. v. *tenebræ*.

*Calix**, patera, Tusc. III, 19.

Callere, callum ducere, obdurescere. ad Div. IV, 5, in illis rebus exercitatus animus jam *callere* debet.

Calles. Sext. 5, Italiæ *calles* atque pastorum stabula. Sunt viæ pecorum ex æstivis pastionibus in hibernas commeantium, et contra. v. Ursin. ad Varr. R. R. II, 2, 10. Unde silvæ *callesque* junguntur. v. interpr. ad. Sueton. Cæs. 19. Cluent. 59, sunt colles pastorum, ubi leg. videtur calles.

Callide, intelligenter, solerter. Or. I, 20, *callide* dicere, i. subtiliter. Or. 28, *callide* et argute dicere. Cæcin. 5, nihil *callide* agi posse.

*Calliditas**, astutia, Off. I, 19; III, 32.

Callidus. Nat. D. III, 10, *callidos* voco, quorum tanquam manus opere, sic animus usu concalluit. † solers, intelligens. Nat. D. II, 57, natura nihil est *callidius*. † de oratore est subtilis et acutus, v. c. Or. 7.

Callum. Tusc., II, 15, labor quasi *callum* obducit dolori. ibid. III, 22 diuturna cogitatio animis *callum* vetustatis obduxerat. ad Div. IX, 2.

Calvitium, Tusc., III, 26.

Calumnia, lis, quam alicui sine causa intendimus, ut ei molestiam et periculum creemus. Mil. 27, *calumnia* litium fundos alienos petebat. Q. Fr. I, 1, acerrima ministra prætorum avaritiæ *calumnia*. Verr. II, 27, a quo HS centena millia per *calumniam* malitiamque petita sunt. Cæcin. 7, *calumniam* obtrivit et contudit, h. e. terrorem litis improbæ. † hinc ductæ etiam ex formulæ, in quibus *calumnia* significat actionem, judicium *calumniæ*, aut simile quid, cujus objectum est *calumnia*. Cluent. 59, *calumniam* non effugiet, i. e. calumniæ damnabitur. ad Div. VIII, 8, *calumniam* ferre, i. e. damnari *calumniæ*. ibid. *calumniam* jurat, qui jurejurando profitetur, se sine calumnia accusaturum. † malitiosa, aut falsa saltem interpretatio. Cæcin. 21, in frigida et jejuna *calumnia* delitescere. Off. I, 10, existunt injuriæ *calumnia*. ad Div. VI, 7, *calumnia* timoris, quum propter timorem omnia deterius interpretamur, omnia pejora fingimus. † falsus prætextus, uti loquuntur, et quidquid dicimus aut facimus, ut alia de causa et aliud agere videamur, atque agimus. ad Div. I, 1, *calumnia* religionis. De eadem re dicit, Q. Fr. II, 2, per obtrectatores Lentuli res *calumnia* extracta est. Att. IV. 3, Metellus *calumnia* dicendi tempus exemit, h. e. longiori oratione, quæ, non quod opus erat, in sententia dicenda, sed ne SCtum fieri posset, adhibebatur, Acad. II, 1, inimicorum *calumnia* tardius, quam debuerat, triumphavit. † captio. Fat. 14, necullam adhibebat *calumniam*. † inanis reprehensio, Nat. D. II, 8, effugiunt academicorum *calum-*

niam. † simulatio. Catil. II, 2, amare *calumnia* cœperat, i. e. simulato amore. † Acad. II, 5, Arcesilæ *calumnia*, opponitur verecundiæ Democriti. Democriti verecundia in eo consistit, quod ita imbecillos sensus dixerat humanos, ut verum tanquam in profundo puteo latere, nihil pæne sciri posse diceret. Arcesilæ autem *calumnia* est sive impudentia, qui nihil plane cognosci posse diceret, sive impudens interpretatio dictorum Democriti, Empedoclis, Socratis, qui, non quod ita existimarent, sed modestiæ causa, nihil sciri posse dixerant, et tamen auctores sententiæ suæ ab Arcesila citabantur.

Calumniator, quadruplator, delator, qui falsas lites intendit, Verr. II, 9. Cæcin. 23, *calumniatoris* esse scriptum sequi, etc.

Calumnior, falsam litem intendo. Verr. III, 15, *calumniandi* quæstus. † tempus fictis causis ducere. ad Sen. p. red. 11, meque, si diutius *calumniarentur*, redire jussistis. Quint. 21, jacet res in controversiis, isto *calumniante*, biennium. † de iis, qui falso omnia timent, propter timorem omnia pejora fingunt. ad Div. IX, 2, sed *calumniabar* ipse, etc. Conf. *calumnia*. ibid. 7, nam quod antea *calumniatus* sum (sic enim cum Grævio legendum), indicabo malitiam meam.

Calx, locus in circo, *calce* olim notatus, post creta (Senec. ep. 108), ubi, cursu exacto, victor consistebat, et præmium accipiebat. Plin. VIII, 42; XXXV, 17; Salmas. ad Solin. p. 642; Lips. Lect. Ant. V, 10. Unde formulæ hæ: Tusc. I, 8, video *calcem*, ad quam quum sit decursum, etc. de Am. 27, e carceribus ad *calcem* pervenire. Sen. 23, a carcere ad *calcem* revocare. De Rep. III, 4, ex Senec. l. c. quoniam sumus ab ipsa *calce* ejus interpellatione revocati. Unde patet falsum esse, quod putat Salmas. ad Solin. p. 642, *calcem* circi esse generis masc. et a *calce* pedis sumi, quia sit terminus cursus, Græcisque τέρμα dicatur.

*Calx**, infima pars pedis, vid. Her. IV, 55; Tusc. V. 27; Sull. 25; Verr. III, 23.

Camara, Q. fr. III, 1, tectum conclavis fornicibus suspensum, et arcuatum. Vox Græca.

Campester. Arusp. R. 20, *campester* quæstus, est pecunia a candidatis accepta, a campo Martio dicta, ubi magistratus creabantur. Cœl. 5, *ludus campester*, est exercitatio corporis, cujus plura genera erant, quibus juvenes in campo Martio utebantur.

Campus, de campo Martio simpliciter dicitur, v. c. de Nat. D. III, 27, etc. Act. 1 in Verr. 7; Or. II, 20. † de quacumque re, quæ magnam facultatem alicujus rei præstat. Cæcin. 29, me ex *campo* æquitatis ad verborum angustias et omnes literarum angulos revocas, etc. Add. de Div. I, 42; Q. Fr. II, 2; Phil. IX, 7; Or. III, 31; Mur. 9.

Cancelli. Verr. III, 59, *cancellos* alicui circumdare dicimur, quum cavemus, ne quis pro libidine male facere possit, ducta dicendi ratione a bestiis, quibus *cancelli* circumdantur, ne effugere, aut nocere cuiquam possint. † Sext. 58, *cancelli* fori, septa. vid. Salmas. ad Hist. Aug. t. II, p. 80.

*Cancer**, signum cæleste, Arat.

*Candelabrum**, Verr. III, 26, 28.

*Candens**, Off. II, 7; Verr. V, 63.

*Candeo**, fulgeo, Arat.

Candidatorius. Att. I, 1, munus candidatorium.

*Candidatus**, qui honores petit, Q. Fr. II, 14; Mur. 21, 27; Pis. 23.

*Candide**, sincere, ad Div. VIII, 6.

*Candidulus**, Tusc. V. 16.

*Candidus**, Or. 16.

*Candor**, Albus color, Nat. D. I, 27; II, 15.

Canephoræ, Verr. IV, 3, statuæ referentes speciem virginum sacerdotum Cereris, quæ in solennibus Cereris bina canistra ferebant, et inde Canephoræ dicebantur. vid. Spanhem. ad Callimach. Hymn. in Cerer.

Canesco, Brut. 2, quum oratio jam *canesceret*, haberetque suam quamdam maturitatem, et quasi senectutem.

*Cani**, capitis canities, Sen. 18.

Canicula, stella, de Div. 1, 57; Nat. D. III, 10.

Canis, assecla. Att. VI, 3, Clodii *canis*. † de homine qui ad investigandas et odorandas res adhibetur, Verr. I, 48, et sæpius.

*Canistrum**, Att. VI, 1.

Cano. Verr. I, 20; Agr. II, 26, intus *canere*; proverbium in eos, qui omnia ad suam utilitatem referunt : ducta dicendi ratio a statua quadam citharistæ speciem exhibente, qui intus caneret, hoc est, non dextra manu uteretur, et ab exteriori parte chordas plectro percuteret, sed sinistra tantum ab interiori parte chordas carperet, atque ita totam cantionem perficeret. vid. Ascon. ad Verr. I, 20, et Voss. ad Catull. p. 144 : ubi explicatio loci Ciceroniani affertur ex ineditis Vulcatii Gallicani expositionibus in Verrinas. Add. Tusc. I, 2; de Div. II, 59; Or. II, 83; Brut. 50; Nat. D. II, 8; Rull. II, 26; de Div. I, 17; Phil. XII, 3; Tusc. III, 15; de Div. II, 26; Nat. D. III, 11; Or. II, 86; Or. 8; Cat. III, 8.

*Canorus**, de Div. II, 26; Off. I, 37, Or. III, 7; Sen. 9.

Cantharis, genus insecti venenati et mortiferi. ad Div. IX, 21; Tusc. V. 40.

Canterius. Nat. D. III, 5; ad Div. IX, 18, equus castratus, ut Varro et Festus docent.

Canticum. ad Div. IX, 22, nosti *canticum*. Est locus e comœdia aut tragœdia. vid. interpretes ad h. l. et in *cantor*.

Cantilena, de notissimis et crebro usurpatis obsoletisque dictis, versibus, præceptis, etc. Or. I, 23, *cantilena* e scholis; de vulgatis rhetorum præceptis. Att. I, 19, Epicharmi *cantilena*, νῆφε, etc. † de re, quæ fama et sermonibus hominum jactatur, ad Div. XI, 20.

Cantio, incantatio, Brut. 60.

*Cantito**, Brut. 19.

*Cantiuncula**, Fin. V, 18.

*Canto**, cano, Cat. II, 10, celebrare aliquem; Q. Fr. II, 13; De Div. II, 26.

Cantor, histrio. Sext. 55, *cantorum* convicia. Tusc. III, 19, *cantores* Euphorionis : quo loco etiam interpretantur laudatores. vid. Salmas. ad Hist. Aug. t. II, p. 433, 842. † hinc ducta ea ratio, quum *cantorem* alicujus rei dicunt, qui eam sæpe multumque, ut actores fabulas, decantat. Or. I 55, *cantor* formularum.

Cantus Orat. 18, est etiam in dicendo quidam *cantus* obscurior. Or. I. 60, *cantus* remissiores, de pronuntiatione histrionis scenici. Vide Rosc. Am. 46; Mur. 9; Cœl. 15; Leg. II, 24; Or. II, 8; Tusc. V, 36.

*Canus**, de Div. I, 8, saxa cana.

*Capacitas**, Tusc. I, 25.

Capax. Orat. 29, ipse Demosthenes... non semper implet aures meas : ita sunt avidæ et *capaces*, h. e. quibus dicendo in primisque amplificando satisfieri non facile potest.

Capedo et *Capeduncula*, vasculum ex eo genere, quo in sacris utebantur. Parad. I, 2; Nat. D. III, 17; de Rep. VI, 2.

*Capella**, Verr. II, 35.

Capessere, capere. Nat. D. II, 47, *capessere* pastum. † invenire. Div. I, 20, quærere te, neque posse corde *capessere*; e poeta. † *capessere* rempublicam; est quum accedere ad rempubl. (v. *accedere*), tum negotium quodcumque publicum suscipere et administrare. Att. I, 17. Sext. 6, auctoritas *capessendæ* reipubl. exemplum quod sequi possunt, qui in republica versantur, negotia publica gerunt. † moveri ad locum, petere locum. Tusc. I, 18, superiora *capessere*, adscendere. Att. X, 9, *capessere* Melitam. Nat. D. II, 45, omnes terræ partes medium locum *capessentes* nituntur æqualiter. † Phil. X, 9, Initium libertatis *capessendæ*, i. e. vindicandæ.

*Capillatus**, Rull, II, 5, 22.

Capillus, Rosc. Am. 46; Sext. 8; Pis. II.

Capio, assumo, mihi comparo, consequor. Off. I, 18, consuetudo *capienda*; quod illustrat et vindicat

Burm. ad Ovid. Art. A. II, 346. Phil. III, 11, patrium animum *capere*. Nat. D. II, 56, *capere* deorum cognitionem. Off. II, 9, benivolentia *capitur* maxime, etc. Phil. V. 18, sensum gloriæ *capere*. Quint. 31, *capere* misericordiam, i. e. misereri. † in sacris *capere* est deligere. Verr. II, 51, *capere* sacerdotem. Nat. D. II, 4, vitio sibi tabernaculum *captum*. † in re pecuniaria, *capere* et bene et male dicitur, male tamen usitatius et sæpius. In bono sensu est Leg. II, 19; in malo autem Verr. II, 10; III, 30, etc. unde Verr. III, 40, adjicitur: per vim atque injuriam *captæ* et conciliatæ pecuniæ. Fin. V, 25, atque ut reliqui fures earum rerum, quas *ceperunt*, signa commutant, etc. † decipere. Muren. 9, jureconsulti est, cavere, ne sui consultores *capiantur*. Cf. Acad. II, 20. † Pison. II, non *capiunt* angustiæ pectoris tui tantam personam; quod paullo post interpretatur, sustinere. ad Div. II, 6, nulla est gratia tanta, quam non vel *capere* animus meus in accipiendo, etc. i. e. intelligere et recte æstimare magnitudinem ejus. Sic interpretatur Burm. illud Quintil. Decl. 372: non est humilis pectoris, libertatem publicam *capere*. Conf. Schwarz. ad Plin. Panegyr, p. 286 b.

Capital, facinus, cui *capitis* pœna proposita est, Legg. II, 8 extr. quanquam multæ edd. habent *capitale*: pro quo est ap. Plautum et alios ἀρχαϊκῶς *capital*; neque id adeo apud Ciceronem displicet, quem videmus, ut moris erat, in legis formula archaismis pluribus usum esse. Sæpe autem in libris veteribus pro antiquo *capital* repositum esse a librariis *capitale*, dudum passim monuere, eamque vocem restituere viri docti. vid. Gron. ad Liv. XXIV, 37; Tennul. ad Frontin. Stratag. IV, 6, 3; Modius ad Justin. II, 7, et viri docti ad Silium, XIII, 155, et ad Sueton. Calig. 24.

Capitalis, est quod ad caput pertinet, in quo caput agitur; quod quale sit, vid. in *caput*. Sic. Verr. II, 39, rei *capitalis* reus. ib. 28, rerum *capitalium* quæstiones. Rabir. perd. 9, admittere fraudem *capitalem*. † hinc res periculosæ, *capitales*, dicuntur. Fin. IV, 12, hostis *capitalis*, etc. † item perniciosæ. Off. II, 21, *capitalis* oratio. † scelerati etiam dicuntur *capitales*. Offic. III, 21, *capitalis* Eteocles, vel potius Euripides, etc. † *capitales* dicimus etiam ingeniosos. Q. fr. II, 13, Philistus dicitur, Siculus *capitalis* ille; de qua vi bujus verbi v. Muret. Var. Lec. II, 5.

*Capitones**, nimis magno capite informes, Nat. D. I, 29.

*Capra**, Nat. D. II, 47, 50.

*Caprinus**, Nat. D. I, 29.

Capsa, receptaculum literarum et scriptionum. In Cæcil. 16, si te semel ad meas *capsas* admisero.

Captatio. Partit. 23, disputandi prudentiam concertatio, *captatioque* verborum imitatur.

Captio, sophisma, genus disputandi, quo alterum decipimus, fraus. Fat. 13, omnes ejus generis *captiones* eodem modo refelluntur. Fin. II. 6, *captiones* dialecticæ. Acad. II, 14, ab iis, quæ clara sunt, quasi præstigiis quibusdam et *captionibus* depelli. ibid. 15, *captiones* discutere. Div. II, 17, induitis vos in *captiones*, quas nunquam explicabitis. † Att. X, 15, Servii consilio nihil expeditur; omnes *captiones* in omni sententia occurrunt, h. e. Servii consilium non mihi satisfacit; atque omnia adeo consilia in hac causa hujusmodi sunt, ut rem non expediant; nullius consilii exitum invenimus, ut ep. antec. dixerat. Nam quamcumque sententiam, quodcumque consilium capias, semper magna dubitatio relinquitur, semper multæ rationes occurrunt, quibus consilium delectum impugnari potest; semper periculi aliquid subest. Hæc est illius loci sententia; quam nec Manutius cepit, nec qui hunc locum in Lexico Fabr. interpretatus est; quorum uterque de Servio acci-

pit; quasi ei, tanquam JCto, omnes *captiones* in mentem veniant. Ceterum mentionem JCti Ciceroni *captionum* verbum in memoriam redegisse facile concedo; nam JCti cavent clientibus, ne ab adversariis capiantur. v. in *capio* et *captiuncula*. † ut fraus est pro damno, sic *captio*: si vera lectio, de quo dubitant quidam, qui malunt *cautio*, Att. v. 4. *Captos* dici, qui damnum accipiunt, jacturam faciunt, certum est; neque solum fraude aliorum hominum, sed quacumque ratione. Sic mente, membris, oculis *capti* dicuntur, qui earum rerum jacturam fecere. Et est *captio* sic ap. Plautum et alios, ut dudum Lexicographi docuerunt. Sic *captiosus* pro damnosus.

*Captiose**, Acad. II, 29.

Captiosus, ad decipiendum accommodatus, paratus. Acad. II, 15, *captiosa* interrogatio. Fin. I, 7, qua via *captiosa* (sophismata) solvantur, etc. Rosc. Com. 10, o *captiosam* societatem! † periculosus, damnosus Cæcin. 14, est *captiosum* omnibus, rem ullam constitui ejusmodi. Brut. 52, quam *captiosum* est populo!

*Captivitas**, Corn. Fragm.

Captiuncula, periculum, Att. XV, 7, Servius pacificator videtur — omnes *captiunculas* pertimescere. Timidum fuisse Servium in bello Civili, patet e X, 14, 15. Videtur autem verbum sumptum e jure. JCti quum cavent clientibus, omni *captionis*, periculique generi occurrere student. Hinc pericula, quæ timebat et cavere cupiebat Servius, *captiunculæ* eleganter dicuntur. v. *captio*.

*Captivus**, bello captus, Nat. D. III, 33; Phil. VIII, II.

Capto, allicio. Inv. II, 52, res nos emolumento *captat*. † quæro, aucupor, exspecto. Inv. I, 31, inductio est oratio, quæ rebus non dubiis *captat* assensionem ejus, qui, etc. ad. Div. X, 23, Lepidus desperato adventu meo, quem non mediocriter *captabat*. † decipere. Acad. II, 29, quid enim ad illum, qui te *captare* vult, utrum tacentem irretiat, an loquentem? Add. Fin. I, 24; Tusc. II, 7; III, 65; Ar. Resp. 25; Phil. II, 34.

*Captus**, comprehensus, Cat. III, 7, viribus animi aut corporis privatus, Off. I, 27; Tusc. V, 40; Rab. perd. 7; oppressus, Att. IX, 4; Dom. 10. commotus, Or. II, 47; Cluent, 5. Deceptus, Off. III, 17; Phil. XII, 2.

Caput, decretum philosophi. Acad. II, 32, ita nobis tacentibus ex uno Epicuri *capite*, altero vestro, perceptio et comprehensio tollitur † summa. Verrin. III, 35, de *capite* aliquid demere. ibid. I, 4, aliquot nominibus de *capite*, quantum commodum fuerit, frumenti detraxit. † quod est in quaque re præcipuum et summum, plurimumve valet. Tusc. V, 34, se jure illo nigro, quod *caput* cœnæ erat, delectatum. Or. I, 33, *caput* est, — quam plurimum scribere. ibid. II, 82, ad consilium dandum *caput* est. † auctor rei. Flacc. 18, *caput* est Græcorum concitandorum Heraclides ille Temnites. Planc. 23, si quid sine *capite* manabit, et cujus auctor non exstet. † Sed in primis hæc significatio et obvia et notanda est, quum *caput* dicitur pro hominis statu, libertatis et civitatis jure, atque adeo vita. Topic. 4, si ea mulier testamentum fecit, quæ se *capite* nunquam deminuit, h. e. nunquam alicui nupsit, adeoque non transiit in aliam familiam, amissa pristina: quæ est deminutio *capitis* minima. v. *deminutio*. Causæ *capitis* porro, res *capitales*, in quibus *caput* hominis agitur, sunt, quum aliquis in judicium vocatus est publicum, quo condemnatus locum in senatu, aut alia sui ordinis commoda, Orat. I, 40, civitatem, libertatemve amittit, solum vertere cogitur, aut vitam adeo perdit, quod in causa perduellionis fiebat; provincialibus autem et peregrinis, item militibus in aliis causis accidebat, prout erat legibus constitutum. Itaque quoties formula hujusmodi apud Latinos

occurrit, semper de quibus hominibus, de quibusque causis sermo sit, videndum, et quibus ex legibus causa agatur, iisque quæ pœnæ propositæ fuerint. Nam ita demum, capitis quæ sit vis, intelligi poterit. Est vero, ubi etiam pro sola existimatione et fama hominum ponitur *caput* : ut Quint. 2, ego qui *caput* alterius — defendo. ibid. 9, ut ante se ipse capitis damnaret, si satis dedisset. In eadem oratione causa Quintiana causa *capitis* dicitur. Erat ea tamen privata, pecuniaria, in qua proprie *caput* non agitur. Sed quia Quintius vadimonii deserti insimulabatur, male autem audiebant, et negligentes dissolutique putabantur, qui vadimonia deseruissent, adeoque lites perderent, propterea *capitis* causa dicitur, in qua scilicet bona Quintii fama laboret. Sic est etiam Verr. II, 40. Non autem proprie hic *capitis* verbum adhiberi, vel ex Rosc. Com. 6, intelligi potest: Judicia summæ existimationis et pæne dicam *capitis*. † Divin. II, 13, *caput* jecoris. † ad Div. VIII, 1, quod *capiti* illorum sit, h. e. illis eveniat, in partem deteriorem. Hanc formulam illustrat Heins. ad Ovid. Her. XX, 127.

*Carbaseus**, e. carbaso, Verr. V, 12.

*Carbo**, Off. II, 7.

*Carbunculus**, Her. IV, 6.

Carcer, in plural. locus in circo, unde cursus initium fit. de Div. I, 48; de Sen. 23, etc. Laudatur etiam in singulari hoc sensu ex IV, 3, ad Herenn. et ita est ibi in edd. nonnullis: sed alia, in his Gronoviana habet *carceres* : quam lectionem etiam in Lips. cod. Ernest. reperit. Add. Tusc. I, 30; Her. IV, 2; de Amic. 27.

Cardiacus, de Div. I, 38, nec *cardiacis* hoc tribuendum, nec phreneticis. *Cardiaci* autem dicuntur, qui doloribus stomachi laborant, quem veteres Græci καρδίαν appellabant. V, 5. Schol. Thucyd. ad l. II, c. 49. Unde angustiæ pectoris, sudorque exsistunt. vid. Celsus, III, 19.

*Cardo**, Nat. D. II, 41.

Carere, quid significet, vid. Tusc. I, 36; V, 22; de Sen. 3; Fin. I, II; Acad. I, 10; Rosc. Am. 20.

*Carica**, fici species, de Div. II, 40.

Caritas. Att. IX, 9, *caritas* nummorum. Add. Verr. III, 93; Manil. 13. amor, de Amic. 19, 26, 27; Or. II, 27; Off. I, 17.

Carmen, formula certa verborum et solemnis. Mur. 12, prætori quoque *carmen* compositum est. Rabir. perd. 4, crudelissimi cruciatus *carmina*. † Fin. V, 15. sunt enim plurima elementa naturæ, quibus auctis, virtutis quasi *carmen* efficitur. Nempe elementa naturæ sunt, ut singuli versus: virtus est tanquam *carmen* ex iis compositum; concentus virtutis. Add. Or. II, 8; III, 51; de Div. II, 54; Tusc. I, 26; Or. I, 57; II, 86; Rab. Perd. 4.

*Carnifex**, Tortor, Phil. XI, 2; homo crudelis, Verr. I, 3; Pis. 5; Quint. 15.

*Carnificina**, cruciatus corporis, Tusc. V, 27; Sext. 63.

Caro. Pis. 9, ego istius pecudis ac putidæ *carnis* consilio, etc. de homine stupido.

Carpere, deligere. Sext. 56, flosculos undique *carpere* ac delibare. Cluent. 46, sed *carpas*, ut velis, i. e. deligas in quem animadvertere velis. ibid. in multorum peccato *carpi* paucos ad supplicium non oportet. † Or. III, 49, *carpere* membris orationem, h. e. non uti comprehensione verborum, sed membratim cæsimque scribere. † reprehendere. Balb. 26, *carpunt* non illo inimico, sed hoc maledico dente.

*Caruncula**, de Div. II, 24.

Carus. Att. V, 14, nihil mihi est *carius*, 1. majoris curæ. Att. II, 20; Off. II, 29; Fin. II, 11. Qui magno pretio venditur, de Div. II, 27; Dom. 6.

Casa. ad Div. XVI, 18, *casa*, in horto, sc. frondea, qualis est ap. Ovid. Fast. III, 527, e ramis frondea facta *casa* est.

Cascus. Tusc. I, 12, illud erat insitum priscis, quos Ennius *cascos* appellat.

*Cascus**, de Sen. 16.

Cassus, inanis, Tusc. v. 41.

*Caste**, Brut. 96.

Castellanus. Brut. 73, triumphus *castellanus*, i. e. de *castellis*.

Castellum. de Div. II, 16, urbem philosophiæ proditis, dum *castella* defenditis.

*Castigatio**, animadversio, Off. I, 25.

Castigatus. Tusc. II, 21, videsne, ut obmutuerit, non sedatus corporis, sed *castigatus* animi dolor?

*Castigo**, Tusc. III, 27, vitupero, Or. 41; Tusc. v, 1; II, 21.

Castimonia corporis, Leg. II, 10, puritas a sordibus, a Venere, etc.

*Castitas**, Leg. II, 12.

*Castra** proprie Verr. v, 12. ad Div. IX, 20. Epicuri castra.

Castrensis, Cœl. 5.

Castus. Phil. XIII, 4, *casta* res familiaris a cruore civili. Tusc. I, 30, qui se integros *castosque* servassent, sc. a vitiis humanis. Ar. Respons. 13, *castissimi* ludi, i. e. sanctissimi. Rabir. perd. 4, *casta* concio, sanctus campus. Leg. II, 18, ebur—haud satis *castum* donum deo. Rosc. Com. 7, perjurum *castus* fraudasse dicitur.

Casus. Flacc. I, acerbissimus reipublicæ *casus*, de conjuratione Catilinæ: dicitur enim de quavis magna calamitate. ibid. 13, *casus* est in capiendo. ad Div. x, 23, in quo *casu* interpellatus et adhuc vivit, et dicitur victurus; de vi sibi ipsi allata a Laterense. ibid. 18, hæc res magnum *casum* habet; valde pendet a fortuna. ibid. 8, quum in eum *casum* me fortuna dedisset, ut aut, etc.

Catadupa, cataractæ, de Rep. VI, 11.

Catamitus, cinædus, scortum masculum, Phil. II, 31.

Cataplus, Rab. post. 14, classis, in primis et h. etiam loco ea, quæ Alexandriam commeabat. vid. inpr. Salmas. de Mod. usur. p. 357.

*Catellus**, de Div. I, 46.

*Catena**, vinculum, Her. IV, 39; Sext. 7.

*Caterva**, multitudo, vide, Or. I, 40; Tusc. I, 31; Or. III, 50.

Cavea, locus ubi spectatores ludorum sedent, de Sen. 14. Cf. Leg. II, 15, etc.

Caveo, de jureconsultis dicitur, quum litigantibus, aut aliquid contrahentibus, sive verbis, sive scripto, ostendunt, quomodo lis instruenda, resque contrahenda sit, ne causa cadant, aut decipiantur. Mur. 9, *caves*, ne tui consultores decipiantur. ibid. Servius hic nobiscum urbanam militiam respondendi, scribendi, *cavendi* sequutus est. ad Div. III, 1, de Valerio JCto: melius ei *cavero* volo, quam ipse aliis solet. Cf. Cæcin. 27; Or. I, 48. † hinc *cavere* dicuntur etiam 1) qui sibi satisdari jubent in re aliqua. Brut. 5, nisi prius a te *cavero*, amplius eo nomine neminem petiturum. Cf. Verr. II, 23. Verr. I, 54, prædibus et prædiis populo *cautum* est. 2) qui aliquid excipiunt in formula pactionis, aut conditionem aliquam paciscuntur. Verr. I, 11, viderunt in cautione, quum ita *caverent*, si post kal. jan. in consilium iretur. 3) qui alicui quacumque in re prospiciunt. Cluent. 59, quum HS XXX scripta essent, pro HS CCC, neque ei satis *cautum* videretur, etc. Leg. II, 21. v. *caute*. † Prohibere lege, edicto. Verr. I, 43, cur hoc, quum in eodem genere sit, non *caves*?

Cavernæ navigii, Or. III, 46, sunt latera cava. vid. Serv. ad Virg. Æn. II, 19. Sed vulgo l. c. est *carinas*. Add. Nat. D. II, 60; Tusc. v, 25.

Cavillatio, Or. II, 54, genus facetiarum in toto sermone fusum. Gr. εἰρωνεία, qualis Socrates usus est, quod non fuit in singulis verbis aut dictis.

Cavillor, jocor. Nat. D. III, 34, atque in eo etiam *cavillatus* est. Att. II, 1, jam familiariter cum ipso *cavillor* etiam et jocor. † jocose perstringo. Q. fr. II, 12, ejus prætextam risu sum *cavillatus*. Nat. D. III, 34.

*Caulis**, Nat. D. II, 47.

*Caupo**, tabernarius, de Div. I, 27; Cluent. 59.

*Caupona**, Pis. 22.

Cauponor, ex Ennio. Off. I, 12, non

cauponantes bellum, h. e. lucri causa gerentes.

*Cauponula**, Phil. XII, 31.

Causa, res, de qua in judicio agitur, controversia forensis, quæstio finita, Gr. ὑπόθεσις, s. ut Cicero definit: res, quæ habet in se controversiam, in dicendo positam, cum interpositione personarum certarum. Inv. 1, 6. Cf. Or. II, 19. Hinc, ubi res et *causa* junguntur, P. Manutius rem de toto negotio in se considerato, *causam* de momentis temporum personarumque accedentibus recte capiebat. v. ad ep. 1, l. 1, ad Div. p. 11 ed. Græv. Hinc et, quid sit causam componere, scribere, v. c. Att. XV, 24, intelligi potest. Quod quanquam verum est, tamen est, ubi aliter Cicero. Tusc. 1, 48, *causam* rebus a diis immortalibus judicatam. Nam eo loco *causa* est quæstio infinita: sitne mors malum, necne? res, quibus ea *causa* judicata est, sunt exempla hominum, quibus a Deo in beneficii loco mors concessa. Ceterum, quoniam in foro nulla potest esse controversia, sine interpositione personarum, propterea *causa* de quacumque controversia forensi dicitur. *Causæ* forenses autem sunt vel publicæ, in Cæcil. 1; Or. III, 20; vel privatæ, Inv. 1, 3. Publicæ sunt, quæ non ad privatum hominem, sed ad universam rempublicam ejusque statum pertinent, quod scelera de quibus agitur, ei aut directe nocent, ut peculatus, majestas captæ pecuniæ, etc. aut exemplo et periculo publicæ securitatis, ut parricidium, etc. unde populus earum judicium lege lata ad se pertinere judicavit, ut aut a se judicaretur, aut, quæstionibus perpetuis constitutis, a prætoribus, quibus eæ obtigissent. vid. *Lex Tabellaria Cassia.* Privatæ autem dicuntur in quibus privatorum commodum agitur, ut de testamentis et hereditatibus, possessionibus, etc. Ab his *causarum* generibus judicia etiam vel publica, vel privata dicuntur, de quo suo loco. Neque vero solum de forensibus controversiis *causa* dicitur, sed de negotiis quibuscumque, in primis in quibus personæ certæ interponuntur, ut Manil. 2, *causa* quæ sit, videtis. ad Div. VI, 10, *causa* ea est, etc. *Causa* inferior et superior, Brut. 8, est, quæ vincitur, et quæ vincit. Notanda porro tironibus hæc: Quint. 10, *causæ* dictio, quæ et de reo, et de patrono ejus, h. l. de patrono dicitur; nam uterque *causam* dicit. sic Rosc. Am. 5, ubi est de reo, et sic pluribus locis. Or. II, 25, 30, quod *causam* facit, dicitur caput *causæ*, in quo tota *causa* versatur, s. ut aliis locis dicit, quod rem *causamque* continet. Mil. 22, quod in *causa* quærendum est, i. e. in re et circumstantiis. Huc pertinet illud ad Div. 1, 1, in *causa* hæc sunt, i. e. status *causæ* et negotii hic est. † Quia in *causa* eorum, quorum est, utilitas atque adeo interdum salus posita est, *causa* dicitur etiam, in quocumque alicujus utilitas versatur. Or. 1, 34, *causa* imperii. Manil. 2, *causam* reip. ad me detulerunt, ad q. l. vid. Grævius. Legg. III, 4, senator populi *causam* teneto. † Nat. D. 1, 1, *causam*, id est, principium philosophiæ esse inscientiam. v. *inscientia.* † partes etiam dicuntur *causa,* propterea, quod suas quæque pars *causas* habet et affert, quare aliquid faciat, petat, etc. Marcell. 1, in eadem *causa* esse, etc. † conditio. Off. 1, 31, alius in eadem *causa* non debet. Cf. III, 28. Agr. III, 2, soluta sunt in meliore *causa,* quam obligata. † quod quis petit, contendit; quod, quidquid petitur, aut contenditur, certis de *causis* petitur et contenditur. Ligar. 11, *causas* apud te rogantium gratiosiores esse, quam vultus. † de ratione justa et æqua, quare aliquid fit; *causa* idonea. Verr. 1, 8, cum *causa* accedere ad accusandum. Att. VII, 3, *causam* illa *causa* non habet. † pro eo, quod certa et idonea de *causa* fit. Quint. 15, omnes *causæ* et necessitudines veteres intercedebant; h. e. omnes *causæ* suppetebant, propter quas amici esse alteri debemus et solemus: alibi dixit, cum eo mihi sunt

omnia v. de hac phrasi Broukh. ad Tib. III, 3, ult. † prætextus. Dom. 5, in bona fortunasque locupletium per *causam* inopum repentinos impetus comparares. † excusatio. Att. XI, 7, tuas *causas* nosco. ad Div. XVI, 19, accipio *causam*. Verr. 1, 39, omen magis patribus, quam *causa* placuit. ibid. II, 62, o *causam* singularem! o defensionem miseram! ad Div. VIII, 8, de militibus — *causæque* cognoscantur, sc. propter quas mitti volunt. v. Gron. Sest. IV, 3, p. 273 sq. † abl. *causa* præposita genitivo est, Or. 1, 57.

Causidicus. Or. 9, qui Lysiam sequuntur, *causidicum* quemdam sequuntur, h. e. qui nihil nisi causas in foro agat. Quo loco sane honeste dicitur, sed tamen cum contemtu quodam. A patrono *causarum* alias distinguitur. v. Burm. ad Ovid. Am. 1, 13, 21.

Causula. Opt. gen. or. 4, Lysias parvarum rerum *causulas* scripsit.

Caute. Leg. II, 21, quid huc accessit e jure civili? Partitionis caput, scriptum *caute*, ut centum nummi deducerentur, sc. quia his verbis cavetur heredi a sacris; unde paullo post in eadem re pergit: quod si hoc, qui testamentum faciebat, *cavere* noluisset, de Div. II, 5; Att. XV, 17.

Cautio, formula JCti, quo cavetur alicui. v. *cavere*. Or. 41, in juris scientia est persecutionum *cautionumque* præceptio. ad Div. VII, 18, *cautiones* vestræ. † Hinc est etiam formula pactionis in genere, quod ea is sibi cavet, qui pactionem facit. Verr. 1, 11, nam ita in *cautione* esse viderunt, quum ita caveretur, etc. † literarum obligatio, qua nobis a debitore cavemus. Dom. 50, *cautiones* fiebant pecuniarum. ad Div. VII, 18, *cautio* chirographi. v. Salmas. Mod. usur. p. 405, 422. † omnis res, qua nobis in quacumque re cavemus, ne quid fiat, quod factum nolimus. Sext. 7, hunc Pompeius omni *cautione*, fœdere, exsecratione devinxerat, nil contra me esse facturum. † Off. 1, 14, habet res multas *cautiones*, h. e. in ea re multa cavenda et providanda sunt. † declinatio rei prudenter instituta. Tusc. IV, 6, a malis natura declinamus; quæ declinatio, si ratione fit, *cautio* appellatur. ad Div. XI, 21, quæ *cautionem* non habent, de iis non laboro: quæ provideri et caveri non possunt. † Flacc. 13, defendendi facilis est *cautio*, non solum latibulis occultorum locorum, etc. † Att. V, 4, mea *cautio* hæc est. v. *captio*.

Cautor, qui alicui cavet. Sext. 7, *cautor* alieni periculi. In altero loco, quem hic laudat Nizolius, non est in optimis edd. *cautor*, sed cantor. v. *cantor*. Sic et Plautus dixit, Epid. III, 2.

Cautus. Muren. 11, *cauti* jureconsulti, sc. quia aliis cavent. v. *cavere*. † tutus, minime periculosus. Cæcin. 4, quo mulieri pecunia esset *cautior*, h. e. ei magis de pecunia caveretur, tutiorque fieret. Rosc. Am. 20, in *cautiorem* partem peccaret. † prudens. Q. fr. 1, 4, *cautum* consilium.

*Cavus**, Nat. D. II, 55.

*Cedo**, da, porrige, vid. Verr. IV, 20; Att. XVI, 13; de Div. II, 71; Verr. II, 43.

Cedo. Mil. 23, *cedere* legibus, est, sustinere æquo animo pœnam legibus constitutam. Sull. 25, *cedere* reipublicæ, est, aliquid ferre reipubl. causa. Ligar. 7, *cedere* auctoritati, est, parere consilio. ad Div. 1, 1, Hortensii sententia *cedit* religioni de exercitu, h. e. Hortensius censet, non esse exercitum in Ægyptum mittendum, quod libris Sibyllinis ita videatur. Mil. 1, *cedere* tempori, est, ea non facere, quæ tempus fieri non sinit, aut quibus propter temporis rationem profici nil potest. Sull. 16, *cedo* amicitiæ, est, ignosco propter amicitiam. ad Div. VI, 6, *cedit* ambitiosis voluntatibus, est, facit, quæ volunt homines ambitionis causa. Offic. II, 11, cui exercitus nostri cesserunt, h. e. a quo victi sunt? v. quos laudat Dukerus ad Flor. 1, 14, 2; II, 6, 61. Cæcin. 1, *cedere* in causa, est, inferiorem discedere, vinci, causa cadere. Acad. II, 30, *cederet* scilicet, concederet, verum esse, quod dicitur.

ad Div. VII, 3, pudori tamen malui famæque *cedere*, quam salutis meæ rationem ducere; h. e. malui consulere pudori et famæ, facere, quæ pudor et fama postulant. † *cedere* interdum est simpliciter pro abire, ut in illo *cedere* vita, etc. de Sen. 19, horæ quidem cedunt, et dies, et menses, et anni. De formula, *cedere* foro, v. *forum.*

Celeber locus, partit. 10, opponitur deserto. Arch. 3, urbs *celebris*, i, e. abundans incolis et frequens. Manil. 12, portus *celeberrimus.* de Am. 3, dies *celeberrimus,* dicitur, quo Africanus major a senatu, populo, sociis, etc. domum deductus erat. ad Herenn. II, 4, locus *celebris,* an desertus. Sic edd. omnes; et sic aliquot locis libri Taciti: vid. quæ Ernest. ad A. II, 88. Aureæ ætatis scriptores masculinum semper habent *celeber;* et ubi quidam libri *celebris* edunt, alii tamen alterum habent.

Celebrare, Or. I, 1, *celebrare* artes, colere. Muren. 41, factum esse consulem, nuntii literæque *celebrassent,* h. e. crebi nuntii literæque nuntiassent. Sull. 2, quorum studio ac dignitate *celebrari* hoc judicium vides; de advocatis, quum frequentes adsunt. Or. I, 45, senectuti *celebrandæ* perfugium dicitur res, qua efficitur, ut etiam senum ædes celebrentur adeuntium multitudine. Verr. I, 26, *celebratur* omnium sermone lætitiaque convivium, quum omnes convivæ hilariter multisque sermonibus convivium peragunt. Prov. Cons. 9, *celebrantur* aures meæ novis nominibus gentium, i. e. sæpe audio nova nomina, Add. Cœl. 14; Sext. 63; Ar. Resp. 12; Q. Fr. I, 1; Or. III, 38.

Celebratio, confluxus hominum in locum aliquem. Sull. 26, quæ domus? quæ *celebratio* quotidiana? † conventus hominum frequens. Offic. I, 4, hominum cœtus et *celebrationes* obire.

Celebritas, conventus et confluxus hominum; item de loco, ubi frequentes convenire homines solent. Tusc. V. 3, tutius Græciæ *celebritas,* de Indis Olympicis. ad Div. VII, 2, *celebritas* judiciorum, i. e. in quibus fit concursus hominum. Offic. III, 1, in maxima *celebritate* atque in oculis civium viximus. Leg. II, 26, sublata etiam erat *celebritas* virorum et mulierum... habet enim luctum concursus hominum: de funeribus. † Off. II, 13, si quis ab ineunte ætate *celebritatis* causam ac nominis habet: qui ab ineunte ætate certa de causa notus omnibus est.

Celer *, de corpore et de animo pariter dicitur, Fin. V, II; Or. 59; Or. II, 21; Her. III, 15.

Celeripes, Att. IX, 7, cursor.

Celeritas *, vid. Tusc. IV, 13; de Div. II, 70; Nat. D. I, 20; Phil. V, 9; Off. I, 36; de Sen. 21; Tusc. IV, 13; Flacc. 20; Brut. 61.

Celeriter *, brevi tempore, Att. XV, II.

Celeriuscule *, Her. III, 14.

Cella, ædes. Phil. II, 8, *cella* Concordiæ. † locus, ubi conditur in usus futuros, v. c. frumentum, aut vinum. in Cæcil. 10, frumentum in *cellam*, est, quod provinciali magistratui a provincialibus datur, unde eum suis pauem habeat. v. *cibaria.*

Celsus, Or. I. 40, de habitu hominis sibi valde confidentis. Sic et Liv. XXX, 32 extr. ubi v. Duker. Add. de Div. I, 7; Nat. D. II. 56; Or. 18.

Censeo, ad Div. IX 2, tibi igitur hoc *censeo.* Catil. IV, 6, pro *credo*, sine regimine. † Arch. 6, ex his studiis hæc quoque *censetur* oratio et facultas, i. e. aut, judicatur, æstimatur, ut Budæus interpretatur ad Pandectas p. m. 16; quo sensu est etiam in Paradox. VI, 2 (cf. Schwarz. ad Plin. Pan. p. 33); aut, in horum studiorum genere ponitur. † est etiam vocabulum proprium senatorum, quum sententiam dicunt in senatu. ad Div. XI, 20, si tibi videtur, agros eorum militum—his dandos *censeas* ab utrisque nobis. † *censere* est etiam in *censum* deferre, apud censorem. Flacc. 32, in qua tribu prædia *censuisti?* ibid. si aliena *censendo* sua facere posset.

Act. 1, in Verr. 18, *censendi* causa. Flacc. 32, sintne ista prædia censui *censendo?* h. e. an possint a nobis in *censum* deferri. In *censum* autem deferri possunt possessiones, quæ sunt mancipi et juris civilis. v. Cic. l. c. Cf. Festus in *Censui censendo*. Hinc, qui et nomen, et rem apud *censorem* defert, *censeri* dicitur, v. c. Att. 1, 18; Flacc. 32. † cum acc. *censeri* aliquid, ut l. c. mancipia, servos, etc. aliena *censeri* etc.

Censor, magistratus rom. major, de quo cognoscas licet e. l. III. de Legg. c. 3; Cluent. 46; Dom. 51. etc. vid. etiam Cluent. 46; ad Div. III, 13; Or. III, 24; Off. III, 32; Fin. II, 10, quæ jam oratio non a philosopho aliquo, sed a *censore* opprimenda est. † Fuere etiam *censores* in aliis oppidis, etiam provincialibus, qui *censum* agunt, ut ex eo tributum conferri possit et exigi: quorum mentio in Verrinis, II, 55.

Censorius. Agrar. 1, 2, *Censoriæ* tabulæ, sunt libri, in quos nomina resque civium et notæ referuntur. Q. fr. 1, 1, lex *censoria*. v. Ind. LL. De *censoria* notione, notis *censoriis*, subscriptionibus, v. suis locis. Or. II, 90, *censorium* opus, est dignum nota *censoria*. Sic est etiam ap. Gell. IV, 12, et Plin. H. N. XVIII, 3, *censorium* probrum; pro nota *censoria* autem ap. Columell. XII, præf. et Sueton. Cæs. 41, ubi vid. Casaub.

Census, *censoris* actio *censendi*. Sext. 47, *censu* prohibere, dicitur *censor*, quum aliquem, quia civem esse non putat, bona sua in *censum* deferre non sinit. Cluent 48, quum in equitum *censu* Sacerdos prodiisset: quum equites *censerentur*. † tabulæ *censoriæ*. Arch. 5, *census* nostri. Cœl. 32, *censum* pop. R. incendit. v. Gronov. Sest. IV, 1. Hinc etiam bona in *censum* deferri dicuntur. † pro re familiari dici, notissimum est.

Census, a, um, civis Rom. Verr. 1, 41, neque *census* esset v. Ind. LL. in *Voconia Lege*. Nam ea significatio hujus verbi, quum is *census* dicitur κατ' ἐξοχὴν qui *centum* millia æris habet (v. Gron. Sest. III, 16), ut classicus, qui in prima classe *censetur*, quum etiam ceteri *censi* sint et classici, huc non pertinet, ut docuit Perizon. de Lege Voconia.

*Centaurus**, Nat. D. III, 20.

Centesimæ (int. partes sortis), usuræ sunt, quum singuli asses in mensem solvuntur pro centenis, unde fiunt duodeni in annum. Gronov. de Centes. et Unciis Usur. p. 481, 631, 632; inpr. de Sestert. III, 13. Verr. III, 70, *centesimis* binis fœnerari, i. e. acceptis duobus assibus pro centenis in singulos menses: unde facile intelligi potest, quæ sint ternæ et quaternæ *centesimæ*. Attic. VI, 1, 2; ibid. 1, dico me *centesimas* ducturum. ibid. V, 21, *centesimæ* perpetuo fœnore ducuntur, de prætore provinciali, apud quem quis syngraphas persequitur. ibid. VI, 2, *centesimæ* perpetuæ sunt, quum adjiciuntur quotannis sorti, sine anatocismo. Interpretatur ipse Cicero ibid. Scaptius *centesimis*, renovato in singulos annos fœnore, contentus non esset. Iis opponuntur ibidem, *centesimæ* renovatæ quotannis: Sed *centesimis* ductis a proxima quidem syngrapha, nec perpetuis, sed renovatis quotannis. vid. Gronov. Mantiss. Pec. Vet. p. 414. † *Centesimæ*, de quibus dictum, sunt vectigal privatum; ab his differt *centesima*, quæ est vectigal publicum ad Brut. ep. 18, ex *centesima* collatum. Hæc *centesima* solvitur ex rebus venalibus, et ærarin militari infertur. vid. Lips. Magnit. Rom. II, 4; Gronov. Sest. III, 13.

Centumviralis. Cæcin. 18, *centumvirale* judicium, dicebatur a numero judicum rotunde enuntiato; nam judices erant omnino centum et quinque: quum ex singulis tribubus terni deligerentur. v. Festus in *Centumviralia* judicia. Ad ejus judicii notionem pertinebant causæ plurimæ, quas enumerat Cic. de Or. 1, 38, sed in primis hereditariæ. De eo judicio exstat

elegans libellus Sibrandi Tetardi Siccamæ, recusus Halæ an. 1725; quem vid. inpr. 1, 6; II, 5, et 8, quo capite de iis causis ad centumviros actis exponit distinctius, quarum ap. Ciceronem est mentio, aliosque auctores Latinos. Hinc intelliges, quæ sint causæ *centumvirales* de Orat. I, 38.

Centumviri. Cæcin. 24, sunt assessores judicii *centumviralis*, de quo supra. Ad *centumviros*, est in judicio *centumvirali*.

Centuriæ, dicuntur partes populi aut exercitus. Nam quum populus a Servio in classes sex descriptus esset, cuique classi etiam certus numerus *centuriarum* attributus est. Neque centum præcise homines continet: nam ultima classis, in qua aliquot millia fuisse certum est, una *centuria* continetur. Sed *centuria* est cujusque numeri aut multitudinis nomen, ut decuria; Brut. 67, *centuriæ* paucæ ad consulatum defuere. v. comitia *centuriata* ad Div. XI, 16, quum equitum *centurias* tenes, etc. Erant duodeviginti equitum *centuriæ*, eæque ad classem primam pertinebant. *Centurias* equitum tenet, in iisque regnat, qui est apud eos gratiosus, in magnaque auctoritate constitutus, ut facile ejus suffragationem sequantur. Conficere autem *centurias* alicui, est, facere, ut eum renuntient. † Agrar. II, 13, in comitatu et instrumento magistratus provincialis commemorantur tabernacula, *centuriæ*, supellex. Turnebus emendabat, *tentoriis*. Grævius suspicabatur, intelligi *centurias* fabrum, neque tamen multum huic interpretationi tribuebat. Non liquet. — † * De *centuria* Populiana in agro Thurino, vid. quæ adnotavimus in fragm. orat. pro M. Tullio, c. 3.

Centuriare, est, in *centurias* describere, ad *centurias* redigere homines, scil. ut militent. Att. XVI, 9, *centuriat* Capuæ, dinumerat: jam jamque video bellum. Liv. XXII, 38, de peditibus dicit, de equitibus decuriare. ad Quir. p. red. 5, quum *centuriari* homines vidissem, etc. de Clodio, qui homines plebeios, servos convocabat, in ordines describebat, ut pugnarent contra Ciceronem, si resistere legi, et Romæ manere vellet.

Centuriatim *, Flacc. 7.

Centuriatus, a, um; comitia *centuriata* sunt e Servii Tullii instituto, in quibus aut leges a magistratibus majoribus feruntur, aut magistratus majores, exceptis ædilibus curulibus, creantur. Dicuntur ita, quia populus per *centurias* suffragia fert ex ordine classium, deinde post prærogativam, de qua suo loco, in classibus ex ordine a Servio instituto, unde jure vocatæ dicuntur. Cur in *centuriatis* etiam tribuum mentio, infra, in *tribus*, docebitur.

Centuriatus, locus *centurionis*. Manil, 13; Pis. 36.

Cera, pro tabula, *cera* inducta, *cerata* Verr. I, 36, extrema *cera* nomen infimum in flagitiosa litura fecit. vid. inpr. Salmas. de Mod. us. p. 463, 465 sq. Add. Tusc. I, 45; Or. III, 45; Flacc. 16; Cœcil. 4.

Cerarium, Verr. III, 78, pecunia, quæ pro cera datur.

Cerebrum *. Tusc. I, 10.

Cereus *, Nat. D. I, 26; Off. III, 20; fax cerea.

Cerno, judico, agnosco. Off. I, 20, magnus animus duabus rebus *cernitur*. Tusc. V. 8, quæ genere, non numero *cernerentur*. † refertur ad causam, propter quam aliquid facimus. Leg. I, 1, ubi est gratus, si non eum ipsum *cernunt* grati, cui referunt gratiam? † pugnare, contendere. ad Div. VIII, 14, quamdiu civiliter *cernitur*, h. e. contenditur, non armis, sed iis modis, quibus cives inter se contendere decet, lege, judicio, etc. Off. I, 12, vitam *cernamus* utrique i. e. pugnemus de vita. v. Perizon. ad Sanct. Minerv. p. 771. † *Cernere* hereditatem, est proprie, deliberare de hereditate, utrum eam velimus adire, necne: deinde significat id, quod hanc deliberationem fere sequitur,

nempe, adire hereditatem v. Perizon. l. c. Cf. quæ contra Kusterum de hac formula disputat, ibid: p. 780 h. — 795; et infra in *cretio*. ad Div. IX, 14, sinas me hanc quasi falsam hereditatem alienæ gloriæ *cernere*, h. e. adire. Att. XI, 2. eoque ipso die ex testamento *crevi* hereditatem, etc. †Leg. II, 9, quibus diis *creverint*, procuranto: de aruspicibus, quum respondent, quibus diis piaculum debeatur.

* *Certamen* prælii, de Rep. II, 7; et et sic Hirt. Bell. Alex. 16. Add. Or. I, 1; II, 78; ad Div. X, 18; Tusc. II, 26; Nat. D. III, 40; Fin. II, 21.

Certare. Catil. II, 8, *certare* fructibus cum usuris, dicuntur, qui volunt usuras sortis acceptæ solvere reditibus prædiorum, atque id aut difficillime, aut plane non efficiunt.

*Certatim**, Sext. 34.

*Certatio**, in ludis, Leg. II, 9, 15. æmulatio, Leg. III, 3; Fin. II, 14; de Am. 9.

*Certe**, profecto, Nat. D. I, 2; Tusc. I, 49; ad Div. IV, 2.

Certus. ad Div. I, 7, *certi* homines, quibus fides haberi, epistola recte committi potest. Rosc. Am. 16, *certum* patrem dicuntur habere, quorum matres castæ pudicæque fuere. Sic de Inv. I, 2, *certos* liberos pater dicitur habere, quum castam uxorem habet. Quint. 3, *certus* pater familias, est diligens, attentus, rerum suarum curiosus. Nam statim subjicit: una in re paullo minus consideratus. Ut Verr. III, 75, *certæ* rationes, opponuntur perturbatis, sine ordine scriptis, interpositis, adeoque fide indignis. Rosc. Am. 19, *certus* accusator, fide dignus, qui ita accusat, iis testibus, argumentis, ut fides ei haberi possit, adeoque sui muneris bene gerens. Nam propterea fide dignus est, probatusque, quia eum intelligentem accusationis instruendæ, exercitatum, et munere suo recte fungentem scimus. Non hic reprehendendus erat a Grævio Hotomannus. Ceterum vid. Græv. ad or. pr. Quint. 3; ad Div. IX, 19. † Cæcin. 4, *certum* jus non obtinere, h. e. causam justissimam. Rosc. A. 16, *certum* crimen. † opponitur infinito. Or. II, 10, *certum* genus quæstionis. Rosc. Com. 4, *certa* pecunia, cujus summa et magnitudo definita est. † fortis, confirmato animo. Att. X, 11, et quo ille *certiorem* me vult esse: ubi Popma substituebat *fortiorem*. v. Gron. in Stat. p. 415; Duker. ad Liv. X, 36.

Cervicula. Verr. III, 19, *cerviculam* jactare, gestus erat, quo Hortensius solebat uti, quum aliquid in oratione tractabat, in quo sibi placebat, cui confidebat plurimum. v. in *cervix*.

Cervix. Orat. 18, in Hortensio reprehenditur mollitia *cervicum*, h. e. jactatio *cervicis* (v. *cervicula*), quæ esset mollium effeminatorumque hominum. Sic eversas *cervices* objicit Clitiphoni Syrus. ap. Terent. Heaut. II, 2, 131, homini molli et effeminato. Verr. III, 59, qui erunt tantis *cervicibus*, h. e. tanta audacia et impudentia. Add. de Div. II, 64; Nat. D. II, 63; Sext. 42; Tusc. V, 21; Or. 18; Her. III, 15; Nat. D. I, 20.

*Cervus**, Tusc. III, 28.

Cerula. Att. XV, 14, miniata *cerula* tua pluribus locis notandæ sunt. ibid. XVI, 11, miniatulæ *cerulæ*. Scilicet veteres solebant ceram affigere locis librorum, de quibus quærere amplius volebant, aut quos reprehenderent, quod signare cera dicitur. ap. Vitruv. IX, 3. v. Salmas. de Mod. usur. p. 446, et ad Solin. p. 775.

Cerussatus, fuco oblitus. Pis. II, *cerussatæ* buccæ.

*Cessare**, otiari, Nat. D. I, 26; III, 39. morari, Prov. Cons. 7. desinere, Att. XI, 11; de Sen. 5.

*Cessatio**, otium, Nat. D. I, 36; ad. Div. XVI, 26.

*Cessator**, piger, Q. Fr. III, 5; ad Div. IX, 17.

Cessio. Leg. I, 3, *cessio* libera et otiosa, est, quum quis abit e patria sua sponte otii causa, aut legationis liberæ ergo. † *Cessio* in jure, Top. 5, est, quum aliquis apud prætorem cedit

alicui rem mancipi, addicente ei, cui tradita est, prætore. vid. Boeth. ad Cic. l. c.; qui sumsit e Caio, Inst. II, 1, 6, ubi vid. intt. Ceterum in jure *cessio* in primis fit a debitoribus, qui, quum non sunt solvendo, creditoribus bona sua cedunt, ut iis satis fiat. vid. Salmas. de Mod. usur. p. 600, et intt. fragm. Caii in Schultingii Jurispr. Ante-Justinianea.

Ceteri, æ, a, plur. Quint. 3, sane *ceterarum*, rerum certus paterfamilias— una in re minus consideratus. Est elliptica locutio pro in *ceterarum* rerum negotio. vid. Hotomann. Obs. IV, 11. † Est etiam femininum genus in nominativo et ablativo ap. Ciceronem obvium. Verr. 1, 2, *cetera* audacia. Att. VI, 2, jam *cetera* jurisdictio. Petit. Cons. 5, in *cetera* vita, etc.

*Charta**, Att. II, 20; Q. Fr. II, 14; Rab. Post. 14.

*Chartula**, ad Div. VII, 18.

Chirographum, 1) est id, quod Græci χεῖρα, Latini manum (vid. Salmas. Mud. usur. p. 391), appellant. Phil. II, 4, quo me teste convinces? an *chirographo?* at literæ sunt librarii manu. Att. II, 20, non utar meo *chirographo*, neque signo. Nat. D. III, 30, *chirographum* sex primorum imitatus est, etc. 2) ipsum id, quod manu scriptum est, literæ manu nostra scriptæ. ad Div. X, 21, credidi *chirographis* ejus, et affirmationi præsentis Laterensis. ibid. XII, 1, ejus etiam *chirographa* defendimus, etc. 3) genus cautionis, et id quidem distinctum a syngrapha. De *syngrapha* suo loco. *Chirographum* est cautio unius debitoris manu scripta, quales sunt hodie *obligationes* nostræ et literæ *cambiales*. De quo genere Salmasius, l. c. sed hoc sensu ap. Ciceronem non reperi.

Chirurgia. Att. IV, 1, diæta curari incipio *chirurgiæ* tædet; h. e. armis, vi, nolumus uti.

Chlamydatus. Rabir. Post. 10, L. Sulla imperator *chlamydatus*.

Chlamys, est vestis militaris, non omnium militum, sed imperatoris et honoratiorum, adeoque eadem, quæ Romanis paludamentum, ut docuere Rubenius de Lato clavo, p. 29 seqq. p. 114, etc. Ferrar. de re vestiaria, P. II, l. III, pluribus capp. Sed est tamen proprie vestis Græca, imperatoribus propria; unde Græci scriptores, quum de paludamento Romanorum dicerent, hac voce usi sunt, et postea, quum Græca lingua Romæ notissima esset, hoc vocabulum etiam in Latinam linguam traductum. Itaque quum de romanis rebus sermo est, et *chlamydis* mentio fit, est ea vox ita, uti supra diximus, accipienda: ceterum, quando de Græcis rebus, non vestem romanam significat, sed Græcam a romana militari differentem. Et sic est, quidquid contra disputet Ferrarius, l. c. c. 4, pro Rab. Post. 10. Rabirio objicitur usus vestis Græcæ, qua privati sc. uterentur, h. e. pallii. Defendit eum Cicero exemplis Sullæ et L. Scipionis Asiatici, quorum uterque veste Græca usus sit, alter etiam calceis Græcis: Sullam *chlamydatum;* hunc autem non solum cum *chlamyde*, quod jam ipsum Græcum esset, sed enm crepidis etiam in Capitolio videre licere: quod essent hoc vestium, utut Græcarum, genere aliquando usi, neque, quum usi essent, sermones hominibus dedisse. Hic est sensus illius loci. Sulla et Scipio usi sunt *chlamyde*, et in statua habent *chlamydis* speciem, non romanæ, h. e. paludamenti, hoc nihil ad rem: non enim vestis romanæ usus, etsi alienus a consuetudine, reprehenditur, sed peregrinæ, Græcæ: atque hoc ad defendendum Rabirium valet, qui apud Græcos, non Romæ, necessitatis causa, usus est veste Græca. Hæ dubitationes et difficultates inde natæ sunt, quod sibi substituta consuetudine sunt verba, res similes, ratione usus, non easdem significantia; quum plebs non intelligat, verba linguarum, in hoc præsertim genere, sibi non satis respondere. Ad Herenn. IV, 47, citharœdo tribuitur *chlamys* purpurea, coloribus variis intexta, et palla inaurata.

Choragium, est apparatus scenicus, atque adeo quidquid sumtus fit in ludis scenicis, quod qui faciunt, *choragi* dicuntur. vid. Ernest. ad Xenoph. Memor. III, 4; Casaub. ad Sueton. Aug. c. 70, ut alios mittamus. Hinc ad Herenn. IV, 48, eleganter: aut aliquod fragile falsæ *choragium* gloriæ comparetur, h. e. instrumentum falsæ gloriæ, omnia ea, quibus falsa gloria comparatur.

*Chorda**, Or. III, 57; Nat. D. II, 59.

Choreus, vulg. trochæus, Or. 63. Sed alium ap. Cic sensum habet vox *trochæus*. Quam hic vid.

*Chorus**, Œcon. I; Phil. V, 6. Cœtus, Mur. 24; Off. III, 33; Fin. I, 8.

Cibaria, quibus alimur. Rosc. Am. 20, *cibaria* (int. anserum) locantur. † *cibaria* dicuntur frumentum, quod magistratibus provincialibus eorumque legatis, quæstoribus, etc. a provincialibus dabatur, quod et frumentum in cellam dicitur. v. *cella*. Verrin. III, 93, uberiora facta sunt *cibaria* caritate. Att. VI, 3, *cibaria* præfecti. Cf. ad Div. V, 20. Græci *cibaria* interpretantur σιτομέτριον; demensum Terentio dicitur. vid. Salmas. Mod. usur. c. 4, p. 163.

Cibarius panis, Tusc. V. 34, est panis nigrior et vilior, qui servis dari solebat, ut ex Isidoro, Origg. XX, 2, patet, quem et laudavit Davisius. Nonius autem, II, 188, etiam suis temporibus *cibarium* neutro genere de hoc pane dictum tradit, quod olim de omni pane dicebatur. Eadem est adjectivi ratio, quod tamen citius quam substantivum de viliori pane dictum ex hoc Ciceronis loco intelligitur.

Cibus. Nat. II, 55, animalis *cibus*: de aere. Fin. V, 19, animi cultus erat ei quasi quidam humanitatis *cibus*. Elegans genus dicendi imitatus est Ovid. Rem. Am. 131, causa *cibus*que mali. Metam. VI, 480, *cibus* furoris. Add. de Div. I, 30; Fin. II, 20; Nat. D. II, 47; Leg. II, 27.

*Cicatrix**, Verr. V, 3, ostendere cicatrices; Tusc. III, 22, cicatrices animi, Rull. III, 2, Reipublicæ.

*Ciconia**, Fin. III, 19.

Cieo. Or. I, 56, erctum *cieri*, i. e. distribui. Sed de ercto, s. hercto cito infra in *hercisco* dicemus. Ceterum ex hoc loco concidit tota Salmasii disputatio ad Solinum de voce *citum*, in illo, herctum citum, p. 891. Ex Græco κίω i. e. πορεύω, ad ambulandum provoco, putat esse *ciere*, et hinc citare, citus, pro *celer*. Sed in hoc *citus* primam esse brevem. Ab alia origine esse *citus* pro *divisus*. Nam in ea primam esse longam, quod etiam videbatur Stephano et Burmanno ad Virg. Æn. VIII, 642, ubi Donatus *citæ* interpretatus est *divisæ*. Esse autem a Græco verbo σχίω pro quo et σχίζω ut πρίω, πρίζω. Pro σχίω esse et χίω ut σφαιρίζω et φαιρίζω Hinc *cio*, unde herctum citum, patrimonium divisum, etc. Hæc quidam tanquam oracula sequuti sunt. Ex loco nostro falsum esse apparet, *citum* in *ercium citum* esse a *cio*. Est enim erctum *cieri*, non *ciri*. Veteres dicebant *cieo* et *cio*. Ab illo *citus* brevi prima; ab hoc *citus* prima longa, sed eadem VI. Sic in compositis, ut poetæ docent Latini, *excitus* et *excitus*, ab *excieo* illud, hoc ab *excio*. Utrumque est, commotus, excitatus, provocatus. Erctum *ciere* autem non est proprie dividere, sed quum erctum, h. e. ut infra demonstrabitur, bona, quæ ædibus, v. c. paternis continebantur et tanquam arcebantur, movetur loco suo et dividitur, adeoque in alias ædes transit.

*Cilicium**, Verr. I, 38.

Cincinnatus, Nat. D. II, 5, stellæ *cincinnatæ*. Add. Red. in Sen. 5.

Cincinnus, Or. III, 25, de ornamentis nimiis et affectatis. Pis. II, capitis ornatus.

*Cingere**, Flacc. 12, cingi porticu; Att. V, 15. Mil. I. † Man. II, cingi periculis; munire, Nat. D. III, 40.

*Cinis**, Verr. I, 44; Phil. XIII, 10; Her. IV, 8.

Cinnus. Or. 6, *cinnus* amborum, de genere dicendi medio, quod ita

dicitur, quia mixtum est e tenui et magnifico. Est enim *cinnus*, ut Nonius tradit, 1, 6, commixtio plurimorum; unde etiam potionis genus ex pluribus liquidorum generibus mixtum, quod Græci κυκιῶνα qui a κυκᾷν miscere, vocatur, dicunt, apud eumdem Nonium et Arnobium *cinnus* dicitur. Hinc Gatakerus Miscellanea, s. Adversaria sua, *Cinnum* inscripsit.

Circuitio. N. D. II, 17, *circuitione* quadam deos tollit. Barbari dicerent *indirecte*, s. per indirectum. † in rhetoricis quid sit, v. ad Herenn. IV, 32.

Circuitus, Or. III, 51, *circuitus* verborum est periodus. Cf. Or. 23, etc.

Circuitus, a, um, fragm. Cornel. 1, *circuitis* rostris.

Circulari, Brut. 54, judex *circulans* est, qui in ipso judicio, dum causa continua oratione agitur, surgit, et cum hominibus consistit, et circulos facit, colloquitur.

Circulator. ad Div. X, 32, *circulator* auctionum, est circumforaneus, qui cum scrutis et undique collectis mercibus fora obit, et congestas res auctionibus vendit. Eodem modo *circulatores* dicuntur medici circumforanei. v. Salm. ad Solin. p. 739 a.

Circulus, conventus privatus hominum colloquendi causa. Or. I, 34; ibid. 38; Balb. 26; Fin. V. 20; Nat. D. II, 18.

Circum. Quint. 6, pueros *circum* amicos dimittit. v. Passerat. ad h. l. Cf. Att. VIII, 9, etc. Verr. I, 36, *circum* pedes homines formosi et literati. De servis, quia scil. in conviviis ad pedes stant.

Circumcidere, tollere. Fin. I, 13, *circumcisaque* inanitate omni et errore. Add. ib. V. 14; Or. I, 15; Verr. IV, 48.

*Circumcirca**, ad Div. IV, 5.

*Circumcludere**, Cat. I, 3; II, 7, undique cingere.

Circumcursare. ad Div. VII, 1, ut nostras villulas obire, et simul mecum lectica *circumcursare* posses.

Circumdare, includere, Flacc. 12; ad Div. XV, 4; Tusc. V, 20; Cat. III, 1; Univers. 6; Quint. 10; Or. I, 62.

*Circumducere**, Phil, II, 40.

*Circumferre**, Or. III, 45.

Circumflare, Ver. III, 41, ventis omnibus invidiæ *circumflari*.

Circumfluere, abundare. Verr. III, 4, rebus omnibus *circumfluere*. de Am. 15, omnibus copiis *circumfluere*. Att. II, 21, *Circumfluere* gloria.

Circumforaneus. Cluent. 14, pharmacopola *circumforaneus*. vid. Salmas. ad Solin. p. 739; Menagius, Amœn. Jur. c. 35. Att. II, 1, ære *circumforaneo* me obruerunt, i. e. ære alieno sub fœnore sumto. Ratio dicendi inde ducta est, quod pecunia omnis Romæ in foro tractabatur, ubi apud argentarios deponi solebat a ditioribus, qui de mensa, raro de arca solvebant. vid. v. c. Budæum ad Pand. p. m. 196.

*Circumfundo**, cingo, Nat. D. II, 6; Univ. 4; Mil. 26; Acad. II, 15, 39.

*Circumgesto**, Q. Fr. I, 2.

Circumjectus, circumjectio, de Nat. Deor. II, 25; et nunc, de Rep. II, 6, ita munita arx *circumjectu* arduo; ne putes priore loco legendum esse, ut quidam putabant, *circumvectu*.

Circumjicio, complector. de Univ. 8, animus extremitatem cæli—*circumjecit*. Div. II, 28, quod anguis domi vectem *circumjectus* fuisset.

Circumire. Att. XIV, 21, *circumire* veteranos, sc. rogandi causa, v. *circum*. Cf. ad Div. X. 30. † Att. XIII, 20, qui se totius belli fluctibus *circumiri*, quam illum progredi maluit.

Circumligo *, de Div. II, 31.

*Circumlitus**, Tusc. I, 45.

Circumluvio. Or. I. 38, *Circumluvionum* jura.

Circumplector, amplector. Phil. XIII, 5; Univers. 7. De hoc verbo v. Heins. et Burm. ad Virg. Æn. V, 312.

Circumplico. Div. II, 28, si anguis vectem *circumplicavisset*.

Circumpotatio. Leg. II, 24, legibus

omnis *circumpotatio* tollitur :-est περίδειπνον Græcorum) cœna funebris, silicernium.

Circumretitus, Verr. v, 48.

Circumrodere. Att. iv, 5, dudum *circumrodo*, quod devorandum est.

Circumscribere, complecti paucis. Sext. 45, sed genus universum brevi *circumscribi* et definiri potest. † coercere. Mil. 33, senatus, credo, prætorem eum *circumscripsisset*; — an consules in prætore coercendo fortes fuissent? Cf. Græv. ad Attic. vii, 9. † decipere. Rosc. Com. 8, dic nunc, te ab Roscio *circumscriptum* esse.

Circumscripte Orat. 66, *circumscripte* et numerose dicere, h. e. per periodos; nam opponitur τῷ incise et membratim dicere. † N. D. ii, 59, singulas res definimus. *circumscripteque* complectimur. v. *circumscribere* et *circumscriptus*.

Circumscriptio, fraus. Offic. iii, 15, *circumscriptio* adolescentum. Flacc. 30, emtiones—aperta *circumscriptione* fecisti. † circulus circa aliquem factus. Phil. viii, 8, nisi prius respondisset, quid facturus esset, quam ex ista *circumscriptione* excederet. † ambitus. Tusc. i, 20, terræ *circumscriptio*. Brut. 8, ipsa natura *circumscriptione* quadam verborum comprehendit concluditque sententiam. † de periodo est etiam Partit. 6.

*Circumscriptor**, Cat. ii, 4.

Circumscriptus, brevis. Or. 1, 42, *circumscripta* explicatio : est definitio. v. *circumscripte*. † e medio sublatus. Verr. 1, 16, omni tempore Sullano ex accusatione *circumscripto*. Fin. iii, 9, *circumscriptis* igitur sententiis, quas posui. Sic Græci utuntur verbo περιγράφειν de quo v. Wesseling. ad Diodor. p. 51; unde haud dubie Latini sumsere. † qui coercetur. Phil. ii, 22, *circumscriptus* a senatu Antonius. v. *circumscribere*.

Circumsecare *, Cluent, 64.

Circumsedere *, obsidere, vid Dejot. 9; ad Div. viii, 1; Att. xiv, 9; xv, 10; Phil. ii, 8; Cat. iv, 2.

Circumsepio *, cingo, Phil. xii, 10.

Circumsido *, Inv. ii, 24.

Circumsisto *, Verr. v, 54.

*Circumsonare**, Att. iii, 2.

Circumspectio, Acad. ii, 11.

Circumspectare, de providis et timidis, qui sæpe *circumspiciunt* omnia. Tusc. 1, 30, *circumspectans* nostra vehitur oratio.

Circumspectus *, Phil. xii, 11.

Circumspicere, quærere. Verr. iii, 90, non *circumspiciam*, non quæram foris, sc. exempla, quum habeas judices, etc. † de his, qui nescii, quid agant, tanquam auxilii quærendi causa, sæpe *circumspiciunt*. Rosc. Com. 14, *circumspicit*, æstuat, negat nos, etc. † de iis, qui se nimis amant, sibi nimis placent. Rosc. Com. 2, usque eone te diligis et magnifice *circumspicis*? Ita se *circumspiciebat* Καλία apud Xenoph. Memor. Socr. ii, 1.

*Circumstans**, Her. iv, 55.

Circumstare *, cingere, vid. Acad. 1, 28; Att. 1, 13; Act. 1, in Verr. 17; Phil. x, 10.

Circumvectio. Att. ii, 16, portorium *circumvectionis*.

Circumvenio, decipio. ad. Div. v, 1, nunc video illum *circumventum*, me desertum. Rosc. Com. 9, quem per arbitrum *circumvenire* non posses, etc.

Circumvestio *, Or. iii, 39.

Circus, est ædificium publicum in oblongam formam, et ab altera parte rotundam formam, ab altera rectam exstructum, in quo ludi equestres, qui inde *circenses* dicuntur, habebantur. Medius *circus* diremtus erat spina, ad cujus extremitates, ubi flectebant aurigæ cursum, metæ collocatæ erant. Ab ea parte, a qua cursus initium fiebat, olim linea recta albo describebatur, intra quam ante signum datum equi cohiberentur; postea carceres perpetui exstructi. *Circi* mentio sæpe apud Ciceronem, ut Mur. 34, 35, etc. *Circos* romanos narrat et exhibet Donat. Rom. Vet. et Nov. iii,

14. Cf. de *circis* in primis Salmas. ad Solin. p. 635 seqq. disputantem : ut alios taceam.

Cisium, genus vehiculi celerrimi, et quidem Biroti. Rosc. Am. 7, *cisiis* Ameriam pervolavit. Cf. Phil. II, 31. De hoc genere vide, quæ collegit Scheff. de Re Vehic. l. II, c. 18,

Cista et *Cistella*, ad Herenn. 1, 12, ea quæ alias eistella : ubi v. Pro *cistella* quidam libri *cistula* habent; codd. Lambin. *sissella* : quæ varietas etiam est ap. Liv. XXV, 3, ubi vid. Sigon. et Gronov.

Cistophorus. Dom. 20, ut in Asia *cistophorum* flagitaret. Att. XI, 1, in *cistophoro* habeo ad HS bis et vicies. Ejus porro mentio Att. II, 6, 16. Est autem *cistophorus* nummus Græcus Asiaticus, qui nomen habet a cista mystica, quæ in hoc genere nummorum conspicitur. In altera etiam parte serpentes plerumque, vannus, caduceus, thyrsus, tæda, ferula, etc. conspiciuntur. His rebus expressa sunt Orgiorum solemnia, quæ cudendis *cistophoris* occasionem dedisse probabile est. Signati autem et antequam sub Rom. potestatem venisset Asia, et quum provincia facta esset. Itaque et magistratuum Rom. nomina multi præferunt. Novissimi, quos quidem habemus, Antonii IIIviri nomen exhibent. Vid. hæc et plura de hoc genere nummi ap. Alex. Xaver. Panelium, in Diss. de *Cistophoris*, Lugdun. ann. 1734 edita : qui etiam distinguit a *cistophoris* eos, in quibus cista mystica, non autem in altera parte reliqua Bacchica instrumenta reperiuntur. Quod ad pondus attinet, tetradrachmum fuit hoc nummi genus. In eo vero errat Panelius, uti jam in Act. Eru. Lat. a. 1736, mens. Jan. p. 8, monuit Ernest. quod putat, κιστοφόρον de nummis tantum dici, sed κιστηφόρον vel κιστιφόρον de hominibus, cistam mysticam portantibus. Sic apud Demosthenem de Corona, cap. 79, pro vulgata κιττοφέρος in ms. Vindob. legi κιστιφέρος. Verum est κιττοφέρος, nihili esse; et jam vidit Rubenius ad numm. Asia recepta, pag. 269, legendum esse κιστοφόρος; quocum idem est κιστιφόρος. Sed κιστοφόρος de hominibus non dici, falsum est. Primo sic est apud Suidam, quem vid. in h. v. ad q. l. Kusterus etiam laudat Photii Lexicon ineditum, et Harpocrationis codicem Morellianum. Deinde Gorius in Corpore Inscr. Dornian. exhibuit formam *cistophori* Bellonæ Pulvinensis sacerdotis; quam Ernest. quoque in Actis Erud. l. c. exhibendam curavit.

Citare, commovere. Tusc. III, 11, isque motus aut boni, aut mali opinione *citetur*. Sed Bentleius legendum putat, *excitetur*. † Verr. II, 40, *citare* reum, non est, quod apud nos *citer*, h. e. edicere, ut adsit aliquis, ut est Verr. II, 38; sed *citantur* rei a prætore, voce præconis, quum jam sunt in judicio : *Citat* reum, non respondet. *Citat* accusatorem; *citatus* accusator M. Pacilius, nescio quo casu, non respondit, non affuit. Qui locus est perspicuus, et instar omnium. Nec aliquid efficiunt ea, quæ Menkenius in Obs. L. L. in h. v. pro contraria sententia dixit; ad quæ etiam respondit Ernest. in Act. Erud. ann. 1746. † Verr. 1, 7, *citati* judices, eodem modo intelligendi.

Citatim. Att. XIV, 20, *citatim* scribere.

Citeriora *, Tusc. v, 25; ad Div. II, 12.

Cithara *, Her. IV, 47.

Citharista *, vide Phil. v, 6; Verr. 1, 20, de Div. II, 64.

Citharœdus. Mur. 13, ut aiunt in Græcis artificibus, eos aulœdos esse, qui *citharœdi* fieri non potuerint, etc. *Citharœdum* a *citharista*, qui est Verr. 1, 20, etc. ita distinguunt, ut ille sit, qui *citharam* pulset cum cantu suo; hic, qui sine cantu; quod etiam tradit diserte Diog. Laert. III, p. 239 ed. Casaub. Sed usus repugnat vel Ciceronis. Amphion Thebanus, nemo dubitat, quin *citharæ* modis accommodare vo-

cem, et una canere, ita ut Orpheus, potuerit. Ita est in fabulis. Sed hunc tamen Cicero, Div. II, 64 init. *citharistam* vocat. Non potueras igitur hoc ab initio, *citharista*, dicere? Et sic etiam apud alios auctores Latinos et Græcos memini me observare. Idem visum Torrent. ad Sueton. Domit. 4.

Cito, pro facile. Brut. 76, Torquatum non tam *cito* rhetorem dixeris, quam πολιτικόν. ibid. neque aptiorem *cito* aliquem dixerim. Pro celeriter, Or. III, 36.

Civilis. Jus *civile* 1°. opponitur naturali, adeoque et privatum, et publicum jus complectitur. Sext. 42, nondum neque naturali, neque *civili* jure descripto. 2°. opponitur juri publico. Verr. 1, 42, de jure vero *civili*, etc. Nam hoc toto loco manifeste a jure *civili* removentur causæ publicæ et quæstiones. Ex quo intelligitur, sensu Ciceroniano ne *criminalia* quidem, quæ hodie vocantur, ad jus *civile* pertinere. Est enim *civile* jus nullum aliud, nisi privatum. Itaque lege de re aliqua, quæ ad *civile* jus pertinebat ante, lata, ut ejus quæstio in posterum ad populum pertineret, ea juris publici esse incipiebat. Ceterum etsi Justinianus de jure privato se in Institutis dicturum profitetur l. 1, tit. 1, tamen ex l. IV, tit. penult., intelligi potest, eum causas publicas et judicia publica ad jus privatum retulisse; itaque de iis etiam in Pandectis agitur, l. XLIX. Sed adjiciamus alium locum e Cicerone. Cæcin. 2, simul illud futurum arbitrati sunt, ut in hac causa non de improbitate Sext. Æbutii, sed de jure *civili* judicium fieri videretur. Improbitas h. l. est vis, quam Œbutius Cæcinæ ejusque advocatis fecerat. Ea erat causa publica, in judicio publico, ex lege de vi armatis hominibus, disceptanda, adeoque juris publici; judicium autem de jure *civili*, est de possessione, quod est privatum. Ceterum ipsa definitio juris *civilis* Ciceroniana in Topicis, c. 2, totum hoc, quod diximus, confirmat. Jus *civile* est æquitas constituta iis, qui ejusdem civitatis sunt, ad res suas obtinendas. Partes ejus ibidem narrantur. c. 5. † de decreto prætoris; item de sententiis JCtorum in usu fori, quum opponitur legibus; ut Off. III, 16, 17. De responsis JCtorum solis est Cæcin. 24. † Cæcil. 5, civibus quum sunt ereptæ pecuniæ, *civili* fere actione, et privato jure repetuntur. *Civilis* actio est, qua utitur *civis* non modo contra *civem*, sed contra omnes, a quibus ei facta est injuria: ea autem est juris privati, non in omnibus causis, sed in pecuniariis ceterisque privatis. Sic Orat. 1, 11, *civiles* controversiæ sunt forenses, in causis privatis. † Or. III, 16, quum a re *civili* et a negotiis animi quodam judicio abhorrerent, h. e. quum neque rempublicam capessere, neque in foro versari vellent. ibid. 31, *civilis* scientia. ibid. 1, 14, rerum *civilium* cognitio, est ea scientia, qua opus est ei, qui rempublicam capessere, et in judiciis versari cupit. Unde Invent. 1, 5, *civilis* ratio, est ars, cujus in civitate magnus est usus. item Orat. 9, oratio *civilis*, quæ aut in senatu, aut in concione, aut in judiciis habetur ad *cives*, et de rebus *civilibus*, in qua negat obscuras abditasque sententias locum habere, reprehenditque Thucydidem, qui iis conciones referserit. † Milon. 13, odium *civile*, est, quale impune erga *cives* exercere licet, remotum a vi et armis. Sic vis *civilis* est, qua uti possunt *cives* in possessionibus, cui opponitur vis vera. v. in vis. † Planc. 10, Minturnenses coloni, quod C. Marium ex *civili* errore, atque ex impiis manibus eripuerunt, etc. h. e. quum *civis cives* fugeret in bello *civili*. † *Civilis* eleganter dicitur, qui æquo jure omnes *cives* secum esse patitur, neminem contemnit, nihil sibi præcipui arrogat, verbo, ita in omnibus rebus se præbet, ut, ceteros quoque *cives* esse, videatur meminisse. Nam qui aliter agit, homines liberos non putare dicitur, ut Verr. 1, 47. Cf. Fin. V, 23. v. Casaub. ad Sueton. Aug. 51; Torrent. ad Cæs. 75; Gronov. Obs.

IV, 5. † ad Div. XI, 28, pro *civili* parte, i. e. quantum *civis* pro sua parte et potest, et debet.

Civiliter. ad Div. VIII, 14, quamdiu *civiliter* sine armis certetur; est de contentionibus ad remp. pertinentibus, quales esse in senatu solent, etc. fragm. Ep. philosophiæ quidem præcepta noscenda, vivendum autem *civiliter*.

*Civis**, opponitur peregrino, vide Off. I, 17; Verr. IV, 34, 35; Nat. D. III, 15; Cat. I, 7; Phil. VIII, 4; Cat. I, 1.

Civitas. Sext 42, conventicula hominum, quæ postea *civitates* appellatæ sunt. de Rep. VI, 7, concilia cœtusque hominum jure sociati, quæ *civitates* appellantur. ibid. I, 26, omnis *civitas*, quæ est constitutio populi. † pro urbe. Manil. 22, quæ *civitas* est in Asia, etc. † pro jure *civitatis*. Arch. 4, *civitas* data est Heracleensibus. Confer etiam Leg. III, 4; Rull. II, 4; Verr. V, 6; Cæcin. 34; Balb. 11; Dom. 29; Balb. 9; Leg. I, 7.

*Clades**, Nat. D. II, 3; Att. VIII, 2; Brut. 97.

Clam. Cæcin. 32, ab se illum aut vi, aut *clam*, aut precario possedisse. *Clam* possidere, ut Ulpianus definit, dicitur, qui furtive ingressus est possessionem, ignorante eo, quem sibi controversiam facturum suspicabatur, et, ne faceret, timebat, l. VI Dig. de acquir. possess.

Clamator, rabula, opponitur oratori, Brut. 49, Cf. Orat. III, 34.

Clamatorius quædam editiones habent ad Q. fr. III, 3; sed meliores legunt, *declamatorio* genere.

*Clamito**, clamo, de Div. II, 7; Rosc. c. 7.

*Clamo**, Verr. IV, 28, vehementer contendo; Fin. II, 20; Verr. I, 57; II, 42; Rosc. c. 13.

Clamor, de acclamatione plaudentium. Brut. 95, Hortensius *clamores* faciebat adolescens, Sic ad Q. fr. III, 1, *clamores* efficere. Vide Att. I, 13, 18; ad Div. XII, 17, clamoribus et convitiis sectantur. Tumultus, Verr. I, 5; Or. III, 61; Her. III, 12.

Clamosus. Her. III, 13, continuatio est orationis enuntiandæ acceleratio *clamosa*.

*Clandestinus**, Or. 66; Sull. 11.

Clangor, sonus avis volantis. Tusc II, 10.

Clarare. Divin. I, 12, Jupiter excelsa *clarabat* sceptra columna.

*Clare**, aperte, Att. II, 20; ad Div. VIII, 14.

*Clareo**, notus sum, Off. I, 24.

*Clarisonus**, Arat. Phœn. 280.

Claritas. Div. II, 47, cum *claritate* mori. Phil. I, 13. Claritatis pœnitebat. Acad. II, 5. Splendor vocis.

Clarus, præstans, egregius. Fin. III, 2, quasi belluari libris, si hoc verbo in tam *clara* re utendum est, videbatur. Add. Sull. 14; Att. VI, 9; Cluent. 48; Verr. V, 38. Celebris, Or. II, 37.

*Classicula**, parva classis, Att. XVI, 2.

Classis, de partibus civium, in quas descripti a Servio census causa erant, dici passim, notum est. Sed hinc ducitur ea ratio, quum ad significandam hominum præstantiam, et contra adhibetur. Sic *classici* auctores dicuntur præstantissimi, quod ditissimi erant in prima classe, in qua qui erant, κατ' ἐξοχὴν *classici* dicebantur; ut Gellius docet. Huc pertinet illud Acad. II, 23, qui mihi, cum illo collati, quintæ *classis* videntur, h. e. ultimæ. Nam sexta, in quo capite censi, non numerabatur: unde quinque *classium* apud auctores interdum mentio. Navium multitudo, Verr. V, 33; Flacc. 14.

Claudere, pro *claudicare*. Or. 51, quid est, cur *claudere*, aut insistere orationem malint? Tusc. V, 8, beatam vitam, etsi ex aliqua parte *clauderet*.

*Claudere** fores, Tusc. V, 20; vide Phil. I, 10; Att. IX, 18; Nat. D. II, 57; Verr. 3, 25. Celare, Or. 68; claudere sententias numeris, vide Tusc. IV, 1; Off. II, 15.

Claudicare oratio dicitur, quum numerosa non est, neque vincta, aut fluminis instar leniter procurrens sed sæpe hiat, et tanquam insistit. Or. III, 51, si quid in oratione nostrà *claudicat*.

Sic *claudicans* oratio est, Orat. 51, 58. v. *claudere*. † Nat. D. 1, 38, tota res vacillat et *claudicat*; non bene procedit, infirma est. Off. 1, 33, nec in ullo officio *claudicare*: discedere ab officio deesse officio.

*Claudicatio**, Nat. D. 1, 30.

Claudus. Pison. 28, *claudus*, quomodo aiunt, pilam retinere. Proverbium in eos, qui, quæ a magistro audierunt, tenent, sed neque recte intelligunt, neque eo recte uti possunt. Nam *claudus* in pilæ ludo nil potest nisi pilam sibi traditam retinere, non ea ex regulis ludi uti, propterea quod currere celeriter non potest.

Claustrum. Muren. 8, quum ego tanto intervallo *claustra* nobilitatis refregissem. Verr. IV, 23; effringere claustra. Add. Rull. 1, 7; Verr. v, 32; Rull. II, 32.

Clausula. Or. III, 46, *clausulas* atque interpuncta verborum animæ interclusio atque angustiæ spiritus attulerunt. † exitus fabulæ, Cœl. 27. Att. VI, 3; extrema pars epistolæ vel edicti; Cf. ad Div. II, 4; Verr. III, 14.

*Clavu**, Verr. IV, 43; de Sen. 16.

Clavicula. Nat. D. II, 47, *claviculis* apprehendunt adminicula vites.

Clavus. Tusc. IV, 35, *clavo clavum* ejicere. † Verr. v, 21. ut hoc beneficium, quemadmodum diceret, trabali *clavo* figeret, etc. † ad Att. v, 13, *clavum* movere.

*Clemens**. Off. 1, 38; Fin. II, 4; Planc. 13.

*Clementer**. Verr. v, 8.

*Clementia**. Inv. II, 54; Phil. II, 45; Q. Fr. I, 1; Att. x, 4.

Clepere, furari. Tusc. II, 10. Quum doctus Prometheus *clepisse* dolo. Leg. II, 9; Nat. D. III, 27.

Clepsydra, mensura temporis aquea. Or. III, 34, clamator aliquis ad *clepsydram*. v. Almeloveen. ad Quintil. XII, 6, et quos ibi laudat. Tusc. II, 27. de disputante dicitur ad *clepsydram*.

*Cliens**, qui est in alicujus patrocinio, Rosc. Am. 7, et passim.

*Clientela**, ipsi clientes, ad Div. XIII, 64; necessitudo inter patronum et clientem, Rosc. Am. 33; Att. XIV, 12.

Clitellæ. Att. v, 15, *clitellæ* bovi sunt impositæ. Proverbium in eos, quibus aliquid negotii datur, cui administrando idonei non sunt. Clitellæ enim asinis imponuntur, non bobus.

*Cloacæ**, receptacula purgamentorum, Sext. 35; Cæcin, 13.

Cludo, laudatur e Nat. D. II, 39; sed ibi in Gron. est *eludit*; in Davis. *alludit*; neque *cludit* aptum est huic loco.

Clypeus. Orat. 71, *clypeum* dissolvere, dicitur in eos, qui res junctas et copulatas dissolvendo corrumpunt. Add. ad Div. v, 12; Fin. II, 30; de Div. 1, 44; Or. II, 17.

Coacervare. Agrar. II, 25, *coacervare* agros. Partit. II; Rull. II, 27.

*Coacervatio**. Partit. 35.

* *Coacesco*, de Sen. 18, non omnis ætas vetustate *coacescit*. Adde fragm. nov. orat. pro Scauro, c. 10, quam valde gentem eam putamus tot transfusionibus *coacuisse*?

Coactor, dicitur, qui in auctionibus pecunias cogit, quæ ab emtoribus solvendæ sunt, et est fere argentarius. Cluent. 64. v. Salmas. de Usuris, c. 17, p. 497, et Græv. ad h. l. Sed et dicitur de omnibus, qui in quocumque negotio cogendæ pecuniæ ministri sunt. v. Manut. ad h. l. Sic Rabir. Post. 11.

Coactus. Cæcin. 11, 12, *coacti* homines et armati. Est verbum interdicti, c. 13, 21, et significat *coactos* ad vim faciendam.

Coædificare. Att. XIII, 33, campum Martium *coædificari*. Partit. Or. 10, locus *coædificatus* opponitur vasto.

Coæquare. Verr. III, 41, omnia ad libidinem suam *coæquare*: h. e. summos et infimos, sacra et profana eodem modo pro libidine tractare, nulli parcere, etc.

Coævus laudant e Vatin. 13. Sed meliores codd. et edd. habent *coquos*, quod est rectum. *Coævus* non est usitata bono scriptori vox.

*Coagitatio**. Nat. D. II, 55.

Coagmentare. Phil. VII, 7, *coagmentare* pacem. Brut. 17, *coagmentare* verba, est apte collocare et vincire. Unde Or. III, 43, *coagmentatus* concursus verborum, opponitur hiulco. † e partibus diversis compositus. Tusc. I, 29, nihil est in animis *coagmentatum*, h. e. liberi sunt animi a concretione, nihil est iis mixtum, ut aliis locis dicit.

*Coagmentatio**, nexus, Nat. D. II, 46; *ibid.* I, 8; Univ. 5.

*Coagmentatus**. Tusc. I, 23; Fin. III, 22, Or. III, 43.

*Coangustare**. Leg. III, 14.

*Coarctare**. Or. I, 35.

*Coarguere**, demonstrare, Inv. I, 46; Mur. 4. Convincere; Sull. 15; Acad. I, 4; Cluent. 14; accusare, Mil. 14.

Coauctio, Verr. III, 81, crimen est ex *coauctione* annonæ atque æstimationis. Non crimini datur Verri æstimasse frumentum, et pro frumento pecuniam accepisse, sed nimis magnam pecuniam pro frumento coegisse.

*Cochlea**, de Div. II, 64; Her. IV, 49.

Coctus. Att. XII, 52, bene *coctus* et conditus sermo.

Codex, Rosc. Com. I, simpliciter dicitur pro tabulis acceptorum et expensorum. Verr. III, 46; Cluent. 33.

Codicilli. ad Div. VI, 18, statim quæsivi a Balbo per *codicillos*. Q. fr. II, 11, epistolam hanc convicio efflagitarunt *codicilli* tui. Sunt autem *codicilli* codices cerati minoris formæ, in quibus testatores voluntatem sine ulla solemnitate, quæ in testamentis faciendis adhibetur, declarant; item in quibus epistolæ scribuntur: unde pro epistolis in hujusmodi tabulis scriptis, et pro voluntate mortui hoc modo declarata ponuntur. v. Salmas. de Mod. usur. c. 10, p. 419. Cf. in primis Mannt. ad Cic. epp. ad Q. fr. l. c.

Cœlestis vel *cælestis*. Phil. V, 11, legiones divinæ et *cœlestes*; quæ rem optime et e republica gesserunt. v. Heins. ad Vell. II. 24, 3; qui e memoria laudavit Verrinas pro Philippicis.

Cœlum vel potius *cælum*. Att. II, 9, 19, 20, in *cœlo* esse, h. e. vehementer laudari. ibid. XVI, 6, in *cœlum* ferri. ibid. II, 1, digito se *cœlum* putant attingere, h. e. se beatissimos putant. Phil. II, 42, de *cœlo* detraxisti collegam: fecisti, ut esset dissimilis sui, ut paullo post dicit, adeoque laudem partam amitteret. ibid. 44, gloria, quæ vix *cœlo* capi posse videatur, i. e. immensa. Nat. D. II, 24, in *cœlum* tollere, pro *consecrare*. † pro aere. Acad. II, 26, eodem *cœlo*. Nempe aeris vis in fundendo ære, ut aquæ. Plin. XXXIV, 9, æs omne frigore magoo melius funditur. † Div. 43, *cœlum* discessisse. ibid. II, 28, *cœli* discessus. Genns ostenti. Etiam in sacris libris est οὐρανοὶ ἀνεώχθησαν, Matth. III, 26 σχιζόμενοι οὐρανοὶ, Marc. I. 10, etc. Pro eo Liv. XXII, 1, *cœlum* findi. v. Plin. II, 26, et ibi Hard. Heins. ad Ovid. Fast. III, 371.

Coemtio. Flacc. 34; Or. I, 56; Mur. 12, genus matrimonii ineundi, s. ritus, quo in viri manus feminæ conveniebant: de quo multa scriptores de nuptiis, Brissonius et alii. Illud certum est, emtionem quamdam imaginariam in hac *coemtione* intervenisse; qualis autem fuerit, et quibus verbis et ritibus peracta sit, non satis certo constat. Formulas verborum in ea re usitatas ex Ulpiani Institutis dat Boethius. Top., c. 3. † Ab hac autem *coemtione* plane diversa est ea, de qua Muren. 12, senes ad *coemtiones* faciendas. Hoc enim genus comparatum erat ad sacra interimenda, ut Cicero ait. Nempe, ut primus vere demonstravit J. F. Gronovius, heres, qui hereditatem sine sacris habere cupiebat, eam vendebat seni per æs et libram, venditione imaginaria. Hæc res hanc vim habebat, ut, quoniam senex bona haberet, non ut hereditatem, sed ut emta, bona ea libera sacris essent. Ut autem redderet senex domino hereditatem facta emtione, stipulatione cavebatur. v. hæc latius disputantem Gronov. de Sest. IV, 7. Cave autem hos senes confundas cum senibus *coem-*

tionalibus, ut sæpe doctissimi viri fecere.

Coemtionalis. ad. Div. VII, 29, senes *coemtionales*, aunt servi, qui singuli propter senectutem pretium nullum inveniunt, juncti autem aliquot, ut docuit Gronov. de Sestert. IV, 9.

*Cœna**, ad Div. IX, 16; Rosc. A. 21; Verr. I, 19.

Cœnaculum, est pars altior domus. Gr. ὑπερῷον Agr. II, 35, Roma *cœnaculis* suspensa atque sublata. vid. Turneb. ad h. l. In his habitabant fere pauperes; unde jocus apud Plaut. Amphitr. III, 1, 3, ubi histrio Jovis personam sustinens: In superiori qui habito *cœnaculo*. Ubi v. intt. et Fabr. Lex. † Gruterus non improbabat lectionem *cœnaculo* pro *scena*. ad Herenn. I, 14, quæ in codd. nonnullis Gruterianis fuit, et in Lipsiensi quoque, et Winkleriano reperitur. Verba hæc sunt: Mimus quidam Attium poetam nominatim compellavit, h. e. perstrinxit (v. *compellare*), in scena; pro quo est, ut dixi, in codd. plerisque *cœnaculo*.

*Cœnare**, Or. II, 60.

Cœnitare, frequentius cœnare, vid. ad Div. VII, 16; ibid. IX, 16.

*Cœnula**, Tusc. V, 32; ad Div. IX, 24.

Cœnum, convicii genus. Sext. 11, Dom. 18. Att. II, 21, Pompeius oblitus *cœno*.

Coeo. ad Div. V, 19; Phil. II, 10, *coire* societatem. Sen. p. R. 7, cum hoc tu *coire*, sc. societatem de re mala. Cf. Cluent. 54, si quis *coisset*, sc. ob rem malam.

Cœpi, instituo, decerno. Verr. II, 38. *cœpit* vendere et vendidisset. Rab. post. 2; Or. I, 57.

*Cœptare**, Fin. V, 9.

Cœrator. Leg. III, 4, pro *curator* antique. Male laudat Nizolius *cœrarius*; quæ vox nihili est. Ibidem est *cœrare* pro curare.

Coerceo, complector, contineo. Nat. D. II, 22, omnia complexu suo *coercet* et continet. Arcere, Top. 9; Off. III, 3; cogere, Off. II, 7; Or. III, 1; Tusc. II, 21; Fin. I, 16; Fin. II, 22; Brut. 91.

Cœtus, de conventu judicum; vulgo *sessionem* dicunt. Herenn. IV, 36, si primo *cœtu* condemnassetis. Add. Fin. II, 4, 23; Verr. V, 72; de Sen. 23.

Cogere, seq. ut. Verr. III, 16, *cogitur*, ut decernat. † exigere. Att. I, 12, *cogere* pecunias. † de Fin. III, 2, dum senatus *cogeretur*. Phil. I, 5, acerbe in senatum *cogebar*, sc. minis, pignoribus captis, etc. † Or. II, 29, *cogi* dicuntur, quos commovendis πάθεσιν orator adducit, quo vult. † Nat. D. III, 13, *cogi* potest, h. e. effici concludi. † Or. II, 33, se jus civile, quod nunc diffusum et dissipatum esset, in certa genera *coacturum*. † de periodo eleganter, Or. 68, ne infinite feratur, sed.... numero *coacta* debet insistere (oratio).

Cogitare. Att. X, 10, contra alicujus rationes *cogitare*. ibid. XIV, 13, si amabiliter in me *cogitare* vis. Agr. II, 24, *cogitare* cum animis potestis. Vide Tusc. V, 38; Or. I, 51; Leg. II, 1; ad Div. XV, 16; Att. XIV, 14; ibid. IX, 4.

Cogitatio, spes. Dejot. 2, venerunt non sine aliqua spe et *cogitatione*. † Tusc. IV, 11, *cogitatione* inter se differunt, re quidem copulata sunt; pro quo barbari philosophi, *idea*, *abstractione*, *præcisione*, non autem *extra mentem*. † Rosc. Am. 24, malæ *cogitationes*. † Commentatio oratoris. Or. I, 33, 34, in quotidianis *cogitationibus*. Mss. et edd. vett. *concitationibus*; unde Manutius fecit *commentationibus*, Pearcius *exercitationibus*: sed præter rem. *Cogitationes* et *concitationes* sæpe confunduntur a librariis. vid. v. c. Gruter. et J. Gronov. Her. III, 16. *Cogitationes* autem quare non pro commentationibus dici possint, non video, quum *cogitare* et meditari pro exercitatione uti dicatur. c. 61, meditando perfecit Demosthenes, etc. h. e. exercitatione. Sic meditatio belli est præparatio ad bellum. Eodem fere sensu *cogitatio* est apud Vitruvium. Hæc ex prolusione de libris

Cic. de Oratore a. 1736 edita, in qua obiter Pearcianas quasdam conjecturas rejecit Ernest. Livius, xxxv, 28, claro *cogitationes* vocat exercitationes Philopœmenis iu comparando usu militaris rei, quod animo peraguutur.

*Cogitatum**, cogitatio, Brut. 72; Rull. 1, 1.

Cognatio. de Div. 11, 14, 15, uaturæ *cognatio*, est συμπάθεια philosophorum. v. Ind. Gr. συμπάθεια. † ibid. 69, qua naturali *cognatione* thesaurus cum somniis jungitur. † conjunctio, quum unum implicatum est alteri, ut sine eo consistere satis non possit. Arch. 1, studia humanitatis quadam *cognatione* inter se contiuentur. † de Div. 1, 30. deorum *cognatione* teueri. † elegans illud est Sull. 20, uunquam sibi *cognationem* cum prædiis esse existimavit suis; h. e. nunquam ita amavit prædia sua, ut ea nollet veudere, si res postularet. Melius hæc iutelliges ex Catil. 11, 8.

Cognatus. Or. 111, 51, *cognatum* mentibus nostris, est res uatura meuti humanæ ita couveuiens, ut ea moveatur, inter quam adeo et meutem uostram est quædam συμπάθεια. Add. Red. ad Quir. 3; Rosc. Am. 34.

Cognitio, ad Capitonem, l. xvi ad Att. ep. 16, consulibus *cognitionem* dedit, h. e. *cognitionis* genus illud, quod juri ordiuario b. e. quæstioni, opponitur, quæ fit ex legibus per certos magistratus. Nam *cognitio* fit extra ordinem ab eo, qui extra ordinem constitutus est, ut rem cognoscat, ut docent Salmas. de Mod. usur. c. 111, p. 111 sqq. et Græv. in Animadv. ad Sigou. de Judic. 11, 4. Ceterum, quum *cognoscere* etiam dicatur de ordinario jure, quod nemo in dubium vocare potest, aut vocavit, non video, quare non et *cognitio* proprie sit communis ordinariis et extraordinariis causis, et abusu demum sit, et perellipsin quamdam, ad extraordinarias traducta. Sic Suet. Claud. 12, *cognitionibus* magistratuum tanquam consiliarius interfuit. Cf. Tib. 33. Item apud ipsum Cic. Brut. 22, quum dies *cognitionis* esset, pro die judicii, et ejus quidem ordinarii. Verr. 11, 25, de judicio de falso: ne qua ipsius *cognitio*, absente illo, de existimatione ejus constitueretur. Sic et *cognoscere* interdum simpliciter de causa extraordinaria dicitur, ut Verr. 11, 13, se *cogniturum*, etc. De rebus extraordinariis accipe etiam. Agr. 11, 22, *cognitionem* agrorum, h. e. de agris; et ibid. 21, *cognitionem* decemvirum. † notio, Leg. 11, 19, quod positum est in una *cognitione*, id in infinita dispartiuntur. † notitia. Nat. D. 1, 17, innatæ *cognitiones* deorum.

Cognitor, 1) est, qui nobis testis est, esse nos eos, quos dicimus esse, et confirmat nos sibi *cognitos* esse. Verr. 1, 5, civem romanum, qui *cognitores* houestos daret, sublatum esse in crucem. Verr. v, 65, *cognitorem* locupletem dare. ibid. non semper cum *cognitoribus* esse possunt. Jam 2) quia bujusmodi homiues sunt ei, cujus *cognitores* sunt, anctores et defensores, *cognitores* etiam dicuntur auctores et defensores. Sic Cat. iv, 5, auctor et *cognitor* sententiæ, dicitur, qui se ejus seutentiæ profitetur auctorem. in Cæcil. 4, *cognitorem* juris sui. Arusp. Resp. 21, quum in me *cognitorem* illarum rerum omnium, illa flamma illorum temporum conjiciebatur. Res illæ sunt, ut ex contextu patet, auctoritas senatus, consensio bonorum, status Italiæ; harum rerum et auctor et defensor Cicero fuerat in consulatu. in Cæcil. 4, me *cognitorem* juris sui, etc. Hinc 3) iu primis *cognitor* dicitur, qui præseutis causam in controversia civili agit, quemadmodum abseutis procurator. Verr. 11, 43; *cognitorem* adscribit Sthenio, i. e. adscribit iu literis publ. quis *cognitor* Sthenii fuerit, quis ejus causam egerit. Cæciu. 5, *cognitor* viduarum. Ros. Com. 11, me *cognitorem* dedisti. Vide de hoc verbo accuratissime disputantem J. Fr. Gronov. de Sest. iv, 3, 4: Verr. 111, 34, Æschrio et Docimus, mariti Pippæ et Tertiæ, quibuscum rem Verres habebat, bona cum maritorum pace, qui uxorum nomine conduxeraut

decumas quarumdam civitatum *cognitores* uxorum dicuntur. Apertum est *cognitores* dici, quia uxorum res agebant, earumque nomine decumas exigebant, adeoque *cognitorem* dici etiam, cujus opera in rebus nostris quibuscumque utimur. Eodem modo ibid. 60, Apronius *cognitor* Verris dicitur, quia, quas decumas redemerat, Verri redemerat, et ejus nomine exigebat.

Cognitus. Brut. 25, homo per se *cognitus*, opponitur nobili, qui propter majores nobiles notum nomen habet: homo novus. Add. Or. I, 22; Fin. V, 26; Cæcin. 36; Verr. II, 47.

*Cognomen**, Att. II, 13; de Am. 2; Off. III, 31; Mur. 14.

*Cognomentum**, Mil. 18; Fin. II, 5.

Cognominatus. Part. 15, *cognominata* verba. Sed Brutus corrigit *coagmentata*.

Cognoscere. ad Div. I, 9, fidem *cognosse* hominum non ita magna mercede; idem quod spectare, ut *cognitus* idem est, qui spectatus. v. *spect*. † Verr. I, 5, quum eum Syracusis amplius centum cives rom. *cognoscerent*, h. e. dicerent, se scire, qui sit, eumque esse, quem se dicat. Cf. V, 59, v. *cognitor*, n. I. † Or. II, 41, *cognoscere* artem, pro agnoscere, sentire artem esse adhibitam. † ad Her. IV, 18, qui privatus intolerabili superbia fuerit, eum commodum et sui *cognoscentem* videre in potestate quis speret?

Cohærentia. Nat. D. II, 62, ad mundi *cohærentiam* pertinent, sc. quod sine iis mundus consistere non potest.

Cohærere, consistere. Tusc. V, 28, virtutes sine beata vita *cohærere* non possunt, nec sine virtute vita beata. Ar. Resp. 27, si undique fulciamus, *cohærebunt*. † Tuscul. III, 25, fulciendi sunt, qui ruunt, nec possunt *cohærere* propter magnitudinem ægritudinis. Sæpe sic *cohærere* est ap. Cic. Pro eo est junctum esse N. D. II, 28. † Leg. I, 8, alia, quibus *cohærent* homines: partes quibus constant. † Cæcin. 18, sermo familiaris et quotidianus non *cohærebit*. Cœl. 7, vix *cohærebat* oratio, h. e. vix sibi constabat. † Or. III, 43, *cohærens* oratio, quæ oritur e compositione apta verborum: opponitur hiulcæ.

Cohibere. ad Div. IV, 5, visne tu te *cohibere*, i. e. moderari animi commotionem, v. c. dolorem, impetum. Conf. Marc. 3; Tusc. IV, 18; Phil. III, 2; Tusc. III, 25. † complecti. Nat. D. II, 13, omnes naturas *cohibet* et continet. † avertere. Verr. IV, 45, oculos ab aliqua re *cohibere*. † sustinere. N. D. I, 1, *cohibere* assensionem. † Cœl. 5, ad *cohibendum* brachium toga, i. e. tegendum, occultandum.

Cohibitio, interdictio, ex Verr. III, 14, laudatur e vett. ed in Nizoliano Lexico; sed recentiores edd. habent *prohibitio*.

*Cohonestare**, honorare, Quint. 15; Verr. II, 70.

Cohorrere, Orat. III, 2, medicis dicuntur, qui frigore febrili infestantur; nam horror quoque sic dicitur, et in genere, quum frigus nos invadit, quod per totum corpus diditur, ut fit in terroribus magnis et subitis. v. Duker. ad Florum, II, 6, 14.

Cohors. Q. fr. I, 1, 4; Verr. II, 4; ad Att. VII, 2, *cohors* prætoris sc. provincialis, sunt comites ejus, præfecti, scribæ, medici, accensi, aruspices, præcones, l. c. 10. In re militari autem *cohors* prætoria aliam vim habet, ut Cat. II, 10. Est enim cohors, quæ ad custodiam corporis prætori, s. imperatori attributa est.

Cohortari. Att. XII, 21, pro confirmare vacillantem et labantem. v. Græv. ad. h. l.

*Cohortatio**, Cluent. 50; ad Div. I, 7; Att. XVI, 13.

*Cohorticula**, parva cohors, ad Div. VIII, 6.

*Coinquinare**, stuprum inferre, Nat. D. II, 27.

Coitio. Q. fr. II, 15, *coitio* Memmii. ibid. III, 1, in candidatorum consularium *coitione*. Hæc est illa *coitio*, propter quam de ambitu condemnatus exsulavit Memmius, ad Div. XIII, 1. Est enim *coitio*, quum homines congregan-

tur rei malæ perficiendæ, tanquam tribuum corrumpendarum, causa. Cf. Arusp. R. 26; et Att. II, 18, est *coitio* candidatorum. Sed locus est dubius.

Colei, ad Div. IX, 22, testiculi. Nam sic est ap. Petron. 44, ubi vid. Scheff. *Colei* autem erat et nomen familiæ Lanuvinæ: unde *Colei* Lanuvini honeste dicebantur, turpiter autem Cliternini: nam ibi nulla familia *Coleorum*; ut, iis memoratis, ad aliud potius obscœnum vocabulum alludi videretur, ut ad κλειτορίδα, aut simile.

Colere. Att. XIII, 30, a te *colendus* est. Istæ autem χολωαῖαι non longum absunt a scelere. ad Div. VI, 12, amor *cultus* a te diligentissime. † Leg. II, 16, de ritibus patriis *colantur*. Sic Virg. de more. † N. D. I, 41, dii dicuntur *colere* homines, i. e. iis consulere, benefacere. ubi v. Dav.

Collatio, comparatio. Fin. IV, 27, *collatio* igitur ista te nihil juvat. † Congestio, collectio. Tusc. IV, 38 extr. quum philosophia ex *collatione* rationum constet. † Fin. III, 10, notiones fiunt rationis *collatione*, i. e. analogia, ut est ap. Senec. ep. 120. Diogenes Laert. in Zen. κατ' ἀναλογίαν dicit, ejusque exempla ponit Tytion et Pygmæum: ille fit augendo, bic minuendo κατ' ἀναλογίαν. † in re militari *collatio* est ipsum prælium, Or. I, 48. † concessio et attributio. fr. in Tog. concessione petitorum et *collatione* centuriarum prætorem factum. v. Gruch. de Com. I, 4.

Collatatus. Or. 56, *collatata* oratio, opponitur tenui, brevi, s. angustæ.

Collatus. Att. XIII, 18, res ad me sine controversia *collata* est, i. e. redacta Div. II, 55, castra castris *collata* esse, i. e. opposita.

Collecta, Gr. ἔρανος. Or. II, 57, *collectam* exigere.

Collectio. Brut. 88. *collectiones*, sunt ἀνακεφαλαιώσεις.

Collectitius. ad Div. VII, 3, miles tiro et *collectitius*, h. e. non delectus, sed raptim et promiscue coactus.

Collegium. Sen. p. R. 13, servos simulatione *collegiorum* nominatim esse conscriptos. *Collegia* erant, ex instituto Numæ Pompilii, sodalitates plebis, in quas ea descripta erat; de quibus v. Sigon. A. J. C. R. II, 12, et Manut. ad or. pro Sextio 15, ubi eorumdem *collegiorum* mentio. Sed deinde etiam de honestioribus dicitur, ut *collegium* consulum, prætorum, etc. frag. Cornel. I, tot sunt Cornelii, ut jam etiam *collegium* constitutum sit. ad Div. VIII, 12, *collegium* tentavit, i. e. *collegam*.

*Collidere**, comprimere, Nat. D. III, 12.

Colligare. Phil. XI, 11, *colligavimus* Brutum in Græcia. † Or. 34, uno libro *colligavit*. † Nat. D. I, 4, omnes inter se aptæ *colligatæque* videntur.

Colligatio, conjunctio. Off. I, 17, arctior *colligatio* est societatis propinquorum. † Div. I, 56, *colligatio* causarum. Fat. 14, omnia naturali *colligatione* fiunt. Hæc *colligatio* est nexus causarum efficientium et effectuum, quem hodie dicunt.

Colligatus, compositus. Univers. II; Off. I, 5; Nat. D. I, 4.

Colligere, comparare. Q. fr. I, I, omnium laudem undique *colligere*, ibid. II, 16, *colligere* gratiam dignitatemque. ad Div. II, 16, *collectam* gratiam effundere. † Att. VIII, 9, metuo, ne omnis hæc clementia ad unam illam crudelitatem *colligatur*. † ad Div. 5, 18, *colligere* se dicuntur, qui a magna animi perturbatione ad tranquillitatem redeunt. Dom. 33. † ad Div. IV, 3, *collectis* omnibus bellis civilibus, h. e. commemoratis ex ordine. Inv. I, I, *colligo* animo veteres civitatum maximarum calamitates, i. e. revoco omnes in animum. Add. Cat. III, 3; Or. III, 24; Ibid. I, 42; Off. I, 29; Cluent. 28; de Am. 17; Leg. I, 19; Cæcil. 22; Off. II, 16; Tusc. IV, 36. Quint. 16; Tusc. I, 24; de Div. I. 27.

*Collimare, Fin. III, 6, est, hastam dirigere aliquo; sed est etiam ubi significat scopum attingere et ferire, ut Div. II, 59. Hæc Ernest. Sed colli-

maro nunc omnibus videtur barbarum, recepimusque altero loco *collineare*, altero *collineet*.

* *Collineare*. v. supra.

Colliquefactus *, Cluent. 62.

Collocare. ad Div. II, 13, *collocare* rem militarem, est omnia constituere, apparare, quæ ad rei militaris necessitatem ntilitatemquo pertinent. Similiter Or. III, 8, *collocare* nuptias a poeta dicitur pro *contrahere*, sc. per sponsalia. v. Cujac. Obs. XI, 15. † *collocare* se alicubi dicuutur, qui domicilium alicnbi constituuut sibi, fortunarumque suarum sedem. Fin. v, 2, de Attico: ita se Atbeuis *collocavit*, ut sit pæne unus ex Atticis. Phil. II, 39, *collocatos* in agro Campano mimos. † *collocare* pecuuiam dicnntur, qui agros aut metalla emunt, aut fœnori dant. vid. v. c. Manil. 7; Off. II, 12; Cæcin. 4. Nostri, *placer son argent*. Unde eleganter Cicero sæpe hac dicendi forma utitur, beueficium *collocare*. Phil. III, 2, *collocare* patrimonium iu salute reipubl. i. e. impendere in salntem reipubl. quæ pecuuia nou perit. Hinc ductum etiam illud Verr. v, 14, ædilitas rectæ *collocata*. † Hine et variæ formæ dicuutur. Verr. I, 24, comites ejus item apud ceteros hospites *collocantur*. Tusc. v, I, totos se iu optimo vitæ statu *collocarent*. Cœl. 20, se in meretricia vita *collocavit*. Off. I, 44, *collocare* se totum in cognitioue et scieutia.

Collocatio *, positio; Off. I, 40; structura orationis, Orat. III, 43; ibid. I, 33; Or. 69. de puella quæ nnptum datur, Cluent. 56.

Collocupletare, Her. II, 18; ubi variant libri quidam ser. et edd. Sed est etlam c. 29.

Collocutio *. Att. XII, 1; ad Div. I, 9.

Colludere *. Verr. II, 24.

Collusio *. Dissimulata societas, Verr. III, 13.

Collusor *. Qui cum altero ludit. Phil. II, 23, 39; Ibid. v, 5.

Colluvio *. Sext. 7: Ar. Resp. 27.

Collybus. Att. XII, 6, in *collybo* est detrimeuti satis. Verr. III, 78, deductiones fieri solebant primum pro spectatioue et *collybo* (h. e. permutatione pecuniæ, *l'agio*).... uam *collybus* esse qui potest, quum omues utautur eodem geuere nummorum?

Colo. de vita Att. XII, 27; Her. IV, 14. de virtutibus, Inv. I, 3; Off. I, 2.

Color, ornameuta orationis. Q. fr. II, 15, pingam *coloribus* tuis, penicillo meo. Orat. III, 25, oruatur oratio geuere primum et quasi *colore* quodam et succo suo. Sic ibid. 52, *color* orationis oriri dicitur e tribus gcueribus, sublimi, medio et teuui. † Brut. 44, veritatis *color*. ibid. 46, urbanitatis *color*.

Colorare *, colore tiugere, vide Nat. D. III, 20; ibid. I, 39; Brut. 46; Or. II, 14.

Coloratus. Br. 46, oratio urbanitate *colorata*.

Columella *, Tusc. v, 23.

Columen *, fastigium; Divin. I, 11.

Columna. Sext. 8, adhærescere ad *columnam*. *Columna* Menia iu foro fuit, ad quam triumviri capitales de furibus et servis supplicia sumebant, uti Asconius tradit, ad Divin. in Cæcil. 16. Adde, et de debitoribus, qui satisfacere uon possent, qui suut furibus simillimi. Nam h. l. quidem de obærato sermonem esse nullum est dubium. Cf. iu primis Cluent. 13, ubi de Q. Mauilio IIIviro capitali; et iu h. l. Mauut. Adhærescere ad *columnam* igitur est, propter æs alienum ad *columnam* Meniam deduci, nec solvere debitum posse: allegoria ducta ab his, qui in scopulis adhærescunt, h. e. ad eos illisi naufragium faciunt.

Columnarius, ad Divers. VIII, 9. Apparet iude, fuisse de plebe homines, nullius pretii, iique aut propterea *columnarii* dicti, quod ibi rei essent (vid. *columna*), ut videtur Manutio ad h. l. aliisque; aut, quod potius crediderim, quia circa eam *columnam*

otii fallendi causa versarentur, similes anbrostranis et subbasilicanis, quos et ipsos inde dictos scimus, quod pro rostris et ad basilicas esse solerent. Comprehenduntur turba forensi, plebe urbana, de qua sæpe Cicero.

Columnarium, Att. XIII, 6, vectigal, quod solvitur pro *columnis* singulis, institutum, ut videtur, lege sumtuaria Cæsaris, quod nimii sumtus in *columnis* fierent. vid. Burmann. de Vectig. R., p. 205.

*Comatus**. Phil. VIII, 9; Gallia comata.

Combibo *. de artibus Phil. III, 2.

*Combibo**. compotator. ad Div. IX, 25.

Comedere. Att. VI, 1, nummos alicujus *comedere*. ad Div. IX, 20, ne tua bona *comedim*, antique pro *comedam* : de qua forma v. Heins. ad Virg. Æn. XII, 801. Bona sua *comedere*, etiam ad Div. XI, 21, occurrit.

Comes * ad Div. XIII, 71; Verr. II, 69; Tusc. IV, 19.

*Comicus**. Rosc. com. 10; Or, 20; de Sen. 36.

*Cominus**. de disputatione figurate de Divin. II, 10.

Comis. Fin. II, 25, *comis* in amicitiis tuendis. Ceterum qui *comis* dicatur, quid sit *comiter*, declarat Cicero ipse. v. *comiter*.

Comissatio. Mur. 6; Cat. II, 5, est convivium nocturnum tempestivum, in primis compotatio, cum vagatione nocturna per urbis vicos et plateas, adhibitis tædis et symphonia. v. Lamb. Bos de verbo κωμάζειν in Exercit. ad N. T.

Comissator. Attic. I, 16, *comissatores* conjurationis.

* *Comitari*. Tusc. V. 24, tardis mentibus virtus non *comitatur*. Sic et ibid. est. c. 31, et de Rep. II, 24, illi injusto domino.... fortuna *comitata* est.

Comitas *, urbanitas, morum elegantia, vide Att. VI, 6; Att. II, 14; Brut. 40; Mur. 31; Or. II, 43; Part. 6.

Comitatus, adj. Tusc. V. 39, puero uno *comitatior*.

Comitatus, Fin. II, 34, quid opus est tanto virtutum *comitatu*? † de adjutoribus. Marcell. 4, sed tamen multo magnoque *comitatu*. † Verr. III, 8, *comitatum* quærere, i. e. qui ejusdem sit conditionis, fortunæ, etc.

Comiter quid significet, docetur pro Balbo 15; nempe sine dolo malo. v. Græv. ad l. c. Drak. ad Liv. XXV, 12; Dukerus ad eumd. XXXVIII, 11.

Comites proc. et propr. sunt, quæ et *cohors* prætoria dicitur (v. supra); præfecti, medici, scribæ, aruspices. ad Att. VI, 11, legati et præfecti a *comitibus* distinguuntur.

Comitia. Q. fr. II, 15, *comitia* gratuita, in quibus nulla largitio versata est. Sen. p. R. 11, *comitia* justa, sunt centuriata. Verr. I, 7, mea *comitia*, h. e. in quibus petitor fui. Verr. II, 52, *comitia* etiam de electione sacerdotis per sortitionem in Sicilia facta, dicuntur. Cœl. 8, *comitia* pontificia, sunt creandis pontificibus, in quibus pontifices creantur; sic consularia, prætoria, etc. De generibus *comitiorum* suis locis agitur.

Comitialis. Q. fr. II, 2, dies *comitiales*, h. e. per quos *comitia* habentur, aut haberi possunt. Cf. ibid. 6. Sic Verr. II, 52, mensis *comitialis*.

Comitiatus maximus, Leg. III, 4, dicitur de *comitiis* centuriatis, quoniam in iis omnes ordines populi suffragia ferunt, in tributis plebs tantum.

Comitium, Brut. 84; Verr. I, 19; Div. I, 17; de Rep. II, 17, locus in foro romano, ubi, ut auctor est Varro, L. L. IV, 32, cuibant *comitiis* curiatis et litium causa, unde et nomen duxit. Nam consules olim, post prætores ibi jus dicebant, ut multis Livii locis patet. Ex eo aditus et in curiam.

Comitor *, Tusc. V, 35.

Commaculo *, Cœl. 7.

Commeare *, Manil. 18; Att. VIII, 9; Nat. D. I, 11; Nat. D. II, 19; Cœl. 16.

Commeatus, literæ, quæ potestatem dant abeundi; item venia illa ipsa. Verr. V, 43, cum *commeatu* Syracusis remansit. Add. ad Att. XIII, 41.

Commeditari *, diligenter memoriæ mandare, sæpius cogitando, Her III, 18.

Commemini *, , Tusc. I, 6.

Commemorabilis *, Nat. D. II, 52; Marc. 4.

Commemorare *, reminisci, de Sen. II. mentionem facere, de Amic. 20; Q. Fr. I, I; Planc. 40.

Commemoratio *, Q. Fr. I, I; Verr. 39; Or. 34; Arch. 11; ad Div. V, 12.

Commendare. Leg. II, 16, sacro *commendatum*, h. e. in templo depositum. † ad Div. XV, 20, Oratorem meum Sabino *commendavi*, i. e. credidi, tradidi tibi perferendum. ad Div. I, 3; VII, 29; Att. XIII, 19; Fin. III, 5, 9.

Commendatio. Fin. II, 12, Epicurus quum in prima *commendatione* voluptatem dixisset, h. e. in iis rebus, quæ nobis primæ a natura quasi *commendari* videntur, quod eas nostra sponte appetimus, et earum causa alias consectamur. † Planc. 13, *commendatio* dulcissima naturæ, h. e. quæ oritur a natura. Sic or. I. 26, probitatis *commendatio*. Brut. 25, *commendatio*, majorum. † Or. II, 87, oculorum *commendatio*, quum quas res memoriæ tradere volumus, eas oculis intuemur. Or. 31, hunc librum si minus nostra *commendatione*, tuo tamen nomine divulgari necesse est.

Commendatitius *, ad Div. V, 5; Verr. IV, 66.

Commendatrix *, Leg. I, 22.

Commendatus *, proprie ad Div. XII, 16; Balb. 18; Sext. 9. traditus, commissus, Leg. II, 9; Cluent. 12; Phil. II, 13; Phil. IX, 5.

Commentari dicuntur, qui cogitant et scribunt, quæ dicturi sunt: unde, quidquid accurate cogitamus aut scribimus, id *commentari* dicimur. ad Div. IV, 6, ut ante *commentemur* inter nos, qua ratione nobis traducendum si hoc tempus. Phil. XI, 6, quorum alter *commentatus* est mimos, alter egit tragœdiam. ad Div. VII, 1, te ipsum, qui id jam multos annos *commentaris*, docebo profecto, quid sit humaniter vivere. Br. 90, declamitantem *commentari*. Tusc. III, 14, futuras mecum *commentabar* miserias. Phil. III, 14, multos menses de libertate pop. rom. *commentati* atque meditati. Div. I, 41, *commentari* dicuntur magi Persarum, quum conveniunt, et inter se de rebus suis colloquuntur et deliberant. Or. III, 23, magister Samnitium gladiatorum dicitur *commentari* † particip. *commentatus*, passive; Brut. 88, sua *commentata* et scripta.

Commentarii *, libri historici, vide Brut. 75; ad Div. V, 12; Rab. Perd. 5; Brut 14. Off. III, 2; Fin. III, 3; Or. II, 55; Phil. II, 14.

Commentariolus. Fin IV, 4, a *commentariolis* suis discedere, h. e. a libellis, in quos præcepta de philosophia memoriæ causa congessimus.

Commentarius. Rabir. perd. 5. *commentarii* regum, sunt libri, in quibus leges, etc. regum scriptæ sunt, ut illa constitutio de judicando perduelli. Sed *commentarii* in genere sunt libri, in quibus memoriæ causa res perscribimus quascumque; unde de tabulis acceptorum et expensorum, de tabulis censoriis, libris pontificum sæpe dicitur.

Commentatio pro meditatione et exercitatione. v. *commentari*. Tusc. II, 18; Or. I, 33. Tusc. I, 30 extr. *commentatio* mortis. ibid. III, 16, *commentatio* parendi. Add. Or. I, 60; ad Div. XII, 1; Tusc. III, 32.

Commentatus *, Brut. 88.

Commentitius *, fictus, Rosc. Am. 15; Off. III, 9; de sententiis philosophorum, Nat. D. I, 8, 11; Fin. V. 30.

Commentor *, meditor, vide de Fin. V, 15; de Div. I, 41; de exercitatione oratoria, Brut. 88; ad Div. XVI, 26; Or. III, 23; Phil. XI, 6; Tusc. III, 3; ad Div. IV, 6; Phil. III, 14.

Commeo. Nat. D. I, 11, animum esse per naturam rerum omnem intentum et *commeantem*.

Commercium. Verr. III, 40 *commercium* in eo agro Panormitanis non est : pro potestate emendi agros. Cf. II, 50.

Commereo *, Or. I, 54.

Commetiri. Inv. I, 26, *commetiri* cum tempore, h. e. comparare.

Commigro *, Q. Fr. II, 3.

Commilito *, Dejot. 10.

Comminatio *, Or. III, 54.

Comminiscor *, confingo, Nat. D. II, 23; Fin IV, 16; Att. VI, 1.

Comminui. Att. IV, 3, re familiari *comminui.* † Off. II, 11, quem C. Lælius prætor fregit et *comminuit.* † notabilis est etiam hæc forma, ad Div. XIII, 12, non ut aliquid de commendatione illa *comminuam.*

Commisceo. Nat. D. II, 51, *commiscendorum* corporum libido.

Commiseratio *, pars orationis quæ misericordiam auditorum implorat, Or. II, 31; Or. III, 58.

*Commiserari**, Cæcil. 14.

Commissio. Att. XVI, 5, *commissione* Græcorum frequentiam non fuisse : sunt ludi Græci, certamina Græcorum, in quibus Græci homines, aut certe habitu Græco *committuntur.* Itaque post, Scis enim, quid ego de Græcis ludis existimem. Conf. ibid. XV, 26.

Commissura. Nat. D. II, 55, *commissuræ* ossium, etc.

Committere. Fin. III, 2, ludis *commissis,* i. e. cœptis. † Simpliciter pro scelus *committere.* Rosc. Am. 20, quum verisimile erit aliquem *commisisse.* † Cluent. 37, *committere* multam, pro facere, quo multa dignus fias, etc. Hinc sæpe dicitur pro eo, quod nos dicimus, *s'exposer;* ut Ver. I, 43, nemo *committeret.* † Rosc. Am. 5, *committitur* judicium inter sicarios, pro *habetur;* ducto tropo a pugna, quæ *committi* dicitur. † Rosc. A. 23, *committere* se in conclave. Verr. II, 4, *committere* se in conspectum populi. Sext. 54, se theatro populoque rom. *commiserit.* † Elegans est etiam hæc ratio. Verr. I, 32, *committere* incommoda sua legibus et judiciis, h. e. non ipsum vindicare, sed judicio persequi injurias suas. † Est etiam pro perdere, quum *committimus,* ut aliquid pereat. Verr. I, 10; II, 14, hereditas *commissa.* Sic Flacc. 21, *commissa* fiducia; hypothecæ *commissæ,* ut est ad Div. XIII, 56. Hinc ducitur elegans ratio pro Dom. 57, devotio convicta et *commissa;* quum accidit id, quod voto suscepto a diis consequi volumus.

Commodare. Verr. IV, 42, nomen suum alicui ad translationem criminis *commodare.* † pro *accommodare,* ad Div. XIII, 53, ei te *commodes.*

Commode. ad Div. XI, 23, *commode* de aliquo sentire; pro lepide, venuste. Verr. IV, 43, aliquid facete et *commode* dicere. de Am. 1; Att. II, 7; ibid. X, 3.

Commoditas. Inv. I, 25, corporis *commoditas,* i. e. habilitas ad res varias agendas. Rosc. Am. 4, de elegantia orationis : neque satis *commode* me dicere posse intelligo.... nam *commoditati* ingenium.... est impedimento. Sic de pulchritudine domus acceperim, Off. I, 39 : ad usum *accommodanda* est ædificandi descriptio; et tamen adhibenda dignitatis *commoditatis* que diligentia.

Commodum, adv. vix, modo. Att. XIII, 19, *commodum* discesserat Hilarus. ibid. *commodum* egeram, diligentissime.

Commodum. Fin V, 21, prima naturæ *commoda :* sunt habilitates propensionesque, quæ primæ se in hominibus exserunt, tanquam studium sciendi, cum hominibus versandi, etc. † quod nobis *commodatum* est. Verr. IV, 3, qui forum *commodis* hospitum, non furtis nocentium ornarent. vid. Salmas. de Usur. c. 7. † præmia militum. ad Div. XI, 2 extr. quod de *commodis* veteranorum laturus esset. † opportunitas, etc. ad Att. XVI, 2, *commodum* nostrum exspectare debet. † *Commodo* videtur adverbialiter poni pro *commode* ad Div. I, 1, in libris, qui habent, quod *commodo* facere pos-

sis. Sed alii addunt, *reipublicæ*, vel intelligunt *tuo*, quod alibi addit Cicero : ibid. XVI, 1, quod *commodo* valitudinis tuæ fieri possit.

Commodus, mitis, qui nec facile in rebus levibus, nec nimis irascitur. Q. fr. I, 1, atque in hoc genere (in irascendo) multo te esse jam *commodiorem* mitioremque nuntiant. Partit. 22, res *commodæ* et *incommodæ*. opportunus, Att. IX, 3; XIII, 16; Cæcin. 5; Mur. 31; de Am. 15; Her. IV, 18; Part. 22.

Commonefacio *, Her. IV, 24; ad Div. XIII, 72; Verr. IV, 64.

Commonefio *, Verr. V, 43.

Commoneo *, Verr. IV, 26; Her IV, 53; Fin. III, 1.

Commonstro *, Or. I, 46; ibid. II, 39.

Commorari. Or. 40, in sententia *commorari*. Add. Or. II, 70; Q. Fr. I, 3; ad Div. VI, 10; Sen. 23; Att. V, 12; Verr. V, 56; ad Div. XV, 4; Att. VIII, 19; Cluent. 13; Mil. 10.

Commoratio, quid in rhetoricis? ad Her. IV, 45.

Commotio *, motus, Fin. II, 13; affectus, Tusc. IV, 28; Tusc. III, 4; ibid. V, 4.

Commotiuncula, levis impetus febrilis, qualis esse solet jam debilitata et fracta febris vi. Att. XII, 11, Atticæ *commotiunculis* συμπάσχω.

Commovere, pro *movere*. Verr. V, 37, *commovere* castra ex loco aliquo. Q. fr. II, 6, perleviter *commoveri*, h. e. ægrotare. † de nummis. pr. Font. 2, fragm. nov. nummus nullus sine literis multis *commotus* est. Sic fere, c. 4, et pr. Flacc. 19, in qua nummus *commoveri* nullus potest sine quinque prætoribus, etc. † de philosophis, qui nova comminiscuntur. Acad. II, 6, Philo, dum nova quædam *commoveret*, etc. † Suscipere, moliri. Att. XVI, 15, hæc, quæ *commota* sunt, quorsum evadant : unde *commovere* se dicuntur, qui aliquid moliuntur. Catil. I, 2, ne *commovere* te contra rempublicam possis. † *Commoveri* quum de animo dicitur, tribus modis sumitur : primo, quum refertur ad ingenium, est, rationibus quibusdam eo perduci, ut aliquid verum falsumve putemus; deinde, quum de perturbationibus animi, quæ et *commotiones* animi appellantur, dicitur, plerumque certum aliquod *commotionis* genus indicat : ut, morte alicujus *commoveri*, pro terreri, aut tristitia affici. Ad voluntatem denique ubi refertur, significat, certis de causis nobis aliquid esse constitutum. Exempla pauca adjecimus : Arch. 5, unius nominis litura se *commotum* dixerit, i. e. propter unam lituram sibi tabulas suspectas esse. Muren, 19, *commovebar* ludis Antonii : timorem afferebant, ne mihi nocerent in petitione. † Or. II, 5, Græcarum disputationum memoriam *commoverat*, h. e. instaurarat, revocarat. † Or. I, 23, ingenium arte *commovere*, pro augere, acuere. † evertere, refellere, confutare. Or. II, 51, si convellere adoriamur ea, quæ *commoveri* non possunt.

Communicatio *, conjunctio, Fin. V, 23; Att. I, 14; Balb. 13. Figura rhetorica, Or. 39; Or. III, 53.

Communico ad Div. I, 7, de te *communicare* solet; ad me referre, deliberare. Acad. II, 1, itaque privabo illum potius debito testimonio, quam id cum mea laude *communicem*. Or. I, 15, *communicare* cum aliquo, pro consulere aliquem. Rosc. Am. 40, 49, res et ratio cum aliquo *communicari* dicitur, quem socium in commodis aut negotiis sumimus. ad Div. XV, 21, inimicitias mecum *communicasti*, i. e. inimicos meos pro tuis habuisti.

Communio. Mil. 36, bona, fortunas meas ac liberorum meorum in *communionem* tuorum temporum contuli : tecum *communicavi*. Adde etiam Tusc. V, 2; Rosc. Am. 22; Leg. 1; Or. I, 42.

Communis, vulgaris; quoad quæ omnibus *communia* sunt, vulgaria habentur, et adeo contemnuntur. ad Div. I, 9, abhorrent a præceptis com-

munibus. ibid. VII, 1, *communes* mimos spectarent semisomni. † Or. 33, *commune* judicium, de judicio populi. Dom. 18, *communia* tempora, quæ ad universam rempublicam pertinent. Balb. 5, *communis* imperii fines, i. e. nostri, rom. Sext. 1, *communis* libertas. ibid. 6, *communem* salutem reficere. Planc. 14, *communis* ille sensus in aliis fortasse latuit; h. e. alii fortasse dissimularunt dolorem, qui ad omnes pertinebat. Or. III, 29, quid in *communi* mente quasi impressum sit, est notio confusa, quam omnes habent, et quam evolvit philosophus. Pis. 40, *communis* salutatio, h. e. qua in omnes utimur, etiam ignotos. Or. II, 77, *commune* exordium, quod multis orationibus præmitti potest, et est in vitio. ibid. 17, *communes* literæ, sunt artes liberales, quibus omnes operam dare solent. Orat. III, 27, locus *communis* dicitur a rhetoribus, qui rem omnem ad genus refert, adeoque ad omnes formas pertinet. At Verr. II, 46, est locus publicus, ut forum, theatrum, porticus, etc. Phil. II, 4, homo vitæ *communis* ignarus; *un homme qui ne sait pas vivre*, ut nos dicimus; qui nescit, quæ omnibus, etiam inimicis, officia tribuenda sint, et vulgo tribuantur. Or. I, 49, versatus in causis forensibus atque *communibus*. Tironum causa monendum est, *communia* dici, quæ ad plures pertinent, adeoque *communia* dici posse etiam, quæ vulgaria alias dicuntur, ut supra notamus. Quid enim sunt *communia* præcepta, a quibus Ciceronis de Oratore libri abhorrent, nisi vulgaria, quæ in vulgaribus rhetoricis libellis occurrunt? Est tamen etiam aliquid inter vulgaria et *communia* discriminis. Vulgaria dicimus, quæ *communia* sunt omnibus, sed ita, ut hoc ipso verbo contemtum eorum significemus. *Communia* autem et ipsa ad plures, atque adeo ad omnes pertinent, sed sine contemtu. Sic dicimus *communem* sensum, *communem* rationem, *communia* præcepta, *communia* mala, vitium *commune*; sed simpliciter respicimus ad id, quod ad plures, aut ad omnes pertinet. † *communia* omnia habent significationem amicitiæ. ad Div. V, 21, nam tecum mihi esse *communia* omnia, ita quæ opto contingant, ut vehementer velim. Ita locum bene constituit Grævius. Sed sensus est : tibi amicissimus et familiarissimus esse cupio. † Verr. II, 46, 63, *commune* Siciliæ, i. e. universa Sicilia. Verr. I, 58, *commune* Milyadum. vid. de hac forma Heins. ad Ovid. Met. XII, 7.

Communitas. Fin. III, 20, *communitas* naturalis. ib. *communitas* civilis. ib. V, 14, prima *communitas* naturæ. Off. I, 7, vitæ *communitas* ibid. 16, *communitas* et societas humana. † Top. 6, res disjuncta a *communitate*. i. e. a genere ad speciem traducta, aut, in definitione, adjectis propriis ad *communia*.

Communiter *, Nat. D. II, 48; Rosc. Am. 37; Off. III, 20; Inv. II, 4; ibid. II, 49.

Commurmuror *, Pis. 27.

Commutabilis. Inv. I, 18, *commutabile* exordium. Add. Nat. D. III, 12; Mil. 26; de Am. 25.

Commutatio *, de Div. II, 42; Inv. I, 34; Att. I, 14; de Am. 21; Fat. 9; Her. IV, 28.

Commutare, cum abl. sine præpos. Agr. I, 5, possessionis invidiam pecunia *commutent*, ubi v. Turnebus. Add. Drakenb. ad Liv. XLIII, 5. Simili sensu, Her. II, 19, leve compendium fraude maxima *commutaverunt*. Cluent. 46, fidem suam et religionem pecunia *commutavit*, i. e. vendidit.

Comœdia *, Off. I, 29, imago veritatis.

Comœdus *, histrio comicus, Rosc. Com. II; Or. 31.

Compactio *, coagmentatio, Fin. V, 11.

Compacto, adv. Att. X, 12, ut *compacto* prohibiti videamur. pr. Scaur. fragm. nov. c. 12, itaque *compacto* cum matre Bostaris consilium cepit, etc. Cod. Ambrosian. habet

compecto, quasi a verbo *compeciscor*, quod Plautinum est, Pseudol. I, 5, 129.

Compactus *, coagmentatus, Fin. III, 22; Univ. 8.

Compages. Senect. 21, *compages*, corporis.

Compar (πάριτον), in rhetoricis quid? Her. IV, 20.

Comparabile, simile. Inv. I, 30, 42.

Comparare. Verr. I, 2, accusationem *comparare*, dicitur actor, quum ea conquirit, facit, quæ ad recte accusandum pertinent. Inv. I, 15, animum auditoris idonei *comparare* ad reliquam dictionem, h. e. facere, ut attendat reliquæ orationi. Quint. 3; Verr. I, 36, res, quæ in Gallia *comparabantur*, sunt fructus prædiorum Gallicorum, etc. item quæ in Gallia emuntur, et Roman mittuntur, etc. Omninoque pro emere, ut Verr. II, 34. † Quint 16, majores nostri *comparaverunt*, id est, statuerunt, sive potius, legibus, SCtis, aut aliis modis effecerunt, sc. aut ne quid fieret, aut ut aliquid fieret. Plura e Cicerone suggeret Passeratius ad h. l. ad Div. XII, 30 honore digni cum ignominia dignis non erant *comparandi*, h. e. non eodem modo tractandi. Item pro instituere; Mur. 36, hæc majores nostri *comparaverunt*. Est etiam ubi dicitur pro *comparando* demonstrare. Off. II, 5, deinde *comparat*, quanto, etc. Sic et Livius dixit II, 32 extr. Quint. I, ut ego cum patrono disertissimo *comparer*. Elegans ratio e ludo gladiatorum ducta, qui dicuntur *comparari*, quum paria gladiatorum deliguntur, h. e. constituitur, quis cum quoque contendat. *Comparatur* ergo patronus cum patrono, quia inter se de victoria contendunt. † Dicitur etiam eleganter elliptice, pro res necessarias, copias *comparare*. ad Div. XVI, 11, omnino ex hac quoque parte diligentissime *comparatur*; ubi vid. interpretes, et add. Gronov. ad Liv. XXXVI, 3, et XXXVIII, 12; et *comparatus* pro instructus ad aliquid agendum. Her. III, 3, iisdem locis et ad suadendum, et ad dissuadendum erimus *comparati*. Sic et substantivum dicitur in loco epistolæ ad Q. fr., qui mox profertur.

Comparate *, Top. 2.

Comparatio. Q. fr. I, 2 extr. quibus ego ita credo, ut nihil de *comparatione* mea deminuam; h. e. nihilo minus me contra eos comparem. Mur. 21, *comparatio* testium. Br. 76, ipsa *comparatio* disciplinaque dicendi. † Inv. I, 11, *comparatio* est pars constitutionis assumtivæ.

Comparativus. Inv. II, 25, *comparativa* judicatio: quid sit, ibi docetur.

Comparere *, apparere, Sull. 26; Or. 71; Brut. 52.

Compasco *, cum aliis pasco, Top. 3.

Compascuus †, ager est ubi vicinis communiter pascere jus est. Top. 3.

Compedes *, soleæ ligneæ quibus pedes constringuntur, vide Rab. Perd. 7; Tusc. I, 31; quodvis impedimentum, Att. VIII, 3.

Compellare, reprehendere, objurgare aliquem; item accusare in judicio, aut certe nomen deferre: proprie videtur idem esse, quod *interrogare*. Att. II, 2, Nigidius minatur in concione, se judicem, qui non adfuerit, *compellaturum*. ad Div. VIII, 12, *compellari* ea lege me voluerunt, qua, etc. Her. I, 14, mimus quidam Attium poetam *compellavit* in scena. Phil. III, 7, idem Q. Ciceronem *compellat* edicto, nec intelligit commendationem esse *compellationem* suam.

Compellatio, reprehensio, vituperatio, accusatio. Phil. III, 7, l. c.

Compelli. ad Div. I, 9, quum in hunc sensum alliciar beneficiis hominum, et *compellar* injuriis. Add. Inv. I, 1; Pis. 7; Acad. II, 34.

Compendiarius *, brevis, Off. II, 12.

Compendium *, lucrum. Rosc. Com. 16, *compendium* facere. Her. IV, 40, turpe *compendium*, etc.

Compensare. Flacc. 29, Catonis est dictum: pedibus *compensari* pecuniam. Est de remotis, sed salubriter emtis

prædiis: in his, Cato putabat, itinera propter longinquitatem tantum impensæ habere, aut certe molestiæ ut, æque cara esse, ac propinqua videantur. † Fontei. 4, Gallicorum bellorum pericula populo R. copiis armisque *compensarunt*.

Compensatio *, Her. IV, 25; Tusc. v, 33; Nat. D. I, 9.

Comperendinare. Act. 1. Verr. 11; pr. Scaur. 4, fragm. nov. est jubere reum iterum adesse, ut causa secunda vice agatur, et quidem in diem perendinum, ut tradit Asconius. Cf. *comperendinatus*.

Comperendinatio et *Comperendinatus*. Verr. 1, 9. Brut. 22, unum, quasi *comperendinatus*, medium diem fuisse.

Comperire, Att. 1, 14, Clodius....me tantum *comperisse* omnia criminabatur. Cicero in causa Catilinaria crebro dixerat, *Comperi* omnia. Ea res locum dedit dicteriis in Ciceronem, quum eum omnia *comperisse* risus causa dicerent. v. Casaub. ad h. l.

Competitor *, qui cum alio concurrit in petendis honoribus; Off. 1, 12.

Competitrix. Mur. 19, habui scenam *competitricem*. Eleganter. Antonius scenam argentatam in ludis dederat, collega Ciceronis in ædilitate: hinc metuebat Cicero, ne scena illa plus apud populum in petitione valeret, quam ipse; et scena petere consulatum pro Antonio videbatur.

Compilare. Mur. II, sapientiam ab ipsis *compilavit*. Add. Nat. D. 1, 31; Vat. 2; Or. 66.

Compingi, coerceri, includi. Or. 1, II, in judicia et conciunculas, tanquam in aliquod pistrinum, detrudi et *compingi*. Attic. VIII, 8, in Apuliam se *compegerat*.

Compita *, quadrivia, Rull. 1, 3.

Compitalia, Att. II, 3.

Compitalitius, dies, Att. VII, 7; ludi *compitalitii*, Pison. 4: solemnia, quæ in compitis agebantur.

Complanare *, Dom. 33.

Complecti. ad. Div. II, 6, si *complecti* hominem volueris. ibid. 8. da te homini: *complectetur*, mihi crede. Cf. ibid. 13. Dicitur de his, qui aliquem in amicos recipiunt, et liberaliter benefice que tractant. Hinc de Am. 15, fortuna quos *complexa* est. item Phil. v, 16, causam eam *complexus* est; pro ad eas partes accessit. † in agricultura et re hortensi *complecti* terram dicitur eleganter de plantis, quæ convalescunt, adhærescunt, comprehendunt. Hinc ductum videtur hoc Tusc. II, 4, quum philosophia idoneam *complexa* est naturam. Sequitur *insedit*. † pro concludere in syllogismo est; Invent. 1, 40, quemamodum ipsa conclusio dicitur *complexio*, ubi vid. † Tusc. 1, 22, Deum cogitatione *complecti* non possumus; nostri, *concevoir*. † ad Div. VI, 6, literis *complecti*: de re aliqua scribere, de poetis et historicis. † Att. II, 6, sic *complexus* sum otium, ut ab eo divelli non possim: sic delector, sic frui cupio otio. † consequi. ad Div. x, 12, eam facultatem habes maximam, quam quum *complexus* es, tene. † adjungere. Pis. 31 *complecteris* amplissimos viros ad tuum scelus. † passive est Tusc. v, 14 in eo genere, quo vita beata *complectitur*. ubi vid. Davis. Sic. Rosc. Am. 13, quo uno scelere omnia scelera *complexa* esse videantur.

Complementum. Or. 69, *complementa* numerorum, sunt verba inania, quæ inferciuntur periodis, ut eo numerosior cadat oratio, ut Asiatici facere solebant.

Complere pro *absolvere*, ut Græci πληρῶσαι Inv. II, 56 extr. Add. Phil. v, 6; Rull. II, 2; Brut. 84; Nat. D. II, 49; Att. XIII, 34; Or. 38; de Sen. 5; Fin. v, 24; Verr. III, 49; Fin. III, 13.

Completus, plenus. Verr. v. 57, *completus* mercatorum carcer. Cf. Acad. II, 40; Tusc. 1, 22; de Div. II, 58; Rull. III, 3; Or. 50.

Complexio, Her. IV, 14, est genus figuræ, dictum inde, quod duo genera exornandi *complectitur*, ut ibi ostenditur. Ibid. est de contractione

duarum literarum in unam. † Inv. I, 34, ponitur pro conclusione syllogismi, quæ inde *complexio* dicitur, quia propositionis et assumtionis conceptus non communes *complectitur*. † genus argumenti, quod *dilemma* dicunt alio nomine. Inv. I, 29. Or. III, 47, verborum *complexio*, est periodus. Sed Phil. II, 37, mira verborum *complexio*, est mira loquendi ratio. † Copia, Tusc. V. 10. cumulata bonorum *complexio*.

Complexus. Tusc. III, 20, *complexus* corporum, de coitu. Catil. II, 10, de *complexu* ac sinu, sunt familiarissimi cujusque. vid. Græv. ad. h. l. Nat. D. II, 40, restat ultimus et omnia cingens et coercens cœli *complexus*, i. e. ambitus, et est periphrasis cœli, quia omnia complectitur et ambit.

Complicare epistolam, Q. fr. III, 1. Off. III, 19, evolvere animi sui *complicatam* notionem.

Complorare, Dom. 37.

Componere. Att. VI, 1, *componere* actiones, dicitur de jurisconsultis, qui formulas actionum (v. *actio*) excogitant et scribunt. † disponere. Or. I, 31, *componere* inventa. Cf. II, 76. † numerose collocare. Brut. 17, verba *componere*. † comparare. Flacc. 26, *componere* dignitati alicujus suam. † pacem facere. Rosc. Am. 47, ut *componeretur*. † in re gladiatoria dicuntur *componi* gladiatores, qui secum pugnare jubentur. Opt. gen. or. 6, Æschines tanquam Æserninus cum Pacideiano *componitur*. † Conficere. Verr. IV, 16 *compono* hoc, quod postulo : fac, ut hoc confectum et absolutum sit.

Comportare *, vehere, Att. V, 18; Or. III, 24.

Compos, Nat. D. II, 18; compos rationis, Att. IX, 4; Or. I, 48; Sext. 69.

Composite. Or. I, 15, *composite* dicere i. e. disposite, ordine.

Compositio. Fin. III, 22, *compositio* disciplinæ, est, quem vulgo vocant nexum, ordinem *systematicum*. † Dicitur eleganter de gladiatoribus, quum deliguntur, qui inter se pugnent, quod et *comparare* dicitur, quia comparantur inter se, qui sint pares. Horat. Thrax est Gallina Syro par? ad Div. II, 8, ut mihi gladiatorum *compositiones* mitteres. † pax fœdere, aut quacumque decisione conciliata. Rosc. Am. 12, per *compositionem* servare suos cives. Phil. II, 10, *compositionis* auctor. † mixtura certa. Nat. D. II, 58, *compositiones* unguentorum.

Compositor *, qui disponit, Or. 19; Leg. II, 12.

Compositus, paratus. Act. I, in Verr. II, *compositus* ad judicium. † fictus. Verr. III, 61, *compositum* crimen. † numerosus. Or. 70, *compositus* orator. Add. Her. IV, 46; Leg. I, 13; Or. I, 12; Her. I, 7; Or. 61; Rull. II, 20; Cœcil. 14.

Compotatio, de Sen. 13.

Compotor, Phil. II, 17.

Compransor, Phil. II, 39.

Comprehendere. Attic. XII, 21, verbis luculentioribus et pluribus rem eamdem *comprehenderat*, i. e. expresserat. † pro complecti, conciliare sibi. ad Div. XIII, 15, adolescentem humanitate sua *comprehendere*. Cœl. 6, *comprehendere* multos amicitia, tueri obsequio. † Fin. V, 10, est enim infixum in ipsa natura, *comprehenditur* suis cujusque sensibus, sic, ut, contra si quis dicere velit, non audiatur. † deprehendere. Catil. III, 1, qua ratione investigata et *comprehensa* sint. ibid. 7, duces captos et *comprehensos* tenetis. Cluent. 16, *comprehenderetur* res. Flacc. 16, totius testimonii fictam audaciam manifesto *comprehensam* atque oppressam teneri. † intelligere. Or. I, 18, si quis omnium rerum atque artium rationem naturamque *comprehenderit*. ibid. 23, res scientia *comprehensæ*. † Nat. D. II, 32, natura concipiens et *comprehendens* semen.

Comprehensibile (καταληπτὸν), est philosophorum verbum, quo significatur id, quod ita insignitum est a

vero, ut non possit eodem modo et a falso; sive, visum expressum et effictum ex eo, unde est, qualia esse non possunt ex eo, unde non sunt. v, Acad. I, II; II, 6.

Comprehensio, verbum philosophiæ stoicæ (κατάληψία), dicebatur actus intelligentiæ, quum visum arripit, ex eo effictum, unde est, quale esse non potest ex eo, unde non est, v. Acad. I, II. † Fin. v, 9, una *comprehensione* omnia complecti. † Brut. 8, *comprehensio* verborum, est periodus. Cf. Or. 67; Brut. 44. † Nat. D. II, 59, *comprehensio* rerum consequentium cum primis, est, quum intelligimus, quid ex quoque sequatur.

*Comprehensus**, captus, Cat. III, 7; Flacc. 27. Collectus, Fin. II, 7; cognitus; Fin II, 2; Or. I, 23.

Compresse, tenuiter, breviter. Fin. II, 6, quod latius loquerentur rhetores, dialectici autem *compressius*.

Compressio. Brut. 7, crebri sententiis, *compressione* rerum breves, et ob eam ipsam causam interdum subobscuri.

Compressus *, Ar. Resp. 25; Dom. 6; Tectus Dom. 24; cohibitus, Cœl. 31; de Div. I, 29; Fat. 5.

Comprimere, occultare, celare. Dom. 8; Verr. III, 77; Att. v, 21, *comprimere* frumentum. ibid. x, 4, delicta alicujus *comprimere*. † ad silentium redigere. Fin. II, 17 qui animi conscientiam non curet, quam scilicet *comprimere* nihil est negotii. † coercere, domare, reprimere. Phil. II, 9, impetum oppilatis scalis *comprimere*. Nat. D. II, 59, *comprimere* gestientem. Fat. 5, naturam ita esse edomitam atque *compressam* doctrina.

Comprobare. Nat. D. II, 3, numen deorum *comprobare*, h. e. credere deos esse. Add. Manil. 24; Cæcin. 25; Verr. II, 48; Cœl. 24.

Comprobatio *, Fin. v, 22.

Comprobator *, Inv. I, 28.

Compromissum est, quum utraque litigantium pars promittit, se arbitri sumti sententia staturam; ni fecerit, certam pecuniam, ut in sponsione, amissuram. v, *compromittere*. v. Rosc. Com. 4. Verr. II, 27, judicium de *compromissis*. ibid. pœnis, *compromissis* que interpositis, etc. Sed quoniam illud genus *compromissi* inde dicitur, ut ex notatione intelligitur, quod uterque promittit, et inter eos de re convenit, *compromissum* in genere dicitur omne id, de quo inter duas partes convenit. Sic ad Div. XII, 30, et *compromisso*, et jurejurando impediri. pr. Scaur. 8, fragm. nov. *compromisso* Sardorum.

Compromittere dicuntur, inter quos de re quacumque convenit, quique aliquid de communi sententia statuunt se facturos, interposita arbitraria pœna. Q. fr. II, 15, tribunitii candidati *compromiserunt*, etc.

*Comptus**, compti capilli, Pis. II; compta oratio, de Sen. 9.

Compungere. Or. II, 58, *compungere* se suis acuminibus: de dialecticis, in primis stoicis, dicitur, qui dissolvere inexplicabilia a se reperta ipsi non possunt. Sed de stigmate notatis, Off. II, 7, *compunctus* notis Threiciis.

Computare *, rationes subducere, Phil. II, 37.

Conari, pro posse; *conari* cum effectu, sive pro actione ipsa. in Cæcil. 14, de Hortensio: nunquam ullo artificio me pervertet, nunquam ingenio me suo labefactare atque infirmare *conabitur*. Sic. Verr. II, 14, leviore illo artificio aggredi *conatur*, pro aggreditur. † in animum inducere, decernere. ad Div. v, 4, qua induetus ad te scribere sum *conatus*.

Conatus *, actus aliquid tentandi vide, Or. II, 29; Cat. I, 5; Phil. X, 15; vis in agendo, vide Quint. 14; Nat. D. II, 47.

* *Concalefacio*, atque adeo *concalfacio*, proprie, Orat. II, 78; Tuscul. I, 18. Figurato sensu, fragm. epist. apud Non. II, 182, nos Ventidianis rumoribus *concalfecimus*.

Concalesco *, Tusc. I, 18, corpora concalescunt.

Concalleo, Nat. D. III, 10, *concalluit* manus opere. Att. IV, 16.

Concavus *, nat. D. II, 59; Fat. 7.

Concedo, permitto. Agr. I, I, agros *concedere*. v. et *concessio*. Cf. Rosc. C. 6; Verr. I, 12; Quint. 30; de Am. II; Off. I, 33; Or. I, 13. † cedo. ad Div. IV, 3, *concedo* nemini, etc. Att. XIV, 18, neque ei quidquam in desperatione *concedo*. Verr. II, 44, ut vix Apronio de familiaritate *concedere* videatur. Rosc. Am. 40, de arte *concedere*. Huc pertinet locus Catil. I, 9, ubi Grævius habet *cedere*, maleque negat *concedere* sic dici. † condonare. Verr. I, 49, quid est aliud peccata *concedere* omnibus? Cf. Or. III, 51; Rosc. Am. I, neque temere dicto *concedi* potest. ad Div. VI, 6 non putat se sustinere posse causas multorum, si sibi, cui justius videtur irasci posse, *concesserit*. In primis eleganter dicitur *concedere* aliquem alicui, quum alicui ignoscimus alterius causa, v, c. Marcell. I, quum M. Marcellum senatui populoque R. *concessisti*. Prov. Cons. 18, *concedere* inimicitias reip. Cf. Ligar. 12; Cluent. 69. Etiam judices eleganter dicuntur *concedere* alienis peccatis, quum absolvunt criminibus convictos. Verr. III, 96. † Dom. 36, remp. *concedere* unius discessu. Si vera est lectio, *concedere* h. l. est abire. Sed commodior est lectio altera, quam habet Græviana, *concidere*. † Rosc. Com. 6, crimen gratiæ *concedebas*, h. e. criminabare, gratiæ a Fannio ineundæ causa. † Cat. I, 9, *concedere* reip. temporibus dicuntur, qui ferunt et faciunt, quanquam inviti, quæ reip. tempora postulant. † Phil. II, 2, petitionem alicui *concedere*, est abstinere a petendo, alterius causa. † obtemperare. Cæcin. 24, *concedere* JC tis. † Tusc. II, 7, ei *concedendum* est gemeni, h. e. non reprehendendus est, sed ei permittendum est, ut gemat. Cf. Verr. I, 49; Or. III, 51; Rosc. Am. I. † aliquid assensu comprobare, Nat. D. I, 32; ad Div. I, 2; de Div. II, 49; ibid. II, 50.

Concelebrare. Inv. I, 3, studia *concelebrata* ab optimis, etc. sunt diligenter tractata et culta. Manil. 21, omni studio visere et *concelebrare*, h. e. magna frequentia honestare.

Concentio, Sext. 55, quasi *concentus*.

Concentus. proprie Fio. IV, 27; Leg. I, 7. † Div. II, 15, *concentus* naturæ, est συμπάθεια. Or. III, 6, *concentus* doctrinarum, est nexus et cognatio earum.

Conceptio. Inv. II, 19, ibi omnis *conceptio* privatorum judiciorum constituitur. v. *concipere*, init. † de Div. II, 22. conceptio, contra naturam fortasse, sed partus necessarius.

Conceptus *, de plantæ semine, de Div. II, 32; Cluent. II; meditatus excogitatus vide, Mur. 39; Nat. D. III, 36; act. I, in Verr. 14; Rosc. Am. 24; Tusc. IV, 9; Sull. 24. Perpetratus Verr. IV, 32; cognitus, Fin. II, 2; Cluent. 48.

Conceptus *, conceptio, de Div. I, 42; Univ. II.

Concerpo *, Att. X, 14; epistolas concerpito. † conviciis lacessere, ad Div. VIII, 6.

Concertatio verborum, Tusc. II, 13, λογομαχίαι de Div. II, 30; Or. I, 43; Fin. I, 8; Or. II, 17.

Concertatorius. Brut. 83, Thucydides hoc forense *concertatorium* judiciale non tractavit genus.

Concerto *, Manil. 10; Att. III, 12.

Concessio. in Tog. Cand. *concessio* competitorum. v. *concedere*. † Agr. III, 3, *concessiones* agrorum. Differt *concessio* ab assignatione. In illa est simplex permissio occupandi, fruendi, etc. v. Turneb. ad h. l.

Concessus, vox in ablat. casu tantum usurpata, Cœl. 12; ad Div. IV, 6; Tim. 14. Sic etiam de Rep. I, 33, populi *concessu*; II, 21, *concessu* civium.

Concha *, Or. II, 6; Nat. D. II, 48.

Conchyliatus, purpureus. Phil. II, 27, *conchyliata* peristromata.

Conchylium *, de Div. II, 14; Pis. 27; Verr. IV;

Concidere. Q. fr. II, 4, Vatinium arbitratu nostro *concidimus*, sc. in oratione, s. potius interrogatione in Vatinium, qua ei, quidquid a tribunatu sceleris conceperat, objecit. Phil. XII, 5; ibid. V, 11; Nat. D. I, 33. † damnare. Q. fr. II, 6, ceteri *conciduntur*. † verberare. Verr. I, 47, virgis plebem R. *conciderit*. † Or. 69, *concidere* sententias dicuntur, qui minutos numeros sequuntur, non periodis utuntur. † refellere, et quidem paullo acerbius. Nat. D. I, 33, *concidere* aliquem totis voluminibus.

Concidere. Or. 43, quum meæ artes *concidissent*, h. e. nullus earum usus amplius esset. Acad. II, 47; artificia concidunt; sic et Verr. IV, 6; Manil. 7; Or. II, 86; conclave concidit, de Div. I, 35; Brut. II; Tusc. I, 37; de Div. II, 58; animus concidit, Dom. 52; Att. I, 16; Att. III, 10; fortuna concidit, Red. in Sen. 7.

Conciliare. Verr. II, 55, *conciliare* pecuniam, pro capere injustis modis, eripere. Cf. ibid. 58; III, 30, 84. Add. Or. 49; Arch. 8; Dejot. 14; Or. II, 51; ad Div. IV, 13; Fin. I, 5; Manil. 24; Att. I, 1; Or. II, 43; ad Div. V, 7; Off. I, 16; ad Div. XII, 23; Ar. Resp. 27; Fin. III, 5; Rosc. Am. 22; Acad. II, 42.

Conciliatio. Fin. III, 6, prima *conciliatio* hominis. v. *commendatio*. † Nat. D. II, 31, inter se civili *conciliatione* et societate juncti.

Conciliatricula. Sext. 9, blanda *conciliatricula*, dicitur nobilitas esse, ut natura, *conciliatrix* et quasi sui lena. Nat. D. I, 27; quæ sibi quemque conciliavit et commendavit.

Concilium *, congregatio, de Div. I, 24; Tusc. I, 72; Off. III, 5; de Sen. 23; Off. III, 9; Inv. II, 17; Fin. II, 4.

Concinne distributus, Or. II, 19, est, e dialecticorum præceptis. Rosc. C. 17; facete, Nat. D. II, 27.

Concinnitas, Or. 25, præsertim de figuris.

Concinnitudo, Inv. I, 18; eadem, quæ *concinnitas*.

Concinno *, compono, ad Div. XII, 16.

Concinnus, Or. 19, sententias *concinnas* magis exquirunt, quam probabiles philosophi; h. e. quæ magis propter acumen placeant, quam veritatem. Elegans, Q. Fr. III, 1; Pis. 25; Or. III, 25, 53; Or. 6.

Concino. Fin. V. 28, videsne, ut hæc *concinant*? Nat. D. II, 7, omnibus inter se *concinentibus* mundi partibus. Sext. 21, *concinere* fata. Sed Græv. *canere*. Add. Tusc. I, 44; Æcon. I.

Concio. Att. IV, 2, *concionem* alicui dare, dicuntur magistratus, quum privatum hominem, cui ex Rostris cum populo agendi potestas non est, in *concionem* producunt, eique dicendi potestatem faciunt. Red. in Sen. 5; Fin. II, 74; † oratio ad populum. ad Div. X, 33, epistola *concionibus* similis. ibid. II, 12, ita tumultuosæ *conciones* afferebantur. † Or. II, 84, funebris *concio*, sc. in qua laudatio habetur.

Concionalis. Q. fr. II, 5, senatus clamor prope *concionalis*. Att. I, 16 *concionalis* hirudo ærarii, misera ac jejuna plebecula.

Concionari. Tusc. I, 49, velut e loco superiori *concionandum* : de re, quæ graviter dicenda est. † Sext. 55, de histrionibus dicitur, quia clara voce agunt, ut ii, qui pro Rostris *concionantur*. Add. Att. IX, 18; Q. Fr. II, 6; ad Div. X, 31; Tusc. V, 20.

Concionarius populus, Q. fr. II, 3.

Concionator, Catil. IV, 5, homo turbulentus, populum concitans *concionibus*.

Conciuncula *, brevis concio, Att. II, 16.

Concipere. Q. fr. II, 15, vadimonium *concipere*, h. e. formulam dare, qua vadimonium promittitur, quod est proprium JCtorum. Off. III, 29. † excogitare. Ar. Resp. 26, *conceptum* est justitium et meditatum. Græv. e Franc. malebat *concoctum*. Sed v. *concoquere*. Hinc pro consequente ponitur, h. e. pro ipso facto. Tuscul. I, 30, qui frau-

des *conceperint*. † *concipi*, pro oriri. Nat. deor. III, 38, *conceptus* a se ipso dolor, opponitur immisso divinitus. † contrahere. Act. I, in Verr. 16, *concepta* huic ordini turpitudo.

Concisio. Partit. 6, est oratio per incisa, cæsim facta vel fusa. Cf. Or. 67.

Concisus. Or. II, 14, disputationes angustæ et *concisæ*. Or. 13, *concisus* minutis numeris, i. e. utens membris brevibus, etsi numerosis et venustis, sine periodis.

*Concitare**, commovere, vide Or. I, 53; ibid. II, 58; Inv. I, 54; ad Div. II, I; Verr. V, 8; Mur. 31. excitare ad seditionem, vide ad Div. X, 33; Acad. II, 47; Mil. 20; ad Div. XV, 4; Cat. IV, 3. Incitare, Brut. 89; Or. I, 47.

Concitatio. Tusc. V, 15, 16, *concitationes* animi : πάθη.

*Concitator**, auctor seditionis, Dom. 5.

Concitus ad rixam, Cæcin. 5, i. e. litigiosus, rixosus.

Conclamare. Phil. VI, I, quum vos (de populo) universi una mente atque voce iterum a me conservatam esse remp. *conclamastis*. Flacc. 7, quod Mithridates.... se velle dixit, id sutores et zonarii *conclamarunt*.

*Conclave**, Rosc. Am. 23; Verr. IV, 26; Or. II, 86.

Concludere. Div. I, 32, rationem *concludere*. Or. 51, absolute *concluderetur* oratio. v. *absolute*. vid. et ad Div. XII, 16. † Acad. II, 26, quatuor sunt capita, quæ *concludant*, nihil esse, quod percipi possit. Includere, Fin. V, 20; Verr. V, 37; Mur. 20.

Concluse. Or. 53, *concluse* apteque dicere : de numerosa oratione in clausulis periodorum.

Conclusio. Or. II, 8, *conclusio* verborum, est periodus, in qua verba numerose collocata sunt. Cf. ibid. III, 44. Or. 50, *conclusio* sententiarum est, quum sententiæ apta periodo comprehenduntur. Inv. I, 29, simplex *conclusio*, quid sit? Add. Her. II, 30; ibid. IV, 30; Q. Fr. I, I; Inv. I, 52; de Div. II, 49.

Conclusiuncula. Acad. II, 24, *conclusiunculæ* fallaces. Tusc. II, 18, *conclusiunculæ* contortæ et minutæ.

Conclusus. Or. 5, *conclusa* oratio, est structa, numerosa. Or. I, 42, *conclusa* artibus dicuntur, quæ ad formam artis redacta sunt. Verr. II, 34, facinus crudelitate perfectum et *conclusum*.

*Concœnatio**, de Sen. 13.

Concoquere, probare. ad Div. IX, 4, an hæc κρίσις quam noster Diodotus non *concoquebat*, h. e. quæ probari ei non poterat. † Rosc. Com. 15, tibi vero diu deliberandum et *concoquendum* est. Sed Grævius legendum putat *coquendum* : quod coquere consilia dicatur de deliberationibus, non autem *concoquere*, quod est probare. In quo sibi non satis constat vir doctus. Nam. ad Ar. Resp. 26, pro *conceptum* justitium e Franciano malebat *concoctum*. Ibi autem de excogitata et deliberatione inventa re sermo est. Atque ut doceret, *concoquere* hoc modo dici, utebatur hoc loco e Rosciana, quem tamen refictum cupierat. Certe non est verosimile *conceptum* in *concoctum* mutatum : est enim facilis sententia, et obvius vocis significatus. Sed *concoctum* potuit in *conceptum* mutari, quod hoc sensu dici posse non putaret, sive librarius, sive grammaticus. Neque tamen propterea in Rosciana quidquam mutandum. *Concoquere* est valde coquere : valde enim cocta res *concoquitur*. Illud etiam dicere attinet, composita ex *cum* sæpe pro simplicibus poni, ejusque rei ignoratione deceptos grammaticos interpolasse auctores (v. *concurrere* et *concursare*) : sed id fit non sine quadam vi, quæ intendit significationem simplicis. Ceterum Grævii ad l. c. nota adducti Drakenb. et Duk, ap. Liv. XL, 10, in verbis : clandestina *concocta* sunt consilia, corrigendum putabant *cocta*. Infeliciter. † ad Q. fr. III, 9, hæc odia non sorbeo solum, sed etiam *concoquo*, i. e. fero, contemno.

*Concordia**, consensus, Verr. III, 9; ad Div. XII, 15; Cluent. 55; Æcon. I.

Tranquillitas animi, Fin. I, 14; ibid. III, 6.

*Concorditer**, Rab. Perd. 5.

*Concordo**, Tusc. IV, 13.

*Concors**, Lig. 2; fratres concordissimi. concors civitas, Leg. III, 12, Univ. 10.

*Concredere**, Quint. 20; Rosc. Am. 39.

Concrepo. Off. III, 19, ut si digitis *concrepuerit*. Agr. II, 30, qui, simul ac decemviri *concrepuerint* (int. digitis), expediti ad cædem esse possint.

*Concresco**, Nat. D. II, 10.

Concretio. Tusc. I, 27, mens segregata ab omni *concretione* mortali; h. e. libera a partium mixtione, et conjunctione; in qua nihil duplex, nihil mixtum, nihil coagmentatum, ut eodem loco dicit. Nat. D. I, 24; Univ. 6.

Concretus, crassus. Nat. Deor. II, 23, nimis *concreti* humores. ibid. 16, cælum crassum et *concretum*. † natus, ortus. Tusc. I, 24. † compositus e diversis partibus. Tusc. I, 27, nihil est in animis mixtum et *concretum*.

*Concubina**, Or. I, 40.

*Concubitus**, Nat. D. I, 16.

*Concubius**, de Div. I, 27.

*Conculcare**, contemnere, Pis. 26. Flacc. 22. vehementer vexare, Att. VIII, 11.

*Concumbo**, Inv. I, 29.

Concupisco. ad Div. X, 9, *concupisco* mihi nihil, contra quod ipse pugno. Add. Fin. I, 16; ad Div. X, 8; Cluent. 9; Parad. 6; Tusc. IV, 10.

Concurrere, de uno homine, sed anxie et studiose currente. Quint. 16, non statim ad Aquilium *concurrisses*. v. *concoquere*, *concursio*. † Att. XVI, 3, *concurrere* nomina, dicuntur, quum pecunia debita non solvitur ad diem, adeoque destituimur. † Or. 59, confestimque verba *concurrunt*; i. e. sua sponte occurrunt animo, in mentem veniunt dicenti, et se ipsa ei offerunt.

Concursare, de singulis, vario significatu. Rosc. Am. 29, qui tum dies noctesque armati *concursabant*. Verr. V, 31, prætores obire provinciam et *concursare* consueverunt. ibid. 12, quum *concursant* ceteri prætores; h. e. quum peragrant provinciam, obeunt fora, et juris dictionem exercent.

Concursatio, studium, contentio etiam singulorum hominum. Sull. 23, ejus *concursatio*. ad Div. I, 1, Libonis et Hypsæi non obscura *concursatio* et contentio, etc. † Agr. I, 3, *concursatio* decemviralis, de peragratione provinciarum a Decemviris suscipienda. † tumultus. Dom. 6, *concursatio* puerorum nocturna. † Div. II, 71, cedo, qui sit ordo, aut quæ *concursatio* somniorum. † Brut. 69, C. Cosconius.... eam verborum copiam....præbebat populo, cum multa *concursatione* et clamore; h. e. ut populus *concursaret* ad eum audiendum, et clamores faceret. Vel, de ipso concursante in Rostris.

Concursio. Verr. I, 30, quid hujus lacrymas et *concursiones* proferam! ubi Hotomannus malebat *concursationes*. v. *concurrere*. Acad. I, 3; Fin. I, 6; Top. 20; Or. 44; Her. IV, 12; Or. III, 54.

Concursus, tumultus, Sull. 5, lapidatio atque *concursus*. Catil. I. 1, *concursus* bonorum. Hinc et illud Acad. II, 22, sustinere non potuit *concursum* omnium philosophorum, sc. contra disputantium. † structura. Orat. III, 43, *concursus* verborum hiulcus. † Dejot. 10, *concursus* facere, de eo, quo conspecto homines concurrere solent. † multitudo. ad Div. VII, 33, *concursus* occupationum. Fin. II, 34, *concursus* honestissimorum studiorum.

*Concutio**, Tusc. IV, 8; concutere rempublicam, Phil. II, 42.

Condecentia, Or. III, 51. Pearcius autem e mss. restituit *decentia*; quod illud nullam auctoritatem idoneam habet.

Condemnare. Verr. V, 69, omnium mortalium sententiis *condemnavi*, i. e. feci, ut *condemnaretur*, de accusatore; ut alii quoque dixere: Plin. 34, 2, Verres, quem Cicero damnaverat; Livius, VII, 16 extr. etc. ibid. II, 8, sibi

condemnat, Veneri absolvit, h. e. absolvit quidem, ne quid Veneri dare cogatur; sed tamen cogit sibi dare, ut absolvatur. Cæcin. 31, *condemnari* sponsionis. † Cluent. 22, nullo præjudicio facto ex ipsa causa *condemnare.*

Condere Verr. v, 29, *condere* in carcerem. † *condere* alicujus laudes, Att. I, 16, i. e. celebrare. v. Burm. ad Albinov. 343. Ædificare, Cat. III, 1; componere; Tusc. IV, 41; Att. I, 16; abscondere, Nat. D. II, 63; Cluent. 26; Rull. II, 26; Verr. IV, 63.

Condicere. ad Div. I, 9, denuntiare alicui, nos ad cœnam venturos. v. Hotom. ad Rosc. Com. 9.

Condimentum. Q. fr. I, 1, multis *condimentis* humanitatis mitigare. Add. de Am. 18; Fin. II, 28.

*Condiscipulus**, Att. v, 19.

*Condisco**, Disco, Quint. 3; Planc. 5.

Conditio, status hominis. Off. I, 13, infima *conditio* est servorum. † voluntas alterius, arbitrium quod nobis præscribitur, etc. Verr. III, 62, venire ad *conditiones* alicujus, pro facere, quod quis vult. Quint. 6, perduceret eum ad suas *conditiones.* Att. IX, 15, utar *conditione* Cæsaris, qua se. mihi veniam dare vult. ibid. VIII, 15, accedere ad *conditionem,* i. e. accipere. ibid. VII, 13, tempus *conditionum* amissum est. † pactio, transactio. Act. I in Verr. 6, mansit in *conditione.* ad Div. VI, 2, armis *conditione* positis. Off. I, 7, sunt privata nulla natura, sed aut veteri occupatione, aut lege, pactione, *conditione,* sorte. Cf. Quint. 22. † jus. Quint. 28, *conditione* pari uti. Verr. I, 54, *conditione* optima esse dicuntur in redimendo, qui præcipuum aliquod jus habent redimendi, ut ad ipsos potius, quam ad alios res redimenda perveniat, jus προτιμήσεως; Agr. III, 2, optima *conditione* prædia: pro quo dicitur sæpissime *optimo jure.* † Sed. Verr. II, 59, optima *conditione* locare, est quam minimo pretio. Q. fr. II, 2, bona *conditio,* de emtione. Att. XII, 3, Vecteni *conditio* semisse: versura a Vecteno sub usuris semissibus. † natura rei. Marcell. 4, a quo *conditio* visque victoriæ devicta est. ibid. 3, quæ naturam et *conditionem,* ut vinci possent, habebant. † largitio. Q. fr. I, 1, nullius pecuniæ *conditione* ab integritate deduci. Manil. 23, quibus *conditionibus,* quibus jacturis homines in provincias proficiscantur. Ita scilicet capio: nam *conditio* ponitur pro eo, quod est in *conditione.* J. Fr. Gronovius autem, de Sest. IV. 4 extr. pactiones, cautionibus et syngraphis factas, interpretatur; sed addit: promissa pecunia, vel gratia. † Similis usus hujus vocis est, quum ponitur pro nuptiis, quia fiunt sub *conditione* dotis; s. pro femina, quam uxorem ducimus dotis ratione habita. de Am. 10, uxoria *conditio.* Phil. II, 38, filiam ejus, sororem tuam, ejecisti, alia *conditione* quæsita, et ante perspecta. Ad q. l. v. Abram. et Græv. † Hinc deinde simpliciter dicitur de feminis et viris, quibuscum res est, etiam extra conjugium. Cœl. 15, Claudia dicitur *conditiones* legere, h. e. adolescentes, viros, quibuscum cubet; ubi vid. Abram. Cf. Gron. Obs. I, 6, et Græv. ad Sueton. Aug. 69. v. *perspicere.* † Flacc. 10, tamen in *conditione* atque exemplo pertimescenda videantur. Mur. 28, iniquam legem, judices, et miseram *conditionem* instituet periculis hominum. Catil. II, 7, *conditionem* miseram non modo administrandæ, sed etiam conservandæ reip. Et sic sæpissime *conditio* dicitur. † Rab. perd. 5, *conditio* et expectatio. Ibi *conditio* est, quam philosophi *possibilitatem* dicunt; quum aliquis est eo loco, statu, etc. ut ei aliquid accidere possit.

Conditio. Nat. D. II, 58, *conditiones* ciborum.

Conditor. Sen. p. R. 6, *conditor* convivii.

Conditus, repositus ad usus futuros. Verr. II, 2, id non apud eos nasci, sed domi *conditum* putaremus. Mur. 24, ut ei jam domi *conditus* consulatus putaretur? et sic sæpe Natur. D. II, 60, mandentur *condita* vetustati.

Conditus, suavis. Brut. 48, nemo suavitate *conditior*. ibid. 29, nisi id, quod dicitur, sit voce, vultu gestuque *conditius*.

Condocefacio°, doceo, Tusc. v, 31; Nat. D. II, 64.

Condoleo°, de membris dolore affectis; Or. III, 2; Tusc. II, 22.

Condolescere° Acad. I, 10.

Condonare, donare, tradere in potestatem alterius. Dom. 23, quum alteri totam Achaiam.... bona ei civium *condonares*. Agr. II, 15, regna decemvirorum ditioni, judicio potestatique *condonata* esse dico. ibid. 6, *condonari* certis hominibus omnia. Phil. II, 27, *condonabantur* apothecæ hominibus nequissimis. Phil. v, 3, agitur, utrum M. Antonio facultas detur.... agrorum suis latronibus *condonandi* : ad q. l. Ferrarius idoneis auctoritatibus hoc genus loquendi, agrorum *condonandi*, pro *condonandorum*, defendit. Cf. Drak. ad Liv. xxv, 23. † Hinc ducitur elegans ratio, quum *condonare* dicitur v. c. pro *condemnare*, ita uti dedere, ac pro omni actione, qua quis homo, aut res aliqua, in potestatem alterius venit. Hujus generis exempla hæc sunt: Verr. I, 41, *condonare* alicui hereditatem; de prætore, qui alicui hereditatem decernit præter jus. Cœl. 32, ne patiamini M. Cœlium libidini muliebri *condonatum*, i. e. damnatum in mulieris gratiam. Fr. pro Scauro, ut M. Æmilius.... vanissimæ genti, et prope dicam, pellitis testibus *condonetur*. v. Gron. Sestert. IV, 9 extr. † Sed etiam in bonam partem dicitur, pro *absolvere*. Cluent 39, non tibi ac defensioni suæ *condonatum* esse Oppianicum. † *condonare* aliquem alicui eleganter, est pro ignoscere alicui in alterius gratiam, uti concedere, de quo supra. Ligar. 12, condonare aliquem reipubl. it. Phil. v, 18, inimicitias reip. *condonare*, pro omittere inimicitias, quia salus reip. ita postulat.

Condonatio. Act. I in Verr. 4, in jure dicundo bonorum possessionumque contra omnium instituta addictio et *condonatio*. v. *condonare*.

Conducere, pro redimere, opponitur locare. de Div. II, 21, qui columnam de Cotta et Torquato *conduxerat* faciendam. Sic apud Phædrum Simonides carmen *conduxisse*, certa mercede, dicitur. Congregare, conjungere, vide Inv. I, 40; ibid. II, 1; Cœl. 27; Q. Fr. III, 3; Inv. I, 30; Att. I, 17; Prov. Cons. 4.

Conductio. Act. I in Verr. 6, *conductio* renuntiata est; ante dicta est pactio et conditio. † Inv. I, 4, *conductio* est, quum propositio et assumtio in conclusione conjunguntur.

Conductor, redemtor, ad Q. fr. III, 1.

Conductus°, redemptus Cæcin. 32; Verr. III, 21; pretio allectus, Inv. I, 1; Mur. 32; Sext. 17.

Conduplicatio, figura eloentionis Her. IV, 28.

Conduplico°, de Div. I, 14; Or. III, 39.

°*Confatalis*, Fat. 13, συνειμαρμένα.

Confectio. Flacc. 9, *confectio* tributi, exactio. Div. I, 51, *confectio* materiæ, est usus materiæ ad res ex ea conficiendas. Partit. 7, *confectio* memoriæ, i. e. opus memoriæ.

Confector belli, ad Div. x, 20. † qui perdit, absumit. N. D. II, 15, ignis est *confector* et consumtor omnium.

Confectus°, absolutus, perfectus, ad Div. III, 11; Or. I, 7; Prov. Cons. 8; Att. XVI, 4; Phil. XIV, 1; Leg. I, 6; Top. 6. Debilitatus, consumtus, Fin. I, 2; ad Div. XIV, 4; Cat. II, 5; Rab. Perd. 7; Att. XI, 11; Phil. II, 3.

Conferre, de discente. Læl. 1, me ad pontificem Scævolam *contuli*. † Planc. 14, *conferantur* multa in eum. ibid. aliorum dicta in me *conferuntur*, h. e. mihi tribuuntur, tanquam a me profecta. † Verr. III, 12, *conferre* capita, est clanculum deliberantium. † Or. II, 61, *conferre* causam in tempus, h. c. in angustias temporis. † Verr. v, 30, supplicia ad tuum, non ad populi romani tempus *conferres*? h. e. sumes tibi supplicia, quum tibi placuerit, non quum utilitas reip. postulat. † Planc. 19, non possum magis pedem

conferre, ut aiunt, aut propius accedere. † Lig. 1, orationem ad misericordiam *conferre*, est abstinere a defensione, et uti deprecatione, loco defensionis. † convertere. Sull. 14, vos me ab omnibus cogitationibus ad salutem reipubl. *contulistis*. Sed Grævius legendum censebat ex Pal. 9 *convertistis*, præter necessitatem. Nam *conferre* Ciceroni dici pro *convertere*, quum illud docet, quod antea proposuimus ex Ligar. 1, orationem ad misericordiam *conferre*; in quo commode *conferre* per *convertere* explices : sed etiam hæc, Marcell. 6, dii spem salutis ad clementiam victoris et sapientiam *contulerunt*. Phil. XII, 3, *conferre* se in salutem reipubl. Off. III, 20 ex homine se *conferet* in belluam : ut Ovid. Met. XII, 145, corpus deus æquoris altam contulit in volucrem. † ad Att. XI, 12, rem ad me esse *collatam*, pro *delatam*, nempe ad arbitrium meum, ut de ea constituam.† Att. XIII, 19, Academica cum Catulo, Lucullo, Hortensio *contuleram*. † deliberare. ad Att. XVI, 3, coram hoc *conferemus*, atque de hoc deliberabimus.

Confertus, Tusc. III, 19, liber *confertus* voluptatibus : h. e. in quo de nulla re, nisi de voluptatibus, agitur, s. in quo multa de voluptate disputatio est. add. Acad. II, 40; Sext. 10; Fin. II, 20.

*Confessio**, de Div. I, 17; Ac. I, 12.

Confessus, passive. Verr. III, 56, res *confessa*.

Confestim *, Inv. I, 28; Phil. V, 12.

Conficiens. Flacc. 19, civitas *conficientissima* literarum : diligenter referens omnia in literas.

Conficio, facio, Verr. IV, 45, *conficere* sacra. † efficio. Partit. 26, causa *conficiens*. Inv. I, 55, mitem *conficere*. † interficio. Mil. 14, sica illius me pæne *confecit*. † absumo. Sext. 51, ornamenta equestris ordinis *confecit*. † comparare, cogere. Flacc. 9, *conficiendæ* pecuniæ ratio. † Quint. 15. præconis vox prædicat, et pretium *conficit*, definit. † Att. XIII, 18, *conficiamus* hortos, i. e. negotium de hortis.

Confictio, criminis, Rosc. Am. 13.

Confidens in malam partem dicitur consuetudine, fidens in bonam. Tusc. III, 7. Cæcin. 10; Phil. XI, 7.

Confieri. ad Div. IV, 5, per quos consolatio *confieri* debet. v. Græv. et Oudendorp. ad Sueton. Cæs. 20; Heins. ad Virgil. Æn. IV, 116.

*Confido**, Tusc. III, 7; Att. IX, 4; Att. XVI, 16; Tusc. V, 13; Att. XVI, 7.

Confidentia *, in malam partem, Flacc. 10; Phil. II, 40.

Configo. Ar. Resp. 5, ducentis *confixus* SCtis : in quem SCta facta sunt. Cf. Phil. XII, 7. † Phil. VII, 2, cogitationes in reipubl. salute *configere*, pro defigere v, et *confixum*.

*Confingo**, crimen, Rosc. A. 11; Her. II, 8.

*Confinis**, propinquus, Her. IV, 11.

*Confinium**, vicinitas, Off. II, 18.

Confirmare. Quint. 11, quum te ipse *confirmasses*; h. e. quum, quantumvis obstrepente pudore, aliisque dubitationibus, tamen statuisses fortis esse, et appellare hominem de pecunia. † animum addere. ibid 25, tum mihi Roscius.... *confirmandi* mei causa dixit. † Fin. V, 32, iste locus tibi est *confirmandus*, Asseverare, Att. XVI, 5; ad Div. III, 10; ibid. VI, 6; Or. II, 2. argumentis comprobare, Fin. I, 9; Or. II, 19; Inv. I, 30; Verr. II, 8.

Confirmatio, institutio, Arch. 7, ubi altera lectio est *conformatio*. Fin. V, 6, inventa vitæ via est *confirmatio* que omnium officiorum. Sed et hic prætulerim, quod alii malunt, *conformatio*.

Confirmator, qui confirmavit promisitque aliquid. Cluent. 26, sequester et *confirmator* pecuniæ.

Confirmatus, certus, vel valde probabilis ac credibilis. Inv. II, 11, quod eo *confirmatius* erit.

Confisio. Tusc. IV, 37, *confisio* animi.

Confiteri. Leg. II, 12, *confitendarum* religionum facultas. Cf. Sext. 18; ad Div. V, 2; Rosc. A. 41; Cæcin. 9.

Confixum facere, Or. II, 62, e Lucilio : est genus cibi e concisis carnis

frustulis; *fricassée*. Hæc Ernest. Sed res in obscuro.

Conflagrare. Verr. I, 15, invidia *conflagrasses* adde Nat. D. II, 36; Cat. I, 11; Her. IV, 8.

Conflare. Verr. II, 29, *conflare* in se crimen. Ligar. 12, consensus conspirans, et pæne *conflatus*. † Sext. 30, *conflare* pecuniam : quod merito suspectum Lambino et Grævio.

*Conflatus**; vide Cœl. 5; Lig. 12; Rosc. A. I. Phil. II, 70; Sull. 5; Nat. D. II, 39.

Conflictari. Verr. III, 28, iniquissimis verbis, improbissimis recuperatoribus, *conflictari* malebant. † Leg. I, 11, eadem superstitione *conflictantur*, sc. tanquam morbo aliquo animi. Nam de morbis gravibus eleganter *conflictari* dicitur. ad Div. VI, 13, a quibus se diu molestiis *conflictatum* putat.

Conflictio, comparatio, Partit. 16, 29.

*Conflictus**, collisus, vide Cæcin. 15; Nat. D. II, 9; de Div. II, 19.

Confligo, comparo. Inv. II, 43, factum adversarii cum scripto *confligere*. pugnare, Off. I, 23; Pis. 9.

Confluo. Inv. I, 4, *confluit* ad eos laus. Tusc. II, 2 si ad hæc studia plures *confluxerint*.

Conformare. Arch. I, vox hujus præceptis *conformata*. ib. 6, excellentium virorum cogitatione mentem animumque *conformabam*. Mur. 29, nonnulla in re *conformare* et leviter emendare possum.

Conformatio. Orat. 39, *conformatio* sententiæ, pro *figura* : quo verbo Cicero non utitur. Et dicit latius, quam nos in libellis rhetoricis, sc. ut Græci σχήματα : quod intelligi potest e Rutilii Lupi libello de Figuris. Cf. Brut. 37. † Top. 5, *conformatio* insignita, est notio. Nat. D. I, 38, talem *conformationem* animi ceteri philosophi motum inanem dicunt, i. e. speciem, visum. Arch. 7, *conformatio* doctrinæ v. *confirmatio*.

*Confossus**, interfectus, Sull. II.

Confringere. Verr. I, 5, *confringere* consilia senatoria, pro vi, i. e. pecunia aut aliis injustis artibus facere, ut absolvare; pro quo et perrumpere dicitur. Milon. 13, qui eam præturam posset *confringere*; h. e. impedire, quo minus prætor potestate sua abuteretur.

*Confugio**, Off. I, 11; Font. 11; Tusc. I, 35; Red. in Sen. 5.

Confundere. Or. II, 79, *confundere* in totam orationem, h. e. per totam orationem, non uno certo loco adhibere. Off. I, 27, totum est eum virtute *confusum*, i. e. conjunctum, ab ea re non differt. Sext. 2, *confusa* atque universa defensio, est quum omnes simul defendimus, non singulos sigillatim. Cf. Partit. 30.

*Confuse**, sine ordine, Fin. II, 9; Inv. I, 30; Phil. VIII, I.

Confusio Mur. 23, suffragiorum *confusio*, esse videtur, quum non ex censu suffragia feruntur, et centuriæ numerantur, a prima classe facto initio, ut fieri ex instituto Servii solebat, sed suffragia omnium classium et centuriarum numerantur; ut primo cujusque civis suffragium eamdem vim habeat, deinde nesciatur, quis quemque suffragio suo consulem aut prætorem crearit. Id ut fieret, ambitus tollendi causa, postularat Servius Sulpitius; et hanc Cicero appellat æquationem gratiæ, dignitatis, suffragiorum. Apud Liv. XXVI, 28, viri docti frustra torquent se in explicando confuso suffragio : Drakenborchius autem auctoribus codd. sustulit.

*Confusus**, commixtus, Or. 57; Ac. II, 37; Off. I, 27; Leg. II; Or. II; de Div. II, 28.

Confutare. Tusc. V, 31, dolores *confutare*; i. e. resistere dolori, cumque supprimere : eleganter profecto. Nam *confutare* proprie est aquam ebullientem supprimere, ne exundet.

*Confutatio**, Her. I, 2.

*Congelare**. animus congelatus, ad Div. II, 13.

*Congemere**, Mur. 25.

*Congerere**, portare, de Div. I, 36; colligere, Brut. 86; ibid. 97; Planc. 34. Tribuere, de Am. 16.

*Congestus**, de Div. II, 32.

Congiarium, Att. x, 7, vulgo dona, quæ inter populum urbanum distribuuntur. Res a frumentariis largitionibus ortum traxit; de quibus vid. Spanh. de Usu et Pr. Num. t. II, p. 529; qui recte monet, h. l. *congiarium* dici de eo, quod postea *donativum* dictum est, quia militibus illud *congiarium* datum. ad Div. VIII, 1, *congiario* donatus a Cæsare.

Conglacio. ad Div. VIII, 6, Curioni tribunatus *conglaciat*. Nil tribunatu agit.

*Conglobari**, Nat. D. II, 45.

Conglobatus, frequens et densus. Partit. 16, maxime valent definitiones *conglobatæ*, et consequentium frequentatio. Nat. D. II, 39; Acad. II, 37.

Conglutinare, componere, conjungere. Or. 1, 42, dissoluta et divulsa *conglutinare*, dicitur de eo, qui aliquid in artis formam redigit. Phil. III, 11, totus est ex audacia, petulantia, etc. *conglutinatus*. Att. VII, 8, amicitias *conglutinare*.

Conglutinatio. Or. 23, *conglutinatio* verborum: de structura et collocatione, compositio, de Sen. 20.

*Congredior**, convenio, Att. II, 24; Pugno, Lig. 3; Sull. 16; Top. 23.

*Congregabilis**, Off. 1, 44.

Congregatio, Fin. III, 20.

Congressus. Cœl. 8, *congressu* et constituto de injuriis experiri, est id, quod Cicero, Quint. 11, intra parietes experiri vocat, et opponit summo juri: ad quem l. v. Hotomannus; qui docet moris fuisse, ut ante, quam in jus irent, viderint, si privatim, adscitis amicis et disceptatoribus domesticis, res componi posset.

**Congruens*. Or. III, 59, actio menti *congruens* esse debet. de Rep. II, 1, orationi vita admodum *congruens*. conveniens, Brut. 31; Fin. II, 14; Leg. 1, 10; Brut. 38; Acad. II, 14.

Congruenter, apte ad rem et causam. Or. III, 10, *congruenter* dicere.

*Congruere**, consentire, de Am. 9; Verr. II, 52; Att. VII, 13; Fin. III, 9; Tusc. IV, 13. aptum esse Tusc. III, 55.

Conjectio. Div. II, 63, *conjectio* somniorum, i. e. interpretatio.

Conjector, Div. II, 65, interpres somniorum, portentorum, etc.

Conjectura. Muren. 4, *conjecturam* de tuo ipsius studio ceperis. de Div. II, 26, *conjectura* omnis in multas ac diversas, aut etiam contrarias partes diducitur. Inv. II, 3; de Div. II, 72; ibid. II, 59; Nat. D. 1, 15; de Div. I, 30.

*Conjecturalis**, Top. 24; Her. 1, 11.

Conjectus oculorum, Planc. 8.

*Conjectus**, conjectus in plaustrum. de Div. 1, 27.

Collatus, Sent. 18; Verr. II, 7. conjectura indagatus, de Div. 1, 32; ibid. II, 31.

Conjicio. Or. III, 50, *conjicere* se in versum mente ac voluntate, de eo, qui versus facere cogitat. † Catil. 1, 6, petitio ita *conjecta*, ut vitari non posse videretur. v. *petitio*. Sext. 18, oratio improbe *conjecta* in clarissimos viros. † Mil. 19, *conjicere* se in noctem. † Dom. 25, *conjecerit* Pompeium domum, h. e. metu coegerit Pompeium domi manere. † Her. II, 13, *conjicere* causam, i. e. breviter et summatim exponere. v. Gell. XVII, 5, et ibi Gronov. † Inv. II, 32, navis *conjecta* est in portum, sc. tempestate.

**Coniscare*, de arietibus, quum se capitibus petunt. fr. or. in Pison. caput opponis, cum eo *coniscans*.

Conjugata, quæ dicantur? Top. 3.

Conjugatio, συζυγία. Topic. 9, quid sit?

*Conjugium**, Off. 1, 17; connubium Œcon. 1, 1.

*Conjugo**, consocio, Off. 1, 17.

Conjunctio. Fat. 6, *conjunctio* ex repugnantibus, est genus enuntiationis, sc. in qua est antecedens et consequens. Conf. c. 8 init. † Divin. II, 14, 15, naturæ *conjunctio*, est συμπάθεια † coitus. Off. 1, 4, *conjunctionis* appetitus.

*Conjunctus**, connexus, vide Or. II, 46; Or. III, 57; Top. 7. Affinis, Att. 1, 13; Att. XVI, 17; Planc. 11; Verr. IV, 33; Sull. 20; Or. I, 7; ad Div. XII, 26;

Cluent. 55; Catil. i, 13; de Div. ii, 39; Or. iii, 59, 67; Or. ii, 81; Off. ii, 9.

Conjungere. Manil. 9, bellum *conjungere,* dicuntur, qui fœdus ineunt belli gerendi causa. Quir. p. R. 7, causam meam cum communi salute conjunxit, i. e. dixit, salutem communem a mea pendere. Or. 44, *conjungere* vocales, i. e. pronuntiando alteram elidere. Pis. 9, quem ego cum deorum laude *conjungo,* i. e. diis similem puto. † Vat. 10, *conjunctus* cum rep. i. e. laborans pro rep. † Cluent. 44, *conjunctum* cum re judicium, i. e. verum. † Verr. iv, 65, *conjunctis* sententiis decernere : pro quo Grævius habet *cunctis.* † Verr. iv, 37, *conjuncta* cognatio, i. e. propinqua.

Conjuratio. Catil. iv, 3, haberi *conjurationem* a civibus nunquam putavi.

*Conjuratus**, Catil. iv, 10; Font. 6.

*Conjuro**, Sull. 23; ad Div. v, 6.

*Conjux**, Nat. D. iii, 27.

Connectere. Or. 71, *connectere* dissipata, est numeris vincire. Nat. D. ii, 65, si singula non movent, universa certe tamen inter se *connexa* et conjuncta debebunt. Fat. 7, hoc vere *connectitur,* de enuntiationibus ex antecedente, ut dialectici loquuntur, et consequente compositis. † Acad. ii, 30, ipsum ex se *connexum* est. Dicitur de enuntiationibus *identicis*, quas hodie dicunt : Si lux est, lux est.

*Connexus**, apte conjunctus, Nat. D. ii, 58; Fin. iv, 19; Part. 39; Pis. 3. continuatus, Acad. ii, 30.

*Connexum**, de syllogismo, Acad. ii, 30; Fat. 7.

Conniti. Verr. iii, 56, nervis omnibus *conniti.* Tusc. ii, 21, *connisa* et progressa ratio.

Connivere. Tusc. i, 49, *conniventem* somno consopiri. Cœl. 17, blandimentis naturæ sopita virtus *connivet.* ibid. 24, *connivere* in sceleribus hominum.

Connubium. Top. 4, quicum *connubium* non est. *Connubium,* est matrimonium inter cives : inter civem autem et peregrinæ conditionis hominem, aut servilis, non est *connubium,* sed contubernium. v. Boethius ad h. l. Hinc in missionibus militaribus, ap. Gruterum, Sponium, Maffeum et alios, *Jus connubii* datur cum uxoribus, quas tunc habuissent, quum est civitas data : de quo vid. Maffeum in Antiquit. Aquitan. ep. i.

*Conor**, audeo, Or. ii, 14; Or. 30.

*Conquassare**, de Div. i, 43. terra conquassata, Sext. 26. gentes bello conquassatæ.

Conquassatio. Tusc. iv, 13, *conquassatio* totius valitudinis corporis.

*Conqueri**, ad Div. v, 2; Verr. iv, 50.

*Conquestio**, in arte Rhetorica, Her. iii, 13; Inv. i, 55.

*Conquiesco**, de corporis requie, Rosc. Am. 26. de animi quiete, Vide Arch. 6, Att. i, 17; Manil. 6; Rull. i, 7; Att. xii, 38.

Conquirere, de uno. ad Div. v, 9, ut terra marique *conquireretur.* Cf. Verr. iv, 48; Or. i, 46. † pro quærere. Agr. ii, 35, aliquid sceleris *conquirere.*

Conquisite. Herr. ii, extr., *conquisitissime* conscripsimus, i. e. diligentissime, nulla re prætermissa.

Conquisitio. Prov. Cons. 2, exercitus durissima *conquisitione* collectus.

Conquisitor, ad Att. xiii, 21, int. militum.

*Conquisitus**, electus, Rull. ii, 35. Insignis, Tusc. v, 21.

*Consalutare**, Or. ii, 3; Phil. ii, 23.

*Consalutatis**, Att. ii, 18.

*Consanesco**, de animi dolore, ad Div. iv, 6.

*Consanguineus**, affinis, Inv. i, 24; Att. ii, 23; de Div. i, 22.

*Consauciare**, Her. iv, 19.

*Consceleratus**, Rosc. A. 24; Pis. 20.

*Conscendere**, Q. Fr. ii, 2; ad Div. xii, 25.

*Conscensio**, de Div. i, 32.

Conscientia, societas. Philipp. ii, 11, quis nomen meum in illius gloriosissimi facti *conscientia* audivit ? † Fin. ii, 22, *conscientia* stabilis. Att. xiii, 20; Brut. 71; Parad. 11; Leg. i, 4; Pis. 18; Off. iii, 21; Nat. D. iii, 35; Mil. 23; Catil. i, 1.

Conscindere. Att. viii, 16, is me ab

optimatibus ait *conscindi*, i. e. conviciis lacerari.

Conscisco. Brut. ep. 16, ante quam illud conscivi facinus : de qua forma vid. Gronov. ad Liv. XXI, 8.

Conscius. ad Att. II, 24, *conscium* de his rebus esse. Off. III, 8; ad Div. V, 4.

Conscribere, verbum militare, quum novi milites scribuntur, et in centurias describuntur. Quir. p. R. 5, qunm homines *conscribi* centuriarique vidissem : quanquam ibi est de iis, qui a seditiosis hominibus colliguntur, et in centurias aut decurias *conscribuntur*, ut iis utantur ad depugnandum contra bonos cives. Sic dicitur etiam *describere*, de quo suo loco. Planc. 18, hæc profer, huc incumbe, Laterensis, decuriasse Plancium, *conscripsisse*, sequestrem fuisse, etc. Hic est de alia, sed simili tamen re. Qui corrumpere populum student, eum in decurias describunt, et, quid decuriis singulis daturi sint, pronuntiant : illi autem, de quibus antea, in centurias describunt suos, ut pugnent. Itaque eodem loco pro *conscribere* dicitur etiam *describere*. Sic reperies etiam in Sen. p. Red. c. 13, et alibi. † Simul scribere Att. XII, 19, Balbus ad me cum Oppio *conscripsit*. Etiam ad Div. XI, 2, in epist. Brut. et Cassii vulgati habent, non *conscripsissemus* hæc tibi : quod defendebat Nic. Rubenius ex altero loco. Sed Grævius e mss. quibusdam recepit *scripsissemus*. At dicitur etiam de uno pro *scribere*, Verr. 5, 4, ubi tamen Græv. e cod. rescribi volebat *scribere*.

*Conscriptio**. Cluent. 47, falsæ conscriptiones questionum.

Conscriptus. Patres *conscripti*, passim, dicitur pro patres et *conscripti*, ut docet Liv. l. II, c. 1. Antiqui *et* sæpe omittebant, ut in illo : de vi armatis hominibus et aliis. Patres sunt ii, qui sunt generis patricii; *conscripti*, qui novo Bruti instituto ex equestri ordine, qui postea seminarium senatus fuit, senatui adscripti sunt.

Consecrare. Agr. 1, 2, *consecravit* Carthaginem, i. e. usum soli, quo Carthago stetisset, hominibus ademit, sacrum fecit, ne arari, inædificarique posset. ‡ Leg. II, 2, patria, in qua omnia nostra ponere, et quasi *consecrare* debemus. † Tusc. III, 1, ars deorum inventioni *consecrata*, i. e. tributa, adscripta.

Consecratio. Balb. 14, *consecratio* capitis : genus legis sacrandæ, quum scilicet caput ejus sacrum pronunciatur, qui contra legem fecerit. vid. Ind. Legg. v. *sacratæ Leges*. † Dom. 48, an *consecratio* nullum habet jus; dedicatio est religiosa? Ad hunc locum disputat Grævius de discrimine inter *consecrationem*, et dedicationem : quæ tota disputatio hanc summam habet, ut *consecrationem* locorum, arearum, agrorum esse dicat; dedicationem autem templorum, ararum, simulacrorum. Sic a Clodio dicit *consecratam* esse aream Ciceronianæ domus, dedicatam autem simulacrum Libertatis in area. In hanc rem etiam multa disputat Guther. Jur. Pont. III, 13, IV, 22; sed, ut omnia, parum accurate, quemadmodum ex his, quæ dicam apparebit. Locus classicus de *consecratione* et dedicatione est pro domo a c. 45—56, ex quo hæc notanda sunt : c. 46, si quis ...domum ejus per pontifices dedicarit .... ædes Cæpionis essent dedicatæ.... et aram, et simulacrum, et templum dedicari, c. 47, si bona civis cujuspiam *consecrarit*. c. 49, an tu hæc ita perturbas, ut quicumque velit, quod velit, quomodo velit, possit dedicare? Video enim esse legem veterem tribunitiam, quæ vetet, injussu plebis, ædes, terram, aram *consecrare*. Vides, quod ante dedicare dicebatur, id statim *consecrare* dici, de iisdem rebus utrumque, aliter ac Grævio visum est. c. 52, ades .... dum dedico domum Ciceronis, ut mihi præeatis, postemque teneatis. c. 55, aram *consecrare*. In dedicatione, ait Grævius, postis tenebatur. Etiamne, quum ara, simulacrum dedicatur? Jam ædes Ciceronis *consecratæ* erant, non potest negari : diserte enim traditur;

et hic postis tenebatur; v. c. 52, dedicatio fiebat populi jussu; sed et *consecratio*, c. 49. Plin. Hist. nat. VII, 35, Sulpitia.... quæ simulacrum Veneris *dedicaret*. Valer. Max. VIII, 15, 12, ut Veneris Verticordiæ simulacrum *consecraretur*. Sed non opus in re manifesta pluribus exemplis. Sed quoniam Grævium decepisse videtur locus a nobis primo loco propositus, in quo *consecratio* et dedicatio distingui videntur, age eum explicabimus. Sensus autem ejus hic est: an *consecratio* ædium, bonorum, nullum habet jus, si injussu populi facta est, dedicatio autem, s. *consecratio* simulacri Libertatis tantam religionem affert, tantaque religione obligat aream? Scilicet Cicero non distinguit *consecrationem* a dedicatione in genere, sed absurdum esse dicit ejusdem rei, h. e. *consecrationis*, s. dedicationis diversam vim statui pro diversis rebus, quum in hac cærimonia non res, in qua adhibeatur, sed ipsa *consecrandi* dedicandique cærimonia et sanctitas spectetur. De *consecratione* et dedicatione multa disputat Mazochius de Amphith. Camp. p. 79 sqq.

Consectari. Cæcin. 19, *consectari* verba, est nimis urgere literam, neque rem potius et rationem spectare; quod est calumniatorum et rabularum. † vexare. ad Div. VIII, 12, per hanc speciem simultatis eum *consectarer*. Cf. ad Att. II, 18.

Consectarium. *consectaria* sunt breves et acutæ conclusiones: Fin. III, 7, *consectaria* stoicorum brevia et acuta. ibid. IV, 18, nunc venio ad illa tua brevia, quæ *consectaria* esse dicebas. ibid. illud vero minime *consectarium*, sed in primis habes.

*Consectatio**, Or. 49, concinnitatis consectatio.

*Consectatrix**, Off. III, 33.

Consectio arborum, N. D. II, 60.

Consecutio, effectus; quod quamque rem sequitur, locus rhetorum. Topic. 13, distribuitur hic locus in *consecutionem*, antecessionem, etc. Cf. Inv. I, 28; Or. III, 29. Intelligitur autem necessitas in consequendo, quæ ubi non est, ibi tantum est adjunctio. v. Top. 12. † Partit. 6, *consecutio* verborum, est quum oratio non est perturbata generibus, casibus, numeris, personis, temporibus. † In dialecticis est *consectarium*, quod vocant, quod ex altero concluditur. Inv. I, 29, simplex conclusio ex necessaria *consecutione* conficitur. Fin. II, 14, quæ *consecutiones* videat.

Consenesco. Attic. II, 13, cognomen (Magnus) *consenescit*. ibid. 23, omnes illius partis auctores et socios *consenescere*, nullo adversario. Add. de Sen. 9; Cluent. 5.

Consensio. Or. III, 5, omnia una *consensione* naturæ constricta esse. Gr. συμπάθεια. † Coitio. Planc. 15, et per hanc *consensionem*, quæ honeste magis, quam vere, sodalitas nominaretur.

Consensus. Nat. D. III, 11; Div. II, 14, 15, *consensus* naturæ. Gr. συμπάθεια.

Consentaneus. Tusc. V, 8, quid cuique *consentaneum* sit, i. e. quid ex quoque sequatur, concludi possit. Acad. II, 9, *consentaneum* est ei, qui, etc. i. e. ei convenit, si sibi constare velit. Add. Off. III, 4; ad Div. III, 6; Nat. D. II, 22; Off. I, 2; de Div. II, 65; ad Div. IV, 13; Off. I, 27; Fin. III, 15.

Consentire ad aliquid. Att. V, 18; Phil. IV, 4. Add. de Am. 23; Rull. I, 3; Phil. IV, 3; ad Div. IX, 5; Œcon. I; Part. 9.

*Conseptus**, de Sen. 17.

Consequens, quod ex aliquo colligi concludique potest. Or. II, 53, demonstrando, id, quod concludere illi velint, non effici ex propositis, nec esse *consequens*. Tusc. V, 8, alterum alteri *consequens* est; de enuntiatione *conditionali* et *convertibili*, ut dialectici loquuntur. Quid sit proprie *consequens*, atque quomodo differat ab adjuncto explicatur, Top. 12. † Partit. 6, ut in simplicibus verbis, quod non est Latinum, sic in conjunctis, quod non est *consequens* (in quo non est *consecutio*,

v. *consecutio* verborum), vituperandum est.

*Consequentia**, Her. IV, 54; de Div. I, 56.

Consequi, investigando aperire. Act. I, in Verr. 16, conatus alicujus *consequi*. † exprimere. Phil. V, 13, verbis laudes alicujus *consequi*. † sequi, probare. Catil. III, 6, quas sententias senatus sine ulla varietate est *consecutus*. † Verr. IV, 26, nullo modo possum omnia istius facta memoria *consequi*, aut verbis complecti. † studere alicui rei. Brut. 82, exilitatem ille de industria *consequebatur*. † pro *consectari* est in Brut. et Or.

*Consero**, consevi, Nat. D. II, 32.

Conserere. Orat. I, 10, ex jure manu *consertum*. Muren. 14, non ex jure manu *consertum*. Est autem formula veteris juris de vindicationibus in re præsenti, quum vi civili et festucaria utuntur: de qua vide in primis Gell. XX, 10, et not. ad orat. pro Cæcina.

Conserte. Fat. 14, omnia naturali colligatione *conserte* contexteque fiunt, i. e. naturali connexione causarum.

Conservare. Verr. I, 47, voluntatem *conservare* mortuorum: curare ut fiat, s. facere, quod mortui voluerunt. Sic et officium *conservare* sæpe est de Officiis. † Balb. 16, majestatem pop. R. comiter *conservanto*: est formula in clausulis fœderum, quæ indicat imperium pop. R. in socium populum. Aliud exemplum est in formula pacis cum Ætolis ap. Liv. XXXVIII, 11, ubi vid. Duker.

Conservatio. Off. I, 28, convenientia *conservatio*que naturæ, est, quum facimus ea, quæ naturæ humanæ conveniunt. Similiter *conservatio* officii dicitur.

*Conservator**, Att. VIII, 9, conservator inimicorum.

*Conservatrix**, natura conservatrix, Fin. V, 9.

*Conservus**, qui eidem domino servit, Cluent. 64; ad Div. XII, 3.

Consessor. Flacc. 11, *consessores* accusatoris, sunt ejus advocati, et qui in ejus subselliis in judicio sedent.

Consessus. Flacc. 17, *consessu* vestro (sc. judicum), i. e. quum vos in judicio consideretis. Sext. 50, gladiatorum *consessus*. c. 54, gladiatorii *consessus*, sunt ludi gladiatorii.

Consideo. Muren. 8, *consedit* nomen in quæstura. Desiit celebrari post quæsturam. Add. Att. I, 13; de Sen. 18; de Div. I, 36, 37; Fin. I, 16; Or. Resp. 12.

Considerare de re aliqua, ad Div. XIV, 14; Off. III, 4.

Consideratus. Font. 12, verbum *consideratissimum*. Acad. II, 19, *considerata* judicia.

Consido. Orat. III, 5, ibi magna exspectatione audiendi *considitur*. Att. II, 6; Univ. 2; Or. III, 47.

*Consignare**, vid. Or. II, 55; Leg. III, 20; de Div. I, 40; Quint. 6.

Consignatus. Tusc. I, 24; insitæ et quasi *consignatæ* in animis notiones.

*Consiliarius**, Att. III, 17; ad Div. I, 2; Leg. III, 19.

Consilium. Quint. 16 extr. *consilium* capere, cum infinitivo pro gerundio: te *consilium* cepisse, hominis fortunas funditus evertere. † *consilium* et *Concilium* differunt ita: *Concilium* dicitur de conventu hominum, qui audiendi causa conveniunt; *consilium* de eo, in quo deliberandi causa v. Gronovius ad Liv. XLIV, 2. Hinc Quint. 1, in *consilio* adsunt. ibid. 10, in *consilio* esse. Cf. in Cæcil. 4; Verr. II, 29. † de judicibus, assessoribus ejus, qui judicio sive privato, sive publico præst. Hinc prætor cum *consilio*, imperator cum *consilio* decem legatorum; etc. Or. I, 26. *consilium* dimittere. Rabir. perd. 2, etc. *consilium* publicum, de senatu: sed Rosc. Am. 52, de judicio dicitur. † deliberatio. Verr. I, 9; Cluent. 30, mittere in *consilium*, dicitur, quum is, qui præest judicio, perorata causa jubet judices sententiam ferre. Id fiebat olim post deliberationem communem, cujus vestigium reperies, Verr. III, 12; cujus potestas quum fieret a prætore, in *consilium* mitti judices dicebantur. Ipsi autem judices dicuntur ire in *consilium*. Catil.

1, 1, publici *consilii* particeps dicitur, qui interest deliberationibus senatus. Verr. 1, 11; Cluent. 20. † publicum *consilium* est etiam decretum senatus. Verr. II, 5, nulla alia civitas publico *consilio* laudat. † callidum inventum. Nat. D. III, 6, *consilium* imperatorium. Gr. στρατήγημα † prudentia, ea facultas animi, cui prudentia, inest. Muren. 12, mulieres propter infirmitatem *consilii*.

*Consimilis**, Or. 1, 33; Phil. II. 2.

Consistere. Tusc. II, 26, sanguis *consistit*. † desinere. Or. 1, 1, ambitio *consistit*. † Tusc 1, 23, omnis natura *consistat* oportet. ad Div. VII, 26, διάῤῥοια cœpit *consistere*. † de iis, qui sibi obvii facti *colloquuntur*. Act. 1. in Verr. 7, cum hoc *consistit*, hunc amplexatur, jubet sine cura esse. † immorari. Verr. 1, 38, in uno nomine *consistam*. Partit. 35, *consistet* in singulis. † Rosc. Am. 52, non modo nulla culpa, sed ne suspicio quædam potuit *consistere*. Cluent. 29, similis in aliis nonnullis suspicio *consistebat*. † non *consistere* dicuntur, qui ita sunt perturbati, ut, quod velint, facere non possint. Verr. 1. 3, *consistere* animum non sinunt. Phil. II, 28, *consistere* mente non posse. Dom. 54, ut neque mens, neque lingua *consisteret*. Cluent. 39, non posse *consistere* in dicendo, sc. quia acclamationibus impeditur. Contrarium est in his: Or. 9, qui in forensibus causis præclare possit *consistere*, i. e. bene eas agere. Quint. 24, diffidebam, me animo satis certo et confirmato in hac causa posse *consistere*. Sumtum e re gladiatoria docet Burmann. ad Quintil. Decl. 6, 9. † dicitur et pro tutum esse. Quint. 30, miserum atque infelicem tandem posse *consistere*. † verbum in re talaria. Div. II, 21, Venerium esse jaci posse, quatuor talis jactis, quadringentis centum Venerios non posse *consistere*. vid. *Venerius*. † Partit. 29, *consistere* dicitur orator, quum constituit, quomodo causam tractare velit, utrum negare factum, an defendere; unde et status dicitur.

**Consitio*, de Senect. 15; *consitura*, de Rep. 1, 17, i. q. satio.

*Consitura**, de Div. 1, 49.

*Consitus**, de Sen. 17.

*Consobrinus**, natus ex duobus fratribus vel duabus sororibus, Off. 1, 17.

*Consociatio**, Off. 1, 41; ibid. 44.

*Consociatus**, Phil. IV, 5; Par. VI, 2; Fin. III, 20.

Consociare. in Sen. p. R. 7, ausus es cum A. Gabinio *consociare* consilia pestis meæ.

*Consolabilis**, ad Div. IV, 3, vix consolabilis dolor.

Consolari. ad Div. IV, 8, *consolari* dolorem alicujus. ibid. VI, 4, *consolari* de re aliqua.

*Consolatio**, de Sen. II; Tusc. III, 32; Off. 1, 14.

*Consolator**, ad Div. VI, 4.

*Consolatorius**, Att. XIII, 20.

Consolidatus. ad Div. V, 20, rationes *consolidatæ*, sunt in quibus accepta et expensa consentiunt, quæ quadrant, ut alio loco Cicero dicit, liquidæ sunt, ut docet Ascon. ad Verr. 1.

Consonus, consentaneus, aptus. Att. IV, 16, *consonum* putari.

*Consopio**, Tusc. 1, 38; somno consopiri sempiterno, ibid. 1, 49.

Consors. Flacc. 15, *consortes* mendicitatis. Mil. 37, *consors* temporum meorum.

Consortio, societas. Off. III, 6, tolletur omnis humana *consortio*.

*Conspectus**, de oculis, Tusc. 1, 50; de animo, Fin. V, 31; ad Div. II, 5; Phil. II, 4; Or. III, 40.

*Conspergo**, Planc. 41; Acad. 1, 2; Or. III, 25.

*Conspicio**, Mur. 41; Catil. III, 8; Cornel. fragm.

Conspirare. Ligar. 12, consensus *conspirans*. Cf. ad Div. X, 12.

Conspiratio, consensus. Catil. IV, 10, *conspiratio* bonorum.

*Consponsor**, qui una cum alio spondet, Att. XII, 17; ad Div. VI, 19.

*Consputo**, Q. Fr. II, 3; Clodiani nostros consputant.

Constans, Rosc. Am. 14, opponitur

amenti, eujus sc. mens non potest sibi constare. Off. I, 40, oratio *constans*, est hominis sani et recte loquentis. † *Constantes* qui dicantur, vid. in *constantia*.

Constanter. Or. 58, oratio æqualiter et *constanter* ingrediens, de oratione numerosa. Tusc. V, 8, non *constanter* dicuntur, i. e. sibi repugnant, non consentanea sunt. Cf. Acad. II, 3; Fin. V, 27. † cum dativo. Tusc. V, 9, quam sibi *constanter* dicant, v. *constantia*.

Constantia. Planc. 16, *constantia* tua dignum, i. e. si id fecisses, tum tibi constares in hac re, et id erat sapiente homine dignum. † Consensus, convenientia. Off. I, 7, dictorum factorumque *constantia*. Her. II, 6, testimoniorum *constantia*. † *Constantia* philosophorum, Tusc. V, 10, est, quum nihil decernit, quod alteri decreto suo non consentiat, quum omnia inter se sunt apta et connexa. † *Constantia*, quum virtus est, in eo inest, ut idem semper sequare, iisdem consiliis utare, semper idem eodemque modo agas, sed in rebus honestis et bonis. Sed quia id non faciunt, aut facere possunt, nisi in quibus est vera virtus, propterea subinde *constantia* pro virtute dicitur, ut levitas pro vitio : exempla frequenter occurrunt. † Pluralis *constantiæ* est. Tusc. IV, 6.

Constare. ad Div. VII, I, *constitit* mihi fructus otii mei : cepi fructum. Simile est illud Brut. 97, cernimus, vix singulis ætatibus binos oratores *constitisse*, fuisse. † pro exstare. Or. II, 22, quorum scripta *constent*. Sed, opinor, simul intelligenda certa γνησιότης scriptorum, ut Verr. II, 77, sic ut literæ *constarent* integræ. † Cluent. 38, suis judiciis *constare*, i. e. non recedere a superiori judicio, et diversum judicare. ad Div. I, 9, in sententia *constare*.

*Consternere**, de Div. I, 32; Sext. 39.

*Constipare**, Rull. II, 29.

Constituere. Verr. I, I, *constituere* accusationem, dicitur actor, quum ea comparat, quæ ad accusationem sunt necessaria. Part. 9, fidem *constituere*, est facere, ut fides habeatur, ut fide digni videamur. Muren. 5, ex Asia laus familiæ *constituta* est, i. e. comparata. Verr. V, 24, post *constitutum* imperium, i. e. postquam imperium nacti sumus. Rabir. perd. 2; Or. I, 9, *constituere* rempubl. dicuntur, qui legibus, aliisque rationibus, malis reipubl. ingravescentibus medentur. Agr. II, 5, a Gracchis video multas esse reip. partes *constitutas* : multas leges esse, ut judiciarias, frumentarias latas, reipubl. salutares. Marcell. 8, *constituenda* judicia, i. e. restituenda. Att. IV, I, *constituere* reliquias suas. v. *constitutus*, II, 4. Agr. II, 5, Gracchos plebem in agris publicis *constituisse*. v. *collocare*. † *constituere* dicuntur, qui de re aliqua paciscuntur, inter quos de re aliqua convenit. Att. I, 7, Cincio HS viginti millia *constitui* me curaturum. Vide plura ex Cicerone exempla collecta a Gronov. Obs. I, I, p. 14, 15.

Constitutio, in rhetoricis quid sit? Inv. I, 8. † de reipublicæ genere ex tribus optimis æquato et temperato, de Rep. I, 45, hæc *constitutio* primum habet æquabilitatem quamdam magnam, etc.

Constitutus, comparatus. Tusc. II, 4, ita animo *constitutus*. † *constitutum* dicitur, quidquid jam eo pervenit et redactum est, quo debuit, ut, quale sit, cognosci possit. Rosc. Am. 6, *constituta* victoria. Or. II, 10, res *constituta* et definita. Rosc. Com. II, lite contestata, judicio damni injuria (dati) *constituto*. † Verr. III, 61, *constitutum* crimen ex periculi tui tempore, i. e. fictum et compositum. † *constituta* dicuntur, quæ in bonum statum pervenere. vid. *constituere*. Rabir. Post. I, bene *constitutæ* fortunæ. Sext. 45, bene de rebus domesticis *constituti*. ib. 65, bene natura *constituti* viri, sunt naturali honesti amore imbuti. de Am. 13, animi bene *constituti* est, lætari bonis rebus, dolere contrariis. Off. II, II; respublica *constituta*. Tusc. II, 6, cor-

pus bene *constitutum*. Att. XI, 3, rebus *constitutis*, i. e. bello civili finito, et rebus ad meliorem statum redactis. † *Constituta* dicuntur, de quibus inter duos pluresve convenit. ad Div. VII, 4, si quid *constitutum* habes cum podagra, fac in alium diem differas. Cœl. 25, *constitutum* factum cum servis. Cæcin. 12, ad *constitutum*, iut. diem. Att. XII, 1, ad *constitutum*, int. locum. Cœl. 8, cougressu et *constituto* cœpisse de tantis injuriis experiri. v. *congressus*. Sic Top. 12, locus, *constitutum*, convivium. De hac significatione vid. plura ap. Gronov. Obs. I, 1, p. 14, sq.

Constratus. Verr. V, 34, navis *constrata*. v. *apertus*.

Constrictus°, vinctus, Phil. VII, 8; Or. I, 52; Catil. I, 1; constricta conjuratio, sic Balb. 5; Brut. 8.

Constringo°, vincio, Pis. 21, 46; Tusc. II, 21; Or. I, 42.

Constructio°, compositio, Acad. II, 27; Or. I, 5; Brut. 78; Or. 44.

Construere. Agr. I, 5, pecuniam *construere* et coacervare. Add. de Sen. 20; Nat. D. II, 52; Phil. II. 32.

Constuprare°. Att. I, 13, 15, emptum constupratumque judicium.

Consuasor°. Cluent. 5.

Consuescere°. de Am. 17. Her. I, 1; Verr. V, 12.

Consuetudo°. Or. 10; ad Div. II, 9; Tusc. V, 26.

Consulere. Verr. I, 42, qui *consulebantur*, sunt JCti, ut in or. pro Murena. † cum præpos. de Sull. 22, de salute suorum *consulat*, i. e. s. saluti; Leg. I, 4; Q. Fr. I, 1; ad Div. IV, 9.

Consultatio, in rhetoricis est quæstio infinita, locus communis, quæ et θέσις dicitur, Partit. 4, 18, 20. Her. III, 2; Att. VIII, 4; Or. II, 33, III, 28.

Consultare°, deliberare Off. I, 3; ibid. III, 3.

Consulto°, e consilio, Off. I, 8; Nat. D. I, 31.

Consultor. Mur. 10, JCti est cavere, ne *consultores* sui capiantur.

Consultrix°, Nat. D. II, 22; natura consultrix et provida.

Consultum°, decretum, Leg. I, 23; Phil. XIV, 13.

Consultus°, deliberatus, Att. II, 16; Fin. II, 32; peritus, Cœcin. 17; Brut. 40; Phil. IX, 5.

Consumo. Fin. V, 19, Aristoxeni ingenium *consumtum* in musicis. Att. XVI, 2, manus suas in plaudendo *consumere*. Add. Nat. D. I, 36; Off. II, 5; Nat. D. II, 60. † Extinctus, Planc. 37; Marc. 4; Rull. I, 5; Or. III, 26; ad Div. XIV, 27; Att. VIII, 11; Phil. XIII, 11; ad Div. VI, 13; Phil. V, 18; Sext. 13; Her. I, 2; Ibid. III, 2.

Consumtor. N. D. II, 15, *consumtor* omnium de igne.

Consumptio°, Her. IV, 22; Univ. 4.

Consurgere°, surgere, Verr. IV, 62; de Sen. 18; Q. Fr. III, 2.

Consurrectio°, Ar. Resp. 1.

Contabesco°, Tusc. III, 31; confectus luctu contabuit, Her. IV, 15; scelere vestro contabuistis.

Contagio, contactus. Nat. D. II, 55, *contagione* pulmonum calescit spiritus. † influxus, vis cujusque rei in alteram. Div. I, 30, quum animus somno sevocatus est a *contagione* corporis. ibid. II, 43, quæ potest *contagio* ex infinito pæne intervallo ad terram pertinere? Tusc. I, 30, quibus fuit minima cum corporibus *contagio*. Fat. 3, 4, *contagio* naturæ, opponitur casui fortuito, et fato absoluto causis et cæco. † vitium quod contactu in alios transfunditur, s. communicatio vitii. Off. II, 23, *contagiones* malorum. Cluent. 6, 8, *contagionem* adspectus fugere. † conjunctio, societas. Verr. V, 71, ad quos conscientiæ *contagio* pertinebit. Sull. 2, *contagio* sceleris quædam i. e. societas et communio.

Contaminare°, inquinare, Cat. I, 12; Off. III, 7; Tusc. I, 30; Dom. 41; Sull. 16; Her. II, 3.

Contaminatus°, Ar. Resp. 13; Prov. Cons. 6; Phil. XII, 7; Pis. 9; Cæcil. 21.

Contego°, Sext. 38; Off. I, 53; Prov. Cons. 4.

Contemnendus. Verr. III, 27, Siculi non *contemnendi* sunt, fortes, honesti.

Contemnere, eleganter *contemnere* aliquid dicuntur, qui satis ab eo se tutos putant, neque metuunt ullo modo. Mil. 16, qui ita judicia pœnamque *contemserat*, ut, etc. Catil. II, 3, exercitum illum..... magnopere *contemno*. Eodem modo Virgil. Georg. II, 265, arborem dicit *contemnere* ventos, quum ita adolevit, ut satis robusta sit ad resistendum vento; sic interpretatur etiam Bentleius illud Horatii in Epod. 4, Othone *contemto*: ubi vide ipsum. Sic Græci καταγελᾷν, ut Lucian. Toxar. 2.

*Contemplari**, intueri, Nat. D. I, 20; Ibid. II, 22; ib. II, 38. Meditari, Off. I, 43; Dejot. 14; Or. I, 33.

*Contemplatio**, intuitio, admiratio, de Div. I, 42; Acad. II, 41; Nat. D. I, 19.

*Contemplator**, Tusc. I, 22.

*Contemtio**, Tusc. I, 40; Phil. III, 6.

*Contemtus**, Rull. II, 34; Sext. 16; Planc. 5; Fin. II, 28.

Contendere. Verr. II, 21, *contendere* omnia; de accusatore, qui nihil prætermittit, quod in reum dici potest. Rosc. Am. 34, quæ res eum nocte una tantum itineris *contendere* coegit? † Verr. III, 42, quoad fieri aliquo modo posset, *contenderunt*: de licitantibus. † petere, Verr. II, 53, magistratus ille summa ambitione *contenditur*.

Contente, cum summa contentione vocis, aut virium. † Tusc. II, 24, *contente* dicere. v, 34, *contentius* ambulare.

Contentio, comparatio. Off. I, 17, si *contentio* fiat. Partit. 2, rerum *contentiones*, quid majus, quid par, quid minus sit, etc. † Or. II, 5, *contentio* animi. vehemens conatus, Or. II, 6; Arch. 6; Nat. D. III, 39. † Pugna, Off. I, 26; Or. III, 61; ad Div. II, 12.

*Contentus** (a *contendo*), Fin. IV, 27; Tusc. II, 24; Or. 17; Mur. 15; Sext. 6.

Contentus, qui in aliqua re acquiescit, nihil ulterius postulat. Cluent. 42, animadversionibus censoriis non ita *contenta* fuit civitas nostra, ut rebus judicatis.

Conterere, refutare. Tusc. V, 30, *conterere* atque contemnere, facile, est reliqua bona ex collatione. Prov. Cons. 13; ad Div. I, 9; Leg. I, 20; Fin. V, 20; Or. I, 58; Att. IX, 4.

*Conterreo**, Or. I, 49.

Contestari, proprie est testem aliquem in re aliqua facere hac formula: testis esto. Unde litem *contestari* ad Att. XVI, 15; Rosc. Com. 11, est, quum adversarius uterque, qui controversiam ad prætorem detulerat, judicio disceptandam, causa exposita, breviter et narrata prætori, dicebat præsentibus: testes estote. v. Macrob. Saturn. III, 9; Festus in b. v. Menardus ad Cic. pro Rosc. Com. 11.

Contestatio, fragm. orat. I pro Cornelio, i. e. supplicatio, obtestatio.

Contexere ad Div. X, 13, *contexere*, extrema cum primis, b. e. efficere, ut extrema similia sint, respondeant primis.

Contexte. Fat, 14, omnia *contexte* fiunt, b. e. naturali connexione et implicatione causarum et effectuum.

Contextus. Part. 23, totus *contextus* orationis, pro tota oratione. Fin. V, 28, mirabilis apud eos est *contextus* rerum; de philosophis, in quorum philosophia constantia reperitur, quum omnia inter se consentiunt, inter se apta sunt.

Contextus adj. Tusc. V, 33, *contextas* voluptates, pro perpetuis, quarum alia aliam continenter excipit.

*Conticere**, et *conticescere*, vid. Cat. III, 5; Red. in Sen. 7. Pis. II, Phil. XIV, 12; Off. I, 1; Mur. 10.

Continens, quod rem *continet*. v. *continere*. Partit. 29, ea quæ sic referuntur, *continentia* causarum vocentur, etc. † Fin. II, 19, *continens* genus est idem, non interrupta serie, avus, filius, nepos. † hoc fere sensu, de Rep. II, 3, terra *continens*. † *continentia* verba, Part. 15, quæ per conjunctiones junguntur. † Iuv. II, 12, *continentia* cum ipso negotio.

*Continenter**, perpetuo, vid. Nat. D. I, 39; Acad. I, 8. continuato, Cf. Or. 39; Her. III, 12; Temperanter, Off. I, 31.

Continentia, abstinentia, Inv. II, 54; Off. II, 24.

Continere. *Continere* aliquid dicitur, quod est in eo summum et præcipuum, plurimum valet, in quo rei summa est. Brut. 29, rem *continet*. Partit. 29, defensionis rationes *continent* causas. Fin. IV, 6, quod *continet* philosophiam. † *Contineri* est etiam, pendere ex re aliqua, conservari ab aliquo. Dom. 37, meus reditus vestro judicio *continetur*. Marc. 9, vita corpore et spiritu *continetur*. Off. II, 24, nulla res vehementius remp. *continet*, quam fides. † *Contineri* est porro, versari in re aliqua. Verr. III, 1, hac cura *continebatur*. † reprimere, coercere. Ar. Resp. 1, furentem exsultantemque *continui*. † abstinere. Or. II, 20, sin plane abhorrebit, et erit absurdus, ut se *contineat*, aut ad alind studium transferat. † reticere, custodire, ne proferatur. Or. II, 55, *continere* dicta. Or. I, 47, ut ea, quæ *continet*, neque adhuc protulit.... explicet nobis, et illa dicendi mysteria enuntiet. Att. XIII, 21, tu tamen commode feceris, si reliquos (int. libros) *continueris*. † ad Div. VII, 19, exercitatione consequere : in qua te nos *continebimus*. Brut. 97, *contine* te in tuis perennibus studiis. † *Contineri* denique dicuntur, quæ firma sunt, non rumpuntur. Nat. D. II, 57, de membranis oculorum : deinde firmas, ut *contineruntur*.

Contingere, de re mala, Off. II, 14. ad Div. XI, 16, a Gabinio cons. relegatus est, quod ante id tempus civi R. *contigit* nemini. Cf. Catil. I, 7; Tusc. V, 6. Nam alias dicitur de re læta et bona.

*Contingĕre**, tangere, Nat. D. II, 47; Tusc. I, 19.

Continuare. Agr. III, 4, *continuare* agros, est, quum multi fundi coemuntur, ut per longum spatium nullus alienus nostris interjectus sit. *Continuari* verba dicuntur, quum verba phrasi junguntur, vel periodi struuntur. Or. III, 37.

Continuatio. Or. III, 13, *continuatio* verborum; est periodus. Nat. D. I, 20, *continuatio* causarum, qui hodie *nexus* dicitur. Div. II, 69, *continuatio* naturæ, est συμπάθεια. Nat. D. I, 4, est enim admirabilis *continuatio* seriesque rerum, etc.

*Continuatus**, conjunctus, Acad. I, 7; Nat. D. II, 45; Or. III, 37; Nat. D. III, 11. de serie perpetua, Vat. 9; Flacc. II; Tusc. I, 10.

Continuo. Rosc. Am. 33, non *continuo*, si me in gregem sicariorum contuli, sum sicarius. Cf. Or. II, 48.

*Continuus**, continuatus, Flacc. 22; Act. I, in Verr. 13; Verr. V, 36; ad Div. IX, 35; Or. 27.

Contorquere dicitur proprie de eo motu hastæ, aut cujuscumque jaculi, quo ei majorem vim atque impetum addimus, ut rotatione gladio. Atque is motus eaque agitatio fit, pro ratione jaculorum, aut manu, aut machina aliqua, quæ hinc tormentum dicitur. Exempla crebra sunt apud poetas. Hinc fit, ut, quidquid celerius movetur et fertur, quidquid vehementius propter brevitatem aut celeritatem pronuntiationis ferit, quæ acutiores sunt breviores que conclusiones, quibus pæne resisti, quamvis falsis, tamen non potest, id omne *contorqueri*, *contortum* dicatur. Exempla ex præcipuis generibus hæc sunto : Nat. D. I, 10, globus dicitur magna celeritate *contorqueri*. Or. II, 17, qui (sc. homo, vel animus) tanquam machinatione aliqua, tum ad severitatem, tum ad remissionem animi, tum ad tristitiam, etc. est *contorquendus*. Orat. 70 extr. Demosthenis non tam vibrarent fulmina illa, nisi numeris *contorta* ferrentur. Tusc. III, 26, de Æschine Demosthenem accusante : quas sententias colligit? quæ verba *contorquet*? ut licere quidvis rhetori intelligas. Div. II, 51, deinde *contorquent*, et ita concludunt : Non igitur, etc. Cf. *contortus*, *contorte*.

Contorte. ad Her. I, 9; Iuvent. I, 20, inter præcepta narrandi est: ne quid perturbate, ne quid *contorte* dicatur, h. e. obscure. Sic Or. I, 58, res *contortæ* et difficiles. Est autem de eo genere obscuritatis, quod ex nimia brevitate oritur, quod oratio nimis brevis citius quam intelligi potest, prætervehitur. Tusc. III, 10, commemoratis brevibus et aptis inter se conclusionibus stoicorum: hæc concluduntur *contortius* a stoicis.

Contortio dexteræ, Her. IV, 19, est vis et nisus jaculandi. Fat. 8, *contortiones* orationis, de conclusionibus difficilioribus et fallacibus Chrysippi.

Contortulus. Tusc. II, 18, *contortulæ* conclusiones.

Contortus. Or. I, 58, res *contortæ* et difficiles. Tusc. V, 27, *contortæ* conclusiones. Acad. II, 24, *contorta* et aculeata sophismata. Cf. in *contorquere*, et *contorte*.

Contra. Agr. II, 33, petere *contra*, dicitur de competitoribus. Muren. 4, quem *contra* veneris, h. e. quem in judicio aliquo oppugnaveris. v. Manut. ad h. l. Cluent. 48, si quis *contra* dicere vellet, i. e. accusare.

Contractio, brevitas. Att. V, 4, meam in eo parcimoniam *contractio* paginæ indicat. Partit. 6, *contractione* orationis fit obscurum. † *contractio* quum de animo dicitur, est πάθος triste, aut ejus effectus. Tusc. IV, 31, eodem vitio est effusio animi in lætitia, quo in dolore *contractio.* ibid. I, 37, quod in hoc inest omnis animi *contractio,* ex metu mortis.

Contractiuncula. Tusc. III, 34, morsus tamen et *contractiunculæ* quædam animi relinquentur.

Contractus, parvus, infirmus, deminutus. Cæl. 31, quæ studia in his jam ætatibus nostris *contractiora* esse debent. ad Div. VII, 31, propter res tuas ita contractas, ut nec caput, nec pedes. † brevis Brut. 31, *contractior* oratio. † susceptus, initus, de negotiis, in primis pecuniariis. Att. VII, 7, quid sit optimum, male *contractis* rebus, plane video. Sull. 20, ratione magna (sc. pecuniaria) *contracta* cum Mauritaniæ rege. Off. I, 5, rerum *contractarum* fides. Rabir. Post. 9, hoc semel suscepto atque *contracto.* † Leg. II, 22, quæque in porca *contracta* jura sint. Porca *contracta* esse dicitur, quum aliquid committitur, quod porca immolanda expiandum est, quæ præcidanea dicitur. Davisius laudat Gell. IV, 6, ad q. l. v. Iutt. Nam *contrahi* dicuntur, quæ nobis culpa nostra et peccato accidunt, et perpetienda sunt. v. et ad Div. X, 18, non suis *contractis,* i. e. peccatis.

Contrahere, de iis, qui societatem in negotio aliquo pecuniario ineunt. Quint. II, qui quum *contraxisset* (sc. societatem). Tusc. V, 36, qui nihil cum populo *contrahunt,* i. e. nihil agunt, non petunt, sc. honores. † Quint. 2, res quemadmodum gesta et *contracta* sit, videte. v. in *contractus,* n. 3. † *Contrahi* verba dicuntur, quum in pronuntiando ultima vocalis litera alterius verbi eliditur, propterea, quod sequens verbum a vocali incipit. Or. 45. † continere, opponitur τῷ dissipare. De Am. 7, quæ in rerum natura, totoque mundo constarent, ea *contrahere* amicitiam, dissipare discordiam. † deminuere, frangere. Divin. II, 58, *contrahi* autem animum Zeno, et quasi labi putat atque concidere, et id ipsum esse dormire. Q. fr. I, I, te rogo, ne *contrahas* aut demittas animum. Offic. I, 29, appetitus *contrahendos* sedandosque.

Contrarie. Or. I, 31, *contrarie* scriptum, est in quo repugnantia sunt; at Part. 31, est aliud de eadem re scriptum. Or. II, 65 verba relata *contrarie,* est genus ridiculi, quum ei, qui nos lacessit, eodem modo respondetur. Exemplum vid. l. c.

Contrarius. Iuv. I, 28, *contrarium,* quid sit? Tusc. II, 3, in *contrarias* partes disserere, est in utramque partem. Part. 31, *contraria* scripta. vid. in *contrarie.*

Contrectare. Tusc. III, 15, mente *contrectare* voluptates. Orat. III, 6, oppressi sumus opinionibus..... leviter erudito-

rum hominum, qui, quæ complecti tota nequeunt, hæc facilius divulsa, et quasi discerpta *contrectant*.

*Contrectatio**, Nat. D. I, 27.

*Contremiscere**, Or. I, 26; totis artubus contremiscere. † fides virtus que contremuit, Sext. 31.

Contribuere. Att. XIV, 39, quæstores urbis ad eam rem pecuniam dare *contribuere*, solvere jubeant.

*Contristare**, ad Div. VIII, 9.

Contritus. Or. I, 31, præcepta communia et *contrita*. Cf. ad Att. XII, 27.

*Controversia**, disceptatio, Rosc. A. 31; ad Div. XIII, 69; Phil. IX, 5. Disputatio philosophica, Brut. 18; Or. I, 11; Off. III, 2.

*Controversari**, in fragm. Protag. ap. Priscian. VIII.

*Controversus**, Mur. 26; de Div. II, 50; Leg. I, 20.

*Contrucidare**, mactare, Sext. 37. Rempublicam pessumdare, Sext. 10.

*Contrudere**, compellere, Cœl. 26; Verr. V, 27.

Contubernalis. Ligar. 7, domi una eruditi, *contubernales* militiæ sunt, qui simul stipendia faciunt, et in castris in eodem tentorio sub eodem decano degunt. v. Veget. II, 13. Cf. Planc. 11; Sull. 15. † Imperatorum autem *contubernales*, sunt adolescentes nobiles, qui in cohorte prætoria militant, ut, quoniam ea est circa imperatorem, sub ejus oculis sint, eum eo esse, ab eo erudiri in re militari possint, ejus consiliis intersint. v. Cœl. 30. † ab his duobus generibus aliæ dicendi rationes ductæ. Sic Brut. 27, L. Gellius Carbonis *contubernalis* in consulatu, dicitur, quia enm sectatus est in consulatu, more adolescentum, qui se ad insignem aliquem virum applicabant, ut ab eo discerent, ejus consiliis de re publica interessent. Cf. Sull. 12. Att. XIII, 28, *contubernalis* Quirini dicitur Cæsar, quem, XII, 45, σύνναον ejus vocat (v. Ind. Gr. in σύνναος), cui, ut Romulo, divini honores tribuebantur. Flacc. 17, *contubernales* Lælii vocat, quos paullo post hospites dicit, etc.

Contubernium, Planc. 11. v. *contubernalis*, n. 2, et intt. ad Sueton. Cæs. 2; Vespas. 3. † de vita impudica maris et feminæ extra conjugium. Verr. V, 40, ubi illud *contubernium* muliebris militiæ in illo delicatissimo littore?

*Contueri**, Nat. D. III, 3, duobus oculis contueri; Or. III, 59. Considerare, Dom. 57, Tusc. III, 35.

*Contuitus**, Sext. 55.

Contumacia. Tusc. I, 30, *contumacis* libera, de Socrate.

*Contumaciter**, Q. Fr. I, I; Att. VI, I.

*Contumax**, Her. IV, 40.

Contumelia, convicium. Sull. 7, *contumeliam* jacere. † stuprum. Arusp. R. 20, *contumelias* piratarum passus est.

*Contumeliose**, Vat. 12, contumeliose maledicere.

*Contumeliosus**, ad Div. V, 2; Q. Fr. I, 2; Cœl. 13.

Contundo, vi frango. Att. XII, 44, *contudi* animum, et fortasse vici.

Conturbare, decoquere, æs alienum contrahere. Planc. 28, fac me multis debere, et in his Plancio. Utrum igitur me *conturbare* oportet (int. rationes)? Q. fr. II, 12, nihil esse, quod posthac arcæ nostræ fiducia *conturbaret*. Cf. ad Att. IV, 7.

Conturbatio. Top. 12, titubatio, et si quæ alia signa *conturbationis* et conscientiæ.

Conturbatus. Tusc. III, 7, *conturbatus* oculus, i. e. morbo affectus.

*Conus**, Nat. D. II, 18.

*Convalescere**, sanari, Fat. 12; Tusc. III, 3; meliorem ad statum redire, Sull. 27; Att. VII, 3; Mil. 9.

*Convallis**, Rull. II, 35.

Convector. Att. X, 17, navi ejus, et ipso *convectore* m nsurum puto.

*Convehere**, arma convehere, Mil. 27.

Convellere, refutare. Or. II, 51, ne *convellere* adoriamur ea, quæ non possint commoveri. † eripere. Att. V, 20, ut, quod tuo meoque beneficio puer

habet, ne qua ratione *convellatur.*

*Convenæ**, externi aut ignoti, Or. 1, 9; Tusc. v, 20.

Conveniens, amicus, concors. Off. 1, 17, bene *convenientes* propinqui. Cf. Rosc. Am. 34. Item consentiens. Divin. 11, 39, inter augures *conveniens* et conjuncta constantia.

Convenienter. Tusc. v, 9, *convenienter* dicere aliquid; de philosophis est, quum, quod dicunt, non repugnat aliis placitis ipsorum v. *constanter.*

Convenientia naturæ, N. D. 111, 11, est συμπάθεια. Cf. Div. 11, 15, 60. † Fin. 111, 6, quod ὁμολογίαν stoici, nos appellemus *convenientiam*, si placet. † Consensus, constantia. Nat. D. 11, 21, hanc in stellis constantiam, hanc tantam tam variis cursibus in omni æternitate *convenientiam* temporum. De Am. 27, in amicitia est *convenientia* rerum in ea stabilitas, in ea constantia.

Convenire. in aliquem *convenire* dicitur, quod ad eum pertinet, in eum cadit, ei aptum est. Rosc. Am. 23, suspicio *convenit* in aliquem. Sull. 7, contumelia ad maximam partem civium *convenit*. Fin. 111, 14, si cothurni laus esset, ad pedem apte *convenire*. † constare, consentire. Tusc. v, 11, quam sibi *conveniat*. v. *convenienter*. Fin. 111, 22, posterius priori non *convenit*. † res *convenit*, quum componitur pacificatione, etc. Att. 1x, 6, dumque rem *conventuram* putamus. Phil. x111, 1, si *convenisset*, sc. pax inter Sullam et Scipionem. Leg. 1, 20, si nollent ætatem in litibus conterere, posse rem *convenire*. v. Gron. Sestert. p. 213. † in manum *convenire*, Top. 3, dicuntur uxores, quibuscum aut usu, aut coemtione matrimonium contrahitur. v. intt. ad l. c. Flacc. 34, locus classicus. † Verr. 11, 15, adversarii postulant, ut in eam rem judices dentur ex his civitatibus, quæ in id furum *convenirent* : quod scil. eo *conveniebant*, quum *conventus* prætor ageret, quibus aliquid controversiæ esset. v. *conventus*. † Cluent. 43, nisi qui inter adversarios *convenisset*, i. de quo *convenisset*, Eodem modo dicitur illud, quod supra attulimus : res *convenit*, etc. † Rarior constructio est, Nat. D. 11, 29, nec hoc in te uno *convenit*, pro in te unum. Sic et Sueton. Aug. 25; sed locus uterque est suspectus.

Conventiculum *, Sext. 42; Dom. 28.

Conventitium, de Rep. 111, 27, utrobique autem *conventitium* accipiebant; nempe τὸ ἐκκλησιαστικὸν, quod apud Græcos iis numerabatur, qui ad comitia convenerant.

Conventum. Cæcin. 18, pacti et *conventi* formula.

Conventus, corona auditorum in judiciis, Brut 62; Sext. 56, ubi vid. Manut. † pactum. Att. v1, 3, ex pacto et *conventu* ab aliquo discedere. Cæcin. 8, ex *conventu*, etc. † 1, Dies, quo magistratus provincialis in civitate aliqua jus dicit, quæstionesque causarum capitalium exercet. Gr. ἀγόραιος. De hoc *conventu* vid. etiam Theophil. Instit. §. 4, qui et e quibus causis manumittere non possit; et ibi Fabrott. Hinc Verr. v, 11, *conventus* agere. 1v, 48, *conventus* indicere, etc. Cf. ad Div. 111, 8; Vatin. 5, etc. Ducta est ratio inde, quod homines quum ii, qui aliquid controversiæ habent, tum alii, audiendi causa, his diebus in foro *convenire* solent. v. *convenire*. Unde et ipsam coronam auditorum judicialem *conventum* dici vidimus. 2. Ab his *conventibus* ipsæ urbes, in quibus agebantur, etiam *conventus* dicuntur. Verr. 11, 20, res ab omni *conventu* cognita, celeriter domum nuntiatur. Sermo est de urbe Syracusana. Lig. 8, *conventus* firmi atque magni. 3. in primis autem *conventus* dicuntur cives romani, qui in ejusmodi urbe negotiandi causa domicilium sibi constituerunt. Verr. 11, 13, ex civium R. *conventu*. ibid. v, 36, is est *conventus* Syracusis civium Rom. Cf. v, 5; 11, 13, etc. vid. Gronov. Obs. 111, 22.

Conversio, commutatio in deterius. Dom. 18, *conversio* status. Flacc. 38,

conversio rerum et perturbatio. † Periodi etiam dicuntur *conversiones* orationis aut verborum. Or. III, 48, 49. Ita autem dicuntur, quia *convertenda* oratione efficiuntur. v. *conversus*.

Conversus, perturbatus. Flacc. 38, respubl. *conversa*. † Partit. 7, reliquum est, ut dicas, de *conversa* oratione atque mutata. Quid sit *convertere* orationem, ibidem docetur.

Convertere. Brut. 38, sed hoc vitium huic uni in bonum *convertebat*. De hoc usu verbi vertere et *convertere*. v. Cort. ad Sall. Catil. 6; Jugurth. 85, 9. † Off. III, 19, digitorum percussione hereditates omnium ad se *convertere*. ubi v. interpr. Verr. III, 76, pecuniam publicam domum suam *convertere*, pro avertere. Add. Off. II, 10; Tusc. III, 14; Verr. III, 76; Nat. D. II, 27; Att. XIII, 21; Brut. 38.

Convestire. Q. fr. III, 1, topiarium laudavi, ita omnia *convestivit* hedera. Dom. 38, *convestita* est domus duobus lucis.

*Conviciator**, Mur. 6.

Convicium, clamor. ad Div. I, 5, *convicio* jactatus est, sc. acclamantium. Arch. 6, aures *convicio* defessæ. Verr. V, 11, convivia cum maximo clamore atque *convicio*. † *Convicium* aurium, eleganter dicitur, quum aures aliquid, tanquam minus suave, repudiant, nec ferre possunt, et nobis tanquam injucunditatem exprobrant. Sic Orat. 48. † querela vehementior. Div. XVI, 26, verberavi te cogitationis tacito duntaxat *convicio*. ibid. XII, 25.

*Convictio**, conversatio una viventium, ad Div. XVI, 21.

Convictus, victus, oppressus. Fin. III, 1, voluptatem concessuram arbitror, *convictam* superiore libro, dignitati. Flacc. 17, reprehensus, *convictus* fractusque. ibid. 32, bona *convicta*. Leg. I, 13, fracta et *convicta* secta. Catil. II, 6, *convictus* conscientia. Cluent. 3, causa prope *convicta* atque damnata est. † Dom. 57, *convicta* et commissa est devotio, dicitur, ut illud alterum : damnari voti. Quir. p. R. 1, ejus devotionis me esse *convictum*, etc. † Sull. 30, *convinci* in re aliqua. Sic et Tacit. A. XV, 44.

*Convictus**, convictio, Off. III. 5.

Convincere, pro vincere. Phil. II, 4. *convincere* aliquem chirographo. Verr. III, 72, *convincere* adversarium. † refutare. Tusc. I, 6, quid est negotium pictorum portenta *convincere*? Cf. *convictus*. † *convinci* dicuntur, quorum crimina ita manifesta sunt testibus, etc. facta, ut negari non possint. De Am. 17, maleficii *convinci*. † docere, docendo vincere et obtinere. Parad. 5, 3 extr. ratio et veritas ipsa *convincit*. Nat. D. III, 17, sed ut, stoicos nihil de Diis explicare, *convinceret*.

Convinctus exhibetur in libris quibusdam, Cluent. 5, scelere *convincta*; sed probandum est, quod alii libri habent, *convicta*, aut potius *conjuncta*.

*Convisere**, Arat. fr.

*Conviva**, Flacc. II; Tusc. I, 2; Brut. 19.

*Convivari**, Verr. III, 44, convivari non modo in publico, sed de publico.

*Convivium**, epulæ, de Sen. 13.

Convocare, de vocantibus numero pluribus, Agr. III, extr., ut et *conscribere* dicitur.

*Convolare**, celeriter concurrere, Sext. 51; Tusc. III, 21.

*Coopertus**, tectus, Verr. I, 46; coopertus sceleribus, Phil. XII, 7; Verr. I, 44.

*Cooptare**, Verr. II, 49; Phil. XIII, 4.

Cooptatio, de lectione in senatum occurrit, Leg. III, 12.

*Coorior**, Verr. I, 18.

Copia pro *copiis* aliquoties Pompeius in ep. ad Att. VIII, 12. Multitudo, Parad. VI, 2; de Am. 15; Att. II, 6; copiæ pro opibus, Inv. I, 1; Rosc. c. 15; ad Div. IX, 16. Ubertas in dicendo, Or. III, 31; Balb. I.

*Copiolæ**, exigua militum manus, ad Div. XI, 17.

*Copiose**, abundanter, Nat. D. II, 47; Or. I, 11; Nat. D. I, 21; Tusc. I, 4.

*Copiosus**, dives. Rab. Post. 14; Cæcil. 17; Off. II, 15; Cæcin. 23; Or. II, 53.

Copulare. Orat. 45, libenter *copulando* verba jungebant, ut, sodes, pro, si audes. † Fin. II, 14, cum præsentibus futura copulare. † Verr. II, 66, *copulati* in jus pervenimus, i. e. una.

Copulatus. Off. I, 17, nihil amabilius, nihil *copulatius* est : sensu activo. Sed quidam codd. habent *copulantius*, quod Pearcius recepit.

*Copulatio**, coagmentatio, Nat. D. II, 46; Fin. I, 6, 20.

Cor. Tusc. I, 9, aliis *cor* ipsum animus videtur; ex quo excordes, vecordes, et concordes dicuntur.

Coram. Verr. II, 41, 42, *coram* deferre aliquem, h. e. eum, qui domi est, nec peregrinatur.

*Corbis**, Sext. 38.

Corbita. Att. XVI, 6, navis oneraria, ut ipse statim post appellat. Nomen habet a *corbe*, quam in malo summo solebant interdum suspendere loco signi, ut auctor est Festus. Hujus generis etiam mentio apud Lucilium et Plautum. v. Scheff. de re Nav., p. 178.

*Corculum**, cognomen P. Scipionis Nasicæ, Tusc. I, 9; Brut. 20.

*Cordatus**, prudens. Or. I, 43; Tusc. I, 9.

Cordax. Orat. 57, Aristoteles autem trochæum, qui est eodem spatio, quo choreus, *cordacem* appellat, quia contractio et brevitas dignitatem non habeat. Trochæus h. l. ut apud Quintilianum passim, est idem pes, qui tribrachys dicitur. Hunc igitur pedem, ut molliorem, *κορδακικώτερον* appellavit Aristoteles : unde Meursius in Orchestra, in *κόρδαξ*, volebat hic, et ap. Quintil. IX, 4, legi *cordacicum*; de quo vid. viros doctos ad Quintil. l. c. Ceterum de *cordace*, saltatione molliore, lasciva et comica, in qua celerrima corporis pedumque agitatio dominatur, v. Meurs. l. c.

*Cornicines**, qui cornu canunt, de Rep. II, 22. v. *liticines*.

Cornix. Mur. 11; Flacc. 20, *cornicum* oculos configere, est acutum et callidum decipere.

Cornu, Nat. D. II, 47, instrumentum musicum, Sull. 5. Agmen dextrum et sinistrum exercitus, Phil. XIII, 47; Att. IX, 14; de Div. II, 10.

Corollarium, est proprie idem, quod *corolla*. *corollæ* autem fiebant non solum e floribus et frondibus, sed etiam e laminis tenuibus æneis, quæ auro argentoque inducebantur, quod genus passim in antiquis monumentis occurrit, suspensum de collis hominum. vid. v. c. cistophorum illum Bellonæ ap. Gorium in Inscript. Donianis, loco supra in *cistophorus* citato. Eodem modo autem describuntur *corollaria*, ap. Plin. H. N. XXI, 2 : *Corollaria* e lamina ærea tenui inaurata aut argentata dabantur. Hujusmodi *corollæ* metallicæ dabantur histrionibus in scena, si placuerant, teste Varr. L. L. IV, 16. Cf. Paschal. de Coron. I, 7. Atque idem præmioli genus *corollarium* dicitur, Ver. III, 79 : *de corollariis* scenicorum decuriam emerat. Cf. Sueton. Aug. 45, et ibi intt. Dabantur etiam acroamatibus in conviviis, quum probarentur, Verr. IV, 22. Sed quum honoris causa antea tantum veræ *corollæ* darentur, postea pecunia, aut aliæ res pretii alicujus dabantur : cujus rei testis est locus in Verr. III, 79, et Suetonius l. c. Jam quia præter constitutam rectamque mercedem hæc præmiola dabantur, *corollarium* deinde dictum est pro auctario. Sic. est, Verr. III, 20, *corollarium* nummorum.

Corona. Verr. V, 11, ipse autem *coronam* unam habebat in capite, alteram in collo. Att. XIV, 16, Brutus noster vel *coronam* auream (h. e. triumphalem) per forum ferre posset. Sed aureæ *coronæ* etiam mortuis impositæ. v. Flacc. 31. Etiam Leg. II, 24, prohibetur, ne longæ *coronæ*, ne acerræ mortuis præferantur. Longæ *coronæ* similes sunt his longioribus corollis in monumentis, de quibus supra. † Circulus hominum, qui aliquid, tanquam urbem in obsidione, aut judi-

cium in foro andiendi causa, ab omnibus partibus cingunt. Tusc. I, 5; Mil. I; Fin. II, 22; Flacc. 28, etc. Nat. D. II, I.

Coronarius. Agr. 1, 4, quod ad quemque imperatorem pervenit, pervenerit, ex præda, ex manubiis, ex auro *coronario*, quod neque consumtum in monumento, neque in ærarinm relatum sit. Ex quo loco intelligitur clare, ad imperatorem pervenire solitam fuisse primo eam partem prædæ, quæ populi esset, adeoque in ærarium referretur; deinde aliam partem, qnæ in monumento aliquo, tanquam templo, quod vovisset ante, quam palndatua ex urbe exiret, aut in ipso bello, consnmeretur; tertio anrum *coronarium*. Id babet nomen a *corona*: quoniam dabatur imperatori a provincialibus, ut in *corona* aurea triumpbali consumeretur, si triumphus ei esset decretus. Quum a provincialibus exigebatur, erat genus exactionis, honesto nomine, adeoque legibus non prohibitum omnino, sed re plerumque durum et iniqunm. Cf. Agrar. II, 22; Pison. 37. Ex hoc deinde natum est genus doni, qnod Cæsaribns offerretur, cum magno sæpe hominum incommodo: nnde *coronarium* remissum in beneficiis Cæsarum memoratur. De qno vid. script. laudatos in Lex. Fabr. in *coronarius* et *coronarium*; Lips. Magnit. urb. Rom. II, 9.

Corporatus, corporeus. Univ. 4.

Corpus, caro *corporis*. ad Div. VII, 26, itaque *corpus* amisi. † de libro. Q. fr. II, 13; ad Div. V, 12, modicum quoddam *corpus* confici posse. Cf. Salmas. ad Solin. p. 3.

*Corpusculum**, parvum corpus, Nat. D. I, 24.

*Correctio**, emendatio, Off. III, 2; Acad. I, 12. figura Rhetorica, Her. IV, 26; Or. III, 53.

*Corrector**, emendator, Balb. 8.

*Correctus**, emendatus, Acad. I, 4; Att. VIII, 48.

*Correpere**. Att. X, 12, occulte in aliquam onerariam *corrependum*. Cf. de N. D. I, 24.

*Corrigere**, emendare, Att. II, 7; Q. Fr. II, 15; Phil. VIII, 11; Fin. I, 6; Or. 52; Off. I, 41; Att. XV, I; Or. 39.

Corripere, furari. ad Div. XII, 15, *corripere* vectigalia. ibid. quidquid ex pecunia *correptum* est. Act. I in Verr. 2, ut apertus in pecnniis *corripiendis* fuit.

*Corroborare** firmius præstare, Cœl. 5; Cat. I, 12; Flacc. 26; Acad. II, 10.

*Corrodere**, de Div. II, 27.

*Corrogare**, congregare, colligere, Quint. 6; Her. IV, 6.

Corrumpo, ad partes meas traduco, nt contra jus faciat. Verr. III, 68.

*Corruo**, Att. XIV, 9; Q. Fr. II, 9.

*Corrupte**, Fin. I, 21.

*Corruptela**, depravatio, Leg. II, 15; Ibid. I, 12; Tusc. IV, 35; Verr. II, 54; Dejot. II; Off. II, 15; Part. 36.

*Corruptio**, Tusc. IV, 12.

*Corruptor**, Rab. Post. IV, 3; Planc. 16; Cat. II, 4.

*Corruptrix**, Q. Fr. I, I.

*Corruptus**, Part. 29; Mur. 12; Cæcil. 21; Verr. II, 42.

Cors, s. *chors*, pro *cohors*: septum in villis, quo pecudes coercentur. Nostri, *basse-cour*. Orat. II, 65, villam in Tiburte habes, *cortem* in palatio. v. de hoc verbo Salmas. ad Solin. p. 220.

*Cortex**, Nat. D. II, 47.

*Coruscare**, Or. III, 39.

*Coruscus**, vis corusca fulminis, Tusc. II, 8.

*Corvus**, avis, Nat. D. II, 49; de Div. I, 7; Ibid. I, 40.

**Corycus*, vox addenda Ciceroni et Lexicis, e Philipp. XIII, 12, ubi vulg. legitur *Corycus*, vel *C. Oricus*. Sed in his, *corycus* laterum at vocis meæ Bestia, κώρυκος est follis, quo impellendo aut movendo exercebantur athletæ. Scilicet, in quo sexies defendendo latera et vocem meam exercui. Vid. ipsum locum, et Philipp. XI, 5.

Corymbus, est modus componendi capilli, quo feminæ ntebantur, quum capilli e fronte in verticem colligerentur, et ibi nodo constringerentur, dictus a *corymbis*, i. e. uvis hederæ, pro-

pter similitudinem; unde et *βότρυς* dicitur. vid. inpr. Salmas. ad Soliu. p. 534, 536. Att. xiv, 3, est *Corymbus* servus Balbi, qui ab hoc genere colligendi capilli nomen accepit.

*Coryphæus**, princeps, Nat. D. i, 21.

*Cos**, rupis, de Div. i, 17; Acad. ii, 44; Tusc. iv, 14.

*Cothurnus**, Phil. iii, 6.

*Crapula**, Verr. iii, 11; Phil. ii, 12.

*Crassitudo**, acris, de Div. i, 42.

Crassus. Flacc. 29, agri *crassi*, i. e. pingues, fertiles.

Cratera. Verr. iv, 58; Nat. D. ii, 44.

Creator, conditor, auctor. Balb. 13, *creator* hujus urbis Romulus.

*Creatio**, Leg. iii, 3.

*Creber**, Planc. 34; Or. ii, 13; Att. xiv, 14.

*Crebritas**, Brut. 95.

*Crebro**, Leg. i, 5; de Div. i, 27.

*Credibilis**, Inv. i, 30; ibid. i, 43; Or. 36.

*Credibiliter**, Dejot. 6.

*Creditor**, Quint. 23; Flacc. 9.

*Creditus**, Off. ii, 24; Prov. Cons. 4; Dom. 1; Verr. v, 14.

Credo. ad Div. i, 7, qui ei *credidissent*, sc. pecunias. † Sunt qui putent, a poetis tantum dici, *crede* mihi; in prosa semper dici, mihi *crede*. Id esse falsum, ex his locis intelligitur, ad Div. viii, 7; xii, 12; Att. v, 10; vi, 6; viii, 14; xiv, 15, etc.

*Credulitas**, ad Div. x, 23.

*Credulus**, Att. xv, 16; de Am. 6.

*Cremare**, Leg. ii, 22; Phil. xiv, 13.

*Creo**, produco, gigno, Off. i, 7; Fin. v, 13; Or. ii, 34; Tusc. i, 23; Nat. D. ii, 22; de Div. ii, 26; Cæcil. 19; Leg. iii, 3; Att. ix, 11; Corn. Fr. 1.

*Crepida**, calcei genus, Rab. Post. 10.

*Crepidatus**, Pis. 38.

Crepido, ora litoralis, portus, etc. Verr. v, 37, piraticus myoparo ad omnes urbis *crepidines* (in portu Syracusano) accessit. Pro ripa quidem dixit Liv. xxvii, 18. Sed hic videntur in primis intelligi loca in portubus interioribus, ad quæ naves appellunt. Curt. iv, 5, tum applicant navigia *crepidini* portus. vid. Scheff. R. N. p. 213. † Orat. 67, omnia tanquam *crepidine* sustineentur, de periodo, qua sententiæ plures junguntur, ne dissolvantur; nam periodo opponitur soluta oratio: ducta metaphora a *crepidine*, cui tanquam fundamento innititur ædificium, ne collabatur.

*Crepitus**, Tusc. iv, 8; Verr. v, 62. Top. 12; ad Div. ix, 22.

Crepundia παίγνια, quæ pueris dantur, ut iis ludendo se oblectent; tanquam monilia, torques, annuli, crepitacula, et similia. Ex iis solebant aut expositi, aut rapti a prædonibus, etc. infantes agnosci: unde γνωρίσματα. Brut. 91. vid. Salmas. ad Vopisc. Aurelian. c. 4, t. ii, p. 421.

Crescere, de numero rerum. Sext. 32, mihi absenti *crevisse* inimicos. † Arch. 6, ex his studiis hæc quoque *crescit* oratio. Hæc est lectio vulgata; sed emendatiores habent, *censetur*. Probat tamen vulgatam Gesnerus in Chrestom, Cic. p. 248. † De hominibus dicitur, qui famam nomiuis gloriamque consequuntur, aut gratiosi apud populum fiunt, eoque sibi viam ad honores muniunt. Rosc. Amer. 30, accusarem alios potius, ex quibus possem *crescere*. Cluent. 28, ut ex invidia senatoria posset *crescere*. Verr. v, 67 extr. de multis mihi *crescere* licebit. Add. Burm. ad Ovid. Her. xv, 117.

Creta, terra Asiatica (quæ et Cimolia dicitur, Plin. xxxv, 16, 17, ab insula maris Cretici), quæ aqua moliri potest, et tenax est: qua ad literas obsignandas utebantur. Flacc. 16. *Cretula* est etiam in Verr. iv, 26.

Cretatus. Att. ii, 3, Pompeii fasciæ *cretatæ* non placebant. Nam fasciæ albæ, majoris splendoris causa addita *creta*, ut in albis togis, inter signa regni. vid. *fascia*.

Creticus, est pes in versu. v. Orat. 64.

Cretio, est spatium temporis, quod datur heredi a testatore ad deliberandum, utrum velit hereditatem adire,

necoe. Att. XI, 12, Galeonis hereditatem crevi: puto enim *cretionem* simplicem fuisse, quoniam ad me nulla missa est. Ibid. XIII, 46, *cretio* libera. *Cretio* libera quæ sit, non convenit inter doctos. Cujac. Obs. IX, 29, dictam putat ita, ut legationem liberam, h. e. quam adire licet, quum libuerit, nullo certo dierum numero constituto, quod fieri vulgo in *cretionibus* solebat. Sed quoniam huic explicationi obstant illa verba, *sexaginta diebus*, quæ e veteribus libris revocarunt viri docti: legendum censet cum nonnullis edd. *sexaginta duobus*, ut ad testes referantur. Sed hanc interpretationem illud convellit, quod *sexaginta duobus*, sc. testibus, absurdum est, ut recte viderunt Malaspina et Manutius. Quorsum enim tam multi? Itaque magis mihi placet Manutii interpretatio, qui *cretionem* liberam dicit esse hereditatem liberam, int. a legato: nam coheres Hordeonius legata solvere debebat. Simplex autem *cretio* est, quum unus totam hereditatem cernit, adeoque coheredem nullum habet. Cicero conjecerat, se unum esse heredem, quoniam nemo illi scripserat, se esse coheredem, et hereditatem pro sua parte crevisse. Fortasse tamen aliquis malit eamdem putare cum ea, quam Ulpianus imperfectam dicit, h. e. cui non additum est: si intra tot dies non creveris, exheres esto. † Orat. I, 22, de his, credo, rebus, ut in *cretionibus* scribi solet, quibus sciam poteroque. Hunc locum optime interpretabimur ex Ulpiano: *Cretio* aut vulgaris dicitur, aut continua. Vulgaris, in qua adjiciuntur hæc verba: Quibus scieris poterisque. Continua, in qua non adjiciuntur. v. Tit. ex Corpore Ulp. tit. 22, in quo multa de *cretionibus*, a § 27-34, ubi add. interpr. in Jurispr. Ante-Justin. Schulting. p. 642 sqq. De ipso autem verbo *cretio* lege Periz. contra Kuster. in Sanctii Minerv., p. 790.

*Cribrum**, de Div. II, 27.

Crimen. Verr. IV, 45, esse in *crimine* dicitur, qui auctor facinoris habetur. Rab. P. 8, hæc tu in *crimen* vocas?

Criminor, passiv. Agr. III, 4, si vera est lectio. Add. Phil. II, 2; Mil. 5; Opt. Gen. Or. 5.

*Criminatio**, Inv. I, 54; de Am. 18.

Criminose dicere, Rosc. Am. 20, est, quum possumus crimen non modo proponere, sed etiam augere et probabile reddere judicibus, ut non confictum, sed verum esse putent.

Criminosus, qui *criminose* dicit, Cluent. 34. Res autem *criminosa* dicitur, quæ *crimini* datur, aut dari potest, Verr. II, 67, etc.

*Crinis**, Verr. III, 23.

*Crinitus**, Acad. II, 28; Verr. IV, 56; Nat. D. II, 5.

*Criticus**, ad Div. IX, 10.

*Crocodilus**, Nat. D. II, 48, 52.

Crocota, est vestis muliebris et mollium virorum, ut patet ex or. de Ar. Resp. 21, P. Clodius a *crocota*, a mitra, a muliebribus soleis, etc. Habet autem nomen vel a *croceo* colore, vel ἀπὸ τῆς κρόκης, h. e. subtemine densiore, quod quæ habent, molliores sunt vestes, ut putat Salmas. ad Capitolin. Pertinac. 8, t. I, pag. 547 s. vel denique ab utroque; quod vestes densiore trama fere croco inficerentur. De ea vid. Ferrar. Re Vest. III, 5, p. 189, et c. 20, p. 241; Salmas. ad Tertull. de Pallio, pag. 329 sq.

Crotalum. Pis. 9, neque collegæ tui cymbala et *crotala* fugi. Est autem crepitaculum æneum, quo Syræ mulieres utebantur, sonumque edebat non absimilem cymbali sono: unde et jungitur utrumque genus. De eo vid. auctores laudatos in Lex Fabri; intt. ad Petron. c. 67; Gesnerum in Chrestom. Plin. p. 436; Salmas. ad Vopisc. Carin. 19, t. II, p. 821.

*Cruciamentum**, supplicium, Phil. XI, 4.

*Cruciare**, torquere, Ar. Resp. 18; Fin. II, 20; Att. VIII, 23.

*Cruciatus**, Att. XI, 11; Cat. IV, 5.

*Crudelis**, ferus, Her. II, 19; Att. IX, 4.

*Crudelitas**, sævitia, Off. III, 1; Sext. 65.

*Crudeliter**, Cat. IV, 3; Sull. 27.

Cruditas, est vitium stomachi ex mala concoctione, quum tanquam *crudi* sibi coacescunt in eo, intemperantia edendi. ad Div. IX, 18; XV, 17.

Crudus, qui cruditate laborat. Fin. II, 8, asoti, qui in mensam vomant, *crudi*que postridie se rursus ingurgitent. Orat. 1, 27, noluit hodie agere Roscius, aut *crudior* fuit. † immaturus, de fructibus arborum. de Sen. 19, quasi poma ex arboribus, *cruda* si sint, etc. Cf. Salmas. ad Solin. p. 252.

Cruentare *, sanguine respergere, Sext. 37; Ar. Resp. 16. vexare, Phil. II, 34.

*Cruentus**, Mil. 13; cadaver cruentum, sanguine civium cruentus, Phil. IV, 2.

*Cruor**, Rosc. Am. 7.

*Crus**, Phil. XIII, 12.

Crusta. Verr. IV, 23, *crustæ* ornamenta sunt vasorum argenteorum, tanquam simulacra, eaque extrinsecus alligata, sed diversa ab emblematis. Nam emblemata sunt sigilla statuis similia, h. e. quæ totam ex omni parte rem exprimunt; *crustæ* autem unum tantum latus ostendunt, neque adeo eminent magnopere. Gr. πρόστυπα vocant, ut emblemata, περιφχνῆ v. hæc latius disputantem Salmas. ad Solin. pag. 736. Hinc vasa potoria crustata ap. Festum in *tabernæ crustariæ*, et crustarius artifex apud Plin. XXXIII, 12. *Crustæ* dicuntur semper de eo, quo res aliqua inducitur, et tanquam loricatur, sine ulla eminentia. Notæ sunt *crustæ* in operibus tessellatis et musivis, quæ non eminent, sed in calce totæ latent, atque unum tantum latus exhibent. Ap. Plin. XXXVI, 6, Mamurra primus Romæ dicitur parietes domus suæ *crusta* marmoris operuisse. Ipsum tectorium, quo parietes operiuntur, *crusta* parietis dicitur. In lignea supellectili, tanquam mensis, arcis, etc. nostri vocant, *marqueterie*.

Crux *, supplicii instrumentum, Cluent. 66; Verr. V, 6; Phil. XIII, 9.

*Cubare**, jacere lecto, Rosc. A. 23; Her. III, 20; Tusc. II, 25. Accumbere cœnæ, Mur. 35; Or. II, 36.

*Cubicularis**, lectus, Tusc. V, 20; de Div. II, 65.

*Cubicularius**, Att. VI, 2; Verr. III, 4.

*Cubiculum**, Verr. III, 23; ad Div. VII, 1; Q. Fr. III, 1.

Cubile, locus, ubi feræ cubare, dormire solent. Nat. D. II, 49. Verr. II, 77, non jam vestigia, sed ipsa *cubilia* videre possint; Pis. 34. † lectus genialis, ad Div. IX, 22; Cluent. 6.

*Cubitare**, Cæl. 15.

*Cubitus**, Att. XIII, 13; de Leg. II, 26.

*Cujas**, Tusc. V, 37.

*Culeus**, pœna parricidarum Rosc. A. 26; Inv. II, 50.

*Culpa**, ad Div. IX, 16; Nat. D. III, 38; Verr. V, 17.

Cultus, victui aut habitui junctus, significat vestitum, interdum etiam supellectilem omnem apparatumque, et vivendi rationem externam. ad Div. IX, 3, dabimus sermonem iis, qui nesciunt, nobis, quocumque in loco simus, eumdem *cultum*, eumdem victum esse. Off. I, 39, eadem mediocritas ad omnem usum *cultum*que vitæ transferenda est. Or. I, 8, homines a fera agrestique vita ad hunc humanum *cultum* civilemque traducere, etc. Cf. Burmann. ad Sueton. Cæs. 45, p. 103 sq. † institutio et educatio universa, vitæ ratio. Partit. 26, est genus hominum ad honestatem natum, malo *cultu* corruptum, i. e. educatione mala, etc. † labor agricolarum. Agr. II, 25, in quo agricolarum *cultus* non elaboret. Add. Leg. I, 1.

Cum. Brut. I, *cum* quo certare erat gloriosius. Sic et Ovid. Met. X, 635. † Att. VI, 1, *cum* eo, i. e. hac cum exceptione vel conditione.

Cummaxime, vel potius *quum maxime*, ut semper edidimus, dicunt esse *nunc*, *hoc ipso tempore*. v. Græv. ad Suet. Domit. 10; ad Cic. Off. II, 7; Duker. ad Flor. II, 16, ut alios taceam. Nec negaverim, in multis locis

ita commode explicari posse. Neque tamen concedo, *quum maxime* proprie *nunc* significare. Sed 1) est forma elliptica pro *ut quum maxime*; v. c. Offic. II, 7, nec vero hujus tyranni solum, quem armis oppressa pertulit civitas, quæ paret *quum maxime* mortuo, etc. non absurde explices: quæ paret nunc mortuo; sed proprie est, quæ paret mortuo ita, ut quo tempore maxime servire putabatur, nempe ut vivo. Ar. Resp. 15, quæ fiunt *quum maxime*, i. e. quam frequentissime, ita, ut nunquam magis facta sint. Et ita est etiam in reliquis exemplis, quæ proferri solent. Itaque 2) interdum illud *ut* additur. Q. fr. II, 6, domus celebratur ut *quum maxime*. Si *ut* omisisset, quod potuisset facere, dicerent boni grammatici *quum maxime* h. l. esse *nunc*: quod *nunc* jam in verbo *celebratur* latet, ut supra in *paret*, et aliis locis; unde ubi a bonis libris abest, non temere admittendum, ut ap. Liv. XXIX, 17 extr. Sed sensus est: domus mea celebratur non minus, quam quo tempore maxime celebrari putabatur. Terent. Hecyr. 1, 2, 36, Bacchidem amabat, ut *quum maxime*, tum Pamphilus: in quo loco plane absurdum esset de *nunc* cogitare. Quid? quod 3) τὸ *quum maxime* interdum *nunc* additur, quod non fieret, si per se *nunc* significaret. Cluent. 5, quæ multos jam annos, et nunc *quum maxime* filium interfectum cupit, h. e. nunc ita cupit, ut nunquam magis cupierit. Ter. And. I, 1, 125, nunc *quum maxime* a te postulo. Quis non videt, *quum maxime* esse vehementissime? et sic cape etiam sine *nunc*, Eunuch. III, 5, 33, *quum maxime* volo te operam dare. Plin. Epist. X, 58, quod est multo depressior opere eo, quod nunc maxime surgit. Quanquam Drakenb. ad Liv. XL, 13, per pleonasmum addi putat, concedens ceterum eum Dukero ad XXIX, 17, nunc *quum maxime* recte dici. Ex his judicari etiam potest de controversia, an dici etiam possit *tum maxime*, ut in libris Cic. etiam occurrit, ut Or. 1, 18 extr. quod contra Græviam defendunt Cortius ad Plin. Ep. IX, 13, et Duker. ad Flor. II, 16, et Liv. XL, 15. Scilicet, quemadmodum dici potest, *nunc maxime*, pro, *nunc*, *ut quum maxime*; sic etiam *tum maxime*, pro *tum*, *ut quum maxime*. Sed illud falsum est, quemadmodum *quum maxime* pro *nunc* dicitur, ita *tum maxime* pro *tunc* dici.

Cumulare. Att. IV, 1, ad *cumulandum* gaudium. Fin. V, 14, quod *cumulatur* ex integritate corporis et ex mentis ratione perfecta; h. e. perficitur, absolvitur. Or. III, 24, eloquentiam *cumulare*. Cœl. 16, nunc mihi animus ardet, et meum cor *cumulatur* ira. Sext. 40, hoc est perfectæ *cumulatæ*que virtutis.

*Cumulate**, multum de Sen. 1; Att. XV, 15; Or. 17; ad Div. X, 29; Ibid. XIII, 42.

*Cumulatus**, Fin. II, 20; Or. 1, 26; Ibid. II, 20; Sext. 40.

**Cumulus*. Agrar. II, 23, accesserint in *cumulum* manubiæ vestrorum imperatorum. In Clod. et Curionem, fragm. nov., augent magnum quemdam *cumulum* æris alieni. Add. Att. IV, 17; Rosc. A. 3; Rull. II, 33; Att. XVI, 2, 11.

*Cunabula**, Rull. II, 37; de Div. 1, 36.

*Cunæ**, de Sen. 23; Tusc. 1, 39.

Cunctari pro *percunctari*, vel *percontari*, Att. XI, 10. Tusc. 1, 46.

*Cunctatio**, mora, de Am. 13; Sext. 47.

*Cunctator**, ad Div. VIII, 10.

Cunctus, pro *totus*. Arch. 3, *cuncta* Græcia: quod imitandum negat Burmann. ad Virgil. Æn. 1, 233.

*Cuneolus**, Univ. 13.

*Cuneus**, pro clavo, Tusc. II, 10.

*Cuniculus**, via sub terra occulta, Off. III, 90. Agr. 1, 1, cuniculis rem oppugnare.

Cupa. Pison. 27, panis atque vinum de propola atque de *cupa*. *Cupa* est femina, quæ vinum in caupona vendit, ut propola, qui panem. Alii tamen de dolio interpretantur. vid. Burm. ad Sueton. Claud. 40.

Cupediæ, appetitio vehementiur ciborum delicatorum. Tusc. IV, 11.

Cupide. ad Div. XVI, 9, interea, qui *cupide* profecti sunt, multi naufragia fecerunt. Vatin. 17, *cupidissime* falsum testimonium dicere.

Cupiditas. Tusc. IV, 31, *cupiditas* est effusio animi in appetendo, ut lætitia in fruendo; diciturque non modo de genere, sed etiam de specie, ut de spe, Off. I, 21, ubi opponitur metui: item Partit. 3, ubi est spes conjuncta cum appetitione aliqua, ut semper. Sed in primis *cupiditas* dicitur de avaritia, libidine, et nimio honorum magnarumque rerum studio. Cluent. 55, qui sine *cupiditate* vixerunt, dicuntur qui integri sunt ab avaritia et pecuniis captis. Phil. III, 10, Naso carens omni *cupiditate;* i. e. non appetens provinciam. Verr. 1, 36, *cupiditas* in eo genere, de nimio studio signorum. Act. 1 in Verr. 12, *cupiditas* dicitur de patrono causarum, qui semper obtinere vult causam, quamvis injustam; qui regnare in judiciis cupit, ut Hortensius. † de judicibus in primis *cupiditas* dicitur, qui sunt partium studiosi, quoniam scilicet aut odio, aut amore ducti, nimis vehementer, etiam contra leges et religionem, alicujus damnationem aut absolutionem cupiunt. Marcell. 9, sine *cupiditate* judicare. Planc. 17, de quæsitore: voluntatem erga Cn. Plancii salutem sine ulla *cupiditate* præ se fert. Cf. Flacc. 10; Funt. 12; Verr. 1, 1. † Neque tamen de judicibus solis, sed et de aliis, ut testibus, etc. qui non judicant, dicitur hoc fere sensu *cupiditas*. Flacc. 26, ut Græcorum *cupiditati* (qui. sc. in Flaccum, odio ducti, graviter pro testimonio dixerant) Græcorum auxilio resistamus. Sic, de studio rei opprimendi. Quint. 2, *cupiditati* alterius obtemperare, quo is facilius, quem velit, iniquo judicio possit opprimere. † tribuitur etiam emtoribus et conductoribus, qui nimia spe lucri nimis care emunt, vel conducunt. Att. 1, 17, se *cupiditate* prolapsos, nimium magno conduxisse. † de re denique, cujus *cupiditate* flagramus. Q. fr. 1, 1, ex impurissimis faucibus inhonestissimam *cupiditatem* eripuisti.

*Cupido**, studium, Tusc. III, 26.

Cupidus, partium studiosus. Cluent. 24, *cupidus* auctor. Cf. Cæcin. 3, Fontei. 9. Add. ad Div. X, 18; Or. II, 4; Off. I, 43; Or. I, II, 55; Off. III, 14; Verr. II, 4.

Cupio. Q. fr. 1, 2, ego Fundaniæ non *cupio*, i. e. faveo. Add. ad Div. X, 4; ibid. XIII, 64; Rosc. A. 51. volo, Att. IV, 2; Tusc. IV, 18.

*Cupressetum**, locus cupressis consitus, Leg. I, 5.

Cura pro *curatio*, ut morbi. ad Div. V, 16, *cura* doloris. † studium rei, ad Div. X, 1; Off. II, 1; Or. III, 48. † sollicitudo, Att. 1, 5; ibid. XV, 14; de Div. II, 72.

Curare, pro *solvendam pecuniam curare*, item *solvere* ad Div. XVI, 9, me cui jussisset, *curaturum*. ibid. V, 20, erat nobis *curata* pecunia Valerii mancipis nomine. Cf. Att. I, 7; V, 21; Q. fr. II, 4; Quint. 4, ubi vid. Passerat, etc. Similis ellipsis est in hoc, Att. I, 3, signa quæ nobis *curasti*, sc. emenda. † Fin. IV, 19, ut ridere non *curet*. ad Div. I, 9, neque sane redire *curaret* † edere. Or. III, 61, *curemus* nos.

*Curatio**, alicujus rei administratio, Nat. D. I, 1, 34; Att. XV, 11; ad Div. XVI, 4; Off. I, 24.

*Curator**, Opt. gen. Or. 7; Att. I, 1; Leg. III, 3; Rull. II, 7.

Curia, 1) pars tricesima civitatis Rom. in quas partes Romulus eam descripserat. de Rep. II, 8, *curiæ* Sabinarum nominibus nuncupatæ. Dom. 29, si id triginta *curiæ* jussissent, num id jussum esset ratum? 2) *Curia* quæque antiquitus habuit ædem, ubi sacra *curiæ* faceret flamen *curiæ*, Curio dictus, et ubi *curiales* convenirent de rebus communibus acturi. Certe Varr. L. L. V, 6, *curias* olim dictas esse tradit, ubi sacerdotes res divinas *curarent*, quæ et templa dici potuerunt, quia inauguratæ erant, unde et pro templo dicitur. vid. inpr. Sigon. Ant.

Jur. Civ. R. II, 3, p. m. 52, et Lips. ad Tacit. A. XII, 24. Divin. I, 17, lituus quum situs esset in *curia* Saliorum. *Curia* Saliorum profecto nil est aliud, nisi ædes, in qua convenirent Salii, quum sacra facturi, tum aliis de rebus suis. 3) est locus consilii publici, ubi senatus conveniebat, sive nomine ducto ab illo *curiarum* genere, de quo ante dictum est, sive, quod non essent ab iis diversæ, sed quemadmodum in templa quæcumque deorum, sic in ædes publicas *curiæ* cujuscumque convocari senatus posset, quanquam illud verius. Nam Varro diserte duo genera *curiarum* facit, unum, in quo res divinæ; alterum, in quo humanæ a senatu agerentur. Certe Romæ non una *curia* senatoria fuit, ut in nostris urbibus. Div. II, 9, *curia* Pompeia memoratur; sed ea post Cæsaris mortem obstructa est, teste Sueton. in Cæs. 88; et tamen postea sæpe fit *curiæ* mentio; et præterea Hostilia, aliæque memorantur. In urbibus autem municipalibus et Græcis unus certus locus fuit, quæ *curia* dicebatur, Gr. *βουλευτήριον*, auctore ipso Cicerone in Verrinis. Sed κατ' ἐξοχὴν tamen *curia* dicitur ea, quæ erat in foro a Tullo Hostilio ad comitium exstructa. De hac Cicero, Flacc. 24. Hinc tropice etiam ponitur pro ipso senatu, auctore Cic. Or. III, 42. † Or. I, 7, ut dies inter eos *curiæ* fuisse videretur, convivium Tusculani. Sigon. de Ant. Jur. C. R. II, 3 extr. putat respici ad consuetudinem curialium, qui certis diebus interessent sacris, quæ per Curionem pro *curia* fierent: quod ego non capio. Dies *curiæ* est dies senatus, vel legitimi vel extra ordinem convocati. Sermo fuerat de republica inter principes civitatis, isque severus et tristis, qualis foret, si in ipso senatu dixissent de tantis rebus: sequitur convivium nihilominus bilare, quale vel maxime esse solet in villis, in quas relaxandi animi causa secedimus.

Curiales, Offic. II, 18, non sunt, ut Manutius interpretatur, *φράτορες*: in quem errorem inductus est, quod et hos *curiales* interpretari Latini solent; nec φυλέται, ut Nizolius, sed δημόται. Nam Λαχία, s. Λακιάδαι, non fuit φρατρία: sed δῆμος, populus, vel pagus tribus (φυλῆς) Οἰνηΐδος (v. Potter. Arch. Gr. I, 9, p. 51). Itaque quos et populares Latini vocant, Cicero b. l. *curiales* vocat. Ceterum clarissime hæc omnia illustrat Niebuhr. quem adi Hist. Rom. v. 2, princ.

* *Curiatim*, de Rep. II, 17, populum consuluit *curiatim*, sc. comitiis curiatis. Ea vox antea legebatur in uno tantum A. Gellii loco, XV, 27, ubi male emendatum quibusdam, *curiatum* per lictorem. Nunc lectionem nemo sollicitabit.

Curiatus Agr. II, 11 *curiata* comitia, i. e. quibus ex instituto Romuli per *curias* suffragia feruntur. De iis est locus classicus, Agr. II, 10, 11, 12. In iis fiebant adoptiones, et potestas rei militaris administrandæ dabatur. Agr. II, 11, lex *curiata*. v. Ind. LL. Att. II, 7, legis *curiatæ* auspices, sunt, qui in auspicio essent, dum lex *curiata* ferretur.

*Curiose**, diligenter, Att. IX, 5.

Curiositas. Att. II, 8, sum in *curiositate* ὀξύπεινος.

Curiosus, in bono et malo sensu occurrit. Dom. 12, quid tam *curiosum*, quam ea scire velle, de quibus majores nostri vos solos scire et consuli voluerunt? Cf. Flacc. 29; Fin. II, 9. ad Div. III, 1, bomo non solum prudens, verum etiam, quod juvet, *curiosus*. ib. IV. 13, *curiosior* ad investigandum. ibid. VIII, 1, tametsi tu, scio, quam sis *curiosus*, etc. Tusc. I, 45, est in omni historia *curiosus*, i. e. omnem historiam cum cura diligenter tractavit.

Currere. Att. I, 20, pedarii senatores raptim in eam sententiam *cucurrerunt*. †. Currere stadium, Off. III, 10; Att. II, 23; Q. Fr. I, 1; ad Div. XV, 15; Fin. V. 28; Phil. XII, 8.

Curriculum. Phil. VII, 3, *curriculum* industriæ nostræ in foro, etc. elaboratum est. Muren. 22, quum te de *curriculo* petitionis deflexisses. Conf. de Am. 12. Rabir. perd. 2, me ex constituto spatio defensionis in semihoræ *curricu-*

lum coegisti. de Senect. 11, haec sunt exercitationes ingenii, haec *curricula* mentis. Sic fere, Orat. 3. Metaphora ducta est a stadio, in quo exercentur homines *currendo*, athletæ. vid. de Sen. 10. Quadrigarum etiam *curriculum* est, Muren. 27. † Ar. Resp. 10, te appello, Lentule; tui sacerdotii sunt thensæ, *curricula*, præcentio, etc. Hæc *curricula* sunt *currus*, quibus in ludis circensibus certatur. Alia exempla vid. ap. Scheff. de Re vehic. l. 1, c. 1, p. 3.; Grævius etiam laudat Sueton. in Caio Calig. c. 19.

Currus, pro curru triumphali, atque adeo triumpho ipso. Ad Div. xv, 6, quem *currum*, aut quam lauream cum tua laudatione conferrem? Alia exempla congessit Drakenb. ad Sil. Ital. vi, 545.

*Cursare**, properare, Rosc. A. 22; Sen. 6; de Div. 1, 8.

*Cursim**, celeri cursu, Phil. xi, 2; metaphorice, Phil. ii, 17; Or. ii, 62.

*Cursor**, Tusc. ii, 25; de Div. ii, 70; Her. iv, 3.

Cursus. Att. v, 8, *cursum* exspectabam, i. e. ventum secundum, quo navigare possem. Att. v. 15, ille tibi non ignotus *cursus* animi et industriæ meæ. Off. 1, 32, implicari aliquo certo genere *cursu*que vivendi. Sext. 21, vita brevis est, gloriæ *cursus* sempiternus, etc. ad Div. iii, 11, *cursus* honorum. ib. x, 15, *cursus* bonorum consiliorum. Fin. 1, 11, virtutum *cursus* ad voluptatem. ad Div. x, 3, *cursus* ad gloriam. Brut. 81, *cursum* suum transcurrere. Hæ loquendi rationes ducuntur a stadio, in quo proprie *cursus* est. Sed dicitur etiam *cursus* de navigatione, ut ad Div. xii, 25; unde crebra illa ap. Ciceronem formula, *cursum* tenere. Orat. 1, teneat *cursum*, quem potest. Phil. viii, 4, quem enim *cursum* industria mea tenere potuisset, sine forensibus causis, sine judiciis, sine legibus? Quir. p. Red. 1, secundus vitæ *cursus*. † Planc. 7, *cursu* ad honorem venire, i. e. meritis, nobilitate, rectis artibus: opponitur *obrepere*. † Or, ii, 10, *cursus* orationis, dicitur de oratione perpetua.

*Curtus**, mancus, Fin. iv, 14; Or. 50.

*Curvatus**, Nat. D. 1, 24.

Curulis. Verr. v, 14, sella *curulis*. Fuit ante regum, post magistratuum, majorum, puta, consulum, censorum, prætorum et ædilium *curulium*, in qua, quum in publico essent, considerent. Ejus forma quæ fuerit, e nummis conspici potest, e quibus de ea docte disserit Spanhem. de Us. et Pr. Num. Diss. x. Adde Casaub. et Burm. ad Sueton. Aug. 44. Ab hujus sellæ usu dicti sunt æediles *curules*, ut distinguerentur a plebeiis, et Ar. Resp. 13. *curulis* ædilitas.

*Custodia**, diligentia custodiendi, Brut. 96; Nat. D. ii. 63. † custodes ipsi, Cat. 1, 3. † locus in quo aliquid custoditur, Sull. 15; Phil. xii, 20; Rab. 7. † carcer, Tusc. 1, 29; Verr. v, 27.

Custodire. Att. xv, 13, orationem tibi misi: ejus *custodiendæ*, et proferendæ arbitrium tuum sit. Or. ii, 2, *custodire* literis, est memoriæ prodere.

Custos. Sen. p. Red. 11, *custodes* in comitiis, item tabellarum dicuntur amici, qui a candidatis, aut iis, quorum interesset, urnis et diribitoribus tabellarum apponebantur, ne fraus intercedere posset, aut sua sponte eam curam suscipiebant, ut patet e Pisoniana, c. 15. Add. viros doct. ad Varr. R. R. iii, 5 extr. et Gruch. com. 1, 3, 4.

Cutis, ad Div. x, 18.

Cybea, Verr. v, 17, etc. ex quo loco apparet, onerariam navem fuisse, ad deportandas merces accommodatam, propter latitudinem, qua pæne ad κύβου formam accedebat, ita dicta. Sic Hotom. Græci opponunt longioribus, vocantque στρογγύλην. Forte est pro *cymbea*, ut κύβας apud Hesych. ubi v. Albertum.

*Cyneus**, vox cycnea, Or. iii, 6.

*Cycnus**, Tusc. 1, 30;

Cynocephalus. Att. vi, 1, erat *cynocephalus* in essedo. De *cynocephalis* fabulosa sunt ap. Plin. H. N. vi, 30. Verum est, simiarum genus fuisse, quod ita appellaretur. v. Salmas. ad Solin. p. 267.

*Cynosura**, sidus cæleste, Nat. D. ii, 41.

D.

Dactylicus. Or. 57, *dactylicus* numerus hexametrorum magniloquentiæ est accomodatior. *Dactylicus* numerus non modo e pedibus *dactylicis* oritur, sed etiam ex reliquis, qui eodem tempore continentur, ut anapæsto, spondeo. Sic est ap. Longin. S. 38. ῥυθμὸς δακτυλικὸς, ubi vid. intt. et conf. Clark. ad Homer. Iliad, t. I, p. 68.

*Dactylus**, Or. 64; Or. III, 47.

Dæmon. de Univ. 11, dii, quos Græci δαίμονας appellant; nostri, ut opinor, Lares: si modo hoc recte conversum videri potest.

Damnatio ambitus, Cluent. 36.

Damnatorium judicium, Verr. III, 21.

*Damno**, Her. IV, 24; Verr. V, 3; Cluent. 41; Brut. 48; Act. I, in Verr. 13; Phil. I, 9; Att. VII, 12; Partit. 38.

Damnum, sumtus, jactura rei familiaris, atque adeo æs alienum. Verr. I, 12, *damna*, quæ res patris ejus pertulit, prætereantur. ibid. V. 13 *damna*, quæ ætatis fructu dissoluta et compensata sunt. Phil. II, 27, *damna* aleatoria. † genus coercitionis, et pœnæ levioris, qua v. c. consules utebantur in senatores, qui ipsis parere nollent. Phil. I, 5, quis unquam tanto *damno* senatorem coegit? aut quid est ultra pignus, aut multam? † Ipsa multa. Off. III, 5, qui conjunctionem civium dirimunt, eos morte, exsilio, vinculis, *damno* coercent. † genus injuriæ. Rosc. Com. 11, *damni* judicium, etc.

Datio. Agrar. II, 22, legum *datio*.

Datum. vid. inf. post *do*.

De. Muren. 33, *de* nocte surgis, est statim a media nocte, s. multa adhuc nocte. Sic *de* die, est statim a meridie, sive multa adhuc die, ut in illo, convivari *de* die. vid. Burmann. ad Phædrum, III, 10, 20. Quanquam interdum etiam a mane esse vult Salmas. ad Solin. f. 456. Sext. 35, *de* multa nocte vigilare. Petit. Cons. 12, ut *de* nocte domus compleatur, int. clientibus. † Q. fr. II, 1, fac ut diligenter considerateque naviges *de* mense decembri: alii aliter explicant. Vatin. 15, intelligo *de* gestu, i. e. ex gestu. Sic ac Div. VII, 29, duos parietes *de* eadem fidelia dealbare. Phil. II, 27, persona *de* mimo, modo egens, repente dives. † Cæcin. 36, nec minus vereretur, ne contemnere Æbutium, quam ne *de* eo contemtus esse videatur....' Legit Ernest. *ab* eo; sed forte sensus est, de hac re, quam habet cum eo; ob hanc litem. † Att. XIII, 31, *de* Pilio emit.

*Dea**, Rab. Perd 2.

*Dealbare**, ad Div. VII, 29; Verr. I, 55.

*Deambulare**, Or. II, 63.

Debeo. ad Div. I, 1 extr. nos in causa auctoritatis minus habemus, quod tibi *debemus*, scil. propter beneficia tua. Add. Or. II, 77; Or. 21; ad Div. V, 13; Leg. I, 2; Q. Fr. I, 1; Pis. 37; Verr. V, 30; Att. X, 17; Phil. II, 37; Att. XVI, 14; Verr. III, 82.

Debilis, imbecillus, Rab. Perd. 7; Mil, 9, 34; Brut. 61.

Debilitare. Flacc. 30, membra *debilitare* lapidibus, fustibus; est confringere, et eorum usum auferre. Nam *debiles* dicuntur, qui aliquo membro corporis capti sunt. v. Græv. ad Agrar. II, 33.

Debilitas, de corporibus parte aliqua truncatis, Tusc. III, 34; Fin. V, 28; Add. Pis. I; Fin. IV, 8; Fin. I, 13.

Debilitatus. Quint. I, veritas *debilitata* recreatur; quum oppressa fuisset, emergit et cognoscitur. † perterritus. Or. II, 33, *debilitati* a jure cognoscendo, etc. Pearcius adjiciendum putat, *metu*; quod in duobus mss. reperit, ut est aliis locis. Sed quemadmodum vulnerati, et membro aliquo capti simpliciter *debilitari*, *debilitati* dicuntur, omisso corporis aut membri nomine, quo *debilitantur*; sic etiam animus *debilitatus* simpliciter dici potest, pro metu *debilitatus*. † Agr. II, 33, nervis omnibus

exsectis, urbem ipsam solutam ac *debilitatam* reliquerunt : ducta metaphora ab ea verbi significatione, de qua dixi in *debilitare*.

Debitio pecuniæ, Planc. 28.

*Debitor**, ad Div. ix, 16; Off. ii, 22.

*Debitum**, æs alienum, Q. Fr. i, 2; Att. xiii, 23; Op. gen. Or. 2.

*Debitus**, Phil. xiv, 12; Mil. 38; Cat. i, 8; ad Div. v, 8; Cluent. 12.

* *Decantare*, nimis nota memorare. Or. ii, 18, pervulgata præcepta *decantare*. de Rep. ii, 31, tam vetera vobis, et tam obsoleta *decanto*. † cantum finire. Tusc. iii, 22, jam *decantaverant*; τροπικῶς.

Decantatus, cognitus, planeque perspectus, Or. ii, 32; Att. xiii, 34.

Decedere. Verr. ii, 20, itaque Sthenius.... de provincia *decessit*. Grævius probabat conjecturam Hotomanni, qui *discessit* legendum putabat, quod magistratus tantum *decedere* dicerentur. Eodem modo tentavit Grævius locum Verr. iii, 41, negotiatores inviti Romam raroque *decedunt*. Sed si attendisset vir doctissimus, facile magnam copiam locorum in ipso Cicerone colligere potuisset, ubi *decedere* de privatis dicitur. Paucos de multis laudasse suffecerit: Verr. ii, 27, Romam *decedere* meeum cupierunt Heraclius et Epicrates. ibid. 65, ut Siculi sibi e Sicilia *decedendum* arbitrentur. ibid. 77, Verrutius iste in Sicilia sit, an jam *decesserit*. Att. v, 21, equites ex Cypro *decedere* jussi. Sic est etiam ibid. vi, 1; ad Div. ii, 11; x, 32; xii, 30 extr. etc. Neque solum de provincia *decedere* dicitur, sed Roma etiam. ad Div. viii, 10 extr. mei officii est, meminisse, qua obtestatione *decedens* mihi mandaris. Atque adeo pro *discedere* dicitur. ibid. 1, quod tibi *decedens* pollicitus sum, h. e. discedens a te, quum te abeuntem in provinciam prosequerer. ubi v. Manut. † ad Div. xiii, 56, *decedere* de hypothecis, est hypothecas creditori tradere, ut eas non hypothecarum, sed dominii jure habeat. † Att. vii, 2, quartana *decessit*. † *decedere* dicuntur nobis obvii, qui honoris causa de via declinant, ne nobis id facere opus sit. Senect. 18.

*Decempeda**, instrumentum metatorum, Phil. xiv, 4; Mil. 27; Acad. ii, 41.

*Decempedator**, metator, Phil. xiii, 11.

Decemprimi dicuntur decem seniores et principes senatores in municipiis aliisque civitatibus liberis, qui magistratus proxime sequuntur. Rosc. Am. 9, ubi v. Græv. Verr. ii, 67, magistratus et *decemprimi*. Livius, xxix, 15, decem principes appellat. Add. Noris. ad Cenotaph. Pis. Diss. i, c. 3.

Decemviri. 1) *decemviri* stlitibus (antique, pro litibus) judicandis, sunt judices causarum privatarum, creati non multo post præturam peregrinam, auctore Pomponio in Orig. Juris: de quibus vid. Siccama de Judic. centumvir. c. 9 et 10; Sigonius de Judiciis, et intt. Pomponii. Dom. 29, si *decemviri* sacramentum injustum judicassent. Cæcin. 33, quum Arretinæ mulieris libertatem defenderem, et Cotta *decemviris* religionem injecisset, etc. Orat. 46, *decemvirorum* litibus (s. stlibus, ut Muretus in ms. invenit) judicandis, dico nunquam. 2) magistratus extraordinarius legum scribendarum causa sine intercessione creatus, a. U. cccii. Liv. iii, 33. Or. i, 13, nostri *decemviri*, qui xii tabulas scripserunt, etc. 3) de *decemviris* Rullianis v. Agr. ii, 7 sqq.

*Decenter**, Cæcin. 26.

Decentia. Nat. D. ii, 58, venustatem, ordinem, et, ut ita dicam, *decentiam*, oculi judicant.

Decerno. Quint. 8, 20, prætor *decernit*; quum ex edicto jus dicit, v. c. possessionem, aut interdictum dat, addicit, etc. † *decernere* porro dicuntur senatores in sententiis dicendis, quod dicunt, quid a senatu *decerni* velint. Mil. 6, ego ipse *decrevi*. ad Div. i, 1, Crassus tres legatos *decernit*. Add. Gronov. ad Liv. xxvii, 20. † Q. fr. ii, 12, *decernendum* nihil censeo; i. e. rem rejiciendam puto. † puto. ad Div. ii, 6, in quo posita omnia mea esse *decrevi*. Att.

III, 15, quod in me ipso satis consilii esse *decreras*.' Quint. 2, uno judicio de furtunis omnibus *decernit*. ad Att. x, 9, suo capite *decernere*.

*Decerpo**, Or. II, 56.

*Decerptus**, debilitatus, Tusc. v, 13.

*Decertatio**, certamen, Phil. XI, 9.

*Decerto**, Prov. Cons. 13; Planc. 36, ad Div. v, 8; Off. I, 11; Phil. II, 1.

Decessio. Rabir. Post. 11, utrum accessionem pecuniæ, an *decessionem* de summa fecerit. ib. *decessionem* mille talentum esse factam. Tusc. I, 46, *decessio* bonorum, opponitur cumulo, h. e. accessioni. † abitus de provincia quum magistratuum, tum privatorum. Q. fr. I, 1, spem maturæ *decessionis* afferre. ad Div. IV, 10 de Marcello privato: subvereor, ne te delectet tarda *decessio*. Att. VII, 3, in ipsa *decessione* significavit, sperasse se aliquid.

* *Decessor*, qui jam magistratu functus de provincia decessit, et successori tradidit. pr. Scaur. 5, fragm. nov. successori *decessor* invidit. Vox nunc primum addita Ciceroni.

Decessus, abitus de provincia. ad Div. VIII, 10, quod ad decessum tuum attinet. Phil. II, 38, Creta post M. Bruti *decessum* potuit liberari.

*Decet**, Or. 22; Off. I, 27; Tusc. IV, 25; Off. I, 31; Or. I, 26.

Decidere. Verr. IV, 45, *decidere* in fraudem, i. e. facinus patrare.

Decidere, pacisci, transigere. Quint. 4, per te *decidit* P. Quintius, quod dissolveret. Cf. Rosc. Amer. 39; Rosc. Com. 11; Verr. II, 32, etc. Gron. Obs. II, 6.

Decipere. Rosc. Am. 40, inducere; *decipere*, destituere. Hæc tria ita differunt: inducere est fallere consilio dando, et ad rem aliquam faciendam impellendo; destituere, deserendo eum qui, quia promiseras aut debebas, a te aliquid auxilii exspectabat; *decipere* denique, sub utilitatis specie nocendo. ad Div. v, 16, ea impendere reipublicæ, quæ qui reliquerit, nullo modo mihi quidem *deceptus* esse videatur; h. e. nihil detrimenti fecisse, etc.

Decisio, pactio, transactio, atque adeo conditio transigendi. Rosc. Com. 13, post *decisionem* veterem. Flacc. 36, *decisionis* arbiter. Provinc. Cons. 4. pactiones pecuniarum cum tyrannis, *decisiones*, etc. Verr. I, 54, negat eum sibi illa *decisione* satisfacere posse. † de eo, super quo convenit ab utraque parte, etiam in disputando. Cæcin. extr. nostra *decisio* de æquitate.

Declamare, exercitationis causa dicere. Fin. v, 2, ad fluctum, aiunt, *declamare* solitum Demosthenem. † etiam in vera causa. Verr. IV, 66, qui pro isto contra me vehementissime *declamasset*. Rosc. Am. 29, quæ mihi visus est ex alia oratione *declamare*, quam in alium reum commentaretur. † ad Div. III, 11, majestas est, ne in quemvis impune *declamare* liceret.

Declamator, rhetor. Or 15, *declamator* de ludo. Or. III, 34, non eum *declamator* aliquis ad clepsydram latrare docuerat.

*Declamatiorius**, Or. I, 16; Q. Fr. III, 3.

Declamitare. Tusc. I, 4, *declamitabam* causas. Brut. 90, commentabar *declamitans* (sic enim nunc loquuntur) sæpe cum M. Pisone, aut cum aliquo quotidie.

Declarare. ad Div. II, 3, Rupæ non defuit studium *declarandorum* munerum, h. e. populo pollicendorum. Muren. 2, in judicio consulis designati, is potissimum consul, qui consulem *declaravit*, h. e. creatum a populo pronuntiavit. Or. 62; Att. VI, 1; Fin. III, 4; Or. 22; Or. II, 69; III, 13; ad Div. I, 13; de Div. I, 1; Nat. D. II, 2; de Div. I, 56.

*Declaratio**, ad Div. XV, 21.

*Declinare**, de via removere, Fat. 20; Off. I, 6; Att. II, 19; Or. 68. † a via errare, Nat. D. I, 25; Fat. 9; Fin. v, 2; Or. II, 38; Sext. 34; Tusc. IV, 6; Off. I, 40; de Am. 17; Cluent. 38.

Declinatio, degressio in oratione. Partit. 15, *declinatio* ad amplificandum. Vide etiam ad Cat. I, 6; Att. II, 19; Nat. D. III, 13.

Declinatus. Fin. v, 7, primum *declinatum*; i. e. quod homines nati primum aversantur et fugiunt.

*Decoctor**, Cat. II. 2; Phil. II, 18.

Decoctus. Or. III, 26. suavitas austera, et solida, non dulcis et *decocta*, i. e. fracta, languida.

*Decolor**, Tusc. II, 8.

Decoloratio, pro coloratione. Divin. II, 27. *decoloratio* ex aliqua contagione terrena potest sanguinis similis esse. Sic sunt manus *decoloratæ*, Sueton. Aug. 5.

*Decoloratus**, Her. II, 5; ibid. II, 27.

Decoquere, consumere impensis et sumtu faciendo. Att. IX, 9, sciebam, eum agrum *decoquere* quoto anno. Phil. II, 18, tenesne memoria, te prætextatum *decoxisse*?

*Decore**, decenter, Or. I, 32; ibid. III, 47.

*Decoro**, orno, Pis. I 2; Brut. 76; Or. I, 43; Verr. II, 46.

Decorum poetarum, Off. I, 28, quid sit?

*Decorus**, pulcher, Nat. D. II, 60; Leg. II, 18; Off. I, 31.

*Decrepitus**, Cœl. 16; Tusc. I, 39.

*Decresco**, de Div. II, 14.

Decretum, sententia senatoris. ad Div. XV, 5, sententia mea et *decreto* laudavi. † philosophi placitum. Acad. II, 9. etc. † responsum JCti. Muren. 13, responsa atque *decreta* vestra evertuntur sæpe dicundo. † jurisdictionis prætoriæ pars. Verr. II, 48, quin is a Siculis ob *decreta* interponenda pecuniam acceperit, etc. v. *jurisdictio*.

*Decuma**, Verr. III, 47.

Decumanus. Verr. III, 6, ager *decumanus*; h. e. e quo decumæ dantur. † publicanus, qui decumas a populo redemit. Verr. II, 13, 71; III, 8, 48, *decumani* principes, et quasi senatus publicanorum. Scilicet, quemadmodum honestissimum, de more romano, genus rei quærendæ est agricultura, sic etiam inter publicanos honestissimi, qui *decumas* conduxere. † magnus. Fin. II, 8, acipensere cum *decumano*. In rusticis sunt, ova, poma *decumana*. Noti etiam sunt versiculi Ovidiani, Trist. I, 2, 49, de fluctu maximo: Hic fluctus supereminet omnes; Posterior nono est, undecimoque prior.

Decumbere, de gladiatoribus, qui gladium recipiunt, jugularique se patiuntur. Tusc. II, 17. Cf. Phil. III, 14. † de cœnante. Verr. III, 25, quum in triclinio *decubuisset*.

Decuria, tabula, s. album, in quo senatorum nomina scripta, qui judicia administrare debent, s. classis judicum. *Decuriæ* autem ex instituto vetere tres fuerunt, tot sc. in quot partes senatores judicantes descripti erant; quibus quartam adjecit Augustus, Sueton. c. 33, ubi vid. Casaub. quintam Caius, auctore eodem Sueton. c. 16. Sextam, quanquam rogatus, tamen addere noluit Galba, Sueton. c. 14. Verr. I, 61; II, 32; Cluent. 37. Vid. de his *decuriis* Plin. N. H. XXXIII, 1, 2. † De judicibus *decuria* etiam est, sed alio sensu, Verr. III, 11, quid tandem postulat arator? nihil, nisi ex edicto judicium in octuplum. Quid Apronius? non recusat. Quid prætor? jubet recuperatores rejicere. *Decurias* scribamus (sc. arator dicit). Quas *decurias* (respondet Verres)? de cohorte mea rejicies. Hic *decuria* non est, ut Romæ, quod videbatur Hotomanno, numerus civium rom. de conventu provinciali, quorum est, causas judicare; sed judiculus judicum delectorum ad causam aliquam cognoscendam et judicandam. Arator non postulat, ut sibi copia fiat decuriæ judicum, sed ut *decuria* judicum scribatur et deligatur. † In *decurias* etiam distributus erat ordo scribarum, reliquorumque ministrorum, qui magistratibus parebant: unde, Verrin. III, 79, ad eos me scribas voca, si placet: noli hos colligere, qui.... *decuriam* emerunt. v. in primis Vales. ad Ammian. XXVIII, 6, et alios, quos laudant viri docti ad Sueton. Claud. 1.

Decuriare, in decurias conscribere, quod faciebant, qui, tribuum largitione corrumpendarum causa, coitiones faciebant; unde de sodalitiis rei.

Planc. 18, doce *decuriasse* Plancium, conscripsisse populum. Ibid. 19, tu doce Plancium.... tribules *decuriavisse*. Erat autem Plancius reus de sodalitiis. Sic Clodius seditionis causa dicitur homines de populi fece *decuriasse*, Sext. 15. Phil. VII, 6, non rursus improbos *decuriabit?* non sollicitabit agros? Plane sic etiam est *centuriare*; de quo supra.

Decuriatio. Planc. 18, *decuriatio* tribulium. v. *decuriare*.

*Decuriatus**, Q. Fr. II, 4.

Decurio, senator municipalis, aut colonicus. Rosc. Am. 9, 39; Sext. 4; ad Div. VI, 18, etc.

Decurrere. Cæcin. 23, ad istam hortationem *decurrunt*, i. e. confugiunt, veniunt tandem. Quint. 15, ad hæc extrema et inimicissima jura tam cupide *decurrebat*. Ducta ratio de stadio et circo. Sic est Tusc. I, 8, nunc video calcem; ad quam quum sit *decursum*, etc. Hinc etiam ad navigationem, ut ipsum cursus verbum (v. in *cursus*), traducitur. ad div. XVI, 4, puto te bellissime cum quæstore Mescinio *decursurum*.

Decursio. ad Div. XI, 10. *decursionibus* vastare loca. Sunt incursiones, quæ de montibus fiunt. Male aliquis corrigebat *excursionibus*, quæ sunt Græcis καταδρομαὶ, ἔφοδοι: at *decursiones* sunt quæ fiunt ἐξ ἐπιτειχίσματος. vid. Thuc. I, 142, et ibi Schol.

Decursus, a, um. Quint. 31, ætas acta et *decursa*. de Sen. 23, *decurso* spatio. ad Div. VIII, 13, hæc ætate sunt *decursa*: de vitiis, quæ per ætatis ipsius rationem deponi solent. Or. I, 32, *decursa* abs te de arte, i. e. explicata breviter.

* *Decursus*, us. Or. I, 1, *decursus* honorum est, quum omnibus honoribus perfuncti sumus. ad Div. III, 2, *decursus* mei temporis, sc. in provincia.

*Decurtatus**, Or. 53.

*Decus**, ornamentum, Phil. II, 22; Verr. IV, 44. † splendor, Prov. Cons. II; Fin. II, 11; Leg. I, 21.

*Decussare**, Univ. 7.

*Dedecere**, non aptum esse, Or. 22; Or. I, 29; Tusc. IV, 25; Off. I, 41.

*Dedecorare**, decus imminuere, Off. III, 2.

*Dedecus**, probrum, ignominia, de Div. II, 9; Rosc. Am. 24; Cluent. 5; Catil. I, 6; Her. IV, 35; Tusc. II, 5; Leg. I, 21.

Dedere, de reo. Rosc. Am. 3, libidini alterius *dedere* aliquem, est, condemnare, quia alteri placet. ibid. 22, quem *dedi* putabas. Cf. Quint. 18 extr. Eodem modo, quo *condonare* et *addicere* dicitur; de quibus supra. Planc. † 30, in qua oratione ego me ei *dedebam*, cui nil magnopere deberem; h. e. ei me obstrictum profitebar, ejusque me totum fore pollicebar. v. Græv. ad h. l. † ibid. 37, qui vitam pro republ. *dediderunt*. Sed Græv. *ediderunt*. † dicitur etiam ut *dare se alicui*, pro facere, quæ grata fore scis; honori alicujus inservire. Petit. Cons. 9, ei se *dedunt*, deserunt ceteros.

Dedicare, proprie idem est, quod consecrare: de quo vid. supra in *consecratio*. Hinc eleganter Leg. I, 22, ingenium in se suum, sicut simulacrum *dedicatum* putabit. † deferre. Flacc, 32, *dedicare* in censu. Docti viri laudarunt Gell. VII, 11, ubi vid. Gronovium, et eumdem, Sestert. IV, 1. Lips. Var. Lect. III, 11, et Gron. l. c. volebant *incensum*: quod probat Mazoch. Amphitr. Camp. p. 84, qui verbum *dedicare* interpretatur *inchoare*; quod tum demum inchoent Quirites possidere, quum in censum detulerint: male. Videtur esse propria verbi hujus significatio antiquis usitata, ut sit dare, attribuere. Nam et quæ diis *dedicantur*, ea iis dantur, attribuuntur: unde mirifice confirmatur disputatio nostra in *consecratio*. Festus: *Dedicare* est proprie dando deferre.

Dedicatio. Dom. 48, an consecratio nullum habet jus, *dedicatio* est religiosa? De hoc loco disputavimus supra in *consecratio*.

*Dediscere**, oblivisci, ad Div. IX, 24; Brut. 13; Or. III, 24; Brut. 46.

*Deditio**, de iis qui se in hostium tradunt potestatem, Phil. XIII, 21; Phil. IV, 5.

Dedititius, qui se in potestatem alicui, ut populo rom. olim Campani, tradidit. ad Brut. 3.

*Dedoceo**, opinionem alicui evello, Or. II, 40; Tusc. II, 25; Fin. I, 16.

Deducere. Rosc. Com. 12, huc omnis causa *deducitur*, i. e. huc redit, hæc est summa causæ. Or. II, 17, odium *deducere* ad benivolentiam: mutare in beniv. Att. IX, 19, *deducere* exercitum in hiberna. ad Div. X, 24, summam remp. in discrimen *deducere*. Acad. I, 12, dies plerosque *deduceret*, i. e. consumeret totos. Or. I, 8, *deducere* unde velit, i. e. a qua sententia velit. ad Div. I, 1, ab eo *deduci* non potest. Verr. I, 24, *deducere* ad hospitem. Cf. c. 25. Acad. I, 10, in angustum *deducere*. † Agr. I, 6, *deducere* coloniam. ibid. II, 25, agris publicis (pro in agros publ.) privatos esse *deductos*. † Verr. IV, 4, *deducere* testes de provincia. Cf. Flacc. 10, 15, 19. † *deduci* ad aliquem dicuntur, qui alicui erudiendi traduntur, aut certe commendantur, ut cum eo versari, et ab eo discere possint. Mos enim erat Romæ, ut parentes filios adolescentes alicui viro primario commendarent, ex cujus consuetudine proficerent. de Am. I, eram *deductus* ad Scævolam. Cœl. 4, hunc a patre continuo ad me esse *deductum*. † est etiam comitari aliquem, et prosequi honoris causa. Muren. 34, si interdum ad forum *deducimur*. Cf. de Sen. 18. † est etiam verbum in vi civili et festucaria. Cæcin. 7, *deduci* de fundo moribus: unde mihi videtur hæc ratio dicendi ducta esse, v. c. Verr. I, 2, a mente et consilio *deduci*. † *deduci* etiam dicuntur feminæ, quæ amoris causa ad aliquem in cubiculum perducuntur. Verrin. III, 34, qui ad istum *deduxerat* Tertiam. Cf. Torrent. ad Sueton. Cæs. 49; quod alias dicitur *perducere*. † pro auferre, corrumpere, vulgo dicunt male *seducere*. Tusc. II, 25, quum a Zenone didicisset fortis esse, a dolore *deductus* est, i. e. doloris sensus eum decepit et corrupit. v. Græv. ad Herenn. II, 25.

Deductio, ritus in controversiis de possessionibus, quam vim civilem appellant, ut modo diximus. Cæcin. 11, *deductio* moribus fieret. † Div. I, 44, *deductio* aquæ Albanæ. † Verr. III, 78, *deductiones* fiebant, sc. pecuniæ de capite, vel summa. Cæcil. 10, ne qua *deductio* fieret. † Inv. I, 14, non potest ex *deductione* rationis nasci judicatio, h. e. rationibus in utramque partem afferendis.

Deductores, sunt clientes et amici, qui aliquem honoris causa *deducunt*. v. *deducere*. Petit. Cons. 9, jam *deductorum* officium quo majus est, quam salutatorum, etc.

Deductus, a, um. Leg. III, 20, si in testamento *deducta* scripta non sit. Corrigunt, *deductio*, v. *partitio*.

*Defatigare**, labore conficere, Leg. III, 12; ad Div. XIV, 1; Or. II, 41; ad Div. XII, 14.

*Defatigatio**, Nat. D. II, 23; de Sen. 23; Or. III, 44; Her. I, 7.

Defatigatus. Dom. 44, licitatores *defatigati*. de Div. I, 46; ad Div. X, 39; Her. II, 9.

*Defectio**, virium, de Sen. 9; animi, Att. XIII, 18; sociorum, Q. Fr. I, 1; Tusc. IV, 9. † defectiones lunæ, de Div. II, 6.

Defectus, us. Nat. D. II, 19, *defectibus* in initia recurrit luna.

Defectus, a, um. Sext. 64, ille ad eos, a quibus audiebatur, quotidie aliquid *defecti* afferebat. Manut. emendavit, aliquid *de me ficti*. † Att. XIII, 23, edd. quædam habent *defecti* libri, quod explicant *perfecti*. Sed ea lectio est absurda. *Defectus* pro perfecto dici non potest. Cf. *defictus*.

Defendere, propulsare. Rosc. Am. I, omnes injuriam novo scelere conflatam putant oportere *defendi*. Mur. 3, *defendere* pericula civium. † tenere, tueri, conservare. Quint. 13, ne locum suum, quem adhuc honestissime *defendit*, obtineat. Prov. Cons. 9, officium *defendere*. † Verr. III, 90, id aliorum se fe-

cisse exemplo *defendat;* i. e. contendat, defensionis loco dicat. † velle aliquid, et, e republica esse, dicere, idque ut fiat, oratione aliisque modis pugnare. Rosc. Am. 47, id maxime *defendisse,* ut ii vincerent, qui vicerunt. † *Defendere* non solum esse cum præpositione *a*, sed etiam *contra*, docent duo loci, Or. I, 39; ad Div. XI, 27.

Defensio. Cœl. 4, est brevis *defensio* ad omnem istam orationem. Add. Or. I, 56; ad Div. I, 7; Mil. 6.

Defensitare°, sæpe defendere, Brut. 26; Off. I, 33; Acad. II, 22.

Defensor, propulsator. Muren. 2, *defensor* periculi. Mil. 15; Red. in Sen. 15; Or. I, 57; Cæcil. 16.

Defenstrix e Ciceronis Timæo laudat Priscianus, p. 245.

Deferre, proprie est ad locum aliquem portare. Verr. IV, 57, ita factus animo et corpore, ut multo appositior ad *deferenda,* quam ad auferenda signa esse videatur. Fr. Corn. I, sitellam ipsam *deferre.* Att. XIII, 2, Balbo epistolas *deferri* jubebis, etc. † Hinc pro *narrare.* Fin II, 17, ad amicos rem ita *deferret.* Verr. I, 25, is ad eum rem istam *defert.* † etiam clientes dicuntur causam *deferre* ad patronos, quod alio modo *docere* dicitur, Orat. III, 13. † *defert* etiam rem, qui deliberandi causa ad alios de re aliqua refert. Verr. II, 71, itaque decumanos convocat: rem *defert.* Statuunt illi, atque decernunt, etc. † *defertur* etiam res, auxilii petendi causa ad Div. V, 8, ut intelligeres, nihil neque te scripsisse, neque quemquam tuorum frustra ad me *detulisse.* † accusator nomen *defert,* sc. ad prætorem, ejus, quem accusare suscepit, ut illud inter reos scribat, quod est recipere nomen. Rosc. Am. 3, non nihil tamen in *deferendo* nomine sequuti. Sed non solum hominis nomen *defertur,* verum etiam criminis nomen; propterea, quod non solum nomen rei edendum apud prætorem est, quem accusare aliquis constituit, sed etiam crimen, cujus eum accusaturus est. Verr. II, 28, inimici Sopatri ad Verrem, quum is Sacerdoti successisset, ejusdem rei nomen *deferunt,* sc. capitalis. † *deferunt* etiam calumniatores. Agrar. III, I, quæ apud vos de me *deferunt:* unde *delatores* dicuntur. † dicitur et pro ultro offerre, conferre. Verr. V, 70, dormientibus beneficia *deferre.* ad Div. VI, 22, voluntatem suam ad aliquem *deferre.* Cf. Phil. II, 20. Rabir. Post. 17, totum te ad me cum tuis copiis *detulisti.* † dare, committere. Att. VI, I, præfecturam *deferre* alicui. ad Div. XIII, 55, *deferre* alicui legationem. Att. XIII, 12, tibi præconium *deferam.* † eleganter est pro commendare aut reipublicæ, aut magistratui provinciali aliquem, ut ad honores eum provehat. Att. V, 7, ait Pompeius, qui nos se præfectos *delaturum.* ibid. II, præfectos, quos voles, *deferto,* etc. Hoc genus *deferendi* commodum habet; commendati enim præfecti fiunt: in altero, quum ad ærarium *deferuntur* in beneficiis, bonos tantum est. v. *beneficium*, et Gronov. Sestert. III, 17, p. 253. Locis ibi laudatis adde hunc Balb. 28, Cæsar Balbum in prætura, in consulatu præfectum fabrum *detulit.* † eadem ellipsis τοῦ *ad ærarium* est in hac forma: rationes *deferre* pro referre, ad Div. V, 20. Nam apud ærarium deponebantur rationes provinciales. Sic Phil. V, 5, *deferre* nomina judicum ad ærarium, h. e. deponere. † Sic SCta *deferri* dicuntur, pro referri. Nam quod ad Div. XII, 29, est: falsa senatusconsulta tum *deferabantur,* pro eo, ep. I, est, senatusconsulta falsa referuntur: int. ad ærarium; ibi enim SCta servabantur. † Dom. 5, malum *delatum,* opponitur nativo.

Defervesco. Cœl. 18, quum cupiditates *defervissent.* ad Div. IX, 2, dum *defervescit* hæc gratulatio. † Orat. 30, quæ nequaquam satis *deferbuisse* post aliquanto sentire cœpimus, h. e. in eo loco nos nimis indulsisse ingenio, et studio juvenili eloquentiæ ingeniique demonstrandi, adeoque redundantiam ei loco inesse juvenilem et lasciviam.

*Defessus**, corpus defessum, Agr. II, 32; Arch. 6. animus defessus, Or. II, 57; ad Div. II, 3; Ibid. X, 28.

Deficio. ad Quirit. p. R. 1, ut quod odium.... id in me uno potius quam in universa civitate *deficeret*, i. e. desineret, in me ita se exsereret, ut simul consumeretur. Ar. Resp. 19, ne patres principesque auxilio deminuti *deficiantur. Defici*, et participium *defectus*, sic simpliciter dici, docuerunt Davisius ad Cæsar. B. C. III, 4, et Oudendorpius ibidem, et ad Lucan. II, 560; v. 333, etc. † deserere. Verr. III, 46, Leontina civitas me *defecit*. Verr. II, 31, latera et vox me *deficiunt*.

Defictus, hoc est in edd. quibusdam ad Att. XIII, 23, *defieti* libri. Sed. v. notam. Lat. ad h. l.

Defigo. Leg. II, 8 extr. quæque augur. injusta, nefasta, vitiosa, dira *defixerit*, irrita infectaque sunto. *Defigi* incantationibus et veneficiis dicuntur homines, quum iis vis coeundi cum femina aufertur, ut dudum docuere viri docti. vid. Græv. ad C. Rabir. 10. Hinc augures quoque dicuntur aliquid *defigere*, quia *defigendo* potestatem agendi auferunt. Pertinet ut locus Senec. Benef. VI, 35, caput dira imprecatione defigis. Malebat tamen Lipsius, Ep. Q. IV, 11, *dixerit*; Davisius, *edixerit*; præter rem, ut mihi quidem videtur: *defixerit* defendit Salmas ad Solin. pag. 766, ubi plura de hoc verbo. Add. Heins. ad Ovid. Heroid. VI, 91; Amor. III, 7, 29. † pro refigere. ad Div. VII, 29, quo facilius... te ad ver videre, et nostra *defigere* deportareque tuto possimus. Sed quidam viri docti hoc ipsum refigere pro *defigere* reponi volunt. † Flacc. 1, spem reliquorum in vestra potestate...... *defixam* putetis. Dom. 39, doloris mei *defixum* indicium ad memoriam.

Definire, finire. Or. 19, similiter extrema *definiunt*. Cf. Verr. IV, 52. † deligere et destinare. Phil. VIII, 3, ædes sibi optimas, hortos, Tusculana, Albana *definiunt*. † comprehendere, complecti. Off. III, 29, nam pirata non est perduellium numero *definitus*, sed communis hostis omnium. † Verr. III, 91, cur huic præcipua lex injuriæ *definitur*, i. e. constituitur. † Or. III, 3, oratio eis *definietur* viris; h. e. ii, tantum inducentur. † Nat. D. II, 40, cursus ordinatos *definiunt*. † de Div. II, 7, ex omni æternitate *definita* sunt fataliter.

Definite, in specie, nominatim. Orat. II, 27, de genere universo, vel *definite* de singulis hominibus, etc. Balb. 14, lex Gellia et Cornelia, quæ *definite* potestatem Pompeio civitatem donandi dederat.

Definitio temporum atque hominum, Div. II, 54, est adjunctio *circumstantiarum*, quas vocant vulgo, temporis atque hominis, quam et *determinationem* appellant. † Off. III, 15, *definitio* Aquilliana doli mali, est illa quidem dialectica: quum aliud est simulatum, aliud actum. Sed *definitiones* Aquillianæ etiam dicuntur juridice, determinationes casuum, in quibus inesset dolus malus. † Cluent. 2, *definitio* judiciorum æquorum retineatur, quæ nobis a majoribus tradita est; i. e. præscriptio.

*Definitivus**, Inv. II, 17.

Definitus. Top. 21, quæstionum genus *definitum*; opponitur infinito: alias dicitur finitum. Sic et in Or. et Partit. occurrit.

*Deflagratio**, Fin. III, 19; Planc. 40.

Deflagratus. Tusc. III, 19, *deflagrata* fana. Catil. IV. 4, *deflagratum* imperium.

*Deflagro**, de ædibus; Nat. D. II, 27; Tusc. III, 19. † de homine Off. III, 25; Acad. II, 37; Cat. IV, 6.

Deflectere. Cæcin. 18, rem ad verba *deflectere*; i. e. rem æstimare et judicare e verbo. Mur. 22, *deflectere* se de curriculo. Add. de Div. I, 19; Ar. Resp. 19; Rosc. C. 16; Verr. V, 68; de Am. 12; Off. II, 3; ad Div. VIII, 11.

*Defleo**, Brut. 99; ad Div. X, 31; Or. III, 3.

*Defloresco**, Her. IV, 27; Cœl. 19; Brut. 92.

Defluo. ad Div. IX, 20. ubi saltatio *defluxit*, i. e. abiit. Sext. 32, ex novem tribunis unus *defluxit* : mutavit sententiam, a meisque partibus decessit. † de Am. 16, *defluere* in terram dicuntur, quæ pereunt. † Tusc. I, 25, a necessariis artificiis ad elegantiora *defluximus*, i. e. pervenimus. † Marcell. 8, omnia, quæ dilapsa *defluxerunt*. Mss. quidam, *diffluxerunt*, quod melius puto : partem propter præcedens *dilapsa* ; partem quia sequitur *vincienda sunt*: etiam, si concedamus Cortio ad Sall. Jug. 1, *defluere* dici pro perire.

Deformo. Cœl. 2, quæ accusatores hujus *deformandi* causa dixerunt : ut eum *deformem* et turpem esse ostenderent. Cf. Ar. R. 24. Cæcin. 5, quem supra *deformavi*, h. e. descripsi. Cf. Ar. 26, v. Græv.

*Deformatus**, Verr. IV, 55; Att. II, 21; Her. II, 3; Or. III, 2; Ar. Resp. 12; Sull. 26.

*Deformis**, fœdus, Cœl. 3; Off. I, 35; Fin. v. 12; Cœl. 3.

*Deformitas**, Off. III, 29; Or. II, 59; Or. 17; Or. I, 34; Leg. I, 9; Att. IX, 10.

*Defossus**, de Div. I, 17; Ibid. II, 65; Or. II, 41.

*Defraudare**, ad Div. VII, 10; Or. 66.

*Defricare**, Her. IV, 9.

Defringere. Orat. III, 28, surculum *defringere*; h. e. mutuari aliquid ex alia disciplina. Add. Cæcin. 22; Her. IV, 53.

Defugere. de Rep. II, 19, *defugit* patriam vir liber ac fortis. † Recusare, Or. I, 23; Att. VIII, 3; Planc. 32; Sull. 11; Tusc. V, 41.

Defungor, eleganter dicitur de eo, qui levi aliqua jactura, aut malo liberatur majori, aut levi labore perficit, ut majore molestia carere possit. ad Div. VIII, I, hoc mendacio, sc. de morte tua, si qua pericula impenderent, ut *defungeremur*, optavi. ibid. X, 24, neque ego pro maximis beneficiis tuis tam vili munere *defungar* orationis. Cf. Verr. III, 16. † dicitur tamen et in bonam partem, et de rebus bonis, ut perfungi. Verr. V, 68, *defungi* honoribus.

Defusus. Fin. II, 8, vinum *defusum* e pleno sit : e Lucilio. Vinum *defusum* est, quod e dolio in amphoras conjectum est; a quo differt *diffusum*, quum vinum e majori vase in plura minora transfunditur. v. Lambin. ad Horat. Epist. I, 5, 4. Tale vinum bibebant honestiores et delicatiores; de dolio vinum tenues : unde a Cicerone objicitur Antonio. v. *dolium*.

Degenerare a Zenone, Tusc. II, 25, deficere ab ejus placitis, quum sis stoicus. Desciscere a moribus aut disciplina alicujus; Flacc. 11; Brut. 34; Prov. Cons. 8; Verr. III, 68; de Div. I, 3; Tusc. II, 25; Fin. v, 5.

Degredi. v. in *digredi*.

*Degere**, vitam, Fin. IV, 12; Sull. 27; Rosc. A. 52; de Sen. 1; Nat. D. I, 19; Off. I, 4; de Am. 23.

Degustare. Att. IV, 8, tu velim e Fabio odorere, et istum convivam tuum *degustes*; i. e. expiscere, tentes. Add. Tusc. V, 21; Cluent. 26; Parad. I; Att. XIII, 38; Att. I, 16; Att. VIII, 8.

*Dehortari**, Pis. 39, Her. III, 3.

*Dejectio**, deturbatio, Cæcin. 20.

Dejectus. Verr. III, 51, aratores *dejecti*, coacti agros suos deserere propter damna. † Deturbatus, Cæcin. II, 17; Att. XVI, 14.

Dejicio, detraho, demo. Tusc. I, 8, vide, quantum mali de humana conditione *dejeceris*. II, 5, quantum de doloris terrore *dejeceris*. Verr. V, 49, si metum hunc Siciliæ *dejecero*. de Rep. I, 15, hominibus perturbatis inanem religionem timoremque *dejecerat*. † Phil. IX, 4, *dejicere* aliquem de sententia. † *dejici* eleganter dicuntur, qui spem alicujus commodi, honoris consequendi amittunt, atque repulsam ferunt. ad Div. VIII, 4, de petitore ædilitatis : nam M. Cœlium promulgatio de dictatore subito *dejecit*, *dejectumque* magno clamore insequuta est. Muren. 36, Q. Tubero prætura *dejectus* est. Act. I in Verr. 8, si me ædilitate *deje-*

cissent. † de formulis, de gradu, et de statu *dejicere*, vid. in *formula, gradus,* et *status.* † Verrin. iv, 40, præcipitem inforum aliquem *dejicere.* † verbum rei militaris. Verr. iii, 16, propugnaculum *dejicere.* † vincere, tollere. Tusc. iv, 37, vitia ratione a se esse *dejecta.* Top. 17, perturbationes *dejiciuntur.* † Rosc. Com. 2, hæc nomina sunt *dejecta* (sc. in tabulis); illæ (sc. tabulæ) in ordinem confectæ. Sed pro *dejecta* alii mallent *disjecta*, aut simile quid. † Rosc. Amer. 35, habeo dicere, quem contra morem majorum, minorem LX annis, de ponte in Tiberim *dejecerit.* Seniores LX annis in comitiis quum pontem ex uno septo in alterum transirent, *dejiciebantur,* ne suffragium ferrent; unde *depontani* senes. † *dejici* dicuntur etiam in edicto prætoris, qui vi de fundo aut alia possessione aliqua pulsi sunt. Cæcin. 8, ut, unde *dejecisset*, restitueret. Cf. c. 11, 12; Quint. 25. † de oculis, est averto, dimoveo. Phil. 1, 1, nec a republ. *dejiciebam* oculos. Cf. Verr. iv, 15. † revello. Quint. 6, *dejicere* libellos sc. quibus auctio proscripta. † repello, arceo. Verr. v, 62, verbera a se *dejicere.* Phil. 1, 2, jugum a cervicibus *dejicere.*

*Deinceps**, postea, Or. 1, 7; Her. 1, 9; Off. 1, 45; Nat. D. 11, 37; de Div. 11, 54.

Dejunctus. Cæcin. 32, *dejuncta*, interdicta, i. e. diversa. Univ. 5, *dejuncta* opponuntur iisdem.

Dejungere. Nat. D. 1, 15, extr. *dejungit* a fabula, i. e. eximit fabulis.

Delabor, Att. xii, 47, eo magis *delabor* ad Clodiam, h. e. eo magis inclino in eam partem, ut Clodiæ hortus emam. Q. Fr. 1, 1, sed nescio, quomodo ad præcipiendi rationem *delapsa* est oratio mea. † Partit. 28, in judicium *delabuntur,* i. e. influunt, in eo vim et usum habent. † orior. Or. iii, 57, *delapsa* sunt ab his plura genera. de Div. 1, 28; Off. 1, 22; Att. vii, 5; Or. ii, 60; Fat. 17; Off. ii, 18; de Am. 21; Att. xi, 47; Partit. 28.

*Delatio**, Cæcil. 20; ad Div. viii, 6.

*Delectamentum**, Pis. 25.

*Delectare**, Off. 1, 28; Att. ii, 6; Pis. 20; Arch. 12; Q. Fr. iii, 2; Or. 57.

*Delectatio**, Tusc. iv, 9; Off. 1, 30; Or. 1; Or. iii, 38; ad Div. vi, 12; Manil. 14.

Delectus. Delecti iidem, qui principes civitatis. Sext. 49. Cf. Vatin. 9.

Delectus provincialis, ad Div. xv, 1, est, qui fit e civibus, qui sunt in provincia: nam ei opponuntur auxilia sociorum. Add. Off. 1, 15; Verr. ii, 50; Fin. iv, 25. Delectus verborum in oratione, Or. iii, 37; Brut. 72; Cluent. 46; Balb. 21; Phil. v, 5, delectus judicum. Delectus militum, Att. vii, 20; Phil. v, 12.

Delegare, in re pecuniaria dicitur, qui non ipse de arca solvit, sed creditorem remittit ad alium per attributionem (vid. *attributio*), a quo pecuniam accipiat; quod et solvere ab alio dicitur: unde deinde ceteræ rationes dicendi ducuntur, quum, quod ipsi facere debebamus, id per alterum fieri curamus, et qui id a nobis petunt, ad alium rejicimus: unde et pro *transferre* dicitur. Attic. xii, 12, Balbi regia conditio est *delegandi:* ad q. l. v. Gronov. ut et Observ. 1, 20. ibid. xiii, 46, Quinto *delegabo*, si quid æri meo alieno superabit. Dom. 7, petebatur a me frumenti copia annonæ vilitas.... *delegavi* amico locupletiori, etc. ad Div. viii, 1, quod hunc laborem alteri *delegavi.* Or. ii, 28 extr. sed hæc ipsa, quæ nunc ad me *delegare* vis (oratione, laude tua), ea semper in te eximia et præstantia fuerunt. Fontei. 7, quid si hoc crimen optimis nominibus *delegare* possumus? Perquam eleganter, hoc sensu: quid si hoc crimen ad eos transferamus, qui facile fateantur, se hoc, quod crimini Fonteio datur, fecisse, quia officii ratio postularet? Itaque sic pergit: et ita, ut non culpam, etc. † Difficilis locus est, in quo hoc etiam verbum occurrit, ad Div. vii, 5, ex epistola Cæsaris: M. Orfium, quem mihi commendas, vel regem Galliæ faciam, vel hunc Leptæ *delega.* Ceterum locus est obscurus, rei

ipsius et historiæ ignoratione, ut vere judicat Victorius.

Delegatio. Att. xii, 3, *delegatio* a mancipe. v. *delegare*.

*Delere**, literas, ad Div. vii, 18; Ibid. xiv, 3; Cluent. 14. Delere ædes, Rull. ii, 32; Leg. ii, 26; Cat. iv, 10. Delere instituta, Sext. 26; de Am. 3; de Div. i, 8; Cæcil. 8: † delere animum, Att. i, 11; Phil. i, 1; Tusc. i, 49; Manil. 8; Mur. 35.

*Deletrix**, Ar. Resp. 23.

*Delibare**, ex aliquo desumere, de Sen. 21; Brut. 15; Sext. 56. Imminuere, Her. iv, 55; ad Div. x, 21.

*Deliberare**, cogitare quid consilii sit capiendum, Her. iii, 1; Att. ii, 7; Ibid. xi, 3; Fin. ii, 34; Off. i, 3. Statuere, Verr. i, 1; Att. xv, 5; Rull. i, 8.

*Deliberativus**, Inv. i, 7; Inv. ii, 52; Her. iii, 2, 5; Or. ii, 82.

*Deliberatio**, Att. vii, 3; Ibid. xiv, 13; Or. ii, 82; Off. i, 3; Inv. i, 10; Or. i, 6.

*Deliberator**, Sext. 34.

*Delibutus**, Rosc. Am. 46; Her. iii, 22, Tusc. i, 44.

*Delicate**, molliter, Or. iii, 17; Off. i, 30.

Delicatus, de pueris et ancillis pulchris et elegantibus, sensu honesto. Milon. 10, *delicatus* comitatus ancillarum puerorumque. v. Burm. ad Petron. c. 63. † mollis, effeminatus, de hominibus et rebus, libidini luxuive deditus. Brut. 53, adolescens *delicatus*. Nat. D. i, 37, Epicurus, quasi pueri *delicati*, nil cessatione melius existimat. Muren. 9, Asia *delicata*. ibid. 35, juventus (hominis) *delicata*. Orat. ii, 64, quum haberet filium *delicatiorem*. Fin. v, 5, ratio *delicatior* molliorque, quam virtutis vis gravitasque postulat: de eorum sententia, qui in felicitatis et summi boni parte non solam virtutem, sed etiam voluptatem, aut hujusmodi quid ponunt. Off. i, 40, *delicatum* aliquem sermonem inferre, i. e. de pulchris hominibus, de amore, de re amatoria, qualis ille Sophoclis erat, quum diceret Pericli, obvio puero formoso: O puerum pulchrum! Att. ii, 14, *delicatum* convivium, quod ἀσελγὲς vocat, ep. 12. Or. iii, 25, quanto molliores sunt et *delicatiores* in cantu flexiones et falsæ voculæ, quam certæ et severæ! † concinnus, elegans. Pison. 29, *delicatissimi* versus. † Placidus, otiosus. Tusc. ii, 11, vita umbratilis et *delicata*. † suavis, jucundus. Verr. v, 40, *delicatissimum* littus. † *delicatus* est etiam homo intelligens deliciarum (vid. *deliciæ*), et iis abundans. Verr. iv, 57, qui tam *delicati* esse non possumus, etc. Verres hæc habeat domi, etc. † E Parad. i, 3, laudantur *delicatæ* pateræ, tanquam genus deliciarum in supellectili: et ita est in quibusdam libris, neque absurde. Nam *delicatum* est in his rebus usitatum Latinis, quas et delicias vocant; et *delicata* dicuntur omnia, quæ ad magnificentiam et ostentationem pertinent. v. Cuper. Obs. i, 3. Sed altera lectio, *filicatæ*, est ex melioribus et antiquioribus codd. et ipsum quoque usitatum est in hoc genere.

Deliciæ, elegantissima et pulcherrima supellectilis genera, ut aurum argentumque cælatum, vestes stragulæ, tabulæ, pictæ, et similia. Verr. iv, 23, sic Haluntini, excussis *deliciis* (h. e. crustis et emblematis), cum argento puro domum reverterunt. † magnificentia et ostentatio, quæ pretiosa supellectili quæritur. Parad. i, 2, num ullam cogitationem habuisse videntur.... aut argenti ad avaritiam, aut amœnitatum ad delectationem, aut supellectilis ad *delicias*, aut epularum ad voluptates? † studium hujus elegantiæ et magnificentiæ. Verr. iv, 57, etiamne hujus operarii studia et *delicias* perferetis? † amores et elegantiæ hominum amoribus deditorum. Cœl. 19 init. amores autem et *deliciæ* hæ, quæ vocantur, etc. † ipsi homines utriusque generis, qui amantur. Dom. 24, quum alter se Catilinæ *delicias* fuisse diceret. † in oratione *deliciæ* sunt concinnæ sententiæ, arguti, certi et circumscripti ambitus verborum. Orat. 12, longissime

tamen ipsi a talibus *deliciis*, vel potius ineptiis abfuerunt.

*Deliciolæ**, Att. 1, 7, Tulliola deliciolæ nostræ.

*Delictum**, erratum, Cæcin. 3; Off. 1, 40; ad Div, v, 17.

*Deligare**, vineulis constringere, Verr. iv, 40.

Deligere, ejicere. Vatin. 14, subsellia dissiparit, urnas *delegerit*, etc. ubi vid. Græv. Cæcin. 27, si ingressum modo *delegeris*. Sic Grævius, pro *dejeceris*. † Eligere, Mil. 18; Verr. iv, 40.

*Delinire**, allicere, Off. ii, 14; Mur. 35; Mil. 35; Fin. i, 10; ad Div. xv, 16; Cluent. 9; ad Div. xii, 2; Or. i, 19.

*Delinitio**, Off. 1, 16.

Delinitor. Brut. 70, judex, cujus *delinitor* debet esse orator.

*Delinquere**, peccare, Cluent. 46; Tusc. ii. 5.

Deliquesco. Tusc. iv, 17, alacritate futili gestiens *Deliquescit*, i. e. mollem se præbet.

*Delirare**, Off. 1, 27; Nat. D, 1, 16.

*Deliratio**, de Div. ii, 43; de Sen. ii.

*Delirus**, de Div. ii, 68; Tusc. i, 21; Or. ii, 18.

Delitesco, Balb. 2, in mendacio *delitescere*. Acad. ii, 5, in eorum auctoritate *delitesceret*.

Delitus. Verr. 1, 55, *delitum* tectorium. In fragm. epp. p. 128, sunt etiam ceræ et literæ *delitæ*.

*Deltoton**, Ar. 5.

*Delubrum**, ædes, et loca sacra, Cæcil. 1, Nat. D. iii, 34; Arch. ii; Nat, D. iii, 40.

*Deludere**, illudere, Rosc. A. 9; Agr. ii, 29.

Delumbo. Orat. 69, *delumbare* sententias dicitur, qui minutis numeris et oratione incisa earum vim minuit.

*Demens**, insanus, Pis. 20; Ar. Resp. 26; Off. 1, 24; de Div. ii, 55.

*Demensus**, Or. 12.

*Dementer**, Cat. iii, 9.

Dementia, in plur. de magnificentia ædificationis, Att. ix, 9. Sic alibi insania dicitur; Tusc. iii, 5; Cat. iv, 10.

Demere. Petit. Cons. 2 extr. qui capita *demebant*, etc. Alii legunt *demetebant*: quod probat Burmaon. ad Valer. Argon. iii, 670, ubi hæc verba confundi in libris solere docet. Cf. eumdem, et Oudendorp. ad Suet. Caium, cap. 35.

*Demergo**, condo, tingo, de Div. i, 8; de Div. ii, 68; Fin. iii, 14; Sen. 21; pessumdo, Off. ii, 7; Sull. 31.

Demersus. Sull. 31, *demersam* patriam extuli.

*Demetatus**, Nat. D. ii, 43.

*Demetere**, Sen. 19.

*Demigrare**, Pis. 37; Agr. ii, 16; Dom. 37; Vatin. 16.

Deminutio. Prov. Cons. 15, multari imperatorem *deminutione* provinciæ, contumeliosom est. Mil. 36, si qua *deminutio* capitis futura est, h. e. si damnatus in exsilium ibit. All. ut passim, habent *diminutio*.

Deminutus. Top. 6, qui capite non sunt *deminuti*; quanqoam ibi etiam legitur; *diminuti*, minus recte. v. *caput*.

*Demirari**, valde mirari, Rull. ii, 36; ad Div. vii, 27.

Demisse. Flacc. 10, suppliciter *demisse*que respoodere. † Tusc. v, 8, humiliter *demisse*que sentire, in malam partem.

*Demissio**, Tusc. iii, 7.

Demissus, modestus et pudens. Muren. 40, sit apud vos modestiæ locus, sit *demissis* hominibus perfugium, sit auxilium pudori. Add. Or. ii, 43; in Pis. 17. † moderatus, modicus. Or. 24, tennis orator erit.... ornamentis verborum et sententiarum *demissior*.

*Demitigari**, mitigari, Att. 1, 13.

Demitto me, descendo, ut e montibus in valles, etc. ad Div. xv, iv, quum me in Ciliciam *demisissem*, x, 8, quum in eom casum me fortuna *demisit*. † de omni ægritudine dicitur, ut contrahere; unde utrumque in definitione ejus a Cicerone dicitur. v. Tusc. iv, 6; de Div. ii, 33; Or. ii, 66; Verr. ii, 30; Her. iii, 15; ad Div. viii, 16; ix, 1; Fin. v, 15.

*Demiurgus**, ad Div. ix, 22.

*Demoliri**, moliri, Q. Fr. 1, 1; Top.

4; ad Div. xii, 13; Verr. ii, 67; Off. i, 39.

*Demolitio**, Verr. ii, 67; Red. in Sen. 13.

Demonstrare, narrare, dicere. Inv. i, 31, apud Socraticum Æschinem *demonstrat* Socrates, cum Xenophontis uxore, et cum ipso Xenophonte Aspasiam loquutam. Verr. iv, 33, quod ab Ænea conditum *demonstrant*. ad Div. iii, 4, mihi Fabius *demonstravit*, me a te plurimi fieri. ibid. ix, 24, Spurinna, quum ei rem *demonstrassem*, et vitam tuam superiorem exposuissem, magnum periculum summæ reip. *demonstrabat*, nisi ad superiorem consuetudinem revertisses. † de actore, explicare, agere. in Cæcil. 13, *demonstrare* causam non posses. † *demonstrare* dicitur etiam de interpretibus antiquitatum et rerum in quoque loco memorabilium. Verr. iv, 59, nam ut ante *demonstrabant*, quid ubique esset, etc.

Demonstratio, institutio, doctrina. Or. iii, 55, *demonstratio* hujus generis et doctrina vulgaris est. † interpretatio antiquitatum et rerum memorabilium. Verr. iv, 59, itaque nunc conversam habent *demonstrationem* suam. Add. Fin. iv, 5; Inv. i, 12; Her. iv, 55; Her. iii, 13.

*Demonstativus**, Inv. i, 5; Her. i, 2; Inv. ii, 4; Her. ii, 13.

*Demonstrator**, Or. ii, 86.

*Demorari**, ad Div. xii, 15; Or. ii, 58.

*Demortuus**, Her. i, 11; Verr. iv, 5.

Demoveo. Cæcin. 15, *demovere* de certo statu: e gladiatoria petitum est. Dom. 26, *demovetur* a republ. similis labes in posterum: h. e. cavetur, ne ei in posterum accidere possit.

Demum, tandem, quæso. Tusc. v, 37, exsilium quantum *demum* a perpetua peregrinatione differt!

**Demutatio*. Sic prima manus cod. Vaticani, de Rep. ii, 4. Secunda, *mutatio*. Ang. tamen Maius priorem lectionem genuinam putat.

Denarius, est nummus, qui, quum sestertius duos asses cum dimidio valebat, decem asses æquabat; postea sedecim, quum unius sestertii quatuor asses erant. Respondet Græcorum drachmæ. Quint. 4, decidis, statuisque tu, quid iis ad *denarium* solveretur: h. e. quid et quantum solvendum esset, si pro nummis Gallicis, qui erant in rationibus, et debebantur, solverentur nummi romani; quantum efficeretur, si summa nummorum Gallicorum, quæ debebatur, ad *denarios* redigeretur. v. Gron. Sest. iii, 10. Sic Att. ii, 6, opponuntur *denarius* et cistophorus, h. e. nummi Asiatici et romani.

Denegare, plane negare. Att. i, 1, Aquillius *denegat* (sc. se petiturum), et juravit morbum, et illud suum regnum judiciale opposuit. Add. ad Div. v, 12; Phil. xi, 8.

Denicales, feriæ mortuorum: de quibus Cicero Leg. ii, 22. Viri docti laudant Gell. xvi, 5. Cf. Kirchmann. de Funerib. iv, 1.

Denique, ut paucis me expediam. Verr. ii, 51, negant id Syracusani per religiones sacrorum ullo modo fieri posse: fas *dnique* negant esse. Vid. de hac vi verbi Græv. ad Sueton. Aug. 23; Duker. ad Flor. i, 16, etc. † Sed quod Grævius sic esse putat etiam ad Div. x, 10, in his verbis: is enim *denique* mihi bonos videri solet, qui, etc. in eo errat. Nam in his *denique* est demum. Sic in Sall. ea demum vera voluptas est. *Denique* pro *demum* passim obvium. ad Div. ix, 14, tantum accessit ut mihi nunc *denique* amare videar, antea dilexisse. Cf. ad Att. viii, 8, v. Vallæ Eleg. L. L. viii, 8.

*Denominare**, Her. iv, 32.

*Denominatio**, figura orationis, Her. iv, 32.

Denotare, significare. Manil. 3, quod is una significatione literarum cives rom. necandos trucidandosque *denotavit*.

Denotatus, cognitus et perspectus; quod, quæ notamus, ea facile agnoscimus et reperimus. Acad. ii, 18.

*Dens**, Tusc. iv, 8; v, 16; Pis. i, Nat. D. iii, 22; Balb. 26.

**Densus*. ad Att. vii, 1, ubi sunt

illæ *densæ* dextræ, i. e. junctæ, implexæ.

Dentatus. ad Q. Fr. II, 15, charta *dentata* res agetur, h. e. dente polita et lævigata. Plin. H. N. XIII, 12, scabritia chartæ lævigatur dente conchave.

Denudare bonis, i. e. privare. ad Div. XII, 15; add. Verr. V, 13; Or. I, 55.

Denuntiare dicuntur, qui aliquem jubent esse paratum ad rem aliquam, quæ interdum diserte adjicitur, interdum omittitur, et e vicinia verborum supplenda est. Verr. I, 19; II, 27. Rosc. Am. 38, *denuntiare* alicui testimonium. Sed simpliciter *denuntiare*, eodem sensu, Flacc. 15; Verr. II, 4, ubi vid. Græv. Dom. 45, quum tribunus, vel *denuntiare*, vel cogere poteris, int. pontificibus, ut convenirent. Cæcin. 32, Cæcinæ *denuntiabas*, int. controversiam. ad Div. XI, 2, *denuntiat* veteranis, sc. ut conveniant; eos convocat. Conf. V, 11. † hinc dicitur etiam pro minari. Att. XV, 20, genus illud interitus quasi *denuntiatum* nobis ab Antonio. Agr. II, 5, oculis *denuntiare* omnibus vim tribunitiam. Conf. Att. II, 21, 23, etc. † mandare. Or. III, 36, plus attulisti, quam tibi esset tributum a nobis, ac *denuntiatum*. ad Div. XIII, 77, si quid tibi opus sit, ne dubitent mihi jure suo *denuntiare*. † polliceri, quid facturi simus. Att. XIII, 12, jam Varro mihi *denuntiaverat* magnam sane et gravem προσφώνησιν. † profiteri, ostendere. Or. I, 22, *denuntiare* se paratum. Planc. 22, *denuntiasti*, quid de summa reipubl. sentires. † etiam de interpretationibus aruspicum dicitur. Div. II, 13, tum hereditates tum damna *denuntiant*, etc. *Denuntiares* legendum vidit recte Hotomannus, et contextus docet. *Denuntia* in judicium, si lectio sana est, significat, jubeo in judicio adesse, ad judicem venire. Itaque subjicit: te affuturum negasti.

Denuntiatio. Sull. 18, Catilinæ *denuntiatione* venisti; ab eo jussus venire. † Or. II, 19, prima *denuntiatio*, dicitur, quum in exordio auditorem attentum esse jubemus. † comminatio. ad Div. XI, 20, *denuntiatione* periculi terrere. † professio, promissio. ibid. X, 8, præmatura *denuntiatio* boni civis imparati, quam periculosa esset, ex casu collegæ videbam.

Deonerare *, devolvere, Cæcil. 14.

Depacisci. Verr. III, 24 extr. ad ejus conditiones *depactus* est. Att. IX, 16.

Depasci, minui. Leg. I, 21, *depasci* veterem academiæ possessionem non sinemus. Or. II, 23, stylo *depascere* luxuriem orationis. Or. II, 70.

Depeculator *, ærarii, Act. I, in verr. I.

Depeculari *, spliare sacra, aut quæ publici sunt juris, Verr. IV, 27; Her. IV, 27.

Depellere. Tusc. III, 32, ut sibi turpitudinem *depelleret*; h. e. se a turp. liberaret. Sext. 19, interfectus esset is, qui hac una medicina potuit a communi peste reip. *depelli.* ad Div. V, 20, ut multa tam gravis Mario *depellatur.* † Brut. 87, longi sermonis initium *depulisti*, Attice. Sed hæc lectio minus bona est. Nostra habet *pepulisti.* Manutius et Lambinus, *detulisti.* † Part. 12, aut jure factum *depellitur*, aut ulciscendi doloris gratia, etc. Lambin. *defenditur;* quod est Ciceronianum. v. *defendere.*

Dependere, solvere. ad Div. I, 9, tibi *dependendum* est, quod pro illo spopondisti. Cf. Att. I, 8 extr. Sic Catil. IV, 5; Sext. 67, *dependere* pœnas.

Deperdere *, amittere, Prov. Cons. 5; Verr. II, 30; Tusc. V, 14.

Depictus. Orat. 12, nimis *depicta*, i. e. ornata.

Depingere *, Rosc. A. 27; Acad. II, 15; Nat. D. I, 15.

Deplorare. Verr. II, 27, ne *deplorare* quidem de suis incommodis liceat. Add. de Sen. 23; Tusc. V, 39; Phil. XI, 2; Cluent. 24; Cat. IV, 2; Verr. III, 18; Or. II, 52.

Deponere. ad Div. XIII, 1, *deponere* ædificationem. ibid. V, 2, *deponere* provinciam in concione, ibid. II, 17,

rationes Apameæ *deponere* cogitabamus. ibid. I, 5, causam *deponere*, i. e. relinquere. add. Off. III, 25; Phil. XIII, 24; ibid. XIV, 13; Rull. II, 26; Or. II, 52; de Am. 21; de Div. II, 54; Sull. 6; Cœl. 50; Att. I, 12; Tusc. I, 7; Rull. III, 1; Philip. XIII, 10; Rosc. A. 4; Quint. 13.

*Depopulari**, Phil. VII, 5; Verr. III, 56.

*Depopulator**, Dom. 5.

Deportare. ad Att. VI, 1, benivolentiam de provincia *deportare*. Et sic sæpe est ap. Cic. Sed etiam sæpe simpliciter *deportari* dicitur, quod de provincia asportatur, Flacc. 15; Muren. 5. Gron. Obs. I, 12. Itaque etiam de exercitu dicitur vid. Drakenb. ad Liv. XXXIX, 38. † Verr. III, 14, frumentum *deportare*, intellig. de area.

Deposcere. Rosc. Am. 34, partes sibi *deposcere*. Senat. p. R. 13, altera me *deposcere* putabatur, sc. ad mortem, ut me interficeret.

*Depositum**, Off. I, 10; ibid. III, 23.

Depositus, desperatus, proprie de ægrotis, quos medici deponunt, quod desperant curari posse. Verr. I, 2, *deposita* reip. pars.

*Depravare**, corrumpere, Att. X, 4; Fin. II, 11; Leg. II, 15; de Div. II, 46; Fin. I, 6; Arch. 4.

*Depravate**, Fin. I, 21.

Depravatio. verbi, Partit. 36, est falsa interpretatio et calumnia. Depravatio corporis, Leg. I, 10; Or. II, 62; Fin. V, 12.

Deprecatio. Rosc. Com. 16, *deprecatio* deorum, est in jurejurando ea, quam, Dom. 57, devotionem capitis appellat.

*Deprecator**, qui petit ut sibi ignoscatur, Att. XI, 8; qui petendo, pro aliquo intercedit, Planc. 24; Sext. 12.

Deprecor. ad Div. VIII, 1, in hoc te *deprecor*. Muren. 1, quæ *deprecatus* ab diis sum. † Quirit. p. R. 3, me a vobis *deprecatæ* sunt. Sull. 26, *deprecari* vitam alicujus ab aliquo. Agr. II, 36, nullæ sunt imagines, quæ me a vobis *deprecentur*. † Partit. 39, erit contra acerbitatem verborum *deprecandum*.

Deprehendo, convinco. Flacc. 16, in minimis rebus magnas res vidi *deprehendi* ac teneri. Et sic sæpe. † Or. I, 48, *deprehensum*, inquit Antonius, me plane video. Verr. IV, 12, tum se *deprehensum* negare non potuisse. Add. ad Div. XII, 2; Quint. 19; Inv. II, 4; Brut. 68.

*Deprehensio**, Cluent. 18.

Depressus. ad Div. X, 32, *depressus* in ludum; qui coactus est in ludum gladiatorium se conferre, et gladiator esse. † humilis, profundus, Verr. V, 27. Demersus, Pis. 6; Arch. 9; Manil. 8; Cluent. 65. Vox depressa i. e. tenuis ac submissa. Her. III, 12; 14.

*Deprimere**, Tusc. V, 17; Pis. 18; Her. III, 2.

*Depromere**, educere, Man. 13. depromere argumenta, Or. I, 46; 59; Fin. IV, 4; ad Div. XIII, 6.

*Depsere**, ad Div. IX, 22.

Depugnare, verbum in gladiatoria re. Tusc. II, 17, sontes ferro *depugnant*. ad Div. X, 32, quum bis *depugnasset*. Phil. V, 7, L. frater, gladiator Asiaticus, qui mirmillo Mylasis *depugnarat*, etc. Hinc de omni pugna singulari. Fin II, 22, Torquatus cum Gallo *depugnavit* provocatus. Item de omni pugna et contentione. Planc. 38, si semper cum iis, quibuscum aliquando contendimus, *depugnemus*.

Depulsio. Invent. I, 10, intentionis *depulsio* quid? † Nat. D. II, 31, lex est recti præceptio, pravique *depulsio*.

*Depulsor**, Phil. II, 11;

*Depulsus**, dejectus, Cæcin. 8; Her. IV, 10; Cat. III, 8; Nat. D. II, 54. Prohibitus, ad Div. XII, 1; Or. III, 11; ad Div. I, 7.

*Deputare**, existimare, de Div. I, 22; Tusc. III, 27.

*Derelictio**, Off. III, 6.

*Derelictus**, Brut. 4; Cat. I, 10.

Derelinquo, omitto, in molliorem partem, Cæcin. 35 extr.

*Derepente**, Lig. 5.

Deridere, ludere, ita agere, ut bo-

mines ridere videare. Verrio. 1, 56. *deridet*, quum sibi ipsum jubet satisdare Rabonium.

Deripere, detrahere. Offic. III, 10, *deripere* alteri, jus non est. Verr. IV, 50, *deripere* de manu. Fin. 1, 13, falsarum opinionum temeritate *derepta*. Sull. 1, *deripere* de auctoritate alterius. Prov. Cons. 6, hos vos *deripiendos* de provinciis non putaretis? Caveant tirones, ne *deripere* et *diripere* confundant, quod a Nizolio factum est. Sic aliud est destringere, aliud distringere, etc. *Deripere* est de loco aliquid rapere; *diripere*, in diversas partes rapere. vid. Drakenb ad. Sil. x, 318, et quos ibi laudat.

Derivare. Tusc. V, 25, in suam domum nil *derivare*, h. e. avertere.

Derodere, pro *corrodere*. Divin. 1, 44.

Derogare, est nova rogatione aliqoid de superiore lege demere, ei vim adimere. Dicitur autem ordinarie *derogare* legi, vel de lege, qnod nemo ignorat. Sed est etiam sic: lex *derogatur*, Cornelianæ 1 fragm. Sic habet etiam Ulpianus: Lex rogatur.... abrogatur.... *derogatur*; qnem locum vid. in Fabro. Est sic etiam metaphorice. Quint. 23, fides hujus multis locis cogoita, ne perfidia Nævii *derogetur*, laborant.

**Derogatio*, Her. II, 10 de lege. Et in fr. Cornel. 1.

Deruo. Att. XVI, 11, de laudibus alicujus cumulum *deruere*.

Descendere dicuntur Romani honestiores, quum in forum, curiam, campum eunt, quod ii solebant in montibus habitare, qui salubrius habitabantur, ea loca autem in vallibus, inter montes, erant: item in universum, quum in publicum prodeunt, Phil. VIII, 2, consul se cum præsidio *descensurum* dixit. Rosc. A. 46, *descendere* de palatio et ædibus suis. Phil. II, 6, hodie non *descendit* Antonius. Or. II, 66, *descendere* in forum. Offic. III, 20, *descendere* in Rostra: quanquam ibi Gronoviana habet, *escendere*, quod magis placet. Sed qooniam Romæ usitatum erat dicere, *descendere* in forum; propterea etiam de aliis urbibus dicitur, ubi similis ratio non subest. Verr. II, 38, postridie mane *descendit* Verres, sc. in forum Thermitanum. † hinc etiam ducta hæc, Cœl. 1, *descendere* ad accusationem. Muren. 28, *descendere* ad accusandum. Cf. ad Div. VIII, 8. † *descendere* aliquo dicuntur etiam, qui statuunt ea facere, quæ inviti faciunt, ad extrema veniunt, ad quæ demum venitur, quum leniora non sufficiunt aut valent. Verr. 1, 38, quo ego vellem, *descensuros*, h. e. gravissima se facturos. ad Div. x, 33, *descendere* ad extrema. Att. IX, 18, ad omnia *descendere*, est omni vi et acerbitate uti. ad Div. VIII, 8, alteram ad conditionem *descendere* vult Cæsar. † Cedere, remittere. Verr. II, 72, placet mihi ista defensio: *descendo*.

Desciseo. Fin. III, 18, *desciscere* a vita i. e. se ipsum interficere. Tusc. III, 2, *desciscere* a natura. Acad. II, 15, *desciscunt* a veritate.

Describere, dividere, distribuere in partes. Agr. II, 29, in jugera dena *describat*. Phil. XIII, 5, *describite* illud septies millies ita. Cluent. 32, non Archimedes potuit melius *describere*. ad Div. XVI, 11, Italiæ regiones *descriptæ* sunt, quam quisque partem tueretur. Cf. Verr. 1, 14, etc. Græv. ad Caton. 17; Att. 1, 2. Leg III, 19, populus *descriptus* ordinibus, censu, etc. Add. Burm. ad Suet. Tib. 30. † Dialectici dicuntur *describere*, quum formas et genera rerum constituunt: item in partitione. Sic Rah. Post. 15, *descripta*, opponuntur universis. Or. II, 33, *descripta* generatim; pro quo mox: in certa genera coacta. ibid. ut quæ sint in jure, vel apte *describere*, vel ornate illustrare possit. ibid. 71, in multa genera *describere*. † Ab hac dividendi significatione multæ formulæ dicendi ducuntur, quas ita possis interpretari, ut nulla divisionis mentio fiat: sed semper ad divisionem aliquam respicitur. Sic Verr. V, 25, *describere* civitatibus summas pecuniarum, ad Div.

XII, 1, pecuniæ maximæ *describuntur*. ad Q. fr. I, I, vectigal *describere*. In quibus omnibus *describere* explicari potest *imperare*, sed, ut intelligas, imperatum esse ita, ut sit constitutum simul, quantum quæque civitas daret. Simile est, quod dicitur pro dividere largiendo, item largiri. Verr. III, 92; Off. I, 34, jura *describere*. Verr. V, II, *describere* jura æquitate. Leg. II, 5, jura sunt varie et ad tempus *descripta* populi. Off. I, 16, quæ *descripta* sunt legibus et jure civili, hæc ita teneantur, ut sit constitutum. Sext. 42, nondum *descripto* jure civili. Acad. II, 36, officia *describere*. Jura *describere* idem est, quod jura dare, constituere; sed propterea jura *describere* pro *dare* dicitur, quia in juribus dandis discrimen servatur ordinum, ætatum, etc. quanquam in nonnullis harum formularum etiam respici potuit ad illam alteram significationem, qua pro *definire* dicitur. Verr. II, 55, describebat censores binos in singulas civitates: h. e. faciebat, creabat, ut eodem capite est; sed *describere* est pro *facere*, quia censores CXXX facti sunt (c. 55) ita, ut totus ille numerus censorum civitatibus distribueretur, et singulæ binos acciperent. † *describere* est etiam definire: unde, de quo definire dici potest, de eodem etiam *describere* dicitur. Or. I, 49, *describere* finibus ingenii sui, etc. † *describere* dicuntur etiam mathematici, quum formas geometricas scribunt. de Sen. 14. † *describere* aliquem dicunt, qui eum quidem non nominant, sed ita de eo loquuntur, ut facile intelligi possit, de quo sermo sit: unde pro *significare* reperitur; in qua ratione dicendi sæpe accedit ista vis, ut contumeliæ causa id fieri innuatur. ad Q. fr. II, 3, Crassum *descripsit*. Mil. 18, videlicet illi me latronem *describebant*. Sull. 29, quia sunt *descripti* consulares: h. e. ab accusatore oratione designati. Pison. 28, non mehercule contumeliæ causa *describam* quemquam, præsertim ingeniosum, etc. Phil. II, 44, ista tua minime avara conjux, quam ego sine contumelia *describo*. Pro accurate explicare et exponere est ad Div. VIII, 8, quæ res quam vehementer ad me pertineat, in literis.... *descripsi*.

Descriptio, distributio, Offic. I, 7, privatarum possessionum *descriptio*. Flacc. 14, in *descriptione* æquabili sumtus. Off. I, 27, est decori *descriptio* duplex, h. e. in duas formas distribuitur. Tusc. V, 24, *descriptio* expetendarum fugiendarumve rerum. † ordo, qui sc. ab apta distributione rerum et partium pendet. Off. I, 39, ædificandi *descriptio*. Or. II, 9, aut si via ulla traditur... *descriptionis* atque ordinis. de Sen. 17, atqui ego ista sum dimensus; mei sunt ordines, mea *descriptio*. Sext. 65, *descriptio* civitatis. Leg. III, 2, magistratuum *descriptione* omnis reip. moderatio continetur. Acad. I, 6, *descriptio* naturæ, item artis. † *descriptio* etiam dicitur, eodem modo, ut *descriptus*, quum homines centuriantur et decuriantur, de quibus suo loco dictum est Planc. 18, decuriatio tribulium, *descriptio* populi, suffragia largitione devincta. † de formis geometrarum, ut *describere*. Tusc. I, 17, nisi quid erat numeris aut *descriptionibus* explicandum.

Descriptus, divisus, ad certas partes aut classes redactus, constitutus. Catil. II, 6, quemadmodum ei esset ratio totius belli *descripta*. Att. XVI, 5, o dies... lepide *descriptos*, etc. v. *describere*. † ordine factus. Fin. III, 22, natura nihil est aptius, nihil *descriptius*. Hinc Or. 59, *descriptus* ordo verborum, est, certus, aptus. † Ar. R. 28, suffragia *descripta* tenentur a paucis; h. e. pauci quidam et potentes homines ita habent in sua potestate suffragia centuriarum et tribuum, ut cuique imperent, cui suffragium dare velint. v. Græv. ad h. l. Male olim legebatur *districta*; quod, ut cetera hujusmodi, servavit nova Italorum editio Nizoliani thesauri. †Planc. 20, vocatæ tribus, latum suffragium, *descriptæ* tribus, renuntiatæ. Nihil hic interpretes. E cod. Erf. notat Grævius *diribitæ*. Sed ea lectio nihil est. Diri-

bitio enim refertur ad tabellarum diributionem : quid autem diribitio post suffragia lata ? Cogitabam aliquando *diremptæ* ; ex quo fieri potuit *diribitæ*. Sed *descriptæ* etiam explicari potest. Nempe post lata suffragia et diremta, punctis notabantur in tabulis, unde punctum pro suffragio. v. *punctum*. Id dici commode posse putem, tribus describere. Describere dici pro in tabulas referre, docet Schulting. ad Calpurn. Declam. subjectam Quintilianeis, p. 794. † Dom. 5, quum decuriatos ac *descriptos* haberes exercitus perditorum : in quo *descriptus* idem est, quod decuriatus; nam describuntur milites, quum decuriantur aut centuriantur, sc. in decurias et centurias. Pro describere, hoc sensu dicitur etiam conscribere, Planc. 18; nam quum decuriantur, conscribuntur, sc. in decurias. v. *conscribere*.

*Desecare**, Att. xvi, 6; de Univ. 7.

Deserere. Att. iii, 19, non *deseram* preces fratris, etc. Tusc. i, 46, tardius *deseret* fama Curtium. Relinquere, Verr. iii, 51 ; de Div. i, 20 ; Att. iv, 10 ; Cluent 63; de Sen. 20 ; ad Div. i, 5.

*Desertor**, Att. viii, 9; Red. ad Quir. 5.

*Desertus**, Rull. ii, 30; Pis. 40; Verr. v, 67; de Am. 15; ad Div. v, 1; Q. Fr. iii, 1 ; Cœl. 18 ; Cluent. 39; Quint. 16.

Deservire, in bonam et malam partem dicitur. Verr. iii, 98, si vobis *deserviunt* suo labore. Sull. 9, si vigiliæ meæ *deserviunt* amicis. Partit. 20, *deservire* rebus sacris, i. e. studiosum esse religionis. Offic. i, 30. cuivis *deserviant*, dum, quod velint, consequantur. ad Div. xii, 2, *deservire* latroni, etc.

Desiderabile. Top. 18, opponitur ei, quo facile careas.

Desidere, verbum proprium de labe terræ. de Div. i, 35, 43. Utitur eodem verbo de hac re Livius, xxxii, 9, ubi v. Drakenb.

Desiderare *, vehementer cupere, Quint. Fr. iii, 1; ad Div. vii, 10; Œcon. 1 ; Quint. Fr. iii, 4. absentem rem votis reposcere, Verr. V, 28 ; de Senect. 9; Att. xii, 40; de Orat. 53; Att. vii, 25; Verr. iv, 44; red. ad Quir. 1.

*Desideratio**, Sen. 14.

*Desiderium**, vehementior cupiditas, Or. i, 47 ; ad Div. xv, 4 ; cupiditas absentem videndi, Tusc. iv, 9; ad Div. xvi, 21 ; ad Div. ii, 11, 12; Brut. 1 ; Rab. perd. 5. Dicitur etiam blandiendi causa ; ad Div. xiv, 2 : valete mea desideria, valete.

*Desidia**, Rull. ii, 37; Brut. 2 ; Off. i. 34.

Desidiosus. Or, iii, 23, *desidiosa* oblectatio tribuitur iis, qui toti sunt in literis, nec rempublicam curant.

Designare. Nat. D. i, 13, Aristoteles quodam loco mundum *designat* deum. ibid. 11, Anaxagoras omnium rerum descriptionem et modum mentis infinitæ vi ac ratione *designari* et confici voluit.

Designatio, dispositio, collocatio. Att. iv, 4, offendes *designatione* Tyrannionis mirificam librorum meorum bibliothecam.

Designator. Att. iv, 3, post has ruinas desertus a suis, vix jam Decimum *designatorem*, vix Gellium retinet. *Designator* est curator et arbiter ordinis et loci in ludis et spectaculis, h. e. qui unicuique suum locum designat ; item in certaminibus, qui leges et præmia dant agonistis. De his v. Budæum, Lipsium, Fabrum, quos laudat Græv. ad h. l. et hinc Lexicon Fabri.

Designatus. de magistratibus recens creatis locus classicus est, Muren. 1, consul *designatus* a populo suffragiis, declaratus autem vel renuntiatus ab alio consule voce. Hinc eleganter Cluent. 11, *designatus* reip. civis, de infante concepto matris utero, sed nondum nato. † expressus, significatus. Or. i, 23, verbis *designata*. † constitutus, descriptus. Nat. deor. iii, 35, resp. ratione et disciplina *designata*. Divin. i, 38, neque dii ignorant, quæ ab ipsis constituta et *designata* sunt.

*Desilire**, Mil. 10.

Desino. ad Div. vii, 1, libenter mehercule artem *desinerem*. Sic et alii loquuti. v. Heins. ad Ovid. Art. Am. ii,

726; Torrent ad Suet. Tib. 37. Acad. II, 25, *desino*, quæso, communibus locis: domi ista nascuntur....* Omitto, supersedeo. de Rep. 1, 1, commemorare eos *desino*, etc.

*Desipiens**, de Div. II, 23; de Nat. D. II, 6; ad Div. 1, 9.

*Desistere**, desinere, Brut. 91; ad Div. 1, 1; Verr. II, 48; Rab. Post. 3; Tusc. 1, 49. Recedere, Off. III, 3; ad Div. V, 2.

*Despectio**, Hort. Fragm.

*Despectus**, ûs, Her. IV, 39.

*Despectus**, a, um, Pis. 41.

*Desperanter**, Att. XIV, 21.

Desperare. Cluent. 25, *desperare* saluti. Sen. p. R. 14, *desperare* suis fortunis. Pis. 34, quum oppido *desperassent*. Mur. 21, sibi ipsi *desperare*. ad Q. fr. 1. 2, sive instituimur, sive *desperamur*. ad Div. XII, 14, quam valde nos et remp. *desperarint*. Divin. II, 21, non *despero* ista esse vera.

Desperatio. Sen. p. R. 3; Mur. 25, *desperatia* reipubl. i. e. de salute reip. de republica.

Desperatus. Verr. II, 41, *desperatissimum* perfugium: h. e. quo, qui de causa sua plane desperant, aliudque perfugium non habent, confugere solent.

*Despicatio**, Fin. 1, 20.

*Despicatus**, Sext. 16.

*Despicatus**, ûs. Flacc. 27.

Despicere. Rosc. Am. 8, simul atque ille *despexerit*. Grævius sic interpretatur: simul ac cœperit oculos tot negotiis intentos movere, ut circumspiciens: *despicere* est videre. Male, mea sententia. *Despicere* non est videre simpliciter, sed desuper videre, deorsum spectare, unde ipsa contemnendi vis ducitur. Neque tribus illis locis, quos attulit, confirmari potest, *despicere* esse pro *videre* simpliciter. Nam primus ex Ar. Resp. 15, tollam altius tectum, non ut ego te *despiciam*, etc, manifeste contra est, et ibi *despicere* illam deorsum spectandi vim habet. De altero ex IV. de Fin. mox dicemus. In tertio ex Sueton. Neron. 19, est *dispicere*: quod a *despicere* differt, ut suo loco docebimus, neque adeo huc pertinet: quanquam hic tantum est operarum vitio. Nam Grævius voluit, *despicere*, ut est in ejus Suetonio. Sed ibi rectius legitur *dispicere*, cum Burmanno et aliis. *Despicere* h. l. idem est, quod aliis locis Cicero dicit, dejicere oculos; quod faciunt, qui alicui rei attendere desinunt. v. *dejicere*. † Fin. IV, 23, catuli, qui jam *despecturi* sunt, cæci æque et ii, qui modo nati. ibid. 24, catuli æque cæci, priusquam *despexerunt*. Sed post Lambinum Davisius recte vidit legendum esse et reposuit *dispecturi*, et *dispexerunt*: de quo verbo post dicetur. Verba hujus generis confundi, quum ab interpretibus, tum a librariis, notissimum est. Sic degredi, digredi; destringere, distringere, etc. v. Burmann. ad Sueton. Neron. l. c.

*Despiciens**, Or. II, 89.

Despicientia. Off. II, 11, *despicientia* animi; h. e. quæ est in animo, qua utitur animus. Add. Partit. 23; Tusc. 1, 40.

*Despoliare**, ad Div. XIV, 2; Att. VII, 7.

Despondere, spondendo polliceri: unde filios et filias despondere parentes dicuntur, quia interrogati: spondes? respondent: spondeo. Sed singulare est ap. Cœlium ad Div. VIII, 7, de sponso: *despondere* sibi filiam alterius. † hinc ad alia traducitur, fere pro *destinare*. Att. XI, 6, L. Lentulus sibi Cæsaris hortos et Baias *desponderat*: i. e. sibi pactus erat, aut certe speraverat; victo Cæsare, a Pompeio præmii loco sibi destinaverat. ibid. XIII, 12, illam περὶ τελῶν σύνταξιν Bruto *despondimus*; destinavimus inscribere Bruto. ad Div. XII, 9, hæc spes *despondetur* anno consulatus tui: omnes putant, te demum consule, tale quid sperari posse.

*Desponsare**, Q. Fr. II, 5.

Desponsus, destinatus, speratus. Ar. Resp. 3, *desponsam* et destinatam laudem alicui præripere. Prov. Cons. 15, ut provinciam *desponsam*, non decretam habere videatur. Att. 1, 16, *desponsam* homini jam Syriam ademi.

*Destinare**, constituere, Off. III, 10;

ad Div. VII, 23; definire, Her. I, 15.

Destinatus. Tusc. II, 2, certis *destinatis*que sententiis addicti. Alicui promissus, Arusp. Resp. 3; Sext. 30; ad Div. x, 23.

Destituo, constituo. Verr. III, 26, *destitui* alios in convivio. Sed inest significatio contumeliæ. Verr. v, 42, nudus pæne est *destitutus*. v. Græv. ad ep. ad Div. IX, 22. Hinc est in sensu obscœno. ad Div. l. c. ita *destituit* me nudum. sc. comprimendi causa. v. in *destitutus*. † exponere aliquem periculis, alterius potestati obnoxium reddere. Phil. v, 12, qui ne sorti quidem fortunas nostras *destituit*, sed libidini cujusque nos addicit. Non erat, quare Grævius *destinavit* legeret, v. *destitutus*. Scil. res destituitur, ponitur in medio, de qua sortitio fit, ut cedat ei, cui sorte obveuit. † relinquere, deserere. Att. III, 15, Italiam in me erectam, *destitui* ac reliqui. † decipere promissis, fallere, inprimis in re pecuniaria, quum alicui promittimus pecuniam, deinde negamus daturos. v. *destitutus*. Cluent. 26, queritur se ab Oppianico *destitutum* esse. Rosc. Am. 40, Roscius socios induxit, decepit, *destituit*. Cf. Phil. II, 38.

Destitutio, in re pecuniaria est, quum aliquis pecuniam, quam pollicitus est se daturum, non dat. Quint. 16, hac *destitutione* perculsus, etc. Cf. c. 5, et Cluent. 26.

Destitutus, desertus. Cæcin. 32, nudus in causa *destitutus*que. Verr. II, 30. solus *destitutus*. at v, 42, nudus pæne est *destitutus*, significat, ei discissas et laceratas esse vestes a lictoribus, ut virgis cæderetur. † deceptus ab eo, qui promisit aliquid, pecuniam, etc. Off. I, 10, cui promissum sit, si se *destitutum* queratur. Quint. 16, multis vadimoniis desertis, sæpe illusi ac *destituti*. Q. fr. I, 3, amicorum consilio, promissis, præceptis *destitutus*. Ceterum id dicitur duobus modis: nam una ratio ducitur ab eo sensu, quum pro *desertus* dicitur, ut in illo, promissis *destitutus*; altera inde, quod qui desertus est, expositus est injuriis fortunæ, inimicorum, ut in hoc: consilio, præceptis *destitutus*, † pro *constitutus*, sed in partem deteriorem, ut Sull. 32 hac fortuna misera *destitutus*.

Destringo, detraho, traho ex aliquo loco. Off. III, 31, confestim gladium *destrinxit*. in Tog. Cand. conantur in rempubl. sicas *destringere*, vulgo legunt *distringere*, in utroque loco; sed hodie nemo dubitat in his literis paullo versatior, in hac formula, et omnibus, in quibus detrahendi vis exprimenda est, *destringere* rectum esse, non *distringere*. Confundi verba, quæ ab his syllabis incipiunt, jam in *despicere* dictum est. De hoc verbo in primis vid. præter Gronov. ad Liv. XXVII, 13, Duker. ad Flor. II, 2; Drakenborch. ad Sil. XVII, 164, et quos ibi laudat. *Destricti* gladii sunt, Catil III, 1; Sext. 35.

*Destruere**, de Sen. 20.

*Desubito**, Rep. Fragm. Liv. VI.

*Desudare**, Sen, 11.

Desuefactus a concionibus, Cluent. 40.

Desultorius, intell. equus, a *desultore*, quod erat genus equitum, qui in circo equos plures capitibus junctos agitabant ita, ut in medio cursu ex uno in alterum se trajicere possint. Muren. 27. Grævius laudat Suetou. Cæs. 39, et ibi Torrent. Cf. Salmas. ad Vopisc. Carin. c. 19, p. 845 sq.

Desum. Phil. II, 29, cur ei bello propter timiditatem *defuisti*. Q. fr. II, 6, huic convivio Q. frater *defuit*. Att. IV, 11, non vereor, ne mihi sermo *desit* abs te, quo magnopere delector. Or. III, 4, nec in Antonio *deesset* hic ornatus, etc. Q. fr. II, 4, se illi non *defuturum* affirmavit: h. e. se eum accusaturum, per ironiam venustam.

Detergere. Att. XIV, 10, sed primo anno LXXX *detersimus*: i. e. cepimus ex tota summa octogiuta sestertia.

*Deterior**, Att. XI, 11; ad Div. v, 14; Att. XIV, 11; Phil. VIII, 1.

*Deterius**, Fin, 13.

Determinatio, finis. Inv. I, 52; Nat D. II, 40.

Determino. Orat. III, 44, quod dicit, spiritu, non arte *determinat* : i. e. orationem in pronuntiando non eo loco incidit, ubi ipsa sententia desinit, sed ubi spiritus, adeoque sæpe alieno loco. Div. I, 12, omnia fixa tuus glomerans *determinat* annus : h. e. hæc omnia rata facit extremus annus tuus.

Deterrere, dissuadere, dehortari. Att. XI. 8, neque te *deterreo*, quo minus id dispntes, scribasque ad me quam sæpissime. Et sic aliis locis. v. etiam Broukhus. ad Tib. I, 3, 13. Add. Brut. 15; Att. XV, 22; de Div. II, 42; Fin. III, 38; Act. I, in Verr. 5; Off. II, 23; Brut. 75; Or. I, 73.

Detestari, deprecari, a se aut ab alio remotum cupere, deprecando, negando, aut alia ratione. Catil. I, 11, ut prope justam patriæ querimoniam a me *detester* ac deprecer. Att. IX, 10, *destestaris* hoc diligenter, i. e. remotam a te hanc opinionem vis, negas te id significasse. † hinc in malis auspiciis et omnibus dicitur, quum ea dicimus, quibus mala impendentia averti posse credunt superstitiosi homines : de quo vid. Casaub. ad Theophr. c. 16. Vatin. 16, te... tanquam auspicium malum *detestantur*. Unde illud dicitur in Pison. 40, omnes memoriam consulatus tui, facta, mores, faciem denique ac vocem a republica *detestantur* : sc. tanquam malum auspicium et omen. † Ceterum quoniam illa detestatio auspicii et ominis fit avertendi mali causa, propterea dicitur pro *avertere*, adeoque etiam de diis ipsis, quum sit proprie hominum. Phil. IV, 40: dii immortales, avertite et *detestamini*, quæso, hoc omen!

Detestatio, expiatio, deprecatio. Dom. 55, quum pro *detestatione* tot scelerum, unam aram nefarie consecrarat.

*Detexere**, telam absolvere, Or. II, 38; Her. II, 27.

*Detinere**, morari, ad Div. XII, 16; Att. III, 19. Detineri i. e. occupari, Inv. II, 49; Her. IV.

*Detorquere**, Fin. III, 5; Tusc. V. 20; Off. II, 10; Cœl. 9; Or. 17.

*Detractio**, de Div. II, 21; Univ. 4; Att. XII, 33; Off. III, 6.

Detraho. Tusc. IV, 31, hæc *detrahenda* opinio est : eximenda ex animo. Prov. Cons. I, qui ex provinciis *detrahendi* sint. 8, *detrahebant* illum ex Gallia, h. e. censebant, ei successorem vel invito dandum : dicitur in malam partem. Planc. 4, est hæc conditio hujus principis populi..... posse suffragiis vel dare, vel *detrahere*, quod velit cuique. Add. Nat. D. III, 34; Fin. I, 7; Sen. 14; Brut. 75; de Div. II, 68; Acad. II, 2; Fin. I, 9; red. ad Quir. 8; Off. I, 37; Inv. II, 20; Rab. perd. 7; Manil. 4; Tusc. IV, 11; Planc. 4.

*Detrimentum**, Or. I, 9; Brut. 2; Fin. III, 21; Fin. I, 6; ad Div. XVI, 11; Phil. V, 12.

Detrudo, differo. Att. IV, 17, comitia in adventum alicujus *detrudere*. Cf. Q. fr. II, 13. † ablego, amando. Or. I, 28, qui non potest... huc ad id, quod facere possit, *detrudendum* puto. † verbum prætorium in interdicto, cui postea substitutum *dejicere*. Cæcin. 17.

*Deturbare**, demoliri, Pis. 38; Q. Fr. III, 9. dejicere, Quint. 14; Pis. 20; ad Div. XII, 25; ibid. V, 7.

*Devehi**, Phil. I, 4.

Devenire, Verr. V, 48, est venire ad perfugium, aut preces. Delabi, Mur. 13. Pervenire, Pis. 29; ad Div. VII, 3; Att. I, 7; ad Div. IV, 5.

Deversari. Verr. I, 25, Rubrium... parum laute *deversari* dicit, *mal logé*.

Deversor, qui in caupona, aut alio quo loco *deversatur*. Inv. II, 4.

Devertere. Verr. I, 6, ad hospites meos ac necessarios *deverti* potius. Sic utrumque verbum e mss. scribitur. Male vulgo *diversari*, *diverti*, ut *diversorium* pro *deversorium*. v. Heinsius ad Ovid. Amor. II, 6, 9, et præterea quos laudat Burm. ad. Petron. 10. Scil. *deverti* est aliquo se convertere, in quo tamen etiam respicitur ad locum, unde veneris : sed *diverti* dicitur de duobus, qui diversam viam instituunt, unde ipsum *diversum* est, et illud, *diversi* abiere, *divortium*, etc.

*Devexare**, vexare vehementer, ad Div. x, 3.

*Devexus**, de Div. I, 45; Att. IX, 2.

*Devincere**, Or. 45; Nat. D. II, 2.

Devincio, de periodis. Brut. 37, verba comprehensione *devincire*. Or. 25, nec acervatim multa frequentans una complexione *devinciat*. v. *vincire*. † eleganter hoc verbum dictum est in hoc: Fat. 9, qui introducunt causarum seriem sempiternam, ii mentem hominis, voluntate libera spoliatam, necessitate fati *devinciunt*. † retinere in audiendo, attentum reddere. Brut. 80, duo summe tenuit, ut rem illustraret disserendo, et animos eorum, qui audirent, *devinciret* voluptate. † in potestatem suam redigere, ut nocere nobis non possit. Pison. 13, de Pompeio: qui omnes omnium gentium partes tribus triumphis *devinxerat*, is se in publico statuit tuto esse non posse. † Ceterum eæ formæ dicendi frequentes sunt, quum *devincire* eo sensu dicitur, quo obligare, obstringere, ut ad Div. XIII, 7, summo beneficio tibi tuisque in perpetuum *devinxeris*. De qua metaphora dicemus aliquid in *obligare*. Huc etiam illud refer, Dom. 51, si sedem ipsam ac templum publici consilii religione Concordiæ *devinxisset*. item, Cœl. 22, jurejurando *devincta* auctoritas.

Devinctus. Brut. 12, nec in impeditis ac regum dominatione *devinctis* nasci cupiditas dicendi solet. Prov. Cons. 8, nationes nondum legibus, et jure certo, nec satis firma pace *devinctæ*. Planc. 15, largitione *devinctas* tribus habere. ibid. 18, suffragia largitione *devincta*. ad Div. XV, 4 extr. studiis dediti ac *devincti*.

*Devitare**, Act. I, in Verr. 3; Tusc. II, 26 Att.; IX, 6.

Devius. de Am. 25, animus flexibilis et *devius* assentatoris: i. e. inconstans, qui sæpe tanquam aberrat a via, aliter alio tempore agit. Phil. v, 13, homo in omnibus consiliis præceps et *devius*. Fragm. Acad. III, si liceret... vitam *deviam*, sequutis corrigere errorem, pœnitendo.

*Deunx**, undecim unciæ, Cæcin. 6.

Devocare. Prov. Cons. 12, *devocare* aliquem de provincia, Manil 14, ab instituto cursu ad prædam aliquam *devocavit*. Tusc. v, 4, Socrates primus philosophiam *devocavit* de cælo: h. e. desiit de rebus cælestibus, astris, etc. philosophari.

Devolare. Quint. 30, ab afflicta amicitia transfugere, et ad florentem aliam *devolare*.

Devolvere. Att. IX, 10, deliberationem accuratius *devolvere*. Phil. VII, 4, *devoluti* estis ad spem inanem pacis.

Devorare, cupide legere, audire; item de rebus omnibus, quæ nobis valde placent, etc. Att. VII, 3, *devorare* libros. Sext. 10, verbum ipsum voluptatis omnibus modis animi et corporis *devorabat*: ubi vid. Abrabaminus. † perferre res graves et molestas; item, facere aliquid, quanquam molestum. Phil. VI, 6, *devorare* molestiam. Brut. 67, *devorare* stultitias et ineptias hominum. Att. IV, 5, dudum circumrodo, quod *devorandum* est. † decoquo. ad Div. XI, 21, hanc ipsam rem recentem novam *devoravit*. † præcipere animo, de iis rebus, quas certe speramus nos consequuturos. Dom. 23, *devorare* aliquid spe et avaritia. Verr. I, 51, qui jam spe et opinione illam prædam *devorasset*. † Brut. 82, ejus oratio, nimia religione attenuata, doctis et attente audientibus erat illustris; a multitudine autem et foro, cui nata est eloquentia *devorabatur*: h. e. audiebatur quidem, sed ita, ut nihil voluptatis afferret, et a pæne invitis; neque intelligebatur adeo, aut sentiebatur ejus vis: quemadmodum qui cibos insuaves necessario comedunt, non comminutos et gustatos deglutiunt. De hoc genere dicendi Cicero aliis locis dicit, Abhorret a populari ratione.

Devotare, devovere. Parad. I, 2, quæ vis filium (Decii) *devotavit*. sic mss. et edd. veteres. v. Gruter. ad Plaut. Casin. II, 6, 36.

Devotio. Nat. D. III, 6, tu autem etiam Deciorum *devotionibus* deos placatos esse censes. Dom. 57, hanc ego

devotionem capitis mei convictam esse et commissam putabo. v. mox *devovere*.

Devotus, destinatus. Arusp. R. 3, Clodius, *devota* Annio hostia et constituta : h. e. quem certo video ab Annio Milone interfectum iri.

Devovere, proprie idem est, quod *vovere*. vid. v. c. Off. III, 25. Deinde est certis ritibus se morti, s. Telluri et diis manibus, consecrare, pro salute reipubl. et pernicie ejus aliqua et calamitate avertenda : de quo est locus classicus ap. Liv. VIII, 9, 10; Fin. II, 19, quum se Decius *devoveret*. Unde illi etiam caput suum *devovere* dicuntur, qui se aut periculis maximis intrepide pro patria objiciunt, ut faciunt, qui se *devoverunt* : Quir. p. Red. 1, quum me fortunasque meas pro vestra incolumitate, otio, concordia *devovi* : aut votum faciunt, in quo caput suum, tanquam hostiam, diis offerunt, cujus exemplum egregium est pr. Dom. c. 57. Ducitur hinc etiam lusus ille Ciceronis, Phil. XI, 6, videte etiam P. Decii auctionem : qui majorum suorum vestigia persequens, pro alieno se ære *devovit*. † Divin. 1, 48, hinc Remus auspicio se *devovet* : h. e. auspicio capiendo se accingit. Ex Ennio.

Deus, qui in aliquo genere insigniter excellit. Or. 1, 23; II, 42. † benefactor. Quir. p. R. 5. Lentulus consul, parens, *deus*, salus vitæ nostræ. † *Deus* est etiam de feminis. Tusc. 1, 47, de Junone. Cf. Invent. II, 31. Sic etiam Græci θεός. —Add. Nat. D. 1, 18; Univ. V, 6; Tusc. 1, 11; ad Div. XIV, 7; Ibid. XVI, 22; Verr. 1, 3; Brut. 9; Off. II, 2; Phil. VIII, 3; Pis. 16; Q. Fr. II, 4.

Dextella, amicus fidelis. Att. XIV, 20, Q. filius Antonii est *dextella*.

*Dexter**, ad Div. X, 30.

*Dextera**, Univ. 13; Phil. XII, 11; Ibid. X, 3; Ibid. XI, 2.

Diadema, est fascia alba, qua caput redimere reges olim solebant; unde insigne regiæ potestatis putabatur. Itaque etiam Ciceroni, ut ad Atticum scribit, II, 8, fasciæ cretatæ Pompeii in cruribus displicebant, quod potentiæ parum civilis cupiditatem significare videbantur. Male quidam interpretantur coronam, quæ hodie ejus vim obtinet. Phil. II, 34, sedebat in Rostris collega tuus, amictus toga purpurea, in sella aurea, coronatus (hic nil regium, et tamen coronæ mentio) : adscendis, accedis ad sellam, *diadema* ostendis : gemitus toto foro...tu *diadema* imponebas cum plangore populi. v. Cuper. Obs. 1, 6; Casaubon. ad Sueton. Cæs. 79; Ciampin. oper. Musiv. c. 14, p. 110, etc.

Diæta, lenia remedia, in primis illud, quod dies et tempus affert : opponitur vis. Att. IV, 3, *diæta* curari incipio; nam chirurgiæ tædet.

Dialectica seu *dialectice*, pars logicæ, quæ rationem disputandi docet, Or, II, 38; Fin. II, 6; Acad. II, 28; Top. 2.

*Dialectica** (plur.), Brut. 31; Fin. III, 12; Att. XIV, 12.

*Dialectice** (adv.), Fin. III, 6; Acad. I, 2.

*Dialecticus**, Fin. II, 6; de Div. II, 59. Dialectici sunt auctores dialecticæ disciplinæ, Or. 32; Acad. I, 7; Ibid. II, 30; Dom. 18.

*Dialogus**, ad Div. II, 9; Brut. 60.

Diarium. Att. VIII, 14, iis *diariis* Cæsar militum celeritatem incitat, ut timeam, ne citius ad Brundisium, quam opus sit, accesserit. *Diaria* h. l. sunt stipendia aut præmia in singulos dies promissa, sc. si celeriter ire pergant. Nam quidquid datur in dies singulos, *diarium* dicitur. Servorum quoque sunt *diaria*, i. e. cibi in dies singulos assignati, prout se fidos præstiterint. Vid. intt. ad Petron. c. 24. Grævius etiam laudat Victorii Var. Lectiones. Locus est l. 1, c. 13.

Dibaphus, vestis bis tincta, primo cocco, deinde purpura, qua utebantur sacerdotes. ad Div. II, 16; Att. II, 9. v. Ind. Græc. δίβαφος.

Dica, γραφή, actio, quæ alicui intenditur. Verr. II, 14, scribitur Heraclio *dica*. ibid. 15, *dicas* sortiri, est forum agere; et quum dicitur *dicam* sortiri, id est judices dare sortitione : et quo-

nlam id fit quum causa agenda est, dicitur etiam pro causam cognoscere; quoniam in conventu forensi, quum causæ agendæ sunt, judices sortitur prætor, qui causam cognoscant et judicent. Qui putant rationem ductam a sortitione, nescio qua, ipsarum *dicarum*, ut scil. quo ordine agendæ sint causæ, constituatur, locum Ciceronis non recte perpenderunt. *Dicas* sortiri, dicitur, ut judicia rejicere, pro judices rejicere, et alia his similia. Rem conficiunt hæc verba c. 17, venit in mentem, e lege Rupilia *dicas* sortiri oportere. Educit ex urna tres : iis, ut Heraclium absentem condemnent, imperat.

Dicacitas. quid sit? Or. II, 54.

Dicare. Balb. 11, *dicare* se civitati. ibid. 12, *dicare* se in civitatem : est jus civitatis petere et consequi. τῷ *dicare* opponitur donare. † Or. III, 3, adolescentes, qui Crasso se *dicarant*, i. e. se applicarant, ejus partes sequebantur.

Dicatio. Balb. 11, non solum *dicatione*, sed etiam postliminio potest civitas mutari. vid. *dicare*.

Dicere, pro *affirmare*, opponitur negare. Rab. Post. 12, quibus creditum non sit negantibus, iisdem credatur *dicentibus*? Verr. III, 8, legem *dicere*, de censore, qui conditiones redemtoribus proponit, quibus pactio fit. † constituere, definire. Verr. 2, 57, diem *dicit* operi faciundo. Flacc. 34 extr. doti Valeria omnem pecuniam suam *dixerat*. † est etiam proprium verbum in creando dictatore. Att. IX, 15, volet Cæsar, ut prætor dictatorem *dicat*. † Inv. II, 22, *dicere* ab auctoritate JCtorum, et contra auctoritatem.

Dichoreus, duplex choreus. Orat. 63.

Dicis causa, Verr. IV, 24, in speciem, ut imago saltem emtionis esset. Hanc formulam etiam Ciceroni restituere viri docti, Muren. 12, sed anne tu *dicis* causa vindicaveris? de vindiciis imaginariis, h. e. de vi civili illa et imaginaria. Hanc formulam primus recte explicavit Lælius Taurellus de militiis ex casu, in Thesauro Ottonis, t. IV, p. 1635, et post Ant. August. Emendat. II, 2, ibid. p. 1472. Cf. Victor Var. Lect. IV, 23, et in Lex. Fabri de hac formula dicta.

Dicrotum, navis biremis, h. e. quæ duos remorum ordines habet. Att. V, 11; XVI, 4. Vid. Scheff. Re. nav. II, 2, p. 100. Femininum genus est apud Hirtium. B. A. 47, quod defendit contra Schefferum Oudendorpius.

*Dictamnus**, Nat. D. II, 50.

*Dictare**, dicere quæ alius calamo excipiat, Att. II, 23; Ibid. VII, 13; Q. Fr. III, 1; Att. XIV, 24.

Dictata, sunt theses, præcepta, decreta, quæ a magistris artis alicujus discipulis scribenda traduntur, ut ab iis ediscantur. Et quoniam hujusmodi *dictata* non adeo solent aut debent esse acuta et subtilia, in iis acquiescere, iis uti, in contemtu habetur. Q. fr. III, 1, meam in illum orationem omnes pueri tanquam *dictata* ediscunt. Tusc. II, 11, versus admiscet, quasi *dictata*, nullo delectu, nulla elegantia. Nat. D. I, 26, ista enim a vobis tanquam *dictata* redduntur. Fin. II, 29 extr. ista vestra, si gravis, brevis; si longus, brevis, *dictata* sunt. ibid. IV, 4, de peripateticis disserendi artis peritis : quæ quidem res efficit, ne necesse sit, iisdem de rebus semper quasi *dictata* decantare, neque a commentariolis suis discedere.

Dictator, de Rep. I, 40, ab eo appellatur, quia *dicitur*. v. *dicere*. † magistratus municipalis nomen in municipio Lanuvino. Mil. 10.

*Dictatorius**, Cluent. 44.

*Dictatura**, Dictatoris munus, Phil. I, 2; Q. Fr. II, 14.

*Dicterium**, Fragm. ep. ap. Macrob. Sat. II, 1.

Dictio, sensu proprio dicendi. Inv. II, 4, *dictio* sententiæ. † irrogatio. de Rep. II, 9, mulctæ *dictio* ovium et bonm. † oratio, declamatio. Or. I, 15, *dictione* explicare. Inv. I, 5, 1 *dictione* persuadere. Or. I, 33, *dictiones* subitæ. Tusc. II, 3, *dictioni* operam dare. † Or. I, 6, *dictiones*, sunt genera dicendi. † oraculum. Herenn. II, 26, e poeta. v. Cuper. Obs. III, 7.

*Dictitare**, sæpius dicere, Dom. 6; Or. II, 13.

Dictum, dicterium, facete *dictum*, Orat. II, 54, ubi etiam ex Ennio laudatur, bonum *dictum* (Gall. *un bon mot*). Cf. fragm. epist. ad Corn. Nep. lib. II, notam nostram. † Brut. 18. e Livio Andr. *dicti* studiosus, i. e. eloquentiæ.

Didere, divulgare, dissipare. Cœl. 16, e Cæcilio: *Dido* ac dissice, per me licebit. Si egebis, etc. Vocabulum antiquioribus poetis, in primis Lucretio, usitatissimum, in quo corrumpendo frequentes fuere librarii. v. Drakenb. ad Sil. Ital. I, 186, et quos ibi laudat.

Diducere. Or. III, 6, oratio est *diducta* rivis, non fontibus: h. e. etsi in diversis rebus versatur oratio, et diversis locis adhibetur, tamen per se eadem est eloquentia. ibid. 43, vastius *diducere* verba: id fit, quum ultima et prima duarum vocum litera non coeunt tanquam in unum verbum: v. c. magna ubertas, magno utique. † Inv. II, 36, animus *diductus* varietate et dissimilitudine rerum, sc. distractus.

Diecula *, Att. v, 21.

Dies dicitur sæpe et variis modis de *die* certo et constituto, ut de eo, qui agendis causis in foro dictus est. Verr. II, 15, *diem* differt dieis omnibus. In primis de *die* solutionis. Planc. 28, quum cujusque *dies* venerit. Cf. ad Att. XVI, 15. Tusc. I, 39, nulla *die* (solutionis) præstituta. Quint. 23, nominis *diem* petivit. Att. VIII, 10, *dies* nondum est. Att. X, 5, *dies* pecuniæ id. novemb. ad Div. VII, 23, *dies* annua: est *dies* solutionis, quæ est, exacto anno uno. vid. Manut. ad h. l. ubi et de *die* bima et trima agitur. Her. I, 14, *dies* commeatus, l. e. quo venia absentiæ finitur. † Att. I, 10 extr. Tullia tibi *diem* dat, i. e. *diem* solutionis constituit. Cf. Gronov. ad Senec. Benef. IV, 12. † porro de certis morborum *diebus*, quibus scil. febris accedit, dicitur. Att. IX, 2, etsi id. mart. *die* tuo, ut opinor, exspectabam epistolam a te longiorem, etc. Ibid. XIII, 42, de natali; *diem* meum scis esse III non. janu. aderis igitur: et contra, IV, 16, quum *dies* meus venerit, pro *die* mortis. † tempus, spatium temporis. Act. I, in Verr. 2, *diem* perexiguam postulavi. Tusc. III, 22, *dies* procedens mitigat ægritudinem. ad Div. I, 6, ut infringatur inimicorum improbitas... ipsa *die*. † pro eo, quod in *die* fit. ad Div. I, 2, hic *dies* nobis honestissimus in senatu fuerat: h. e. quæ eo *die* in senatu acta sunt, nobis honestissima fuere. Att. X, 8, non tam dirus ille *dies* Sullanus C. Mario fuisset. v. Gronov. Obs. I, 2, p. 29, et ad Senec. de Ira, III, 36; Duker. ad Flor. II, 6, 58. † in *diem* vivere: non eodem sensu ubique dicitur; habet tamen semper aliquam incuriæ et negligentiæ significationem. Phil. II, 34, Grævius ita interpretatur: omnia divina et humana contemnere, nec de futuro aut judicio hominum sollicitum esse. Orat. II, 40, est simpliciter, futuri curam non habere: si barbarorum est, in *diem* vivere, nostra consilia sempiternum tempus spectare debent. Tusc. V, II, academici eleganter dicuntur, in *diem* vivere, quod ita ipse interpretatur Cicero: quodcumque nostros animos probabilitate percussit, id dicimus. Ei objectum erat, se in alio libro aliter sensisse: respondet, academicos non curare, quid aliquando statuerint, aut olim dicturi sint. † de formulis: proferre, producere, eximere, obire *diem*, etc. suis locis agitur. † in *diem* etiam aliter dicitur, et opponitur τῷ statim. Petit. C. 12, si promittas, et incertum est, in *diem* (sc. promitte); sin autem id neges, et certe abalienes, statim. Cœl. 24, cur pœnas scelerum in *diem* reservatis? † Phil. II, 33, alio *die*: est formula, qua obnuntiatio fiebat in comitiis. † ibid. III, 8, in ante *diem* IV, kal. dec. Cf. Catil. I, 3, etc. Idem est, ac si diceretur, in *diem* IV ante kalendas dec. Vid. Ferrar. ad Phil. III, 8; qui multa ex Cicerone et aliis exempla congessit. Cf. Cortius ad

Sallust. Catil. 30, 1. † Genitivus *dies* pro *diei*, Sext. 12, teste Gellio, IX, 14.

Differens *, dissimilis, Or. 1, 42; Or. 23; Leg. 1, 13; Fat. 4.

Differentia, forma, s. species generis. Top. 7, genus est notio ad plures *differentias* pertinens.

Differre. de Inv. 1, 27, occasio cum tempore hoc *differt*. † pro interest simpliciter. Tusc. II, 15, sed tamen *differt* aliquid. Cf. Or. III, 51. † cum acc. personæ. ad Div. V, 12, sin *differs* me in aliud tempus. Fin IV, 1, tempus *differre*, pro dilationem dare.

Difficile * (adv.), Inv. II, 56.

Difficilis, cui nihil facile probari potest, fastidiosus. Orat. 29, usque eo *difficiles* ac morosi sumus. Univ. 11; ad Div. 1, 7; Or. 1, 58; Nat. D. III, 39; Cæcil. 11; Off. 1, 35; Nat. D. III, 29; de Sen. 3; Phil. V, 13; Manil. 21; Cæcil. 4.

Difficiliter *, Acad. II, 16.

Difficultas, inopia. Verr. II, 28, *difficultas* nummaria. Catil. 1, 6, *difficultas* domestica, h. e. æs alienum. Add. Or. 1, 18; Verr. III, 82; Cluent. 1; Or. 1, 5; Q. Fr. 1, 1; Fat. 17; Nat. D. II, 17;

Difficulter *, Inv. II, 56.

Diffidenter *, Cluent. 1.

Diffidentia *, Tusc. IV, 37.

Diffidere *, Fin. II, 27; Cluent. 23; Or. 1; Mur. 21; de Div. II, 3; Mur. 30; ad Div. IV, 5; Att. XII, 42.

Diffindere *, per medium secare, de Div. 1, 13.

Diffiteri *, negare, ad Div. X, 8.

Diffluere. Brut. 91, *diffluere* extra ripas. Off. 1, 30, *diffluere* luxuria. Or. 32, otio *diffluere*, dicuntur hi, qui nihil neque publici, neque privati negotii habent, quod necessario sit obeundum, quales sunt docti homines, qui in otio vivunt. Brut. 79, *diffluentia* opponuntur his, quæ numeris adstricta sunt, non numerosa, alias soluta. Sic Or. 70, *diffluens* et solutum.

Diffugere *, fugere diversim, Phil. II, 42; Off. III, 32.

Diffundo. Div. 1, 36, dii vim suam longe lateque *diffundunt*. de Am. 13, virtus ex bonis amici quasi *diffunditur*, et incommodis contrahitur: h. e. lætitiam percipit.

Diffuse *, Inv. 1, 52.

Diffusus. *diffusum* dicitur, quod non est ad formam artis redactum, Or. 1, 42, hæc ignota quondam omnibus et late *diffusa* videbantur; adhibita igitur est ars quædam, etc. ibid. II, 33, jus civile, quod nunc *diffusum* et dissipatum est, in certa genera coactum, et ad artem facile redacturum. † Partit. 30, prima adversariorum contentio *diffusam* quæstionem habet, etc.

Digamma. Att. IX, 9, tuum *digamma* videram. *digamma* est proprie litera F; ea autem quia est prima in *Fœnoris* verbo, propterea ludens Cicero *digamma* de fœnore dixisse putatur: quod mihi verbo *videram* non convenire videtur. Quidam autem malunt corrigere *diagramma*, et intelligunt tabulas acceptorum et expensorum.

Digerere, in partes totum aut in formas genus distribuere. Or. II, 19, ut eas item quatuor, quinque, sexve, vel etiam septem (quoniam aliter ab aliis *digeruntur*), in quas est omnis ab his oratio distributa. † ordinare, constituere. Rabir. Post. 9, *digesserat* optime remp. Græv. tamen legit, *gesserat*.

Digestio, Or. III, 53, in figuris rhetoricis commemoratur, et est μερισμός. Phil. V, 7, ipse interea septem et decem dies (ut *digestio* potius, quam declamatio videretur), de me in Tiburtino Scipionis declamitavit, sitim quærens. Si hæc parenthesis esset a Cicerone, *digestio* esset concoctio, quam declamatio afferre, et cruditatem minuere putabatur. Sed recte est a Grævio auctoritate doctissimorum hominum ejecta.

Digitulus *, Sc. Fragm.

Digitus. Verr. III, 11, *digito* liceri. Verr. 1, 54, tollit *digitum*, i. e. licetur. Att. VII, 3, *digitum* nusquam,

sc. discedere. Cæcin. 25, qua *digitum* proferat, non habet: h. e. nihil agere, nihil moliri potest. Add. Cœl. 12; Verr. I, 54; Or. I, 46; Verr. IV, 15; Att. VII, 3.

Digladiari *, armis pugnare, Leg. III, 9; de philosophorum disputationibus, Off. I, 9; Tusc. IV, 21.

Dignitas, definiente ipso Cicerone, Invent. II, 55, est alicujus honesta auctoritas, quæ cultu, bonore et verecundia digna est. Sed bæc definitio non omnibus locis convenit. Et quoniam sæpe in hoc verbo interpretando tironibus aqua hæret, alias afferemus, quarum ope facile ubique hujus verbi vis intelligi et erui possit. 1° *dignitas* est conditio, qua quis dignus est aliqua re, tanquam magistratu, honore, verecundia, etc. beneficio: quæ definitio fere convenit cum Ciceroniana. Muren. 8, non eundem ordinem esse *dignitatis* et renuntiationis. ibid. 9, *dignitate* contendere; h. e. uter sit consulatu dignior. ibid. 11, summa *dignitas* esset in iis, etc. dignissimi sunt consulatu. ibid. 13, *dignitas* consularis in ista scientia non fuit: h. e. nemo propter illam scientiam *dignus* consulatu judicatus est. ad Div. XI, 17, Lamia petit præturam: omnes intelligunt, nec *dignitatem* ei deesse, nec gratiam. Verr. II, 69, an quorum auctoritate statuas cohonestare conatus es, eorum ego *dignitate* accusationem meam comprobare non potero? h. e. si statuas tuas tibi honorificas potuisti efficere, quod Siculos auctores earum ponendarum dixisti fuisse, ego etiam mihi honestum esse probabo, te accusare, si dixero, Siculos esse dignos, quibus hoc officii tribuatur a me. Jam quoniam ii, qui digni sunt, quibus hujusmodi res tribuantur, in quadam amplitudine, splendore et auctoritate sunt, propterea *dignitas* etiam dicitur pro splendore, amplitudine, auctoritate, quæ ex magistratibus rebusque publicis bene gestis, sapientiæ opinione, etc. proficiscitur. Off. I, 39, ornanda *dignitas* domo. Verr. II, 29, nitebatur frequentia consilii et *dignitate*; pro quo aliis locis splendor dicitur. Sensus autem hic est: hoc potissimum confidebat causæ suæ, quod judices essent non solum multi, qui non facile omnes possent corrumpi, sed etiam prudentes, justi, et hac laude insignes atque *digni* adeo, qui judicarent causas: hic sensus est maxime obvius. Est adeo ubi pro magistratu dicitur. ad Div. II, 9, lætor tum præsenti, tum etiam sperata tua *dignitate*; ubi. v. Manut. 2°. *dignitas* dicitur de iis rebus quæ aliquo *dignæ* sunt, h. e. eum decent, eique conveniunt, ei denique debentur. Off. I, 39, plena *dignitatis* domus, h. e. *digna* domini persona. Ibidemque species et *dignitas* junguntur. Q. fr. I, 2, species ipsa tam gratiosi liberti aut servi *dignitatem* habere nullam potest. Tusc. V, 10, *dignitate* sententiæ capitur: h. e. quia honesta est, *digna* homine honesto. Or. II, 85, retinere *dignitatem* in rebus asperis, h. e. fortem se præbere: fortitudo autem in rebus adversis maxime decet magnos homines et sapientes. Inv. II, 53, justitia est habitus, suam cuique tribuens *dignitatem*. Hinc, quoniam apta et pulchra, neque tamen nimis venusta forma et species decet viros, propterea *dignitas* etiam de pulchritudine viro *digna* dicitur. Off. I, 30, in forma *dignitas* et venustas. Cf. Invent. II, 1. Neque solum de pulchritudine formæ humanæ, sed etiam aliarum rerum. Or. I, 31, de oratore: agere cum *dignitate* et venustate. Ipsum denique πρέπον, ἦθος, quod rhetores dicunt, *dignitas* vocatur. Invent. I, 21, personarum *dignitates* servare.

Dignus. Phil. III, 9, ex edicto M. Antonii: Nulla contumelia est, quam facit *dignus*. Hunc locum explicare tentat J. Fr. Gronov. commemoratis superiorum sententiis, Observ. III, 8; ubi ostendit, *dignum* esse h. l. qui jure, et merito, et sine culpa faciat; qui debeat facere, seu jure, seu irritatus, seu ob mores notos, seu qua-

cumque de causa, quod si alius faceret, contumelia putaretur. Forte nimis argute. † ad Div. xi, 3, literæ non *dignæ*, quæ a te nobis mitterentur, h. e. quarum contumeliis indigni sumus. † cum genitivo. Att. viii, 15, Balbus scribit: suscipe curam et cogitationem *dignissimam* tuæ virtutis. Balb. 2, pro *dignum* reo, in cod. Erf. erat *dignum* rei. Arusp. Resp. 24, unum esse in hac civitate *dignum* hujus imperii; ubi vid. Græv. Conf. inpr. Heins. ad Ovid. Trist. iv, 3, 57.

Digredi, opponitur τῷ congredi, uti v. c. Q. fr. i, 3, congressio et *digressio*. Itaque, ubi alio sensu reperitur *digredi*, et *digressio*, scribendum *degredi*, *degressio*. v. Duker. ad Flor. iii, 16 extr. Ar. Resp. 2, qui hesterno die dolore me elatum, et iracundia longius prope *digressum* arbitrabantur, quam hominis sapientis cogitata ratio postularet: int. tanquam de via. Alii codd. habent *progressum*. Sed *digressum* defendit Grævius. Ex ea autem regula, quam dixi, et quam multis locis urget ipse Grævius, legendum *degressum*.

*Digressio**, opponitur congressioni, Q. Fr. i, 3; Ibid. 77; Or. iii, 53; Inv. i, 51.

*Digressus**, Att. i, 4; Q. Fr. i, 3.

*Dijudicare**, judicare, Cæcin. 17; Fin. iii, 3; Quint. 13, decernere, Catil. iii, 25. distinguere, ad Div. ix, 16; Leg. i, 10; Partit. 40; Pet. Cons. 10; Or. iii, 50.

Dijudicatio. Leg. i, 21, ista magna *dijudicatio* est, h. e. hujus rei *dijudicatio* magni est momenti.

Dijunctus. Acad. ii, 20, nihil est ab ea cogitatione *dijunctius*, i. e. ei magis contrarium.

Dijungo, removeo, sejungo. ad Div. i, 9 extr. ab orationibus *dijungo* me fere.

Dilabi. Marcell. 8, omnia, quæ *dilapsa* jam fluxerunt, severis legibus vincienda. Codd. ibi quidam habent *delapsa*; sed *dilapsa* recte defendit Grævius. Sed Phil. xiii, 5, sunt alii plures, sed memoria mea *dilabuntur*; legendum, *delabuntur*. *Dilabi* enim non est defluere, sed diffluere; quod etiam in reliquis locis scribendis tenendum. † Herenn. ii, 25, maxima peccata impune *dilabentur*.

*Dilacerare**, Nat. D. i, 11; Mil. 9.

*Dilaniare**, Mil. 13.

*Dilargiri**, Rull. ii, 29.

Dilatare. Paradox. procem. Cato nullum sequitur florem orationis, neque *dilatat* argumentum, i. e. amplificat, auget ornando. Brut. 74, *dilatare* literas, est vitium pronuntiationis. extendere, Or. 32; Nat. D. ii, 55; Off. i, 22; Leg. iii, 14; Fin. iii, 15.

*Dilatio**, Phil. iii, 1; Manil. 1.

*Dilaudare**, Att. vi, 2.

Diligens, parcus, rei familiaris conservandæ et augendæ studiosus. Verr. i, 48, qui in re adventitia et hereditaria tam *diligens* et attentus esset. ibid. 9, eris *diligens*, ne, i. e. cavebis. Cœl. 31. *diligentissimus* omnis officii.

Diligentia, providentia. Agrar. ii, 27, est operæ pretium, *diligentiam* majorum recordari. Mil. 24, laudabam *diligentiam* Cn. Pompeii. † studium augendæ et servandæ rei familiaris. Agr. ii, 30, tantum intererit inter vestram et privatorum *diligentiam*, etc. † Off. i, 39, commoditatis *diligentia*. † Inv. i, 11, negotialis constitutio est, in qua, quid juris ex civili more et æquitate sit, consideratur; cui *diligentiæ* præesse apud nos JCti existimantur. † Industria *et diligentia* quomodo differant, intelligi potest ex Verr. i, 6, quo in negotio industriam meam celeritas reditionis, *diligentiam* multitudo literarum et testium declaravit. Nempe *diligentia* est quæ Græcis ἀκρίβεια, cura, providentia; industria est alacritas et studium in labore suscipiendo, urgendo et perferendo.

Diligentissime, in commendando, intercedendo, deprecando est, cum cura et cum delectu verborum et sententiarum, ex quibus, quantum aliquid velimus, intelligi potest; v. c. ad

Div. xiii, 10, *diligentissime* scribere. † cum singulari delectu. Verr. ii, 53, ille enim est magistratus, qui *diligentissime* mandatur a populo.

Diligere, idem est proprie quod *deligere*. Fin. iii, 5, ad ea, quæ sunt conservantia sui status, *diligenda*. Hinc *diligere* aliquem est, propter virtutes ejus a nobis cognitas magni facere: quum amare contra sit, suavi illo sensu moveri amoris, qui non tam ex virtutibus alterius, atque a certo judicio proficiscitur, quam a sensu; unde interdum distinguuntur *diligere* et amare, v. c. ad Div. ix, 14. ibid. i, 9, eum perpetuo quodam judicio *diligebam*, etc.

Diloricare. Or. ii, 28, *diloricare* tunicam, i. e. retegere. Nam loricare etiam est pro *tegere*, Varr. R. R. i, 57. Sic parietes dicuntur loricari tectorio.

*Dilucescere**, de solis ortu, Cat. iii, 3. metaphorice, patefieri, Phil. xii, 2.

*Dilucide**, Or. 23; de Div. i, 51; Vat. 15.

*Dilucidare**, Her. iii, 4.

*Dilucidus**, clarus, Her. i, 9; Ibid. ii, 2; Or. 5.

*Diluculum**, Rosc. A. 7; Att. xvi, 13.

Diluere, minuere. Tusc. iii, 16, *diluere* molestias. † refellere, Rosc. Am. 15, res leves infirmem ac *diluam*.

*Dilutus**, aqua mixtus, fragm. ap. Ammian. xv, 29.

*Dimanare**, diffluere, Cœl. 3.

*Dimensio**, Tusc. i, 24.

*Dimetari**, Nat. D. 62.

*Dimetiri**, Sen. 14; Ibid. 17.

*Dimicare**, pugnare, Tusc. iv, 19; ad Div. vi, 3; Nat. D. ii, 3. de contentione forensi, Sext. 1.

*Dimicatio**, contentio, Planc. 13; Ibid. 32; Sull. 28.

*Dimidiatus**, Tusc. ii, 16; Verr. ii, 52; Tusc. v. 23.

*Dimidius**, Nat. D. ii, 40; Verr. iii, 16; Or. ii, 86; Dom. 44; Att. xiii, 29; Flacc. 20.

Diminutio. vid. *deminutio*.

*Diminuo**, Or. iii, 33; Sull. 1; Or. iii, 49; Q. Fr. 1, 2; Brut. 1; Planc. 58; Cæcin. 13.

*Dimissio**, Verr. v, 33; Parad. vi, 2.

Dimissus. Acad. ii, 4, philosophia, quæ nunc prope *dimissa* revocatur.

Dimittere. Verrin. v, 58, *dimittere* injuriam impunitam. ad Div. ix, 12, cælum et terram vim suam, si tibi conveniat, *dimittere*. Phil. xiii, 1, si aliquid de summa gravitate Pompeius, multum de cupiditate Cæsar *dimisisset*. Planc. 39. libertatem meam neque *dimisi* unquam, neque *dimittam*. Attic. xvi, 13, nondum legere poteramus: nam et lumina *dimiseramus*, nec satis lucebat.

Dinumerare, numerare. Verr. v, 45, se pecuniam Timarchidi *dinumerasse*. † distribuere. Att. xvi, 9, Octavius Capuæ centurias *dinumerat*; jam jamque video bellum.

Dinumeratio in rhetoricis quid sit? Or. iii, 54.

Diœcesis, Att. v, 15; ad Div. iii, 8. v. Ind. Græc. διοίκησις.

Diœcetes, dispensator, muneris genus apud reges Alexandrinos. Rabir. Post. 8, *diœcetes* regius. Ejus mentio etiam ap. Polyb. Exc. de Vit. et Virt. p. 1442. Adde Vales. Emend. ii, 20, et ibi Burmann.

Diploma, ad Div. vi, 12; Att. x, 17; Pis. 37: ita dicebant literas publicas, quæ profecturis dabantur, ut in oppidis, per quæ iter esset, magistratus operam darent, ut celeriter equos, et quæ ad iter sunt necessaria, reperirent. Nomen ductum est a duplici tabellarum forma. Vid. Casaubon. ad Sueton. Aug. c. 51; qui docet, non solum de literis itineris causa datis dici *diplomata*, sed etiam alia *diplomatum* genera esse. In Cicerone tamen semper de illo genere dicitur *diploma*. Cf. Budæus ad Pand. p. m. 322, 323. Add. Maffeius in Histor. diplom. p. 17.

Dira, *Diræ*. Div. i, 16, etenim *dira*, sicut cetera auspicia.... non causas afferunt. Davis. *diræ*. ibid. *dirarum* obnuntiatio, int. imprecationum.

Appianus *diras* interpretatus est ἀρὰς δεινὰς καὶ φρικώδεις. Sed diligenter de hoc verbo agitur in Lexico Fabri. Quod autem Davisius in altero loco pro *dira*, reponit *diræ*, non adeo necessarium puto. *Dira* sunt, quæ quis alicui obnuntiat. In *dirarum* obnuntiatione quoque commodius intelligi puto rerum, quam imprecationum; res enim, auspicia, etc. obnuntiantur, non preces. Tacitus tamen, A. xv, 30, *diras* preces dixit. Intelligi etiam in *dira* potest, omina, s. auspicia. Sunt enim, ut diserte Cicero tradit, in auspiciis *diræ*. Tibull. I, 3, 7, inter impedimenta itineris habet omina *dira*.

Directo, opponitur circuitioni et anfractui. Div. II, 61, quid opus est circuitione et anfractu, ut sit utendum somniorum interpretibus potius, quam *directo?* Partit. 13, alterum ad fidem *directo* spectat, alterum se inflectit ad motum. Nat. D. I, 25, *directo* deorsum ferri. Acad. II, 20, *directius* gubernant.

Directus. Cœl. 16, *directus* senex. Grævius retinuit vulgatam *decrepitus*: alteram lectionem tuentur Lambinus, Gruterus, etc. sed non eodem modo interpretantur: Gulielmius sumit pro vetulo. Hotomannus ad h. l. sic: Lambinus ex antiquis libris reponit *directo*, opinor pro severo (h. e. qui omnia recte, sapientia, moderate fieri vult); cujus locutionis exempla requiro. Hæc Hotomannus. Age dabimus: Cœl. 18, non semper superet illa vera et *directa* ratio. Quid est vera et *directa* ratio, nisi severa illa et tristis vivendi ratio, quam antea descripserat, c. 17; qua Fabricii, Camilli, Curii usi sunt; quam philosophi præscribunt; quam ibid. severitatem appellat, et paullo post *directum* iter ad laudem. Rosc. Com. 4, quid est in judicio? *directum*, asperum, simplex, etc. Quid est in arbitrio? mite, moderatum. † Top. 4, paries *directus*, est, qui ad angulos rectos attingit eum, ad quem ductus est.

*Direptio**, ad Div. IV, 1; Cat. I, 7; ad D. IV, 13.

*Direptor**, Phil. III, 11.

Direptus, us. Tusc. I, 29, est enim interitus quasi discessus, et secretio, ac *direptus* earum partium, etc. Sed codd. et edd. quædam habent *diremtus*: quod præfero. Nam etiam *dirimere* pro *dividere* dicitur, non *diripere*. Et librariis solitum fuit, *direptus* scribere pro *diremtus*. vid. Gesner. ad Varr. R. R. III, 5 extr. et Drakenb. ad Liv. XXIV, 49.

Diribere, distribuere. Fr. Corn. I, dum tabellæ *diribentur*, dum situla defertur. Pis. 40, an ego exspectem, dum de te LXXV tabellæ *diribeantur*, de quo jam pridem omnes mortales judicaverunt? Uterque locus mirifice facit ad convellendam Abramii sententiam, qui ad. h. l. et ad Pison. c. 15, disputabat contra Gruchium, *diribere* esse secernere suffragia, quæ a judicibus aut populo, sc. per tabellas, lata sint. Nam in primo, tabellæ *diriberi* dicuntur ante, quam situla delata dicatur, in quam tabellæ mittantur; in altero, quod ante dicitur, tabellæ *diribentur*, sc. judicibus sententiæ ferendæ causa, ut nos cum Gruchio interpretamur, id statim dicitur judicare. In loco Pis. 40, mss. habent *diripiantur*. v. Græv. ad h. l. et intt. ad Varron. R. R. III, 5.

Diribitio, distributio. Planc. 6. Sic est in Græviana et aliis; sed Gronoviana habet, *direptio*, pro *diremtio*. v. *direptus*.

Diribitor, distributor, genus operarum comitialium et judicialium, quæ tabellas distribuebant. Sen. p. Red. 11; Pis. 15, ubi quidam *distributores*. v. Gruch. de Comit. I, 3, et intt. ad Varr. l. c.

Dirigere. Fin. II, 22, voluptate omnia *dirigentes*; h. e. ad voluptatem referentes, in voluptate summum ponentes bonum. Div. I, 14, divinatio ad veritatem sæpissime *dirigit*: opponitur fallere. Or. I, 28, *dirigere* laudem oratoriam ad similitudinem histrionis, etc. † est etiam in re augurali usus hujus verbi, pro definire, determinare. Div. I, 17, Romulus lituo *direxit* regiones. † Iter dirigere, ad Div. X, 11; Nat.

D. ii, 63. Dirigere judicium, Or. 71; opinionem, Att. xiv, 14: cogitationes, Acad. ii, 20; Off. iii, 21; Leg. ii, 5; Fin. ii, 22; Or. iii, 49.

Dirimere, Leg. i, 20, hæc controversia omnia *dirimit*: i. e. facit discidium, ut inter eos convenire non possit. ad Div. iii, 10, cum eo conjunctionem *diremissem*. Dirimere partes corporum, Nat. D. iii, 12. † Disjungere, Sull. 2; ad Div. iii, 10; Leg. i, 20. Dicitur præsertim de deliberationibus in senatu, aut in comitiis, quum nocte ingruente, aut augurum obnuntiatione, interrumpuntur; nox concionem diremit, Q. Fr. ii, 14; dirimere tabellas in judiciis est eas secernere, ut appareat, quot sententiæ absolverint, quotque condemnaverint, Q. Fr. iii, 4. † de Div. i, 39, pulmo incisus *dirimit* tempus, et profert diem: h. e. facit, ut res suscepta eo die peragi non possit, sed in alium diem differenda sit, tanquam comitia, etc. quum obnuntiatur, etc. v. Gronov. ad Liv. i, 36.

Diripere, compilare bona alterius. In quo animadvertant tirones, tum demum dici, quum a pluribus fit ista compilatio, tanquam in expugnationibus urbium, aut quum res ad plures pervenit: quum autem unus compilat, aut aufert, aut pro detrahere et auferre simpliciter dicitur, *deripere* dicendum esse, non *diripere*. Hujus rei ignoratio fecit, ut librarii hæc duo verba sæpe confunderent, eaque in plerisque auctorum editionibus adhuc regnat confusio: quæ, hac regula pervulgata, sensim in auctoribus edendis, et in dicendo scribendoque vitari poterit. v. Græv. ad or. pr. Sull. c. 1; ad Verr. ii, 7; ut Heinsium ad Ovidium, et Drakenborchium ad Silium taceam, jam in Lexico Fabri laudatos. Verr. iii, 20, paterere aratores indignissimis injuriis vexari ac *diripi*, sc. a redemtoribus decumarum. Contra, quum, Verr. ii, 19, dicitur in Gronoviana: argenti vestisque stragulæ quod esset, esse *direptum*; quum id factum sit a solo Verre, aut certe omnia ista ad Verrem pervenerint, recte Græviu reposuit, dereptum. Sic ad Q. fr. i, 2, *direptum* te iri a tuis, dum is abesset: h. e. tuos male administraturos esse rem tuam, teque compilaturos. Neque vero hærere debent tirones, ubi etiam de singulis dici videtur, quum revera de pluribus dicatur, tanquam quum imperatores et magistratus provinciales dicuntur socios, provincias, civitates *diripuisse*; tanquam ad Div. viii, 10; quæ *diripuisset* ipse, ut viderentur ab hoste vastata. in Tog. Cand. Antonius *diripuit* socios. † cum dat. personæ. Quint. 20, ei ornamenta *diripis*: sed lectio vitiosa videtur.

Diritas, malum, calamitas. Tusc. iii, 14, si qua invecta *diritas* casu foret. Ex Græco Euripidis: ἤν τι πράγχθμι. † sævitia, crudelitas. Vatin. 3, quanquam sis omni *diritate* atque immanitate teterrimus.

Diruere. Verr. v, 13, ære *dirui*. v. *æs*.

Dirumpere se, magnopere contendere. ad Div. vii, 1, pæne *dirupi* me in judicio Galli familiaris tui. † de invidentibus est *dirumpi*. ad Div. xii, 2, *dirumpitur* fratris tui plausu.

Diruptus. Phil. xiii, 12, homo *diruptus* dirutusque: scomma in herniosum. † ad Q. fr. iii, 4, *diruptis* tabellis sc. suffragiorum. Sed sine controversia legendum *diremtis*, ut viderunt dudum viri docti.

Dirus, in re augurali, et aruspicina, totaque divinatione frequentissimum verbum. Div. ii, 15, exta *dira*. Leg. ii, 8, quæ augur injusta, nefasta, vitiosa, *dirave*, defixerit, etc. Cf. *diræ*.

Dirutus. Phil. xiii, 12, homo *diruptus dirutusque*, int. ære. v. *æs* et *diruere*.

Discedo. Brut. 91, *discedere* a gloria sperata, i. e. consilium gloriæ persequendæ abjicere. Fin. i, 20, amicitiam negant a voluptate posse *discedere*, i. e. sejungi. Brut. 79; Fin. v, 11, a se *discedere*, i. e. mutari. ad Div. vi, 14, in opinionem hanc *discessi*. vid. *discessio*. ibid. ix, 26, a literis quum *discessi*,

i. e. quum dêsii literis operam dare eo die. † Locum linquere, Att. VII, 20; Phil. VIII,7; Verr. IV, 65. De terræ biatu, de Div. I, 43; ibid. 44; Off. III, 9. De uxore, quæ divortium facit, dicitur, ad Div. VIII, 6.

Disceptare, judicare, judicis aut arbitri partes sustinere. Tusc. IV, 3, academia eorum controversias *disceptat*. Leg. II, 9, bella *disceptanto*: de fetialibus, qui arbitri sumuntur, et judices, ut an bellum jure suscipi possit, statuant. † *disceptare* tamen etiam dicuntur partes litigantes et certantes. ad Div. VI, 1, non consiliis, nec auctoritatibus nostris de jure publico *disceptatur*. Verr. II, 15, ut sibi cum palæstritis æquo jure *disceptare* liceat. † Res ipsa dicitur, *disceptare*, de qua est controversia; ἐνεργητικὸν ἀντὶ παθητικοῦ. ad Div. X, 10, quanquam in uno prælio omnis fortuna reip. *disceptat*.

Disceptatio, Partit. 30, quid sit? Agr. II, 21, nulla *disceptatione*, sc. ad judicem. Off. I, 11, duo genera decertandi; alterum per vim, alterum per *disceptationem*. Agr. III, 1, æquitatem vestræ *disceptationis* (vestri judicii) retinuissent. † Partit. 12, *disceptatio* legitima: opponitur liberæ.

Disceptator. Part. 3, *disceptator* est rei sententiæque moderator. Cæcin. 2, *disceptator* domesticus; de arbitro honorario. Flacc. 38, disceptatorem populum non recuso, i. e. judicem. Cf. de Rep. III, 17; v. 2.

*Disceptatrix**, Acad. II, 28.

*Discernere**, a ceteris rebus sejungere, Univ. VIII; Tusc. V, 39; Ar. resp. 18; Partit. 22.

*Discerpere**, distrahere, Tusc. I, 29. Dividere, sejungere, Top. 3; Or. III, 6. Conviciis lacerare, Acad. Fragm. inc. ap. Augustin.

Discessio, genus sententiæ in senatu declarandæ, quum dictis sententiis ab iis, qui eo loco essent, ut sententiæ dicendæ jus haberent, si eam essent rogati, consules juberent reliquos senatores *discedere* ad eum locum, ubi esset alicujus sententiæ pronuntiatæ auctor. Hoc planius explicatur in *pedarius*. Locus in primis notabilis est in Verr. IV, 65. ad Div. I, 2, ante se oportere *discessionem* facere, quam consules, i. e. se ex relatione sua (vid. ep. 1) jubere debere *discessionem* in sententias ex sua relatione dictas. ibid. 4, nemo est, qui nesciat, quo minus *discessio* fieret, per adversarios tuos esse factum. Sext. 34, *discessio* sine ulla varietate. Phil. III, 9. SCtum de supplicatione per *discessionem* fecit, quum id factum esset ante nunquam. v. Gell. III, 18.

Discessus. Dom. 32, *discessu* meo, h. e. quum ego *discessissem* † Att. VII, 12, nec eum rerum prolatio, nec senatus magistratuumque *discessus*...tardabit. ibid. XII, 40, si quis requirit, cur Romæ non sim: quia *discessus* est. Viri docti interpretantur de tempore, quo senatores *discedere* solebant, quod senatus nullus haberetur. Sed Grævius e Balliolensi malebat, *discessimus*; quod dubitaret, verbum hoc nudum de tempore dici posse. † Tusc. I, 29, est enim interitus, quasi *discessus*.... earum partium. Sen. p. R. 10, *discessus* de patria. † Quir. p. R. 3, in *discessu* civium: ubi tamen alii *dissensu*. † *discessus* cæli. v. *cœlum*.

Discidium, distractio rerum et sejunctio: disjunctio hominum non solum animis, sed etiam corporibus. Att. XV, 29, constitutum est *discidium*; de divortio. Sic ibid. XI, 23, melius quidem in pessimis nihil fuit *discidio*. Sed Dom. 36, *discidium* conjugis dicitur de sejunctione, quæ eo tempore fuit, quum Cicero maritus in exsilio esset. Acad. I, 12, docere, quod et qua de causa *discidium* factum sit; ut videamus, satisne justa sit ista defectio. Sæpe in libris confunduntur *discidium* et *dissidium*: de horum verborum discrimine et permutatione vid. fuse et accurate disputantem J. Fr. Gronov. ad Liv. XXV, 18; a quo repetiere eamdem observationem Grævius ad Ciceronem passim, et alii. Nempe in dissidio est tantum dissensio; in *discidio* autem sejunctio. Hac regula

de discrimine *discidii* et dissidii decerni etiam potest de lectione vera Orat. III, 16, hine *discidium* illud exstitit, quasi linguæ atque cordis.... ut alii nos sapere, alii dicere docerent : ubi olim legebatur *dissidium;* male profecto. Non enim dissidere lingua et cor dicuntur, sed disjungi, h. e. philosophia et eloquentia pro duabus diversis et sejunctis artibus haberi. Sed et *discidium* pro *dissidio* interdum temere repositum est (v. ad Sull. 21, et de Am. 21, in bis : ne qua eorum *discidia* fiant) a Grævio, ut bene monet Drakenb. ad Liv. xxv, 18.

Discingi. ad Q. fr. II, 13, Cæsar, mihi crede, in sinu est : neque ego *discingor;* h. e. neque desinam eum in sinu gestare. Nam qui *discinguntur,* iis, quæ in sinu habent, excidunt. Sic interpretatur etiam Manutius. Ceterum mihi videtur esse jocus ex ambiguo, in verbo *discingi*. Nempe *discincti* dicuntur homines negligentes, rerum suarum parum curiosi, securi : unde *discincti* nepotes, qualis Nomentanus apud Horatium. Laxo sinu ferre nuces, apud eumd. Serm. II, 3, 172, pro signo futuræ negligentiæ habetur, et hominis Nomentano similis futuri. Itaque sensum hunc putem esse : Canto eumdem, quem tu, Cæsarem, neque uno Pompeio nitor, sed illum quoque amo, verum ita, ut nunquam me aut rempublicam ab eo satis tutam putem, aut nobis non ab eo cavendum existimem.

Disciplina. Div. II, 3, eadem in literis ratio est, reliquisque rebus, quarum est *disciplina*, h. e. quæ doceri solent. † Secta philosophorum. Nat. D. I, 7, tres trium *disciplinarum* principes convenistis. † Sext. 6, Hortensii oratio memoria digna esset, uti et reip. capessendæ auctoritatem *disciplinamque* præscriberet. † *disciplina* civitatis aut reipubl. legibus et moribus publice privatimque receptis continetur. Orat. I, 1, et 34; Brut. 10; Verr. III, 69. † Sic *disciplina* navalis Rhodiorum, Manil. 18, item ut *disciplina* militaris, continetur institutis et legibus militaribus, et navalibus, de acie instruenda, castris ponendis, militum moribus, vita, laboribus, exercitationibusque, etc. † doctrina. Verr. IV, 58, de Archimede: summo ingenio et *disciplina*.

*Disciplinabilis**, Her. III, 2.

*Discipulus**, ad Div. IX, 16; Nat. D. II, 38; Balb. 20.

*Discludere**, Tusc. I, 10; ibid. 33.

Disclusus, a, um. Tusc. I, 33, ægritudines.... a mente *disclusas* putat.

Disco, simpliciter, pro literis operam do. Or. II, 1, si omnino *didicisse* nunquam putaretur. † *discere* causam, Or. I, 12, etc. dicitur patronus, qui rationem causæ e clientis narratione cognoscit; cliens contra docere. v. Gron. Sestert. IV, 3, p. 272. † de Sen. 8, *discebant* fidibus antiqui.

*Discolor**, diversorum colorum, Act. I, in Verr. 13.

*Discordia**, seditio, odium, Fin. I, 13; Ar. Resp. 25; Mur. 23; de Am. 7; Tusc. IV, 9.

*Discordo**, dissideo, Fin. I, 13; ibid. 18.

Discrepantia. Fin. III, 12, majorem *discrepantiam* rerum, quam verborum. † opponitur constantiæ et æquabilitati vitæ et morum. Offic. I, 31, in actiones omnemque vitam nullam *discrepantiam* conferre debemus.

Discrepare, differre. Tusc. III, 7, *discrepat* a timendo confidere. † aptum non esse, non convenire. Offic. I, 40, videndum est in vita, ne quid forte *discrepet*. † Partit. Or. 38, *discrepare* cum ceteris scriptis. Fin. IV, 22, quid attinuit, cum iis, quibuscum re concinebat, verbis *discrepare?* Cf. II, 30.

Discrimen. Phil. XIV, 1, totius belli *discrimen* positum est in vita unius. Add. Att. XVI, 15. † Intervallum, differentia, Rull. II, 32; Fin. IV, 25; Balb. 21; Nat. D. III, 33; pro facultate discernendi sumitur, ut in Planc. 4, non est in vulgo ratio, non discrimen. † Ancipitem quoque rerum eventum significat, ut Or. I, 1; Dejot. 1; Mur. 27; Cæcil. 21.

*Discriminare**, Phil. XII, 9.

*Discruciare**, discruciare corpus, Phil. XIII, 18; animum, Rosc. C. II; Att. XVI, 6.

*Discumbere**, ad mensam accumbere, Att. V, 1; Verr. I, 26; cubitum ire, Inv. II, 4.

*Discupere**, vehementer cupere, ad Div. VIII, 15.

Discus. Or. II, 5, tamen eorum auditores *discum* audire, quam philosophum, malunt, etc. Fuit autem discobolia inter genera exercitationis apud veteres, quum in massæ plumbeæ, in *disci* speciem rotundam conformatæ, projectionibus se exercerent, et vires brachiorum augerent. Itaque, Horat. Carm. I, 8, inter reliqua exercitationum genera etiam *discus* commemoratur.

Discutere. Acad. II, 15, *discutere* captiones: pro quo aliis locis est, dissolvere, frangere. ad Div. X, 33, *discutere* alicujus cunctationem ad Q. fr. II, 12, rem totam *discusseram* (i. e. ut rejiceretur, effeceram).... nihil facilius est, quam reliqua *discutere*. ibid. II, de Commageno rege, quod rem *discusseram*.

*Diserte**, Or. I, 10.

Disertus, Or. I, 21, quomodo ab eloquente differat?

*Disjectus**, dispersus, dissipatus, Her. IV, 2; Att. VIII, 18.

Disjunctio, genus enuntiationum, quam hodie *oppositionem* appellant. Top. 14, in *disjunctione* plus uno verum esse non potest. Nat. D. I, 25, in omnibus *disjunctionibus*, in quibus aut etiam, aut non, ponitur, alterutrum verum est. † in rhetoricis quid sit, traditur ad Herenn. IV, 27.

Disjunctus. Acad. II, 30, omne, quod ita *disjunctum* sit, quasi aut etiam, aut non, non modo verum esse, sed etiam necessarium. Fin. II, 14, ratio *disjuncta* conjungit. † diversus. Or. III, 15, non *disjuncti* doctores, sed iidem. † Partit. 6, concursus verborum *disjuncti*.... et hiantes. v. *hiare*. v. et *dijunctus*.

Disjungere, discernere. Tusc. III, 5, *disjungimus* insaniam a furore. † Tusc. I, 31, *disjungere* se a corpore, est, a corporis vitiis, h. e. iis, ad quæ propendet animus propter corporis contagionem et commercium, se abstinere. v. et *dijungo*.

*Dispar**, dissimilis, de Div. II, 43; de Am. 20; de Sen. 21; Or. II, 44: inæqualis, Nat. D. I, 31; Off. I, 34.

* *Disparare*, dividere, distinguere. de Rep. II, 22, de Servio Tullio: eosque ita *disparavit*, etc.

Disparatum, Inv. I, 28, quid sit?

Disparilis, de Div. I, 36, in *disparili* adspiratione terrarum.

*Dispellere**, Tusc. I, 26.

Dispensare, administrare, procurare. Att. XI, 1, qui nostras res domesticas *dispensavit*. † disponere. Or. I, 31, *dispensare* inventa.

Dispensatio, administratio, procuratio. Rabir. Post. 10, *dispensatio* regia; a qua Rabirius diœcetes appellatur. Vat. 15, *dispensatio* ærarii. Cf. Att. XV, 15.

*Dispensator**, qui rationes alicujus curat, Fragm. Hortens.

*Disperdere**, dissipare, pessumdare, ad Div. V, 10; Rull. I, 1.

*Disperditio**, Phil. III, 12.

*Dispergere**, disjicere, Nat. D. III, 26; Acad. II, 38: de distributione Rhetorica, Her. IV, 23; Inv. I, 21; Ibid. 30.

*Disperire**, Rull. II, 29.

*Disperse**, Inv. I, 52; Verr. IV, 52.

*Dispersio**, Att. IX, 9.

Dispersus. Or. I, 42, dum hæc, quæ *dispersa* sunt, coguntur; h. e. nondum ad certa genera et formas revocata et distributa, adeoque non ad artis formam redacta. Cf. Petit. Cons. I.

Dispersus, us. Att. IX, 9, *dispersu* illorum actio de pace sublata est. Hoc verbum prætermissum est in Nizoliano Thesauro.

*Dispertire**, vel *dispartire*, dare, largiri, Cat. IV, 4; Att. IX, 10; Verr. 5, 72; Mur. 35; ad Div. V, 2; Brut. 44; Or. I, 42.

Dispicio, non significat, quemadmodum quidam interpretantur, *videre*; sed intendere aciem oculorum ad videndum. Itaque ubi sic dicitur, ut pro *videre* simpliciter dictum videatur, semper quædam contentio intelligenda est, qua efficitur, nt videre possimus aut videamus, unde et pro *considerare diligenter* dicitur, ut exempla subjecta docebunt. Sic de catulis dicitur, quum primum oculos aperiunt, et videre conantur. v. *despicere*. Fin. II, 30, Epaminondas... ut primum *dispexit*, quæsivit, salvusne esset clypeus? Tusc. I, 19, de hominibus in tenebris densissimis: tamen acie mentis *dispicere* cupiebant. Fin. v, 15, de infantibus: quum autem *dispicere* cœperimus, et sentire, quid simus. † cogitando videndoque animadvertere et reperire. Att. II, 20, si *dispicere* quid cœpero. ibid. XI, 16, si quid *dispiceres*. Q. fr. I, 3, quid sperem, non *dispicio*. Div. II, 39, verum *dispicere* non possunt. Sull. 15, nec possnm tantum meo ingenio dare, ut tot res, tantas... mea sponte *dispexerim*. † considerare. Att. VI, 8, nunc velim *dispicias* res romanas, etc. † Sen. p. Red. 3, postquam ex superioris anni caligine et tenebris lucem in republ. kal. jan. *dispicere* cœpistis. Grævius reposuit, *respicere*.

Displicere sibi dicuntur, qui sunt ægri animo. Phil. I, 5, quum de via languerem, et mihimet *displicerem*. Att. II, 18, *displiceo* mihi, nec sine summo dolore scribo. ibid. 21, ut ille tum humilis, ut demissus erat! ut ipse etiam sibi, non iis solum, qui aderant, *displicebat*!

Dispoliare. Verr. IV, 20, ut una cum ceteris Siculis *dispoliaretur*. Quidam libri habent *despol*. quæ varietas etiam est ap. Liv. XLV, 36. Sed illud verum; et sic etiam Verr. III, 21, corrigendum est.

*Disponere**, ordine collocare, Att. IV, 8; Or. III, 34; Her. III, 9; Or. 19.

Disposite, ordine certo, redactis omnibus ad suum locum. Verr. IV, 40, non possum *disposite* istum accusare.

Dispositio, quid sit? Inv. I, 7; Herenn. I, 2; Or. II, 42.

Dispositus. Or. III, 25, in ornatu *disposita* insignia et lumina. Muren. 14, nunc de studiis ad honorem *dispositis* disputo: h. e. iis, quæ sunt honorum consequendorum præsidia. Nam præsidia *disponi* dicuntur; atque hinc ducta est dicendi ratio. Petit. Consul. 5 extr. descriptum ac *dispositum* suum cuique munus.

Disputare. Tusc. I, 4, ad id (sc. quod propositum erat) *disputare*. Add. Fin. I, 31; Or. 32; Tusc. V, 10; Nat. D. 40; ad Div. IX, 27; Phil. XIII, 10.

Disputatio est explicatio rei subtilis, ut philosophorum, Or. III, 55. At or 54, est genus figuræ oratoriæ. Sed lectio est vitiosa, saltem incerta est. Etiam oratio in causis civilibus, Cæcin. 28; Top. 21; ad Div. III, 8.

*Disputator**, Off. I, 2.

Disquisitio, judicium. Sull. 28, in magnis *disquisitionibus*, etc. Plura culligit Budæus ad Pand. p. m. 50.

Disrumpi dicuntur, qui aliorum bonis nimis dolent, Dom. 37; Vatin. 7; ad Att. IV, 16, bis; VII, 12. Sic et *dirumpi*. † *Dirumpere*, de Div. II, 19.

*Disseminare**, Arch. 12: Planc. 23; Cat. IV, 3.

*Dissensio**, judicii aut opinionis diversitas, Or. I, 56; Brut. 49; Nat. D. I, I; ad Div. I, 7; Off. III, 13: discordia, Rull. II, 37; Sull. 21.

Dissentaneus. Part. 2, consentanea aut *dissentanea*.

*Dissentiens**, repugnans, Tusc. IV, 13; Fin. I, 8.

*Dissentire**, aliam opinionem complecti, Or. I, 2; Fin. IV, I; Off. III, 22. Discrepare, Her. I, II; Font. 9; Fin. V, 27.

Dissepire, dirimere, disterminare. de Rep. IV, 4, tenui sane muro *dissepiunt* id, quod excipiunt. Verbum Lucretianum, l. I, v. 997.

Disserere, de actore causæ. Agr. II, 15, an qum idem *disseret* et judicabit, etc. † demonstrare. Fin. IV, I, an parum *disserui*? Add. Sen. 21; Or. 32;

Fin. II, 2; Tusc. II, 3; Nat. D. I, 5; Tusc. I, 14; Or. II, 38; Flacc. 17; Agrar. II, 15.

Dissicio, ere, Cœl. 16, dide ac *dissice* (int. bona), per me licebit, e Cæcilio. Vide de hoc verbo Puteani disputationem ap. Abramium ad h. l. qui cum aliis multis, quos laudat Drakenborchius ad Silium, IX, 536, dictum putat antique pro *dissecare*. Sed magis probo Gronovii ad Senec. Phœniss. 543, Heinsiique ad Ovidium Met. XII, 108, etc. sententiam, qui dictum putant pro *disjicere*. Nam in compositis e *jacio* ejicitur alterum *i*, ut bene monet Broukhus. ad Tib. I, 9, 54. Sed vide in primis Drakenborchium, l. c. Add. Heins. et Burm. ad Ovid. Met. IX, 384.

Dissidere cum aliquo. Acad. II, 4, cum Cleanthe Chrysippus *dissidet*. Addendum quoque Ciceroni et Lexicis verbum *dissido*, si sana lectio est, Sext. 19, a tribuno plebis post interitum meum *dissidissent*: de odio, Verr. V, 72; Balb. 13; Brut. 62; Marcel. 10; Phil. XI, 6; Leg. I, 20; Fat. 19; Or. I, 51; Fin. I, 18.

Dissidium sæpe confunditur in codd. Ciceronis cum *discidium*. In Nizoliano Lexico multa loca in hoc verbo laudantur, ubi *dissidium* est, quum esse deberet *discidium*: quod facile discernes, adjutus his, quæ dixi in *discidium*.

Dissimilis. Or. III, 8, quid tam *dissimile* inter se? Add. Or. II, 19 et 51; Fin. V, 14 et 22; Brut. 83.

*Dissimiliter**, Her. II, 13.

Dissimilitudo. Fin. III, 7, *dissimilitudo* cum his artibus. Cf. IV, 4.

Dissimulanter. Brut. 79, numeri non aperte et eodem modo, sed varie *dissimulanterque* conclusi: scil. hoc efficit ipsa varietas conclusionis, ut non appareat concludendi studium; quod secus est, quum eodem modo omnia concluduntur.

Dissimulantia? Or. II, 67, ironia et *dissimulantia*: sc. ipsa ironia est *dissimulantia*, ut ex Theophrasti Charact. c. I intelligi potest, et iis quæ ibi Casaubonus. Aliis locis Cicero *dissimulationem* interpretatur.

*Dissimulare**, celare, fingere aliquid, Att. VIII, 1; ad Div. X, 8; Off. I, 30; Att. I, 18; Planc. 30.

*Dissimulatio**, Acad. II, 5; Or. II, 67, 68, 86.

*Dissipabilis**, Nat. D. III, 12.

Dissipare. ad Div. VIII, 1, te subrostrani *dissiparant* periisse. Verr. I, 6, quum istius amici sermones hujusmodi *dissipavissent*. † Phil. II, 3, quum *dissipavisses* reliquias reip. de Antonio, qui pecuniam, quæ in ærario fuerat, abstulerat et effuderat.

Dissipatio, Or. III, 54, est figura orationis, quum totum ita partimur, ut loca diversa ac dissita exprimantur, hic... illic... alibi. vid. Quintil. IX, 13, qui ista a Cic. *dissipata* dici ait. Vulgo est *disputatio*, sine sensu.

Dissipatus. *dissipata* dicuntur, quæ non sunt ad artis formam redacta. Or. II, 33, jus civile, quod nunc fusum et *dissipatum* est, in certa genera cogere, et ad artis formam redigere. Cf. I, 12. † opponuntur porro numerosis. Or. 71, facilius est apta dissolvere, quam *dissipata* connectere. hinc Or. 70, sententiæ *dissipatæ*. † Brut. 59, de oratore: in instruendo *dissipatus*; qui inventa non ordine et apte disposuit.

*Dissociare**, Att. IV, 16; de Am. 20; Or. III, 19.

Dissolubilis, Nat. D. I, 8; III, 12.

Dissolvere, in re pecuniaria, solvere debita, variisque modis dicitur. Verr. III, 75, 77, *dissolvere* alicui pecuniam. Quint. 5, *dissolvi* cum Scapulis. Planc. 28, *dissolvere* nomen, it. pecuniam. Verr. V, 13, damna, quæ ætatis fructu *dissoluta* et compensata sunt. † Sed dicuntur etiam, qui *dissolvunt* pecuniam et nomen, *dissolvi*. Catil. II, 8, *dissolvi* nullo modo possunt. † depaciscі, in primis in re pecuniaria. Rosc. Com. 18, *dissolvere* pro sua parte. † Hinc etiam ad alia transfertur. Sic Att. XV, II, *dissolvere* vota. † refellere. Or. II, 38, dialectici multa inveniunt

(int. sophismata), quæ ipsi non possunt *dissolvere*. Tusc. III, 30, utrumque *dissolvitur*. Rosc. Am. 29, *dissoluta* est criminatio. Divin. II, 15, hoc erat, quod ego non rebar posse *dissolvi*. At quam festive *dissolvitur!* † tollere. Cæcin. 14, periculosum est, *dissolvi* hoc interdictum.

Dissolute, opponitur τῷ *severe*. Philipp. VI, 1, *dissolute* res confecta. ad Q. fr. II, 13, *dissolute* judicare. Cf. Verr. V, 8. † Or. 59, *dissolute* dicuntur plura, h. e. demtis conjunctionibus, ut ipse interpretatur.

Dissolutio, confutatio. Cluent. 1, *dissolutio* criminum. Cf. Partit. 17. † interitus. Verr. IV, 59, *dissolutio* judiciorum. Fin. V, 11, *dissolutio* naturæ. ibid. II, 31, quæro autem, quid sit, quod, quum *dissolutione*, id est, morte, sensus omnis exstinguatur, etc. † verbum rhetoricum. Partit. 6, constructio verborum *dissolutionibus* relaxetur, i. e. fiat per membra et sine periodis.

Dissolutus, nimis negligens, opponitur severo et justo. Catil. 1, 2, *dissolutus* in reip. periculis. Verr. V, 3, in prætermittendo *dissolutum*. ibid. III, 57, judicium *dissolutum* ac perditum. † opponitur numeroso. Orat. 57, nimis *dissolutum*. † item apto. Off. 1, 35, nec histrionibus concedendum, ut iis hæc apta sint, nobis *dissoluta*. † in re familiari opponitur attento. Quint. II, quis tam *dissolutus* in re familiari fuisset, quis tam negligens? ibid. 12, quis tam perditus ac profusus nepos sic *dissolutus* fuisset. † *dissolutum* etiam dicitur, quod non est ad artis formam redactum, Or. 1, 42.

Dissonus *, Œcon. 1.

Dissuadere *, Partit. 27; Rull. II, 37.

Dissuasio *, Her. 1, 2.

Dissuasor *, Or. II, 65; Brut. 27.

Dissuaviari *, ad Div. XVI, 27, osculari.

Dissuere. Offic. 1, 33, amicitias paullatim *dissuere*.

Distantia, diversitas. De Amic. 20, morum studiorumque *distantia*.

Disterminare *, separare. Arat. Fr. 94.

Distincte, Tusc. II, 3, *distincte* scribere, h. e. ambigua *distinguendo*. Separatim, Leg. 1, 13; Or. 28; Or. III 14; Off. 1, 1.

Distinctio, ornatus. Or. II, 90, *d*... *tinctio* oratoris. † discrimen, Univ ... Fat. 19; Acad. II, 15; Off. 1, 29; Fi... 1, 10.

Distinctus. Flacc. 12, provincia p... tubus *distincta*. Or. III, 25, *distinctu*... opponitur ei, quod est fusum æq... biliter per omnem orationem: cæl... astris distinctum, Nat. D. II, 37; Ve... IV, 27.

Distineri bello, Phil. XI, 2. Sed i... variant libri. Veterrimi habent *d*... *neri*, quod rectius est. At Phil. XII, ... pax *distineri* recte dicitur: ut apud L... vium, II, 15; ubi defendit Draken... Nempe pax coit, convenit; ergo *d*... *tinetur*, quum impeditur.

Distinguere, ornare. Partit. 13, ... gumentationem dilucide *distingu*... Distinguere, intervallo separare, ... III, 48: discernere, Partit. 40; M... 36; Att. VIII, 9; Off. 1, 27; Leg. 1, ... Brut. 4.

Disto *, differo, Top. 8; Or. 1, 4... Off. II, 4; Inv. 1, 28.

Distortio *, Fin. V, 12; Tusc. IV, ...

Distortus *, Mur. 29; Or. II, ... Fat. 8.

Distractio, opponitur conjuncti... amicitiæ. Offic. III, 6, cum tyran... summa *distractio* est; Nat. D. 1, 11.

Distractus, contrarius. Tusc. V, ... concitationes *distractæ*. Ad Div. IV, ... VIII, 24.

Distrahere. Or. 45, *distrahere* voces ... est pronuntiandi ratio, opposita e... quam elisionem vocant, et qua con... trahi voces dicit Cicero. † finire. Cæcin. 2, *distrahere* controversias. † *distrahi* dicitur, qui, in quam parte... decernat, non videt. Acad. II, 4... *distrahor*: tum hoc mihi probabilius tum illud videtur. † Phil. II, 10, quid ego illum ab eo *distrahere* conarer, sc. ut ne sit ei amicus.

Distribuo pro *describo* in sensu imperandi, Verr. III, 70, si lectio sana est. Partiri, ad Div. XII, 1; Œcon. 2; Cat. 1, 3; Pet. Cons. 8: assignare, Att. VIII, 14; Cat. III, 3: dividere, sensu logico, Or. 1, 23; Her. 1, 19.

Distribute, adhibita generum in formas distributione. Tusc. II, 3, *distribute* scribere. Inv. II, 59, *distributius* tractare.

Distributio, Heren. III, 2, genus vocis contentæ. Descriptio in partes, de Div. 1, 19; Her. 1, 10; Ibid. IV, 35.

Distributor. Pis. 15, *distributores* tabellarum, alias *diribitores*.

Districtus. Q. fr. II, 16, a causis *districtum* esse. ad Div. II, 15, *districtus* mihi videris esse, quod et bonus civis, et bonus amicus es: h. e. nescis, quorsum te vertas, utrum ad Pompeium, quod est boni civis; an ad Cæsarem, quod es ei amicus. † *districtus* confundi cum *destrictus* supra demonstratum est.

Disturbare. pr. Dom. 37, *disturbari* tecta. pr. Tull. 5, fragm. nov. tectum villamque *disturbant*. Vastare, Nat. D. II, 15: pervertere, Rosc. A. 38, Sull. 4; ad Div. XII, 21.

Dithyrambici, Opt. gen. or. 1, est genus poetarum, a *dithyrambis* dictum, h. e. carminibus, proprie in Bacchum, deinde omnibus, in quibus eadem sublimitas et audacia est, atque in iis solebat, quæ in Bacchum erant.

Dithyrambus, poema liberioribus numeris, Or. III, 48.

Ditio, de diis. Leg. II, 7, ea, quæ gerantur, deorum geri vi, *ditione*, ac numine. † de eo, cui alter obnoxius est. Verr. 1, 37, Scaurus, qui Cn. Dolabellam accusavit, istum in sua potestate ac *ditione* tenuit: h. e. ita ei obnoxius fuit, ut, quæ vellet, contra Dolabellam diceret pro testimonio.

*Divaricare**, cruribus distrahere, Verr. IV, 40.

*Divellere**, avellere, separare, disperdere, Sull. 20; Off. II, 23; Planc. 42; Quint. 6; Planc. 33; Off. III, 18.

*Divendere**, Rull. 1, 3.

*Diversus**, loca dissita significat, ut, Manil. 4; Rull. II, 32; Verr. IV, 52. sumitur pro rebus aut personis disparibus, Or. 1, 60; Manil. 10; Or. III, 16; Acad. II, 32; Phil. II, 57.

Divertere. v. *devertere*.

Diverticulum. Part. 39, *diverticula* peccatis dare, i. e. vias effugiendi pœnas; Rosc. C. 17. diverticula quærere Pis. 24, est flexiones solitudinesque petere.

*Dives**, opulentus, Off. II, 16; Parad. VI, 1; ad Div. VII, 16; Mur. 29. usurpatur etiam de animo multis dotibus ornato, Parad. VI, 1; de Am. 16. dithyrambus, licentior et divitior, Or. III, 48.

*Divexare**, diripere, populari, Phil. 9, 2; Ibid. XIII, 8.

Dividere, distinguere, discernere. Leg. 1, 16, legem bonam a mala nulla alia nisi naturæ norma *dividere* possumus. Or. 32, ambigue dicta *dividi* et explanari oportet. † ad Div. 1, 2, postulatum est, ut Bibuli sententia *divideretur*: h. e. ut, quoniam sententia Bibuli res duas contineret, quarum alteram probarent, alteram non item; de utraque sigillatim decerneretur, ne aut utramque probare, aut rejicere cogerentur. De hoc more senatorio postulandi, ut sententia *dividatur*, vid. Brisson. Form. II, 59, et viros doct. ad Plin. ep. VIII, 14. Add. Pis. 2; Nat. D. III, 12; Sull. 15; Att. V. 20.

*Dividuus**, Nat. D. III, 12; de Univ. 7.

Divinare. Elegans est locus, Div. II, 3, dicendum mihi est... ego ipse *divinarem*, qui esse divinationem nego: h. e. res obscuras et incertas certo sciri et intelligi posse, quod de futuris divini dicunt.

Divinatio, in foro est, quum de constituendo accusatore quæritur; quod genus causæ cur *divinatio* dicatur, non consentiunt grammatici. vid. Ascon. argum. Divinationis in Cæcilium, et Gell. N. A. II, 4. Occurrit hoc verbum etiam ad Div. VIII, 8.

Divine, de divinatione rerum futurarum, cui eventus respondet. Div. 1,

55, multa *divine* præsensa et prædicta reperiri. Att. x, 4, nunquam de rep. uisi *divine* cogitavi : h. e. quæcumque prædixi in rep. eventura, evenerunt. v. Græv. ad h. l.

Divinitas, natura divina, Deus. Divin. II, quod animus arriperet aut exciperet extrinsecus ex *divinitate*, unde omnes animos haustos haberemus. † divinatiu. Div. II, 38 extr. de populis barbaris, a quibus divinatio inventa putabatur : placet igitur humanitatis expertes *divinitatis* auctores habere? † excellentia, excellens virtus. Or. II, 89, unde esset illa tanta tua in causis *divinitas*.

Divinitus, de divinatione, cui eventus eunsentit. Orat. I, 7, multa *divinitus* a tribus illis consularibus deplorata narrabat, etc. † Verr. III, 76, *divinitus* in fraudem incidere, h. e. pœna quadam a deo immissa.

Divinus, qui præclare aliquid facit. Q. fr. II, 8, senatus frequens *divinus* fuit in supplicatione deneganda. † vates. Divin. II, 3, qui *divini* habentur. Cf. ib. I, 58 ; Græv. ad Att. x, 4. † res *divina*, pro sacrificio. Div. II, 10, nihil levari re *divina* potest. ibid. omnia levius casura, rebus *divinis* procuratis. Fin. II, 12, scientia *divinarum* et humanarum rerum. Tusc. v. 3, *divinarum* et humanarum rerum cognitio : est definitio sapientiæ, s. philosophiæ, de qua pauca dicenda videntur, tironum causa. Scilicet res *divinæ* sunt physica, quæ et theologiam *naturalem*, quam vocant, ex veteri partitione, complectuntur. (Nam veteres tres partes philosophiæ faciebant, quarum prima erat ars disserendi, i. e. dialectica, altera de natura, tertia de moribus.) Res humanæ autem dialectica et doctrina de moribus dicuntur. Or. 34, manifeste *divina* dicuntur pro physicis. Ea definitiu autem non est a stoicis demum excogitata, sed a Socrate profecta, et fortasse hoc ipso est antiquior. Nam et si primus ille doctrinam morum philosophiæ adjunxit, tamen dialectica ante eum a philosophis tractata erant, a quibus philosophia rerum humanarum scientia dici potuit. Certe apud Platonem non semel hæc definitio reperitur. Ap. Xenoph. Mem. Socr. I, I, 12, ἀνθρώπινα et δαιμόνια sic dicuntur, ut illa doctrinam de moribus, hæc de natura significent. Cf. §. 16. Neque vero in hoc multum difficultatis est. † Sed res *divinæ* et humanæ etiam aliis modis dicuntur, atque id ipsum Socratico more, quem qui non intelligunt, in hac ratione dicendi interdum hærent. Apud eumdem Xenophontem, l. c. §. 15, ἀνθρώπεια dicuntur de quibuscumque artibus, quæ in rebus ad vitam humanam pertinentibus versantur, nempe artibus opificum. ibid. §. 19, dii dicuntur hominibus significare περὶ τῶν ἀνθρωπείων πάντων in quo res humanæ sunt, quæ hominibus accidunt. Ibid. I, 3, 4, ἀνθρώπινα opponuntur τῇ τῶν θεῶν ξυμβουλίᾳ, adeoque sunt consilia humana. Atque hæc ratio Græcorum etiam in linguam Latinam invecta est ab his, qui Græcas literas didicerant, ut multæ aliæ. Sic quum magnitudo animi dicitur cerni in rerum humanarum contemtu, omnia ea significantur, quæ sunt hominum, ut divitiæ, honores, genus, etc. aut iis accidere possunt, quia sunt homines, ut morbus, periculum, paupertas, etc. Sic amicitia, de Am. 6, est omnium *divinarum* humanarumque rerum consensio cum benivolentia et caritate ; quod quale sit, explicat ipse, c. 17 init. † Porro *divina* et humana sæpe dicuntur absolute, pro eo, quod est, Rosc. Am. 23, *divina* et humana jura. Ex quibus intelligitur, Latine nescire, qui illam juris definitionem Justinianeam aut non intelligunt, in qua res *divinas* et humanas, pro jure *divino* et humano, s. legibus *divinis* et humanis, h. e. *naturalibus* et *positivis*, ut hodie loquuntur, dici manifestum est ; vel ex eo, quod ei duæ formæ, jus naturæ et civile, subjiciuntur ; aut reprehendunt adeo, quum Latinius definiri non possit. Sed hoc aliis etiam definitionibus

accidit, ut non intelligantur Latini sermonis inscitia, et propterea reprehendantur. vid. *vinculum*. Ea autem ratio de legibus, aut etiam de officiis loquendi a Socraticis profecta est. Plato, de Legg. l. v, p. 842, ed. Francof. ἐπιτηδευμάτων...λέλεκται σχεδὸν ὅσα ΘΕΙΑ ἐστί· τὰ δ' ΑΝΘΡΩΠΙΝΑ νῦν ἡμῖν οὐκ εἴρηται: ubi *divina* officia dicuntur ea, quæ pertinent ad res *divinas*, h. est, ut ipse ait, in quibus si peccaveris, Deum ultorem habeas; humana autem, quibus objectæ sunt res humanæ, p. 840; ἔστι δὴ φύσει ἀνθρώπειον μάλιστα ἡδοναὶ καὶ λῦπαι καὶ ἐπιθυμίαι, etc. p. 842. Sic ap. Liv. XXIX, 18 extr. et illa omni *divino* humanoque liberetur scelere. Conf. XII, 19, ubi frustra hærebat Drakenb. Sed vereor, ne modum excedam in hac disputatione. Itaque plura addere exempla non audeo.

Divisio, de re obscœna est ad Div. IX, 22; unde in hoc verbo ludit Plautus in Aulularia. † Divisio, logica, Acad. II, 31; Nat. D. III, 2; Her. I, 3; Her. IV, 40.

Divisor dicitur, cui mandata est in coloniarum deductione, et ex lege agraria, agrorum inter colonos distributio. Phil. XI, 6; V, 7. † *divisores* sunt etiam inter operas campestres in comitiis, Ar. Resp. 20; fr. Cornel. 1; Muren. 26; Petit. Cons. 14; Verr. III, 69; Act. I in Verr. 8; Or. II, 65; Planc. 19. Ex quibus locis patet, primo suum cuique tribui *divisorem*, atque fortasse etiam plures fuisse; unde fit, ut per se non turpis res fuerit: deinde tribus per hos fere esse corruptas, quod per eos commodissime fieri posset, eamque tandem ob causam infame et suspectum *divisoris* nomen factum esse, atque adeo in convicii loco dictum fuisse. Conf. Gruch. de Comit. I, 3, p. m. 245 sq. Unum locum e Sueton. Aug. 3, adjiciemus: hunc quoque a nonnullis argentarium, atque etiam inter *divisores* operasque campestres proditum. ad q. l. Torrentius male hoc genus cum illo superiori, qui agros dividunt, confundit. Itaque existimo *divisores* fuisse eosdem, qui *diribitores* tabellarum. Neque video, quod aliud genus operarum campestrium eo nomine intelligi possit. Nam quod in Pison. 15, diribitores sunt honesti et senatorii viri, id extraordinarium est: nec istæ operæ campestres fuere.

*Divitiæ**, opes, Off. 1, 8; cum de animo sumitur, dotes et ornamenta ingenii significat, Or. I, 35.

Divortium. Orat. III, 19, sic ex communi sapientium jugo sunt doctrinarum facta *divortia*, h. e. sectæ diversæ ortæ sunt. † Matrimonii dissolutio, Or. I, 40; ibid. III, 40. De fluminum disjunctione sumitur, in Att. V, 20; ad Div. II, 28.

*Diurnus**, Inv. I, 26.

Dius, divinus, a deo ortus, de Rep. I, 41, ex Ennio.

*Diutinus**, ad Div, IX, 8.

Diuturne. ad Div. VI, 20, *diuturne* fore.

*Diuturnitas**, ad Div. V, 15; Leg. II, 10; Fin. I, 12.

*Diuturnus**, Or. III, 25; de Sen. 19; Off. II, 12.

*Divulgare**, ad Div. VI, 12; Font. 5; Phil. II, 4; Or. 31.

*Divulgatus**, ad Div. X, 26.

Divulsus. *divulsa* opponuntur redactis ad artis formam, Or. I, 42.

Do, *are*. hujus verbi tam varius et multiplex usus est, vix ut omnis illa varietas commemorari possit. Quæ nobis præcipua genera visa sunt, afferemus. † dicitur in philosophorum disputationibus, pro *concedere*. Fin. V, 28, prima si *dederis*, *danda* sunt omnia. Cf. Inv. I, 31. † sed pro *concedere* dicitur etiam eo sensu, quo ipsum dicitur interdum, up. pro *veniam dare* alterius causa Ligar. 12, ut concessisti M. Marcellum senatui, sic *da* hunc populo. † est porro verbum forense. Rosc. Com. I, lis *detur* secundum eas. Huc pertinent etiam hæc: judicium *dare*, judices *dare*, testes *dare*, cognitorem *dare*, cognitionem *dare*, etc. de quibus dicere non est necesse. † constituere,

dicere. Att. I, 10, Tulliola tibi diem *dat*, sponsorem appellat. v. *dies*; et conf. Duker. ad Flor. III, 3, 14. † in re militari *dare* nomina dicuntur, qui se militaria stipendia facturos profitentur, propterea quod nomen suum scribi in albo militari patiuntur. Phil. VII, 4. † Orat. II, I, sermonibus se *dare*, i. e. interesse. Simile est boc, Agr. II, 5, quum familiariter me in illorum sermonem insinuarem ac *darem*. † ad Div. XII, 16, noli putare, me boc auribus tuis *dare*: h. e. propterea tantum scribere, quod gratum fore putem, assentandi causa. † ad Div. v, 13, *das* mihi jucundas recordationes. † conciliare, amicum reddere. Att. x, 4, Oppios Terentiæ *dabis*. † *dare* se alicui dicuntur, qui ad eum se applicant, qui ei grati esse laborant omni obsequii officiique genere. Arusp. R. 22, nisi se *dedisset* iis. ad Div. II, 8, *da* te bomini: complectetur, mihi crede. Rabir. Post. 2, Rabirius dicitur regi se *dedisse*, quod ei pecunias crediderat. ibid. 3, *dare* se auctoritati senatus. † committere. Sext. 58, *dare* se populo: de iis, qui in theatrum veniunt. Nam hi se tanquam committunt populo, quum sperant, se non exsibilatum iri. † ad Div. XIII, 1, *dare* se ad leuitatem, pro, *leniorem fieri*. † studium suum conferre ad aliquid, dicitur *dare* se ad aliquid; suscipere aliquid. in Cæcil. 2, qui me ad defendendos homines ab ineunte adolescentia *dedissem*. Or. III, 16, eloquentia, varietate, copia, quam se cumque in partem *dedisset*, omnium fuit facile princeps. † tribuere. Sull. 14, non possum tantum ingenio meo *dare*, ut, etc. † in deleganda pecunia, et solvenda non ex arca, sed per attributionem, etiam *dare* dicitur. Flacc. 15, ab A. Sextilio dicit se *dedisse*, et a suis fratribus. Potuit Sextilius *dare*. Sic Rosc. A. 27, unde, aut quantum *dedisti*? † fabulam *dare* est docere, de auctoribus fabularum, Brut. 18. Conf. Cluent. 31. † dicere. Acad. I, 3, sed *da* mihi nunc. Sic Virg. *da*, Tityre, nobis. † docere. Att. XII, 5, *dabis* igitur tribunatum, et, si poteris, Tubulus quo crimine, etc. † Nat. D. III, 26, ita *dat* se res: h. e. ita accidit, ita procedit. v. Gron. ad Liv. XXVIII, 5. † *dare* se etiam eleganter dicuntur, quibus facile aliquid persuademus, quod sua sponte in eas partes inclinant. Or. II, 44, si se *dant* judices, et sua sponte, quo impellimus, inclinant. † Constructionis causa hæc affero: Inv. I, 14, præcepta *dare* in ratione. Cod. Gronov. habebat, *in rationem*; et sic est cap. 10. Agr. II, 7, ut id, quoad liceret, ad populi partes *daret*: pro ad populi beneficium transferret, ut alio loco dicit. Brut. 88, Q. Scævola se nemini ad docendum *dabat*. Hinc:

Datum, munus, donum. Cluent. 24, tantum donis, *datis*, muneribusque perfecerat: nam sic distinguendum cum Grævio, quem vide ad h. l. *Datum* pro dono est etiam apud Plaut. Pseud. I, 3, 71; Ovid. Met. VI, 463. Ceterum hujusmodi verba, munus, donum, jungi solere, quanquam synonyma sint, docet Salmas. ad Lamprid. Severum, c. 26, t. II, p. 923. Conf. Gronov. Obs. IV, p. 230. Tirones adeant Livium, XXII, 10; ubi frustra tentatur id genus a viris doctis. Sed apud eumdem, XXXVI, 2, dona *data* dicuntur ita, ut *data* sit participium.

Docere: fabulam *docere*, dicitur scriptor, quum eam edit spectandam, Brut. 18; Tusc. IV, 29; Mur. 3. † Causam *docere* dicitur de cliente, quum eam defert ad patronum. Cluent. 69. vid. Gron. de Sest. IV, 3, p. 272. Usurpatur de artibus quæ doctrina traduntur, ad Div. IX, 23; Or. 13; Or. II, 34; ibid. 47; Phil. II, 4; Rosc. Am. 9; ad Div. V, 3; Rull. III, 2.

Dochmius, Orat. 64, numeri genus. Al. male, *dochimus*.

Docilis cum præpos. *ad*, Tusc. II, 6. sine præpos. *ad* occurrit, Her I, 4; Inv. I, 6; Or. II, 19; ibid. II, 79.

*Docilitas**, Sext. 42; Fin. V, 13.

*Doctor**, Or. I, 6; Ibid. III, 15; ad Div. IX, 19.

Doctrina dicitur tum de institutione,

tum de eo, quod ex institutione discitur. Prioris significationis hæc exempla sunto : Or. II, 54, *doctrina* tradere. ibid. 25, *doctrinam* redolet. Sext. 56, mihi sumsi hoc loco *doctrinam* quamdam juventuti, qui essent optimates. Leg. I, 22, a lege vivendi *doctrina* ducitur, etc. Alterius hæc : Or. III, 31, *doctrina* puerilis, h. e. artes, quibus pueri erudiuntur. Balb. I, studia *doctrinæ*, de philosophia. Or. III, 32, liberales *doctrinæ*. † methodus docendi, Or. II, 19, *doctrina* eorum est perridicula, i. e. modus, quo de eloquentia præcipiunt.

Documentum, exemplar. Dom. 48, scelerum flagitiorumque *documentum*.

*Dodrans**, Att. I, II.

Dodrantariæ tabulæ, pr. Font. I, fragmentum novum. Vox ea fuit hactenus ignota.

Dogma, decretum doctrinæ, quod in principiis sit, et ab omnibus concedi debeat. Acad. II, 43, *dogma* prodere. *Dogma* ibi est hoc : non esse assentiendum incognito. Conf. ibid. c. 9.

*Dolare**, saxum, de Div. II, 41; Acad. II, 31. Dolare orationem, Or. II, 13.

*Dolenter**, ad Div. x, 24; Phil. VIII, 7; Or. II, 52; Or. 38.

*Dolere**, ad Div. V, 14; Att. XVI, 2; Att. VIII, 23; Verr. I, 44; ad Div. V, 8; Mur. 20.

Dolium. Brut. 83, si potare velit, de *dolio* sibi hauriendum putat. *Dolium* est vas magnum vinarium in cella subterranea, in quo vinum recens servatur, unde deinde defunditur in testas et amphoras, et in apothecam conditur. Hinc vinum recens *doliare* dicitur, eique opponitur defusum. Illud homines tenues bibunt, et pauperes; hoc beatiores. Abram. ad Phil. II. 27.

Dolor *, corporis, Tusc. II. 15, 22; Tusc. II, 35; Att. I, 4; Brut. 34; dolor animi h. e. tristitia, ægritudo, Att. IX, II; Prov. Cons. I; Or. II, 48; Mur. 41; ad Div. IV, 3; Tusc. IV, 8.

*Dolose**, Off. III, 15.

*Dolosus**, Rab. Post. 2.

*Dolus**, Her. III, 4; Top. 9; Off. III, 14.

Domesticus. Or. 43, *domesticæ* literæ, sunt, quæ non prodeunt in forum, curiam, etc. Verr. III, 61, *domesticum* crimen, pro ficto, quod domi accusatoris natum et excogitatum est. Sext. 45, *domesticis* malis impediti, i. e. ære alieno. Sic Catil. I, 6, *domestica* difficultas. ibid. *domestica* turpitudo, de libidinosis flagitiis, luxuria, et similibus.

Domicilium. Balb. 5, ut ejus gloriæ *domicilium* communis imperii finibus terminetur. Orat. I, 23, Roma dicitur imperii et gloriæ *domicilium*, ad Div. XVI, 17, huic verbo proprium *domicilium* est in officio. Pison. 31, suorum improbissimorum sermonum *domicilium* in auribus vestris collocaverunt : pro sede habetur ad Brut. 73; Nat. Div. III, 37; Arch. 4; Rab. Perd. 5.

Domina. Or. II, 60, natura *domina* est, h. e. in hac re plurimum valet. Cupiditas *domina*, Parad. V, 3; justitia *domina*, Off. III, 16; voluptates *dominæ*, Pis. 2.

Dominari, plurimum valere, præcipuum esse. Orat. I, 8, eloquentia *dominatur* in liberis civitatibus. ibid. 14, hoc *dominatur* in oratore. † in Cæcil. 7, *dominari* in judiciis, dicuntur, qui semper obtinent causas etiam injustas, et malis artibus. † Verr. II, 19, in auctione *dominari* dicuntur, quibus in auctionibus omnia, quæ volunt, etiam levissima licitatione ab iis facta, addicuntur. †Cluent. 25, bestiæ, *dominante* fame, etc. i. e. urgente.

Dominatio. Act. I in Verr. 12, *dominatio* judiciorum. Verr. V, 68, regia *dominatio* in judiciis. V. *dominari*. de imperio regum aut tyrannorum dicitur, Att. VIII, 3; ibid. 21.

*Dominatrix**, domina, Inv. I, I.

Dominatus. Or. III, 59, in eo omnis *dominatus* est oculorum, h. e. oculi plurimum valent. Nat. D. II, 60, terrenorum commodorum omnis est in homine *dominatus*.

Dominium. Verr. III, 4, hujus argento *dominia* vestra ornari : lectio Gruteriana, quam interpretatur de magisteriis vini, aut regnis, quæ Horatius

vocat. Sed Grævius recepit reliquorum librorum lectionem, *domus vestras*; et *dominia* ita dici posse negavit. *Dominia*, quia in bonis codd. repertum hoc verbum est, non ansim rejicere, et in *domus vestras* mutatum credo, quod non intelligetur. *Domus vestras* autem non potest esse a Cicerone, quod nullum exemplum poterit afferri, quo argento domus ornari dicatur. Signa in domorum ornatu commemorari memini, argentum non item. Convivia autem exornari argento, scil. in abacis posito, non semel apud Ciceronem aliosque legi. Atqui veteres de conviviis dixere *dominia*, quod Grævium fugiebat, quum ea scriberet. Gell. II, 24, in quo SCto jubentur principes civitatis, qui ludis Megalensibus antiquo ritu mutitarent, h. e. mutua inter se *dominia* agitarent, jurare, etc. in quo loco quidam interpretamentum *convivia* receperunt. Sed Fulvius, in append. Triclinii Ciacconiani, et Lipsius, Saturnal. I, 19, *dominia* restituerunt. v. Gronov. ad h. l. *Dominia* autem dicuntur convivia, non ab illis magisteriis Horatianis, ut Grutero visum, sed a *domino* convivii. v. *dominus*.

Dominus. Act. I. in Verr. 9, *dominus* comitiorum, dicitur, qui largitionibus efficit, ut creentur, quos velit. Quint. 5, *dominus* auctionis, est is, qui aliquid de suo auctione vendit. Sext. 59, *domini* concionum, sunt homines populares et seditiosi, qui in concionibus dominantur, easque, quo volunt, impellere possunt. Vatin. 13, quum ipse *dominus* epuli Q. Arrius albatus esset, h. e. qui epulum præbebat. De editore muneris est ad Att. II, 19. Orat. II, 17, *dominus* rei, judex dicitur. de Rep. II, 26, *dominus* populi, quem Græci tyrannum vocant. Sumitur pro summo numine, Fin. IV, 5; Leg. II, 7. Pro rege vel tyranno, Off. III, 21; Planc. 4. Pro patrefamilias, de Sen. 16; Or. II, 68. Pro animo, respectu corporis de univ. 7.

*Domiporta**, de Div. II, 64.

*Domitor**, Off. I, 26; Mil. 13.

*Domitus**, *us*. Nat. D. II, 60.

*Domo**, de bestiis, Off. II, 4; Nat. D. II, 64 : de bostibus, Font. I; Prov. Cons. 13 : de cupiditatibus, Or. I, 43.

*Domus**, Dom. 41; Off. I, 39; Phil. II, 14.

Donare pro *condonare*. ad Div. V, 4; ubi v. Græv. Add. Fin. III, 5; Ar. resp. 4; Arch. 3; Verr. III, 80; Nat. D. II, 2; Leg. II, 16.

*Donatio**, Phil. IV, 4; Rosc. Am. 9; Verr. III, 80; Pis. 3.

*Donum**, Tusc. I, 26; Arch. 8; Nat. D. III, 30; Verr. V, 72; Cluent. 9; Tusc. V, 7; Leg. III, 4; Or. II, 71.

*Dormire**, Inv. II, 4; ad Div. VII, 24; de Div. I, 30; de Div. II, 67; Ibid. 59.

Dormitare. Orat. II, 33, sapientia *dormitans* : h. e. quæ nihil laboris affert, otiosa, de jurisprudentia.

Dos. Or. I, 55, cujus artem quum indotatam atque incomtam videres, verborum eam *dote* locupletasti, etc.

*Dotalis**, Att. XV, 20.

*Dotatus**, Att. XIV, 13.

Drachma, nummus Græcus, qui respondet Romanorum denario. ad Div. II, 17, etc. vid. Gron. Sest. II, 6. p. 91.

*Draco**, Phil. XIII, 5; Her. IV, 49; de Div. II, 66.

Dua pro *duo* ex Attio laudatur, Orat. 46.

*Dubie**, de Div. I, 55.

*Dubitanter**, Inv. II, 3; Brut. 22.

Dubitare, ignorare. ad Div. X, 8, non *dubito*, quid præsentiant. Att. X, I, non *dubito*, quid nobis agendum putes. † considerare. Rosc. Am. 31, restat, ut hoc *dubitemus*, uter potius S. Roscium occiderit. Sic sæpe est in libris de Officiis. Verr. II, 22, causa nihil habebat, quod *dubitari* posset. † Sull. 2, non *dubitasse*, quin defenderet, pro *defendere*.

*Dubitatio**, Cæcin. 4; Fin. V, 10; Nat. D. I, 23; Cluent. 28; ad Div. IX, 15; Att. XVI, 16; Cat. IV, 2; Her. IV, 29; Or. III, 54; Or. 40.

*Dubius**, de Div. II, 51; Nat. D. III,

4; Mur. 32; Or. II, 8; ad Div. I, 7; Cæcin. 11; ad Div. x, 31; Quint. 21; Att. XI, 15; Nat. D. III, 10.

Ducere, dicitur absolute, pro, in carcerem, sive domesticum, sive publicum, *ducere*. Agr. II, 37, ne mihi in carcere habitandum sit, si trib. pl. *duci* jussisset. Flacc. 19, 21, quem judicatum *duxit* Hermippus: h. e. quum judicatum esset, eum solvere oporteret, neque posset, ab Hermippo abductus est domum in carcerem, quod genus hominum apud Livium nexi dicuntur. vid. *addictus*. Sic Verr. II, 12, si non accipit, quod te debere dicis, accuses; si petit, *ducas*. C. Fuficium *duci* jussit petitorem, etc. ibid. 26, quisquis erat eductus senator Syracusanus ab Heraclio, *duci* jubebat. Itaque permulti *ducti* sunt. † in rationibus pecuniariis *ducere* est de summa, quæ efficitur singulis nominibus colligendis. Verr. III, 49, quoniam xc millia medimnum *duximus*, etc. Att. IV, 2, ut fœnus quaternis centesimis *ducant*. v. Gron. Obs. II, 10, p. 284. Hinc ad alia transfertur; cujusmodi est hoc: Quint, 16, officii et existimationis rationem *ducere*, pro habere. Conf. Verr. I, 58. † Tusc. II, 18, oratio tua ad credendum *ducit*. † Inv. II, 2, ad vitia quoque ejus accedere, cujus aliquo bene præcepto *duceremur*: h. e. cujus præceptum aliquod nobis probaretur. Orat. 9, quis porro unquam Græcorum rhetorum a Thucydide quidquam *duxit*? i. e. repetiit, quod exempli causa commemoraret. † ad Div. x, 32, Balbus quæstor *duxit* se a Gadibus, i. e. abiit clanculum. † Div. I, 18, oracula, quæ æquatis sortibus *ducuntur*; up. sors proprie *ducitur*, quum ex urna manu tollitur. † diem *ducere*, Att. V, 21, pro *consumere*. vid. ibi Græv.

Ductor, imperator. Tusc. I, 37, *ductores* nostri.

*Ductus**, *us*; *ductus* aquarum, Off. II, 4. *ductus* oris, Fin. V, 17; ad Div. III, 11; Manil. 21.

*Dudum**, Or. 11; Att. XI, 22; Ibid. XIV, 12.

Duellum. Leg. II, 8, res *duelli*; antique pro *bellum*, etc.

*Dulcedo**, Leg. I, 7; Ibid. II, 15; ad Div. XI, 28; Q. fr. I, 2; Or. III, 40; Her. IV, 21.

*Dulcescere**, de Sen. 15.

Dulciculus. Tusc. III, 19, *dulcicula* potio.

Dulcis. Or. III, 26, *dulcis* suavitas, de ea, quæ est feminis grata, e saccharo et aliis condimentis. † indulgentes etiam dicuntur *dulces*. de Am. 24 extr. amici *dulces*, qui in omnibus obsequuntur nobis studiisque nostris, nec verum unquam nobis dicunt.

*Dulciter**, Fin, II, 6.

Dulcitudo, Or. III, 25.

*Dum**, Quint. 7; Nat. D. II, 51; ad Div. X, 12; Ibid. II, 7; Or. I, 12; Att. VI, 1, etc.

Dumetum, de spinosis et jejunis disputationibus, distinctionibus, etc. philosophorum. Acad. II, 35, orationem in stoicorum *dumeta* compellitis. Cf. Nat. D. I, 24.

*Dummodo**, Att. VII, 7; Ibid. XII, 44; Or. III, 48.

*Dumus**, Tusc. V, 23.

*Dumtaxat**, Or. II, 27; Fin. II, 7.

Duo, accusat. de Rep. I, 10, 13, *duo* soles; ibid. II, 19, *duo* filios; pro Tull. 4, fragm. nov. *duo* homines occiderunt; de ære alien. Mil. *duo* consules; et sæpius ap. Cic.

*Duodecim**, Leg. II, 23.

Duplex, mixtum, concretum. Tusc. I, 29, nihil est in animis *duplex*, etc.

*Duplicare**, de Div. II, 18; Att. V, 16; Dom. 35; Partit. 6; Or. 39.

*Dupliciter**, ad Div. IX, 20; Acad. II, 32.

*Duplus**, Off. III, 16; Flacc. 21.

Dupondius, nummus duarum libellarum, h. e. duorum assium. Nam singuli asses olim, quum gravi ære uterentur Rom. valebant libram, s. pondo. Quint. 16, si tuus *dupondius* ageretur.

*Durescere**, Nat. D. II, 10.

Duritas opponitur comitati et hilaritati in sermone et consuetudine.

Orat. 16, *duritas* et severitas, et quasi mœstitia orationis. de Sen. 18, quanta in altero *duritas*? in altero comitas?

*Duriter**, Her. IV, 10.

Duritia. Or. III, 17, *duritiam* in sermone Socratico adamarat; h. e. placuerant ipsi in primis Socratis disputationes de dolore, aliisque hujus generis malis perferendis.

Durus. Dom. 6, *durior* annona, pro carior. Arch. 9, *durior* ad hæc studia videbatur; h. e. non is esse videbatur, qui ex his studiis poeticis voluptatem percipere, atque adeo iis pretium statuere posset. Brut. 18 signa *dura*, opponuntur mollibus: h. e. politius elegantiusque elaboratis. Notus est versiculus Virgilianus: « Excudent alii spirantia mollius æra »: h. e. quæ ita elaborata sunt, ut quam proxime ad viventis animantis speciem accedant.

Duumviri, Rabir. Perd. 4; Or. 46, sunt ii, qui ex instituto Tulli Hostilii perduellionis judicandi causa constituebantur; primum apparens in Horatiana causa. vid. Liv. I, 26.

*Dux**, belli *duces*, Or. I, 3; ad Div. IX, 25; Verr. V, 35; dii *duces* animorum, Cat. III, 9; de Am. 5; Fin. I, 21; de Div. II, 40; Or. III, 17; ad Div. X, 6; Planc. 30.

E.

*E**, litera, Or. III, 12.

*E** vel *EX*, præpositio, Acad. II, 31; Or. I, 8; Att. I X, 17; Phil. X, 11.

Ea, adv. pro *propterea*. ad Div. XIII, 26, Mescinius *ea* mihi necessitudine conjunctus est, quod mihi quæstor fuit. Hæc Ernest. nos vero putamus, vel verbum *ea* jungendum esse cum *necessitudine*, vel legendum *ea re*, ut Att. VIII, 8; Off. III, 13.

*Eatenus**, Leg. I, 4; Opt. Gen. Or. 7

*Eblandiri**, Att. XVI, 18; Planc. 4 eblandita suffragia.

*Ebrietas**, Tusc. IV, 12.

*Ebriosus**, Fat, 5.

*Ebrius**, de Div. II, 58; Phil. II, 41.

Ebullire, jactare aliquid sermone. Tusc. III, 18; Fin. V, 27, Davisius laudat. Turneb. Adv. XXV, 14.

*Ebur**, Partit. 1; Verr. IV, 4; Brut. 73; Leg. II, 18.

*Eburneolus**, Or. III, 60, eburneola fistula.

*Eburneus**, Verr. IV, 61.

Ecce, quum simpliciter, tum adjuncto *tibi*, dicitur de re improvisa et subita. vid. v. c. Att. VII, 19; XIII, 16; XV, 4; Cluent. 28; Prov. Cons. 18; Verr. V, 33; Or. II, 22, etc. Adjuncto *repente* est Verr. V, 34.

Ecdicus. ad Div. XIII, 56, *ecdici* Mylasii. *Ecdicus* idem est qui syndicus, h. e. qui civitatem defendit, cognitor civitatis, ut Cicero pro Flacco ait (v. in *cognitor*), in primis autem civitatis pecunias curat et persequitur. Glossæ veteres: ἔκδικος cognitor. v. Gronov. de Sest. IV, 3, p. 277; quem jam laudavit Grævius. Justiniani Novell. 15 inscribitur Gr. περὶ τῶν ἐκδίκων. De defensoribus civitatis titulos e Cod. Justin. et Theodos. laudant viri docti ad Plin. Ep. X, III.

Eclipsis, defectio solis, Her. III, 22.

Eclogarius, Att. XVI, 2, est genus servorum, quo in studiis utebantur, dicti ἀπὸ τῶν ἐκλογῶν, h. e. a locis insignibus, quos e libris excerpebant, aut notabant; sive, ut J. Fr. Gronovio placebat, qui distinguebant libros et interpungebant, et nomina interloquentium in dialogis rubrica picta interponebant, ut eo facilius intelligi libri possent. Sed vid. not. Mongaltii nostri, tom. XXI, p. 190. J. V. L.

Ecquæ, pro *ecqua*. Sext. 30, *ecquæ* vox, Att. VIII, 12, *ecquæ* persona.

Edacitas, Quint. Fr. III, 9; ad Div. VII, 26.

Edax, ad Div. IX, 20; Flacc. 17.

Edere, vel *esse*, comedere, Tusc. V, 34; Nat. D. II, 3; Her. IV, 28; Or. II, 57; Fin. II, 7; de Am. 19.

Edere. Sext. 27. scelus *edidit* in me. Leg. 1, 13, ruinas edere, pro facere, ut ruinæ fiant. Fin. v, 1, vitam *ediderat*; i. e. mortuus erat. Brut. 5, quare, si tibi commodum est, *ede* illa, quæ cœperas, Bruto et mihi. † in rebus forensibus multipliciter dicitur. Planc. 15, tribus *edere*, dicitur accusator, quum ex lege de sodalitiis, quas tribus judices esse velit apud prætorem profitetur: unde judices edititii. Quint. 21, judicium, id quod *edat*, accipere: i. e. quodcumque genus actionis intendat, se paratum esse, descendere cum eo in certamen; id dicitur *edere* judicium, quia apud prætorem pronuntiat, quod genus actionis intendere, et quod judicium sibi dari velit petitor. ibid. 20, judicium acciperet, in ea ipsa verba, quæ Nævius *edebat*. Verr. III, 29, quantum *edidisset* sibi deberi: h. e. professus esset. Sic testes *edi* dicuntur sæpissime, quum accusator eorum nomina profitetur apud prætorem. Indices etiam dicuntur *edere*. ad Q. Fr. II, 3, Nerius index *edidit* ad allegatos. Dom. 6, operis *ediderat* (dixerat) meum nomen. Verr. II, 42, postulata *edere*, dicuntur provinciales, quum ea ad consules deferunt; item, in postulatis *edere* aliquid. Quint. 24, socium in hujus bonis tibi *edidisti* Quintium, i. e. professus es. † de oraculis etiam dicitur. Off. II, 22, Pythius Apollo oraculo *edidit*.

Edicere, dicitur frequenter de magistratibus, quum aliquid aut scripto publice proposito, aut voce jubent aut constituunt, pronuntiant, in eo genere, in quo potestatem habent. Q. fr. I, 1, prætorem *edicere*, ne fiat aliquid, etc. Att. XII, 7, Antonius *edixit* ita, ut me et Lælium exciperet. Vat. 14, *edixeritne* prætor....ut adesses die tricesimo, ad Div. XI, 6, quum trib. pl. *edixissent*, etc. Verr. I, 54, *edicere* diem. ibid. nondum proscripta, neque *edicta* die. † hinc dicitur pro *constituere*, et publice *proponere*. Verr. III, 7, censores dicuntur legem, sc. vectigalium locandorum, *edicere*: h. e. publice proponere, ut cognosci conditiones locationis possint. Offic. III, 20, Marius a subselliis in Rostra recta, idque, quod communiter compositum erat, solus *edixit*. † est etiam interdum pro simplici dicere, pronuntiare, proferre, narrare. de Amic. 16, si prius, quid maxime reprehendere Scipio solitus sit, *edixero*. Phil. I, 5, nisi pro amicitia (sc. ad consulem Antonium), qui hoc *ediceret*. Sed mollius profecto est, quod post Muretum et Faernum aliosque e cod. Vatic. reposuit Grævius, *ei diceret*. Leg. II, 10, ut ego, uti rogas, possim *edicere*. Ain' tandem, Attice? non es *edicturus* aliter? Turnebus, Lambinus, Davisius reposuere, *dicere, dicturus*; quod etiam placebat Sigon. ad Liv. VI, 38, ad hæc verba: et, uti rogas, primæ tribus dicerent. Mihi autem secus videtur. Ratio, qua Davisius utitur, quod *edicere* non sit privatorum, sed magistratuum, nihili est. *Edicere* est pronuntiare, quod de suffragiis et sententiis judicum dicitur. vid. Gronov. et Drakenb. ad Liv. XXX, 5 init. Cort. Sall. Catil. 48.

*Edictum**, erat consulum, prætorum, ædilium, tribunorum plebis, Phil. IX, 7; Manil. 19; Verr. II, 1; Quint. 19; Flacc. 28; Off. III, 20; Verr. III, 10.

Ediscere, cognoscere. de Div. I, 47, malunt enim disserere, nihil esse in auspiciis, quam, quid sit, *ediscere*. pro discere usurpatur, Or. I, 58; Acad. II, 44; Fin. II, 7; ad Div. VI, 18; Tusc. II, 11.

*Edisserere**, explanare, Brut. 17; Leg. II, 22.

Editio Planc. 15, *editio* judicum. v. *edere*.

Editilius. Planc. 15, *edititii* judices. Cf. Muren. 23. Sunt, qui ab accusatore eduntur, non a prætore ducuntur sorte; quod in qua causa factum sit, ex ll. cc. cognosces. v. *edere*.

Editus judex, Planc. 17, ubi libri quidam *edititius*; quam voc. vid.

*Edocere**, Her. II, 23; Tusc. III, 33; Red. in Sen. 11.

*Edomare**, Fat. 5.

*Edormire**, Acad. II, 17; Phil. II, 12.

*Educatio**, de bestiis, Fin. III, 19; Rosc. A. 22: de hominibus, Or. III, 31.

Educator. Planc. 33, quis est nostrum liberaliter educatus, cui non *educatores*, cui non magistri atque doctores. Videntur Gesnero pædagogi. Sic est ap. Tac. A. XIV, 3. Sed quia sequitur alitus, intell. altores et parentes. N. D. II, 34.

Educere, pro *educare*, Or. II, 28. † emittere aquam. Div. I, 44, *educere* lacum. † *educi* dicuntur homines, qui cum magistratibus, eorum rogatu aut jussu, in provincias proficiscuntur, quemadmodum contra deduci, qui e provincia jubentur eum aliquo Romam venire. Pison. 34, sed ei medico, quem tecum *eduxeras*, imperasti. † est etiam in sortitionibus *educere*. Verr. II, 17, *educit* ex urna tres. Cf. Agr. II, 8. † Verr. II, 26, quisquis erat *eductus* senator Syracusanus ab Heraclio, etc. Locus obscurus, in quo explicando sudarunt viri docti, offensi verbo *eductus*, quod cum Lambino in *editus* mutatum cupiebat Grævius. Et solent hæc verba permutari in mss. v. Drakenb. ad Liv. XXXIX, 15. Sed locus nihil vitii habet. *Educere* est in jus ducere, reum facere: et hoc sensu non uno loco usus est Cicero. ibid. 37, Sthenium statim *educunt*. ibid. III, 47, et quum in jus ipsum *eduxi*. ibid. 65, aditum est ad Metellum; *eductus* est Apronius; *eduxit* vir primarius C. Gallius senator. Sensus ergo hic est: Metellus quum jussisset, Heraclium Syracusis et Epicratem Bidis restitui, hic restitutus est, ille non item. Cujus rei causa quum Heraclius senatores, ad quos pars rerum suarum pervenerat, ad prætorem Metellum in jus vocasset, iique restituere non possent; Heraclio addicti, ab eo in vincula ducti sunt. Cf. *ducere*. Ceterum huc pertinet etiam locus Planc. 23, atque is quidem *eductus* ad consules, etc.

Effari, verbum augurale, de consecrationibus, dedicationibus. Att. XIII, 42 extr. opinor augures nihil habere ad templum *effandum*. Leg. II, 8, urbem, et agros, et templa liberata et *effata* habento. Dom. 55, nec ullum verbum solemne potuit *effari*. v. Manut. ad Cic. ad Att. XIII, 42; Davis. ad Leg. II, 8; intt. ad Gell. XIII, 14.

Effatum, verbum dialecticum, quo Cicero interpretatur ἀξίωμα. v. Acad. II, 29. † Leg. II, 8, fatidicorum et vatum *effata*.

Effectio. Fin. III, 14, quemadmodum opportunitas non fit major productione temporis, sic recta *effectio*: κατόρθωσιν enim ita appello, etc. † causa efficiens Acad. I, 2.

*Effector**, de Univ. 5; deus effector mundi, de Div. II, 26; de Univ. 13; Tusc. I, 23. Or. I, 33, stilus optimus, dicendi effector et magister.

*Effectrix**, Fin. II, 17.

*Effectus**, *a*, *um*, de Div. II, 47; Top. 18; Or. 31.

*Effectus**, exitus, de Div. II, 20; Tusc. II, 1.

Effeminare. Nat. D. II, 26, *effeminarunt* aerem: h. e. feminam fecerunt, Junonem appellando.

*Effeminate**, Off. I, 4.

*Effeminatus**, Phil. III, 5; Planc. 33; Tusc. IV, 30.

*Efferatus**, ferus, Nat. D. I, 23; Tusc. IV, 14.

Effero, de terra et agris, etc. Brut. 4, *efferre* fruges. Verr. III, 47, quum ager, id quod perraro evenerat, cum decumo *extulisset*, sc. quod satum erat. ibid. 86, videbatur id perdere arator, quod agri segetesque *extulissent*. ibid. II, 2, ut quidquid ex sese Sicilia posset *efferre*, id non apud eos nasci, etc. Nat. D. II, 33, ea, quæ *efferant* aliquid ex sese, perfectiores habere naturas, quam ea, quæ ex iis *efferuntur*. Or. II, 22, cur ætates singulæ *extulerint* prope singula genera dicendi. † ostendere se, nasci. Or. II, 21, *efferat* se fœcunditas in adolescente. de Am. 27, quum se *extulit*, ostenditque lumen suum virtus. Brut. 7, qua in urbe primum orator se *extulit*. † de omni commotione animi, neque solum ea, quæ animum dilatat, sed etiam quæ contrahit, atque de his, quæ

hinc existunt. Att. I, 8; de Sen. 23, *efferri* studio. de Am. 15, *efferri* fastidio et contumacia. Add. Tusc. IV, 17. Sull. 10, interdum *efferatur* immoderatione verborum. † *efferre* se est etiam pro recreare se, recuperare vires. Prov. Cons. 14, quanquam sunt accisæ res, tamen *efferent* se aliquando, et ad renovandum bellum revirescent. † vulgare. Or. I, 24, petamque a vobis, ne has meas ineptias *efferatis*. ibid. II, 12, res omnes singulorum annorum mandabat literis pontifex maximus, *efferebatque* in album, etc. Pearcius cum Lambino legendum censet, *referebatque* in album; quæ forma loquendi est ap. Liv. I, 32. Si *efferebat* rectum est, sensus hic est : Quum libris res anni cujusque mandasset, duobus exemplis librum annalem proponebat, alterum publice in albo, ut prætor edictum, alterum domi. *Efferri* simpliciter dicitur pro *efferri* domo. v. viros doctos ad Suet. Claud. 49, et quos ibi laudant. † afferre, dicere. Or. III, 11, non solum videndum est, ut verba *efferamus* ea, quæ nemo jure reprehendat. N. D. I, 25, hoc persæpe facitis, ut...*efferatis* aliquid, etc. ubi Davisius reposuit, *afferatis*.

Effervescere *, aquæ effervescunt, Nat. D. II, 10. Dicitur autem de vehementi animorum commotione, Prov. Cons. 4; Planc. 6; Cœl. 31. Usurpatur quoque de vehementia in dicendo, Or. II, 21; Brut. 70.

Efficacitas. Tusc. IV, 13, corporis nervi, vires et *efficacitas*. Petit. Cons. 3, tantum habet in libidine artis et *efficacitatis*, etc.

Efficax, rebus gerendis aptus. ad Div. VIII, 10, nosti Marcellum, et quam parum *efficax* sit.

Efficere, de agris eleganter dicitur, ut efferre. Verr. III, 63, agri vero Leontini, qui plurimum *efficit*. Ibid. 86, quid aratio sustinere, quid pati, quid *efficere* possit. ibid. 47, ager *efficit* (sc. quod seritur) cum octavo. Sed ibi Grævius malebat, cum Manutio, *refi*cit; cujus emendationis necessitas nulla est. ibid. 56, tantum decumanum professum esse ex edicto sibi deberi, quantum ille bonis suis omnibus *efficere* non posset. Similia his, quanquam in alia re, hæc : Verr. III, 33, liciti sunt usque eo (sc. in decumarum auctione), quoad se *efficere* posse arbitrabantur. Att. VI, 1, ea tributa vix, in fœnus Pompeii quod satis sit, *efficiunt*. Ibid. nec id satis *efficitur* in usuram menstruam. † de disputantibus. Tusc. III, 29, hoc student *efficere*. Parad. prooem. I, Cato minutis interrogatiunculis, quasi punctis, quod proposuit, *efficit*. † facere. Phil. XIV, 3, quæ L. Antonius in Parmensium uxoribus *effecerit*. Brut. 78, itaque tantos processus *efficiebat*. †Cum *a* pro *impetrare*. Att. X, 10, quod a Curione *effeceram*.

*Efficiens**, Fat. 15, causæ efficientes; de Div. I, 55; Acad. I, 6; Fin. III, 16.

*Efficienter**, Fat. 15.

*Efficientia**, Fat. 9; Nat. D. II, 37.

*Effictio**, Her. IV, 49.

*Effictus**, Acad. II, 6; Rosc. Am. 16.

*Effigies**, statua, Verr. II, 65; species, Nat. D. I, 37; Q. Fr. I, 3; Fin. II, 18. Imagines, Or. II, 86; Q. Fr. I, 1; Or. 2; Arch. 12.

Effingere. Sext. 35, *effingi* sanguinem spongiis e foro. Alia exempla vid. ap. Cujac. Obs. XIII, 13. Ceterum de hoc verbo vid. Heins. ad Ovid. Heroid. XX, 135.

*Efflagitare**, Q. Fr. II, 10; Mil. 34; Cæcil. 3.

*Efflagitatio**, ad Div. X, 24.

*Efflagitatus**, Verr. V, 29.

*Efflare**, Tusc. I, 9; Ibid. II, 9; de Div. I, 47.

*Effligere**, perdere. Att. IX, 19, filium misit ad *effligendum* Cn. Pompeium. v. Græv. ad h. l. Hoc verbum non est ap. Nizolium.

Efflorescere. Orat. II, 78, exordium debet *efflorescere* ex causa, i. e. duci, nasci. de Rep, I, 29, itemque ex ea genus aliquod *efflorescere* ex illis, quæ ante dixi, solet.

Effluere, exire in vulgus. Dom. 46, multa ex vestra disciplina *effluunt*, et

ad aures nostras permanant. † deflnere. Div. I, 43, quondam lactis imber *effluit.* Davisius legit *defluxit,* quod est usitatius; neque tamen alterum rejecerim. Nam et effundi imber dicitur. Legi etiam *effluere* de veste, nescio ubi. † abundare. Or. 13, *effluens* dicendi genus. Nizolius ex Div. I, 29, laudat : abundat atque *effluit;* sed emendatiores edd. babent *affluit.* † Brut. 61, mens *effluit;* h. e. memoria eum destituit : cui simile est illud ad Div. VI, 19, tanta est intimorum multitudo, ut ex bis aliquis potius *effluat,* quam novo sit aditus.

*Effœtus**, de Sen. 9.

*Effrenate**, de Sen. 12; Phil. XIV, 9.

*Effrenatio**, Phil. V, 8.

*Effrenatus**, Cluent. 6; Phil. XII, 11; Tusc. IV, 7; Verr. I, 24; Off. I, 26; Or. III, 53.

Effringere, Verr. IV, 23.

Effugere, Leg. II, 3, eleganter dicitur debitor, a quo per oblivionem non exigitur pecunia, quique ita eam lucratur.

Effugium, Nat. D. II, 47, alias habere *effugia* pennarum.

Effundere, de terra et agris, ut *efferre.* Or. 15, segetes fœcundæ et uberes.... herbas etiam *effundunt.* Brut. 9, *effundit* hæc ætas banc copiam oratorum. † de prodigis. Agrar. I, 5, *effundamus* ærarium. † dimittere, ad Div. I, 9, *effundere* odium, † perdere. ad Div. II, 16, *effundere* gratiam collectam. † de dicentibus ea, quæ ante reticuerant, aut reticere debebant. Att. XVI, 7, Brutus *effudit* illa omnia, quæ tacuerat. Or. I, 34, *effudi* vobis omnia, quæ sentiebam. Flacc. 17, testis *effudit,* quæ voluit, omnia. † nimium esse in re aliqua. Parad. III, 1, an temperantem eum dices, qui se in aliqua libidine continuerit, in aliqua *effuderit?* † Att. IV, 9, Pompeius in nos est suavissime *effusus.* v. *effusio.*

*Effuse**, Pis. 5; Rosc. Am. 8; Tusc. IV, 6; Cœl. 18.

Effusio, studium insigne liberaliter officioseque aliquem tractandi. Att. VII, 3, nequaquam satis pro meis officiis pro ipsius in alios *effusione* illum in me liberalem fuisse. † de affectibus lætioribus. Tusc. IV, 31, eodem vitio est *effusio* animi in lætitia, quo in dolore contractio.

*Effusus**, prodigus, Cœl. 6. Profusus, Rosc. am. 24; Rull. II 33. Dejot. 4; Att. IV, 9.

Effutire, sine subst. garrire, nugari. Nat. D. II, 37.

Egens, Att. VI, 1; Ib. XIV, 10; Rosc. Am. 8; Sext. 52.

*Egere**, Q. Fr. III, 5; ad Div. II, 17; Ibid. V, 16; ad Div; IX, 3; Top. 18; Tusc. II, 3; de Div. II, 2; Her. IV, 1.

*Egestas**, Parad. VI, 1; Att. IX, 6; Egestas animi dicitur de animo pusillo, Pis. II.

*Egredi**, ad Div. XV, 2; Lig. 2. Brut. 21; Quint. 10.

*Egregie**, Brut. 9; Att. XIV, 22.

*Egregius**, ad Div. II, 8; Or. I, 29.

*Egressus**, Pis. 17.

*Ejectio**, de exsilio. ad Att. II, 18, mortem et *ejectionem* timemus.

Ejectus, homo privatus rebus suis, ducta metaphora a naufragis, qui *ejecti* dicuntur. Rosc. Am. c. 26. Cf. Gron. ad Liv. XLIV, 19. Quint. 19, *ejectus* homo. † rejectus. Fin. V, 8, *ejectæ* sententiæ. v. *ejicere.* † exsertus. Or. II, 66, *ejecta* lingua. † Pis. 9, cadaver *ejectum,* quod insepultum abjectum est.

Ejerare, idem quod *ejurare.* Or. II, 70.

Ejicere, rejicere. Off. I, 41, cynicorum ratio est *ejicienda.* Cf. Or. I, 32. ad Att. II, 24, eoque magis id *ejectum* est. † Sed in primis dicitur de iis, qui exploduntur et exsibilantur, ut histrionibus, musicis, oratoribus, etc. Orat. III, 50. Sext. 55, cantorum vocibus *ejiciebatur :* de Clodio, qui cum in theatrum venisset, cantores versus, qui in eum conveniebant, in os imminentes ejus clarissime canebant, ut omnes intelligerent, ad eum pertinere. Cluent. 31, explosum atque *ejectum* est : ubi Grævius legi volebat *rejectum,* quod dubitabat Latine sic dici. Non

dubitandum esse, quin ita dicatur, loca proposita docent. Græci sic ἐκβάλλειν. vid. v. e. Ælian. V. H. ii, 24; xiii, 17, et ibi Perizon. et Kuhn. † eradicare. Div. ii, 72, superstitionis stirpes *ejiciendæ*. † Cœl. 31, voluptates se profundunt atque *ejiciunt*. † Catil. i, 12. *ejicere* se, pro abire.

Ejulare *, Tusc. ii, 17.

*Ejulatio**, Tusc. ii, 23.

*Ejulatus**, Ar. Resp. 18; Tusc. ii, 23.

Ejurare, iniquum *ejurare* est, rejicere aliquem, quia iniquum nobis putamus: e foro petita ratio. Verr. iii, 60, negotiatores putant esse turpe, id forum sibi iniquum *ejurare*, ubi negotientur: prætor provinciam suam totam sibi iniquam *ejurat*. Phil. xii, 7, sic me iniquum *ejurabant* (Græv. *ejerabant*): de me querebantur. † ad Div. ix, 16, tu autem quod mihi bonam copiam *ejures*, nihil est. Est autem formula e foro, qua significatur, aliquem jurasse, creditoribus se satisfacere non posse (v. Manut. ad h. l.); quod quum factum esset, persona debitoris pignori capiebatur, et creditori addicebatur, ut docet Salmas. Mod. usur. c. 18, p. 805.

Elabi, eleganter dicuntur rei, qui, quum noxii sint, tamen, sive artibus suis, sive quacumque de causa alia, absolvuntur. Act. i, Verr. ii, *elabitur* reus. Verr. i, 34, *elabi* ex crimine. Ib. ii, 58, *elabi* ex criminibus. Sext. 64, *elabi* ex judicio. † Hinc traducitur ad eos, qui censoris notam commeritam effugiunt. de Sen. 12, Tito fratre censore *clapsus* est. † *elabi* etiam dicuntur, quæ præter opinionem amittuntur. Or, ii, 50, *clapsa* est causa. † Tusc. i, ii, assensio omnis *elabitur*: h. e. desino assentiri.

Elaborare, Phil. vii, 3, omne curriculum industriæ nostræ in foro, in curia ... *elaboratum est*. Eniti, ad Div. ii, 6, 19. Or. i, 3. Rull. ii, 25, aliquid laborando obtinere, ad Div. iii, 13; ib. ix, 13.

*Elaboratus**, Brut. 90; Cœl. 19; Or. ii; Or. 25.

Elamentabilis. Tusc. ii, 24, sin erit ille gemitus *elamentabilis*, si imbecillus, etc. ita Gruterus et sequaces; alii melius, *lamentabilis*.

Elargiri *, ad Div. i, 5.

*Elate**, Tusc. v, 24.

Elatio, pro augmento, incremento. Top. 18, comparatio partium, nec *elationem*, nec submissionem habet, i. e. nec augendæ rei, nec minuendæ prodest. † sublimitas. Brut. 17, *elatio* et altitudo orationis. † de vehementi affectu, ut *efferre*, de quo supra. Fin. iii, 10, gestientis animi *elatio* voluptaria. † magnitudo animi. Offic. i, 19, *elatio* animi.

Elatus, excelsus, magnus. Off. i, 18, animus *elatus*. † commotus. Div. i, 24, *elatus* cupiditate respexit. Sext. 64, *elatus* exspectatione. ibid. *elatus* studio.

*Electe**, Inv. i, 30.

Electio *, Or, v, 20.

Electissimus, Catil. iv, 6, *electissima* femina.

Elector. Heren. iv, 4, *electores* boni, qui scite judicare et optima deligere possunt.

Elegans, dicitur quicumque est in aliqua re admodum intelligens, præcipue tamen in iis, quæ ad magnificentiam cultus pertinent. Inv. i, 35, a rhetoribus iis, qui *elegantissimi* atque artificiosissimi putati sunt. Brut. 62, minime dignos *elegantis* conventus auribus. ad Div. vii, 23, homo in omni judicio *elegantissimus*. ad Div. ix, 19, aures *elegantes*. Verr. iv, 57, populus potius haberet (signa, etc.), quam *elegantissimus* Verres? † *elegantia* opponuntur popularibus, minus acutis et subtilibus. Fin. iv, 10, quæ adhuc protulisti, popularia sunt; ego autem a te *elegantiora* desidero. Tusc. iv, 3; illius veræ *elegantis*que philosophiæ, quæ ducta a Socrate, etc. opponitur philosophiæ Epicuri, in qua res parum subtiliter dicuntur, ut paullo post dicit, quia contemnebant elegantiam disserendi. Fin. ii, 9. † ibid. iii, 2, artes ingenuæ et *elegantes*, opponuntur illiberalibus opificum, adeoque etiam

philosophiam et mathesin continent, subtiles quippe et acutas. † *elegans* dicitur porro de servis, pueris delicatis, et variis artibus eruditis. Rosc. Amer. 41, *elegantissimæ* familiæ puerorum. † *elegans* dicitur etiam, qui medium tenet inter parcum et magnificum, mundus. Or. 25. Cf. *elegantia*.

Eleganter, scite, intelligenter, cum delectu, provide, prudenter, accurate. Inv. II, 3, sin autem temere aliquid alicujus præteriisse, aut non satis *eleganter* sequuti videbimur. Verr. III, 60, quid potuit *elegantius* facere prætor cupidus existimationis bonæ, etc. ad Div. III, 8, quid a me fieri potuit *elegantius* aut justius, quam ut sumtus egentissimarum civitatum minuerem, sine ulla imminutione dignitatis tuæ? ad Brut. 12, optime novit omnia, et *elegantissime* expedire et ad te deferre potest, i. e. accuratissime. vid. Sciopp. ap. Græv. ad h. l.

Elegantia, subtilitas et acumen dialecticorum et philosophorum. Fin. II, 9, in hac divisione *elegantiam* desidero ibid. *elegantia* disserendi. ad Div. IV, 4, de Sulpicio : facile cedo tuorum scriptorum subtilitati et *elegantiæ*. Fin. III, 2, agricultura, quæ abhorret ab omni politiore *elegantia*, tamen eas res, in quibus versatur, novis notavit verbis. Or. I, 2, *elegantia* doctrinæ, est philosophia cum ceteris artibus in quibus subtilitas et acumen est, quæ ab artibus illiberalibus absunt. Jam quia *elegantia* in artibus est subtilitas, facile intelligitur, *elegantiam* in dicendo, Brut. 72; Or. 1, 12, non esse ornatum illum oratorium et magnificum, sed quæ et ipsa subtilitas dicitur in scribendo, h. e. tenue illud, et, in ipsa tenuitate et negligentia, suis veneribus gratum dicendi genus, quo Cæsar, Terentius, Nepos, et Cicero in philosophicis, etc. usi sunt : quod et vidit Vavassor de Vi et Usu verb. pag. 521, ed. Lips. Itaque Att. VII, 3, Terentio nominatim *elegantia* tribuitur. Or. II, 7, subtilitati jungitur : Catulus, cui Græci solent ipsi suæ linguæ subtilitatem *elegantiam*que concedere. Brut. 75, Cæsar ad hanc *elegantiam* verborum Latinorum, etc. Planissimus est locus ad Heren. IV, 12, *elegantia* est, quæ facit, ut unumquodque pure et aperte dici videatur; ejus partes sunt Latinitas et explanatio. † Similiter in cultu *elegantia* non est magnificentia, sed aliquid inter sordes et magnificentiam intermedium, h. e. munditia. ad Div. IX, 20, Verrius tuus et Camillus, qua munditia homines, qua *elegantia* ? Itaque etiam de oratione hæc duo junguntur, Orat. 23, fucati vero medicamenta candoris et ruboris omnia repellentur; *elegantia* modo, et munditia remanebit. † est etiam *elegantia* in reliqua vita, quæ moribus et rebus gerendis continetur, innocentia. Sull. 28, vestra, qui cum summa *elegantia* atque integritate vixistis, hoc maxime interest, non ex libidine, aut simultate, aut levitate testium causas honestorum hominum ponderari.

Elementa, fontes alicujus rei. Or. II, 11, licebit etiam laudationem amare, neque illa *elementa* desiderare. † Fin. III, 5, prima *elementa* naturæ, sunt quæ et principia naturalia, prima naturæ dicuntur.

*Elephantus**, Nat. D. I: 35; ib. II, 47.

Elevare, minuere, infringere. Nat. D. III, 4, perspicuitas argumentatione *elevatur*. ad Div. V, 14, *elevare* sollicitudines. Sic Tusc. III, 16, *elevare* ægritudinem, pro quo tamen e ms. Norvicensi Davisius reposuit *enervare*, quod τῷ obtundere melius jungitur; post *levare*, in ed. sec. Or. II, 58, *elevare* adversarium, i. e. frangere.

Elicere, artibus quibusdam evocare. Inv. I, 2, *elicere* opportunitatem, quæ in animis est, et præcipiendo meliorem reddere. Vatin. 6, inferorum animas *elicere*. † invenitur etiam pro *emittere*. Cœl. 24, nonne ipsam domum metuet, ne quam vocem *eliciat*? Sed viri docti legendum censent *ejiciat*, tanquam Muret. V. L. II, 17, et alii. Ursinus etiam in mss. reperisse se dicit. Verum etsi durum *elicere* hoc sensu et

inusitatum, tamen nec *ejicere vocem* mollius putem, ac Cicerone dignum. Neque exemplum hujus formæ loquendi quisquam, quod sciam, attulit, aut me reperire memini. Ursini autem fidem in hoc genere sublestam esse, quis nescit? Potest etiam *eliciat* referri ad Clodiam. Veretur ne *eliciat* ædibus vocem. Quod si *eliciat* ad domum referas, et interprete re *emittat*, simile est illi: erumpere stomachum, Att. xvi, 3, pro *effundere*. Stomachus enim erumpit proprie, non erumpimus stomachum. Sic vox *elicitur* ædibus proprie, non domus *elicit* vocem. † cum *ad* pro *allicere*. Balb. 16, Gaditanos præmiis *elicere* ad, etc.

Elidere, frangere, rumpere. Tusc. iii, 34, stirpes ægritudinis trunco eversæ omnes *elidendæ* sunt. ibid. fibras stirpium *elidere*. Sed ibi alia lectio est *eligendæ* et *aligere*, quam defendit Burmann. ad Virg. G. ii, 407. ibid. ii, 11, poetæ nervos omnes virtutis *elidunt*. ibid. v, 6, qui rebus his fractus ægritudine *eliditur*.

*Eligere**, Off. iii, 2; Cæcil. 14; Att. ix, 13.

Elimare, elaborare diligenter, Att. xvi, 7.

Elimatus, subtilis, acutus. Acad. ii, 20, magnus autem opinator, et cogitationes meas dirigo... ad rationes has latiore specie, non ad tenue *elimatas*. Rationes latiore specie, sunt, ut post interpretatur, visa, quæ acriter mentem sensumque pellunt. Rationes autem ad tenue *elimatæ* sunt subtiles ratiunculæ academicorum, quibus visis non esse assentiendum, eaque fallere, docet.

*Elinguis**, indisertus, Brut. 26.

Elocare, i. q. locare. Verr. iii, 22, fundum esse *elocatum* dicebat.

Elocatus. Flacc. 28, quod illa gens victa, quod *elocata*, quod servata. Si sanus est locus, sensus est, vectigalem et tributariam esse factam, sc. a Pompeio: atque hoc dicit *elocatam* esse gentem, quod vectigalia solebant publicanis locari. ita intelligit Scaliger ad Euseb. p. 153. *Servata*, quod Manutius non concoquebat, Grævius interpretatur, nostra (non Dei sui) bonitate et misericordia servata, quum exscindi facile a nobis potuisset. Quid? si ita interpretemur: in potestate nostra servata est, nec se liberare potuit. Ita melior certe erit gradatio: nisi forte eos sequi lubet, qui *serva facta* legendum censent; quod sequitur Scaliger, loc. cit.

*Elocutio**, Or. 1, 6; Her. iv, 32; Ib. iv, 12. Inv. 1, 7.

Elogium, titulus, inscriptio. Tusc. i, 14, quid ipsa sepulcrorum monumenta, quid *elogia* significant? Fin. ii, 35, *elogia* monumentorum. Cf. in Pison. 29 extr. v. Casaub. ad Sueton. Jul. 47; Calig. 24; Salmas. Mod. usur. p. 670, 675 sq. Hinc vero ducta ea significatio, qua *elogium* pro laude ponitur. Nam tituli monumentorum continebant honorum rerumque gestarum nomina. de Sen. 17, etc. † caput, excerptum, ῥῆσις Cluent. 48, *elogium* de testamento recitasti Cn. Egnatii, idcirco se exheredasse filium, etc. Sed quia in eo capite causa efferebatur, quare exheredaretur, uti in titulis et *elogiis* reorum et ad supplicium ducendorum causæ carceris et pœnæ; propterea *elogium* in re testamentaria pro causa dicitur exheredationis aut legati, etc. Quintil. Decl. ii, 15, quod ideo putetis nullum adjectum ad exheredationem juvenis *elogium*, quia de scelere constet. Laudat ibi Burmannus Comment. ad Petron. c. 53.

*Eloquens**, quis recte dicatur. Or. 29... 36; ibid. 1, 21; Her. iv, 53.

*Eloquentia**, Part. 23; Brut. 15; Inv. 1, 1.

Eloqui. Off. iii, 15, si ad *eloquendum* venerit, non plus quam semel *eloquetur*: de venditoribus rerum promercalium, qui pretium rei dicunt.

*Elucere**, fulgere, ad Div. iii, 4; Off. 1, 29; ibid. 1, 5; Or. ii, 13; Rosc. Am. 51; de Am. 14.

Elucubrare et *Elucubrari**, Att. vii, 19; Brut. 90.

Eludere, vexare. Verr. III, 40, *eludere* aratores. Milon. 12, *eludere* remp. in suis cogitatis furoribus. † ludibrio habere, irridere. de Rep. II, 10, hæc ætas jam ... *eludens* omne, quod fieri non potest, respuit.

Eluere, sensim tollere, de Am. 21, *eluere* amicitias remissione usus. *Dissuere* dixerat, Off. 1, 33.

Elugere. ad Div. IX, 20, *eluxi* patriam : luctum e reipublicæ malis consumsi deposuique.

Eluvies. Dom. 20, labes atque *eluvies* civitatis.

*Eluvio**. Off. II, 5.

Emanare. Or. 1, 42, formæ e generibus *emanant*, de Div. II, 30, fons aquæ emanat. Translatum inde ad famam et rumores, Inv. II, 2; Cœl. 8; Or. III, 18; Brut. 65; Pet. Cons. 5; Rosc. Am. 2.

* *Emancipare* parentes dicuntur liberos, quum eos e patria potestate emittunt, ut, aut sui juris sint, aut ab alio adoptentur, in cujus patria potestate sint. Dom. 14, adoptatum *emancipari* statim, ne sit ejus filius, qui adoptarit. de Fin. 1, 7, filium in adoptionem. D. Silano *emancipaverat*. † Hinc *emancipari* alicui eleganter dicitur, quod est alteri in potestatem traditum, addictum, nostraque voluntate obnoxium. de Sen. 11, si senectus nemini *emancipata* est. Phil. II, 21, tum iste venditum atque *emancipatum* tribunatum consiliis vestris opposuit. Utroque tamen in loco libri quidam habent *mancipatum*. v. et infra in *mancipatus*. vid. Gronov. ad Senec. ep. 45.

*Emax**, Parad. VI, 3.

Embæneticа. ad Div. VIII, 1, ego, qui scirem, Q. Pompeium Baulis *embæneticam* facere, et usque eo, ut ego misererer ejus esuriei, etc. De hoc verbo quæ disputentur, vid. ap. Græv. ad h. l. Neque enim, ea huc transferre, nostri est instituti. Addamus hoc unum, Vossium ad Catul. p. 84 legere, ἐμπνητικὴν, et hæc adjicere : Bauli olim erat taberna et deversorium totius Campaniæ affluentissimum. Ibi Pompeius corpus largis curabat dapibus, unde Cicero (Cœlius volebat dicere) dicit, se misereri ejus, utpote qui tantum esuriat. Turnebi lectionem, *empeniticam*, a πεινῆν, post Lambinum probabat etiam Salmas. ad Solin. p. 707 b; item Tunstallus, Epist. ad Middleton. pag. 101.

Emblema, sigillum est in argento exlato, Verr. IV, 17. vid. *cælatus, cru tu;* Salmas. ad Solin. pag. 736. Dicitur tamen etiam de operibus tessellatis, pavimentis, in quibus nulla sigilla περιοχή, s. eminentia. Or. III, 43, e Lucilio : Eudo pavimento, atque *emblemate* vermiculato. Sic Var. R. R. III, 2, 4, de villarum veterum frugalitate : «num hic citrum, num aurum vides?... num quod *emblema*, aut lithostrotum?»

Embolium. Sext. 54, de Clodio : ille ipse maxime ludius, non solum spectator, sed actor et acroama, qui omnia sororis *embolia* novit. Quia de scena sermo, manifestum est alludi ad *embolia* fabularum, quæ et ἐπεισόδια dicuntur, hoc est, degressiones a fabula, vel exodia. Ludit autem in ambiguitate verbi. Nam quia ἐμβόλιον est, quod extrinsecus inseritur et immittitur, traductum est hoc verbum ad turpiculam rem, ut ex Hesychio docuit Grævius ad h. l. Itaque hic Clodius novit omnia *embolia*, i. e. omnes amatores sororis, in quibus et ipse erat. Male Grævius refert ad ipsam Clodiam. De *emboliis* jam laudavit vir doctus ad h. l. Salmas. ad Histor. August. Locus est ad Vopisc. Aurelian. 42, t. II, p. 530. Add. Ind. Græc. in ἐμβόλιον.

*Emendare**, Leg. III, 13; Mur. 29; Brut. 75; Att. II, 16.

*Emendate**, Opt. Gen. Or. 2.

*Emendatio**, Fin. IV, 9.

*Emendator**, Phil. II, 17; Balb. 8; Brut. 74.

*Emendatrix**, L. 1, 22; Tusc. IV, 32.

*Emendatus**, Acad. 1, 4; de Am. 17; Brut. 74.

*Ementiens**, de Div. 1, 9.

Ementiri. Tusc. III, 24, quantum sit *ementita* opinio, apparet; h. e. quid

falsi in ea sit. † mentiri. Partit. Or. 14; Planc. 30; Balb. 2; Phil. 11, 33.

*Ementitus**, Phil. 11, 35.

Emere cum præpos. *de*. ad Div. v, 6, quod de Crasso domum *emissem*.

Emereri, passive ad Attic. vi, 2, annuæ operæ ad III kal. sext. *emerentur*: h. e. explentur.

Emergere. Ar. Resp. 25, se *emergit* serpens. † exserere se, erumpere. Att. IX, 6, *emergit* rursum dolor. ibid. 10, *emergit* amor. † liberari aliqua molestia. Verr. 1, 5, *emergere* judicio. Att. v, 8, *emergere* valitudine. ib. 10, *emergere* ex negotio. † Cœl. 12, *emergere*, dicitur de iis, qui ad frugem redeunt.

*Emersus**, de Div. II, 68.

Emetiri, dare, præstare. Brut. 4, ego tibi voluntatem profecto *emetiar*, sed, etc.

*Emigrare**, exire. Verr. II, 36; emigrare e vita, Leg. II, 19.

Eminens. Tusc. III, 2, *eminens* effigies virtutis, h. e. expressa, non adumbrata, ut aliis locis dicit. N. D. 1, 27, species deorum, quæ nihil concreti habeat.... nil expressi, nil *eminentis*.

Eminentia. Acad. II, 7, multa vident pictores in umbris et in *eminentia*, quæ nos non videmus; sc. *eminentia* opponitur umbræ, quia *eminentia* lucida sunt. v. Junium de Pictura Vet. p. 110 sq. Nat. D. 1, 38, res nullam habens soliditatem, nec *eminentiam*.

Eminere. Or. 24, ornamenta *eminent*, sc. quum in oculos cadunt, et statim animadvertuntur. Verr. v. 62, toto ex ore crudelitas *eminebat*. Tuscul. II, 26, amplitudo animi maxime *eminet* contemnendis et despiciendis doloribus. Add. Rosc. Am. 41; Or. III, 26.

*Eminus**, de Sen. 6.

Emissarium, in re rustica est foramen in lacu, per quod aqua emittitur et educitur, sublato scil. ligno, quod ei oppositum est. ad Div. XVI, 18, sestertia ducenta dabat, nullo horto, nullo *emissario*, nulla maceria, nulla casa. v. Græv. ad h. l. Adjiciamus locum e Plin. H. N. XXXIII, 4, *emissaria* in piscina quina pedum quadratorum ternum fere linquuntur, et repleto stagno excussis obturamentis erumpit torrens, etc.

Emissarius est, cujus quis opera utitur in aliis accusandis, vexandis, explorandis rebus, item conficiendis, quas ipse non sustinet agere. Sic Torpio et Apronius dicuntur Verris *emissarii* in decumis, quod suo nomine decumas Verri redemerant, Verr. III, 40; v, 41. Superioris significationis exempla sunt ad Div. VII, 2; VIII, 8.

Emissio. Tusc. II, 24, tormenta eo graviores *emissiones* habent (int. telorum), quo sunt adducta atque contenta vehementius.

Emittere. Div. II, 19, nubium conflictu ardor expressus se *emisit*. † tela *emitti* dicuntur tormentis. v. *emissio*. Hinc Or. II, 53, argumenta *emitti* dicuntur, quum proponuntur. ibid. 54, facetum dictum *emissum* hæret. Cœl. 12, *emittere* aculeos in hominem. † dimittere, absolvere reum nocentem, ducta metaphora a bestiis, quæ e caveis *emittuntur*. Sext. 64, *emitti* ex judicio gratia. Aruspic. Resp. 18, te judices *emiserunt*: ubi Grævius præter rem legit *dimiserunt*. Sic c. 21, Clodius dicitur *emissus* ancillarum beneficio, sc. e domo Cæsaris, ne caperetur.

*Emolumentum**, Mil. 2; Fin. 1, 16; Off. III, 5.

*Emori**, Tusc. 1, 8; Planc. 37; Or. 1, 57.

*Empeneticus**, ad Div. VIII, 1.

*Empirici**, secta medicorum, qui experientiam, unice sequendam esse statuebant, de iis agitur, Acad. II, 39.

*Emporium**, locus ubi merces venales exponuntur, Att. v, 2.

*Emptio**, Att. 1, 13.

*Emptor**, Off. III, 12; Phil. II, 38.

*Emungere**, Her. IV, 54.

*Enarrare**, Marcel. 2; Inv. 1, 20.

Enatare, difficultatem superare. Tusc. v, 31, reliqui se videntur habere angustius: *enatant* tamen.

Endo, antique pro in. Leg. II, 8, *endo* cælo, etc. v. Salmas. Mod. usur. p. 819.

*Enervare**, senectus enervat, de Sen. 10. oratio enervata, Or. 68.

Enervatus, de philosophis, qui non omnia virtuti tribuunt, sed voluptati etiam aliquid, etc. Or. I, 52, quis hoc philosophus.... tam *enervatus*, etc. Tusc. II, 6, *enervata* muliebrisque sententia.

Enim, in objectionibus. Verr. I, 9, causam *enim*, inquit, cognosci oportet. Interdum adjicitur *at*. Verr. I, 56, at *enim* si pupillo redimi non licebat.

Enitere. Tusc. II, 5, fruges etiam etsi in segetem deteriorem sunt datæ, ipsæ tamen sua natura *enitent*, h. e. surgunt, progerminant. Inv. I, 3, *enituisse* studia, h. e. nitorem accepisse.

Eniti pro parere, gignere, tropice. ad Att. XIII, 25, ubi sermo est de libro: male mihi sit, si unquam quidquam tam *enitar*.

Enodare, explicare. Nat. D. III, 24, *enodare* nomina, sc. etymologiis exquirendis.

Enodate, accurate, subtiliter. Fin. V, 9.

Enodatio. Nat. D. III, 24, *enodatio* nominum. vid. *enodare*. Top. 7, notio est cognitio *enodationis* indigens.

Enthymema, Top 13, quid sit? v. Ind. Gr.

Enucleare, subtiliter acuteque explicare, ut dialectici solent. Part. 17; Tusc. V, 8.

Enucleate, subtiliter, dialectice, tenuiter. Tusc. IV, 4, *enucleate* disputant stoici. Brut. 9, nihil subtiliter dici, nihil presse, nihil *enucleate* potuit, quo fieri possit aliquid limatius: in Demosthene. Sic ibid. 30; Or. 9; Fin. IV, 3; V, 29.

Enucleatus, Or. 26, *enucleatum* genus. Planc. 4, eblandita illa, non *enucleata* esse suffragia. *Enucleata* suffragia sunt, quæ damus re accurate ponderata, et de dignitate candidati judicio facto. Nam ante dixit, comitiis ædilitiis studium esse populi, non judicium.

Enudare, explicare. Leg. I, 9, rerum obscuras et necessarias intelligentias (κοινὰς ἐννοίας) *enudavit*.

Enumerare, numerare. Brut. 32, *enumera* me in plerisque. Etiam de pecunia dicitur. Sic Rosc. A. 46, si lectio sana est.

Enumeratio. Brut. 92, *enumeratio* oratoria, i. e. rerum ad eloquentiam pertinentium; Add. Rosc. A. 36; Leg. III, 10.

Enuntiare, divulgare. Or. I, 47, et illa dicendi mysteria *enuntiet*. † dialecticis *enuntiare* idem est, quod recentioribus *prædicare*. Acad. II, 29, nempe fundamentum dialecticæ est, quidquid *enuntiatur*, aut verum esse, aut falsum: quanquam etiam de tota propositione intelligi potest. Fat. 9, quod ita *enuntiatur*: Descendit in Academiam Carneades.

Enuntiatio. ad Att. IV, 15, *enuntiatio* Memmii: sc. qui patefecit in senatu, quid factum esset mali.

*Enuntiatum**, Fat. 12.

Eo, pro *ideo*; Rosc. A. 31, ubi v. Græv. ad Div. XIII, 69; XVI, 1, etc. Add. Burm. ad Lucan. VII, 406.

*Eo**, *ire* ad Div. I, 2; Att. IV, 16; Flacc. 21.

*Ephebus**, Or. II, 80; Nat. D. I, 28.

Ephemeris, commentarius rerum, quas quotidie facimus, (Gall. *Journal*): sive etiam kalendarium, in quo sc. scribebant, quæ quotide facerent, memoriæ causa. Quint. 18, ad *ephemeridem* revertitur; invenitur dies profectionis, etc. Ap. Plin. H. N. XXIX, 1, est *ephemeris* mathematica, in qua scilicet siderum motus in dies singulos consignatus est.

*Ephippia**, Fin. III, 4.

*Ephori**, Leg. III, 7; Off. II, 3; Tusc. I, 42.

Epicopus. Att. XIV, 16, phaselus *epicopus*, h. e. qui remis agitur. Remis autem aguntur militares naves, velis

onerariæ; unde ἐπίκωπα πλοῖα sunt militares. v. Scheffer. de R. N. II, 2; init. Bosius ad Att. v, 11, ubi in Græviana e Victoriana ἐπίκωπον, sed nullo sensu idoneo.

Epicus, opt. gen. Or. 1, poetæ genus, quod et heroicum dicitur, qualis Homerus et Virgilius. Nam hoc genus carminis ἔπος dicitur.

*Epigramma**, Tusc. I, 34; Verr. IV, 57; Att. I, 13; Arch. 10.

*Epilogus**, Her. II, 30.

Epiphora, ad Div. XVI, 23, morbi genus, quum destillatio fit humoris in oculos, lacrymarum specie.

Epistola distinguitur a literis. ad Q. fr. III, 1, ad tuas literas, quas tribus *epistolis* accepi; i. e. ea, quæ mihi tribus *epistolis* scripsisti. Add. ad Div. II, 4; Att. v, 14; ibid. II, 12.

*Epitaphius**, Tusc. v, 12.

*Epitome**, Att. XII, 5; ibid. XIII, 8.

*Epotus**, Cluent. 60, 62.

*Epulæ**, convivia, Off. II, 16; Ar. Resp. 10; Tusc. v, 21; Flacc. 38; Brut. 19; Tusc. I, 2; Leg. II, 25; Top. 5; de Div. I, 29.

*Epulari**, Att. v, 9; ad Div. IX, 26; de Sen. 13.

*Epularis**, de Sen. 13; Or. III, 19.

*Epulatio**, Œcon. 1.

Epulo. Ar. Resp. 10, *epulones* Jovis opt. max. Vid. Or. III, 19, ex quo loco, quod genus sacerdotum fuerint, intelligi potest.

*Epulum**, Vatin. 13; Mur. 36.

*Equa**, Verr. II, 7; de Div. II, 22.

Eques. Verr. III, 24, *equites* illustres, sunt splendidi, e divitiis, antiquitate generis, gratia, etc. Opponuntur enim obscuris. Alii *equites* illustres sunt, qui sub Cæsaribus, v. c. Tacit. A. XI, commemorantur: ubi v. Lipsium.

*Equester**, vel *equestris*, Planc. 35; Fin. II, 34; Rosc. A. 48; Verr. II, 61.

Equidem, cum secunda et tertia persona, item prima plurali. Sext. 57, *equidem* audiebamus. Pison. 34, quum *equidem*.... fuit. Sic est etiam apud Sallust. Catil. 52, 16. Cum prima autem persona aureæ ætatis usitatissimum, neque hæc exempla facile imitanda. Tota res eo redit, utrum *equidem* sit, *ego quidem*, an *quidem* simpliciter, ut sit ex *e* et *quidem*, ut placet Drakenb. ad Liv. v, 54, et Burm. ad Virg. Æn. II, 77. Sed adhuc sub judice lis est. v. Cort. ad Sallust. l. c. Ceterum in his ipsis locis, in quibus aliter est *equidem*, quam cum prima persona, cautio adhibenda est, ne decipi nos patiamur. Nam primo vulgaris interpunctio interdum facit, ut id verbum referamus, quo non debebat, ut ad Div. XIII, 1, *equidem* si, quid ipse sentiam, quæris: nec, cur ille tantopere contendat, video, nec cur tu repugnes: ubi ex hac interpunctione *equidem* refertur ad *quæris*, quum pertineat ad *video*. Deinde librarii et editores veterum librorum inscitia sæpissime in hoc verbo erravere. In Nizolio etiam Facciolatiano omnia exempla, in quibus *equidem* est cum tertia, aliter sunt in emendatis edd. Quid, si de ceteris iisque paucis locis idem pronuntiandum? ut aut pro *quidem* vitiose scriptum sit, aut pro *et quidem*.

Equitare, Nat. D. III, 5; Tusc. II, 26. Sumitur quoque pro homine se insolentius jactante, ut Verr. IV, 20.

Equitatus de ordine equestri, ad Att. II, 1.

Equuleus, machina, qua in quæstionibus utebantur, ad verum extorquendum; de qua est Magii doctus libellus. Nomen traxit a similitudine equi. Mil. 22; Dejot. 1 extr.

*Equulus**, Nat. D. II, 14.

Equus, equites. ad Div. x, 30, *equum* immisi. ibid. IX, 7, *equis*, viris. Cf. Off. III, 33; Phil. VIII, 7, ubi vid. Ferrar. Gronov. ad Liv. XXI, 27, et Burm. ad Virg. Æn. VIII, 3. Hæc formula deinde hanc vim nacta est, ut, omni contentione rem agi, significaret. † Sen. p. R. 11, *equis* insignibus et curru aurato reportari, h. e. triumphalibus. † de Am. 17, quontamur, quasi *equis* tentatis, sic amicitiis, aliqua parte pericli-

tatis moribus amicorum. *Equum* tentare est periculum facere, an sessorem patiatur, et sit itineribus faciendis idoneus; ne, si viam ante ingrediamur, aliqua parte jam profligata, sero intelligamus, idoneum *equum* non esse. † Brut. 51, si auditor omnino, tanquam *equus*, non facit, agitandi finis faciendus est. *Equus* non facit, ut ex ipso loco intelligitur, qui loco moveri non potest, neque calcaribus subditis, neque flagellis adbibitis, adeoque itineri faciendo minus idoneus.

Ercisco. v. *hercisco*.

Erectus, de auditore attento, Brut. 54. † est etiam habitus hominis sibi confidentis. Or. I, 40. † Usurpatur quoque pro animo forti, ut de Sen. 20; Tusc. v, 14; Her. II, 19. Pro recto dicitur. Nat. D. II, 56.

*Ereptio**, Verr. IV, 5.

*Ereptor**, Dom. 30; Sext. 51; Quint. 8.

Ereptus, extortus, expressus. Verr. I, 30, quod pronuntiatum est, non per Neronem judicatum, sed per Dolabellam *ereptum* existimabatur. Nam Dolabella precibus effecerat, ut Nero invitus condemnaret Philodamum.

Ergastulum est carcer rusticus, in quo mancipia opus faciunt, pistrinum, etc. Cluent. 7, M. Aurius....fuit in *ergastulo* (quem locum illustrabit Sueton. in Aug. 32; Tib. 8, Cf. Salmas. ad Spartian. c. 18, t. i. p. 172). ad Div. XI, 10, et 13, *ergastula* solvere: quod est dimittere servos ex *ergastulis*, aut potius abducere, et milites facere.

Ergo, eleganter post longiorem parenthesin. ad Div. XV, 10, quum ita accidit....quum *ergo* ita accidit.

Erigere. Leg. I, 9, hominem *erexit* Deus. † recreare. Brut. 3, *erexit* se populus rom. Sext. 51, causa *erigere* oculos et vivere videtur. ad Att. VIII, 12, *erigere* remp. † resistere. ad Q. fr. I, I, ne te obrui negotii magnitudine sinas, sed contra *erigas*, atque resistas. † *erigere* se dicuntur auditores, quum attentiores fiunt, admirantur aliquid in oratione. Rosc. Am. 22. † Cœl. 12. nec quos aculeos habet severitas gravitasque vestra, quum eos accusator *erexerit* in rem, etc.

Eripere, de reo noxio, quum artibus ipsius aut amicorum eloquentia patroni, potentia advocatorum, largitione efficitur, ut absolvatur. Act. I in Verr. 8, *eripi* accusatori reum. Verr. I, 4. cui reus tam nocens, etc. impune *eripi* possit. ibid. II, 31, vi se *eripere* ex judicio. † absumere. ad Div. XVI, 21, multum mihi *eripitur* operæ in exscribendis hypomnematis. † Marcell. 10, arma ab aliis posita, ab aliis *erepta* sunt. Sic. et Verr. III, 48; in Vatin. 12. Dicitur pro adimere, Cat. I, 7; Att. IX, 4; Or. I, 40. † Liberare, Or. I, 52; Mur. 38.

*Erodere**, Plin. Hist. Nat. XXV, 5.

*Erogare**, pecuniam, h. e. expendere, Att. VIII, 5; Verr. III, 71; Flacc. 13; Verr. V, 19; Q. fr. I, I.

*Erogatio**, Att. IX, 6.

Errare. Orat. I, 48, oratio *errat*: dicitur de λογομαχοῦσι. vagari, Att. VIII, 9; Ar. Resp. 17; Nat. D. II, 20; de instabili sententia ponitur, Nat. D. II, I; Acad. II, 20. de numero oratorio solutiore, Or. 23. † Falsa opinione duci, Tusc. I, 17; Or. 13; Balb. 28; Fin. II, 22.

Erraticus, eleganter de vitibus aliisque plantis, quæ vario flexu serpunt. de Sen. 15, vitis serpens multiplici lapsu et *erratico*.

*Erratio**, Nat. D. II. 21.

*Erratum**, falsa opinio, Att. XIII, 44; ibid. VI, I. peccatum, ad Div. XVI, 21; Rull. II, 5.

Error, de longis itineribus, non tantum poetica vox, ut Æn. I, 755, «Erroresque tuos,» et ap. Ovidium sæpius, sed etiam Cic. nunc addenda, de Rep. II, 4, hic *error* ac dissipatio civium. † de eo, qui, quid agat, nescit. in Cæcil. 14, qui tibi æstus, qui *error*, quæ tenebræ erunt? † Att. XII, 43, ferendus tibi in hoc meus *error*. Antea vocaverat *ineptias*.

Erubesco. Leg. I, 14, o rem dignam, in qua non modo docti, sed etiam

agrestes *erubescant!* Add. Herr. II, 5; ad Div. v, 12; Leg. I, 19; Nat. D. I, 40; ibid. Leg. I, 14.

*Eructare**, senso proprio sumitur, Pis. 6; metaphorice, Cat. II, 10.

*Erudire**, Off. I, 44; Tusc. I, 26; de Am. 4; Or. I, 59; ad Div. II, 12.

*Erudite**, de Sen. I.

*Eruditio**, Off. I, 33; Or. II, I; Fin. I, 21.

Eruditus, etiam de philosophis dici, docebunt loci hi: Mureo. 30, 31, 36, ubi Zeno stoicus, et alii hujus generis philosophi sic appellantur. Or. I, 15, *eruditus* in philosophia. † Brut. 2, vox *erudita*, h. e. Græcis et Latinis literis et artibus formata. Paradox. v, 2, oculos *eruditos* habemus, h. e. qui judicare possunt, v. c. de picturis, etc.

Eruere, ut *elicere* dicitur, Or. II, 88: memoriam *eruere*, exercitatione, si est nulla naturalis. † invenire latentem et fugientem. ad Div. v, 10, illum *eruam*: de servo Ciceronis fugitivo. Eodem modo dicitur in constitutione Adriani ap. Reines. Inscr. p.505. Item pro *invenire* est in hoc? Att. x, 14, difficultatem pecuniarum, qua *erui* nusquam posset. Conf. XIII, 30 extr. †eripere voluntatem. Att. XII, 36, fanum fieri volo: neque hoc mihi *erui* potest.

Erumpere. ad Div. VIII, 14, sic illi amores et invidiosa obtrectatio ad bellum se *erumpit*. Et Liv. XXXVI, 7, ubi v. Gronov. Plura exempla v. ap. Drakenb. ad Sil. VII, 355. Att. XVI, 3, ne in me *erumpant* stomachum, i. e. effundant iram. Q. fr. I, 2, sermones iniquorum in suum potissimum nomen *erumpere*, h. e. invadere. Mur. 38, omnia in hos dies *erumpunt*, i. e. hoc potissimum tempore eveniunt mala. Catil. I, 3, *erumpunt* omnia, i. e. patefiunt.

Escendere, adscendere, conscendere, Tusc. v, 9; Off. III, 20, et aliis locis, quibus Gruterus et alii e mss. hanc vocem restituerunt, aliis auctoribus alii: ubique enim fere a librariis in *adscendere* aut *conscendere* mutatum est. v. Gronov. ad Liv. II, 28; VIII, 17; XI, 29; XLV, I, etc.

Essedarius, ad Div. VII, 6, genus militum Britannicorum, qui ex *essedis* pugnabant. vid. Cæs. B. G. IV, 24.

Essedum, genus Belgici, Britannici vehiculi (vid. *essedarius*), quo deinde usi etiam sunt Romani. Att. VI, I; Phil. II, 24. v. Scheff. de re Vehic. II, 23.

Et, sequente *que*, pro *et*..... ad Div. XI, 13.

Ethologus. Orat. II, 59, mimorum *ethologorum* est, si nimia est ista imitatio. Nam mimi quam possit fieri accuratissime exprimere et imitari mores aliorum solent risus excitandi causa. Dicuntur et aretalogi, biologi, etc. vid. Salmas. ad Vopisc. Aurelian. 42, t. II, p. 530, ubi ad Suetonium se de iis acturum promisit, quod nondum dixisset aliquis de iis quidquam.

Etiam, in correctione; Planc. 26, *etiam* mehercule.

Evadere. Div. II, 71, eadem aliis aliter *evadunt*, de somniis. ibid. somnium verum *evasit*.

Evanescere, de vino est, vim suam perdere. Div. II, 57, vinum *evanescit*. Tusc. v, 30, sententia eorum *evanuit*, h. e. nullum amplius sectatorem habet.

Evellere. Dom. 13, radicitus *evellere* omnes actiones tuas, h. e. irritas facere.

**Evenire*, cum *in*; ad Div. II, 10, ne idem *eveniat* in meas literas. Att. VII, 2, bene *eveniat*, dicit Carneades: spurce. Scilicet, ἀγαθῇ τύχῃ παιδοποιεῖν. Inv. I, 10, solet usu *evenire*; ubi v. Oudend.

Eventus, de re, quæ est in facto; quum fit id, quod fieri poterat. Rab. perd. 5, non solum *eventus*, sed etiam conditio....**Eventum*, I, de Rep. III, 6.

Everriculum, proprie est instrumentum everrendi, ut rete, quo pisces everruntur, v. c. apud Varr. R. R. III, 17, 7; deinde tropice, id, quo quid penitus tollitur. Nat. D. III, 30, *everriculum* malitiarum omnium, judicium de

dolo malo. Verr. iv, 24, quod unquam hujusmodi *everriculum* in illa provincia fuit?

Eversio. Fin. v, 10, quæ vitæ sunt *eversio*.

Eversus. ad Div. v, 21, fortuna funditus *eversa*.

Evertere. Catil. 1, 7, quæstiones *evertere*, i. e. perfringere, vi se eripere quæstioni.

Evictus. Verr. 1, 1, qui tam nefariis criminibus, tam multis testibus *evictus*, ora judicum adspicere auderet. Grævius sic interpretatur: *evictus* est, qui pudore aut ratione incitatur ad aliquid agendum, atque exemplis confirmat ita dici *evictus*. Sed hæc vis est ab hoc loco aliena. Num enim criminibus et testibus quis incitari potest, ut audeat adspicere judices? Absterreant hæc eum potius necesse est. *Evictus* est pro *convictus*, *plane victus*. Nam *evictus* hanc vim habet, atque adeo plus est, quam *victus*, ut docuit Broukhus. ad Propert. iv, 7, 2.

Evigilare, excogitare vigilando. Att. ix, 12, consilia *evigilata* cogitationibus. † Alio sensu, de Rep. iii, 21, *evigilatum* est, verbum e re castrensi: nobis jam vigilia peracta est, i. e. satis cura, consilio, vigiliis laboratum est, neque amplius vigilandum; ut de Orat. ii, 86, aliquandoque *evolutum* illis integumentis dissimulationis tuæ. Et multa alia.

* *Eviscerutus*, cujus viscera discerpuntur, eximuntur. Tuscul. ii, 9, *evisceratum* corpus. Conf. 1, 44.

Evitare. Tuscul. 1, 35, hæc omnia vidi inflammari, Priamo vi vitam *evitari*; h. e. eripi. E poeta vetere. v. Buher. ad h. l.

*Evitare**, se subducere, Fin. v, 7.

Evocare, dicitur ita, ut elicere. Or. ii, 8, memoriam *evocare*. Att. x, 8, ne meam ipse συμπάθειαν jam *evocem*. † *evocare* dicitur aliquem magistratus provincialis, senatus, quum eum jubet aliunde ad se venire. Verr. 1, 10, 33; Att. ii, 24; v, 21, etc.

Evocatus, commotus. Dejot. 14, *evocata* oratione misericordia. Fin. ii, 31, probitas mercedibus *evocata*. † peregrinus jussus adesse. Dejot. 5, venit *evocatus*, ut is, qui senatui parere didicisset. † *evocati* sunt milites, qui stipendia legitima fecere, sed precibus, promissis commoti castra alicujus sequuntur. ad Div. iii, 6, præfectus *evocatorum*.

Evolare. Or. 1, 35, *evolavit* oratio: h. e. celeriter præteriit, ut vix, quæ dicta sint, percipi potuerint. ibid. ii, 78, totum repente *evolare*: h. e. omnes suas vires celeriter ostendere. Verr. 1, 5, *evolare* ex severitate: h. e. absolvi quamvis noxium. Sic Prov. Cons. 6, pœnam *evolarunt*. † Att. ix, 10, profecto *evolare* cupio. ib. x, 10, caute hinc, istis invitissimis, *evolabo*; i. e. celerrime abire. † de honoribus. Or. ii, 52, illos dolent *evolasse*: opp. *relictos esse*. Sic est, altius *evolare*, ad Div. 1, 7.

Evolvere, explicare, exponere. Or. iii, 55, sol jam præcipitans me quoque hæc præcipitem pæne *evolvere* coegit. v. Heins. et Drak. ad Sil. vii, 435, Off. iii, 19, si quis voluerit animi sui complicatam notionem *evolvere*: h. e. efficere, ut ea distincta et perspicua fiat. Cf. Att. ix, 10. Topic. 2, definitio, quæ quasi involutum *evolvit* id, de quo quæritur. † reperire. Cœl. 23, cujus criminis ego neque principium invenire, neque *evolvere* exitum possum.

*Evolutio**, de lectione dicitur, Fin. 1, 7.

Evolutus. Or. ii, 86, *evolutus* integumentis dissimulationis. v. supra *evigilare*.

*Evomere**, sensu proprio, Nat. D. ii, 49; ejicere, Cat. ii, 1; reddere, Pis. 37. De oratione maledicentiæ plena dicitur, Mil. 29; Phil. v, 7; de Am. 23.

Euripus. Leg. ii, 1, ductus aquarum, quos isti *euripos* vocant. De *euripis* lege Salmas. ad Solin. f. 638 sq. ubi etiam de *euripis* maritimis et Circensibus agitur.

*Evulsio**, Nat. D. iii, 32.

*Evulsus**, Att. v, 4.

Ex, post. Mur. I, 7, *ex* prætura triumphasset. † Cæc. 30, *ex* loco, quomodo differat *a* loco. † ad Div. x, 4, literæ, quas *ex* sermone Furnii te scripsisse animadverto. † ibid. VII, 28, *ex* meis literis te animum meum desiderare. Add. Att. I, 19; Quint. 5; Rull. II, 21; Off. I, 22; ibid, 44; Or. I, 22; de Div. I, 44; Verr. IV, 33, et multa alia loca ubi verbum illud occurrit.

Exactio, ad Div. III, 8, in *exactionem* capitum atque ostiorum inducuntur sumtus minime necessarii.

*Exactus**, expletus, Verr. I, 18; Tusc. I, 39. Expulsus, Or. I, 9. Exacta pecunia, Nat. D. III, 34.

Exacuere, impellere. Att. XII, 36, cohortari et *exacuere*.

Exædificare, de oratoribus est, latius disserere. Or. I, 35, *exædificare* opus. Verr. v, 19; Leg. II, 17; Acad. II, 40; Or. I, 35.

*Exædificatio**, Or. II, 15.

*Exæquare**, Verr. II, 50; Her. IV, 20.

Exaggerare, augere. Off. I, 26, rem familiarem non omni ratione *exaggerantes*. Cæcin. 7, quum sextulam suam nimis *exaggeraret*; h. e. nimium pro sextula sua postularet, nimis magnam diceret.

Exaggeratio. Tusc. II, 26, *exaggeratio* quædam altissima animi.

Exaggeratus, altus, amplus. Orat. 17, 57, *exaggerata* oratio.

Exagitare, commovere, augere. Att. III, 7, ne et meum mœrorem *exagitem*, et te in eumdem luctum vocem.

* *Exagitatus*, agitatus Sull. 21, quum jam multos annos esset *exagitata* dissensio. † lacessitus. Or. 3, *exagitatus* est orator Platonis et aliorum philosophorum disputationibus, et adjutus, quo in loco plura videbis.

*Exalbescere**, Or. I, 26; Acad. II, 15.

*Examen**, de Div. I, 33; Off. I, 44; de Sen. 14; Ar. Resp. 12.

Examinare. Or. II, 38, populari trutina *examinare*.

Exanclare, idem quod *exantlare*. Tusc. I, 49, quum *exanclavisset* omnes labores. Cf. II, 8; Div. II, 3; Acad. II, 34. Davisius pro *exanclare* semper reponendum censet *exantlare*, ubi pro exhaurire, aut tolerare dicatur. v. ad Tusc. I, 49. Eadem est Lambini sententia ad Acad. II, 38; qui tamen probat *exanclare* pro ministrare; ubi et Davisius reliquit in contextu, *exanclatum*, quum in ceteris locis mutaverit. Quintil. Instit. I, 6, hoc verbum ponit in nimis antiquis, neque facile usurpandis. Est autem a vetere *ancla*, quod fuit vas, quo aqua hauriebatur; ut adeo idem sit *exantlare* et *exanclare*. v. Salmas. ad Vopisc. Bonos. c. ult. t. II, pag. 774; Burm. ad Quintil. l. c.

Exarare, proprie est, arando eruere. Div. II, 23, *exaratum* esse, deum dicam an hominem? Leg. II, 23, sepulcra *exarata* sunt. Unde deinde *exarari* dicitur, quod agro colendo quæstus in frugibus capimus. Verr. v, 38, tantum labore suo frumenti *exarabant*. † de scribentibus quum dicitur, extemporalem scriptionem et subitam significat. Att. XIV, 22, statim hoc nescio quid *exaravi*. ibid. XVI, 6, statim novum procemium *exaravi*, etc. Cf. ad. Div. XII, 20; IX, 26, etc.

Exardesco, absumor, pereo. Ar. Resp. 21, excepi flammam (sc. quæ injiciebatur patriæ), et solus *exarsi* pro patria. † Tusc. v, 29, ingenium ejus *exarsit* contra stoicam disciplinam. Rabir. Post. 6, ad periculum innocentium tempus *exarserat*. de Am. 21, intolerabilis injuria *exarsit*, sc. in nos. Phil. IV, 6, longo tempore ad spem libertatis *exarsimus*.

Exaresco. Tusc. III, 31, opinio vetustate *exaruit*, i. e. evanuit.

Exaudio pro *audio*, de fama. Catil. IV, 7. Sul. 12, Att. XIII, 46; Att. I, 11.

*Excæcare**, Acad. II, 23.

*Excandescentia**, Tusc. IV, 9.

*Excandescere**, Tusc. IV, 9.

*Excarnificare**, Nat. D. III, 34.

*Excavare**, Verr. IV, 27.

*Excedere**, exire, Cat. II, 1; Phil.

viii, 8; de Div. i, 25; Or. ii, 80; Off. i, 43; Tusc. i, 13; de Univ. 5.

Excellens, de Div. ii, 63; Inv. i, 1; Acad. i, 1.

Excellenter, Off. i, 18.

Excellentia, præstantia. Off. i, 28, magna cum *excellentia* animantium reliquarum. † virtus quælibet vel ingenii vel animi insignis. Tusc. iv, 1, incredibilis cursus ad omnem *excellentiam* factus est.

Excello. Flacc. 6, auctoritas ejus *excellit* in ista provincia : major est in ista provincia, vel maxima, in Pis. 38, quæ *excellunt*, i. e. præcipua sunt, etiam in partem deteriorem. * Dixerat quoque Cic. *excelleo*, ut patet e fragm. epist. ap. Priscian. elabora, ut *excelleas*.

Excelsitas, Off. iii, v.

Excelsus, altus, Att. iv, 15; Verr. iv, 34; Nat. D. i, 36; Att. vi, 1; sublimis Off. i, 23; Or. 34. Opt. Gen. or. 4.

Exceptare, Parad. v, 2.

Exceptio prætoria. Inv. ii, 19. v. *prætorius*. Cf. Heren. i, 12; Rull. ii, 4.

Excerpere, eximere. Or. ii, 11, *excerpere* de numero, Off. iii, 2.

Excessus, de Rep. ii, 30, εὐφημισμὸς de Romulo : post obitum, vel potius *excessum* Romuli. item, ii, 12.

Excetra, hydra Tusc. ii, 9, hæc dextra Lernam, mactata *excetra*, placavit. Habet etiam Livius, xxxix, 11.

Excidere, antepenultima longa, ad Div. vii, 20; Off. ii, 3; Dom. 23; Or. iii, 2; Prov. Cons. 18.

Excidere. Or. i, 21, *excidit* libellus. ibid. 2, quæ incboata ac rudia *exciderunt*. ad Att. iii, 12, oratio *excidit* : h. e. præter voluntatem nostram in vulgus exiit.

Excipere, pro *accipere*. Att. i, 14, laudem *ecipere*. v. Burm. ad Quintil. Decl. 333. ad Att. iii, 23, quum nuntios *exceperø*. Non dissimile est illud ad Div. i, 9, illustri gratia aliquid *excipere*. † Or. ii, 8, *excipere* voluntates hominum, est, adducere, quorsum velis : sumtum e re venatoria. Accipere, ad Div. x, 23; Cat. iii, 4; Verr. v, 45; Or. ii, 8. De fame et rumoribus, de Div. ii, 23; Or. 58; Dejot. 9; Or. ii, 35; Planc. 23. Sustinere, Rab. Post. 15; Ar. Resp. 21; Dom. 24; Inv. i, 21.

Excisio, Dom. 58; Ar. Resp. 2.

Excitare, testem in judicium ad dicendum testimonium vocare. Rabir. Post. 12, in judicio Gabinii tertio quoque verbo *excitabantur* : negabant Gabinio pecuniam datam. Hinc etiam de aliis, quos testimonii, aut exempli causa adducimus. Tusc. v. 23, *excitabo* homunculum a pulvere et radio. † dicitur etiam de ædificiis. Sext. 2, quibus initiis et fundamentis hæ laudes *excitatæ* sint. † Or. ii, 21, facilius quam si nihil valet materies, nova sarmenta cultura *excitantur*.

Excitatus. Or. ii, 41, bis locis in mente et cogitatione defixis, et in omni re ad dicendum posita *excitatis* : h. e. in memoriam revocatis et ad usum. † Rabir. Post. 15, magnis præmiis *excitata*. † ad Div. ii, 16, fortuna *excitata* : opponitur jacenti.

Exclamare, Tusc. ii, 24, Phil. ii, 12.

Exclamatio, acutus vocis sonus, Her. iii, 12. Figura rhetoricees, Her. iv, 15; Or. iii, 54; Or. 39.

Excludere, rejicere. Ar. R. 21, quod frater Metellus Pompeio sententiam dicenti *excluserat*... quod affinis et sodalis *excluserat*, etc. † prohibere, arcere. Att. xii, 40, id nisi fit, *excludemur*. Add. in eodem sensu, Phil. v, 11; ad Div. xii, 13; Or. i, 12; Cluent 11; Att. ix, 3; Q. Fr. i, 20; Inv. ii, 19; Or. i, 37; Cœl. 17.

Excogitare, Att. ix, 4; Verr. iv, 65; Cat. ii, 4; Or. i, 25.

Excogitatio, Tusc. i, 25; Or. ii, 27.

Excogitatus, Or. 67; Hortens. Fragm.

Excolere, vitam, Œcon. 1. Animum Arch. 6; Hortens. Fragm. Or. 9; Parad. 1.

Excors, imbecillus, timidus, Nat. D. ii, 2; ibid. ii, 16.

*Excruciare**, dicitur de corpore, Verr. I, 17; Manil. 5; et de animo, ad Div. XIV, 3; Fin. I, 16.

*Excubare**, de Div. I, 50. Excubare animo, Tusc. IV, 17; ad Div. X, 18.

*Excubiæ**, Marcel. 10; Phil. VII, 8.

Excudere, elaborare. Att. XV, 27; tibi de gloria *excudam* aliquid Ἡρακλείδειον.

Excurrere. Or. 51, orationem non claudicare, nec insistere, sed cum sententia pariter *excurrere*: dicitur de oratione vincta et numerosa, quum, verbi causa, enuntiationes plures ita sibi implicantur, et inter *subjectum* et *prædicatum* primarium mediæ interjiciuntur, ut in illo incipiat, in hoc desinat periodus. † de profectibus. Brut. 78, ut evolare, non *excurrere* videretur.

Excursio, de oratore, quum paullulum de loco, in quo constitit, procedit. Or. 18, *excursio* moderata eaque rara.

*Excursor**, Verr. II, 8.

Excusare morbum. Phil. IX, 4, i. e. morbo niti ad *excusandum*. Add. Q. fr. II, 2; Att. IX, 15; ibid. XII, 13; Lig. 7; Verr. I, 40.

*Excusatio**, Att. VIII, 16; de Am. 11; Or. II, 68; Nat. D. III, 90; Cæcin. 30; Pis. 15; Or. 69; Sull. 16; Phil. V, 2.

Excutere, videre, si quis quid absconditum secum habeat, quod fere fit *excutienda* toga: scrutari ad Div. X, 31, tabellarii ubique *excutiuntur*. Ros. Am. 34, *excutio* te, si quid ferri habuisti. Cf. Agr. II, 11, 23. Hinc ducitur illud: Off. III, 20, explica et *excute* intelligentiam tuam, ut videas, quæ sit in ea species, et forma, et notio viri boni. ad Q. fr. I, 1, neque sane placet, scrutari te omnes sordes, *excutere* unumquemque. † eripere, auferre. Tuscul. I, 46, *excutere* opinionem radicitus. Ar. R. 18, *excussus* et exhaustus, sc. pecunia. Sull. 16, noli aculeos orationis meæ, qui reconditi sunt, *excussos* arbitrari. Cf. Cœl. 28. † Projicere, Nat. D. II, 37.

*Exedere**, consumere, de Div. I, 16. animum exedere, Fin. I, 18.

Exedra, locus, in porticibus, villarum in primis, pluribus instructus sedibus, ut ibi considere, disputandi causa, aut dormiri a meridie possit. Or. III, 5; Fin. V, 2. v. Gothofred. ad Cod. Theod. l. ult. de operibus publ. ubi multa de *Exedris*, sed falsa multa veris mixta; quæ h. l. excutere non possumus.

Exedrium, idem. ad Div. VII, 23.

Exemplar, quod imitandum proponitur, de Univ. 2; Mur. 31; ad Div. X, 31; de homine alteri simillimo occurrit, de Am. 7.

Exemplum. Verr. II, 42, facere, *exemplo*: h. e. non primum, sed post alios. † exemplar, ἀρχέτυπον. Offic. III, 17, ducta sunt ex optimis naturæ et veritatis *exemplis*. Mannt. Lamb. Pearcius, prætulerunt *principiis*: quod *exempla* naturæ nec intelligi, nec dici possent. Intelligi possunt; suntque exemplaria vera ab ipsa natura suppeditata. Dici etiam h. l. debuerunt, quia referuntur ad imagines et effigies, quæ non a principiis, sed ab *exemplis* ducuntur. Inv. II, 1, ut in mutum simulacrum veritas ab animali *exemplo* transferatur. † Hinc *exemplum* dicitur alicujus rei πρωτότυπον, formula, qua res primum concepta est. Att. IX, 6, Capua literæ sunt allatæ, hoc *exemplo*. XIII, 30, epistola altera eodem *exemplo*: eadem formula, iisdem verbis. Hanc significationem pluribus illustrat Menkenius, Obs. Lat. L. † Post dicitur de ἀντιγράφῳ ad Div. VI, 8, earum literarum *exemplum* infra scriptum est. In quo loco ἀρχέτυπον esse non potest. v. plura in Gesneri Thesauro L. L. Ceterum fatendum est, etsi in hoc et similibus locis *exemplum* bene vertitur *copie*, tamen proprie esse formulam.

Exemtus. v. *eximere*.

Exercere. Arch., 11, tantis se in laboribus *exerceret*. Sic et Tusc. V, 1, exercere corpus, de Sen. 9; Or. II, 71; Tusc. II, 17. Animum, Att. IX, 3; Brut. 71; Or. I, 34; de Sen. 7. Exercere artes, Cluent. 63; Manil. 6; Judicia, Verr. I, 60; Arch. 2; Fin. II, 16. Di-

citur etiam pro vexare, Att. xiv, 22; ad Div. xii, 4.

*Exercitatio**, de corpore, Off. i, 36; Nat. D. ii, 10; ibid. i, 36; de Sen. ii; Cœl. 5. de animo, de Sen. ii, Off. i, 34; de Sen. 3. de artibus, Or. i, 57; Brut. 97; Or. i, 20; ibid, 60; de Div. ii, 45; Or. iii, 49. de vitiis, Cat. ii, 5; Dom. i; Œcon. i.

Exercitatus. Or. iii, 21, *exercitata* oratio; Off. ii, 15; Font. 14; Quint. 31.

Exercitus (adject.), vexatus. Att. i, 11, scito nihil tam *exercitum* fuisse Romæ, quam candidatos, omnibus iniquitatibus. Tusc. ii, 16, miles vetus *exercitus*. v. Gronov. Observ. iv, 1; Burm. ad Suet. Tib. 6.

*Exercitus**, militum copia, Prov. Cons. 2; Cat. ii, 3.

*Exesus**, Tusc. v, 23.

*Exhalare**, Phil ii, 12; ibid. 17.

*Exhalatio**, Tusc. i, 19.

Exhaurire, auferre, eximere. ad Div. v, 16, *exhauriri* tibi iste dolor potest. Att. ii, 21, amor *exhauriri* nulla potest injuria. Sext. 21, eadem sibi manu vitam *exhausisse*. ibid. 37, una plaga si accessisset, reliquum spiritum *exhausisset*. ad Div. ix, 14; quam aliquam partem *exhauserim* de tuis laudibus. † Q. fr. i, 2, *exhaustus* est sermo hominum, i. e. desiit, conquievit. † perficere. Att. v, i, 13, *exhaurire* mandata. † Agr. ii, 26, urbanam plebem nimium in rep. posse; *exhauriendam* esse, sc. tanquam sentinam aliquam.

*Exheredare**, Cluent. 48; Her. iv, 24.

*Exheres**, Or. i, 38.

Exhibere, est producere aut testem in judicium, ad populumve, aut servum in quæstionem, etc. verbo, præstare præsentem aliquem, quum opus est. Flacc. 15, fratres *exhibe*; non denuntiavi. Verr. v, 7, servum statim *exhibere* jubet. Att. v, 18, sed jam *exhibeo* pupillum, non defendo; sunt enim lenta et inania negotia: intell. creditoribus, ut ipsi exigant ab eo pecuniam. † Phil. vi, 3, horam *exhibere* nullam in tali eive liberando sine scelere non possumus: h. e. omne tempus in tali eive liberando consumere debemus. Omnès (suas) horas in re aliqua *exhibere*, quin Latine dici possit, non dubitandum puto. *Eximere horam* quod Ferrario, Grævio ad h. l. Budæo ad Pand. p. m. 83, et Menkenio, Obs. L. L. placebat, eleganter dici scio, et sæpe est apud Ciceronem, ut mirandum esset, si librarii hic mutassent, aliis locis reliquissent. Mihi autem h. l. non placet ita legi, primo quia vulgatum idoneum sensum habet, ut dixi, deinde quia *nullam non possumus*, non est aptum τῷ eximere diem, legendumque esset *ullam non possumus*, quod Oliveto placet, vel *non* delendum, ut placet P. Manutio. Vide notas ad h. l.

*Exhilarare**, ad Div. ix, 26.

*Exhorrescere**, ad Div. x, 8; Fin. i, 13; Or. iii, 14.

*Exhortatio**, ad Div. x, 7.

Exigo, in re pecuniaria est creditorum, et quibuscumque pecunia debetur. Flacc. 34, *exigendi* causa legationem liberam sumere. Fin. ii, 22, ex rebus voluptatem, quasi mercedem *exigit*. † *exigere* dicuntur etiam, qui curatores alicujus rei sunt, quum aut jubent fieri aliquid, aut, factum a redemptoribus, iisve, qui debebant, perspiciunt probandi causa, aut reprehendendi. Verr. i, 59, *exegisti* viam thensarum et pompæ. ibid. 40, 50, *exigere* sarta tecta. Inde hoc ducitur, Verr. iii, 46, *exigere* diligentiæ pensum. † agere. ad Div. x, 24, de his rebus, ut *exigeret* cum eo, Furnio mandavi.

Exigue. Att. xi, 16, epistola *exigue* scripta: h. e. quæ parum spei affert. de Amic. 16, nimis *exigue* ac tenuiter ad calculos revocare amicitiam: ut par sit ratio, acceptorum et expensorum. † breviter. Or. iii, 36, celeriter *exigue*que dicere.

*Exiguitas**, ad Div. viii, 10; Fin. iv, 12.

*Exiguus**, de Div. ii, 16; Parad. vi, 3; Or. iii, 19.

Exilis, jejunus, nimis tenuis, de oratione. Or. I, 18, spinosa et *exilis* oratio. ibid. II, 38, genus sermonis affert non liquidum, sed *exile*, etc. ibid. 77, nullum exordium mihi occurrit, nisi aut *exile*, etc. † de animalibus est macer, tenuis. Div. II, 13, jecur *exile*.

Exilitas, nimia tenuitas in dicendo, opponitur ubertati in dicendo et copiæ, Or. I, II.

Exiliter, ita dicitur de oratione, ut exilis. Or. I, II, *exiliter* disputare. Brut. 84, si *exiliter* dicere, est Atticorum. † de pronuntiatione. Or. III, 11, exanimata *exiliter* exire verba: h. e. sine vi, ut vix intelligi possint.

Eximere, diem *eximere*, est impedire, ne quis quid eo die agere possit: quasi *tollere diem*, ut est de Legg. III, 18, et eripere alicui. Q. fr. II, I, diem dicendo *eximere*: id fiebat in senatu, quum in sententia dicenda data opera, multum temporis consumebant, et aliena quoque dicebant, ut sol occideret ante, quam SCtum fieri posset: quod SCtum fieri non poterat post solis occasum. ibid. II. 6, si sibi cum populo agendi dies essent *exemti*. ibid. dies comitiales *eximere*. In judiciis quoque dies dicendo *eximitur*, pro Tull. I, fragm. nov. † Verr. IV, 19, *eximere* de reis.

*Eximius**, Off. I. 20; Fin. I, 13; ad Div. VI, 5.

*Exinanire**, Verr. II, 50; ibid. V, 40; Cæcil. 4; Rull. II, 27.

Exire, de libris absolutis. ad Att. XIII, 13, libri *exierunt*, sc. de manibus, i. e. confecti sunt et absoluti. Brut. 76; Verr. II, 25; Att. I, 16; Tusc. III, 5; de Am. 4; Off. I, 17; Or. II, 55.

Existere. vid. *exsistere*.

Existimare, judicare, et quidem in deteriorem partem, reprehendere: Agr. II, 12, tantummodo, si quis ea potestate temere est usus, *existimamus*. † Act. I, in Verr. c. 5, in hostium numero *existimari*. Putare, judicium de re aliqua ferre, ad Div. I. 5; Act. I, in Verr. 5; Or, III, 24; Att. VII, 13; Or. II, 31; Leg, I, 2; Cæl. I; Tusc. V. I; Brut. 68.

Existimatio, judicium. Rosc. Am. 19, extr. ita tamen te quæstus cupidum esse oportebat, ut horum *existimationem* (iut. judicum), et legem Remmiam putares aliquid valere oportere. Cluent. 29, opponitur potestas *existimationi*. v. Gron. ad Liv. IV, 41; XXXIV, 2. Paullo minus tamen quam judicium est, pro Cœlio, c. 2; ubi vide.

Existimator, judex. Brut. 93, *existimator* doctus et intelligens. Cf. c, 35. Orat. 31, *existimator* alicujus artificii, non magister, etc.

*Exitiabilis**, Att. X, 4.

*Exitialis**, Verr. V, 6.

*Exitiosus**, Catil. IV, 3.

*Exitium**, Cat. IV, 5.

Exitus, in fabulis est ultima pars, in qua omnes nodi, quos vocant artis magistri, solvuntur, et res ad finem aliquem insperatum et inexspectatum perducitur, quam *catastrophen* vocant. v. Jul. Scalig. Poet. I, 9. Id fieri quum non potest, fabula *exitum* non habere dicitur. Nat. D. I, 20, ut tragici poetæ, quum explicare argumenti *exitum* non potestis, confugitis ad deum. Cæl. 27, est ergo mimi *exitus*, non fabulæ, v. *clausula*. † Hinc formulæ plures de malo aut difficultate insuperabili et inexplicabili, et contra. Dom. 47, nullum fortunis communibus *exitum* reperietis. Verr. III, 82, *exitum* et rationem defensionis invenire. Div. II, 24, responsa nullum *exitum* habuere; i. e. nil accidit ex responso. Or. 43, nec recte disseri, nec unquam ad *exitum* perveniri potest, sc. disputationis. Nat. D. I, 37, male instituta ratio *exitum* reperire non potest. Att. XI, 15, habet aliorum omnium ratio *exitum*. ibid. IX, 5, quid? illa, DIC, M. TULLI, quem habebunt *exitum*? ib. X, 14. Cf. XIV, I, *exitum* consilii invenire, etc. Inv. II, 40, lex *exitum* nullum habet, i. e. fieri non potest, quod est in lege. Verr. V. 6, perditæ civitates hos solent *exitus* habere: h. e. his rebus perire solent; hæc in civitatibus perdi-

tis solent fieri, quo funditus pereant. † occasio de via decedendi, elabendi, etc. Or. II, 77, *exitus* dare ad degressionem. Fin. V. 22, quum autem etiam *exitus* datur conturbatu errantique regi, etc. ad Q. fr. III, 4, promissorum *exitus*.

*Exlex**, Cluent. 34.

*Exoletus**, Mil. 21.

*Exoptare**, ad Div. IV, 6; Pis. 40; ad Div. II, 7.

*Exoptatus**, Rosc. Am. 7; Att. VI, 15. Att. IV, 1.

*Exorabilis**, Att. I, 2; Q. Fr. I, 1.

Exorare, valde orare. Tusc. V, 21, *exoravit* tyrannum, ut sibi abire liceret. Or, I, 30. Rosc. c. 16; de Sen. 12.

Exordiri *, incipere, de Div. II, 49; Or. II, 38; Cœl. 15; Or. I, I.

*Exordium**. O. I, 27; Or. II, 77.

Exorior, respiro, emergo. Att. VII, 26, nunc paullum *exorior*, et maxime his literis, quæ Roma afferuntur. de Div. II, 44; Sull. 27; ad Div. I, 5; Cluent. 5; Tusc. V, 10; Off. III, 12; Opt. Gen. Or. 5.

Exorno. Tusc. II, 14, quid *exornamus* philosophiam? i. e. colimus, ei operam damus. † suborno. ad Herenn. IV, 15, utrumne aliquem *exornari* oportuit, qui ista prohiberet?

*Exornator**, Or. II, 12.

*Exorsus**, exordium. Manil. 2.

*Exortus**, Her. III, 22.

Exostra, Prov. Consul. 6, machina in scena, qua circumacta, quæ post siparium geruntur, a spectatoribus cerni possunt. Gruterus laudat Turneb. Adv. XX, 5. Cf. Scalig. Poet. I, 12, p. 88, etc.

Expallescere. Her. II, 5.

Expectorare. Tusc. IV, 8, e vetere poeta : pavor omnem sapientiam mihi *expectorat*, e pectore expellit.

Expedire, in re pecuniaria est, solvere debitum. Att. XVI, 6, nomina sua *expedire*. ibid. XII, 29, si *expediatur* illud Faberianum, sc. nomen, si Faberius pecuniam solvat. † periculo liberare, in tuto collocare. Mil. 4, omnis honesta ratio esset salutis *expediendæ* : h. e. defendendæ et in tuto collocandæ. Pison. 30, exercitum eadem, quæ impedierat, fortuna *expedivit*. Sic Virgil. Æn. II, 633, flammam inter et hostes *expedior*.

*Expedit**, utile est, ad Div. V, 19; Off. III, 19.

Expedite. Brut. 67; Inv. II, 23.

*Expeditio**, explicatio; Her. IV, 54. iter ad bellum, de Div. I, 33.

Expeditus, in re pecuniaria est, certus. Att. XIII, 29, *expeditum* nomen. ad Div. I, 3, in provincia tua multa habet et *expedita* negotia. † Att. XI, I, fidem *expeditam* relinquere : quod fit solvendis debitis aut promissis ad diem. † paratus, ad Div. XI, 24, pecunia *expeditissima* quæ erat, tibi decreta est. † ibid. X, 25, video antem, Planco consule, etsi etiam sine eo rationes *expeditas* haberes, tamen splendidiorem petitionem tuam.

*Expellere**, Mil. 37; Rull. II, 31.

*Expendere**, diligenter æstimare. Red. in Sen. 6; Or. 15; Rab. Post. 16; Verr. V, 9; Tusc. II, 10.

Expensus, Rosc. C. I, *expensam* alicui pecuniam ferre, h. e. scribere in tabulis *expensorum*, pecuniam alicui datam. ad Div. VIII, 4, *expensam* tulit legionem Cæsari Pompeius, h. e. dedit. Quasi etiam hujusmodi res datæ et acceptæ in tabulis acceptorum et *expensorum* scriberentur. Cf. Verr. I, 57.

*Expergefacere**, excitare, Verr. V, 15; Her. IV, 34.

*Expergisci**, somno excitari, Att. II, 23; Acad. II, 16, metaphorice sumitur, Rosc. Am. 49.

*Experiens**, Verr. III, 21; ibid. IV, 17.

Experientia. Rab. Post. 16, *experientia* patrimonii amplificandi : quæ est in eo, qunm quis periculum facit augendæ rei familiaris.

*Experimentum**, Tusc. III, 30.

Experiri, sæpe dicitur in controversiis juris forensibus. Rosc. Com. 9, *experiri* judicio. Quint. II, *experiri* summo jure. ibid. 16, *experiundi* potestas non est. Cæc. 12, *experiundi* ju-

ris gratia. Cf. e. 7. Cœl. 8, *experiri* de injuriis.

*Expers**, Fin. II, 12; de Div. II, 38; Or. II, 1; ad Div. IV, 14; Or. 6; de Am. 23; Verr. II, 78.

*Expertus**, Or. II, 17; Balb. 6.

Expetere pro petere, de nisu adversus aliquid. Nat. D. II, 45, medium locum terræ *expetens*, nitens versus medium. Dejot. 11, vitam *expetere* alicujus, i. e. eripere velle.

Expiare. Pis. 35, tua scelera dii in nostros milites *expiarunt*. † Prov. Cons. 1, *expiare* suas cupiditates; satisfacere cupiditatibus suis. † *expiare* dicitur de portentis, quum sacrificiis aut alia ratione eventum evertere studemus. Div. II, 63, quæ dii significent, quemadmodum ea procurentur atque *expientur*. † de hominibus. Pis. 7, manes mortuorum *expiare*.

*Expiatio**, Leg. 1, 14; Ar. Resp. 10.

*Expilare**, Nat. D. III, 34; Cluent. 64; Manil. 19; Verr. IV, 27.

*Expilatio**, Off. III, 8.

*Expilator**, Q. Fr. 1, 1.

Expingere, pictura exprimere. Tusc. v, 39, qui motus hominum, qui ferarum non ita ab Homero *expictus* est, etc.

*Expiscari**, Pis. 28; ad Div. IX, 19.

*Explanare**, Or. II, 19; Brut. 41; Off. 1, 27; Or. II, 69.

Explanatio, interpretatio. Ar. R. 9, *explanationes* portentorum. ibid. 7, religionis *explanatio*, pro *expiatio*, quod Grævius malit; sed id jam in mentem venerat Sigon. ad Liv. XXV, 12. Hunc certe sensum ibi *explanatio* habet, si est a Cicerone: quod huic verbo vix convenit.

*Explanator**, de Div. 1, 51; ibid. II, 6.

Explanatus. Acad. 1, 5, *explanata* vocum expressio. De pronuntiatione verbi dicitur, quum ejusmodi est, ut omnes syllabæ et literæ facile intelligantur. Sic. Plin. Pan. 74, de jurante: expressit *explanavit* que verba.

Explere, satiare. Sull. 32, *expletum* esse miseriis alicujus. † Or. 13, 30, sententias *explere*, est, justæ mensuræ periodo complecti.

*Expletio**, absolutio, Fin. V, 14.

Expletus, perfectus. Fin. II, 15, *expleta* forma honestatis. ibid. III, 9, *expletum* omnibus suis partibus. Verr. V, 42. satiatus, Fin. V, 15; Nat. D. II, 13; Off. II, 5.

*Explicare**, conficere. Att. XIII, 23, *explicare* mandata. ibid. VIII, 3, *explicare* rem. ibid. XII, 29, de hortis, quæso, *explica*. Cf. V, 12. † quid faciendum statuendumve sit, docere aut invenire. Att. VIII, 11, cogitando nihil *explicatur*. ibid. XIII, 18, plane hoc mihi *explices* velim, h. e. mihi sententiam dicas. ibid. XVI, 8, hoc *explica*, i. e. quid faciendum sit, doce. ad Div. VII, 3, quo tempore me vidisti ita conturbatum, ut non *explicarem*, quid esset optimum factu. † ad Div. IX, 25, totam Κύρου παιδείαν, quam contriveram legendo, in hoc imperio *explicavi*, h. e. in usum converti, adhibui. † exitum reperire. ad Div. XIV, 12, metuo, ne id consilii ceperimus, quod *explicare* non facile possimus. † in re pecuniaria dicitur, ut *expedire*, de quo ante. Att. XIII, 29, Faberius nobis nomen illud *explicat*, i. e. solvit debitum. Cf. ibid. V, 1, 4, 5. † dissolvere. Div. II, 17, quas captiones nunquam *explicetis*. † exsolvere. Verr. V, 58, *explicare* se ex laqueis vi et ratione. † interpretari ex alia lingua in aliam. Orat. 1, 34, ut summorum oratorum Græcas orationes *explicarem*. † proferre. Agr. II, 5, *explicare* longam orationem. † eruere, investigare. Verr. IV, 61, ubi cum equitibus rom. illos Verrutios, de quibus ante dixi, *explicabam*.

Explicatio, perspicuitas. Brut. 38, mira in disserendo *explicatio*. † Phil. II, 1, quarum rerum etsi facilis *explicatio*: h. e. de quibus etsi facile sententia dicitur, quid faciendum sit.

*Explicator**, Inv. II, 2; Orat. 9.

*Explicatrix**, Acad. 1, 8.

Explicatus, certus. ad Div. VI, 1, habet *explicatam* rationem salutis suæ. Att. XV, 20, solutio *explicata*. Or. 1, 35; Rull. II, 33; Or. 1, 2; ibid. II, 87.

*Explicatus**, explicatio, Nat. D. III, 39.

*Explodere**, Parad. III, 2; Rosc.Com. II, Or. 1, 61; Off. 1, 2; de Div. II, 41; Q. Fr. II, 11; Cluent. 31.

*Explosio**, ad Div. VIII, 11.

*Expolire**, Inv. II, 1; de Div. II, 21; Or. III, 54; Brut. 25; Her. II, 18; Inv. 1, 41.

*Expolitio**, Or. 1, 12; Inv. 1, 40; Her. IV, 42; Q. Fr. III, 3.

Exponere, edere. Cat. III, 5, *exponere* indicium. † promittere. Att. V, 4, de Oppio bene curasti, quod ei decc *exposuisti*. Conf. Epist. 1. † proponere, ut in libro, de quo dicere auctor velit. Inv. II, 12, secundo in loco nobis est *expositum*. ibid. c. 4, exemplum sit hoc *expositum*.

Exportare, Flacc. 7; Vatin. 5; Verr. II, 72.

*Exportatio**, Off. II, 3; Verr. II, 75.

*Exposcere**, Mil. 54.

Expositio. Or. 63, *expositiones* rerum, sunt narrationes, definitiones, argumentorum explicationes, et similia.

Expositus, propositus. Phil. VIII, 10, mors *exposita*. Grævius legit *proposita*, quod est usitatius. Sed tamen sic est etiam Orat. 1, 4, præmia *exposita*. Phil. II, 44, factum *expositum* ad invitandum. Quint. 22, præmio sceleris *exposito*, etc. Item sic de oratione in rhetoricis, ut Brut. 44, capitibus quibusdam *expositis*, nec explicatis. Cf. Nat. D. 1, 31 init.

Expostulare, postulare. Rosc. Com. 17, vix a Ballione hoc *expostulare* auderes, et impetrare posses.

*Expresse**, Her. IV, 7.

Expressus, certus, manifestus. Rosc. Am. 22, *expressa* sceleris vestigia. Planc. 12, *expressa* indicia, opponuntur adumbratis et obscuris. † in re statuaria *expressa* signa opponuntur adumbratis, et sunt ea, quæ plane elaborata sunt, ut, quem referant, statim cerni possit: unde deinde ad alia transferuntur. Cœl. 5, non *expressa* signa, sed adumbrata virtutum. *Expressa* signa virtutum, sunt veræ virtutes. Tusc. III, 2, *expressa* res, non adumbrata. † Nat. Deor. 1, 27, species deorum, quæ nihil concreti habeat, nihil solidi, nihil *expressi*, nihil eminentis. *Expressum* nihil aliud est, nisi eminens, sc. supra ceteram corporis superficiem. Off. 1, 37, *expressæ* literæ, sunt, quæ valde pronuntiantur.

Exprimere, exigere, in re pecuniaria et aliis rebus, accipere. ad Att. XII, 25, HS DC *exprimes* ab Hermogene. ibid. x, 15, non mediocriter laborat de usuris, sed adhuc nihil *expressit*. Planc. 6, cur tu in judicio *exprimis*, quod non fit in campo? ubi tamen Grævius malebat *exigis*. Milon. 4, lex, quam ex ipsa natura arripuimus, hausimus, *expressimus*. † in dicendo etiam dicitur *exprimere*, et variis quidem modis. Arch. 9, *expressum* ab eo est bellum, etc. Rabir. perd. 3, an de tabulario incenso longa est *exprimenda* oratio? Acad. II, 24, nemo superiorum non modo *expresserat*, sed ne dixerat quidem. Quod tamen durius videtur. ad Q. fr. III, 5, isto eloquendi et *exprimendi* genere. † sequi. Rab. Post. 2, consuetudinem alicujus *exprimere*. Fin. V, 29, de Platone : ut quum Socratem *expressisset*, adjungeret Pythagoreorum disciplinam.

Exprobrare. Or. II, 75, *exprobrare* in aliquo quid; de Am. 20; Rosc. A. 16.

Expromere, commemorare, pro Dom. 25; Cat. II, 10; Mil. 13; Or. 36.

*Expugnare**, Verr. 1, 16; Cluent. 13; *expugnare* animum, Parad. IV, 1. *expugnare* pudicitiam, Cœl. 20.

*Expugnatio**, Manil. 5; Att. XII, 23.

*Expugnator**, Inv. 1, 50; Verr. 1, 3.

*Expulsio**, Parad. VI, 2.

*Expulsor**, Quint. 8.

*Expulsus**, Rosc. A. 10; Cluent. 66; Att. VIII, 2.

*Expultrix**, Tusc. V, 2.

*Expurgare**, Brut. 74.

*Exputare**, ad Div. X, 24.

Exquirere, de consulentibus. Or. 1, 58, omnia ad nos consulta et *exquisita* deferuntur.

*Exquisite**, Brut. 80, 93; Tusc. 1, 48.

*Exquisitus**, quæsitus, Off. 1, 36. delectus, Or. 49; Pis. 27; Brut. 93; Off. III, 27.

*Exsacrificare**, de Div. 1, 21.

*Exsanguis**. Orat. 1, 13, de quibus illi tenui quodam *exsangui*que sermone disputant, hic cum omni gravitate et jucunditate explicet.

*Exsaturare**, Verr. v, 26; Tusc. v, 35.

*Exscribere**, Œcon. Fragm. Verr. 11, 77; ad Div. xvi, 21.

*Exsecare**, Cluent. 64; Att. 11, 1; Sext. 65. Pro castrare sumitur ad Nat. D. 11, 24.

*Exsecrare**, male precari, Pis. 40; Verr. 1, 46. Detestari, Leg. 1, 12; Off. 111, 3.

*Exsecratio**, Sext. 33; Att. 11, 18; Sext. 7.

*Exsecratus**, passive, Phil. 1, 3.

*Exsectio**, Cluent. 67.

*Exsectus**, Cluent. 67; Rull. 11, 33.

Exsequi, prosequi. Tusc. 1, 48, laude aliquem et lætitia *exsequi*. † persequi, continuare. Rab. Post. 3, id *exsequi* usque ad extremum. † Att. ix, 12, cur non omnes fatum illius una *exsequuti* sumus?

*Exsequiæ**, Quint. 15; Cluent. 71; Mil. 13.

*Exsibilare**, Parad. 111, 2.

*Exsiccare**, lagenæ exsiccatæ, ad Div. xvi, 26. oratio exsiccata, Brut. 84.

Exsilire, abire. Flacc. 23, *exsiluerunt* principes, neque in illa concione adfuerunt.

*Exsilium**, Cæcin. 34; ad Div. vi, 7; Parad. 11, 1; Tusc. v, 37.

Exsistere, emergere, subito in conspectum venire, etc. Tusc. 111, 34, fibræ stirpium eligendæ, ne ulla unquam possit *exsistere*. Verr. iv, 48, qua spelunca Ditem ferunt *exstitisse*. Quint. 26, si omnes Crassi *exsistant*, sc. ab inferis. Div. 1, 28, tum te repente lætum *exstitisse*, int. ex aqua. ibid. 33, submersus equus nun *exstitit* ibid. 46, quum nulla vox *exstitisset*. vid. Burm. ad Ovid. Met. 11, 264, et quos laudat Drakenb. ad Liv. xxv, 21. † eminere, cerni. Off. 1, 38, ne ira *exsistat*. Verr. 1, 15, hoc occultum malum non modo non *exsistit*, etc. Cf. Or. 1, 12.

Exsorbere. Muren. 9, *exsorbere* difficultates.

*Exspectare**, Att. vii, 25; Acad. 11, 7; ad Div. 111, 10; Att. 11, 21.

*Exspectatio**, Att. 1, 3; Rull. 11, 25; Att. vii, 16; ibid. viii, 5; Brut. 76. Rab. Perd. 5.

*Exspectatus**, ad Div. xvi, 7; Att. iv, 4; de Sen. 19.

*Exspiratio**, Nat. D. 11, 33.

*Exspoliare**, ita spoliare, ut nihil supersit. Dejot. 9, qui sese *exspoliare* maluerit, quam tibi non pecuniam subministrare. v. Græv. ad Att. x, 4.

Exstare, patere, notum et perspicuum esse. Phil. ix, 3, *exstare*, quod judicium senatus fuerit. Inv. 1, 39; Off. 11, 14; Verr. v, 57; Or. 65.

*Exstinctio**, interitus, Tusc. 1, 49.

*Exstinctor**, Pis. 11; Sull. 31; Ar. Resp. 23.

Exstinguere. Mil. 2, *exstinguere* salutem alicujus. ibid. 27, memoriam tabulis impressam *exstinguere*.

*Exstirpare**, Fat. 3; Tusc. iv, 18; de Am. 13.

Exstructio, Nat. D. 11, 60; Phil. xiv, 13.

Exstruere, de epulis magnificis et copiosis. Tusc. v, 21, mensæ *exstruebantur* epulis. † Fin. v, 24, *exstrue* animo altitudinem excellentiamque virtutum.

*Exsul**, Dom. 27; Parad. iv, 2.

*Exsulare**, Parad. iv, 1; ad Div. iv, 8.

Exsultare, de vehemente commotione animi. Tusc. iv, 6, animus *exsultat* inaniter et effuse. Sext. 44, furor *exsultans*. † equi etiam ferociores dicuntur *exsultare*; unde ad alia, tanquam ad orationem transfertur. Or. 111, 9, *exsultare* verborum audacia. Or. 8, *exsultare* audacius. Fin. 1, 16, laus, in qua maxime ceterorum *exsultat* oratio.

*Exsultatio**, Ar. Resp. 18.

Exsuperantia, excellens magnitudo, ὑπεροχή. Tusc. v, 36, omnem *exsuperantiam* virtutes oderunt.

*Exsuperare**, de Div. 11, 10.

Exsurgere, recreari, ad meliorem

fortunam redire. ad Div. xII, 10, *exsurget* respublica.

*Exsuscitare**, expergefacere, Mur. 9. excitare, Off. I, 4; Her. III, 12; Inv. II, 15; Her. III, 21.

*Exsuscitatio**, Her. IV, 45.

Exta. Div. II, 12, *extorum* pars inimici, pars familiaris. ibid. 15, *extorum* minæ, vid. etiam in *argutus*.

Extabescere, aboleri, interire. Nat. D. II, 2, opiniones fictas et vanas diuturnitate *extabuisse*.

*Extemplo**, Rosc. C. 3.

Extendere, augere. Dom. 58, copiam *extendere*. Cf. Gronov. Obs. III, 1, p. 435; Burm. ad Quintil. Decl. 11, p. 205.

*Extenuare**, deminuere, depellere. Tusc. IV, 17, error *extenuatur* die. † comminuere, Nat. D. II, 54, cibus *extenuatur* dentibus.

*Extenuatio**, figura sententiarum, Or. III, 53.

*Exterebrare**, de Div. I, 24.

Exterere. Nat. D. II, 54, alvum calorem multum habere *exterendo* cibo, h. e. digerendo, concoquendo.

*Exterminare**, finibus ejicere, Off. III, 11; Balb. 22; Cat. III, 2; Nat. D. I, 23; Phil. XIII, 1; Prov. Cons. 2.

Externus. Acad. II, 2, *externa* Luculli, sunt virtutes, quæ in omnium oculis versantur, ut fortitudo, liberalitas, etc. Opponuntur interiora, h. e. quæ amicis et familiaribus tantum nota sunt.

*Exterrere**, Off. II, 10; de Div. I, 36.

*Extersus**, exinanitus. Verr. II, 21, fanum, quod non eversum atque *extersum* relinqueret.

*Exterus**, Font. 11.

*Extimescere**, Att. IX, 6; Dejot. 1; ad Div. IX, 26; Att. XVI, 11.

*Extimus**, Somn. 4.

Extipex, aruspex. Div. I, 16.

Extollere. ad Div. VI, 12, ad æquitatem animi se *extollere*. Dom. 45, perculsum manibus suis *extollere*.

*Extorquere**, vi auferre, Cat. I, 6; Brut. 2; Pis. 35; Prov. Cons. 3; Cluent. 28. Transfertur ad animum, Or. II, 25; Or. 48; de Sen. 23; Tusc. I, 7; Fin. II, 5.

Extra. Inv. I, 33; Att. VI, 1, *extra* quam si, formula exceptionis.

Extrahere, eruere, eradicare. Tusc. IV, 38, *extrahere* errorem, quasi radicem malorum, stirpitus. Cf. Fin. II, 9. † producere. ad Div. I, 4, *extracta* res est calumniis.

Extraneus. Inv. I, 22, ornamenta *extranea*, h. e. non ex ipsa re ducta, sed aliunde adscita et assumta.

Extraordinarius. Rosc. Com. 1; Verr. I, 39; II, 70, *extraordinariæ* pecuniæ, sunt, quas, quia injustis et turpibus modis conciliatæ sunt, non audebant in tabulas acceptorum referre, ne ex iis convinci possent. Sic. pr. Font. 2, fragm. nov. *extra ordinem* ne pecunia est data? † ad Div. VIII, 8, reus *extraordinarius*, est, de quo quæstio extra ordinem habenda est, h. e. relictis ceterorum criminum quæstionibus: nam quæstiones eo fere ordine habebantur, quo erant crimina delata, nisi lege cautum esset, ut ejus criminis, quod delatum esset, ceteris omnibus præverteretur. † Verr. 5, 14, *extraordinariæ* cupiditates, opponuntur naturæ ac necessitati. † Att. V, 9, munus *extraordinarium*. Ad Brut. 4, *extraordinarii* honores sunt, qui non perpetui sunt in republica, sed aut urgente aliqua necessitate, aut alia de causa gravi, per SCta aut leges conferuntur, aut qui alicui per legem aliquam tribuuntur, quum ex lege annali aut aliis legibus, ex quibus ordinarii honores mandantur, fieri non possit.

Extrarius, extraneus. Herenn. II, 13.

*Extremitas**, Fin. II, 31; Tusc. V, 39.

*Extremus**, periculosus. Rab. Perd. 2, *extrema* tempora. † primus. Manil. 10, *extrema* pueritia. † Att. XV, 20, homines, *extrema* quædam de republica loqui, h. e. ei summam perniciem imminere.

Extrico. ad Div. V. 10, de Dionysio tuo adhuc nihil *extrico*; i. e. reperio. Att. XV, 20, solutio *extricata*, h. e. expedita.

*Extrinsecus**, Acad. II, 40; de Div. II, 27; Tusc. IV, 27; ad Div. 13; de Div. I, 24.

*Extrudere**, Verr. V, 15; Or. II, 57; Att. III, 13; ad Div. XIV, 6.

*Exturbare**, Sull. 25; Verr. II, 19; Rull. II, 31; Quint. 31; Verr. IV, 30; Q. Fr. I, 4.

Exuere. Verr. V, 58, *exuere* se ex laqueis. deponere, Att. XIII, 2. tollere, Fin. V, 12.

Exulcerare gratiam, Brut. 42, i. e. minuere, de invidia.

**Exulceratus*, iratus. Dejot. 5, *exulceratus* animus. Scaur. 6, fragm. nov. *exulceratum* animum facile potuisse sanari.

Exurere. Nat. D. III, mihi ex animo *exuri* non potest, esse deos. Sed falsa videtur lectio.

*Exustio**, Somn. 7.

Exuviæ. Manil. 18, *exuviæ* nauticæ, sunt rostra navibus derepta, et tanquam victoriæ signa alicubi suspensa.

F.

*Faba**, de Div. I, 30; ibid. II, 58.

Fabellæ, narratiunculæ vulgares et inanes. Div. II, 38, commentitiæ *fabellæ*; Or. II, 59; Q. Fr. II, 16.

**Facetus*, venustus, de pulchritudine generis dicendi tenuis, sed per totam orationem fusa. Or. 6. Cf. Quintil. VI, 3, 4. In fragm. epist. Næ illi sunt pedes *faceti*, vid. notam J. V. L. t. XXIX, pag. 136.

Facies, de toto corporis habitu et specie. Rosc. Com. 10, *facies* non erat, ars erat pretiosa, etc. Or. I, 28, *facies*, vultus, sonus, etc. de Div. II, 67. † Hinc pro specie, in primis ea, in qua dignitas quædam sit, aut majestas. Phil. VIII, 8, *faciem* senatus auctoritatemque reip. secum attulerat. Nat. D. I, 38, cujus crebra *facie* pellantur animi.

Facile, libenter. Off. II, 19, *facile* laborare. ubi v. Manut. et Victor. ad Epp. ad Div. II, 16. Propemodum, ad Div. VI, 10; Tusc. I, 33.

*Facilis**, non arduus, Planc. 2; Or. I, 56; ibid. II, 45; Fin. I, 10; Phil. II, 17; Off. II, 11; Manil. 14. † comis, Q. Fr. I, 1; Brut. 21; ibid. 57. † Promptus ad ignoscendum, de Div. II, 52; ad Div. V, 2; ibid. VIII, 1.

Facilitas est in bonis rebus, quod proclivitas in malis, Tusc. IV, 12. † Opponitur etiam morositati, Off I, 25. Att. XII, 50, quis aut congressum meum, aut *facilitatem* sermonis desideravit?

*Facinorosus**, Leg. I, 14; Or. II, 58; Phil. XIII, 11.

*Facinus**, sensu bono sumitur, Phil. XIII, 17; Her. IV, 55; Rab. 6. Sensu malo occurrit, ad Div. III, 10; Verr. V, 66; Rull. II, 28; Mil. 35; Cæcin. 13; Rosc. Am. 13; Verr. II, 34; Nat. D. I, 6; Verr. V, 72; Mil. 27; Rosc. Am. 27; Phil. II, 42.

Facio, creo magistratum, etc. Planc. 4, populus *facit* eos, a quibus est maxime ambitus. † in re sacra, sacra *facere*. Mur. 41, Junoni omnes consules *facere* necesse est. Manil. 20, si quid eo *factum* esset, per εὐφημίαν, pro, si mortuus esset. † Verr. II, 16, quid hoc homine *facias*: i. e. quomodo coerceas, corrigas, serves, etc. Acad. II, 30, quid *faceret* huic conclusioni, i. e. quomodo refelleret. † fingo. Nat. D. I, 30, his nominibus deos esse *facimus*, quibus a nobis nominantur. † Verr. III, 42, tributum *facere* coegisti, i. e. dare. † fieri sibi jubere, *faciendum* curare. Verr. IV, 25, quum vellet sibi annulum *facere*: nisi legendum est *fieri*. † ornare, effingere. Or. 51, orationis *faciendæ* auctores, i. e. excolendæ et fingendæ per numeros, etc. ad Att. XII, 40, genus scribendi, quod nemo *facere* posset.

**Factio*, jus faciendi. Top. 11; ad Div. VII, 21, *factionem* testamenti non habere. † partes, etiam in bonn sensu, Q. fr. II, 1. Peculiariter, paucorum dominatio, vel ὀλιγαρχία, de Rep. I, 28, 44, 45; III, 10.

*Factiosus**, seditiosus, Her. II, 26.

*Factitare**, frequenter agere, Brut. 34; ibid. 42; Phil. II, 16. † Exercere Or. 43.

*Factum**, facinus, sensu bono usurpatur, Phil. II, 44; Fin. I, 10; et malo, Cœl. 10.

Factus, elaboratus arte. Verr. IV, 20, argumentum bene *factum*. Brut. 8, quodammodo oratio *facta*. † natura institutus, Brut. 80; Mil. 4.

Facultas, pro copia, dicitur diversis modis, ut ipsum copiæ verbum. Sull. 14, cujus generis virorum *facultas* in senatu maxima. Quint. 4, *facultas* nummorum. Partit. 28, *facultas* argumentationum. ad Div. X, 4, si *facultas* tui præsentis esset. Quint. I, *facultates* amicorum. Or. III, 15, *facultas* temporis vacui et liberi. ad Att. I, 17, *facultas* commodorum. † de possibilitate, occasione, etc. ad Div. I, 7, si res *facultatem* habitura videatur. ib. II, 3, *facultatem* munerum nemo admiratur: est enim copiarum, non virtutis. Mur. 5, vera *facultas* maledicendi. Rosc. Am. 33, age nunc ceteras *facultates* consideramus.

Falcarius. Sull. 18; Catil. I, 4, inter *falcarios*. Locus Romæ fuit, in quo Læca domum habebat. Simile est inter lignarios ap. Liv. XXXV, 42; quod recte de loco capit Creverius, intelligens opifices lignarios. Malim negotiatores intelligere.

*Fallacia**, Or. II, 46; Att. I, 1; Cluent. 36; Nat. D. III, 29; de Div. II, 41.

*Fallaciloquus**, Fin. IV, 25; Or. III, 38; Fin. V, 25.

*Fallaciter**, de Div. I, 18; Off. III, 17; Partit. 25.

*Fallax**, Nat. D. III, 30; de Div. I, 19; Planc. 9; Att. X, 11; Off. III, 8; Acad. II, 24; de Div. II, 43; Mil. 34; Rab. Post. 14; de Am. 19.

*Fallens**, Or. I, 20.

Fallere. Sext. 50, nisi me *fallit*, sc. res aliqua. Sic et ad Div. III, 2. † Fraudare, Rosc. Am. 40; Off. I, 13; in errorem inducere, Or. I, 1; de Div. II, 14; Nat. D. III, 31; Att. XVI, 3; Mil. 17; Phil. XII, 8; Att. XIV, 12; Off. II, 7.

*Falso**, Verr. V, 41.

*Falsus**, fictus, de Div. II, 51; Rosc. Am. 38; Nat. D. II, 21; de Div. II, 62; Rosc. C. 6; Rosc. Am. 28; Or. II, 45; de Div. II, 11. adulteratus, Flacc. 17.

*Falx**, Tusc. V, 23; Mil. 33.

*Fama**, rumor, Nat. D. II, 37; ad Div. X, 10. † Existimatio bona, ad Div. IX, 16; Tusc. III, 4; Ibid. V, 16; Pet. Cons. 5; Brut. 74; Cœl. 31.

**Famata* causa occurrit apud nova fragm. orat. pro Scauro, c. 14, ubi quanquam facile sit legere *diffamata*, vel *infamata*, scriptum tamen Heinrichius defendit.

Fames, Tusc. II, 1, opponitur copiæ, in dicendo. † Esuries, Fin. I, 11; ibid. II, 28; Tusc. V, 34. † Egestas, Att. I, 13. Caritas annonæ, Flacc. 7; Att. V, 21.

Familia, servi. ad Div. XIV, 4, *familia* liberata. Cf. ibid. I, 3; Brut. 22, etc. hinc Cluent. 15, *familia* Martis, h. e. servi Martis, qui Martiales dicuntur, similes Veneriis in Sicilia. † gladiatores, quia et ipsi servi. Sull. 19, comparare *familiam*. item, præesse *familiæ*. Conf. Sext. 60. † res familiaris. Cæcin. 7, *familia* herciscunda (v. *hercisco*.) Veteres jungebant *familiam* et pecuniam, ut docet Salmas. ad Solin. p. 892. Conf. Burman. ad Sueton. Ner. 5. Sed post, quia domini eadem in ceteras res suas, quæ in servos, potestas, *familia* de omni re familiari dicta est. Ulpian. 1, 195, § 1, de Verb. Signif. † Dicitur etiam de secta philosophorum. Orat. I, 10. Div. II, 1, peripateticorum *familia*, etc. unde illud fluxit etiam de Trebatio: *familiam* ducit in jure civili, ad Div. VII, 5: et Fin. IV, 16, sententia dicitur *familiam* ducere, quæ maxime valet, et auctoritatem habet.

Familiaris. Quint. 27, manus allatas esse ante lares *familiares*, h. e. in atrio. v. *lares*. † in extis quid sit pars *familiaris*, fissum *familiare*, v. *fissum*. Ad quem modum etiam Liv. XXVI, 6, *familiare* ostentum; Plin. II, 52, *familiare* fulmen, dixere. Sull. 26, 28, *familiaris*

dignitas, i. e. quæ est a *familiaribus*. Rab. Perd. 3, funus *familiare*.

*Familiaritas**, Dejot. 14; ad Div. XIII, 13; Off. I 17.

*Familiariter**, Cœl. 23; Cæcil. 9; Att. IX, 3.

Famosus, de feminis impudicis et malæ famæ. Orat. II, 68 extr. me mater vetuit ad *famosas* ire. de Rep. IV, 6, si qua erat *famosa*, ei cognati osculum non ferebant. vid. Heins. ad Ovid. Heroid. IX, 78.

*Famula**, sensu metaphorico sumitur, Tusc. V, 1; ibid 31.

*Famulari**, esse in servitute, etc. de Rep. III.

*Famularis**, servilis, Tusc. I, 48.

*Famulatus**, servitium, de Am. 19. metaphorice dicitur, Off. III, 33.

*Famulus**, servus, Off. II, 7; Tusc. II, 21; Leg. II, 10.

**Fanaticus*, nimis superstitiosus, Div. II, 57, de stoicis, qui nimis oraculis, et omni divinationi tribuebant. Dom. 40, homo *fanatice*. v. not.

Fanum. Nat. D. III, 18, Eumenidum *fanum*; Verr. I, 18, 19, 20; Iuv. I, 1; Leg. III, 3.

*Farcire**, Verr. V, 11; Tusc. II, 10.

*Fari**, Nat. D. I, 29; de Div. I, 29.

*Fartor**, qui farcimina facit aut vendit, Off. I, 42.

*Fas**, quod legibus aut natura licitum est, Mil. 16; Rull. II, 7; Att. I, 13; Cluent. 5; Tusc. V, 13.

Fasces. Brut. 6, quum tibi ætas nostra jam cederet, *fascesque* summitteret. Verr. V, 9; ibid. 15; Rull. II, 34; de Div. I, 28; Att. VIII, 3; Phil. XIV, 5.

Fascia, de cruralibus virorum, Att. II, 3, etenim mihi ejus caligæ, ut *fasciæ* cretatæ, non placebant. De Pompeio, quem notis propterea versiculis risit Varro: « Fasciola qui crura tegit, digito caput uno Scalpit, quid credas hunc sibi velle virum? » Fr. in Clod. quum vincirentur pedes *fasciis*. Sunt autem hominum molliorum. v. *fasciolæ*. † Sunt etiam ægrotorum. Brut. 60, Cn. Octavius devinctus erat *fasciis*, etc.

*Fasciculus**, Q. Fr. II, 12; Att. II, 13; Tusc. III, 14.

Fasciolæ. Ar. Resp. 21, Clodio inter alia muliebria ornamenta, quibus utebatur, ubjiciuntur purpureæ *fasciolæ*. Apud Sueton. Calig. 17, purpuræ ac conchylii *fasciæ* distribuuntur, sed feminis et pueris. vid. in primis Salmas. ad Lamprid. Alex. Sev. c. 40.

Fasti, kalendarium, in quo inter alia, qui dies fasti, aut nefasti sint, consignatum est, Muren. 11. † annales. Pis. 13; Prov. Cons. 19; Att. IV, 8.

Fastidiose. Or. I, 61, quod ego non tam *fastidiose* in nobis, quam in histrionibus spectari puto, h. e. in eo facilius hominibus satisfacimus, quam histriones, a quibus plus in hoc genere postulatur. ibid. 26, *fastidiose* judicare. Or. II, 89, pudentius, vel invitius, vel etiam *fastidiosius* facere aliquid. ibid. I, 26, quam diligenter, et quam prope *fastidiose* judicamus?

Fastidiosus, cui non facile satisfieri potest. Her. IV, 23, aurium sensus *fastidiosissimus*. † contemtor. Brut. 70, *fastidiosus* Latinarum literarum.

Fastidire, aliquid, etiam rectum, reprehendere; nihil facile probare. Mil. 16, etiam in recte factis *fastidiunt*. vid. Gron. Obs. IV, 10.

Fastigium, proprie est templorum: vid. in primis Or. III, 46. Unde, inter cetera invidiosa a Cæsare usurpata, etiam *fastigium* memoratur, Phil. II, 43. Cf. Suet. Cæs. 81, et ibi intt. Sed in primis Salmas. ad Spartian. Pescenn. cap. 12, qui Cæsaris *fastigium* docet, non de tecto capiendum, sed de ornamento tecti, quale vulgo etiam in templis fuerit. Plutarchus ἀκρωτήριον vocat, quod ita accipitur. vid. Ind. Gr. Cf. eumdem ad Solin, p. 853, Nempe *fastigium* et tectum templi est; unde ap. Plinium, v. c. XXXV, 12, signa dicuntur in *fastigiis* stare: et signum in tecto ipsum. Sed est tamen etiam de privatis, ad Q. fr. III, 1, Off. III, 7, operi *fastigium* imponimus.

Fatalis. Catil. III, 4, annus *fatalis* ad interitum. Acad. I, 7; Nat. D. I, 20;

Partit. 21; Fat. 13; Ar. Resp. 4; Cat. IV, 1; Pis. 4.

*Fataliter**, de Div. II, 7.

Fateor, passive. Agr. II, 21, publicus esse *fateatur*, sc. ager : si lectio sana est, quod vix credo; etsi *confessus* passive dici tradit Priscianus. † ad Div. X, 23, fidem ejus semper fatebor, i. e. laudabo.

*Fatidicus**, Leg. II, 20; Nat. D. I, 8.

*Fatuitas**, insignis stultitia, Inv. II, 33.

Fatum, homo pestifer, pernicies ipsa, interitus. Sext. 43, de Gabinio et Pisone : duo illa reip. *fata*. Dom. 57, si in illo pæne *fato* reipubl. † vaticinium. Catil. III, 4, *fata* Sibyllina. † ordo seriesque causarum, de Div. I, 55; ibid. II, 7; Fat. 3; Mil. II; Phil. I, 4. † Interitus, Brut. 96; Phil. III, 14. † Infortunium, Q. Fr. I, 4; Cat. II, 5.

*Fatuus**, stultus, Dejot. 7; Att. VI, 6; Or. II, 67.

*Fauces**, angustior pars gutturis, Cluent. 31; Verr. III, 76; de Div. II, 26. † Locus abditus, Nat. D. II, 37; Rull. II, 32; Quint. 6; Verr. III, 62. † Discrimen, Arch. 9; Or. II, 52; Q. Fr. I, 1.

Favere, verbum theatrale de plausu, unde ad alia traducitur. Ligar. 3, *favere* industriæ et gloriæ alicujus. Att. XII, 49, me tamen ei *fauturum*, etc. † Div. II, 26, ex Ennio : galli silentio noctis *favent* faucibus russis cantu.

Favor, de spectatoribus, Rosc. Com. 10; Sext. 54. vid. de hoc verbo quid notaverit, J. V. L. tom. XXIX, p. 135. † Leg. II, 5, *favore* magis, quam re, legum nomen tenent.

*Faustè**, Mur. 1.

*Faustus**, de Div. I, 43; Tusc. I, 49.

Fautor. Rosc. Am. 6, nobilitatis *fautor*; partium nobilium studiosus, etsi non castra eorum sequebatur.

*Fautrix**, Planc. 9; Fin. I, 20.

*Favus**, Off. I, 44.

Fax. Tusc. II, 25, quum quasi *faces* doloris admoverentur. Tusc. V, 27, dolor *faces* ardentes intentat. † Tusc. I, 19, quumque corporis *facibus* inflammari soleamus ad omnes cupiditates. † Rhetorum *faces* sunt τὰ πάθη. Or. III, 1, verborum faces admovere, h. e. quibus ira commoveri potest. Or. II, 51, neque parvis in rebus admovendæ sunt hæ dicendi *faces*. † homo reip. perniciosus, auctor seditiunum. Ar. R. 2, de Gabinio et Pisone : cum his furiis et *facibus*... bellum mihi inexpiabile dico esse susceptum. † ibid. 21, injecta est *fax* fœda et luctuosa reip. qua ego solus exarsi. † Div. I, 11, *fax* Phœbi. † Nat. D. II, 6, *faces* cælestes : genus meteori. Cf. Catil. III, 8.

*Febricula**, ad Div. X, 21; Att. VI, 9.

*Febris**, ad Div. XVI, 15; Tusc. I, 36; Cat. I, 13; Nat. D. III, 10.

*Fel**, de Div. II, 12.

*Felis**, Tusc. V, 27; Nat. D. I, 29; Leg. I, 11.

Felicatus. Att. VI, 1, in *felicatis* lancibus. Item *filicatæ* dicuntur a *filice* herba, quæ cælata in lancibus erat. Cf. Parad. I, 2 : quanquam ibi quidam habent *delicatum*. v. *delicatus*. v. Græv. ad l. c. Salmas. ad Solin. p. 737.

*Felicitas**, Man. 16; Her. IV, 20. Felicitas dea, Verr. IV, 2, 57.

*Feliciter**, Verr. II, 38; Prov. Cons. 13.

*Felix**, Brut. 16; Font. 15.

*Femen**, Verr. IV, 43.

*Femina**, Nat. D. II, 51; Tusc. I, 12; Leg. II, 12.

*Femur**, Brut. 80.

*Fenestra**, Att. II, 3; fenestræ animi, Tusc. I, 20.

*Feræ**, Off. I, 16; Her. II, 19; Rosc. Am. 26.

Feralia. Att. VIII, 14, festus dies, quo Manibus sacra fiunt, ante d. VIII kal. mai. ut ipse Cicero docet, ib. 1; v. Ovid. Fast. II, 569; qui tamen diem *Feraliorum* facit XI kal. mart.

*Ferax**, de agris, Verr. III, 2; Or. 15; de philosophia, Off. III, 2.

*Ferculum**, Off. I, 36.

*Fere**, propemodum, Off. I, 18. Plerumque, Inv. I, 30; Her. II, 27. Circiter, Att. XIV, 22; Brut. 40; Sext. 23.

*Feriæ**, Leg. II, 12; Q. Fr. III, 5; Nat. D. I, 6; Leg. II, 22; Or. III, 22; Off. III, 14.

*Feriatus**, Nat. D. I, 36; ad Div. XII, 16.

*Ferinus**, Inv. I, I.

Ferire. Fat. 17, medium *ferire* voluit, h. e. extrema vitare; Cœl. 24; Verr. I, 30; Or. 67; Fat. 17.

*Ferme**, fere, Her. IV, 41; Tusc. V, 38.

*Ferocia**, Rull. II, 5; Ibid. 33.

*Ferocitas**, de Sen. 10; Dejot. 5.

*Ferociter**, Planc. 13.

Ferox, insolens, ad Div. IV, 9, ubi impotenti jungitur. Sic dixere Tacit. A. I, 3; Suet. Aug. 65.

*Ferramentum**, Nat. D. I, 8; Sull. 19; Catil. III, 5.

Ferre. ad Div. V, 20, *ferre* rationes, pro referre. † Verr. II, 31, sententiam *ferre*, h. l. dicitur de senatore, quum proprie dicatur de judicibus, post legem tabellariam, quod antea, pronuntiare, dicebatur. Defendebat eam lectionem Grævius, contra eos, qui negabant de senatoribus dici sententiam *ferre*. Non observarat vir doctus alium locum, nempe ad Div. XI, 21; item, Balb. 15, dicitur de populo suffragia *ferente*. † Planc. 19, *ferre* tribum, dicitur qui tribus suffragiis creatur. † Att. XV, 29, ait hic, sibi Juliam *ferre*, int. conditionem; velle Juliam sibi nubere. † Cluent. 64, *ferre* in quæstionem servum, est, permittere ut torqueatur, vel offerre. † *ferri* dicuntur navigantes. Orat. 23, jam quidem, quocumque *feremur*, vela danda sunt. Sed in primis, qui præ nimia animi commotione et cupiditate nesciunt, quid agant, deque furentibus. Quint. 11, fervet *fertur*que avaritia. Cluent. 70, cæcam crudelitate et sævitia *ferri* videtis. Cf. Verrin. V, 46, etc. Add. Burm. ad Ovid. Her. XV, 140. † Or. 40, rem suprà *ferre*, quam fieri potest, de hyperbole. † referre in tabulas. ad Div. VIII, 4, ei expensam *tulit* legionem. † Phil. IX, 4, aures *ferant* cohortationem, i. e. non sentiunt, non moventur ea, non paremus cohortationi. † ad Div. VIII, 8, calumniam *ferre*, dicitur de eo, qui calumnia accusâsse convincitur. Alii frustra aliter interpretantur: vid. Gron. ad h. l. † Att. VII, ult. id mihi fraudem *tulit*, i. e attulit, vid. interpr. ad Liv. XXIV, 38. † Notanda est etiam hæc constructio, Verr. IV, 30, graviter *ferre* interverso dono regali. Videtur esse imitatio Græcæ formæ: Βαρέως φέρειν ἐπί τινι. ad Att. XIV, 13, apertissime *ferre* lætitiam.

*Ferreus**, durus, de Am. 13; Cœl. 16; Q. Fr. I, 3; Verr. V, 46. Pis. 26, os ferreum h. e. impudentissimum.

*Ferrum**, Nat. D. II, 60; Leg. II, 18. sumitur quoque pro armis, Phil. XI, 14; Rosc. Am. 32.

*Fertilis**, Off. I, 15; Manil. 6.

*Fertus**, fertilis, Or. 49.

*Fervens**, Verr. I, 26. usurpatur quoque pro animo, vehementi, Off. I, 15; ad Div. V, 23.

Ferventer. ad Div. VIII, 8, de damnatione *ferventer* loqui cœptum est. ibid. 7, *ferventissime* concerpitur.

Fervere. ad Div. X, 23, ab illis *ferventibus* latronibus, h. e. furiosis.

*Fervidus**, fervens, Nat. D. II, 11, sumitur quoque pro oratoris vehementia, Brut. 28, 68, 83.

Fervor. Tusc. IV, 10, *fervor* animi, de perturbatione. † Prov. Cons. 12, *fervor* maris, de mari infesto a piratis.

*Ferus**, Nat. D. II, 39; Leg. I, 8; Or. I, 8; Inv. I, I; Phil. II, 9.

*Fessus**, Planc. 10. de via fessus, Att. XV, 9.

*Festinanter**, Att. III, 8; Fin. V, 26.

*Festinare**, ad Div. XVI, 9; Phil. I, 2; Ibid. II, 18.

*Festinatio**, ad Div. XII, 23; Att. XIII, I; Phil. III, I; Off. I, 36.

*Festive**, apte, Att. IV, 13; Acad. II, 28; Dejot. 6; de Div. II, 15.

Festivitas, Inv. I, 19, quæ virtus orationis sit? Or. II, 54, perpetua *festivitas*, dicitur de cavillatione, de qua ibid. Or. 52, his *festivitatibus* insolentius abutitur.

*Festivus**, lepidus, Att. I, 9; Flacc. 31; Verr. II, 22; Att. II, 6. venustus, Parad. V, 2.

*Festus**, Cluent. 9; Arch. 6; Pis. 22; Q. Fr. II, I; Verr. IV, 48.

Fetialis, Leg. II, 9, fœderum, pacis,

belli; induciarum oratores, *fetiales* judices duo sunto. Off. I, 11, belli quidem æquitas sanctissime *fetiali* populi rom. jure præscripta est. Cf. Verr. v, 19, de Rep. II, 17.

*Fex**, dicitur de hominibus perditis. Att. I, 13; Q. Fr. II, 5; ad Div. VII, 32; Flacc. 8; Att. II, 1; Brut. 69.

*Fiber**, Scauri Fragm.

Fibra. Div. I, 10, *fibra* in extis. *Fibræ* sunt ipsa exta, jecur, cor, pulmo. v. Senec. Œdip. p. 357, etc. et ibi viri docti. Proprie autem extorum extremitates, λόβοι.

*Ficte**, Q. Fr. I, 1; Dom. 29; ad Div. III, 12.

*Fictilis**, Nat. D. I, 26; Parad. 1; Att. VI, 1.

Fictor, Dom. 54, est genus ministrorum in sacris, pistor dulciarius. Varro, L. L. VI, 3, *fictores* dicti a fingendis libis. v. Casaub. ad Sueton. Aug. 5; Guther. Jur. Pont. II, 14, p. 223. *Fictoris* mentio etiam in inscriptione ap. Murator. p. 368, 2. Nat. D. I, 29, sunt pictores *fictoresque*; ubi sunt plastæ, qui e cera, ære, fundunt simulacra.

*Fictus**, formatus, Tusc. I, 27; Or. I, 25; Pis. 25.

*Ficus**, arbor, Or. II, 69; Flacc. 17;

*Ficus**, fructus, de Sen. 15.

Fidelia, vas tectorium. ad Div. VII, 29, de eadem *fidelia* duos parietes dealbare, prov. de iis, qui una opera duas res conficiunt.

Fidelis, de quo recte dicatur? ad Div. XVI, 17. ibid. *fidelis* ager.

*Fidelitas**, ad Div. XV, 20; Planc. 29.

Fideliter, de quo dicatur? ad Div. XVI, 17. Ibid. X, 23, per quorum loca *fideliter* mihi pateret iter.

*Fidens**, Off. I, 23; Att. VI, 6; Tusc. III, 7.

*Fidenter**, Acad. II, 8; Nat. D. I, 8.

Fidentia, quid sit? Tusc. IV, 37.

Fides. Inv. I, 39, fefellerunt per *fidem*, h. e. quia ipsis *fides* est habita. Rosc. Amer. 4, quod mihi cum *fide* impositum est, h. e. propter opinionem de *fide* mea. † *credit*. Agr. II, 3, *fides* de foro sublata est. Marc. 8, revocare *fidem*. Manil. 7, concidit *fides*. † Or. III, 25, *fidem* orationis facere. Sic edd. omnes. Acad. II, 7, *fidem* facit judicii sui.

*Fides**, Plur. Brut. 54; de Div. II, 14; de Sen. 8; Tusc. I, 2; Fin. IV, 27.

*Fidicen**, ad Div. IX, 22; Nat. D. III, 9.

*Fidicula**, Nat. D. II, 8.

Fiducia, hypotheca, pignus. Flacc. 21, *fiducia* accepta. ibid. *fiducia* commissa. vid. Facernus ad h. loc. † genus judicii, in quo judicatur ex æquo et bono, hac formula: ut inter bonos bene agier oportet, Off. III, 15; ad Div. VII, 12. v. Salmas. Mod. usur. c. 14; de Usur. c. 4. † *fiducia* est etiam in hereditatibus et emtionibus: quum aliquis heres sit, hac conditione, ut, accepta hereditate, eam reddat alteri, quem heredem scribere per leges non licebat, tanquam filiæ, quæ ex lege Voconia heres esse non poterat: item quum alicui venditur aliquid venditione imaginaria, ut rem venditam statim reddat; quod fit in hereditate a sacris liberanda, etc. Cæcin. 3, qui per..... *fiduciæ* rationem fraudavit aliquem. Rosc. Com. 6, judicia..... *fiduciæ*, tutelæ, societatis. Cf. Nat. D. III, 30; Offic. III, 17.

*Fidus**, Off. II, 8; Nat. D. II, 63.

Figere. Nat. D. I, 34, *figere* maledictis. Cf. Or. 26. Heinsius ad Ovid. A. III, 7, 29, putat ductum a defictionibus magicis. Male. Ducitur a sagittariis, qui v. c. aves *figere* dicuntur apud ipsum Ciceronem.

Figura. Or. II, 23, *figura* dicendi. III, 52, *figura* orationis. (Gr. ἰδέα), est genus dicendi, tanquam tenue, aut sublime, aut medium. De iis formis verborum et sententiarum de quibus nos dicimus, Cicero non dicit, nisi addita aliqua particula, ut de opt. gen. or. 5, sententiis et earum formis, tanquam *figuris*.

*Figurare**, Nat. D. II, 63; Fin. V, 12; Nat. D. I, 39; de Univ. 6.

*Filia**, Fragm. Or. in Tog. cand.

Filicatus. v. *felicatus*.

*Filiola**, de Div. I, 46, et multis aliis locis ad Atticum.

*Filiolus**, Att. I, I. et aliis epistolis.

*Filius**, ad Div. VI, 6; Fin. II, 18; Verr. III, 69; Mur. 5; Dom. 14; Cœl. 15.

Filum. Or. III, 26, *filum* orationis, est ipsum genus dicendi, quod patebit conferenti. Or. II, 22; Or. 36. † Ipsa oratio, ratione materiæ. De Am. 7, aliud quoddam expetimus *filum* orationis tuæ, h. e. de alia re te audire cupimus. † ad Div. IX, 12, munusculum levidense, crasso *filo*. vid. Burm. ad Ovid. A. I, 13, 7; qui et *levidense* defendit.

Fimbria. Pison. 11, madentes *fimbriæ* cincinnorum. *Fimbriæ* sunt cirri capillorum, extremitates calamistratæ. Servius ad Georg. I, 20, legit h. l. *fibræ*, quod idem esse docet Salmas. ad Capitolini Pertin. 8; nam *fimbriæ* et *fibræ* sunt proprie extremitates rerum. Cf. ad Solin. p. 99.

*Findere**, Leg. II, 3.

Fingo. Brut. 51, *fingitur* oratio commodius, i. e. elaboratur. Sull. 28, *fingi* natura subito non potest. Or. II, 28, orator quem nunc *fingo*, h. est, qui qualis esse debeat, doceo. Tusc. III, 15, vultus a mente *fingitur*. Or. 8, *fingere* totum se ad alterius arbitrium et nutum. Brut. 38, *fingere* animos, h. e. flectere quorsum velis; de oratore. Nat. D. II, 59, lingua *fingit* vocem et terminat, h. e. facit, ne, ut in brutis, sine distinctione literarum et syllabarum erumpat. Att. VI, 3, formam totius reipubl. velim mittas, quæ mihi obviam fiat, ex qua me *fingere* possim.

Finire, regere, moderari. Fin. III, 9, et 20, cupiditates *finire*. † Att. VIII, 5, *finienti* provincias Gallias kal. mart. restitit; i. e. quum censeret Cæsarem e Gallia decedere debere kal. martiis. † definire, præfinire. ad Div. XV, 9, tempus, quod mihi et lege, et SCto *finisti*.

Finis, formula, quem ad *finem*, non significat apud Ciceronem, *à quelle fin*, sed quamdiu. Catil. I, I, quem ad *finem* sese effrenata jactabit audacia? Conf. Verr. V, 29; II, 48; Nat. D. II, 51. † pro eo tamen, quod in aliqua re spectatur, *finis* dicitur. Invent. I, 5, officium ejus facultatis videtur esse, dicere apposite ad persuasionem; *finis*, persuadere dictione. Offic. I, 39, domus *finis* est usus. In quo tenendum, *finem* dici absolute, consilium quoad spectatur ab homine. † dicitur etiam ut *exitus*, de quo supra. ad Div. IV, 9, qui *finis* istius consilii est. † *finis* dicitur etiam, quod est in quaque re summum. Fin. I, 17, *finis* honorum et malorum, est summum bonum et summum malum. Planc. 25, *finis* honorum populi, est consulatus. Tusc. II, I, *finis* sperandi, est summum, quod quis sperare potest, aut sperat. † est etiam summa alicujus rei. Or. II, 34, hujus quidem loci hic est *finis*. † Leg. I, 21; Mur. 9, regere *fines*, est constituere, decernere de finibus, de quibus controversia orta est, quod faciunt arbitri *finium* regundorum. v. *Mamilia Lex*.

*Finite**, Fin. II, 9.

Finitimus, similis, conjunctus. Or. I, 16, *finitimus* oratori poeta. N. D. II, 39, *finitimus* mari aer. Brut. 42, vicinitas *finitima*. Nempe vicinus latius patet, quam *finitimus*.

Finitor, agrimensor, qui agros in coloniis deducendis metitur et definit. Agr. II, 13, *finitorem* mittant: ratum sit, quod *finitor* uni illi, a quo missus erit, renuntiaverit. Cf. c. 17, 20, v. Goesii Antiq. Agr. c. 4, in primis, p. 51.

Finitus, certus. Nat. D. II, 35, motus *finiti*, † moderatus. Fin. I, 19, cupiditates *finitæ*. † definitus. Tusc. III, 25, mors est omnibus *finita*. † numerose cadens. Or. 51, *finita* pronuntiare.

Fio. Tusc. III, 5, ita *fit*, pro: ex quo sequitur. Ex arithmeticis ducta ratio dicendi. † Agr. II, 27, quid *fiet* pecunia? Græv. *pecuniæ*. Utrumque rectum est. Sic, quid facias homini, et homine. v. *facio*. † ad Div. VII, 18, nihil *fieri*, frigere te; h. e. nihil quæstus te facere, nihil te accipere: e Plauto Curcul. V, 2, 5, postquam nihil fit. Huc

pertinent res a populo *factæ* quæsitæque, Verr. III, 55.

*Firmamentum**, Manil. 7; Planc. 9; Att. I, 13; de Am. 18; Cluent. 2; Inv. I, 14; Her. I, 16; Partit. 29; Tusc. IV, 3.

*Firmare**, vires addere dicitur pariter de animo et de corporibus, Tusc. II, 15; Or. III, 61; Cluent. 5; de Div. I, 1; Cœl. 32; Off. II, 11; ad Div. I, 7; Fat. 5; Or. II, 53. Usurpatur etiam de argumentis, quibus aliquid demonstratur, Inv. I, 38; Ar. Resp. 14; Leg. II.

Firme. Fin. III, 9, assensus nos *firme* sustinere: h. e. cavere, ne elabatur nobis assensus, rebusque incertis, tanquam certis, assentiamur.

*Firmitas**, de corporibus, Phil. II, 25. de animo, ad Div. IX, 11; Sext. 44; ad Div. XI, 12; de Am. 13; ad Div. X, 24.

*Firmitudo**, Her. III, 12; Att. X, 10; ad Div. V, 13; Att. XI, 14.

Firmus. Att. I, 1, *firmus* candidatus: h. e. qui, propter gratiam suam et amicorum, magnam spem habet consulatus consequendi. in Cæcil. 9; Verr. II, 1, accusator *firmus*: h. e. fortis, minime timidus.

Fiscina, est utensile rusticum, cujus etiam apud Catonem et Columellam mentio. v. Lexic. rustic. Gesneri in h. v. Flacc. 17, *fiscina* ficorum.

Fiscus, de pecunia, qui in *fiscis* reponebatur. Act. I in Verr. 8, 9, *fisci* Sicilienses. Cf. Verr. III, 9. † ad Q. fr. III, 14, de *fisco*. Manutius intelligit, ærario.

*Fissio**, Nat. D. II, 63.

Fissum. de Div. II, 13, *fissum* familiare et vitale. ibid. I, 10, *fissum* in extis. Nat. D. III, 6, *fissum* jecoris. de Div. II, 12, quod *fissum* periculum, quod commodum aliquod ostenderet. Fuit autem *fissum* linea imaginaria, exta bipartito dividens, ut altera pars ad hostes, altera ad sacrificantem ejusque amicos, domum, pertineret: unde familiare *fissum*, pars familiaris extorum dicitur. v. Turneb. Adv. IV, 18; Delrius ad Senec. Œdip. p. 363 sq. ubi, quod *fissum* Ciceroni, Senecæ *limes* dicitur. Illa linea autem ducitur ab ea, quam Græci αὐλὴν vocant, ubi lobi jecoris finduntur: quod est proprie *fissum*. vid. Salmas. ad Solin. p. 91 a.

Fistula, canalis plumbeus vel ligneus ad aquam deducendam aliquo. Rab. perd. 11, *fistulas* præcidi imperarat. † Instrumentum musicum, Or. III, 60. † explosio. Att. I, 16, et ludis, et gladiatoribus mirandas ἐπισημασίας sine ulla pastoritia *fistula* auferebamus. v. Salmas. l. c. p. 156.

Fistulator. Or. III, 61, sed *fistulatorem* domi relinquctis, etc. *fistulator* est servus, qui fistula subjicit domino dicenti sonum, quo incipiat; et sensim adscendentem a nimia contentione revocat. Hujusmodi servo Gracchum usum refert Cicero, l. c.

*Fixus**, certus, perpetuus. Tusc. V, 14, bonum *fixum*. Cluent. 45, non ita *fixum* esse deberet, ut convelli non liceret. Rabir. Post. 9, hoc maneat et *fixum* sit. ad Div. XIV, 4, si hæc mala *fixa* sunt. † Sext. 5, *fixa* vestigia, opponuntur leviter pressis. † Affixus, Pis. 19; de Div. I, 34.

Flabellum. Flacc. 23, cujus lingua, quasi *flabello* seditionis, concio est ventilata.

*Flabilis**, aerius, Tusc. I, 27.

Flaccere, Q. Fr. II, 15, Messala *flaccet*, scil. in petitione: i. e. parum spei habet.

Flaccescere. Brut. 24, *flaccescit* oratio.

Flaccus, qui aures habet magnas et languidas. Nat. D. I, 29.

*Flagellum**, Rab. Perd. 4.

Flagitare, exigere. Dom. 20, *flagitare* cistophorum; Font. 1; Fin. I, 5; Verr. V, 28; Leg. I, 2.

*Flagitatio**, Top. 1.

*Flagitiose**, Fin. III, 2; Or. I, 53; Att. VII, 15.

*Flagitiosus**, Off. I, 35; Fin. II, 28.

*Flagitium**, turpissimum facinus, Att. XVI, 7; Off. III, 22; Cluent. 46. Imprimis de libidinibus usurpatur, de Sen. 12; Tusc. IV, 33; Verr. V, 10; ad Div. IX, 22. Dicitur etiam de factis et

propterea indecoris, ut Att. XII, 10; Nat. D. I, 24.

Flagrantia. Cœl. 20, *flagrantia* oculorum : signum libidinis.

Flagrare. Verr. II, 53, *flagrabat* domus studio et cupiditate hominum; i. e. plena erat hominibus in quibus esset studium et cupiditas, etc. Sic etiam poetis fervere dicuntur loca, in quæ homines studiose frequentesque coeunt. vid. Burmann. ad Valer. Fl. I, 121. Flacc. 28, multitudo *flagrans* in concionibus, i. e. seditiones movens. Verr. IV, 32, convivia, quæ domesticis stupris flagitiisque *flagrant*. Or. I, 30; Att. V, 11; Tusc. IV, 33; Cœl. 5. De bello, Or. III, 2. de tumultu, Verr. II, 53; Flacc. 28. de incendio, de Div. I, 32.

Flamen, genus sacerdotum. Erant Romæ *flamines* tres, Dialis, Martialis et Quirinalis; additus deinde quartus, Julius. Tres superiores erant in collegio pontificum. vid. Dom. 14; Phil. II, 43. † Mil. 10, *flaminem* prodere, i. e. creare. Est enim hoc proprium in ea re verbum.

*Flamen**, flatus, Nat. D. II, 44; Arat. 10.

Flaminium, sacerdotium flaminis. Phil. XIII, 19, *flaminium* Cæsaris.

*Flamma**, Or. II, 57; Phil. XIII, 21; Or. III, 13.

*Flammatus**, de Div. I, 11.

*Flammeus**, Nat. D. II, 46.

*Flammifer**, Acad. II, 28.

*Flammula**, Acad. II, 25.

*Flare**, Att. VII, 2.

*Flatus**, fortunæ, Off. II, 6; Or. II, 44.

*Flebilis**, Att. XI, 7; Planc. 42.

*Flebiliter**, Tusc. I, 35; ibid. II, 21.

Flectere, mutare. Sull. 28, natura subito *flecti* non potest. Cœl. 6, huc et illuc torquere et *flectere* suam naturam. † de Div. II, 45, in *flectendis* promontoriis; de nautis, dum *flectunt* circa promontoria cursum. † Leg. I, 10; Cœl. 13; Att. XI, 18; Leg. I, 17; Balb. 17.

*Flere**, Or. I, 57.

Fletus, Tusc. II, 23, in XII tabb. quid sit? quanquam Bentleius et Buherius malebant, *lessus*, ut Leg. II, 23.

*Flexanimus**, Or. II, 44; de Div. I, 36.

Flexibilis, varius, inconstans. de Am. 25, *flexibilis* assentatoris animus. † Or. III, 45, *flexibilis* oratio dicitur, quia collocatio verborum modis multis variari potest.

*Flexiloquus**, de Div. II, 56.

Flexio, circuitus. Pis. 22, diverticula *flexiones*que quærere. Or. III, 25, *flexiones* in cantu sunt, quæ Gr. καμπαί ap. Aristophanem in Nubibus dicuntur, v. 966, ubi v. Schol. et Kusterum : modi fracti et varie crispati voce, quibus mollis et suavis cantus efficitur. Ovid. A. II, 4, 25, dulce canit, flectitque facillima vocem : de muliere. Quanquam etiam Demostheni Æschines vocis *flexiones* objiciebat, tanquam molles et gravitatem oratoris non decentes, Or. 18, Bronkh. ad Tibull. I, 8, 37, de cantu simpliciter capit : quod non placet.

*Flexuosus**, Nat. D. II, 57.

Flexus. Cœl. 31, ætatis *flexus*, est virilis ætatis initium. Metaphora ducta est a circo in quo *flexus* est, quum cursus, ubi alteram partem circi exegerunt, circa spinam et metas flectuntur. Sed Or. I, 1, est de virili ætate ad senectutem vergente.

Flexus. (adj.) Or. III, 57, sonus *flexus*, est tristi voce loquentis, ut *inflexus*, c. 46.

*Floccifacere**, cum negatione dicitur pro valde contemnere; Att. I, 16; ibid. IV, 14, XIII, 50.

*Florens**, insignis, ad Div. II, 13; Rosc. Am. 6; Quint. 30; Parad. 2; Rosc. Am. 18.

*Florere**, de arboribus, de Div. I, 9; excellere, Brut. 7; Or. III, 36; Acad. II, 6; Font. 14; Sext. 63; Cœl. 24.

*Florescere**, de plantis, de Div. II, 14. † de hominibus, Brut. 88; Or. III, 3; Cœl. 32.

*Floridus**, de hortis, Tusc. III, 18. de oratione quæ sententiis et imaginibus nitet, Brut. 82.

Flos. Brut. 87, pigmentorum *flos*, est,

qui alias *splendor*. Gr. τόνος dicitur. Balb. 6, ipsum *florem* dignitatis infringere. Or. III, 4, *flos* vitæ, est gloria, in qua quis vivus est. Add. Phil. II, 15; Or. III, 8; Planc. 9; Or. 10; ibid. 17, 66.

*Flosculus**: ficta tanquam flosculi decidunt, Off. II, 12. † De ornamentis oratoriis sumitur, Sext. 56.

Fluctuare. Or. 58, Her. IV, 11, *fluctuans* oratio, et non numerosa et structa. De corporibus natantibus sumitur, Verr. V, 35; Rosc. Am. 26: et de rebus confusis, Univ. 3.

Fluctus. Flacc. 24, *fluctus* concionum. Mil. 2; Ar. Resp. 23; Att. I, 18; Or. I, 1; ibid. VII, 11; Leg. III, 16. † Proprio sensu sumitur, Mur. 17; Nat. D. III, 20; Fin. V, 2.

Fluenter. Att. VII, 14, *fluenter* lippire.

Fluere, spectare, devenire. Att. IV, 16, res *fluit* ad interregnum. ibid. IX, 10, illins rationes quorsum *fluant*. † succedere. Off. I, 26, res *fluunt* ad voluntatem. † divulgar, Tusc. IV, 1, Pythagoræ doctrina quum longe lateque *flueret*. † Tusc. II, 22, *fluere* mollitia. † interire. Marc. 8, omnia quæ dilapsa jam *fluxerunt*. Cf. Orat. 3; Gron. ad Liv. XXVII, 17. † abire, fugere. Fin. II, 32, *fluit* corporis voluptas: quam lectionem contra Davisium defendit Burmannus ad Virg. G. III, 67. † Or. 58; de Or. III, 49, oratio *fluens*, opponitur vinctæ periodis et numerosæ. Contra *fluens* æquabiliter oratio ibid. est lævis ubique oratio, in qua nihil asperum, hiulcum, etc. † Or. II, 66, Gallus distortus, ejecta lingua, buccis *fluentibus*: h. e. ut alii loquuntur, labentibus, propter vim morbi, aut senectutem, aut corpus male quacumque de causa constitutum. v. Gronov. ad Senec. Hippol. VS, 364, et intt. ad Suet. Aug. 99. Sed Pison. 11; Sen. p. Red. 6, *fluentes* buccæ Gabinii, sunt cerussa et reliquo fuco interpolatæ et correctæ, quæ calore et sudore *fluunt*, ut similes sint, quemadmodum Petronius c. 23 ait, parieti laboranti nimbo.

*Fluitare**, metaphorice de Rep. sumitur, Sext. 20.

*Flumen**, sensu proprio, Nat. D. II, 60; Tusc. V, 26. † Flumen orationis dicitur, Acad. II, 38: Or. II, 15; Nat. D. II, 7: ingenii, Marcel. 4: et verborum, Or. 16.

*Fluviatilis**, Nat. D. II, 48.

*Fluvius**, de Div. I, 43.

Fluxio, illuvio, diluvium. Div. I, 49, *fluxiones* aquarum.

*Fluxus**, Att. IV, 2.

Foculus. Dom. 47, est aræ genus parvum et portatile, quod in consecrationibus adhibetur. Ejus figuræ exstant in nummis et aliis monumentis. v. v. c. Gnther. J. P. II, 14.

Focus. de formula, pro aris et *focis*, v. *ara*. Rosc. Am. 8, *foci* patrii.

*Fodere**, sensu proprio; Fin. I, 1; de Div. II, 65; Or. I, 41. vehementer pungere, Tusc. II, 14; Phil. II, 34.

Fodico. Tusc. III, 16, *fodicantibus* iis rebus, quas malas opinamur.

*Fœcunditas**, Nat. D. II, 60; de Div. I, 42. † De mulieribus, Phil. II, 23. † de ingenii ubertate, Or. II, 21.

*Fœcundus**, de terris, de Sen. 15. † de animalibus, Nat. D. II, 64. † de ingenio, de Div. I, 12; Or. 4.

*Fœdare**, Pis. 23; Ar. Resp. 15.

*Fœde**, Att. IX, 7.

*Fœderatus**, Balb. VIII; Verr. III, 66.

*Fœdifragus**, Off. II, 12.

Fœditas, vultus deformitas, fragm. nov. orat. pro Scaur. 12, neque eam habere in matrimonio propter *fœditatem*, etc.

*Fœdus**, turpis, Q. Fr. III, 9; Off. I, 34.

*Fœdus**, ferire *fœdus*, Inv. II, 30; Pis. 12; Phil. II, 35; Balb. 4; Leg. I, 7; Verr. V, 19; Arch. 4.

Fœnerari, sub usuris dare pecuniam. Verr. II, 70, pecunias ejus... suo nomine *fœnerabatur*. de Am. 9, beneficium *fœnerari*. Itaque pecunia proprie *fœneratur*; sed homines etiam dicuntur *fœnerari*. Parad. VI, 2, dimissiones libertorum ad *fœnerandas* et diripiendas provincias.

*Fœneratio**, Flacc. 23; Verr. III, 72; Fin. II, 35.

Fœnerator. Off. I, 42, *fœneratorum* quæstus in odia incurrunt. ad Div. V, 6; Att. VI, I. Erant autem Romæ *fœneratores* homines divites cujuscumque ordinis, qui pecunias sub usuris collocatas haberent.

Fœneus. fr. Corn. I, homines *fœnei*. v. Asconius ad h. l. Scill. in spectaculis tauri solebant irritari *fœneis* imaginibus, aut pilis: unde *fœnei* dicuntur, qui nomen et speciem rei tantum habent, non vim. vid. Salmas. ad Spartian. Pescenn. c. 12. Occurrit et in Cod. Theod. et junguntur *fœnei* defectique. vid. Gothofr. Gloss. Cod. Theod.

*Fœnum**, Or. II, 57.

Fœnus pro ipsa sorte dicitur, ad Att. VI, I. *fœnus* perpetuum, ad Att. V, 21, v. in *perpetuus*. usuræ, Att. V, 21; Cœl. 18.

*Fœtidus**, Pis. 6.

*Fœtor**, Pis. 10.

*Fœtura**, Leg. II, 8.

*Fœtus**, Nat. D. II, 62.

Fœtus, de frugibus agrorum. Orat. II, 30, quo meliores ager *fœtus* possit et grandiores edere. item, baccis arborum, Div. I, 9. † actus edendorum fructuum. Leg. I, 8, quæ frugibus et baccis terræ *fœtu* profunduntur. † proventus, γενέθλη. Brut. 49, nec ulla ætate uberior oratorum *fœtus* fuit.

*Folium**, Pis. 40; Att. VIII, 23.

*Folliculus**, Herr. I, 23; Inv. II, 50.

*Follis**, Nat. D. I, 20.

*Fomentum**, lenimentum, Tusc. II, 24; Fin. II, 29.

Fons. Q. fr. III, I, ipsi *fontes* jam sitiunt. † Fons aquæ, Verr. IV, 53; Top. 3. † Fontes dicuntur principia artium, Or. II, 27; Tusc. I, 2; Or. I, 44. † Fons est etiam auctor alicujus disciplinæ, Or. I, 10; Mur. 4.

*Foramen**, Tusc. I, 20.

Foras. Q. fr. III, I, *foras* cœnare.

Fore. Att. V, 21, *fore* venturum. Similiter Liv. XXVI, 26 extr. *forent* passuri. item XXIX, 3; XXV, 14; expulsurus *foret*; XXXV, 13, casurum *foret*; Nepos in Att. 10, laudaturi *forent*. Apud Ovid. A. II, 14, 28, sedecim codd. et ed. pr. habent, futura *forent*. Add. Tiro apud Gellium, X, I, et Græv. ad Att. V, 21.

*Forensis**, extraneus opponitur domestico, ad Div. V, 8, Œcon. I. † judicialis, Or. 51; Brut. 83; Parad. I.

Fores. ad Div. XIII, 10, aperire amicitiæ *fores*.

Fori. de Sen. 6, quum alii malos scandant, alii per *foros* cursent. *Fori* sunt tabulata navium. vid. Salmas. ad Solin. p. 646.

Foris, varie et multis modis dicitur: præcipuos adferemus, quos quidem observavimus. Q. fr. II, 8, *foris* valde plauditur; nempe extra senatum, h. e. a reliquis ordinibus. ad Div. I, 9, quum ea contentio (in senatu) mihi *foris* magnum fructum tulisset. Verr. III, 90, non quæram *foris* (i. e. extra judicium), quum habeas judices principes civitatis. ib. 91, non quæram exemplum *foris*: hoc ipso ex consilio utar exemplis. Rosc. Am. 47, domi dignitas, et *foris* (apud exteros) auctoritas. Arch. 7, delectant domi, non impediunt *foris*: h. e. in provinciis quum sumus, aut in bello. ad Div. VII, 16, *foris* cœnitare. Dicitur et pro aliunde: Tusc. III, 3, *foris* petere. Fin. III, 7, ut in ipsa arte insit, non *foris* petatur. Or. II, 40, *foris* assumere argumenta. Hinc Pis. 6, *foris* esse dicuntur, qui sunt in ære alieno; de qua lectione tamen, an genuina sit, dubitat Manutius.... Sed nihil videtur dubitandum; nam opponitur *domi* esse. Att. XVI, I, Dolabellam spero domi esse. † Fin. I, 13, nec hæ cupiditates sese *foris* solum jactant, etc. i. e. extra animum.

Forma, dialecticis est species generi subjecta. v. Top. 7. Fin. V, 4, *forma* disciplinæ triplex. † delineatio ædificii et cujuscumque rei. ad Div. II, 8, ut quum *formam* reip. viderim, quale ædificium futurum sit, etc. Cf. Or. I, 35 extr. ad Div. III, II. † in rhetoricis *forma* dicitur, ut figura, primo de tribus generibus dicendi, χαρακτήρ,

ldix, Or. II, 23; Or. II, et de schematibus, Brut. 17; de opt. gen. or. 5. † ratio, constitutio. Tusc. II, 15, qui Græciæ *formam* rerum publicarum dederunt. Phil. V, 5, *forma* judicis. † species rei in animo expressa et comprehensa. Orat. 5, habuit profecto comprehensam animo quamdam *formam* eloquentiæ.... eos, quibus aliquid aut plura deerant, ineam *formam* non poterant includere. † externus apparatus, insignia. Agr. II, 13, *formam* adhuc habetis et speciem ipsam tyrannorum. vid. Grævium ad hunc locum † Nat. D. II, 40, *formæ* igneæ, sunt sidera.

Formare. Brut. 38, *formare* animos, dicitur orator, qui eos flectit, quorsum vult. Add. Nat. D. I, 39; Acad. II, 37; de Div. II, 42; Verr. II, 35; Or. II, 9; ibid. III, 9, 45.

*Formica**, Nat. D. III, 9; ibid. I, 28.

*Formidare**, metuere, Or. 63; Att. VIII, 25.

Formido, quod timorem incutit. Fin. V, 11, quasdam post mortem *formidines* extimescant. Tusc. I, 16, cujus ignoratio finxit inferos, easque *formidines*, quas tu contemnere videbare. Buherius de poetarum dea *Formidine* interpretatur: quod non est necesse.

*Formidolose**, Sext. 19.

*Formidolosus**, Verr. V, 1; Pis. 24.

*Formositas**, Off. I, 35.

*Formosus**, Inv. II, 1; Nat. D. I, 28; Ibid. I, 10.

Formula, forma. Acad. I, 4, *formula* disciplinæ. † generale *pronuntiatum*, ex quo de singulis rebus judicari possit. Offic. III, 5, *formula* quædam constituenda est, etc. † In jure civili, *formula* est certus verborum modus. *Formulæ* sunt 1° eæ, in quas judicium datur a prætore, Quint. 8; unde *formula* cognitionis apud Liv. XL, 13: quod ad ejus *formulæ* præscriptionem judices debent judicium suum dirigere, et, quid cognoscendum judicandumque sit, ex ea intelligere. 2° JCtorum, quibus vel agitur in aliquem; unde *formula* pro actione, Rosc. Com. 8, sunt jura, sunt *formulæ*. Ex quo *formula* injuriarum ap. Sueton. Vitel. 7; *formula* cadere, et similia. Vel quibus testamenta, sponsiones, stipulationes et reliqui bujusmodi actus juris fiunt, quibus cavetur alicui (v. *cautio*), etc. suntque verborum certæ conceptiones et formæ; unde etiam nomen duxerunt. Mur. 13, *formulæ* vestræ atque actiones, etc. † *Formulæ* Aquillii de dolo malo, Off. III, 14, sunt definitiones doli mali, quibus distincte expressum erat, quibus in rebus dolus malus teneretur.

*Fornax**, Nat. D. I, 37.

*Fornicatus**, Top. 4.

Fornix, præter vulgarem significationem, significat arcum triumphalem, aut honoris causa etiam non triumphanti constitutum; quod genus crebro in nummis, tanquam Germanici, occurrit. Act. I, in Verr. 7, *fornix* Fabianus. Verr. II, 63, bujus *fornix* in foro Syracusis est, in quo nudus filius stat, ipse autem ex equo nudatam ab se provinciam prospicit: quem locum egregie illustrant nummi, qui *fornices* exhibent statuis impositis ornatos.

*Fors**, sors, fatum, Att. VII, 14; Ibid. XIV, 12; Pis. 2; de Div. II, 7.

*Forsitan**, Or. II, 45; Rosc. Am. 2.

Fortasse pro *fere*. Brut. 68, biennio *fortasse* major. Or. 56, triginta *fortasse* versus. Sic Græci dicunt εἰ τύχοι, unde id expressum et ductum est.

*Fortassis**, ad Div. II, 16.

Forte. Or. III, 12, et aliquem, si *forte*, motum.

Forticulus. Tusc. II, 19, *forticulum* se præbet.

Fortis, de accusatore. in Cæcil. 7, si accusandi voluntas ad viros *fortes* et spectatos translata sit. De defensore, advocato. Quint. 2, habet adversarium verbo S. Nævium, revera bujus ætatis homines disertissimos, *fortissimos*, ornatissimos. v. Græv. ad h. l. Denique de judice. Act. I, in Verr. 17; Verrin. I, 1. In his omnibus *fortis* est, qui neque metu, neque periculo, neque ulla alia re deterretur ab eo, quod est offi-

cii sui; qui libere dicit, quæ sentit, etc. Eodem modo Catil. III, 6, *fortissimæ* sententiæ dicuntur. † *Fortes* sunt etiam, qui labores, dolores ferunt, voluptates repudiant, etc. Att. XV, 11, Cassius *fortibus* sane oculis matrem spectare. fr. Hortens. in dolore podagræ nihilo *fortior*, etc. † Vehemens, gravis, acer. Or. I, 54, orationem disertam sibi et oratoriam videri; *fortem* et virilem non videri. Phil. XII, 3, acerrimam et *fortissimam* libertatis recuperandæ cupiditatem imminutam et debilitatam. Or. III, 9, genus dicendi Antonii *forte*, vehemens, commotum, etc.

Fortissime. Quint. 8, injuriam facere *fortissime* perseverat.

*Fortiter**, animose, Att. XIV, 12; Off. I, 18. † constanter. Prov. Cons. 17, Quint. 8.

Fortitudo, quid sit? Tuscul. V, 14; Off. I, 19, 22.

*Fortuito**, ad Div. V, 8; Or. I, 24; ibid. 53.

Fortuitu, Phil. X, 2. Grævius tamen habet *fortuito*. Sed cf. Agr. II, 7; Off. I, 29, et adde Burm. et Oudendorp. ad Suet. Tib. 39.

*Fortuitus**, Top. 19; Acad. I, 2; Or. I, 33.

*Fortuna**, fatum, Off. II, 6; de Div. II, 7; Nat. D. III, 24; Acad. I, 7. Fortuna dicitur quoque de opibus aut vitæ conditione, ut Verr. I, 32; Mil. 34; Off. I, 13; Pis. 23. † Fortuna Romanis pro Dea culta, Nat. D. III, 25; Leg. II, 11; Her. II, 23. † Pluraliter dicitur de opibus, Rosc. Am. 3; Rosc. Com. 12; Att. III, 20; IV, 13; V, 11.

Fortunæ, pro fortuna. Verr. IV, 37, ejusmodi esse *fortunas* mortui.

*Fortunare**, ad Div. II, 2; ibid. XV, 7.

*Fortunate**, Fin. III, 7.

*Fortunatus**, Or. II, 86; Tusc. III, 24.

Forum. Or. I, 36, ne *foro quidem* dignos putarim; de patronis causarum parum idoneis. † ad Div. XIII, 10, in *forum* venire. ibid. V, 8, *forum* attingere: de iis dicitur, qui puram togam, h. e. virilem, in *foro* acceperunt a prætore, atque deinde in judiciis versari et causas agere possunt. † Quia in *foro* tabernæ argentariorum sunt, ibique pecuniæ perscriptionibus, transcriptionibusque, etc. tractantur, propterea sæpe in re pecuniaria *fori* mentio. Manil. 7, ratio pecuniarum, quæ in *foro* versatur. Flacc. 29, in *foro* versari, dicuntur negotiatores. Agr. I, 8, fidem de *foro* sustulistis, ubi vid. Lauredanum. Rabir. Post. 15, Postumum non haberemus in *foro*: de quo et *foro* cedere dicitur. † *Forum* ornatum, Verr. I, 54, est tempore ludorum Romanorum, etc. Cf. IV, 3, ubi non modo signa, sed et tabulæ memorantur in *foro* ornando. Originem rei vide ap. Liv. IX, 40. † Pro ipsis ludis gladiatoriis dicitur *forum*. Muren. 34. † *Fora* dicuntur conventus provinciales, h. e. non modo civitates, in quibus aguntur, sed ipsi etiam dies conventuum. Verrin. III, 15, extra *forum* suum vadimonium promittere. ibid. II, 15, civitates, quæ in id *forum* convenirent. Cf. c. 70. ad Div. III, 6; ad Att. V, 21, *forum* agere. † Civitates etiam Italiæ quædam *fora* dicuntur, ut ad Div. X, 17, *forum* Julii. Catil. I, 9, *forum* Aurelium, etc. de quibus v. Sigon. Ant. Jur. Ital. II, 15. † vestibulum. Leg. II, 24, lex *forum*, id est, vestibulum sepulchri, bustumve, usucapi vetat.

*Fossa**, ad Div. XV, 4; Tusc. V, 20; Pis. 33.

*Fossio**, Nat. D. II, 9; de Sen. 15.

*Fovea**, Phil. IV, 5.

Fovere, delectare. Mur. 35, *fovere* sensus hominum. † amplexari, Gall. *caresser*. ad Div. I, 9, inimicum meum sic in manibus habebant, sic *fovebant*, sic osculabantur. Cf. Q. fr. III, 1; Att. XV, 13. † lenire. Att. XII, 18, nam, dum illud tractabam, quasi *fovebam* dolores meos.

*Fragilis**, de Sen. 8; de Am. 27.

*Fragilitas**, Tusc. V, 2; Marcel. 7.

*Fragmentum**, Nat. D. II, 32; Sext. 37.

*Fragor**, Her. IV, 31.

Frangere, refutare. Acad. II, 29, *frangite* soriten. ad Div. I, 4, *frangere*

sententiam alicujus. † a sententia abducere, et in suam adducere. Tusc. I, 21, ut rationem nullam afferret Plato, ipsa auctoritate me *frangeret*. † supprimere motum animi. ad Div. IV, 6, *frangere* se ipsum. † domare. Sen. p. Red. 8, sceleratum civem, aut domesticum potius hostem judicio *frangendum* esse. † mutare aliquem pæne invitum. ad Div. IV, 4, *fregit* hoc meum consilium Cæsaris magnitudo, et senatus officium. † ad Div. x, 12, hunc quemadmodum *fregerim*, etc. ibid. x, 3, invidentes ingenio industriaque *fregisti*. † Qui male dividunt, eleganter rem *frangere* dicuntur. Fin. II, 9, duo genera quæ erant, fecit tria: hoc est non dividere, sed *frangere* rem. † Or. I, 62, paullum requiescet, dum se calor *frangat*.

*Frater**, germanus, Dom. 45; Cœl. 16. Fratres patrueles, dicuntur duorum fratrum filii, Planc. II, Att. I, 6; Fin. V, I.

*Fraterculus**, de homine non cognato, sed amicissimo, Verr. III, 66.

*Fraterne**, Q. Fr. II, 14; ibid. I, 2.

Fratricida, Dom. 10. Deest verbum in Lexic. Forcellini. Habet quoque Nep. in Timol. I.

*Fraudare**, proprie in re pecuniaria fallere, Rosc. Com. 6; Cæcin. 3; Off. II, 24; Or. 53; Verr. 3, 8. † Eripere aliquid, Fin. V, 30.

*Fraudatio**, Cat. II, 11.

*Fraudator**, Phil. XIII, 12; Flacc. 20.

*Fraudulentus**, Rull. II, 35; Off. III, 21.

Fraus, facinus. Rab. perd. 9, *fraus* capitalis. Verr. III, 76, in *fraudem* incidere. † quod nocet. Att. IV, 12, *fraudem* facere alicui. ibid. VII, 26, quod multo rectius fuit, id mihi *fraudem* tulit; Phil. V, 14. † furtum. Off. I, 13; Quint. 18.

*Fremebundus**, Nat. D. II, 35.

*Fremere**, cum indignatione queri, Or. I, 44; Att. II, 7.

Fremitus. Div. I, 18, *fremitus* terræ. Ar. R. 5, responsum aruspicum de *fremitu* recitavit.

*Frenare**, cohibere, Mil. 18.

*Frendere**, Tusc. II, 9.

*Frenum**, vinculum sensu metaphorico, Brut. 56; Or. III, 9; Att. VI, I; Phil. XIII, 9; ad Div. XI, 23.

*Frequens**, dicitur de loco ubi multi conveniunt, de Div. I, 28; Phil. II, 41. Frequentes etiam dicuntur qui magno numero aliquo conveniunt, Phil. VII, 8; Ar. Resp. 7; Q. fr. II, 2. Frequens dicitur qui sæpius aliquo ventitat, de Sen. III; Rosc. Am. 6; Or. 4. † denique frequens appellatur quod sæpius occurrit, ad Div. x, 31; Or. III, 47.

*Frequentare**, frequentes convocare, cogere. Catil. IV, 7, quos quum casu hic dies ad ærarium *frequentasset*. Sic et alibi Cicero. Add. Gronov. ad Senec. Cons. ad Marc. 3. † crebro, copiose usurpare. Or. 25, acervatim multa *frequentare*. † replere. Or. III, 52, *frequentare* orationem luminibus et sententiarum, et verborum. ad Att. I, 19. Italiæ solitudinem *frequentare*. † Herenn. III, 24, primas quasque partes in animo *frequenta*, i. e. frequenter cogita.

Frequentatio, usus frequens, Partit. 16; Her. IV, 19; Partit. 35.

*Frequenter**, crebro, Or. 24.

Frequentia. Planc. 8, solidam, et robustam, et assiduam *frequentiam* præbuerunt. Add. Verr. II, 77; Or. I, 45; Mil. I; Act. I, in Verr. 7; Att. IV, I. De rerum crebritate usurpatur, Att. IV, 15; Tusc. V, 23; Or. II, 13.

Fretum, pro *freto* Siculo. Att. II, I, V. Ind. Geogr. *Cretense mare*.

Fretus, pro *fretum*. Verr. V, 66, perangusto *fretu*. v. Gell. XIII, 20. Cf. J. Gronov. ad Gell. x, 26.

*Frigere**, dicitur de eo, cui in quocumque genere res non succedit. ad Div. XI, 24, plane jam *frigeo* (nihil efficere possum in republica). ibid. VII, 11, sin ista *frigebunt*, h. c. si nihil quæstus facis. ibid. VII, 18, nihil fieri, *frigere* te, ne chartam quidem tibi suppeditare. Verr. II, 25, quum omnia consilia *frigerent*, h. c. non commoda viderentur. † nihil agere. ad Div. VIII; 6, Curionem valde *frigere*. † in primis *frigere* dicuntur oratores, musici, actores,

qui non placent audientibus, Brut. 50. † contemni. Phil. vi, 5, *friget* patronus Antonius: sc. quia nemo ejus beneficiis uti vult.

Frigescere. ad Div. viii, 6, nos hic frigore *frigescimus*; h. e. nihil agitur hic.

Frigide, remisse, lente, ad Div. viii, 10, quæ cupiunt, ita *frigide* agunt, ut nolle existimentur.

Frigidus, jejunus, puerilis: de eo, qui acumina sublimitatemve sectatur, neque assequitur, sed ridetur, Brut. 67; Or. 26; ibid. ii, 63; Verr. i, 46. † ita ut *frigere*, dicitur de eo, qui non probatur, cui res non succedit, ad Div. viii, 9; Q. fr. iii, 3. † tardus. Brut. 48, lentus in dicendo, et pæne *frigidus*. † ad Div. x, 16, *frigidæ* et inconstantes literæ Lepidi: h. e. ex quibus dubiæ fidei esse hominem intelligebatur, in neutram partem satis lucolenter et fortiter scriptæ.

Frigus, otium a rebus publicis, quum nihil agitur in republ. nihil proficitur. ad Div. viii, 6, nos hic *frigore* frigescimus. Q. fr. ii, 12, tantum fuit *frigus* in senatu, etc. ibid. extr. ejusmodi *frigus* impendebat, etc.

*Frivolus**, Her. iv, 11.

*Frondes**, Cœl. 18.

*Frondescere**, Tusc. v, 13.

Frons. Rabir. Post. 12, verissima *frons*, opponitur ei, quæ mentitur, ut ait ad Quint. fr. i, 1. Att. i, 1, puto te risisse, aut ingemuisse, ut *frontem* ferias. ad Div. ix, 10, adeone mihi excussam severitatem putas, ut ne in foro quidem reliquiæ pristinæ *frontis* appareant? Att. v, 10, hæc fero *fronte* et vultu bellissime, sed angor intimis sensibus. xv, 15, Pompeius fremit.... sed utrum *fronte* an mente, dubitatur. Planc. 6, si populo grata est tabella (comitialis), quæ *frontes* aperit hominum, mentes tegit.

Frontones, homines magna fronte. Nat. D. i, 29.

*Fructuarius**, ad Div. vii, 9.

*Fructuosus**, de agris, Tusc. ii, 5: Phil. ii, 39; Quint. 3. de aliis rebus, Att. xiv, 2; Off. ii, 18; Or. ii, 83.

Fructus, reditus prædiorum et agrorum. Catil. ii, 8, certare cum usuris *fructibus* prædiorum. Conf Flacc. 37; Q. fr. i, 1. Verr. iii, 87, *fructu* suo, i. e. reditibus ex agris et eorum cultura. † voluptas, suavitas. Agr. ii, 2, animi mei *fructum*, etc. Ar. R. i, capere *fructum*. Divin. ii, 9, omnem *fructum* superioris vitæ perdidissent. Add. Off. ii, 18; de Am. 23; Att. xi, 2; Catil. ii, 8; Off. ii, 5; Or. ii, 58; Fin. i, 4. † gloria est fructus virtutis, Pis. 24.

*Fragalis**, Or. ii, 71.

Frugalitas, Tusc. iii, 8, quid sit, et quam late pateat? Dejot. 9, *frugalitatem*, id est, modestiam et temperantiam, virtutem maximam judico.

*Frugaliter**, Fin. ii, 8.

Fruges industriæ, Cœl. 31; qui usitatius *fructus* dicuntur. messis, Leg. ii, 51; de Sen. 15; Nat. D. iii, 36; Or. 9.

Frugi. Tuscul. iii, 8, homo *frugi*, qui dicatur? ibid. iv, 16. homo *frugi* omnia recte facit.

*Frugifer**, proprio sensu, Tusc. ii, 5: metaphorice, Off. iii, 2.

*Frumentari**, frumentum colligere, Att. viii, 12.

Frumentarius, int. mercator. Offic. iii, 13. † *frumentarium* crimen, pro Scaur. 2, fragm. nov. ut pr. Font. 8, crimen *vinarium*.

Frumentum. de *frumento* decumano, æstimato, emto, in cellam, v. or. iii in Verrem. Pis. 35, *frumentum* honorarium, est *frumentum* in cellam.

Fruor. Tusc. iii, 16, *frui* officio, pro *fungi*. Sed Davisius reposuit *fungi*. Vulgatam defendunt Wopken. Lect. Tull. i, 14, et Buherius ad h. l. † Brut. 97, te tua virtute *frui* cupimus: h. e. digna virtutis præmia capere.

*Frustra**, de Div. ii, 60.

*Frustrari**, Acad. ii, 20; Att. xii, 19. ad Div. xii, 14.

*Frustratio**, ad Div. x, 23.

*Frustum**, de Div. i, 15; Phil. ii, 11.

*Fruticari**, Att. xv, 4.

Fucatus, corruptus rebus adscititiis et alienis. Muren. 12, de jurisprudentia:

iisdem ineptiis *fucata* sunt omnia.

Fucosus. Rab. Post. 14, fallaces et *fucosæ* merces; quæ sc. aliæ videbantur esse, atque erant.

Fucus. Or. III, 25, cincinni poetæ ac *fucus.* Att. I, 1, sine *fuco* et fallaciis, more majorum, negatur.

*Fuga**, Verr. IV, 43; Q. Fr. II, 3; Fin. I, 10; Or. 45.

*Fugare**, Ar. Resp. 4; Off. III, 31; Cæcin. 11.

*Fugax**, ad Div. X, 12.

Fugere. Or. III, 23, vinum *fugiens*, est, quod alio loco, Div. II, 57, *evanescens* dicitur, quod brevi tempore vim suam perdit. †Declinare, aspernari, Off. I, 35; Or. II, 24. †Ignorare, Inv. I, 4; Verr. IV, 12; Manil. 10; Att. V, 12; Tusc. I, 11, Or. 58.

*Fugitare**, Rosc. Am. 28.

*Fugitivus**, ad Div. V, 9; Verr. III, 26.

*Fulcire**, proprie de ædificiis, ut de Sen. 15. Transfertur inde ad imperium, auctoritatem, et gloriam ut Red. in Sen. 8; Phil. II, 21; Acad. II, 24; Rab. Post. 16; Tusc. III, 25; Off. III, 22.

Fulgere, fulgurare. Vat. 8, Jove *fulgente.* Nat. D. II, 25, cælo *fulgente.*

*Fulgor**, splendor. Verr. IV, 32: fulgur, de Div. II, 39.

*Fulgur**, de Div. I, 6; ibid. II, 19.

*Fulguralis**, de Div. I, 33.

*Fulgurare**, de Div. II, 18.

Fulgurator, interpres fulgurum, de Div. II, 53.

*Fuligo**, Phil. II, 36.

*Fulix**, de Div. I, 8.

Fulmen, sensu proprio, de Div. II, 18, 19, 35; Off. III, 25. Balb. 15, duo *fulmina* imperii nostri: de Scipionibus in Hispania interemtis. v. Abram. ad h. l. Or. 6.

*Fumare**, Sext. 10.

*Fumosus**, Pis. 1.

*Fumus**, Verr. I, 17; Pis. 6.

*Funale**, fax ex fune et cera, de Sen. 14.

*Functio**, Verr. III, 6; Tusc. II, 15.

*Fundamentum**, proprie de ædificio, Mil. 23. Transfertur inde ad alias res, ut honores, virtutes, et rempublicam, sic Off. I, 7; Planc. 12; de Div. I, 2; Phil. I, 1; Balb. 13; Sext. 2; Fin. II, 22.

*Fundare**, Balb. 13

Fundatus. Fin. IV, 1; disciplina *fundata* et exstructa. Flacc. 11, nihil veritate *fundatum.* Dom. 36, familia *fundatissima*: familia fundari dicitur liberis susceptis. v. Priceus ad Apul. p. 350; Drakenb. ad Sil. II, 65. Sed h. l. non tam ad liberos respicitur, quos jam ante cum fratre nominaverat, quam rem familiarem, quæ et ipsa fundari, constitui, dicitur. Sic Rabir. Post. 1, *fundatæ* fortunæ opes.

Fundere. Fin. III, 15. quanquam negent, nec virtutes, nec vitia crescere; attamen utrumque eorum *fundi* quodammodo et quasi dilatari putant.

Fundus. Balb. 8, 11, 18, 21, populi *fundi. fundum* fieri. v. Ind. Legg. *Julia* Cæsaris, et add. J. Gron. ad Gell. XVI, 13. † Off. II, 15, largitio *fundum* non habet, h. e. non diu fieri potest.

*Funebris**, Or. II, 84; Vatin. 12; Leg. II, 23.

*Funestare**, Mil. 33; Font. 10; Rab. Perd. 4.

*Funestus**, opponitur puro. Leg. II, 22, quæ finis *funestæ* familiæ.

*Fungi**, de Am. 6; Tusc. I, 45; Off. II, 12, 17.

*Fungus**, ad Div. VII, 26; IX, 10, 15.

*Funiculus**, Inv. II, 51.

Funus, pestis. Prov. Cons. 1, Gabinius et Piso dicuntur *funera* reipublicæ. Tusc. I, 15, nec *funera* fletu Faxit. Buherius e cod. Leidensi rescribit: *funera* lessum; et *funera* interpretatur de muliere, quæ incipiebat lessum canere in pompa funebri. *Funeram* dictam esse hanc feminam, jam monuerat ad hos versus Ennii Scaliger in Catalectis, et Vossius in Etymol. et vir doctus in Miscell. Obs. Brit. vol. I, p. 403.

*Fur**, Fin. V, 25; Mil. 9; ad Div. I, 9.

*Furari**, Nat. D. II, 63; Att. II, 1.

*Furca**, de Div. I, 26.

*Furcifer**, Att. XVI, 2; Vatin. 6; Pis. 6.

Furcilla, Att. XVI, 2, *furcilla* extrudi.

Hoc verbum prætermisit Nizolius. Est enim a Lambino et Turnebo.

*Furere**, de Div. I, 37; Verr. IV, 3; Q. fr. II, 1; ad Div. VIII, 14; Att. VII, 8.

Furia. ad Div. I, 9, de Clodio: *furia* muliebrium religionum.

*Furiæ**, Nat. D. III, 18; Leg. I, 14; Pis. 20; Rosc. Am. 24; Sext. 14.

Furialis. Ar. R. 18, quum *furiales* voces in concionibus mittis.

*Furiosus**, dicitur sæpissime apud Ciceronem, qui contra rempublicam sentit, dicit, agit; item, qui atrox quodque facinus perpetrare audet. ad Div. X, 11; Cat. I, 10, etc.

Furor, studium contra rempubl. et omnino effrenata audacia ad Div. X, 11, decima legio ad eumdem *furorem* rediit.

Furtum. Verr. II, 70, *furta* exportata, de rebus, quæ per fraudem et clam aliis crepta sunt.

Fustuarium, int. supplicium. Phil. III, 6, si *fustuarium* meruerunt legiones, quæ consulem reliquerunt. Est supplicium non solum militare, ut nonnulli arbitrantur, sed etiam urbanum, ut ex criminibus a Polybio, l. VI, memoratis intelligi potest, quæ *fustuarium* merebant. vid. Lips. Mil. Rom. V, 18; Vossius et Bœclerus ad Vellei. II, 78 extr. Nec quævis castigatio, quæ fustibus fit, statim est *fustuarium*; sed capitalis pœna, quæ fustibus sumitur. v. Liv. Epit. 57, et ibi Drakenb. et quos laudat.

Fusus. Or. II, 15, *fusum* genus orationis, est lene, non asperum. ibid. 54, *fusum* genus sermonis, opponitur conciso et minuto. ibid. 77, *fusum* in oratione, dicitur, quod non uno aliquo loco, sed per totam orationem adhibetur. Sic Nat. D. II, 56, tactus toto corpore *fusus* esse dicitur.

G.

*Galea**, Verr. IV, 44.

*Galeatus**, Nat. D. I, 36.

Gallicæ, Phil. II, 30, sunt calcei, qui imas tantum plantas tegunt, ut crepidæ et soleæ. v. Græv. ad h. l.

*Gallina**, Acad. II, 18; Nat. D. II, 48; de Div. II, 45.

*Gallinaceus**, gallus, de Div. I, 34; Mur. 29; de Div. II, 12.

Gallinarius, qui gallinas curat, Acad. II, 26. Ap. Varr. R. R. III, 9, 7, est *gallinarius* curator.

*Gallus**, Mur. 9.

*Ganeæ**, popinæ, Pis. 6.

*Ganeo**, helluo, Catil. II, 4; Sext. 52.

*Garrire**, Att. VI, 2; ibid. XII, 1; Or. II, 5; Nat. D. I, 39.

*Garrulus**, Herr. II, 11.

*Gaudere**, Att. IX, 6; Q. fr. III, 1; ad Div. VIII, 2; Tusc. III, 21.

Gaudium, Tusc. IV, 6; Cat. I. Vide *Lætitia*.

*Gaza**, Manil. 23; Off. II, 22.

*Gelidus**, Cat. I, 13; Nat. D. II, 39.

*Gemere**, Att. II, 19; Pis. II.

*Geminare**, Arat. 402; Nat. D. II, 5; Partit. 6.

*Geminatio**, Or. III, 53; Her. IV, 28.

Geminus, similis. Partit. 7, memoria est *gemina* litteraturæ, Sext. 28; Cluent. 16.

*Gemitus**, Rosc. Am. 9; Phil. II, 34; Red. in Sen. 7; Tusc. II, 24.

*Gemma**, Verr. IV, 27; Her. IV, 47. † In vite, de Sen. 15.

*Gemmare**, Or. 24.

*Gemmeus**; Verr. IV, 27.

*Genæ**, Pis. I; Tusc. III, 12; Nat. D. II, 57; Tusc. III, 26.

Genealogi, Nat. D. III, 17, dicuntur, qui deorum generationes scripserunt, ut Hesiodus et alii.

*Generalis**, Inv. I, 8; Off. I, 27.

Generaliter. Inv. I, 26, tempus *generaliter* definire difficile est.

*Generare**, Leg. I, 9.

Generatim, secundum genera rerum, hominum. Verr. II, 55, ista *generatim* homines habent, ut aratores, ut mercatores, etc. ibid. 69, universa provin-

cia, *generatim*que singulis ejus partibus. Or. I, 41, *generatim* componere, h. e. rebus ad certa genera revocatis.

*Generator**, de Univ. II.

Generatus, factus et elaboratus. Div. I, 12, species *generata* Nattæ. Conjiciunt, *generosa*.

*Generosus**, Brut. 58; Tusc. II, 6; Parad. III, 1; de Am. 9; Brut. 75.

Genialis. Cluent. 5, lectus *genialis*, i. e. nuptialis. v. Lips. Elect. I, 16.

Geniculatus. de Sen. 15, culmus *geniculatus*, h. e. qui nodos habet: *genicula* enim sunt nodi caulium et culmorum, ut ad h. l. docuit Grævius, et e rusticis notum est.

*Genitor**, creator, de Univ. 13.

Geno, pro gigno. Or. II, 32, *genitur*.

Gens, quid Romæ fuerit, intelligitur ex hoc loco, Or. I, 39, quum Marcelli ab liberti filio stirpe, Claudii patricii ejusdem hominis hereditatem *gente* ad se rediisse dicerent: nonne in ea causa fuit oratoribus de toto stirpis ac gentilitatis jure dicendum? Scilicet, *gens* est communis diversis stirpibus, s. familiis. Sic *gens* Claudia comprehendit diversas familias patricias et plebeias, Appios, Marcellos, etc. Stirps autem, s. familia, est pars *gentis*. Ceterum *gens* et familiæ sæpe permutantur. Cf. *gentiles*. Sigon. ad Liv. IV, I. † ad Div. IX, 21, patricii minorum *gentium*; h. e. earum, quas Tarquinius Priscus in senatum legit: majores autem *gentes* sunt, quæ a Romulo lectæ sunt, Liv. I, 35; de Rep. II, 20. Hinc ad alia transfertur loquendi ratio, ut minorum *gentium* dicantur inferiores. Acad. II, 41, Cleanthes quasi majorum *gentium* stoicus. Tuscul. I, 13, dii majorum *gentium*.

Gentilis. Top. 6, *gentiles* sunt, qui eodem inter se sunt nomine, ab ingenuis oriundi, quorum majorum nemo servitutem servivit, qui capite non sunt deminuti. Sic Brut. 28, M. Pennus Bruti *gentilis* dicitur, quia uterque e Juniis. Tusc. I, 16, Ciceronis *gentilis* dicitur Servius Tullius, ob commune Tullii nomen.

Gentilitas, Or. I, 39. vid. *gens*, et Sigon. J. A. C. R. I, 7.

*Gentilitius**, Ar. Resp. 15.

*Genu**, Tusc. II, 24.

*Genuine**, Q. Fr. II, 15.

Genuinus. Nat. D. II, 54, dentes intimi, qui *genuini* vocantur.

Genus, pro *genu*, in Arateis, v. 116, 117, 472, 477. In v. 116, quæ *genus* ad lævum Nixi, etc. Vossius intelligebat genitivum, de Anal. c. 17, p. 759.

*Genus**, genus est, quod partes aliquas amplectitur, Inv. I, 28; Top. 7; Tusc. III, 11; Or. I, 42; ibid. II, 31; Œcon. I; Leg. I, 7; Nat. D. II, 39. † genus sumitur quoque pro gente aut familia, ut, Verr. V, 70; Phil. II, 5; Cæcin. 20; Pis. Fragm. I; Phil. IV, 3; Tusc. V, 19; Or. 27.

*Geographia**, Att. II, 4, 6.

*Geometres**, Acad. II, 7.

*Geometria**, de Div. II, 3; Or. I, 42.

*Geometrica**, Tusc. I, 24.

*Geometricus**, Acad. II, 36.

Germanitas. Arusp. Her. 20, *germanitatis* stupra, i. e. cum germana sorore.

Germanus, verus. Brut. 86, *germana* ironia. Leg. II, I, *germana* patria. Att. IV, 5, asinus *germanus*. Or. II, 38, *germani* artis magistri. † *germani* fratres, Verr. I, 49, sunt eadem matre nati, non etiam patre, ut pulchre ostendit Wessellingius, Obs. I, 13.

Gero. ad Div. IV, 5, *gerere* ætatem; ubi v. Græv. et Burm. ad Ovid. Met. II, 497. † Inv. II, 9, præ se *gerere*, alias *ferre*. † administrare, ad Div. XIII, 5; Off. I, 4; ibid. II, 11; Verr. II, 55; Sext. 8; ad Div. XV, 12; Rosc. Am. 38. † repræsentare personam, Off. I, 34. † habere, ostendere, Off. III, 4; Parad. V, 2; Off. III, 20. † gerere bellum, ad Div. III, 8; Cæcil. 20; Att. XIV, 13. † gerere se turpissime, Tusc. II, 21; Off. I, 26.

*Gestare**, portare, Phil. XI, 2.

*Gestire**, Att. IV, 10; Fin. II, 4; Off. I, 29; Or. II, 7; Tusc. IV, 6; Nat. D. I, 27.

Gestus, motus quidam corporis. Or.

II, 57, *gestum* agere. † σχήματα, figuræ. Or. 25, quæ Græci, quasi aliquos *gestus* orationis, σχήματα appellant. Add. Off. I, 36; Or. III, 26; Parad. V, 2; Off. I, 36; Or. I, 27; Her. III, 15; Att. VI, 1.

Gignere. Or. III, 30, permotionem *gignere*; de oratore, qui auditores movet. † creare, Phil. XIV, 12; de Univ. 7; Nat. D. I, 2; Fin. V, II. † procreare, Nat. D. II, 51; Verr. V, 70. † In medium proferre, Her. IV, 3; Tusc. IV, 13.

Gladiator. *gladiatoribus* dicitur pro ludis gladiatoriis, quum gladiatorium spectaculum esset, ad Div. X, 32; Attic. VI, 3; Phil. IX, 7; Pis. I, 9.

Gladiatorius. Mur. 35, locus *gladiatorius*, h. e. in ludis *gladiatoriis*, unde ludi spectari possunt; Or. II, 77.

*Gladius**, Tusc. V, 21; Catil. III, 1; Att. I, 16.

*Glandifer**, Leg. I, 1.

*Glans**, Fragm. ap. Priscian. lib. VI; Ar. Resp. 3.

*Glarea**, Q. Fr. III, 1.

*Gleba**, Leg. II, 22; Verr. III, 11; Cæcin. 21.

*Gliscere**, Hortens. Fragm.

*Globosus**, Nat. D. II, 45; Her. II, 25.

*Globus**, Nat. D. II, 18; de Div. I, 43.

Glomerare. Div. I, 12, omnia fixa tuus *glomerans* determinat annus. Annus *glomerans* est, ad finem veniens.

Gloria, Marcell. 8, quid sit? † gloriandi consuetudo, s. *gloriæ* cupiditas. ad Div. VII, 13, quæ tua *gloria* est. ibid. VIII, 15, tum hanc meam *gloriam* derideas; Off. II, 9; Tusc. III, 2.

Gloriatio. Fin. III, 8, *gloriatione*, ut ita dicam, dignam esse: de προηγμένοις.

Glorior, cum accus. de Sen. 10, posse vellem idem *gloriari*; cum abl. Or. 50; Fin. III, 8.

*Gloriola**, ad Div. VII, 5; ibid. 12.

Gloriose, jactanter. ad Div. VIII, 15, quid jam, inquis, *gloriose* omnia?

*Gloriosus**, illustris, de Div. II, 2; Fin. I, 10. † ostentator, de Am. 26; Off. I, 38; Flacc. 22; Or. I, 43.

*Glutinator**, Att. IV, 4.

*Gnarus**, Brut. 64; Or. 4.

*Grabatus**, de Div. II, 63.

Gracilitas, tenuitas orationis. Brut. 16, *gracilitates* consectari.

*Gradatim**, Acad. II, 16; Nat. D. II, 66; Partit. 15; ad Div. IX, 14; Or. III, 61.

*Gradatio**, Her. IV, 25; Or. III, 54.

*Gradior**, Nat. D. II, 47; Tusc. V, 13; ibid. I, 46.

Gradus. Verr. III, 74, quot vultis esse in uno furto peccatorum *gradus*? Brut. 65, quod *gradus* tuos, et quasi progressus dicendi studeo cognoscere. Verr. II, 1, in Africam ex hac provincia *gradus* imperii est factus. Or. 64, stabilis quidam et non expers dignitatis *gradus*: de pedibus longioribus in oratione. † in re gladiatoria *gradus* gladiatoris idem qui et status dicitur, ex quo gladiatores in primis judicabantur. v. Gron. ad Senec. Agamemn. 515. Hinc plures formulæ, ut Off. I, 23, tumultuantem de *gradu* dejici. Cf. Att. XVI, 15, etc. Dicitur etiam in argumentatione, qui sorites dicitur: unde et gradatim; ibid. gradatim aliquo pervenire. v. *sorites*.

Græculus. Sext. 51, *Græculum* se putari voluit, h. e. Græcum philosophum. Sen. p. R. 6, cum *Græculis* philosophari. † nulla fide dignus, levis. ad Div. VII, 18, *Græcula* cautio chirographi: de quo loco v. Burm. ad Petron. c. 46, ubi etiam de aliis hujus verbi significationibus dixit.

Græcus. Or. II, 36, dare significationem *Græcarum* rerum, h. e. *Græcæ* eruditionis. Att. XVI, 5; VII, 1, *Græci* ludi, sunt scenici, in quibus fabulæ *Græci* argumenti more *Græco* aguntur. vid. Dodwel. de Cyclis, IV, 16.

Gramineus. Verr. IV, 56, etiamne *gramineas* hastas? Ex ipso loco patet, hastas has fuisse opus naturæ. Credo fuisse *graminis* culmos inusitatæ magnitudinis, ut hastam æquarent, eamque ob causam servatos et spectatos. Olivetus autem Turnebum sequitur, qui putabat, quibus in *gramineo* campo se exercentes uterentur, ut Virgilius et

gramineam palæstram dixit, Æn. vi, 642. Cui opinioni repugnat locus Ciceronis, in quo mox sequitur, in illis hastis nihil manu factum fuisse. Fuerunt ergo naturæ opus mirabile et visendum. Poetica loquendi forma non dat jus ad ejus normam interpretandæ narrationis : alioqui posset aliquis ex Ovidii pampinea hasta, Heroid. xiii, 33, efficere hastas gramine circumdatas. Nostram sententiam probant etiam Verburgius, Gesnerus, et alii....* vid. interpr. not.

Grammatica, Orat. i, 42, quid sit, quæ sint ejus munera?

Grammatici, Div. i, 18, interpretes poetarum, Tusc. ii, 4; Or. i, 42.

*Grandescere**, de Div. i, 9.

*Grandiloquus**, sublimis, Or. 5; superbe loquens, Tusc. v, 31.

*Grandis**, dicitur de magnitudine corporum, Q. Fr. iii, 1; ad Div. xiii, 61; Rull. ii, 21. † De sublimitate et gravitate orationis usurpatur, Brut. 7; ibid. 84; Or. 34.

*Granditas**, Brut. 31;

*Grando**, Nat. D. i, 5; ibid. iii, 35.

*Granum**, de Div. i, 36.

Grassator, Fat. 15, genus latronum, quod in urbe vicos obsidebat, et obvios injuriæ opportunos verberabat, spoliabat, et morte territabat. De quo Torrent. et Casaub. ad Sueton. Aug. 32; Budæus ad Pand. 342.

Gratia. Att. v, 20, erat nostrum nomen in *gratia*. Manil. 24, aliquam bonam *gratiam* sibi quærere. Muren. 20, provincia Murenæ multas bonas *gratias* attulit, ubi vid. Græv. Sull. 16, *gratiam* referre, pro, ulcisci. v. Græv. it. ad or. ad Quir. p. Red. 9. ad Div. i, 1, *gratiam* nostram exstinguit hominum suspicio, h. e. nihil efficere, quanquam gratiosus apud homines, possum, quia suspicantur, etc. Verr. iii, 82, in beneficii *gratiæ*que loco petere. † Elegans est hæc forma : ponere aliquem in *gratia*, vel *gratiam*, ut Att. v, 3, 11; vi, 5, etc. quæ significat, efficere aliquem apud alterum gratiosum, commemorando ejus in ipsum amore, studio, etc. v. Gronov. ad Liv. xliv, 14. † esse cum aliquo in *gratia*, ad Div. i, 9.

Gratificari. Corn. i, fragm. p. 26, nimis in *gratificando* jure liber. de Rep. i, 44, populo *gratificans* et aliena, et sua. † Benefacere, Off. ii, 13; Nat. D. i, 44; ad Div. i, 1; Balb. 5.

*Gratiosus**, Pet. Cons. 6; Brut. 84; Off. iii, 14.

*Gratis**, Rosc. Com. 10; Verr. v, 19; Off. ii, 23.

*Gratuito**, Arch. 5; Off. ii, 19.

Gratuitus. Q. fr. ii, 15, comitia *gratuita*, i. e. in quibus nulla largitio versata est.

*Gratulari**, Att. xiv, 1; ad Div. viii, 13; Phil. ii, 12; ad Div. xv, 14.

Gratulatio, jungitur lætitiæ. Verr. iv, 43, summa cum *gratulatione* civium et lætitia reponitur statua. Flacc. 39, quanta lætitia..... quanta *gratulatio*. † Muren. 41, in sua *gratulatione*, i. e. quum consul designatus esset. † dies festus, quo diis gratiæ aguntur pro re læta. ad Div. xi, 18, hac tam recenti *gratulatione*, quam diis ad omnia templa fecimus. † Catil. iv, 10, *gratulatio* reip. conservatæ. ad Div. v, 7, quarum rerum *gratulatio*.

Gratulator, Fin. ii, 33.

Gratus. ad Div. iii, 8, *grati* in te bene merito. † Leg. i, 18; ad Div. i, 9; ibid. iv, 6; v, 15; Att. iii, 24; Leg. ii, 16.

*Gravari**, Or. ii, 90; ibid. i, 23.

*Gravate**, Or. i, 48; Off. iii, 14.

*Gravedinosus**, Tusc. iv, 12.

*Gravedo**, Att. x, 16; ibid. xvi, 11.

Gravidatus. Nat. D. ii, 33, *gravidata* seminibus terra.

*Graviditas**, Nat. D. ii, 46.

*Gravidus**, sensu proprio de feminis, Act. i, in Verr. 18; Cluent. 11. Metaphorice, de Div. i, 12.

Gravis, qui oratione gravi, magnifica utitur. Or. iii, 45, *graves* simus. † Sen. p. R. 6, *graves* oculi, sunt eorum, qui nondum edormivere crapulam. † magnam vim habens. ad Div. xiii, 29, quod per se est *grave*. ibid. x, 12, literæ *graves*. † quem homines verentur.

Agr. II, 17, *grave* est nomen imperii. † magnanimus. Arch. 7, excellenti animo et virtute homines.... moderati et *graves*. † Verr. II, 4, *graves* civitates, sunt illustres, et propterea magnam auctoritatem ac fidem obtinentes. Sic de civitate romana est, in Vatin. 13. † passive. Agr. II, 26, succumbenti jam, oppresso, Sullanis oneribus *gravi*. † sonus humillimus, *il basso* : opponitur acutissimo. Or. III, 61; 1, 59.

Gravitas. Att. XI, 22, *gravitas* cæli, est pestilentia aeris. † Fin. IV, 12, *gravitas* membrorum, est debilitas et dolor : ubi vid. Davis. Similiter dixit in Tuscul. III, 1, *gravitas* et dolor corporis; ubi frustra Bentleius malebat *pravitas*, ut bene judicat Schultens ad Proverb. Salom. c. 25. Porro Acad. II, 17, est *gravitas* sensus, i. e. hebetudo, imbecillitas. Or. III, 11, *gravitas* linguæ, est sonus vocis paullo agrestior et rusticanus. Pearcius præter rem legi vult *pravitas*. Nam pravitas latius patet *gravitate*. *Gravitas* in deteriorem partem de multis rebus dicitur, ut vidimus. Aliud est *gravitas* orationis, quæ semper in laude est; aliud *gravitas* linguæ. Sic *gravitas* vultus in laude; *gravitas* oris est vitium animæ. † severitas, in Cæcil. 3, *gravitas* judiciorum. † magnificentia, dignitas. ad Div. x, 12, *gravitas* sententiarum, etc. † magnitudo. Agr. II, 32, *gravitatem* imperii ac nomen sustinet. † constantia, æquabilitas in vivendo. Offic. 1, 21. † Or. 1, 13, *gravitas* sermonis opponitur tenuitati. Or. 31, quum orator *gravitatis* locis utitur.

Graviter. ad Div. x, 17, *graviter* se habere, i. e. ægrotare. † Vehementer, Cat. 1, 7; ad Div. 1, 9; Att. XIII, 2; ad Div. v, 15; Phil. XII, 11; Off. 1, 10. † Moleste, Or. II, 52. † Severe, Cœl. 14. † Cum dignitate, Or. 9. † De sono gravi, Somn. Scip. 5.

Gregalis, sodalis, æqualis. Or. II, 62, *gregales* eum, quum in campum non venisset, requirebant. ad Div. VII, 33, *gregalibus*, quibus, te plaudente, vigebamus, amissis, etc.

*Gregarius**, Planc. 30.

*Gregatim**, Verr. v, 57.

Gremium. Pis. 5, hæc sunt in *gremio* sepulta consulatus tui sensu proprio, de Div. II, 4; Brut. 58; Phil. XIII, 11; Her. IV, 39; Cluent. 5. Metaphorice sumitur, Cœl. 24; Pison. 37; de Sen. 15; Leg. II, 25.

Grex, in contemtum dicitur. Rosc. Am. 32, ego in *grege* annumerer, sic Fin. 1, 20; Or. 1, 10; Sull. 28. † De armentis dicitur, Phil. III, 12; Att. VII, 7.

*Grunnitus**, Tusc. v, 40.

*Grus**, Nat. D. II, 49.

*Gubernaculum**, sensu proprio, Inv. II, 51. Metaphorice, Rosc. Am. 18; Sext. 9; Or. 1, 11; Att. II, 7.

*Gubernare**, de navibus, Off. 1, 25; Acad. II, 20. † de republica, Rosc. Am. 45. De aliis negotiis, ad Div. II, 7; Att. XIV, 11; Rosc. Am. 38; Sull. 28.

*Gubernatio**, de navibus, Fin. III, 7. † de republica, Or. III, 32; Catil. III, 8; Vatin. 15; ad Div. XVI, 27. † de animo, Inv. II, 54.

*Gubernator**, navis, de Sen. 6; Phil. VII, 8: Reipublicæ, Rab. Perd. 9.

*Gubernatrix**, Or. 1, 9.

*Gula**, Verr. IV, 10; Att. XIII, 31.

Gumia, Fin. II, 8, e Lucilio; vox antiqua, quæ belluonem et gulæ mancipium significat.

Gurges. Verr. III, 9, vorago et *gurges* vitiorum. Dom. 47, ille *gurges* simul tecum bellnatus est sanguinem reipublicæ. Proprio sensu dicitur, Ar. Resp. 27; Pis. 33. Homo gulosus, Pis. 17; Sext. 52.

**Gurgulio*, fragm. nov. orat. pro M. Tullio, c. 5, *gurgulionibus* insectis, vel, quod habet cod. Capellæ Ambrosianus, exsectis.

Gurgustium. Pis. 6; Nat. Deor. 1, 9. Festus : genus habitationis angustæ.

Gustare. de Rep. 1, 42, si quando populus... optimatium sanguinem *gustavit*. † percipere vim, suavitatem alicujus rei. Arch. 7, si ipsi sensu nostro *gustare* non possumus. † sensu proprio ad Div. VIII, 26; Nat. D. II, 50. † Prau-

dere, Mur. 35; Phil. II, 29; Or. I, 52.

*Gustatus**, unus e quinque sensibus, Or. III, 25; Nat. D. II, 56; de Sen. 15; Nat. D. II, 63.

*Gustus**, Phil. II, 45, avari non habent veræ laudis gustum.

*Gutta**, Nat. D. II, 5; Or. III, 48.

*Guttur**, Cœl. 19; de Div. I, 8.

Gymnasiarchus, Verr. IV, 42, est præfectus et curator gymnasii publici; de quo genere hominum præter alios v. *van Dalen*, Diss. VIII.

*Gymnasium**, ad Div. IV, 12; Fin. V, I; Phil. IX, 2; Or. II, 3; ibid. I, 13; Tusc. II, 3; de Div. I, 5.

*Gymnicus**, Tusc. II, 26; Inv. II, 2.

*Gynæceum**, Phil. II, 37.

Gypsatus. ad Div. VII, 6, quibus Medea *gypsatissimis* manibus persuasit. Quæ sint *gypsatæ* manus, magna controversia est. Varias sententias vid. in editione Græv. et Lex. Fabr. Nicol. Loens. Epiphyll. II, 10, de histrionica Medea interpretatur, quæ de more *gypsatas* manus habuerit, refertque ad verbum *persuasit*; quem sequitur Gonsalius ad Petron. 127, qui huc trahit illa : digitis adgubernantibus vocem ; improbante Burmanno, qui ad Medeam referri putat, et Medeam g. m. opponi matronis opulentis optimatibus.

Gyrus. Off. I, 26, tanquam in *gyrum* rationis et doctrinæ. Or. III, 19, oratorem in exiguum *gyrum* compellitis, h. e. ad ejus artem pauca refertis. Ducta est metaphora ab equis, qui a domitoribus in *gyrum* aguntur crebro, ut mansuetiores et faciliores fiant.

H.

Habenæ. de Am. 13, laxissimas *habenas* habere amicitiæ, quas vel adducas, quum velis, vel remittas.

Habere, habitare. ad Div. VII, 6, quæ Corinthum arcem altam *habebant* matronæ. Rosc. Am. 46, qui in Bruttiis, aut in Salentinis *habent* : quanquam hic etiam intelligi potest, prædia rustica. † *habere* dicuntur divites, liberi ab ære alieno. ad Att. VIII, 10, *habere* in nummis. Verr. III, 86, *habet* in nummis, in urbanis prædiis. vid. Græv. ad Div. VII, 29. Et simpliciter, Off. II, 20, illum fortasse adjuvat, qui *habet*. Contra non *habere* dicuntur, quibus non est parata pecunia, sc. in arca. † suscipere, agere. Div. I, 43, omitto nostros, qui nihil in bello sine extis agunt, nihil sine auspiciis domi *habent*. Verr. II, 29, judicium *habebant*; de petitore, et eo, unde petitur. † Attic. VI, I, *habeo* Junium in metu. † adhibere. Verr. I, 6, vim in inquirendo *habere*. Magna est confusio in libris scr. et edd. in formulis *habeo quod* et *quid*. Altera expressa est e Græco ἔχω ὅ τι, altera ex ἔχω τί. Quando sensus est, nihil *habeo* scribere, tum est dicendum et scribendum, non *habeo quod* scribam : quando autem est dubitantis, pro, nescio *quid* scribam aut dicam, tum dicendum est, non *habeo quid*, etc. Secundum hæc libri corrigendi. † Quint. 25, studium et officium erga aliquem *habere*. † Verr. I, 23, *habes*, quomodo emeris? h. e. demonstrare potes? † Phil. II, 32, *habebat* hoc omnino Cæsar, h. e. mos hic illi erat. † Phil. II, 28, res suas sibi *habere* jussit. Est formula divortii. † credere. Nat. D. I, 15; Verr. V, 25. ad Att. XIII, 9, quum *haberem* Dollabellam, i. e. quum apud me esset.

Habilis. Orat. I, 54, calcei *habiles*. pr. Tull. 4, fragm. nov. arma, quæ cuique *habilia* atque apta essent. Add. Leg. I, 9; Fin. IV, 20; Or. I, 25.

*Habilitas**, Leg. I, 9.

*Habitabilis**, Somn. Scip. 6; Tusc. I, 20.

Habitare. Mur. 9, *habitare* in foro. Or. I, 62, *habitare* in subselliis. Utrumque de iis, qui crebro causas agunt. At Or. II, 38, qui *habitarunt* in hac una arte tractanda, sunt, qui ei se totos dediderant. ibid. 72, *habitare* in re, dicitur etiam orator, quum loco alicui immoratur augendi causa. Planc. 27, *habitare* in oculis populi : h. e. semper

in urbe, in foro, in concionibus esse; assiduitatem Cicero vocat. † domicilium habere, Cœl. 7; Acad. II, 36; Phil. II, 41; Nat. D. I, 9; ibid. II, 37; Verr. I, 25; Dom. 44.

*Habitatio**, ad Div. XIII, 2; Cœl. 7.

*Habitator**, Q. Fr. II, 3; Nat. D. II, 56.

*Habitudo**, Her. IV, 10.

Habitus. Or. III, 52, *habitus* orationis, dicitur de triplici illo genere dicendi. Arch. 7, naturæ ipsius *habitu* prope divino, i. e. indole. Brut. 91, *habitus* corporis, est species et figura. v. Burm. ad Sueton. Cæs. 44. de Div. II, 13, *habitu* extorum et colore declarari futura. Add. Inv. I, 25; ibid. II, 9; Cœl. 24; Verr. IV, 2.

Hactenus, in tantum, eatenus. Nat. D. I, 10, nunc *hactenus* admiror eorum tarditatem. de Div. I, 8, qui *hactenus* aliquid egit, ut, etc.

*Hædinus**, Mur. 36.

*Hædus**, de Sen. 16.

Hærere, versari diligenter, perpetuo in re aliqua. Orat. I, 58, oratores dicuntur *hærere* in jure. Att. XIII, 40, *hærere* in libris. Or. 40, *hærere* in eadem sententia, de oratore, quum rem auget. Verr. V, 64, hoc teneo, hic *hæreo*, hoc sum contentus, Phil. XIII, 3, *hærebunt* in oculis nostris. ad Div. VI, 5, non posse te diu *hærere* in tam acerba injuria. † *hærere* dicuntur faces injectæ ædibus, etc. quum non sine noxa decidunt, sed incendunt: unde hæc ducuntur. Rosc. Com. 6, *hæret* peccatum huic homini. Or. II, 54, facetum dictum emissum *hærere* debet. Catil. I, 6, quod dedecus non *hæret* infamiæ tuæ? Grævius cum Grutero malebat, *inhæret* famæ tuæ. De *famæ tuæ* non intercesserim; *inhæret* non opus videtur. † Mil. 21, *hæsit* in iis pœnis, quas, etc. i. e. incidit, velut piscis in rete, subiit, etc. Adhærere, Nat. D. II, 54; Acad. II, 39; Somn. Scip. 5. Firmiter locum obtinere, ad Div. VI, 7; Dejot. 10; Verr. V, 9; Tusc. III, 28; Cluent. 31. Add. Phil. II, 29; Acad. II, 5; Fin. I, 16; Pis. 30; Cœl. 31; Off. III, 55; Q. Fr. II, 1; Fin. V, 28; Catil. IV, 10; Phil. II, 26; Att. VI, 1; Phil. I, 15.

*Hæresis**, pro secta, vel sententia philosophorum sumitur, Parad. 1; ad Div. XV, 16; Att. XIV, 14.

*Hæsitantia**, Phil. III, 6.

Hæsitare, rudem esse. Or. I, 10, *hæsitare* in majorum institutis. Eodem sensu occurrit, Acad. II, 17; Catil. II, 6; Fin. II, 16; Acad. I, 2. † Lingua *hæsitans*, Or. 25.

*Hæsitatio**, Or. II, 50; ad Div. XIII, 12.

*Halitus**, Tusc. II, 9.

Hallucinari, effundere temere aliquid, non admodum accurate loqui. Q. fr. II, 11, epistolæ debent interdum *hallucinari*. Nat. D. I, 26, ista a vobis tanquam dictata reddnntur, quæ Epicurus oscitans *hallucinatus* est.

Hara, stabulum porcorum. Pis. 16, Epicure ex *hara* producte.

**Harmonia*. de Rep. II, 42, et quæ *harmonia* a musicis dicitur in cantu, etc, Sic fere, Tuscul. I, 10; Nat. D. III, 11.

Hasta. Verrin. IV, 56, *hastæ* gramineæ. v. *gramineus*. † auctio publica, quia *hasta* signum auctionis publicæ: quanquam est, qui etiam in privatis *hastam* positam putet. v. Dukerus ad Flor. p. 346. Phil. VIII, 3, *hasta* Cæsaris. Conf. Off. II, 8; ad Div. XV, 17, *hasta* refrixit. † argumenta oratoris. Top. 17, JCti patronis *hastas* ministrant. † Mur. 21, *hastam* abjicere. De *hasta* amentata vid. *amentatus*.

Hastatus, est genus militum, quod in acie prima constituebatur, ut in media principes, in ultima triarii. Div. I, 35, signifer primi *hastati*, h. e. primæ centuriæ *hastatorum*. vid. Lipsius, Mil. R. II, 8.

*Hastile**, Rab. Perd. 7.

Haud, teneant tirones vim formulæ, *haud* scio an; quæ quum dubitationem habere videatur, tamen simpliciter affirmat. Fin. V, 3, Aristoteles, quem, excepto Platone, *haud* scio an recte dixerim principem philosophorum. ad Q. fr. I, 1, ut tibi tanti honores haberentur, quanti *haud* scio an nemini,

ete. Illustrarunt hoc dicendi genus multi laudati Dukero ad Florum, III, 12, et Drakenb. ad Liv. XXXVII, 54.

Haveo. v. *aveo.*

*Haudquaquam**, de Am. 18.

Haurio, percipio, fero. Cœl. 24, hunc *hausi* dolorem. Dom. 11, *haurire* me unum pro omnibus calamitatem indignissimam. Conf. Tusc. 1, 35, extr. quantas et quam incredibiles *hausi* calamitates! Sic explicat bene etiam Burmannus ad Virgilii illud, *haurire* supplicia. Æn. IV, 385. Sic idem Virgilius: quæ bella exhausta canebat, i. e. fortiter ad finem tolerata, ibid. init. Sensu proprio, de Div. II, 13; Brut. 83. † Alicunde sumere, Rull. II, 13; Brut. 97; de Div. 1, 32; ibid. II, 11; Off. 1, 2; Acad. 1, 2; Or. 1, 3. † Homines qui aliorum bona rapiunt, haurire dicuntur, Phil. XI, 13.

Haustus, locus ubi aqua hauritur. Cæcin. 26, aquæ ductus, *haustus*, iter, actus.

Hebdomas, ad Div. XVI, 9, est spatium septem dierum, quo spatio morbi in deterius aut melius mutari solent: septimi enim dies sunt critici e disciplina medicorum.

Hebes, opponitur acuminato. fragm. Acad. II, cur lunæ nascentis alia *hebetiora*, alia acutiora videantur cornua. † opponitur subtili. Fin. II, 6, rhetorica forensis, quum populariter loquatur, est interdum paullo *hebetior*. † Parum acutus in cogitando, Nat. D. II, 16; ad Div. VII, 13; de Div. II, 50; Att. IX, 20; Acad. 1, 8; Planc. 27.

*Hebescere**, tardiorem fieri, Acad. II, 2. obtundi, Tusc. 1, 30. languescere, Catil. 1, 2.

Hedrychus. Tusc. III, 19, *hedrychum* incendamus. Davisius reposuit *hedychrum*, ex conjectura P. Victorii. Nam *hedrychus* nibili vox est, illa altera autem Græca. Illud vero scrupuli hic restabat, quod, auctore Dioscoride, 1, 61, *hedychrus* est unguentum; de quo verbum *incendamus* dici non potest. Hunc scrupulum sublaturus Davisius, ex auctoritate mss. primo *demus* et *incendamus* permutat; deinde pro *incendamus*, conjicit legendum *intendamus*, i. e. porrigamus. Ejus sententiæ subscribit Buberius ad h. l.

Helluari. Dom. 47, *helluari* reip. sanguinem. Fin. III, 2, quasi *helluari* libris.

*Helluatio**, post. Red. in Sen. 6.

Helluo. Sext. 11, *helluo* patriæ, *helluo* patrimonii.

Helvellæ, minutæ herbæ, ad Div. VII, 26.

Hemicyclium, solium, sella major patris v. c. familias. de Am. 1, augur domi in *hemicyclio* sedens. Solium ita vocatur a figura semicirculari. Sidon. Apoll. Ep. II, 2, solii *hemicyclium*. vid. Gronov. ad Sueton. de Grammat. c. 17.

*Hera**, Cœl. 8; Off. 1, 12.

*Herba**, de Div. 1, 34; ibid. II, 32; de Am. 19; Or. II, 71.

*Herbescere**, de Sen. 15.

*Herbigradus**, de Div. II, 64.

Hercisco. Or. 1, 36, qui, quibus verbis *herctum* cieri oporteat, nescit, idem *herciscundæ* familiæ causam agere non potest. Cæcin. 7, Æbutius nomine heredis arbitrum familiæ *herciscundæ* postulavit: h. e. ad *divisionem* provocavit, ut hodie loquuntur. *Hercisci* est dividi. Et hoc sensu jam Ciceronis tempore dictum esse *hercisci*, usitatamque eam vocem fuisse, loci allati, et alii, qui sunt apud auctores, dubitare nos non siunt. Non male igitur Tribonianus, et ex vetere usu in Dig. X, 2, titulum fecit de familia *herciscunda*, quidquid sit de corruptione verbi. Nam Tribonianus ejus auctor non fuit, nec hæc vox Latinis priscis ignota, ut Salmasio ad Solinum placet, p. 891 sq. Ceterum credo et Salmasio, et Ger. J. Vossio in Etymol. in *ercisco*, quos sequuntur Burmann. ad Petron. c. 141, et Sueton. Ner. 5, et Pitiscus, qui ad verbum exscripsit Salmasiana: credo iis, inquam, et ratio notationis docet, *erciscere* esse per corruptionem, aut potius contractionem duarum vocum in unam, pro *erctum ciscere*, s. ciere. Est enim profecto a Græco ἕρκος or-

tum, aut Latino *erceo*, pro *arceo*, a quo dividendi vis duci non potest. Veteres, quorum divitiæ in pecoribus erant, ut notum est, aulam habebant ante ædes, h. e. spatium septo circumdatum, quod septum ἕρκος appellabant, unde εὐέρκης apud Homerum. v. Ind. Eustath. in ἕρκος, etc. Jupiter ἑρκεῖος, etc. Hinc non mirum, si *herctum*, quod est proprie locus clausus (unde Græcis ἑρκτὸς, item εἱρκτὸς, carcer), pro patrimonio, auctore Donato apud Servium ad Virgilium, Æn. VIII, 642, et pro hereditate dictum est. Quum ad divisionem provocarent heredes, *herctum* ciendum erat, h. e. movendum loco suo, non, ut Salmasio, Vossio, Burmanno placet, dividendum; v. *ciere*: hinc *herctum* ciere pro dividere dictum. Similiter movere est pro accipere: a Cæcilio nummum movere non possunt. vid. in *movere*. Ut nummus accipi non potest, aut dari, nisi moveatur, seu cieatur. Viri docti, quos dixi, conjiciunt, veteres JCtos dixisse: familiam *herctum* ciscere; ac pro eo dictum deinde: familiam *herciscere*.

Herctum. v. *hercisco* et *cieo*.

Here, pro heri. Att. X, 13, in ed. Rom. ubi. v. Malasp. ibid. XV, 1. Conf. Quintil. I, 7; Vossii Etymol. in *heri*.

Hereditas. Flacc. 34, *hereditas* lege ab eo venit. Cf. Verr. I, 10, etc. unde *hereditate* accepta pecunia adventitia dicitur Add. Top. 6; Att. VI, 1; ibid. XI, 2; Nat. D. III, 34; Off. I, 33.

Heres. Verr. I, 41, *heres* secundum filiam institutus, ut sc. ea demum sine *heredibus* mortua, *heres* sit bonorum; qui dicitur *heres* secundus. Cluent. 11; Top. 4; Verr. I, 43; ad Div. XIII, 61; Or. I, 38, 39; Brut. 97.

*Hermæ**, statuæ Mercurii, Att. I, 8; Leg. II, 26.

Hermathenæ, Att. I, 4, statuæ ex Mercurio et Minerva.

Hermeraclæ, Att. I, 10, statuæ e Mercurio et Hercule.

*Heroicus**. *Heroicæ* ætates, Tusc. V, 3; de Div. I, 1; Nat. D. III, 21. † *Heroica* facinora sunt facta fortitudine insignia; Att. XIV, 16; Phil. I, 11.

*Heros**, vir fortis, Or. II, 47; Att. IV, 3; ibid. I, 17; XIV, 6; 11;

Herous. Orat. III, 47, pes *herous*: qui in heroico carmine adhibetur, anapæstus, dactylus, spondeus.

*Herus**, Balb. 22; Off. II, 7.

*Hesperus**, Nat. D. II, 20.

*Hesternus**, Acad. II, 4; Nat. D. II, 29.

*Heus**, Att. IV, 17; ibid. I, 13; ad Div. VII, 11; Q. Fr. II, 16.

*Hexameter**, Or. 66.

Hiare. Verr. II, 54, *hians* avaritia. † elisionem vocalis literæ negligere. Or. 45, poeta, qui, ut versus facerent, sæpe *hiabant*, ut Nævius. Or. 45.

Hiatus, neglecta elisio. Or. 23, habet ille tanquam *hiatus* concursu vocalium molle quiddam.

*Hiberna**, Manil. 13.

*Hibernare**, Manil. 13.

Hibernus. Att. IV, ult. *hibernam* legionem eligendi optio delata. Legio *hiberna* est, quæ in hibernis est. Eadem forma usus est Sueton. in Caio, c. 8, ubi vid. Gronov.

Hic, præsens, qui est nunc, *hoc* tempore. Or. I, 1, *hi* mores. Verr. II, 3, ad illam veterem disciplinam, non ad *hanc*, quæ nunc increbuit. ibid. III, 90, *hæc* licentia. Q. fr. I, 1, præsertim quum *hi* mores ad ambitionem incubuerint. † pro *ille*: Rosc. Com. 2, quid est, quod negligenter scribamus adversaria? quid est, quod diligenter conficiamus tabulas? quia *hæc* sunt menstrua, *illæ* sunt æternæ, etc. v. Gron. Obs. III, 16; Sanct. Minerv. II, 9, et ibi Perizon.

*Hilarare**, Fin. II, 3; Brut. 11; Nat. D. II, 40.

*Hilare**, Or. II, 71; Fin. V, 30; Tusc, III, 27.

*Hilaris**, Tusc. I, 42; Q. Fr. II, 12.

*Hilaritas**, Att. XII, 39, ad Div. IX, 11; Off. I, 30; Fin. II, 20; Acad. I, 2.

*Hilariter**, Her. III, 14.

*Hilarulus**, Att. XV, 11,

*Hilarus**, Att. VII, 24; XVI, 3; Fin. V, 30; Pis. 5.

*Hilum**, Tusc. I, 5.

*Hinnitus**, de Div. I, 33.

Hir, Fin. II, 8, vola manus, qua utuntur interdum, qui furtim vinum gustant, quum siphon, aut aliud instrumentum non est ad manum, ut vidit Scaliger.

*Hirsutus**, Nat. D. II, 47.

Hirudo, sanguisuga. Att. I, 16, plebs *hirudo* ærarii. Forma loquendi ducta est e Plauti Epidic. II, 2, 4.

Hirundo†, Her. IV, 48.

*Hiscere**, Phil. II, 43.

Historia. ad Att. II, 8, *historia* dignum, i. e. cognitu dignum. Sic Græci ἱστορίαν dicunt. add. Or. II, 9; Brut. 16; Or. 20; Or. II, 15.

Historicus. Muren. 7, homines literati et *historici*. Or. 36, *historicus* sermo, a quotidiano distinguitur. et Brut. 83.

*Histrio**, Or. I, 5; Parad. III, 2; Fin. III, 7; Or. II, 46; Rosc. Com. II; de Sen. 19; Verr. IV, 16.

*Hiulce**, de hiatu in pronuntiatione, Or. III, 12.

Hiulcus. Or. III, 43, *hiulcus* concursus verborum, ibid. 44, voces *hiulcæ*. v. *hiatus*.

*Hodie**, Phil. XIV, 5, hoc die; hac ætate, Acad. II, 1.

*Homicida**, Phil. II, 13.

Homo, pro bonis *hominis*. Rosc. Am. 8, *hominis* studiosissimi nobilitatis manceps fit Chrysogonus; i. e. bonorum ejus manceps, sector, fit. Sic *homines*, vendi, venales pendere dicuntur, pro bonis eorum. † Tusc. III, 32, eum nihil *hominis* esse. Q. fr. II, 11, virum te putabo, *hominem* non putabo. Or. II, 10, nox te expolivit, *hominemque* reddidit. † *homines* de urbe et vita urbana dicuntur. Offic. III, 31, filium ab *hominibus* relegasset, et ruri habitare jussisset. Cf. Horat. Sat. II, 6, 92. † cum subst. ut *homo* histrio. Or. II, 40. † ad Att. IV, 16, si vis *homo* esse, i. e. humanitatem sequi, et ostendere, te sensus humanos habere.

**Homulus*, homuncio. Pis. 25, hic *homulus*, ex argilla et luto fictus Epicureus. Al. *homullus*, ut Lucr. III, 928.

Homuncio, Acad. II, 43.

Honestare, ornare, Cat. I; Rab. Perd. 9.

Honestas, decus, laus. Mur. 40, ceteræ ante partæ *honestates*. † de hominibus, ut decus. Sext. 51, in qua omnes *honestates* consentiunt. † magnificentia, sublimitas. Orat. III, 31, si est *honestas* in rebus, etc. † bona fama, opp. infamiæ. Rosc. Am. 39, damnatus per arbitrum, et rem restitueret, et *honestatem* omnem amitteret. † virtus, Off. I, 43.

Honeste, pulchre. Q. fr. III, 1, id tectum *honeste* vergit in tectum inferioris porticus.

Honestus, splendidus, Brut. 81, quis sit? ac quomodo differat ab *honoratus*? ubi v. Verr. II, 28, *honestus* eques. Unde *honestissimi* homines vocantur publicani, Manil. 7. † Quint. 13, *honestius* judicium, quod famæ ejus, cui intenditur, non tantum periculum affert. † *honestissimo* (adv.), ad Att. IX, 7.

Honor, in plurali de magistratibus dicitur: v. ad Div. X, 9, 10, etc. De magistratu autem in singulari. Sic Sull. 18, *honor*, de consulatu. Cf. Mur. 14; Inv. I, 54, etc. Flacc. I, *honoris* potius L. Flacci adjutorem futurum. Ibi, quia Faerni codd. habuerunt *honorum*, Grævius *honorum* malebat, quod est usitatius de magistratibus. Sed de consulatu sermo est, non de pluribus magistratibus: ergo singulari opus. Nunquam vidi, quum *honores* dicerentur de uno magistratu. † præmium, donum, et quidquid *honoris* causa datur, aut datum *honori* est. Sic de hereditate. Quint. 4, ut ad quem maximus mœror morte sua perveniret, ad eum maximus etiam *honos*, etc. Rosc. Am. 37, *honoris* aliquid haberi. ibid. 47, quod viris fortibus *honos* habitus est, laudo. ad Div. XVI, 9, ut medico *honos* haberetur. Sic Græci τιμὴν pro præmio afficere, item ἐπαινέσαι. † Fin. II, 10, *honos* profundus.

*Honorabilis**, de Sen. 18.

Honorarius, arbitri epitheton, quod

honoris causa ad aliquem arbitrium defertur. Tusc. v, 41, quorum controversias solebat, tanquam *honorarius* arbiter, judicare Carneades. Rosc. Com. 5, *honoraria* arbitria. Cæcin. 2, *honoraria* opera amici (sc. arbitri). † *honorarium* est, quod non debemus, sed nostra sponte facimus, libere, honoris causa. Opt. g. or. 1, docere debitum est, delectare *honorarium*, permovere necessarium. Sic Pis. 35, *honorarium* frumentum. v. *frumentum.*

Honoratus, qui magistratus gerit, aut gessit. Brut. 81, qui honorem sententiis et suffragiis adeptus est.... is mihi honestus et *honoratus* videtur. Sc. honestus refertur ad sententias in senatu, *honoratus* ad suffragia populi. Off. 1, 39, hominis *honorati* et principis domus. Or. 9, Thucydides fuit *honoratus* et nobilis. de Sen. 17, senectus *honorata.*

*Honorifice**, Phil. xi, 13; Att. xii, 19; ad Div. vi, 6.

*Honorificus**, ad Div. v, 2; Phil. ii, 13; Ibid. xiv, 10.

Hora, de clepsydra judiciaria, est Brut. c. 54. De horologio est, N. D. ii, 38; Rosc. Am. 7; Verr. 1, 9.

Hornotinus, hujus anni. Verr. iii, 18, frumentum *hornotinum.*

*Horologium**, ad Div. xvi, 18.

*Horrere**, Nat. D. ii, 7; terra horret. † Vehementer timere, Fin. 1, 16; Att. ix, 2; Phil. vii, 3; Att. ii, 21.

*Horrescere**, Fin. v, 11.

*Horreum**, Verr. iii, 8; Rull. ii, 33.

*Horribilis**, Ar. Resp. 10; Font. 12, Or. iii, 3; Att. xiv, 4; Att. viii, 9; Catil. i, 5.

Horride, dure, aspere. Quint. 18, *horride* vivere. † sine ornamentis, minus elaborate. Or. 9, *horride* dicere. ibid. 25, de oratore in genere tenui: iisdem ornamentis utetur *horridius*, i. e. simplicius, minus elaborate et polite.

*Horridulus**, Att. ii, 1; Or. 45.

Horridus, asper, durus. Quint. 30, vita *horrida* et arida. † minus elegans, politus. Orat. ii, *horrida* pictura: quæ non habet colores lætos et nitidos. Or. 6, *horrida* oratio, de tenui. † incultus. Verr. iii, 18, *horridus* campus. † de Div. ii, 13, jecur *horridum* et exile, opponitur nitido. Iisdem modis dicitur *horridulus*, Att. ii, 1; Or. 45.

Horror, frigus febrile. Att. xii, 6, sine *horrore* est. v. Duker. ad Flor. p. 300. Att. viii, 6.

Hortor. Att. vii, 14, pacem quidem *hortari* non desino: ubi tamen quidam libri habent *ad pacem*. v. Græv. Fragm. Cornel. 1, legem dedit, an tulit, an rogavit, an *hortatus* est? De hac forma egit Gronov. ad Statium et ad Tacit. A. xi, 3.

*Hortatio**, Q. Fr. 1, 1.

*Hortator**, Rosc. Am. 38; Or. 1, 55.

*Hortulus**, Cluent. 13; Fin. v, 2. metaphorice sumitur Nat. D. 1, 43.

*Hortus**, ad Div. xvi, 18; de Sen. 16; Nat. D. 1, 33. horti pluraliter pro singulari dicuntur, Fin. v, 1; Q. Fr. iii, 1.

*Hospes**, is quocum jus est hospitii, Off. 1, 2; ad Div. ix, 20; Or. 1, 19. † is qui sine hospitii jure ad aliquem devertit, de Div. ii, 37; Att. xiii, 52; Off. iii, 33; Cluent. 59. † qui in urbe peregrinatur, Acad. 1, 2. † hospes etiam dicitur is, qui rerum quæ geruntur ignarus est, Rab. Post. 10; Att. vi, 3. † qui rudis est in arte quadam, Or. 1, 50.

*Hospita**, mulier quæ aliquem hospitio accipit, Verr. ii, 56. quæ hospitio accipitur, Att. v, 1.

*Hospitalis**, Verr. 1, 26; Ibid. iv, 22; Rull. ii, 17; Verr. iv, 22; Fin. iii, 20; Q. Fr. ii, 13; Dejot. 6; Cœl. 21.

*Hospitalitas**, Off. ii, 18.

*Hospitium**, mutua necessitudo inter amicos, ad Div. xiii, 19; Q. Fr. 1, 1; Balb. 18; Catil. iv, ii; Verr. ii, 36. † diversorium, de Sen. 3; Or. ii, 57.

Hostia, Agr. ii, 34, *hostiæ* majores. Leg. ii, 21, *hostia* maxima, parentare.

*Hostilis**, Inv. 1, 55; Rab. Perd. 9; Off. iii, 29.

*Hostiliter**, Phil. v, 9.

Hostis, Off. 1, 12, qui olim dictus?

scil. peregrinus; Verr. II, 6; Cat. II, 1.

Humane, moderate. Tusc. II, 27, *humane* ferre aliquid. ad Div. VIII, 10, de provinciis non *humane* loquitur. † hilare, festive. Tusc. III, 27, aliquid fecit *humanius*, aut dixit bilarius. ad Div. XVI, 21, Cratippus, sublata severitate philosophiæ, *humanissime* nobiscum jocatur. Broukhusius sic dictum putabat, ac si scripsisset: sæpius *humane* (h. e. verbis communibus et vulgaribus), quam philosophice. v. Burm. ad Petron. 100. Male: *humane* opponitur severitati, quæ solet esse philosophorum.

Humanitas, varie dicitur apud Ciceronem. Primum pro natura ipsa humana. Rosc. Am. 22, magna est vis *humanitatis*. Orat. 1, 12, omnem vim *humanitatis* tenere, causasque eas, quibus mentes aut incitantur, aut reflectuntur. † hinc *humanitas* dicitur de omnibus rebus, quæ hominibus sunt attributæ natura, de ingenio, de propensionibus, sensibus, et omnibus, quæ in homines, qua homines sunt, cadunt. Itaque 1°. dicitur de desiderio et amore nostrorum. Att. IV, 15, *humanitatem* tuam amoremque in tuos reditus celeritas declarabit. 2°. de studio valitudinis. ad Div. XVI, 11, fac, quod *humanitatis* tuæ est, ut nullam aliam rem cures, nisi ut valeas. 3°. de sensu doloris, lætitiæ, etc. in rebus lætis et tristibus. Rosc. A. 53, sensum *humanitatis* amittimus. De Am. 13, *humanitas* ex animo exstirpata. Tusc. IV, 14, habet *humanitatis* speciem misericordia, metus. Or. III, 40, *humanitatis* mollitudo. Att. XIII, 2, *humanitatem* omnem exuere. Rosc. A. 16, natura tibi dedit, ut *humanitatis* non parum haberes. 4°. de studio exhilarandi se, ubi in otio sis, aut locus patitur. Or. 1, 8, quid in otio tam *humanitatis* proprium, quam facetus sermo? † Porro, quia 1) literatum solus homo capax est; 2) humanam naturam, h. e. ingenium, mentem, animum, moresque literæ expoliunt, ut tanquam magis homines simus, et eo latius a brutis sejungamur, unde Fin. V, 19, animi cultus *humanitatis* cibus appellatur; 3) homo natura ducitur sciendi cupiditate, eumque adeo 4) vel maxime decent: propterea studia literarum appellantur nomine *humanitatis*. Or. I, 16, omnes *humanitatis* partes. ibid. 9, omne genus *humanitatis*. ibid. II, 27, politior *humanitas*. ibid. 10, inops *humanitatis*. Cf. Muren. 29; Arch. 1, ubi v. Passerat, ibid. 2, etc. Or. 1, 60; Q. fr. 1, 1; de Rep. 1, 17. Studiis *humanitatis* autem contineri omnes artes liberales, vel in primis philosophiam, item mathesin, quum loci, quos hic posuimus, demonstrant, tum ab Ernest. demonstratum est in prolusione, de Finibus humaniorum studiorum regundis, a. 1738 edita. † Sed quemadmodum homini proprium est scire, ita etiam ei quædam officia propria sunt, quæ adeo præstare aliis debet, et quia ipse homo est, et quia hi, quibus ea præstat, homines sunt, adeoque naturæ quodam vinculo cum eo juncti. In quo observandum est, Latinos tres habere gradus in iis rebus, quas aliis debemus, ut sunt tres gradus conjunctionis inter homines. Primus gradus est ipsius naturalis conjunctionis, quæ omnes homines amplectitur: huic est proprium vocabulum *humanitatis*. Alter gradus est ejus conjunctionis arbitrariæ, quæ est inter cives, socios, verbo, æquales: huic respondet *officium*. Tertius gradus est inter magistratus et cives, parentes et liberos, conjuges, fratres, benefactores et eos qui beneficia accepere, etc. huic proprium est *pietatis* vocabulum. Itaque sæpe hæc verba ut diversa junguntur, sed permutantur tamen etiam interdum. Pietatis et officii verba interdum uno *necessitudinis* continentur, v. c. ad Div. X, 34, *humanitatis* et necessitudinis causa eorum salutis rationem habuimus. ibid. XI, 28, ab officio, aut ab *humanitate* desciscere. Cf. Verr. II, 47. Off. III, 10, omisit et pietatem, et *humanitatem*

(de fratricida). Itaque *humanitas* significat multa, ut facilitatem, æquitatem animi in ferendis malis, misericordiam, æquitatem erga alios, mansuetudinem, placabilitatem, etc. ad Div. XI, 22, ut vel *humanitatis* tuæ, vel mea causa eum conservatum velis. Q. fr. 1, 1, *humanitatis* est, aliorum consulere commodis. Att. XV, 1, *humanitas* editorum. XVI, 16, *humanitatis* tuæ est ignoscere. Off. III, 6, in figura hominis feritas et immanitas belluæ a communi tanquam *humanitate* corporis segreganda est. Arch. 12, *humanitas* opponitur acerbitati. Catil. IV, 6, *humanitas* et misericordia. Quint. 16, *humanitas* communis. Or. II, 56, *humanitatis* est responsio. Verrin. II, 40, *humanitatis* rationem habere. ad Div. V, 21, tibi quum summam *humanitatem*, tum etiam literas profuisse, sc. ut ferres injurias. ad Div. XI, 27, *humanitas* tua, qui amicum etiam mortuum diligis. de Am. 2, nec fuisse id (sc. moderate ferre mortem amici) *humanitatis* tuæ. Mil. 13, crudelius punitus est, quam erat *humanitatis* meæ postulare. de Sen. 1, *humanitatem* (æquitatem in rebus humanis ferendis) et prudentiam Athenis deportasse. Off. III, 23, utilitate potius dirigi officium, quam *humanitate*. Phil. II, 4, *humanitatis* expers, qui literas sibi ab amico scriptas, rupta amicitia, profert. † cultus humanus, vitæ ratio homine digna. Sext. 42, vita *humanitate* perpolita. Or. III, 15, ut puerorum mentes ad *humanitatem* et virtutem fingerentur. de Div. II, 38, barbari *humanitatis* expertes. † Quia denique homini proprium est ridere, lætari rebus lætis, jocari, Or. 1, 8, propterea *humanitas* est etiam pro urbanitate, lepore. Att. 1, 13, sal *humanitatis* sparsæ. ad Div. XI, 27, lepos, *humanitas*, literæ. Rosc. A. 41, literis eorum et urbanitate docitur.... horum literas adamarit, aut *humanitatem*. Verr. III, 4, at sermone, at literis, at *humanitate* ejus delectamini. Or. 1, 67. Socratem in hac ironia dissimulantiaque longe lepore et *humanitate* omnibus præstitisse.

Humaniter, æquo animo, ut homo debet ea, quæ scit homini accidere posse, et solere. Att. 1, 2, ferre *humaniter*. † hilare, ad Div. VII, 1, doceho profecto, quid sit *humaniter* vivere. v. *humane*.

*Humanitus**, Phil. 1, 4.

Humanus, homo. Att. XIII, 21, possum falli, ut *humanus*. Plura exempla suppeditabit Gronov. ad Liv. VIII, 9; Heins. ad Sillum, VII, 5. Huc refer illud, Verr. II, 69, nullum est aliud genus *humanum* in provincia. † ab homine exspectandus, hominibus usitatus et naturalis. Verr. III, 97, *humana* et usitata ratio. Sic V, 44, *humanum*, et Tusc. III, 6, *humanum* id quidem; non enim e silice nati sumus. Or. 62, oratio composita aufert *humanum* sensum actoris, h. e. facit, ut non possit cum animi commotione, quæ hominibus solemnis est in his rebus, dicere. † doctus. Or. II, 1, *humanissimus* homo. † homine dignus. Or. 1, 8, *humanus* cultus. Arch. 7, animi adversio *humanissima*. Acad. II, 41, *humanissima* completur animus voluptate. † æquus, moderatus. ad Div. X, 24, moderatissimi atque *humanissimi* sensus fuit. † urbanus, lepidus. Fin. II, 31, homo bellus et *humanus*. † acutus, sive etiam curiosus, quia hominibus hoc innatum est, ut velint scire, in primis ea, quæ occultantur. Verr. V, 28, Syracusani homines, periti et *humani*, etc. † *humana*, et res *humanæ* dicuntur, quæ hominibus propria sunt, iis accidere possunt, divitiæ, honores, morbi, pericula, paupertas, mors, etc. Offic. 1, 4, *humanarum* rerum contemtio. Leg. II, 17, quæ fateor *humana* esse. de Am. 5, amicitiam omnibus rebus *humanis* antepoñatis. Cf. Fin. II, 41; V, 25; ad Div. V, 13; VI, 1; Att. XV, 20; Tusc. III, 24, etc. Or. 1, 18, res *humanæ* dicuntur virtus et vitium. Fin. II, 12, scientia rerum divinarum et *humanarum*. v. *divinus*. † Or. 34, *humana* dicuntur de

jure civili et historia. † *humanum* jus. v. *jus.*

*Humare**, Tusc. I, 16, 45; Leg. II, 22; Nat. D. III, 22.

*Humatio**, Tusc. I, 43.

Humatus. Leg. II, 22, et quod communiter nunc in omnibus sepultis est, ut *humati* dicantur, id proprium tum erat in iis, quos humus injecta contegeret. Hunc locum miror neminem vidisse ex viris doctis, qui in Nepotem scripsere, qui Eumen. 13 extr. *humare* dixit pro *sepelire*, *cremare*.

*Humerus**, Nat. D. II, 63; Tusc. II, 16; de Sen. 10. metaphorice, Mil. 9; Flacc. 38.

*Humidus**, Nat. D. III, 13; Tusc. I, 17; Verr. I, 17; Arat. 65.

Humifer, Nat. D. I, 9.

Humilis, supplex. Inv. I, 56, *humilis* oratio. † inferior, deterior. Inv. I, 4, *humilior* multis rebus est homo bestiis. De animo abjecto, Fin. I, 15; Ibid. V, 20. † demissus, Tusc. V, 13. de oratione, Or. 57, 58; Inv. I, 56; Brut. 79.

Humilitas, de homine inopi, neque gratia, neque pecunia potente. Quint. I, nihil est, quod *humilitatem* cujusquam gravitas et virtus judicis consoletur. † opponitur magno animo, quum aliis supplicamus, et indigna nobis facimus. Inv. I, 56, nam sæpe virtus et magnificentia.... plus proficit, quam *humilitas* et obsecratio. Or. I, 53, hæc Rutilius valde vituperabat, et huic *humilitati* dicebat vel exsilium fuisse, vel mortem anteponendam.

*Humiliter**, Tusc. V, 8.

*Humor**, aqua, Nat. D. III, 12; de Div. II, 27; Nat. D. II, 10; Ibid. 16. De liquoribus in corpore animali, Nat. D. II, 2; Ibid. II, 6, 57.

*Humus**, de Sen. 17; Leg. II, 22; Catil. I, 10; Or. III, 6.

*Hydra**, Lernæa ab Hercule occisa, Or. II, 16: sidus cæleste, Nat. D. II, 44.

Hydraulus. Tusc. III, 18, *hydrauli* ut audiat voces potius, quam Platonis. *Hydraulus* fuit instrumentum musicum, simile huic nostro, quod inflatum spiritu sonos edit. Nam quod in hoc nostro spiritus, id in illo aqua efficiebat. De eo est egregia disputatiuncula in Chrestomathia Pliniana Gesneri, p. 404 sq. Cf. Burm. ad Petron. c. 36. E veteribus lege Vitruvium, X, 13; Claudian. de Consul. Mallii Theod. v. 434 sqq. Anthol. I, 16, etc. Ceterum nescio, quomodo in animum induxerit Buherius credere, *hydraulam* tantum de instrumento dici, non *hydraulum*; quum *hydraulus* passim occurrat, v. c. Plin. H. N. IX, 8; *hydraula* tantum apud Vitruv. X, 10, quem locum tamen Salmasius ad Solinum, p. 416, post alios vitiosum judicat. μόναυλος, μόναυλον, μοναύλιον, de instrumento dicitur: terminatio *a* et *es* in hujusmodi verbis non est instrumenti, sed inflantis, ut in pythaules, pythaula: choraules, choraula, etc. Et sic *hydraulas* dixit Capella; item Sueton. Ner. 54, ubi tamen est varia lectio *hydraulus*. v. Savaronem ad Sidon. Ep. I, 2, p. 19, ubi de hoc instrumento agit. Ceterum, quia Victorius reperit in quibusdam codd. *hydrauleos*, et in aliis Græce scriptum fuit hoc verbum, ut docet Buherius; non intercedam, quo minus *hydraulis* verbum Ciceronianum putetur, quandoquidem etiam Græci ὑδραυλὶς habent.

*Hydria**, Verr. II, 19, 51; Ibid. IV, 44.

*Hyemalis**, de Div. II, 14; ad Div. VI, 20; Tusc. V, 27.

*Hyemare**, Verr. IV, 47; Att. V, 21; ad Div. VII, 9.

*Hyems**, Verr. IV, 40; Planc. 40; Phil. IX, 1.

*Hypallage**, Or. 27.

*Hyperbole**, Top. 10.

Hypodidascalus, magister secundarius, ad Div. IX, 18.

Hypomnema. ad Div. XVI, 21, multum temporis mihi eripitur in exscribendis *hypomnematis*, h. e. præceptis et dictatis magistrorum.

Hypotheca. ad Div. XIII, 56, *hypothecæ* commissæ sunt. v. Ind. Gr. ὑποθήκη. Salmas. Mod. usur. c. II sq.

I.

I litera. Orat. III, 12, ut *iota* literam tollas, etc.

*Iambus**, pes constans brevi et longa, Or. 57, 58; pro carmine iambico sumitur, Nat. D. III, 38; Att. XVI, 11.

*Iambicus**, Or. 57.

Icere. Pison, 12, fœdus quod *iceras*. Balb. 16, *icisse* fœdus; Sext. 10; de Div. II, 66.

Ichneumon, Nat. D. I, 36. De hoc consulendus Plin. VIII, 24.

Ictus. Fin. II. 10, voluptas non dolendi non movere potest appetitum animi; nec ullum habet *ictum*, quo pellat animum; Rull. II, 3; Cæcin. 15; Mil. 28; Off. III, 25.

Idea. Or. 3, has rerum formas (sc. animo comprehensas) appellat *ideas* ille non intelligendi solum, sed etiam dicendi auctor gravissimus et magister Plato. v. Ind. Gr.

Idem. Catil. I, 8, me nullo modo posse *iisdem* parietibus tuto esse tecum, i. e. quibus tu; sic enim intelligunt, qui τὸ *tecum* ad *iisdem* referunt: de qua forma vid. Perizon. ad Sanctii Minerv. IV, 6; Drakenb. ad Liv. XXX, 12. Sed potest etiam referri ad *tuto esse*.

Idiota, imperitus, opponitur intelligenti alicujus rei, eleganti, Verr. IV, 2; et philosopho, Sext. 51. Pison. 26, *idiotarum* divitiæ; quas indocti, non philosophi admirantur.

Idola, Fin. I, 6, sunt Epicuri exuviæ corporum. v. Ind. Gr.

Idonee, Inv. I.

Idoneus, dignus. Manil. 19, *idoneus* non est, qui impetret. Att. VIII, 14, non satis *idonei* sunt, qui a te probentur. † aptus, Inv. I, 21; Ibid. II, 12; Att. II, 6.

Iens, ab *ire*, est Att. XVI, 21; IV, 9.

Igitur, eleganter est post degressionem. Or. I, 7, quum *igitur* vehementius, etc. Cf. Acad. II, 6; Fin. V, 32; Balb. 5, etc.

*Ignarus**, Nat. D. II, 21; Or. I, 14; Top. 20.

*Ignave**, Tusc. II.

*Ignavia**, Rab. Perd. 9; ad Div. XII, 20.

*Ignaviter**, Att. XV, 6.

Ignavus, timidus. Cæcin. 16, *ignavi* milites. † Fat. 12, *ignava* ratio. v. Ind. Gr. ἀργὸς λόγος.

*Ignescere**, Nat. D. II, 46.

*Igneus**, Nat. D. II, 9; Ibid. II, 40.

*Igniculus**, Att. XII, 1; Fin. V, 7; Leg. I, 12; Att. XV, 26; ad Div. XV, 20.

*Ignifer**, Arat. 88.

Ignis, de causa odii et inimicitiarum. Rabir. Post. 6, huic ordini novum *ignem* subjici; Nat. D. II, 22; III, 9.

*Ignobilis**, Verr. V, II. Obscurus, Tusc. III, 24; Brut. 91; Cæcin. 4.

*Ignobilitas**, Mur. 8; Phil. III, 6: dicitur de iis qui inglorii vivunt, Tusc. V, 10.

*Ignominia**, Tusc. IV, 20; Quint. 31.

*Ignominiosus**, Phil. III, 14.

*Ignorabilis**, Inv. II. 32.

*Ignorantia**, Flacc. 20; de Am. 19.

*Ignorare**, Œcon. 1; Att. VIII, 22. haud nosse, Rab. Post. 12; Acad. II, 2; Tusc. V, 23.

*Ignoratio**, de Div. II, 22; Nat. D. I, 1; Or. 21; Cluent. 39.

*Ignoscere**, Phil. I, 3; Att. I, 1; Ar. Resp. 17; Inv. II, 32; Pis. 41.

Ignotus, active, Verr. I, 7; Att. XII, 1, et alibi.

*Illabi**, Nat. D. II, 54, sensu proprio: sed metaphorice est, Fin. I, 2; Leg. II, 15.

*Illacrimare**, Tusc. II, 8.

*Illacrimari**, Nat. D. III, 33; de Sen. 9.

Illaqueatus. Ar. R. 4, *illaqueatus* legum periculis.

Ille, pro *hic*, v. *hic*. † Catil. IV, 2, neque tamen ego sum *ille* ferreus.... qui non movear.

Illecebræ, stimuli. Cœl. 5, erant apud eum *illecebræ* libidinum: h. e. natura

sua ad libidinem propensior erat. † Catil. II, 4, quæ tanta ullo unquam in homine *illecebra* juventutis fuit? Add. Leg. I, 11; de Sen. 12; Mil. 16.

*Illectus**, Tusc. IV, 6.

Illepidus, Nat. D. III, 29.

Illiberalis. Or. I, 32, non est *illiberale* ad cognoscendum, sic dicitur, Off. I, 42; Fin. I; Or. I, 32. Qui alicujus precibus facile non concedit, ad Div. XIII, I.

Illiberalitas, Att. VIII, 6.

**Illiberaliter*. de Rep. I, 21, patris diligentia non *illiberaliter* institutum. nimis parce, Att. IV, 2; Ibid. XVI, I, 3.

Illicio. Nat. D. III, 47, conjugem *illexe* ad stuprum. Att. IX, 13, ab iisdem *illecti* sumus, i. e. inducti, decepti.

*Illicitus**, Cluent. 47.

Illico, Mur. 9; Fat. 12.

Illidere. Ar. R. 25, *illisa* serpens morietur.

Illigare, exprimere. Orat. III, 44, *illigare* sententiam verbis. † immiscere, adhibere. Or. 27, in quo omnes *illigantur* lepores. Acad. II, 2, qui sermonibus ejusmodi nolint personas tam graves *illigari*. † de vasis cælatis est hoc verbum. Verr. IV, 24, *illigare* sigilla poculis. Sic de gemmis Græci, λίθοι ἐνδεδεμένοι χρυσίῳ. † obligare. Phil. XIII, 4, multis pignoribus M. Lepidum resp. *illigatum* tenet. Imitatus est Tacitus. A. XII, 25. † constringere. Or. II, 14, *illigatus* liber angustis disputationibus. † Elegans est et hoc, Tuscul. I, 25, motus stellarum in sphæram *illigavit*.

*Illinc**, Att. IX, 6; Phil. II, 31.

Illim, pro *illinc*, Att. VII, 13, ubi lege P. Victorium. Sed fere incerta lectio.

Illiquefactus. Tusc. IV, 9, quæ sunt omnes ad perfundendum animum tanquam *illiquefactæ* voluptates.

Illiteratus, Or. II, 6; ad Div. IX, 16.

*Illitus**, Or. III, 52.

*Illucescere**, Nat. D. II, 38; Phil. I, 12; Rull. I, 8.

*Illudere**, contemnere. Or. II, 3, quod merito *illudi* possit. Or. I, 17; Rosc. Am. 19; Quint. 16.

Illuminare, ornare. Orat. III, 31, *illuminare* verba, sc. tropis. ibid. 6, *illuminare* orationem. Brut. 37, *illuminare* sententias, sc. figuris.

Illuminate dicere, Orat. III, 14, i. e. ornate.

**Illuminatus*. Brut. 58 extr. iositam atque *illuminatam* sapientiam. Al. aliter legunt.

Illusio, εἰρωνεία, urbanitas, Or. III, 53.

Illustrare, aperire. Catil. I, 3, si *illustrantur*, si erumpunt omnia. Cf. III, I. † ornare. Div. II, I, locus, qui totam philosophiam maxime *illustrat*. † explicare. Or. II, 33, ut quæ sint in jure, vel apte describere, vel ornate *illustrare* possit. Orat. I, 23, generibus *illustrata*. Acad. I, I, *illustrare* philosophiam Latinis literis. † ad Div. II, 6, nullam gratiam esse tantam, quam non vel capere animus in accipiendo, vel in remunerando cumulandoque *illustrare* possit: i. e. illustrem reddere et celebrem.

Illustris. ad Div. I, 9, tibi multo notior atque *illustrior* mens inte animus esset. Add. Nat. D. I, 5; Ibid. II, 57.

Illustrius (adverb.), ad Div. I, 10.

*Illuvies**, Tusc. III, 12.

Im, antique, pro *eum*. Leg. II, 24, *im* cum illo sepelire, etc.

Imago, opponitur rei ipsi, ut nomen. Rab. Post. 15, umbra et *imago* equitis R. † de echo Tusc. III, 2, *imago* vocis. † εἴδωλα Epicuri (v. Ind. Gr.), Div. II, 67; Nat. D. I, 18; Fin. I, 6. † Ver. V, 14, jus *imaginis* ad memoriam posteritatemque prodendæ. Hoc jus dabat ædilitas curulis, et ceteri magistratus majores. Itaque *imagines* sunt signa nobilitatis. Nobiles enim sunt, quorum majores magistratus majores gessere. vid. *nobilis*. Agr. II, I, *imagines* familiæ suæ. Planc. 7, qui *imaginibus* ducuntur. Sext. 8, *imaginis* ornandæ causa. *Imago* ornatur titulis magistratuum, triumphorum, etc. v. Plin. XXXV, II; Lips. Elect. II, 29; Sigon. Ant. J. C.

II, 20; Budæus ad Pand. p. m. 52 sq.

Imbecillitas. Nat. D. I, 44 extr. omnis in *imbecillitate* est et gratia, et caritas: h. e. in natura imperfecta; signum est naturæ imperfectæ, ut est humana. † Tuscul. II, 6, *imbecillitas* tribuitur philosophis, qui dolorem inter mala retulere.

*Imbecillus**, seu *imbecillis*, de corpore dicitur, ad Div. VII, 1; Q. F. II, 7. De animo, de Div. II, 60; Hort. Fragm. Tusc. V, 30; ad Div. 16.

*Imbellis**, Off. I, 24.

*Imber**, Tusc. I, 19; de Div. I, 43; de Div. II, 28.

Imberbus, Dom. 14; Græv. *imberbis*. Utrumque usitatum. v. Fragm. p. 92.

Imbibere, constituere secum, decernere. Quint. 6, quod si facere nolit, atque *imbiberit*, ejusmodi rationibus eum ad suas conditiones perducere. Act. I, in Verr. 14.

Imbuere, Lig. 10, studiis se *imbuerat*. Instituere, Att. XIV, 14; Off. I, 32; Phil. X, 10; Fin. II, 5. Implere, Tusc. I, 13; ibid. III, 1; Fin. 18.

Imbutus, qui alicujus rei initium fecit; quasi initiatus alicui rei, vitio, etc. Phil. III, 2, *imbutus* hac crudelitate. Institutus, Leg. II, 7; Tusc. I, 7. Add. Font. 14; Mil. 7; Phil. XIV, 3; Or. II, 39.

*Imitabilis**, Or. 23.

*Imitari**, ad Div. IX, 20; Off. I, 24; Inv. I, 32; de Div. II, 21; Ibid. 27; Or. II, 47; Or. 2; Off. III, 2; Ibid. 22.

*Imitatio**, Her. I, 2; Or. II, 22; Inv. I, 20; Or. II, 59.

*Imitator**, Leg. III, 14; Or. II, 22; Ibid. 54.

*Imitatrix**, Tusc. III, 2; Leg. I, 17.

*Immanis**, ferox, Acad. II, 34; Tusc. IV, 20; Q. Fr. I, 1; Partit. 25; Verr. I, 3. † Nimis magnus, Verr. III, 46; Rosc. Com. 8.

Immanitas. Fin. IV, 9, *immanitas* ista verborum. † Feritas, Vatin. 3; de Div. I, 29; Nat. D. I, 23; Off. I, 44; Partit. 23.

Immansuetus, Leg. I, 8.

Immaturitas, properatio in rebus ante tempus agendis. Quint. 26, quid hæc festinatio, quid hæc *immaturitas* tanta significat?

*Immaturus**, Cat. IV, 2, mors immatura; sic Phil. II, 46; Brut. 33.

*Immemor**, Brut. 60, ingenium immemor; Att. IV, 6; Sull. 30.

*Immensitas** mundi, Nat. D. I, 20; Ibid. II, 39.

*Immensus**, Nat. D. I, 10; de Div. I, 6; Or. I, 49; Verr. III, 9; Her. II, 22.

*Immergo**, Cluent. 13, se in consuetudinem immergere.

*Immersus**, de Univ. 13.

*Immigrare**, Phil. III, 17; Brut. 79; Tusc. I, 24.

Imminere, de cupidis, Verr. II, 54, *imminens* avaritia. Dom. 18, *imminere* cupiditate in tribun, potestatem. † de gestu oratorum et histrionum. Orat. II, 55, gestu omni *imminenti*: sc. in eum, contra quem dicebat. Sext. 55, in ore impurissimi hominis *imminens* concionata est histrionum caterva. Impendere, Off. III, 10; Att. V, 20; Balb. 15; Rull. II, 32; Manil. 5; Cat. I, 12.

*Imminuere**, Or. I, 6; Phil. XII, 3.

*Imminutio**, ad Div. III, 8; Fin. V, 17.

Imminutus. Or. 47, *imminutum* verbum: ut *nosse*, pro *novisse*.

*Immisericors**, Inv. II, 36.

Immissio sarmentorum, de Sen. 15, opponitur amputationi.

Immittere, possessionem dare. Verr. I, 54, *immittes* in mea bona. Parad. 4, jacere et *immittere* injuriam in aliquem. Add. Verr. IV, 45; ad Div. X, 30; Parad. I, 2; Ar. Resp. 22; Phil. II, 36; Parad. IV.

Immo, in correctionibus: *au contraire*. Cæcin. 7, concessit, credo;.... *immo* calumniam stultitiamque obtrivit. Cf. Sull. 17, etc. In augendo. Catil. I, 1, vivit; *immo* etiam in senatum venit.

*Immobilis**, Somn. Sc. 5.

*Immoderate**, Nat. D. II, 59; de Univ. 12, 13; Off. I, 26; de Div. I, 29.

*Immoderatio**, Sull. 10.

Immoderatus. Or. 58, *immoderata* oratio; Her. II, 22; Cœl. 21.

*Immodestus**, Off. I, 29.

*Immolare**, Nat. D. III, 36; Inv. II, 31; ad Div. VI, 7; de Div. II, 17.

*Immolator**, de Div. II, 15.

*Immortalis**, Leg. II, 11; Off. I, 33.

*Immortalitas**, seusn proprio, de Sen. 21. De memoria sempiterna, Phil. IV, 1; Phil. II, 13; Pis. 3; Or. II, 9.

Immortaliter gaudeo, Q. fr. III, 1.

Immortuus, plane mortuus. Att. I, 11, *immortuæ* reliquiæ conjurationis: si sana est lectio.

*Immundus**, Gall. Fragm.

*Immunis**, Rul. II, 2; ad Div. VIII, 9; Verr. II, 69; Font. 4.

*Immunitas**, Font. 8; ad Div. XII, 1.

Immunitus. Cæcin. 19, via *immunita*.

*Immutabilis**, Nat. D. II, 19; Fat. 7; Ibid. 12; Acad. II, 8.

*Immutabilitas**, Fat. 9.

*Immutare**, Nat. D. II, 42; ad Div. I, 9; Ibid. V, 8; Flacc. 14; Or. 63.

Immutatio. Brut. 17, *immutationes* verborum. Gr. τρόποι. Or. II, 65, de allegoria; Or. 27.

*Impar**, Acad. II, 10; Somn. Sc. 5.

*Imparatus**, Att. VII, 15; Phil. III, 1; Mil. 21.

Impatibilis, Fin. II, 17.

Impediri. Inv. I, 11, invidia *impediri*, h. e. in errorem induci. Sull. 17, nullius amicitia *impediri* ad propulsanda pericula. Mur. 19, ab omni delectatione *impedimur* negotiis. † cum infinitivo. Or. I, 35, pudor *impedit* exquirere. Off. II, 2, quod me *impediat* sequi. † Att. XIII, 47, nisi te *impedivisti*, sc. negotiis.

*Impeditio**, de Div. I, 51.

*Impeditus**, Pis. 1; Manil. 7.

Impellere. Rabir. Post. I, *impellere* præcipitantes. Or. II, 79, *impellere* leviter judicem. Add. Cluent. 26; Her. II, 22; Or. I, 8 ad Div. I, 9; Or. II, 77.

*Impendens**, Nat. D. II, 39; Att. VIII, 3.

*Impendere**, penultima longa, imminere, Tusc. IV, 16; Ibid. V, 21. Instare, Fin. I, 18; Rosc. Am. II; Verr. V, 60; Catil. I, 9; ad Div. II, 11; Ibid. VIII, 14; Att. II, 22; Cat. II, 5; ad Div. II, 16; Att. VIII, 11.

*Impendere**, penultima brevi, insumere, Verr. III, 98; Ibid. IV, 30.

Impendio, valde. Att. X, 4, at ille *impendio* magis odit senatum.

Impendium, cumulus, auctarium, usura. Brut. 4, *impendiis* augere largitatem muneris. Att. VI, 1, cogito fœnus et *impendium* recusare. † Impensa, Quint. 9.

*Impensa**, Verr. III, 21; Fin. I, 13; Rab. Post. 16.

*Impense**, vehementer, Att. V, 2; ad Div. XIII, 64.

Impensus, magnus. Attic. XIV, 13, vel *impenso* pretio. vid. Popma ad h. l. † valde propensus. Sext. 62, hæc tam *impensa* voluntas.

Imperare. Or. II, 7, domi nihil *imperavi*, int. cœnulæ. ad Div. IX, 25, ades ad *imperandum*, h. e. ut tibi *imperetur*. Exercere potestatem aut magistraturam, Manil. 19; Leg. III, 2, 3; Flacc. 13; Cæcil. 10; Rosc. Am. 21.

Imperator, est honoris nomen, quod aut a militibus, re prospere gesta, ducibus tribuitur: ad Div. II, 10; aut a senatu: Phil. XIV, 4, 5, certo hostium numero occiso; de quo vid. Lex. Fabr. Manut. ad Cic. ad Div. l. c. Unde ab eo tempore suo nomini adscribebant duces, donec triumphassent. † Verr. IV, 57, Jupiter *Imperator*. v. Ind. Hist. *Jupiter*.

*Imperatrix**, Cœl. 28.

*Imperfectus**, ad Div. IX, 9.

Imperiosus. Fin. II, 32, nimis *imperiosi* philosophi. † qui *imperium* tenet. Or. 34, *imperiosi* populi. de Rep. I, 2, urbes *imperiosæ*, ex Ennio.

*Imperite**, Phil. II, 32; Balb. II.

*Imperitus**, Rosc. Am. 49; Flacc. 7; Her. IV, 10.

Imperium. Manil. 4, de *imperio* dimicare: dicitur, quum bellum est non de aliqua regionis parte, sed uter alteri pareat, serviat. † Verr. II, 31, *imperium* judiciorum, de Hortensio. v. *dominari*. † *Imperii*, quod magistratuum est, duas formas facio. Altera est civilis, et quasi togati; quod est ma-

gistratuum urbanorum, et omnium provincialium, et alio nomine potestas dicitur, habetque prebensionem, animadversionem, coercitionem, in provincia etiam jus securium, s. ut sub Cæsaribus appellatum est, gladii, atque alia multa, quæ ratio magistratus postulat; unde dicantur hi magistratus esse in *imperio*. Quinto fratri Ciceronis, l. 1, ep. 1, etc. tribuitur summum *imperium*, quum rei militaris potestatem non habuerit. Nam ibid. Illum administrationem totam jurisdictione maxime sustineri dicit, et nullum ei bellum gerendum. Alterum genus est militare, quod habent ii, quibus potestas belli gerendi data est. Hoc *imperium*, qui habent, dicuntur esse cum *imperio*, ad Div. 1, 1. Hujusmodi est, Verr. III, 91, infinitum *imperium* Antonii, et *imperium* Lentuli ad Div. 1, 7, etc. Hinc fit, ut interdum *imperia* et magistratus opponantur. De discrimine formularum in *imperio*, et cum *imperio*, v. Sigon. A. J. Pr. III, 14. Neque tamen id est perpetuum, ut jam vidit Gruchius, qui omnes magistratus provinciales cum *imperio* esse defendebat. Nam, Q. fr. 1, 1, de Quinto: quoniam in istis urbibus cum summo *imperio* et potestate versaris. Sic etiam reperias *in imperio*, pro *cum imperio*, Att. XIV, 5. vid. Burm. ad Suet. Cæs. 25; ubi tamen dicitur cum respectu ad provinciam. Locus clarus est, Act. 1 in Verr. 13, ubi consul Romæ dicitur esse cum summo *imperio* et potestate. *In imperio* tamen hactenus differt a *cum imperio*, ut in eo sit respectus ad honorem, sitque pro magistratu. Apud Suetonium *in imperio* non semel sic occurrit. De utroque genere *imperii* lege Sigon. Ant. J. Prov. l. II, 5, 6; III; 5, 7 sq. Manut. ad Cic. Ep. ad Div. 1, 1. † Verr. 1, 22, in nonnullis edd. tanquam Aldina, sic legitur: legationis nomine cum *imperio* et securibus mercator signorum tabularumque missus est (et memoratur Verris legati lictor, c. 28 extr. et 31). Grævius, ad Prov. Cons. 3, oblitus in sua editione hæc verba non esse, ibi improprie vocem *imperii* accipi dicit, pro potestate quadam extraordinaria, quam ipsi Dolabella dederat, ut tanta ejus esset ubique, quanta ipsius prætoris auctoritas. Mihi videtur illud, cum *imperio* et securibus, ex IV, 4, repetitum esse, ubi de Verro: O præclaram defensionem! mercatorem cum *imperio* ac securibus in provinciam misimus. Nisi forte Cicero invidiose et accusatorie rem augere voluit. Add. Cæcin. 18; Font. 1.

Impertire, dare, tribuere. de Rep. II, 28, *imperti* etiam populo potestatis aliquid, ut et Lycurgus, et Romulus. Add. Or. II, 4; Rosc. Am. 5; Sull. 3; Att. II, 18.

Impetrare. Div. 1, 2, magna vis videtur esse in *impetrandis* consulendisque rebus. Est verbum augurale, idemque significat, quod *impetrire*, de quo mox. *Impetrare* habent etiam codd. Plin. H. N. II, 52.

Impetratio. Att. XI, 22, *impetrationes* nostras nihil valere.

Impetrire. de Div. 1, 16, avibus magoæ res *impetriri* solebant. ibid. II, 15, qui evenit, ut qui *impetrire* velit, convenientem hostiam rebus suis ducat? Est autem *impetrire*, auspiciis, extis, etc. consulere deos, an, quod in manibus habemus, felicem successum sit habiturum, necne: unde, quod aves admittunt, exta felicia suadent, id *impetritum* dicitur. v. Manut. ad Div. 1, 16, et Hotomann. Obs. IV, 3; VI, 11; quem jam laudavit Davisius. E loco Ciceronis autem posteriori patet, falsum esse, quod Scaliger ad Festum putabat, *impetrire* dici tantum de auspiciis, de extis autem *litare*. Sæpius tamen de auspiciis occurrit, ut Plaut. Asinar. II, 1, 11; Plin. H. N. II, 53. Add. Harduin. ad Plin. XXVIII, s. 5. Hoc verbum non est in Nizolio.

Impetus. Dejot. 2, *impetus* dicendi, pro contentione et vi in dicendo. † poetæ veteres hoc verbo in periphrasi utuntur. Attius, de Div. 1, 22, nocturno *impetu*, pro noctu. Tusc. II, 8,

biformato *impetu* contaurus, i. e. biformatus, bicorpor. Est tamen etiam in prosa. N. D. II, 38, *impetum* cæli moveri vertique, i. e. cælum. Sæpe ita est apud Lucretium. v. Ind. Gifanii in h. v. † impetus armatorum, Cæcin. 15; sic Sext. 10; Manil. 1; Font. 12; ad Div. IV, 7; Att. VIII, 3; Ar. Resp. 1. † pro appetitione sumitur, Off. 1, 15; Ibid. II, 3; Inv. II, 5; Or. 1, 77; Cæcil. 11; Inv. II, 54.

Impie, Nat. D. II, 16.

Impietas, Fin. IV, 24; de Am. 12.

Impiger, Verr. v, 10; Font. 15; ad Div. II, 1.

Impigritas, de Rep. III, 20, ex Nonio, II, 434.

Impingere, infigere, Phil. 1, 2. Infligere, ad Div. VIII, 8. Offerre, Tusc. III, 19. Obtrudere, Att. VI, 1.

Impius. Phil. VI, 6 extr. *impii* cives (e lectione Græv.) sunt, qui patriæ exitio sunt. † in Deos, de Div. 1, 4. In parentes, Rosc. Am. 24; Quint. 6.

Implacabilis, Pis. 33; Q. Fr. 1, 1; Tusc. II, 8.

Implere. Orat. 29, *implet* aures; de periodo numerosa et justæ magnitudinis. †cum genitivo, more Græco. Verr. 1, 46, multos codices *implevit* earum rerum. Add. Phil. II, 25; de Div. II, 56; ad Div. IX, 18; Rull. II, 18.

Implicare, immiscere, indere. de Div. 1, 36, dii vim suam hominum naturis *implicant*. † conjungere, Fin. II, 14; Brut. 47; Balb. 27. Irretire, Tusc. IV, 27. Confundere, Inv. 1, 22; Off. II, 11.

Implicatio. Sext. 46, *implicatio* rei familiaris, est æs alienum. † Inv. II, 32, *implicatio* locorum communium est, quum in demonstrationes inseruntur ornandi et illustrandi causa.

Implicatus, conjunctus, ad Div. VI, 12, habeo eos *implicatos* consuetudine. Vatin. 1, inconstantia perjurio *implicata*. Off. 1, 5, *implicata* inter se sunt. Conf. Phil. II, 32. † difficilis, obscurus. Orat. III, 14, reliquæ sunt magnæ, *implicatæ*, variæ, etc. Fin. III, 1, nec in Torquati sermone quidquam *implicatum* aut tortuosum fuit. † insitus. Leg. 1, 17, quæ in omni sensu *implicata* insidet. † Verr. III, 35, *implicatum* legibus teneri, h. e. *impediri*. Ar. R. 4 exspectatione supplicii *implicatus*, Add. Acad. 1, 3; Nat. D. 1, 19; 20; Or. 56.

Implicite, Inv. II, 23.

Implorare, Verr. v, 72; Mil. 31; Pis. 12; Verr. 1, 3.

Impluvium. Verr. 1, 23, signa, quæ nunc ad *impluvium* tuum stant. Ibid. 56, columnas singulas ad *impluvium* esse locatas, etc. Est locus subdivalis in mediis ædibus (unde Verr. 1, 19, et 23, *impluvium* et mediæ ædes permutantur), in quem aqua de tectis confluit: Gr. μεσαύλιον, ubi dii penates colebantur more Græco, de quo v. in *lar*. Id quum ignorarent interpretes Suetonii, mire se torserunt in compluvio penatium in Aug. 92. *Impluvium*, ex locis citatis patet, primo porticibus cinctum fuisse in ædibus beatiorum: cf. Virgil. Æn. II, 526 sqq. deinde statuas ibi positas ornatus causa. Et quo lucem capit locus Quintil. XI, 2: primum locum vestibulo quasi assignant, secundum atrio, tum *impluvia* circumeunt, nec cubiculis modo, aut exedris, sed statuis etiam similibusque per ordinem committunt. *Statuis* mihi rectius videtur, quam lectio *stratis*, a Burmanno et Gesnero recepta. Statuæ, s. signa in ornamentis ædium sunt etiam, Nat. D. II, 37; Verr. 1, 19: signa, quæ apud te nuper ad omnes columnas, omnibus etiam intercolumniis, in silva denique disposita sub divo vidimus. Viden' statuas inter columnas porticuum, et supra, e Verr. 1, 56, columnas ad *impluvium* memorari?

Impolite, Or. 1, 49.

Impolitus. Prov. C. 14, *impolitæ* res et acerbæ. vid. *acerbus*. † inscitus. Or. II, 31, quam sit hoc genus eorum, qui sibi eruditi videntur, hebes atque *impolitum*.

Imponere. ad Div. VIII, 17, qui me in hanc perditam causam *imposuit*. Sext. 19, *imponere* plagam. Att. 1, 16, *imponere* vulnus reip. Cæcin. 25, fictus

testis subornari solet, et *imponi* falsæ tabulæ. Lambinus et Hotomannus quia *imponi* non concoquebant, quod omnes libri habent, legebant *interponi*. Fatendum tamen, *imponere* usitatum in fraudibus: unde *impostores* dicuntur, qui *imponunt* hominibus aliquid in re aliqua pro vero. Nostri eodem modo, *en imposer à quelqu'un*. *Imponere* sic est ad Att. xv, 26; sensu proprio occurrit, Att. i, 8; Verr. iv, 10; ad Div. v, 12; Ibid. xii, 14; de Univ. 12. Pro præcipere usurpatur, Nat. D. i, 20; Rull. ii, 18; ad Div. vi, 7; Mur. 18; Att. iv, 5; Or. i, 61.

Importare. Or. i, 9, detrimenta *importata*. ad Div. xvi, 21, suspicionem alicui *importare*. Sic est, Sext. 69; Fin. i, 51; Ibid. iv, 15; Or. i, 9; Dejot. 15; Off. ii, 6.

Importuose, Acad. ii, 25.

°*Importunitas*, est hominis difficilis et morosi, de Sen. 3: et crudelis, Or. i, 53; de Rep. i, 40; Verr, ii, 30; Pis. 9; Or. i, 53.

°*Importunus*, opp. opportuno, Or. ii, 4, ubi tamen Pearcius e mss. recepit *inopportunus*. Sen. p. R. 6, vultus *importunus*, est tetricus, nimis severus ac trux.... °Sic de Rep. i, 33, rex *importunus*.

Impotens°, imfirmus, Mur. 38; Fin. i, 16; Dicitur de homine qui male potentia utitur, ad Div. iv, 4; Ibid. x, 27; Phil. v, 8, 9; Partit. 35.

Impotentia°, Tusc. iv, 15, 23.

Impressio. Or. iii, 48, *impressiones*, sunt quæ alio loco *percussiones* dicuntur, de quibus infra dicemus. † expressio. Acad. i, 5, explanata vocum *impressio*. † violentior impetus, ad Div. v. 2; Flacc. 34.

Impressus. ad Div. v. 20, vestigiis *impressa*. Or. ii, 45, motus *impressus* est in ipso oratore. Sic est, Att. ii, 21; Mil. 27; Acad. ii, 11.

Imprimere. Tusc. i, 25, *imprimi* quasi ceram animum putamus. Phil. v, 6, *imprimere* reip. dedecus. Add. Leg. i, 10; Acad. ii, 7; Ibid. 26; de Div. i, 13; Cæcin. 27.

Improbabilis, Off. ii, 2.

Improbare vitam, Inv. ii, 10, *improbam*, sceleratam demonstrare. Sic est, de Div. i, 33; Off. i, 42; Or. ii, 37; Acad ii, 30; Font. 4; Verr. iii, 74; Ibid. 76.

Improbatio, Verr. iii, 74; Her. ii, 6; Inv. ii, 10; est verbum rhetoricum eodem sensu, quo *improbare*.

Improbe°, Rosc. Am. 36; Off. ii, 22; Att. xvi, 14.

Improbitas, iniquitas. Quint. 27, *improbitatem* et gratiam cum inopia et veritate contendere. † vis, quæ est contra leges. Cæcin. 2, *improbitas* Æbutii. † petulantia. Div. ii, 32, *improbitas* simiæ.

Improbus, qui contra leges facit. Verr. i, 42, testamentum *improbum*. Rosc. Com. 16, *improbi* sunt iniqui, petulantes, maledici.

Improvidus°, Att. vii, 19; de Am. 26; ad Div. ii, 16.

Improvisio°, Att. xv, 1; Mur. 17.

Improvisus°, Tusc. iii, 14; Ibid. iv, 18, 31; Verr. i, 43; Or. i, 22.

Imprudens°, inscius, Inv. ii, 31; Rosc. Am. 8; Or. i, 21; Inv. i, 30; Rosc. Am. 32.

Imprudenter°, Acad. i, 6.

Imprudentia°, Or. 56; Inv. i, 27; Or. iii, 39.

Impuber°, Catil. iv, 6.

Impudens. Verr. i, 54, *impudens* pecunia: i. e. valde magna, quam postulare valde *impudens* est.

Impudenter°, ad Div. v, 12; Verr. ii, 54; Flacc. 13.

Impudentia°, Or. i, 38; Flacc. 15; Or. 71.

Impudicus°, Cat. ii, 5.

Impugnare°, Quint. 2.

Impulsio, Inv. ii, 5, quid sit? Univ. 5.

Impulsor°, Vatin. 10; Att. xvi, 7.

Impulsus°, impetus, dicitur de corporibus et de animo, ut Nat. D. ii, 11; Or. iii, 22; Rosc. Am. 37.

Impune°, sine pœna, Inv. ii, 11; Phil. i, 14; Dejot. 11. Tuto, de Div. ii, 27; Or. iii, 47.

Impunitas, Rabir. Post. 10, *impunitas* a judicio et sermone. Brut. 91, *impunitas* juvenilis et licentia dicendi, dicitur de redundantia illa in scribendo, quæ in Cicerone displicebat Moloni.

Impunitus. Or. I, 52, omnium rerum *impunitam* libertatem tenere : h. e. plenissimam, non imminutam. Planc. 12, *impunitum* mendacium est nimis grave et impudens.

Impure, illiberaliter. Att. IX, 12, a quo *impurissime* hæc nostra fortuna despecta est.

*Impuritas**, Phil. II, 3.

*Impurus**, Catil. II, 10; Rosc. C. 7; Phil. III, 14.

*Imus**, Rosc. C. 7 : Herr. III, 14.

* *In*, cum acc. pro abl. Arch. 5, nullam lituram *in* nomen A. Licinii videtis. Rosc. C. 17, *in* judicium habere. Quint. 5, et ibi Passeratius; Verr. I, 16; Quint. 30; Dom. 29; in Cæcil. 20; ad Div. XII, 15, etc. † pro *de*. Off. I, 9, *in* philosophos dictum, ibid. 39, quod *in* multis licet dicere. Or. II, 61, quod *in* servo bono dici solet. † *in* Piræea, an rectum sit? Att. VII, 3. † Fin. II, 28, 20, potare *in* rosa, h. e. roseis coronis ornatum, vel recubantem in rosis. v. Gron. ad Sen. Vit. Beat. c. 11, et cf. de hujusmodi periphrasi Lex. Fabri. † de Rep. II, 4, *in* mari, h. e. maritima.

Inæquabilis varietas. Partit. O. 4.

*Inædificare**, Ar. Resp. 14.

Inæstimabile, ἀνεπροσήγμένον. Fin. III, 6.

Inambulare, Or. II, 3; Leg. I, 5; Att. VI, 2.

Inanimatus, Top. 18.

Inanimus, Acad. II, 12; Tusc. I, 23; de Div. II, 4.

Inanis, in oratione et de periodo opponitur *pleno*, Brut. 8. † pusillus, humilis. ad Div. II, 17, animus ipsa malivolentia jejunus atque *inanis*. † Fin. I, 13, 16, cupiditates *inanes*. Dicitur proprie de spatio vacuo, Fat. 11; ad Div. XVI, 22; Acad II, 40; Verr. II, 66; Cat. I, 7. Inanes redierunt, id est, manibus vacuis, Att. XIV, 3; sic est Verr. II, 93 Off. III, 2. Inanes epistolæ, sunt in quibus nihil lectu dignum est, Att. II, 8; Tusc. III, 18; Ibid. V. 41; Acad. II, 22. Inanis verborum, h. e. expers, Or. I, 9. Inane opponitur vero, de Div. II, 62; Rosc. 14; Mil. 34; ad Div. X, 20.

*Inanitas**, de vacuo spacio, Fat. 9; vanitas, Fin. I, 13.

*Inaniter**, falso, Acad. II, 11 : vane, Tusc. IV, 26.

Inapparatio, Heren. II, 4, opponitur apparationi, i. e. præparationi.

**Inaudire*, audire, sed fere de rebus nondum vulgatis, ad Div. IX, 14; Att. VI, 1; XV, 26. Sic fragm. epist. ad Pansam ap. Non. II, 442, vox illa, de qua ex te primum quiddam *inaudieram*.

*Inaugurare**, Phil. II, 43.

*Inauguratus**, Dom. 53; Brut. 1.

*Inaurare**, ad Div. VII, 13.

*Inauratus**, Or. III, 32; de Div. I, 23; Tusc. I, 20; Her. IV, 47.

Inauditus. Balb. 18, res multo ante *inaudita*, i. e. per famam cognita; Cab. 4.

*Incallide**, Off. III, 33.

Incallidus, Inv. I, 3, oratores non *incallidi*. v. *callidus*.

*Incaute**, Att. VIII, 10.

*Incautus**, Phil. XI, 2; Planc. 22; Brut. 70.

Incedere. ad Div. VIII, 9, pudeat te, ausum illum unquam esse *incedere* tanquam tuum competitorem. ibid. II, 9; repente *incessi* omnibus lætitiis. † accedere. Inv. II, 14, facilius animus ad inventionem *incedet*. v. Gron. ad Tac. A. I, 35.

Incendere, Verr. I, 33, *incendere* aliquem, i. e. vivum comburere. † iratum facere. ad Div. I, 9, ab eo in me est, *incensus*. † illustrare. Nat. D. I, 31, *incensa* luna radiis solis. Add. Att. IX, 4; Nat. D. III, 30; Verr. I, 33; Ibid. V, 35; Or. II, 45; Att. II, 16; Fat. I; Tusc. V, 25.

Incendium, judicium capitis. Att. V, 20, *incendio* Plætoriano adustus est. † pestis. Dom. 50, tribunatus Clodii di-

citur *incendium* civitatis; Parad. 4. Mur. 25.

*Incensio**, Sull. II.

*Incensus**, combustus, Verr. v, 52; Leg. II, 22. Irritatus, Cluent. 64; Opt. Gen. or. 7; ad Div. VI, 6; Prov. Cons. 14.

Incensus, qui bona sua in censum non detulit. Cæcin. 34, populus quum *incensum* vendit.

Incertus. Ver. v. 32, *incerta* et lubrica ætas adolescentis; Mil. 21; Marc. 5; Or. 28.

*Incessus**, Fin. II, 24; Off. I, 35; Or. 18.

*Inceste**, Cœl. 14.

*Incestus**, vel *Incestum*, est stuprum cum parentibus commissum, vel deorum cærimonias violans, Leg. II, 9; Iuv. I, 40; Pis. IV, 35.

*Incestus**, Dom. 49; Phil. XI, 22.

*Inchoare**, Acad. I, 3; Fin. IV, 13; Or. 10.

*Inchoatus**, inceptus, Sull. 26; Off. III, 7; Brut. 33. Imperfectus, Off. I, 43; Fin. IV, 6.

Incidere. Inv. I, 8, atque harum aliquam in omne causæ genus *incidere* necesse est. Verr. II, 74, *incidi* homini sane præter opinionem, etc. oppressi eum. † offendere, violare. Off. I, 9, in alterum *incidunt*. Pearcius verbum tentat corrigere haud necessaria de causa: nam et alibi dicitur in malam partem, quum aliquis sibi malum contrahit, dum vult vitare aut id ipsum, aut aliud. Verr. I, 12, 32, extr. † *incidere* in aliquem, Fat. 8, i. e. in ejus sententiam. † construitur etiam cum *ad*. ad Div. v, 8.

Incidere, tollere. Or. II, 82, *incidere* deliberationem. Phil. II, 19, *incidamus* media. Sic Livius dixit *incidere* spem, XXXV, 31. † conscindere. ad Q. fr. II, 1, poema *incidi*. † Dom. 30, quid te audacius, qui in ejus nomen *incideris*? Viri docti aut omittunt *in*, quod a Pall. codd. præter unum abfuit, aut addunt *æs*. Alterutrum probasse J. Fr. Gronovium ex Obs. IV, 1, patet. Mihi autem placet vulgata. Nam utraque correctio sensum eum habet, qui minus, quam pro mente Ciceronis, dicit. Sedulium primum scivisse legem scripserat Clodius. Solebat enim nomen ejus, qui primus sciverat, una cum lege *incidi*. Hoccine vero est simpliciter, nomen alicujus *incidere*? Non possum concoquere. Quid ergo? Intelligo legem. Legem *incidere* in alicujus nomen, Latine mihi dici videtur pro, ita *incidere* legem in æs, ut ab eo primum scitam esse addatur. Nomine ejus abutitur in hac lege, etc. †Or. III, 58, genus vocis acutum, incitatum, crebro *incidens*, i. e. abrumpens, consistens.

Incile, ad Div. VIII, 5, est fossa, quæ in via fit, ad deducendam aquam, ut auctor est Festus: unde ap. Apuleium, Met. 9, via lacunosis *incilibus* voraginosa. Jam in hujusmodi *incilibus* facile hærent plaustra. vid. latius hæc disputantem Salmas. ad Solin. f. 512.

*Incinctus**, Acad. II, 28.

*Incipere**, Tusc. v, 49; Off. I, 37.

*Incise**, vel *incisim*, Or. 63; Ibid. 67.

Incisio. Or. 61, *incisiones* ambitus, sunt partes periodi.

Incisum, κόμμα, Orat. 62; hinc *incise* scribere est per commata, ibid. 63, i. e. singulis membris, sine periodis.

*Incisus**, carmen incisum in sepulchro, de Sen. 7; sic est, Pis. 29; Verr. IV, 65; Balb. 23; Font. 14. Pulmo incisus, de Div. I, 39.

*Incitamentum**, Arch. 10.

Incitare, augere, propagare. Or. III, 6, *incitatur* ea ratio, i. e. invalescit. Or. I, 20, *incitare* celeritatem. Cf. Ligar. 4. Sic Tacit. A. III, 25, *incitare* pœnas: quod frustra nonnulli tentarunt. Add. Or. II, 44; Or. I, 12; Nat. D. II, 40; ad Div. XII, 2; Att. II, 16.

*Incitate**, Or. 63.

*Incitatio**, Or. II, 9; Or. II, 43; de Div. I, 41; Or. I, 35.

*Incitatus**, Nat. D. III, 6; Dom. 52; de Sen. 12; Or. 59.

Incitus, celer. N. D. II, 35, *inciti* delphini. Dom. 36, *incita* vis.

Inclamare. Att. II, 20, expeditus ut sis: si *inclamaro*, ut accurras.

Inclinare. Inv. 1, 21, *inclinare* aliquem ad commodum suæ causæ. † ad Div. 1, 1, *inclinata* res est, h. e. afflicta, prope perdita. Cf. II,16. Add. Or. II, 44; Catil. IV, 2; Att. XII, 28.

Inclinatio temporum, Planc. 39; Dom. 18, conversio, de que supra. Brut. 43, *inclinatio* vocis, i. e. variatio, sic est, ad Div. VI, 10; Phil. V, 16; Rull. II, 29. De animi propensione dicitur, Or. II, 29; Mur. 26; de voce, Brut. 43.

*Inclinatus**, ad Div. II; Ibid. IX, 9; Or. III, 5; Or. 8; Or. II, 79.

Includere, de cælatoribus, Verr. IV, 25. Gr. συνειργνύναι, de gemma in pala annuli. Sic est, Tusc. I, 15. † sepire, de Sen. 15; de Div. I, 36; Phil. III, 12; Adjungere, Phil. II, 13; Or. III, 48; Att. I, 13; Brut. 79; Tusc. IV, 7; Or. 5; Rab. Post. 17.

*Inclusio**, Vatin. 11.

Inclusus, abditus, latens. ad Div. I, 9, *inclusum* odium. Cf. Brut. 96. Acad. I, 3, *inclusa* tenebam, i. e. non edebam. Cf. Verr. VI, 9.

*Inclytus**, de Div. I, 50; Or. 48.

*Incognitus**, Leg. II, 8; Acad. II, 36; Off. I, 6; Nat. D. II, 29.

*Incola**, Tusc. V, 13; Nat. D. II, 56; Tusc. V, 37; Off. I, 34.

*Incolere**, Verr. I, 17; Q. Fr. I, 1; de Div. I, 42.

*Incolumis**, Fin. IV, 8; Catil. III, 10; Inv. I, 30; Planc. 5; Cæcil. 22.

*Incolumitas**, Inv. II, 56; Natura. D. II, 46.

*Incommodare**, Quint. 16.

*Incommode**, de Am. 4; Att. V, 9; Ibid. VII, 14.

*Incommoditas**, Att. I, 17.

Incommodum, clades (v. c. bellica), calamitas. Manil. 12, *incommodum* Ostiense. † adverb. Brut. 4 extr. ad Att. VI, 9. Damnum, Nat. D. I, 9; Or. II, 24; Fin. V, 19; Cæcil. 3; Brut. 2.

*Incommodus**, Nat. D. III, 25; Brut. 74; Cluent. 59.

Incommutabilis reipublicæ status, de Rep. II, 33. Vox Varroniana, nunc primum his scriptis addita.

*Incomprehensus**, Acad. II, 29.

*Incomptus**, Or. 23; Att. II, 1.

*Inconcinnus**, Or. II, 4.

*Incondite**, de Div. II, 51; Or. III, 44.

*Inconditus**, Or. I, 44; Brut. 69; Or. 70; Or. III, 44.

*Inconsiderantia**, Q. Fr. III, 9.

*Inconsiderate**, Off. I, 29.

*Inconsideratus**, de Div. II, 27; Tusc. III, 2; Quint. 25; Ar. Resp. 26.

*Inconstans**, Rosc. C. 6; de Div. II, 62.

*Inconstanter**, leviter. Acad. II, 17; Flac. 3, fragm. nov. Fin. II, 27.

*Inconstantia**, Nat. D. I, 12; Tusc. IV, 35; Att. XVI, 7; Dom. 4; Nat. D. III, 24.

*Inconsulte**, Nat. D. I, 16.

*Inconsulto**, Her. III, 5.

*Inconsultus**, Dejot. 6; Rab. Post. 1.

Incontentus, Fin. IV, 27, de fidibus.

*Incontinenter**, Off. III, 8.

*Incontinentia**, Verr. IV, 15; Cœl. 11.

Incontroversum jus, Or. I, 57.

*Incorrupte**, Marcel. 9; Fin. I, 19.

*Incorruptus**, Acad. II, 7; Tusc. I, 19. De oratione dicitur, Brut. 9; Opt. Gen. Or. 3; Or. 19; Brut. 35. Testis incorruptus, Fin. I, 21.

*Increbrescere** ad Div. VII, 20; Or. 7; Ibid. 20.

*Incredibilis**, Parad. I; Att. XIII, 23; Ibid. XV, 1; Or. I, 38.

*Incredibiliter**, de Sen. 15; Or. II, 6.

*Incrementum**, de Sen. 15; Fin. II, 27.

*Increpare**, Mur. 10, simul ac *increpuerit* suspicio tumultus. Catil. I, 7, quidquid *increpuerit*, Catilinam timeri.

Incubare, Cluent. 26.

Inculcare, inserere; sed fere in deteriorem partem accipitur. Off. I, 31, Græca verba *inculcare*, h. e. sermoni ubique immiscere. Or. 69, *inculcare* inania verba, quasi complementa numerorum. Or. 15 extr. *inculcabit*que leviora, h. e. passim firmis immiscebit. † Or. II, 5, qui se auribus nostris *inculcant*, h. e. qui nobis ad satietatem usque disputant.

Inculcatus. Att. XVI, 3, σύνταγμα retractatius, crebris locis *inculcatum* et

refectum : h. e. cui passim aliquid additum est, ut fit in retractandis scriptis. ad Brut. ep. 16, tradita atque *inculcata* libertas.

Incultus, de pictura, Or. 11.

Incumbere. Or. II, 79, oratio *incumbit* inclinato : h. e. eum impellit, ut plane nobiscum sentiat, faciat, quæ volumus, quum jam sponte non esset a sensu et voluntate nostra alienus. vid. *impellere*. Or. III, 14, quocumque *incubuerit*, h. e. inquamcumque partem commovere auditorem voluerit. † ad Q. fr. 1, 1, præsertim cum hi mores ad ambitionem *incubuerint*. Eadem constructio, sed in alia re, et alio sensu, est pro Mur. 26, magna est comitiis consularibus repentina voluntatum inclinatio, præsertim cum *incubuit* ad virum bonum, etc. † Att. v, 13, in Cæsaris cupiditates *incubui*, te auctore; h. e. eas juvi. † Q. fr. III, 8, se perfecturum, ut illo Cæsar *incumbat*.

*Incunabula**, Att. XII, 15. Metaphorice sumitur, Or. I; Ibid. 13; Verr. IV.

Incurrere, incidere, et multis quidem modis. Att. VII, 7, tua λῆψις in quem diem *incurrat*, nescio. Off. I, 9, in alterum genus injustitiæ *incurrunt*. Conf. Planc. 38. Leg. 1, 3, *incurret* etiam (in scribendo) in annum suum. Or. II, 42, *incurrere* in aliquid casu. † Att. v, 4, modo ne illa exceptio in aliquem *incurrat* bene de nobis meritum : i. e. offendat, obsit. † Agr. II, 30, privati agri, qui in publicum *incurrebant*.

Incursare. Att. XII, 4, *incursabit* in te dolor meus, non jure ille quidem, etc. h. e. tibi molestiam creabit.

* *Incursio* seditionis, Cluent. 37, i. e. impetus, vis. † Rabir. perduell. 13, fragm. nov. *incursiones* hostium.

*Incurvare**, Fin. II, 11.

Incurviscere, Tusc. I, 28; Or. III, 38, est hæc scriptura a Lambino. Codd. mss. et edd. vett. habent *incurvescere* : quod unice probat Buherius ad Tusc. l. c.

*Incurvus**, Verr. II, 35.

*Incus**, Nat. D. I, 20, Or. II, 39.

Index, ad Mur. 24, Grævius quærit, qui sint *indices*, idque se negat scire. Verba sunt : Catilinam vallatum *indicibus* atque sicariis. Sic sunt etiam Sull. 25, Lentuli societates cum *indicibus*. Verum nec hic, nec illic locum huic verbo putat, sed latronibus, aut simili generi. Lambinus conjiciebat, *audacibus* ; quia, c. 28, crudelitas et audacia junguntur. Sed præter hæc etiam alia loca animadverti, ubi hoc verbum sic est, ut in his : v. c. Sext. 44, septus armatis *indicibus*. Salva igitur res est. *Indicis* verbum Ciceronis temporibus convicium et nomen hominis perditi fuit, et nocentis, ut, in primis sub Imperatoribus, nomen *delatoris* et *cognitoris*. vid. Gron. Sest. IV, 3. Scil. quemadmodum quidam delatoribus et cognitoribus, quadruplatoribus utebantur, ut aliis litium calumniis molestiam crearent; sic homines seditiosi conducebant egentes, et impudentes perditosque, ut per eos bonos cives vexarent, quum eos in concionibus producerent, ut ab se interrogati conficta crimina et inviodosa proferrent, quibus populum in eos concitarent, aut in senatu, ut hujusmodi rea ederent. vid. Vatin. 10, 11; Flacc. 38; Sext. 63; ad Q. fr. II, 3; Sueton. Cæs. 17, 20. Simile quid accidit in verbo *divisor*, de quo supra. † titulus. Att. IV, 16, parantur orationibus *indices* gloriosi.

Indicare, pretium dicere. Off. III, 13, ut sibi fundus, cujus emtor erat, semel *indicaretur*.

*Indicere**. Fin. v, 10; Catil. III, 6; Dom. 16; Or. II, 37; Verr. III, 1; Phil. v, 12.

Indicium, quod indices ediderunt. Sull. 15, lege *indicium*. † præmium *indicii*, Vatin. 11. Rosc. Am. 37, *indicii* partem capere. † delatio nominis, partes accusatoris. in Cæcil. 11, si tibi *indicium* postulas dari.

*Indictus**, denuntiatus, Off. I, 11; Verr. v, 71. Non dictus, Leg. I, 15; ad Div. v, 2.

*Indidem**, Rosc. A. 27; Or. III, 40.

Indifferens, Fin. III, 16.
Indigens, Off. II, 15; de Am. 9.
Indigentia, Tusc. IV, 9; de Am. 9.
Indigere, Or. I, 34; ad Div. XII, 11; Œcon. I.
Indiges, Or. II, 46.
Indignari, Inv. II, 18; ad Div. IV, 11.
Indignatio, Inv. I, 53.

Indignitas: propria significatio est, qua opponitur dignitati, ut Orat. II, 52. in Cæcil. 19, quorum nemo propter *indignitatem* repudiatus est: h. e. quia *indignus* esset accusatoris munere, idque sustinere non posset. † Dicitur deinde active de eo, qui facit, quæ non debebat in hominem se multo meliorem: unde *indignitas* hominis dicitur, de humilitate, sordibus, et turpitudine generis, sortis, vitæ. Vatin. I, quid tua *indignitas* postularet: et sic est illa oratione aliquoties. Dejot. I, accusatoris *indignitas*; erat enim servus: de quo est etiam, Verr. IV, 50. Pison. 41, fruar tua *indignitate*. Hinc porro transfertur ad res, earumque turpitudinem, fœditatem exprimit. Mur. 25, neque tamen satis severe, pro *indignitate* rei, decrevit. † Sed dicitur etiam passive, si quis *indignis* modis tractatur, injuria, contumelia afficitur, qua dignus non erat. ad Div. VI, 14, quum omnem illius conveniendi *indignitatem* pertulissem. Sic sæpe et Cicero, et Livius. † Quia non potest non *indignatio* nasci ex utraque *indignitate*: inde fit, ut vel pro *indignatione* dicatur, vel saltem ejus significationem assumat aliquam. Sic accipi potest illud ad Attic. X, 8, tacita esse poterit *indignitas* nostra? Exempla e Livio multa habet Menkenius, Observ. L. L. pag. 485.

Indignus, Vat. 7. *Indignum* dicitur quod turpe est et intolerandum, Verr. IV, 35; Quint. 2; ibid. 31.
Indiligenter, Att. XVI, 3.
Indiligentia, Q. Fr. I, 2.
Indisertus, Or. III, 35; Fin. III, 4.
Indissolubilis, de Univ. 11.
Individua, int. corpuscula, atomi, Fat. 11; Nat. D. I, 23; Ibid. III, 29; Fin. II, 23.
Indocilis, Acad. II, 1; Nat. D. I, 4.
Indocte, Nat. D. II, 16.

Indoctus. Fin. I, 8, *indoctum* fuisse Epicurum: sc. quia reliquas partes eruditionis politiores non attigerat. Ad Divers. XIII, 1, Atticus valde diligit Patronem, valde Phædrum (Epicureos) amavit: non quo sit ex istis; est enim omni liberali doctrina politissimus.

Indolentia, Off. III, 3; Fin. II, 4.
Indolere, Phil. II, 25.
Indoles, Or. I, 29; Phil. XI, 13; Cœl. 17; Or. 13. † De oratione dicitur. Or. 30.
Indomitus, Her. IV, 46; Rosc. Am. 14; Verr. I, 24; Cluent. 6.
Indormio, negligens sum in re aliqua. Q. fr. II, 15, in isto homine colendo tam *indormivi* diu. Phil. III, 14, si *indormierimus* huic tempori.
Indotatus: Or. I, 55, ars indotata.
Induciæ, Att. VII, 16.

Inducere, afferre. Inv. I, 36, *inducere* approbationem. ad Div. XI, 22, causam *inducere*. † commemorare. Dom. 34, Att. XIII, 19, sermonem alterius *inducere*. Cf. Cœl. 23. † referre in rationem. ad Div. III, 10, rationes, in quibus, quantum legatis datum, *induxit*. Cf. Verr. I, 41; Agr. II, 36. † delere. Dom. 4; Att. VII, 28, *inducere* SCtum. Att. XIII, 14, *inducere* nomina. † decipere. Phil. II, 32, Dolabella qui tum est impulsus, *inductus*, elusus. Cf. Att. III, 15; IV, 5, et Broukh. ad Tib. I, 7, 1. In animum *inducere*, Sull. 30; Cluent. 15. *Inducere* pro illinere sumitur, Verr. I, 55; Inv. II, 50; Her. I, 23.

Inductio, Inv. I, 31; Top. 10, quid sit? † N. D. II, 60, *inductio* aquarum. Q. Fr. I, 1.

Inductus, adhibitus. Cœl. 11, *inducta* oratio ad criminandum. † inventus, receptus in philosophiam. Acad. II, 33, *inducto* et constituto probabili. Tusc. I, 26, quinta natura ab Aristotele *inducta*. † inceptus, ortus. Tusc. II, 3, sermo *inductus* a tali exordio. † com-

motus, Mur. 30; Quint. 3. † deceptus, Planc. 21.

Inductus (subst.), Herenn. III, 57, *inductu* alieno facere quid.

Indulgens. Cluent. 5, *indulgens* est nomen maternum. Tusc. III, 6; Leg. I, 13; Or. 47.

Indulgentia, facilitas concedendi, quæ quis petit, desiderat, cupit, quibus delectatur. Leg. I, 23, animus ab obsequio *indulgentia*que corporis discessit. Verr. I, 44, filiarum *indulgentia* commoveri. ad Div. X, 24, observantia, *indulgentia*, assiduitate memorem me tibi probare. Add. post Red. ad Quir. I; Att. X, 4; Or. II, 40.

Indulgere, Att. X, 4; de Am. 15; Verr. III, 24; ad Div. XVI, 18; Tusc. IV, 18.

Induo. de Div. II, 19, venti se in nubem *induerunt*. Tusc. I, 38, habes somnum imaginem mortis, eamque quotidie *induis*. † impedire se, irretire. Verr. II, 43, dum se expedire vult, *induit* se. Div. II, 17, *induitis* vos in eas captiones, etc. Cf. Verr. V. 29; Mur. 25, Acad. II, 6. † *inducre* vestimenta, Tusc. II, 8; Att. XIV, 23; Off. III, 9; Fin. II, 23; Or. III, 32; Nat. D. II, 24; Sull. 27. † suscipere, Tusc. I, 38; Off. III, 10.

*Induperator**, imperator, de Div. I, 48.

*Indurare**, Fragm. Inc.

Industria, quomodo a diligentia differat, v. in *diligentia*. † in primis dicitur apud Ciceronem de studio agendarum in foro controversiarum, et labore, qui in eo sumitur, Sext. 65; Mur. 7; 10. † Verr. III, 4, odistis hominum novorum *industrias*.

Industrie (compar.). Dom. II, *industrius* ac sæpius scribere.

*Industrius**, Tusc. V, 20; Verr. III, 21.

*Inedia**, fames, Fin. V, 27. † abstinentia, Tusc. I, 54; ad Div. XVI, 10.

*Inelegans**, Brut. 81; Nat. D. II, 24.

*Ineleganter**, Brut. 26; Fin. II, 9.

Inenodabilis. Fat. 9, res duæ *inenodabiles*.

Inepte, alieno tempore, præter rem. ad Div. IV, 7, ne ea res mihi *inepte* noceret; Brut. 82; Att. I, 13.

Ineptiæ, res minutæ, non dignæ alicujus persona. Or. III, 49, ut *ineptiarum* crimen effugiam. † de desiderio patriæ nimio est, ad Div. VII, 6. † affectatio, argutatio. Brut. 63, actio *ineptiis* elaudicat.

Ineptus, Or. II, 4, qui sit? Or. I, 24.

*Inermis**, non armatus, Cæcin. 21. † Transfertur ad philosophos, in parte quadam philosophiæ nimis jejunos, Fin. I, 7.

*Inermus**, ad Div. X, 12.

*Inerrans**, Nat. D. II, 21.

*Iners**, Fin. II, 34. Ignarus, Ruell. II, 33; de Sen. II; Fat. 13.

Inertia in plurali est, Partit. 10. Desidia, Mur. 4; Rosc. C. 8; Cat. I, 2.

*Ineruditus**, indoctus, Fin. I, 21; Dom. 35; Acad. II, 43.

*Inexercitatus**, de Sen. 18; Tusc. II, 16; Brut. 36.

*Inexhaustus**, Fin. III, 2.

*Inexorabilis**, Sull. 31.

Inexpiabilis. Tusc. I, 22, *inexpiabili* religione sancire, i. e. quæ violari non possit aut debeat, propter gravitatem pœnæ.

*Inexplebilis**, Tusc. V. 6.

Inexplicabilis. Pison. 33, si Cæsar se mihi implacabilem *inexplicabilem*que præberet. Mss. et edd. vett. *inexpiabilem*. † Acad. II, 29, *inexplicabilia*, sunt sophismata veterum, quæ negabant dissolvi posse, ut sorites, mentiens, etc.

*Inexpugnabilis**, Tusc. V, 14.

*Inexspectatus**, Or. II, 55.

*Infacetus**, Off. III, 14.

*Infamare**, ad Div. IX. 12.

*Infamia**, Partit. 26; Catil. I, 6; Cluent. I; Att. IV, 17.

*Infamis**, Cluent. 47; Verr. IV, 9; Rosc. A. 35.

*Infandus**, Sext. 55.

Infans, opp. eloquenti. Brut. 23; Inv. I, 3. † vanus, inanis. Att. X, 18, Hortensiana omnia fuere *infantia*.

*Infans**, puellus, Rosc. Am. 55; Or. II, 39; Fin. I, 21. † mutus, de Div. I, 53.

Infantia, opp. eloquentiæ. Or. III, 51; Att. IV, 16; Brut. 16.

*Infatuare**, Flacc. 20; Phil. III, 9.

*Infector**, ad Div. II, 16.

*Infectus**, non factus, Inv. II, 27; Top. 4; Leg. II, 8.

*Infectus**. Att. I, 10, vereor ne hoc quod *infectum* est, serpat longius. Vid. *inficio*.

*Infelicitas**, Fin. II, 27; de Div. II, 29.

Infelix. Rab. perd. 4, *infelix* arbor. vid. *arbor*. † perniciosus. Phil. II, 26, si quis sit reip. *infelix*.

*Infensus**, Cæcil. 13; Tusc. IV, 27.

Infercio. Or. 69, *inferciens* verba, quasi rimas expleat.

*Inferi**, Tartara, Cluent. 61; Catil. IX, 4; Phil. XIV, 2; Tusc. I, 2; Tusc. I, 16; Vat. 6; Or. 25; Brut. 93.

*Inferiæ**, χοαί, Nat. D. III, 16.

Inferior. Att. II, 24, ex *inferiori* loco dicere, de actore causæ forensis, respectu prætoris. † Font. 14, supplices *inferiores*que.

*Infernus**, Nat. D. II, 44.

Inferre. Cæcin. 5, *inferre* se, de eo; qui se sponte, nemine postulante, offert in negotiis alterius gerendis, voluntarius amicus, ut paullo post dicit. Alii male corrigunt *ingerere*, vel *inserere*, ut bene judicat Hemsterhusius ad Lucian. I, p. 350. Sull. 19, quibus regionibus se *inferebat*. Balb. 10, se in periculum capitis *inferre*. † Or. II, 53, misericordiam *inferre*, de oratore, quum incipit movere misericordiam. † Manil. 22, *inferre* alieni causam belli.

Inferus, Tusc. I, 26; Att. IX, 3; Or. III, 19.

*Infeste**, Quint. 31.

Infestus. Att. IX, 16; XVI, 1, *infestum* habere mare. Add. Inv. I, 15; ibid. II, 37; Cœl. 4; Phil. X, 10; Verr. I, 5; Cat. I, 7; Rosc. A. 31.

Inficio, imbuo, erudio. Fin. III, 2, *infici* iis artibus. Att. I, 13, vereor, ne hoc, quod *infectum* est, serpat longius. Sive hoc *infectum* de macula capias, sive cum Gronovio interpreteris, peste, tabe contactum, improprie dicitur. Nam macula *inficit*, non *inficitur*; nec quod tabe *infectum* est, sed tabes, pestis serpit.

*Inficetus**, Cœl. 29.

*Infidelis**, Q. fr. I, 4; Off. III, 21.

*Infidelitas**, Tusc. V, 22; Mil. 26.

*Infidus**, de Am. 18; Prov. Cons. 13.

*Infigere**, de Div. II, 31.

*Infimus**, Tusc. V, 24; Q. Fr. II, 5; ibid. II, 14; Leg. III, 8; Off. I, 13.

*Infinitas**, Tusc. V, 36; Acad. II, 37; Tusc. V, 39; Nat. D. I, 26.

Infinite, Or. 36, pæne *infinite*, in perorando, i. e. non per intervalla, sed continenter, et per totam perorationem, Parad. VI, 3; Or. 68.

Infinitio, Fin. I, 6, ἀπειρία.

*Infinitus**, Or. I, 31, *infinitæ* rei quæstio: h. e. sejunctæ a circumstantiis personarum et temporum, quæ uno verbo causa dicitur. vid. Or. II, 15. † *infinitum* dicitur etiam, quod nullos temporis locorumque terminos certos habet: ut Verr. III, 91, et illud *infinitum* Antonii imperium senserat Sicilia. vid. Ind. Hist. in *M. Antonius Creticus*. Sic, quanquam paullo aliter, Agr. II, 13, *infinita* potestas. Add. Gronov. ad Liv. III, 9. † Compar. *infinitior* est, Top. 8. Add. de Div. II, 50; Acad. II, 37; Nat. D. I, 9; Or. I, 1; ibid. II, 34; Att. XII, 20; Balb. 27; Off. I, 16.

Infirmare, refutare, in Cæcil. 9; Rosc. Am. 15; Acad. II, 6; Cæcin. 18; Rosc. Com. 15.

Infirmatio, Agr. II, 4, *infirmatio* rerum judicatarum; Inv. II, 11.

*Infirmatus**, debilitatus, Pis. 19, sententia *infirmata*, Cæcin. 13.

Infirme, ad Div. XV, 1, *infirme* animatos.

Infirmitas, Rosc. A. 4. *infirmitas* animi, de timore. ad Div. VI, 7: alterum laudare, de quo quidquid detrahas, necesse est aut *infirmitati*, aut invidiæ assignetur: h. e. ingenii imbecillitati.

Infitialis quæstio, Top. 25.

*Infitiari**, negare, Att. IV, 3; Ibid. 47; Quint. 23; Partit. 14; Sext. 22.

*Infitiatio**, Or. II, 25; Partit. 29.

Infitiator, unde petitur, Or. 1, 37. † malus debitor. Catil. II, 10, *infitiatores* lenti.

Infixus. Part. 2, *infixa* rebus ipsis argumenta. Alibi *insita, innata*. Sic est, Cluent. 6; Nat. D. I, 19; Cat. IV, 11. † de corporibus dicitur, de Univ. 10; Tusc. V, 24; Nat. D. II, 10.

Inflammare, augere. Marcell. 10, *inflammare* odium. Cf. Act. 1 in Verr. 1. Prov. C. 10, *inflammare* in amicos, est adversus amicos excitare. Hoc sensu est, Tusc. I, 6; Tusc. I, 29; ad Div. I, 7; Fin. I, 16; Or. I, 14; Manil. 2. Pro comburere sumitur, Verr. IV, 48; Att. VIII, 2.

Inflammatio animorum, Or. II, 46, *enthusiasmus*.

Inflare, Arch. 8, divino spiritu *inflari*. sic, Pis. 36; Leg. I, 2; de Div. II, 58. † *Inflare* tibias, Acad. II, 27; Or. III, 60.

Inflatio, de Div. I, 30, is cibus habet *inflationem* magnam.

Inflatus, ægrotus, perturbatus ira, etc. Tusc. III, 9, *inflatus* animus. † Or. III, 11, *inflata* verba, vitium in pronuntiando. † tumidus, Brut. 51; Vatin. 2; de Div. II, 14; Mur. 15; Rull. II, 35; Off. I, 26; Mur. 24.

Inflatus (subst.). de Div. I, 6, *inflatus* divinus. De fistulis, Acad II, 7; Brut. 51.

Inflectere. Brut. 9, *inflectere* orationem, h. e. molliorem et suaviorem reddere. † Quir. p. R. 3, *inflectere* oculos, h. e. movere ad dolorem. † ad Div. I, 7, magnitudinem animi *inflectere*, h. e. demittere. † de oratione dicitur, Brut. 9; Cæcin. 26.

Inflexio, Or. III, 59.

Inflexus sonus, Or. 17. vid. *flexio*. *Inflexus* baculus, de Div. I, 17. metaphorice, Or. II, 46.

*Infligere** plagam, Vatin. 8; Pis. 14; Planc. 29; Or. II, 63; Pis. 26.

Influere, placere. Off. II, 9, *influere* in animos multitudinis. de Am. 25, *influebat* in aures concionis. Leg. II, 15, nihil tam facile in animos *influit*. † irrumpere. Prov. C. 13, *influentes* in Italiam Gallorum copiæ.

Informare, describere. Att. VII, 3, qui in VI libro *informatus est*. † componere, instruere. Sull. 18, *informat* adhuc adumbratum indicium filii. vid. Græv. ad h. l. † Instituere, Arch. 3. Fingere, Nat. D. I, 15; Acad. II, 16.

Informatio verbi, Part. 29, est definitio aut descriptio. Item est Græcum πρόληψις, N. D. I, 27. vid. et *informatus*. Expositio, Or. III, 87; Nat. D. I, 36.

Informatus, adumbratus; item constitutus. Quint. 10, *informata* causa. Att. XI, 6, proscriptio non nominatim, sed generatim *informata*. Att. I, 1, petiturum hæc est adhuc *informata* cogitatio. Off. I, 4, animus bene a natura *informatus*, est liberalis, ingenuus. vid. *constitutus*. Item de ideis *innatis* et *anticipatis*, N. D. I, 27.

*Infra**, de loco, Nat. D. II, 20; ad Div. IX, 26; Ibid. VI, 8. † De tempore, Brut. 10. De ordine, Or. 2; Fin. III, 7.

*Infractio**, Tusc. III, 7.

*Infractus**, sensu proprio, Acad. II, 25. de animo, *post* Red. ad Quir. 8: Dom. 25. de oratione, Or. 51.

Infrequens causa, Or. II, 79, in qua agenda pauci auditores adesse solent; Q. fr. II, 11; Her. IV, 27.

*Infrequentia**, Q. fr. III, 1.

Infringere. Balb. 6, invidere virtuti, velle *infringere* florem dignitatis. Mil. 2; Att. VII, 2; Or. 2.

*Infucatus**, Or. III, 25.

Infula, est ornamentum sacerdotum, velamen capitis, *ut* ex monumentis antiquis videre licet. Verr. IV, 50, sacerdotes cum *infulis* et verbenis. † ornamentum. Agr. I, 2, agri publici dicuntur *infulæ* imperii R. sc. quia sunt ornamenta reipubl. et eam venerabilem efficiunt. Sic Senec. ad Helviam, 13, ubi v. Lips. Orat. III, 21, in *infulis* *tantam* rem, *tanquam* pueriles delicias depingere. De hoc loco ita Turnebus ad Agr. I, 2: putem Ciceronem illudere in Pamphilum, hominem, ut ait Plinius (H. N. XXXV, 10), omnibus literis eruditum, eumdemque pictorem, qui quum de arte dicendi scripsisset, irridetur, ut non rhetor, sed ut pictor,

qui non tam liberum scripserit, quam *infulas* pinxerit; etenim, reor, *infulæ* pingi solebant. Hæc ille. Pearcius autem nihil de hoc loco dicit. Quia mentio fit puerilium deliciarum, mihi videtur alludi ad pupas et plangunculas, quæ sunt pueriles deliciæ, ab iisque studiose et magnifice, pro captu suo, ornari solent, adeoque etiam *infulis*, quæ non modo sacerdotum, sed etiam regum ornamenta sunt.

*Infundere** venenum, Phil. XI, 6; Tusc. I, 25. † inferre, Leg. III, 14; Or. II, 74; ibid. 87. † immiscere, Brut. 16; ad Div. IX, 15.

Infuscare, corrumpere. Brut. 74, quos non barbaria domestica *infuscaverat*, recte loquebantur. † Polluere, Tusc. III, 12; Planc. 9.

*Ingemere**, Tusc. V, 27; Sext. 69; Att. VII, 23; Phil. II, 26.

*Ingenerare**, Off. I, 4; Rull. II, 35; Leg. I, 8.

*Ingeniate**, Acad. II, 27.

*Ingeniosus**, præclaris animi dotibus instructus, Fin. V, 13; Tusc. I, 33; Rosc. C. II; Tusc. IV, 14. Inprimis dicitur de homine diserto, sic, Rull. II, 5.

Ingenium, Fin. V, 13, quid significet. † Rosc. A. 22, nec *ingenio* accusatoris res judicatur: h. e. non ex oratione ejus, qua crimen auxit, et omnibus coloribus veri infecit. Add. Off. I, 31; Brut. 80; Or. I, 25; ibid. II, 35; Balb. I; Rull. III, 2.

*Ingens**, Or. III, 19; Verr. III, 46.

*Ingenue**, liberaliter, Fin. III, 11. † Sincere, ad Div. V, 2; Att. XIII, 27.

Ingenuitas est eorum, qui liberis parentibus nati sunt, quorumque nemo justam servitutem servivit. Verr. I, 58, *ingenuitatis* signum. v. *bulla*.

*Ingenuus**, liberis parentibus natus, Fin. III, 17; Or. I, 31; Phil. II, 41; Her. V, 8; Flacc. 34; Brut. 75. hinc dicitur animus *ingenuus*, de Am. 18; Or. II, 3; Brut. 67; ad Div. V, 21; ibid. II, 16. Hinc etiam dicuntur studia *ingenua*, Or. III, 6; ibid. 32; Fin. V, 8; Off. I, 42.

*Ingerere**, Att. XI, 6.

*Ingignere**, Nat. D. II, 48; Fin. II, 14.

*Inglorius**, Tusc. III, 34; ibid. 24; Leg. I, 2.

Ingrate, Dejot. II, ingrato animo.

*Ingratificus**, Sext. 57.

* *Ingratiis*, ἄκοντι, ἀκουσίως, invite, non libenter. Quint. 14; Tull. I, fragm. nov.

*Ingratus**, Att. VIII, 4; ibid. IX, 2; Mil. 30; ad Div. V, 5.

Ingravescere, debilitari. de Sen. II, corpora defatigatione et exercitatione *ingravescunt*. † augeri. ad Div. IV, 4, studium hoc (sc. philosophiæ) *ingravescit*.

Ingredi, aggredi, incipere. Senect. 14, illum lux, aliquid describere *ingressum*, oppressit. Acad. II, 6; quod nos facere *ingredimur*. de Rep. II, 1, *ingressus* est sic loqui Scipio. Cf. Top. init. Add. Burman. ad Virg. G. II, 175. *Ingredi* domum, Phil. II, 27; Catil. III, 2; Cæcin. 8; de Sen. 10; Tusc. I, 31; Rab. Perd. 7; ad Div. X, 17; Att. II, 23; Fin. V, 2; Or. I, 61. † aliquid suscipere, Off. III, 2; Brut. 96; ad Div. II, 3; Planc. 3; Fat. 2; Or. II, 53; ibid. III, 36; Rab. Post. 2; ad Div. II, 25.

*Ingressio**. Phil. V, 4, *ingressio* fori. † pro principio disputationis sumitur, Or. 3; ibid. 59.

*Ingressus**, sensu proprio, Nat. D. I, 34; Pis. 24. † de oratione dicitur, Or. I, 35.

Ingurgitare. Pison. 18, *ingurgitare* se in flagitia: Fin. II, 8.

*Inhabilis**, Œcon. Fragm. I.

*Inhabitabilis**, Nat. D. I, 10.

Inhærere. Div. II, 46, lingua *inhæret*, ut loqui non possit. † Fin. I, 20, virtutes quemadmodum semper voluptatibus *inhærent*, sc. ex mente Epicuri, Univ. 10; Tusc. V, 15.

*Inhærescere**, Nat. D. II, 57; Tusc. III, 2.

Inhalare. Pis. 8, popinam *inhalare* alicui.

*Inhiare**, Cat. III, 8.

Inhibere, pro cohibere, impedire, Verr. V, 63. De remigibus quid sit, vid. Attic. XIII, 21; ex quo loco malit

l'earcins, Or. 1, 33 extr. pro *inhibuerunt*, legere *sustinuerunt*. De re ipsa v. Gronov. Obs. iv, 26. † adhibere, uti Phil. xiii, 18, eadem *inhiberet* supplicia nobis. Sic dixit etiam Plant. Bacchid. iii, 3; sæpe Livius. vid. Gron. ad eum iii, 59; xxxvi, 28.

Inhibitio remigum quid sit? ad Att. xiii, 21.

*Inhoneste**, Att. ii, 1.

*Inhonestus**, Rosc. A. 18.

Inhonorati, Tusc. iii, 24, nullis honoribus usi.

*Inhorrescere**, de Div. 1, 14; Or. iii, 39.

*Inhospitalis**, Tusc. iv, 11.

Inhumane. Off. iii, 6, *inhumane* facere, contraque legem naturæ.

Inhumanitas, Or. 1, 22, est negantis, quæ rogatur, quum facere possit. Mur. 4, dicitur de eo, qui defensionem rei deponit, opp. officiosus. de Sen. 3, de eo, qui res humanas æquo animo non fert. Mur. 36, est ejus, qui facit abhorrentia a vitæ humanæ cultu et elegantia : jungitur enim sordibus. Verr. v, 44, opponitur mansuetudini, etc. † de eo, qui consuetudines vitæ communis non servat. Phil. ii, 4, in quo te convinco *inhumanitatis*.

*Inhumaniter**, Q. fr. iii, 1.

Inhumanus. Off. iii, 11, *inhumanum* est, usu urbis prohibere peregrinos. de Am. 14, non *inhumana* est virtus, se. quia populis universis consulit. † rusticus. Off. 1, 36, agrestis et *inhumana* negligentia. † sordidus, qui utilitatem honesto præfert, de Am. 13. † stupidus, indoctus. Or. 51, aures *inhumanæ*. Sen. p. R. 6, *inhumanum* negotium. † sævus, Verr. iii, 2. † Verr. 1, 42, testamentum *inhumanum*. † inurbanus. Quint. 3, neque *inhumanus* præco est existimatus. † Off. 1, 40, *inhumanus* dicitur, qui in convivio meditatur attentius, quod alienum est ab homine, in convivio non hilarem esse, loqui, etc.

*Inhumatus**, Phil. xiv, 13; Tusc. 1, 43.

Inibi. Phil. xiv, 2, *inibi* sum : i. e. hoc ipsum cogito, etc. v. Ferrar. ad h. l.

*Iniens**, Manil. 12; Brut. 41; Cæcil. 2.

Inimicari, Att. ii, 19, ubi vide.

*Inimice**, Nat. D. 1, 3; Quint. 21.

*Inimicitia**, Tusc. iv, 9; Rab. Post. 12; Prov. Cons. 9; Att. xiv, 13; Cluent. 67; Font. 11; Cœl. 13; Dejot. 11.

*Inimicus**, de hominibus, Verr. ii, 61; iii, 13. † Dicitur etiam pro contrario, adverso, Fat. 7; Tusc. iv, 15; de Am. 7; Orat. 34.

*Inique**, Dom. 33; Dejot. 11; Cluent. 21.

Iniquitas, Cæcin. 23, dicitur, quum summo jure agitur. † *Iniquitas* temporum, Rosc. A. 1; Catil. iv, 4; Verr. iii, 89.

Iniquus (subst. cum pronomine), ut inimicus, Planc. 16, ubi tamen variant libri. Et alia exempla affert Lambinus. Consensu omnes libri habent *iniquos* nostros, c. 23. Cf. ad Brut. 1; Or. 70; ad Div. 1, 5.

Inire. Agr. ii, 25, *inietur* (*inibitur*) ratio. v. Græv. ad h. l. *Inire* domum, Dejot. 3; Rosc. A. 18; Arus. Resp. 18. † suscipere, Phil. iii, 1; Nat. D. ii, 48.

Initia naturæ, Fin. ii, 12; iii, 6. v. *commendatio*, *elementum*. † Acad. ii, 36, *initia* mathematicorum, quibus non concessis digitum progredi non possunt : sunt postulata et axiomata. † mysteria, Leg. ii, 14, v. *mysterium*.

*Initiari**, admitti ad mysteria Cereris, Tusc. 1, 13; Nat. D. 1, 42; Leg. ii, 15; Verr. v, 72. † consecrari, Catil. 1, 6.

Initiatus, Tusc. 1, 13, ad mysteria admissus.

*Initium**, Tusc. 1, 38; Brut. 34; Att. iii, 23; Att. ix, 11.

*Injectus**, sensu proprio, de Div. 1, 27. Metaphorice sumitur, Mur. 24; Rull. ii, 29; Cæcin. 29; Cluent. 28.

Injicere, mentionem facere, dicere, edere. Att. xvi, 5, Bruto quum sæpe *injecissem*, etc. Cf. Quint. 21. Dom. 6, imperitis *injecerat* nomen meum. † Nat. D. 1, 20, in quam se animus *injiciens* et intendens, etc. Hinc defendi potest lectio, Tusc. iv, 6, in quam *injecta* est inflammata libido : ubi Davis. ed. sec. correxit *infecta*. † ad Divers.

VII, 16, nunc in hibernis *injectus* esse videris; itaque te commovere non curas. Simile est Dom. 24 extr. se in medios hostes *injecisse*, pro conjecisse. † Verr. v, 9, nisi existimatis hominem sine aliqua causa *injectum* esse ad tam incredibile crimen. Græv. *electum*. *Injectum* potest significare, *editum*, ut supra: *injecerat* nomen meum imperitis, pro ediderat. Editi dicuntur etiam delati: nam delatores edunt nomina eorum, quos deferunt. vid. *edere*. Apollonius delatus erat apud Verrem, quasi servos haberet, qui bellum facere vellent.

*Injucunditas**, Nat. D. II, 55.

*Injucundus**, ad Div. XI, 6; Q. fr. III, 8.

Injungo. ad Div. XI, 13, ne quod detrimentum reipubl. *injungant*.

*Injuratus**, Sull. 11; Off. III, 29; Act. 1, in Verr. 10.

Injuria. Quint. 21, prætor *injuriam* decernebat, Cæcin. 12; Off. I, 13.

*Injuriose**, Manil. 5; Q. fr. I, 1.

*Injuriosus**, Her. II, 12; ibid. IV, 25.

*Injurius**, Off. III, 23.

*Injussu**, Tusc. I, 30; Inv. I; 33; Quint. 26; Att. XIII, 21.

*Injuste**, Fin. I, 16.

*Injustitia**, Off. I, 7; Tusc. IV, 18; Nat. D. III, 20; Off. I, 13, 14.

Injustus, nimis magnus, gravis. Or. 10, *injustum* onus imponere. Sic et Virgilius dixit, G. III, 347. † contra quod æquum est, Or. II, 50; Leg. II, 5.

*Innasci**. Nat. D. II, 23, ratio *innascitur*: sic, Off. I, 19.

*Innatare**, Nat. D. II, 48.

*Innatus**, Nat. D. I, 17; Fin. IV, 2; ibid. II, 31; Verr. v, 53.

*Innocens**, qui nihil nocet, Tusc. v, 14; Verr. IV, 3; Rosc. A. 20. †Epistola *innocens*, ad Div. VII, 19.

*Innocentia**, Tusc. III, 8; Cæcil. 9; Or. 65.

Innovare. Pis. 37, *innovare* se ad suam intemperantiam.

*Innuere**, Her. IV, 26.

*Innumerabilis**, Nat. D. I, 10; ibid. I, 20; Or. II, 32; Acad. II, 10.

*Innumerabilitas**, Nat. D. I, 26.

*Innuptus**, Or. III, 58.

Inobscurare. Phil. IX, 5, nulla *inobscurabit* oblivio.

Inofficiosus. Verr. I, 42, *inofficiosum* testamentum; quo prætermittuntur liberi, conjuges, proximi, quibus officii nostri est consulere.

Inopia, Quint. 27, opp. gratiæ, opibus. Unde, Cluent. 20, dicitur de eo, qui desertus est ab omnibus, defensorem non habet. † Brut. 55, *inopia* orationis, est vitium in tenui genere. † paupertas, Inv. I, 47; de Sen. 3. † certarum rerum absentia, Dom. 4; Att. IV, I; ibid. VI, 3; Dom. 30.

*Inopinatus**, Verr. II, 8; ibid. 28; Parad. v; Nat. D. II, 48.

*Inopportunus**, Or. III, 5.

Inops. ad Div. IX, 12, causa *inops*, quæ non recipit multa ornamenta oratoria. † qui caret rebus necessariis, Verr. IV, 70; Dom. 22; Or. II, 10. †de lingua verbis haud abundante, Fin. I, 3; ibid. III, 15; Tusc. II, 15. de oratione jejuna, Brut. 70; ibid. 76.

Inoratus. Rosc. A. 9, re *inorata* legati reverterunt.

*Inordinatus**, de Univ. 3.

*Inornate**, Her. IV, 31.

*Inornatus**, Her. IV, 56; Or. 9, 23.

In primis (cum superl.), Verr. III, 27, *in primis* improbissimus. (cum genit.) Font. 17, *in primis* eorum hominum.

*Inquilinus**, Att. XIV, 9; Phil. II, 41.

*Inquinare**, Tusc. v, 2; Fin. v, 8; Planc. 19; Pis. 29.

*Inquinate**, de vitiis sermonis, Brut. 74.

*Inquinatus**. aqua *inquinata*, Tusc. v, 34. † dicitur de vitæ turpitudine, Fin. IV, 23; Rosc. Am. 24; Cœl. 6; ibid. 32. Off. II, 6; Pet. Cons. 14. † de sermone, Verr. III, 26; Opt. Gen. Or. III; ibid. 49.

Inquiro. Verr. IV, 65; Brut. 82, quod ad *inquirendum* in te venerit. v. *inquisitor*. † Tusc. III, 2, quam natura maxime *inquirit*, i. e. desiderat; Off. I, 13.

Inquisitio. Mur. 21, *inquisitio* candi-

dati, prænuntia repulsæ : est meditatio et comparatio accusationis ; Flacc. 5; Off. I, 4.

Inquisitor. Act. I in Verr. 2, *inquisitor* Achaicus. Ita dicitur accusator, quum tabulas, literas, testes conquirit, in primis in causa repetundarum, quibus utatur adversus reum vexatæ et spoliatæ provinciæ.

Inquit, pro secunda persona. Fin. I, 2 : Synephebos, *inquit*, ego potius...; legam. De qua ratione v. Gron. et Drakenb. ad Liv. XXXIV, 3. Sic et Horatius utitur; et Græci τὸ ἔφα. † pro plurali est, Fin. IV, 24. † ad Div. XI, I, *inquis* est pro *inquies*.

Insania villarum, ad Q. fr. III, I, nimia magnificentia. Add. Tusc. III, 4, 5; Brut. 82.

Insanire, nimis cupide et multum licitari, Verr. III, 48; item vehementer agere, cælum et terram movere, Verr. IV, 19. proprio sensu sumitur, Tusc. III, 4; Verr. IV, 18; ad Div. IX, 21; Sext. 10.

*Insanitas**, Tusc. III, 5.

*Insanus**, Acad. II, 17; Or. II, 75; Sext. 7; Mil. 31.

*Insaturabilis**, Sext. 51.

*Insaturabiliter**, Nat. D. II, 25.

*Insciens**, Balb. 5; ad Div. I, 9.

*Inscienter**, Top. 8; Acad. II, 6.

Insatiabilis, active. Fin. IV, 5, *insatiabilis* voluptas. Tusc. V, 25, *insatiabile* gaudium. Conf. N. D. II, 39, 62.

Inscientia, ignorantia. N. D. III, 38, deo non est excusatio *inscientiæ*. Cf. Inv. I, 2; Acad. II, 47. † Est etiam vocabulum philosophicum. N. D. I, I, principium philosophiæ esse *inscientiam*, prudenterque academicos a rebus incertis assensionem cohibuisse. Hujus loci quot sint explicationes atque emendationes, difficile est enumerare. Olivetus, novem doctorum hominum sententiis commemoratis, ipse legit *scientiam*, atque ita verba, de quorum sensu quæritur, interpretatur : *que la philosophie doit porter sur des principes évidemment connus;* approbante Bouhierio. Sed non erat, quare sic se verum verborum sensum vidisse existimaret. Nam si quis academicæ disciplinæ rationem consideret, quæ nihil certi esse ac percepti contendit, et hanc interpretationem cum sequentibus comparet, facile intelligat profecto, longe aliam his verbis vim esse subjiciendam. Vidit hoc vir doctissimus, qui in Miscell. Observatt. vol. III, t. II, p. 154, quanquam interpretationem Oliveti viderat, tamen novam sententiam proposuit. « Socrates, ait, a quo academici profecti sunt, in cujus auctoritate certe libenter delitescebant, is igitur dicere solebat, se unum hoc scire, quod nihil sciat. Ideoque inter academicos receptum esse potuit (cur non potius, fuit?) hoc placitum : ἀρχὴν τῆς φιλοσοφίας εἶναι τὴν τῆς ἀγνοίας γνῶσιν. » Hæc omnia recte. Quid ergo? « Censeo legendum : *inscientiæ scientiam*. » Qua sensum, non male; sed emendatione nil opus. Abbas Morellius, in *Eléments de la Critique*, p. 68, corrigit *solertiam*. Male. Alius vir doctus eodem loco commemorat conjecturam docti hominis, nescio cujus, e Bernardi Novis Reip. Liter. qui legebat, principium philosophiæ esse *scepsin* : sed sibi, etsi se nondum expediat, tamen placere maxime ostendit Bælii conjecturam, qui reponi volebat: Principium philosophiæ *non esse scientiam*. Viderunt viri doctissimi veram loci sententiam, sed præter rem medicas ei admoverunt manus. Scilicet *inscientiæ* verbum duplicem vim habet apud Ciceronem : vulgarem alteram, quæ neminem fugit; alteram vero remotam ab usu plebis, eamque in nullo Lexico, quod sciam, commemoratam. Ea est, Acad. I, II : Si quid ita erat comprehensum, ut convelli ratione non posset, scientiam; sin aliter, inscientiam nominabat Zeno : ex qua exsisteret opinio, quæ esset imbecilla, et cum falso incognitoque communis. Hanc *inscientiam* defendebant academici, qui nihil statuebant esse perceptum, h. e. ita comprehensum, ut convelli ratione non posset, Acad. I, 6. Itaque hanc summam legem et princi-

pium totius philosophiæ putabant, nihil certo sciri, nihil percipi posse: contra quos coorti stoici scientiam menti humanæ, et perceptionem comprehensionemque asserebant. Quare quum Cicero, id quod inter omnes constat, academicam rationem sequeretur, vel illam philosophorum de natura deorum dissensionem confirmare *inscientiam* academicam existimabat, et academicos propterea prudenter, quum omnia incerta sint, assensionem ubique cohibendam putare. Hæc ex prolusione ann. 1737 ab Ernest. edita, qua varios locos in libris de Nat. D. emendat et illustrat.

*Inscite**, de Div. II, 13; Fin. III, 7.

*Inscitia**, imprudentia, Off. I, 34. † Ignoratio, de Div. I, 52; Fin. II, 11; Brut. 17; Leg. I, 2; Or. I, 22; Nat. D. I, 31; Off. I, 40.

*Inscitus**, Nat. D. II, 13; de Div. II, 62.

*Inscius**, scientia destitutus, Brut. 85; Fin. V, 19; Leg. II, 5. †Dicitur *inscius* is qui ignorat aliquid geri, Planc. 16; Phil. IX, 5.

Inscribere, tribuere. Tusc. V, 26, *inscribere* sibi nomen philosophi. Pro scribere sumitur, Att. IX, 1. Libros *inscribere*, Tusc. I, 15; ibid. 24. De inscriptionibus et monumentis, ad Div. XII, 3; Verr. II, 69; Tusc. V, 26. † Infundere in animum, Or. II, 87.

*Inscriptus**. Or. II, 14, libri *inscripti* notis, sic est, de Div. II, 1; Phil. II, 5; Tusc. V, 23; Dom. 38; Or. II, 59; Att. VI, 3; ibid. VIII, 5. *Inscriptus* in fronte, Catil. I, 13.

*Insculpere**, de Div. II, 41. De animo dicitur, Nat. D. I, 17; Acad. II, 1.

*Insecare**, Her. IV, 49.

Insectari, instare, urgere. Font. 4, *insector* ultro, atque insto accusatori; *insector*, inquam, et flagito testes. Sic et Planc. 19. Add. Fin. II, 25; de Am. 16; Att. X, 1.

Insepultus, non sepultus. Catil. IV, 6; Inv. I, 55; Phil. I, 2, qui illam *insepultam* sepulturam effecerant, h. e. non justo loco ac ritu. Sic Græci, γάμος ἄγαμος, βίος ἀβίωτος, etc. Contra pro *sepultus* est, Phil. XIV, 12, vestra virtus nec oblivione eorum, qui nunc sunt, nec reticentia posterorum *insepulta* esse poterit.

*Insequens**, Or. 44; ibid. 56.

Insequi, objicere, exprobrare. Sull. 29, *insequi* turpitudinem vitæ. † Or. II, 3, nec vero te rhetoricis libris *insequor*, ut erudiam. † N. D. III, 17, urgere, instare. † sequi, Brut. 10; Fin. II, 16. † Persequi, Phil. II, 9; Att. XIV, 14; ad Div. VIII, 14; Sext. 11; Or. II, 3.

*Insero**. *inserui*, Verr. IV, 17; Or. II, 39; Her. III, 14.

*Insero**. *insevi*, de Univ. 12.

*Inservire**, ad Div. XI, 4; ibid. III, 13; Att. IX, 4; Or. I, 4; Off. I, 15; Or. 20.

Insidere. Dejot. 3, fictum crimen *insidet* in animo: h. e. creditur. Tusc. II, 4, *insidet* in animo ratio: h. e. vim habet in animum. Ductum e re rustica, ubi arbores dicuntur *insidere*, quum radices agunt, et radicibus adhærent terræ, ut firme consistant. Add. Leg. I, 17; Tusc. IV, 10; Or. 3; ad Div. V, 13; Or. II, 28; Balb. 2; Nat. D. II, 27; ibid. 51.

*Insidiæ**, sensu proprio, Cœl. 28. de occultis consiliis sumitur, Mil. 9; Off. II, 7; Catil. II, 3. † Or. 51, 62, de artibus oratoriis.

*Insidiari**, proprio sensu sumitur Mil. 14. † metaphorice, Cat. I, 10; Or. I, 30; Or. 62.

*Insidiator**, Mil. 7; Catil. II, 10, 12.

*Insidiose**, Mil. 24; Rab. Post. 12; Q. fr. I, 3.

*Insidiosus**. bellum *insidiosum*, Cat. II, 13. † *Insidiosus* amicus, Dom. 2; Rull. II, 3.

Insigne, criterium. Acad. II, 11, *insigne* veri. Or. II, 9, *insignia* verborum et sententiarum, sunt lumina orationis, tropi et figuræ. † Verr. I, 58, ornamentum; sic Sext. 26, 27; Q. fr. I, 1; Sull. 31; de Div. I, 17; Manil. 3; Sull. 9; Rull. II, 13; Pis. 30; Rab. Post. 9.

Insignis, ad Div. III, 11, vir *insignis*

ad laudem. *Insignis* impudentia, Ar. Resp. 17; Or. 64; Ibid. II, 22.

Insignite. Orat. II, 85, *insignite* vituperare. Quint. 23, *insignite* improbus.

*Insigniter**, Phil. III, 4; Partit. 23.

Insignitus, perspicuus, clarus. de Div. I, 30, in quibus *insignitæ* notæ veritatis apparent; Top. 5; Or. II, 87.

*Insimulare**, Phil. II, 38; Off. III, 26; ad Div. VII, 13; Her. II, 3; Acad. II, 10.

Insinuare. Phil. V, 3, cecui potestas in forum *insinuandi* fuit? h. e. veniendi, quum aditus sepsisset Antonius. v. Manut. ad h. l. de omisso pronomine *se*, et Græv. ad Verr. III, 68.

Insinuatio, pars aut genus exordii. Herenn. I, 4, 6; Inv. I, 17.

*Insipiens**, Fin. II, 15; de Am. 15; de Sen. 22; Phil. XII, 2.

*Insipienter**, de Sen. 19.

*Insipientia**, Tusc. III, 5.

Insistere, immorari. Verr. III, 47, *insistere* singulis peccatorum gradibus, i. e. consistere. Fin. V, 25, quum paullum *institisset*. † constitutum esse. Sext. 67, in tanta gloria *insistentes*. Or. III, 41, *insistere* jugo imperii, h. e. habenas imperii tenere: ab aurigis sumptum est. † fungi. Or. III, 45, quonam modo tantum munus *insistemus*? † Or. III, 49, oratio *insistit* interius: np. quum periodos plenas non habet, neque aures implet. Or. 51, quid est, cur claudere aut *insistere* orationem malint, quam cum sententia pariter excurrere? † de suspensione assensus. Acad. II, 33, ille in reliquis rebus non poterit *insistere*.

*Insitio**, de Sen. 15.

Insitivus. de Rep. II, 19, *insitiva* quadam disciplina doctior facta civitas. Jam Cic. Sext. 48, *insitivum* Gracchum.

Insitus. *insita* dicuntur interdum, quæ nobis propria sunt, quæ ita insederunt opinione aut consuetudine tenaciter, ut innata esse videantur. Tusc. IV, 11, opinio penitus *insita*. Off. III, 32, ut esset *insitum* militibus, vincere. Cf. Pison. 7. † Fin. IV, 12, differunt *insita* et innata. † internus. Mur. 14, *insita* virtus, i. e. interna, ut justitia, fides, cui opponitur ibi eloquentia, scientia rei militaris, etc.

*Insolens**, imperitus, Or. I, 48; Sext. 56. † Inexpertus, Att. II, 21 † Insolitus, Or. 8; Marcell. 3; Rosc. A. 8; Or. II, 84; ibid. 87.

*Insolenter**, raro, Inv. I, 28. † superbe. Tusc. IV, 17; Att. I, 13; Phil. IX, 3. † moleste, Or. 52.

Insolentia dicitur, ut insolens, non solum ratione rerum inusitatarum et insolitarum, ut Dejot. 2, sed etiam ratione hominum, qui insueti sunt alicujus rei. Rosc. A. 31, propter *insolentiam* fori judiciorumque. Pis. 11, *insolentia* rerum secundarum. Add. Rosc. A. 31; Or. III, 13; Brut. 82. superbia, Inv. I, 28; Or. II, 52; ad Div. X, 1.

*Insolitus**, Tusc. I, 24; Brut. 81; Sext. 9.

*Insomnium**, de Sen. 13.

Inspectio. Phil. II, 32, pro spectione. Sed Grævius post Ferrarium et alios recepit *spectio*, quod verum est. Inspicere et *inspectio* aruspicum est, non augurum.

*Insperans**, Or. I, 21.

*Insperatus**, Catil. II, 9; Phil. X, 11; Tusc. III, 13; Her. I, 8.

*Inspergere**, de Div. II, 16.

Inspicere, aliquid exigere, examinare. Cæcin. 21, tanquam si arma militis *inspicienda* sint, ita probet armatum. ad Div. IX, 7, *inspicere* prædium, dicitur de emturis prædium aliquod. Or. II; Fin. III, 9.

*Instabilis**, Her. II, 23.

*Instans**, Tusc. IV, 6; Or. II, 25.

Instantia (subst.), Fat. 12, præsentia temporis.

Instar, semper aliquam magnitudinem indicat apud optimos scriptores, et Ciceronem. Verr. V, 34, navis urbis *instar*. ad Div. IX, 6, *instar vitæ*. Offic. III, 3, ut vix minimi momenti *instar* habeant. Rab. perd. 8, mortis erat *instar*. v. plura ap. Burm. ad Ovid. Her. XVI extr.

Instare, cœpisse, incipere, præsertim in perfecto. ad Div. x, 16, flagitare senatus *institit* Cornutum. ubi v. Græv. Or. III, 1, pignoribus ablatis Crassum *institit* (s. instituit) coercere. v. plura ap. Drakenb. ad Liv. xxx, 12. Add. Her. II, 23; ad Div. x, 16; Or. III, 1; Font. 1; Planc. 19; Pis. 27; Catil. II, 5; Att. I, 15; Inv. II, 11.

*Instaurare**, renovare, Act. 1, in Verr. 4; Q. fr. II, 6; Att. I, 10; de Div. I, 26.

*Instauratio**, Arusp. Resp. 11.

Instaurativus. Div. I, 26, *instaurativi* ludi, qui de novo habentur, quod primi aliqua re funestati sunt; unde etiam *instaurare* ludos, ibid.

*Instigare**, incitare, Her. III, 15; Pis. 11.

*Instigatio**, Her. II, 30.

*Instillare**, Tusc. II, 10; de Sen. 11.

Instimulator seditionum; Dom. 5.

*Instinctus**, Verr. v, 72.

*Instinctus** (subst.), Tusc. I, 26; de Div. I, 18; ibid. I, 31.

Institio. vid. in *institutio*.

Instituere. Mur. 9, *instituere* actionem, idem est, quod informare, de quo supra. Cf. Phil IX, 5. † constituere, inducere. ibid. 28, miseram conditionem *instituet* periculis hominum. Sic est Font. 3; Flacc. 14; Quint. 3; Or. I, 19; Verr. IV, 9; Cluent. 6; ad Div. XIII, 6; Or. I, 53. † Erudire, Cœl. 17; de Sen. 9; Quint. 27; Verr. III, 67; Œcon. 1; Verr. I, 18; Mil. 4; Brut. 47, 55. † Incipere, ad Div. III, 9; ad Div. VII, 19; Or. 13; Att. IX, 22; Inv. I, 31; Leg. I, 3.

Institutio. Tuscul. I, 25, progressiones *institutiones*que stellarum. Hanc vocem nullum idoneum sensum habere viderunt viri docti. Quidam legunt *institiones*, quod receptum est in Davisianam secundam. Id habet commodam interpretationem. Nam planetæ, de quibus sermo, interdum insistere, h. e. stare, videntur: unde stationes planetarum dicuntur, et ipsi planetæ stationales, ap. Plin II, 15, 16. Buherius autem legendum censet *insecutiones*, et pro *progressiones*, *prægressiones*, nixus loco Nat. D. II, 20, tum *antecedunt*, tum *subsequuntur*. Sed ibi hæc verba referuntur ad solem, quem planetæ modo antecedunt, modo sequuntur: hic autem de eorum cursu simpliciter et per se loquitur Cicero. Ibidem autem hæ stellæ dicuntur interdum ad quoddam tempus insistere. † N. D. II, 13, in omni *institutione* rerum: h. e. in omnibus rebus, quas natura instituit, fecit. † Att. I, 17, conservare rationem *institutionem*que nostram, i. e. consilium agendæ rei ab initio susceptum.

*Institutum**, propositum, Hortens. Fragm. † ratio vitæ, Cœl. 20; ad Div. II, 13; Fin. IV, 15. † majorum instituta, Pis. 13; Cæcil. 2; Mur. 34; Off. I, 1; Fin. II, 1; Brut. 51; Top. 6; Inv. II, 54.

*Instructio**, Cæcin. 15; Her. III, 10.

Instructor convivii, Sen. p. R. 6.

Instructus. Or. 5, *instructa* oratio, est apte composita, structa, numerosa. Paratus, Verr. v, 51; Cluent. 63; Pis. 2; Nat. D. II, 37; Cœl. 17; Manil. 8; Phil. X, 4; Or. II, 54; Fin. I, 7; Or. I, 49; Or. I, 60; Brut. 43, 66. Idoneus, Or. III, 5; ibid. III, 8; Fin. II, 17. Eruditus, Or. 35; Vatin. 1; Or. I, 58.

Instructus, us. Or. III, 6, eodem *instructu* ornatuque comitata oratio.

Instruere. Off. II, 7, ita se *instruunt*, ut metuantur, i. e. hoc agunt. pro *instruere* dicitur etiam hoc sensu *comparare* se. hoc sensu est, Cœl. 30; Att. V, 6. † disponere orationem, Brut. 59. † adornare, Rull. II, 33; Cluent. 66; Verr. IV, 27; Phil. IV. 5; Mur. 9; Catil. II, 11; Cluent. 6.

Instrumentum, materia, facultas. Rabir. Post. 2, *instrumentum* bonitatis quærere. Catil. II, 5, *instrumenta* virtutis, sunt bona naturalia, quibus ad virtutem facilius pervenitur. ad Brut. 15, *instrumenta* regia, sunt honores, imperia, quibus abutuntur homines ad dominationem parandam. Add. Leg. II, 18; Verr. III, 23; Brut. 77; Att. VII, 8; Mil. 12.

*Insuavis**, Or. 47; de Or. II, 6; Her. III, 12.

*Insuere**, Rosc. A. 25; Q. fr. I, 2.

*Insuetus**, Att. XII, 2; Her. IV, 4.

Insula, de domo, a nulla parte aliis ædibus juncta, sive potius, de ædibus pluribus junctis unius domini, et ab omni parte liberis. Cœl. 7, *insulam* esse venalem. Off. III, 16, Claudius proscripsit *insulam*. Cf. Fin. II, 26. v. Græv. et Manut. ad Cœl. 7. sensu proprio sumitur, Fin. V, 19; ad Div. XV, 16; Mil. 27; Leg. II, 3.

*Insulse**, Att. XV, 4; Or. II, 54.

Insulsitas. Att. V, 11, *insulsitatem* rei ferre. ibid. XIII, 29, *insulsitas* villæ.

*Insulsus**, homo sine sale ac sapientia, Or. II, 54; ad Div. X, 24; Tusc. I, 8; Att. XII, 31.

*Insultare**, in aliquem invehi, Mil. 32; Flacc. 16. † Illudere, Her. IV, 39; Verr. V, 50; Nat. D. II, 29.

*Insum**, Or. I, 50; Nat. D. I, 42; Top. 20.

*Insumere**, Att. V, 17; Inv. II, 38; Att. XII, 4; Verr. III, 64.

*Insusurrare**, de vento, Acad. II, 48. ad aurem loqui, Verr. V, 41; Q. fr. V, 1.

*Intabescere**, Nat. D. III, 35.

*Intactus**, ad Div. VIII, 2.

*Integellus**, ad Div. IX, 10.

Integer. ad Div. V, 20, coll. Or. III, 4, res est in *integro*; ita dicitur, ut causa *integra*, ad Div. I, 1. † inviolabilis, vel inviolatus. Rosc. A. 38, jus *integrum*. † ad Div. X, 8, ad societatem *integerrimorum* periculorum accedere. † Or. II, 45, *integræ* sententiæ, h. e. nullo fuco corruptæ. † Div. I, 29, *integri* opponuntur repletis jam cibo et potu. Sic, *integra* fames, ad Div. IX, 20.

*Integrare**, Inv. I, 17.

*Integre**, Mil. 1. † *integrum* judicium, Fin. I, 9. † de oratione dicitur, Opt. Gen. Or. 3; ibid. II, 45.

*Integritas**, de corpore, Fin. V, 14; ibid. 27; Tusc. V, 34. † de animo, Cæcil. 9; Or. II, 9; Q. fr. I, 1. † de oratione, Brut. 35.

*Integumentum**, Or. I, 35; ibid. II, 86; Sen. post. Red. 7; Pis. 6.

*Intellectio**, figura verborum, Inv. II, 33.

*Intelligens**, animo perspicaci præditus, de Univ. 3; Fin. III, 5; Brut. 54; ibid. 93; Opt. Gen. Or. 4; Verr. IV, 2.

Intelligentia, Inv. II, 53; Leg. I, 16; Nat. D. I, 11; de Div. I, 32; Or. 33; ibid. I, 3. † notio. Top. 5, *intelligentia* impressa. Cf. Leg. I, 9, 10. † captus. Leg. I, 16; Orat. I, 58, *intelligentia* communis. Or. 33, *intelligentia* popularis, opponitur subtiliori, quæ ex arte petitur. Hinc *intelligentia* simpliciter, Verr. IV, 21, tribuitur ei, qui de re aliqua bene judicat, tanquam de tabulis, vasis cælatis, etc. Eodem modo dicitur etiam.

Intelligere, Verr. IV, 14, 2. Cf. Burm. ad Sueton. de Grammat. c. 10. † Inv. I, 39, *intelligitur* ex se; de *axiomatis*, quæ hodie vocantur. Add. Nat. D. I, 26; Or. II, 6; Att. II, 18.

Intemperans. Tusc. II, 17, est *intemperans* militaris in forti viro gloria.

*Intemperanter**, immoderate, Tusc. I, 3; Phil. I, 5.

*Intemperantia**, sensu latiori sumitur, Tusc. IV, 9; Acad. I, 10. † Imprimis de gula dicitur, Sen. post. Red. 5; Off. I, 34.

*Intemperate**, de Univ. 12.

*Intemperatus**, de Am. 20; Pis. 10.

Intemperies. Rep. II, 87, propter unius ex illis decemviris *intemperiem*: de Appio. Sic fere ad Att. IV, 6.

*Intempestive**, Off. I, 25; ad Div. XI, 16.

*Intempestivus**, de Am. 6; Att. IV, 14.

*Intempestus**, Phil. I, 3; Pis. 38.

Intendere, de eo, quod quis instituit facere in quocumque genere. Or. I, 20, 31, id, quod *intenderemus*, confirmare. v. *intentio*. Quint. 29, quem, quomodo nunc *intendit*, etc. ad Div. I, 2, Lupus *intendere* cœpit, ante se oportere discessionem facere: ubi videtur esse pro *contendere*, si quidem lectio sana est. ibid. VIII, 4, se *intenderant* adversarios in tribunatum ejus: h. e. instituerant adversarios se præbere.

*Intentus**, Or. 36.

*Intentare**, intendere, Tusc. v, 27; Rosc. A. 37. urgere, Inv. II, 43.

*Intente**, Her. IV, 56.

Intentio, Inv. I, 10, apud rhetores quid sit? *

Intentus. Verr. v, 31, tabernacula carbaseis *intenta* velis: quod Burmannus ad Virgil. Æn. IV, 506, interpretatur tecta. Possis tamen etiam accipere pro *tenta*: ut dicimus *tendere* arcum, et *intendere*: sic Or. III, 57. †intentatus, Prov. Cons. 7; Sext. 7, 19; Pis. 2. †extensus, Nat. D. I, 11. †attentus, Nat. D. I, 19; de Sen. 11.

*Intentus** (subst.), Sext. 55.

Inter Rosc. A. 5, judicium, *inter* sicarios: formula antiqua, pro, de sicario, de cæde rei. Phil. II, 4, *inter* sicarios defendere aliquem, h. e. reum cædis. † pro *per*, de tempore. Act. I, in Verr. 13, *inter* decem annos, postquam, etc. per decem illos annos, quibus, etc.

Interarescere. Tusc. v, 14, nihil *interarescere* debet eorum, in quibus vita beata consistit.

Intercalare, diem unum aut plures inserere; quod fiebat, ut annus cum ratione cæli congrueret. v. Verr. II, 52; Att. VI, 1, etc.

Intercalaris, intercalatus. Quint. 25, ante v kalendas *intercalares*. Intellige de kalendis mensis *intercalati*, ex instituto Numæ: de qua re vid. quem ad h. l. laudat Grævius, Gronov. Obs. II, 18. Sed ejus mentem ex Grævianis verbis vix tirones satis intelligant. Est autem hæc: annus Numæ erat 355 dierum; ex quo instituto, quia octo annorum spatio 90 dies aberrabat annus a cursu solis, hos 90 dies in quatuor menses *intercalares*, sive Merkednnios, descripsit Numa, duos binum (ita Gronov. sed debet esse unius; quod aliter summa non constat, nisi 6 horas, quæ sunt super 365 dies, ducas), duos ternum et viginti dierum, et post biennium quodque unum ex his, et quidem alternis, modo parem, modo imparem, interposuit. Eos menses a Græcis inventos induxerat. Quia autem Græci tantum 354 dierum faciebant annum, post tertiam octaeterida, h. e. post annos 24, dies erant 24 superflui Numæ, hi scilicet, quos singulis annis, in honorem imparis numeri, adjecerat. Itaque tertia octaeteride non 90, ut primis duabus octaeteridibus, sed 66 dies interposuit: quo facto solem et lunam ad easdem metas reduces habebat. Atque hic est Cyclus Numæ 24 annorum, de quo est apud Livium, I, 20. † ad Div. VI, 14, kalend. *intercalares* priores. Hunc locum cape de mensibus *intercalariis* Cæsaris. Is, quia anni ratio, propter *intercalandi* licentiam, qua pontifices usi erant, perturbata erat, et ipse fastos emendare instituerat, primo instituit annum 365 dierum; deinde, ut ante in ordinem rediret annus, fecit annum, quem vocant *confusionis*. In eo erant tres menses *intercalarii*, primus is, qui ex instituto Numæ in illum annum incidebat; deinde duo Cæsaris integri, interjecti inter novembrem et decembrem. Prioris kalendæ dictæ sunt *intercalares* priores, alterius posteriores. vid. Sueton. Cæs. 40, et Scaligeri diatriben de hac correctione fastorum sub initium libri IV de Emendatione Temporum. Similiter Livius, XLIII, 11, dixit kalendas *intercalares*. Aliud egerunt viri doctissimi, Manutius, Lambinus et alii, quum de die *intercalari* post. d. 23 febr. ceperunt, qui nunquam kalendarum nomine venit. *

Intercalarius mensis, Verr. II, 52.

*Intercapedo**, intervallum, Fin. I, 18; ad Div. XVI, 21; ibid. IX, 22.

Intercedere, sponsorem fieri pecuniæ, quam suo quis interventu alteri conciliavit. Att. VI, 1, *intercisse* se pro iis magnam pecuniam: ubi v. Manut. Cf. I, 16; Phil. II, 18; Salmas. Mod. usur. p. 726. De tribunis quid sit *intercedere*, notum est, Or. II, 47; ad Div. I, 2. † intervenire, Verr. II, 36; Or. II, 21; ad Div. I, 9.

*Intercedere**, perire, Dejot. 9. † accidere, ad Div. V, 8.

*Interceptio**, Cluent. 60.

*Interceptus**, Att. I, 13.

Intercessio, sponsio in re pecuniaria. Parad. 6, 2, *intercessiones* pecuniarum. † opera ejus, qui se in aliqua re interponit, mediator fit. Att. 1, 4, mea *intercessio* et est, et fuit parata.

Intercessor, qui se interponit, *mediator*, ut hodie dicunt. Rosc. A. 38, isto hortatore, auctore, *intercessore*, legati ad Sullam non adierunt. † sponsor. ad Div. VII, 27, utinam semper tribunus esses, *intercessorem* non quæreres! Ludit in ambiguitate verbi, quod et sponsorem significat, et tribunum *intercedentem* alicui rei, h. e. vetantem.

*Intercipere**, Cluent. 60; Att. 1, 13.

*Intercise**, Partit. 7.

Intercludor dolore, quo minus, etc. Att. VIII, 8, i. e. *impedior*. hoc sensu est; Att. VII, 9; ibid. IX, 4; Rosc. A. 38; Quir. post. Red. 5; Cœl. 18. † Claudere, Rab. Perd. 1.

*Interclusio**, Or. III, 46.

Intercolumnium, spatium columnis interjectum. Verr. 1, 19; ad Q. fr. III, 1. Adi Gothofred. ad Cod. Theod. l. 45, de operib. publ. (l. XV, tit. 1.)

*Intercurrere**, Phil. VIII, 6. intercidere, Her. 1, 8.

*Intercus**, Off. III, 24.

Interdicere, verbum prætorium. vid. *interdictum*. Cæcin. 8, 13. † obiter dicere, Herenn. II, 11. † etiam jubere. de Rep. 1, 39, te familiæ valde *interdicere*, ut uni dicto audiens esset.

Interdictum, decretum prætoris, certis formulis conceptum, quo aliquid jubet, vel vetat: in primis in controversiis de possessionibus, quum eum, qui ex aliquo loco dejectus est, restitui jubet, donec res judicio plana facta sit. v. Justiniani Inst. IV, 10, et ibi Hotomann. Cæcin. 3, possessio per *interdictum* repetita. ibid. 14, hujus rei *interdictum* majoribus in mentem non venisse. ibid. 31, *interdictum* quotidianum. ad Div. VII, 32, *interdictis* defendere possessionem. Or. I, 10, *interdicto* tecum contenderent. de Rep. 1, 13, *interdictum* aliquod inter duos soles componendum, ut ita cælum possideant, ut uterque possederit. † Dom. 26, *interdictum* sceleris, i. e. scelestum, de lege, qua Ciceroni aqua et igni *interdictum* erat. † Pis. 21, *interdicta* deorum: sunt prodigia, et similia, ut responsa sacerdotum.

*Interdum**, Brut. 67; Or. III, 54.

Interductus, signum interpunctionis. Or. 68, *interductus* librarii.

Interfatio, interpellatio, Sext. 37.

*Interfector**, Mil. 27; Red. in Sen. 2.

Interficere. in Œcon. ap. Non. herbas arescere et *interfici*. Sic et Virgil. G. IV, 330.

*Interjectio**, Her. 1, 6.

*Interjectus**, de intervallo, seu loci, seu temporis, seu ordinum, dicitur, Nat. D. II, 26; ibid. II, 57; Brut. 64; Or. 8; Fin. II, 34; Agr. II, 33; Opt. Gen. Or. 1; ibid. 6; Off. 1, 26; Her. II, 2.

*Interjectus** (Subst.), Nat. D. II, 40.

*Interjicere**, de Univ. 7.

Interimere, tollere. Mur. 12, *interimere* sacra. † interficere, Fin. II, 20; Nat. D. 1, 19. de gravissimo, Mil. 34.

Interior, remotior, et pæne ultimus. Manil. 22, gentes *interiores*, sc. Asiæ, remotiores ab ora maritima, adeoque etiam Roma. ad Q. fr. III, 1, *interiore* epistola, h. e. pæne ultima: ad q. l. Manut. Et ratio, atque aliæ formulæ ostendunt, *interius* esse, quod a conspectu longe remotum est. Sic fere Acad. II, 2, *interiora* Luculli sunt ea ejus bona, quæ non omnibus nota sunt, nec in oculis omnium versantur, ut studia literarum. Hinc *interiora* dicuntur subtiliora. Nat. D. III, 16, *interiores* et reconditæ literæ. ad Div. VII, 33, *interiores* literæ. Conf. III, 10; Div. II, 60. Cf. *intimus*. † ad Q. fr. 1, 2, Octavius, qui Macedoniam regebat, dicitur Ciceronis, Asiæ prætoris, vicinus *interior*. † arctior, conjunctior. Off. III, 17, *interior* societas. ib. 1, 17, *interius* est, esse ejusdem civitatis. † brevior. N. D. II, 41, cursu *interiore* brevi convertitur orbe. Acad. II, 20, cursu *interiore*. † medius. Or. III, 61, contentionis extremum, quod tamen *interius* est, quam

acutissimus clamor... est item contra quiddam in remissione gravissimum.

Interitio aratorum facta nulla est, Verr. III, 54.

Interitus, mors, Tusc. I, 23; Tusc. I, 37; de Div. II, 16; Nat. D. I, 25; Nat. D. III, 14; Brut. 33; ad Div. V, 17. † clades, de Div. I, 32; Fin. I, 9.

Interius. Or. III, 49, *interius* insistere. v. *insistere*.

*Interlitus**, lituris inductus, Verr. II, 43; Cluent. 33.

*Interlucere**, Her. III, 19.

Intermenstruum tempus. de Rep. I, 16, i. e. interlunium. Hactenus ex Plinio solo, H. N. XVIII, 32, allatum vocabulum.

*Interminatus**, Nat. D. I, 20.

Intermissio, Partit. Or. 6, opponitur circumscriptioni, i. e. periodo, estque oratio per membra, non inter se nexa modo periodico. *Intermissio* literarum, ad Div. V, 17; ad Div. VII, 13; de Am. 2; de Div. II, 68; Hortens. Fragm.

*Intermittere**, sensu proprio, Or. 10; de Div. I, 26; de Div. I, 34. Off. II. 24; ad Div. VII, 12; † interjicere, Mur. 17.

*Intermori**, de oblivione, ad Div. VI, 16.

Intermortuus. Mil. 5, *intermortuæ* conciones, interpretantur, intermissas, quæ desiere. Ego autem languidas interpretur, in quibus parum quis potest; quas non potest concitare amplius, etsi velit. Sic plausus mortuus, pro languido, Att. II, 19.

Intermundia Epicuri, Fin. II, 23; Nat. D. I, 8; ibid. II, 17.

*Internecinus**, Phil. XIV, 3.

*Internecio**, Catil. III, 10.

*Internoscere**, distinguere Acad. II, 7; de Am. 23; Acad. II, 15; Rosc. Am. 20.

*Internuntius**, ad Div. X, 11; de Div. II, 34; Phil. XIII, 5.

*Interpellare**, interrumpere, Tusc. I, 8. † negotia aliena perturbare, Q. fr. II, 19. † impedire ad Div. XI, 28; Att. XIV, 14.

*Interpellatio**, Prov. Cons. 8; Partit. 8.

*Interpellator**, ad Div. VI, 18; ibid. XV, 13; Off. III, 14; Her. II, 11.

Interpolare. Verr. I, 61, *interpolare* tabulas, int. cera: nam cera teguntur literæ, quas occultare in tabulis volumus, ut foco maculæ faciei.

Interponere. Mil. 9, se *interponebat*, sc. in comitiis pro candidatis, sequestrem pecuniæ agendo, quam illi promiserant. † in oratione, Her. III, 10; Inv. I, 19; Or. 67; de Or. II, 64; Verr. III, 19; de Div. II, 72. Leg. II, 12; ad Div. X, 27; Q. fr. III, 3.

Interpositio, quum verba quædam libro jam scripto inseruntur. ad Div. XVI, 22, una *interpositio* difficilior est, de quadrimo Catone.

Interpositus, rebus et verbis *interpositis* turbatus, corruptus, Verr. III, 75, *interpositæ* rationes. † Sull. 19, *interpositi* sunt gladiatores, sc. ab accusatoribus conficti sunt ad fabulam texendam.

Interpres, internuntius, mediator, per quem quid transigitur inter duos. Act. I in Verr. 12, *interpretes* corrumpendi judicii. Cluent. 36, nummarius *interpres* pacis et concordiæ. Grævius laudat de hac vocis vi Cuper. ad Inscr. subjectas Apotheos. Hom. p. 273. † Nat. D. II, 4, *interpretes* comitiorum, dicuntur aruspices, qui scil. sciunt, utrum justa comitia fuerint, an vitiosa. Sic, Phil. V, 4, sunt *interpretes* armorum, qui judicant, an aliquis arma ceperit contra remp. † ad Brut. ep. 10, fallaces *interpretes* ac nuntii: sunt, qui res gestas ac non gestas suis *interpretationibus* in partem aliam detorquent, ut spem metumve injiciant, aut incitent aliquem in alterum: de qua vi verbi v. Schwarzium ad Plin. Pan. pag. 44 a.

Interpretari religiones, Dom. 1, est aruspicum, pontificum, etc. qui de prodigiis, locis et rebus sacris respondent. Att. XVI, 6, me de tua liberalitate *interpretaturam*. † Rab. Post. 11, consilium ex necessitate *interpretari*, sc. quod necessario factum est, id consilio factum putare. Add. Fin. II, 7; Nat. D. III, 31; Att. XV, 28; Leg. I, 4.

Interpretatio fœderis, Balb. 6, vis, sententia, sic est. Or. II, 63; Off. I, 10; de Div. I, 20, 22. † Elocutio, Or. I, 6. † figura rhetorica I, Her. IV, 28.

Interpunctio, distinctio. Mur. 11, *interpunctiones* verborum.

Interpunctum, idem, Orat. III, 46.

Interpunctus, distinctus, variegatus. Or. II, 86, *interpuncta* narratio sermonibus; cui dialogismi immiscentur.

*Interquiesco**, Brut. 23.

Interregnum, in libera republica fuit, quum nullus magistratus major esset, propter dilata et obnuntiationibus crebris diremta comitia, Att. VII, 9; IX, 9; ad Div. VII, 11; Q. fr. III, 8. * De *interregno* sub regibus, locus nunc classicus, de Rep. II, 12.

Interrex, Dom. 14, est magistratus extraordinarius, qui, comitiorum habendorum causa, creatur, quum magistratus major nullus est, qui habere possit. Nomen retinuit in libera rep. quod olim acceperat, post mortem Romuli in interregno, Liv. I, 17. *Interregem* autem et patricium esse, et a patricio prodi oportebat, Dom. l. c.

Interrogare. Flacc. 10, bene testem *interrogavit*. Moris erat, quum testis ab aliquo in judicio producebatur, ut et ipse, qui eum produceret, de iis rebus, quas vellet testimonio ejus confirmari, eum *interrogaret*, et patronus ejus, contra quem producebatur, si forte responsiones elicere posset ejusmodi, quibus ae impediret ipse, quibusque testimonium ejus convinci posset falsitatis: in quo in primis ingenium et artificium patroni cernebatur. Atque hoc est, bene *interrogare*. v. *interrogatio*. † compellare de crimine aliquo, quod est accusatoris. Dom. 29, quis me *interrogavit* ulla lege? quis postulavit? quis diem dixit? Sic sæpe usus est hoc verbo Tacitus, ut, A. XIV, 46; itemque Sallust. Catil. 18, ubi Cortius et h. l. Ciceronis affert, sed male *interrogare* explicat, quærere de aliquo, et de judicio: pejus laudat locum Livii, VIII, 32, ubi longe alia ratio.

Interrogatio, est actoris, quum testem, sive suum, sive adversarii *interrogat*: cujusmodi est oratio in Vatinium. ad Div. I, 9, tota vero *interrogatio* mea nihil habuit, nisi reprehensionem tribunatus ejus. Ex *interrogatione* hac Vatinii intelligitur, etiam objecta esse testibus *interrogando*, quibus fides eorum infirmari posset. Conf. de hoc genere Casaub. ad Sueton. Aug. c. 33; Gruter. ad Tacit. A. VI, 47... *Oratio nova, *de ære alieno Milonis*, vocatur etiam in cod. Ambros. *Interrogatio*. v. tom. XXIX, pag. XXIV et 108. † Acad. I, 2, nihil apta *interrogatione* concludunt; de dialecticis: ubi vel est argumentatio per *interrogationem*, vel vitium scripturæ.

*Interrogatiuncula**, Fin. IV, 3.

*Interrumpere**, dirimere, Nat. D. II, 45.

*Interrupte**, Or. II, 80.

*Interruptus**, Cœl. 24; Leg. I, 3; ad Div. V, 8; ibid. XV, 14.

*Interscindere**, Leg. II, 4.

*Intersecare**, Her. III, 14.

*Interseptus**, Balb. 18; Tusc. I, 20.

Interspiratio. Or. III, 51, *interspirationes* æquales, sunt æquales partes periodorum, atque adeo periodi, quæ uno spiritu pronuntiantur, ut adeo æqualibus intervallis respiretur. Cf. c. 44.

Intersum. Acad. II, 26, quod ab eo nihil *intersit*. ibid. 9, negant ea quidquam *interesse* a falsis, i. e. differre. hoc sensu est, Fin. III, 7; Leg. I, 20; ad Div. I, 7; Fin. II, 28; Parad. III, 1, Tusc. V, 11. † de intervallo loci aut temporis dicitur, Catil. I, 5; ibid. III, 2; Sen. P. Red. 7; de Sen. 17. † pertinere ad alicujus commodum, ad Div. IV, 10; Fin. II, 22; Leg. II, 15; Att. XI, 20; ad Div. XIII, 1; Brut. 73; ad Div. V, 12. † Rosc. Am. 14, in convivio *interfuit*.

**Intertrimentum*, Verr. I, 50, est damnum quod ad duos pertinet, ut detrimentum ad unum. Ascon. Adde nunc pro Font. 2, fragm. nov.

Intervallum. Or. III, 46, sine *inter-*

Inurere. Mil. 13, quas leges fuerit.... impositurus atque *inusturus*. hoc seosu est, Tusc. III, 9; Verr. I, 44; Mur. 4; Cluent. 46; Phil. I, 13; ibid. II, 46; Mil. 13.

*Inusitate**, Brut. 75; Q. fr. I, 2.

*Inusitatus**, Or. 3; ibid. III, 38; Brut. 74; Att. III, 24; Off. III, 9.

Inustus. Ar. R. 23, *inustum* animis hominum odium. Planc. 12, signa probitatis domesticis *inusta* notis veritatis. Or. II, 45, nisi omnes ii motus, quos orator adhibere volet judici, in ipso oratore impressi esse atque *inusti* videbuntur.

Inutilis, perniciosus. Inv. I, 49, seditiosus est is, qui malus atque *inutilis* est civis. vid. de hac significatione Burmann. ad Ovid. Pont. II, 8, 59. Sic Polybius dixit ἀλυσιτελής, III, 116 extr. Ergo, Offic. III, 21, quam *inutile*, sc. patriæ, est perniciosum, idque convenit loco; ut non necesse sit, spurium judicari: quanquam abest a codd. quibusdam.

Inutilitas facti, Inv. II, 26; ib. 52.

Invadere(cum præpos. *in.*), Off. II, 21, hoc malum in remp. *invasit*. (cum dat.) ad Div. XVI, 10, furor *invaserat* improbis. ubi v. Victorius. † attingere, Nat. D. II, 15; Phil. II, 31; Cæcin. 9; Sext. 6; ad Div. I, 9; Off. I, 22. † occupare, Q. fr. III, 2; Phil. II, 16; Off. II, 21; ibid. III, 7; ad Div. XVI, 10.

Invalitudo, Att. VII, 2.

*Invalescere**, Mur. 15.

*Invectio**, Off. II, 3; Inv. II, 54.

**Invehere*. Tusc. IV, 17, quemcumque casum fortuna *invexit*. † de Rep. III, 6, *invehens* curru, i. e. invectus. Sic de Nat. deor. I, 28, natantibus *invehens* belluis. † Item, Philipp. II, 29, aperte in te *invehens*. ibid. III, 13, quum ille in me *invehens*.

*Invehi**, equo, curru, vel nave, Mur. 2; Prov. Cons. 14; Nat. D. I, 28. † verbis aliquem impetere, de Am. 16; Or. II, 75.

Invenire, parare, Manil. 14, unde tam incredibilem cursum *inventum* putatis? Vatin. 9, *inventis* auspiciis, i. e. inductis. † deprehendere, Cat. III, 7. † Reperire, Rosc. Am. 15; Fin. I, 7; ad Div. V, 9. † invenire, Or. I, 2; Phil. II, 34.

*Inventio**, actus inveniendi, Acad. II, 8; Tusc. I, 25. in arte rhetorica, quid sit? Inv. I, 7.

*Inventor**, Nat. D. III, 18; Fin. I, 10; Inv. I, 28.

*Inventrix**, Nat. D. III, 21; Or. I, 4; Tusc. V, 2.

*Inventum**, Or. I, 18; Cluent. 31; Mur. 29.

*Invenustus**, Brut. 67.

*Inverecundus**, Inv. I, 45.

*Inversio**, Or. II, 65; Her. I, 6.

*Invertere**, Off. III, 9; Or. II, 65.

*Investigare**, Nat. D. II, 63. † indagare, Verr. IV, 21; Act. I, in Verr. 16; Att. IX, 1; Or. 5.

*Investigatio**, Acad. I, 9; Off. I, 4.

*Investigator**, de Univ. 1; Brut. 15.

*Inveterare**, Act. I, in Verr. 1; Tusc. IV, 10; Manil. 3.

*Inveterascere**, Cat. III, 11.

Inveteratio, de vitio inveterato. Tusc. IV, 37, *inveteratio* ægrius depellitur.

*Inveteratus**, Phil. V, 11; de Sen. 20; Balb. 19; ad Div. III, 9.

*Invictus**, Verr. IV, 38; Fin. III, 22; Off. I, 5.

*Invidentia**, Tusc. III, 9, quomodo ab invidia differat? ibid. IV, 7, 8.

Invidere (cum accus.), Tusc. III, 9. Sed locus est ex Attio, et Cicero addit, male Latine dictum. vid. Heins. ad Ovid. Her. XIII, 137. Egit etiam de hac forma Gronov. ad Tacit. A. I, 22. Ibid. unde ductum verbum? Conf. Buher. ad h. l.

Invidia, Tusc. IV, 7, dicitur non solum in eo, qui invidet, sed etiam in eo, cui invidetur; Or. II, 70; ibid. I, 40; ad Div. I, 1.

*Invidiose**, Mil. 5.

Invidiosus a vita superiori, ad Div. VIII, 14.

*Invidus**, Or. 41; ad Div. I, 4.

*Invidus**, Parad. V, 1; Rosc. Com. 13; Att. VII, 13; ad Div. XIII, 63.

*Inviolate**, de Sen. 3.

*Inviolatus**, Rab. Perd. 4.

*Invisere**, Att. IV, 9; ibid. XII, 28; Or. I, 58; Dom. 40.

Invisus, quem videre nefas. Ar. R. 27, maribus *invisa* sacra. † *invisius* animal, de Rep. II, 26. Repetitur vox in cod. Vaticani margine, tanquam notabilis. † odiosus, Rosc. C. 7; Off. II, 9.

Invitamentum, invitatio, illecebra. Fin. V, 6; fragm. Hortens. de Rep. II, 4.

Invitare tecto et domo, Verr. IV, 11. Tusc. III, 34, *invitare* se ad miseriam, Phil. XII, 9; Mur. 35.

Invitatio. Tusc. III, 34; *invitatio* ad dolendum. Add. Att. IX, 14; Verr. I, 26; ibid. II, 34.

Invitatus. Fin. II, 31, probitas *invitata*.

Invite, ad Att. VIII, 3. *Invitius*, Or. II, 89.

*Invitiatus**, Fin. II, 31.

*Invocatus**, Nat. D. I, 38; ad Div. VIII, 8.

*Invocare**, Nat. D. II, 27; Or. II, 47.

*Involare**, Or. III, 31.

Involatus, volatus. ad Div. VI, 6, ex *involatu* alitis. Sed libri plures habent *volatu*.

Involgare, s. *invulgare*, ad Att. II, 1. v. Gronov.

*Involucrum**, sensu proprio sumitur, Verr. IV, 28; Nat. D. II, 14. metaphorice, Or. I, 35; Q. fr. I, 1.

Involutus, obscurus, non satis explicatus. Fin. I, 9, notio *involuta*. Cf. Or. 33. † tectus. Phil. VII, 6, bellum *involutum* pacis nomine; sed alii legunt *obvolutum*.

*Involvere**, ad Div. IX, 20.

Invulneratus, illæsus, Sext. 67.

Ipse, quum numeris adjicitur, indicat, non numerum certum pro incerto, aut rotundum poni, sed verum, cui nihil neque additum, neque detractum sit. Verr. II, 9, *ipso* vigesimo anno. Att. III, 21, triginta dies *ipsi*. Cf. ib. V, 11; Brut. 15. ad Div. VI, 18, *ipsas* undecim legiones. † significat etiam, per se, sua sponte. Cœl. 19, valeat tamen *ipsum* suis viribus. Div. I, 34, valvæ se *ipsæ* aperuerunt. Or. I, 24, non *ipse* aliquid a me prompsisse, sed fortuito in sermonem vestrum incidisse. Huc pertinet illud, Offic. I, 22, delapsa arma *ipsa* ceciderunt, i. e. sponte, sine vi externa: ubi male Gronovius τὸ *ipsa* deleri vult. Sic Græci utuntur τῷ αὐτός, Callimach. H. in Apoll. v. 1. † quum pronominibus mihi, me, tibi, te, etc. jungitur, modo in eodem casu ponitur, modo diverso. Mur. 20, in me *ipso*. ibid. 3, mihimet *ipsi*. Or. 52, se *ipse*, etc. Critici sæpe pro obliquo casu reponunt rectum, ut Grævius in Cicerone. Sed quia certam legem, ex qua refingant loca, non habent, sæpe relinquunt obliquum casum, ubi alienus est, et rectum contra ponunt interdum, ubi obliquo opus. Ego existimo, in oppositionibus requiri obliquum, in ceteris locis rectum. Or. II, 3, rationem dicendi per te *ipsum*, usum per nos ... voluisti. ib. 52, alium ... se *ipsum*. Cf. Cæcin. 14, ubi bene nil critici tentant. Contra male Pearcius, Or. I, 26, in vobis ... et in me *ipso* experior, legendum censet *ipse*; quum sit in oppositione. Ceterum non negabo, huic regulæ meæ obstare duo loca, ex lectione vulgata, quæ mihi quidem se obtulerint, ad Div. I, 1; Or. 52 extr.

*Ira**, Tusc. IV, 9; de Div. I, 29; Att. I, 38.

*Iracunde**, Tusc. IV, 22; Phil. VIII, 5; Rosc. C. 11.

*Iracundia**, Or. I, 51; Acad. II, 44; Tusc. IV, 19; Q. fr. I, 1; Flacc. 35; Brut. 70.

*Iracundus**, de Sen. 18; Tusc. IV, 7.

*Irasci**, Rosc. Com. 16; Tusc. IV, 19.

*Iratus**, Tusc. III, 9; Or. II, 17; Tusc. IV, 36; Phil. VIII, 6.

*Ironia**, Brut. 85; Or. II, 67; Att. XVI, 11; Acad. II, 23.

*Irraucescere** vel *irraucire*, Or. I, 61.

Irrepere, insinuare se artibus alicui. Or. 28, *irrepere* in sensus hominum. Ar. R. 24; in opinionem gratiæ *irrepere*. † de heredipetis. Off. III, 19, ut

possit nomen ejus in testamentum *irrepere*.

Irretire. Tusc. v, 21, iis erratis se *irretierat*, ut, etc. Vatin. 1, loquacitatem interrogationibus *irretitam* retardare. Ar. R. 4, *irretitus* est odio honorum.

*Irretitus**, Ar. Resp. 4; Fin. v, 18; Or. 1, 10; Vatin. 1.

Irridere. ad Div. ix, 26, qui etiam in philosophum *irriseris*. Add. Acad. ii, 39; de Div. ii, 17; Nat. D. ii, 65.

*Irrigare**, Nat. D. ii, 52; Nat. D. i, 43.

*Irrigatio**, Off. ii, 4; de Sen. 15.

*Irrisio**, Off. i, 38; Or. i, 12.

*Irrisor**, Parad. i, 3.

*Irritabilis**, Att. i, 17.

*Irritare**, Mil. 31.

*Irritus**, Leg. ii, 8.

Irrogare, est populum lege rogare, ut aliquid jubeat, quod ad alterius incommodum pertinet. Dom. 22, multam *irrogare*. vid. *multa*. Sext. 30, *irrogare* privilegium. v. *privilegium*. Hinc:

Irrogatio. Rabir. Perd. 3, *irrogatio* multæ.

Irrumpere. Lig. 5, *irrumpes* in fletum nostrum; h. e. impedies, interpellabis.

*Irruere**, Fin. ii, 9; Or. i, 10: ibid. iii, 44.

*Irruptio**, Phil. xi, 3.

Is, reciproce: Or. i, 54, sese meruisse, ut ... decoraretur, et *ei* victus publice præberetur. † dat. *eo*, pro *ei*. Verr. iv, 42, quod *eo* loco præerat. Nisi præerat absolute accipere, et in *eo* loco intelligere malis.

Istic. Fin. v, 26, *istic* sum: i. e. hoc ago, cogito facere.

Ita, in confirmando, et jurando. Catil. iv, 6, *ita* mihi salva rep. perfrui liceat, ut ego, etc. Cf. Verr. v, 14. † Elegans et varius porro est hujus particulæ usus, ut, hac causa allata. Verr. i, 46, *ita* intercessit, quod, etc. ad Div. xiii, 56, is *ita* sibi persuadet, sequente acc. cum inf. ubi aut redundat, aut pro *hoc* ponitur. Sic et est ep. 23, 25; vi, 2; Lig. 1. Sull. 7, si *ita* sunt, redundat. Verr. i, 40, *ita* me auditote: i. e. eo animo. Mil. 10, *ita* profectus est: i. e. eo tempore.

Itaque post longiorem parenthesin, ut Fin. i, 6, deinde homo acutus, quum ... attingere; *itaque*. ubi plura v. ap. Davisium.

*Item**, etiam quoque, Or. ii, 59; de Div. i, 48. † Eodem modo, Or. 20; Att. ii, 21; Or. i, 26; † vicissim, Att. xii, 14.

Iter. Leg. i, 13, *iter* hujus sermonis vides. Att. iv, 2, *iter* amoris nostri et officii. ad Div. xi, 13, *itinera* multo majora fugiens, quam ego sequens. Græviana addit, *fecit*.

Iterare. Att. xv, 13, tibi *itero* dicere. Tusc. ii, 19; Att. xiv, 14, *iteradum* eadem ista mihi: ubi vid. Gronov.

*Iteratio**, Or. 25; Her. iv, 28.

Iteratus. Or. ii, 30, ager non semel aratus, sed novatus et *iteratus*. vid. Salmas. ad Solin. p. 509 sq.

*Itio**, Att. xi, 16; de Div. i, 32; Her. iii, 21.

*Ito**, ad Div. ix, 24.

*Itus**, Att. xv, 5.

J.

Jacere, commorari aliquandiu alicubi. Att. xi, 6, *acere* Brundisii. † in medio esse, nondum occupatum esse. Or. iii, 45, sed ea *jacentia* sustulimus e medio, etc. † *jacere* dicuntur, qui minus gratiosi sunt. Att. x, 7, *jacere* Cæsarem offensione populari. In primis autem, qui nullam spem magistratus consequendi habent, quum candidati sint, aut eam ipsam ob causam, quia nihil sperant, ne petunt quidem. Muren. 8, multis viris fortibus, qui.... *jacebant*. ibid. 21, *jacet*, diffidit, abjecit hastas. Off. iii, 20, C. Marius, quum jam septimum annum post præturam *jaceret*, etc. † contemni, parvi duci. Phil. vi, 5, *jacet* beneficium Nuculæ. Tusc. i, 2, *jacent* ea semper,

quæ improbantur. Rosc. Com. 1, *jacet* pecunia extraordinaria? h. e. ita negligis, ut non referas ex adversariis in tabulas? Off. III, 33, justitia *jacet*. Acad. II, 43, virtutem *jacere*. † deminutum esse. Rosc. Com. 12, *jacent* pretia. v. Passerat. ad h. l. Sic dicuntur agri *jacere*, ad Att. IX, 8, et ap. Petron. 44. † confutatum esse. de Div. II, 51, *jacet* igitur tota conclusio. Fin. V, 28, *jacet* omnis ratio peripateticorum. † ad Div. VIII, 6, dici non potest, quomodo hic omnia *jaceant*: h. e. nihil agatur. † nil valere, nil efficere. Mil. 18, *jacent* suis testibus. † Adjiciemus etiam formas quasdam promiscue. Verr. 1, 39, in oblivione *jacere*. Or. II, 15, in silentio *jacere*: de ea re, de qua nihil scriptum est, aut præceptum. Att. X, 4, *jacere* in mœrore. ad Div. V, 17, tempora in ruinis reip. *jacuerunt*.

Jacio, proprie dicitur de missilibus, in primis telis; unde transfertur ad alia, quibus aliquem lædimus, et tanquam vulneramus. Planc. 12, *jacis* adulteria. Rosc. Com. 9, *jacere* crimen. Sull. 7, *jacere* contumeliam. Or. 26, *jacere* et mittere ridiculum. † significare, denuntiare, minari. Att. II, 7, illud quid sit, scire cupio, quod *jacis* obscure. ib. 23, terrores *jacit* atque denuntiat. † edere, ustendere. Att. XV, 26, nonnullos interdum *jacit* igniculos viriles. † ponere. Agr. II, 15, gradum et aditum *jacere*.

Jactare, est motus quasi prulusionis. Tusc. II, 23, *jactare* cæstum. † ostentare, insolenter se efferre, gloriari. Dejot. 10, quantos concursus facere solebat, quam se *jactare*, quam ostentare! Att. II, 21, qui antea solitus esset *jactare* se magnificentissime, etc. Flacc. 26, in hac igitur urbe se *jactent*, quam oderunt. Rosc. A. 9, in bonis Sext. Roscii se *jactantem*. Catil. II, 9, qui se insperatis repentinisque pecuniis sumptuosius insolentiusque *jactarunt*. Cf. Or. II, 58. † Hinc etiam orator dicitur se *jactare*; item philosophus, quum argumento alicui confidit, ei immoratur, id urget, etc. Verr. V, 1, novi locum: video, ubi se *jactaturus* sit Hortensius. Fin. I, 10, in quo se *jactare* posset vestra oratio. Rosc. A. 32, quum te modo *jactares*. Cf. Flacc. 20. † venditare se, gratiam captare. Sext. 53, ita se in populari ratione *jactarat*. Att. II, 1, v. Græv. ad Cic. ad Div. VIII, 10. video Curionem se dupliciter *jactaturum*: quanquam ibi *jactare* dictum esse aliter puto, nempe, ut ad Div. II, 15, in qua tu non valde te *jactas*: h. e. nihil magnopere agis, quiescis. Est adeo pro placere. Brut. 66, non ita diu *jactare* se potuit, etc. † Est etiam actionis vitium, quod scil. proprium est fere iis, qui se venditant, aut sibi in aliqua orationis parte nimis placent. Brut. 60, nisi se suo more *jactavisset*, hodie te istic muscæ comedissent. Verr. III, 19, *jactabit* cerviculam; de Hortensio. † commovere se, Tusc. II, 19, his tu præsentibus gemere, et te *jactare* non audebis. † Tusc. IV, 10, *jactantibus* se opinionibus inconstanter et turbide. † *Jactari* dicuntur, qui aut in turba aliqua ab uno loco in alium truduntur, ut consistere non possint (Planc. 7, *jactor* in turba. Verr. 1, 26, *jactatur* domi suæ); aut a maritima tempestate deprehensi sunt: Rosc. A. 26, *jactantur* fluctibus. Hinc est, quacumque ratione vexari. Planc. 23, inique se a tuis *jactatum*. Quint. 2, *jactata* et agitata æquitas. in Cæcil. 14, te vero quam sit omni ratione *jactaturus*. Planc. 4, nostrum est, qui in hac tempestate populi *jactemur* ac fluctibus. Att. XI, 16, si recipior ab his.... sin *jactor*. † Offic. III, 20, *jactabatur* nummus sic, ut nemo posset scire, quid haberet: h. e. pretium ejus varium erat, modo majus, modo minus. † agitare aliquid, sæpe commemorare. Cluent. 47, *jactare* rem in concione. † de sermonibus disseminatis. Catil. IV, 7, *jactantur* voces. † sæpe, multum in re aliqua versari. Or. 1, 38, *jactare* se in causis centumviralibus. † minari, denuntiare sermonibus. ad Div. VIII, 6, legem Viariam alimentariamque

actavit. Sext. 23, terrorem suum falso *jactare*. Quint. 14, minæ *jactentur*.

Jactatio, vitium animi ex arrogantia et fastu. Tusc. IV. 7 *jactatio* est voluptas gestiens et se efferens insolentius. † *jactatio* est etiam studium captandæ gratiæ, venditandi se alicui. Ar. R. 20, hic primus aditus ad popularem *jactationem*. Cluent. 35; Prov. C. 16, *jactatio* popularis. Or. 3, *jactationem* habuit in populo eloquentia. † de nave in tempestate. Muren. 2, e magna *jactatione* terram videre. v. *jactare*.

Jactatus. Verr. III, 61, te jam prætore *jactatum* (sc. sermonibus) crimen. 32, *jactata* res (int. in concione). Quint. 2, agitata et *jactata* æquitas. Or. I, 16, *jactatas* in opere declamatorio. Mur. 12 vulgata atque in manibus *actata*. v. *jactare*.

Jactura, pecunia, in primis magna; largitione, mercede, aut alia ratione consumta. Cœl. 16, nulli sumtus, nulla *jactura*, nulla versura. Att. VI, 1, exhausta sumtibus et *jacturis* provincia. Manil. 23, quibus *jacturis* homines in provincias proficiscantur. Cluent. 8, ipsum Aurium, non magna *jactura* facta, tollendum interficiendumque curavit. Cf. Mil. 27; Fin. II, 24; Gron. de Sest. p. 284. † Att. XVI, 2, quum tanta a nobis facta sit *jactura* juris. ad Div. IV, 5, in unius muliérculæ animula *jactura* facta est.

*Jactus**, Cat. III, 8; de Div. II, 18.

*Jaculari**, Off. II, 13; de Div. II, 59.

*Jaculum**, Tusc. I; Fin. IV, 9.

Jam, in transitionibus dicitur pro *deinde*; sed est interdum *statim*, *in principio*. ad Div. IV, 5; V, 2, *jam* illud, etc. Manil. 11, *jam* vero virtuti Cn. Pompeii quæ par inveniri potest oratio? † pleonastice cum *nunc*. Att. I, 8, Hermæ tui.... *jam* nunc admodum me delectant. † distinguitur etiam a *nunc*, et est paullo minus, i. e. *mox*. Or. 65, *jam* videbimus: nunc.... dicendum est.

Jani, transitiones perviæ, Nat. D. II, 27, de quibus vid. Interpr. ad Sueton, Aug. 31. † Est etiam vicus, *Jani* nomine dictus. Off. II, 25, boni viri, qui ad *Janum* medium sedent: qui sunt fœneratores. v. Maunt. † Deus Romanus, Nat. D. II, 27; Off. II, 25; Phil.

Janua dicitur de foribus profanis. Nat. D. II, 27; Or. I, 45. metaphorice sumitur, Mur. 15; Planc. 3; Or. I, 47.

*Jecur**, Nat. D. II, 55; de Div. I, 52; Ibid. II, 13.

Jecusculum. Divin. II, 14, *jecuscula* musculorum.

Jejune. Att. XII, 21, quis *jejunius* dixit inimicus? i. e. magis invide, minus honorifice, ut faciunt sc. invidi. Conf. *jejunus*. † nimis subtiliter. Or. I, 11, vidamus iisdem de rebus *jejune* quosdam, et exiliter disputavisse. Acad. II, 35, videor nimis etiam nunc agere *jejune*, etc.

Jejunitas, est vitium in genere tenui, quum nimis exilis et arida est oratio, Brut. 55. Est tamen ubi ubertati opponitur, et de tenui genere, etiam non vitioso, dicitur. Or. 6, alii in eadem *jejunitate* (h. e. ut ante dixerat, in subtili et pressa oratione) concinniores, id est, faceti, florentes etiam, et leviter ornati. Conf. Brut. 82; Tusc. II, I. † inscitia. Or. II, 3, *jejunitas* bonarum artium.

Jejunus, ignarus. Or. 30, *jejunas* hujus multiplicis generis aures accepimus: h. e. hoc genus tum erat inauditum nostris hominibus. † sterilis. Verr. III, 37, *jejunus* ager. † parvus, contemnendus. ad Div. XV, 4, si non *jejunam*, quod ego gessi. † inanis, tenuis. Or. III, 14, de horridis rebus nitida, de *jejunis* plena est oratio tua. Brut. 30, sunt ejus orationes *jejunæ*. † absurdos, ineptus, inutilis. Or. II, 16, *jejuna* concertatio verborum. Off. I, 44, cognitio solivaga atque *jejuna*. † invidus. Div. II, 17, illud vero pusilli animi est, et ipsa malivolentia *jejuni* atque inanis. † qui cibo abstinuit, ad Div. VII, 26.

*Jocari**, Att. II, 1; Or. I, 7; Off. I, 29; de Div. II, 17.

*Jocatio**, ad Div. IX, 16; Att. II, 8.

*Jocose**, Or. II, 71; Q. fr. II, 12.

*Jocosus**, Off. I, 37.

*Jocularis**, Leg. I, 20; Fat. 8.

*Joculator**, Att. IV, 15.

*Jocus**, Or. II, 54, 71; Fin. II, 29; Off. I, 29; Att. XIV, 15; ibid. VII, 11; ad Div. XIII, 1.

*Juba**, de Div. I, 35; de Div. II, 31; Nat. D. II, 43.

*Jubatus**, Her. IV, 43.

Jubeo, de populo proprie dicitur, quum legem accipit. ad Brut. 4, senatus sensuit, populus R. *jussit*. † de prætore jus dicente, quum decernit, et quidem, ut Hotomanno placet, quum ita decernit, ut recusare liceat, quum contra decernere dicatur, ubi non licet recusare. Quint. 8, quin ita satisdare *juberetur*. ibid. *jubet* P. Quintium sponsionem facere: recusabant, qui aderant tum Quintio. Hotomanni sententiam ille ipse locus refellit; nam statim subjicit Cicero: Dolabella aut satisdare, aut sponsionem *jubet* facere, et recusantes nostros advocatos acerrime submoveri. † an *jubere* casum accusativum, vel dativum, regat apud aureæ ætatis scriptores, disputatur. v. Lexic. Fabr. et adde Interpretes ad Cæs. B. C. III, 98; Burm. ad Ovid. Met. VIII, 752; Gronov. Duker. et Drakenborch. ad Liv. XXVII, 24. In loco Ciceronis, Att. IX, 13 init. quanquam hæ mihi literæ Dolabellæ *jubent* ad pristinas cogitationes reverti: Corradus intelligebat scriptæ, ut ad literas referatur. Malim mihi pleonastice additum dicere, ut in illo: vide mihi hominem, et similibus, quæ ratio etiam in nostra lingua obtinet, in familiari in primis sermone. Sed cum infinitivo activo poni, intellecto post *jubeo* accusativo personæ, patet e loco supra allato e Quintiana. Add. Burm. ad Virgil. Æn. II, 3.

*Jucunde**, de Am. I; Cœl. 6; Dejot. 7; Tusc. V, 34.

Jucunditas (plural.), Att. X, 8, nihil mihi unquam ex plurimis tuis *jucunditatibus* gratius accidisse.

*Jucundus**, Verr. III, 9; Fin. II, 4; Catil. IV, 1; Att. I, 14.

Judex. Planc. 15, *judices* alterni. v. *alternus*. Brut. 76, *judex* quæstionis v. *quæstio*. Add. Off. I, 31; Fin. III, 2; Or. 33; Cluent. 28; ibid. 43; Verr. II, 13; Rosc. Am. 30; Mil. 12; Verr. III, 62; Brut. 76; ibid. 84; Verr. IV, 15; Cæcin. 23; Font. 6; Verr. V, 26; Lig. 10; Rosc. C. 4; Tusc. I, 5.

Judicare, de communi hominum facultate. Div. II, 43, oculorum sensu *judicant*. † judicem esse, Inv. I, 50, Flacc. 4; Verr. I, 8, etc. † velle. Att. X, 8, ab eorum consiliis abesse *judicasti*, i. e. voluisti, constituisti. † facto ostendere, quid *judicemus*. Tusc. V, 20, ipse *judicavit*, quam esset beatus; ubi frustra corrigit Bentl. *indicavit*. v. in *indicium*.

Judicatio, Inv. I, 13, quid sit? Partit. 30; ad Div. III, 9.

*Judicatum**, Inv. I, 30; Quint. 7; Flacc. 49.

*Judicatus**, munus judicandi. Att. XII, 19; quod de *judicatu* meo, etc. Sic et Corradus cepit, probante Gronovio.

Judicatus (adj.), Inv. I, 30, quid sit *judicatum*? ibid. religiosum et approbatum *judicatum* quid? † constitutus, sancitus. Rabir. Postum. 4, sanctius *judicata*. † Quint. 7, *judicatum* secundum fratrem ejus.

Judicialis. Verr. IV, 47, *judiciali* jure persequi. Add. Inv. I, 5; Brut. 83; Att. II, 1; Or. II, 15; Brut. 69; Att. I, 1; Ibid. XIII, 6; ad Div. IX, 18; Verr. V, 68.

Judiciarius. Cluent. 26, *judiciarius* quæstus. Verr. I, 2, *judiciariæ* controversiæ.

Judicium. *judicium* et arbitrium ut differant? Rosc. Com. 4. Mil. 1, *judicium* novum: h. e. extraordinarium et nova lege constitutum, quale Milonis fuit. Cluent. 44, *judicium* cum re conjunctum, h. e. verum. ad Div. IX, 25, *judicia* turpia sunt, quæ sunt inter fratres, quos non decet *judiciis* inter se conflictari. Sed Rosc. Am. 38, turpe *judicium* est, quod turpem causam habet, et turpe est ei, cui intenditur, tanquam furti, mandati, etc. Rosc. Com. 5, *judicia* legitima: legi-

bus constituta. Mur. 2, *judicium* consulis designati, quod intenditur consules. Off. III, 17, *judicia* contraria sunt, quæ in quibusdam causis fiunt adversus petitorem : ut *judicio* tutelæ, in quo petitor est pupillus, contrarium est *judicium*, quo tutor petit a pupillo sumtus ejus causa factos ; *judicio* mandati contrarium est *judicium* quo a mandatario petuntur impensæ litis, etc. De his agitur in Justiniani Institut. IV, 16, 2. Male quidam apud Ciceronem *judicia* contraria intelligunt, de dissensu judicum et arbitrorum. in Cæcil. 1 ; Brut. 33, etc. *judicia* publica sunt, in quibus causa publica agitur (v. *causa*) ; privata contra, Or. 1, 38, in quibus privatæ. Sed, Arch. 2, *judicium* publicum dicitur, quod est de causa privata. Est enim illud *judicium* de jure civitatis, quod est privati juris : sed ita dicitur, ut interdum jus publicum, de privato (v. *jus*) ; item, quia *judicium* illud Archiæ agebatur ex lege Plautia Papiria, quæ est juris publici. Dom. 31, *judicia* senatus, sunt SCta. Inv. II, 20, *judicium* purum, in quo quæritur de crimine sine exceptione addita. ad Att. IV, 16, *judicium* tacitum, non vulgatum. † *judicia* dicuntur etiam honores, præmia, quia scil. dantur his, qui iis digni judicantur. Or. 41, cujus de meritis senatus tanta *judicia* fecisset. Conf. Manil. 15 ; Planc. 39, ubi de supplicatione dicitur. Rosc. A. 37, age nunc ex Chrysogoni *judicio* Rosciorum factum consideremus : h. e. ex præmio, quod Rosciis Chrysogonus dedit. † acumen in judicando et facultas, ad Div. VI, 18, quidquid *judicii* habuerim de dicendo. ib. tantumdem de mei *judicii* fama detrahatur. ibid. X, 25, quum tantum tuum consilium *judicium*que sit. † quod *judicio*, sponte consulto fit. ad Div. XI, 3, ut *judicium* nostrum metus videatur. † sequuntur quædam formulæ dicendi, in quo hujus verbi usus est. Cæcin. 3 ; Verr. II, 12, *judicium* dare. ibid. I, 53, *judicium* in me ne det. Quint. 22, *judicium* reddi. Hoc de prætore dicitur, et est jurisdictionis pars. Verr. II, 26, *judicia* restituta sunt. Quint. 28 ; Verr. III, 28, *judicium* pati, ita dicitur, ut accipere *judicium*. v. *accipere*. Verr. I, 53, *judicium* habere, de reo ; sed Verr. II, 29, de petitore et reo dicitur. Leg. II, 17, *judicia* perrumpere. v. *perrumpere*. Sen. p. R. 8, tollere *judicia*, de Clodio, qui corruperat. Arch. 12, *judicium* exercere, de eo, qui præest *judicio*. ad Div. 5, 18, *judicium* potentiæ alicujus condonare, h. e. ita pronuntiare, ut potenti alicui placet, contra jus. Brut. 1, fecerat *judicium* dignitatis meæ. Flacc. 37, quum non deducendo *judicium* feceris, plus falsam epistolam habituram ponderis. Sed Grævius e Franc. 1 malebat, *indicium*, quod rectius puto. Mur. 2, periculum *judicii* præstare, dicuntur ii, qui in eo, quod vendunt, evictionem præstant. vid. *auctoritas*, n. 21, et auctor, n. 11. Verr. I, 53, etenim id *judicium* me uno defendente vicit. Grævio non displicebat lectio Franciani, *in judicio*; sed recepta tenenda : genus enim hoc loquendi Ciceroni non insitatum in aliis rebus. Sic Cæcin. 31, vincere sponsionem est in Græviana, quod probo. † *judicium* dicitur etiam pro judicibus. Verr. II, 18, *judicium* sortiri ; quod a Græcis sumtum, qui dicunt *κληροῦν δικαστήριον*.

Jugatio. de Sen. 15, capitum *jugatio* in vitibus. Varr. R. R. 1, 8 ; Columell. IV, 17 sq. Modus *jugationis* exprimitur a Pontedera ad init. l. III Columellæ, tab. 1, f. 12, ed. Gesner.

Jugatus. Tusc. III, 18, omnes virtutes inter se nexæ et *jugatæ* sunt. Proprie de vitibus dicitur. v. *jugatio*.

*Juger**, Verr. III, 47.

Jugis. de Div. II, 36, *juge* auspicium, sc. quum jumentum junctum stercus facit. Nat. D. II, 1x ; de Div. II, 13. Servius ad Virg. Æn. III, 537. Davies.

*Juglans**, Tusc. V, 20.

*Jugulare**, occidere, Tusc. V, 40 ; Quint. 16. † condemnare, perdere, Cluent. 25 ; Phil. XIII, 18 ; Att. 1, 16 ; Verr. III, 14.

*Jugulum**, Fat. 5; Cat. III, 1; Phil. XIV, 9; Sext. 42.

Jugum. Verr. III, 11, in singulis *jugis* arant. *Jugum* est, quod juncti boves uno die exarare possunt. Varr. R. R. I, 10, et ibi intt. † par. Phil. XI, 2, de Antonio et Dolabella : hoc *jugum* impiorum nefarium; ubi vid. Ferrar. † *jugum*, nota ignominiæ, Off. III, 30. † dominatio, Phil. I, 3. † signum cæleste, de Div. II, 47.

Jumentum, equus. ad Div. XI, 13, eram sine equitibus, sine *jumentis*. Attic. XII, 32, *jumentis* Athenis nil opus. vid. Cuper. ad Petron. 117, ubi Petronius ipse caballum interpretatur: sic est etiam ap. Sueton. Ner. 5.

*Junctio**, Tusc. I, 23.

Junctus. Or. III, 43, oratio *juncta*: opponitur hiulcæ, atque adeo oritur ex collocatione apta verborum. Or. 36, verba *juncta* opponuntur simplicibus. † de corporibus, Nat. D. II, 45; Att. VI, 1; Att. XIV, 15; de Div. II, 72.

*Jungere**, de corporibus, de Div. II, 69. † de rebus ad animum pertinentibus, de Am. 5; de Div. II, 69. † de verbis, Or. 36; Or. III, 43.

Jurare. Att. XII, 13, perpetuum morbum *jurare*. Rosc. C. I, essene quemquam tanta audacia præditum, ut quod injuratus in codicem referre noluit (sc. quia falsum erat), id *jurare* in litem non dubitet? h. e. id sibi deberi, jurejurando confirmet, litis obtinendæ causa. † *jurare* Jovem lapidem, ad Div. VII, 12, est per fictile simulacrum Jovis in Capitolio, ut ostendit Ryckius de Capitolio, c. 18, p. 229. De ipso ritu sic *jurandi* v. Gell. I, 21, et alios quos Ryckius laudat l. c. Add. Off. III, 29; ad Div. V, 1; Att. I, 1; Acad. II, 20; Tusc. II, 7.

*Juratus**, Sull. 11; ad Div. V, 2; Pis. 3; Att. XIII, 28.

*Jurgare**, de Rep. IV, Fragm.

**Jurgium*, de Rep. IV, 8, quid significet?

Juridicialis, Inv. I, 11; verbum hoc molestum esse dicit, Top. 24.

Jurisconsultus, Orat. I, 48 extr. qui sit? vide etiam; ad Div. III, 1; Mur. 64.

Jurisdictio, quid fuerit, non convenit satis inter JCtos, de eaque multa parum accurate dicuntur. Est Ger. Noodtii libellus de *Jurisdictione* et imperio, in quo multa parum vere et accurate dicta sunt, de quibus hic dicere non est necesse. Hic nobis sumemus tantum breviter demonstrandum, *Jurisdictionem* Ciceronis temporibus versatam esse in solis causis privatis, iisque ita propriam fuisse, ut publicis quæstionem. Nam 1) *jurisdictio* omnis posita est in edicto et ex edicto decretis. Usus illorum trium verborum, do, dico, addico, omnis in decretis consumtus est; quod ex prima et secunda Verrina, quæ sunt sedes propriæ hujus argumenti, sole clarius est. Vides, Verr. II, 48, tanquam res easdem permutari *jurisdictionem* et decreta cum edicto. Verr. I, 40 extr. ita me de præturæ criminibus auditote, ut ex utroque genere et *juris dicundi*, et sartorum, etc. Locus de *jurisdictione* Verris est c. 41-48: totus autem est in exprobrando edicto iniquo, et decretis injustis. ibid. 6, quæ libido istius in *jure dicundo*, quæ varietas decretorum fuerit. Cf. ad Q. fr. I, 1. 2) Romæ uni prætori urbano tribuitur, et peregrino, quorum magistratus in solis causis privatis versabatur (nisi si forte SCto, aut alia causa eis etiam quæstio quædam tributa fuit, ut Verri. v. Verr. I, 60), et quæstionibus diserte opponitur. Verr. I, 47, Verres objicit de liberto, cui hereditatem ademerat in prætura urbana: Prnscriptum juvit, lex est, pœna est. Cicero respondet : Quid id ad eum, qui jus dicit? Nempe ista res est quæstionis, est causa publica, quæ *jurisdictioni* non subest. Itaque *jus dicere*, et *jurisdictio* non semel ponitur pro ipsa prætura urbana. Verr. V, 15, quum tibi sorte obtigisset, ut *jus diceres*. Muren. 19, 20, Murenæ sors ea fuit, quam omnes necessarii tui tibi optabamus, *juris dicundi* (fuit autem Murena prætor urbanus); qua in sorte, etc. quid tua sors? tristis, atrox;

quaestio peculatus. Cf. Flacc. 3. Ex quo efficitur, ut praetores, qui publica judicia exercent, *jurisdictionem* nullam habeant; sed potius imperium, verum civile et quasi togatum. v. *imperium*. Hinc intellige locum e Tacit. Agric. 6, idem praeturae tenor et silentium, neque enim *jurisdictio* obvenerat: quem locum male, nescio quis, interpretatus est in Lexico Fabri, quasi habuerit quidem *jurisdictionem* propter praeturam, sed eam non exercuerit. Silentium erat in praetura, quia non habebat urbanam aut peregrinam, quae negotiosa erat, sed quaestionem, cujus exercendae rarae occasiones. Et quoniam in provinciis praetor aut proconsul et causis privatis, et publicis praeerat, propterea is et *jurisdictionem* habebat, qua causas privatas; et imperium, qua publicas. Quod Verrina secunda inscribitur de *jurisdictione* Siciliensi, in qua tamen etiam agitur de judiciis publicis, primo pertinere potest tantum ad partem aliquam ejus libri, ut inscriptio l. 1 et v; deinde hae inscriptiones non sunt a Cicerone, sed forte Asconio, cujus aetate *jurisdictionis* notio variata erat, et ita dicebatur, ut etiam publicarum causarum cognitionem complecteretur. Sic est jam apud Sueton. Jul. 40, et pluribus aliis locis. Flacc. 40, Asiaticae *jurisdictioni* (quam male a Flacco administratam dicunt) urbana *jurisdictio* respondebit. Conf. c. 3. Flaccus autem praetor urbanus fuerat. De *jurisdictione* praetorum urbana v. Sigon. J. A. C. R, 1, 20; de *jurisdictione* provinciali eumdem de A. J. prov. II, 5. Haec disputatiuncula de *jurisdictione* antiqua probata est a viris doctis, nominatim Gesnero, in Thesauro. De *jurisdictione* sub Caesaribus egit quoque Ernest. ad Suetonii Caesarem in Excursibus.

Jurisperitus *, Or. 1, 3; Caecin. 25; Planc. 25.

Jus, significat omnia ea, ex quibus, quid *justum* sit, quid faciendum, quid omittendum, intelligitur: tanquam leges, edicta praetorum, consuetudo, etc. Verr. 1, 41. Hujus juris plura genera sunt. Apud Ciceronem haec observavi:

1) *Civile* (v. *civilis*). Sed aliter sumitur *jus civile*. Flacc. 32: quaero, sintne ista praemia censui censendo? habeant *jus civile*? nempe ita, ut significet conditionem qua gaudent praedia, quae in censum deferri possunt.

2) *Divinum* est a) *naturale*. Sext. 42, tum domicilia conjuncta, quas urbes dicimus, invento et *divino* et humano *jure*, moenibus sepserunt. Antea dixerat *naturale* et civile. Idem dicitur de Rep. v, 3, *jus summum*. Conf. de Ar. Resp. 16. b) *pontificium*. Ar. R. 7 extr. domum publicu omni praecipuo, et humano et *divino jure* munitam. Liberata erat Ciceronis domus a pontificibus, adeoque *divino jure*, deinde a populo, lege (c. 6), adeoque *humano jure*. Sed utrumque hoc *jus* publicum est.

3) *Gentium* est naturale. Off. III, 5, neque hoc solum natura, id est, *jure gentium*, sed etiam legibus populorum, quibus in singulis civitatibus resp. continetur. Cf. ibid. c. 17. † Rab. Post. 15, quum omnia bella *jure gentium* conquiescant.

4) *Humanum*, quum opponitur *divino*, est modo *positivum*, quod vocant, omne, quum publicum, tum privatum; modo ea pars tantum, quae in rebus profanis versatur. v. *divinus*.

5) *Pontificium*, Dom. 14, est de rebus sacris, in quibus pontifices cognitionem habent. vid. Guther. Jur. Pont. 1, 2.

6) *Praediatorium*. Balb. 20. v. *praediatorius*.

7) *Praetorium*, dicit a) *edicta praetorum*. Off. 1, 10, quae quidem pleraque *jure praetorio* liberantur, nonnulla legibus. Verr. 1, 44, posteaquam *jus praetorium* constitutum est, semper hoc *jure* usi sumus. b) *totam jurisdictionem praetoriam*. Verr. II, 12, ejusdem modi totum *jus praetorium* fuit per triennium in Sicilia, Verre praetore. Phil. II, 2, quam injuriam iste intercesso-

ris beneficio obtinuit, non *jure prætorio.*

8) *Privatum*, est *civile* a) stricte sic dictum, de quo v. *civilis*. in Cæcil. 5, civibus quum sunt ereptæ pecuniæ, civili fere actione et *privato jure* repetuntur. b) deinde conditio, quæ ex *jure civili* illo oritur. Ar. R. 7, domus est *jure privato*, sc. quam tenemus hereditate, auctoritate, mancipio, nexu.

9) *Publicum* a) opponitur *privato*, et quum sacrum, s. pontificum, tum profanum jus complectitur. v. *divinus*. Dom. 53, sed ut revertar ad *jus publicum* dedicandi. unde b) domus *jure publico*, dicitur, Ar. R. 7, quia et a populo lege centuriata, et decreto pontificum liberata erat. c) est vero etiam pro *jure communi*, Div. 1, 5, quod ad omnes cives pertinet, adeoque etiam pro *civili* illo, quod alias *privatum* dicitur. Dom. 13, nego potuisse *jure publico*, legibus iis, quibus hæc civitas utitur, etc. ibid. versor in medio jure publico. ibid. 49, nec de *jure* pontificio, sed de *publico* disputo. ad Div. IV, 14, si de *jure publico* armis disceptabitur. v. Græv. ad pr. Dom. 13; Cæcin. 26. Sic est apud Sueton. Aug. 10; Tib. 50.

10) *Quiritium*. Verr. II, 12; de Rep. 1, 17, est *jus civile*, quod proprium est iis civibus, qui *jus civitatis* habent *jure optimo*: de quo mox.

11) *Urbanum*. Act. 1 in Verr. 1, prædo *juris urbani*: est civile privatum, ex quo *jus* dicit prætor *urbanus*.

† *Jus* est etiam, quod legibus, edictis, consuetudini, h. e. superiori illi juri consentaneum est, quod nobis ex eo debetur, etc. Sic est in his: *jus* dicere, Verr. 1, 40; Quint. 26, etc. *jus* suum obtinere, Verr. 1, 26; *jus* suum amittere, in Cæcil. 18; *jus* eripere, Quint. 28; si intercessisset collega, remp. læsisset, sed *jure* læsisset, Sext. 36. † jus summum, Gr. ἀκριβοδίκαιον, quum in eo, quod nobis debetur, aut deberi putamus, non ex æquo et bono, sed acerbe agimus, nihil remittentes de jure nostro, ex quo summæ sæpe injuriæ exsistunt. Quint. 11, aut intra parietes, aut *summo jure* experiri. ubi v. Græv. Cæcin. 23, si verbis et literis, ut dicitur, et *summo jure* contenditur, etc. Conf. ibid. 4. Attic. XVI, 15; Quint. 15, *jus* extremum. † conditio, quæ ex jure oritur. v. *jus* civile, privatum, publicum b). Arch. 4, quæ civitas quum esset æquissimo *jure* ac fœdere. † Hoc significat etiam in illa forma, optimo jure; pro quo etiam dicitur, optima lege, optima conditione: nempe eam conditionem, quæ plenissimum *jus* alicujus rei affert quæ, ut hodie dicunt, cum omnibus *privilegiis* et *prærogativis* conjuncta est. Quint. 22, par *jus*. Ar. R. 7, domus *jure* optimo. Agrar. III, 2, prædia *jure* optimo. Verr. III, 91, quæ est ista conditio Siciliæ? cur, quæ optimo *jure*, propter antiquitatem, fidelitatem, esse debet, etc. Phil. v, 16, demus imperium Cæsari: sit pro prætore eo *jure*, quo qui optimo. Phil. XI, 12, C. Cassium proconsulem provinciam obtinere, uti qui eam optimo *jure* provinciam obtinuerit. v. Festus in *Lex optima*; Gronov. ad Liv. IX, 34. † potestas in rem aliquam, sive justa, sive injusta. Verr. 1, 7, quod eos in judicando nimium sui *juris* sententiæque cognosceret. Phil. IV, 4, omnes sub *jure* et imperio consulis debent esse provinciæ. Unde suo *jure* facere aliquid dicuntur, qui libere, pro arbitrio, nemine impediente, pro impune, faciunt, Fin. v, 25; Manil. 22; Cœl. 16; Verr. II, 14; ad Div. XIII, 77. v. Græv. et Boker. ad Flor. 1, 17, 5; Burm. ad Lucan. 1, 2. † locus ubi *jus* dicitur. Quint. 19, in *jus* vocas: sequitur. Cæcin. 19, quando to in *jure* conspicio. Cf. Quint. 25; Verr. II, 77; IV, 65; Sen. p. R. 9. † æquum. Phil. II, 29, *jus* postulabas, quid ad rem? plus ille poterat. † *jure* dicitur exquisite, pro convenienter naturæ rerum, Tusc. III, 15.

*Jus**, liquidum ciborum condimentum, qua in voce Cicero ludit, ad Div. IX, 18, 20; ad Div. XVI, 4; Tusc. v, 34; Verr. 1, 46.

*Jusjurandum**, Off. III, 29; Leg. II,

7; Off. III, 31; Cœl. 22; ad Div. V, 2; Att. VI, 1; Rosc. A. 31.

*Jussum**, Rosc. Am. 24; Leg. II, 4, 5.

*Justa**, Rosc. Am. 8; Leg. II, 27; Flacc. 38; Ar. Resp. 10.

*Justitia**, Fin. V, 23; Inv. II, 53; Her. III, 2; ibid. 7, 10; Off. II, 11; ibid. 20; Partit. 22.

Justitium est, quum jurisdictio et judicia publica non exercentur; id fit edicto coss. Phil. V, 12, *justitium* edici. v. inpr. Fabri Semestr. II, 10.

*Justus**, satis magnus, sufficiens. Att. V, 2, *justa* itinera. ad Div. II, 10, *justa* victoria. † *justa* dicuntur, exsequiæ, funus. Rosc. A. 8, *justa* solvere. Flacc. 38, *justa* facta Catilinæ. Cf. Leg. II, 22. Addamus verba Gronovii, tironum causa: *Justa* sunt certus quidam modulus rerum, stato tempore faciendarum, fungendarum, dandarum, percipiendarum; quodvis pensum, officium, solemnia. Obs. IV, 6, p. 80 sq. Hinc explica etiam solemnia et *justa* ludorum, Ar. Resp. 10 extr.

Juvare. ad Div. III, 1, homo, quod *juvet*, curiosus: formula, qua utimur in re, quæ bonam et malam interpretationem habet, ne deterius, ac volumus, accipiatur. sic est Q. fr. II, 12; Fin. II, 4; ad Div. V, 21. pro adjuvare sumitur, Off. I, 3; Balb. 9; Fin. I, 21; Nat. D. II, 66.

*Juvenilis**, Hortens. Fragm. Brut. 91; Or. 30.

*Juveniliter**, de Sen. 4.

*Juvenis**, de Sen. 10; Off. II, 3.

*Juventas**, dea græcorum Ἥβη, Nat. D. I, 40; Tusc. I, 26; Brut. 13.

*Juventus**, Verr. V, 72.

K.

*Kalendæ**, Rosc. A. 20; Phil. II, 37. Vide quæ plura diximus ad Calendas.

L.

Labare, de mutaturis consilium, partes. Phil. VI, 4, quum ei *labare* videretur. ad Att. X, 15, cohortes *labare* dicuntur. † *labi* incipere, Verr. IV, 43.

*Labecula**, Vatin. 17.

*Labefacere**, Sext. 47; Ar. Resp. 28.

Labefactare. Inv. I, 2, ingenio freta malitia, pervertere urbes, et vitas *labefactare* cœpit. sic est, Manil. 7; Dom. 11; Cæcin. 25; Cat. IV, 10; Cluent. 68; ad Div. V, 3. † aliquid argumentis impugnare, Acad. I, 9; Phil. I, 13.

Labellum, Leg. II, 26, lapis excavatus in labri formam, quam et arcam vocabant (v. Guther. Jur. Man. II, 23, 24, qui et figuras exhibet), item solium: Liv. XLIV, 6. Add. intt. ad Sueton. Ner. 50 extr. unde etiam sarcophagi solia dicuntur, Plin. XXXV, 12. Græci vocant πύελον. parvum labium, de Div. I, 36.

Labes, ruina. Div. I, 43, *labes* agri Privernatis. † Dom. I, *labes* ac flamma reip. Flacc. 3, fragm. nov. domesticas *labes*, et c. 10, *labes* innocentiæ. v. *ruinæ*. † macula, Leg. II, 10; Dom. 38; Cœl. 18; Rab. Perd. 10; Vat. 6. † convicium, Sext. 8; ibid. 20.

Labi, de rebus interituris. Or. 3, cetera nasci, occidere, fluere, *labi*. † in deterius mutari. Leg. II, 15, mores *lapsi* ad mollitiem. † degredi. Leg. I, 20; Div. II, 37, *labor* longius. † Acad. II, 45, *labor* eo, ut assentiar, i. e. inclinor. † transire, Fat. 3; Ar. Resp. 28; Att. IV, 5. † de verbis et numero oratorio, Or. 56, 57. † errare, Q. fr. III, 9; Off. I, 6; Off. II, 3; Phil. X, 2; ibid. XIII, 3; Brut. 69; Or. I, 37; ad Div. II, 7.

Labor, Tusc. II, 13, quid sit? † Cluent. 53, *labor* legitimus, est ejus, qui accusatur ex legibus. Add. de Sen. 23; Œcon. I; Or. I, 55; de Univ. II.

Laborare. Nat. D. II, 60, nullo in motu *laborat*; de eo, cui facilis est omnis motus. † operam dare, Tusc. II,

15; Placc. 3; Quint. 13. † curare Q. fr. III, 1; Att. VII, 18; Cæcin. 2. † hæsitare in aliqua re, Nat. D. III, 24; Brut. 8. † ægrotare, Att. V, 8; ad Div. VII, 26; ibid. IX, 23; Tusc. II, 25. † vexari, Rosc. Am. 35; ad Div. XVI, 11; Iuv. II, 2; Cluent. 71.

Laboratus, i. q. elaboratus, Cœl. 22.

Laboriose°, Rosc. C. 11.

Laboriosus, de homine multis doloribus affecto. Fin. II, 28, extr. † multis *laboribus* obrutus et vexatus, miser. Cœl. 1; vos *laboriosos* putet. Phil. XI, 4, distinguitur *laboriosus* et miser, sed secundum philosophos.

Labrum, ad Div. XIV, 20, vas balneare, in quo fit lavatio. † *labrium* de Div. II, 31; Nat. D. I, 18; Or. I, 19; Ibid. III, 34; Cœl. 22.

Lac°, de Sen. 16; de Div. I, 45; Tusc. III, 1.

Lacerare. Quint. 15, *lacerare* reliquias vitæ: h. e. auctione vendere. sic est Verr. III, 70. † discerpere, Or. II, 59. † vexare, Tusc. III, 13; Phil. II, 54; Brut. 42.

Laceratus. Verr. III, 70, *lacerata* pecunia, cujus pars aversa est.

Lacerta, vestis crassior, qua a frigore et pluviis se in itineribus muniebant, Phil. II, 30. De hac veste multis agit Ferrar. R. V. p. II, l. 1, c. 1, 6 sq. Ruben. I, 6; Salmas ad Script. Hist. Aug. pluribus locis.

Lacerta°, de Div. II, 29.

Lacerti°, in oratione vim significant, quæ a tenuitate et subtilitate abest, oratorum propria. Brut. 16, in Lysia sunt sæpe etiam *lacerti*. † ad Div. IV, 7, *lacerti* et vires. † brachia, de Sen. 9. † piscis marini genus, Att. II, 6.

Lacessere°, bello petere, Manil. 9; Mil. 31; ad Div. XI, 3; Phil. II, 1; Pis. 23. † amice provocare, Att. I, 10; ad Div. XII, 20.

Lacinia. Or. III, 28, *lacinia* obtinere aliquid, h. e. vix. ad Div. XVI, 21.

Lacrima°, Partit. 17; Inv. I, 56; Phil. II, 26.

Lacrimare°, Tusc. I, 59; Sext. 69.

Lacrimari°, Verr. V, 46.

Lacrimosus°, Arat. Fragm.

Lacrimula°, Planc. 31.

Lactere°, de Div. II, 41; Catil. III, 28.

Lactescere°, Nat. D. II, 51.

Lacteus°, Arat. Fragm.

Lacuna, jactura largitione aut fraude facta. Verr. II, 55, *lacunam* rei familiaris explere. Att. XII, 6, vide, ne qua *lacuna* sit in auro.

Lacunar. Tusc. V, 21, est tectum templi, aut triclinii, magnifice cælatum aut pictum, sed e tabulis ligneis. v. Salmas. ad Vospic. Aurelium, 46, t. II, p. 547, 548. Dicitur a *lacubus* parvis, in ligneo tecto arte cælatis. vid. Servius ad Æn. I, 726. Laquear videtur item dici, a marginibus *lacuum* eminentibus, et varie tractis, pro formarum varietate, quas lacus habent, modo rotundi, modo quadrati, modo rhombiformes, s. scutulati. Lucem affert Josephi locus, A. VIII, 3, 2, ubi tabulæ tecti dicuntur fuisse ἐξειργασμέναι εἰς φατνώματα καὶ προσκόλλησιν χρυσοῦ: quæ est descriptio *lacunaris*, s. tecti laqueati; in qua φατνώματα sunt illi, quos dixi, *lacus*. De his tectis est erudita nota Valesii ad Eusebii Vitam Constant. M. III, 32; quam compilavit Harduinus ad Plinium, XXXV, 11.

Lacunosus°, Nat. D. II, 18.

Lacus. Brut. 83, quasi de musto ac *lacu* fervidam orationem fugiendam. *Lacus*, ut ex ipso loco patet, est dolium, in quod mustum mittitur, donec deferbuerit, et in testas defundi possit. Ap. Virgilium tamen, Georg. II, init. est vas torculari suppositum, in quod mustum defluit. Vinum de dolio et *lacu*, est mustum, vinum recens; et oratio de *lacu* est ea, quæ novitates verborum consectatur.

Lædere°, offendere, Cæcin. 9; Verr. III, 1. † nocere, Mur. 40; Or. II, 74.

Læna. Brut. 14, est duplex amictus (quo purpureo utebantur flamines) injectus super togam, similis chlamydi. v. Ferrar. R. V. p. I, l. 1, c. 15; p. II l. 1, c. 9; Ruben. II, 14.

*Læsio**, inter figuras sententiarum commemoratur, Or. III, 53.

*Lætabilis**, Tusc. I, 21.

*Læte**, Phil. IX, 3.

*Lætificare**, Nat. D. II, 40, 52.

*Lætificus**, Tusc. I, 22.

Lætitia, distinguitur a gaudio in philosophia, docendi causa, Tusc. IV, 31. Add. Or. I, 44; de Div. II, 26; ad Div. II, 9.

*Lætor**, ad Div. I, 7; Phil. XI, 4.

Lætus. Orat. I, 18, *lætum* genus verborum. Font. 11; de Sen. 15.

Lævis. Orat. III, 43, *lævis* concursus verborum opponitur hiulco.

*Lævus**, Acad. II, 28, 47.

*Lagena**, ad Div. XVI, 26.

*Lambere**, Verr. III, 11.

*Lamentabilis**, Tusc. II, 13; ibid. II, 24; Leg. II, 25.

*Lamentari**, Tusc. I, 31; Catil. IV, 2; Or. I, 57.

*Lamentatio**, Tusc. IV, 8; Verr. IV, 21; Font. 17; Leg. II, 23.

*Lamentum**, Pis. 36; Leg. II, 25; Tusc. II, 21.

Lamina. Verrin. V, 63, ardentes *laminæ* : sunt inter instrumenta cruciatus.

*Lampas**, fax, Verr. II, 47; Nat. D. II, 16.

Lana, Hortens. Fragm. Or. II, 67.

*Laneus**, Nat. D. III, 34.

*Languefacere**, Leg. II, 15.

*Languere**, Nat. D. I, 3; Acad. II, 3; Or. II, 9; ibid. 44; ad Div. X, 28; Off. I, 37.

*Languescere**, Or. 2; Fin. IV, 24; Phil. VIII, 2.

Languide. Tuscul. V, 9, *languide* dictum : est, quo fortunæ rebusque humanis ceteris aliqua ad beatam vitam vis tribuitur.

Languidus, Or. I, 52, de philosopho. † de corpore, Catil. II, 5; Phil. II, 13. v. *languide*.

Languncula. Att. VI, 1 extr. vox corrupta, pro qua Bosius, probantibus Lambino, Junio, aliisque, *plangunculæ*, e Græco πλαγγών, quas dicit fuisse pusillas imagines cereas, pupas, de quibus vid. ipsum Bosium. Sed Grævius negat esse Latinum verbum, et mavult corruptam vocem retinere. v. in *plangunculæ*.

*Languor**, de Div. II, 62. † de animo, Off. I, 34; ibid. III, 1.

*Laniare**, ad Div. VII, 1; Tusc. I, 45.

*Laniatus** (subst.), Tusc. I, 43.

Lanista, est magister gladiatorum, Rosc. A. 6, 40. Attic. I, 16, clemens *lanista*, est, qui servum frugi ab iis secernit, quos gladiatores facit. Gron. Obs. I, 7. † Elegans locus hic est, Philip. XIII, 19, ex epist. Antonii : ne videret.... duas acies, *lanista* Cicerone dimicantes : i. e. incitante, committente, auctore. Sic dixit etiam Livius, XXXV, 33, populum rom. cum Antiocho, *lanistis* Ætolis.... dimicare.

*Lanius**, Off. I, 43.

Lanx, patina major, cujus in sacrificiis et epulis usus. Att. VI, 1, *lancibus* et splendidissimis canistris nos soles pascere. † pars libræ, Acad. II, 12; Fin. V, 30; Tusc. V, 17.

Lapathus, Fin. II, 8, herba salubris et suavis, *oseille*.

*Lapicidina**, de Div. I, 13.

*Lapidatio**, Dom. 5; Or. II, 47; Verr. IV, 43; Sull. 15.

*Lapidator**, Dom. 13.

*Lapideus**, Leg. II, 18; de Div. II, 28; Tusc. III, 26.

Lapis. ad Div. VII, 12, Jovem *lapidem* jurare. v. *jurare*. Jupiter lapis, est ἀπλοῦν ἀντὶ συνθέτου, ut grammatici loquuntur, pro Jupiter *lapideus*. † Pis. 15, emti de *lapide* tribuni. Mos erat, præconem, quum venderentur servi, in *lapide* stare, qui Athenis λιθοςπράτηρ dicebatur; unde servi de *lapide* emi dicuntur. v. præter eos, quos jam alii laudarunt, Potterum, Archæol. Gr. I. 1, c. 10, p. 68, ed. Venet.

Lapsio, proclivitas, Tusc. IV, 12. v. *proclivitas*.

Lapsus, de motu stellarum. Div. I, 11, revera certo *lapsu* motuque feruntur. † volatus. Nat. D. II, 39, volucrum *lapsus*. † offensio. Or. II, 83, *lapsus* popularis.

Laqueatus. Verrin. I, 51; Tusc. I, 35, tecta *laqueata*, sunt lacunaria, de quibus supra.

Laqueus, fallax conclusiuncula. Fat. 4, Chrysippi *laquei*. Cf. Tusc. V, 27. † Cæcin. 29, *laqueo* verbi capi. sic est, Tusc. V, 27; Or. I, 10: Phil. II, 9; ibid. 20; Sext. 41; Cluent. 55. † sensu proprio sumitur, Verr. IV, 17.

Lares. Dom. 41, *lares* familiares, sunt manes majorum, quorum imagines ad focum in atrio stabant. Sic Virgil. Æn. IX, 259, Assaraci lar. Erat autem Assaracus de majoribus Æneæ. Cf. Gerda ad Eclog. V, 70, v. Salmas. ad Solin. p. 293, 641.

Largè respondere, i. e. liberaliter, ad Att. VIII, 11.

*Largificus**, Or. III, 39.

Largiri Or. I, 15, *largiamur* inertiæ, h. e. non postulemus ab inertibus hominibus.

Largitas, de Rep. III, 20, ex Nonio, II, 488, Nat. D. II, 62; Brut. 4.

Largitio, lex agraria, item frumentaria. Mur. 11, *largitioni* resistere. † Balb. 13, *largitio* civitatis. † benignitas in donando, Off. II, 15; Or. II, 25; Planc. 15.

*Largitor**, Catil. IV, 5; Off. I, 19; Planc. 15.

*Largus**, beneficus, liberalis, Off. II, 16. † *larga* lex, Nat. D. II, 19.

Lascivia, est proprie animantium voluptate gestientium. de Div. I, 14, piscium *lascivia*. Fin. II, 20.

Lascivus, insolens, ad Att. II, 3.

Lassitudo, Inv. II, 4; ad Div. XII, 25.

*Late**, Rull. II, 26; Balb. 5; Nat. D. I, 20; Marcel. 9; Or. I, 56; Off. I, 28; Inv. I, 46.

Latebra. Off. III, 29, quæritur *latebra* perjurio. pr. Tull. 2, fragm. nov. *latebram* tollere. Div. II, 20, te mirificam in *latebram* conjecisti. ibid. 54, adhibuit *latebram* obscuritatis. ad Div. III, 12, *latebra* tabellæ (sc. comitialis), quum vocat, Agr. II, 2, vindicem tacitæ libertatis. † recessus, Cœl. 23; Manil. III; Sext. 4; Rab. Post. 8.

*Latebrosus**, Sext. 59.

*Latenter**, Top. 17.

*Later**, de Div. II, 47.

Latere. Catil. I, 6, *latet* mihi. Sull. 23, populum romanum *latuit*. Sed hic Scioppius, Præfat. gramm. philosoph. legere jubet *populo romano*, quod solum Ciceronis ætate Latinum fuisse vult. Grævius vero totum hoc spurium putat. † subterfugere jus velle, et adversario jure experiendi copiam non facere. Quint. 23, quis est, qui fraudationis causa *latuisse* dicat? † de locis abditis et reconditis, Manil. 11; Rab. Perd. 7; Q. fr. I, 1.

*Laterna**, Att. IV, 3.

Laternarius, qui *laternam* præfert, Pison. 9, Grævius autem legit *lanternarius*: quem vide.

*Latescere**, Arat. Fragm.

*Latibulum**, de animalibus, Rab. Post. 15; Off. I, 4. † de hominibus, Att. XII, 14; Vatin. 2; Flacc. 15.

*Latine**, latino sermone, Brut. 37; Or. III, 11. † interdum *latine* dicere, est aperte loqui, Phil. VII, 6; Verr. IV, 1.

Latinitas, Att. XIV, 12, est jus *Latii*, quod ex fœdere cum *Latinis* ortum est, et est jure civitatis deterius, jure Italiæ autem melius. Ex eo jure poterant *Latini* primo, in comitiis rom. legum ferendarum causa, si vocati essent a magistratu romano, suffragium ferre; deinde cives rom. fieri, si in civitatibus suis magistratibus functi essent, atque ita civitate rom. accepta honores Romæ petere. v. Sigon. Ant. J. Lat. I, 4, et Spanh. Orb. Rom. l. I, c. 8; Hotomann. ad orat. pro Rab. Perd. 5.

Latio. Dom. 20, in ipsa *latione*, sc. legis.

Latitare, in foro est idem, quod *latere*, q. vide. Quint. 23, ego experiri non potui; *latitavit*, procuratorem nullum reliquit. Conf. c. 17, 19.

Latitudo verborum, Or. II, 22, est vasta et rustica pronuntiatio, sine gratia. † sensu proprio sumitur, Acad. II, 36; Nat. D. I, 20.

Latium, ad Div. IX, 15.

*Lator**, Nat. D. III, 38; Leg. III, 16.

Latrare, de rabulis, malis oratoribus.

Or. III, 34, *latrare* ad clepsydram. Brut. 15, *latrant* jam quidam oratores, non loquuntur. † de canibus, Rosc. A. 20.

*Latro**, Off. II, 11; Phil. II, 25.

*Latrocinari**, Catil. II, 7; Nat. D. I, 31.

*Latrocinium**, Dejot. 8; Verr. II, 67; Rosc. Am. 22.

*Latrunculus**, Prov. Cons. 7.

Latus (subst.), de regionibus dicitur, Phil. III, 13; Leg. II, 2. † dextra, vel sinistra pars corporis, Cluent. 62; Verr. V, 41; de Am. 1; Off. III, 9. † in oratore sunt pulmones, nostro more loquendi: nempe vires sic dicuntur eæ, quarum defectus in latere sentitur, ut a currentibus, cantantibus, dicentibus, potantibus, Venerem exercentibus; in quibus generibus omnibus *latera* pro viribus dicuntur. De potantibus est Phil. II, 25. Or. I, 60, nunquam *lateribus* aut clamore contenderent. Or. I, 25, *latera*, vires. Sed hic Pearcius mallet, quod in ms. Joan. reperit, reponere: *laterum* vires. De Senect. vero, c. 9, pro *laterum* etiam et virium, legi *laterum* etiam virium, ut exemplar unum vetustum habet, et ipsi Grævio placet. Frustra. Nam paullo ante est etiam: *lateribus* et lacertis. ad Div. IV, 7, lacerti et vires. Sic jungitur etiam, Verr. IV, 30, quæ vox? quæ *latera*? quæ vires. etc. Sic et Ovidius junxit, A. A. II, 673, *latus* et vires operamque adferte puellis. † Vatin. 5, per tuum *latus* saucictur.

Latus (adj.), ornatus, copiosus. Orat. 27, *latæ* disputationes; ubi male Gulielmius, *lætæ*. Sic ad Div. VI, 7, scribendi genus non modo liberum, sed etiam incitatum atque *latum*: ubi tamen Grævius bene reposuit, *elatum*. † Acad. II, 12, pauca dicemus: non, quo non *latus* locus sit, etc. † ibid. 20, rationes sequor *latiore* specie, non ad tenue elimatas: h. e. populariores, minus subtiles. † in pronuntiando idem est vitium, quod et *vastum* dicitur. Orat. III, 12, *lata* Cottæ. † Partit. 30, *lata*, ut dixi, et confusa. v. loc.

Laudabile cum præpos. *ab*. Heren. III, 4; Off. I, 4; Parad. I, 3.

*Laudabiliter**, Tusc. V, 5.

*Laudare**, Leg. III, 1, celebrare; sic Nat. D. III, 36; Sext. 34; Q. Fr. III, 8; Phil. IV, 3; Verr. V, 22; Or. III, 18; Brut. 11.

Laudatio, genus testimonii publici, quod magistratibus provincialibus a civitatibus per legatos Romæ tribuitur, quum rei de repetundis facti sunt. Font. 5; item ab aliis, in aliis judiciis, ad Div. I, 9. In Verrinis harum laudationum creberrima mentio, et e. V, 25, patet numerum laudatorum legitimum denarium fuisse.

*Laudator**, Phil. VII, 3; Verr. IV, 64; V, 22; Balb. 18.

*Laudatrix**, Tusc. III, 2.

*Laudatus**, ad Div. V, 12; XV, 6.

*Laurea**, corona imperatorum, ad Div. XV, 6; Prov. Cons. 14; Pis. 24; Off. I, 22; Pis. 30.

Laureatus. Att. VIII, 10, lictores *laureati*, dicuntur qui fasces *laureatos* præferunt imperatori victori.

Laureola, triumphus. ad Div. II, 16, negotium, quod esset ad *laureolam* (sc. parandam, merendam) satis.

*Laurus**, ad Div. II, 16.

Laus, pro rebus *laude* dignis. Mil. 30, præmia *laudis*. ad Div. II, 4, quarum *laudum* gloriam adamaris.

*Laute**, Leg. II, 1; Tusc. I, 1.

*Lautitia**, ad Div. IX, 16; ibid. 20.

Lautumiæ, carcer Siciliæ celeberrimus. v. Verr. I, 5; V, 27. Hanc scripturam verbi defendit et confirmat Gronov. ad Liv. XXXVII, 3. De re vid. Dorvill. Iter Siculum, p. 181, t. I.

Lautus, lotus. Or. I, 7. † elegans. Verr. I, 6, quum homines *lauti*, et urbani, sermones hujusce modi dissipavissent, etc. Flacc. 29, quod nois vestimentis tamdiu *lautus* es. Cf. ad Div. VIII, 14. Add. Rab. Post. 14. Or. I, 36; Off. II, 15.

*Lavare**, Or. II, 60.

*Lavatio**, ad Div. IX, 5; Œcon. I.

*Laxamentum**, Cluent. 33; ad Div. XII, 16.

*Laxare**, Att. iv, 16; Or. i, 60; ibid. iii, 61; Brut. 93; de Sen. 3.

Laxe, pro large, ad Att. xv, 20.

*Laxitas**, de spatio. Off. i, 39; Dom. 44.

*Laxus**, de tempore, Att. vi, 1; de Am. 13.

Lectica. Verr. v, 11, *lectica* octophoros. De *lecticis* v. collecta a Lipsio, Elect. i, 19.

Lecticarius, qui *lecticam* fert, ad Div. vi, 12.

*Lecticula**, de Div. i, 26.

*Lectio**, Acad. ii, 2; Tusc. ii, 7; Phil. v, 6.

Lectissime. Or. 68, *lectissime* dicere. Sed videtur legendum *lectissimis*.

*Lectitare**, Brut. 31.

*Lectiuncula**, ad Div. vii, 1.

*Lector** librorum, ad Div. v, 12. Quid sit in judiciis? Or. ii, 55.

*Lectulus**, Fin. ii, 30; Att. xii, 14.

Lectus, epitheton feminarum, Iuv. i, 31; Att. x, 8; Or. 68; de Or. iii, 37.

Lectus æratus, Verr. iv, 36. v, *æratus*.

*Lectus**, cubile, Cat. iv, 1; Att. v, 16; de Div. ii, 65; Cluent. 14; Verr. iii, 44; Verr. iii, 74; Tusc. v, 21. † *Lecti* funebres, Leg. ii, 24.

Legare, *legatum* facere aliquem. Att. xv, 11, Dolabella me sibi *legavit*. ib. xiii, 6, non solitos esse majores nostros *legare* in decemviris, qui essent imperatorum necessarii. † vocabulum testamentarium. Top. 4, *legare* a filio: h. e. ut filius heres solvat *legatum*. ib. 3, a viro. v. Hutom. Obs. i, 24. Add. ad Att. xiii, 46.

Legatio. ad Div. xii, 21, *legatione* libera legatus. Flacc. 34, *legationes* liberas sumere. Attic. ii, 18, libera *legatio* voti causa datur. Ex quo loco intelligitur, a libera *legatione* non differre *legationem* votivam, sed ejus speciem esse, Att. xiv, 22. De libera *legatione* vid. Ind. Leg. in lege *Julia* de *legationibus* liberis. † id, cujus causa legamur. Phil. ix, 1, renuntiare *legationem*: h. e. quid in *legatione* actum sit. ad Div. i, 4, nisi *legationibus* perfectis: h. e. nisi ante senatus decreverit, quid *legatis* respondendum sit.

Legatarius. Att xv, 9, aliqua *legatoria* provincia.

*Legatus**, Top. 13.

*Legatus**, nuntius publicus, Leg. iii, 8; Or. ii, 37; Vatin. 15. † *Legati* in exercitu, erant proximi post summum ducem, ejusque sæpius vicem gerebant, Mur. 9; ad Div. xv, 4.

*Legatum**, Att. vii, 3.

*Legere**, oculis perlustrare, Att. xii, 4; Top. 1; de Sen. 7. † Recitare, Brut. 51; Att. xvi, 3; ad Div. vii, 1. † Deligere, Cœl. 15; Mil. 8; Fin iv, 15; Dom. 31.

*Legio**, Att. xvi, 8; Cluent. 35; Phil. iii, 3; ibid. v, 10; xii, 13.

Legionarius. ad Div. x, 32, non modo militem *legionarium*, sed ne auxiliarium quidem. *Legionarius* miles est ex delectu civium; sic *legio* pro tali exercitu. v. Gron. ad Liv. xxvii, 38.

Legitime, vere, proprie. Cæcin. 20, qui *legitime* procurator dicitur.

Legitimus, *legibus* consentaneus, *legibus* constitutus. Act. i, in Verr. 11; ad Div. x, 25, *legitimum* tempus. Cluent. 53, *legitimum* periculum. ad Div. viii, 6, *legitimum* jus. Rosc. C. 5, *legitima* judicia. Cf. ibid. 4; Arch. 2; Mil. 10, etc...... * Rabir. perduell. 13, Fragm. nov. *legitimum* funus.

Leguleius. Or. i, 55, *leguleius* quidam cautus et acutus, præco actionum, cantor formularum.

*Legumen**, Nat. D. ii, 69.

Lemniscatus. Rosc. A. 35, *lemniscata* palma, propie est, in qua majoris honoris causa *lemnisci* sunt. Sic apud Liv. xxxiii, 33, populus coronas *lemniscos*que jacit, majoris honoris causa, i. e. coronas *lemniscatas*. Nam *lemnisci* sunt vittæ, quæ sunt in honoribus deorum usitatæ. vid. Auson. ep. 20. In decreto Berenices urbis Africæ est στέφανος ἐλάϊνος καὶ λημνίσκος, majoris honoris causa coronæ additus, ap. Maffeum, Antiquitat. Gallic. p. 7. Cf. Wesseling. de Archont. Judæor. p. 18; et adde de

hac re Serv. ad Virgil. *Æn.* v, 269, et Casaub. ad Sueton. Ner. 25. Hoc loco palma *lemniscata* est cædes immanissima. Palmæ dabantur gladiatoribus ob victoriam, h. e. ob interfectum eum, quocum comparati erant.

Lena. Nat. D. I, 27, blanda conciliatrix, et quasi sui *lena* natura. Sic libenter utitur eo verbo Ovidius, ut A. A. III, 316, 752.

*Lenire**, mitigare, Nat. D. I, 9; ad Div. v, 3. † De affectibus, ad Div. XV, 21; Phil. I, 15; Q. fr. I, 1; Fin. I, 14; Att. XII, 17.

Lenis, de corpore, Att. VII, 7. † de animo, ad Div. v, 2. † De oratione, Or. II, 13; ibid. II, 43.

Lenitas. Orat. II, 29, conciliatio *lenitatem* orationis desiderat. Moren. 20, *lenitas* audiendi, est prætoris jus dicentis. opt. g. or. 2, verborum est structura quædam, duas res efficiens, numerum et *lenitatem*.

*Leniter**, ad Div. v, 2; Off. I, 37; Or. I, 60; Cœl. II.

Lenitudo. Verrin. IV, 61, virorum nimia in istum (adulterum) *lenitudo*. Sed Grævius legit rectius *lentitudo*: de qua mox.

*Leno**, Sen. Post Red. 3; Sext. 11; Rosc. C. 7.

Lenocinari, servire nimis, obsequi. Cæcil. 15, de accusatore: tibi (primario) *lenocinabitur*.

Lenocinium. Nat. D. II, 58, *lenocinia* corporum, sunt res, quibus corpus suaviter afficitur; Sext. 66.

Lente. Orat. II, 45, *lente* ferre: nimis patienter. † subtiliter, more philosophorum: Parad. 13, hæc quum *lentius* disputantur, videri possunt obscuriora. † Diu, Att. II, 1.

*Lentiscus**, græce σχῖνος, de Div. I, 9.

Lentitudo, nimia *lenitas* et patientia. Tuscul. IV, 19; ad Q. fr. I, 1. Dicitur fere in malam partem, quia est signum stuporis. v. Burm. ad Ovid. Trist. II, 514; Drakenb. ad Liv. XXII, 14; Græv. ad Verr. IV, 61. De verbo *lentus*, et ejus varia vi agit Voss. ad Catull. p. 213 sq.

*Lentulitas**, ad Div. III, 7.

*Lentulus**, Att. X, 11.

Lentus, stupidus. Att. I, 18, nihil est illo *lentius*: de eo, qui non movebatur contumeliis. † tardus, Cat. II, 10; Att. I, 10.

*Lepide**, festive, Or. III, 43.

*Lepidus**, Cat. 11; Her. IV. 23.

*Lepor**, Or. I, 5; Brut. 79; Or. 27; Verr. v, 54; Her. IV, 23; Tusc. v, 19.

*Lepus**, Arat. Fragm.

*Lepusculus**, Verr. IV, 21.

Lessus, Leg. II, 23, quid sit? v. *fletus*.

*Letum**, mors, de Div. I, 26; Att. X, 12.

*Levamen**, Att. XII, 17.

*Levamentum**, Att. XII, 42; Fin. v, 19.

Levare, minuere. Acad. II, 22, *levatur* auctoritas. Add. Or. I, 6; Phil. II, 5; Att. XI, 8; ibid. VI, 2; v, 15. † liberare, Verr. v, 6. † erigere, de Sen. II.

*Levatio**, Tusc. I, 49; Fin. IV, 24.

*Leviculus**, Tusc. v, 36.

*Levidensis**, ad Div. IX, 12.

*Levipes**, Arat. Fragm.

Levis. Rosc. C. 5, cui *levissima* pecunia semper fuit: h. e. non magni habita, contemta. † jactabundus, ad Div. v, 1.

Levitas. Brut. 27, *levitas* in populari ratione. in Cæcil. 3, *levitas* judiciorum, h. e. injustitia. Nat. D. III, 29, *levitates* comicæ, i. e. amatoriæ, quarum exempla sunt in comœdiis. Fin. I, 18, amatoriæ *levitates*. Tuscul. IV, 31, eadem *levitate* est cupidus in appetendo, qua lætitia in fruendo. Notent tirones, *levitatem* tribui omnibus vehementibus et inanibus cupiditatibus, et perturbationibus animi, propterea quod in his nulla est constantia, nulla gravitas; unde etiam *leves* dicuntur, qui iis dediti sunt. Et quemadmodum *gravitas* dicitur de omni virtute, in qua est constantia et æquabilitas agendi; sic *levitas* de omni vitio, quod in vitio nulla fere est constantia. Hæc observatio ad intelligendum plurimum proderit.

Leviter. Sull. 10, *leviter* dicere, h. e. ut ante dixerat, suppressa voce. Fere

omnes tamen corrigunt *leniter* : quod quidam codices etiam Ovidio adscribunt in simili loco, Heroid. III, 80, pro *leviter*. Sed ibi metrum repugnat, et τὸ *leviter* vindicat. v. ibi Burmannum.

Lex. de hoc verbo dictum est sub initium Indicis Legum. Hic adjecimus, quæ ibi commemorata non sunt. Rabir. Perd. 5, *leges* censoriæ. Verr. I, 55, *lex* censoria. vid. Ind. Legg. in *censoriæ leges*. ibid. *lex* operi faciundo: de hac forma loquendi v. Gron. Sest. I, 6. Est autem ipsa *lex* censoria, sive locatio operis faciundi a censore proposita. Formulam hujusmodi legis attulit Hotomann. ad h. l. Eadem est apud Gruter. Thes. inscript. t. I, p. CCVII. Partit. 31, *lex* prædii est formula venditi prædii, ex qua judicatur, quid emtori tradatur, quibusque conditionibus. † hinc *lex* dicitur pro conditione. Tusc. III, 16, *lex* vitæ, est conditio, qua nati sumus, ut alibi dicit. Ar. R. 7, *lege* optima. Agr. II, 11, si optima *lege* a populo essent creati. De formula, *lege* optima, v. *conditio*. † Offic. III, 5, naturæ ratio, quæ est *lex* divina et humana. Scilicet *lex* naturæ est etiam *lex* divina (v. *jus divinum*); leges humanæ autem, quæ ad societatis utilitatem pertinent, non differunt a lege naturæ, sed ex ea sunt repetitæ, et cum natura consentiunt; quod nisi est, iniquæ sunt et injustæ. † Verr. III, 7, *leges* edicere, dicitur de censoribus, quum locationum formulas proponunt. ibid. 20, *legem* dicere, de eadem locatione dicitur, quatenus scilicet ea conditiones redemtoribus præscribuntur. Agr. II, 19, *leges* dare provinciæ, dicitur de eo, qui habet summam potestatem constituendi jubendique, differtque ab illo, quod dicitur, *legem* ferre. Nam hoc est magistratus urbani, qui *legem* populo jubendam aut rejiciendam proponit. *Legem ferre* pro *perferre* est, Sext. 25 : nam opponitur *promulgare*. Cf. Agr. II, 12. † in Cæcil. 5, *lege* agere, est actionem alicui intendere ex *lege* aliqua, quæ facultatem intendendæ actionis dat : oportere eorum arbitratu *lege* agi, quorum causa *lex* sit constituta. Pro eo paullo post est : quo nomine abs te HS millies de *lege* repeto. Cf. Muren. 11, posset agi *lege*, necne, pauci quondam sciebant. Fastos enim vulgo non habebant, etc. in quo loco latius patet τὸ *lege* agere. Nam latissime sumta hæc formula, continet, quidquid ex *lege* apud prætorem fit, juris sui obtinendi causa, ut vindicatio, in jure cessio, emancipatio, tutoris interdicti, possessionis, actionis, etc. postulatio, eique a parte prætoris respondet *jus dicere*, vel *reddere*. Itaque hæc duo etiam apud Ovidium, Fast. I, 47, in definitione diei fasti et nefasti permutantur, quia posito uno alterum ponitur, et ubi actio *legis*, ibi necessario jurisdictio. Ille nefastus erit (dies), per quem tria verba (sc. jurisdictionis, do, dico, addico), silentur; Fastus erit, per quem *lege* licebit agi. v. Sigon. Indic. I, 9.

Lexis, verbum, Or. III, 43, e Lucilio.

Libamentum. de Legg. II, 12, ut sacrificiorum *libamenta* serventur. de Rep. II, 24, duna magnifica, quasi *libamenta* prædarum.

Libare, decerpere. Div. I, 49, a natura..... deorum *libatos* animos habemus.

Libatio. Ar. R. 10, *libationes* epulæque ludorum publicorum, sunt sacrificia, quæ fiunt defundendo vino.

Libella, est minimus nummus as. Rosc. C. 4; Verr. II, 10; Att. VII, 2, fecit (heredem) te ex *libella*, me ex teruncio. Harduinus ad Plin. XXXIII, 13, interpretatur ex asse, heredemque Atticum factum putat (ex asse), hac conditione, ut tertiam inde partem Ciceroni daret. Sane *libellam* esse assem, ipse Plinius auctor est, l. c. Sed modus loquendi hanc interpretationem non patitur, quæ primum prolata est a Manutio, et jam repudiata a Gronovio de Sest. p. 55; quem et de *libella*, et b. l. v. ibid. III, 12.

Libelli, de epistolis, ad Div. XI, 11, ubi v. Manutius. † parvus liber, Hor-

tens. Fragm. Or. I, 21; Arch. 10. †commentarius publicus, Cluent. 69. †commentariolus in quo, memoriæ causa, varia traduntur, Phil. I, 7, 8; Quint. 15; ibid. 27.

*Libens**, Ar. Resp. 5.

*Libenter**, Cæcil. 12.

Libentissimus. Att. I, 17, frequentissimo et *libentissimo* senatu uti.

Liber (adj.), Or. II, 16, *libera* quæstio est, quæ in genere versatur, nullis adstricta personis certis. † fortis, qui neminem timet, dicit, facit, quæ ipse probat, quæ vult, etsi aliis displicent. Vatin. 10, maxime *liber* in tuenda communi libertate. Planc. 38, *liberum* esse in republica. Act. I in Verr. 9, Siculos in eo *liberos* fuisse, et non venisse. ad Div. XII, 28, ne nimis *liber* in ulciscendo viderere: quod idem mox dicit, nimis fortis. † bona *libera* dicuntur, quæ non sunt obligata, oppignerata. ad Div. XI, 10, tantum abest, ut meæ rei familiaris *liberum* quidquam sit, ut omnes jam meos amicos ære alieno obstrinxerim. Att. XIV, 13, *libero* lectulo negat esse quidquam jucundius: hominis cœlibis. †opponitur servo, Nat. D. III, 18; Cæcin. 33; Top. 10; Or. II, 8. †*Libera* legatio, Leg. III, 8. †*liber* aliqua re, Acad. II, 39; Rull. I, 9; Att. I, 10; Verr. IV, 10; Catil. I, 7; Or. III, 38.

Liber (subst.), Div. I, 43, ad *libros* ire jussit, int. Sybillinos.

Liberalis. Flacc. 17, causa *liberalis* est, in qua de *libertate* alicujus agitur. Off. II, 12, sumtus *liberalis*, distinguitur a necessario. † homine libero dignus, ad Div. IV, 4; Acad. II, 1; Off. I, 42, Att. XII, 38. † munificus et largus, Rosc. C. 9, 10; Off. I, 14; ibid. II, 15; Flacc. 6.

Liberalitas, est proprie omnis ratio vivendi et agendi, quæ a *liberali* educatione proficiscitur, et est propria hominum honeste *liberaliter*que educatorum, eorumque personis digna. Sic pro cultu *liberali* homine digno, est Off. I, 39, quæ pertinent ad *liberalitatem*, specie et dignitate moderata sint. † pro hilaritate quadam vultus et sermonis, quæ severitati opponitur. Brut. 25, homo non *liberalitate*, sed ipsa tristitia et severitate popularis. † pro studio alterius commodis aut largitione, aut officiis inserviendi, quod est *liberaliter* educatorum proprium. Offic. I, 14 s. † pro εὐηθείᾳ, qua omnes æque bonos, ac nos sumus, judicamus, facilitate; ad Q. fr. I, I, videtur decipi posse *liberalitas* tua, etc.

*Liberaliter**, ingenue; Or. II, 31; Verr. III, 88; Q. fr. II, 3.

Liberare, a vectigalibus immune facere. Agr. II, 21, *liberare* publica (publici agri vectigales sunt; *liberati* ergo fiunt privati). Verr. II, 31, *liberet* Byzantios. † Att. XVI, 6, Buthrotios quum Cæsar *liberavisset*, sc. ne agri eorum ex lege agraria dividerentur. † Ar. R. 8, *liberare* domum: int. a religione. † Off. I, 10, pleraque promissa jure prætorio *liberantur*, quædam etiam legibus: sc. ne ea servare cogare. † in *libertatem* vindicare. Cæcil. 17, *liberare* se a Venere. v. *liberta*. † secernere. Tusc. I, 22, divinus animus *liberatus* a corpore. Nat. D. II, 3, pulli *liberati* cavea. † ad Div. III, 7, ad facultatem ædificandi *liberare* aliquem: int. ab interdicto. † absolvi. Mil. 18, *liberatur* non profectus esse: innocens est in eo, quod dicitur profectus esse, etc. † de prædibus, opponitur τῷ *obligare*. ad Div. V, 20, Volusii *liberandi* meum fuit consilium. † in auspiciis est, Leg. II, 8, templa *liberata* et effata habento. *Liberata* templa sunt, quæ liberum ab omni parte prospectum habent. Nam augures quum locum aliquem auspiciis consecrant, quod est *effari*, jus habent amovendi ea, quæ *liberum* prospectum impediunt. v. Offic. III, 16.

Liberatio, opponitur damnationi. † libidinosissimæ *liberationes*, Pis. 36.

*Liberator**, Phil. I, 2.

*Libere**, Planc. 13; Verr. II, 72; Or. 23; de Div. II, 48; Rosc. Am. 8.

*Liberi**, pueri, Tusc. III, 24; Off. I, 35.

Liberta Veneris. Cæcil. 17, quæ se a Venere liberavit: h. e. quæ pecunia

redemit onus a majoribus acceptum, sumtus certis Veneris sacris suppeditandi, quod qui sustinebant, servi Veneris, Venerii, dicebantur. vid. Græv. ad h. l.

Libertas, fortitudo in sententiis dicendis, in agendis rebus, quæ aliis displicent. Planc. 38, tamenne tu *libertatem* requires meam? ibid. 39, *libertatem* dimittere. vid. *liber.* † potestas libera faciendi, quod velis, quod placet. ad Div. 1, 8, *libertas* in rep. capessenda. † Cæcin. 12, imminuta *libertas*, est injuria. † Tirones notent, quum *libertas* conditionem et statum significat, duplicem ejus vim esse. Nam primo, id quod notissimum est, opponitur servituti, et est *libertinorum* atque ingenuorum; deinde, quando de civis rom. *libertate* sermo est, eo uno verbo continentur omnia jura, quæ cives romani habent, suffragiorum ferendorum, honorum omnium petendorum, provocandi, et quidquid jus civile universum et leges tribunitiæ, et consulares sanxerunt pro populi commodis, tanquam Valeriæ, Porciæ, Publilia, Horatia, tabellariæ, etc. Sic pro Cæcin. 33, quum Arretinæ mulieris *libertatem* defenderem, etc. Hoc statim sic interpretatur: ut omnes, qui in eadem causa sunt (qua scil. illa mulier), et lege agant, et suum jus persequantur, et omnes jure civili utantur, etc. Ex quo intelligitur, in hoc loco *libertatem* poni pro jure Quiritium. Apud Livium, in illis disputationibus de communicando cum plebe consulatu, et similibus, tribuni semper se pugnare dicunt pro æqua *libertate*: quod profecto nullam aliam vim habet, nisi hanc, ut omnes ordines iisdem commodis, reip. eodem jure utantur. Et xiv, 15, civitas et *libertas* eripi dicitur eodem sensu. Nam qui civitatem amittit, non desinit liber esse, sed amittit jus Quiritium. Conf. Noodt Observ. II, 21, et Sigon. Ant. J. C. R. 1, 6.

Liberti, iidem sunt qui *libertini*, sed ita dicuntur in relatione ad patronum. Locus in Sueton. Claud. 24, induxit imperitos, ut existimarent, *libertinos* dictos esse *libertorum* filios; quod est falsissimum. Suetonius non hoc dicit, sed Appii Cæci temporibus nomen *libertinorum* mansisse etiam in posteris *libertinorum*, quamvis jam ingenuis. Itaque tirones ab hoc errore sibi caveant, qui etiam nunc quorumdam doctorum virorum libros obsidet, quos nominare non est necesse.

Libertini, Orat. 1, 9; Rosc. A. 7; Sext. 45, etc. sunt homines e servis *liberi* facti, et opponuntur ingenuis.

Libet, Quint. 30; Att. XIV, 21; Leg. II, 27.

Libidinose, Verr. III, 69, pro libidine, ut libitum est. Off. 1, 4; Cæcil. 12.

*Libidinosus**, Cœl. 6; de Sen. 9; Pis. 27; Verr. v, 33. dicitur libidinosum quod fit pro arbitrio, sine causa, sic Dom. 4; Pis. 36.

Libido, partium studium, et prava cupiditas nocendi, et contra jus faciendi. Rabir. Perd. 5, tabella occultat *libidinem* judicum. Cluent. 22, *libido* judicum. Verr. 1, 46, *libido* in jure dicundo. † opponitur rationi, et significat cupiditatem. Quint. 4, multa *libidine*, non ratione gessisset. Fin. 1, 6. declinatio ad *libidinem* fingitur: i. e. sine idonea ratione. † (cum genit.) rei est cupiditas. Heren. III, 3, nimias *libidines* honoris, pecuniæ, etc.

*Libare**, sacrificare, Leg. II, 8. †haurire jucundius, Inv. II, 2; Or. 1, 50; Tusc. v, 29; Her. IV, 3; de Div. II, 11.

*Libra**. Or. 1, 53, testamentum sine *libra*. †allegorice sumitur, Tusc. v, 17; Fin. v, 30.

Libramentum, est superficies aquæ, continenter declinans, ut labi aqua possit; sive diversa aquæ altitudo, cujus extremitas puncto finitur; quod tamen intelligitur modo, ut puncta mathematicorum, ut punctum in medio jugo libræ, quod et ipsum *libramentum* vocatur. Acad. II, 36, punctum est extremitas, et quasi *libramentum*. Add. Harduin. ad Plin. XXXI, cap. 31; XXXVII, c. 9, 43.

Librariolus. Balb. 6; Leg. 1, 2, *libra-*

rioli Latini, sunt homines, qui libros Latinos describunt et vendunt.

Librarium, capsa librorum, chartarum. Mil. 12, *librarium* legum vestiarum.

Librarius, servus scriba, Agr. II, 5; Or. III, 44; Att. VI, 6; ibid. VIII, 21; Sull. 15; Or. 68.

Libraria taberna, Rull. II, 13.

Libratus, in æquilibrio servatus. Tusc. V, 24, terra quibus *librata* ponderibus, quibus cavernis maria sustineat.

Licenter°, nimis libere, Cœl. 23; Or. 23; Nat. D. I, 39.

Licentia°, venia, Off. I, 29 † libertas, Verr. III, 1; Font. 13; ad Div. IV, 9; Rull. I, 5; Flacc. 7; Off. II, 8; ibid. III, 4. † dicitur de iis qui scribendo nimis sibi indulgent. Nat. D. I, 38, 44; Brut. 91. † de venia poetis concessa, Or. 12; ibid. III, 38.

Licentior°, liberior, Or. III, 48.

Licere°, de pretio rerum venalium, i. q. licitari, Att. XII, 24.

Liceri. Off. III, 15, nec apponet, qui contra se *liceatur*. Sensum esse puto: qui multo minus offerat, et ita rem deprimat, ut ipse faciliorem venditorem habeat. Hunc sensum vidit, et efficere voluit Muretus, corrigendo, qui contra asse *liceatur*. Item Pearcius: qui contra a se l. cui conjecturæ multum tribuit: a se, i. e. in commodum suum. Sed vel sic manet difficultas in Latinitate, quomodo hoc contra *liceri* dicatur. Si contra *liceri* de ea re, quam supra expressimus, dici Latine potest; vix dubitare licet, quin et contra se *liceri* sic dici possit.

Licet (constr. cum. infin. pass.), Or. 4, cujus ex epistolis intelligi *licet*. Cf. c. 60, Or. I, 42, *licet* carpentem passim et colligentem undique repleri..., scientia. † (sequente accus.) Lig. 6, *liceat* esse miseros, pro miseris. Cf. Balb. 12; Verr. III, 96; Att. X, 8. Sed est elliptica forma, quæ sic expletur: *liceat* nobis, nos esse miseros. vid. Duker. et Drakenb. ad Liv. XLII, 36. † seq. *ut*. Mur. 4, *licet*... ut impertiam. † venale est. Attic. XII, 23, de Drusi hortis, quanti *licuisse* scribis: int. emere. Hoc sensu Plinio restituit hoc verbum Harduinus, XXX, 10. † *liciturum* esse, habet Cicero, Attic. II, 1.

Licitatio°, Verr. II, 53.

Licitator°, Off. III, 15; ad Div. VII, 2.

Lictores, de Rep. II, 31, consulibus alternis mensibus præibant. Agr. II, 34, anteeunt et prætoribus Capuæ.

Ligneolus°, Q. fr. III, 7.

Ligneus°, Inv. II, 50, 57; Tusc. V, 20.

Lignum°, Verr. I, 17.

Ligurrio, proprie est degustare. Hinc varie dicitur, ut pro, exiguam partem ex aliqua re capere. Verr. III, 76, non reperietis hominem timide, nec leviter hæc improbissima lucra *ligurrientem*; devorare omnem pecuniam publicam non dubitavit. Item, disciplinæ alicui operam aliquam dare. Dom. 18, Sexte noster, bona venia, quoniam jam dialecticus es, et hoc quoque *liguris* (i. e. hanc quoque artem attigisti et degustasti. Sed illud quoque innuit esse jocum ex ambiguo, et alludi ad id, quod putabatur naturam Clodiæ *ligurrire*), etc. Male vulgo in hoc loco interpretantur, appetis. Sic etiam in hoc, ad Div. XI, 21, quum quidam de collegis nostris agrariam curationem *ligurrirent*, disturbavi rem, totamque vobis reservavi; Manutius interpretatur, appeterent. Non absurde sed plenus sensus hic est: Quum mentionem curationis agrariæ in senatu facerent, ut, quibus mandanda esset, decerneretur (in qua potuit eorum quoque cupiditas aut spes intercedere et apparere), ego impedivi, quo minus de ea re ante quidquam decerneretur, quam vos redissetis.

Ligurritio°, pars ægrotationis animi, Tusc. IV, 11.

Limare, proprie est lima superflua abradere, ut politior res sit. Hinc est pro detrahere. ad Div. III, 8, de liberalitate tua *limavit* aliquid posterior annus. Or. III, 9, tantum alteri affinxit, de altero *limavit*. † de oratore, qui tenue et exile dicendi genus consectatur.

Opt. g. or. 4, se ad minuta genera causarum *limavit*. Et de philosopho, qui rem subtiliter, remoto omni ornatu oratorio, edisserit, Off. II, 10. † acuere, elaborare, perficere. Or. I, 25, neque hæc ita dico, ut ars aliquid *limare* non possit. Brut. 67, acumen arte *limare*.

*Limatulus**, ad Div. VII, 33.

Limatus, subtilis, *tenuis*. Or. I, 39, *limatus* oratione atque subtilis. Fin. III, 12, *limata* tenuitas. † politus, elegans, accuratus. Brut. 24, qui genus *limatius* dicendi consectantur. Nat. D. II, 29, urbanitate nostrorum hominum *limatus*.

*Limus**, Fragm. Ep.

*Linea**, de perpendiculo, de Fin. I, 6; Adde Tuscul. I, 17; Q. fr. III, I; Parad. I.

Lineamentum, delineatio operis, adumbratio. Brut. 87, *lineamenta* Catonis, sunt ejus libri, qui res nudas, sine ornatu tradebant, sed recte tamen subtiliterque, adeoque similes vel picturæ *lineari*, qualis olim fuit, vel delineationi pictoris, ex qua, qualis pictura futura sit, intelligi potest, et quæ est fundamentum bonæ picturæ. † Paullo aliter est hoc verbum, Or. 56, quasi quamdam palæstram et extrema *lineamenta* orationi attulit. Id quale sit, docebit locus hic Plinii, XXXV, 10, quem tironum causa adscripsimus: « Parrhasius primus symmetriam picturæ dedit, primus argutias vultus, elegantiam capilli, venustatem oris, confessione artificum in *lineis* extremis palmam adeptus. Hæc est in pictura summa subtilitas. Corpora enim pingere, et media rerum, est quidem magni operis, sed in quo multi gloriam tulerint: extrema corporum facere, et desinentis picturæ modum includere, rarum in successu artis invenitur, etc. » Igitur extrema orationis *lineamenta* sunt perfectio et venustas summa orationis.

Linere. ad Q. fr. II, 11, Lucretii poemata *lita* sunt multis luminibus ingenii. Sed alii aliter legunt.

Lingua. Or. III, 30, *linguam* procudere, est exercere dictionem declamando. vide, Nat. Deor. II, 59; Or. I, 18; ibid. 25; Or. II, 66; Or. III, I; de Div. I, 45; de Div. II, 46; Flacc. 23; ad Div. IX, 2; Pis. 13; Q. fr. II, 3; Fin. III, 15; Tusc. V, 40.

*Linquere**, Planc. 10; Fat. 16.

Linter. Brut. 60, loqui ex *lintre*. v. loc.

*Linteum**, Rab. Post. 14.

*Linteus**, Verr. V, 56.

Lintriculus, parvus linter, Att. X, 10.

*Linum**, filum lineum, Verr. V, 27; Cat. III, 5.

*Lippire**, Att. VII, 14.

*Lippitudo**, morbus oculorum, Att. VII, 11; Att. X, 9; Q. fr. II, 2; Tusc. IV, 37.

*Liquare**, Tusc. II, 16.

Liquefacio. Tuscul. V, 6, quos nullæ futiles lætitiæ languidis *liquefaciunt* voluptatibus.

Liquescere. Tusc. II, 22, *liquescere* mollitia.

*Liquet**, constat, de Div. I, 3; Nat. D. I, 12; Cæcin. 10; Cluent. 28.

Liquido, cum fiducia quadam, certo, sine hæsitatione ac dubitatione. Verr. III, 59, *liquido* dicere. ad Div. XI, 27, *liquido* negare. Fin. II, 12, quod eo *liquidius* faciet, si perspexerit, etc.

Liquidus, purus. Brut. 79, *liquida* oratio. Fin. I, 18, *liquidæ* voluptates. Or. II, 38, *liquidum* genus sermonis, opponitur exili et arido.

Liquier, pro *linqui*, Div. I, 22.

*Liquor**, Nat. D. II, 10; ibid. 39; de Univ. 14.

Lis. Fin. II, 12, *lites* privatæ, sunt causæ privatæ. † pecunia, de qua est judicium. Rabir. Post. 4, summa *litium*, est æstimatio *litis*, quæ dicitur Cluent. 16, ubi etiam est æstimare *litem*; quod fit, quum summa fit omnis ejus pecuniæ, de qua judicium est: tanquam in causa de repetundis, in qua *lis* dicitur æstimari, quum omnium furturum, quæ ab aliquo repetuntur, summa fit. v. Act. I, in Verr. ult. Dicunt autem æstimare *litem* alicui, et alicujus. Verr. IV, 10; V, 19; Cluent. 41.

**Liticines*, de Rep. II, 22, qui lituo

canunt, ut *tubicines*, qui tuba. Ibidem *cornicines*. Quos inter omnes discrimen docet Scaliger ad Festum.

*Litigare**, rixari, Att. II, 7; de Am. 26. † Lites agere in foro, Cœl. 11; ad Div. IX, 25.

*Litigiosus**, litibus irretitus, Or. I, 60. † actor causarum, Mur. 12; Leg. I, 6. † pertinax in disputando, Fin. V, 26. † *litigiosum* etiam dicitur id de quo litigatur, Or. III, 27.

Lito, parento, hostiis placo. Flacc. 38, *litemus* Lentulo. † *litare* dicuntur, qui in hostiis bona exta inveniunt. Div. II, 15, proxima hostia *litatur* sæpe pulcherrime. Cf. c. 16. vid. Gronov. ad Liv. VIII, 9; sed maxime Schwarz. ad Plin. Pan. p. 226.

Literæ, lingua. Leg. I, 2, abest historia *literis* nostris. † libri. Div. II, 2, Græcæ de philosophia *literæ*. Brut. 64, *literis* illustratum genus scriptionis. ad Div. VII, 19, nullam artem *literis*, sine interprete... percipi posse. † tabulæ omnes et chartæ scriptæ. Leg. III, 20, publicis *literis* consignatam memoriam publicam non habemus. Quint. 11, *literæ* societatis. Verrin. III, 71, *literæ* publicanorum. in Cæcil. 9, *literæ* in Verrem. Nota: in Verrinis interdum tabulæ et *literæ* junguntur, quod ubi est, tabulæ sunt acceptorum et expensorum codices, literæ aliæ scripturæ. Interdum vero uno tabularum nomine omnia genera scripturarum, et literarum verbo etiam tabulæ comprehenduntur. † artes liberales omnes. Orat. III, 34, instructa *literis* eloquentia. ad Div. XV, 21, *literæ* reconditæ. Cf. Rosc. A. 41; Arch. 6, etc. Hinc † Græcæ *literæ* sunt artes Græcorum libris illustratæ. Acad. I, 2; II, 11; Or. I, 18; II, 7; de Sen. 1, etc. et Latinæ *literæ*, Latinis libris illustratæ artes, Acad. I, 3. Brut. 93, *literæ* pro genere ponuntur; deinde philosophia, jus civile, historia, etc. † Dicitur tamen etiam de singulis generibus, ut de grammatica, Inv. I, 25; Orat. I, 3; III, 10; Off. I, 37; de philosophia, Balb. I; Sext. 51; Ar. R. 9, etc. de reliquis, præter philosophiam, artibus liberalibus. Pis. 29, est autem hic non philosophia solum, sed etiam *literis* perpolitus. † epistolæ. Att. XI, 5, conficere plures *literas* non potui; iis tantum rescripsi, a quibus acceperam. Inv. II, extr. hic liber non parum continet *literarum*, i. e. satis longus est. † de scripto, sc. in legibus. Partit. 36, 39; ibid. 37, sine *literis* est, non scriptis legibus. † Cæcin. 23, verbis, et *literis*, et summo jure contenditur.

Literate. Brut. 28, *literatius* loqui, est accuratius, magis ex regulis artis, doctius. Ar. R. 8. *literate* respondissem. Grævius dictum putat pro polite, eleganter, per ironiam: sed contextum consideranti videbatur esse, ad *literam*. Pis. 25, *literate* et scite perscriptæ rationes. † Brut. 56, scriptorum veterum *literate* peritus, i. e. ut nunc dicunt, more et subtilitate criticorum. Or. II, 66, belle et *literate* dicta.

Literatura, scriptura, Partit. 7.

Literatus, doctus in aliquo genere. Or. III, 11, *literatissimus* togatorum. Mur. 7, tua nobilitas hominibus *literatis* et historicis est notior. † cui legere potest. Nat. D. III, 9, hoc si placet... *literatum* est. † intelligens linguæ alicujus, ut bene loqui ac scribere possit. Offic. I, 37, eos exquisito judicio uti putares *literarum*: quanquam erant *literati*: sed et alii; hi autem optime uti lingua Latina putabantur. Sic in Brut. 28, *literate* loqui. v. *literate*. Male illum locum interpretatus est Grævius.

Litus. Top. 7, solebat Aquilius quum de litoribus ageretur,... quid esset *litus*, ita definire: qua fluctus eluderet. Atqui Celsus in Digest. de Verb. Signif. 96: *litus* est, quo maximus fluctus a mari pervenit; idque M. Tullius, quum arbiter esset, primus constituit. Videndum, utrum in hoc Celsi loco Aquillius corrigendum sit, quod res postulat, an Celsus locum Ciceronis non accurate vel inspexerit, vel tenuerit, et memoriter laudans, aberraverit.

Litura. Verr. 1, 36, nomen in *litura* fecit. ib. II, 42, nomen est in *litura*, h. e. ubi illud nomen est, aliud ante fuit, quod deletum esse apparet.

Lituus. de Div. 1, 17, unde dicatur *lituus* augurum? Att. XI, 12, *lituum* profectionis meæ fuisse, h. e. auctorem; nam *lituo* æque ac tuba in bello signum datur.

*Lividus**, Tusc. IV, 12.

*Livor**, vestigium sanguinis in cute, Her. II, 5. † Invidia, ad Div. XI, 10.

Locare, usum alicujus rei aut fructum alteri certa mercede concedere. Cæcin. 6, *locare* fundum. Rosc. Com. 10, *locare* se dicitur, qui operam suam certa mercede alteri pollicetur. † consistere. Offic. III, 17, prudentia est *locata* in delectu bonorum. † *locant* etiam, qui redemtori aliquid addicunt. v. *redemtor*. Verr. 1, 54, 56; Att. XV, 17. Hinc etiam *locatio* sic dicitur, v. c. Att. IV, 3. † ibid. VI, 1, civitas in ejus fide *locata*. † *locari* in aliqua re, est ea uiti, Att. VI, 1. † mulier quæ nuptum datur, dicitur *locari*, Her. II, 25; Phil. II, 18. † ponere, Q. fr. III, 1.

Locuples, de testibus, cognitoribus, etc. dicitur. Part. 34; Flacc. 17, etc. Passeratius, ad Quint. 11, *locupletem* dici putat a loco, quem quis honestum obtinet in civitate: sic cognitoris ejus, qui se aliquem nosse profitetur, epitheton est honestus. Sed vero similior est eorum sententia, qui a loco, pro agro, fundo dictum putant, ut ipse Cic. de Rep. II, 9. † Hereon. IV, 33, 47, copiæ *locupletes*: sic Or. 1, 35; Cæcil. 1. † transfertur ad orationem et linguam, Or. III, 48; Fin. 1, 3; Fin. V, 6.

*Locupletare**, sensu proprio, ad Div. II, 13; Rull. 1, 26. † metaphorice sumitur, Or. 1, 55; Brut. 97.

Locus, caput philosophiæ, aut cujuscumque artis, materia. Div. II, 1, perpurgatus est *locus* de finibus bon. et mal. a nobis quinque libris. ibid. quintus eum *locum* complexus est. Simile est, Att. 1, 16, *locus* ille a me est inductus, i. e. de eo argumento late dicere cœpi. † sunt etiam *loci* rhetorum, qui sunt fontes argumentorum, Or. 1, 31; in Topicis passim. Item in arte memoriæ, Or. II, 87. † *Loci* autem communes sunt, quum de re universa tractatur, quum oratio revocatur ad genus. Or. III, 27. v. *communis*. † status, in re gladiatoria et militari, ut gradus. Catil. II, 1, *loco* ille motus est, quum ex urbe est depulsus. † dignitas. ad Div. XIV, 18, isto *loco* femina. Cf. Verr. 1, 48. † ordo, classis in civitate. Quint. 13, *locus*, quem honestissime obtinuit. v. Passeratius ad h. l. † fundus. Agrar. III, 2, ita interpretatur Turnebus, quem vide. † res. in Cæcil. 15, cui *loco* consulite ac providete. † genus, pars. Offic. 1, 6, *loci*, in quos honesti naturam divisimus. ibid. 14, alter *locus* cautionis. Catil. IV, 10, est uno *loco* melior conditio externæ victoriæ, quam domesticæ. † *locum* relinquere et dare, non eodem modo dicitur. Verr. V, 50, fortunæ alicujus veniam et *locum* dare, est ignoscere, concedere. Cluent. 22, *locum* defensioni non relinquere, est de judice, qui pecunia corruptus inutilem defensionem reddit. ad Div. 1, 1, *locum* non relinquit precibus, de eo, qui et non rogatus facit, quæ volumus, ut non opus sit precibus. Att. VI, 1, non est *locus* ad tergiversandum. † Verr. V, 14, ædilitas in *loco* posita, h. e. recte beneque.

Locutio, pronuntiatio. Brut. 74, Græca *locutio*. Or. 19, omnis *locutio* oratio est, sed oratoris *locutio* hoc proprio signata est nomine.

*Logi**, λόγοι, Fragm. Or. pro Gallio.

Logica, Tusc. IV, 14, quæ sint? Cf. Ind. Gr. λογικά.

*Logicus**, Tusc. IV, 14.

Loligo, genus piscis, Div. II, 70.

*Lomentum**, fabarum farina, qua ad interpolandam faciem, et tegendam deformitatem utebantur. ad Div. VIII, 14, censuram *lomentum* et nitrum putat.

*Longe**, de locis, Tusc. 1, 47; ad Div. II, 7; ibid. XII, 22; Quint. 25; Verr. II, 27; Nat. D. II, 20. † de tempore, Sull. 19; Brut. 33; ad Div. II, 8; Or. 1, 49;

ad Div. v, 10; Or. i, 3; de Div. ii, 58. † longe lateque, Nat. D. i, 20; Tusc. v, 27; de Div. i, 36.

*Longinquitas**, de locis, Inv. i, 26; ad Div. ii, 9. † de tempore, Tusc. iii, 16.

*Longinquus**, de locis, Verr. iii, 89. † de tempore, Att. iii, 14; Nat. D. ii, 64; de Div. ii, 12; Fin. iii, 14. † de hominibus ceteris, Dejot. 3; Cat. ii, 12; Mil. 28.

*Longitudo**, de spatio, Nat. D. i, 20. † de tempore, Leg. iii, 13; Verr. v, 10. † de oratione, Inv. i, 20; Or. 51; ibid. 66.

*Longiusculus**, Arch. 10.

Longulus. Att. xvi, 13, *longulum* sane iter.

*Longus**, de spatio, Off. i, 9. † de tempore, ad Div. xi, 28; Att. xii, 5; Att. xii, 18; Leg. i, 13; Q. fr. i, 1; Rab. Perd. 3; Sext. 5; Verr. iv, 60; Fin. v, 6. † de numeris, aut modis musicis dicitur, Or. iii, 50; Or. 48; ibid. 57.

*Loquacitas**, ad Div. vi, 4; Leg. i, 2; Or. i, 23.

*Loquaciter**, Mur. 12.

*Loquax**, Mur. 14; de Sen. 16; Or. ii, 38; Or. iii, 35.

*Loqui**, sermone uti, Or. i, 32; Or. ii, 14; Brut. 28; Rosc. A. 14; Quint. 30; Tusc. i, 7; Att. ix, 14, 15. † res per se loquitur, Mil. 20; sic est, Dom. 32; Leg. i, 1; ibid. i, 9.

Lorica *, corporis munimentum, Muren. 26; Flacc. 17.

*Lorum**, Phil. viii, 8; Ar. Resp. 11.

*Lubricus**, dicitur de opere periculis pleno, Verr. v, 52; Cœl. 17; Pis. 28; Acad. ii, 21; Tusc. iv, 18; Nat. D. ii, 57.

Lucanica, genus farciminis, ad Div. ix, 16.

*Lucellum**, Verr. iii, 30; de Div. ii, 15.

Lucere, in primis eminere, apparere. Att. iii, 15, officia et studia mea parum ante *luxerunt*. Cf. Brut. 7; Phil. xiii, 11. † Mil. 23, res ipsa *lucet* tot tam claris argumentis signisque. Off. i, 9, æquitas *lucet* ipsa per se; dubitatio cogitationem significat injuriæ.

Lucerna. Att. viii, 2, eadem *lucerna* hanc epistolam scripsi, qua inflammaram tuam.

*Lucide**, perspicue, Or. ii, 25.

*Lucifugus**, Fin. i, 18.

Lucrari. Verr. i, 12, *lucretur* indicia veteris infamiæ: i. e. non audiet facinora, non proferentur; quod ille in lucro debet ponere. Sic Græci τὸ κερδαίνειν. Act. Apost. xxvii, 21.

*Lucrifacere**, Verr. iii, 75.

*Luctari**, sensu proprio, Fat. 15; Off. i, 10. † de controversia forensi dicitur, Sull. 16; Or. i, 17.

*Luctatio**, pugna, Leg. ii, 15; Fat. 13. † disputatio philosophica, Fin. ii, 14; Fat. 6.

*Luctificus**, Tusc. ii, 10.

*Luctuosus**, Verr. v, 45; Or. ii, 52; ad Div. v, 14.

*Luctus**, gravis mœror, Tusc. iv, 8; Sext. 14; Flacc. 42.

*Lucubrare**, Parad. 1.

*Lucubratio**, Nat. D. i, 34; de Div. ii, 68.

**Luculente*. Off. iii, 28, *luculente* dicitur. de Rep. i, 43, quod apud Platonem est *luculente* dictum.

Luculenter. Fin. ii, 5, Græce *luculenter* scire.

Luculentus, amplus, magnus. Att. xvi, 4, *luculenta* navigia. † firmus. ad Div. x, 24, *luculentissima* legio. † Att. x, 12, 14, *luculentus* auctor, i. e. fide dignus. † de ignis splendore sumitur, ad Div. vii, 10. † elegans, Att. vii, 16: sic est, Brut. 34; Att. ii, 7; ibid. xvi, 4.

Lucus, silva sacra. Milon. 31; Div. i, 45, etc. De hoc genere silvarum est docta dissertatio Eschenbachii inter ejus dissertationes.

Ludere, simulare. ad Div. viii, 9, civem bonum *ludit*. † armis exerceri. Or. ii, 20, videant, ad *ludendum*, an ad pugnandum arma sint sumturi. † ridere. Or. i, 12, irrisione *ludatur*. ad Div. vii, 5, quod jure *lusisti*. sic est, Fin. v, 21; Q. fr. ii, 1; Or. ii, 55. † sensu proprio, Phil. ii, 23; Or. i, 16; Or. i, 50; Off. i, 29.

*Ludibrium**, Her. iv, 39; Parad. 1.

*Ludibundus**, Verr. III, 67; ad Div. XVI, 9.

*Ludicrus**, Acad. II, 2; Or. I, 32; ibid. II, 20.

*Ludificare**, Quint. 17; Rosc. A. 20.

Ludius, histrio, saltator. Ar. R. 11, si *ludius* constitit; h. e. si ejus saltatio interrupta est. v. Salmas. ad Trebell. Claud. v, t. II, p. 362; ad Vopisc. Carinum, p. 843, et quos laudat Burm. ad Ovid. A. A. I, 112.

Ludus, de re facili. Verr. V, 70, ad honores per *ludum* et negligentiam pervenire. Cf. Fin. I, 8; Or. II, 17. † de frande. Dom. 48, si ille tibi *ludus* fuit... si est illud ratum. † Phil. VI, 4, *ludis* dicitur de tempore, quo *ludi* fiunt. † Sext. 55, *ludos* facere, dicitur de eo, cujus sumtu fiunt. Ar. R. 11, *ludi* peremti sunt. † in Cæcil. 10, *ludi* plebeii. Cf. Verr. V, 14: unde patet, Floræ eos ludos factus. ad Div. VII, 1, *ludi* Osci, sunt fabulæ Atellanæ proprie, sed l. c. dicuntur pro rebus ineptis et ridiculis. Act. I in Verr. 10, *ludi* Victoriæ, instituti a Sulla in memoriam victoriæ a Marianis reportatæ. ibid. *ludi* votivi (cf. Div. I, 26), qui fiunt e voto imperatoris ad bellum profecti, et cum victoria reversi. ibid. *ludi* romani, celebrati pridie non. sept. ex instituto regiu.

*Lues**, Ar. Resp. 12.

*Lugere**, Mil. 8; Att. VIII, 15; Pis. 8; Tusc. I, 34; Tusc. III, 26.

*Lugubris**, Leg. II, 23; Tusc. I, 13; Quir. post Red. 3.

*Lumbus**, Arat. Fragm.

Lumen, quod in quaque re eminet in primis, præcipuum est, ornamentum. Q. fr. II, 10, illorum prædiorum scito mihi vicinum Marium *lumen* esse. Sed vid. not. Sen. p. R. 4, hoc *lumen* consulatus sui fore putavit. Fin. II, 22, hoc vestrum *lumen* est. Acad. II, 33, sed illa duo *lumina* vestra, quæ maxime causam continent. Nat. D. I, 28, nævus Alcæo *lumen* videbatur. † præsidium, tutela. Sull. 11, Roma *lumen* gentium. † fenestræ, prospectus. Dom. 44, obstruere *luminibus*; unde et metaphoræ, tanquam Rabir. Post. 16, mentis *luminibus* officit altitudo fortunæ et gloriæ. Brut. 17, Catonis *luminibus* obstruxit hæc posteriorum altius exaggerata oratio. † ibid. 75, videtur tanquam tabulas bene pictas collocare in bono *lumine*. † lumen animi, Rab. Post. 16; Brut. 17; Opt. Gen. Or. 2. † oculus, Tusc. V, 39. † quomodo differat a *luce*, patere videtur e Fin. III, 14, ut obscuratur et offunditur *luce* solis *lumen* lucernæ. De quo agit Burm. ad Virgil. Æn. II, 682, et Oudendorp. ad Sueton. Cæs. 31. Sed id discrimen non servatur. v. in *lux*.

Luminare, Att. XV, 26, est fenestra, ut *lumen*.

Luminosus, insignis. Or. 36, tum sunt maxime *luminosæ*, et quasi actuosæ partes duæ.

*Luna**, Nat. D. II, 27.

*Lunaris**, Rep. Fragm.

*Luo**, de Sen. 20; Fin. V, 22; Verr. I, 30; Hortens. Fragm.

*Lupa**, meretrix, Mil. 21.

*Luperci**, Cœl. 11.

*Lupinus**, Catil. III, 8; Her. I, 13.

*Luscus**, altero oculo captus, Or. II, 60.

*Lusio**, Fin. V, 20; de Sen. 16.

*Lustrare**, percurrere, Fin. V, 29; Nat. D. II, 20; de Div. II, 45. † animo *lustrare*, Off. I, 17.

Lustratio. Tusc. V, 27, silvestres cursus *lustrationes*que.

Lustrum, tempus quinque annorum, sub cujus finem a censoribus census habetur, et postea publicæ preces et sacrificia suovetaurilia fiunt, quod dicitur *lustrum* condere. Or. I, 40, qui domini voluntate census sit, continuone, an, ubi *lustrum* conditum sit, liber sit. ibid. II, 66, is, qui te ex ærariis exemit, *lustrum* condidit, et taurum immolavit. v. Liv. I, 44, et ibi Gronov.

*Lustrum**, lupanar, Phil. II, 3; Cœl. 23; Sext. 9; Phil. XIII, 11.

*Luteus**, sordidus, Verr. III, 4; ibid. IV, 14.

*Lutulentus**, Or. pro Gallion. Fragm. Pis. I; Rosc. C. 7.

**Lutum* (plural. numero), fragm. epist. ad Hirtium ap. Non. III, 132, *luta* et limum aggerebant. † convicium. in Pis. 26, *o lutum!* o sordes! sic est: Pis. 25; Verr. II, 78; Verr. IV, 24.

Lux, pro *lumine*. Cœl. 28, *lux* longe alia est solis, et lychnorum. Nam lychnorum proprie *lumen* est. v. in *lumen*, et quos ibi laudavimus. Nat. D. I, 5, sententiæ *lucem* auctoris desiderant. Ligar. 3, *lux* liberalitatis et sapientiæ tuæ mihi oboritur. Tusc. II, 26, benefacta in *luce* se collocari volunt. Sen. p. R. 3, *lucem* in republ. dispicere cœpistis. Phil. X, 6, *lux* venisse quædam, et spes salutis videretur. † *Luce* dicitur pro interdiu, Offic. III, 24. Alia exempla collegit Drakenb. ad Liv. XXXVIII, 36. † Vita, Verr. V, 29; Tusc. I, 6. † de locis frequentibus populo, Q. fr. I, 7; de Sen. 14; Brut. 8; Or. I, 34; Catil. IV, 6. † honor, Dejot. 11; Acad. II, 8. † perspicuitas in oratione, Nat. D. I, 3. † dies, Her. IV, 36; de Sen. 14; Off. III, 24; de Div. II, 26; Or. II, 64; Att. IV, 3.

*Luxuria**, intemperantia, Rosc. A. 27; Rull. I, 7; Mur. 56; Cœl. 19; Verr. II, 54; Off. I, 26. † de nimia fructuum ubertate, Or. III, 38; translatum inde ad orationem Or. II, 23.

*Luxuriose**, Cœl. 6.

*Luxuriosus**, Fin. II, 7; Rull. II, 18; Phil. II, 27; Or. 24.

*Luxus**, Verr. III, 25.

Lychnuchus. Q. fr. III, 7, ad *lychnuchum* ligneolum. Lectionem hanc contra Smithum et Licetum defendit, et ipsum locum illustrat Spanhem. de Usu et Pr. Num. t. I, p. 170.

Lymphatus, Div. I, 36, Gr. νυμφόληπτος. Ita dicebantur, qui nympham aquaticam viderant, et aquam timebant; unde deinde de perterritis, et enthusiasmo aliquo furentibus, ut h. l. dicitur. v. Cuper. Obs. III, 12; Heinsius et Drakenb. ad Silium, I, 459.

M.

*Macellum**, Fin. II, 15; de Div. II, 27. *a cer**, Rull. II, 25.

*Maceria**, murus hortorum, ad Div. XVI, 18.

Machærophorus, ad Q. fr. II, 10, qui sit, non satis certum puto.

Machinæ, artes, doli. Dom. 11, desinant iisdem *machinis* sperare me posse labefactari. Cf. Nat. D. III, 29. † Petit. Cons. 2, amicam de *machinis* emit. Salmas. ad Solin. p. 851, interpretatur de catasta, in qua inclusi venales prostiterint servi, quod οἴκημα κατάγειον Plutarchus dicat, Livius interpretetur *machinam*. Sic etiam Casaub. ad Persii Sat. VI, p. m. 514, de his Martialis: quos arcanæ servant tabulata catastæ. De catasta multos laudat Broukhus. ad Tibull. II, 6.

Machinari, excogitare. Or. III, 44, *machinati* sunt ad voluptatem. Nat. D. II, 51, quod perpetuitatis causa *machinata* est natura. sic, de Univ. 3; Nat. D. II, 59.

*Machinatio**, Nat. D. II, 38; ibid. II, 48; Or. II, 17.

Machinator, inventor rei malæ, Rosc. A. 45; Rull. I, 5.

*Macies**, Rull. II, 34; Tusc. III, 12.

Macrocolon, Att. XIII, 25; XVI, 3, est membrana longior et major. vid. e. Salmasio ad Vopisci Firmum a Grævio ad h. l. excerpta.

Mactare, inquit Nonius, IV, 291, est magis augere. de Rep. I, 43, ferunt laudibus et *mactant* honoribus. †... placare. Vat. 6, extis puerorum deos manes *mactare* soleas. † nocere reo. Flacc. 22, *mactare* aliquem civitatis testimonio. † interficere, Catil. I, 11; Pis. 7; Verr. IV, 26.

*Macte**, Tusc. I, 18; Att. VII, 7; Att. XV, 29.

Macula, foramen in reti. Verr. V, 11, reticulum minutis *maculis*. Sic. Varr. R. R. III, 11, rete grandibus *maculis*. † Translato sensu. Flacc. 3, fragm. nov. quum reliquum tempus

ætatis turpitudinis *maculis* consperseris.

*Maculare**, Mil. 31.

Maculosus, censoria nota infamis, turpis vitiis. Att. I, 16, *maculosi* senatores.

*Madefacere**, Phil. IV, 3; de Div. I, 32.

*Madere**, Phil. II, 41; Red. in Sen. 6.

*Madidus**, Q. fr. II, 11.

*Mœna**, pisciculus marinus, Phil. II, 28.

Magis, additum numero pro *amplius* Rosc. Am. 14. ad Div. VI, 17; Phil. I, 2; Att. XVI, 5; Cœl. 5.

Magister, director, ut bodie dicunt. Verr. III, 71, *magister* scripturæ. ib. II, 74, *magister* societatis. ibid. 70, pro *magistro* in scriptura, est *vice-director*. Similiter dicuntur *magistri* (auctionum), qui, quum bona alicujus venduntur auctione, ab iis, quorum interest, constituuntur, ut ejus rei curam suscipiant, quos bodie curatores bonorum appellant. Quint. 15; Att. I, 1; VI, 1; ad Div. XII, 30. † *magister* equitum, Att. IX, 15, est quasi collega dictatoris, qui eum facit. Nomen hinc traxit, quod in exercitu equitatui præest. Ipse autem dictator *magister* populi dicitur, Leg. III, 4; de Rep. I, 40.

Magisterium, in convivio est ejus, qui modimperator dicitur; regnum vini, ut Horatius ait. de Sen. 14, me et *magisteria* delectant, a majoribus instituta. † Prov. Cons. 19, morum *magisterium*, est censura; nam et censor *magister* morum dicitur. v. Gronov. ad Liv. XXIV, 25.

*Magistra**, Tusc. V, 2; Rosc. A. 27; Nat. D. I, 13.

Magistratus dici et ipsos consules, prætores, ædiles, etc. et eorum munus, notum est: unum locum adscribemus, in quo est boc verbum. Verr. I, 12, accedere ad *magistratus*; quod eodem modo dicitur, ut accedere ad rempublicam. † Livius pluribus locis proconsules ac proprætores non numerat in *magistratibus*. vid. v. e. XXVIII, 38, et ibi Sigon. ac Vales. at Cicero numerat, Verr. III, 79, ubi sermo est de scriba provinciali, et scribæ dicuntur babere pericula *magistratuum*.

*Magnanimitas**, Off. I, 43.

*Magnanimus**, Off. I, 29.

*Magnes**, de Div. I, 39.

Magnifice, magno animo. Offic. I, 26, *magnifice* vivere. ad Div. IV, 7, *magnificentissime* consulatum gerere. Fin. IV, 2, eas virtutes nos *magnificentius* appetere, et ardentius. † honorifice. Catil. II, 1, *magnifice* vicimus. † de splendore conviviorum, Quint. 30; Verr. IV, 27; Dom. 44; Inv. II, 40.

Magnificentia, magnus animus. Inv. I, 56; Inv. II, 54; Off. I, 21. quid sit? † splendor in vitæ apparatu, Tusc. V, 21; Off. II, 16; Mur. 36; Leg. II, 13; Leg. II, 26.

Magnificus, honorificus. Sen. p. R. I, *magnificentissimum* decretum. † de ædium splendore, Leg. II, 1; Verr. I, 22; Tusc. V, 21; ad Div. VII, 1; ibid. IX, 16; Q. fr. III, 8; Off. II, 16; Rull. II.

Magniloquentia Homeri, ad Div. XIII, 15; Or. 57.

Magnitudo, de corporibus, Phil. XIII, 2; Fin. III, 14; Off. I, 44; Verr. V, 10; Rull. II, 35. † de animo, ad Div. I, 7; ibid. II, 7; Dejot. II.

Magnus. ad Div. XIII, 26, *magnum* esse apud te speravit meas literas. Sic e mss. edidit Victorius, deletis verbis *pondus habituras*, quæ alibi addit Cicero; putatque hunc modum loquendi esse elegantiorem: quem P. Manutius non satis concoquebat. Nec Victorium imitatus est Camerarius, aut Stephanus, etc. Est autem Græca forma loquendi, intelligendumque negotium. † de rebus, Nat. D. II, 66; Or. 4, 10; Mur. 3. † de personis, ad Div. X, 6; Att. VI, 1; Q. fr. II, 13; Off. III, 17; Leg. III, 6; Nat. D. II, 66. † difficile, Acad. I, 2; Cœl. 19.

Maialis, Pis. 9, est porcus pinguis, qui Maiæ mactatur. Ex Isidoro.

Majestas, est populi, quam qui lædit, *majestatis* reus est. de quo crimine v. Partit. 30; Orat. II, 25, 39; Verr. I, 13, *majestatis* judicium; sed tribuitur etiam

consuli, Pbil. xiii, 9. † Mil. 30, pro nisi qui nullam vim ducit, numenque divinum, Grævius legit, nisi qui nullam *majestatem* ducit. n. d. ut *majestas* sit divinitas; quam verbi vim pluribus exemplis confirmat. Gl. Philox *majestas*, θειότης. Sic est ap. Sueton. Ner. 1, Cf. de hac voce disputatiunculam Salmasii ad Trebellii Gallienos, c. 14. † dignitas magna, ad Div. xv, 5 extr. ubi sermo est de bonore non meritis tributo. Add. de Am. 25; Div. xv, 5; de Div. 1, 38.

*Majores**, Pbil. iii, 10; Leg. ii, 3; Q. Fr. i, 10; ad Div. xiii, 10; Att. i, 1.

*Majusculus**, ad Div. ix, 10.

*Mala**, maxilla, Or. iii, 58.

Male, in emendo est, nimis magno pretio ad Q. fr. i, 1, publica *male* redimere. In vendendo, nimis vili. Verr. iii, 98, *male* vendere. † parce, tenuiter. ibid. *male* percepti fructus. † in foro variis in formulis est. Cæcin. 28, *male* facere sponsionem, est causa cadere, in qua sponsionem feceris. Quint. 14, *male* agere, est actionem alieni intendere, quam obtinere non possis, ut formula cadas, quemadmodum dicitur. v. interpr. ad h. l. Sed e. 16, 27, est fraudare, decipere velle.

*Maledice**, Off. i, 37.

*Maledicere**, Or. ii, 75; Dejot. 11; Cœl. 3.

*Maledictio**, Cœl. 3.

*Maledictum**, Mur. 6; Pbil. xiii, 19; Planc. 23; Brut. 47; Flacc. 20; Sull. 8; Dom. 35; Cœl. 7.

*Maledicus**, Her. ii, 8; Flacc. 3; Mur. 6.

*Malefacio**, ad Div. xi, 21.

*Malefactum**, Off. ii, 18.

*Maleficium**, Cœl. 22; ibid. 31; Planc. 19.

*Maleficus**, Verr. v, 55; Tusc. v, 20.

*Malivolentia**, Tusc. iv, 9; Q. Fr. i, 1; ibid. i, 34; ad Div. i, 9.

*Malivolus**, Her. ii, 8; Balb. 25; Att. vii, 2.

Malitia, Nat. D. iii, 30, quid sit? † callida juris interpretatio, quæ et calumnia dicitur. Cæcin. 1, *malitia* jam est usitatum. ad Div. ix, 7, calumniatus sum, indicabo *malitiam* meam. † solertia et perspicacitas in dolis hominum videndis: nam qui ipsi dolos nectere possint, ii etiam fraudes verentur, et ubi fiant, vident. Att. xv, 26, nisi tua *malitia* affuisset. † Fin. iii, 11, quas Græci κακίας appellant, vitia malo, quam *malitias* nominare.

Malitiose, per calumniam. Cæcin. 7, novæ litis genus tam *malitiose* intenderet. Add. Off. iii, 15; Verr. ii, 53; Att. xv, 13.

Malitiosus, callidus. Off. i, 10, *malitiosa* juris interpretatio. Off. iii, 18, *malitiosis* officiorum blanditiis. de Rep. Fragm. l. iii.

Malle cum *potius*, Balb. 7; Att. xiv, 13.

Malleolus, in vitibus est palmes novus, cum parte ligni durioris ab utraque parte recisus, ut *malleoli* figuram babeat, de Sen. 15. Add. Colum. iii, 6, 3. † In re militari sunt manipuli spartei, pice inducti, quibus sagitta inserta (unde *malleoli* figura), ut projiciantur in bostilia munimenta, opera, tecta, etc. incendii excitandi causa. Catil. i, 13; Mil. 24. v. Lips. Poliorc. v, 5, et quos præter hunc laudat Drakenb. ad Liv. xxxviii, 6.

Malum. v. *orbiculatus*.

*Malum**, pomum, ad Div. viii, 15.

*Malum**, Leg. iii, 10; Pbil. v, 11; Nat. D. iii, 30.

*Malus**(subst.), Verr. v, 34; de Sen. 6.

*Malus**(adj.), Nat. D. iii, 30; Pis. 30.

*Malva**, ad Div. vii, 26.

*Mamma**, de Div. ii, 41; Nat. D. ii, 51; Fin. iii, 5.

Manare, excidere, exire in vulgus, Att. iii, 12. † fluere, Nat. D. i, 15; ibid. ii, 19; de Div. i, 34. † serpere, Catil. iv, 3; Cluent. 27; Planc. 23; Phil. i, 2; Phil. xiv, 6. † oriri, Or. ii, 27; Or. iii, 17; Off. i, 18; Off. iii, 17.

Manceps, redemtor, conductor. Sic publicani dicuntur *mancipes*, quia publica vectigalia redimunt. Dom. 10; item alii redemtores decumarum, in Cæcil. 10; porro redemtor ædificii ali-

cujus, aut operis publici, Verr. I, 54; item, qui prædam emit, Dom. 18; item is, qui et sector dicitur. Rosc. A. 8, *manceps* hominis studiosissimi nobilitatis : h. e. bonorum ejus. Denique is, qui pecuniam emit, et eam alio loco ei, a quo accepit, aut eodem genere, aut genere alio nummorum solvendam curat. ad Div. v. 20, erat enim nobis curata pecunia Valerii *mancipis* nomine : h. e. Valerius redemerat pecuniam sine periculo nostro nobis, quo loco volebamus solvendam.

Mancipatus, venditus, *mancipio* datus, addictus. de Sen. 11, si senectus sui juris est, si nemini *mancipata*.

Mancipi, est pro *mancipii*, ut dudum videre viri docti. Itaque, quæ de hac voce dicenda, ad *mancipii* vocem retulimus.

Mancipium. Top. 25, *mancipio* dare (cf. ad Att. XIII, 50), h. e. ex lege venditionis jure *mancipii*, de quo mox. † res *mancipi* sunt, quæ venduntur per æs et libram, præsentibus quinque testibus; quo ritu venditor obligatur ad evictionem præstandam. Isque mos adhuc duravit Plinii maj. temporibus, ut patet ex H. N. XXXIII, 3. Locus disertissimus de tota re est ap. Plaut. Curcul. IV, 2, 8 sq. Sed Ciceroniana videamus. Mur. 2, si in iis rebus repetendis, quæ *mancipi* sunt, is judicii periculum præstare debet, qui se nexu obligavit. Unde jus *mancipi*, s. *mancipii*, Ar. R. 7; Flacc. 32; Cæcin. 26, quod est earum rerum, quæ *mancipio* et nexu, h. e. ritu commemorato, nobis traditæ sunt. Ceterum notandum est, Ciceronem, quum jungat plerumque *mancipium* et nexum, tanquam eamdem vim habentia, tamen, Ar. R. c. 7, ea distinguere : quod faciebat auctore Varrone Scævola, quum Manilius, JCtus pro eadem re haberet. Manilius, quidquid per libram geritur id nexum putabat, adeoque etiam *mancipium*; Scævola contra ea tantum nexus nomine comprehendebat, quæ per æs et libram dabantur, ut obligarentur, et ab hac appellatione *mancipium* excludebat. v. Salmas. de Usur. c. 8, p. 205 sqq. De rebus *mancipi* et jure *mancipii*, vid. etiam Bynkershœkii Diss. de rebus *mancipi*, *nec mancipi*, in Opusc. p. 105; in primis c. 1 et 2; a quo miror, non esse, c. 19, ubi de prædiis provincialibus agit, allatum locum Ciceronis, Flacc. 32, qui huc in primis pertinebat. † *mancipium* est etiam pro formula et conditionibus ab alienationis. Off. III, 16, hoc in *mancipio*. Marius non dixerat : pro quo est *mancipii* lex, Or. I, 39, in *mancipii* lege non dixit. † de domo per æs et libram vendita, vel emta. Or. I, 39, quidquid vitii fuisset in *mancipio*. Sed est sermo de domo. † pro dominio. ad Brut. 16, sui juris et *mancipii* resp. esset.

*Mancipium**, servus, Att. IV, 15; Planc. 25; Off. III, 23.

*Mancus**, aliquo membro curtatus, Rab. Perd. 7. † imperfectus, Mil. 9; Off. I, 43.

Mandare. Att. VI, 1, vasa *mandavi* : fabricare jussi. sic est, ad Div. III, 4; Verr. IV, 37; Or. I, 58. † memoriæ *mandare*, Phil. III, 9; de Am. 1. † *mandare* literis, Or. II, 12; de Div. II, 23; de Div. II, 32; Acad. II, 1; Off. I, 1; Arch. 9. † amandare, mittere. Sull. 20, dimittere a se, et *mandare* in ultimas terras.

Mandatum, Rosc. A. 38, judicium *mandati*. Cf. Off. III, 17. De *mandato*, ejus origine, etc. agit Noodt, Prob. Jur. Civ. IV, 12.

Mandatus. Tusc. II, 16, pestis *mandata* hostili manu : de vulnere, pro imposito, inflicto. Sed est e poeta.

Mandatus (subst.), editur post Lamb. Cæcin. 7.

*Mandere**, Nat. D. II, 47; Or. II, 39.

*Mane**, Att. IV, 9; ibid. V, 4.

Maneo (cum dat.), Phil. II, 5, cujus idem tibi fatum, sicut C. Curioni *manet*. Sic et Græci. Vid. de hac forma Sanctii Minerv. II, 4. Drakenborchius male ut trahit illud Liv. I, 53, *manere* his bellum : quod est, iis porro gerendum est bellum, non, imminet.

*Manes**, mortuorum animæ, Vatin. 6; Top. 13; Leg. II, 9.

Manica, chirothecæ, qua iter facientes, et feminæ utebantur. Phil. XI, 11, solet enim accipere ipse *manicas*, i. e. ut homo mollis et timidus fugere. v. Ruben. R. V. 1, 4.

Manicatus. Catil. II, 10, et nunc ap. orat. in Clod. et Cur. nova fragm. *manicatæ* tunicæ, sunt, quæ Græcis *chiridotæ* dicuntur. vid. Gell. VII, 12. Latinis etiam *manuleatæ*, Sueton. Cæs. 45, ad manus fimbriatæ (nam latus clavus, qui ad manus fimbriatus dicitur, est tunica laticlavia), ubi v. Casaub. Id. genus tunicæ mollius Romanis videbatur, et feminis convenientius quam viris, qui brevibus et substrictis utebantur, ut auctor est Gellius, l. c. Hinc ap. Virgil. Æn. IX, 616, convicium est: Et tunicæ *manicas*, et habent redimicula mitræ.

Manifeste, et *Manifesta**, Catil. III, 7; Brut. 80.

*Manifestus**, Catil. III, 5; Verr. III, 62; Rosc. A. 34.

Manipularis. Att. IX, 10, Pompeium tanquam unus *manipularis* sequutus sum. Est miles legionis gregarius. Nam *manipulus* est cohortis legionariæ pars tertia.

Mansus. Orat. II, 39, qui omnia minima *mansa*, ut nutrices infantibus pueris, in os inserant.

*Mansio**, Att. VIII, 23; ad Div. IV, 4.

*Mansuefactus**, Tusc. I, 25.

*Mansuete**, Her. I, 5.

*Mansuetudo**, Off. II, 9; Q. fr. I, 20.

*Mansuetus**, Or. II, 50; Phil. III, 9.

Manubiæ. Areb. 11; Dom. 38; Rosc. A. 37, etc. est pars prædæ, quam imperator capit, ut in monumento aliquo consumatur. vid. Agr. II, 22, et Verr. I, 59, quæ sunt loca classica.

*Manubrium**, Verr. IV, 27.

Manumissia, donatio libertatis, Cœl. 29.

Manumittere, servum libertate donare, ad Div. XIII, 77; ad Q. fr. I, 2.

Manupretium. Verr. I, 56, *manupretium* machinæ: h. e. merces data, pro labore conficiendæ machinæ. Pis. 24, provincia ista tibi *manupretium* fuit, non eversæ per te, sed perditæ civitatis. vid. Drakenb. ad Liv. XXXIV, 7. Ap. Plinium, ut XXXIII, 11, est manipretium.

Manus, labor *manuum*. Verr. III, 11, *manu* quærere, de aratoribus. † proboscis elephanti. Nat. D. II, 47, *manus* data elephantis. † ad Div. XI, 13, quæ in *manibus* sunt, dicitur de præsenti rerum statu. Sext. 32, res jam *manibus* tenetur, h. e. pæne confecta est. ad Div. I, 9, sic in *manibus* babebant, sic osculabantur. ib. VIII, 1, *manus* ad os opponere, signum silentii servandi. Flacc. 6, porrigere *manum*: modus Græcorum suffragii ferendi. ad Div. VII, 5, tollere *manus*: admirantis gestus. Att. III, 15, vulneribus suis *manus* afferre, h. e. dolorem instaurare, augere. ad Div. X, 23, Vocontii sub *manu* ut essent, h. e. parati, si quid vellem, ad manum. De hac formula, quæ non eamdem ubique vim habet, v. intt. ad Sueton. Aug. 49, in primis Burmannum: quanquam in illo loco Suetonii, quem hic laudarunt Grævius et Cortius, aliam, atque hic, vim habet; et Gronovium ad Senec. ep. 94. † Topic. 4, mulier viro in *manum* convenit. Id fit per *coemtionem*; de qua supra. † ibid. 9, aqua *manu* nocens, i. e. propter structuram ædificii, per quam pluvialis aqua fit noxia vicino. v. Boethius.

*Mare**, Att. VIII, 3; Or. III, 19; Planc. 6.

*Margarita**, Verr. IV, 1; Or. 23.

*Marinus**, Nat. D. II, 16; de Div. II, 15.

*Maritalis**, Œcon. 1.

*Maritimus**, Verr. II, 75; Tusc. V, 14; Nat. D. II, 53; Nat. D. III, 18.

*Maritus**, Catil. I, 10.

*Marmor**, de Div. II, 21.

*Marmoreus**, Parad. I, 3; ibid. VI, 3; Att. IV, 16.

*Mas**, Nat. D. II, 51; de Div. II, 29; Leg. II, 12.

Mastruca, fr. pro Scaur. ex Isidor. XIX, 23, 5, vestis villosa, quæ e musmonibus, genere arietum, s. musmonum

villosis pellibus fiebat, unde ibid. ex Asconio, *pelliti* dicuntur *mastrucati* illi Sardi. v. J. G. Bergeri Eclogarium Corsicum, Diss. II, p. 58. Ælian. H. An. XVI, 34, hieme calefecisse, æstate refrigerasse tradit.

Mastrucatus. Provinc. Consul. 7, *mastrucati* latrunculi; dicti a *mastruca*, qua montani Sardi utêbantur. Viri docti ad h. l. laudarunt Turneb. Advers. XX, 9.

Matellio, matula. Parad. v, 2, *matellionem* Corinthium cupidissime tractare. Sic ap. Pliu. XXXIV, 2, trullei; et ap. Martial. IX, 97, trulla Corinthia pro matula, ut recte interpretatur Harduinus. Non ergo mirandum, si in Digestis, in mundo muliebri matula ponitur.

Mater, causa, origo. Inv. I, 41, similitudo est satietatis *mater*. de Rep. III, 10, justitiæ... imbecillitas *mater* est. v, 2, illa diuturna pax Numæ *mater* huic urbi juris et religionis fuit. Add. de Div. II, 41; Leg. II, 22; ibid. 25; Or. II, 40.

*Matercula**, Flacc. 36.

*Materfamilias**, Top. 3; Cœl. 13.

Materia, quod *objectum* vocant philosophi barbari. Inv. I, 5, *materia* artis. Div. II, 4, divinationi aliqua *materia* danda est, in qua versari possit. † eleganter etiam dicitur de dotibus naturalibus, quas sc. tanquam *materiam* disciplina elaborat. Verr. III, 68, *materies* Catonis. Inv. I, 2, quæ *materia* esset in animis humanis. v. Burm. ad Ovid. Her. IV, 86, ubi bene laudantur loca Livii, I, 39, 46. † *Materia* æquitatis, Cæcin. 28, est locus communis de æquitate potius, quam scripto, sequenda. † res ædificandis domibus idoneæ. Verr. I, 56; Mil. 27; Or. II; Or. II, 21; Inv. II, 57; Acad. I, 7; Nat. D. III, 9. † Inde transfertur ad argumentum orationis, Or. I, 11; ibid. II, 63; Or. IX, 46; Partit. II; ad Div. V, 12; Cæcin. 28.

Materiatus. Off. III, 13, ædes male *materiatæ*.

Materis, telum Gallicum, ad Herenn. IV, 32.

*Maternus**, Cluent. 5.

*Matertera**, matris soror, Or. II, 1.

*Mathematicus**, Tusc. v, 7; Acad. II, 36; Or. I, 10.

*Matricida**, Ar. Resp. 18.

*Matricidium**, Inv. I, 13.

*Matrimonium**, Cluent. 12; Phil. II, 18.

Matrimus, cui mater superstes. Ar. R. II, *matrimus* puer.

*Matrona**, Nat. D. III, 18.

*Maturare**, ad Div. II, 17; Att. IV, 3, 1; Cluent. 6.

*Maturatio**, Her. III, 2.

*Maturatus**, de Sen. 15; Nat. D. I, 2.

*Mature**, Mur. 10; Verr. III, 24; Or. III, 20; Cæcin. 2.

*Maturescere**, Nat. D. II, 27.

*Maturitas**, de herbis, Tusc. I, 22. † de temporibus, Nat. D. I, 36; ad Div. IV, 4; de Sen. 19; Or. 30. † de negotiis, de Div. I, 9; Att. I, 17; Cœl. 31; Cat. I, 13; † de oratione, Brut. 2; ibid. 43.

*Maturus**, de frugibus, de Sen. 19. † de ætate, Att. XV, 4; Her. IV, 17; Or. I, 21; de Sen. 20; Brut. 83.

*Matutinus**, ad Div. VII, 1; Att. I, 15.

*Maxilla**, Or. 45.

Maxime (cum superlativo), Att. XII, 38, *maxime* liberalissima. Sic apud Liv. XLI, 23, *maxime* gravissimus, improbante tamen Gronovio. v. Drakenb. ad l. c. et ad XL, 21. Est ea forma etiam ap. Gellium, XIII, 15. v. et Verr. II, 66.

*Maximopere**, ad Div. III, 2.

*Mederi**, sanare vulnera seu corporis, seu animi, Or. II, 44; Sext. 65; Tusc. III, 22; Q. fr. I, 1.

*Medicamen**, Pis. 6.

Medicamentum. Or. 23, *medicamenta* fucati candoris et ruboris. Add. Verr. III, 65; Fin. II, 22.

*Medicina**, medicamentum, Att. XVI, 14. † ars medicorum, de Div. I, 14; Off. I, 15; Fin. v, 6. † *medicina* animi, Acad. I, 3; Sext. 23; Tusc. III, 1; Tusc. III, 22.

Medicus, intell. digitus, Herenn. III, 20.

Medidies, Or. 47, quare non dicatur, sed meridies?

Medietas. Univ. 7, vix audeo dicere *medietates*, quas Græci μεσότητας appellant.

Medimnum, mensura sex modiorum, Verr. III, 45, 47, 49, etc.

*Mediocris**, ad Div. v, 8; Or. II, 27; Acad. II, 6; Tusc. III, 10.

*Mediocritas**, Brut. 40; Or. I, 25; Off. I, 25; Brut. 66; Her. III, 15.

*Mediocriter**, Her. IV, 3; Tusc. III, 10.

Meditari, de exercitatione, præparatione, Orat. I, 32, 61. Catil. I, 10, ad hujus vitæ studium *meditati* illi sunt labores: † passive, ad Div. II, 3, ad eam *meditere*. Virgilius solet dicere *in*, ut Æn. x, 455, *meditari* in prælia. Sic ad Div. v, 2, omnem conatum tribunatus sui in meam perniciem parare ac *meditari*.

Meditatio, exercitatio, Tusc. II, 17; Div. II, 46. † disquisitio. Cluent. 30, causa in *meditatione* versatur. † pro præparatione, Phil. IX, 1, est.

*Meditatus**, Off. I, 8; Tusc. III, 14; Or. I, 60; Cat. I, 10.

Medius, de Rep. I, 12, in *medium* honoris causa conjecit Lælium inambulans in portico Scipio. † Off. III, 3, *media* officia quæ sint? † Acad. I, 10, *media*, quæ sunt interjecta, inter ea quæ sunt secundum naturam, et quæ sunt naturæ contraria. † qui est neutrius partis. Att. x, 10, etc. † Phil. II, 13, nego quidquam esse *medium*; pro quo nostri: tertium non datur. Add. Prov. Cons. 18; Nat. D. II, 45; Cluent. 11; Phil. I, 5.

* *Medulla*, Brut. 15, Suadæ *medulla*. † Phil. I, 15, in *medullis* populi rom. ac visceribus hærebant.

*Mel**, Phil. III, 10; de Div. II, 41; Or. 9; de Sen. 10; ad Div. VIII, 8.

Melicus, Opt. g. or. I, est genus poetarum, dictum a carminibus, quæ μέλη vocabantur. Cujus generis fuit Simonides.

*Mellitus**, suavis, Att. I, 15.

Membranula. Att. IV, 4. v. Index Græc. in σύλλαβος.

Membratim. Or. 63, incise et *membratim*, h. e. per κῶλα, sine periodis.

Membrum, κῶλον, Orat. 62, 66, quid sit? Her. IV, 19; Brut. 44. † sensu proprio sumitur, Fin. III, 5. † pro parte, Nat. D. I, 24; Or. 22.

Memini (cum perfecto), Or. II, 47, adscendisse *meminissem*. Cf. ad Div. XIII, 72. † (cum accusat.) Fragm. or. de ære alien. Mil. quis non *meminerit* pueritiam tuam? Cf. Acad. II, 33; Planc. 33; de Rep. VI, 4.

*Memor**, Brut. 88; ad Div. I, 7; Or. III, 50.

*Memorabilis**, Phil. XIII, 19; Leg. I, 3; Brut. 13.

*Memorare**, mentionem rei facere, Verr. I, 47; Fin. II, 5. † perhibere, de Univ. II.

Memoria, tabulæ, literæ, quibus rei *memoria* conservatur. Arch. 4, literarum *memoriam* flagitare. Cluent. 23, exstat *memoria*, sunt tabulæ publicæ. † *memoria* publica, est rerum publicarum, publice, in senatu, concione, bello gestarum, Or. II, 12; Leg. III, 20. † Or. I, 2, ac mihi repetenda est veteris cujusdam *memoriæ* non sane satis explicata recordatio. In quo videtur *memoria* dici, pro re olim gesta, disputatione vetere. Brut. 69, in *memoriam* notam et prope æqualem incurro. † Phil. II, 43, et tu in Cæsaris *memoria* diligens, int. conservanda, honoranda. † Herenn. III, 16, *memoriæ* duæ.

*Memoriola**, Att. XII, 1.

*Memoriter**, de Am. I; Nat. D. I, 33; Or. I, 19; Acad. II, 19.

Mena, Fin. II, 28, piscis non adeo delicatus, nec pretiosus.

*Mendacium**, Cluent. 26; Inv. I, 3; Acad. II, 25.

*Mendax**, de Div. II, 71; Rosc. Ca. 16; de Div. II, 62.

*Mendicitas**, extrema paupertas, Catil. IV, 5; Phil. XI, 2; Flacc. 15.

Mendicus (adj.), Or. III, 24, instrumentum forense (i. e. materia dicendi) exiguum et *mendicum* est, Mur. 29; Fin. v, 28.

*Mendose**, Inv. I, 6; Q. fr. III, 5; Att. I, 13.

Mendosus, qui *mendum* facit. Verr. II, 77, servus *mendosus* est. Or. II, 19.

*Mendum**, vitium, Att. XIV, 21, 22. † errata librariorum, Att. II, 7; ibid. XIII, 23.

Mens, cogitatio tacita. Catil. I, 12, bis ego reip. vocibus et reliquorum *mentibus* respondebo. † i. q. animus, Tusc. I, 17; Tusc. I, 30; ibid. III, 4; Nat. D. I, 11; de Div. II, 29; Fin. II, 14; Pis. 20; Off. I, 27; Off. I, 30; Verr. V, 11. † voluntas, ad Div. XI, 1; Mur. I. In *mentem* dicuntur venire ea quæ recordamur, Quint. 3; Or. I, 56; ibid. II, 62; Att. XII, 37.

Mensa. ad Div. XVI, 21, *mensa* secunda, h. e. bellaria, poma, pira, etc. Fin. II, 28, Syracusanæ *mensæ*. Tusc. V, 35, *mensæ* Italicæ, Syracusiæ, h. e. lautæ, deliciis refertæ. Att. V, 1, discubuimus omnes præter illam; cui tamen Quintus de *mensa* misit. † Est et *mensariorum*, de quibus mox, Flacc. 19; Pison. 36, stipendium militibus per omnes annos a civitatibus, *mensis* palam propositis, numeratum. vid. *mensarius*. † denique deorum in templis, Ar. R. 27; Nat. D. III, 34.

Mensarius, Flacc. 19, est magistratus civitatis Græcæ Asiaticæ: quatuor *mensarii*, qui apud illos a populo creantur. Videntur curam habuisse pecuniæ publicæ hanc, ut per eos quæstor publicam pecuniam acciperet, et, quibus opus esset, senatusque vellet, solveret. Nam paullo post ait: si prætor (sc. Temenitarum) dedit, a quæstore numeravit; quæstor a *mensa* publica: *mensa* aut ex vectigali, aut ex tributo. De *mensariis* multa disputat Salmas. de Usuris, c. 17.

Mensio, dimensio. Orat. 53, *mensio* vocum.

*Mensis**, Nat. D. II, 27; Leg. II, 21.

*Menstruus**, Leg. II, 18; Verr. III, 30; Rosc. C. 2.

*Mensura**, Brut. 4; Or. 20.

*Menta**, ad Div. IX, 22.

Mentio. Legg. III, 6, *mentionem* facere de aliquo. Verr. II, 39, consules *mentionem* faciunt in senatu, h. e. ad senatum referunt. † *mentio* est in partibus doli. Herenn. III, 2. † commemoratio. Verr. V, 64, *mentione* et usurpatione civitatis. † in sensu forensi, *mentionem* facere hereditatis, sc. ap. prætorem petendo.

*Mentiri**, Rosc. C. 16; Acad. II, 30; Q. fr. I, 1.

*Mentum**, Or. II, 66; Phil. XIII, 12.

**Meraca* libertas, de Rep. I, 43. E Platone, de Rep. VIII, pag. 562, ἀκράτου αὐτῆς (ἐλευθερίας) μεθυσθῇ.

Meracius sumere, Nat. D. III, 31.

Mercari. Att. IX, 5, hæc officia *mercanda* vita puto. Off. I, 42; Verr. II, 49.

*Mercator**, Or. 70.

*Mercatura**, sensu proprio, Off. I, 42; Parad. VI, 3. † metaphorice, Nat. D. I, 44; Off. III, 6.

*Mercatus**, Inv. II, 4; Tusc. V, 3; Phil. II, 3; ibid. III, 12.

Mercedula prædiorum, Att. XIII, 11, est vectigal locationis. v. *merces*.

Mercenarius. Verr. I, 43, *mercenarium* procemium; ad Div. III, 11.

Merces, reditus ex locatione. Verr. III, 50, *merces* ex fundo. Att. XV, 17, *merces* insularum. Add. Fin. II, 26; Verr. III, 50; Att. XV, 20. † mercatura, Verr. I, 56. † præmium, Or. I, 28; Phil. II, 4; Arch. 11; Verr. V, 20; Att. I, 16; Pis. 19. † incommodum, ad Div. I, 9, non ita magna *mercede*.

Mercuriales, ad Q. fr. II, 5, collegium *mercatorum*; de quo Liv. II, 21, 27.

Merere, stipendia facere. Balb. 20, si tot consulibus *meruisset*. † lucrari, Rosc. C. 10. † dignum esse, Or. I, 54; Catil. IV, 2; Cæcil. 18. † de aliquo bene *merere*, est in eum officia conferre, Att. IX, 6; Mil. 34; Leg. III, 14; Att. VII, 1. † elegans est hæc ratio: Verr. IV, 60, quid arbitraris Rheginos *merere* velle, ut, etc. h. e. qua *mercede* induci posse, ut, etc. Cf. Fin. II, 22; Phil. I, 14. Notat autem in hac forma proprie, acquirere, tanquam mercedem ac præmium. v. præter in-

terppr. ad Verr. l. c. inpr. Gronov. Obs. ad Script. Eccl. c. 7, p. 76, et quos laudat Burmann. ad Virgil. Æn. IV, 549.

*Meretricius**, Cœl. 20; Phil. II, 18; Verr. III, 5.

*Meretricula**. Nat. D. I, 35.

*Meretrix**, Cœl. 20; Dom. 33.

*Mergere**, Nat. D. II, 49.

*Meridianus**, Or. III, 5.

Meridiatio, somnus *meridianus*, Div. II, 68.

Meritare. Verrin. III, 50, fundus, qui ei dena *meritasset*, h. e. ex quo tantum redisset. Sed Grævius aliter legit.

Merito, Catil. III, 6; Or. I, 65.

Meritorius. Phil. II, 41, pueri *meritorii*, sunt scorta masculina.

Meritum, in partem deteriorem. ad Div. V, 9, non men *merito*, i. e. culpa mea. † in bonam partem, ad Div. XI, 17; Phil. III, 3; Att. IV, 11; de Am. 8.

Merula, Fin. V, 15, avis cantrix Gall. (*merle*.)

*Merus**, Att. IV, 7; ibid. IX, 15.

*Merx**, Rab. Post. 14; Vatin. 5.

Messis. Parad. IV, 2, Sullani temporis *messem*, sc. proscriptionem bonorum. † sensu proprio est, Or. I, 58; Att. V, 21.

*Messor**, Or. III, 12.

*Messorius**, Sext. 38.

Meta, est conus, res quælibet lata basi, acutoque fastigio. Div. II, 6, umbra terræ, quæ est *meta* noctis. Similis fere locus, de Rep. I, 14, in eam *metam*, quæ esset umbra terræ. Cf. Plin. II, 10. Hinc in Circo *metæ* sunt columellæ positæ in flexu Circi ad spinam, quas studiose vitabant aurigæ, ut ex Horatio notum, Carm. I, I, 4: unde illud ductum est, Cœl. 31, hæsit ad *metas* fama adolescentis.

Metator. Phil. XI, 5, castrorum antea *metator*, nunc, ut sperat, urbis. Cf. XIV, 4.

*Metere**, Or. II, 65; Tusc. III, 25.

*Metiri**. Verr. III, 85; Nat. D. I, 9; ad Div. X, 4; Phil. XII, 12; Off. I, 2; Pis. 28; Or. 7; Or. 68.

*Metuere**, ad Div. I, 5, Rosc. A. 3; Att. X, 4; Her. II, 19.

*Metus**, Tusc. IV, 37; ibid. V, 18; Œcon. I.

Micare, dicitur de motu celeri et tremulo venarum. Nat. D. II, 9, *micare* non desinunt arteriæ et venæ. Div. I, 47, anguis semianimis et varia graviter cervice *micans*. † par impar ludere. Offic. III, 19, dignus quicum in tenebris *mices*. Cf. Div. II, 41. v. Gronov. Obs. III, 13, p. 546 sq. † Inde est sortiri. Off. III, 23, quasi sorte, aut *micando* victus.

Migrare, Verr. II, 36, minus est quam *emigrare*, sc. initium facere movendæ supellectilis. Att. XIV, 9; Fin. III, 20; Off. I, 10.

*Migratio**, Cœl. 8; Tusc. I, 12; ibid. I, 41; ad Div. XVI, 17.

Miles, pro pedite, ad Div. X, 32, ubi v. Græv. et ad Justin. XIII, 3; Gronov. ad Liv. XXVI, 19; XXVIII, 1.

*Militari**, Off. I, 11.

*Militaris**, Mur. 9; Off. I, 18.

*Militia**, Manil. 10; Or. III, 33; Off. I, 11; ibid. III, 26.

Mille (cum singulari.), Mil. 20, *mille* hominum valentium versabatur, etc. v. Perizon. ad Sanctii Minerv. p. 611.

*Milvinus**, Q. fr. I, 2.

*Milvus**, Nat. D. II, 49.

Mima, Phil. II, 24; XIII, 11; Verr. III, 36. v. *mimus*.

*Mimicus**, Or. II, 59.

Mimula, Phil. II, 25.

Mimus, histrionis genus, quod actiones, dicta moresque hominum, sive in scena, sive etiam extra eam festive, risus commovendi causa, imitatur. v. *ethologus* Verr. III, 36. † poema scenicum, idque vel serium, vel ridiculum. Rabir. Post. 12, *mimorum* argumenta. Cœl. 27, *mimi* exitus, non fabulæ; qui locus in primis videndus. Phil. II, 27, persona de *mimo*.

Mina, continet centum drachmas, s. denarios. Acad. II, 30, etc.

*Minaciter**, Or. I, 20; Phil. V, 8.

*Minæ**, Or. I, 58.

*Minari**, Phil. XIII, 9; ad Div. XI, 3; de Div. II, 17; Planc. 40.

*Minatio**, Or. II, 71.

*Minax**, ad Div. XI, 3; Font. 12.

Minianus Jupiter, ad Div. IX, 16, dictus a *minio*, quo statua Jovis in Capitolio inducenda locabatur. Plin. XXXIII, 7. De ritu statuas deorum pingendi v. Broukhus. ad Tib. II, 55.

Miniatulus. Att. XVI, 11, *miniatulæ* cerulæ. v. *cerula*. ibid. XV, 15, est *miniata* cerula. Cf. Casaub. ad Persium, p. m. 418.

Minister. Orat. I, 45, 59, *ministros* se præbent uratoribus in judiciis, ii qui πραγματικοὶ vocantur. Idem dicitur, Off. II, 15; Q. fr. I, 1, 4; Verr. III, 9.

*Ministra**, Or. I, 17; Nat. D. II, 60; Tusc. I, 31; Fin. II, 12.

*Ministrare**, Pis. 27; Verr. III, 44.

Ministrator, Or. II, 75. Add. Flacc. 22.

Minuere, refellere. Off. I, 22, *minuenda* est hæc opinio: ad Div. III, 8; Fat. 2; Inv. II, 17.

Minus (cum acc.), Verr. I, 47, *minus* dimidium, int. quam. † Ibid. 57, ut uno *ninus* teste haberet Rabonio: ubi v. Gron. Add. Burm. ad Ovid. A. A. I, 644.

*Minusculus**, Att. XIV, 12; Q. fr. III, 1.

Minutatim interrogare, Acad. II, 29; id fit in sorite. ibid. 16.

*Minute**, jejune, Fin. IV, 3; Or. 36. † de nimia subtilitate, Acad. II, 3.

Minutus, de scribendi genere quum dicitur, est tenue ac pæne jejunum. Brut. 83, quid tam fractum, tam *minutum*? ibid. 84, *minuta* subtilitas. Or. II, 38, *minutum* genus sermonis. *Minuta* in oratione dicuntur membra incisa, quæ periodis opponuntur. Or. 23, illa enim ipsa contracta et *minuta*. Ubi contracta opponuntur hiantibus, *minuta* periodis. In dialecticis sunt, Tusc. II, 18, *minutæ* conclusiunculæ, quas alio verbo contortulas, consectaria, vocat. † Philosophi *minuti*, de Sen. 23; Fin. I, 18, sunt abjecti et contemnendi. † Partit. 17, *minuta* est omnis diligentia.

*Mirabilis**, Or. 12; Parad. V, 1; Or. III, 51.

*Mirabiliter**, Or. I, 21; Att. II, 25.

*Miraculum**, Nat. D. I, 8.

*Mirari**, Inv. II, 1. Verr. V, 27; de Div. II, 24; Att. VII, 18; Off. II, 16.

*Miratio**, de Div. II, 22.

*Mire**, Att. XVI, 11.

*Mirifice**, Acad. II, 2.

*Mirificus**, ad Div. III, 11; Att. XI, 11; Att. XIV, 12; de Div. II, 20.

Mirmillo, Phil. III, 12; VI, 4, gladiator, qui cum retiario et Threce componitur, Lips. Saturn. II, 8, 10. Dicitur a μόρμυρος et μορμυρίων piscis, quod insigne in galea gerebant, ut post Salmasium ad Solin. p. 213, statuit Gronov. in Epist. ad Ant. Clementium, subject. libris de Sestert. p. 698 sq.

*Mirus**, ad Div. II, 11; Rosc. A. 8.

Miscere, moliri res turbulentas. Mil. 9, quanto ille plura *miscebat*. Ar. R. 22, *miscet* ac turbat. Catil. IV, 3, nova quædam *misceri* et concitari. ad Div. V, 16, ea *misceri*, parari, impendere reip. † de oratore, est commovere animos. Or. I, 51, *miscere* animorum motus. Sic Or. 9, Pericles dicitur, *permiscuisse* Græciam.

*Miscellus**, Att. III, 23; ad Div. XIV, 14.

*Miser**, Phil. XI, 4; Partit. 17; Cluent. 3; Att. VIII, 11.

*Miserabilis**, ad miserationem commovens, Or. II, 46; ibid. 47. † miseratione dignus, Dom. 24; de Div. I, 32.

Miserabiliter. Att. XIV, 10, laudari *miserabiliter*, h. e. ut *misericordia* commoveatur in eum, qui laudatur. † cum lamentatione, Tusc. I, 40; Att. X, 10.

*Miserandus**, Or. I, 57.

*Miserari**, ad Div. IV, 9.

*Miseratio**, ad Div. V, 12. † pars orationis ad misericordiam composita, Brut. 21; Or. II, 47.

Misere, vehementer, nimis. ad Div. XII, 12, *misere* noluit.

Misereri (passive), Inv. I, 3, ut sup-

plicum *misereatur*. Sic et accipi potest Verr. 1, 30. Add. iv, 5; ad Div. vi, 7.

*Miseret**, Mil. 34.

Miseria, periculum reorum. Flacc. 1, *mescriarum* deprecator. † labor tædiosus et molestus. Rosc. C. 11, cum summa *miseria* erudire. † Div. ii, 41, ne omnia superstitiosa *miseria* crederent, h. e. nimia superstione.

*Misericordia**, Tusc. iv, 8; Rab. Perd. 9; Att. viii, 12.

*Misericors**, Inv. 1, 53.

Missio, finis. ad Div. v, 12, *missio* ludorum.

Mitella, Rabir. Post. 10, est mitra parva, sive corollæ e veste serica diversicolori, unguentis madidæ, ut ex Plin. xxi, 3, demonstrat Salmas. ad Solin. p. 392.

*Mitescere**, Œcon. 1.

Mitificatus. Div. ii, 26, *mitificatus* cibus, est concoctus et in corpus diffusus. Sic, *mitigare* cibum, Nat. D. ii, 60, est coquere.

Mitigare, consolari, ad Div. vi, 4. † coquendo mollire, Nat. D. ii, 60. † lenire, Or. ii, 58; Q. fr. 1, 17; Leg. ii, 14.

*Mitis**, Att. vii, 2; Inv. 1, 55; Catil. iv, 5; Mur. 29; de Sen. 9.

Mitra, Arusp. R. 21, est fascia, qua caput redimitur. Sed barbaris illius usus frequentior, quam Græcis, ut e Virgilio constat (vid. v. c. Æn. v, 215. Cf. Græv. Lect. Hesiod. c. 25); et inter Græcos Romanosque feminis, non viris. vid. Salmas. ad Solin. p. 392, et Abram. ad or. pr. Rab. Post. 10.

Mittere, nuntiare, per nuntios significare. Att. ii, 2, nam ita ad me *mittunt*, Nigidium minari in concione. Sic Livius sæpe hoc verbo usus est: exempla congessit Gronov. ad xxxiv, 29. † Fin. 1, 1, quod semel *missum* coerceri reprimique non potest: proprie de equis e carceribus emissis; sic est, Att. vi, 11, Sext. 19. †pro immittere. Mil. 28, ut in eos potius se *mitteret*. †pro præterire Brut. 17; Att. vii, 2.

*Mixtus**, Nat. D. 1, 27; de Univ. 12; Tusc. v, 15, Off. ii, 14

Mobilis, periturus, instabilis. Dom. 58, caduca semper et *mobilia* hæc esse duxi. Nat. D. ii, 11, *mobilissimus*. † quod moveri potest, Nat. D. ii, 11; ibid. 57.

*Mobilitas**, Nat. D. ii, 15; Or. 1, 28. † de animo inconstanti, Phil. iii, 3.

Mobiliter, Div. ii, 63.

Moderari, parcere. Flacc. 35, *moderatus* est religioni suæ in testimonio dicendo. † gubernare, Inv. ii, 51; Balb. 27; Sull. 28; Verr. iii, 98. † definire, Tusc. v, 36; Phil. xiv, 7. † cohibere, Q. fr. 1, 1; Cœl. 3.

*Moderate**, ad Div. vi, 1; Fin. 1, 1; Or. 52.

Moderatio, regimen, potestas. Act. 1. in Verr. 7. † gubernatio, de Div. ii, 45; Nat. D. ii, 36; Off. 1, 26, 28; Or. 1, 60; ibid. ii, 59.

Moderator. Partit. 3, rei sententiæque *moderator*, de disceptatore. sic est, Tusc. 1, 22; Or. 21; ibid. 35; Att. vii, 11; Nat. D. ii, 35; Leg. ii, 7.

*Moderatrix**, Tusc. v, 14; Nat. D. iii, 39; Flacc. 24.

Moderatus. Or. ii, 8, qui cantus *moderatæ* orationis pronuntiatione dulcior? Add. Mur. 29; Phil. iii, 11; Or. iii, 25.

Modeste, modice. Att. ix, 19, ea, quum *modeste* fiunt, tamen ipsa per se molesta sunt. v. *modicus*. † opponitur τῷ *hostiliter*. ad Div. xiv, 14, si ille *modeste* Romam venturus est, recte in præsentia domi esse potestis.

Modestia, Off. 1, 40, quid sit? Est duplex, et ea quæ Græcis εὐταξία, et quæ εὐκαιρία dicitur. v. Græv. ad h. l. † temperantia, Tusc. iii, 8: hoc sensu est, Inv. ii, 54; de Div. 1, 31.

Modestus. Sen. p. R. 2, *modesti* consules, dicuntur, qui verentur contra leges facere. † iræ potens. Verr. 1, 47, o *modestum* ordinem! qui te vivum istinc abire passus est. † opponitur seditioso. Agr. ii, 31, plebs *modestissima*. † de Am. 13, opponitur flagitioso, h. e. libidinoso. † lenis. Att. x, 5, *modestior* non ero.

Modice, leniter. de Sen. 1; pro Tull.

1, fragm. nov. † moderate. h. e. suo ac justo modo. Or. 1, 29, iis quæ habent, *modice* ac scienter utantur. °

Modicus. Leg. III, 18, *modica*, id est, modesta atque sedata. Fin. II, 19, Græcis hoc *modicum* est, h. e. Græci in hoc genere non multa exempla proferre possunt.

*Modicus**, parvus, Parad. VI, 2; Or. II, 32; de Div. I, 51; Fin. II, 19. † moderatus, de Sen. II; Leg. III, 8; Fin. V, II; Or. 25.

Modificatus. Part. 5, *verba* ab oratore *modificata* et inflexa quodam modo; qualia sunt ea, quæ transferuntur, etc. Or. III, 48, membra (int. orationis) *modificata* esse debebunt, h. e. numerosa, apte cadentia.

Modius. Att. VI, 1, sic illa jam habent, pleno *modio*, verborum honorem, invitationem crebram.

Modo. pro *non modo non* dici *non modo*, quum sequitur *ne quidem*, notum est. v. ad Div. IX, 17, et Manut. ad Div. I, 9. Sed est quoque ante *verum etiam*. Att. II, 11, *non modo* excitatum, sed etiam plane perterritum. Duo alia exempla ex l. II, III, Offic. dedit Muret. V. L, X, 7, v. *non*. Etiam omittitur ante *sed etiam*, ut Tusc. V, 6, ubi addidit Davis, ed. sec. Notabilis est etiam transpositio hujus formæ. Att. XIV, 19, cui facile persuasi, id quod rogaret, ne licere quidem, *non modo non* lubere. Non *modo*, sequente *verum*, pro non dicam..., sed, ut Act. 1, in Verr. 3, si *non modo* in causa, sed aliquo honesto præsidio. † *non modo* in fine pro *nedum*. Phil. II, 41, *non modo* esse illorum cliens. item ad Div. I, 9, nullum meum minimum dictum, *non modo* factum intercessit. † de tempore, interdum multos annus significat, ut Off. II, 21, *modo* hoc malum in hanc remp. invasit. Nam si a Jugurthino bello rationem ducas, sunt septuaginta amplius anni. (v. in *nuper*).

*Modulari**, Or. 18; Or. III, 48.

*Modulate**, Nat. D. II, 8.

Modus. Quint. 7, *modo* et ratione omnia fecisse, h. e. recte et ordine, via et ratione. † Q. fr. II, 6, bono *modo* desidero, est quodam modo. v. Manut. ad h. l. † in musicis sunt etiam *modi*. Or. III, 26, *modos* facere. Tusc. 1, 44, pressi et flebiles *modi*. † ad Div. 1, 7, sed habet ista ratio quemdam *modum*, h. e. ista ratio non ubique locum habet; est, quod hic dici contra possit.

*Mœchus**, ad Div. VII, 7.

Mœnia. Catil. II, 1, *mœnibus* ipsis intra *mœnia* nulla jam pernicies comparabitur. Grævius primum esse pro domibus dicit, et sic dici hoc verbum non est dubium. Vid. præter ipsum Duker. ad Flor. p. 50. Sed potest tamen hic urbs universa intelligi per synecdochen; quamquam urbs et ædificia urbis non adeo differunt; uti accepit Gronov. Obs. II, 12; qui media *mœnia* ap. Curtium interpretatur, mediam urbem, et media tecta.

Mœreri. Sext. 39, *mœrebamini*. Sed Grævius habet, *mœrebatis*, bene. *mœrere*, Tusc. 1, 13; Tusc. 1, 44; Phil. IX, 5; Sext. 14; Balb. 25.

*Mœror**, dolor ex morte alicujus, Tusc. IV, 8; Att. XII, 27; Fin. 1, 18.

*Mœste**, Her. III, 14.

Mœstitia. Or. 16, orationis *mœstitia*, est, quum ab omni cultu et ornatu destituta est. Sic etiam tristitia dicitur, ibid. 3. Add. Tusc. 1, 44; Or. 16.

*Mœstus**, Her. III, 16; Or. II, 47.

Mola. Div. II, 16, *molam* inspergere; quod uno verbo immolare dicitur. *Mola* est far tostum, comminutum, et sale mixtum, quo victima conspergitur.

*Moles**, Att. IV, 15; Verr. IV, 53; Mil. 31; Phil. XIV, 12; Catil. 1, 23; ibid. III, 7; Rull. II, 35.

*Moleste**, ad Div. 1, 9; Att. II, 1.

Molestia, quidquid est nimium in aliquo genere. Brut. 38, diligens sine *molestia*, i. e. affectatione, quæ molesta est audientibus ac legentibus. † In primis dicitur de iis, qui appellant de solvendo. v. *molestus*. Inde ad Div. XII, 30, noli impudens esse, nec mihi *molestiam* exhibere, et a me literas crebriores flagitare.

Molestus, dicitur in primis eleganter de creditore, quum debitorem appellat de solvendo, et urget. ad Div. l. c. † item de accusatore, Flacc. 5. Add. Leg. III, 8; Nat. D. II, 23; de Am. 6; de Sen. 7, 14; Cæcil. II.

Moliri, movere. Or. II, 51, hæc fere maxime sunt in judicum animis *molienda*, amor, odium, etc. † Verr. 1, 59, dubitamus, quid ille in præda bostium *molitus* sit, i. e. furatus sit, in rem suam averterit. Cf. ibid. 51.

*Molitio**, Nat. D. 1, 8, 9; de Univ. 3.

Molitor, auctor, ædificator. Univ. 5, effector mundi et *molitor* Deus.

*Mollipes**, de Div. 1, 9.

Mollis, suavis. Or. III, 25, quanto *molliores* sunt et delicatiores in cantu flexiones et falsæ voculæ, quam certæ et severæ! Or. 23, habet *molle* quiddam, etc. Cf. Brut. 9. † lenis, facilis. Q. fr. II, 15, auricula infirma scito *molliorem*. Cf. ad Div. VI, 14. † qui facile aliqua re dolet, etc. Att. III, 9, amantissimum mei, *mollissimo* animo, in tanto mœrore adspicerem. † Brut. 18, signa *mollia*, sunt elaboratiora, politiora. † muliebris, fractus. Off. 1, 36, tarditas *mollior* in gressu. † Or. 19, *mollis* est oratio philosophorum et umbratilis: h. e. in qua nulli motus animi, quam asperitatem judicialem vocat. † Or. 1, 52, philosophus *mollis* est, qui voluptati aliquid tribuit in ratione bonorum, ut Epicurei. † mutabilis. Mil. 16, nihil est tam *molle*, quam voluntas erga nos civium.

Mollitia. Or. 18, *mollitia* cervicum et argutiæ digitorum. Est vitium in motu cervicis, quum est delicatior, quam viros decet. Hoc vitium objicit in Verrinis, III, 19, Hortensio. † in bonam partem est, Att. 1, 17, *mollitia* naturæ (v. *mollitudo*). Sic Ovid. Am. III, 8, 18, heu! ubi *mollities* pectoris illa tui?

Mollitudo. Or. III, 40, *mollitudo* humanitatis; quæ facile scilicet rebus lætis et tristibus, etc. movetur.

Momentum, pondus, gravitas, proprie et improprie. Nat. D. II, 46, astra forma ipsa figuraque sua *momenta* sustentant. Mur. 2, *momenta* officiorum perpendere. Mur. 8, *momento* pari sortis. Or. 1, 31, *momento* quodam atque judicio dispensare. † causa. Phil. V, 10, minimis *momentis* maximæ temporum inclinationes fiunt. † id, quo aliquid constat, vim accipit. Part. 7, rerum verborumque *momenta*.

Monedula. Flacc. 31, non plus aurum tibi, quam *monedulæ* committebat.

*Monere**, Att. XI, 16; ibid. XIV, 21; ad Div. II, 16; Inv. II, 22.

Monetalis. Att. X, 11, jocose dictus, qui nummos nimis amat, acerbe exigit, etc.

*Monile**, Verr. IV, 18.

*Monitio**, de Am. 24.

Monitor, in judiciis est patroni, cui subjicit, si quid prætermittit, aut non recordatur. in Cæcil. 16, *monitor* tuus. † nomenclator, Mur. 36.

*Monitum**, Phil. XIV, 7; Ar. Resp. 25.

*Monitus**, de Div. II, 41.

Monogrammus, adumbratus, delineatus. Nat. D. II, 23, *monogrammi* dii Epicuri. Sic appellantur, quia non habent verum corpus; sed quasi corpus, adeoque similis sunt delineatis a pictore corporibus, non expressis.

Mons. Pis. 21, ad hunc *montem* Tusculanum exstruendum: de villa nimis magna.

*Monstrare**, ostendere, de Div. 1, 58; Off. 1, 16. † docere, ad Div. XVI, 22.

*Monstrose**, de Div. II, 71.

*Monstrosus**, de Div. II, 32.

Monstrum, de Div. 1, 42, unde dicatur? † homo immanis, Catil. II, 11. † negotium incredibile, Att. IV, 7; Q. fr. II, 6; Verr. III, 73.

Montani, Dom. 28, commemorantur inter genera plebis urbanæ ita, ut a paganis distingui videantur: pagani, aut *montani*. Grævius negat se, qui sint, scire. Mihi autem videntur iidem esse, qui pagani. Nam hi in montibus habitabant. (v. *pagus*).

Montivagus cursus, Tuscul. V, 27.

*Montosus**, de Am. 9.

*Montuosus**, Planc. 9.

Monumentum dicitur templum, statua, via, et publicum omne ædificium, quo alicujus memoria conservatur, quia aut in honorem ejus, aut ab eo exstructum est. Agr. 1, 4, pecunia non consumta in *monumento*, sc. ab imperatore, qui propterea manubias accepit. Verrin. 1, 4, *monumenta* Africani, sunt statuæ, quas Siculis, Carthagine capta, reddiderat, quibusque ideo nomen ejus erat inscriptum. Planc. 32; Div. 1, 28, *monumentum* Marii, est templum ab eo exstructum e manubiis Cimbricis. Mil. 7, in majorum suorum *monumentis* : de via Appia. Dom. 20, Clodium meam domum *monumentum* fecisse : quia in ea signum Libertatis dedicarat. ad Div. 1, 9, *monumentum* Cicero vocat ædes suas, publico sumtu instauratas. Hinc deinde simpliciter, et sine relatione ad aliquem hominem, cujus *monumentum* sit, pro templo ponitur. Arch. 11, templorum ac *monumentorum* aditus. Verr. 1, 49, in celeberrimo *monumento*. † sepulcrum, Rosc. Am. 50. † literæ publicæ. Dom. 28, scribæ nobiscum in rationibus publicis *monumentis*que versantur. † sic dicuntur etiam Commentarii pontificum, Dom. 55.

*Mora**, cunctatio, Inv. II, 49; ad Div. x, 22; Sull. 20; Att. XI, 11. †in orationibus *moræ* sunt quod gallice dicitur *pause*. Or. 16.

Mora Spartiatarum, Tusc. II, 16, λόχος, cohors militum, de quorum numero non satis certo constat, quum alii quingentos, alii plures tradant. v. ad h. l. Gronov. Obs. III, 6.

*Moralis**, Fat. 1.

*Morari**, intransitive, Att. XVI, 5; ad Div. XV, 2; Tusc. 1, 47. †transitive, ad Div. II, 15; ibid. XV, 11; Verr. IV, 46.

Morator, in Cæcil. 15, est causidicus imperitus, qui adhibetur tantum ad faciendam moram, dum reperiatur alius melior patronus, aut jam repertus se ad dicendum comparet. vid. Ascon. ad h. l. Savaro ad Sidon. Ep. v, 7.

Moratus. Div. 1, 31, poema tenerum, *moratum*, atque molle : in quo mores hominum eleganter expressi sunt.

Morbosus. Tusc. IV, 24, *morbosos* iracundos solos nominaverunt. Sed Davisius legit, *morosos*, recte probantibus Bentleio et Buherio.

*Morbus**, de corpore dicitur, Tusc IV, 10; de Sen. 19; Off. 1, 24; ad Div. VII, 20. † de animo, Sull. 27; Tusc. IV, 13.

*Mordax**, Or. II, 59.

Mordere, molestia afficere. Att. XIII, 12, me epistolæ *momorderunt*. ib. VI, 2, qui scribis, *morderi* te interdum, quod non simul sis. † ad Div. XI, 23, *mordere* frenum : proverbialiter dicitur de iis, qui indignantur conditionem suam, neque tamen ea se liberare possunt.

**Mordicus*, morsu. Q. fr. III, 4, auriculam fortasse *mordicus* abstulisset. † pertinaciter. Acad. II, 16, perspicuitatem, quam *mordicus* tenere debemus. Fin. IV, 28, verba tenent *mordicus*. de Rep. 1, 34, nomen *mordicus* tenent, re autem carent eo nomine.

Morior. Cœl. 31, sermo *moritur* sic Att. II, 19. † vita decedere, de Sen. 19; Att. 1, 2.

*Morigerari**, inservire, Or. 48.

*Morose**, Brut. 67.

Morositas, Off. 1, 25. vid. *morosus*.

Morosus, fastidiosus, cui nihil facile probatur. Orat. 29; ad Div. VII, 15; Q. fr. II, 4. v. et *morbosus*.

Mors (plural.). Tuscul. 1, 48, claræ *mortes*. (singul.) Tusc. 1, 9; ibid. 1, 41; Quint. 15; Fin. II, 30.

Morsus, pro dolore leviori. Tusc. III, 34, *morsus* animi. Sed in genere pro dolore. Off. II, 7, *morsus* acriores sunt intermissæ, quam retentæ libertatis.

*Mortalis**, morti obnoxius, Nat. D. III, 13; de Sen. 22; Off. 1, 33. † metaphorice, Rab. Post. 12; Pis. 40.

*Mortalitas**, Nat. D. I, 10.

Mortuus plausus, Att. II, 19, tenuis, parvus. Quint. 15; de Sen. 19; Q. fr. I, 3.

Mos. Cæcin. 7, deduci *moribus*. ibid. I, facta vis est *moribus*: de vi civili, quæ dicitur; de qua suo loco. Add. Mur. I, Off. I, 41; Phil. II, 28; Or. I, 43.

*Motio**, de corporibus, Fat. 19. † de animo, Acad. I, 8; Tusc. I, 10.

Motus, Part. 3, in animo quid? Orat. I, 25, ingenii celeres *motus*. Brut. 66, *motus* plenus, de actione. Sext. 7, fuerat ille annus in magno reip. *motu*. Cf. Cat. II, 2.

Moveri, de ingenio. Acad. I, 9. Cf. ad Divers. XV, 21, acute *movebatur*. † de visis. Acad. II, 11, 15, vere, inaniterne *moveatur*. Nempe vere *movemur* interdiu, inaniter noctu in somniis, ex vulgari quidem opinione; sed academici etiam interdiu inaniter *moveri* nos putant. † Fin. II, 10, voluptas *movens*, opponitur stanti. † (cum præpos. *in*) Att. VII, 5, in valitudine alicujus *moveri*. † (cum præpos. *a*) pro accipere. ibid. I, 12, a Cæcilio nummum *movere* non possunt. Cf. Flacc. 19. † (Cum *ex*) N. D. III, 2, ex sententia me nunquam *movebit*. † ad Att. VII, 3, ut meam ille sententiam *moveat*, i. e. faciat, ut mutem, dimittam. † Or. II, 60, ridiculum *movetur* acumine, etc. i. e. oritur.

Mucro. Cæcin. 29, hic est *mucro* defensionis tuæ.

Muginari, tarde conari, cessare. Att. XVI, 12, dum tu *muginaris*, nec mihi quidquam rescribis, cepi consilium domesticum.

*Mugire**, Her. IV, 31.

Mugitus terræ, Div. I, 18.

Mulcatus. Brut. 22, scriptores male *mulcati*, qui assequi dictantem nimis celeriter non poterant.

*Mula**, de Div. II, 22.

*Mulcere**, Arat. Fragm.

*Muliebris**, Off. I, 36; Tusc. II, 6.

*Muliebriter**, Tusc. II, 21.

*Mulier**, Leg. II, 15; ibid. II, 12; Or. III, 12; Cluent. 65; Œcon. I; Verr. I, 26; Cæcin. 25; Mur. 12; Mil. 30; Att. II, 1.

Mulierarius. Cœl. 28, *mulieraria* manus, h. e. a *muliere* missa.

*Muliercula**, de Am. 13; Off. II, 16; Tusc. I, 16; Tusc. V, 36; ad Div. IV, 5.

*Mulierositas**, Tusc. IV, 11.

*Mulierosus**, Fat. 5.

*Mulio**, ad Div. X, 15.

Mulionicus. Sext. 38, *mulionica* penula.

*Mullulus**, Parad. V, 2.

*Mullus**, piscis, Att. II, 1; Or. II, 70.

Multa vel *mulcta*, pœna pecuniaria. Cæcin. 33, legis *multa*. Verr. I, 60, *multam* petere, dicitur accusator, qui aliquem accusat ex lege, in qua *multa* est constituta. Philip. XI, 8, Crassus consul Flacco collegæ, flamini Martiali, *multam* dixit, si a sacris discessisset; quam *multam* populus remisit. Mil. 14, *multam* irrogare. *Multa* dicitur a magistratibus, irrogatur lege, a magistratu lata. vid. Sigon. ad Liv. XXV, 3. Consules habuisse jus *multa* dicta cogendi in ordinem senatorem, qui iis parere nollet, testis est locus Phil. I, 5. Non autem ut *multa*, ita etiam *multare* de pecuniariis pœnis tantum dicitur, sed etiam de capitalibus, in significatione privandi. vid. v. c. Tusc. I, 22; Verr. I, 5, etc. † damnum pecuniarium. ad Div. V, 20, ut *multa* tam gravis T. Mario depelleretur.

Multare. Verr. II, 8, heredem Veneri esse *multatum*, h. e. hereditatem Veneri esse commissam. Rabic. Post. I, consilia ejus esse *multata* a fortuna, h. e. non successive. Conf. *multa*. Sic bona *multare*, Liv. X, 23.

Multifariam, pluribus locis, Orat. II, 41.

*Multiformis**, Acad. I, 7.

*Multijugis**, Att. XIV, 9.

Multiplex. Nat. D. II, 54, *multiplex* alvus et tortuosa: ita dicitur propter figuram obliquam (vid. *simplex*). † Leg.

1, 7, homo animal providum, sagax, *multiplex*, h. e. variis dotibus instructum, aut ad *multa* aptum. † inconstans. de Am. 25, animus *multiplex* assentatoris. Att. VI, 2, ingenium *multiplex*, i. e. varium, inconstans. † Or. III, 30; Brut. 31, *multiplex* oratio, est copiosa, varia, in qua omnia genera dicendi insunt, opponiturque tenui dialecticorum. † Sed, Tuscul. v, 4, Socratis *multiplex* ratio disputandi, est ratio de unaquaque re in utramque partem disserendi. † fallax. ad Brut. 1, *multiplex* natura, sc. hominis, opp. simplex.

Multiplicabilis, multiplex. Tusc. II, 9, *multiplicabilis* tortus.

Multiplicatus *, Off. 1, 39.

Multitudo. Verr. II, 71, sociorum *multitudine* remota. Opponitur principibus publicanorum. † magna copia rerum. Or. 1, 4. † magnus numerus hominum, Cæcin. 12; Tusc. II, 2; ibid. IV, 26; Off. 1, 19; Ibid. 32; Mil. 1.

Multum (cum compar.). Or. III, 24, non *multum* majus.

*Multus**, Att. XIII, 9; Q. fr. II, 8; Or. II, 25; ibid, II, 10; Or. II, 87; ibid, II, 4; Nat. D. II, 46; Brut. 79; Fin. II, 20.

*Mulus**, Top. 8.

Mundanus. Tuscul. v, 37, *mundi* incola.

Munditia *, Off. 1, 36.

Mundus *, Q. fr. II, 3.

*Mundus**, orbis, Leg. 1, 7; ibid. II, 10; de Div. II, 43; Nat. D. 1, 8; Nat. D. 1, 34; Acad. II, 17; de Univers. 10. † *mundus* muliebris, Œcon. 1.

Munerare, donare. Dejot. 6, quibus te rex *munerare* constituerat. *Munerari* deponens est, Att. VII, 2.

Municeps, civis *municipii*, Cluent. 16; qui et *municipalis* dicitur, Att. VIII, 13, etc.

Municipium, Cæcin. 4, genus oppidorum Italiæ, quod jure civitatis rom. donatum erat, sed ita, ut legibus suis uteretur, et suis magistratibus. v. Turneb. ad Agr. 1, 5, et Sigon. Ant. Jur. Ital. II, 6 sq.

Munio, Or. 1, 59, quid sit, ignorare se fatentur omnes. Turnebus correxit *minuritionem*, idque probatur in Lexico Fabri; quod mihi secus videtur. Nam quomodocumque Cicero scripserit, pedis certe alicujus nomen posuerit necesse est, ut *pæanis* verbum ostendit. In ms. fuit *munychionem*, de quo v. Vict. ad h. l. Mihi non displicebat conjectura Bunavii, Domini in Kreypan, doctæ nobilitatis præcipui ornamenti, qui legendum censebat, *monogenem*: is pes est ex tribus longis et una brevi syllaba, notiori nomine epitritus quartus, contrarius pæoni, qui est ex tribus brevibus et una longa, atque adeo aptus huic loco. Hujus pedis mentio est apud Hephæstionem de Metris, p. 11, quem librum ille Latine conversum, docto commentario illustraverat. Gesnerus autem ad Quintil. XI, 3, 22: Quid si pro hoc monstro legamus, *etiam ionem*, vel *ionium?* Sed illud *etiam* languet, et inculcatum esset a Cicerone.

Munire *, valiare, Prov. Cons. 14. † firmare, Att. IX, 8; Sull. 28.

Munitio. Or. II, 79, aditus ad causam et *munitio*, int. viæ: a forma, *munire* viam.

Munitior, tutior. Att. II, 18, illa legatio *munitior* est. † paratior, instructior. de Rep. II, 12, ad obtinendum imperium *munitior*.

*Munitus**, Nat. D. II, 57; de Am. 9; Parad. 2; Att. II, 7; Att. II, 18; ibid. IV, 15.

Munus. Hoc verbum proprie ludos et spectacula gladiatoria significat, quæ magistratus aliique populo præbent. Hinc, ad Div. II, 3, declarare *munera*, h. e. polliceri populo. Sull. 19, præbere *munus*. Cf. Act. 1 in Verr. 12; Dom. 43; ad. Div. XI, 16, etc. In quibus locis omnibus, ut et aliis Ciceronis, est de gladiatoriis ludis. Et sic fere ceteri scriptores, ut Suetonius, qui nunquam aliter, v. c. Cæs. 10. Add. Servium ad Virgil. Æn. III, 66.

Ovidius tamen, Fast. v, 190, habet Circi munus, sed ut poeta. Hinc etiam ductum illud Act. 1 in Verr. 12, ædilitatis *munus*: de beneficio, quo in ædilitate populum affecit. Inde eleganter mundus vocatur *munus* Dei, Tusc. 1, 29; quo tamen loco vir doctus, ad Ovid. A. A. 1, 69, non male capit de ædificio publico, spectaculis aut oblectationi destinato, quo alluditur, Nat. deor. 11, 35.

*Munusculum**, ad Div. ix, 12; Off. iii, 18.

*Murena**, piscis, Parad. v, 2.

Muria, Fin. iii, 14, est salsus ille liquor, in quo salsamenta servantur.

*Murmur**, Or. iii, 40.

*Murmurare**, Tusc. v, 40.

*Murus**, vallum, Nat. D. iii, 40; Fin. iv, 9; † metaphorice sumitur, Pis. 4; Verr. v, 1; Cat. iv, 11.

*Mus**, Att. xiv, 9; Nat. D. ii, 63; ibid. ii, 6; de Div. ii, 27.

*Musa**, Tusc. v, 23; ad Div. 1, 9; Or. 4; Acad. 1, 1; Att. ii, 5; Arch. 9.

*Musca**, Brut. 16; Or. ii, 60.

Muscosus, Q. fr. iii, 1, ἀποδυτηρίῳ nihil alsius, nihil *muscosius*: non quia *muscum* habebat, sed quia æque, ac *muscus* in humidis locis, delectabat. Manutius.

* *Musculus*, exiguus mus. Div. ii, 14, *musculorum* jecuscula bruma dicuntur augeri. de Rep. iii, 10, tanquam bos ex arvis *musculos*.

*Musica**, Nat. D. ii, 8.

*Musicus**, Tusc. 1, 2; Tusc. ii, 4; Off. ii, 41; Leg. ii, 15.

Mustaceum, genus placentæ, quod quale fuerit, Cato de Re Rustica exposuit. v. Lex. Fabr. Ab hoc proverbium, Att. v, 20, laureolam in *mustaceo* quærere.

*Mustela**, Fragm. Inc. Ap. Plin. h. n. 29.

*Mustum**, Brut. 83.

Mutabilitas. Tusc. iv, 34, inconstantia *mutabilitas*que mentis.

*Mutare**, Sen. P. Red. 5; Cluent. ii, Dom. 9; ad Div. iv, 4; Mur. 29.

Mutari, de cibo confecto in alvo, Nat. D. ii, 54. Sic Græci dicunt cibum μεταβάλλεσθαι.

Mutatio pro permutatione est, Off. 1, 7; it. Or. iii, 38, ubi tamen variant libri. Add. Quint. 3; Phil. x, 3; Nat. D. ii, 10; ibid. ii, 11; Nat. D. ii, 40; Off. 35.

Mutatus. Partit. 7, *mutata* oratio: eadem est, quæ conversa. (v. *conversus*, *commentatio*.)

*Mutuari**, Att. xv, 15; Nat. D. ii, 56; Tusc. ii, 18.

Mutuatio, versura. Tusc. 1, 42, sine *mutuatione* dissolvere. Or. iii, 38, translationes verborum sunt quasi *mutuationes*.

*Mutua**, ad Div. x, 25; Or. 24.

Mutus. Att. viii, 14, tempus *mutum* a literis. Or. iii, 7, artes quasi *mutæ*, sunt pictoria, statuaria, et similes, in quibus nullus vocis usus, quæ adspectum potius, quam auditum delectant. Explicabat hinc non nemo artes *mutas* apud Virgilium, xii, 397; qui sic artem medicam appellat. Sed contextum consideranti facile apparebit, *mutas* artes esse ibi ignobiles, quæ non tantam famam afferunt, quantam artes militares, quibus manifeste medicina ibi opponitur. *Mutæ* artes dicuntur, ut *surdæ* herbæ apud Plinium, xxii, 2, h. c. quarum nomina ignota sunt. Adjectiva activam vim habentis sæpe et passive dicuntur, ut gravis, notus, etc. Talem artem esse medicam, vel locus Luciani, Dial. deor. 13, docet; ubi Hercules Æsculapii artem, ut obscuram, contemnit. † expers rationis. Verr. v, 67 omnia *muta* atque inania. Imitatus est, Tacit. Hist. 1, 84, et Plinius in Paneg. c. 50.

*Mutuus**, de pecunia, Att. xi, 3; Phil. x, 11. † de officiis, ad Div. v, 2; Off. 1, 17.

Myoparo, navis piraticæ faciendæ idonea. Verr. 1, 34; iv, 52; de Rep. iii, 9. v. Scheffer. de Re Nav. ii, 2; Savaro ad Sidon. Epist. viii, 6.

Mystagogus, Verr. iv, 59, qui dicitur?

Mysteria, Nat. D. ii, 24, de sacris

Cereris et Bacchi arcanis, quæ Lat. initia dicuntur. Initia dicta sunt a Romanis, quia et Græci, et ipsi, mysteriis homines ad veram virtutem, et ad illum statum perduci credebant, in quo animi fuerint, antequam in corpus venissent. v. in primis Casaubonum de hac re disputantem, Exercit. adv. Baron. xvi, 43. † Romæ *mysteria* dicebantur sacra Bonæ Deæ, Att. v, 21; xv, 25. v. Gronov. Obs. iv, 9.

N.

Nænia, Leg. ii, 24, extr. quid sit?

Nævus, Brut. 91, totum aliquem, non *nævo* atque crepundiis, sed corpore omni velle agnoscere. Petitum est e fabulis, in quibus finguntur homines liberi, olim expositi, e *nævis* agniti esse, aut crepundiis. Cf. *crepundia*.

Nam, in transitionibus. Verr. i, 57, *nam* quid argumentamur, quo ista pecunia pervenerit? Att. iii, 5, *nam* quod purgas eos, etc. v. Manut. ad Div. iii, 11; v, 20. † enim vero, atqui. Verr. iii, 85, *nam* speraveram, inquit arator, me ad denarios perventurum; sed, etc. ubi vid. Hotom. ib. ii, 29 extr. dic, inquit; illi adesse non possunt. *Nam* hercule, inquit Q. Minucius, me quoque Petilius, ut sibi in consilio adessem, rogavit. ibid. i, 56, lapis aliquis cædendus, et apportandus fuit machina sua (est objectio). *Nam* illo non saxum, non materies advecta est. Clarkius autem, ad Homerum, in hujusmodi locis ellipsin esse non absurde statuit ejus, cujus ratio reddatur: ut v. c. in hoc ultimo, in responsione ad objectionem omissum sit id, quod facile intelligatur: Minime vero. De simili ellipsi v. Gesnerus ad Quintil. ii, 11, 7.

Namque, pro *nam*, enim, ad Div. x, 15, *namque* assiduis internuntiis cum Lepido egi. † enim vero, atqui. Or. i, 22, tum ille: *namque* quod tu non poteris, nemo poterit. † sed. Or. i, 16, *namque* illud quare, Scævola, negasti, etc.

*Nancisci**, adipisci, ad Div. xii, 16; ibid. xi, 12, Q. fr. ii, 23; Cæcil. 9; Nat. D. iii, 33; † arripere, de Sen. 15; Nat. D. ii, 49. † assequi, Nat. D. ii, 64; Or. 9.

*Nares**, Nat. D. ii, 54; ibid. ii, 56; Tusc. iii, 18.

Narro. Tusc. 4, 6, an tu hæc non credis? A. minime vero. M. male hercule *narras*. A. cur? quæso. Att. xvi, 14, male *narras* de Nepotis filio; valde mehercule moveor, et moleste fero. ibid. xiii, 33, Othonem, quod speras posse vinci, sane bene *narras*. Sunt formulæ alterius sermone, narratione, dicto vel dolentis, vel gaudentis. † *narro* tibi, est formula, qua utuntur in re nova, inexspectata, mira, etc. ad Div. xi, 24, *narro* tibi: antea subirascebar brevitati tuarum literarum; nunc mihi loquax esse videor. Att. xv, 16, *narro* tibi: hæc loca venusta sunt. ibid. ii, 11, *narro* tibi: plane relegatus mihi videor, quum in Formiano sum. ibid. xv, 21, *narro* tibi: Quintus exsultat lætitia. ibid. ii, 7, *narra* mihi: reges Armenii patricios salutare non solent? Add. Att. xiii, 51, ubi ed. Rom. habet, *narrabo* tibi. † ad Div. ii, 10, Clitarchus tibi *narravit*, pro, in Clitarcho legisti. Sic est etiam in Brut. 43, ita tacitus tribunatus, ut, nisi in eo magistratu cœnavisset apud præconem Granium, idque nobis *narravisset* Lucilius, etc.

*Narratio**, Her. i, 8, Inv. i, 19, 20; Or. ii, 80.

*Narrator**, Or. ii, 12; ibid. ii, 54.

Narthecium, myrothecium, capsula, in qua unguenta, medicamenta, servantur. Fin. ii, 7.

Narus, gnarus, Or. 47.

*Nasci**, ad lucem venire, Catil. iii,

i, Rosc. A. 16. † oriri, Off. iii, 5; Brut. 7, 12. † de luna, Acad. ii, Fragm.

Nassa, Att. xv, 20, figurate.

Nasturtium, Fin. ii, 28, Tusc. v, 34.

*Nasus**, Nat. D. ii, 57.

Natalis. Att. iii, 20, dies *natalis* reditus mei: hoc sensu sumitur, Flacc. 40; Fin. ii, 31; de Div. ii, 42.

Natalitius. de Div. ii, 42, *natalitia* prædicta, sunt, quæ fiunt ex hora *natali*. ibid. 45, sidera *natalitia*.

Natare, de inconstantia. Nat. D. iii, 24, in quo magis tu mihi *natare* visus es, quam ipse Neptunus. de Rep. ii, 4, quid dicam insulas Græciæ? quæ, fluctibus cinctæ, *natant* pæne ipsæ simul cum civitatum institutis et moribus. v. de hoc verbo t. xxv, p. 436. † sensu proprio est, ad Div. vii, 11; Cœl. 15; Inv. ii, 51. † inundari, Phil. ii, 41.

*Natatio**, de Sen. 16.

*Natio**, dea, Nat. D. iii, 18.

Natio, genus hominum. Mur. 33, tota *natio* candidatorum. Sext. 44, quæsisti, quæ esset nostra *natio* optimatium. ibid. 45, esto igitur, ut hi sint (quam tu *nationem* appellasti), qui integri sunt et sani, etc. ibid. 65, non est *natio*, ut dixisti, etc. Ex duobus postremis locis patet, *nationis* verbum in contemtum dici. † de populo, ad quem quis originem refert. ad Div. xv, 20, Oratorem Sabino tuo commendavi. *Natio* me hominis impulit, ut ei recte putarem: sc. quia est ex Sabinis, quod genus Italorum simplex, honestum est, minimeque fraudulentum.

Nativus, ortus, natus. Nat. D. i, 10, *nativos* esse deos. † *nativum* opponitur aliunde allato: insitum, innatum. Dom. 5, medicina, quæ et illud *nativum* malum, et hoc delatum sanare posset. Ar. Resp. 9, denique ipso hujus gentis ac terræ domestico *nativo*que sensu. Nat. D. ii, 39, belluarum, partim ad saxa *nativis* testis adhærentium. Sic Salmasius ad Tertullianum de Pallio, p. 214, demonstrat, *nativum* colorem esse eum, quem quæque res natura et sua sponte habeat. † Partit. 5, simplicia verba partim *nativa*, partim reperta. *Nativa*, quæ significata sunt sensu, etc.

*Natrix**, Acad. ii, 38.

Natura, indoles hominis. Cœl. 6, *natura* varia multiplexque. † res ipsa, cujus est certa *natura*. Sic Verr. i, 15, non potest ea *natura*, quæ tantum facinus commiserit, hoc uno scelere esse contenta: i. e. homo ea *natura*. Nat. D. ii, 57, bis *naturis* relatus sonus amplificatur: pro, rebus hac *natura*. † Est etiam in periphrasi. Nat. D. ii, 54, *natura* alvi, pro *alvus*. † αἰδοῖον, φύσις. Div. ii, 70, matrona visa est obsignatam habere *naturam*. Cf. N. D. iii, 21. † ordo rerum *naturalis*. Sext. 21, vita reservata *naturæ*. † ad Div. vi, 10, Cæsar mihi quotidie delabi ad æquitatem et ad rerum *naturam* videtur: h. e. videtur sensim oblivisci injuriæ, et mitior fieri, ut fert *natura* humana. Leg. i, 12, jus in *natura* positum esse. Cf. Or. 1; Rab. perd. 8; Tusc. iii, 1; ibid. iv, 27; Nat. D. ii, 22; Parad. 1, 3; Leg. ii, 5; Fin. i, 6; ad Div. xv, 4; Q. fr. ii, 15; Agr. ii, 35; Verr. v, 10; ad. Div. vi, 6; Fin. v, 4; Sull. 28; de Rep. Fragm. Or. ii, 44; Tusc. i, 14; Balb. 15; Cœl. 32; Quint. 18; Tusc. i, 14; ibid. iv, 37; Brut. 81; Nat. D. iii, 22; de Div. ii, 70.

Naturabile. Tusc. iii, 6, hanc vocem, quam alii in *naturale* mutant, Bentleius et Davisius *natura fere*, defendit auctoritate mss. Huberius ad h. l.

*Naturalis**, Fin. i, 6; Fin. i, 9; Nat. D. ii, 46; Brut. 34; Fat. 4; Phil. iii, 6; Brut. 9.

*Natus** (subst.), de Am. 8.

*Natus**. Tusc. iii, 12, Thyestes Pelope *natus*: sic est, Fin. ii, 13; Or. i, 22; Or. i, 25; Balb. 1; Pis. 17; Mur. 38; Att. vii, 14.

*Nauci**, de Div. i, 38.

Naufragium, reliquæ e *naufragio*. Sen. 6, *naufragium* reip. colligere: sic est, ad Div. i, 9; Rab. Perd. 9; Verr. v, 31; Phil. xiii, 2. † Sensu proprio, Off. iii, 23; ad Div. xvi, 9.

Naufragus, bonis eversus, Catil. i, 12; Sull. 14. † Proprio sensu, Off. iii, 23; Inv. ii, 51.

*Nausea**, ad Div. xvi, 11; Att. v, 13; ibid. xiv, 10.

*Nauseare**, Phil. ii, 34; ad Div. vii, 26; ad Div. xv, 25; Nat. D. i, 30.

*Nauseola**, Att. xiv, 8.

*Nauta**, ad Div. xvi, 9; Att. ix, 3.

*Nauticus**, Att. xii, 21; Manil. 18.

*Navale**, armamentarium nauticum, Off. ii, 17; Or. i, 14.

*Navalis** pugna, Manil. 18; de Sen. 5.

Navarchi, Verr. v, 24; iii, 80, etc. qui singulis navibus præsunt.

Navare. ad Div. ix, 2, *navare* rempublicam. ad Div. iii, 10, benivolentiam *navare*. Or. ii, 7, mihi videor *navasse* operam, qui huc venerim; h. e. bene collocasse; Cœl. 28.

*Navicula**, Quir. post Red. 8; Acad. ii, 48.

Navicularia. Verr. v, 18, *naviculariam* facere, est rem nauticam exercere, navicularium esse. Navicularii autem quæstum quærunt, navibus suis homines et merces alienas pro certa mercede trajiciendo, non, ut Grævio ad h. l. videbatur, navibus ædificandis et vendendis (v. *navicularius*.).

Navicularius, dominus navis, qui hominibus mercibusque trajiciendis lucrum quærit. ad Div. xvi, 9. Cf. Verr. ii, 55; Att. ix, 3.

Naviculator, idem, qui *navicularius*, Manil. 5; sed Græviana habet *navicularius*.

*Navigare**, ad Div. xvi, 8; Att. xvi, 8; Flacc. 14; Fin. ii, 34.

*Navigatio**, Nat. D. iii, 34; ad Div. xiii, 68; de Sen. 19.

*Navigiolum**, ad Div. xii, 15.

*Navigium**, Or. iii, 46; Att. xv, 2; Balb. 27; Nat. D. ii, 60.

Navis. ad Div. ii, 5, in eadem es *navi*, h. e. in eodem periculo. sic est, Pis. 9; Sext. 20; ad Div. xii, 25. † sensu proprio est, Inv. i, 34; Verr. v, 34; ibid. v, 40.

*Navita**, nauta, Tusc. ii, 10.

*Navitas**, ad Div. x, 25.

*Naviter**, ad Div. v, 12.

*Navus**, Verr. iii, 21.

Ne. Mil. 24; Planc. 22, *ne* aliquid. † ad Div. x, 14; xi, 12; Att. xvi, 9, *ne* quæ, pro *ne* qua. † fac, finge non esse. Tusc. ii, 5, *ne* sit sane summum malum dolor, malum certe est. † Pro *ne quidem*, est, Fin. i, 6, in ed. Victoriana, et aliis antiquioribus; ubi tamen habent pleræque plene, *ne quidem*. Similiter, Parad. iii, 1, certe *ne* bono melius quidquam inveniri potest; habet ms. Leid. ubi vulgo *quidem* additur. v. Davisius ad Fin. i, 16, et Burmann. ad Sueton. Aug. 55, et qui ibi laudantur. † pro *nedum*, Verr. iv, 23; ad Div. ix, ult. † interrogativum pro *nonne*. Off. iii, 17, suntne igitur insidiæ, tendere plagas, etc. Sed totus ille locus vix incorruptus; est vero sic, Verr. ii, 46, aliquoties: *estne*, pro *nonne* est; et pro Dom. ni fallor, animadverti, et apud Livium, iii, 67, satisne, etc.

*Nebulo**, Rosc. A. 44; Att. vi, 1.

*Nebulosus**, Tusc. i, 25.

*Nec**, Fin. iii, 2; Tusc. i, 39; Nat. D. i, 3.

*Necdum**, Tusc. iii, 28.

Necessarie. Inv. i, 29, aut probabiliter ostendens, aut *necessarie* demonstrans.

Necessarius, naturalis. Mil. 7, mors *necessaria*. v. *necessitas*. † conjunctus cum aliquo sanguine, affinitate, collegio, aut quacumque alia ratione. v. *necessitudo*. Sic in Cæcil. 2, Siculi dicuntur Ciceronis *necessarii*, quia apud eos quæstor fuerat, et cum iis amice vixerat. Verr. iii, 17, *necessarii* Siciliæ, sunt patroni, Marcelli, Pompeius, etc. ad Div. xii, 2, *necessarii* nostri e municipiis, sunt clientes. ad Brut. ep. 6, noli pati a tuis *necessariis* injuriam fieri *necessario* meo. *Necessarii* sunt Dyrrhachini, qui erant in fide Bruti. † ad Div. vi, 12, *necessariæ* rogationes sunt, quæ, propter necessitudinem aliquam, pro *necessario* fiunt. † Phil. vii, 2, tempus *necessarium*, h. e. quo necessario subveniendum reip.

Necesse, de eo, quod natura fit. ad Quir. p. R. 2, id quod *necesse* erat,

parvus sum procreatus. sic est Iuv. II, 67; de Div. II, 4; ad Div. I, 9; Opt. Gen. Or. 5.

Necessitas, de natura, ordine naturæ, quod, quæ natura fiunt, necessario fiunt. Catil. IV, 4, mors aut *necessitas* naturæ, aut laborum miseriarumque finis est. Sext. 21, ut vita, quæ *necessitati* deberetur, patriæ potius donata, quam *naturæ* reservata videretur. Inv. I, 34, quadam *necessitate* semper eodem modo fiunt. Or. 50, *necessitate* ipsa, pro sua spunte, natura sua. Grou. Obs. II, 2. † vis divina, fatum. Ligar. 6, humana consilia *necessitate* divina esse superata. † conjunctio sanguinis, amoris, officii. Rosc. Am. 24, magnam *necessitatem* possidet paternus maternusque sanguis. Sull. I, si nostram *necessitatem* familiaritatemque violasset. † de rebus ad vitam conservandam necessariis. Verr. V. 14, ipsi naturæ ac *necessitati* negare. Off. I, 35, *necessitati* quam occultissime parent, de excretione urinæ, fecium, etc. † Acad. II, 36, persuadendi *necessitas*: de demonstratione.

Necessitudo, natura, opponitur casui. Ar. R. 9, ordo rerum ac *necessitudo*. † omnis conjunctio, sanguinis, affinitatis, conjugii, collegii, amicitiæ, etc. quæ a causa aliqua oritur, quæ nobis *necessitatem* amoris benivolentiæque affert. Q. fr. I, 1, summa *necessitudine* nos attingunt publicani (cf. Manil. 2), sc. quia Cicerones erant equestri genere, equites autem publicani. in Cæcil. 2, *necessitudo* cum Siculis, apud quos quæstor fuerat, inter quos hospites multos et amicos habebat. ibid. 18, *necessitudo* inter prætorem et quæsturem. Planc. 11, *necessitudo* contubernii. Rabir. perd. I, cum omnibus civibus mihi *necessitudinis* causam esse duxi. ad Div. I, 3, propter nostram *necessitudinem* (sc. inter Ciceronem et Lentulum, qui eum restituerat in patriam) vehementer confidit his literis, etc. ib. IX, 13, municipio Caleno, quocum mihi magna *necessitudo* est: quia ejus erat patronus. ad Div. V, 2, *necessitudo* Pompeii, pro cum Pompeio. † causa conjunctionis, amoris. ad Divers. XIII, 12, cum eo mihi omnes *necessitudines* sunt.

*Nectar**, potio fabulosa deorum, Nat. D. I, 40.

Nectere. Fin. III, 22, quid non sic aliud ex alio *nectitur*, ut non, si ullam literam moveris, labent omnia? Sic fere, Leg. I, 20. Topic. 15, ex hoc genere causarum fatum a stoicis *nectitur*. † de Rep. II, 34, *nectier*que postea desitum. vid. *nexus*.

Nectus. Leg. III, 10, per Tib. Gracchum non solum *nectus*, etc. Sed in voce hac corruptum esse Ciceronem, cum doctis viris ad h. l. credo. Leg. *vetitus*.

Nedum, pro non modo. Att. IX, 6, ep. Balbi: *nedum* hominum humilium, ut nos sumus, sed etiam amplissimorum virorum consilia, etc. ibid. X, 16, tu quoniam quartana cares, et *nedum* morbum removisti, sed etiam gravedinem, etc.

*Nefandus**, Ar. Resp. 20; Dom. 51; Mil. 27.

*Nefarie**, Rosc. A. 11; Catil. II, 1.

*Nefarius**, Rosc. A. 13; Or. I, 51; Verr. I, 58; Sull. 9.

*Nefas**, Mil. 27; de Sen. 5; Inv. II, 46; Att. I, 10.

*Nefastus**, Leg. II, 9.

Negans. Top. 11, sunt enim valde contraria illa, quæ appellantur *negantia*, etc.

Negantia. Top. 13, deinde addunt conjunctionum *negantiam*, etc.

*Negare**, Mil. 3; Brut. 19; Att. VIII, 4.

*Negatio**, Inv. I, 28; Fat. 9; Partit. 29.

*Negitare**, Acad. II, 2, e codd. edidit Davisius.

*Neglectio**, Mur. 4.

*Neglectus**, Fin. III. 20.

*Negligens**, Brut. 68; Verr. III, 62; Verr. III, 69; ad Div. III, 8; ibid. XIII, 1.

*Negligenter**, Or. 11, ibid. 23.

Negligentia. Or. 23, *negligentia* diligens. Add. Œcon. 1; Or. II, 24.

Negligere, eleganter de iis, qui nocentem absolvunt, non puniunt. Verr.

III, 94, *negligere* pecuniam captam. †*negligens* de effuso, largo. ad Div. III, 8, non potui in illo sumtu non necessario *negligens* esse. Sic intelligit Grævius, quem vid. ad h. l. Nec absurde; nam diligens pro parco dicitur. Sed tamen non necessario sic accipi puto.

Negotialis, Inv. I, 11, constitutio *negotialis*, quid sit?

Negotiari, Q. fr. I, 1; Verr. I, 27; II, 3: quid sit, vide in *negotiator*.

Negotiatio. ad Divers. XIII, 66, ut Cæcinam in reliquiis veteris *negotiationis* colligendis juves. Hanc vocem Ciceroni restituendam putat J. Gronovius in ep. ad Att. XII, 5, ubi scriptum est, *nicasionum*, quæ nihili vox est. Recte, ut mihi videtur. Archetypa *negotiationum* sunt tabulæ negotiatorum, quibus ipsi sua manu accepta et expensa notant. Est hoc verbum etiam ap. Valer. Max. IV, 8, de Considio: Jam qui nunc præcipue *negotiatione* delectantur, etc. Salmas. ad Capitolini Pertinac. 9, legi volebat *necatione*; sed vindicarunt docti homines vulgatam lectionem, in primis Gronov. Obs. IV, 24; qui etiam ex libris Juris Civilis demonstrat, *negotiationem* esse in iis interdum argentariam, et e Julio Firmico, IV, 7, commemorat fœnorum *negotiationes*.

Negotiator. De *negotiatoribus* egerat Ernest. peculiari quadam dissertatiuncula, quam hic mittit in compendium. *Negotiatores* primo non sunt aratores, publicani, aut pecuarii, quod Hotomanno videbatur ad Verr. II, 77; Fontei. 4, et Torrentio ad Sueton. Aug. 42; nec omnes ii, qui in provinciis sedem fortunarum suarum constituerant, quum cives romani, tum socii, qui agros habebant, quorum fructus per procuratores suos vendebant, h. e. aratores, quæ est Grævii sententia ad Verr. II, 77, aliisque locis; cujusmodi *negotiatorem* putat fuisse Trebonium, ad Div. I, 3: quem deinde sequutus est vir doctus in Lexico Fabri. Nam Verr. II, 3; Flacc. 16; Manil. 7, distinguuntur publicani a *negotiatoribus*; item Att. II, 16, malo *negotiatoribus* satisfacere, quam publicanis; item ab aratoribus, et pecuariis, Verr. II, 3, ut arare, ut pascere, ut *negotiari* libeat. ibid. 62, quantum ab aratoribus, quantum a *negotiatoribus*, qui Syracusis *negotiantur*. Fontei. 4, unum e toto genere *negotiatorum*, colonorum, publicanorum, aratorum, pecuariorum numero testem producant. Aratores etiam non sunt semper cives rom. sed etiam provinciales, Verr. III, 8; quum *negotiatores* sint soli cives romani. Neque vero sunt mercatores, ut nonnullis placet. Nam ab his quoque distinguuntur, Vat. 5. Verr. II, 3, duo genera civium facit in provincia, alterum eorum, quos mercibus suppeditandis cum quæstu compendioque dimittat, qui adeo commeent, quod est proprium de mercatoribus verbum; alterum horum, quos retineat, ut pascere, ut negotiari libeat, ut denique sedes ac domicilium collocare. Planc. 26, *negotiatoribus* comis, mercatoribus justus. Mercatura temporibus liberæ reipublicæ non satis digna honesto cive rom. putabatur, nedum equite; sed a fæce plebis, libertinis exercebatur. v. Cic. Off. I, 42, et ibi Græv. Non ergo Casaubonus tempora satis distinxit, quum ad Sueton. Aug. 42, scriberet: *Negotiantes* esse, quicumque aliquam *negotiationem* exercerent, cujusmodi erant centonaria, sagaria, lignaria, carbonaria, et similes. Nam qui hoc genus mercaturæ exercebant, Ciceronis temporibus nondum *negotiatores* dicebantur. Sermo ibi est de frumentationibus publicis, de quibus Lipsius, Elect. I, 8; quas Augustus tollere volebat, sed deinde ita rem temperabat, ut non minorem rationem aratorum et *negotiatorum*, quam populi duceret. In qua re locum ista mercaturæ genera non habent. Sermo autem est de *negotiatoribus* frumentariis, de quibus mox. Qui ergo fuerunt *negotiatores*? Id nunc, quam brevissime poterimus, docebimus. Duæ Romæ erant honestæ rei

quærendæ rationes, quarum altera fœnerando, altera fructibus prædiorum percipiendis et vendendis continebatur. Ab illa fœneratores, ab hac rustici rom. dicebantur. Equitibus propria erat vectigalium publ. redemtio, unde publicani dicti: de quibus generibus suis locis dictum est. Sed quum tanta esset hominum in omni ordine copia, ut non possent omnes Romæ fœnerari pecunias, aut in Italia prædia habere, aut publica redimere, magna equitum plebeiorumque pars pecunias suas in provinciis occupabat. Itaque regione aliqua victa, et in provinciæ formam redacta, conferebant equites et plebeii, qui volebant, patrimonium suum in eam provinciam, et aut arabant, aut pascebant, aut *negotiabantur*. *Negotiationis* autem hæc præcipua ratio erat, ut pecunias mutuas darent provincialibus, ac fœnus exercerent; quæ ratio eo fructuosior erat, quod nulla lege in provinciis fœnoris magnitudo definiebatur. Itaque ibi sæpe binis, ternis, quaternis, centesimis pecunia collocata reperitur, ut Verr. III, 70; Att. VI, 1, 2; nisi forte prætor impudentiam *negotiatorum* coercebat, ut Cicero fecit, l. c. et ejus frater, ad Q. fr. I, 1, et Cato censorius ap. Liv. XXXII, 27. Hinc et forum *negotiatorium* commemoratur, quo cedere *negotiatores* dicuntur, quum bonis evertuntur. Jam hæc testimoniis Ciceronianis confirmabimus. Flacc. 29, *negotiaris* in libera civitate: quousque *negotiabere?* annos jam triginta versaris in foro, sed tamen in Pergameno. Verr. III, 60, *negotiatores* sibi turpe putant, id forum ejurare, ubi *negotientur*. ad Q. fr. I, 1, *negotiatores* dicuntur ita *negotiari*, ut locupletes sint. Et addit: nostri consulatus beneficio se incolumes fortunas habere arbitrantur. Quod quale sit intelligitur ex ep. ad Div. V, 6, nec putant, ei nummos deesse, qui fœneratores ex obsidione exemerit: h. e. qui in consulatu tabularum novarum periculum averterit, quum fides Romæ et in provinciis laboraret. Cf. in primis Off. II, 24, et Manil. 7. Sext. 43, Pisoni, qui Macedoniam lege Clodia obtinuerat, objicit, eum bona creditorum, civium rom. cum debitoribus Græcis divisisse. Hi creditores sunt *negotiatores*. Fonteio objectum erat, quod eo prætore oppressa esset ære alieno Gallia. Id ut falsum convinceret Cicero, quærit, c. 4, a quibus versuræ tantarum pecuniarum factæ sint: A Gallis? nihil minus. A quibus igitur? a civibus rom. qui in Gallia *negotiantur*, etc. Verr. I, 27, qui *negotiari* dicuntur, paullo post creditores togati vocantur. Sed nihil est ad hanc rem insignius epistolis quatuor ad Attic. V, 21; VI, 1, 2, 3; in quibus multa de M. Scaptio et Matinio; qui primum, ubi ab iis Romæ Salaminii publice voluisse versuram facere dicuntur, appellantur fœneratores; post, quum in provincia esse, et ibi fœnus exercere dicuntur, et a Salaminiis pecuniam repetere, *negotiatores*. (Fœnerarores tamen etiam in provincia dixit Livius, XXXII, 27). Nam quum Scaptius præfecturam a Cicerone peteret, negabat, se *negotiatori*, qui in provincia sua *negotiaretur*, præfecturam daturum. Consulatur etiam locus egregius Livii, XXXIII, 29, de militibus in provincia *negotiantibus*. Alterum genus *negotiationis* veteris erat ab aratoribus, quum civibus R. tum provincialibus, item integris civitatibus, frumentum emere, et Romam vehendo lucrum quærere. Flacc. 36, de Falcidio quodam agitur, quem mater in provinciam Asiam miserat cum pecunia. Quorsum? ut *negotiaretur*. Quid igitur fecit? fructus Trallianorum prætore Globulo emerat. Hujusmodi *negotiatores* sunt his ap. Cæsar. Bell. Gall. VII, 3, 42; quanquam ex his locis non satis intelligi potest, quales fuerint, tamen Dionys. Vossius frumentarios putat. Sed, qui, c. 38, memorantur cives rom. quos interfecit Litavicus, frumento eorum direpto, tales profecto fuere. Tales et illi, de quibus Hirt. Bell. Afr. 36. Ceterum *negotiatores* veteres libera republ. et initio Augustei imperii

fuisse, qui pecuniis in provincia fœnori locandis, et frumentis coemendis, iisque Romam, aut quorsum quæstus juberet, vehendis, quæstum facerent, vidit etiam, et is quidem unus, quem scio, Burmannus ad Petron. c. 101; sed tamen non satis neque a mercatoribus sejunxit, neque vocabuli hujus tanquam tempora distinxit. Nam sub Cæsaribus, quum *negotii* verbum esset et *negotiationi*, et mercaturæ commune, et utraque magnam similitudinem haberet, *negotiatores* etiam mercatores dicti sunt; hinc *negotiatores* olearii, carbonarii, lignarii, sagarii, etc. quorum quum alibi, tum in Inscriptionibus veteribus ap. Gruterum, Gudium, Donium, crebra mentio.

*Negotiolum**, parvum negotium, Q. fr. III, 4; Att. XVI, 11.

*Negotiosus**, Mur. 8.

Negotium, res familiaris. Catil. II, 10, *negotium* male gerere. Et in universum de omni genere quæstus dicitur, sed in primis de eo, quod ex fœnore redit. ad Div. I, 3, Trebonius ampla et expedita *negotia* in tua provincia habet. Grævius de prædiis interpretatur ad h. l. atque adeo de tota re familiari, ad Catil. II, 10, ubi pro, male gerundo *negotio*, legendum censet *negotia*, i. e. rem familiarem: quod vereor, ut cuiquam probet. Nam non uno loco patres familias dicuntur *negotium* bene, aut male gerere. In illo autem loco ipsum verbum *expedita* poterat docere, de re pecuniaria esse sermonem. Phædr. I, 16, « Qui nomen locat, sponsore improbo, Non rem expedire, sed mala videre expetit. » Sic Att. XV, 15, 20, explicata solutio. ibid. XIII, 29, explicare nomen. Cluent. 69, junguntur: prædia, *negotia*, res pecuniariæ. Ubi manifestum est, *negotia* ad tractationem pecuniarum pertinere. Hujusmodi *negotia* sunt etiam ad Div. XIII, 30, 33, 53; Sext. 45, sunt *negotia* gerentes, etc. † de hominibus. Sen. p. R. 6; inhumanum *negotium*. ad Att. I, 12, Teucris illa lentum sane *negotium*.

Nemo. ad Att. VII, 13, *nemo* me moverat magis, quam quem tu *neminem* putabas, i. e. nullius pretii, usus, etc. Add. Nat. D. I, 43; ibid. II, 38; Cat. IV, 3; Tusc. V, 36; Off. III, 2; Att. IV, 23.

*Nempe**, post interrogationes, Phil. IV, 3; Mil. 5. † In transitionibus, Partit. 12; Flacc. 37; Phil. XII, 11.

*Nemus**, de Div. I, 50; Ar. Resp. 11.

Nepa, scorpius. Fin. V, 15; Nat. D. II, 44; fr. Arat. passim, de Rep. I, 18.

*Nepos**, filio, vel filia, natus, Brut. 76; Dejot. 2. † filius fratris vel sororis, Tusc. I, 33.

*Nepos**, homo nequam aut perditus libidinibus, Quint. 12; Agr. I, 1; ibid. II, 18.

*Neptis**, Tusc. I, 35.

Nequam. Font. 16, opponitur homini *frugi*. ad Div. XII, 2, multo *nequior*, quam ille ipse, quem tu *nequissimum*, etc.

Neque, sequente *et*. Quint. I, qui *neque* usu satis, et ingenio parum possim. Sic et Verr. V, 24; Mil. 23; Tusc. I, 4 init. In assumtione negativa pro *sed non*, Top 2.

*Nequicquam**, frustra, Quint. 25. † nihil, Tusc. I, 31; ibid. III, 8.

Ne quidem, conjuncte nulla voce interposita, esse bis ap. Ciceronem tradit Guil. Insulanus, Obs. L. L. p. 34; sed illa loca hodie aliter leguntur. Cf. Tursellin. de Partic. in h. v. et ibi notata. (v. supra *ne*.)

*Nequiter**, Fin. II, 8.

Nequitia, Tuscul. III, 8, unde dicta? † de Venere, Verr. V, 11; ad Verr. II, 78; Cluent. 13; Catil. I, 2; Tusc. II, 12; Rosc. Am. 46.

Nervose, fortiter, severe. ad Div. X, 23, tu, quod adhuc fecisti, idem præsta, ut vigilanter, *nervose*que nos, qui stamus in acie, subornes. Off. III, 29, *nervosius* qui ista disserunt, etc. † quid sit *nervose* dicere, intelligi potest ex Or. 36 extr. (v. *nervus*.)

Nervosus. Brut. 31, quis est Aristotele *nervosior*? (v. *nervus*.)

*Nervulus**, Att. XVI, 18.

Nervus, fortitudo animi. ad Div. vi, 1, quantum in cujusque animo roboris est atque *nervorum*. † vehementia et vis, contentio, quæ in causis forensibus ab oratore adhibetur, in arguendo, refellendo, quæ et asperitas judicialis dicitur, quum philosophis contra mollities tribuatur. Orat. iii, 21, *nervi* forenses. Orat. 19, oratio philosophica neque aculeos, neque *nervos* forenses habet. † Or. iii, 27, inhærentes loci in *nervis* causarum, sunt, qui ex ipsa causa petuntur, quos ipsa causæ ratio suppeditat.

Nescio. formula *nescio quid*, fere in contemtum dicitur de re parva, contemtibili; quod iis non satis attendimus, aut consulto obliviscimur. Nat. D. 1, 33, quia *nescio quid* in philosophia dissentiret. Rosc. A. 39 non paullum *nescio quid*, sed, etc. Att. xv, 4, *nescio quid* literarum. ibid. xvi, 5, rumoris *nescio quid* afflavit. ibid. xiii, 28, *nescio quid* e quercu exsculpseram, quod videretur simile simulacri. Sed est tamen etiam de re excellenti et ejusmodi, ut ejus magnitudinem et præstantiam meus nostra vix videatur assequi posse. Arch. 7, tum illud *nescio quid* præclarum ac singulare solere exsistere. Sic et Ovidius dixit, A. iii, 4, 28, *Nescio quid*, quod te ceperit, esse putant. † Etiam *nescio quis* de hominibus obscuris et indignis memoria. Quint. fr. 1, 1, Paeonii *nescio cujus*, etc. † *Nescio an*, dicitur ut *haud scio an*; de quo v. *haud*.

*Nescius**, Or. 1, 11; ad Div. v, 12; Att. ix, 11.

Neuter. Acad. 1, 10, *neutra* stoicis quæ dicantur? † occurit etiam proprio sensu, Att. vii, 1; de Div. ii, 4; ibid. ii, 29; Off. 1, 21; Or. 46.

Nexum. Or. iii, 40, *nexum*, quod per libram agitur. Ar. R. 7, multæ sunt domus jure mancipi, jure *nexi* (v. *mancipium*.). Cæcin. 35, Sulla ita tulit de civitate, ut non sustulerit horum *nexa*, i. e. ut emtiones et venditiones per æs et libram, quæ sunt juris Quiritium, vim suam retinerent, quem ex jure Quiritium habent..... * Add. de Rep. 1, 17, ii, 34.

Nexus, est ritus vendendi per æs et libram, præsentibus quinque testibus, quo venditor obligatur ad evictionem præstandam. Muren. 2, in iis rebus repetendis, quæ mancipi sunt, is judicii periculum (evictionem) præstare debet, qui se *nexu* obligavit. Top. 5, traditio *nexu*. Parad. v, 1, mancipia, quæ sunt dominorum facta *nexu*. ad Div. vii, 30, cujus proprium te esse scribis mancipio et *nexu*. Distinguitur tamen a mancipio, Ar. R. 7; de quo vid. in *mancipium*.

Nexus (adj.), pendens ex alio, junctus. Tusc. iii, 8, omnes virtutes inter se *nexæ* sunt. Div. 1, 55, quum causa causæ *nexa* rem ex se gignat. Fat. 16, ea non esse *nexa* causis æternis, et a fati necessitate esse libera. † de collocatione verborum, Orat. 41; vid. *vincire*.

*Ni**, Or. ii, 69.

*Nidor**, Pis. 6; Tusc. iii, 12.

*Nidulus**, Or. 1, 44.

*Nidus**, Or. ii, 6; Nat. D. ii, 52.

*Niger**, sensu proprio, de Div. ii, 3. † de homine improbo, Cæcin. 10.

*Nigror**, Or. iii, 39; de Div. 1, 14.

Nihil. Cæcil. 14, *nihil* est in prolusione, h. e. *nihil* valet. Sext. 53, eum *nihil* putaret, i. e. nihili, ut correxit Hotom.

*Nihilum**, Tusc. ii, 2; ibid. iii, 8; Phil. vii, 8; Fat. 9; Marcel. 9; Cæcil. 7; de Div. ii, 16; de Div. ii, 30.

Nilus, genus aquæductus, qui et euripus vocatur, de quo supra. Leg. ii, 1, ductus aquarum, quos isti *nilos* et euripos vocant. Cf. Q. fr. iii, 9. Vid. Salmas. ad Solin. p. 638 sq.

Nimbus, calamitas, malum. Att. xv, 9, hunc *nimbum* cito transiisse lætor.

*Nimio**, Att. x, 8.

*Nimio**, Or. 22; Or. ii; 38; Off. 1, 25; Phil. x, 11.

Nimirum, sine dubio. Muren. 15, omnibus regibus.... hunc regem *nimirum* antepones. Marcell. 6, quæ non modo summa bona, sed *nimirum* vel sola audebo dicere. † tum vero, utique.

Off. II, 20, sed si res in contentionem venit, *nimirum* Themistocles est auctor adhibendus.

*Nimis**, Leg. III, 1; Att. VII, 23; Or. 51.

*Nimius**, Off. I, 36; Fin. V, 11.

*Niptra**, Tusc. II, 21.

Nisi. Rosc. Am. 35, nescio: *nisi* hoc video: i. e. præterquam quod, nempe omittitur *quod.* Hotomannus interpretatur *sed:* quo sensu sæpe est apud veteres *nisi;* ut ipse ostendit, et alii ostenderunt, ad Div. XIII, 1. vid. quos laudat Drakenb. ad Liv. XXIV, 20. † *nisi si.* ad Divers. V, 9, *nisi si* in Dalmatiam aufugerit. Hanc rationem illustrat Heins. ad Ovid. Heroid. IV, 111.

*Nisus**, Tusc. II, 21.

Nitedula, Sext. 33, mus agrestis, quæ et *nitela* dicitur: quam vocem etiam Ciceroni reddendam quidam censent, ut Salmasius, qui sic legit ad Solin. p. 223; ubi ostendit *nitelam* esse sciurum *(écureuil)*, et habere nomen a nitendo, quod nitatur in arboribus scandendis. Sic laudat etiam Servius ad Georg. I, 181, e Ciceronis Sextiana; sed sine dubio e memoria. *Nitedula* autem habent omnes scripti editique, et sic laudat Priscianus. vid. Bentlei. ad Horat. Epist. I, 7, 19.

Nitere, proprie dicitur de unctis. Et sic est Catil. II, 3, *nitent* unguentis. Agr. I, 7, vectigal quod.... in pace *niteat*, in bello non obsolescat; h. e. reip. sit ornamento, ut in Agr. I, 2, dicit. Unde vectigalia etiam infulas imperii vocat, Agr. I, 2.

Niti, de pondere, gravitate. Nat. D. II, 45, partes terræ undique medium locum capessentes, *nituntur* æqualiter. Conf. *nixus.* † de incedentibus, vel incipientibus incedere. Nat. D. II, 48, simul ac *niti* possunt, etc. Hinc eleganter transfertur. Acad. II, 14, *nisa* (cœpta) et progressa ratio. Planc. 27, quod ego huc, a me ortus et per me *nixus*, adscendi. † contendere disputando, etc. Acad. II, 21, *nitamur* igitur, nihil posse percipi. Ad Div. I, 5, quum maxime de causa regia *nitemur.* † ad aliquid studio contendere, de Sen. 23. † fundamentum in aliqua re ponere, Tusc. IV, 13; Pis. 9; Q. fr. I, 1; Cæcil. 2.

Nitidus, cultus, segetibus, vitibus, etc. consitus. Verr. III, 18, campi collesque *nitidissimi* viridissimique. † Or. I, 18, *nitidum* et lætum genus verborum. Or. II, in picturis alios horrida .... alios *nitida* delectant.

*Nitor**, fulgor, Her. IV, 50; Acad. Fragm. † de corporis cultu, de Sen. 17; Cœl. 31. † de oratione, Or. 32; Att. XIII, 19; Leg. I, 2.

Nitrum. ad Div. VIII, 14, censuram *nitrum* et lomentum putat: nempe, quo possit superioris vitæ maculas eluere.

*Nivalis**, de Div. I, 11.

*Niveus**, Her. IV, 33; de Div. I, 7.

*Nix**, Nat. D. I, 10; Nat. D. II, 10; Acad. II, 31.

Nixus, gravitas. Natur. D. II, 46, astra *nixu* suo conglobata.

Nobilis, est proprie qui facile noscitur (noscibilis), h. e. agnoscitur, qui sit (unde sæpe de valde notis dicitur), qualis est Romæ, qui ortus est ex familia, sive patricia, sive plebeia, in qua magistratus fuere: nam ejus nomine audito, notum esse nomen apparet, et, unde ipse sit, constat. Et quia magistratus habent jus imaginis suæ ad posteritatem prodendæ, Verr. V, 14, propterea nobilis etiam sic definitur, ut sit is, qui imagines majorum habet. Or. II, 48, populo romano dari sine *nobilium* dissensione potuisse. Sed innumeris locis sic occurrit. Unum addam tantum. Or. 9, nec vero, Thucydides si historiam non scripsisset, nomen ejus exstaret, quum præsertim fuisset honoratus et *nobilis.* Manifestum est desiderari in verbis, *nomen ejus exstaret*, adverbium *non;* et hoc vidit jam Lambinus, et alii.

*Nobilitari**, Tusc. I, 15.

Nobilitas, de eo, qui inter majores magistratus populi rom. locum habet. Muren. 7, tua *nobilitas* etsi summa est. Brut. 14, princeps *nobilitatis* vestræ,

sc. qui primus e vestra familia consul fuit. † nobiles ipsi. Muren. 8, claustra *nobilitatis* refregissem. † gloria. Arch. 10, philosophi in eo ipso, in quo *nobilitatem* prædicationemque despiciunt, etc.

*Nobiscum**, Or. 44.

*Nocens**, de hominibus, Rosc. A. 20; Or. 1, 46; Cæcil. 3; Parad. vi, 2. † de rebus noxiis, Nat. D. ii, 47.

*Nocere**, de rebus, Nat. D. iii, 35; Off. i, 4. † de hominibus, Off. iii, 5; Att. xii, 46.

*Noctu**, Tusc. iv, 19.

*Noctuabundus**, Att. xii, 1.

*Nocturnus**, Cat. i, 1; Inv. i, 26; Rosc. A. 7.

Nodus, impedimentum, difficultas. ad Div. viii, 11, incidimus in difficilem *nodum*. † vinculum. de Am. 14, *nodus* amicitiæ. Or. 66, bis singulis versibus quasi *nodi* apparent continuationis, quos in ambitu conjungimus.

Nolle. Att. iv, 15, debemus patrem familias domi suæ occidere *nolle*, h. e. fugere, cavere, etc. † non benivolum esse alicui. ad Div. i, 1, cui qui *nolunt*.

Nomen, verbum. Tusc. iii, 34, omnis casus in quo calamitatis *nomen* poni solet. Off. i, 12, recessit *nomen* a peregrino, et propric in eo, qui arma contra ferret, remansit. † claritas, nobilitas, sc. quia nobilium *nomen* notum est. Planc. 7, *nominibus* ducuntur. ad Div. iii, 7, ista vestra *nomina* nunquam sum admiratus. † Cluent. 32, res suo *nomine* in judicium nunquam est vocata: h. e. nullius quæstionis proprium crimen fuit, ut ait ibid. 35. † species, prætextus, titulus. ad Div. i, 4, *nomen* fictæ religionis. Cæcin. 25, honesto ac probabili *nomine*. † *nomen* sæpe opponitur rei, ut Att. v, 15, quum exercitum noster amicus habeat tantum, me *nomen* habere duarum legionum exsilium, h. e. non veras, sine viribus: ubi vid. Græv. Est tamen etiam de re. Planc. 12, jacis adulteria, quæ nemo non modo *nomine*, sed ne suspicione quidem possit agnoscere. † *nomen* de reo etiam dicitur, ut satis notum est. Inv. ii, 19, quum veneficii *nomen* esset delatum, etc. † quia in tabulis acceptorum, *nomina* hominum, quibus aut debemus, aut qui nobis debent, item rerum, pro quibus, et pecuniæ, quam: propterea nomen de re pecuniaria, et quidem variis modis dicitur. *Nomen* ergo 1) est debitum, et quidem active et passive. Top. 3, quæ in *nominibus* sunt, opponuntur pecuniæ paratæ. Planc. 28, *nomen*, quod urget, dissolvere. item solvere, Att. vi, 2. Quint. 4, quibus *nominibus* pecuniam curari oportere. Att. xiii, 29, *nomen* explicat. xvi, 6, *nomen* expedi. 2) debitor. Att. v, 21, nam aut bono *nomine* centesimis contentus erat, aut non bono, quaternas centesimas sperabat. 3) capita in tabulis scripta. Verr. i, 36, in codicis extrema cera *nomen* infimum in flagitiosa litura fecit. Quint. 11, *nominibus* certis grandem pecuniam debet. Cf. ad Div. v, 20, *nomen* erat sestertiis xxx. Rosc. C. 1, non refert parva *nomina* in codices. Atque hinc translatum est ad alia similia. Verr. ii, 42, ubi sermo est de codice Verris, in quem relata erant acta in jurisdictione Siciliensi, *nomen* dicitur, pro summa causæ, ibi perscripta, s. elogio, et, ut mox, c. 43, ipse vocat, periculo. v. *elogium*, n. 2, et *periculum*, n. 3. Videtisne totum hoc *nomen*, ubi facit coram delatum Sthenium, esse in litura? Mox, qui defendere non potest, se non (in) ipsius Sthenii *nomine* literas publicas corrupisse; pro quo mox: in Sthenii periculo. Tenent etiam tirones hanc formulam: ad Div. vii, 23, accepi Aviani literas, in quibus hoc erat liberalissimum, *nomina* se facturum, qua ego vellem die. In quo apparet, *nomina facere* esse creditoris, quum non accipit pecuniam, sed summam in tabulis scribit, certa die exigendam. vid. Salmas. Usur. 6. Sed de debitore, qui non præsente pecunia emit, videtur esse, Offic. iii, 14, *nomina* facit; et sic interpretatus est Fr. Fabricius: neque, si ita scripsit Cicero, aliter fieri potest. Quod quum videret J. Fr. Gronovius, legendum cen-

sebat, Pythius *nomina* facit: probante Grævio. Neque aliter expedire nos possumus, si ratam habeamus illam opinionem, quæ *nomina* facere tantum creditorem censet. Fateor tamen, mihi non ita absurdam videri Fabricii interpretationem, et ex analogia, et vi verborum, *nomina* facere etiam de debitore dici posse. Quid enim est *nomina* facere, quum de creditore dicitur, nisi in suis, forte etiam in aliorum, tabulis scribere *nomen* debitoris, et *nomen* pecuniæ in expensis? Quid? nonne etiam debitor scribit *nomen* creditoris, et *nomen* summæ, in suis, et, si opus est, etiam aliorum tabulis, et quidem in acceptis? Cur ergo non ipse quoque possit dicere: *nomina* facere? Nam *nomina* facere nihil est proprie, quam *nomina* scribere, ponere. Sic, Att. XIII, 14, etsi *nomina* jam facta sunt. Ceterum usum, ut in multis aliis, ad unam partem flexisse hanc formam, et sæpius usitatiusque de creditore dictam, haud negaverim (v. *vas.*).

Nomenclatio, quum aliquem nomine suo appellamus honoris, blandiendi causa. Petit. Cons. 11.

Nomenclator, servus, qui domino, in primis candidato, nomina obviorum suggerit, ut nomine suo quemque appellare possit, quod erat blandius; unde aliquando lege ambitus prohibitum, ut est apud Livium. Att. IV, 1; Mur. 36.

Nominare, suffragari, commendare. ad Brut. 7, digniorem *nominare* non potes, quam Bibulum. Phil. II, 2, *nominare* augurem. † nomen tribuere. Fin. III, 2, ex omnibus philosophis stoici plurima *nominaverunt*. Sed hodie est *novaverunt*. † appellare, Nat. D. II, 23; Rosc. A. 2; Act. I in Verr. 7; de Am. 18.

*Nominatim**, Att. XI, 7; ad Div. VII, 23; ibid. XIII, 28; Catil. IV, 2; Nat. D. I, 40.

Nominatio, genus suffragationis. Phil. VIII, 5, paternus auguratus locus, in quem ego eum mea *nominatione* cooptabo. ad Brut. 7, eam *nominationem* a te petimus.

Non, omittitur in *non modo non*, quum sequitur, *ne quidem*, Agr. II, 20; ad Quir. 4, et quum sequitur, *sed etiam*, Catil. I, 3. Sed de hoc satis dictum est in Lex. Fabri. vid. tamen Curtium ad Plin. Ep. VIII, 7. Male autem huc trahitur locus Milon. 4, ut vidit Olivetus. Add. in *modo*.

*Nonnihil**, Att. II, 1; Fin. IV, 23.

Norma, in geometricis dicitur regula angulorum, proprie quidem rectorum, qui inde *normales* dicuntur. Quintil. XI, 3; sed deinde etiam reliquorum, quatenus applicata *norma*, acuti an obtusi sint, intelligitur. Et hinc tolerari potest definitio Philandri ad Vitruv. IX, 2; item in Lex. Fabri, ubi omnium angulorum mensura dicitur. Fr. Acad. II, p. 402: Si id crederemus, non egeremus perpendiculis, non *normis* (sic legendum), non regulis. Conf. Budæus ad Pandect. p. m. 174. † Generatim significat regulam, Or. II, 48; ibid. III, 49; Mur. 2.

Noscere, agnoscere, probare. Att. XI, 7, quod te excusas: ego vero causas tuas *nosco*. Cf. Legg. I, 3. † discere, percipere. fr. ep. ad M. filium: Philosophiæ quidem præcepta *noscenda*, vivendum autem civiliter. Nat. D. I, 4, omnes philosophiæ partes tum *noscuntur*, quum totæ quæstiones scribendo explicantur.

*Nostras**, Tusc. V, 32; ad Div. II, 11; ibid. XI, 15.

Nota. Or. III, 44, librariorum *notæ*, sunt signa interpunctionum. † *nota* est στίγμα inustum servo fugitivo. Off. II, 7, barbarus compunctus *notis* Threiciis. Vid. Hug. Orig. scrib. c. 19. Hinc *nota* pro ignominia. Sic, quæ ignominia censoria dicitur, ea et *nota* appellatur. Cluent. 46, *nota* censoriæ severitatis. In qua oratione, c. 42, est locus insignis, de vi *notarum* censoriarum, quæ fuere: movere e senatu, equum adimere, tribu movere, et ærarium facere. Deinde ad omne genus ignominiæ transfertur. Dicitur tamen *nota* etiam cum verbo inurere in bonam partem. Planc. 12, signa probitatis, do-

mesticis inusta *notis* veritatis. † Dicitur etiam de vino. Brut. 83, atqui eæ *notæ* sunt optimæ. Sed de his *notis* abunde interpretes Horatii. † Mureu. 11 extr. irati jureconsulti, quod sunt veriti, ne... sine sua opera lege posset agi, *notas* quasdam composuerunt, ut omnibus in rebus ipsi interessent. *Notas* alii interpretantur siglas, quum pro singulis verbis literæ singulæ ponuntur; alii formulas actionum, ut Camerarius; alii obscura verba, ut Manutius; alii signa, quibus verbum unum, aut plura exprimebantur, cujusmodi sunt adjecta Corpori Inscript. Gruteriano, ut Grævius: quam sententiam probarem et ipse, si res et locus Ciceronis pateretur. Primo nulla est necessitas dicendi, *notas* fuisse signa ejusmodi, qualia sunt illa, quæ dixi. Nam per *notas* scribere, ut ex Sueton. Aug. 88; Cæs. 55, constat, etiam dicitur, quum integra quidem verba literis scribuntur, sed ita, ut literæ non suam ordinariam vim habeant, sed v. c. litera *d* pro *a*, *e* pro *b*. ponatur, etc. Ergo omnis ratio scribendi occultior est per *notas*. Cujac. Obs. XII, 40, distinguit quidem *notas* a siglis; et est certum, non omnes *notas* esse siglas: neque tamen propterea siglæ non sunt *notæ*: itaque et ipse locum Ciceronis de siglis interpretatur ad Pompon. Orig. Jur. §. 7. Illas autem *notas*, de quibus Cujacius in Observ. vix putem tam vetustas, ut de his aut similibus Cicero intelligi possit. Seneca quidem, ep. 90, vilissimorum mancipiorum inventa vocat. (Vid. *Nouv. Traité de Diplomatique*, t. III, p. 564.) Conf. Troz. ad Hugon. p. 175; qui, p. 181, locum Ciceronis de formulis explicat, et hanc interpretationem Grævio tribuit, quod est a vero alienum. Deinde Cicero hic manifeste de formulis actionum loquitur. Nam exempla *notarum* compositarum, quæ subjiciuntur, sunt formulæ actionum. Porro componere de formulis dici potest, non de signis obscuris, et siglis: et paullo post dicit, prætori quoque carmen compositum est. Neque in toto reliquo loco quidquam de occultis signis dicitur. Illud tantum dicitur, quam din occultæ hæ formulæ fuerint, petitas esse ab iis, qui tenerent, donec vulgatæ sint (nempe ab Ælio). Pompon. Origg. Jur. l. c. Neque quisquam veterum, quod sciam, de talibus signis formularum memoriæ prodidit. Quorsum autem opus scribere formulas illas per *notas*? Ne a servo iterum, aut scriba publicarentur? sufficiebat cavere, ne in talis hominis manus venirent, qui iis vulgandis gratiam popularem captare vellet, et posset. Ne ii autem publicarent, qui eas tenerent, ut Ælius fecit, ne per *notas* quidem cavere poterant. Itaque mihi totum hoc de *notis* formularum commentitium videtur; *notas*que componere nihil aliud significare, quam formulas obscuras et contortas actionum componere. Referri huc possit locus Ovidii, Her. XX, 210, de malo Acontii jacto ad Cydippen, in quo scriptum erat jusjurandum: « malum Verba ferens doctis insidiosa *notis*. » Jam scio, *notas* apud Ovidium esse literas scriptas, unde *notare* dixit pro scribere. Heroid. 1, init. Sed doctæ *notæ* h. l. sunt formula jurisjurandi vafre excogitata, qua sui juris faceret Cydippen. Unde in eadem epistola Acontius se appellat vafrum juris consulto Amore; et jusjurandum vocat nodum: quod verbum Horatius de formulis JCtorum in cavendo usurpat. Interpretationem hanc *notarum* probavere Menkenius in Obs. L. L. et Gesnerus in Thes. L. L. aliique.

*Natabilis**, ad Div. V, 12.

Notare, de nominibus rerum. Fin. III, 2, nominibus res *notavit* novis. Tusc. III, 5, melius hæc verbis *notata* Latinis, quam Græcis. † ita insignire, ut agnosci, et ab aliis discerni possit. ad Div. VII, 32, ita *notata* me reliquisse genera dictorum meorum, ut cognosci sua sponte possent. Or. II, 87, neque tam acri memoria fere quisquam est, ut, non dispositis *notatis*que rebus, ordinem verborum aut sententiarum

complectatur. Cf. II, 86. Hinc pro agnoscere, observare, animadvertere. ad Div. IX, 16, tritas aures habere *notandis* generibus poetarum. Div. I, 49, *notata* observatione diuturna. Cf. Or. III, 50. † dies *notari* dicitur, quum in eo solemnia quædam agenda constituuntur, unde fit *insignis*. Fin. II, 31, de Epicuro, qui diem suum natalem celebrari jusserat: quod si dies *notandus* fuit, etc. † ornare. Or. III, 43, tanquam stellis *notare* orationem. † reprehendere, contumelia afficere. Phil. XIV, 8, rem verbis *notavi*. Milon. 6, *notavi* rem. Verr. V, 68, sic *notatos* ambulare. Cluent. 42, de censoria ignominia. †Sext. 61, vir is, qui tripartitas orbis terrarum oras atque regiones tribus triumphis adjunctas huic imperio *notavit*. Abramius respici ad tropæa putat. Sed Romani tropæa non ponebant. Forte est, peragravit, ut in or. pro M. Marcell. 2, nec disjunctissimas terras..... lustratæ sunt. Horat. Art. Poet. 158, « puer, qui jam pede certo Signat humum. »

Notatio, etymologia, Topic 8.†animadversio, observatio. Orat. 55, *notatio* naturæ. † distinctio per *notas* temporum, colorum, etc. Brut. 19, delector ista quasi *notatione* temporum. Cluent. 47, *notatio* tabularum (sp. cera diversicolore). Phil. V, 5, *notatio* judicum haberi solet: i. e. certa sunt signa, ex quibus, bonus judex qui esse possit, agnosci, et a malis distingui potest. † pro subscriptione *notarum* censoriarum laudant Offic. III, 31, et Cluentianam. Sed meliores edd. habent *notio*. Cf. Gron. ad Liv. XXVII, 25. † descriptio. Herenn. IV, 50, *notatio* est, quum alicujus natura certis describitur signis. Est *character*, quales Theophrastus scripsit.

*Notatus**, distinctus, Prov. Cons. 2. † designatus, Tusc. III, 9. † *notatus* infamia, Font. 2; Cluent. 22; Dom. 9. † insignis, Her. III, 32.

Notio, significatio verbi. Tusc. V, 10, nulla alia huic verbo subjecta *notio* est. † πρόληψις, notitia insita. Top. 5, *notio* est impressa, et insignita rei conformatio. Nat. D. I, 12, hæc omnia cum deorum *notione* comprehendimus. ibid. 14, deum in animi *notione* tanquam in vestigio reponere. ib. 18, *notiones* primæ. Tusc. IV, 24, definitio aperit *notionem* nostram, quam habemus omnes de fortitudine, tectam atque involutam. ib. definitiones declarant *notiones* communes, alia magis alia. Conf. Acad. I, 11. † Sed *notio* est etiam de iis rerum in animo formis, quæ non insitæ sunt, sed opera mentis acquisitæ; de quibus est locus insignis, Fin. III, 10. † Hinc dicitur etiam de cognitione rerum, et judicio de rebus. Nat. D. I, 11, fugere intelligentiæ nostræ vim et *notionem*. Tuscul. V, 39, sine varietate colorum licebat vivere beate; sine *notione* rerum non licebat. Acad. II, 41, veniamus nunc ad bonorum et malorum *notionem*. † cognitio de rebus, quæ est magistratuum, pontificum, etc. Dom. 13, quæ omnis *notio* pontificum esse debuit. Agr. II, 21, *notio* populi rom. Sext. 25, ut censoria *notio* de republ. tolleretur. Cf. Pis. 5, judicium *notionem*que censoriam quadringentos annos tenuimus. Att. XI, 20, *notionem* ejus differri. Sed Cæcin. 12, est etiam notio actoris: quod quomodo dicatur, vid. in *animadversio*. † de nota censoria. Off. III, 31, *notio* censorum. Sext. 25, *notiones* censoriæ. v. ibi Græv. et Gron. ad Liv.

Notitia, notio insita, πρόληψις. Acad. II, 46, *notitiæ* rerum, e philosophia Epicuri. Or. 33, *notitiam* rei aperire definiendo. † notio acquisita. Fin. III, 10, hoc quarto (modo) *notitia* facta est, etc. Add. Leg. I, 8; Fin. V, 21.

Notus, active, Verr. I, 7, v. viros doct. ad Phædr. I, 11. In malam partem pro famosus. Cœl. 15, femina non modo nobilis, sed etiam *nota*; est etiam Verr. II, 31; Or. 34; Leg. I, 16; Cœl. I; ibid. 13; Phil. XI, 3.

*Novacula**, de Div. I, 17.

*Novare**, Att. XVI, 15; Leg. III, 5; Or. III, 37; ibid. 58.

*Novatus**, Or. II, 30; ibid. III, 58.

Nove, ad Herr. I, 9, ne quid ambigue. ne quid *nove*.

*Novellus**, Fin. V, 14; Leg. V, Fragm. ap. Macrob.

Novendialis. Q. fr. III, 5, *novendiales* feriæ, dicuntur a numero dierum.

*Noverca**, Cluent. 70; Or. 30.

*Novissime**, nuperrime, ad Div. X, 17. † in enumeratione pro postremo dicitur, ad Div. X, 24.

*Novissimus**, ad Div. X, 30; Rosc. C. 11.

*Novitas**. Phil. IX, 2, *novitati* invidere. sic est, Mur. 3; Sext. Cons. 1; ad Div. I, 7; Fin. III, 1; de Am. 19; de Div. II, 27; Nat. D. II, 53 (v. *novus* homo).

*Novitius**, Pis. 1.

Novus. res *novæ* significant aliquam insignem perturbationem et commutationem status reipubli. ratione magistratuum, judiciorum, legum, veteribus vel sublatis, vel *novis*, et iis quidem perniciosis, latis. Verr. I, 7; Catil. I, 1; ad Div. XI, 21, etc. † *novi* homines, Agr. II, 2, etc. qui primi e familia sua ad magistratus pervenere. † Orat. II, 66, sub *Novis*: intell. tabernis argentariis. Fuit pars fori Romani, cujus passim mentio apud veteres. V. P. Fabr. ad Acad. II, 22, et Drakenb. ad Liv. XXIV, 27; XLIV, 17. † *Novissimus* apud Ciceronem reperiri, male negat Gellius, X, 21, a multis, ut a J. Gronov. ad l. c. jam notatus. v. Rosc. C. 11; ad Div. X, 30, etc.

Nox. de *nocte*. vid. *de*. † *nox* reip. Brut. 96; Ar. R. 6, de perturbato reip. statu. Cf. *tenebræ*. † sensu proprio sumitur, Nat. D. II, 19; de Div. I, 27; Q. fr. II, 8; Mur. 9; Fin. I, 16; Rosc. A. 2.

*Noxia**, culpa, Rosc. A. 22; Leg. III, 4.

*Noxius**, Leg. III, 3.

Nubecula. Pis. 9, *nubecula* frontis: est severitas.

Nubere (cum præpos. *cum*). ad Divers. XV, 3, quocum *nupta* esset. Cluent. 5; de Div. II, 46.

*Nubes**, sensu proprio, Nat. D. II, 30; de Div. II, 19. † de perturbato reipublicæ statu, Dom. 10. † Dea, Nat. D. III, 20.

*Nubilis**, Quint. 31, Cluent. 5.

*Nudare**, Tusc. IV, 33; Mil. 24. † spoliare, Sen. Post red. 12; Act. 1, in Verr. 3; Pis. 33; Sext. 27; Dom. 1; Dom. 21.

*Nudatus**, spoliatus, Or. I, 38; ibid. II, 86. † desertus, ad Div. X, 17.

Nudus, simplex, sine ornamentis. Brut. 75, de Cæsaris commentariis: *nudi* sunt, recti, et venusti. † sine exercitu. ad Div. X, 11, si *nudus* huc se Antonius conferet. † inops. Att. I, 16, *nudi* equites. v. interp. ad Suet. Cæs. 41. † sine vestimentis, Or. II, 66. † spoliatus aliqua re, Att. VII, 53; Verr. IV, 1; ibid. IV, 53.

Nugæ, contemtus causa, etiam de hominibus dicuntur. Att. VI, 3, *nugarum* aliquid relinquere. ibid. amicos habet meras *nugas*. Orat. II, 51, tragœdias agere in *nugis*. † de ancillis et delicatis pueris. Milon. 21, *nugarum* nihil in comitatu; de Div. II, 13.

*Nugari**, de Div. II, 13.

*Nugator**, Flacc. 16; de Sen. 9.

*Nugatorie**, Her. IV, 56.

*Nugatorius**, Cæcin. 19; Rosc. A. 15; Nat. D. I, 39; Herr. II, 20.

Nullus, pro *non*. Att. XI, 24, Philotimus non modo *nullus* venit, sed ne per literas quidem, etc. ib. XIV, 3, Corumbus Balbi adhuc *nullus*; sc. venit. Tuscul. I, 38, mortui *nulli* sunt. Div. I, 37, objiciuntur sæpe formæ, quæ reapse *nullæ* sunt. † Rosc. Com. 16, *nullius* consilii. Muren. 12, *nullo* usu.

*Numen**, de divina providentia, Mil. 31; Fin. IV, 5; Catil. II, 13; Pis. 21. † nonnunquam tribuitur populorum rectoribus, Phil. III, 13.

Numerare. Verr. II, 10, cujus manu *numerabantur*. ib. manu tua *numeratum* esse, i. e. tibi. † Verr. III, 73, ex quibus *numeranda* est civitas. Phil. VII, 1, quos a se primum *numerare* possunt: h. e. in quibus *numerandis* a se incipere possunt. pro enumerare est. N. D. III, 32, nisi vitiosa lectio est. † sensu proprio est, Or. II, 32; Phil. VII, 1; Inv. II, 20; Or. 9; Or. 24; Parad. 1; Brut. 97; ad Div. II, 6; Fin. I, 9.

Numerato, ex arca, præsente pecunia. Att. xii, 25.

*Numeratus**, Cæcin. 4.

*Numerose**, de rhythmo in musicis, Nat. D. ii, 8. † de oratione, Brut. 8; Or. 52; ibid. 66; Or. iii, 44.

*Numerosus**, de rhythmo in musicis et in oratione, Or. iii, 48; Or. 52; ibid. 54.

Numerus. Q. fr. ii, 13, ad *numerum* judices habere, i. e. justum eorum *numerum*. † rhythmus. Or. 64, pæon, quod plures habeat syllabas quam tres, *numerus* a quibusdam, non pes habetur. *Numerus* et pes (ῥυθμὸς et μέτρον) quomodo differant, v. Quintil. ix, 4. Nempe rhythmi spatio temporum constant, pedes etiam ordine: v. c. pes dactylus, semper habet primam longam; *numerus* autem etiam tertiam. Itaque omnis pes est *numerus*, non autem omnis *numerus* etiam pes: quod tenendum est propterea, quia interdum *numeri* manifeste pro pedibus dicuntur. Or. 57, dactylicus *numerus* hexametrorum magniloquentiæ est accommodatus. Atqui in hexametris non licet anapæstum pro dactylo ponere, qui tamen est rhythmus dactylicus. Or. iii, 44, *numerus* adstrictus, est qui proxime ad poeticum accedit: solutus, qui longius recedit. †certus et concinnus corporis gestus et motus in histrionibus, saltatoribus, palæstritis, etc. quia sc. ut illi *numeri* poetici, certis numeris exprimuntur, quum intervallis temporum contineantur. Dividitur autem in ἄρσιν et θέσιν. Parad. iii, 2, histrio si paullo se moveat extra *numerum*, exsibilatur. Leg. 1, 4, *numeri* in cantu. † Hinc duci putant illas formulas, omnibus *numeris* absolutum esse, omnes *numeros* habere: quod mihi secus videtur. Nam manifestum est, *numeros* dici interdum pro partibus, et earum *numero*, qui requiritur, ut perfecta res sit. Fin. iv, 20, panciores quasi *numeros* officii præterirent. Div. i, 13, omnes habet in se *numeros* veritatis. Verr. ii, 69, quod genus hominum, quem *numerum*, quem ordinem proferre possis? Hoc interpretatur ipse ibid. ab universa provincia, generatimque a singulis ejus partibus, etc. Ovid. Met. 1, 427, «animalia imperfecta suisque Trunca vident *numeris*.» ibid. vii, 126, «Utque hominis speciem materna sumit in alvo, Perque suos intus *numeros* componitur infans.» Cohortes eamdem ob causam *numeri* dicuntur, quia sunt legionis partes. ad Div. xi, 10, septenum *numerum* nunc legionum alo: ubi Grævius legit, septem nunc *numeros* legionum, et cohortes interpretatur. Recte. ibid. xii, 13, Græcorum militum *numeros*: sic legendum pro *numero*. vid. Græv. ad l. c. Atque in universum de ordinibus militaribus dicitur, ut de turma, de mille militibus, qui sub uno tribuno sunt. v. intt. ad Sueton. Vespas. 6. Adde Burmann. ad Ovid. Her. viii, 24. Pertinet huc etiam illud, Verr. v, 51, si naves suum *numerum* haberent: h. e. vectores, remiges, quorum *numerus* certus requiritur. Sic Ovid. Her. x, 36, «Flecte ratem; *numerum* non habet illa suum»: ubi Burmann. locum Ciceronis afferre non neglexit. † locus. in Cæcil. 19, quum is tibi parentis *numero* fuisset.

Nummarius, pecunia corruptus. Verr. iii, 57, *nummarium* judicium. Cluent. 27, *nummarii* judices. Add. Att. 1, 16; Clu. 36, ubi est *nummarius* interpres pacis: qui pecunia accepta pacem conciliavit. Itaque omnino *nummarii* sunt, qui aliquid, pecuniæ et quæstus causa, faciunt.

Nummatio, s. nundinatio, Phil. ii, 45

*Nummatus**, Rull. ii.

*Nummulus**, Att. 1, 13.

Nummus, quum simpliciter ponitur, fere sestertius intelligendus, Rosc. Amer. 2, etc. † Rosc. Com. 8, versari in suis *nummis*, opponitur, in ære alieno. Verr. iii, 86, habet in *nummis*, habet in urbanis prædiis. Add. Flacc. 19; Font. 1; Phil. iii, 6; Phil. xii, 8; Inv. ii, 4; ad Div. xiii, 17.

*Numquid**, Leg. ii, 2; Q. fr. ii, 2.

Nunc ipsum, pro, hoc ipso tempo-

re, ad Att. vii, 3; viii, 19; xii, 16, etc.

*Nuncupare**, appellare, Nat. D. i, 15; ibid. ii, 23. † effari, Verr. v, 13; Phil. iii, 4; Off. iii, 16.

*Nundinæ**, locus ubi mercatus instituі solet, Rull. ii, 32; Phil. ii, 14; Att. i, 14. † Figurate sumitur, Att. iv, 16; Phil. v, 4.

Nundinari, frequenter convenire. Div. ii, 31, ubi ad focum angues *nundinari* solent. † emere. Verr. i, 46, *nundinari* ab aliquo jus.

*Nundinatio**, injusta emtio, Rull. i, 3; Verr. i, 46; ibid. ii, 45.

*Nundinum**, novem dierum spatium, Dom. 17.

Nuntiatio. Phil. ii, 32, nos (augures) *nuntiationem* solum habemus; consules etiam spectionem (v. *spectio*). Ceterum τὸ nuntiare diserte tribuitur auguri, Phil. ii, 33; Leg. ii, 12.

Nuper, de longo tempore. Nat. D. ii, 50, qui ea, quæ *nuper*, id est, paucis ante sæculis, reperta sunt. Sull. 32, est *nuper* de triennii tempore. Item Div. i, 39, de tempore satis longo: et sic aliis etiam locis. Cf. Duker. ad Florum, i, 11, et qui ibi laudantur, et dicta in *modo*.

*Nupta**, Inv. i, 31; Tusc. v, 26; Cœl. 20; Verr. v, 13; Top. 4; ad Div. xv, 3.

*Nuptiæ**, Nat. D. iii, 18; Att. xiii, 29; Cluent. 12; Or. iii, 58.

*Nuptialis**, Her. iv, 33; Cluent. 6; ibid. 9.

*Nurus**, Phil. ii, 24.

*Nusquam**, de Sen. 22; Planc. 24, Herr. ii, 2.

Nutare, incertum esse, fluctuare. Nat. D. i, 43, *nutat* in natura deorum.

*Nutricari**, Nat. D. ii, 34.

*Nutricula**, Phil. xi, 5; Vatin. 2.

*Nutrimentum**, sensu metaphorico, Or. 13.

Nutrix, de quacumque re, quæ *nutrit* et alit homines. Verr. ii, 2, Sicilia *nutrix* populi R. Cf. Wesseling. Obs. ii, 17. † dicitur de femina, Or. ii, 39; Tusc. iii, 1; de Div. ii, 36; de Am. 20.

Nutus, gravitas corporum, pondus, alias *nixus*. Or. iii, 45, tenetur *nutu* suo terra. Cf. Fin. i, 6; N. D. ii, 39; Tusc. i, 17. † de voluntate et imperio dicitur, Catil. iii, 9; ad Div. iii, 10; ad Div. xiii, 1; ibid. xiii, Or. 8; Or. i, 9; ibid. 45; Rull. ii, 36; Att. vii, 8.

*Nux**, Fragm. inc. ap. Plin. H. N. xvii, 21.

O.

Ob, ad. de Univ. 14, *ob* os offusus ignis. ad Div. ix, 26, cujus *ob* os Graii ora obvertebant. De qua forma vid. Davis. ad Tusc. iii, 13; Burm. ad Ovid. Met. viii, 115, et Heins. ad Virgil. Æn. xii, 865. † ante, Sext. 21; *ob* oculos.

Obæratus, ære alieno obstrictus, addictus, nexus. de Rep. ii, 21, *obæratos*que pecunia sua liberavisset.

*Obambulatio**, Her. iii, 18.

*Obcæcare**, ad Div. xv, 1; Or. ii, 80; Her. iii, 19.

*Obdormire**, Tusc. i, 38; ibid. 49.

Obducere, insuper addere. Attic. xvi, 6, itaque *obduxi* posterum diem. v. Gronov. ad Senecam de Tranq. an. c. 3. † opponere, adversarium adducere. Att. i, 1, mihi videatur non esse ἀδύνατον Curium *obducere*. vid Græv. † bibere avide. Tusc. i, 40, venenum, ut sitiens, *obduxit*. Sic etiam accipit in aliis locis (certe metaphora hinc ducta) Victorius, Var. Lect. xv, 7. Cf. interpr. ad Petron. c. 42. † inducere, ad Div. ix, 2; Tusc. ii, 15; ibid. iii, 22; Acad. ii, 6. † obtegere, Nat. D. ii, 46; Leg. ii, 22.

Obductio. Rabir. perd. 5, *obductio* capitis. Plerique ex emendatione Mureti malunt *obnuptio*. Sed lectionem omnium codd. defendit Gruterus. Neque video, quare *obductio* improbetur, quum *obducere* sit operire, *obductus*, opertus, ut omnes sciunt.

*Obdurtus**, ingestus, Leg. ii, 25. † obtectus, Nat. D. ii, 46. † coalitus, Rull. iii, 2; Sext. 9.

Obdurare, durare, perferre. Att. xii,

3, quare *obduretur* hoc triduum. † obdurescere. Fin. III, 11, quis contra studia naturæ tam vehementer *obduravit?*

*Obdurescere**, Mil. 28; Tusc. III, 28; Att. X, 16; ibid. XIII, 2; Phil. II, 42; Verr. V, 13; Fin. III, 11.

*Obediens**, Pis. 34; Nat. D. II, 30; Off. II, 5.

*Obedientia**, Parad. V, 2; Off. I, 29.

*Obedire**, Leg. III, 2; Cæcin. 18; Brut. 69.

*Obfirmatus**, Att. I, 11.

Obfundere (v. *offundere*.).

Obiratio, ira. Att. VI, 3, abiit iratus, hujus nebulonis *obiratione* si Brutus moveri potest, etc.

*Obire**, lustrare, Fin. V, 29; ad Div. VII, 1; Or. I, 58; Cæcil. 3. † de tempore quod effluit, Att. XIII, 14; Phil. IX, 1; Phil. III, 8; ad Div. XV, 25; Tusc. I, 45; Mil. 10. † dicitur pro implere munus, Manil. 17; Leg. II, 7; Or. I, 38; Acad. II, 2. † Cluent. 17, mori. † *obire* oratione est percensere, Verr. II, 50.

*Obitus**, occasus solis, de Div. I, 56; † interitus, de Div. II, 16; ad Div. IV, 3; Pis. 15.

*Objectare**, Planc. 31.

*Objectus**, Acad. II, 12; ibid. 15.

Objicere. Leg. II, 19, erroris *objiciendi* causa. Cæcin. 25, errorem *objicere* judici. In quibus fere idem est, quod *injicere*: quod similiter dicitur. Simile et hoc. Tusc. II, 3, *objicitur* metus animo. Itemque visa, species *objici* hominibus dicuntur in Academicis sæpe. † Arch. 6, *objecissem* me in tantas dimicationes. Cluent. 41, nego rem esse ullam in quemquam *objectam*, quæ Fidiculanio *objecta* non sit. † cum præpositione *de*. ad Div. XI, 3, de morte Cæsaris *objiceres*. † Mur. 38, sperant sibi Silanum *objici* posse, i. e. in suam potestatem venturum, ut eum tollere possint. Cf. c. 40; Mil. 14. Ductum est ab iis, qui cum feris bestiis pugnare coguntur. † ad Div. VI, 4, ad omnes casus *objectus*, i. e. obnoxius, expositus. † Exprobrare, Or. II, 56; Or. II, 70; Phil. III, 6; Mil. 14; Mur. 40.

*Objurgare**, verbis vehementius castigare, Cœl. 11; Q. fr. III, 1; Att. II, 1.

*Objurgatio**, de Am. 24; Or. II, 83; Off. I, 38.

*Objurgator**, Verr. III, 2; Nat. D. I, 3.

*Objurgatorius**, Att. XIII, 6.

*Oblanguesco**, ad Div. XVI, 10.

*Oblatus**, illatus, Dom. 24; Fin. V, 22; de Am. 18. Acad. II, 15; Sext. 69. † donatus, Act. I in Verr. I.

*Oblectamentum**, de Sen. 15; 16; Parad. V, 2; Verr. IV, 60.

*Oblectare**, Arch. 7; Att. XII, 3; Q. fr. II, 12; Off. III, 14; ad Div. II, 16.

*Oblectatio**, Or. I, 26; Off. II, 2; de Am. 27; Hortens. Fragm.

Oblidere, comprimere arcte, elidere. fr. Scaur. c. 13, collum digitulis duobus oblideret. vid. de hoc verbo Heins. ad Ovid. Met. XIV, 208.

Obligare, proprie esse constat, vincire, devincire, ut Tusc. II, 16, de vulnere: a medico *obligari*. Sed metaphorice *obligari* dicuntur in universum omnes, quibus quacumque causa et quocumque modo necessitas est imposita alicujus rei faciendæ, præstandæ, ferendæ, patiendæ. Causa et ratio, quæ necessitatem imponit, qua tanquam obligamur et alligamur (v. *alligare*), dicitur hinc vinculum (v. *vinculum*). Hinc 1°. *obligari* scelere dicuntur, Dom. 8, et legum pœnis *obligari*, Fin. I, 14, qui in necessitatem incidunt pœnæ ferendæ, qui in pœnas incidunt sceleribus aut suis, aut alienis. 2°. *obligantur*, qui jurejurando sibi necessitatem alicujus rei faciendæ imponunt. Off. I, 11; Verr. II, 72; Balb. 15. 3°. item promissis, fœdere. Balb. l. c. populus se *obligavit* fœdere. Phil. V, 18, audeo *obligare* fidem meam. 4°. item spondendo pro aliquo, cavendo prædiis, quæ et ipsa *obligari* dicuntur, Agr. III, 2; ad Div. V, 20; ad Brut. 18; Cæcin. 3. 5°. Porro qui mancipio et nexu sibi imposuerunt necessitatem periculi judiciorum (evictionis) præstandi, Muren. 2; Topic. 10. 6°. qui, beneficiis acceptis, necesse habent, aliis gratiam referre, occasione data,

unde et in ære alterius esse, ei debere dicuntur ad Div. vi, 11; viii, 12; x, 8; xi, 16, etc. 7°. res, quæ deo alicui consecratæ sunt, Dom. 40; unde contra, quæ profana e sacris fiunt, liberari dicuntur (v. *liberare*). 8°. Est etiam pro impediri. Act. 1 in Verr. 9, quod eos intelligere videbam, me hoc judicio districtum atque *obligatum* futurum. Cf. ad Att. viii, 16.

Obligatio, Ciceroni et bonis auctoribus semper active dicitur; nunquam, ut hodie JCtis et philosophis, passive. ad Brut. 18, gravior est ac difficilior animi ac sententiæ pro altero, quam pecuniæ *obligatio*, i. e. promissio.

Obligatus.* Her. 1, *obligatus* corio. † devinctus beneficiis, ad Div. vii, 12; ibid. xiii, 18. † de prædiis oppigneratis, Rull. iii, 2.

*Oblimare**, Nat. D. ii, 51.

Oblinere, inquinare. Brut. 13, ut se eloquentia externis *oblineret* moribus, de Rep. iii, 4, geram morem vobis, et me *oblinam* sciens.

Oblitus, corruptus, fœdatus. Verr. iii, 4, *oblita* sunt omnia stultitia atque inhumanitate. Phil. xiv, 3, *oblita* vita libidine. ibid. xi, 12, parricidio *oblitus*. ad Heren. iv, 11, si exornationes crebræ collocabuntur, *oblitam* reddent orationem. † in bono sensu est tamen etiam ad Div. ix, 15, mirifice capior facetiis, præsertim quum eas videam *oblitas* Latio. † Unguento *oblitus*, Catil. ii, 5; Att. ii, 21; Verr. v, 68. † *oblitus* vitiis, Phil. xi, 12; ibid. xiv, 3.

*Oblitus**, oblivisci, Att. vi, 1; Brut. 60; ad Div. i, 7.

*Oblivio**, ad Div. i, 9; Phil. xvi, 12; Or. ii, 2.

*Obliviosus**, de Sen. 11.

*Oblivisci**, Mil. 23; Planc. 42; Balb. 60; Rosc. C. 17; ad Div. i, 9.

*Obloqui**, Q. fr. ii, 9; Cluent. 23.

Obmutescere. Tusc. ii, 21, videsne ut *obmutuerit* non sedatus corporis, sed castigatus animi dolor?

Obnoxius, eleganter et proprie de eo, cui facile noceri potest, ut infirmus, vel sceleris conscius; et hinc timidus, anxius, suspiciosus, etc. Sic est ad Brut. 17, vivat supplex et *obnoxius*. Hanc vim verbi illustrat Gronov. ad Senec. de Ira, iii, 8; unde Cortius ad Sullustium et alii hausere.

*Obnubere**, Rab. Perd. 4.

*Obnubilus**, Tusc. i, 21.

Obnuntiare, auspicium malum, diras, comitia habenti nuntiare, ut comitia dirimantur; in quo utebantur hac formula: Alio die. Sen. p. R. 5, ne *obnuntiare* comitiis aut concilio liceret. Cf. Att. iv, 3. Phil. ii, 33, consul consuli *obnuntiasti*: ubi etiam illa formula, Alio die, occurrit. Sed non solum comitiis *obnuntiatur*, sed etiam singulis hominibus. Div. i, 16, Ateius Crasso *obnuntiavit* (nempe in provinciam ituro). v. *diræ*.

Obnuntiatio. Q. fr. iii, 3; Att. iv, 16 (v. *obnuntiare*.).

*Oboriri**, Lig. 3.

Obrepere. Div. ii, 67, nullæ *obrepunt* imagines in animos dormientium extrinsecus. Planc. 7, *obrepere* ad honorem: opponitur cursu venire ad honorem. Illud fit precibus, gratia, aliisque hujusmodi artibus; hoc meritis.

Obreptare, obrepere. ad Att. vi, 5, dies *obreptat* mihi: sic et Plautus dixit.

*Obrigere**, Nat. D. i, 10; Verr. iv, 40.

Obrogare, legem ferre, quæ adversetur alteri legi, ut ea perlata, altera vel tota, vel ex parte tollatur, saltem, ut ejus vis debilitetur, etsi ipsa salva sit. Phil i, 9, quid, quod *abrogatur* legibus Cæsaris? Cf. Att. iii, 23; de Rep. iii, 17. v. inprimis de hoc verbo Duker. ad Florum, iii, 15, 5.

Obruere, irritum reddere, vim adimere, etc. Ar. Resp. 20, dii *obruant* omen! Tusc. v, 19, Marius Catuli interitu sex suos *obruit* magistatus: h. e. *obscuravit* eorum gloriam. Orat. i, 25, quidquid est, in quo offenditur, id etiam illa, quæ laudanda sunt, *obruit*. Mur. 40, recentem gratulationem lamentatione *obruere*. † Verr. ii, 62, *obruitur* testimoniis aratorum, i. e. prorsus convincitur, nec iis resistere potest. † Fin. iv, 4, qui sciet, ubi quidque po-

situm sit, quaque eo veniat, is, etiam si quid *obrutum* erit, poterit eruere, semperque esse in disputando suus. † sensu proprio, Nat. D. II, 52; de Sen. 7. † de iis quæ oblivioni traduntur, Brut. 15; Arch. 10; † Q. fr. I, 43; Or. I, 21.

Obrussa, est auri experimentum, quod igne sumitur: ex Græco ὄβρυζα, unde post et aurum *obryzum* dictum. Brut. 74, adhibenda, tanquam *obrussa*, ratio est, etc. De *obrussa*, et auro ad *obrussam*, v. interpr. ad Sueton. Neron. 44; Salmas. ad Solin. p. 760; Gothofred. ad Cod. Theodos. l. I, de Oblat. vot. et quos ibi laudat Ritterhus.

Obscœne, parum suavi, ingrato sono: quæ est propria verbi significatio. † Orat. 45, si ita diceretur, *obscœnius* concurrerent literæ.

*Obscœnitas**, Or. II, 59; Off. I, 29.

Obscœnus, infaustus. Domit. 55, omina *obscœna*. Sic aves *obscœnæ* dicuntur. † de voluptatibus venereis, Nat. D. I, 40. † de verbis parum verecundis, Off. I, 35; Tusc. V, 28.

*Obscurare**, tenebris involvere, Nat. D. II, 38; Fin. III, 14; ibid. IV, 12; Or. III, 57; Verr. III, 57. † obtegere aliquid oratione, Att. II, 10; Cluent. I. † de oblivione, Or. II, 23; Marcel. 9.

*Obscuratio**, Fin. IV, 12; Hort. Fr.

Obscure. Attic. IX, 7, nihil minus *obscure* tulit, i. e. sine questu. Iuv. I, 15, *obscure* subire animum auditoris, i. e. clam, sensim.

*Obscuritas**, de Div. I, 18; de Div. II, 64; Or. I, 15; ad Div. VI, 6. † de oratione, Fin. II, 5; Or. II, 13.

Obscurus, tristis. Mur. 24, vultus *obscuriores*. † sublimis, subtilis. Or. I, 14, scientia *obscurior*. † tectus, callidus. Act. I in Verr. 2, *obscurus* in agendo. † de rebus arduis, de Div. II, 56; Nat. D. III, 39; Or. I, 39; Mur. 7.

*Obsecrare**, Or. II, 20; Fin. II, 7; Att. II, 9; Att. XI, I; ibid. VIII, 9.

Obsecratio, supplicatio deorum, in malis, s. periculis publicis. Ar. R. 28, constituendæ nobis sunt procurationes et *obsecrationes*. Add. Liv. XXXI, 9; Sueton. Claud. 22. Vid. Guther. Jur. Pontif. IV, 14.

*Obsecundare**, Manil. 16.

*Obsepire**, Mur. 23.

*Obsequi**, morem gerere, Quint. 30; Or. 47. † operam dare, Or. I, 2. † se accommodare ad aliquid, ad Div. I, 9.

Obsequium, indulgentia, studium, alicui gratificando, et in omnibus se ad ejus sensum, studia, accommodando, placendi. Att. VI, 6, *obsequio* et comitate adolescentis valde audio mulieres delectari. Cœl. 6, tueri *obsequio*. de Am. 24, *obsequium*... quod peccatis indulgens præcipitem amicum ferri sinit. Et sic semper est apud Ciceronem et bonos auctores, non pro obedientia.

*Obserere**, Leg. II, 25.

*Observans**, Brut. 82; ad Div. XIII, 3.

Observantia, quid sit? v. Invent. II, 22. Att. XIII, II, ne magnum unus *observantiæ* Bruto nostro imponerem: h. e. ne quum me visere et salutare vellet, longius iter haberet. Planc. 18, ut *observantia*, ut suffragatio tolleretur. (v. *observare*.)

Observare, curiose spectare, aucupari, captare, etiam in deteriorem partem et insidiarum causa. ad Div. XI, 16, ut tempus *observaret* epistolæ reddendæ. Cf. Rusc. A. 8. Verr. III, I, vitavi *observari* pluribus oculis. Cf. *observatio*. † custodire. Tusc. II, 9, draco *observans* arborem. v. Davies. ad h. l. † *observare* dicitur de officiis salutandi, deducendi. (Gloss: παραπηρεῖ, observat, sectatur), etc. et hinc in genere pro colere. Muren. 34, si interdum ad forum deducimur... diligenter *observari* videmur. Att. XIII, 49, si *observare* est servire. In primis autem eleganter dicitur de iis qui candidatos sectantur, petitionem eorum sua suffragatione juvant. Phil. II, 20, *observatus* a me in petitione quæsturæ. Hinc recte explicat Manutius illud ad Divers. VII, 27, ego te in consulatu *observaram*. ad Div. XIII, 27, *observare* commendationes alicujus: h. e. complecti eum, qui commendatus est. † Tusc. V, 41, tantam præstantiam in bonis animi esse dicunt,

ut ab his corporis externa *observent*. Bentleius emendabat : corporis et externa *obscurentur*. Probat Buberius ad b. l. et sic edidimus.

Oservatio. Murcn. 24, *observationes*, testificationes, seductiones testium... animadvertebant. Nempte Sulpicins et ejus amici diligenter observabant Murenam, et amicos, si quam largitionem facerent. † Or. 1, 20, eloqoentiam esse *observationem*, noo artem. Div. 11, 72, diuturna *observatio* notandis rebus fecit artem. Cf. 1, 49 ; Off. 11, 24.

Observitare, pro *observare*, Div. 1, 1, 45, habent mnlti mss.

Obses, proprio sensu, Manil. 12. † pignus, signnm certum volnntatis, etc. Clnent. 30, damnationem dederat *obsidem*, etc. in Cæcil. 22, *obsides* a nobis habet populus. Cf. Catil. IV, 2. Cœl. 32, *obsides* periculi.

*Obsessio**, Balb. 3; Dom. 1.

*Obsessor**, Dom. 5.

Obsessus. Rosc. A. 11, *obsessa* domus, h. e. ab aliis occupata, ut ingredi non possis. † Vatin. 7, *obsessus* tribnnatns, h. e. quo non licet facere, quæ velis. † de judice jam occupato ab oratore, Or. 62.

Obsidere, replere, occnpare. Nat. D. 1, 23, corporibns omnis *obsidetur* locns. † speculari curiose. Flacc. 24, *obsidet* Rostra curia. Catil. 1, 10, *obsidere* stnprum. Act. 1 in Verr. 2, qui meum tempus *obsideret* : sc. ut mihi prolationibus eriperet. † eleganter orator dicitur auditorem *obsidere* et tenere, Orat. 62, quum enm jam sibi faventem reddidit, et io snam seotentiam impulit et addnxit. † oppugnare, Ar. Resp. 3; Att. IX, 19; Rull. 11, 28; Verr. v, 56.

Obsidio, periculum, quod ab altero nobis struitnr, et rebus nostris. ad. Div. v, 6, qui fœneratores ex *obsidione* exemerit: h. e. liberaverit a pericnlo pecuniæ perdeudæ, quod a Catilinariis, et qui tabnlas novas fieri volebant, strnebatur. (Cf. Rabir perd. 10.) Doctum videtur e Plauti Asinar. 11, 2, 14.

Obsignare, signare, subsignare. Quint. 21, *obsignare* tabellas. Pison. 28, etc. De testimonio *obsignato*, ad Att. 11, 12 ioit. v. inpr. Salmas. Mud. usur. c. 11. † *obsignare* lagenam, Att. v, 19; ad Div. XVI, 26. † de Div. 11, 70, *obsignata* natura : sunt muliebria ita obstructa, ut concipere femina, et parere non possit. Plinius, H. N. VII, 16, genitale concretum appellat. Græci tales feminas ἀτρήτους vocant. Vid. inpr. Rutgers. Var. Lect., 111, 18.

Obsignator, signator, qui subsignat. Flacc. 36, decisionis *obsignator*. Att. XII, 18, *obsignatores* testamentorum.

Obsistere, defendere. Clnent. 17, *obsistere* crimini. † Fin. 111, 9, et aliis locis, *obsistere* visis : h. e. non statim assentiri, ne decipiare. Add. Fin. IV, 7; Tusc. IV, 12.

Obsitus, consitus. Verr. 111, 18, *obsitus* campus.

Obsolere, Phil. 11, 41, nbi tameo alii *obsolescere*, alii *obsolefieri* corrignnt.

*Obsolescere**, Inv. 1, 26; Cœl. 17; Quint. 18; Rull. 1, 7.

Obsoletus, inusitatus : opponitur, novus, inauditus. Verr. v, 44, *obsoleta* crimina. † Or. 111, 9, *obsoletior* oratio, dicitur ea, quæ nullum delectum verburum, nec ornatnm babet. † de eo, qni in lnctu et sordibus est. Pisoo. 36, jacoisti mœrens aliquot dies, atque inde *obsoletus* Thessalooicam.... venisti.

Obsonare. Tusc. v, 34, *obsonare* famem.

*Obsonium**, ad Div. 19.

Obstare, officere quasi luminibus alicujns. v. *officere*. Sext. 20, *obstare* sibi me. † nocere. Rosc. A. 52, numquid hic aliud videtis *obstare* Roscio, nisi quod patris bona venierunt ?

Obstinatio. Prov. Cons. 17, *obstinatione* quadam senteotiæ repndiavi : in bonam partem dictum.

*Obstinatus**, Att. 1, 9.

Obstipus, de cervice rigida, quam Suetonius appellat, capite io tergum nimis reclinato. Nat. D. 11, 42. Cf. fragm. Arat. ioit. et ibi Gruter. p. 4264 ed Grooov. qui ostendit, hoc verbnm duobus modis dici, et quidem contrariis. Sic ap. Sueton. Tib. cervix

obstipa et rigida : ubi male Casaubonus interpretatur de capite ad terram defixo. Sequitur enim : hæc omnia ingrata et arrogantiæ plena ; quod non potest intelligi nisi de cervice nimis reclinata. At contra cervix rigida ap. Liv. xxxv, 11, est de equis Numidarum, qui capita nimis protendunt ac demittunt.

Obstitus, fulmine tactus. Leg. II, 9, fulgura atque *obstita* expianto. v. Festus in hac v. et ibi interpretes. Savaro ad Sidon. Carm. IX, 189 (non 180), quem laudat Davies, nihil de hac voce habet, sed tantum de locis fulmine tactis agit.

Obstrepere. Orat. III, 13, oratores obscuri dicuntur, sibi ipsi in dicendo *obstrepere*. Marcell. 3, res clamore militum *obstrepi* videntur : in quo etiam insolentia constructionis notanda. ad Div. v, 4.

Obstrictus, obnoxius, qui est in alterius potestate. Cœl. 19, *obstrictus* voluptatibus tenetur. ib. 32, addictum, deditum, *obstrictum* vobis habebitis. Planc. 1; Att. XII, 40; Verr. IV, 32.

Obstringere, ita dicitur, ut obligare. v. *obligare*. Verr. I, 3, sceleribus se *obstringere*. ad Div. XI, 10, ære alieno *obstringere*, etc. †Or. II, 66; Verr. IV, 51, religione *obstringere* aliquem, est, facere, ut aliquis religionem deorum lædat.

Obstructio, de simulatione. Sext. 9, hæc *obstructio* non diuturna est, etc. Sicut quæ obstruuntur, ea teguntur, non cernuntur, sic simulatio adimit conspectum veri sensus et animi.

*Obstructus**, Fat. 5; Brut. 4.

*Obstruere**, Dom. 44; Brut. 17; Sull. 28; de Sen. 20.

Obstupefactus, de mente ebrii. de Div. I, 29, quum sit immoderato *obstupefacta* potu atque pastu. Add. Cat. II, 4 ; Dejot. 12.

*Obstupescere**, de Divinat. II, 23; Att. V, 21.

*Obsurdescere**, de Am. 24.

*Obtegere**, Leg. II, 22; Sext. 35; Att. I, 15; Vatin. 5; Cœl. 18.

*Obtemperare**, Cæcin. 18; Quint. 2; Tusc. II, 4.

*Obtemperatio**, Leg. I, 15.

*Obtendere**, Q. fr. I, 1, 11.

Obtentare, sustentare. Att. IX, 10, spes quædam me *obtentabat*, fore.

Obterere, contemnere. Div. I, 16, artem *obterere* extispicum. Cœl. 19, *obterere* voluptates. † opprimere, ad Div. V, 9; Cæcin. 7; Verr. V, 1.

*Obtestari**, Quint. 30; Mil. 31; Sext. 69.

Obtestatio. Balb. 14, sanctiones sacrandæ sunt, aut genere ipso, aut *obtestatione* et consecratione legis, aut pœna, etc. h. e. populo per legislatorem ad jusjurandum adigendo, quo juret, *obtestans*, h. e. testes faciens deos, se velle legem servare : unde leges sacratæ. vid. Schwarz. diss. de Detestatione sacrorum, § 15. † Dom. 48, quid ergo tua illa tum *obtestatio* tibicinis? Fuit pars cærimoniæ in dedicationibus. Quum interpretes nihil ad h. l. dicant, Schwarzius, l. *c*. § 16, putat *obtestationem* esse eamdem, quæ et detestatio dicatur, h. e. denuntiationem testibus præsentibus factam. Qualis autem illa tibicinis *obtestatio*, s. denuntiatio fuerit, non addit. Mihi videtur facta iisdem propemodum verbis, quibus *obtestationem* et denuntiationem pontifici, pullario, factam esse constat : Ades mihi, s. Postulo, ut adsis mihi, etc. Dom. 52; Div. II, 34, etc.

Obtinere. oratores et philosophi *obtinent*, quod approbant aliis, quum vincunt, esse verum aliquid : etiam defendunt. Verr. III, 71, *obtinere*, quod dicimus. Cf. Catil. IV, 6; Tusc. I, 12; Fin. II, 33; Acad. II, 6. De defendendi significatione adde dicta a Gronovio ad Tacit. H. II, 84. † tueri, retinere. Verrin. III, 35, *obtinemus* res gestas Sullæ. Orat. III, 60, vocem *obtinere* : ubi præter rem Pearcius legi vult *retinere*. Sic *obtinere* provinciam dicitur, qui consequitur, habet, retinet, ut ex epistolis ad Cornificium patet. ad Div. XIII, 29, *obtinere* hereditatem. Cf. IV, 14, testamentum *obtineatur*, quum ra-

tnm est, valet. de Rep. II, 32, quod arat ad *obtinendam* potentiam nobilinni vei maximum. † Sull. 6, snavitatem filii *obtinet*. Offic. II, 12, *obtinent* numerum jure cæsorum. † Fin. II, 22, opibus magnis, quidquid feceris, *obtinere* : h. e. efficere, ut impune feceris, recteque adeo factum videatur. † confirmare, Quint. 23.

Obtingere, pro accidere. Catil. IV, 1, de re tristi, si quid *obtigerit*. † de munere publico, Vatin. 5; Att. I, 17; ad Div. II, 19; Off. I, 7.

*Obtorpescere**, de corpore, Dom. 52. † de animo, Tusc. III, 28.

*Obtortus**, Verr. IV, 10; Cluent. 21.

*Obtrectare**, invidere, Tusc. IV, 20; ibid. 26. † *obtrectare* alicui est ei adversari, Phil. X, 3; Att. III, 26; Acad. II, 6; Manil. 8.

*Obtrectatio**, Tusc. IV, 8; Font. 8; Brut. 42; ad Div. I, 7.

*Obtrectator**, ad Div. I, 4; Planc. 23; Brut. I.

*Obtritus**, Or. II, 86.

Obtrudere. Verr. IV, 36, qui non *obtrusit* monumenta aliqua ex parte, sed *funditus* sustulit atque delevit. Præcedit, alieno nomine ornare : cui respondet *obtrudere*. Gesnerus in Thes. L. L. corrigit *obruit*, vel *obstruxit*. Non placet satis : hoc tamen melius.

*Obtruncare**, Nat. D. III, 26.

Obtundere, levare, minuere, comprimere. Tusc. III, 16, nihil est, quod tam *obtundat* elevetque ægritudinem. † *obtundere* vocem, Or. II, 70. † mentem, Tusc. I, 33; Or. III, 24. † *obtundere* dicitur is qui molestus est alteri, Att. VIII, 1; ad Div. V, 14; Verr. I, 60; Verr. IV, 49; Or. 66.

*Obturbare**, Att. XII, 17; ibid. 19.

Obtuse, stulte : opponitur acute. Nat. D. I, 25, quo quid dici potest *obtusius*?

*Obtusus**, defatigatus, Her. III, 9; de Sen. 23.

*Obtutus**, directio oculorum, de Div. II, 59; Nat. D. III, 4; de Univ. 8; Or. 3.

*Obvallatus**, Rull. II, 1.

*Obvenire**, obtingere, Phil. III, 10; Verr. II, 7. † accidere, Off. II, 21.

*Obversari**, Sext. 3; Acad. II, 45; Tusc. II, 22.

*Obvertere**, Tusc. III, 18.

Obviam. Att. IV, 16, huic *obviam* Cato, etc. adversantur. Int. eunt. † ire *obviam*, Mur. 32; ibid. 33; Sext. 31; Planc. 40; Att. XI, 16; ad Div. XIV, 5; Mil. 10.

*Obvius**, Cæcin. 27; Att. VI, 4.

Obvolutus. Div. I, 31, fax *obvoluta* sanguine atque incendio. E poeta. Add. Her. I, 33; Inv. II, 50.

*Obvolvere**, Or. 22.

*Occæcare**, obscurare, Or. III, 39; de Div. I, 14. † obtegere, de Sen. 15; Fin. I, 16.

*Occalescere**, Att. II, 18.

Occasio. ad Div. X, 4, ne nostra mala suam *occasionem* putent : sic est, Phil. II, 46; Off. I, 40; Inv. I, 27; Her. IV, 41; Mil. 14.

Occasus, mors. Acad. I, 2, post L. Ælii nostri *occasum* ne a Latinis quidem. † *occasus* solis. Her. III, 22; Top. 7; Nat. D. II, 19; Pis. 15; Catil. III, 8.

Occatio, de Senect. 15, unde dicatur?

**Occentare*. de Rep. IV, 10, si quis *occentavisset*, sive carmen condidisset, quod infamiam faceret. Est fragmentum Legg. XII tabb. v. Festus in h. v. et quod illic notavimus.

*Occidens**, de sole, Tusc. I, 39; Nat. D. II, 66. † moriens, Cœl. 32; Tusc. I, 45; ad Div. IV, 1.

Occidere. Tusc. I, 45, *occidit* vita. Nat. D. I, 5, sententiæ *occidunt*. Acad. II, 5; Q. fr. I, 4.

*Occidere**, interficere, Fin. II, 20; Phil. XIV, 14; Mil. 5.

*Occisio**, Cæcin. 14; Phil. XIV, 14.

*Occludere**, Or. II, 61; Acad. II, 47.

*Occulere**, Tusc. II, 15; Att. V, 15; Or. II, 41.

*Occultare**, celare, Sext. 22; Off. I, 35; Manil. 3; Nat. D. II, 20. † obscurare, Off. I, 30; Rosc. A. 31; Fin. II, 24; Acad. I, 1.

*Occultatio**, Nat. D. II, 50; Fin. II, 22.

*Occultator**, Mil. 19.

*Occulte**, Off. 1, 35; Rull. 1, 1.

Occultas, astutus. ad Div. III, 10, si me autem *occultum* libet fingere. † res *occultæ*, Acad. 1, 4; ibid. II, 41; Rosc. A. 56.

*Occumbere**, Tusc. 1, 42.

Occupare, eleganter dicitur de pecunia, quæ aut sub usuris collocatur, aut pro qua metalli fudinæ, agri, etc. emuntur, ut aliquid lucri et reditus habeamus. Flacc. 21, pecuniam adolescentulo grandi fœnore *occupasti*. Verr. 1, 36, *occupare* pecuniam apud, etc. Manil. 2, magnæ res.... in vestris vectigalibus exercendis *occupatæ*. vid. Manut. ad hæc loca. † Att. X, 6, sum *occupatus* de Q. fratre: h. e. eo mihi negotium facessente. † Att. XIII, 12, Sextius eum *occupavit*, i. e. adduxit, ut apud se esset. † *occupare* locum, Brut. 84; Rull. II, 28. † animum, Q. fr. 1, 1; Font. 5; Or. 26. † prævenire, Tusc. V, 9.

*Occupatio**, negotium, ad Div. XII, 30; Att. 1, 11; ibid. II, 3. † obsessio, Dom. 3, est figura sententiarum de qua Cicero agit, Her. IV, 27; Or. III, 53; et Quintilianus, I. O. IX, 12, 16.

*Occupatus**, Cœl. 19; ad Div. VIII, 4; Att. X, 6.

Occurrere, in mentem venire. Tusc. 1, 21, nihil mihi *occurrit*, cur non sit verum. Brut. 7, maxime mihi *occurrunt* Athenæ. Nat. D. 1, 14, Deus nil sentiens nunquam nobis *occurrit*, neque in precibus, neque in votis. Acad. II, 40, nostro ne quid maxime quidem probabile sit, *occurrit*. † respondere. Nat. D. III, 28, huic loco sic soletis *occurrere*. † avertere aliquid, mederi rei. Verr. V, 9, ante istius sceleri *occurrere*. † antevertere, prævenire. ad Div. IV, 5, sapientia rei *occurrere*. † celeriter satisfacere. Cluent. 23, exspectationi *occurrere*. † juvare. Mur. 23, *occurro* vestræ sapientiæ. Topic. 1II, loci aliis disputationibus *occurrunt* abundantius, aliis angustius. ad Div. XI, 20, quibus rebus veteranis potest *occurri*, *occurras*. Sed in hoc loco possis etiam interpretari: gratificari, vel mitigare. † eleganter etiam ad Q. fr. 1, 1, ultro negotiis *occurrere* dicitur, qui libenter et alacriter suscipit. † est genus honoris et officii. ad Att. II, 22, domus nostra celebratur; *occurritur*. vid. *occursatio*. † Verr. III, 27, quam primum aliam civitatem *occurrere*, h. e. in aliam currere. vid. interpret. ad Sueton. Calig. 26. † obviam ire, Mil. 19. † *occurrere* est etiam objicere, Off. II, 2.

Occursatio, genus officii, quod candidatis præstatur. Planc. 12, facilis est illa *occursatio* et blanditia popularis. Cf. Mil. 35.

*Ocellus**, Att. XVI, 6.

*Ocius**, Tusc. IV, 14; Att. XVI, 3.

Octophorum et *Octophorus*, lectica quæ ab octo hominibus portatur, Q. fr. II, 10; sed Verr. V, 11, ut mos fuit Bithyniæ regibus, lectica *octophoro* ferebatur. v. Lips. Elect. 1, 19, et Voss. ad Catull. p. 24.

Oculatus, pass. pro *conspicuus*. ad Att. IV, 6, ubi olim legebatur *occultior*, male. Nam respondet verbo *apparuit*. Sic et alii dixere, ut Lexica docent.

*Oculus**, sensu proprio, Nat. D. II, 56, 57; ibid. III, 8. † versari ante *oculos* dicuntur ea quæ attentius perpendimus, Rosc. A. 9; ibid 35; Or. 1, 43; Acad. 1, 2. † dicitur de cupiditate adjicere *oculum*, Verr. II, 15; Rull. II, 10. † ferri in *oculis* est vehementer ab aliquo diligi, Att. VI, 2; Q. fr. III, 1. † Corinthus et Carthago *oculi* oræ maritimæ (h. e. urbes primariæ), Nat. D. III, 38.

*Octuplus**, Verr. III, 10.

*Odiose**, Her. IV, 20; Or. II, 65; Brut. 82.

Odiosus, de accusatore, qui reum nimis urget, nulla ratione placari, et, ut eum dimittat, moveri potest. Act. 1 in Verr. 12; Verr. IV, 20. † putidus in aliqua re, Or. III, 13; Off. 1, 37. Add. Att. VIII, 22; Off. 1, 36; Cæcil. 11; de Am. 20; Or. 8; de Sen. 2; de Sen. 18.

*Odisse**, Mil. 13; de Am. 18; Phil. XIII, 19.

Odium, fastus et importunitas, quæ *odium* facit. Cluent. 39, quod erat *odium*, dii immortales, quæ superbia! Sic apud Terent. Adelph. v, 4, 17, tundendo atque *odio* denique effecit senex. Hecyr. III, 2, 8, nunquam hodie *odio* tuo me vinces. Et aliis locis *odium* dicitur de re, quæ *odium* facit, aliisque molesta est. Add. Tusc. IV, 9; Or. II, 51; Off. I, 42; Mur. 23; Balb. 13.

Odivi, pro *odi*, est Phil. XIII, 19.

Odor, levis suspicio. Attic. IV, 16, *odor* dictaturæ. Cluent. 27, *odor* suspicionis. † Verr. v, 61, *odore* aliquo legum recreatus revixisset. † Or. III, 40, *odor* urbanitatis, mollitudo humanitatis ... sunt ducta a ceteris sensibus. † sensu proprio sumitur, de Sen. 57; Verr. III, 9. † materia *odoris*, ut unguentum, Verr. IV, 35; ibid. v, 56.

Odorari, pro appetere, ut Agr. II, 24, decemviratum *odorari*. † sensu metaphorico, Verr. II, 54; Verr. IV, 13; Att. IV, 8; ibid. 13.

*Odoratio**, Tusc. IV, 9.

*Odoratus**, sensus odorandi, Acad. II, 7. † ipse odor qui sentitur, Nat. D. II, 63.

Œnus, antique pro *unus*. Leg. III, 3. *œnus*, ne amplius sex menses, etc.

Offa, Div. II, 35, *offa* pultis: sc. quæ objicitur pullis auguralibus. Est autem *offa* proprie globus farinæ conspersæ, μάζα, ὄμπα, pro quo Æolice dicitur ὄππα, unde Latinum *offa*. v. Salmas. ad Solin. p. 90, 537.

Offendere, Att. x, 4, *offendere* apud aliquem de aliqua re. † Cluent. 23, *offendere* apud judices: i. e. condemnari a judicibus. † infeliciter rem gerere. ad Div. II, 18, sin quid *offenderit*, sibi totum, nihil tibi *offenderit*. v. *offensio*. Ceterum de hoc verbo. v. Manut. ad Ep. ad Div. v, 14. † Cæcin. 36, si quid *offendendum* sit, i. e. reprehendendum. † percutere, Cluent. 62. † incurrere, ad Div. IX, 2; Or. II, 74.

*Offensa**, Att. XI, 2; ad Div. XII. 16.

Offensio, calamitas. Manil. 9; *offensio* belli. Cf. ad Quir. 1. † morbus. Tusc. IV, 14, *offensiones* corporum. Cf. ad Div. XVI, 10. † repulsa. Cluent. 25, quod ædilitatem petere cum hominibus nobilissimis, et *offensionem* timere dicebat. de Rep. I, 3, *offensio* Ahalæ. † Cluent. 50, judiciorum *offensiones*, dicuntur corruptiones judicum, quibus judicia in odium populi veniunt. † Tusc. IV, 11, *offensio* ægrotationi contraria quid sit? † sensu proprio, de Div. II, 40; de Univ. 15. † peccatum, ad Div. I, 7.

Offensiuncula, repulsa, Planc. 21.

Offensus, odiosus. Catil. I, 7, si me meis civibus *offensum* viderem. Cf. Cluent. 58. pr. Scaur. fragm. nov. 5, voluit eum quam maxime *offensum*. Inv. I, 49, *offensum* est, quod audientium animos læsit. Cf. Att. II, 19, nihil est tam *offensum*, quam, etc. † Verr. II, 47, existimatio *offensa*, i. e. mala. † Verr. II, 76, statim suspicione *offensi*, etc. Eodem modo dicitur, ut ap. Ter. in Andr. *percuti*: percussit illico animum. † læsus, Att. VI, 3.

Offerre, apparere, cerni, ostendere. de Div. I, 36, dii ipsi se nobis non *offerunt*. Rosc. A. 31, os *offerre*. † obviam ire. ad Div. VI, 20, advenientibus te *offerre*. † objicere. Sext. I, *offerre* salutem in discrimen. Offic. I, 24, *offerre* se periculis. † Sext. 6, si qui se *offerunt* insolenter et insectantur, etc. Grævius malebat e mss. *efferunt*. Sed paullo post idem est verbum: neque quemquam offendet oratio mea, nisi qui se ita *obtulerit*, ut in eum non invasisse, sed irruisse videamur. † resistere. ad Brut. 15, statim me Antonii sceleri *obtuli*. † Rosc. A. 13, qui mortem *obtulerit* parenti. † se *offerre* est aliena sua officia polliceri, Att. II, I; Planc. 10. † *offerre*, de Div. I, 37; Or. III, 49. † *offerre* aliquid, Rosc. A. 37; Att. II, 22.

Officere, est proprie, liberum prospectum impedire, obstare. Off. III, 16, quorum altitudo *officeret* auspiciis. Cf. Or. I, 39; Tusc. v, 32. Hinc eleganter est, commoda alicujus impedire, laudem alicujus majori laude im-

minuere : item nocere in genere. Rabir. Post. 16, nec mentis luminibus *officit* altitudo fortunæ. Brut. 17, borum concisis sententiis *officit* Theopompus elatione atque altitudine orationis suæ. Rosc. A. 38, ac meis commodis obstas et *officis*.

Officina, quumodo differat a taberna, vid. Manut. ad Ep. ad Div. VIII, 6. Illud autem elegans est, Leg. I, 13, philosophi, qui quasi *officinas* instruxerunt sapientiæ : vide etiam, Off. I, 42; Pis. 36; Or. 13; Or. II, 13; Brut. 8; Rosc. A. 46, Phil. II, 14.

*Officiose**, de Am. 20; Att. VI, 1.

*Officiosus**, Tusc. III, 28; Mil. 5; Verr. I, 24; Rosc. A. 1; ad Div. XI, 22; Pis. 25; Mur. 33.

Officium, Her. II, 17, opponitur maleficio. ibid. I, *officia* artis. †an hoc verbum satis exprimat Græcorum καθῆκον? v. Att. XVI, 14. †opera. commendatoris *officium*, Herenn. II, 10. †honos, qui ex more alicui, salutando, occurrendo, deducendo, sectando, etc. habetur. Muren. 33, frequentiam in isto *officio* (ap. obviam eundi) gratuitam.... non defuisse. ibid. 34, noli igitur eripere hunc inferiori generi hominum *officii* fructum : h. e. voluptatem, quam ex hoc *officio* præstando capiunt, Ab hoc genere *officii* interdum dicitur *officiosus*. ibid. illa *officiosissima*, quæ neminem patitur non honeste in urbem introire, candidatorum natio. † dolor *officiosus*, Tusc. III, 28; quem *officii* ratio postulat. Mil. 5, *officiosi* labores. †quid sit *officium* exponitur, Off. I, 3; ibid. 34; Quint. 6; Or. 22; Inv. II, 22; ad Div. V, 7.

Offundere, obruere, obscurare. Fin. III, 14, *offunditur* luce solis lumen lucernæ : sic est, Acad. II, 25.†metaphorice vero sumitur, Tusc. III, 34; Tusc. V, 3; Rosc. A. 32; Nat. D. I, 3. †Marcell. 4, omnium Marcellorum memoria pectus meum *offudit*. Videtur esse converse dictum pro : omnium M. memoria pectori *offusa* est. vid. Græv. Aut *offudit* dictum est pro *confudit*, quod est tristitia affecit, implevit, ut ap. Liv. XLV, 42; vel perturbavit, ut ap. Sueton. Cæs. 7. De verbo ipso adde Heins. ad Valer. Flacc. IV, 482.

*Olea**, arbor, de Div. II, 6; Leg. I, 1. †bacca *oleæ*, ad Div. IX, 16.

*Olearius**, Top. 3; de Sen. 16.

*Oleaster**, Verr. III, 23.

Olere. Rosc. C. 7, supercilia *olere* malitiam et clamitare calliditatem videntur. Nat. D. I, 26, Epicurus nihil *olet* ex Academia, nihil ex Lyceo. † sensu proprio, Or. III, 25; Tusc. IV, 24. †de eo quod est in mente, Nat. D. I, 26; Or. 45; ibid. III, 12.

Oleum. Att. II, 17, opera et *oleum* nostræ philologiæ periret. †exercitatio umbratilis. Or. I, 18, nitidum quoddam genus est verborum et lætum, sed palæstræ magis et *olei*, quam hujus civilis turbæ ac fori.

*Olfacere**, Tusc. V, 38. †expiscari, Agr. I, 3.

Olim, de futuro. Att. V, 21, quid *olim* mali C. Julius fecerit. v. Grævius ad h. l. †de præterito tempore, Att. V, 21.

*Olitor**, ad Div. XVI, 18.

*Oliva**, arbor, Nat. D. III, 18; ibid. III, 8.

*Olivetum**, Nat. D. II, 62; de Sen. 16.

*Olla**, ad Div. IX, 18.

*Olusculum**, Att. VI, 1.

Omen, proprie quid sit, de eo est locus classicus, Div. I. 45, 46. Dicitur tamen etiam de aliis auspiciis. ibid. 47, sic aquilæ clarum firmavit Jupiter *omen*. De somniis est apud Tibull. III, 4, 9; ubi v. Broukh. Dii *omen* avertant, Phil. IV, 4; ibid. IX, 4; ibid. XI, 5; Pis. 14; Sext. 23. † Cluent. 5, *omina* in nuptiis commemorantur. Unde apud Virgil. Æn. I, 346, *omina* prima, de nuptiis primis.

*Ominari**, Brut. 96; Off. II, 21.

*Omittere**, Brut. 76; Cœl. 22; Q. fr. II, 5; Fin. I, 10; Att. VIII, 3; Pis. 22.

Omnino, prorsus, plane. Fin. V, 8, tres *omnino* fuerunt. Div. I, 39, fieri *omnino* neges. Tusc. II, 1, *omnino* philosophari haud placet. † disertis verbis. Tusc. V, 9, non usquam id dicit *om-*

nino, sed, quæ dicit, idem valent. † in genere, in universum. de Am. 21, *omnino* omnium eadem cautio est. Off. 1, 25, *omnino*, qui reip. præfuturi sunt, duo præcepta Platonis teneant. Cf. ib. 33; in Cæcil. 4; Acad. 11, 2; Tusc. 1, 25; de Am. 23.

*Omnipotens**, Tusc. IV, 34.

Omnis, cunctus, Pis. 5. † totus, Nat. D. 11, 55; Tusc. 11, 23; Or. 11, 21. N. D. 1, 27, rem nullo modo probabilem *omnium*. Simile est formæ, minime *omnium*. — * tribuere *omnia* (v. *tribuere*).

*Omnivagus**, Nat. D. 11, 27.

*Onager**, Att. VI, 1.

Onchesmites, ventus a portu Epiri *Onchesmo* spirans versus Italiam. v. Att. VII, 2, et ibi interpretes. Quidam libri habent *Anchesmites*: de quod vid. Casaub. ad Dionys. Halic. l. 1, 332, ed. Huds.

*Onerare**, Or. III, 30; Nat. D. III, 3; ad Div. III, 10.

*Onerarius**, Verr. 1, 17; de Div. 1, 32.

Onus. sensu proprio, Manil. 18. † de rebus molestis, ad Div. XIII, 7; Verr. II, 55; Cæcil. 2; Sull. 23; Or. 1, 6. Agr. II, 26, Sullanis *oneribus* gravis, dicitur, qui e proscriptionibus Sullanis possessiones habet, et inde in invidia est.

*Onustus**, Off. III, 12; Att. 1, 13; de Div. 1, 29.

*Opacare**, de umbra, Or. 1, 7; Nat. D. II, 19; ibid. II, 36.

*Opacus**, Or. III, 5, Leg. 1, 5; Arat. Frag. V, 201.

Opera, primo notanda constructionis varietas in formula, *operam* dare. Tusc. 1, 4, in quam exercitationem *operam* dedimus. Or. II, 28, *operam* dare ad audiendum. Deinde vis ejus multiplex est. Verr. II, 29, *operam* dare jubet Petilium, quod rei privatæ judex esset: i. e. judicio interesse, et cognoscere. Att. XII, 50, *operam* dare auctioni, i. e. interesse, etc. † videtur pro tempore, quod *opera* requirit, sumi, ad Div. XVI, 21, multum *operæ* mihi eripitur in exscribendis hypomnematis. v. Græv. ad h. l. † item pro industria Mur. 17. Q. fr. III, 4, deest mihi *opera*, sc. ad versus exscribendos. † *operæ* pretium, Rull. II, 27; Rosc. A. 37. † Industria in republica administranda, de Div. II, 2; ibid. II, 68; Inv. II, 2; Off. 1, 6. † de manuum laboribus dicitur, 1, 13; ibid. 1, 42; Rosc. A. 15; ibid. 18.

Operæ dicuntur et de ipso labore, Muren. 9, assiduitatis et harum *operarum* quotidianarum (sup. in causis agendis et respondendo de jure) putat esse consulatum: et de iis, quorum *opera* utimur in laborando. ad Div. XIII, 9, esse in *operis* societatis. Att. 1, 13, *operæ* comparantur. Conf. Verr. 1, 56; Flacc. 38; Sext. 27; etc. † *operas* dare, i. e. locare, Parad. VI, 2; in *operas* mittere, Planc. 19.

Operarius, qui manibus opus facit, abjectumque adeo hominum genus. Sic Rosc. A. 41, homines *operarii* ex disciplina patrisfamiliæ rusticani. Deinde de iis dicitur, qui artem aliquam, non erudite, non via et ratione didicerunt, sed ut opificium quoddam tractant. Sic rabulæ dicuntur *operarii*, Or. 1, 18; Or. 1, 62. Add. Parad. III, 2; Brut. 73; Brut. 86. Her. III, 15; Tusc. V, 36.

*Operculum**, Nat. D. II, 54.

Operire, audaci translatione, pr. Scaur. 4, fragm. nov. sic Verrem *operuissem* Sicilia teste tota. Eodem fere modo ap. Horat. Sat. II, 1, 68, « Lupus famosis *coopertus* versibus. »

*Operose**, Or. 44.

*Operosus**, Nat. D. II, 23; Q. fr. II, 13; de Sen. 8; Fin. 1, 21; Leg. II, 18; ibid. II, 26; Off. II, 5.

Opertum, adytum, locus, quem adire nefas. Parad. IV, Clodius in *opertum* Bonæ Deæ accessit. ibid. et quidem in *operto* fuisti. † oracula ex adyto edita. Div. 1, 50, quo e genere Apollinis *operta* prolata sunt. Cf. II, 55.

*Opertus**, tectus, de Div. II, 56; de Sen. 10. † obrutus, Verr. IV, 50.

Opes, proprie sunt auxilia: unde, posito genere pro specie, *opes* dicuntur omnes eæ res, quarum auxilio ali-

quid efficimus, consequimur: ut 1° labore, opera. Div. II, omnium *opibus* refrenanda est. 2° pro consilio. Att. IX, 16, ut tuis consiliis et *opibus* utar. 3° divitiis. Ibid. XI, 2, ista hereditas meam fidem et famam tueri potest, quam quidem intelligo, etiam sine hereditate, tuis *opibus* te defensurum fuisse. 4° gratia. Quint. 2, *opes* suas experiri. Cf. c. 1; Verr. 1, 1. 5° advocatis in judicio. Quint. 2, summæ, *opes*. 6° potentia singulorum hominum, quæ ponitur in multitudine amicorum, clientum, gratia, etc. qua possis efficere, quæ velis, etiam invitis civibus. Off. 1, 19, ut *opes* quam maximas consequantur. ad Div. IV, 9, *opes* et dignitatem tenerem. Cf. Off. 1, 21; Cluent. 24; de Am. 6; Off. II, 11; Brut. 81. 7° reipublicæ potentia, in divitiis, exercitibus, sociis posita. Sext. 1, pro tantis *opibus* reipubl.

*Opifex**, artifex, Flacc. 8; Fin. III, 2; Tusc. 1, 15; Or. 2. †*opifex* mundi Deus, Nat. D. 1, 8.† verborum *opifices* h. e. qui creant nova vocabula, Tusc. V, II; Acad. Fragm.

Opime. Her. IV, 47, pro, optime vestitus citharœdus, Christius legendum censebat *opime*, h. e. magnifice. Et ita *opime* est, v. c. ap. Plaut. Bacchid. III, 1, 6. Sic dicuntur etiam spolia *opima*; permutanturque in libris *opime* et optime. v. Drakenb. ad Liv. XXI, 43. Itaque valde hæc emendatio arridet. Neque tamen recepta lectio absurda.

Opimus, minus suavis aut elegans. Or. 8, 47. †est tamen etiam in laude. Brut. 78, ornamenta non satis *opima*.† De corporis pinguedine, de Div. 1, 52; Brut. 16. † De fertilitate agrorum, Manil. 6. † De magnitudine prædæ, Rosc. A. 3; Verr. 1, 37; ibid. 1, 50.

Opinabilis, incertus, Acad. 1, 8; Tusc. III, 31; de Div. II, 14.

Opinari, rei incertæ assentiri. Acad. II, 20, nihil *opinari*. Add. ad Div. VII, 24; Att. 1, 15; Pis. 20; Mur. 30; de Div. II, 6.

Opinatio. Tusc. IV, 7, *opinatio* est imbecilla assensio. Conf. Acad. 1, 11; II, 34.

*Opinato**, Phil. II, 31.

Opinator, qui rebus quamvis incertis, tamen assentitur, ut certis; ut faciunt academici. Acad. II, 20, ego sum magnus *opinator*.

Opinatus. Tusc. III, 11, *opinatum* bonum, opponitur vero et certo. ibid. IV, 6; Off. II, 10.

*Opinio**, Att. IX, 7; Nat. D. II, 2; Or. 1, 25; Ibid II, 37.

Opiniosus, opinator. Acad. II, 47; Antipater et Archidemus, *opiniosissimi* homines.

*Opipare**, splendide, Att. V, 9; ibid. XIII, 50; ibid. VII, 2.

*Opis**, de Sen. 2; Att. IX, 19; Att. XV, 15; Off. 1, 15; Verr. V, 65.

*Opitulari**, opem ferre, Off. 1, 43; ad Div. XII, 30; Inv. II, 2.

*Oportet**, de necessitate, Or. 22. De eo quod vel prudentia, vel officium jubeat, Balb. 3; Att. IV, 5; ibid. XIII, 23.

*Opperiri**, Att. IV, 2; ibid. X, 3.

*Oppetere**, Off. 1, 31; Phil. XII, 12; Tusc. 1, 48.

Oppidanus. Brut. 69, *oppidano* quodam et incondito genere dicendi, i. e. quo in oppidis minoribus solent uti.

*Oppido**, sane, Or. II, 64; ad Div. XIII, 4; Fin. III, 10.

*Oppidulum**, Att. X, 6; Q. fr. II, 2.

*Oppidum**, ad Div. IV, 18; de Div. 1, 25; de Glor. Fragm.

Oppignerare, pignori dare. Sext. 51, libelli etiam pro vino sæpe *oppignerabantur*.

*Oppilare**, Phil. II, 9.

*Opplere**, Tusc. II, 16; Nat. D. II, 25; ibid. II, 52; Sen. post red. 4.

*Opplorare**, Her. IV. 52.

Opponere, excusationis, aut alia qua simili de causa afferre. Att. 1, 1, illud suum regnum judiciale *opposuit*. †commemorare in contrariam partem. Sext. 19, eos *opponi* auctores. ad Div. VIII, 1, manus ad os *opponere*, est signum silentii servandi. †(Cum præpositione *ad*.) Mur. 40, ad omne periculum

atque ad omnem invidiam solus *opponitur*. Verr. III, 57, ad pactiones faciendas non suam vim.... sed tuum nomen *opponerent*. Off. II, 4; Nat. D. II, 52; Font. 1; Quint. 14; Sext. 19; Phil. II, 4; Or. II, 83; Top. 25.

*Opportune**, ad Div. I, 9.

Opportunitas. Inv. I, 2, *opportunitates* in animis, rerum maximarum : de dotibus animi : sic est, Manil. 17; de Am. 6; Nat. D. I, 33; Nat. D. II, 22; Leg. I, 9; Off. III, 9; † De commoditate temporis dicitur, Fin. III, 14; Inv. I, 27; Off. I, 40. † *opportunitas* locorum, Inv. I, 26; † occasio, de Div. I, 42.

*Oppositio**, Inv. I, 28.

*Oppositus**, Marcel. 10.

Oppressio, servitus. Att. II, 18, hac tamen in *oppressione* sermo.... liberior est, quam fuit. Cf. Offic. III, 21; Dom. 3.

*Oppressor**, ep. ad Brut. 15.

Oppressus, in sermone est obscurus, non satis clare pronuntiatus, ut intelligi possit. Offic. I, 37, literæ neque *oppressæ*, neque expressæ, ne aut putidum sit, aut obscurum. † non liber. Pison. 13, mens *oppressa* præmio. ibid. 17, conscientia scelerum *oppressus*, nihil ausus est ad senatum scribere. † coercitus, frenatus. Flacc. 16, audacia comprehensa et *oppressa* tenetur. † furto ablatus et retentus. Verr. II, 19, capta et *oppressa*, etc. † de moribundo est. Cœl. 24, mens *oppressa*. † subito ruptus. de Am. 21, ut amicitia potius exstincta, quam *oppressa* videretur (up. sicut incendium ruina). Cæcin. 16, jus civile *oppressum*, est, quum potentia, gratia, pecunia efficitur, ut contra jus agatur.

Opprimere, superare, Font. 12; ad Div. X, 20. † coercere, reprimere. Fin. II, 10, quæ jam oratio non a philosopho, sed a censore *opprimenda* est. † Verr. I, 9, *opprimi* reus dicitur, qui indicta causa, injusteve condemnatur. † cogere. Verr. III, 58, institit, *oppressit*, non remisit. Ductum est ab oppressione faucium. † *opprimi* dicitur, cuicumque aliquid subito et præter opinionem accidit. Verr. IV, 67, ne subito a me *opprimantur*, sc. interrogando. ib. III, 91, Antonium mors *oppressit*. † pro occultare est, Rosc. Am. 41, ab iis *opprimitur* et absconditur.

*Oppugnare**, armis cingere, Inv. I, 1; Phil. VI, 3; Ar. Resp. 3; Manil. 8. † aliquem inimice insectari, Verr. III, 78; Sext. 47; ad Div. I, 1; ad Div. V, 1, 2; Q. fr. II, 4; Or. 86. † operam dare, Agr. I, 1. † disputare, Or. II, 38.

*Oppugnatio**, Or. I, 48; Vatin. 2; Cœl. 9.

*Oppugnator**, Balb. 22; Phil. XII, 3; Planc. 31.

Optabilis. Or. II, 82, in suadendo nihil est *optabilius*, i. e. magis legendum, in delectu argumentorum sequendum. Add. de Univ. 14; Or. I, 51; Fin. I, 16; ibid. IV, 23; ad Div. V, 12; Phil. 12, 3.

Optare, expetere, Off. III, 23; Flacc. 15; Q. fr. II, 11; Or. I. † requirere. Cæcin. 10, quid causa *optaret*. † deligere unum e pluribus. Rosc. A. 11, *optet* utrum malit. v. Græv. ad Quint. 9. *Optare* eleganter dicuntur philosophi, qui aliquid contendunt verum esse et cupiunt propugnare et confirmare, sed non possunt idonea argumenta afferre. Tusc. II, 13, *optare* hoc est, non docere. Cf. Acad. II, 38. Nat. D. I, 8, *optata* magis, quam inventa videntur.

*Optatio**, Off. III, 25; Or. III, 53.

*Optato**, Att. XIII, 28.

*Optatum**, Off. I, 10; ad Div. II, 13; Agr. I, 1.

*Optatus**, ad Div. XVI, 21; Att. IX, 18; Rosc. A. 15; Q. fr. II, 7.

Optimates, qui proprie sint, nempe ii, qui *optimas* partes in republ. sequuntur, opponunturque popularibus, de quibus mox, docetur Sext. 45, 66; qui sunt loci classici. Adde de Rep. I, 34. Et quoniam hi fere sunt homines superiorum ordinum, pauci de plebe, nisi forte locupletiores, propterea *optimates* etiam interdum opponuntur plebi. vid. Tuscul. I, 45.

*Optimus**, Opt. Gen. Or. 2; Or. II; Brut. 36; Leg. III, 19; Verr. I, 54.

Optio. Cæcil. 14, *optionem* facere, i. e. dare. ad Att. iv, 18, *optio* eligendi. Sic est: Fin. i, 10; Fat. 1; Brut. 50, Quint. 9.

Opulentus. Inv. 1, 53, per manum *opulentam*. de Div. ii, 56; Nat. D. iii, 33.

Opus, res ædificanda, aut instauranda. Verr. 1, 55, lex *operi* faciundo. v. *lex* ibid. 54, *opus* pupillo redimitur. † munimenta arte facta. Phil. viii, 7, *opus* munitionemque ostendebat. †omne arte factum. Verr. iv, 46, antiquo *opere*. † in ipsis arte factis *opus* opponitur materiæ. Verr. iv, 56, non *opere* delectabatur, sed pondere. † Brut. 54, *opus* oratorium. v. loc. ipsum. † *opus* quærere, Tusc. iii, 34, de philosophis, qui non necessaria, aut longiora scribunt. Add. Off. i, 41; ad Div. xvi, 18; Nat. D. ii, 22; Dom. 20; Act. 1, in Verr. 4; Phil. viii, 7; Or. i, 17; Brut. 21; Top. 16.

Opus. non *opus* est, pro, noxium est. Cluent. 50, ut si quid aliquando, quod non *opus* esset, ab se esset dictum. Sic *opus* est, pro, utile est, ad Div. i, 9, legem curiatam *opus* esse, necesse non esse. † (cum genit.) ad Div. x, 8, magni laboris et multæ impensæ *opus* fuit. v. Manut. et Gronov. ad Liv. xxii, 51.

*Opusculum**, Acad. ii, 38; Parad. i.

*Ora**, finis, Fin. ii, 31; Nat. D. i, 20; Nat. D. ii, 48; de Div. i, 42; Tusc. v, 14. † regio ipsa, Mar. 9; Tusc. i, 22.

*Oraculum**, Deorum responsum, Top. 20. † locus ubi *oracula* eduntur, Font. 10; de Div. i, 19; Nat. D. i, 24. † *oracula* somnii, de Div. i, 32.

Orare, agere dicendo; nam apud veteres *orare* dicebatur pro agere. Brut. 12, neminem melius *oravisse* causam capitis. Quint. 13, causam priore loco dicat, et eam quum *orarit*, etc. † Proprie esse, rogare, non modo precando, sed etiam rationibus commemorandis, docet Manutius ad Ep. ad Div. v, 18.... * legatione fungi. de Rep. ii, 7, matronis ipsis, quæ raptæ erant, *orantibus* (vid. *orator*.).

Oratio. quilibet sermo, Brut. 31; Or. 19. † Inprimis dicitur de oratoribus coram populo aut senatu, Or. 19, de Sen. 11. Muren. 29, *oratio* habenda est non eum imperita multitudine, pro ad imp. multitudinem. Verr. iii, 44, brevis *oratio* Ætnensium, h. e. de Ætnensibus. Verr. ii, 69, *oratio* contemnendorum Siculorum, i. e. in qua contemtus Siculorum inest. † facultas scribendi et dicendi. Offic. i, 1, *orationem* Latinam efficies pleniorem nostris legendis. † de verbis pluribus junctis, opponiturque singulis. Or. iii, 42; Partit. 17.

*Oratiuncula**, Nat. D. iii, 2, 17; Brut. 21; de Am. 5.

Orator, demagogus; nam hi Gr. ῥήτορες dicebantur, ut e Demosthene apparet. Senect. 6, proveniebant *oratores* novi, etc. † legatus. Ar. R. 16, *oratores* contra jus fasque interfectos. Brut. 14, Fabricius ad Pyrrhum de captivis reddendis missus *orator*. Sed nuno *oratrix* quoque habet Cicero, de Rep. ii, 8, *oratrices* pacis et fœderis. Semel fuerat eodem sensu ap. Plaut. Mil. gl. iv, 2, 80. † de rhetore, Acad. i, 2; Orat. iii, 21. Sed utroque loco est suspectum verbum Pearcio; quem vid. etiam ad Or. i, 62.

*Oratorie**, Her. iv, 36; Or. 68.

*Oratorius**, Acad. i, 8; Partit. 23; Or. i, 54.

*Orbare**, Acad. ii, 19; Sext. 16; Mur. 39.

*Orbatus**, sensu proprio, Off. i, 10; Cluent. 13. † fraudatus, Sen. post Red. 2; Brut. 2, ad Div. iv, 9.

Orbiculatus. ad Div. viii, 15, ut milites malis *orbiculatis* pasti esse videantur, h. e. optimis et delicatissimis. Rotunda enim mala, ova, etc. optima putantur; unde mala *orbiculata* h. i. per jocum pro lautissimis cibis dicuntur. v. Gesneri Lex. Rustic. in h. v. Apud Celsum, ii, 24, *orbiculata* poma in cibis bonis ponuntur.

Orbis. circulus, Nat. D. ii, 18; Fat. 8. † terra, ad Div. ii, 16; ad Div. v, 7; † in oratione *orbis* est periodus, Or. iii, 52; Or. 44, 71. Div. ii, 44, *orbes* finien-

tes, ἐρίζοντες. Or. III, 51, *orbis* verborum, est periodus, ut ex ejus definitione Ciceroniana patet, qua dicitur *orbi* inclusa procurrere oratio; quod quid sit, intelliges ex iis, quæ de vinciendis sententiis diximus, in *vincire*. † Att. II, 9, minore sonitu, quam putaram, hic *orbis* reipubl. est conversus. Cf. ib. 21, et de Rep. II, 25. † Pis. 10, saltatorius *orbis*. vid. not. ad h. l.

Orbita°, Att. II, 21.

Orbitas°, dicitur pariter de liberis quorum parentes mortui sunt, et de parentibus qui liberos amisere, Or. I, 53; Or. III, 1; Fin. V, 28; ad Div. X, 3.

Orbus°, de eo qui liberis caret, Parad. V, 2. † de liberis patre privatis, Q. fr. I, 3. † de eo qui commoda amisit, ad Div. IV, 13. † præsidio destitutus, ad Div. III, 11; Phil. IX, 1; Leg. III, 3; Flacc. 23; Nat. D. I, 5.

Ordinare. Or. II, 10, *ordinare* litem, est instituere causam, et, quomodo agenda sit, constituere: Sull. 9; Inv. I, 14.

Ordinate, Herenn. IV, 5; ubi tamen Grævius e ms. reponi vult *ordine*.

Ordinatim, deinceps, καθεξῆς, ad Div. IV, 5.

Ordiri, incipere, Att. IV, 1; Leg. I, 3, 4; Or. I, 21; ibid. III, 47; Phil. II, 18; Verr. IV, 47. Marcell. 11, unde *orsa* est, in eo terminetur oratio. Grævius passive accipit, et provocat ad Voss. Anal. III, 6. Sed nihil opus. Commode *orsa* est interpretari possumus *incepit*.

Ordo, series rerum, de Sen. 17; Cæcin. 8; de Div. I, 55; Ar. Resp. 9. † apta rerum dispositio, Off. I, 5; Off. I, 40; Acad. II, 37; Parad. III, 2. † dispositio orationis, Or. II, 42; Or. II, 86; Her. IV, 17. † de collocatione verborum, Or. 59. † omne hominum in civitate genus. Sic de libertinis dicitur, Verr. I, 47. † de scribis, Verr. III, 79. † de publicanis, ad Div. XIII, 9, etc. Hinc *ordines* i. e. genera honorum, ut senatorum, equitum, etc. In militia *ordines* sunt tricesimæ partes legionum, in quarum quaque dux centuriæ a decimo hastato usque ad primum pilum. Unde Pis. 36, *ordines* assignare, et Phil. I, 8, *ordines* duxerunt: de centurionibus. v. Lips. Mil. R. II, 8. † subsellia theatri. Phil. II, 18, sedisti in XIV *ordinibus*: quod est insigne equitum. † Rosc. A. 48, recte atque *ordine* facere; est formula antiqua pro: ex legibus, laudabiliter, sapienter. † extra *ordinem*, est aliter, ac legibus est constitutum, contra leges (v. *extraordinarius*). Cluent 31, qui se ab reo pecuniam, quum judex esset, elam atque extra *ordinem* accepisse confessus esset. ad Div. VI, 5, spes, quam extra *ordinem* habemus, est major, quam de ceteris.

Orichalcum°, Off. III, 23.

Oriens°, plaga cæli ubi sol exoritur, Nat. D. II, 66.

Origo°, de Univ. 3; Tusc. III, 10; Brut. 72.

Oriri. Planc. 27; Phil. VI, 6, homo a se *ortus*, i. e. novus. Leg. II, 2; de Univ. II; Or. II, 40; Fin. II, 24.

Oriundus°, Top. 6.

Ornamentum. Sext. 51, *ornamenta* equestris ordinis, appellat censum, divitias: sic est, Catil. III, 11; ad Div. V, 8; † Phil. XIII, 11. † homines ipsi dicuntur *ornamenta*, Mil. 14; Cæcin. 10; Phil. VIII, 8. † *ornamenta* oratoria, Brut. 37; ibid. 75.

Ornare, honores, supplicationes, etc. decernere. Dejot. 2, quem ante *ornare* cuncto cum senatu solebam: h. e. decernere nomen regis, amici, item laudare. Ad Div. I, 1, quod Pompeium *ornasti*, h. e. ei præfecturam annonæ decrevisti. † magistratus autem provinciales et ipsæ provinciæ *ornantur*, Q. fr. II, 3; Att. III, 24; IV, 18, quum iis decernuntur necessariæ militum copiæ, stipendia, legati, etc. vid. Sigon. Ant. Jur. Prov. II, 11. † ad Div. XII, 10, exercitus *ornatur*, præmiis decernendis. † lege curiata *ornari*, Agr. II, 10, quid sit, v. Ind. LL. Add. Agr. II, 13; Manil. 4; Att. VI, 1; Or. III, 7; ad Div. I, 9; Phil. II, 11; Tusc. I, 47; Fin. III, 8.

*Ornate**, Or, III, 14; Fin. III, 5.

Ornatus, a, um. Att, III, 24, provinciæ *ornatæ* (v. *ornare*). † instructus rebus omnibus necessariis. Quint. 31, *ornatissimus* fundus. Cf. Verr. I, 34; in Cæcil. 15; Cæcin. 21.† Fundus *ornatus*, de Sen. 16; Nat. D. II, 37; Manil. 8; Pis. 2; Phil. II, 4; Fin. III, 34; Cæcil. 9; Flacc. 23; Or. I, 12.

*Ortus**, de Div. II, 30.

Os, oris, sensu proprio, Nat. D. II, 47; de Div. I, 15; ibid. II, 66; Sull. 26; Dejot. 10; Brut. 46. † facies, Verr. I, 1; Catil. V. 1.† impudentia. ad Div. V, 10, non si Appii *os* haberem. ad Div. IX, 8, *os* academiæ. Sic et *est* intelligendum, Or. II, 7, nisi accessit *os*. Notandus unus locus orat. de ære alieno Mil. sed quid pudeat hominem non modo sine pudore, verum omnino sine *ore?* Arch. 9, *os* belli ac fauces; h. e. bellicum periculum, *et* quidem ultimum. Videtur dictum imitatione Homeri, qui dixit *στόμα πολέμοιο*, Il. κ, 8; ubi *tamen* durius dicitur, quam apud Ciceronem. Non enim additur *eripere*, ut h. l. sed *τεύχειν*. Add. *υ*, 359.

Os, ossis, sensu proprio, Nat. D. II, 55. † Reliquiæ mortuorum, Verr, I, 44; ibid. V, 49. Fin. IV, 5, *ossa* nudare dicuntur stoici, qui de rebus magnis jejune et sine ornatu scribunt.

Oscines, de Div. I, 53; Nat. D. II, 64, aves augurales, quæ cantu auspicium faciunt.

Oscitanter. Brut. 80, *oscitanter* agere, de actione frigida.

Oscitare. Or. II, 33, *oscitans* sapientia, i. e. otiosa, quæ nihil laboris affert. † sensu proprio, Mil. 21; Brut. 54.

*Oscitari** (depon.), Her. IV, 36.

Osculari, proprio sensu, Verr. IV, 43; Tusc. I, 38; ad Div. III, 11. † nimis magni facere, amare. Muren. 10, quoniam scientiam juris tanquam filiolam *oscularis* tuam.

*Osculatio**, Cœl. 20.

*Osculum**, Att. XII, 1; de Rep. IV.

Ostendere, oculis exponere, Rosc. A. 31, Verr. I, 1. † declarare, Cæcin. 4. † significare, Att. I, 1. † apparere, de Univ. 11; Att. XI, 11; † Orat. I, 33, *ostendere* se, dicuntur res, quæ primum inveniuntur. † Q. fr. I, 2, se optime *ostendere*, est magnam spem sui facere. † ad Div. I, 22, *ostentum est* tibi; pro *ostensum*.

Ostentare, minari. ad Div. IV, 14, belli exitus cædem *ostentat*. † polliceri. Agr. II, 28, agrum Campanum, quem vobis *ostentant*, ipsi concupivere: sic est, Rosc. C. 6; Rull. II, 4. † jactare. ad Div. I, 4, quid enim me *ostentem?* Cf. Dejot. 10. Huc refer etiam illud Marcell. 9, æternitati se *jactare*, h. e. facere ea, quibus memoriam *tui* æternam facias: sic, Her. II, 30.

Ostentatio, venditatio, Off. II, 12; Tusc. II, 4; Or. II, 8; ibid. II, 82. † simulatio, Fin. II. 24.† pollicitatio, spes, quam alicui facimus. Att. V, 13, *ostentationes* meas nunc in discrimen esse adductas.

*Ostentator**, Her. IV, 50.

Ostentum, quid *sit?* Nat. D. II, 3. † res mira, non exspectata, incredibilis. ad Div. VIII, 14, Appium *ostenta* facere.

*Ostiatim**, Verr. IV, 50.

*Ostium**, janua, Or, II, 58; Rosc. A. 23; Tusc. V, 5; Pet. Cons. II. † aditus fluminis, Phil. II, 11; Manil. 12.† portus, Verr. IV, 53.

*Ostrea**, de Div. II, 14; Hortens. Fragm.

*Otia**, Off. III, 14;

*Otiolum**, ad Div. VIII, 3.

*Otiose**, Off. III, 26; Verr. IV, 15.

Otiosus, neutri parti addictus, sed pacem servans cum utraque. ad Div. IX, 5, 25; Marcell. 6. † doctus, qui nullam reipubl. partem capessit. Sext. 51. Græculum se atque *otiosum* putari voluit; studio literarum se subito dedidit. Atque universum *otiosi* sunt. qui ad remp. non accedunt. Offic. I, 21. † Sext. 46, dignitas *otiosa*, h. e. cum otio conjuncta. † libera a commotione animi. Brut. 24, quum *otiosus* stylum prehenderat, etc. Add. Planc. 27; Off. III, 1; de Sen. 14; Or. I, 51; Phil. XI, 8.

*Otium**, tempus a negotiis liberum, Or. ii. 6. † pax publica, Q. fr. i; Orat. i, 4; Sext. 46, 47. † desidia, Agr. ii, 33; Att. ii, 14.

Ovare, minus est, quam triumphare; ingredi urbam, ob victoriam non adeo magnam, a quo. ad Brut. 15, ut *ovanti* introire Cæsari liceret decrevi. v, Sigon. Ant. Jur. C. R. i, 22, et Ant. J. Prov. ii, 101 sic est, Or. ii, 47. † sumitur pro superbire, Her. iv, 8; Phil. xiv, 5.

*Ovis**, Nat. D. ii, 63; Phil. iii, ii.

*Ovum**, Nat. D. ii, 48; ibid. ii, 52; Acad. ii, 18.

P.

P, hæc litera in judicio de prævaricatione in urnam conjiciebatur, Partit. 36.

*Pabulum**, sensu proprio, de Div. ii, 3. † *Pabulum* animi, Acad. ii, 41; de Sen. 14; Ar. Resp. 3.

Pacare, ad Div. xv, 4.

Pacatus. Phil. v, 9, cujus nequitiam ne *pacatam* quidem ferre possumus: h. e. in *pace*, sine armis. † non infestus. Phil. vii, 9, huic *pacatus* poterat esse Antonius. † de urbe aut provincia, Or. i, 8; Ligar. 2; Att. v. 20.

*Pacificatio**, Att. vii, 8; ad Divers. x, 27.

*Pacificator**, Att. x, 1; ibid. xv, 7.

*Pacificatorius**, Phil xii, 1.

*Pacificus**, Att. viii, 16.

Pacisci (pass.). Att. ii, 9, quæ de me *pacta* sunt. † active sumitur, Or. ii, 80; Verr. iii, 14; Sext. 25.

Pacta, sponsa. Attic. v, 21, ejus filio *pacta* est Artavasdis filia. v. Duker. ad Liv. xliv, 30, ubi plura exempla congesta sunt: Livius tamen etiam dixit de viris.

Pactio. inter publicanos et provinciales, qui agros decumanos habebant, *pactiones* fiebant, ad Div. xiii, 65; Att. v. 13; Q. fr. i, 1. Ejus rei ratio intelligi potest e Verrina tertia. vid. v. c. 14. Cf. Burm. de Vectigal. pag. 139; Balduin. Jurisp. Muc. p. m. 119. † Sæpe *pactionis* mentio in corruptionibus pecuniariis, ut Verr. i, 7; Pison. 36. † formula jurisjurandi, Rosc. C. 16. † societas, Ar. Resp. 20; Att. viii, 11; Verr. v, 45. Add. Balb. 11.

Pactor, per quem *pactio* fit, Verr. v, 21.

Pactum, Inv. ii, 22; Or. ii, 24; Att. vi, 3; Off. iii, 24.

Pactus, promissus, Off. i, 10; Off. iii, 29.

Pæan et *Pæon*, Orat. 64; Or. i, 59, etc. pes tribus brevibus et una longa, et quidem, aut sic - ᴗ ᴗ ᴗ, aut sic, ᴗ ᴗ ᴗ -, aut, ᴗ - ᴗ ᴗ, ᴗ ᴗ - ᴗ.

*Pædagogus**, de Am. 20; Her. iv, 10.

Pædor, squalor, sordes, signum luctus. Tusc. iii, 12, barba *pædore* horrida. Cf. ib. 26.

Pætulus, ὑποκοριστικῶς pro *pætus*: quod minus esse, quam strabonem, apparet ex Horatio, Sat. i, 3, 44. Nat. D. i, 29, redeo ad deos: ecquos si non tam strabones, at *pætulos* esse arbitramur?

Paganus. Dom. 28, in hac urbe nulli *pagani*, aut montani, qui non, etc. Hujus loci interpretatio repetenda est e Dionys. Hal. l. iv, pag. 220, ed. Sylb. qui tradit Servium Tullium in locis montanis et natura adeo munitis fecisse rusticis perfugia, et pagos Græco vocabulo dixisse. Hinc illi homines, qui in plebe R. erant, quoniam in tribubus urbanis censebantur, *pagani* dicti; qui non differunt a montanis, quos hic Cicero commemorat; quod facile ex loco Dionysii intelligitur. *Pagos* commemorat Q. Cicero Petit. Cons. 8. *Pagorum* mentio ap. Livium xxv, 5. De iis v. Bimardum, Diss. i, c. 4, apud Murator. Inscript. t. i, pag. 19. Sed originem *paganorum* repetit a Numa; auctoritate ejusdem Dionysii, i, pag. 135; ii, pag. 135.

*Pagella**, ad Div. ii, 13; ibid. xi, 25; Att. xiii, 34.

*Pagina**, Att. v, 4; ibid. xiii, 34; Fin. iv, 19.

*Paginula**, Att. iv, 8.

*Pago**, Pis. 16; Leg. i, 21; Her. ii, 13.

*Pagus**, Pet. Cons. 8.

*Pala**, Off. iii, 9, *pala* annuli. Plato, unde ille locus dnctus est, σφενδόνη. Unde Plinius, xxxvii, 8, fundam vocat: ubi de *pala* vide.

Palæstra, locus in Gymnasio, Verr. ii, 14; Inv. ii, 1; Or. 4; Her. iv, 46. † exercitatio umbratilis, schola. Or. i, 18 (v. *oleum*). † artificinm. Att. v. 13, utemur ea *palæstra*, quam a te didicimns. Add. Or. 56; Leg. i, 2; Att. ii, 4, Or. ii, 5. v. *palæstricus*.

Palæstrice. Opt. g. or. 3, sani et sicci habeantur, sed ita, ut *palæstrice* spatiari in xysto iis liceat, non ab Olympiis coronam petant: h. e. ut scholæ apti sint, non foro, curiæ.

Palæstricus. Verr. ii, 22. † Off. i, 36. *palæstrici* motus sæpe sunt odiosiores: sc. quia nimis sunt artificiales, h. e. adstricti certis temporum intervallis. v. *numerus*.

Palæstrita, magister palæstræ, Verr. ii, 15, 22.

Palam, abundat, Verr. v, 26; ibid. ii, 33; Cœl. 9; Verr. iv, 24; Act. i, in Verr. 7. *palam* ante oculos omulum. Similiter Liviis, xxv, 18, *palam*, duobus exercitibus audientibus.

Palatum, sensu proprio, Fin. ii, 10. † Nat. D. ii, 18, *palatum* cæli, ut dixit Ennius. Nempe propter similitudinem, quam babet cum *palato*, ut ait Isidorus, Origg. xi, 1. Vid. inpr. Davies ad h. l. Male hunc locum interpretatus est nescio quis in Lexico Fabri. *Palatus* laudatur e Fin. ii, 8; sed e codd. Paris. duobus *palatum* restituit Davisius. Quidam mss. etiam habent *palatium* cæli: quod Ennius dixisse non potest; quia res nova erat sic dicere tempore Augusti. vid. Ovid. Met. i, 176.

*Palea**, Parad. iii, 1.

Palilia, feriæ in honorem deæ rusticæ, quæ Pales vocatur, celebratæ xiii kal. mai. in quas incidit natalis Romæ. Dicuntur etiam *Parilia*; et sic expressit editio Gruteriana, quam nostra sequuta est. div. ii, 47. Cf. Ovid. Fast. iv, 721 sqq. et ibi Heins.

Palimpsestus, ad Div. vii, 18, charta pergamena, in qua deleta sunt et erasa, quæ antea scripta erant.

Palla, Phil. iii, 6; Herenn. iv, 47, est *pallii* genus (non tunica, ut visum est Rubenio, Re Vest. i, 20, contra disputante Ferrar. Anal. de R. V. c. 25. Cf. Rei Vest. iii, 18), quo utebantur citharœdi, tragœdi, matronæ. In quo tamen illud animadvertendum est, quod recte monnit Christius in Prolus. Acad. de Imaginibus Musarum, pag. 5, ut *palla* citharœdorum, tragœdorum, dearum etiam quarumdam distinguatur a *palla* Romanarum, et pallio Græcarum. Nam ex imaginibus apparet, eas induendi ratione differe; quum illa inducrentur ut peplo, hac amicirentur tantum. Add. Broukh. ad Tibull. iv, 6, 13.... **Pallas* inter pecus, de Rep. iv, 4, instar proverbii, quod A. Maius sic interpretatur: Si pallas inter homines obtendas, eas ob reverentiam, nisi data licentia, tollere non audebunt; pecus (lascivientes nimirum juvenes) si quis ita dissepire velit, insanus videatur.

*Palladium**, Mil. 12; Phil. xi, 10.

*Pallere**, Phil. ii, 33.

Palliatus, opponitur togato, h. e. Græcus Romano, Rabir. Post. 9. Nam *pallium* est habitus Græcorum. † Q. fr. iii, 1, illi *palliati* topiariam facere videntur. Manutius interpretatur de statuis inter columnas, habitu Græco.

*Palliolum**, Tusc. iii, 23.

*Pallium**, Or. iii, 32; Rab. Post. 9.

*Pallor**, Tusc. iv, 8; Acad. iv, 15.

*Palma**, interior manus, Or. 32; Fin. ii, 17.

Palma. *palmarum* radices pro victu, Verr. v, 33, 38. † cædes. Rosc. A. 6, multarum *palmarum* vetus gladiator. Cf. c. 30. sic est, Phil. xi, 11. † præmium victoriæ, Brut. 47. † plausus, Or. iii, 35; Phil. i, 15.

Palmari, pro adulari laudatur ex Ep. ad Div. x, 33, defenditurque a Manutio, quod hæc lectio omnium est

mss. et *palma* eodem modo blandimur ac palpo: sed alii, atque in his Vict. et Grævius, legendum censent *palpari*, quod et ipsi recepimus.

*Palmaris**, eximius, Nat. D. I, 8; Phil. VI, 6.

Palpare, tentando cognoscere, Att. IX, 9.

*Palpebræ**, Nat. D. II, 57; Pis. 19.

*Palpitare**, Nat. D. II, 9.

Paludatus, paludamento, veste imperatoria, indutus, Sext. 33.

*Palus**, I, Verr. V, 5.

*Palus**, udis, Phil. V, 3; Agr. II, 27; Fragm. Inc.

*Pampinus**, de Sen. 15; Tusc. I, 28.

*Panchrestus**, Verr. III, 65.

*Pandere**, Tusc. I, 48; ibid. IV, 5, et V, 27.

*Panegyricus**, Or. II.

Pangere, constituere, ponere. Leg. I, 21, requiri terminos, quos Socrates *pegerit*. Sed in Pis. 16, constanter et scripti et edd. habent: fines *pepigerat*. † canere, ad Div. XVI, 18; Att. II, 6.

*Panis**, Tusc. V, 34; Pis. 27.

*Pannosus**, Att. IV, 3.

*Panthera**, Nat. D. I, 31; ibid. II, 50; ad Div. II, 11; ibid. VIII, 9.

Par. Phil. I, 14; *parem* cum ceteris. Or. I, 18; Or. 36; Fin. II, IV; Brut. 59; Nat. D. III, I; de Sen. 3. † *par est* h. e. æquum est, Or. 8; de Div. II, 55.

*Par**, de duobus inter se junctis, Verr. II, 19; de Am. 4; Opt. Gen. Or. 6.

*Parabilis**, Fin. I, 13.

Parare, pro comparare. in Cæcil. 20, lex *parata* est sociorum causa. † comparatione pacisci. ad Div. I, 9, si curiata lex non esset, se *paraturum* cum collega: np. in quam quisque provinciam iret. v. Gron. Obs. I, 10, et quos laudat Lexic. Fabri in hac voce. † apparare, Verr. IV, 27; Or. 35; ad Div. I, 7.

*Parate**, Brut. 68; Or. I, 33.

Paratus, promtus consilio, manu. Catil. III, 7, hominem tam acrem, tam *paratum*, tam audacem. vid. Græv. † instructus. ad Div. VIII, 10, *paratus* ab exercitu. Brut. 39, Scævola in jure *paratissimus*. † parabilis, facilis, obvius, qui ad manum est. Or. II, 36, philosophi habent *paratum*, quid de quaque re dicant. Cf. Græv. ad Catil. l. c. qui hanc vocem restitutam cupit Plin. Ep. III. 5, ubi vulgo est: erat somni parcissimi. Receperuntque Cortius et Gesnerus: male, judice Ernestio. †(cum genit.) Leg. II, 26, civis tuendæ civitatis *paratissimus*.

*Parce**, Off. I, 30; Mur. 13; ad Div. I, 9; ibid. VI, 7.

*Parcere**, de hominibus, ad Div. IV, 12; ad Div. XI, 27; ad Div. XVI, 4; Quint. 12; Quint. 16; Ar. Resp. 27; Cluent. 60; Or. II, 54; Cœl. 18; Verr. IV, 54; Att. VIII, I; Planc. 35.

*Parcimonia**, Off. II, 24; Parad. VI, 3; de Rep. IV.

*Parcus**, Or. II, 71; Cœl. 15; Nat. D. III, 29; Brut. 40.

Parens. Off. I, 22, *parentiores* exercitus.

*Parens**, genitor, Verr. V, 45; ad Div. V, 8; Inv. I, 54. † de patria, Att. IX, 11. † metaphorice, Fin. II, I; de Univ. 11; Or. I, 3; Leg. I, 23.

Parentalia, inferiæ, et quidem publicæ, h. e. publica auctoritate, et publice celebrandæ. Phil. I, 6; pr. Scaur. 13, fragm. nov. vid. Guther. Jur. Man. II, 12. Cf. *parentare*. Sed sunt etiam *parentalia* privata, quæ a privatis agebantur in cognatorum memoriam.

Parentare, est inferias facere in memoriam, honorem mortui. Phil. I, 6, cujus sepulchrum nusquam exstet, ubi *parentetur*. Leg. II, 21, hostia maxima *parentare*. Leg. II, 21. † ulcisci mortem alienjus. Flacc. 38, *parentemus* Cethego.

Parentes. Inv. I, 54, patres ac *parentes*: sunt avi, atque alii ejus generis cognati, quos sic a patribus etiam JCti distinguunt.

Parere. Leg. I, 21, requiri placere terminos, quos Socrates pegerit, iisque *parere*. Sic est, Off. II, 11; Tusc. V, 12; Att. II, 21; Att. XIII, 22; Cluent. 58; Or. 60. † pro apparere, demonstrari,

verbum forense antiquum. Rosc. Com. 4; pro Tull. 2, fragm. nov.

Parere, proprie de mulieribus, Or. II, 66; Or. III, 58. † Nat. D. I, 2, * de Plautis. †invenire, excogitare, Fin. III, 1, verba *parienda*. Or. II, 27, quæ tota ab oratore *pariuntur*, excogitationem non habent difficilem. ad Div. IV, 13, quæ ipse..... ingenio..... *peperisti*. Cf. Wopken. Lect. Tull. I, 16. †Paullo durius videtur illud, Off. II, 9, hæc, quibus rebus *pariuntur* a singulis, eisdem fere a multitudine: h. e. per quæ consequimur, ut singulis ea nobis tribuant, etc. ubi v. F. Fabricius: cujus tamen exempla non sunt similia. † de causis. Tusc. V, 2, tu urbes *peperisti*.

*Paries**, Top. 4; Vatin. 5; ad Div. IV, 14; Mil. 27; Dejot. 2.

*Parietinæ**, ædium ruinæ dirutarum, Tusc. III, 22; ad Div. XIII, 1; ibid. IV, 3.

*Parilis**, Arat. Fragm.

*Pariter**, Tusc. V, 23; de Sen. 14; Or. III, 3; de Am. 16.

Parochus, qui redemit necessaria legatis, peregrinis, et hospitibus, etc. præbenda. Att. 13, 2, Sestius noster, *parochus* publicus. v. intt. ad Horat. Sat. I, 5, 46. Cf. infra in *vectigal*. Burmann. de Vectigal. c. 6, p. 93. Add. in *præbitor*.

Parricida, qui parentem occidit, Rosc. A. 25; Or. 30. † civium, Catil. I, 12: sic est, Phil. II, 13.

Parricidium paternum, Att. III, 18; Sull. 2; Inv. II, 19. †fraternum, Cluent. 11: nempe dicitur de omni cæde, qua etiam religio pietatis, aut aliorum officiorum violatur.

Pars, bonorum, Cæcin. 4: sic est, Verr. V, 32; Rosc. A. 34; Or. 4. † regio, Leg. I, Fragm. ad Div. XII, 5; Verr. I, 5; Nat. D. I, 4. †munus, Verr. I, 25; Att. XIV, 14. † in scena est persona, quam quis suscepit agendam, in Cæcil. 15, actores secundarum et tertiarum *partium*: unde deinde ad alia transfertur. Flacc. 27, servus primarum *partium*: sic est, Font. 6; ad Div. IX, 8; Mur. 3; Or. 17; ibid. III, 56; Brut. 21. † classis hominum, Sull. 28. † magnam *partem*, Or. 56; Verr. IV, 24; Off. I, 7. † ex *parte*, Q. fr. III, 1; Att. VII, 3; Tusc. V, 8; ad Div. X, 15. † *pars* virilis, Verr. III, 3, vid. *virilis*. † genus, species. Orat. I, 6, *pars* dicendi. Topic. 7, formas qui idem putat esse, quod *partes*, confundit artem, etc. Et tamen sæpe sic usus ipse est, v. c. Invent. I, 28; Partit. 37; ad Div. V, 34.

Particeps (cum duobus genitivis). Verr. I, 15, consilii *particeps* omnium rerum fueris: sic est, Or. I, 38; ad Div. X, 12; ibid. XI, 2; de Div. I, 29; Or. 6.

*Participare**, Tusc. II, 17; Leg. I, 12.

*Particula**, Nat. D. II, 14; de Univ. 4; Or. I, 39; Off. II, 21; Pis. 35.

*Particulatim**, Her. I, 9.

Partim (cum præposit. *ex*), Leg. II, 17; *partim* ex illis jacent. Cf. Agr. III, 14. v. Gronov. Obs. III, 2. †(cum genitivo.) Offic. II, 21, *partim* eorum. Or. II, 40; Partit. 24; Prov. Cons. 10, quo modo et alii dixere. v. Gronov. Obs. III, 2. † interdum semel tantum poni, ex illo ipso loco (Leg. I, 17) patet, ubi jungitur *quidam*. Sic est etiam Offic. I, 45, quædam ita fœda, *partim* ita flagitiosa. Etiam *alius* jungi, jam in lexico Fabri demonstratum est.

Partiri, Or. III, 6, *partitæ* expressæque sententiæ, i. e. distinctæ. † dividere, Verr. I, 44; Brut. 38; 51; Phil. XIV, 6; Or. 33; 56; Fin. I, 7.

Partite, Or. 28.

Partitio, divisio, Sext. 24; Cæcin. 5; Phil. XIII, 20; Off. II, 11; Fin. I, 13; Inv. 2; Leg. II, 20, 21, est genus legati, quo legatarius tantum capit, quantum heres, si unus est, aut omnes simul, si plures sunt; ita nempe, ut heres quisque dimidium ejus partis ei det, quam ex hereditate cepit. v. Gronov. Sest. IV, 7.

Partitor, in Vatin. 5, habent edd. pr. Recentiores, *portitor*.

*Partitus**, Or. III, 30.

Parturio, metaphorice de re matura, mox eruptura in lucem. Muren. 39, periculum conceptum resp. *parturit*. Phil. II, 46, ut aliquando dolor p. R.

pariat, quod jamdiu *parturit*. † laborare. de Am. 13, securitate frui animus non potest, si tanquam *parturit* unus pro pluribus.

Partus, puerperium, Nat. D. II, 27; ibid. 46; de Div. II, 22. † de mare. Tusc. II, 8, Dejanira Œnei *partu* edita. Sic Græci τίκτειν etiam de patre. v. Davies. ad h. l. et virum doct. in Miscellan. Obs. quæ cura Dorvillii prodierunt, vol. I, p. 409. † fœtus. Or. II, 40, feræ *partus* suos diligunt. Tusc. V, 27, pro *partu* suo propugnant.

*Partus**, a, um, Fin. II, 16; Sull. 28; Or. I, 46; Rul. II, 6; Phil. II, 27.

*Parum**, Att. X, 11; Nat. D. III, 2.

*Parumper**, Brut. 93; de Div. I, 23; Att. IX, 3.

*Parvitas**, de Univ. 13.

*Parvulus**, Inv. II, 8; Acad. II, 26.

*Parvus**, de Rep. IV; Agr. III, 1; Leg. I, 3; Verr. IV, 60; Att. I, 13; Off. I, 20.

Pascere. de animalibus, Cluent. 25; Off. II, 4; de Div. I, 17. † nutrire, Att. VI, 1; Mil. 1. † delectare, Verr. V, 26; Att. IV, 9; Off. II, 11; Pis. 20. † in re augurali aves *pascuntur*, de Div. II, 34, quum avide offam pultis devorant, ut tripudium fiat. † *pascere* dicitur de iis, qui rem pecuariam exercent. Verr. II, 3, qui arent, qui *pascant*, etc. Offic. II, 25, bene *pascere*. † *pasci* pro vivere ex re aliqua. Off. II, 11, qui scelere et maleficio *pascuntur*.

Pascua. Agr. I, 1, in censorum *pascuis*, h. e. quæ a censoribus locantur. v. *scriptura*.

Pascuus ager, de Rep. V. 2. vid. *arbustus*.

Passer. Fin. II, 23, quæ *passeribus* nota est omnibus, de Div. I, 33.

*Passerculus**, de Div. II, 30.

*Passim**, Or. I, 43; Or. II, 6; de Div. II, 38; Sull. 15; ad Div. XI, 13.

*Passus**, a, um, extensus, Nat. D. II, 43; Tusc. I, 49.

*Passus**, gressus, Leg. I, 21; Quint. 25.

*Pastio**, Manil. 6.

*Pastor**, Flacc. 17.

*Pastoralis**, de Div. I, 48.

*Pastoritius**, Cœl. II, Att. I, 16.

*Pastus**, a, um, ad Div. VIII, 15; Cluent. 26.

*Pastus**, de pecudibus, de Div. I, 42; Nat. D. II, 47; Off. I, 4; Fin. II, 34. † de hominibus, Fin. II, 13; Phil. XI, 2. † de animo, Tusc. V, 23.

Patefacere. aperire, de Am. 26; ad Div. VII, 1; ad Div. XIII, 78; Cat. IV, 10; Or. I, 21; Mil. 37; de Am. 26. † exquisite dicitur, ad Div. VI, 10, iis totum me *patefeci*: i. e. iis omnia mea obtuli, omnia mea patere Trebiano dixi.

*Patefactio**, Fin. II, 2.

Patefactus, inventus. Div. I, 39, nec, ante philosophiam *patefactam*..... hac de re communis vita dubitavit. † apertus, Manil. 8, 2; Cat. III, 6; Sull. 2; Or. I, 39.

Patella, diis propria, in qua iis cibi ponuntur. Fin. II, 7, ita non religiosi, ut edant de *patella*. v. Torrent. ad Sueton. Vitell. 13. Verr. IV, 21, *patella* grandis, cum sigillis et simulacris deorum.

Pater, sensu proprio, Phil. III, 6; Inv. I, 54; Cæcil. 22. † *pater* patriæ Rab. Perd. 10; Leg. II, 10. † Pis. 33, etc. *patres* conscripti: unde senatus sic dicatur, v. Liv. II, 1. † in Cæcil. 21, *patres* majoresque nostros non pœnitebat. Ex quo loco discant tirones, in prosa *patres* proprie dici, non de majoribus, ut vulgo putant. Exempla Menkenii in Obs. L. L. omnia sunt aliena. Poetæ modo ita dicunt. † *Patres* pro diis videntur esse, Legg. II, 10.

*Patera**, de Div. I, 2.

Patere. ad Div. VI, 10, omnia Ciceronis *patere* Trebiano: h. e. iis Trebianus uti potest, ut suis. Rosc. C. 2, nomen in adversariis *patet*. Cf. Phil. II, 37. de Div. II, 2, ut nullum philosophiæ locum esse pateremur, qui non Latinis literis illustratus *pateret*. Off. I, 21, minus multa *patent* in eorum vita, quæ fortuna feriat. Phil. V. 16, omnia ei *paterent* ad perniciem. ad Div. VIII, 17, quam nos *pateremus*. Rosc. Am. 50; Phil. II, 44; Phil. XIV, 7; Brut. 8; Q. fr. I, 86; ad Div. III, 36;

Nat. D. II, 58; Att. IV, 13; Att. X, 15; Mur. 13; Rosc. C. 2; Or. 21; Inv. I, 46.

Paterfamilias, sensu proprio, Quint. 3; Rep. V, fragm. pro homine indocto, et rei familiaris tantum studioso. Or. 1, 29, qui, sicut unus *paterfamilias*, his de rebus loquor; ibid. 34.

*Paternus**, Cœl. 14; Or. 2, 38; Att. XVI, 16.

Paterpatratus, Orat. 1, 40; Cæcin. 34. Qui sit, docet Liv. 1, 24.

*Patescere**, Phil. XVI, 6.

Patibilis, tolerabilis. Tusc. IV, 23, *patibilis* dolor putandus. † in quem perpessio cadere potest. Nat. D. III, 12, omne animal *patibilem* naturam habere.

*Patibulum**, Verr. IV, 48; ibid. 41.

*Patiens**, Brut. 76; Cœl. 6; Off. 1, 30; Lig. 8; Or. II, 75; ibid. 69.

*Patienter**, de Am. 25; ad Div. 1, 8.

*Patientia**, Inv. II, 54; Off. 1, 34; Partit. 23; Agr. II, 24.

*Patina**, ad Div. IX, 10; Att. IX, 8.

*Patior**, de Univ. 6; Cat. 1, 5; Tusc. II, 18; Catil. II, 9; Verr. III, 14; de Div. II, 2. † facile *patior*, ad Div. V, 7; Att. XVI, 17; Planc. 25. † concedere, Or. II, 2.

Patrare promissa, ad Att. I, 14 extr.

*Patratus**, Leg. II, 8.

*Patria**, Cat. 1, 7; Flacc. 26; Att. IX, 12; Leg. II, 1, 2; Cat. IX, 8; Tusc. V, 37; ibid. 1, 43.

Patricius, qui e familia aliqua eorum senatorum ortus est, quos Romulus et Tarquinius Priscus legerunt; et qui ab illis quidem orti sunt, majorum gentium; qui ab his, minorum gentium dicuntur. v. de Rep. II, 20. *Patriciis* opponuntur plebeii, ad Div. IV, 21. De *patriciis* satis dictum in Lexic. Fabri, et scriptores laudati. † ad Brut. 5, dum unus erit *patricius* magistratus, auspicia ad patres redire non possunt. *Patricii* magistratus sunt consulatus, prætura, ædilitas, etc. quia olim *patriciis* proprii fuere, et a *patriciis* capi potuere. Leg. II, 3, Fibrenus præcipitat in Lirim, et tanquam in *patriciam* familiam venerit, amittit nomen obscurius.

*Patrimonium**, Rab. Post. 13; Flacc. 36; Sull. 20; Phil. II, 39; Cæcin. 26; Or. 1, 57; Dom. 58.

Patrimus, cui pater superstes est. Ar. R. 11. v. Heinecc. Antiq. J. R. ad Inst. Just. 1, 10, 5.

Patritus, patrius. Tusc. 1, 19, *patritam* illam et avitam philosophiam. Sed lectionem veterem *patriam* restituimus.

Patrius, a majoribus relictus et traditus, antiquus. Orat. 1, 18, mos *patrius* academiæ. Mur. 41, sacra *patria*. Sic etiam, Verr. 1, 3, dii *patrii*, sunt, quorum cultus a mojoribus venit. Rosc. A. 9, et Rabir. perduell. 13, fragm. nov. sepulchrum *patrium*, i. e. majorum. † paternus. Rosc. A. 16, animus *patrius* in liberos. Hoc propterea adjeci, quia vidi, qui dubitarent, sic dici Latine, et inde hærerent in loco Livii, II, 5, eminente animo *patrio* inter publicæ pœnæ ministerium: ubi dicendum putabant, animo paterno; ut ap. Horat. Carm. II, 2. Prov. Cons. 8, gravitas *patria*, i. e. patris, ubi tamen edd. pr. habent *paternâ*. † Rosc. A. 8, foci *patrii*, aliique penates. Ubi tamen suspectum est *patrii*; nam intelligendi sunt a patre relicti, ut bona *paterna* dicuntur, non *patria*.

*Patrocinium**, in causis, Or. 34; Brut. 29; Or. 1, 57; Parad. 1, 4; Fin. II, 21. † tutela, Off. II, 8.

*Patrona**, Or. II, 48.

Patronus. Off. III, 18, *patronum* agri Sabini, explicant vulgo dominum; male. Add. Rosc. Am. 2; Mur. 2; Cluent. 40; Off. 1, 11; Pis. 11; Sull. 21; Phil. II, 41; Mil. 7; de Am. 7; Rull. III, 1.

*Patruelis**, Fin. V, 1.

Patruus, patris frater At. V, 19. reprehensor, magister. Cœl. 11, fuit pertristis *patruus*, censor, magister: scil. quia plus vident homines, et reprehendunt severius in fratrum liberis, quam in suis. v. intt. ad Horat. Sat. II, 3, 87, et alibi: Drakenb. ad Silium XV, 10; Casaub. ad Persium, 1, 11. pag. 52.

*Patulus**, Nat. D. II, 48; Or. I, 7; Fin. III, 19.

*Paucitas**, Or. I, 2; ibid. II, 34.

*Pauculus**, Att. V, 21.

*Paucus**, Or. II, 32; Her. IV, 18.

*Paulatim**, ad Div. VIII, 15.

*Paulisper**, ad Div. III, 12; Verr. IV, 18; ibid. 24, Pis. 6.

Paullo (cum positivo). Att. VIII, 12; consilii *paullo* salubribus. (cum comparativo) Or. 30; Parad. III, 2; Flacc. 28; Att. VIII, 12; Verr. IV, 3; Partit. 39; Brut. 21; Or. II, 21.

*Paullulum**, Tusc. V, 8; Quint. 16; Nat. D. II, 46.

Paullum. Or. I, 53, *paullum* partium ei tribuit: sic est, Or. II, 46; Rosc. A. 39; Fin. III, 10.

*Pauper**, Parad. VI, 3; Frag. Inc.

*Paupertas**, Fin. V, 28; Parad. VI, 1; Œcon. Fragm. ap. Columell. XII, 2.

*Parere**, Tusc. II, 10.

Pavimentatus. Q. fr. III, 1, porticus *pavimentata*, sc. opere tessellato. v. Spon. Miscell. Erud. Ant. p. 40

Pavire, ferire. Div. II, 34, terram *pavire*, etc.

*Pavo**, Fin. III, 5; ad Div. IX, 20.

*Pavor**, Tusc. IV, 8.

Pax, sensu proprio, Phil. II, 44; ibid. XII, 5; Agr. I, 8; Att. VII, 14; Balb. 16; ad Div. X, 6. † *pax* animi, Fin. I, 14; Tusc. V, 5; Off. III, 10. † in formulis precum. Rabir. perduell. 2, *pacem* ac veniam peto.

*Paxillus**, Or. 45.

Peccatum, commissum, de Am. 11; ibid. 22; Off. III, 25; Acad. I, 10. † error, Or. I, 27; Nat. D. II, 4.

Peccatus. Verr. II, 78, in *peccatu* manifesto tenebatur.

*Pecco**, de actionibus illicitis, Off. III, 15; Parad. 3. † de erroribus, Nat. D. II, 4; ibid. I, 12; Att. XIII, 15. † de vitiis sermonis, Or. 21; ibid. 47.

*Pectus**, de animo et mente, Or. III, 30; Leg. I, 18; de Am. 26.

*Pecuaria**, Her. IV, 34.

Pecuarius, qui gregibus pecorum alendis quæstum quærit, sed e publicis, pro certo vectigali conductis, pascuis, quæ sunt in saltibus publicis. Nam aliæ sunt villaticæ pastiones, quæ ad agriculturam referuntur, nec faciunt pecuarios, ut tradit Varr. R. R. III, 1. Verr. II, 6; Fontei. 4, Dejot. 9, rex Dejotarus *pecuarius* dicitur. Sunt etiam, qui publicanos *pecuarios* dictos arbitrantur, qui vectigal redemerunt, quod de pascuis publicis daretur; sed loci Ciceroniani et Liviani, XXXIII, 42 (ubi etiam Drakenb. cum Burman. de Vectigal. P. R. p. 140, de publicanis intelligit), XXXV, 10, non sunt de publicanis: quid ii enim ad ædilium curam pertinent?

Pecuda, antique, de Rep. IV, 1, ex Nonio, II, 691.

Peculator, qui *peculatus* reus est, Offic. III, 18. Est autem *peculatus*, Rosc. A. 29, Flacc. 18; Her. IV, 12; Phil. XII, 5, crimen, quo tenetur, qui ærarium defraudavit.

Peculiaris, proprius. Q. fr. II, 10, hoc mihi fuit *peculiare*, Verr. III, 74.

Peculiatus, dives, nummatus. ad Div. X, 32, plane *peculiatus* discessit.

Peculium, pecunia, quam servus domini permissu colligit. Verr. I, 36; III, 36. † De turpi lucro hominis liberi. Parad. V, 2, qui cupiditate *peculii* nullam conditionem recusant durissimæ servitutis.

*Pecunia**, sensu proprio, Fin. II, 17; de Div. I, 49; Act. I, in Verr. 2; Top. 13; Phil. I, 2; Phil. I, 12; Verr. III, 71, 72; Cæcil. 3; Pis. 16; Rab. Post. 7. † De omnibus bonis dicitur, Leg. II, 19.

*Pecuniarius**, Att. X, 16.

*Pecuniosus**, Rosc. C. 15; Verr. V, 9; Inv. 25.

*Pecus**, oris, Phil. III, 12; Rull. II, 15; Or. II, 70.

*Pecus**, udis, Tusc. I, 28; Nat. D. II, 64; Fin. V, 13; Off. I, 30; ibid. II, 30; Att. I, 15; Catil. II, 9. † Pro homine stulto, Pis. 9; ibid. 29.

*Pedalis**, Acad. II, 27.

Pedarius, de senatoribus, qui non dicendæ sententiæ jus habent, sed tantum assentiuntur discessione, quia nondum magistratu aliquo functi sunt.

Att. i, 19, 20, v. Gell. iii, 18; nam is est locus classicus.

*Pedes**, Att. viii, 12.

Pedester, Fin. ii, 4; Phil. ix, 6. †pro terrester est, Sen. 5, *pedestres* navalesque pugnæ. Sic sæpe Nepos et alii. v. Gronov. et Drakenborck. ad Liv. xxxvii, 53.

*Pedetentim**, Tusc. iii, 22; Quint. 16; ad Div. ix, 14.

*Pedisequa**, metaphorice, Or. i, 55; Her. iv, 14.

*Pedisequus**, Her. iv, 52; Att. ii, 16; Dom. 42.

*Peditatus**, Phil. v, 2; ad Div. vii, 1.

*Pegasus**, Quint. 25.

Pegmata, loculi lignei, quibus libri reponuntur. Att. iv, 8.

Pejerare, quid sit? v. Off. iii, 29.

Pejus(substantive), aut intellecto *negotium*: per græcismum, Tusc. ii, 13, turpitudo *pejus* est, quam dolor.

*Pelagus**, Or. iii, 39.

Pellectio, lectio, Att. i, 13.

Pellere, dicuntur res externæ, quum agunt in sensuum instrumenta, et quidem in utramque partem, suaviter, et cum molestia. Orat. 53, quod quum animos hominum auresque *pepulisset*, ut intelligi posset, quod casus effudisset, cecidisse jucunde. † deinde *pellere* nos, aut mentem, dicuntur species rerum externarum, quum animo concipiuntur. Acad. ii, 10, visa nos *pellerent*. ibid. iv, 20, visa mentem sensumve *pepulerunt*. † denique quæ animum suaviter, aut moleste afficiunt. Fin. ii, 10, nec ullum habet ictum, quo *pellat* animum hic status nihil dolendi. Div. i, 36, ut *pellantur* animi vehementius, sæpe etiam cura et timore. Cœl. 15, candor hujus te et proceritas, vultus oculique *pepulerunt*. Sic habet Græv. pro vulgato *perpulerunt*; nam cum *pepulerunt*, ignorantia librariorum sæpe permutatum est *perpulerunt*, et *perculerunt*. v. Græv. ad h. l. et Gronov. ad Liv. iii, 30. Sic ad Div. iv, 13, nulla insignis me privatim *pepulit* injuria, h. e. attigit. Aliæ edd. habent *perculit*. † Brut. 87, longi sermonis initium *pepulisti*: quod eleganter dictum arbitror pro *movisti*, *commovisti*; quibus verbis in hac re utuntur veteres. Sed quum hanc elegantiam non caperent quidam, *depulisti*, aut *detulisti* ex eo fecerunt.

*Pellex**, Cluent. 70.

*Pellicatus**, Off. ii, 7; Cluent. 5.

Pellicere, dicitur de artibus magicis, quibus v. c. seges ex agro vicini in nostrum deducitur; nam de hoc est apud Plin. xviii, 6. Hinc eleganter ad alia transfertur. Orat. i, 57, judicum sententias lepore et sale *pellicere*, etc.

*Pellicula**, Mur. 36.

Pellis. quia *pellibus* sternuntur tentoria in castris, propterea pro ipsis tentoriis ponuntur. Acad. ii, 2, ut non multum imperatori sub ipsis *pellibus* otii relinquatur. Pis. 36; Nat. D. i, 29.

Pellitus, proprie est, *pellibus* pro veste tectus; sed quia hic fere cultus est iis gentibus communis, quæ barbaræ sunt, et ab hoc humaniori cultu absunt: propterea, in fragm. or. pro Scauro, p. 86, *pelliti* testes, pro barbaris. Sic etiam Claudianus, de iv Consul. Honorii, v. 466. Est autem ap. Ciceronem sermo de Sardis, qui *pelliti* diserte vocantur apud Liv. xxiii, 40. v. ibi Gronov. a Cicerone alibi *mastrucati* (v. *mastruca*). Adde Varr. R. R. ii, c. ult.

Pellucens, nitidus, politus. Brut. 79, mollis et *pellucens* oratio.

*Penarius**, Verr. ii, 2; de Sen. 16.

Penates, unde dicti? vid. Nat. D. ii, 27. Verr. iv, 8; Sull. 31, *penates* ac dii patrii. Cf. Dom. 57; Ar. R. 17. Nempe *penates* ac dii patrii, item familiares, sunt iidem; h. e, ii, quos et quæque urbs communiter a majoribus traditos, et quæque familia sibi proprios adsciverat et colebat. Colebantur autem privatim in impluvio. Illi sunt *penates* publici, hi privati. In illorum tutela est tota urbs, in primisque templa; in horum ædes privatæ, et familia. Virgil. Æn. ii, 702, ubi v. intt. Cf. iii, 148. Itaque hos aufert Æneas, non lares. ibid. ii, 716. *Penates* privati

sunt, Dum. 41; Phil. 11, 30, v. in primis, quem Grævius ad or. pr. Sulla l. c. laudat, Gronov. Diatrib. in Statium, c. 44, p. 290 sqq. Adde et in *impluvium*. † Phil. VIII, 3, templa .... *penates*, aras, focos. Lectio *penates* dubia est. vid. Ferrar. ad h. l. Abest ab ed. Manutii hoc verbum. Sed potest servari, ut Phil. 11, 3u, qui locus est huic simillimus.

Pendere, proprie, de Div. 11, 65; Verr. III, 23; Verr. IV, 34. † de rebus, Acad. 11, 36; ad Div. XI, 20; Sull. 23; Cæcin. 18; Att. XIV, 22; Flacc 2; Rull. 11, 29; Pis. 41. † ad Div. V, 13, non aliunde *pendere*, dicuntur, quorum felicitas et miseria non est in rebus externis, sed in bonis et virtutibus animi. Tusc. V, 12, *pendere* ex aliorum eventis. sic est, Off. 1, 19; Fin. 11, 15; Parad. 11, 1; Rull. 11, 25; Q. fr. III, 5. † *pendere* animi, ad Div. VIII, 5; Att. VIII, 5; ibid. XVI, 12; XI, 12; Leg. 1, 3; Tusc. 1, 46; Att. IV, 15. Pis. 41., in sententiis omnium civium *pendere* famam fortunamque nostram. † *pendere* dicuntur ruinæ proximi. Rabir. Post. 16, nec *pendentem* amicum corruere patitur.

*Pendere**, ponderare, Verr. IV, 1; Quint. 2; Rosc. A. 22. † solvere, Q. fr. 1, 26; Att. XI, 1; Att. XII, 23.

*Pene**, Phil. 11, 39.

Penetralis. N. D. 11, 27, dii *penetrales*, sunt penates, ut ipse dicit. Conf. Heins. ad Silium, XV, 18.

*Penetrare**, Tusc. 1, 20; de Univ. 9; de Rep. IV; Prov. Cons. 13; Verr. IV, 48; Acad. 11, 39; Nat. D. 1, 61; Partit. 36; Brut. 38.

*Penicillus**, Or. 22; Q. fr. 11, 15.

*Penitus**, interius, Off. 11, 3; Leg. 1, 5; Att. VIII, 12; Cluent. 4; Q. fr. 1, 1. † prorsus, Fin. 1, 15; Nat. D. 1, 42; Rosc. C. 7.

*Penna**, Nat. D. 11, 52.

*Pennatus**, de Div. 1, 48.

*Penniger**, de Univ. 10.

*Pennula**, Nat. D. 11, 52.

Pensio, est pars pecuniæ, per certas dies solvendæ. Hinc *pensio* prima, ad Div. VI, 18; altera *pensio*, Rosc. C. 17; Att. XI, 4; tertia *pensio*, ibid. 23.

*Pensitare**, Verr. III, 71; Rull. III, 2.

*Pensum**, Verr. III, 46; Or. III, 30.

Penula, vestis crassior, qua in itinere utebantur. Att. XIII, 33, horum ego vix attigi *penulam*. ibid. ita egi, ut non scinderem *penulam*, h. e. non admodum rogavi abire parantes, ut manerent. Hinc Milo iter faciens Lanuvium, dicitur fuisse *penulatus*, Mil. 10. De *penula* egerunt copiose Ferrar. de R. V. p. 11, l. 11, qui est tutus de *penula*: sed ad Ciceronem illustrandum iu primis pertinent dicta c. 2. Cf. Rubeu. de R. v. 1, 6, et qui laudantur in Lex. Fabri. Scribitur et *pænula*.

*Penulatus**, Mil. 10.

*Penuria**, Inv. 11, 39; de Am. 17.

Penus. Nat. Deor. 11, 27, est omne, quo vescuntur homines, *penus*.

Peragere. ad Div. VIII, 8, totum Sempronium *perago*, i. e. vexo diceudo velut in scena, Nat. D. 11, 4; de S. 19.

*Perabsurdus**, Partit. 15.

*Peraccommodatus**, ad Div. III, 5.

*Peracer**, ad Div. IX, 16.

*Peracerbus**, de Sen. 15.

*Peracutus**, Verr. 11, 44; Brut. 30.

*Peracute**, Acad. 1, 10.

*Peractio**, de Sen. 23.

*Peradolescens**, Manil. 21.

*Peræquus**, Verr. IV, 22.

*Peragrare**, Verr. IV, 48; Fin. 11, 29; ibid. 11. 34; Prov. Cons. 13; Off. 1, 1; de Div. 1, 42; de Univ. 9; Balb. 6, Brut. 13; Fin. 11, 31. † per mentes hominum: ita libri omnes, Or. 1, 51.

*Peramans**, Att. IV, 8.

*Peramanter**, ad Div. IX, 20.

*Peramplus**, Verr. IV, 49.

*Peranguste**, Or. 1, 35.

*Perangustus**, Verr. V, 66.

*Perantiquus**, Verr. IV, 2.

*Perappositus**, Or. 11, 67.

*Perarduus**, Verr. III, 71.

*Perargutus**, Brut. 45.

*Perattente**, Cœl. 11.

*Perattentus**, Verr. III, 5.

*Perbacchari**, Phil. 11, 41.

*Perbeatus**, Or. 1, 1.

*Perbelle**, ad Att. IV, 4; ad Divers. XVI, 18.

*Perbenigne**, Q. fr. I, 1.

*Perbenivolus**, ad Div. XIII, 4.

*Perblandus**, Q. fr. I, 2.

*Perbonus**, Flacc. 29; Verr. IV, 18.

*Perbrevis**, Brut. 43.

*Perbreviter**, Or. II, 58.

*Percallere**, Mil. 28; Or. II, 35.

*Percautus**, Q. fr. I, 1.

Percelebrare. Cœl. 29, res *percelebrata* sermonibus omnium, i. e. pervulgata.

**Perceleriter*, ad Div. VI, 12; de Rep. II, 7; Cœl. 24.

Percellere. Or. II, 70; Marc. 6. Mil. 21, Mars communis sæpe spoliantem jam et exsultantem evertit, et *perculit* ab abjecto. Add. Cœl. 32; Sext. 67; Verr. III, 57; Mil. 24.

*Percensere**, Sen. post Red. 1; Partit. 36; Rull. II, 18.

Perceptio. Acad. II, 25, *perceptione* sublata. v. *percipere*. † Her II, 31, tua *perceptione* lætabere, i. e. iis, quæ percepisti. Add. Off. II, 3; Acad. I, 12.

Perceptus, diligenter cogitatus. Tusc. III, 14, diligenter *perceptas* et pertractatas habere res humanas. † Fat. 6, *percepta* artis, sunt, quæ Græcis dicuntur θεωρήματα Cf. c. 8, et Victorius ad c. 1.

Percipere. N. D. II, 59, per arteriam vox a mente principium ducens *percipitur* et funditur. Sed Davisius legendum censet *projicitur*; Buherius, *præcipitatur*. Mihi autem nihil mutandum videtur. Nempe vox per arteriam venit in os, ore percipitur, h. e. colligitur, excipitur: quo sensu *percipere* dici constat. Inde ore funditur et emittitur. † philosophis *percipere*, v. c. Acad. II, 25, dicitur de iis rebus, quas certo scimus, quibusque sine errandi periculo assentimur. Add. de Sen. 24; Off. I, 18; ad Div. XIV, 1; Fin. II, 30; Or. I, 28; de Sen. 7; Nat. D. I, 5; Or. 2.

Percitus, gravius commotus. Mil. 23, animus iratus et *percitus*.

*Percommode**, Act. I, in Verr. 2; Tusc. IV, 30.

*Percomis**, Brut. 58.

*Percontari**, Fin. II, 1; de Div. II, 36; Att. VI, 7; Partit. 13.

*Percontatio**, de Univ. 1; Cluent. 64; Brut. 60. † figura rhetorica, Or. III, 53: vid. Quintil. IX, 2.

*Percoquere**, Fragm. Œcon. Ap. Nonium, 5.

*Percrebrescere**, Verr. II, 23; ibid. IV, 30; Cæcil. 4.

*Percrepare**, Verr. V, 13.

*Perculsus**, Catil. II, 1; Flacc. 7; ad Div. IV, 4.

*Percupidus**, ad Div. I, 7.

*Percuriosus**, Cluent. 62.

*Percurrere**, Att. X, 9; Or. I, 50; Or. II, 38, 41; ibid. I, 47.

*Percursatio**, Att. II, 42.

Percursio. Tusc. IV, 13, animi multarum rerum brevi tempore *percursio*.

Percursus, de rebus sæpe cogitatis, quas adeo in promtu semper habemus. Or. II, 32, quæstiones omnes animo *percursas* ac prope decantatas habere.

Percussio, proprie, Tusc. III, 26, ut est in musicis, et deinde in poeticis, et numeris oratoriis, qui et *ictus* dicitur; quia tibicen pede ferit terram. Sic in senario tibicen, qui rhythmum et tempus moderatur, ter pede ferit terram; unde tres in eo ictus, s. *percussiones* dicuntur esse. In iis autem syllabis, in quibus tibicen solum ferit pede, vox ab actore acuitur et tollitur: hinc Græce ἄρσις dicitur percussio, et syllaba dicitur esse in ἄρσει, quum ceteræ sint in θέσει. v. Bentlei. de Metris Terentian. Init. Orat. III, 47, sed sunt insignes eorum numerorum *percussiones*. ibid. 48, *percussio* intervallorum. Or. 58, non sunt in oratione tanquam tibicini *percussionum* modi: sic est, Off. III, 19.

*Percussor**, interfector, Rosc. A. 33; Phil. II, 29.

Percussus. Dejot. 6, suspicione sum *percussus*. Cf. *percutere*. † territus. ad Div. IX, 25, repente *percussus* est atrocissimis literis.

Percutere, proprie, Or. II, 47, ibid. II, 69; Nat. D. III, 35; Mil. 24; Rosc. A. 34. † de mente dicitur, ut movere.

Tusc. v, 11, quod animum probabilitate *percussit*, id dicimus. Mil. 29, quonam modo vos vivos afficeret, qui mortuus inani cogitatione *percussit*, i. e. terruit. † decipere. Flacc. 20, hic cornici oculum, ut dicitur: nam Hermippum.... *percussit*. v. Gruter. ad h. l. Att. v, 2, strategemate hominem *percussit*.

*Perdifficilis**, Partit. 24.

*Perdifficiliter**, Att. II, 15.

*Perdignus**, ad Div. XIII, 6.

*Perdiligens**, Q. fr. III, 5.

*Perdiligenter**, Att. I, 9.

*Perdiscere**, Or. II, 33; Q. fr. III, 1; Or. I, 58.

*Perdiserte**, Or. I, 14.

Perditor, Planc. 36, verbum factum videtur a Cicerone, ut *afflictor*, *partitor*, etc.

*Perditus**, de corpore, Tusc. v, 10; Mur. 40; Rull. 20. † de homine corrupto, Rab. Perd. 8; Verr. III, 26; Rosc. A. 63; Quint. 13. † de rebus aliis, Cæcin. 31; Act. I in Verr. 5.

*Perdiu**, Or. I, 2.

*Perdiuturnus**, Nat. D. II, 33.

*Perdives**, Att. VI, 1.

*Perdo**, amitto, ad Div. I, 9, 16; consenno, Her. IV, 44; ad Div. V, 5; Parad. V, 1. † ad perniciem dare, Att. VI, 1; Catil. II, 1; Rosc. A. 12.

*Perdocere**, Sext. 45; Balb. 27.

Perducere. proprie, Planc. 41. † metaphorice, Quint. 6; Att. XVI, 8; Tusc. IV, 23; Agr. I, 9; de Sen. I; ad Div. X, 1; ibid. IX, 20. Verr. II, 28, *perducere* aliquem ad suas conditiones. Att. V, 21, Scaptius rogat, ut eos ad talenta CC *perducam*. † meretrices dicuntur *perduci*. Verr. V, 12, huc Tertia illa *perducta* est. Unde, qui feminas stupri causa *perducunt*.

Perductores dicuntur, Verr. I, 12: ubi v. Græv.

Perduellio, est proprie parricidium, h. e. ut est ap. Plutarchum in Numa, cædes hominis liberi, quam quis sciens fecit. Parricidii reus fuit Horatius ap. Liv. I, 26, sed *perduellionis* reus dicitur. In quo male reprehendit Livium Sigonius, Ant. Jur. C. R. II, 18, quasi parricidii dicere debuisset, quum vel ex eo intelligatur, istud *perduellionis* crimen fuisse, quod ex eo judicio Horatii duumviri *perduellionis* sint, qui non solum in parricidiis, sed etiam in cæde tribuni pl. et similibus criminibus judicabant, ut ex or. pro Rabir. perd. patet. Vere itaque Turnebus, *perduellionem* olim omnem cædem dictam, existimavit. Postea *perduellionis* crimen illud dictum est, quo quis libertatem populi romani violavit, tanquam affectato regno, tribuno plebis pulsato aut interfecto, cive romano indicta causa virgis cæso, aut percusso, aut alio supplicio servili affecto. Rabir. perd. 3, *perduellionis* judicium; quod exercebatur, quum T. Labienus accusaret Rabirium, quod Saturninum trib. pl. interfecisset: ubi v. intt. Cf. Verr. I, 5. Formam hujus judicii pete e Livio, l. c. Cf. Turnebi argum. ad or. pr. Rabir. perd. Sigon. l. c.

Perduellis, qui proprie sit? v. Off. I, 12; ibid. III, 29.

*Peredere**, Tusc. III, 22.

*Perægre**, Phil. V, 11.

*Peregrininitas**, ad Div. IX, 15.

Peregrinari, proprie, Rab. Perd. 10; Acad. II, 1, Fin. III, 12; Brut. 13; Tusc. V, 39. † peregrinum esse. Mil. 12, vestræ *peregrinantur* aures, neque in hoc pervagato civitatis sermone versantur.

*Peregrinatio**, Fin. II, 33; de Am. 27; Tusc. V, 37; Att. VI, 2; Att. IX, 12.

Peregrinus. proprie, Off. I, 34; Rull. II, 34. † rudis, Or. I, 50; Att. VI, 3. v. Ind. Legg. in *Papia lege*.

*Perelegans**, Planc. 24; Or. II, 67.

*Pereleganter**, Brut. 52.

*Pereloquens**, Brut. 70.

Perennis, sive *peremnis*. Nat. D. II, 3, nulla *perennia* servantur. *Peremne* auspicium est, quum magistratus amnes auspicato transeunt, de Div. II, 36. v. Festus in *peremne*, et ibi Scaliger, quem hic jam laudavit Davisius; Verr. IV, 48; Brut. 97.

*Perennitas**, Nat. D. II, 36.

*Perendie**, Att. XIII, 43.

*Perendinus**, Mur. 12.

*Pereruditus**, Att. IV, 14.

*Perexigue**, Att. XVI, 1.

*Perexiguus**, Nat. D. II, 32; Act. I, in Verr. 2; Tusc. II, 13.

*Perexpeditus**, Fin. III, 11.

*Perfacete**, Verr. I, 46.

Perfacetus. Verrin. I, 46, neque enim erant *perfaceta*, h. e. non magnopere faceta. Planc. 14.

*Perfacilis**, Or. 35; Or. I, 20.

*Perfamiliaris**, Brut. 45; ad Div. XIII, 51.

*Perfecte**, Fin. IV, 7; Brut. 26; ibid. 81; Or. I, 28; de Div. I, 14.

*Perfectio**, Brut. 36; Fin. III, 9; Or. 29.

Perfector dicendi stylus, Or. I, 60.

*Perfectus**, de Am. 21; Off. III, 3; Nat. D. II, 14; de Div. II, 72; Fin. I, 6.

*Perferre**, portare, ad Div. IX, 29; ad Div. II, 5. † pati, Cat. II, 10; Or. II, 19. † de legibus, Cornel. I.

Perficere pro agere, facere. Act. I in Verr. 11, quæ ab isto per triennium *perfecta* sunt; de flagitiis et sceleribus Verris in urbe Syracusarum: sic est, Arch. 11; Q. fr. III, 8; Nat. D. II, 13; de Div. II, 54.

*Perfidelis**, Att. II, 19.

*Perfidia**, Phil. XI, 2; Rosc. A. 38; Or. II, 24.

*Perfidiose**, Her. I, 5.

*Perfidiosus**, ad Div. III, 10; Nat. D. III, 32; Quint. 6.

*Perfidus**, Off. III, 14.

*Perflabilis**, de Div. II, 17.

*Perflagitiosus**, Cœl. 20.

Perflare, passive, de Rep. II, 6, colles enim sunt, qui quum *perflantur* ipsi, etc.

*Perfluens**, Fin. II, 35.

*Perfodere**, Vatin. 5.

Perfricare. Tusc. III, 18, quam, quum os *perfricuisti*, soles dicere: h. e. quum impudens factus es, pudorem deposuisti. Sed Pis. 25, caput sinistra manu *perfricare*, Victorio, Var. L. VIII, 6, et aliis videtur esse signum hæsitantis, qui, quid dicendum faciendumve sit, nescit. Mihi vero etiam h. l. de impudentia accipiendum videtur, de homine, qui nihil vereatur, nihil timeat. Nam Piso ita inducitur, ut dicat, rationes se ad ærarium retulisse, perscriptas scita et literate, h. e. callide, et ad tegendas fraudes et furta accommodatissime, ita ut ipse scriba hanc calliditatem perspexerit, at tacite dixerit: ratio apparet, etsi argentum οἴχεται. Non hic perfecto hæsitatio et sollicitudo locum habet.

*Perfrigidus**, Verr. IV, 40.

Perfringere. Sext. 64, *perfringere* leges et judicia opibus et potentia. Catil. I, 7, *perfringere* quæstiones. Cf. Cæcin. 26. Act. I in Verr. I; Mil. 32, dicitur de reis, qui pecunia, gratia, vi, pœnam evadunt, et absolvuntur. † de oratione sublimi: Or. 28, hæc modo *perfringit*, modo irrepit in sensus. Brut. 9, Theophrastus fuit suavitate ea, qua perfunderet animos, non qua *perfringeret*.

*Perfrui**, Brut. 2; Leg. I, 21; Hortens. Fragm.

*Perfuga**, Rosc. A. 40.

*Perfugere**, Balb. 9.

Perfugium. de loco, Cat. IV, 1; Cluent. 3; de Div. II, 72; Tusc. I, 49; Off. I, 17. † de studiis, Arch. 7; Sull. 28; Or. I, 45. Cluent. 19, *perfugia* causarum, sunt artificia, quibus malæ causæ defendi possunt.

Perfunctio bonorum, Or. III, 2, est quum consulatus gestus est, in quo est finis honorum et ultimus gradus, ut ibi in Crasso.

Perfundere, sensu proprio, Verr. I, 26; Her. IV, 10. † delectare, Tusc. IV, 9; Brut. 50; Fin. II, 34; Att. VIII, 6. † *perfundere* judicio, Rosc. A. 29, est vexare, molestia afficere per calumniam, aliqua privata de causa. Hinc post *perfusoriæ* actiones dictæ, ut apud Sueton Dom. 8.

Perfungi, e regula grammaticorum de bonis rebus dicitur, ut ad Div. IV, 5, omnibus prope bonis *perfunctam* esse. Sed est etiam de malis, ut *defungi*. Marcell. 10, *perfuncta* resp. est bello misero. Cf. Ar. R. 8; ad Div. V, 12. † particip. perf. etiam passive est, Sext. 4, memoria *perfuncti* periculi.

*Pergaudere**, Q. fr. III, 1.
*Pergere**, Fin. v, 32; Att. II, 18; Acad. I, 1; de Div. I, 13; Or. II, 71; Pet. Cons. 14; Partit. 8.
*Pergrandis**, Verr. I, 3; Verr. IV, 3;
*Pergratus**, Att. v, 20.
*Pergravis**, Cœl. 26.
*Pergraviter**, Or. I, 53.
*Perhibere**, Lig. 8; Nat. D. II, 42; Att. I, 1; Tusc. I, 12.
*Perhonorifice**, Att. XIV, 12.
*Perhonorificus**, Att. II, 18; Prov. Cons. 19.
*Perhorrescere**, Cæcil. 13; Fin. v, 11; Pis. 20.
*Perhumaniter**, ad Div. VIII, 8.
*Perhumanus**, Att. XVI, 12; Q. fr. II, 5.
*Periclitari**, experiri, ad Div. X, 18; Verr. v, 50; Off. III, 18; Quint. 31; de Am. 17. † periculo exponere, Cat. I, 5; Inv. II, 50.
*Periclitatio**, Nat. D. II, 64.
*Periculose**, ad Div. XVI, 11; Att. VIII, 2; Phil. VII, 7; Mil. 4.
Periculosus. Att. XIII, 25, *periculosi* in nosmet ipsos fuissemus. ad Div. I, 7; Off. I, 24; Acad. II, 21.
Periculum, judicium, quod *periculum* capitis affert. Sic Rosc. Am. 30, *periculum* creare, est accusare. Arch. 6, *pericula* amicorum. Manil. 1, *pericula* privatorum. † ad Div. XIII, 68, quid sentiam, non sæpe scribam, propter *periculum* ejusmodi literarum. † specimen, quod experiundarum virium causa fit. Leg. I, 1; sciunt imperite, qui in isto *periculo*, non ut a poeta, sed ut a teste veritatem exigant. † Verr. III, 79, scribis tabulæ publicæ, *periculaque* magistratuum committuntur. *Pericula* scil. sunt tabellæ, libelli, in quibus aliquid scribitur, quales sunt codices Pisonis, Verr. I, 46; item tabulæ Verris ipsius, II, 42: quanquam Grotius, Sirmondus, aliique malint *pæricula* legi. Sed vide in primis, quem hic Grævius laudavit, Salmas. Mod. usur. c. 15, et Bosium ad Nepot. Epamin. 8; Gothof. ad Cod. Theod. tit. de sententiis e *periculo* recitandis ut alios taceamus, qui passim copiose laudantur. † Verr. II, 43, videtur dici pro *elogio*, n. 2, te in Sthenii *periculo* inimici ejus nomine abusum esse. Nempe adscribendo cognitorem Claudium. Nam supra de eodem dixerat, in Sthenii nomine, c. 42, quod est, in capite de Stheniana causa (sumto verbo e tabulis acceptorum et expensorum), sive in elogio Sthenii. *Nomine* dicere b. l. noluit, quod mox idem verbum occurrit..... *Sed magis credendum est, illic *periculum* esse pro causa capitali.
Perillustris. Att. v, 20, ibi morati biduum *perillustres* fuimus: h. e. magnam laudem re bene gerenda consequuti sumus, rem optime gessimus.
*Perimbecillus**, Att. X, 20.
Perimere, tollere, Tusc. I, 49; de Univ. 11. † item impedire aliquid, ne fiat. Planc. 42, si vis aliqua major reditum *peremisset*. Tusc. I, 37, sensu *peremto*. Ar. R. 11, *peremti* sunt ludi. Sext. 22, mors mea causam publicam *peremisset*. Off. III, 7, nisi aliqui casus consilium *peremisset*.
*Perincommode**, Att. I, 14.
*Perinde**, Cluent. 25; Off. III, 33; Tusc. I, 36; Att. III, 13; Rosc. C. 5; Fin. I, 21.
*Perindulgens**, Off. III, 31.
*Perinfirmus**, Fin. II, 16.
*Peringeniosus**, Brut. 24.
*Periniquus**, Manil. 22; ad Div. XI, 18.
*Perinsignis**, Leg. I, 19.
*Perinvisus**, Cornel. I, fragm.
*Perinvitus**, ad Div. VII, 33.
Peripetasma, vestis stragula. Verr. IV, 12, Attalica *peripetasmata*. v. Ind. Hist.
*Periratus**, ad Div. II, 6.
*Perire**, ad Div. IX, 18; Q. fr. I, 25; Att. XIV, 10; ibid. v, 11; II, 17.
Peristroma, idem, Phil. II, 27.
Peristylium, Dom. 44, locus, qui a columnis undique ambientibus nomen habet. v. intt. ad Sueton. Aug. 82.
*Perite**, Or. II, 2, ibid. II, 20; Verr. II, 54.
*Peritus**, Or. I, 23; Or. I, 48; Font.

15; Acad. III, Fragm. Brut 21; ibid. 56.

*Perjucunde**, Cœl. 12.

*Perjucundus**, Or. 1, 47.

Perjurare, it. *Perjurium*, quid sit? Offic. III, 29. *Perjurare* antem est vera lectio illius loci, quam asserunt Lambinus, Fabricius, etc. Vulgo autem olim legebatur *pejerare*, sub qua voce etiam locum habet Nizolius. Et quoniam idem est *pejerare*, quod *perjurare*, ut tirones etiam illam vocem recte intelligerent, etiam ibi hunc locum laudavimus. Ceterum *perjurare* et *pejerare* dici arbitror de falso jurejurando, ut Græcum ἐπιορκεῖν, quod est proprie, sæpe et multum jurare: qui autem hoc faciunt, iidem facile falso jurant.

Perjurissimus leno, Rosc. Com. 7.

*Perjurium**, Off. III, 29; Leg. II, 9.

*Perjurus**, Rosc. C. 16.

Perlabi, venire post longum sc. cursum. Tusc. I, 12, *perlapsus* ad nos, et usque ad Oceanum Hercules.

*Perlate**, Or. II, 4.

*Perlegere**, de Div. 1, 5.

*Perlevis**, Rull. II, 29.

*Perleviter**, Q. fr. II, 5.

*Perlibenter**, de Univ. 1.

*Perliberaliter**, Rosc. A. 37.

*Perliteratus**, Fragm. Orat. pro Gallio.

Perlitus, inquinatus. Rosc. A. 52, *perlitus* sanguinis crudelitate, de eo, qui cædem fecit.

*Perlongus**, Agr. II, 1.

*Perlubens**, Q. fr. II, 6.

*Perlucens**, Nat. D. II, 21.

*Perlucere**, Off. II, 9.

*Perlucidus**, de Div. 1, 57; ibid. II, 17; Nat. D. II, 57.

*Perluctuosus**, Q. fr. III, 8.

*Perlustrare**, Partit. II.

*Permagnus**, Partit. 24; Her. III, 39; ibid. IV, 7; Fin. I, 17.

Permanare, sensu proprio, Cluent. 62. † metaphorice, Dom. 46; Balb. 25; Tusc. † II, 18; Rosc. A. 34; Nat. D. I, 2; Fin. IV, 15. Or. II, 77, ut ad eorum mentes movendas *permanare* possint, Tusc. II, 18, conclusiunculæ ad sensum non *permanantes*: h. e. quæ non persuadent, etiamsi nil contra dici possit.

*Permansio**, Att. XI, 18; ad Div. 1, 9; Inv. II, 55.

*Permeare**, Acad. II, 37.

*Permediocris**, Or. 1, 51.

*Permetiri**, Acad. II, 41; de Univ. 29.

*Permirus**, ad Div. III, 10; Or 1, 49.

Permiscere. Or. 9, ab Aristophane poeta.... Græciam *permiscere* dictus est Pericles. G. συγκυκᾶν, Univ. 12; Vatin. 5.

*Permissio**, Her. II, 10; Her. IV, 29; Q. fr. III, 1.

*Permissus**, Agr. II, 14; Verr. III, 80.

Permittere. Verrin. 1, 52, *permittere* dolori suo incommoda: h. e. ipsum ulcisci injurias sibi illatas. Contra, Sext. 53, *permittere* inimicitias patribus et reipubl. est non ulcisci, senatus et reipubl. causa. v. *concedere*, *condonare*. † tradere in potestatem. Agr. II, 15, regna decemvirorum ditioni... *permissa* esse dico. Catil. I, 2, *permissa* est resp. consulibus. Id fiebat SCtu: Videant coss. ne quid, etc. quo liberam potestatem accipiebant, reipubl. etiam non consulto senatu, quibus videretur rationibus, defendendæ.

*Permixte**, Or. 1, 22.

*Permixtus**, Or. 57; Or. II, 52; Planc. 38; Phil. XII, 11; de Univ. 52.

*Permodestus**, Att. IV, 8; Catil. II, 6.

*Permoleste**, Verr. IV, 58.

*Permolestus**, Att. I, 18.

Permotio animi, Part. 11, quum aliqua re impellitur ad agendum. Adde Or. II, 51; de Divinat. III, 3; Acad. II, 44.

*Permovere**, Cæcin. 17. † *permovere* animos, Or. 38; Or. II, 43; Verr. III, 62.

*Permulcere**, de voluptate sensuum, Fin. II, 10; Œcon. 1, 8; Or. 49. † de voluptate animi, Or. II, 78. † recreare, de Sen. 2. † leniter attrectare, Her. III, 12; Nat. D. II, 44.

*Permulto**, de Div. II, 61.

*Permultus**, Leg. III, 14.

Permutare pecuniam, ad Div. II, 17; Att. XI, 22, 24; XII, 24; XV, 15, etc. *Permutatio* publica pecuniæ, ad Div. III, 5, est *collybus*, de quo supra. Pis. 21, videtur esse versura, Off. II, 4.

*Permutatio**, Pis. 21; Att. V, 13; ad Div. III, 15; ibid. II, 17.

*Pernecessarius**, valde *necessarius*, Att. V, 21. †intime amicus, Flacc. 6.

*Pernegare**, Verr. I, 13.

Pernicies. Rosc. A. 45, quorum nihil *perniciei* causa consilio divino factum putamus. De genitivo *pernicii*, quem ex hoc loco Gellius, IX, 4, laudat, vid. Voss. Anal. II, 19. Al. malunt aliam formam, *pernicie*, vel *perniciei*.

*Perniciose**, Leg. III, 11; ibid. II, 5.

*Perniciosus**, Cornel. fragm. Q. fr. III, 9.

*Pernicitas**, Tusc. V, 13.

*Pernobilis**, Verr. IV, 57.

*Pernoctare**, Tusc. II, 17; Tusc. V, 24; Verr. IV, 21; ibid. V, 45; Dom. 30; Arch. 7.

*Pernoscere**, Or. I, 5.

*Perobscurus**, Nat. D. I, 1.

*Perodiosus**, Att. X, 10; ibid. XIII, 22.

*Perofficiose**, ad Div. IX, 20.

*Peropportune**, Or. II, 4.

*Peropportunus**, ad Div. VI, 6; Or. II, 57.

*Peroptato**, Or. II, 5.

Perorare. Quint. 10, nunquam *perorari* potuisse, h. e. finiri controversiam. Sic, Verr. III, 66, *perorabo* hoc crimen decumanum; simpliciter est, desinam de hoc crimine dicere. ad Herenn. I, 10, *perorare* narrationem: sic, Leg. II, 27; Or. II, 19.

*Peroratio**, Or. 35; Or. II, 19; Brut. 37.

*Perornatus**, Brut. 43.

*Perparvulus**, Verr. IV, 43.

*Perparvus**, Verr. III, 38, 57; Leg. I, 19.

*Perpauculus**, Leg. I, 21.

*Perpaucus**, Off. III, 15; Acad. II, 43.

*Perpaullulum**, Or. II, 35.

*Perpaulum**, Fin. I, 6.

*Perpauper**, Att. VI, 3.

*Perpendiculum**, Fat. 10; Q. fr. III, 1; Verr. I, 51.

*Perpendere**, Mur. 36; Or. III, 37; de Am. 26.

*Perperam**, Quint. 8; Her. II, 3.

Perpessio, facultas *perpetiendi* et tolerandi. Tusc. III, 24; ceterorum *perpessio* facit, ut multo minora videantur. Fin. I, 25; Inv. II, 54; Rab. Perd. 5.

*Perpeti**, Or. II, 19; Fin. II, 20.

Perpetuare. Or. III, 46, *perpetuare* verba, est eodem spiritu pronuntiare, nihil incidere, Sull. 22.

Perpetuitas. Or. II, 54, *perpetuitas* sermonis, de oratione continua, quæ opponitur ei, quæ est in interrogando aut respondendo. ibid. III, 49, *perpetuitas* verborum; de periodo. Or. 2, *perpetuitas* dicendi, de tota serie et contextu orationis. Nam, in *perpetuitatem* dicendi, est per totam orationem. † Tusc. V, 10 extr. non ex singulis vocibus philosophi spectandi sunt, sed ex *perpetuitate* et constantia. Philosophorum *perpetuitas* est, quum omnia inter se apta sunt, unum ab altero ducitur, nihil ante dictis repugnat. Off. I, 33, ut constare in vitæ *perpetuitate* nobis possimus. Fin. II, 27, in *perpetuitate* temporis vita beata duci solet. † de tempore, Tusc. I, 41.

*Perpetuo**, Acad. II, 19; Cluent. 37.

Perpetuus, sempiternus, Att. X, 8; Catil. IV, 9; Nat. D. I, 15. †assiduus, Rab. 1; Inv. II, 54; Sen. post Red. 12. † continuus, Verr. IV, 53; Pis. 22. † Act. I in Verr. 11, *perpetua* oratio. v. *perpetuitas*, n° 1, ad Div. V, 12, historiæ *perpetuæ*, sunt, aut, quas nos *universales* appellamus, aut certe regni aut reipubl. totius, opponunturque historiis singulorum hominum. Or. 36, *perpetua* quæstio, est universalis, quum de genere universo quæritur. Top. 26, actiones *perpetuæ*, i. e. totæ; nam opponuntur partes, exordium, narratio, etc. Att. V, 21, ut centesimæ *perpetuo* fœnore ducerentur: h. e. ut centesimæ usuræ in singulos annos ducerentur in supputatione, non autem etiam cente-

simarum usuræ. v. Gronov. Mantiss. Vet. P. pag. 414.

*Perplacere**, Att. xiii, 23.

*Perpolire**, de Univ. 13; Or. i, 8; Or. ii, 13; Balb. 7.

*Perpolite**, Her. iv, 32.

*Perpolitio**, Her. iv, 13.

Perpolitus. de Rep. i, 8, quum superiores alii fuissent in disputationibus *perpoliti*. Orat. i, 13, perfectos jam homines in dicendo, et *perpolitos*.

*Perpotare**, Verr. v, 33, 38.

*Perpotatio**, Pis. 10.

*Perpugnax**, Or. i, 21.

*Perpurgare**, Nat. D. ii, 50.

*Perpurgatus**, Mur. 26; de Div. ii, 22.

*Perpusillus**, Or. ii, 60.

*Perquam**, Or. ii, 49; Tusc. ii, 21.

Perquirere, quærere. Or. iii, 29, nam aut ipsa cognitio rei ut scientia *perquiritur*. Add. Verr. iv, 18; Pet. Cons. 8; Cluent. 64; Cœl. 22; Fin. v, 8.

*Perquisite**, Inv. i, 41.

*Perraro**, Her. iv, 22; Fin. ii, 16.

*Perreconditus**, Or. i, 30.

*Perridicule**, Or. ii, 59; Verr. ii, 7.

*Perridiculus**, Or. ii, 19.

Perrumpere, vim inferre, Tusc. i, 18; 19. † pervadere, Phil. xii, 11. † violare, Off. iii, 8. † Verr. i, 5, *perrumpere* quæstiones. Leg. i, 15, *perrumpere* leges, etc. (v. *perfringere*.)

*Persæpe**, Leg. i, 14.

*Persalse**, Q. fr. ii, 15.

*Persalsus**, de joco, Or. ii, 69.

*Persalutare**, Flacc. 18.

Persalutatio, est assidua salutatio, ut Flacc. 18, *persalutare*, est assidue salutare.

*Persapiens**, Prov. Cons. 19.

*Persapienter**, Mil. 4.

*Perscienter**, Brut. 55.

Perscribere, solvere, non ex arca, sed de mensa argentarii, per attributionem, per assignationem. Att. ix, 12, viri boni usuras *perscribunt?* Flacc. 19, pecuniam se *perscripsisse* dicunt. Salmas. Mod. usur. pag. 473; Gronov. Observ. iv, 9; Græv. ad Attic. xvi, 11. † in codicem aliquid referre. Rosc. Com. i, æque tabulæ condemnantur ejus, qui verum non retulit, et ejus, qui falsum *perscribit*. ibid. falsum *perscriberet* nomen. † SCtum *perscribitur*, Catil. iii, 6, quod nondum æri incisum est. Or. iii, 2, auctoritatibus *perscriptis*. Sic edd. plures. at v. *præscribere*. † in epistolis scribere, ad Div. v, 3, 4.

Perscriptio, solutio de mensa (*assignation*.) Att. xii, 51; Phil. v, 4. † *perscriptio* est etiam omnium earum rerum, quæ literis consignantur, in codices referuntur, æri inciduntur. Agr. ii, 9, *perscriptio* legis. Orat. i, 58, si de tabulis et *perscriptionibus* controversia est, etc. sic enim legendum.

Perscriptor. Verr. iii, 72, scribam tuum *perscriptorem* hujus fœnerationis fuisse.

*Perscriptus**, Pis. 25; Rull. ii, 32; ad Div. i, 2.

*Perscrutari**, Off. ii, 7; Tusc. v, 20; Verr. iv, 21; Flacc. 8; Inv. ii, 44.

Persecare, decidere cum aliquo. Att. xiii, 23, da te in sermonem, et *perseca*, et confice.

Persecutio, actio in aliquem civilis. Orat. 41, in juris scientia *persecutionum* cautionumque præceptio. v. *actio*, *scribere*, *cavere*.

*Persequens**, Her. ii, 19.

Persequi, sequi. Phil. iii, 3, quarta legio Cæsaris auctoritatem et exercitum *persequuta* est. Sic Verr. v, 71, sectam et instituta alicujus *persequi*. ad Div. ix, 3, ego, neglecta barbarorum inscitia, te *persequar*. † per singulas partes enarrare, accurate et plene narrare, explicare. ad Div. v, 13, nullum membrum reip. reperies, quod non fractum debilitatumve sit: quæ *persequerer*. † simile est illud, Tuscul. iii, extr. fibras stirpium *persequi*, i. e. accurate omnia evellere, nihil prætermittere, nihil relinquere. vid. Burm. ad Virg. G. ii, 407. † exsequi. Att. vi, 1, mandatorum mihi libellum dedit.... omnia sum diligentissime *persequutus*. viii, 11, in ep. Cic. ad Pomp. ut, quodcumque tu consilium præcepisses, id nobis *persequendum* putaremus. Sed

hoc etiam ad primam referri significationem potest. Cf. Q. fr. II, 14. † ulcisci. Acad. II, 1, inimicitias paternas *persequi*. † est etiam verbum juris, quod significat actionem in aliquem, estque petitoris, in primis in re pecuniaria: exigere pecuniam. Rabir. Post. 4, *persequi* ab aliquo pecuniam. Leg. III, 8, syngraphas suas *persequi*. Verr. III, 13, bona tua repetere ac *persequi* lite ac judicio. † Hinc ductum illud genus arbitror, quum *persequi* pœnas dicitur, qui sumit pœnas ab aliquo, ulciscendi causa. ad Div. 1, 9, pœnas a seditioso *persequi*. Att. IX, 14, pœnas alicujus *persequi*. † Herenn. II, 19, *persequentissimus* injuriarum.

*Perseverantia**, Inv. II, 54; Planc. 36; Lig. 13.

*Perseverare**, permanere, Phil. IX, 3; Nat. D. III, 34; Phil. XII, 2. † asseverare, de Am. 7. † constanter pergere, Quint. 8; ad Div. VII, 29. † insistere rei firmiter, Verr. IV, 39; Quint. 24.

*Persimilis**, Pis. 38.

*Persistere**, Fin. II, 35.

Persolvere, solvere. Att. VII, 3, si hoc mihi ζήτημα *persolveris*, magna me molestia liberaris. † satisfacere, non modo solvenda pecunia, sed etiam respondendo, officio præstando, etc. Att. XIV, 20, *persolvi* primæ epistolæ: venio ad secundam. Quir. p. R. 9, *persolvere* officium. Conf. Verr. V, 69. † Flacc. 20, *persolvere* ab aliquo dicitur ut solvere ab aliquo. Add. Phil. XIV, 13. † *persolvere* pœnas, h. e. pati, Verr. V, 69. † infligere pœnas, Or. 63.

**Persona*, πρόσωπον, facies ficta histrionis. Or. II, 46, quum ex *persona* mihi ardere oculi histrionis viderentur. Sed de hac et ceteris hujus verbi significationibus distincte et accurate, etiam ex Cicerone, agitur in Lexico Fabri, ad quod tirones remittimus. Nos monebimus, *personam* dici non solum de hominibus, sed etiam aliis rebus, et in his formulis *abstractum* pro *concreto* poni. Muren. 3, *personam* gravitatis severitatisque non appetivi. Attic. XV, 1, fœda est *persona* ipsius senectutis. Verr. II, 17, *persona* calumniæ imponatur. Deinde. *personam* per periphrasin quamdam dici de hominibus, sed cum respectu ad eorum conditionem, officium, mores, etc. Cluent. 29, hujus Staleni *persona* ab nulla turpi suspicione abhorrebat. Arch. 2, in ejusmodi *persona*, quæ... minime in judiciis periculisque tractata est. Manutius refert ad Archiam, qui in foro versatus non fuerit. Rectius, quam Passeratius (v. *tractare*).

Personare, de locis qui sono implentur, Pis. 10; Rosc. A. 46; Phil. II, 41. † de auribus, ad Div. VI, 18. † valde clamare, clara voce dicere. Cœl. 20, non loquuntur solum, sed etiam *personant*. Planc. 35, furialis illa vox.... secum et illos, et consules facere, *personabat*.

Personatus, facie ficta indutus. Orat. III, 59, *personatus* Roscius. † simulator et dissimulator. Att. XV, 1, quid est autem, cur ego *personatus* ambulem?

*Perspectus**, Or. 1, 23; Att. XI, 1; Balb. 6.

*Perspergere**, Or. 1, 34.

*Perspicacitas**, Att. 1, 15.

*Perspicax**, Off. 1, 28; ibid. III, 26.

Perspicere, diligenter considerare et examinare probandi aut improbandi causa. Mil. 20, *perspicere* villam. Q. fr. III, 1, *perspicere* viam. ad Div. IX, 16, domum cum fabris *perspicere*. Phil. II, 38, quærere et *perspicere* conditionem: quanquam h. l. Grævius malebat *prospecta*.

*Perspicientia**, Off. 1, 5.

*Perspicue**, Inv. 1, 48; Cœl. 11; Fin. III, 5.

*Perspicuitas**, Acad. II, 6; Nat. D. III, 4.

*Perspicuus**, Inv. 1, 36; Nat. D. III, 4; Rosc. A. 7.

*Perstare**, Rosc. C. 18; Acad. II, 8.

Perstringere, leviter percurrendo contingere. Phil. II, 19, celeriter cursim *perstringere*. Agr. II, 25, terram aratro *perstringere*. † hinc metaphorice, Sull. 16, nemo me tenuissima suspicione *perstrinxit*. Brut. 94, com

sulatus meus primo cum leviter *perstrinxerat*, i. e. offenderat, æmulatione, invidia. † oratione breviter percurrere, Verr. IV, 47; Rosc. A. 32; Phil. II, 19. Ceterum librarii sæpe dederunt *perstringere* pro *præstringere*. v. in h. v.

*Perstudiose**, Brut. 57.

*Perstudiosus**, Att. V, 20.

Persuadere. Tusc. III, 29, quo viso et *persuaso* : hoc sensu est, Nat. D. 1, 22; Att. XVI, 5; ad Div. XI, 5, 9; Verr. V, 25; Tusc. IV, 27.

*Persuasio**, Inv. 1, 3.

*Persuasus**, Varen. Fragm.

*Persubtilis**, Planc. 24.

*Pertædet**, Q. fr. 1, 2; Or. 48.

*Pertendere**, Balb. 5.

*Pertentare**, Inv. II, 12; Q. fr. II, 4; Or. II, 78.

*Pertenuis**, ad Div. XIV, 3; Or. 1, 23.

*Perterebrare**, de Div. 1, 24.

* *Perterrere*. Cæcin. 8, metu *perterriti*; 15, formidine *perterritum*, metu *perterritis*; 13, *perterritus* ab ædibus, i. e. ut fugeret ab ædibus. Sed legendum forte, *proterritus*.. vid. *proterrere*. Nam confusa sæpe verba.

*Perterricrepus**, Or. 49.

*Perterritus**, Mil. 23; de Div. 1, 28; de Am. 11; Cæcin. 13.

*Pertexere**, Att. 1, 11; Or. II, 34.

*Pertimefacere**, ad Div. XI, 20.

*Pertimescere**, Pis. 10; Quint. 1; Or. II, 32.

*Pertinacia**, Inv. II, 54; Planc. 39; Tusc. II, 2; Off. 1, 19; Acad. II, 20.

*Pertinaciter**, ad Div. X, 23.

*Pertinax**, Off. 1, 37; Fin. 1, 8.

Pertinere. constructio quadruplex est ap. Ciceronem (cum præpos. *ad*, *in*, *per*, et cum ablativo.), Orat. II, 2, *pertinet* in prudentiam; pro quo Pearcius reposuit *ad*, ex ed. Venet. et Mediolan, et ita judicarat jam Lambinus. Est tamen cum *in*, quanquam alio sensu, Nat. D. II, 55, ut mox videbimus. Ceteras formas suis locis afferemus. † utile esse, valere. Att. III, 6, ad multa *pertinuit*. Off. II, 10, quæ ad gloriam *pertinent*. Quint. 29, ad rem *pertinent* testimonia. † meare, attingere. Nat. D. 1, 14, ratio *pertinens* per omnium rerum naturam. ibid. II, 55, implicatio nervorum toto corpore *pertinens* ib. venæ in omnes corporis partes *pertinentes*. ib. 54, eaque ad pulmones usque *pertinet*. † sentiri, vim habere in aliquem. Div. II, 44, aliquid vim cælestem ad eos, qui in terra gignuntur, *pertinere*, Tusc. 1, 38, nihil *pertinuit* ad nos ante ortum. ibid. 45, nihil ad mortuos *pertinet*. Arch. 12, *pertinebit* ad aliquam animi mei partem. Cf. de Am. 4. † dicitur etiam ad aliquem *pertinere* id, cujus quis auctor est. Rosc. A. 36, ad quem maleficium *pertineret*. Verr. 1, 17, ne res ad Dolabellam ipsum *pertineret*.

Pertisum, quidam volebant dici pro *pertæsum*, Or. 48.

*Pertractare**, Parad. VI, 2. † meditari, de Div. 1, 56; Inv. II, 14. † oratione explicare, de Div. II, 22; Nat. D. 1, 4; Or. 1, 51.

*Pertractatio**, Or. 1, 21; ibid. 42.

*Pertristis**, de Divinat. 1, 8; Cœl. 11.

*Pertumultuose**, ad Div. XV, 4.

Perturbare, turbas ciere, Sull. 26; Her. IV, 8. † miscere. Brut. 62. † animum sollicitum habere, Rab. Perd. 6; Mil. 1. † exturbare, ejicere. Her. IV, 8, ut eum... præcipitem *perturbetis* ex ea civitate. † tollere, violare. Off. III, 29, non debuit pactiones bellicas *perturbare* perjurio.

*Pertubate**, confuso, Inv. 1, 20; Or. 35.

Perturbatio cæli, de Div. II, 45, opp. serenitati. † conversio rei vehemens et subita. Mur. 17, quantas *perturbationes* habet ratio comitiorum. Cf. c. 41 : sic est, Fat. 1; Flacc. 37; Phil. VIII, 1. † rerum mutatio in pejus, ad Div. IX, 15; Nat. D. 1, 2; Parad. III, 2. † affectus vehementiores dicuntur *perturbationes*, de quibus ex instituto agitur Tusculana quarta.

*Perturbatrix**, Leg. 1, 13.

*Perturbatus**, de Div. 1, 29; Rull. 1, 8; Or. III, 13; Att. VIII, 11.

*Perturpis**, Cœl. 20.

*Perungere**, Tusc. I, 27.

*Perurbanus**, Or. I, 16; Brut. 68.

Perustus. ad Div. XIII, 15, hominem *perustum* gloria, volunt incendere.

*Perutilis**, Att. IX. 17.

*Pervadere**, Nat. D. II, 58; Verr. I, 17; Verr. III, 26; ibid, 89; Sull. 19; Manil. 9.

*Pervagari**, Verr. V, 27; Leg. I, 11; Inv. II, 39.

Pervagatus (positiv.), Planc. 19; Or. II, 52; Planc. 40. † (superlativus) Or. 53. † in comparativo est, Inv. II, 14, *pervagatior*.

*Pervarie**, Or. II, 80.

*Pervehi**, Att. XIV, 19; Tusc. I, 49.

Pervellere, vellicare, minus quam convellere; molestia afficere. Tusc. II, 20, si te dolor *pervellerit* aliquis. ibid. III, 17, fortuna *pervellere* te potuit et pungere; non potuit certe vires frangere. † reprehendere. Or. I, 62, non mihi fuit molestus, quod jus nostrum civile *pervellit*.

*Pervenire**, Mur. 10; Sull. 4; Brut. 74; Scauri fragm. Parad. IV, 1; Her. IV, 8; Verr. III, 57; ibid. IV, 28; Att. V, 21; Att. VIII, 5; Or. I, 21; Top. 6; Rab. Post. 4; Rull. II, 19; 29; de Div. I, 2.

*Perverse**, Off. III, 32; Or. I, 35.

*Perversio**, ὑπέρβατον, Her. IV, 33.

*Perversitas**, Q. fr. I, 30; Off. I, 40; Or. 9.

*Perversus**, distortus, Nat. D. I, 28; Ar. R. 121. † pravus, Fin. IV, 15; Mur. 36; Rosc. C. 18.

Pervertere. proprie, de Div. I, 24; Off. I, 2; ibid. 8; Ar. R. 27. Cluent. 39, Quintius Junium *pervertit* : h. e. eo redegit, ut eo demoveretur, adeoque omnibus ornamentis fortunæ privaretur.

*Pervestigare**, Verr. IV, 13; Or. II, 35.

*Pervestigatio**, Or. I, 3.

*Pervetustus**, Or. III, 52.

*Pervetus**, ad Div. XIII, 17; Q. fr. III, 1; Verr. IV, 4.

*Pervicacia**, Tusc. IV, 11.

Pervidere. Att. XII, 38, oportere jam *pervideri* animi infirmitatem. IV, 11, videbo te, et *pervidebo*, XV, 4.

*Pervigilare**, Rosc. A. 35.

*Pervigilatio**, Leg. II, 15.

*Pervincere**, Att. II, 1.

*Pervius**, Nat. D. II, 27.

*Pervolare**, Rosc. A. 7.

*Pervolvere**, Or. II, 35.

*Pervolitare**, Or. I, 34; Att. V, 12.

Pervulgare. Att. XII, 45, tu vero *pervulga* Hirtium, i. e. librum ejus. Add. Sull. 15; Inv. II, 39; Cœl. 16.

*Pervulgatus**, Cœl. 3; ad Div. V, 16.

Pes, quomodo a numero differat, v. Orat 64, et supra in v. *numerus*. † pars terræ exigua. Att. VII, 22, *pedem* in Italia vide nullum esse, qui non in istius potestate sit. † in navibus *pedes* sunt funes, quibus inferiores veli anguli versus puppim trahuntur. Or. III, 40, *pes* in navi. Att. XVI, 6, *pedibus* æquis. ubi v. Græv. Cf. Vossium ad Catul. ep. 4, pag. 12. Est, leni vento. † Cluent. 13, constituitur ante *pedes*, etc. dicitur de eo, qui coram tribunali, aut subselliis judicum constituitur. † Sæpe etiam servi dicuntur esse ad *pedes*, circum *pedes*, etc. Verr. I, 36, homines circum *pedes* habebat. Dejot. I, servum a legatorum *pedibus* abduxit. † Sen. p. R. 4, ne *pedibus* iret: de senatoribus *pedariis*, de quibus supra. Cf. *discessio*. † *pedibus* trahi, est pessime atque iniquissime tractari. ad Div. VII, 32, de judiciis non laboro: trahantur per me *pedibus* omnes rei. Att. IV, 16, per me ista *pedibus* trahantur. v. Victor. Var. Lect. XXI, 24; qui ex Homero hoc proverbium repetit. † Vatin. 5, *pedibus* iter facere, est terra proficisci, et opponitur τῷ navigare. † Att. II, 1, noli de uno *pede* sororis queri : licet etiam alterum tollas. In quo est allusio ad formulam, *pedem* utrumque, *pedes* tollere; quod obscœne dicitur. v. Manut. ad h. l. Lambin. ad Plaut. Cas. II, 8, 24 † ad Div. VII, 31, res ita contractæ, ut neque caput, neque *pedes* : int. appareant; e Plauto, qui aliquoties plene dixit.

*Pessundare**, Fragm. Inc.

*Pestifer**, Ar. R. 24; Att. VIII, 22; Fin. III, 22; Nat. D. II, 12.

*Pestifera**, Leg. II, 5.

*Pestilens**, de Div. I, 36; ad Div. V, 16.

Pestilentia. Agr. II, 27, in Salapinorum *pestilentiæ* finibus, pro pestilentibus f. de Div. I, 57; Agr. V, 5.

*Pestis**, proprie, Nat. D. I, 36. † metaphorice, Rab. Perd. 9; Or. I, 2; Sull. 27.

Petasatus, ad Div. XV, 17, itineri paratus: quod in itineribus *petaso* utebantur, ad solem arcendum, ut e Sueton. Aug. 82, intelligi potest.

Petere, de ictibus gladiatorum et athletarum. Quint. 7, caput *petere*. Or. 68, ut athletas, nec multo secus gladiatores videmus nihil nec vitando facere caute, nec *petendo* vehementer, etc. † ad *se* suasque partes allicere. ad Div. XIV, 1, qui ab his me amari putabam, qui invidebant, eos non sequebar, qui *petebant*. † est etiam actoris in causa privata. Flacc 34, possessionem *petere*: int. a prætore, qui dat possessionem. Rosc. C. 12, amplius a se neminem *petiturum*. Cf. Verr. III, 11, etc. Itaque is, in quem actio suscipitur, *unde petitur*, dici solet, Or. I, 37; ad Div. VII, 11, ubi vid. Græv. † Att. III, 8 ille fortasse alium cursum *petivit*: i. e. alia via, alio profectus est. Hanc formam dicendi illustrant Gronov. et Drakenb. ad Liv. XLIV, 2. hoc sensu, est Planc. 40; Off. III, 12; Nat. D. II, 49. † *petere* consulatum, contra C. Ant. Fragm. Pet. Cons.

Petessere, petere. Tusc. II, 26, qui laudem hanc *petessunt*. de Div. I, 11, terrasque *petessit*.

Petitio, ictus. Catil. I, 6, *petitiones* corpore effugere; unde ad oratores traducitur, et eorum artificia, quibus adversariis nocere student, Or. III, 54, orationis ipsius, tanquam armorum, est vel ad usum comminatio, et quasi *petitio*. in Cæcil. 14, novi omnes hominis *petitiones*, rationesque dicendi. † actio in aliquem, item postulatio a prætore, ut jus nostrum nobis concedat, tanquam hereditatis possessionem, etc. Brut. 5, cujus *petitio* sit. Rosc. C. 18, *petitionem* integram reliquit. Inv. I, 8, *petitioni* opponitur recusatio, quæ est ejus, unde petitur.

Petitor, actor, qui litem intendit, in causa privata; cui opponitur *is*, unde petitur. v. *petere*. Or. I, 37; Quint. 13; Rosc. C. 14; Verr. III, 11.

*Petulans**, Fin. I, 18; Parad. III, 1; Pis. 5; Brut. 68; Off. I, 27; Mur. 7; Cluent. 13; Cœl. 13.

*Petulanter**, Cœl. 3, 16; Att. IX, 19; Sext. 52.

Petulantia, de Rep. IV, 6, a petendo. Add. Cat. 11; Off. 35; Verr. Act. I, 5.

*Pexus**, a, um, Cat. II, 10.

Phaleræ, ornamenta equorum (vel equitum. v. Drakenb. ad Silium, XV, 255). Verr. IV, 12, *phaleræ*, pulcherrime factæ. Quo in loco fuerint *phaleræ*, non consentire video doctos viros. Scheff. de Re Vehic. I, 16, p. 212, in fronte ponit, auctore Etymologo Græco in φάλαρα, ubi vocat προμετωπιδίους ἀσπιδίσκους, τήν κόσμησιν τήν κατὰ τὸ μέτωπον τῶν ἵππων. Ita videntur dici a φάλοις, qui sunt ἀσπιδίσκοι κατὰ τὸ μέτωπον τῆς περικεφαλαίας. v. Schol. ad Homeri Iliad. ε, 743. Heinsius ad Ovid. Met. VIII, 33, ponit in tergo; quod recte repudiat Burmannus ad eum locum, putatque fuisse in pectore. Quomodo ibi fuerint, utrum fixi tanquam clypeoli, an pensiles, non addit. Locus Plinii, XXXVII, 12, suadet credere pensiles fuisse. Vulgo argenteas fuisse, dubitari non potest. v. Livius, XXII, 52. Aureas subinde per luxuriam factas, patet e Sueton. Aug. 35.

*Pharmacopola**, Cluent. 14.

Phaselus, Att. I, 13; XIV, 6, est navicula longior et simul angustior, cum prora longe et oblique supra aquam porrecta: unde mira ejus velocitas.

*Phiditia**, Tusc. V, 34; vide Athen. Deipnos. IV, 6.

Philologia, ad Div. XVI, 21. Att. II, 16.

Philologus, ad Att. XIII, 12, 29; Q. fr. II, 10. v. Ind. Græc.

*Philosopha**, Q. fr. III, 1; Tusc. 5.

*Philosophari**, Tusc. II, 1; Or. II, 37; Phil. XIII, 20.

Philosophia. Or. 13, inest natura *philosophia* quædam in hujus viri mente. Q. fr. III, 1, ea villa tanquam *philosophia* videtur esse, quæ objurget ceterarum villarum insaniam. Sed Faernus et Ursinus legunt, *philosopha*. † secta philosophica. Or. III, 27, quæ exercitatio nunc propria duarum *philosophiarum* patatur. ad Div. VII, 30.

Philosophus (adj.), Tusc. V, extr. nostras *philosophas* scriptiones. Or. I, 49; de Div. II, 58.

*Phrenticus**, de Div. I, 37.

*Phylarchus**, ad Div. XV, 1.

*Physica**, Fin. III, 21; Ibid. 22.

*Physica**, orum, Or. 34; Fin. I, 6.

*Physice**, Nat. D. III, 7.

*Physicus** (adj.), de Div. I, 49; Nat. D. II, 21; de Div. II, 59.

*Physicus**, (subst.) Nat. D. I, 30; Or. I, 11.

*Physiognomon**, Fat. 5.

*Physiologia**, de Div. I, 41; ibid. II, 16; Nat. D. I, 8.

*Piaculum**, Leg. II, 22.

Picariæ, loca in silvis, ubi, propter copiam picearum, pix coquitur. Brut. 22, liberi societatis ejus, quæ *picarias* redemisset. Hæ *picariæ* fuere, ut ex illo loco apparet, in silva Sila in Bruttiis. Bruttia autem pix celeberrima; ut copiose docet Bochartus in Canaane, I, 33, p. 596. Itaque non erat, quare Corradus ad h. l. p. 162, corrigeret *pecuarias*. Adde Burm. de Vectigal. c. 1, p. 14.

*Pictor**, Leg. II, 18; Acad. II, 7.

Pictura. Or. 11; Tusc. V, 39. Verr. IV, 1, *pictura* in textili, est vestis stragula, opere Phrygio, acu picta. v. Junius de Pictur. p. 86.

Pictus, proprie Brut. 75; Fin. II, 21; Phil. V, 27; Tusc. V, 21. † de oratione, significat genus dicendi, ornatum ornamentis iis, quæ ingenium ostendunt, et suavitatem tantum habent. Or. 27, *pictum* orationis genus. Brut. 85, Lysia nihil potest esse *pictius*. † Fin. V, 27, qui nunquam philosophum *pictum*, ut dicitur, viderunt.

*Pie**, erga deum, Nat. D. I, 20. † erga parentes, Att. VI, 7; Planc. 41.

*Pietas**, erga deum, Nat. D. I, 41; Off. II, 3; Nat. D. I, 2. † erga parentes, Partit. 23; Tusc. I, 47; de Rep. IV, 3; Inv. II, 22; Quint. 6; ad Div. I, 1.

*Piger**, ad Div. VII, 17; VIII, 1; Her. IV, 32.

*Piget**, de Div. I, 31; Dom. 11; Brut. 50.

Pigmentarius, ad Div. XV, 17, pharmacopola, quia inter pharmaca, etiam χρώματα, *pigmenta*, v. inpr. Salmas. ad Solin. p. 740, 741.

* *Pignerari*. Phil. XIV, 12, Mars ipse ex acie fortissimum quemque *pignerari* solet: h. e. sibi asserere, vindicare, velut in *pignus* accipere; nam fortissimum quemque primum tollit, se maxime periculo offerentem. Eodem sensu sibi asserendi *pignoris* loco, de Rep. I, 4, ut plurimas.... ipsa sibi ad utilitatem suam *pigneraretur*. v. de hac voce Budæus ad Pandectas, p. 249; Heins. ad Ovid. Met. VII, 621.

Pignerator, qui *pignus* capit a possessore, securitatis causa, possessorem nihil deterius in re, quam possidet, dum lis est, facturum. Verr. III, 11.

Pignus. Phil. I, 5, cogi *pignoribus*. Or. III, 1, *pignoribus* ablatis coercere. ibid. *pignora* concidere, i. e. frangere, comminuere. Fuit genus coercitionis, quo utebantur magistratus, in primis consules, in senatores, qui parere, v. c. vocati in senatum, nollent. † eleganter *pignora* dicuntur omnia ea, quæ fiduciam faciunt, qualem quis se præstiturus sit. Att. VIII, 9, minus multa illi dederant reipublicæ *pignora*. Phil. XIII, 4, magnis et multis *pignoribus* M. Lepidum resp. illigatum tenet. Ea *pignora* deinde enarrantur, et sunt partim commoda multa, quæ habet in republ. et a republ. propter quæ ei adversari non possit; partim documenta amoris in rempubl. ab eo jam edita. Add. Cœl. 32; Cluent. 67; Phil. XIII, 3.

*Pigrari**, Att. XIV, 1.

*Plaga**, regio, de Div. II, 13.

*Plagæ**, retia, metaphorice, Verr. v, 58, ad Div. XII, 25; Off. III, 17; Acad. II, 48.

*Plagiarius**, Q. fr. I, 2.

Plane, omnino, Brut. 10; Att. VIII, 16; ibid. II, 24; Fin. III, 5; Rosc. C. 15; Pis. 21; Verr. II, 64; de Div. II, 46. † sine tropo. Phil. VII, 6, qui *plane* et Latine loquuntur.

*Planeta**, Hort. Fragm.

*Plangor**, Her. III, 15; Or. 38.

Planguncula, pupa, simulacrum cereum, ex Græco πλαγγών. Att. VI, 1, inventæ sunt quiuque *plangunculæ* matronarum. v. Bosius ad h. l. qui hanc vocem Ciceroni restituit, probante Lambino, Junio, etc. quum ante esset sine sensu *langunculæ*, quod servavit Grævius. Reperit etiam in cod. Bessarionis Manutius. Cf. Spanhem. ad Callim. p. 711.

*Planities**, Verr. IV, 48; de Div. I, 1.

*Planta**, herba, de Sen. 15. † pes, Arat. Fragm.

*Planus**, Nat. D. II, 18; Acad. I, Fragm. Agr. II, 35; Top. 26; Rosc. A. 25.

Planus, impostor, Cluent. 26. Hanc vocem viri docti restituerunt etiam Capitolin. in Anton. Phil. c. 13. Est etiam bis ap. Plin. XXXV, 10.

Platalea, avis. v. N. D. II, 49.

*Platanus**, Or. I, 7; de Div. II.

*Plaudere**, Att. XVI, 2; ibid. II, 19; XIII, 44; Q. fr. II, 4.

Plausibilis, valde placens populo. Tusc. III, 21, quoniam hæc *plausibilia* non sunt, in sinu gaudeamus: Cæcil. 3.

*Plaustrum**, de Div. I, 27.

Plausus. Div. II, 26, galli cantu *plausuque* alas premunt. † gratia, laus. Cluent. 47, ex tota ista subscriptione rumorem quemdam et *plausum* popularem esse quæsitum. † approbatio, de Sen. 18; Att. IV, 1; de Div. I, 28.

*Plebeius**, Sext. 8; ad Div. IX, 21.

*Plebes**, Leg. III, 3.

*Plebicola**, Sext. 52; Rull. II, 31.

*Plebiscitum**, Fin. II, 17; Or. II, 48.

*Plebs**, Brut. 14; Att. VII, 3; Tusc. I, 45.

*Plectere**, de Am. 22; Off I, 21; Leg. III, 20.

*Plectrum**, Nat. D. II, 59.

*Plene**, de Div. II, 1; Att. III, 21.

Plenus, dives. ad Div. VII, 9, serius potius ad nos, dum *plenior*. † abundans etiam in malam partem. Prov. Cons. 8, quis *plenior* inimicorum fuit Mario? † magnus, copiosus. Rosc. A. 2, in alienam pecuniam, tam *plenam* atque præclaram, invaserit. Ceterum male huc traxit Grævius *plenum* convivium e Suetonio. vid. Burman. ad Suet. Cæs. 49. † *plenum* dicitur corpus carnosum et succulentum; opponiturque macilento. v. Salmas. ad Solin. p. 203: unde transfertur ad orationem, et opponitur jejuno, exsangui, tenui. Off. I, 1, orationem Latinam efficies *pleniorem*. Or. III, 14, de horridis rebus nitida, de jejunis *plena*, de pervulgatis nova quædam est oratio tua. ibid. 52, si habitum orationis et quasi colorem aliquem requiritis, est et *plena* quædam, sed tamen teres, etc. † in voce *plenum* est laus, si adjecta est suavitas. Orat. I, 29, neminem voce *pleniorem*, aut suaviorem mihi videor audisse. Sed etiam in vitio, quum abest suavitas, et significat *vastum*. Or. III, 12, cujus tu illa lata nonnunquam imitaris, ut E *plenissimum* dicas. † de verbis, opponitur contractioni, aut alii deminutioni, Or. 47.

Plera, Leg. III, 3, antique pro *pleraque*: quanquam Lambinus et Davis. malunt *pluria*. v. Lex. Fabri in h. v.

*Plerique**, Or. I, 33; ad Div. V, 21; Or. 15.

*Plerumque**, de Div. II, 5.

*Plorare**, Att. XV, 9.

*Ploratus**, Tusc. II, 8.

*Pluere**, de Div. II, 27; Top. 9.

*Pluma**, Nat. D. II, 47; Fin. III, 5; Att. IV, 13.

Plumbeus. Tusc. I, 29, *plumbeus* in physicis. Fin. IV, 18, O *plumbeum* pugionem! Att. I, 16, illum *plumbeo* gladio jugulatum iri.

*Plumeus**, Tusc. III, 20.

*Plurimum**, Inv. I, 18; Or. I, 27; Parad. 6.

*Plus**, Att. VIII, 24; ibid. X, 8; VI, 2; Nat. D. I, 3; ibid. 35; Acad. II, 25; Sext. 39; Att. V, 1; ibid. VI, 6; Tusc. II, 16; Inv. I, 47; Leg. I, 2; Or. I, 24; Top. 22; Nat. D. III, 10; Off. I, 45; ibid III, 4.

*Plusculum**, Or. II, 24; ad Div. XV, 12.

*Pluvia**, Att. XVI, 16.

*Pluvius**, Top. 9; Mur. 9.

*Poculentus**, Nat. D. II, 56.

*Poculum**, de Sen. 14; Phil. II, 25; Cluent. 11.

*Podagra**, Tusc. II, 19; Fin. V, 31.

Poema. Pis. 29; de Div. I, 31; ibid II, 54; Q. fr. III, 5; Acad. I, 3; Or. 20. Tusc. II, 11, *poemata* lecta: de *ῤhesi* ex aliquo poemate excerpta.

Pœna. Att. XI, 8; Sext. 67; Tusc. II, 10; Man. 73; Prov. Cons. 6; Mil. 31; ad Div. VI, 7; Phil. XI, 12; Planc. 19; Balb. 18. Cluent. 43, *pœna* vitæ, dicitur ut *pœna* capitis et fortunarum omnium. † Rosc. A. 24, *pœnæ* parentum. Verrin. I, 5, *pœnæ* civium. Phil. XIII, 20, patriæ *pœna*. Att. IX, 14, *pœnas* alicujus persequi. In his omnibus significat ultionem injuriæ alicui factæ. †ad Att. XIV, 12, odii *pœna* et doloris. † Verr. II, 27, judicium de *pœnis* compromissisque. † Furia ultrix. Pis 37, o *pœna!* o furia sociorum! Dom. 2; et forte sic est in quibusdam, quæ ante adduximus. Cf. Drakenb. ab Sil. II, 551.

Pœnire, antique pro *punire*. Tusc. I, 44. Sic habent etiam codd. quidam Milon. 31; item Balb. 7. Sic antiqui dicebant: *Pœnicus*, *mœnera*, *mœri*, pro *Punicus*, *munera*, *muri*. v. Drakenb. l. c. I, 602, et Heins. ad Virgil. Æn. XI, 382. Tusc. I, 44, *pœniantur* pro *puniant*.... * ulcisci: ut de Orat. I, 51, cupiditas *puniendi* doloris; sic de Rep. III, 6, quod vellet Græciæ fana *pœnire*. v. etiam *punire*.

Pœnitet. *pœnitere* nos ejus rei dicimus eleganter, quæ parva est, qua contenti non sumus, quæ nobis non placet, cui parum tribuimus. Orat. 37, nun *pœnitet* me, quanta sint. Or. III, 9, *pœnitet* memet mei. ad Div. I, 7, fortunæ meæ ne me nimis *pœniteret*. Tusc. V, 18, sapientiam nunquam sui *pœnitet*. ad Div. VI, 1, fortunæ suæ maxime quemque *pœnitet*. Div. I, 15, negat se eorum auspiciorum *pœnitere*. †(cum accusativ. rei.) Inv. II, 13, utrum id facinus sit, quod *pœnitere* fuerit necesse. Tusc. V, 28, nihil, quod *pœnitere* possit, facere. Cf. Cort. ad Sallust. Jug. c. 85, p. 798.

*Poesis**, Or. III, 25; Tusc. V, 39.

*Poeta**, Or. I, 16; ibid. II, 46; Arch. 8; Or. 20.

*Poetica**, Or. 53; Tusc. IV, 32.

Poetice, poetarum more. Fin. V, 4, ut *poetice* loquar.

*Poeticus**, Or. I, 33; ibid. 38; Q. fr. II, 15.

*Poetria**, Cœl. 27.

*Polire**, Leg. 23; Or. I, 14.

Polite, de genere scribendi tenui, est acute, subtiliter: de quibus suis locis. Acad. I, 1, quæ limantur a me *politius*. Brut. 30, Mucius enucleate ille quidem et *polite*, nequaquam autem ea vi et copia, etc.

*Politia**, de Div. II, 27.

Politicus. Or. III, 28, *politici* philosophi. vid. l. ad Div. VIII, 1.

*Politulus**, ad Div. VII, 33.

*Politus**, proprie. Q. fr. III, 1. † metaphorice, ad Div. XIII, 1; Fin. I, 7; Acad. II, 47; Att. II; 21; ad Div. VII, 1; Pis. 25; Brut. 95.

*Pollere**, Brut. 69; ibid. 51; Off. II, 9.

*Pollex**, Off. III, 11; Att. XIII, 46.

Polliceri. Phil. VIII, 2, pecunias in remp. *polliceri*. Planc. 42; Leg. II, 5.

*Pollicitatio**, ad Div. X, 32.

*Polluere**, Rosc. A. 23; Phil. XI, 12; Verr. V, 70.

*Polus**, Nat. D. II, 41.

*Polypus**, ad Div. IX, 16.

*Pomarium**, de Sen. 15.

Pomeridianus. Or. 47, *pomeridianas* quadrigas, quam *postmeridianas* libentius dixerim. Apud veteres sæpe fit

mentio matutinorum et meridianorum; qui sunt gladiatores dicti a tempore, quo edebantur. Illi dicuntur etiam bestiarii ap. Sueton. Claud. 34; ad quem locum v. Torrent. et Lips. Saturn. II, 15, qui de utroque genere crudite agunt. Dabantur autem meridiani, ut, quemadmodum Seneca l. c. ait, oculi a crudeli spectaculo matutinorum reficerentur. Atque eamdem ob causam post gladiatores, tempore *pomeridiano*, dabantur interdum Circenses ludi, quorum sunt quadrigæ. Itaque Augustin. Confess. l. III, Circenses diserte appellat spectaoulum *pomeridianum*; quem locum debeo Torrentio, qui eum l. c. attulit. Hinc Ciceronis quadrigas *pomeridianas* intellige. Add. Or. III, 30; Att. XII, 53.

Pomœrium. Nat. D. II, 4, *pomœrium* intrare. Quid sit *pomœrium*, videant tirones ap. Liv. I, 44, ubi v. Perizon. Locus alter classicus de *pomœrio* est ap. Tacit. Ann. XII, 24.

Pompa, proprie est, quam nos Galli hodie vocamus *procession, cortége*. Off. I, 36, ut *pomparum* ferculis similes esse videamur: sic est, Tusc. V, 32; ad Div. II, 6; Mil. 13. † deinde, quia illæ *pompæ* magnifice erant apparatæ, propterea transfertur ad orationem generis demonstrativi, in qua omnibus ornamentis locus est, et quæ in primis ad ostentationem ingenii et eloquentiæ pertinet, et orationi forensi opponitur. Tusc. IV, 21, e rhetorum *pompa*. Orat. 13, verum hæc eloquentia ludorum atque *pompæ*, etc. Or. II, 22, sed eorum oratorum partim in *pompa*, partim in acie illustres esse voluerunt. † Att. XIII, 28, hunc de *pompa*: hominem vanum, et gloriæ nimis cupidum.

*Pomum**, Nat. D. II, 63; de Sen. 19.

*Ponderare**, Brut. 73; Rab. Post. 3; Cæcin. 21; Font. 6; Sull. 25; Tusc. V, 25; ad. Div. II, 6.

*Ponderosus**, Att. II, 12.

*Pondo**, Flacc. 28.

*Pondus**, de corporibus, Fat. 20; de Rep. IV, 3; Cæcin. 4; de Sen. 16; Nat. D. III, 34; Tusc. I, 19. † auctoritas, Off. III, 8; Nat. D. III, 35; Top. 19; Vatin. 3; Or. II, 17; Or. 8.

*Pone**, post, de Univ. 10; ibid. 13.

* *Ponere*, deponere. Or. 59, *ponere* ambitum, i. e. apta clausula finire. Or. III, 12, *ponere* vitia. ad Div. VIII, 6, candide *ponere* inimicitias. † afferre, commemorare, dicere in disputatione et oratione. Cœl. 7, *posuistis* enim... conjurationis hunc participem fuisse. Verr. II, 38, tantum verbo *posuit*. C. f. Fin. II, 26; Leg. II, 3; Quir. p. R. 7; Planc. 29. Huc refer illud, ad Div. IX, 15, *ponor* ad scribendum. † pecunia etiam dicitur *poni*, quum fœnori datur. Verr. III, 70, quum *posita* esset pecunia apud eas societates, etc. pro Tull. 3, fragm. nov. pecuniam non *posuit*, sed abjecit. Unde metaphorice, sumtus, beneficium, tempus, *poni* dicitur. † *ponere* quæstionem dicitur, qui jubet de re aliqua dicere, cujusmodi quæstiones hinc θέσεις appellantur. ad Div. IX, 26; Tusc. I, 4; Or. I, 22, 35; II, 1, etc. Or. II, 41, res *posita* ad dicendum. † apponere, subornare, item constituere. ad Div. VIII, 12, *ponere* alicui accusatorem. Sull. 28, judicem *ponere*. † tanquam concessum et verum sumere. Div. I, 52, hoc autem *posito* atque concesso. Cæcin. 11, est hæc res *posita*, quæ ab adversario non negatur. Sic et dictum videtur, Brut. 45, si lectio sana est. † Att. V, 3, *ponere* aliquem in gratiam apud aliquem. vid. *gratia*. † ibid. XI, 22, ut multos dies in oppidum *ponat*. Manutius interpretatur: dies consumat in itinere ad oppidum. † ibid. XII, 51; Top. 13, hoc metuere, alterum in metu non *ponere*, h. e. non timendum putare.

*Pons**, proprie, Verr. IV, 52; ad Div. X, 23. † *pontes* dicuntur per quos in comitiis transibant ii qui suffragia ferebant, Her. I, 13, Leg. III, 17; Rosc. A. 35; Att. I, 13.

*Ponticulus**, Q. fr. III, 1; Tusc. V. 20.

*Pontifex**, de Sen. 9; Or. II, 12; ibid. I, 43; III, 19.

Pontifices sunt communes sacerdotes omnium deorum. vid. Leg. II, 8,

divisque aliis sacerdotes, omnibus *pontifices*, singulis flamines suuto. Inter *pontifices* autem princeps fuit, *pontifex maximus*: reliqui distinguuntur in majores et minores. Majores, patricios; minores, quorum mentio Ar. R. 6, plebeios statuit Gutber. Jur. Pontif. 1, 17, 22. Livius contra, xxii, 57, scribas pontificum suis temporibus *pontifices* minores dictos ait, quem sequi debemus. Sed Gutberii, Panvinii et Rupertl errores de *pontificibus* minoribus refellit Noris. ad Cenotaph. Pis. Diss. 1. c. 5, ubi totum Ciceronis (Arusp. R. 6) de collegio pontif. locum difficilem planissime explicat. Dukerus autem ad Livium, l. c. consentiens Norisio in eo, quod *pontifices* minores putat non pertinuisse ad collegium *pontificum*, quod proprie dicitur, credit, olim unum tantum talem scribam fuisse, nixus loco eodem Livii, post auctum numerum. Van Dalen autem plane repudiandus est, qui, Dissert. ad Marm. ant. pag. 198, *pontificem* minorem putat regem sacrorum fuisse; quum et ap. Ciceronem, l. c. et Macrob. Saturnal. 1, 15, clare distinguantur.

*Pontificalis**, Leg. ii, 21; ibid. 28.

*Pontificatus**, Ar. R. 9.

*Pontificius**, de Leg. ii, 21; de Nat. Deor. 1, 30.

Popa, caupo, Mil. 24: ubi v. Abram.

*Popina**, Phil. ii, 28; Pis. 6; ibid. 8.

*Poples**, Nat. D. 1, 35.

*Populari**, Off. 1, 10; Verr. iii, 52.

Popularis, qui est ex eodem populo, δημότης. Leg. 1, 23, non *popularis* alicujus definiti loci, sed civis totius mundi. Att. x, 1, Solon, *popularis* tuus. † a populo tributus, ortus. Dom. 18, honor *popularis*. Phil. xi, 7, imperium *populare* semper ventosum est. Leg. ii, 4, lex *popularis*. † populo usitatus, ad ejus captum accommodatus. Off. ii, 10, *popularibus* verbis agendum, et usitatis. Orat. ii, 38, *popularis* trutina. † *popularis* porro est idem, qui civilis, bono sensu, dicitur. Fin. v, 23, homo habet innatum quiddam civile et *populare*, quod Græci πολιτικὸν vocant. † studiosus populi, ejusque gratiam captans, etiam cum detrimento reipubl. et contra honestatem; de quo est locus classicus Sext. 45, quem tirones legant. Off. 1, 25, alii *populares*, alii studiosi optimi cujusque, etc. Sed paullo honestius Agr. ii, 3, 4, *popularem* consulem se futurum pollicetur: nempe vere, non ficte et fallaciter *popularem*, ut est Dom. 29. † hinc ratio *popularis*, ad Div. 1, 2; Sext. 53; Dom. 53; Petit. Cons. 11, de partibus *popularium*, quas aliquis amplexus est, s. studio gratiæ populi captandæ. † populo gratus, probabilis. in Cæcil. 3, nomen censorium jam *populare* et plausibile factum est. Att. x, 7, quod putaret *popularem* esse clementiam. Agr. ii, 4, quid est tam *populare*, quam pax? † illustris, pervagatus, speciosus. Agr. ii. 1, *popularis* laus et lux. Acad. ii, 2, quorum ad illustres et *populares* laudes has etiam minus notas adjungimus. ibid. gloria *popularis*. Petit. Cons. 13, tota petitio, cura, ut pompæ plena sit, ut illustris, ut splendida, ut *popularis*. † ad populum movendum, incitandum, aptus. Verr. 1, 58, quid tandem erat in illo puero *populare*? quid invidiosum? ibid. non illius ætas, sed causa: non vestitus, sed fortuna *popularis* videbatur. ibid. neque erant hæ lacrymæ *populares* magis, quam nostræ, etc. † Or. ii, 83, *popularis* lapsus, et, Tusc. v, 36, *popularis* offensio; de iis, qui in re aliqua, oratione, actione, populum offenderunt. Or. 44, oratio *popularis*, h. e. ad populum. Q. fr. 1, 1, *popularis* accessus ad tribunal. † exquisitius ac durius illud est, Sext. 30, *popularis* sacerdos, de Clodio, per ironiam, qui in sacrarium Bonæ deæ irruperat, ubi pro populo rom. sacra fiebant.

Populariter, more populi, ut populus intelligere possit. Leg. 1, 6, *populariter* loqui. Fin. v, 4, *populariter* scribere. † seditiose, invidiose. Verrin. 1, 58, me *populariter* agere, etc. Off. ii, 21, in agendo multa *populariter*, tum illud male. v. *popularis*.

* *Populus*, de Rep. 1, 25, non omnis hominum cœtus quoquo modo congregatus, sed cœtus multitudinis juris consensu et utilitatis communione sociatus. Verr. 1, 42, ut quæstio ejus ad *populum* pertineat. Leg. III, 16, judicium *populi*. Hæc quomodo capienda sint, v. in Ind. Legg. *Tabellaria Cassia*.

*Porca**, Inv. II, 30; Leg. II. 22.

Porcus. Leg. II, 22, porco femina piaculum pati. v. Davis. ad h. l. et quos ibi laudat : de Sen. 16.

*Porrectio**, Nat. D. II, 60; Her. III, 15.

*Porrectus**, Att. V, 18, ne quid inter cæsa et *porrecta*, ut aiunt, oneris mihi addatur, aut temporis. Proprie est tempus interjectum inter victimæ mactationem, et extorum in aram impositionem, quo tempore fari licet. Exta *porrecta*, sunt exta data deo, ut ait Ovid. Fast. I, 51. Inter cæsa et *porrecta* autem, per proverbium, nobis aliquid dicitur accidere, quum accidit, dum aliis rebus intenti sumus, aut absumus, neque nobis ab eo possumus cavere.

*Porrigere**, de Div. I, 53; Tusc. V, 21; Fin. III, 17; Flacc. 6; Or. I, 40; Mil. 4; Verr. V, 58.

*Porro**, Quint. 8; de Sen. 13; de Div. II, 51. Fin. V, 26, ea nos mala dicimus, sed exigua, et *porro* minima. Quidam interpretantur, sane, profecto. Ego, atque adeo.

*Porta**, proprie, Att. VII, 2; Fin. IV, 9. † metaphorice, Nat. D. II, 55.

*Portare**, Att. XIV, 5; Q. fr. II, 10; Phil. II, 42; Parad. I, 2.

*Portendere**, Nat. D. II, 66; de Div. II, 63.

*Portentosus**, de Div. II, 28.

Portentum, unde dicatur? N. D. II, 3; de Div. I, 42; ibid. II, 28; Tusc. I, 6; Pis. 4.

*Porticula**, ad Div. VII, 23.

Porticus, ambulatio columnis suspensa circa templa, et in ædibus privatis, in atrio, impluvio; item ante ædes: qua a pluviis, et solis ardore defendebentur. Verr. IV, 40, Sopatrum de *porticu*, in qua sedebat, etc. Cf. Q. fr. III 1; Dom. 44.

*Portio**, Verr. V, 21.

Portitores, sunt operæ publicanorum, qui *portoria* redemerant, quæ in *portu* sedebant, merces excutiebant, et *portorium* exigebant. In quo quum iniquius et acerbius versarentur, omnibus hominibus invisi erant, ut etiam e libris sacris constat. Nam qui ibi memorantur τελῶναι, sunt *portitores*, operæ publicanorum, non publicani. v. Agr. II, 23; ubi Turnebus male publicanos interpretatur, qui ei error cum multis communis est, et ab Asconio haustus. Vatin. 3, 5; ad Q. fr. I, 1; Off. I, 42. Rep. IX, Fragm. vid. Casaubon. ad Theophrastum, c. 5; Burmann. de Vectigal. p. 140.

Portorium, vectigal, quod in portu pro mercibus solvitur. Font. 8, *portorium* vini. Verrin. II, 75, *portorii* vicesima : h. e. vicesima mercium, quam *portorii* loco solvebant. Inv. I, 30, *portorium* locare. Cf. Att. II, 16; Pis. 36, etc. de *portorio* omnium optime egit Burmann. l. cap. c. 6.

Portuosus. ad Div. VI, 20, navigatio *portuosa*, h. e. in qua multi portus patent. Orat. III, 19, mare *portuosum*, est portubus frequens.

Portus. proprie, Manil. 12; Font. 1, 9; Inv. II, 32; de Sen. 19; Planc. 39. † metaphorice, Off. II, 8. † Cæcin. 34, *portus* supplicii, vocatur exsilium, quod in exsilium damnati eunt, ut supplicium fugiant.

Poscere, provocare. Verr. I, 26, *poscere* majoribus poculis. v. Ascon. Rosc. Amer. 5, quos populus *poscit*; int. ad supplicium : ductum e ludis gladiatoriis, in quibus populus interdum flagitare gladiatores notos ab editore ludorum solebat. v. Sueton. Aug. 44. Hæc gladiatorum paria *postulatitia* dicuntur a Seneca, ep. 7, et opponuntur ordinariis. Verbum *postulare* sæpe sic dicitur. vid. v. c. Suet. Calig. 30.

*Positus**, Att. I, 1; ibid. XV, 28; Q. fr. I, 25; Flacc. 1; Quint. 2; Phil. XIII, 11; Or. II, 53; Fin. II, 2.

Posse, bene valere. Tusc. II, 19, *possunt* oculi; *potest* caput, latera, pulmones; *possunt* omnia. Nisi potius, ne significationem inusitatam admittas, resumendum *dolere* ex præcedentibus verbis: Nihil enim *dolet*, nisi pes.

Possessio, jus possidendi, Quint. 29; Or. III, 28; Phil. III, 11. † de agris, prædiis. Att. VI, 1, iter feci per ejus *possessionem*: sic est, Parad. 6; Phil. V, 7; Or. I, 10.

*Possessiuncula**, Att. XIII, 23.

Possessor. Agr. I, 5, invidiæ aut pestilentiæ *possessores*: h. e. agrorum pestilentium, aut invidiam *possessoribus* afferentium, Quint. 8; Phil. V, 7.

Possidere, Quint. 6; Rull. I, 4; Rosc. C. 6; Inv. I, 45; Rosc. A. 24. † vindicare sibi, ut suum. Herenn. I, 11. v. not. ad Tacit. Agric. 18. † item occupare, Verr. III, 68; Agr. I, 2.

Post, Verrin. I, 7, *post* hunc statum reipubl. h. e. a quo tempore hic est status reip. Add. Cat. IV, 7; Balb. 10; ad Div. I, 9; Rosc. A. 44; Or. II, 68; Brut. 60; Cœl. 8; Fin. III, 6; Mil. 10.

*Postea**, Rosc. A. 33; Mur. 12; Inv. II, 51.

*Posteaquam**, ad Div. IV, 4; ibid. V, 2.

*Posteri**, Q. fr. I, 1; Fin. V, 5.

Posterior. proprie, Acad. II, 14; Phil. XII, 2; ibid. XIII, 3. † improbior, Prov. Cons. 4. Viri docti laudant ad h. l. Turneb. Advers. XX, 9. Pis. 27, nihil *posterius*, nihil nequius. Sic Rosc. A. 47, *postremi* homines.

Posteritas, de tempore futuro. Catil. I, 9, in præsens tempus.... in *posteritatem*: Arch. II; ad Div. I, 9.

*Posterus**, de tempore, Verr. II, 17; ibid. 56; Rull. II, 33; ad Div. X, 12. † sensu logico, Fin. III, 9.

*Posthabitus**, Rull. II, 2; Tusc. V. I.

*Posthac**, Att. VII, 3; Phil. II, 31.

*Postis**, Att, III, 15; Dom. 46.

Postliminium, ἐπάνοδος, reversio, reditus. Totus locus, Topic. 8, et ibi Boethius legendus. Cf. Or. I, 40. Balb. 11, *postliminio* fieri potest civitatis mutatio. ibid. 12, civi romano licet esse Gaditanum, sive exsilio, sive *postliminio*, etc. h. e. si redierit Gades, ubi ante civis fuerat, quam civis romanus factus erat, et ejus civitatis jus recipit, civitate rom. accepta amissum: ubi v. Græv. et Salm. ad J. Att. c. 26, quem Græv. laudat; intt. ad Caii I, 1, 6, 2; Menag. Am. J. C. 39.

*Postponere**, ad Div. XVI, 21.

*Postquam**, Att. XII, 3; ibid. XII, 1.

*Postremo**, Nat. D. I, 37.

*Postremus**, ultimus, Or. 15. † pessimus, Phil. II, 44; Rosc. A. 47.

*Postridie**, ad Div. III, 8; Att. XVI, 4; Q. fr. II, 8.

Postulare. poscere, Att. X, 4; ad Div. V, 14; Or. 36; Or. I, 22. sæpe dicitur sensu forensi, in quo proprie est, in causis privatis, prætorem rogare, ut liceat actionem alicui intendere: in causis publicis autem, ut liceat nomen deferre; unde per metonymiam *antecedentis* pro *consequente*, pro *accusare* dicitur. Exempla hæc sunto, et quidem posterioris generis; nam prioris nullum animadverti. Q. fr. III, 1, Gabinium tres factiones *postulant*. ad Div. VIII, 12, Appium eadem lege *postulavi*. Locus clarissimus est in Cæcil. 20, nuper quum in Gabinium.... Piso delationem nominis *postularet*. Sed in universum *postulare* de omni desiderio apud prætorem exposito dicitur. Mil. 22, servos *postulare* in quæstionem. Sic est sæpe in Verrinis. v. inpr. Sigon. de Judic. I, 22; II, 9. † Est etiam verbum mathematicorum. Off. III, 7, ut geometræ non omnia solent docere, sed *postulare*, ut quædam sibi concedantur.... sic ego a te *postulo*, ut mihi concedas, etc. † *postulare* etiam dicuntur provinciales et socii, quum aliquid decerni, constitui sua causa a senatu R. petunt. Balb. 15, Gaditani a senatu de fœdere *postulaverunt*, etc. v. *postulatum*.

Postulatio, in sacris est prodigium, quo dii postulant aliquid, iræ suæ avertendæ causa, fieri; unde deinde pro ipso sacro piaculari dicitur. Ar. R. 10, *postulationes* esse Jovi, Saturno, etc. ibid 14, eodem ostento Telluri *postulatio* deberi dicitur. v. Græv. ad c. 10,

† verbum forense est, quum significat petitionem apud prætorem, ut liceat nomen deferre alicujus. ad Div. viii, 6. inter *postulationem* et nominis delationem uxor a Dolabella discessit. Ligar. 6, primus aditus et *postulatio* Tuberonis hæc fuit, velle se de Q. Ligarii scelere dicere. v. *postulare*.

Postulatum, est petitio beneficii, quam socii et provinciales ad senatum deferunt. Verr. ii, 4, Siculi *postulata* consulibus, quæ non *postulata*, sed crimina in istum viderentur esse, ediderunt. Cf. *postulare*. † conditiones pacis. ad Div. xii, 4, legati ab Antonio ad nos intolerabilia *postulata* retulerunt. Cf. Att. vii, 15.

*Potare**, Tusc. v, 41; Tusc. v, 5. Brut. 83; Fin. ii, 20;

*Potatio**, Or. P. Gall. fragm.

Potatus. Tusc. v, 5, ista me non movent magis gustata, quam *potata* delectant.

Potens, dives, Att. vi, 3; Inv. ii, 56. † gratiosus. Quint. 22, *potentissimus* Nævius. sed vid. *potentia*.

* *Potentatus*, de Rep. ii, 8, est a prima manu cod. Vaticani. Manus emendatrix *dominatus* refinxit, lævo, ut censet Maius, consilio; nam et *potentatus* generosior vox est, et habet, post Cæsarem et Livium, Lactantius, Ciceronis imitator.

Potentia, dicitur ut *opes*, de gratia, auctoritate, multitudine amicorum et clientium, eloquentia, et omnibus rebus, quibus multum in reipubl. efficitur; in quam rem est locus, Quint. 1, quæ res duæ in civitate plurimum possunt eloquentia et gratia, etc. Mur. 11, erant in magna *potentia*, i. e. gratia, qui consulebantur. Cæcin. 25, *potentia* quiescit. Sull. 7, nullam a me *potentiam* Sullam exspectare. Quint. 2, et ad Div. xiii, 29, junguntur *potentia* et gratia. Mil. 5, *potentiam* suam ipse ita interpretatur : senatum, non quod sentiret, sed quod ego vellem, decernere. Cœl. 9, contra *potentias* hominum. Cf. Off. 1, 21; Or. 1, 41; Quint. 9. Sed hæc *potentia* est civilis et honesta. Hinc contra ad Brut. 10, quandoquidem *potentia* jam in vi posita est, et armis. ad Div. vi, 1, subire *potentiam* victoris.

Potestas, in republica est magistratuum, judicum, et omnium, quibus aliqua pars reipubl. bello et pace, domi et foris administranda, commissa est; minus quam imperium. Quint. 2, est de judice. Phil. 1, 7, versari cum imperio et *potestate* in republ. Q. fr. 1, 1, quoniam in istis urbibus cum summo imperio et *potestate* versaris. Sed vid. *imperium*. † jus in aliquem. Agr. ii, 31, in *potestate* sua esse, de civitatibus liberis et sui juris. † facultas, copia alicujus rei. ad Div. 1, 7, quoties *potestas* certorum hominum erit, etc. † Tusc. iii, 5, ex *potestate* exire, quid sit? ubi v. Davies, Tusc. iv, 36, exire de *potestate*, hoc est, de consilio, de mente, de ratione. † Pluralis est, Herenn. ii, 17, mansuetus in *potestatibus* fuisse ostendetur. Cf. Font. 15; Partit. 10, honores, *potestates*. i. e. munera provincialia et militaria.

*Potio**, Fin. 1, 11; de Div. 1, 51; Tusc. iii, 19; Cluent. 10.

Potior, Fin. 1, 4, *potiora* ad legendum, h. e. in delect. præferenda. Inv. 1, 12; Phil. x, 9; ad Div. x, 3.

Potiri. Tusc. 1, 37, si gentem aliquam urbe nostra *potituram* putem. Rosc. Am. 25, Atheniensium respubl. dum ea rerum *potita* est : h. e. et sui juris fuit, et in sua potestate alias Græcas civitates habuit. ad Div. 1, 7, 8; ibid. v, 17; Acad. ii, 41; Off. ii, 22, Fin. 1, 18; Tusc. iii, 18; ibid. v, 35.

*Potis**, Tusc. ii, 16; Brut. 46.

*Potissimum**, Inv. ii, 58.

Potius, Tusc. ii, 22; Att. vii, 7. (cum comparativo). Pis. 14, quævis fuga *potius* optatior. item cum *malle*, Ligar. 2.

Potulens. Nat. D. ii, 56, qua esculentis et *potulentibus* iter pateret. Ita dedere ex optimis mss. viri docti. Sed Davisius tamen *poculentis* legit, quem vide.

*Potus**, bibendo haustus, Brut. ii.

† qui se *potu* replevit, Mil. 21; ad Div. VII, 22.

*Potus** (subst.), de Div. I, 29.

*Præ**, Att. VI, 5; ibid. IX, 14; Planc. 41; Fin. IV, 16; Rosc. A. 46.

Præbere. Nat. D. II, 45; ibid. III, 32; Brut. 69; Q. fr. II, 5; ad Div. V, 18; XV, 17; Cæcin. 10. †Dejot. 12, assiduitatem alicui *præbere*.

Præbitor. Off. II, 15, est idem qui *parochus*: ubi vid. Nisi quod *præbitor* etiam esse potest, qui sine redemtione, quacumque de causa alteri præbet necessaria, sive de jure, sive sua sponte: quanquam etiam parochus sic dici potest. Verbum *præbere* sæpe sic apud Latinos occurrit.

*Præcavere**, Tusc. III, 22; Att. II, 1.

*Præcellens**, Balb. 10.

Præcellentissimus, Verr. IV, 44.

*Præcelsus**, Verr. IV, 48.

Præcentio, est tibicinum, qui in ludis canebant tibiis, item, quum sacrificaretur. Ar. R. 10.

Præceps. proclivis, de Div. I, 11; Verr. IV, 40. † citissimus, Verr. IV, 30; Att. IX, 12; Cæcin. 21; Or. III, 4. † inconsideratus, Phil. V. 13; Verr. V, 46. Pis. 28, lubricum genus orationis adolescenti sæpe *præceps*, i. e. in quo facile peccat.

Præceptio, Gr. πρόληψις, Partit. 36, est notio inchoata in animo. Off. I, 2; Or. 41; Nat. D. II, 131.

*Præceptor**, Inv. I, 25; Or. III, 15.

*Præceptrix**, Fin. I, 13.

*Præceptum**, Or. I, 18; Or. I, 31; Fin. V. 4; Leg. VI, 5; Off. I, 1; Off. II, 14.

*Præcerpere**, Verr. IV, 37.

Præcertatio, æmulatio, Herenn. IV, 30.

Præcidere, amputare, Tusc. V, 19; Inv. II, 20; Att. IX, 4; Verr. V, 24; Rab. Perd. 11; Q. fr. II, 11; de Div. I, 17. † præcludere, Verr. II, 62; III, 1; Pis. 22; Off. I, 33; Her. IV, 54. † recusare, negare. Att. X, 16, quod quia plane *præciderat*. ibid. VIII, 4, plane, sine ulla exceptione *præcidit*. † de Sen. 16, brevi *præcidam*, h. e. paucis dicam, paucis rem expediam. † Att. IX, 6, *præcidere* naves, i. e. rostra defringere, ne usum militarem habeant. v. Schefferus de Re Nav. p. 125.

*Præcinere**, Tusc. IV, 2; Ar. R. 10.

*Præcingere**, Fragm. Or. in Clod.

Præcipere, jubere, Or. I, 29; Partit. 32. Att. VIII, 11, quodcumque tu consilium *præcepisses*. † ante capere, prævertere cogitatione, factis, etc. Off. I, 23, *præcipere* cogitatione futura. Cf. ad Div. V, 16.

Præcipitans, præceps. Rabir. Post. 1, *præcipitantes* impellere. Sull. 31, *præcipitans* respubl.

*Præcipitare**, proprie, Tusc. IV, 18; Fin. V, 11; Or. III, 48; Rep. IV, 5. † metaphorice, Cluent. 2; Sull. 31; Att. III, 15; Acad. II, 21; Nat. D. I, 32; ad Div. VI, 28.

*Præcipitatus**. ad Div. XI, 28, ætate *præcipitata*, h. e. summa.

*Præcipue**, Or. II, 35; Sull. 29; ad Div. IV, 14.

Præcipuum, προηγμένον, Fin. III, 16.

*Præcipuus**, Off. I, 4; Att. XI, 14; Prov. Cons. I.

Præcise, nulla exceptione addita, absolute. Att. VIII, 4, *præcise* negare. † omisso verbo aliquo, brevitatis causa. Nat. D. II, 29, existimas ab his *providentiam* fingi, quasi quamdam deam... sed id *præcise* dicitur. vid. locum.

Præcisio, Or. III, 53, est figura ἀποσιώπησις.

*Præclare**, ad Div. IV, 7; XIII, 6; Rosc. A. 13; Off. I, 15.

*Præclarus**, Or. I, 29; II, 21; Off. I, 20; Rosc. A. 8.

*Præcludere**, Planc. 40; Pis. 17; Verr. V, 9.

*Præco**, Rull. II, 2; Verr. II, 30; Flacc. 15; Quint. 15; Off. III, 13; ad Div. V, 12. † metaphorice, Or. I, 55; Arch. 10.

*Præcognitus**, ad Div. X, 15.

Præconium, vitæ genus, quod est *præconum*. ad Div. VI, 18, qui *præconium* facerent. † *præconis* proclamatio. Rabir. Post. 17, o meum miserum acerbumque *præconium*! ad Div. VII, 24, addictus Hipponactéo *præconio*. Sed h.

l. et metaphorice. v. *addictus*. Att. XIII, 12, Ligariana præclare vendidisti (laudando vendibilia fecisti). Posthac, quidquid scripsero, tibi *præconium* deferam: h.e. te venditorem, laudatorem constituam. Arch. 9; ad Div. v. 12; Or. II, 20.

Præconius. Quint. 31, quæstus *præconius*: qui fit præconio faciendo.

Præcordia°, Fin. v, 30; Tusc. I, 10; ibid. 40.

Præcultus, præparatus. Partit. 23, quidam perfecti habitus, ad virtutem quasi *præculti*.

Præcurrentia°, Partit. 3.

Præcurrere°, de Div. I, 52; Or. 52; Or. III, 61; Acad. I, 12; Off. I, 29; Pet. Cons. 7.

Præcursio°, prægressio, præparatio. Top. 15, *præcursionem* adhibent ad efficiendum.

Præcursor. Verr. v, 41, huoc *præcursorem* habebat et emissarium.

Præda°, Prov. Cons. 11; Verr. III, 50; Fin. I, 16.

Prædari°, Verr. II, 18, 19; Off. III, 17.

Prædator°, Cat. II, 9.

Prædiator, interprete Salmas. Mod. usur. c. 16, est, qui prædia publico obligata et vendenda emit, adeoque, ut Gronovius de Centes. et unciis, p. 516, interpretatur, pecuniam suam in prædiis habet, Att. XII, 14, 17. Atque hanc esse ejus verbi vim Gloss. Philoxeni et analogia docent. Gloss. *prædiator*, ὠνητὴς ὑπαρχόντων. Sed Balb. 20, hanc vim habere non potest: Scævola... ad Furium et Cascellium *prædiatores* rejiciebat. Itaque Manutius interpretabatur cum Budæo aliisque: peritus juris *prædiatorii*. Et profecto, si locus sanus est, aliam vim h. l. verbum habere non potest; in primis quum Furius et Cascellius JCti fuerint. Sed Salmas. l. c. vocem *prædiatores* delendam censet. Quoniam autem omnes libri mss. et editi eam servant, durum mihi hoc videtur. Ac potest fortasse ratio inveniri, qua possimus rem expedire. Mihi sic in mentem venit: Propria quidem verbi vis ea est, quam Salmasius tradit. Sed quoniam *prædiatores*, qui prædiis publico obligatis emendis quæstum faciebant, operam dabant, ut hanc partem juris, de prædiis publico obligatis, commodi sui causa, accurate cognoscerent, ut sunt apud nos mercatores majores juris *cambialis*, quod vocant, plerumque non minus, quam JCti, periti: propterea fieri potuit, ut *prædiator* etiam diceretur, qui juris prædiatorii peritus esset. Itaque Furius et Cascellius JCti, non pares Scævolæ, sed, quia iidem *prædiatores*, propterea juris prædiatorii peritiores ipso Scævola. Judicent, qui me sunt doctiores et acutiores. Et vidi, Gesnerum hanc rationem probare.

Prædiatorius°, Balb. 20, quum Q. Mucius de jure *prædiatorio* consuleretur: h. e. de eo, quod ad prædia publico obligata, et e lege *prædiatoria* vendenda pertinebat Gloss. *prædiatorius*, περὶ χωρίου. Hujus juris quædam sunt ad Div. v, 20. vid. Salmas. Mod. usur. c. 16; interpretes ad Sueton. Claud. 9; ubi Burmannus memorat, dissertationem de hoc jure scripsisse Grævium filium, quæ etiam Lipsiæ recusa est a. 1741. Sed præter Salmasiana nihil novi habet. Plura et meliora dat Bachius in Disp. ejusdem argumenti. Loca ad jus *prædiatorium* pertinentia sunt apud Ciceronem, Verrin. I, 54; ad Div. v, 20.

Prædicabilis, laudabilis. Tusc. v, 17, *prædicabile* nihil est in vita misera.

Prædicare°, Quint. 15; Verr. III, 16; Catil. I. 9; Phil. XI, 13; Tusc. v, 17; Arch. 9.

Prædicatio, præconium. Agr. II, 18, ipsi præconi *prædicationem* acerbam futuram. † jactatio. Act. I in Verr. I, sua spe ac *prædicatione*: sic est, Verr. III, 61; Q. fr. I, 1; Arch. 11.

Prædicator°, ad Div. v, 9; Balb, 2.

Prædicere°, de Div. I, 1; ibid, II, 6; ibid. 61.

Prædictio°, Nat. D. II, 3; ad Div. VI, 6; de Div. I, 43; II, 25; II, 42.

Prædictum°, de Div. II, 42.

Prædiolum°, Att. XVI, 3; Or. III, 27.

Prædiscere°, Or. I, 32.

Præditus, in bonam partem, Manil. 17; Cluent. 31; Cœl. 10; Phil. II, 18; Inv. I, I. † in partem deteriorem. in Cæcil. 2, *præditus* scelere. Tusc. V, 14, non ut parvo metu *præditus* sit, sed ut nullo. Sic spe *præditus*, est Act. I in Verr. 3.

Prædium. Verr. III, 86, habet in nummis, in urbanis *prædiis*. *Prædia* urbana sunt apud JCtos omnia ædificia, sive in urbe, sive in villa, ad urbanorum modum facta. Justinian. Instit. II, 3, et l. 198, de Verb. signif. Add. Burm. ad Suet. Claud. 38, et Christium in Villatic. p. 89. † *Prædia* rustica, Rosc. A. 15; Att. XV, 20; Hortens. fragm.

*Prædo**, proprie, Tusc. II, 27. † sensu generali, Act. I in Verr. 5; Or. III, I.

Præesse. Or. I, 55, clarissimi cives ei studio etiam hodie *præsunt*: h. e. ei operam dant, et in eo excellunt. ad Div. I, 7, temporibus atque laudi meæ *præfuisti*: h. e. plurimum me juvisti, mihique favisti. Or. I, 10. Frequens est in epistolis, rebus non modo interesse, sed etiam *præesse*: quod nihil aliud est, quam consulendo, curando, providendo rem juvare. JCtus dicitur *præesse* controversiam intendenti, quem consilio juvat, cui formulas dat, etc. Verr. III, 77, *præfuisti* in provincia.

*Præfari**, de Div. I, 45; Fin. II, 10.

*Præfatio**, Verr. III, 80.

Præfectura, civitas, quæ neque suas leges, neque suos magistratus habet, sed aut a prætore R. aut a *præfecto*, quem prætor dedit, administratur. Rabir. Perd. 8, omnis *præfectura*, regio, vicinitas vestra. Cf. N. D. II, 2. v. de *præfecturis* Sigon. Ant. Jur. Ital. II, 10 sq. † munus præfecti, in exercitu (v. *præfectus*). Att. VI, I, *præfecturas* sumere. ibid. dare et deferre *præfecturam*. ib. V, 21, petere *præfecturam*.

Præfectus. in Cæcil. 17, *præfectus* Antonii. Balb. 28, *præfectus* fabrum. *Præfectorum* genera quatuor fuere. Nam fuere *præfecti alarum*, qui equestribus turmis præerant; *præfecti evocatorum*; *præfecti fabrum*, et *civitatum* denique, h. e. qui a magistratu provinciali in eas civitates mitterentur, in quibus ipse assidue esse non posset, ut jus dicerent. de singulis vide accurate disputantem Manut. ad Cic. ep. ad Div. II, 17. Sed hi *præfecti* omnes militares, aut in provinciis fuere: quibus adde eum, qui a prætore rom. in Italia in præfecturam mittitur. v. *præfectura*. † *præfectus morum*, ad Div. IX, 15, est censor; qui et moribus civium præesse dicitur, Cluent. 46. † *præfectus* libidinum, Sen. post Red. 6.

Præferre, sensu proprio, Q. fr. I, 10; Verr. IV, 48. † metaphorice, Cat. I, 6; Sull. 14. † anteponere, Or. II, 84; Phil. VI, 6. † ostendere. Rosc. A. 31, *præfers* avaritiam, i. e. præ te fers, ut nonnulli legi volunt.

Præficere (cum *in*), Sext. 18 extr. in exercitu *præfecerat*. Add. Flacc. 7; Leg. II, 26; Verr. II, 59; Manil. 16. v. et *præesse*.

*Præfidens**, Off. I. 26; Or. III, 41.

Præfinio, præcipio, præscribo, Verr. V, 68; ad Div. VII, 2; Leg. II, 18; Rosc. A. 45; Agr. I, 4.

*Præfracte**, Off. III, 22.

Præfractus, de oratore, est durus, asper, minus suavis et lævis, Or. 13.

Præfulcire. Att. V, 13, *præfulci* atque præmuni.

*Præfulgere**, Her. III, 19.

*Prægestire**, Cœl. 28.

*Prægnans**, de Div. I, 20; Or. I, 40.

Prægnas, antique pro *prægnans*. Att. I, 10. v. intt.

*Prægredi**, Phil. III, 2.

*Prægressio**, Fat. 19.

*Prægustator**, Dom. 10.

Præjudicare. Legg. III, 20, de iis censores *præjudicent*. v. *præjudicium*. Unde Cluent. 2, ne quid huc *præjudicati* afferatis: Verr. III, 55.

*Præjudicatus**, Cluent. 2; Nat. D. I, 3.

Præjudicium. in Cæcil. 4, non *præjudicium*, sed plane judicium jam factum putatur. Cluent. 4; Mur. 29. † Inv. II, 20, *præjudicium* capitis, i. e.

quod ad crimen capitale pertineat, unde reus fiat capitis.

*Prælabi**, Nat. D. III, 43.

*Præliari**, de Div. I, 25. † disputare, Att. I, 16.

*Præligare**, Inv. II, 50.

*Prælium**, Or. 9; Mil. 31; ad Div. IX, 11.

*Præloqui**, ad Div. VIII, 12.

*Prælucere**, de Am. 7.

*Præmandare**, ad Div. V, 9.

*Præmaturus**, ad Div. X, 8.

*Præmeditari**, Phil. XI, 3; Att. VI, 3.

*Pæmeditatio**, Tusc. III, 14.

*Præmittere**, Att. X, 8.

Præmium pro dono simpliciter. Tusc. V. 7, refertus *præmiis* donisque fortunæ. sic est, Quint. 23; Acad. II, 1; Or. 1; Mil. 31; Cat. III, 11.

Præmolestia. Tusc. IV, 30, metum *præmolestiam* appellabant.

*Præmonere**, Ar. R. 5; Att. VIII, 20.

*Præmonstrare**, de Div. I, 7; Ar. R. 10.

Præmunire. Leg. I, 12, quæ *præmuniuntur* omnia reliquo sermoni, etc. h. e. quibus via et aditus munitur atque paratur, etc. Or. 40; Cœl. 8.

Præmunitio, Orat. II, 75, est quum antea quædam dicimus, quibus efficitur, ut reliquam orationem minus ægre ferant judices. Exempla bujusmodi præmunitionum sunt in or. pr. Murena, Flacco, Ligario, Marcello. Or. III, 53.

*Prænomen**, ad Div. VII, 32; Phil. XIII, 13.

*Prænoscere**, de Div. I, 38.

Prænotio, notio insita, N. D. I, 17. v. *notio*.

*Prænuntiare**, de Div. I, 6.

*Prænuntius**, Nat. D. II, 6; Mur. 21.

*Præoccupare**, Phil. X, 1.

*Præpandere**, Arat. Fragm. 40.

*Præparare**, Hortens. Fragm. de Div. I, 53; ibid. II, 58; Or. 28; Inv. I, 30.

*Præparatio**, Off. I, 21; Tusc. III, 14.

*Præpeditus**, Rab. Perd. 7.

Præpes avis, Div. I, 47, quæ volatu auspicium facit.

*Præponderare**, Off. III, 4.

*Præponere**, Att. VII, 3; Or. II, 79; ad Div. II, 15; Rab. Perd. 8.

*Præportare**, Arat. Frag.

Præpositio, Top. II, 11.

Præpositum, προηγμένον, Fin. III, 16; Acad. I, 10.

Præpositus. Fat. 18, et alibi, *præpositæ* causæ, i. e. quæ adsunt: nisi legendum, *propositæ*.

*Præpostere**, Att. VII, 16.

Præposteras. Or. III, 13, *præpostera* tempora, sc. verborum, quum imperfectum, et plusquamperfectum, aut alia, permutantur. ad Div. XV, 17.

Præpotens. Or. I, 43, sive quem ista *præpotens* et gloriosa philosophia delectat. Add. Or. I, 51; de Am. 15; Off. I, 30; Balb. 15; de Div. II, 18; Nat. D. II, 30.

*Præproperus**, Att. I, 1; ad Div. VII, 8.

Præripere, ante capere, antevertere. Att. X, 1, non *præripiam*, sed exspectabo consilium. Add. Off. III, 20; Phil. XIV, 2.

Prærogativus. Planc. 20, *prærogativa* centuria. Sen. p. R. 7, *prærogativæ* custos. Div. II, 35, referre *prærogativam*, dicitur rogator centuriæ, quum suffragia consuli renuntiat. Q. fr. II, 15, in *prærogativa* præuntiare, etc. Sic dicitur centuria, vel tribus, quæ per sortem accepit jus primum ferendi suffragii. Et quia a ceteris centuriis, vel tribubus, semper fere creabatur, quem *prærogativa* crearat (vid. Muren. 18; Planc. 20), et quia hoc quoque spectabatur, ut *prærogativa* nomen haberet boni ominis (unde Div. II, 40, *prærogativa*, omen comitiorum dicitur); propterea accidit, ut *prærogativa* pro bono omine, et significatione aliqua diceretur, ad Div. XV, 5, supplicatio est *prærogativa* triumphi. Act. I in Verr. 9, dedit *prærogativam* suæ voluntatis ejusmodi, ut eam pro *prærogativis* reddidisse videatur. ubi v. Ascon. Sed in primis de hac re omni legendus Gronov. Obs. IV, 1. † Mur. 18, *prærogativum* omen.

Prærogatas. Planc. 20, cujus in honore non unius tribus pars, sed co-

mitia tota comitiis fneriut *prærogata*.

*Præruptus**, Verr. II, 5.

*Præs**, qui aut suo, aut alterius nomine prædiis populo cavet. ad Div. II, 17, *prædes* pecuniæ publicæ. Cf. ibid. V, 20; Rabir. Post. 4; Phil. II, 29. † dicti tamen etiam iu litibus privatis fidejussores, qui prædiis cavebant. Verr. I, 45, pro *præde* litis vindiciarum quum satis accepisset. *Pro præde* est *præde*, vel *prædibus*. Sic Verr. II, 51, pro suffragio, est suffragio, vel suffragiis. v. Gron. Obs. IV, 1. Verr. I, 54, consuetudo in bonis *prædibus* prædiisque vendendis: ubi vid. Græv. Formula, *prædibus* ac *prædiis* cavere populo, est etiam ap. Liv. XXII, 60. De *prædibus* v. inpr. Salmas. Mod. usur. c. 16.

*Præsagire**, de Div. I, 31; ad Div. VIII, 10.

Præsagitio, facultas *præsagiendi*, Div. I, 31, 54.

Præscribo. Or. III, 2, auctoritatibus *præscriptis*, sc. SCto. Sic enim legendum. v. *perscribere*. † Vatin. 2, quibus jam *præscribis*, i. e. prædicis. † præcipere, Tusc. V, 6; Phil. II, 1; Acad. II, 3; de Div. II, 59.

Præscriptio. Acad. II, 46, hanc esse *præscriptionem* naturæ, i. e. legem, præceptum. † Agr. II, 9, *præscriptio* legis, sunt nomina auctorum, latorum, quæ legi *præscribuntur*. ad Div. V, 2, SCtum ea *præscriptione* est, etc. quod capiendum vel de nominibus eorum, qui scribendo affuissent, quorumque nomina præposita essent (v. Manut. ad h. l.), vel potius de verbis iis, quibus retulerat Cicero ad senatum de Metello, in quibus scilicet est causa decreti senatus, quæque honorifica erant. *Præscriptio* pro causa, prætextu, est ap. Cæs. B. C. III, 32. † in Lexio. Fabri laudatur ex orat. pr. Rosc. C. 2, *præscriptio* pro pactione. Sed ibi bonæ editiones recte habent *perscriptio*: quæ lectio vera est. Jungitur enim tabulis, s. libris. v. *perscriptio*. Sæpe autem hæc duo verba confunduntur, ut Or. I, 58, ubi v. Pearcius.

*Præscriptum**, regula, Or. II, 42; Inv. II, 45; Or. II.

Præsens, de tempore, de Div. I, 30; Cat. I, 9; Phil. XI, 2; Off. I, 4. † proxime, instans, de Div. II, 59. † de hominibus quibus coram agimus, ad Div. II, 7; ibid. X, 4; Q. fr. II, 7; Off. I, 44. † *præsens* animus, h. e. acer, Off. I, 23; Or. II, 20. † certus, magnus. ad Div. I, 9, fructus *præsentiores* tulisses. ad Div. XV, 4, *præsentes* insidiæ. † in rem *præsentem* venire, Or. I, 58; Cæcin. 7, est proprie, in eum locum, de quo controversia est: deinde, coram adesse ipsum. v. Græv. ad Offic. I, 10. Cf. Gellium, XX, 10. † conspicuus, manifestus. Catil. III, 9, illud porro nonne ita *præsens* est, ut nutu Jovis factum esse videatur?

Præsensio, notio insita, πρόληψις, Nat. D. II, 17. † divinatio, Div. I, 1.

*Præsensus**, de Div. I, 33.

Præsentia. Forma *in præsentia*, est sæpe apud Ciceronem, v. c. Dom. 5. Male reprehendit Stephanus in Pseudo-Cicerone, p. 95, Fin. V, 8; Mil. 25.

Præsentire, præsagire, Rab. Perd. 10; de Div. I, 18; ibid. II, 48. † de notionibus insitis. N. D. II, 17, quum, talem esse Deum, certa notione animi *præsentiamus*.

*Præsepe**, Pis. 18.

*Præses**, Sext. 65; Verr. V, 72.

Præsidere, de diis, Sull. 31. † dicuntur magistratus, quum in solemni et publico loco sella curuli sedent. Vatin. 7, *præsidentibus* in templo duobus, non consulibus, sed, etc. Gruteriana habet, *sedentibus*, quam sequuta est Græviana; sed aliæ habent *præsidentibus*, quod est etiam in cod. Erfurt. et videtur verbum solemne in hac re; quo sæpe usus est Suetonius, v. c. Aug. 26, 35. De judicibus in subselliis suis sedentibus, idem verbum est, Mil. 37. † tueri. Phil. V, 13, Gallia dicitur imperio rom. *præsidere*, et semper *præsedisse*. v. locum.

Præsidia, milites aliquo loco defendendi causa positi, ut in castris, oppidis, pontibus, portis, saltubus. For-

mula, in *præsidiis* alicujus esse, ut Ligar. 9, 10; ad Div. XIII, 19, est, esse apud exercitum alicnjns, in castris, etc. Gr. συμπολεμεῖν. Add. Duker. ad Livium, cui frequens est hæc forma dicendi, XXXVIII, 11. Add. Cat. I, 1; Agr. I, 5; ad Div. II, 17; Mur. 37; Or. 65; Verr. V, 13; Or. I, 9; Tusc. II, 1.

*Præsignificare**, de Div. I, 38; ibid. II, 49.

*Præstabilis**, Nat. D. II, 7; de Sen. 12; de Am. 27; Or. II, 85; Vatin. 4.

*Præstans**, Tusc. V, 13; ibid. I, 10; Sext. 42; Vatin. 3; Or. I, 50.

Præstantia, cum genitivo. Off. I, 28, cum magna excellentia et *præstantia* animantium reliquarum: h. e. ut longe *præstet* cetera animalia. Sic Or. II, 52, *præstantia* fortunæ, quum sc. est major aliena.

Præstare. Planc. I, sin omnia *præstitero,* h. e. inesse demonstravero. † præbere. Pis. 32, senatui sententiam *præstare,* sc. dicendo. † aliquem *præstare* dicuntur, qui spondent pro eo, qualis sit, aut futurus sit, aut, ut talis sit, qualis debet, aut qualem alii volunt, efficiunt. Non semel ad Q. fr. I, 1. ad Att. VI, 2, nec satis est, se quemque *præstare.* ibid. 3, quem ego *præstare* non poteram. Q. fr. III, 8, Messallam Cæsari *præstabo*: h. e. certo scio, eum, ut Cæsar optat, consulem fore. Leg. I, 4, jus civile eatenus exercuerunt, quoad populum *præstare* voluerunt: intell. tutum a periculo in causis forensibus, consilium, formulas actionum dando, cavendo, etc. Sed mihi locus suspectus est. Interpretationem Davisii non admittunt verba, et loca allata sunt ab hoc aliena, nec contextus patitur. Idem de Turnebiana censendum. An scripsit: quoad populo probare potuerunt (vid. init. cap.), s. q. populo probari voluerunt? † Similiter res dicuntur *præstari,* quum aliquis fidem facit, eas non eventuras, aut ita, ut volumus, vel earum periculum et culpam suscipit. ad Div. I, 4, a vi *præstare* nihil possum. ib. VII, 17, ultima tibi jucunda et honesta *præstabo.* Or. I, 24, culpam *præstare.* Mur. 2, periculum judicii *præstare.* † ad Att. X, 11, de re nummaria, cupit tibi *præstare,* sc. fidem; solvere, quod debet.

*Præstat**, melius est, Pis. 7; Nat. D. III, 31; Att. XIV, 9.

*Præstigiæ**, Verr. IV, 24; Nat. D. III, 29; Acad. II, 14, 27.

Præstituere, præscribere. Cæcin. 3, prætor non *præstituit* petitori, qua actione uti velit. † Att. XIII, 49, dies *præstituti.* Rabir. perduell. 13, fragm. nov. tempus *præstitutum.*

*Præsto** (adv.), Inv. II, 31; Att. IV, 12; Dejot. 4; ad Div. IV, 14.

*Præstolari**, Att. II, 15; ibid. III, 20.

Præstringere, hebetare. Vatin. 10, *præstringit* oculos splendor ejus. in Cæcil. 14, *præstringere* aciem ingenii. Nonnunquam permutatur cum *perstringere* (v. in h. v.); item cum *præstinguere,* quod Lambinus semper illi verbo substituendum censet. v. Drakenb. ad Silium, I, 358.

Præsul, præsultor, de Div. I, 26; II, 66. v. Vorst. ad Val. I, 7.

Præsumtio, πρόληψις, notio insita, Div. II, 53.

Prætendere, prætexere. Vatin. 6, hominis doctissimi nomen tuis immanibus moribus *prætendere.*

Præter, nisi. Manil. 23, non locupletari *præter* paucos. v. Græv. Add. Cat. II, 7; de Div. I, 44; de Div. II, 28; Att. XV, 13; Tusc. V, 36; Or. III, 25; Verr. III, 25; Her. IV, 1.

*Præterfluere**, Tusc. V, 33.

*Prætergredi**, ad Div. III, 7.

Præterire, sensu proprio, Fin. V, 1; Brut. 54. † prætermittere dicendo, Verr. III, 77; ibid. IV, 44; Leg. II, 24; Brut. 22. † omittere, ad Div. X, 28; Phil. II, 16; de Sen. 19. † Non me *præterit,* non ignoro, Cluent. 6; ad Div. I, 8; Cæcin. 33. † repulsam in petitione honorum ferre, Planc. 3, 21. Tusc. V, 19, additur *suffragiis.*

*Præterlabi**, Or. II, 25.

*Prætermissio**, Top. 7; Off. II, 17.

*Prætermittere**, omittere, Nat. D.

III, 15. † negligere, Off. I, 9; ad Div. I, 9. † dicendo præterire, Or. II, 29; Q. fr. III, 3.

*Prætervectio**, Verr. V, 66.

*Prætervehi**, Verr. V, 38; Fin. V. 18; Phil. VII, 3; Cœl. 21, Balb. 2.

Prætervalare, Acad. II, 13, leviter negligenterque tractare dicendo. Add. Or. 58, Or. III, 59; Fin. V. 26; Ar. R. II, 13.

Prætexere, præparare, Or. II, 78; Pis. 24; de Div. II, 54, omnia lenioribus principiis natura *prætexuit*.

Prætexta, toga alba, cum limbo purpureo, a quo nomen duxit; qua utebantur magistratus, sacerdotes, magistri ludorum, magistri vicorum, et pueri puellæque ingenuæ. Sen. p. R. 5, consul cum toga *prætexta*. Cf. Q. fr. II, 12; Verr. I, 58, etc. Præter scriptores de re Vestiaria, v. Manut. ad Cic. ep. ad Div. II, 16. † fabula romani argumenti, in qua *prætextati*, h. e. magistratus, inducebantur. ad Div. X, 32, *prætextam* posuit: h. e. agendam curavit. ibid. *prætextam* si voles legere. vid. Manut. ad h. l.

Prætextatus dicitur, quicumque *prætexta* utitur: unde Verr. III, 9; Muren. 5, *prætextati* filii. Phil. II, 18, te *prætextatum* decoxisse. Dom. 37, *prætextati* inimici, de coss. Conf. Phil. II, 43, et ibi Græv. Attic. VI, 1, magnus *prætextatus* illo die fui. Sermo est de eo dic, quo consulatum deposuit. *Prætextatus* ergo, ut Dom. 37, est consul, magistratus.

Prætor, olim nomen consulis, quia exercitus idem ducebat. Leg. III, 3, e. XII tabb. regio imperio duo sunto, iique præeundo, judicando, consulendo, *prætores*, judices, consules appellantor. Est enim *prætor* proprie dux. vid. Perizon. Diss. de *Prætorio*, p. 8. † postea a consulatu separata est jurisdictio, et nomen *prætoris* datum ei, qui eam acceperat; isque dictus *prætor urbanus*, qui jus dicebat inter cives, cujus sæpe mentio ap. Ciceronem. v. Lips. Excurs. D. ad Tacit. Ann. I, Additus post alter, qui jus diceret inter cives et peregrinos, et *prætor peregrinus* dictus est: de quo est erudita Diss. Conradi in Parergis. Post alii rei militaris causa creati. Bello quidem Punico secundo quatuor *prætores* creati fuere, ut e Livio patet. Bello Macedonico primo, coss. C. Cornelio Cethego et Q. Minucio Rufo, primum sex creati crescentibus jam provinciis, et latius patescente imperio. v. Liv. XXXII, 27. Multis annis post e lege Bæbia iterum quatuor alternis annis creati; ib. XL. 44, ubi v. Duker. Sed ea lex statim obsolevit, et pristinum institutum mansit. Quum a. U. DCIV quæstiones perpetuæ constitui cœpissent, iidem *prætores* quæstionibus præfecti sunt, et hinc quæsitores dicti (v. *quæsitor*.) Itaque eorum numerus cum numero quæstionum auctus est. Sulla sex fecit, Julius Cæsar octo, alios addidit Augustus, etc. vid Manut. ad Q. fr. II, 1. Horum quoque crebra mentio ap. Cic. v. in pr. Pighii Annales ad a. U. 287, quo primus *prætor* creatus. Sed *prætores* etiam dicti, non solum, qui post præturam in urbe missi sunt in provinciam, et proprætores quoque appellati, qualis Verres *prætor* Siciliæ; sed etiam, qui post consulatum, et qui proprie proconsules dicti. Sic ad Div. II, 17, Bibulus procons. Syriæ appellatur *prætor*: ad quem locum v. Manut. Itaque non erat, quare Pighius ad a. 544; pro *prætoribus* legi vellet: procoss. et *prætoribus*, quod Levinius e consulatu in Siciliam venerat. Cf. Perizon. l. c. p. 23 s. † *Prætor* primus, Pis. 1, est, qui primus creatus est: quod est honorificum, ut signum benivolentiæ populi: nec tamen statim urbanus, ut quibusdam placuit. Nam et urbanam præturam sorte datam, auctor est Livius, XXX, 1, et Cicero. Verr. I, 40. Add. Duker. ad Liv. XXIX, 22. † de Div. I, 54, Lacbes *prætor*. Lambino videtur archon fuisse. Potuit etiam στρατηγὸς intelligi; quod mavult idem ad Liv. XXXI, 24; Add. Agr. II, 34; Verr. V, 49; Verr. I, 60; Cæcin. 43; Mur. 20.

Prætorium, tabernaculum *prætoris* in castris. Div. I, 33; Balb. 17. Sic et dicuntur in Legg. Cod. Theod. †ædes in provinciis, in quibus magistratus provincialis habitabat, Verr. IV, 28. Alio loco autem docet Cicero, *prætorium* fuisse regiam Syracusis: sed de hoc verbo eruditissime scripsit Perizon. Diss. de *Prætorio*, et ejus apologiis contra Ulr. Huberum edita Franeck. 1690. Verr. V, 72, mentio fit *prætorii*, in cujus celeberrimo loco Castoris templum sit; unde Hotomannus colligebat, locum in foro fuisse, quod *prætorium* diceretur. Sed illud templum in fori parte celeberrima fuit. v. Verr. I, 49, 50. Itaque vocabulum plane est ab hoc loco alienum. Lambinus legebat *urbis*; Perizon. *prætoribus*; Græv, optime, *populi R.* aut *fori*.

Prætorius. Quir. p. R. 7, *prætorii*, qui prætores fuere. † Verr. I, 52, *prætoria* turba, qualis sc. confluere ad prætorem urbanus solet. Cohors *prætoria* (v. *cohors*). †exceptiones *prætoriæ*, Inv. II, 19, i. e. ex edictis prætorum institutæ. Sic et jus *prætorium* dicitur (v. *jus*, n° 7.)

*Prætura**, Cluent. 21; Att. IV, 16; Q. fr. III, 4.

Prævaricari de re aliqua, Cluent. 62.

Prævaricatio et *Prævaricator*, quid sit? Partit. 36. Div. II, 43, quod Diogenes Chaldæis, quasi quadam *prævaricatione*, concedit, Cæcin. 18.

Prævertere, vincere. Sull. 16, nemo me unquam levissima suspicione perstrinxit, quem non *præverterim*. †antevertere, de Div. I, 3.

*Prævidere**, de Div. I, 30.

*Prævolare**, Nat. D. II, 49.

Pragmaticus, juris peritus, oratorum minister. Or. I, 59. v. Ind. Gr. †politicus, prudens. Att. II, 20, homines *pragmatici*, cavere jubent, et vetant credere. ibid. XIV, 3, si quid *pragmaticum* habes, scribe: i. e. quod ad recte agendum prosit.

*Prandere**, ad Div. VII, 30; Mil. 21.

*Prandium**, Phil. II, 39; Mur. 32; Off. II, 17.

Pratulum. Brut. 6, in *pratula* propter Platonis statuam consedimus. de Rep. I, 12, placitum est, ut in aprico maxime *pratuli* loco.... considerent.

*Pratum**, de Sen. 13; Att. I, 4.

*Prave**, Acad. I, 10.

*Pravitas**, de corpore, Tusc. IV, 13; Leg. 19; Or. II, 22. † de animo, Parad. III, 1; Leg. I, 2; Phil. II, 9.

*Pravus**, de corpore, Fin. V, 17. †de animo, Acad. II, 12; Tusc. II, 33; Brut. 74; Fin. II, 11.

*Precari**, Balb. 24; Nat. D. III, 34; Pis. 14.

*Precario**, Cæcin. 32; Verr. V, 23.

*Precatio**, Mur. I; Nat. D. III, 20.

Prece. Inv. I, 16, *prece* humili. Att. XI, 15, cum magna *prece* ad aliquem scribere.

*Preces**, Nat. D. I, 14; Q. fr. I, 3; Q. fr. I, 33; Cluent. 71; Sull. 19.

Prehendere, proprie, Or. I, 56; Brut. 24; Quint. 6. †capere. Flacc. 33, locum *prehendere*: Leg. I, 23.

Premere, contemnere. Tusc. IV, 28. humana omnia *premens*. v. Dav. † urgere aliquem interrogando, objiciendo. Verr. I, 53, ut quum a me *premeretur*, omnia potius responderet, etc. Div. II, 20, quod intelligeres fore, ut a me *premerere*, quum ex te causas exquirerem, etc. †immorari alicui rei, urgere aliquid. Tusc. I, 36, *premere* argumentum. †nocere. Or. II, 75, *premere* causam. †assiduum alicubi esse. Planc. 27, *premere* forum. † vexare, Tusc. I, 7, quoniam me verbo *premis*.

Prendere, proprie, Acad. I, 11. †rogare. ad Div. VIII, 11, renuntiatum nobis erat, Hirrum diutius dicturum. *Prendimus* eum: non fecit.

Prensare, de petentibus magistratum. Or. I, 24; Att. I, I.

*Prensatio**, Att. I, I.

Presse, de voce significat leniter, suaviter, non vaste. Off. I, 37, *presse* loqui et leniter. Cf. Or. III, 12; Orat. 33. † de sermone autem, significat subtiliter, accurate. Tuscul. IV, 7, eas definiunt *pressius*. Fin. IV, 10, agamus *pressius*. Or. 8, *pressius* disputat. Cf.

Brut. 9, 55; Acad. II, 9; Acad. II, 34; Or. 33, ad locum *pressus* accedere: accuratius et subtilius tractandum.

Pressus, de voce est 1° obscurus. Sen. p. R. 6, *pressa* vox et temulenta. Tusc. 1, 44, *pressi* ac flebiles modi. 2° bene expressus. Nat. D. II, 59, lingua sonos vocis distinctos et *pressos* efficit. † de oratione autem, 1° brevis, et opponitur luxurianti. Or. II, 23, oratio *pressior*. 2° tenuis, subtilis, acutus. Or. 5, subtili quadam et *pressa* oratione limati. Or. II, 13, *pressus* verbis. Brut. 55, cavenda est *presso* oratori inopia et jejunitas; amplo, etc.

Pressus (subst.), proprie, Nat. D. II, 42; Tusc. II, 25. Or. III, 11, lenitas vocis atque ipse oris *pressus* ac sonus, est oris conformatio in pronuntiando, quæ vel est vasta, vel rotunda; unde os rotundum Horatii.

*Pretiose**, Inv. II, 40.

*Pretiosus**, Fin. II, 28; Rosc. C. 10.

Pretium. Rosc. C. 12; Att. XII, 24; Q. fr. 1, 2; Verr. III, 32; IV, 14, 60; V, 20. † pro pecunia. Verr. V, 22, multa *pretia* ac munera, i. e. pecunias multas et alia dona; et aliis quoque locis sic dicitur a Cicerone *pretium*.

*Pridie**, Att. I, 13; II, 3; XI, 20; Phil. VII, 4.

Primarius vir, est honestus, in suo quisque ordine ac genere excellens; unde etiam Roscius comœdus sic dicitur pr. Rosc. C. 6. Cf. Verr. I, 58; Verr. II, 33; Fin. II, 35; ad Div. IV, 5.

*Primigenius**, Leg. II, 11.

Primipilus, pilanorum ordo primus. Balb. 15, *primipili* centurio. Cf. Att. V. 20; Phil XII, 8.

*Primordium**, Partit. 3; Leg II, 3.

*Primores**, Cœl. 12; Or. I, 19.

Primus. Verr. I, 26, vir *primus*. ibid. III, 71, *primi* homines et honestissimi. V. *primarius*. † *prima* naturæ, Fin. II, 11; III, 6. V. *principium*.

Princeps, auctor. Tusc. I, 22, ejus inventor et *princeps*. Arch. 1, hunc mihi *principem* et ad suscipiendam, et ad ingrediendam horum studiorum rationem exstitisse. Verr. I, 17, *princeps* consilii. Verr. V, 16, ducem te *principem*que præbere. Sull. 3, *princeps* ad salutem. † *principes* civitatis sunt *principes* optimatium. V. Sext. 45, 48, 49, 66; Sen. p. Red. 3. Sed optimates κατ' ἐξοχὴν *principes* dicuntur. Or. I, 7, *principum* causa. Dicuntur tamen sic etiam primores potentissimi, quum popularium, tum optimatium. ad Div. I, 9, *principes* in republ. † *Princeps* senatus, Fr. or. pr. Scauro, proprie est is, quem censor senatum recensens primum legit. Sed sic etiam dicuntur consulares, præsertim potentiores; nec statim, ubi princeps senatus occurrit, intelligendus is, qui proprie dicitur. V. Wesselingius, Obs. 1, 8, ubi in eo graviter erratum a Panvinio docet. *Princeps* juventutis, Vatin. 10; ad Div. III, 11, cujus nomen primum recitavit censor, ordinem equestrem recensens. Sed pro Planc. 17, et alibi *principes* ordinis equestris sunt equites locupletissimi, gratiosissimi, etc. † Flacc. 23, ut *principum* esset Mæandrius. † genus militum, qui olim gladiis pugnabant, medii inter hastatos et pilanos, et ordo ejus generis. ad Brut. 8, Cretensi bello octavum *principem* duxit: h. e. octavum *principum* ordinem. † primarii in quocumque ordine, Nat. D. I, 7; Brut. 41, 91; de Div. II, 42; Leg. III, 6; Verr. III, 23; Acad. I, 7.

Principalis causa, Fat. I, 3, 18, est efficiens, quæ et antecedens dicitur ibi.

Principatus, initium, de Univ. 2. † primus honoris locus, Off. II, 19; Phil. XII, 3; Nat. D. II, 19. de Sen. 18, sententiæ *Principatus*: h. e. primo loco dicta, aut ejus dicendæ primo loco jus. † τὸ ἡγεμονικὸν quod Græci vocant. Nat. D. II, 11, omnem naturam necesse est habere in se aliquem *principatum*, etc.

Principium, initium, de Sen. 21; Manil. 1; Or. 59; Phil. V, 21; Or. 1, 26; ibid. II, 53; Tusc. 1, 23. Fin. II, 11; III, 5, *principia* naturalia, sunt primi naturæ impetus, appetitus, aversationes, etc. Off. III, 12, ea *principia* natu-

ræ habes, quibus parere.... debes, ut utilitas tua communis utilitas sit. † Acad. II, 36, *principia* rerum, sunt elementa, etc.

*Prior**, Pis. I, 1; Acad. II, 14; Quint. 2; Brut. 21.

Prisce, Cœl. 14, i. e. more antiquo, quum adhuc *prisci* essent mores, i. e. duriores et asperiores.

Priscus, vetus, Tusc. I, 12; de Univ. 11; Ar. Resp. 14; Or. I, 43; ibid. III, 11. † homo durus ac *priscus*, orat. in Clod. et Cur. fragm. nov.

*Pristinus**, Mil. I, 11.

*Privans**, Top. 2.

Privare, Att. IX, 12, de bonis: sic est, Fin. V, 19; Quint. 23. † liberare, Agr. I, 4, unus *privatur* injuria. Fin. I, 37, dolore *privare*.

Privatim, per se, suo nomine. Quint. 4, nec societas tibi debet, nec *privatim* Quintius debuit. † Inv. I, 4, eloquentia publice et *privatim* abutuntur: h. e. in causis publicis, in rep. et in causis *privatis*. Verr. II, 4, homines publice *privatim*que venerunt: Corn. 12.

*Privatius**, Fin. II, 29.

Privatus, uni proprius. Quint. 4, *privatæ* res, opponuntur communibus. Fin. III, 1, verbis in docendo quasi *privatis* utuntur, et suis. † de singulis. Dom. 17, leges *privatis* hominibus irrogare: ubi tamen Scaliger recte corrigi voluit *privis*. † *privati* opponuntur regibus, at sic magistratus quoque complectuntur (Div. I, 40); item magistratibus. Catil. III, 6, in *privato* P. Lentulo. Catil. I, I, P. Scipio pontifex max. *privatus* vocatur: ubi v. Muretus. Apud Livium tamen, V, 52, sacerdotes flaminesque opponuntur *privatis*. Muretus autem male etiam magistratus provinciales *privatis* annumerat, deceptus loco Phil. XI, 8. v. Arntzenius ad Plin. Pan. 7. Nec qui cum imperio est, *privatus* est, ut etiam Sigonio visum. Liv. XXXVIII, 5, triumphantem opponit *privato*, quia in triumpho cum imperio est. † judicia *privata*, Rosc. C. 6, quæ sunt causarum *privatarum* (v. *causa*).

*Privigna**, Att. XIII, 20.

*Privignus**, Q. fr. III, 3.

Privilegium. Dom. 17, vetant leges sacratæ, vetant XII tabulæ, leges privis hominibus irrogari: id est enim *privilegium*. Cf. Brut. 23; Sen. p. R. 11. Sext. 30; Leg. III, 4, 19; Parad. 4.

Pro, exquisite at antique dicitur in hac forma. Verr. I, 45, *pro* præde litis vindiciarum (vid. *præs*.).

Proagorus, nomen summi magistratus in quibusdam Siciliæ civitatibus. Verr. IV, 23, ubi v. intt.

Proavus, pro abavo est, ad Div. III, 11, ubi v. Manutius, et Fin. III, 12. Add. Sigon. ad Liv. IV, 48.

Probabilis, qui probatur. Or. I, 28, discipulus *probabilis*. Cf. II, 36. de Rep. I, 8, in gerendo *probabiles*, in disserendo rudes. Add. Inv. I, 30; Cæcin. 23; Brut. 68.

*Probabilitas**, Acad. II, 24; Tusc. V, 11.

*Probabiliter**, Or. 35.

Probare, approbare, Rull. I, 9; Hortens. Fragm. cum dativo personæ, efficare quocumque modo, ut aliquid alicui rectum, verum, justum, etc. videatur. Tusc. III, 10, mihi non *probant* mediocritates suas. Balb. 20, possumusne tibi *probare* auctorem exempli Marium? Sull. 1; Quint. 30, *probare* causam alicui. Mil. 24, quod acu punctum videtur, *probari* pro ictu gladiatoris. Verr. V, 30, quem pro illo *probare* velles. Cf. in Cæcil. 6; Cæcin. 21; Verr. III, 91, etc. † examinare, perspicere. Agr. II, 34, *probare* hostias (v. *probatio*).

Probatio, examen, inspectio, exploratio. Font. 7, falsum est.... et ob *probationem* (operum), quod multa improbata sunt. Verr. I, 54, *probatio* futura est tua: qui locus est classicus. Off. I, 40, athletarum *probatio*. v. Drakenb. ad Liv. IV, 22. † In sensu philosophico, opponitur perceptioni, Acad. II, 31.

*Probator**, Phil. II, 12; Cæcin. 29.

*Probatus**, Top. 19; Or. I, 27. † probatissima, Cæcin. 4.

*Probe**, Off. I, 19; Tusc. I, 8; Or. I, 53; Att. XIII, 6.

Probitas, de modestia. O. I, 26, *probitatis* commendatio. De qua vi verbi v. Pearcius ad Offic. II, 20. Att. XII, 33; Planc. 25.

*Probrosus**, Font. 12.

*Probrum**, de Sen. 12; Rosc. A. 24; Phil. II, 38; Leg. III, 7.

*Probus**, Off. II, 29; ibid. II, 20; Tusc. II, 22; Verr. III, 69; Att. X, 6; Acad. II, 31.

Procacitas, de Rep. IV, 6, a procando, id est, poscendo.

*Procax**, ad Div. VII, 13; Nat. D. I, 1; Cœl. 21, 23.

*Procedere**, progredi, Verr. V. 36; Att. XIII, 12; Att. XVI, 7. Brut. 10; Sext. 31; † de ætate, Phil. V, 18; de Sen. 14; ad Div. XI, 25. † proficere, Fin. IV, 9, 23; ibid. III, 14; Nat. D. II, 58; Or. I, 27; Rab. Post. I; Phil. XIII, 19. † oriri, Div. I, 39, posteaquam philosophia *processit*, nemo philosophus aliter sensit.

*Procella**, proprie, Nat. D. III, 20. † metaphorice, Cat. IV, 2; Verr. Act. I, 2; Dom. 53.

*Proceres**, ad Div. XIII, 15.

Proceritas, de pedibus, qui longis syllabis constant, Or. 63; de Sen. 17; Nat. D. II, 48; Cœl. 15.

Procerius (adverb.), longius. Or. III, 59, *procerius* projectum brachium, quasi quoddam telum orationis. Sic. *proceræ* palmæ apud Catullum, LXIII, 161.

*Procerus**, Leg. I, I, 5; Nat. D. I, 36; Brut. 91; Or. III, 48, 49.

Processus, profectus. Brut. 78, tantos *processus* faciebat, ut evolare, non excurrere videretur. † gradus. Brut. 65, *processus* dicendi (v. *gradus*).

Procinctus Orat. I, 53; Nat. D. II, 3, testamenta in *procinctu*. Sunt militaria, quæ fiunt ante quam ad prælium itur; tum enim miles est in *procinctu*.

*Proclamare**, Verr. V, 42.

Proclamator, rabula, Or. I, 46.

Proclinatus, inclinatus. Att. X, 8, *proclinata* jam re.

*Proclive**, Fin. V. 28; Or. 57.

*Proclivis**, Tusc. IV, 37; Partit. II; de Am. 18; Top. 18; Off. II, 20.

Proclivitas, quid sit? Tuscul. IV, 12.

Proconsul, hac forma, uno verbo, est aliquot locis apud Ciceronem; ut Vatin. 5, et alibi; quam scripturam late defendit Manut. ad epist. ad Div. I, I. Adde Ernest. ad Tacitum. Atque etiam apud Livium sæpe in omnibus libris est, ut, XXXVII, 46; XXXIX, 29. Adde dicta Gesnero in Thesauro. Sæpius tamen Cicero habet alteram formam *pro consule*, in Verrinis, et alibi. † Proprie autem *proconsul* est, qui non consul, tamen cum imperio consulari exercitum, aut provinciam cum exercitu obtinet. Sed tamen interdum etiam de eo dicitur, qui tantum prætoris imperium habet, ac *proprætor* dici debebat ut Verr. III, 91, ubi v. Manut. Cf. in *prætor*. Add. Dukerum ad Livium, II. cc.

*Procrastinare**, Rosc. A. 9.

*Procrastinatio**, Phil. VI, 3.

*Procreare**, de Senectute. 15; Nat. Deorum II, 51; Tusc. V, 9; Att. II, 22; Leg. III, 8.

*Procreatio**, Or. II, 6; de Div. II, 46; Tusc. I, 14.

*Procreator**, de Univ. 8; Fin. IV, 7; Or. I, 9.

*Procudere**, Or. III, 30.

*Procul**, Or. I, 36; II, 39; Inv. I, 2.

*Procurare**, proprie, ad Div. XII, 24; Q. fr. III, 3. † expiare, de Div. I, 2; II, 63.

*Procuratio**, Acad. I, 9; Nat. D. I, 2; II, 16; A. Resp. 28; de Div. I, 45.

Procurator, qui res alterius absentis curat, caussam agit, defendit, ad Div I, 3; Quint. 7; Cæcin. 20; Or. I, 58; Att. IV, 15.

*Procuratrix**, Fin. IV, 7.

*Procurrere**, Her. IV, 47.

*Procus**, Brut. 18.

Prodere, relinquere, tradere. Verr. V, 14, imaginis *prodendæ* jus. Leg. II, 19, ut deinceps familiis *prodantur*. Offic. III, 21; regnum a Tantalo et Pelope *proditum* jure obtinebatur. † crea-

re, proprie de flamine et interrege. Mil. 10, flaminem *prodere*. Conf. Dom. 14. † deserere. Flacc. 41, ego te *prodidero*. v. Gron. Obs. III, 20; Græv. ad h. l.

Prodictus. Dom. 17, *prodicta* die, i. e. dicta, definita. v. Byck. ad Tacit. A. II, 79; Drakenborch. ad Liv. II, 61. *rodig e**, Phil. XI, 6.

*Prodigium**, de Div. I, 42; Pis. 4; Verr. III, 73; IV, 49.

*Prodigus**, Off. II, 15.

*Proditio**, ad Div. V, 12; Acad. II, 9.

*Proditor**, ad Div. XII, 3.

Prodromi. Att. XVI, 6, venti aquilones spirantes paullo ante etesias. v. Popma ad h. l. Att. I, 9.

Producere, provehere. Her. IV, 47, *productus* studio et viribus. Sic et abbi dicitur. † ornare honoribus. Dom. 9, quem tu non pro illius dignitate *produxeras*? vid. Græv. ad h. l. et ad Div. XII, 13, et de Am. 20. † in concione alicui potestatem dare dicendi, sive quod velit, sive testimonium, Dom. 15; Sext. 14; Brut. 60; item, jubere aliquem in concione respondere ad crimina, Agr. II, 36, ubi v. Laured. et Turneb. ad Div. XII, 3. † *producuntur* etiam, qui in spectaculis exhibentur. Att. IV, 15. † differre. Q. fr. II, 3, *producta* dies est in IV id. febr. † extrahere aliquem (*amuser*.), Quint. 8, conditionibus hunc *producit*. † de filio. Verr. I, 12, es eo, quem sui simillimum *produxit*, cognoscere potestis. † Q. fr. II, 14; Cicerone nostro minore *producendo*. Hoc Ernest. fatetur se non intelligere. Edd. vett. habent *perdocendo*.

Producte, Or. 48, opp. breviter.

*Productio**, Fin. III, 14; Or. III, 50; Top. 8.

Productum, προηγμένον, Fin. III, 16.

Productus, ductus, Flacc. 15; Her. IV, 47; Nat. D. II, 26. † continuatus, Tusc. III, 17; V, 40. † longior, Or. III, 47; Or. 48, 53.

*Profanus**, Ar. Resp. 5; Nat. D. II, 27.

Profectio. Cluent. 30, *profectio* pecuniæ: h. e. a qua data sit. ad Div. II, 16, de abitu, v. c. in exsilium, etc.

Proferre, promere, Rosc. C. 10; Arch. 2; ad Div. XV, 2; Fin. II, 23; Acad. II, 19. † differre. Attic. 13, 14; laxius *proferre* diem. ibid. 12, *proferre* auctionem. Cf. Cæcin. 4; Planc. 20. † provehere. Sull. 23, si longius eum *protulisset* pietas, i. e. provexisset. † invenire, excogitatum publicare. Acad. II, 1, ars, quæ tum primum *proferebatur*. Nat. D. III, 30, judicium *protulit*. Add. Broukh. ad Tib. I, 11, 1. † perferre. Fin. III, 22, usque ad rogum *protulisset*.

Professio, Att. XIII, 33, relata *professio*: i. e. bonorum in censum delatio. Cf. Arch. 4; ad Div. XVI, 23. † permissio, ad Div. X, 8. † ars, Or. I, 6.

Proficere, efficere. Or. III, 51, nihil *proficere* oratione ad mentes flectendas. ibid. plus *proficit* (neutr.), si proponitur, i. e. prodest. ad Att. I, 1, spero nobis *profici*. Manil. 15; Ligar. 7; Att. VII, 13; ad Div. V, 14; XII, 2; Brut. 24.

Proficisci, de itinere, de Div. I, 14. † initium facere. Leg. I, 6, placuit *proficisci* a lege. Fin. II, 14. *profectus* a caritate. Cf. III, 21. † oriri. de Div. I, 3, qui a Zenone *profecti* sunt: h. e. sectatores. Verr. II, 71, ex equestri loco *profecta*.

Profiteri, edere, dicere. Verr. III, 56, tantum decumanum *professum* esse sibi deberi. Arch. 4, *professus* est apud prætorem: int. nomen. † suscipere, Cluent. 18; Planc. 25; Tusc. II, 4, Nat. D. I, 5. † offerre operam, ad Div. V, 8; Q. fr. I, 2; Leg. II, 5.

Profligare, magnam rei partem conficere. Tusc. V, 6, *profligata* jam quæstio est, et pæne ad exitum adducta. Prov. Cons. 14, oporteret ab eodem illa omnia, a quo *profligata* sunt, confici velle. Cf. ad Div. XII, 30. Conf. ibid. 14; VIII, 9; Duker. ad Flor. p. 414. † perdere. Rosc. A. 13. omnia in homine ad perniciem *profligata* et perdita. † vexare, perdere. Or. III, 1, quum suis consiliis remp. *profligasset*.

Profluens, de fluvio, Her. I, 13; Q.

fr. III, 1. † copiosus. Orat. II, 58, *profluens* genus orationis. Cf. III, 7. Sic *profluenter* est, Tuscul. V, 18, pro copiose.

*Profluenter**, Tusc. V, 18.

*Profluentia**, Partit. 23.

*Profluere**, de Div. I, 44; Cœl. 3; Her. IV, 33.

*Profugere**, Verr. III, 51; de Sen. 14.

Profundere, proprie. Cluent. 6; Leg. I, 8; Att. XI, 7; Rep. IV, 3; Orat. II, 21, in vitibus de sarmentis luxurianti- bus: hinc de oratore, qui vires suas omnes simul ostendit. ib. 78, *profundere* ac universum. Simile illud Att. VII, 3, si totum se ille in me *profudisset*, h. e. largissime me liberalitate sua et amore complexus esset. Sic est, Cœl. 31; Off. II, 16; Cat. II, 3; ad Div. V, 5; Sext. 55. † emittere, Flacc. 7; Tusc. II, 23; Pis. 7, 38; Att. I, 15.

*Profundus**, proprie. Planc. 6; Sext. 20; Fin. III, 14; Acad. II, 10. † magnus, Pis. 21.

*Profusus**, immoderatus, Tusc. IV, 7; Cluent. 13; Off. I, 29. † prodigus, Quint. 12.

*Progenies**, Tusc. I, 12; de Univ. 2; Phil. IX, 2.

*Progignere**, Div. I, 36; Off. III, 16.

*Prognatus**, Tusc. III, 12; Div. I, 20; ad Div. VIII, 15.

*Prognostica**, signa futurarum rerum, de Div. II, 21. † poema Ciceronis, Att. II, 1; ibid. XV, 16; de Div. I, 8; ibid. II, 20.

*Progredi**, proprie, de Div. I, 15; de Sen. 10; Cœl. 24. † metaphorice, Verr. I, 32; ad Div. IX, 25; Phil. II, 4; Phil. XI, 3; de Am. 36; Tusc. I, 9; Or. III, 30, 47.

*Progressio**, Fin. IV, 24; Tusc. IV, 1; Off. III, 3.

Progressus, incessus, Nat. D. II, 20; Phil. V, 17. † de causis, Off. I, 4. Nat. D. I, 6, tantos *progressus* habebat in stoicis. Acad. II, 28, in primo *progressu*, i. e. principio, prima parte.

*Prohibere**, ad Div. I, 9; Att. IV, 3; Phil. II, 18; Off. II, 12; Off. III, 2; Or. III, 15; Verr. III, 24; Manil. 7; Rosc. A. 51.

*Projectio**, Or. 13.

Projectus. Verr. IV, 10, urbs *projecta* in altum: in longi isthmi, s. linguæ in mare porrectæ, extremo sita. Hinc † Cluent. 65, *projecta* atque eminens audacia. † desertus. Att. III, 19, a consiliariis meis proditus ac *projectus*. Conf. IV, 5. † ejectus. Phil. XII, 8, ad saxa *projectus*.

Projicere, proprie, Tusc. I, 43; Sext. X, 11; Cat. II, 1; Phil. XIII, 3; Fin. II, 23. Att. IX, 6, ne me *projiciam*, h. e. periculum subeam. † Cœl. 9, si qui testes se in judicium *projecerint*, h. e. ultro se obtulerint.

Prolabi, de Div. II, 20; Cœl. 20; Leg. I, 20. Cæcin. 35, longius *prolapsus* sum, sc. dicendo. Font. 12, verbum a cupiditate *prolapsum*.

Prolæsio, Cœl. 17; sed Græv. malebat *prolapsio*.

Prolatio, commemoratio, Or. 34, *prolatio* exemplorum. † dilatio. Rab. Perd. 3, *prolatio* judicii. † continuatio, ad Div. V, 16, *prolatio* temporum perditorum. † Att. VII, 12, *prolatio* rerum, est justitium.

Prolatus, ampliatus, dilatus. Brut. 21, res *prolata*. Mur. 13, *prolatis* rebus: h. e. in justitio, vel propter ferias, vel aliis de causis. v. Manut. Cf. Att. XIV, 5; Q. fr. III, 8. † divulgatus. Attic. X, 8, rumor de aliquo *prolatus*.

Prolectare, allicere, Flacc. 8.

*Proles**, de Rep. IV; Or. III, 38; Leg. III, 3.

Proletarii, de Rep. II, 22. Locus classicus.

*Prolixe**, Flacc. 36; ad Div. VII, 5.

*Prolixus**, Att. I, 1; ibid. VI, 18; ad Div. III, 8.

*Proloqui**, Or. 43.

*Proludere**, Or. II, 80.

*Prolusio**, gladiatorum, Or. II, 80. † oratoris, Cæcil. 14.

*Proluvies**, Q. fr. III, 7.

*Promereri**, Q. fr. I, 1; Inv. II, 28.

*Promeritum**, Quir. post Red. 3; Sen. post Red. 1.

Promeritus, in malam partem, Inv. II, 28.
*Promiscue**, Rull. II, 31; Or. III, 20; Font. 4.
*Promissio**, Att. VIII, 10.
*Promissum**, Off. I, 10; ibid. III, 24; Tusc. I, 40; ibid. V, 7.
Promittere, Cœl. 32; Phil. V, 18; Top. 4; de Div. II, 17. † ad aliquem, sc. venturum apud eum, cœnandi causa, Or. II, 7. † prædicere, de re mala, ad Div. VI, 1.
*Promo**, Verr. III, 84; Fin. II, 7; Or. I, 14; Top. 2.
*Promontorium**, Flacc. 13; Verr. V, 56.
Promotum, προηγμένον, de Finibus, III, 16.
*Promovere**, Q. fr. III, 1.
Promtus, conspicuus, non occultatus. Planc. 14, vultu *promtum* habuit et lingua dolorem. Rosc. Am. 40, *promtum* et propositum est: h. e. apertum, ut intelligi possit facile. Or. III, 57, eminentia et *promta*. † paratus, Rull. II, 30; Brut. 36; ibid. 42; ad Div. IV; 13; Verr. II, 14; IV, 17; Pis. 23.
*Promulgare**, Att. I, 11; Phil. I, 10; Sext. 11; Flacc. 7.
Promulgatio, est legis, quum scripta proponitur ante comitia. ad Div. I, 5, nefaria *promulgatio*. Cf. Leg. III, 19; Phil. I, 10; ibid. V, 3.
*Promulsis**, ad Div. IX, 16; ib. 20.
*Pronepos**, Tusc. III, 12.
*Pronominatio**, Her. IV, 32.
Pronuntiare, promittere. Cluent. 29, quam pro reo *pronuntiasset* pecuniam. v. Græv. Cf. Planc. 18; Att. I, 11. † *pronuntiare* dicuntur magistratus edictis. Verr. III, 20. † Consules *pronuntiant* sententias, ad Div. I, 2, quum a senatoribus quæ sententiæ dictæ sint, breviter dicunt, et deinde in eas discessionem fieri jubent. † memoriter *pronuntiare*, de Div. II, 5; Or. I, 19, 61; ibid. II, 19.
Pronuntiatio, Inv. I, 7; Or. II, 8. † enuntiatio, Fat. 11. † dicitur etiam de judicibus, Cluent. 20.
Pronuntiator rerum gestarum, de historico, Brut. 83.
*Pronuntiatum**, Tusc. I, 7.
Pronus. Tusc. I, 18, nil habet *proni*: i. e. quod ad infera nitatur, feratur, de Div. I, 53.
*Prooemium**, musicorum, Or. II, 83. † oratoris, Or. I, 19; Her. I, 4; Cluent. 21. † præfatio, Att. XVI, 6; Verr. I, 43.
Propagare, continuare. Prov. Cons. 8, *propagatur* impunitas. Cf. Cat. II, 5; Dom. 33. Sic *propagatio* pro continuatione, ad Div. V. 15; Tusc. I, 35; Dom. 33; et *propagator* provinciæ, Att. VIII, 3, qui facit, ut aliquis diutius provinciam obtineat. Quomodo differat a *prorogare*, v. in. h. v. † (cum dativo.) Sext. 48, *propagantur* posteritati.
*Propagatio**, de Sen. I, 15; Tusc. I, 14; Off. I, 17; Prov. Cons. 12; ad Div. V, 15.
*Progagator**, prorogator, Att. VIII, ".
*Propago**, de Sen. 15.
*Propalam**, Or. I, 35.
*Propatulus**, Verr. IV, 49; Œcon. I.
Prope, in vicinia, ad Div. VII, 23; Nat. D. I, 31; Tusc. I, 12; Partit. 36. † pæne, ad Div. IV, 3; Planc. 8; Quint. 13: Verr. V, 36, nec quidquam *propius* factum est. Servius ad Virg. Æn. VIII, 78, interpretatur eitius: non satis accurate. Sensus est: perparum abfuit, quin fieret. † Verr. V, 2, tam *prope* ab provincia.
*Propediem**, Att. II, 1; VI, 1.
*Propellere**, Tusc. IV, 3.
Propemodum. Off. II, 8 extr. utrisque est *propemodum* comparanda: i. e. prope ad eumdem modum, ut vidit Pearcius. Sed exemplum aliud desidero, Or. 43.
Propendere, proprie, Tusc. V, 18; Or. II, 29, 44. † præponderare, Tusc. V, 31.
Propense, ad Div. XII, 15, i. e. lubenti animo.
*Propensio**, Fin. IV, 17.
*Propensus**, Rosc. A. 30; Nat. D. III, 40; Off. II, 20, Tusc. IV, 38.
*Properare**, Tusc. I, 31; Mil. 19.
*Properatio**, ad Div. V, 12.
*Propinare**, Tusc. I, 40.

*Propinquitas**, Phil. III, 6; Planc. 2.

*Propinquus**, de loco, Phil. XI, 13; Fin. V, 1. † de tempore, Or. 2; de Div. I; Her. IV, 10; Inv. II, 54. † de cognatione, Mil. 28; Mur. 35; Off. I, 17.

Propior, similior, Verr. IV, 50; Brut. 92.

*Propitius**, Cœl. 18; Cæcil. 13; Nat. D. I, 44; Att. VIII, 16.

*Propola**, Pis. 27.

Proponere, palam collocare, Att. VIII, 10; Or. I, 35. † de præmiis et pœnis, Verr. V, 58; III, 79, urdo senatorius industriæ *propositus* est. † publice legendum affigere. Att. II, 21, locus, ubi edicta *proponuntur*. Quint. 15, *proponere* libellos. † præficere. Sext. 65, ut consilium senatus reipubl. *proponerent*. † de scopo, summa rei. Fin. V. 6, quod *propositum* sit arti. Cf. Cœl. 3. † de philosophis, quum ponunt, de quo dicant. Tusc. V. 4, sic est *propositum*, de quo disputaremus. Sic est etiam, Fat. 2, ubi male reprehenditur a Davisio. † commemorare. Lig. 11, possum notissimos viros *proponere*. † item de *majori* syllogismi. Inv. I, 39, quatuor partibus constat argumentatio: quum aut *proponimus*, aut assumimus, etc. Cf. Fat. 6 extr. ubi male Davisius *positum* legi vult. Hinc in universum, Or. II, 33, sumtiones, *proposita*. † Att. V, 10, nihil erat *propositum* ad scribendum, h. e. nulla a te data occasio.

Proportio. sic est, de Univ. c. 4. Sed Verr. IV, 21, pro *peræqua proportione*, Turneb. Adversar. VIII, 10, legendum censet *peræque pro portione*. Et *proportio* quidem illo loco a Cicerone factum verbum.

Propositio, consideratio, Or. III, 53. † consilium. Tusc. III, 18, *propositio* hujus vitæ, et cogitatio. † *major* syllogismi, Inv. I, 34, 35, 36.

*Propositum**, ὑπόθεσις, Off. I, 31; Off. III, 9; Or. III 53; Brut. 9; Top. 21.

Propositus. v. *proponere*. † paratus. Verr. V, 13, mulier *proposita* omnibus. † expositus, ad Div. V, 16; Mil. 21; Cluent. 55.

*Proprætor**, ad Div. VIII, 8; Phil. V, 17; Prov. Cons. 7.

Proprie, peculiariter, ad Div. IX, 15; Off. I, 30; Or. II, 14, *proprie* dicere de unoquoque, h. e. uti cuique convenit. Sext. 16, *proprie* suscipere causam, h. a. tanquam nostra esset. Sic explica, Sext. 41, quis unquam tam *proprie* (sic leg. non *promte* cum Grævio) reip. causa? Att. V, 2, cetera universe mandavi, illud *proprie*, i. e. nominatim et separatim.

*Proprietas**, Top. 22; Partit. 12; Acad. II, 18.

Proprius, Rosc. A. 52; Or. II, 10; ad Div. IV, 15; Leg. II, 22; Q. fr. I, 29; Sull. 3: ad Div. II, 17, quod meum erat *proprium*. Sed. scr. *proprie*. Cf. ad Div. IX, 5; Nat. D. I, 23.

*Propudium**, de homine scelestissimo, Phil. XIV.

*Propugnaculum**, proprie, Font. 1; ad Div. XIV, 18; Verr. III, 80; V, 34. † metaphorice, Œcon. 1; Verr. III, 16.

Propugnare. Tusc. V, 27, *propugnare* pro patre suo. Off. I, 19.

*Propugnatio**, ad Div. I, 17; ib. V, 8.

*Propugnator**, Verr. V, 33; Or. I, 57.

*Propulsare**, Fin. IV, 25; Phil. V, 4; Off. I, 7; Rosc. A. 2.

*Propulsatio**, Sull. 1.

*Propylæum**, Off. II, 17.

*Proquæstor**, ad Div. XV, 14.

*Prora**, Or. III, 46; ad Div. X, 24.

*Proripere**, Verr. V, 62; Ar. R. 1; Fin. II, 22.

Prorogare, differre. Verr. I, 38, diem *prorogare*. Sic *prorogatio* diei. Att. XIII, 43. Sed *prorogare* est proprie populi, per legem alicui magistratum, imperium, provinciam continuantis; semperque dicitur, ubi continuatio fit saltem decreto aliquo, ut senatus. *Propagare* autem continuationem notat, quæcumque causa sit. Sed inconstantia librariorum hoc discrimen non accurate servavit. Vid. Perizon. An. Hist. c. 6; Drakenb. ad Liv. XLII, 30; Græv.

ad Cic. ad Att. v, 17; Oudendorp. ad Sueton. Aug. 23.

Prorogatio, dilatio, ad Att. l. c. † latior extensio. Mur. 23, *prorogatio* legis Maniliæ, sc. ut, quod in ea statutum esset, etiam in alio genere valeret.

*Prorumpere**, Mur. 39; Rosc. A. 5.

*Proruptus**, Rosc. A. 24.

*Prosapia**, de Univ. 11.

*Proscribere**, publice scriptum proponere, in primis de rebus venalibus: unde *venalis* et *proscriptus* junguntur, Agr. III, 4, Quint. 4, auctionem *proscribere*. Verr. 1, 54, *proscribere* diem. Cf. Quint. 6; Att. XVI, 4; IV, 2, 3; XII, 49; pr. Tull. 3, fragm. nov. Sic.

Proscriptio, venditio. Catil. II, 10, vadimoniis, judiciis, *proscriptionibus* honorum defatigati. Cf. Flacc. 30. Rosc. A. 53; Parad. 6; Sext. 30.

*Proscripturire**, Att. IX, 10; Cf. Att. VIII, 11.

*Proscriptus**, Att. XII, 48; Verr. 1, 54; Att. XVI, 16.

*Proselenus**, ante lunam natus, Fragm. Or. pro Fondan.

*Proseminare**, Hort. Fragm. Or. III, 16.

*Prosequi**, Q. fr. II, 12; ad Div. XIII, 6. † officio *prosequi*, Planc. 30; ad Div. XV, 21; Phil. II, 13; Phil. IV, 1; de Am. 7; Brut. 2; Verr. II, 30.

*Prosilire**, Cœl. 26.

*Prospectare**, Cornel. 1, Fragm. Verr. V, 17.

Prospectus, Att. XII, 10; Dom. 44. † conspectus. Verr. 1, 47, in *prospectum* populi R. produxit.

*Prosper**, Nat. D. III, 37; Att. IX, 6; Off. II, 6.

*Prospere**, ad Div. XII, 9; Nat. D. V, 66.

*Prosperitas**, Fin. II, 6. Nat. D. III, 36, *prosperitates*.

*Prospicere**, Mur. 28; ad Div. IV, 2; Cat. IV, 3; Verr. 1, 8, 38; ibid. III, 53.

Prostare, venalem esse. Quint. 31, vox ejus in præconio quæstu *prostitit*.

*Prosternere**, Phil. II, 18; Cluent, 6, 26; ad Div. V, 9; Phil XIV, 10.

*Prostratus**, Ligar. 5; Or. II, 52; Catil. II, 1.

*Protectus**, securus, Phil. XIII, 3.

*Protegere**, Tusc. IV, 22; Sull. 18.

*Proterere**, Her. IV, 13; Flacc. 22.

Proterrere. Cæcin. 9, ferro *proterrui*: in fugam conjeci terrore ferri. Ex hoc loco habet Aquila Rom. de Figuris, sed misere corruptum. Legendum autem videtur *proterrui*, potius quam *perterrui*, ut habent edd. Atque iterum, c. 13, prohibitus, atque armis *proterritus*, non *perterritus*. Adde enim nunc locum fr. de Rep. I, 3, Themistoclem patria pulsum atque *proterritum*. vid. *perterrere*.

*Protervitas**, Cœl. 12.

*Protervus**, Cœl. 16; Phil. V, 12.

Protinus, deinceps, postea. Inv. II, 2, qui *protinus* ab hac disciplina sunt profecti.

*Protrahere**, Phil. I, 9.

*Protrudere**, Fat. 19; ad Div. X, 26.

*Provehere**, proprie, Inv. II, 51; de Div. I, 28; Phil. VIII, 3. † metaphorice, Ar. Resp. 20; Phil. XIII, 11; Rosc. C. 11.

*Proverbium**, Off. I, 10; ibid, II, 16; Verr. 1, 46; Fin. II, 32.

*Providens**, Verr. V, 39; ad Div. III, 1.

*Providenter**, Nat. D. III, 40.

*Providentia**, prævisio, Inv. II, 53. † *providentia* divina, Nat. D. I, 8; II, 22; III, 39.

Providere, cavere. Phil. II, 5, multa vita excedens *providit*. Cf. Rabir. Post. 1; Q. fr. I, 1 sic est; Att. X, 18. † consulere, Manil. 11; Mur. 2; de Div. II, 6; Rab. Post. 1; Q. fr. I, 1; Cœl. 9; Nat. D. I, 2; ibid. II, 22; ad Div. I, 2.

*Providus**, Nat. D. II, 22, 51; de Div. II, 57; Leg. I, 7; Partit. 5.

*Provincia**, regio, Verr. IV, 1; Phil. I, 8; Prov. Cons. 7; Pis. 2, 16. † munus, Sull. 18; Cœl. 26; Fin. I, 6.

Povinciales delectus. v. *delectus*. Q. fr. I, 7, 15; Att. VI, 2.

*Provisio**, Tusc. III, 14; Partit. 20; Or. 56; de Am. 21.

*Provisus**, Att. II, 1; Tusc. III, 15, 22.

*Provocare**, ad Div. I, 9; ibid. VII,

3; Phil. I, 9; Fin. I, 7; Att. XIV, 14; Fin. I, 3.

* *Provocatio* ad populum jam a regibus fuit, de Rep. II, 31; quem totum locum vide. Add. Leg. III, 3; Or. II, 48; Agr. II, 13.

*Provocator**, gladiator, qui componitur cum Samnite, ut videtur Lipsio, Saturn. II, 11; quanquam non satis sibi liquere fatetur. Sext. 64.

*Proximare**, N. D. II, 44.

Proxime, nuper, ad Div. VII, 3; Att. XI, 10; Nat. D. I, 14; ibid. III, 21. † prope, Verr. II, 3; Fin. III, 16; Cluent. 31; Rab. Post. 12; Off. II, 3; ad Div. XII, 13. (cum acc.) Mil. 22, *proxime* deos accessit. Att. I, 14, *proxime* Pompeium. Sic etiam Livius dixit, XXX, 10, et alibi. v. Drakenb. ad II, 41; XXI, 1; Muret. Var. Lect. XIX, 17. ad Div. IX, 13, *proxime* atque ille.

Proximus, nuperrimus, ad Div. I, 9; Cat. I, I; de Am. 2; † insequens, Fin. II, 16; Manil. 19. † brevissimus, Off. II, 12. (cum acc.) ex Att. I, 9 (imo 14) profert Heins. ad Ovid. A. A. I, 139. Sed ibi est adverbium. † advocatus, adjutor ac minister actoris in judicio. Verr. II, 44; V, 64, ubi v. Græv. † Verr. IV, 8, religioni suæ... *proximus* fuit, i. e. servans religionis.

*Prudens**, Leg. I, 16; Partit. 5; de Div. I, Cluent. 38; de Am. 2; Brut. 31; 68; Att. X, 11. ad Div. VI, 6, *prudens* et sciens.

*Prudentia**, Her. III, 2; Fin. IV, 1; V, 23; Inv. II, 53; Nat. D. III, 15; Off. III, 17; Partit. 8, 22; Or. 8; Or. I, 20.

*Pruina**, Nat. D. II, 10; Cat. II, 10.

*Prytaneum**, Or. I, 54; Verr. IV, 53.

*Psalterium**, Ar. Resp. 20.

*Psaltria**, Sext. 54.

*Psecas**, ancilla, ad Div. VIII, 15.

*Psephisma**, ψήφισμα, Flacc. 6, 7.

*Pseudothyron**, Sen. p. R. 6, *pseudothyro* intromissæ voluptates: de scortis masculis.

Psychomantium, locus, ubi manes evocantur. Tusc. I, 48, venisse in *psychomantium*. Conf. Div. I, 58.

*Puber**, Off. I, 35; Cf. Or. II, 35.

*Pubertas**, Nat. D. II, 33.

*Pubes**, Rab. Perd. 11.

*Pubescere**, de plantis, Tusc. I, 28; Nat. D. I, 2; ibid. II, 15, 19. † de hominibus, Off. I, 32.

*Publicana**, Verr. III, 34.

*Publicanus**, Planc. 9.

Publicare, publicum facere. Agr. II, 21, privata *publicare*. Cf. Dom. 8.

*Publicatio**, Planc. 4.

Publice, reipubl. nomine, in causis publicis, ad senatum. ad Div. XV, 1, *publice* scribere. in Cæcil. 1, *publice* venire. Cf. Rosc. A. 39; Verr. I, 31; Verr. II, 47; III, 73. Q. fr. I, 1; Mil. 27; Inv. I, 27.

Publicus. Balb. 15, *publica*, dicuntur vectigalia. Prov. Cons. 5; *publicani* dicuntur frui *publico*. Cf. Rabir. Post. 2.

*Pudens**, Quint. 11; Or. II, 39; Att. XVI, 15.

*Pudet**, Dom. 11; Act. I, in Verr. 12; Or. I, 10, 26; Flacc. 22; Nat. D. I, 39; Or. 43; Brut. 50.

*Pudicitia**, Rab. Perd. 3; Cœl. 18; Mil. 4; Leg. I, 19; Cluent. 5.

*Pudicus**, Phil. III, 11.

*Pudor**, Tusc. II, 21; Fin. II, 34; Prov. Cons. 6; Cat. II, 11; Or. II, 3; ad Div. V, 19.

*Puella**, Att. I, 4.

*Puer**, impuber. Arch. 2; Or. 34; de Sen. 21; Rosc. A. 53; Verr. IV, 61. † adolescens, Phil. IV, I; ad Div. X, 28; XI, 7; XII, 23; Att. XVI, 11. † servus, Att. I, 13; ibid. II, 7.

*Puerilis**, Arch. 2; Fin. I, 21; Or. II, 25; ibid. III, 21.

Pueriliter, Fin. I, 6; Acad. II, 17.

Pueritia, de impubere, de Sen. 2; 10; Top. 20; Verr. I, 58. de juvene, qui jam causas in foro agebat, Cœl. I.

*Puerulus**, proprie, Top. 4. † servulus, Rosc. A. 41.

*Pugil**, Brut. 69; Tusc. II, 17; ibid. II, 24; Att. XIII, 11.

*Pugilatio**, Leg. II, 13.

*Pugio**, Phil. II, 11. † metaphorice, Fin. IV, 18.

Pugiunculus, Orat. 67, de membris

orationis parvis, quæ dictionem membratim fusam efficiunt. Fragm. Or. in Tog. Cand.

*Pugna**, Mil. 21; Mur. 16; Verr. v, 11. † metaphorice, de Div. II, 51.

*Pugnaciter**, Acad. II, 3, 20.

*Pugnantia**, Tusc. 1, 7; Or. 12.

*Pugnare**, Balb. 9; Fin. II, 21; ad Div. III, 10. † secum *pugnare*, Phil. II, 8.

*Pugnax**, Phil. VIII, 9; Pis. 29; Or. II, 78; ad Div. VIII, 13.

*Pugnus**, Verr. III, 23; Brut. 69; Or. 32; Fin. II, 6.

*Pulchellus**, ad Div. VII, 13. † sensu ironico sumitur, Or. II, 65.

Pulcher. Mur. 12, ne *pulchrum* se ac beatum putet. Off. I, 40; de Sen. 15; Tusc. v, 22.

*Pulchre**, Or. 68; ad Div. IV, 5, ibid. X, 23; de Div. II, 16.

*Pulchritudo**, Off. III, 36; ibid. I, 4, 27, 28; IV, 14.

Pulegium. ad Div. XVI, 23, *pulegium* sermonis, h. e. suavitas. de Div. II, 14.

Pullarius, qui *pullos* in cavea, auspiciorum causa, habet et curat, etc. Div. II, 34. ad Div. X, 12; Rull. II, 12.

Pullus, a, um, Vat. 12. † Verr. IV, 25, tunica *pulla*, est hominum tenuiorum. v. Lips. Elect. 1, 13.

*Pullus**, I, Nat. D. II, 48; ibid. II, 3; de Div. II, 34; ad Div. IX, 18; Q. fr. I, 2.

*Pulmentum**, Tusc. v, 32.

*Pulmo**, Nat. D. II, 35; Tusc. I, 16; de Div. I, 39.

Pulpa, sensu obscœno, ad Div. IX, 22.

*Puls**, de Div. II, 35.

Pulsare. N. D. I, 41, *pulsatur* atomorum incursione. v. *pellere*. ib. II, 23, ea vitia naturam vehementius *pulsant*, de Div. II, 58; Verr. II, 27.

Pulsatio, verberatio, Her. II, 26.

Pulsus, de visis. Div. II, 61, *pulsus* adventitius. Cf. c. 67.

*Pulsus**, a, um, Or. III, 57; Nat. D. I, 1.

*Pulverulentus**, Nat. D. 24.

Pulvinar, lectus deo in templo positus, et ipsum templum. Arusp. R. 5, *pulvinaribus* stuprum intulit. Dom. 53. aram, et ædiculam, et *pulvinar* dedicasset. Cf. Catil. III, 10. † epulum in *pulvinaribus*, Tusc. IV, 2.

*Pulvinus**, ad Div. IX, 18; Or. I, 8; Verr. I, 11.

Pulvis, proprie, Fragm. inc. Inv. I, 30. † exercitationi opponitur, Or I, 34; Brut. 9; Tusc. II, 15. † Tusc. v, 23, homo a *pulvere* et radio, est mathemathicus, qui figuras in *pulvere* describit.

Punctum temporis, Flacc. 25; Acad. II, 26; Nat. D. I, 20, 24; Verr. I, 40; Phil. II, 10. † suffragium, quia sc. in comitiis suffragia singulorum punctis in tabulis notabantur. Planc. 22, nonnullas tribus *punctis* pæne totidem tulerunt. Cf. Mur. 34; Tusc. II, 26. Hinc, Or. II, 41, *puncta* argumentorum.

*Pungere**, Mil. 22. † de animo, Fin. IV, 3; Rosc. A. 2; Att. II, 16.

*Punicanus**, Mur. 36; Cf. Isidor. XX, II, et Senec. Ep. 95.

Punire. Arusp. R. 8, domum a judicibus *puniendam* putaret. Græv. post. Fabrum, *muniendam*. Sed recta est vulgata. *Punire* domum est pœnam repetere ob violatam domum. v. *pœna*. Or. I, 51, *punire* dolorem suum. † *puniri* (active.), Mil. 13, cujus tu inimicissimum *punitus* es. Phil. VIII, 2, ut *puniretur* necem. v. et *pœnire*.

*Punitor**, Mil. 12.

*Pupilla**, Nat. D. II, 57; Fragm. Inc.

*Pupillus**, Rosc. C. 6; Verr. I, 58.

Puppis. de Sen. 6; de Div. I, 50. ad Div. IX, 13, sedebamus in *puppi*, h. e. regebamus rempublicam.

Pupula, pro *pupilla*, Nat. D. II, 57.

*Pure**, Nat. D. I, 1; de Sen. 5; Opt. Gen. Or. 2.

*Purgare**, de Div. I, 10; Tusc. v, 23; Cat. I, 5. † excusare, ad Div. XII, 25.

*Purgatio**, Nat. D. III, 22; ad Div. XVI, 10. † excusatio, Sull. 13; Inv. I, 11.

Purpura. Or. 58; Cluent. 40. Sext. 8, *purpura* plebeia: quæ et fusca dici-

tur; opponiturque ardenti, et quam Plinius, xxxvii, 19, felicem appellat, cujus color similis est amethysto Indicæ.

*Purpurascere**, Acad. 1, Fragm. Ap. Non.

*Purpuratus**, Cat. iv, 6, aulicus: sic est, Tusc. 1, 47.

*Purpureus**, de Div. 1, 32; ibid. ii, 16; Acad. ii, 33.

Purus. sensu proprio, de Sen. 17; Nat. D. ii, 13; Verr. iv, 22; de Div. 1, 53. *purum* argentum, h. e. vas argentum, quod est sine sigillis. † ib. iii, 86, quid bis rebus detractis possit ad dominos *puri* ac reliqui pervenire; nostri (*revenu net*). † judicium *purum* (v. *judicium*).

*Pusillus**, ad Div. xii, 26; ibid. ii, 17; Verr. ii, 75; Or. ii, 60.

*Pusio**, Cœl. 15.

*Putamen**, Tusc. v. 20.

Putare, existimare, Brut. 29; Fin. ii, 8; Verr. iv, 7. Att. iv, 11, ut rationes cum publicanis *putarent*, i. e. conferrent, subducerent.

*Putatio**, Or. 1, 58.

Puteal, proprie operculum putei. Div. 1, 17, supra cotem impositum *puteal*. Att. 1, 10, *putealia* sigillata. † Sext. 8, *puteal* est ara, ad quam fœneratores consistere, et tractare fœnora solebant. v. Salmas. ad Solin. p. 802 sq. Spanhem. de Us. et Pr. N. Diss. x, p. 189; Burm. ad Ovid. Rem. Am. 50.

*Puteus**, Nat. D. ii, 9; de Div. ii, 13.

Putide, nimis accurate. Or. iii, 11, *putide* literas exprimere. Brut. 82, *putide* dicere. Sic etiam:

Putidiusculus, ad Div. vii, 5.

Putidus, in sermone, Off. 1, 37; et de Div. vii, 5, simus *putidiusculi*, Pis. 8; Or. 8.

*Putiscere**, Fin. v, 13; Nat. D. ii, 64.

*Putrescere**, Tusc. 1.

*Putridus**, Pis. 1.

*Putus**, inculentus, Off. ii, 9.

Q.

Quadrantaria. Cœl. 26, nisi forte mulier potens *quadrantaria* illa permutatione familiaris facta erat balneatori. Lusus est in voce *quadrantaria*. Nam lavaturi dabant quadrantem balneatori; et Clodia aliquando, ab adolescente decepta, æreos quadrantes acceperat pro stupro, unde *Quadrantaria* appellabatur. v. Manut. ad h. l.... *Quadrantariæ* tabulæ, pr. Font. 1, Frag. nov.

Quadrare, in rationibus est, quum acceptorum et expensorum summæ solidæ sunt, ut neque plus, neque minus efficiatur. Verr. 1, 36, quomodo ex eodem modo *quadrarint*. †commodum, idoneum esse. Brut. 11, quoniam tibi ita *quadrat*. Att. iv, 18, ad multa *quadrat*. ib xiii, 33, si neutrum *quadret*. † orationem numerosam efficere, est *quadrare* orationem. Or. 58; Or. iii, 44. v. etiam *quadrum*.

*Quadratum**, Tusc. 1, 24.

*Quadratus**, Phil. ii, 42.

*Quadriennium**, de Sen. 4; Cæcin. 7; Opt. Gen. Or. 7.

Quadrigæ, proprie, Or. 47; Brut. 47. Brut 97, quasi *quadrigis* vehens per medias laudes. *Quadrigæ* celeritatem significant. vid. Div. ii, 70. Conf. Lips. Lect. Ant. ii, 7. † Muren. 27, quasi desultorius in *quadrigarum* curriculum. Or. 47, *quadrigæ* pomeridianæ. (v. *pomeridianus*) Q. fr. ii, 15.

Quadrigarius. Fragm. or. in Tog. Cand. ut istum omittam.... in victoria *quadrigarium*. *Quadrigarius* est auriga, qui in Circensibus *quadrigis* agitandis certat. Asconius proprie accipit de Antonio, qui in Circensibus, a Sulla post victoriam editis, ita, ut honesti homines *quadrigas* agerent, ipse quoque *quadrigas* egerit. Mihi aliquid amplius hic latere videtur. Esset enim hoc mediocre convicium; quum appareat, propter gradationem, *quadrigarium* majus quid esse oportere, quam prædonem et gladiatorem. Videbatur mihi

aliquando non modo proprie, sed simul etiam de rapinis proscriptionum capiendum esse. In quam sententiam me impellebat locus in Sueton. Neron. 16 : «Vetiti *quadrigariorum* lusus, quibus inveterata licentia passim vagantibus, fallere ac furari per jocum jus erat.» Quem locum, in quo explicando aut emendando frustra desudarunt viri docti, sic explicari putabam posse : *quadrigariis*, post certamen et victoriam invaluisse, ut liceret, per urbem vagari, præmiola petere, atque per jocum, si quid possent, auferre, eaque licentia eos deinde esse abusos.

*Quadrigulæ**, Fat. 3.

*Quadrijugus**, Tusc. I, 44.

*Quadrimus**, ad Div. XVI, 22.

Quadringenarius. Att. VI, 1, *quadringenariæ* cohortes, dicuntur, quæ *quadringentos* milites habent.

*Quadringenti**, de Div. II, 21.

*Quadripartitus**, Tusc. I, 28.

*Quadriremis**, Verr. V, 33.

Quadrum. Or. 61, sententias redigere in *quadrum*, h. e. numerosis periodis complecti. Cf. ib. 70.

*Quadrupes**, Nat. D. II, 60; Or. II, 16; Parad. I, 4.

Quadruplator, delator, calumniator. Nomen inde ductum, quidam existimant, quod quartam partem ejus pecuniæ accipiebat, de qua delatio erat, aut multæ, quæ damnato irrogabatur : alii aliunde. in Cæcil. 7, ubi v. Ascon. Verr. II, 7, 8, *quadruplatorum* deterrimus. Iidem dicuntur c. 9, calumniatores. Add. Gronov. de Sest. p. 271.

**Quadruplus*. Verr. III, 13; Tull. 2, fragm. nov. judicium in *quadruplum*. v. Ulpian. Digest. IV, 2, 14.

Quærere, vocabulum philosophorum; quæstionem ponere. Nam solebant ita postulare materiam disserendi : nam quis quid *quærit?* Or. I, 22. † de quæstione per tormenta. Rosc. A. 41, *quærere* de aliquo. ib. *quærere* in aliquem. † de quæstione rei capitalis. Act. I in Verr. 8, *quærere* de repetundis. † deliberare, excogitare. Phil. IX, 1, honores *quærere* alicui. † lucrari. Cluent. 26, jamdiu nihil *quæsierat*. Cf. Rab. Post. 14. † desiderare. Verr. III, 18, *quærere* multitudinem jugerum. † postulare, opus habere. Verr. I, 10, quod oratoris eloquentiam *quæreret*. Cf. Verr. V, 27. † formula, *si quæris*, vel *quæritis*, eleganter dicitur pro, ut verum dicam, ut Or. II, 62.

Quæsitor, est prætor, qui quæstioni capitali præest. Act. I in Verr. 10; Catil. IV, 5; Rosc. A. 30; Q. fr. III, 3; Vat. 14; Sull. 8. De iis v. Sigon. de Judic. II, 4. Adde supra dicta in *prætor*.

*Quæsitum**, Parad. VI, 2.

*Quæso**, obsecro, Att. XV, 18; ad Div. XI, 13. † quæro, Att. II, 10; ibid. XI, 15.

Quæstio, in rhetoricis quid sit? Inv. I, 6; Or. II, 19. † materia omnis, de qua quæritur. Or. 10, sustinere *quæstionem* tantam non possim. Att. XIII, 19, omnis academica *quæstio*. † cogitatio occupata in re aliqua, doctrina. etc. Or. III, 23, ipsa tractatio (ut philosophiæ), et *quæstio* quotidie ex se gignit aliquid. Tusc. I, 11, *quæstio* animorum, i. e. de animis hominum. † tormenta ad veritatem exquirendam adhibita. Rosc. A. 41, in *quæstionem* dari. Sic et Cluent. 64, ubi et est in *quæstionem* ferre, pro offerre, ut servum. Hinc etiam de iis dicitur, quæ tormentis expressa sunt. Cluent. 65, tabellæ *quæstionis*. ib. 66, *quæstio* ficta. it. de advocatis, quibus præsentibus *quæstio* habita est. Cluent. 63, *quæstio* dimissa est : quod eodem modo dicitur, ut consilium dimissum est. ibid. *quæstionem* conscribere, i. e. in literas referre quid dixerint, de quibus *quæstio* habita est. † judicium in causa capitali. Act. I in Verr. 10, *quæstioni* præesse. Mil. 5, *quæstio* nova, h. e. nova lege constituta. Rab. Post. 6, *quæstione* alligari. Id fit, quum lex facta est, ex qua accusari in causa publica possumus. Brut. 27, *quæstiones* perpetuæ. Is locus est classicus. De *quæstionibus perpetuis* tirones hæc teneant : Ante L. Pisonis tempora causæ publicæ

agebantur apud populum in comitiis, unde judicia populi dicebantur, quum nullæ leges essent, ex quibus apud magistratum reus agi aliquis de crimine publico posset: de quibus judiciis v. Sigon. de Judic. l. III, 1 sq. A. U. autem DCIV, Censorino et Manilio coss. tribunus plebis, L. Piso, primus legem de repetundis tulit, quam deinde aliæ leges de criminibus publicis sequutæ sunt, quibus cautum erat, uti ad quæsitorem aliquem, cui ea *quæstio* obtigisset, hæ causæ per judices selectos agerentur. Et quoniam quotannis creabantur, quibus hæ *quæstiones* mandarentur, adeoque semper essent, qui eas exercerent, propterea perpetuæ sunt appellatæ. Ejus rei causa creati sunt, præter urbanum et peregrinum prætorem, quatuor alii, quibus hæ *quæstiones* mandarentur sorte, quorum numerus, aucto *quæstionum* numero, et ipse auctus est. Nam Sulla, additis novis *quæstionibus*, duos addidit, duos alios Cæsar, et alios alii. Sæpe tamen SCto decreta *quæstio* consulibus, item rogatione tribunitia, ut bene docet Dukerus ad Liv. XXXIX, 14; tumque extra ordinem quærere dicebantur, et *quæstio* extraordinaria. † Judex *quæstionis*. De eo egit Sigonius de Judic. II, 5, et qui hunc sequuti sunt, nulla nova re addita, Heineccius, Antiq. Jur. IV, 18, 15; Noodtius, de Jurisdict. et imper. II, 5. Cf. etiam Casaub. ad Suet. Cæs. 11. Adjiciamus Ciceroniana, ex quibus satis tirones de judice *quæstionis* cognoscere possunt. Brut. 76, is quum post curulem ædilitatem judex *quæstionis* esset. Cluent. 27, patronus L. Quintius convicium C. Junio, judici *quæstionis*, maximum fecit, ot ne sine Staleno in consilium iretur. ib. 29, atque in hanc flammam recentem, C. Junium, qui illi *quæstioni* præfuerat, injectum esse memini, etc. Cf. ib. 33, in quo omnia judici *quæstionis* tribuuntur, quæ prætori quæsitori, ut præesse *quæstioni*, quærere lege, subsortitio. Rosc. A. 4, *quæstioni* judicem præesse. Ex quibus intelligitur, fuisse prætoris vicarium. † judices, et quicumque judicio intersunt. Verr. II, 30, dimisit *quæstionem*. † Brut. 22, *quæstione* liberari, alibi judicio, i.e. absolvi, † dicitur et de qualibet inquisitione publica. Mur. 34, *quæstiones* in senatu habitæ.

*Quæsticulus**, ad Div. IX, 16; de Div. II, 15.

*Quæstiuncula**, Leg. II, 20; Or. I, 22.

*Quæstor**, urbanus, Phil. IX, 7. † provincialis, Cæcil. 19; Planc. 1; Mur. 8; Sext. 17.

Quæstorium, ædes, in quibus quæstor habitat, Planc. 41.

Quæstorius, qui quæstor fuit, Phil. XIII, 14; Brut. 76. Verr. I, 21, legatus *quæstorius*, est, qui post quæsturam fit alicujus imperatoris legatus. † de Rep. I, 12, jam ætate *quæstorios*. v. Pitiscum, voc. ætas *quæstoria*.

*Quæstuosus**, quæstum afferens, Tusc. V, 31; Fin. V, 30; Phil. II, 14; Att. II, 9. † qui quæstum facit, Parad. VI, 3.

*Quæstura**, quid sit? Act. I, in Verr. 4, Mur. 8; Sext. 16; Vatin. 5.

*Quæstus**, de fœnore. Pis. 35, in *quæstu* relinquere pecuniam. Cf. Manil. 13. † Cluent. 26, 36, *quæstus* forensis et judiciarius: de pecunia ob judicandum contra leges accepta. Add. Off. I, 42; Tusc. V, 3; Verr. II, 3, 12.

*Qualis**, Iuv. I, 9; Tusc. I, 25; Acad. II, 26; Leg. I, 8.

*Qualiscumque**, Leg. III, 14; Or. 37; Att. XIV, 14.

Qualitas, Gr. ποιότης, de qua v. Ind. Græcus; Acad. I, 7; N. D. II, 37.

Quam, valde. Att. X, 10, tuum consilium *quam* verum est. ibid. XIV, 8, *quam* severe. Q. fr. II, 6, sane *quam* refrixit. ad Att. I, 11, mire *quam* delectat. †(post comparativ.) ibid. VII, 21, literæ antiquiores, *quam* ruere cœpit. IX, 9, superiorem, *quam* hunc. Add. Q. fr. III, 4; Or. II, 5, 37; Acad. II, 3; Tusc. I, 7; Tusc. V, 40; Att. IX, 4; Att. XIII, 21; Att. VIII, 11; ad Div. XVI, 21; ad Div. XI, 19; ad Div. VI, 22; Nat. D. I, 18; Fin. II, 6; de Sen. 4;

Verr. II, 29; ibid. III, 88; Att. X, 10.

*Quamdiu**, Off. I, 1; Cat. I, 1; de Rep. IV.

Quamvis, valde. Rosc. Am. 32. *quamvis* diu dicere. Cf. Tusc. I, 21. † quanquam, Att. XVI, 7; Rosc. A. 8. † quantumvis, Nat. D. II, 1.

*Quando**, Or. I, 22; de Sen. 11; Fin. V, 20, 23.

Quandoque, aliquando. ad Div. VI, 19, quoad ille *quandoque* veniat.

*Quanquam**, Or. II, 47; ad Div. XV, 16; Rosc. A. 20; Tusc. V, 33.

*Quantulum**, Cæcil. 17; Agr. II, 25.

*Quantuluscumque**, Or. I, 30; ibid. II, 23.

Quantum, pro quamdiu, Att. VI, 5, si lectio sana est; Nat. D. III, 6; ad Div. X, 3.

*Quantus**, ad Div. XII, 7; Or. II, 12; Mil. 14; Verr. V, 43; Brut. 73; Fin. V, 6; Att. XII, 29; Quint. fr. I, 2; de Amic. 20.

*Quare**, ad Div. XIII, 71; Or. I, 16; Rosc. A. 14.

*Quartana**, Nat. D. III, 10; ad Div. XVI, 11.

Quasi, tanquam, Tusc. III, 6; Or. I, 39. † fere, circa. Act. I in Verr. 8; *quasi* decem fisci. Cf. Or. 13. † de Sen. 19, sibi respondent *quasi—sic*. Ita et alii, ut Sueton. Tib. 50.

*Quassatus**, Sext. 34; Marcel. 8.

Quassus (subst.), Tusc. II, 21.

*Quatefacere**, Ep. ad Brut. 10.

*Quatenus**, Or. 22; de Am. 11; ad Div. IV, 4; Off. III, 3, 17.

*Quatere**, Tusc. III, 6.

*Quaternas**, Att. V, 21; ibid. VI, 2.

*Quatuorviratus**, ad Div. X, 32.

Quatuorviri, Cluent. 8, magistratus municipales, qui a numero solebant appellari: de his v. Manut. ad epist. ad Div. XIII, 76, ubi est colonici magistratus nomen. Cf. ad X, 32, et Bimardum in epist. ad Maffeum, t. I, p. 115, Inscript. Murat. ubi contra Sucietum disputat, qui *quatuorviros* in præfecturis fuisse statuit.

*Quemadmodum**, quomodo, Fin. II, 26. † sicut, Arch. 2; Mur. 24.

*Queo**, Att. VI, 4.

*Quercus**, Att. II, 4; Leg. I, 1; de Div. II, 47; Att. XIII, 28.

**Querela* frontis tuæ, Pis. 1; de frontetua. Sic, ad Div. II, 16, *querela* temporum, et *querelæ* cum Dejotaro, Dejot, c. 3. Add. Att. VII, 8; ad Div. X, 28; Q. fr. I, 1; Q. fr. III, 8.

*Queri**, Tusc. V, 5; Flacc. 24; de Am. 20; Att. IX, 14; de Div. II, 39; Rosc. A. 49; Or. II, 47; Acad. II, 25; ad Div. IV, 5.

*Queribundus**, Sull. 10.

*Querimonia**, Manil. 14, Verr. III, 57, 89.

*Questus**, Quint. 30.

Qui. Att. I, 16, narra patrono tuo, *quæ* Arpinates aquas concupivit. *quæ* dixit, quia sermo est de Clodia. Contra, ad Div. I, 9, post *furia* muliebrium religionum, sequitur *qui*; quoniam sermo est de Clodio. vid. etiam Gronov. ad Plaut. Mostell. I, 3, 87. † abl. *qui*. Attic. XIII, 23, habere, *qui* utar. Græv. laudat Gron. Sestert. II, 7. † *qaod*. v. infra.

*Qui** (adv.), quomodo, Fin. II, 4; Att. XVI, 14.

*Quicumque**, Fat. 19; Brut. 59; Or. 3; ibid. 30.

*Quid**, ad Div. II, 8; Fin. V, 17. † *quid* enim, Phil. II, 32; de Am. 9; Fin. II, 28; ibid. IV, 42; Nat. D. I, 44. † *quid* ergo, Fin. II, 30; Tusc. III, 20; de Div. II, 32, 63; Rosc. A. 13, 19; Nat. D. I, 28, 29.

*Quidam**, Or. II, 74; Att. VII, 16.

*Quidem**, Phil. V, 13; ibid. II, 9, 27; Or. II, 89; ad Div. I, 9; Sext. 10; Fin. I, 1. † ponitur pro sane, Fin. II, 27; ibid. III, 8; ibid. V, 7; Nat. D. I, 28; de Am. 21; Acad. I, 9.

*Quies**, Or. I, 1; Cœl. 17; Off. I, 29; Hortens. Fragm. Cat. IV, 3; de Div. I, 21; ibid. II, 29.

Quiescere. Acad. II, 29. v. ἡσυχάζειν in Ind. Gr. † Tusc. V, 27, in rep. *quiescere*, i. e. nullos magistratus capessere. Planc. 37; Nat. D. II, 49; Att. VII, 9; Or. II, 56.

*Quiete**, de Sen. 5.
*Quietus**, otiosus, de Sen. 23; Agr. II, 28. † tranquillus, Tusc. v, 6; Sull. 9; de Sen. 9; Leg. II, 22.
Quin pro *quare non*. Qnint. 9, causæ nihil erat, *quin* secus judicaret de se. Et sic sæpe in hac oratione est. v. Hotum. in not. † qui non, ad Div. I, 4; VI, I, 7; Att. I, I; Q. fr. III, 3; Verr. v, I; Sull. 2; Flacc. 37. † quam quod, Fin. IV, 13; ad Div. IV, 7; Att. VII, 26; ad Div. VII, 8, 30; Leg. I, 19.
Quincunx. de Sen. 17, directi in *quincuncem* ordines. Hoc quid sit, satis expositum est in Lexic. Fabri.
*Quinetiam**, ad Div. VII, I; Att. VIII, 9.
*Quinimmo**, Att. I, 10.
*Quinquagesimus**, Verr. III, 49.
*Quinquennalis**, Or. III, 32.
*Quinquennium**, Leg. II, 3.
*Quinquepartitus**, Inv. I, 34.
*Quinqueprimi**, Verr. III, 28.
Quinqueremis, Verr. IV, 46; Or. I, 38.
*Quinqueviratus**, Att. IX, 2.
*Quinus**, Pis, 27.
Quippe, respondentis est, et affirmantis, pro *recte*. Att. VI, 3; Brut. 69; Fin. II, 7; ibid. IV, 3.
*Quidque**, Her. I, 9.
*Quidquid**, Or. I, 12; Cæcil. II.
*Quirinalia**, Q. fr. II, 3, 12.
Quiritare. ad Div. x, 32, et illo misero *quiritanti*, Civis rom. sum, etc. Proprium est in hac re verbum; de quo egit late Schwarz. ad Plin. Pan. 29, p. 99.
*Quispiam**, Leg. I, 12.
Quisque, quilibet, Fin. II, 25; Fin. v, 17; Acad. II, 11; Acad. I, 4; Off. I, 41; Rosc. C. 11; Or. I, 26; ad Div. v, 2; Rab. Post. 12. † antique pro *qui*, Leg. II, sæpe. Add. Gronov. ad Liv. I, 24.
*Quisquiliæ**, metaphorice, pro hominibus perditis, Att. I, 16; Sext. 43.
Quisquis, pro *quisque*. Cluent. 19, ut *quidquid* apprehenderam. Cf. ad Div. VI, I.
*Quivis**, Brut. 93; Cæcin. 22.
*Quo**, ad Div. IV, 3; ibid. VI, 4; ad Div. x, 12; ibid. VII, 23; Verr. II, 25; Or. II, 75; Rosc. C. II.
*Quoad**, Off. I, I; Arch. I; Cat. III, 7; Agr. I, 2; ibid. III, 4; Att. XI, 12; ad Div. v, 8; ibid. IV, 3; Tusc. IV, 38; Q. fr. I, 13.
*Quocirca**, quamobrem, de Div. I, 41.
Quod, quoad, quantum. Dom. 13, *quod* in te est. Rosc. A. 34, *quod* salva fide, etc. Attic. XII, 48, *quod* licebit: ubi v. Græv. ad Div. I, I, *quod* commodo rem facere possis. De quo loco, et usu hujus particulæ, v. Gron. ad Liv. XXVI, 32. † ab initio periodi sæpe ponitur pro *et* in quo, in qua re, ad id quod attinet; uti etiam in illo *quod si*. Sed semper refertur ad antecedens aliquid, et transitioni servit. Verr. I, 46, *quod* vos oblitos esse non arbitror, quæ multitudo, etc. ib. IV, 56, *quod* tamen nemo suspicari debet, tam esse me cupidum, etc. Cæcin. 25, *quod* vobis venire in mentem profecto necesse est; nihil esse, etc. Cœl. 32, *quod* quum vobis hujus adolescentiam proposueritis. Nat. D. II, 9, *quod* quidem Cleanthes docet.... quanta vis insit, etc. Manutius ad Div. VIII, 14, in his *quod* putat dici pro *sed*; J. Fr. Gronov. ad Liv. XXXVIII, 9, *quod* πλεονάζειν, et sic alii. Nobiscum facit Perizon. ad Sanct. Minerv. IV, 5, 9. Add. quos laudat Burm. ad Virg. Æn. II, 141, et Drakenb. ad Liv. XXXII, 37; XLI, 10. † pro *ut* dici putat Pearcius, Orat. II, I; sed locus ille est sine dubio corruptus, et ceteris locis allatis nil conficitur.
Quomodo, qua ratione, Or. II, 58; Pet. Cons. 2; Att. XIII, 2; de Am. 9; Verr. III, 29; Rosc. A. 3. Rosc. A. 14. † pro quocumque modo; ad Div. v, 20, *quomodo* potuissem, te convenissem.
*Quomodocumque**, ad Div. XIV, 24.
*Quondam**, Man. 9; Inv. I, I; Rosc. A. 53; Flacc. 42; Att. x, 4.
Quoniam. Verr. I, 9, non *quoniam* hoc sit necesse, pro, non quo h. s. n.
*Quoquoversus**, Phil. IX, 7.

*Quorsum**, Tusc. I, 25; Nat. D. III, 23; Att. II, 21; ibid. III, 24.

*Quot**, Att. IV, 8, Acad. II, 13.

Quotenus. Att. XII, 33, nescio *quotenorum* jugerum.

Quotidianus, vulgaris. Orat. I, 23, loquacitas *quotidiana*. † Cæcin. 32, vis *quotidiana*. v. *vis*. ib. 31, interdictum *quotidianum*; quod est de vi *quotidiana*.

*Quotidie**, Att. V, 7.

*Quotus**, Verr. III, 94; Her. III, 17; Or. III, 50; Tusc. II, 4.

*Quousque**, Catil. I, 1; Att. XV, 23.

R.

*Rabere**, furere, Div. I, 31.

*Rabide**, Tusc. V, 6.

*Rabidus** Her. IV, 49; Arat. Fragm.

*Rabies**, Tusc. IV, 23, 24.

*Rabiose**, Tusc. IV, 22.

*Rabiosulus**, ad Div. VII; 16.

*Rabiosus**, Tusc. IX, 22.

*Rabula**, Or. 17; Brut. 48; Or. I, 46.

*Radians**, Arat. Fragm. Or. 45.

*Radiatus**, de Div. I, 22; Or. III, 40.

*Radicitus**, Nat. D. I, 43.

*Radicula**, de Div. II, 66.

*Radius**, Fin. V, 24; Tusc. V, 23.

*Radix**, de plantis, Fin. V, 11; Verr. V, 33. † Pars infima montium, Agr. II, 25. † metaphorice, Off. II, 12; Phil. IV, 5; Cœl. 6, nisi vitiorum immanitas quibusdam facilitatis et patientiæ *radicibus* niteretur. Att. X, 11, hæc suas *radices* habet, i. e. suapte natura talis est. † ad Div. VI, 6, Pompeius eo robore viret, iis *radicibus*.

*Ramulus**, de Div. I, 54.

*Ramus**, proprie. Or. III, 46; Cæcin. 21. † metaphorice. Tusc. III, 6, *ramos* amputare miseriarum.

*Rana**, Nat. D. II, 49; Att. XV, 16.

*Ranunculus**, de Div. 47; ad Div. VII, 18.

*Rapacitas**, Cœl. 5.

*Rapax**, proprie. Pis. 17. † metaphorice. Nat. D. III, 8, *rapax* unda. † In bonam partem appetens, alliciens. de Am. 14. nihil est appetentius similium sui, nihil *rapacius* quam natura.

*Rapere**, proprie. Off. III, 5; Phil. II, 3; ad Div. XII, 7. † In jus vocare, Attic. V, 21. † ad supplicium, Or. II. 76. † abducere, Tusc. I, 21; Planc. 12. † metaphorice, Off. I, 29; ibid. II, 10. 11; de Leg. XI, 12; Cat. I, 10. † de oratione, Fin. II, 1; ibid. III, 5. † antiqua forma præteriti. Leg. II, 9, qui elepserit *rapseritque*.

Raptare, proprie. Tusc. I, 31; Sext. 69, *raptata* conjux, sc. quum ignominiæ causa duceretur ad tabulam Valeriam, ut scribit ad Div. XIV, 2. Sic est, Dom. 17.

*Raptim**, Her. IV, 25; Att. XI, 9.

*Raptus** (subst.), Verr. IV, 48; Tusc. IV, 34.

*Raritas**, Nat. D. II, 54.

*Raro**, Inv. I, 12; Nat. D. III, 27.

*Rarus**, de R. IV, 4; Fin. II, 20; de Am. 21.

Ratio, facultas hominis, qua discernitur a bestiis. Off. I, 4, 23, 29. Nat. D. III, 8; ib. III, 27; de Leg. I, 6; Leg. II, 7; Acad. II, 8. † argumentum. Her. II, 18; Verr. II, 2; Or. II, 19; Or. 14. † Inv. I, 12, controversia in *ratione*, opponitur ei, quæ est in scripto. † ars, scientia. Inv. I, 5, civilis *ratio*. Arch. I, si in me est hujusce rei *ratio* aliqua. Brut. 74, non fuit *rationis* aut scientiæ. in Cæcil. II, aliqua in foro, judiciis, legibus, aut *ratio*, aut exercitatio. Cf. Fin. IV extr. † methodus, regulæ. Fin. V, 4, necessaria mathematicorum *ratione* concludere. Off. I, 2, quæ a *ratione* suscipitur institutio. Fin. I, 9, *ratione* et via. Nat. D. II, 16, *ratione* et numero moveri. Brut. 37, ad *rationem* dirigere omnia. ibid. 74, *rationem* adhibere. † artificium aliquod. Agr. II, 7, quod per cærimonias pop. fieri non potuit, *ratione* assequutus est. † sententiæ. Manil. 17, ab hac *ratione* dissentiunt. Fin. V. 5, *ratio* delicatior ac mollior. † disciplina philosophi alicu-

jus. Fin. 1, 9, Epicuri *ratio*. † consilium. Act. 1 in Verr. 11, tua *ratio* est. ad Div. III, 5, tua *ratio* postea est commutata. † commodum. Quir. p. R. 1, si *rationes* meas vestræ saluti anteposuissem. Act. 1, in Verr. 9, *ratio* non erat, pro, non erat e re mea. † ponitur et pro re ipsa. Inv. 1, 1, *ratio* ipsa. Cæcin. 34, per fiduciæ *rationem* fraudare. Verr. 1, 2, veritatis *ratio*. † species. Verr. III, 85, quam *rationem* habet, non quæro æquitatis, sed improbitatis? † Nat. D. III, 27, *ratio* bona, i. e. sana. † pecuniæ computatio. Phil. v, 6; Verr. v, 24. Sic *rationes*, Flacc. 9; ad Div. v, 20; Pis. 25; Att. v, 21. † Verr. II, 70, re ac *ratione* conjunctus; de sociis in negotiatione aliqua, vel de creditore ac debitore, ut Sull. 20, magna *ratione* cum Mauritaniæ rege contracta. † addamus formulas quasdam, Sull. 3, sin est in me *ratio* reipublicæ: i. e. si habeo ejus *rationem*. ad Div. XI, 14, pecuniæ *ratio* habebitur, h. e. curabitur, ut detur. ad Att. VII, 9, haberi comitia sine illius *ratione*, i. e. ut ejus ratio non habeatur. Nat. D. III, 29, levitates comicæ parumne in *ratione* versantur: h. e. adhibent *rationem*, Verr. 1, 23, est aliqua rei *ratio*. ibid. *rationem* reddere de aliquo. Verr. v, 24, *rationem* referre alicui: ubi Grævius corrigit *rationes*. † *rationem* habere rei. Mil. 35; Off. 1, 33; II, 11; ad Div. III, 5. † cum aliquo. Cœl. 20; Att. 1, 3; de Sen. 15, II, 3.

Ratiocinari, argumentari. Inv. II, 20; 31, 39; Phil. II, 22. † calculos ponere, computare, de Rep. v, 3, ex Nonio, IX, 5. Sic, Tuscul. 1, 2.

*Ratiocinatio**, in oratione argumentatio. Inv. 34; ibid. II, 5, 50; Her. 1, 13. † figura sententiarum, Her. IV, 16.

Ratiocinativum genus, Invent. 1, 13.

*Rationalis**, Her. 1, 13; Her. II, 12; Inv. II, 50.

*Ratis**, Verr. v, 2; Tusc. 1, 30; Att. IX, 12.

*Ratiuncula**, Tusc. IV, 19.

Ratus, certus. Top. 14, *rata* conclusio. Fin. II, 7, δόξας maxime *ratas*. Add. Nat. D. II, 37, 38; de Rep. IV, 5; Balb. 24; Prov. Cons. 19; Acad. II, 9; Cæcin. 26; Flacc. 37. † Tusc. 1, 39, pro *rata* parte, pro quo et dicitur pro portione.

*Raucus**, Or. 1, 61. † metaphorice, ad Div. IX, 2.

Rauduscŭlum, Att. IV, 8; VI, 8; VII, 2; XIV, 14, est paullulum pecuniæ. Proprie, est particula æris, pondere libellæ, s. assis; unde iis temporibus, quibus ære rudi utebantur, assis locum obtinuit. Salmas. Mod. usur. p. 26. Val. Max. v, 6, 3, olim æra *raudera* dicebantur: ubi v. Pigh. et reliquos iutt.

**Reapse*, re ipsa, de Rep. 1, 2; II, 39. v. Senec. ep. 108.

**Rebellio*, pr. Scaur. 10, fragm. nov. multis Carthaginiensium *rebellionibus*. Verbum in Cicerone novum. Neque habet *rebellis*.

*Recalescere**, Nat. D. II, 10.

*Recedere**, proprie, Phil. VIII, 7; Rosc. Am. 39. † metaphorice, Tusc. IV, 17. † *recedere* a vita i. e. suapte voluntate mori. † *recedere* ab edicto, Att. VI, 1. Cæcin. XIII, 21. Off. 1, 12. † Quint. 11, *recedit* res ab eo, h. e. alium possessorem nanciscitur. ad Div. VIII, 14, conjunctio non ad occultam *recedit* obtrectationem, sed ad bellum se erumpit.

Recens. de Sen 20; Muren. 7; ad Div. XI, 21. † res *recens* nova, i. e. *recens* quæ nuper fuerit, *nova* quæ nunquam antea. † Her. II, 7, *recentior* in dolore. Acad. 1, 4, *recentissima*.

*Recensere**, Att. XVI, 1.

Recensio, est censorum, Mil. 27.

*Receptaculum**, Nat. D. II, 54; Tusc. 1, 22; Tusc. v, 40; Pis. 5; Verr. v, 23; Rull. II, 33.

Receptator locus, Mil. 19.

*Receptrix**, Verr. v, 62.

*Receptum**. Verr. v, 53, promisso nostro ac *recepto*.

*Receptus** (subst.), refugium, ad Div. X, 11; Att. VIII, 19. † revocatio militum a dimicatione. Phil. XII, 7; XIII, 7. † metaphorice hoc senan, Tusc. III, 15.

Receptus, Or. II, 24, quomodo differat a *susceptus*, v. in *recipere*.

Cons. 2; Q. fr. I, 1; ad Div. VI, 10; Rosc. Am. 47.

*Recrudescere**, Ad Div. IV, 6.

*Recta**, scil. via. Off. III, 20; Cat. I, 9.

Recte. Verr. III, 98, *recte* vendere, h. e. bono pretio. Fin. I, 6, *recte* ferri, de motu perpendiculari, pro recta ferri. Top. 4, *recte* accipere, i. e. jure, legibus, ut emtione, testamento. Add. Att. IX, 19; Phil. III, 15; de Div. II, 17.

Rectio. Fin. IV, 22, *rectiones* rerumpubl. Add. Fin. V, 4.

*Rector**, de Div. I, 14; Or. I, 48; de Rep. IV, 2; Fin. IV, 3; Nat. D. II, 36.

Rectus, proprie. Tusc. I, 17; Fin. III, 16; de Univ. 8. Rabir. Post. 17, *rectis* oculis urbem intueri: i. e. sine pudore ac dolore, quo exsules solent, et foro ejecti. De hac loquendi forma. v. Bentlei. ad Horat. Carm. I, 3. † Justus, æquus, ad Div. V, 19; Att. XIII, 20; Her. III, 2; Parad. III, 1; Or. III, 50. † Brut. 75, Cæsaris commentarii nudi sunt et *recti*. *Rectum* dicitur de subtili et eleganti genere orationis, in quo hoc tantum spectatur, ut nil vitii insit. v. Gronov. ad Sen. ep. 100.

*Recubare**, Or. III, 17;

*Recumbere**, Or, II, 71.

*Recuperare**, Muren. 23; Rosc. Am. 49; Phil. II, 44; Verr. III, 14; Or. III, 28; Att. I, 9; ibid. IX, 8; ibid. XV, 13.

Recuperator, est judex in causa privata, ad quem de re pecuniaria, aut possessione qualibet, certatur. In Cæc. 17; Cæcin. I, et ibi Hotomannus. Adde nunc pr. Tull. I, 2 sq. Quod autem contra hanc definitionem affert Hotomannus, *recuperatores* etiam de injuriis cognovisse; non tam de facto, quam de æstimatione injuriæ pecuniaria judicabant. Sic ap. Tacit. Ann. I, 74, absoluto judicio de repetundis, ad *recuperatores* itum: ubi v. Gron. v. et Salmas. Mod. usur. pag. 794, et Budæus ad Pandect. p. 376. Fuisse autem e centumviris *recuperatores*, inde patet, quod quæ causæ apud *recuperatores* actæ sunt, apud Ciceronem, Or. I, 38, centumvirales dicuntur. Itaque judices provinciales, qui *recuperatores* dicuntur, ut Verr. III, 23, 59, judicant ea, quæ Romæ centumviri, ut bene monet Nordkerk. de lege Petron. §. 18.

Recuperatorium judicium, Verr. III, 11.

*Recurrere**, Mil. 10; Att. II, 12; ibid. XV, 6; Leg. I, 23. † de motu siderum, Hortens. Fragm. Nat. D. II, 19.

Recusare. Att. XV, 1; Planc. 2; Offic. III, 23, *recusavit*, ne diceret, pro *recusavit* dicere. Cæcin. 28, 29, est verbum juris.

Recusatio. Phil. VIII, 4; Cluent. 33; Inv. I, 5, opponitur petitioni judiciali.

*Redamare**, de Am. 14.

*Redarguere**, Cluent. 23; Nat. D. III, 36; Tusc. II, 2.

Reddere. Att. XIII, 13; ibid. IV, 3; Q. fr. I, 1, 7; Fin. II, 18; Or. 48; Vatin. 3. † relinquere, cedere, Verr. II, 37; item Sull. 30, non modo nihil mihi assumo, sed etiam *reddo* ac remitto.

Redemtio. Act. I in Verr. 6, *redemtio* judicii. Pis. 36, *redemtiones* reorum, sunt corruptiones judicum, quas quis pro pecunia suscepit: et *redemtio* judicii, s. rei, fit, si quis pollicetur pecunia accepta, se judices corrupturum, operam suam in corrumpendis judicibus vendit.

Redemtor, manceps. vid. *redimere*. Verr. I, 56, qui a vetere *redemtore* acceperit. Add. Phil. IX, 7; de Div. II, 21; Inv. II, 31.

Redhibere, est recipere, quod erat venditum, propterea, quia improbatum est, deteriusque repertum, quam venditor dixerat. Offic. III, 23.

Redigere, cogere, colligere, accipere. Rosc. C. 17, *redigere* pecuniam, sc. a debitore. Cf. Rab. Post. 13. in Cæcil. 17, est de pecunia ex rebus venditis. v. Gronov. Obs. I, 19; Rull. II, 36; Phil. XIII, 5. † vincere, Balb. 2; Phil. IV, 5; Off. III, 20; Agr. II, 27. † reducere, Or. 3; ibid. 61; Her. III, 9; IV, 1.

Redimere dicitur de mancipe, qui ædificium exstruendum conducit; ei opponitur *locare*. Verr. I, 54, si pupillo opus *redimitur*... ne liceat pupillo opus *redimere*. ibid. 56, qui *redemerit*, sa-

tisdet, etc. Hinc illud intellige, Verr. I, 11, qui istum eripiendum *redemerunt*. Adde dicta in *redemtio*. † pecunia data, se aut alium aliqua molestia liberare. Verr. III, 19, *redimere* pericula sua. ibid. 56, *redimere* conentur rem confessam. Unde et metaph. ad Div. II, 16, acerbitatem a rep. privatis incommodis *redimere*. † compensare. Ib. X, 8, non præteritam culpam videri volo *redemisse*. Vid. Burm. ad Ovid. Her. XVII, 49. Sed Rosc. Com. 12, societatis, non suas lites *redemit*, quum a Flavio fundum accepit : invidiose dicitur de eo, qui non redemit, sed a quo alter redemit. Dicendum erat : de societatis, non suis litibus decidit. † redimere litem, Rosc. C. 12. † redimere judicium, Act. I in Verr. 6.

*Redimiculum**, Verr. III, 33.

*Redimire**, Gall. Fragm. Cat. II, 3; Tusc. III, 18; de Rep. IV, 6.

Redintegrare. ad Div. XI, 9, ne bellum *redintegrare* possit, i. e. renovare. † repetere, Her. II, 30; ibid. IV, 28; Inv. I, 52.

*Redintegratio**, Her. IV, 28.

*Reditio**, Verr. I, 6.

*Reditus**, de Rep. IV, 1; Att. XV, 5; ibid. XVI, 7.

Redivivus. Verr. I, 56, *redivivus* lapis, qui e destructo veteri ædificio est reliquus et salvus, et ad novam ædificationem transferri potest. ibid. *rediviva* sibi habeto. Vid. Gronov. ad Senec. Troad. 472.

Redolere, proprie, Phil. II, 25. † metaphorice, Sext. 10; Or. II, 25; Brut. 21. † Brut. 82, ex illius orationibus *redolere* ipsæ Athenæ videntur.

Redomitus, domitus. Sull. I, *redomiti* ac victi. Al. habent *edomiti*.

*Reducere**, proprie, Off. III, 22; Att. IV, 6. † metaphorice, Rab. Post. 7; Att. VIII, 15; Her. II, 30; ibid. III, 12.

*Reductio**, ad Div. I, 7.

Reductus. Fin. V, 30, ut ista producta et *reducta*, προηγμένα καὶ ἀποπροηγμένα. † Rabir. Post. 17, possum excitare multos *reductos*, etc. Hunc locum, in quo Grævius negat se scire, qui sint *reducti*, sic interpretor : Possum adducere multos testes liberalitatis tuæ, quos tu, quum ære alieno concidissent, et solum vertissent, reduxisti, restituisti, ære alieno ipsorum tua liberalitate dissoluto; quod quum et pater tuus fecisset, ei opem tulit in judicio capitis, adeoque tibi etiam prodesse debet. Sic *reductio* regis Alexandrini, ad Div. I, 7, est restitutio in regnum. Exsules *reducti* pluribus locis apud Ciceronem occurrunt. Patricii et Manutii interpretationem recte Grævius rejicit. Non enim quadrat.

*Redundans**, Brut. 13; ibid. 91; Or. II, 21.

Redundantia. Orat. 30, ipsa illa pro Roscio juvenilis *redundantia*, h. e. nimia sententiarum, acuminum, ornamentorumque omnium copia, quæ et luxuria dicitur.

Redundare, proprie, Nat. D. II, 45; de Div. II, 32; Cat. III, 10; Verr. IV, 11. † de magna multitudine, Pis. 11; Or. II, 54. † de re nimia, Tusc. IV, 10; Nat. D. I, 35; Or. II, 19; ibid. 59; Lig. 5; Parad. VI, 3; Cat. I, 12; Mur. 39. Orat. III, 4, ornatus *redundat*. v. *redundantia*. Balb. 25, ut aliqui sermones... *redundarent* : h. e. commemorarentur, proferrentur, vel in causa aliquam vim haberent. † Rab. Post. 5, ex ea causa *redundat* reus, i. e. in ea causa repertus est reus, per societatem facinoris, ut propterea in judicium vocetur.

Reduvia, est particula cutis, quæ circa ungues digitorum se resolvit : deinde proverbio de re parva et levi dicitur. Rosc. Am. 44, *reduviam* curare.

*Redux**, Mil. 37.

*Refellere**, Tusc. II, 2; Fin. II, 25; Lig. 3.

Refercire, implere. Tusc. II, 2, libris omnia *refercerunt*. Rabir. Post. 14, aures *refersit* istis sermonibus. † comprimere, coarctare. Orat. I, 35, ut Crassus hæc, quæ coarctavit, et peranguste *refersit* in oratione sua, dilatet nobis.

Referre, respondere. Cæcin. 29, ego tibi *refero*. Quint. 13, quid a nobis *re-*

fertur? ubi v. Grævius. † instaurare. Flacc. 1, *referre* Valeriæ gentis laudem. in Cæcil. 21, *referre* institutum. ibid. consuetudo repetita ac *relata*. Dom. 29, sacramentum *referre*, i. e. iterum ad judices deferre. † reddere. Verr. III, 96, *referre* judicia ad equestrem ordinem. † in rationibus sæpe dicitur elliptice, pro *referre* in tabulas rationum. Flacc. 19, operi publico *referunt*: h. e. pecuniam in rationes *referunt*, tanquam consumtam in opere aliquo publico. † item de SCtis, pro *referre* in tabulas publicas, tabularium, quod erat ad ærarium. ad Div. XII, 1, SCta *referuntur*. Cf. Rosc. Com. 1; Phil. V, 4. De rationibus, quum ad ærarium deponuntur, Verr. 1, 30; III, 71. Item de aliis rebus, quarum memoria literis publicis mandatur. Sull. 14, me aliter, ac dictum est, in tabulas publicas retulisse. ib. qui bis hominibus ad vere *referendum* fidem defuisse putet. † recedere. Nat. D. III, 14, quum se sol *referat*. † *referre* dicitur etiam ad aliquem, qui ei aliquid deliberandum, examinandum, judicandum, decernendum, jubendumve proponit. Tuscul. 1, 16, ad oculos omnia *referre*. Phil. II, 6, ecquid ad eum de rep. *retulisti?* Quint. 16, ad se ipsum aliquid *referre*. Catil. 1, 8, *referre* ad senatum. Manil. 19, Cicero prætor dicit, se ad senatum *relaturum* de re aliqua, quod erat consulum. Est autem de egressione relationis intelligendum, ut vidit Grævius: quum senatores jus haberent non solum sententiam dicendi de eo, de quo interrogati essent, sed etiam de alia re, de qua relatum a coss. non esset. † Cluent. 49, *referre* ad populum: pro quo Grævius *perferre* mavult; male, mea sententia. Nam primo exempla allata huc non quadrant; deinde ex analogia linguæ *referre* ad populum æque dici potest, ac ferre; tertio sic est etiam Dom. 19, quid si etiam pluribus de rebus uno sortitu *retulisti?* quem locum Grævius intactum reliquit. Manutius tamen hic quoque malebat *tulisti*. Formulæ in SCtis, ut ad Div. VIII, 8, ad senatum populumque *referre*, nihil huc prosunt, quia per σύλληψιν de utroque *referre* dici potest. Sed aliunde firmari ea forma potest, ut se tueri utcumque possit. Dukerus ad Liv. VIII, 37, e Valerio Max. affert (IX, 10, 11), M. Flavius ad populum de Tusculanis *retulit*: ubi tamen Perizonius malebat *tulit*. Sed *retulit* est tamen etiam apud Florum, III, 21, 9. Livius, XXXII, 20, quum *referant* magistratus: intell. ad concilium. ibid. 22, *relaturos* se de societate, int. ad concionem. In quibusdam talibus *referre* positum videri potest pro *deferre*: cujus generis ipsius exempla sunt apud Liv. XXXIX, 44, in omnibus libris. Add. XXXVII, 57; XLIV, 4, et ibi Drakenb. Refer huc, quæ idem Grævius dixit pro defendenda furmula, ferre sententiam, ubi de senatoribus sermo est. Verr. II, 3. † Quir. p. R. 10, sententiam simpliciter *referre*. Merito dubitant de hac scriptura viri docti, et aut *ferre*, ut Hotom. et Græv. aut *efferre*, ut Manut. scribendum censent. † Dom. 29, rem judicatam *referre*, sc. in judicium, ut de ea iterum judicetur. † Nat. D. 1, 12, *referre* in numero deorum. † Verr. 1, 7, vestra dignitas mihi fructum diligentiæ *refert*.

Refert°, interest, Att. XIV, 1; Q. fr. 1, 1; Or. III, 55; ad Div. V, 20; de Div. II, 51, 47; Phil. II, 12.

°*Refertus*, Verr. IV, 57; Manil. 8; Tusc. V, 7; Pis. 5. † copiosus, abundans rebus bonis. Mur. 9, *referta* Asia et delicata. de Rep. II, 24, Suessam Pometiam, urbem opulentam *refertamque*. † (cum genit.) Font. 4, *referta* negotiatorum provincia. Cf. Planc. 41; Att. VIII, 1.

Refervere, fervere. Rosc. Com. 6, *refervens* crimen.

Refervescere, defervescere. Brut. 91, contentio nimia vocis conciderat, et quasi *referverat* oratio.

Reficere, sanare. Att. VII, 3, Tironis *reficiendi* spes. † restituere. Sext. 6, *reficere* salutem communem. † Planc. 18, ne *reficere* necessariis suis suam

tribum possint. Si Cicero ita scripsit, sensus est is, quem Manutius tribuit: conficere tribum suam necessariis, qui antea suam nobis confecerant, nisi vero ipsum *reficere* est conficere: ut in illo, Verr. III, 50, infra, quanquam nec ibi est simpliciter conficere. Sed vix dubito, quin verum sit, quod ex Erfurt. cod. reposuit Grævius, *conficere*. † Verr. III, 50, villico delectetur, quod tanto sibi plus mercedis ex fundo *refectum* sit. Paradox. VI, 1, antequam sibi ex tuis possessionibus tantum *reficiatur*. In quibus *reficere* esse videtur pro conficere, quod de eadem re dicitur, ut et efficere. Sed est, ut vere dicam, *reficere* nihil aliud in his quidem locis, nisi conficere pecuniam ex aliqua re, in qua pecuniam tuam collocaris, ut non tam accipias, quam recipias pecuniam. Sic plane est ap. Varron. R. R. I, 2, 8, *reficere* sumtum et impensam: ubi forte in sequentibus *sumtus* pro *fructus* rescribendum. Sunt tamen alii loci, in quibus simpliciter est conficere. v. Gronovium ad Liv. XXXV, 1.

**Refigere*, de legum, vel decretorum tabulis. Notis jam locis, ad Div. XII, 1; Philipp. XII, 6; XIII, 3: adde nunc Fr. orat. de ære alieno Mil. ut, quas haberet in vestibulo tabulas, *refigeret*.

*Reflare**, proprie, Att. VI, 7. † metaphorice, Off. II, 6; Tusc. I, 49.

Reflatus. Att. XII, 2, naves 50 delatas in Uticam *reflatu* hoc.

*Reflectere**, Sull. 16; Or. I, 12.

*Reformidare**, Tusc. I, 45; V, 30; Phil. XIV, 2; Rosc. A. 30.

*Reformidatio**, Partit. 4.

*Refractariolus**, contentiosus, Att. II, 1.

*Refragari**, Phil. XI, 9; Mur. 23.

Refrenare. Verr. III, 57, quum animum... conscientia sceleris *refrenaret*. Phil. XI, 2, a reditu *refrenavit*, i. e. cohibuit. Add. Cœl. 31; Parad. V, 1; de Div. II, 2.

Refricare, renovare. ad Div. V, 17, *refricare* desiderium. Pis. 33, præterita fata reipubl. *refricabis*. ad. Att. X, 17. crebro *refricat* lippitudo; int. se. Sull. 5, animum *refricat* memoria. Add. Att. V, 15; Flacc. 23; Or. II, 48. † neutrali forma, Att. X, 19.

*Refrigerare**, Rosc. A. 6; Nat. D. I, 10; ibid. II, 9, 46; ad Div. V, 10; de Sen. 16. † metaphorice, Act. I in Verr. 10; ad Div. III, 8.

*Refrigeratio**, de Sen. 14.

Refrigeratus, remissus. Act. I in Verr. 10, defessa et *refrigerata* accusatio. ad Div. III, 8, *refrigerato* levissimo sermone hominum.

Refrigescere, non amplius agi, omitti. Q. fr. II, 6, quod de Pompeio Caninius agit, sane quam *refrixit*. ad Div. XV, 17, verentem, ne hasta *refrixisset*. † Planc. 25, *refrixit* crimen: h. e. non ita, ut ante, jactatur, augetur, magnum putatur. Opponitur, calere. † contemni. Div. II, 41, ceteris in locis sortes *refrixerunt*. † de candidatis dicitur, quum spem potiundi honoris amittunt. Attic. IV, 18, Memmius autem, diremta coitione, invito Calvino *refrixerat*. Q. fr. III, 2, Scaurus *refrixit*.

*Refringere**, Mur. 8.

Refugere. Or. I, 22, me semper a genere hoc sermonis *refugisse*. Tusc. III, 2, *refugere* oculi: sic est, Nat. D. II, 47; Fin. V, 2; Tusc. III, 12. † vitare, Cæcin. 8; ad Div. X, 31; Att. I, 1, † *refugit* animus dicere, ad Div. VI, 7. † confugere, Dejot. 11.

*Refugium**, Off. II, 8.

*Refulgere**, Nat. D. II, 44.

*Refundere**, Nat. D. II, 46.

*Refutare**, reprimere, coercere. Prov. Cons. 13, *refutare* bello nationes. Ar. R. 4, *refutare* conatum alicujus. ad Div. I, 9, *refutare* alicujus cupiditatem. Tusc. II, 23, in primis *refutetur* ac rejiciatur clamor Philoctetæus. Rabir. Post. 16, quam bonitatem non modo non aspernari ac *refutare*, sed complecti etiam, et augere debetis. † refellere, Or. II, 10, 9; Sull. 8; Mur. 17.

*Refutatio**, Top. 25.

*Regalis**, Ar. R. 13, 23; Brut. 14; Leg. III, 7; de Div. I, 40; Off. I, 12.

Regere, gubernare, Q. fr. I, 14; Off. I, 26; Att. XVI, 2; Fin. III, 19; Mur. 10; Leg. I, 21. † accommodare. Cœl. 6, versare suam naturam et *regere* ad tempus, atque huc et illuc torquere ac flectere. Reliqua verba ostendunt, τὸ *tegere* Grævii non quadrare. Confer etiam Drakenb. ad Sil. II, 382.

*Regerere**, oratione opponere, ad Div. XV, 19.

*Regia**, regis domus, Fin. III, 16. † *regia* olim Anci Marcii sedes, Mil. 14; Att. X, 3.

*Regie**, Verr. VII, 48.

*Regifice**, Tusc. III, 19; ex Ennio.

*Regina**, proprie, Att. XIV, 8, 20; XV, 15. † metaphorice, Or. II, 44; Off. III, 6.

Regio, proprie, Nat. D. I, 10, 20; Manil. 18; Fin. II, 31; Leg. II, 8; de Div. I, 17; Cat. III, 11; ibid. IV, 10. † de tempore, Arch. 11. † de artis finibus, Or. II, 2, 58; Or. 41. † fines. Agr. II, 35, *regionibus* officii se continere.

*Regius**, Phil. I, 1; ad Div. XII, 1; de Rep. IV, 1.

Regnare, proprie, Manil. 3; Att. VIII, 11; Mil. 16. † plurimum posse, ad Div. XI, 16; Brut. 10; Or. 37; Brut. 10, Græcia jam *regnante*: h. e. libera a regum, quos ante habuerat, dominatu. ad Div. XI, 16, quum equitum centurias tenes, in quibus *regnas*, h. e. plurimum potes. v. *regnum*.

Regnum, regius dominatus, Off. I, 8; Mil. 27; ad Div. XII, 1; de Div. I, 15. † metaphorice, Or. I, 10; ad Div. IX, 18. † potentia alicujus nimia in aliquo genere. Sull. 7, se *regnum* meum ferre non posse. Act. I in Verr. 12, *regnum* judiciorum. Dicitur tamen etiam honestius de eo, in quo quis excellit præ ceteris. ad Div. IX, 18, *regnum* forense. Att. I, 1, *regnum* judiciale.

*Regredi**, retroire, Att. VIII, 12, Off. I, 16; Verr. I, 42; Fat. 15.

*Regressus**, Nat. D. II, 20.

*Regula**, Acad. II; Fragm. Brut. 41; ibid. 74; Fin. I, 19; Opt. Gen. Or. 7; Leg. I, 6; Off. I, 31; ibid. III, 20.

Regustare. Att. XIII, erebro *regustare* literas. Cf. XIII, 48.

Rejectaneus. Fin. IV, 26, non appello mala, sed *rejectanea*. v. *rejectus*.

Rejectio judicum, Act. I in Verr. 3; Sull. 33. v. *rejicere*. † abjectio, Balb. 12.

Rejectus. Acad. I, 10; Fin. III, 16, etc. *rejecta*, sunt stoicorum ἀποπροηγμένα. † Rosc. A. 29, *rejectus* a ceteris suspicionibus: h. e. ceteris suspic. quas attulerat, *rejectis* et improbatis. † post habitus, Phil. II, 24. † repulsus, Cæcin. 30; Or. II, 71.

Rejicere, absterrere. Top. I, a libris te *rejecit* obscuritas. † differre. Q. fr. II, 3, legationes in idus febr. *rejiciebantur*. † ad alterius arbitrium et judicium delatum velle. Verr. III, 60, Romam *rejicias* causam. ad Div. X, 16, nihil huc *rejicias*. † repudiare, non accipere. Att. VIII, 11, cum a me Capuam rejiciebam. † forense est, *rejicere* judices. Nempe quum prima judicum sortitio a prætore facta est, utraque pars habet potestatem rejiciundi judices ex eo numero, quos putet aut inimicos sibi, aut cupidos, aut non satis integros esse. Verr. II, 13, quum alternæ civitates *rejectæ* sunt: h. e. alternis, nempe ab utraque parte. Sic, Vat. 11, alterna consilia *rejicere*. Verr. III, 60, *rejiciendi* potestatem facere. Hinc fit, ut *consequens* pro *antecedente* dicatur, sive pro tota actione judicum, sorte et rejectione deligendorum. Verr. III, 59, recuperatores *rejici* oporteret. ibid. 29, recuperatores *rejice*: ubi frustra Grævius suspicatur *recipe*. Non magis recte sollicitat locum, Verr. III, 11, quid prætor? jubet recuperatores *rejicere*. Decurias scribamus. Quas decurias? de cohorte mea *rejicies*, inquit.

*Relanguere**, Att. XIII, 41: cf. Ep. 39.

Relatio. Inv. I, 11, *relatio* criminis, est, quum reus in accusatorem conjicit crimen, sive illud ipsum, sive aliud. † Pis. 13, consulis *relatio*: int. ad senatum. Cf. ad Div. VIII, 1. † figura verborum, Or. III, 54: cf. Quintil. IX, 3, 97.

Relator, qui ad senatum refert, Att. VIII, 15.

*Relaxare**, exsolvere, de Sen. 22; ad Div. VII, 1; Or. I, 52; Brut. 5; de Div. II, 48; Leg. I, 4. † recreare, Off. I, 34; Phil. II, 16; Partit. 6. † relevare, Acad. II, 17; Nat. D. II, 54, 55.

*Relaxatio**, Or. II, 6; Fin. II, 29.

*Relegare**, Sext. 13; Off. III, 31; Rosc. A. 15; Att. II, 11.

*Relegatio**, Rosc. A. 15.

*Relegere**, Nat. D. II, 28.

*Relevare**, Cat. I, 13; ibid. II, 3; Flacc. 17; Q. fr. I, 4; Inv. I, 7; Att. I, 13; ibid. III, 10.

Relictio reip. Att. XVI, 7.

*Religare**, proprie, Inv. II, 15; Tusc. I, 44. † metaphorice sumptum, Tusc. III, 17.

Religio. definitio *religionis* adversus Deum est, Inv. II, 2. † sacra, genus sacrorum. Dom. 41, *religiones* suscipere, est sacra nova instituere, sive sacrum aliquid efficere. ib. 47, dare huic *religioni* (sc. huic modo sacrandarum ædium privatarum) aditum Cf. Phil. I, 6. † sanctitas loci. Dom. 39, inferre *religionem*... eripere *religionem*. † res omnis, quæ ad *religionem* pertinet. Sic, Verr. II, 51, lex de *religione*, est de sacerdotio. Item *religiones* dicuntur de auspiciis, prodigiis, etc. quæ dubitationem agendi afferunt, aut impediunt aliquid. Dom. 54, quum ejus dedicationem fictis *religionibus* impedirent. ad Div. X, 12, oblata Cornuto *religio* est, admonitu pullariorum. Cf. Agrar. I, 2. † culpa quæ contrahitur, si religiones violantur. Nat. D. II, 4, *religio* hæret in republica. Cæcin. 34, *religione* solvi. † superstitio. Div. II, 54, *religiones* suscipere. ibid. *religiones* deponere. Dom. 49, homo *religionibus* deditus. † obligatio quædam ad aliquid omittendum, cujus respectu rebus veluti sanctitas inest, propter quam eas violare nefas est; unde et pro dubitatione, scrupulo, etc. in rebus agendis. Verr. I, 15, si nullam *religionem* sors habet. in Cæcil. 14, *religio* sortis. Verr. III, 58, *religio* societatis. Rosc. A. 24, magnam *religionem* possidet paternus sanguis. Inv. II, 30, fœdus summæ *religionis*. Att. XII, 36, posteritas habet *religionem*. Catil. III, 6, ut, quæ *religio* C. Mario non fuerat, ea nos *religione* in privato P. Lentulo puniendo liberaremur. Cf. n. 3. Nat. D. II, 4, rem in *religionem* venisse populo. v. Gron. ad Liv. X, 37. † summa in quacumque re diligentia, ne quid minus recte fiat. ad Div. XI, 29, *religio* in consilio dando. Cæcin. 2, judicandi mora et *religio*. Or. 8, eorum *religioni* (qui sc. nihil nisi rectissima probabant) quum serviret orator. Brut. 82, *religio* oratoris. ibid. *religio* nimia. † difficultas, objectio. Or. 11, hac ego *religione* non sum ab hoc conatu repulsus.

*Religiose**, ad Div. XIII, 17.

Religiosus, de hominibus, Nat. D. II, 28; Verr. IV, 3; Cæcin. 10; Flacc. IX, 10; Fin. II, 7. † de rebus, Rab. Perd. 3; Planc. 35; Manil. 22; Dom. 48, dedicatio est *religiosa*; h. e. *religionem* affert, sacrum aliquid efficit. Att. IX, 5, *religiosus* dies. ad Div. I, 7, homines *religiosi*, h. e. aut superstitiosi, aut nomine religionis abutentes. Or. 9, aures teretes et *religiosæ*, h.e. nihil nisi perfecta probantes. Brut. 11, auctor rerum romanarum *religiosissimus*.

Relinquere, deserere, Cæcin. 18; Arch. 12. † hæredem relinquere, Quint. 4; ad Div. II, 15; ibid. II, 16; Brut. 1; Att. VI, 3. † spem *relinquere*, Agr. I, 6; Verr. III, 48; Quint. 15; Cæcil. 4; Prov. Cons. 2. Verr. I, 33, *relinquere* injurias suas, i. e. non persequi, non ulcisci. Cf. Cæcin. † *relinquitur*, reliquum est, ut Flacc. 34. Item de conclusione syllogismi: sic Her. II, 29, complexio, quæ non certum et constans aliquid *relinquit*.

Reliquiæ, residua, ad Div. IX, 16: Nat. D. II, 9, 55, *reliquiæ* cibi, de fecibus, excrementis. Leg. II, 22, *reliquiæ* Marii, sunt ossa et cineres. de Sen. 6, ut avi *reliquias* persequare: dicitur e persona Catonis, qui Scipionem juniorem hortatur, ut Carthaginem deleat, et quidquid Carthaginiensibus avus Africanus major *reliquisset*. ad Div. VI, 8, *reliquiæ* Asiaticæ negotiationis: debita

nondum exacta, quæ et *reliqua* dicuntur.

Reliquus. Att. xv, 15, ex *reliquis*, quæ nonis april. fecit. *Reliqua* hic sunt ea pecunia, quæ eo tempore, confectis omnibus rationibus, residua fuit. Sed, xvi, 3, maxime me angit ratio *reliquorum* meorum; quæ quanquam explicata sunt (cf. ep. 15, et ad Div. ii, 13, publicanis etiam superioris lustri *reliqua* conservaram), etc. sunt debita nondum exacta. Sic et *reliquum* est, ad Att. vi, 3; Off. i, 18; Prov. Cons. 4; Q. fr. i, 34; Sext. 34; Verr. iii, 48; ibid. v, 34.

*Relucere**, Nat. D. ii, 42.

*Remanere**, manere, ad Div. vi, 3; Cat. i, 3. † perdurare, Manil. 18; Tusc. i, 34; Rosc. A. 10; Off. i, 12.

*Remansio**, Q. fr. iii, 5; Lig. 2.

*Remeare**, Nat. D. ii, 46.

Remedium, medicamentum, Phil. xiii, 11; Nat. D. ii, 50; ad Div. v, 12; Sull. 23; Verr. iii, 56; ibid. v, 10. Cluent. 19, *remedia* causarum dicuntur, quibus mala causa defendi potest. ibid. 35, sine judiciorum *remediis* salvi esse non possemus. ibid. 44, mucronem multis *remediis* retundere. (Cum præp. *ad*.) Verr. v, 10, *remedium* ad vim.

*Remex**, Att. xii, 21; Or. ii, 10.

Remigare. Tusc. iv, 4, utrum mavis statim nos vela facere, an quasi e portu egredientes paullulum *remigare*? Sensus est: utrum malit statim copiose et late disputari, an vero ante subtiliter rem se persequi: quemadmodum qui portum egrediuntur, non statim vela dant, sed lentius progrediuntur. Id autem fit *remigando*. Ceterum probat Buherius lectionem Leid. codicis, statim nos vela facere, tanquam egredientes e portu, an paullulum *remigare*: Subituros portum sine velis navigare scio, egressos non item. Add. in *remus*.

*Remigatio**, Att. xiii, 21.

*Remigium**, Tusc. v, 39.

Remigrare. Tusc. v, 21, *remigrare* ad justitiam. ad Div. ix, 18; Tusc. i, 49; Acad. i, 4.

*Reminisci**, de Sen. 20; Tusc. i, 24; Lig. 12.

Remisse. Off. iii, 29, qui ista *remissius* disputant, h. e. minus severe. In Epicureos dictum est, qui non sola honesta dicunt esse bona. † leniter, Cœl. 14; Or. iii, 26; Verr. iv, 35; Rosc. A. 5.

Remissio, lenitas. Cat. iv, 6, *remissio* pœnæ: sic, de Am. 21; ad Div. vii, 26. † animi moderatio, ad Div. v, 2; Or. ii, 17. † requies, Or. ii, 6. † mitigatio, Or. i, 61; ibid. ii, 53; Brut. 91. † relaxatio, Off. i, 41.

Remissus, finitus. Tusc. i, 44, *remissa* vita humana. E poeta. † levis. Verr. iii, 29, *remissior* æstimatio. † lenis, facilis. Att. xvi, 15, utrum *remissior* essem, an summo jure contenderem. † comis, hilaris. Cœl. 6, *remissus*.... severus. † Or. ii, 23, *remissius* dicendi genus, opponitur forensi, contentioso. Versatur enim in eo oratio plerumque in narrando aut docendo, philosophi more, quorum mollior est, sine asperitate et vehementia, oratio.

Remittere, dimittere. Cluent. 2, *remittere* opinionem. † concedere, condonare. ad Div. xi, 20, de exercitu Pansæ legionem mihi Cæsar non *remittit*. † retromittere, Att. vii, 22; ibid. ix, 11. † diminuere, Brut. 55; Or. 18; Verr. iii, 35; Phil. i, 5; Phil. viii, 6. † condonare, ad Div. v, 10; Or. i, 58. † concedere, Acad. ii, 33; Sull. 30; Phil. viii, 8. † relaxare, Leg. ii, 15; Hortens. fragm.

*Remorari**, Manil. 14; Her. i, 16; Cat. i, 2.

*Remote**, Nat. D. i, 31.

*Remotio**, Inv. ii, 29.

Remotus. de loco, Verr. v, 31; ad Div. vii, 20; Inv. i, 26. † amotus, Rosc. A. 44; Verr. iii, 84; Inv. ii, 22, 54; Or. 9. † alienus, Att. xiv, 12; ad Div. v, 4; ibid. vii, 11; Nat. D. ii, 39. † Fin. iii, 16, *remota*, sunt ἀποπροηγμένα stoicorum.

Removere. Rosc. A. 8; ad Div. xvi, 12; Or. i, 20; ibid. ii, 76; Att. iv, 20,

(siue *ab*) Or. 2, nec se artibus suis *removerunt*.

°Remunerare, Sen. p. R. 12; de Pet. Cons. 9. † (depon.) ad Div. ix, 8; xv, 13; Brut. 15.

Remus. proprie, Acad. fragm. ibid. ii, 7, 25. Cf. Lucret. iv, 439. Tusc. iv, 5, dialecticorum *remis* orationem propellere, est initium facere a subtili et dialectica disputandi ratione. v. *remigare*.

Renasci°, Att. iv, 2; Tusc. i, 23.

Renavigare°, Att. xiv, 16.

Renes°, Tusc. ii, 25; Nat. D. ii, 55.

Renovare. proprie, Agr. ii, 13; Nat. D. ii, 23, 46; Mur. 7; Quint. 22; Orat. iii, 1. † de animi attentione, Inv. i, 17; ii, 15. † reficere, recreare. Sext. 69, *renovare* rempubl. † repetere. Div. ii, 2, studia hæc *renovare* cœpimus.

Renovatio. Att. vi, 1, *renovatio* singulorum annorum, est genus anatocismi, de quo supra in *anatocismus* dictum. † repetitio. Brut. 71, usurpatio et *renovatio* doctrinæ. Nat. D. ii, 46.

Renuere (cum dat.), Rab. Post. 13, *renuentes* huic crimini. † recusare, Cœl. 11.

Renuntiare. referre nuntium, Phil. vi, 6; de Div. ii, 34. † nuntiare Act. i in Verr. 7; Or. i, 33; Or. ii, 64; Verr. i, 54, Verr. ii, 36, 52; ibid. v, 13; Manil. 1; *renuntiat* illam decisionem: h. e. nuntiat, illam pactionem, quam fecissent, ratam non esse; improbari ab eo, cujus in ea re voluntas maxime spectanda sit. † prodere dicendo. Act. i in Verr. 6, *renuntiata* est tota conductio judicii.

Renuntiatio; nostri *rapport*. Verr. i, 34, rem gestam renuntiarat.... *renuntiationem*que ejus, quæ erat in publicas literas relata, tolli jusserat. Planc. 8; Mur. 8.

Repagulum°, de Div. i, 34; Verr. iv, 43; ibid. v, 13; Nat. D. ii, 26.

Repandus, incurvus, inflexus. Nat. D. i, 29, calcei *repandi* Junonis: quorum sc. speciem conspicere licet in nummis, qui Junonem referunt, et in Gorianis monumentis in Museo Etrusco.

Reparare°, Verr. iii, 86.

Repastinatio, de Sen. 15, genus operis rustici, quum vineæ veteres refodiuntur.

Repellere. Flacc. 2, ex urbe *repulit*: nisi legendum *depulit*: sic, Cæcin. 12; Sext. 17. † arcere, Or. i, 11; Off. i, 38.

Rependere°, Or. ii, 67.

Repens°, Tusc. iii, 14.

Repente°, Sull. 27; Or. i, 59; Cæcil. 17; Off. i, 33.

Repentino°, Quint. 4.

Repentinus, subito ortus, novus. Verr. iii, 75, *repentinæ* rationes. Brut. 69, *repentini* homines et ignoti. Add. Tusc. iii, 19; Off. i, 18; Or. ii, 55; Rull. ii, 22; Inv. ii, 9.

Reperire°, Brut. 2; Verr. iii, 46; ad Div. x, 15; Cœl. 19; Flacc. 38.

Repetere, arcessere, Or. 3; ibid. iii, 24; Leg. i, 6; Fin. i, 20; ibid. v, 19; Inv. i, 1; ibid. i, 29; Her. ii, 22; ad Div. xiii, 29; Nat. D. i, 7; Q. fr. i, 2. † reposcere, Her. ii, 23. † de pœnis, Mil. 4. Rosc. A. 14, vindicare sibi ereptum aliquid, et injuriam factam judicio persequi. in Cæcil. 5, *repetere* jus suum. ibid. pecuniam ex lege *repetere*. Mur. 2, res *repetere*. Sext. 26, nullis *repetitis* rebus: int. per fetiales. De qua repetitione vid. Liv. i, 32. † initium facere. Tusc. i, 48, *repetunt* ab Erechtheo. Cf. Or. i, 20.

Repetitio°, Her. iv, 13; Or. iii, 54.

Repetundæ. in Cæcil. 4, de pecuniis *repetundis* nomen alicujus deferre. v. in Ind. Legg. *de Repetundis*.

Replere°, Sext. 36; Manil. 15; Prov. Cons. 2; Mur. 25; Or. i, 43.

Replicare, evolvendo cognoscere, repetere. Sull. 9, *replicare* memoriam annalium. Leg. iii, 14, *replicare* memoriam temporum.

Replicatio, conversio. Nat. D. i, 13, *replicatio* mundi.

Reponere. rursus imponere, Sext. 27; Nat. D. ii, 49. † in locum alterius ponere, ad Div. viii, 18; Her. iv, 16; Att. xii, 7; Sext. 68; Inv. i, 26. † po-

nere, Tusc. v, 12; Sull. 33. † restituere. Att. xiii, 12, Catulo et Lucullo alibi *reponsmus* : int. quod hic ablatum est.

*Reportare**, Verr. iv, 28. † reducere, Att. iv, 16; Agr. ii, 22. † obtinere, Manil. 3; Verr. v, 49; Leg. iii, 8.

Reposcere, poscere. Verr. iii, 1, qui ab altero vitæ rationem *reposcunt* : sic, de Am. 9.

Repræsentare, est proprie, in re pecuniaria, pecuniam statim solvere, atque adeo prænumerare, ante diem solvere. Att. xii, 25, dum a Faberio *repræsentabimus*. ibid. 29, si qua etiam jactura facienda sit in *repræsentando*. ibid. 31. v. Gron. Sest. p. 30. † hinc dicitur pro facere aliquid ante tempus, citius quam debeas, aut constitutum sit. Att. xvi, 2, mihi videntur etiam istorum animi incendi ad *repræsentandam* improbitatem suam: h. e. citius demonstrandam, quam ante constituerant. ad Div. v, 16, neque exspectare temporis medicinam, quam *repræsentare* ratione possumus. In hoc loco male negatur in Lexico Fabri vis anticipandi inesse, quum *repræsentare* idem sit, quod ante dixerat, anteferre consilio. ad Div. xvi, 14, dies promissorum adest (h. e. non longe abest); quem etiam *repræsentabo*, si adveneris: h. e. etiam ante libertas dabitur, quam promiseram. Phil. ii, c. ult. quin etiam corpus libenter obtulerim, si *repræsentari* morte mea libertas civitatis potest: h. e. si mors mea efficere potest, ut eo citius libertas restituatur civitati. † Sext. 11, quod ipsum templum *repræsentabat* memoriam consulatus mei: h. e. præsentem animis faciebat, instaurabat. † ad Div. viii, 2, me *repræsentante*, est absolutus. Id quam vim habeat, nemo, quod sciam, explicavit, neque ego explicaverim. Et est forte lectio corrupta.

Repræsentatio, de re pecuniaria, ad Div. xvi, 24; Att. xii, 31; xiii, 29. v. *repræsentare*.

Reprehendere, retro abducere, Acad. ii, 45. † revocare. Verr. iii, 20, quod erat prudentia prætermissum, id, quæstu ac tempore admonitus, *reprehendisti*. † refellere. Cœl. 27, quem quomodo *reprehenderent*. † corrigere, emendare. Dom. 33, si se collegisset, temeritatem atque injuriam suam restitutione mea *reprehendisset*. † Verr. iii, 96, si senatores judicarent, hoc genus pecuniæ per injuriam cogendæ non posse *reprehendi* : h. e. ita accusari, ut reus damnaretur.

Reprehensio. vituperatio, Phil. xii, 10; Off. 1, 40; Fin. 1, 1, 8; Inv. 1, 42; Or. iii, 25, sine *reprehensione*, i. e. ut se nunquam revocet, coerceat intra fines, corrigat, etc.

*Reprehensor**, Planc. 3; Opt. Gen. Or. 6; Acad. ii, 3.

*Repressor**, Sext. 69.

Reprimere, cohibere, de Div. ii, 53; Sext. 44; Cat. 1, 12; Manil. 5. † de studio, Fin. 1, 1. † angustius, brevius, tardius facere. Att. x, 9, dubitabat nostrum nemo, quin Cæsar itinera *repressisset*. Brut. 91, dedit operam, ut nos nimis redundantes, et superfluentes juvenili quadam dicendi impunitate et licentia, *reprimeret*. † abstinere. Sext. 55, vix odium suum a corpore *represserunt*. Verr. v, 29, a præsenti supplicio tuo se *repressit* populus Romanus.

*Reprobare**, Fin. 1, 7.

Repromissio, Rosc. Com. 13, est *restipulatio*, de qua mox.

Repromittere. Brut. 5, non *repromittere* istud ausus sim. Cf. Rosc. Com. 13, de restipulatione dicitur. v. *restipulari*.

Repudiare, rejicere, aspernari, Or. 3, 62; Quint. 14; Corn. fragm. 1; Phil. iii, 10; Cluent. 71; ad Div. v, 9; Font. 17; Cæcil. 16; Verr. 1, 58; Off. 1, 25. † tollere. Or. iii, 1, *repudiare* a republ. consilium senatus. † Verr. iii, 74, *repudiari* dicuntur, quorum frumentum improbatur.

*Repudiatio**, Mur. 4.

*Repuerascere**, de Sen. 23. † metaphorice, Or. ii, 6.

*Repugnans**, Off. 1, 31; Or. ii, 40.

*Repugnanter**, de Am. 25.

*Repugnantia**, Top. 13; Off. III, 4, 7; Phil. II, 8.

*Repugnare**, sensu proprio, ad Div. V, 2; ad Div. VIII, 12; Rab. Perd. 5; Fin. IV, 7; Rosc. C. 17. † *repugnat*, Top. 19; Fin. V, 26.

*Repulsa**, Tusc. V, 19; Planc. 21; Off. II, 17.

*Repulsus**, de Div. I, 7.

*Repungere**, ad Div. I, 9.

*Reputare**, Tusc. I, 48; Dejot. 14; ad Div. V, 17.

*Requies**, Or. I, 52; Arch. 6; ad Div. V, 14; Fin. V, 19; Off. II, 2.

*Requiescere**, de corpore, de Div. I, 46; Tusc. I, 44. † de animo, Att. I, 18; Or. II, 58.

Requirere, reprehendere. Mur. 29, quæ nonnunquam *requirimus*, ea sunt omnia non a natura, sed a magistro. † desiderare rem amissam. L. Manil. 2, quibus amissis et pacis ornamenta, et subsidia belli *requiretis*. Hanc notionem illustrat Burmann. ad Virgil. Æn. I, 217. † postulare, Tusc. V, 8; ad Div. I, 7.

*Reri**, Off. II, 9; Acad. I, 7.

Res, de re familiari, pecuniaria. Off. II, 11, iis etiam, qui emunt, vendunt.... justitia ad *rem* gerendam necessaria est. de Sen. 7, *rem* male gerentes patresfam. Rabir. Post. 2, in pluribus provinciis ejus versata *res* est. Quint. 11, quum *res* ab eo, quicum contraxisset, recessisset. † causa, commodum. Phil. II, 2, contra *rem* alicujus venire: de eo, qui in judicio aliquem quacumque ratione oppugnat. † Sen. p. R. 11, *res* redire dicuntur, quum causæ in foro, aliaque publica negotia intermissa, quod *res* prolatas, dicunt (v. *prolatus*), repetuntur. v. Lambin. ad h. l. Cf. Sext. 62. † Or. II, 11, inesse in ratione *rerum*. ib. I, 21, positum esse in *re* atque natura: de iis rebus, quæ sunt, non modo finguntur. † Verr. I, 14, *res* rationum: per periphrasin pro *rationes*. † Verr. III, 35, *res* gestæ, sunt leges Sullæ. ad Div. I, 5, *res* gestæ Lentuli, in primis capiendæ de revocatione Ciceronis ab exsilio, et lege centuriata, ejus rei causa ab eo lata ad populum. † *res publica*. v. infra in hac voce. † causa quæ tractatur, Her. IV, 1; Or. II, 24. † commodum, Cluent. 69; Or. 30; de Div. I, 24. *res* familiaris, Off. II, 16, 24; ibid. II, 21; Or. II, 67; Att. V, 3; Cat. II, 5; Verr. III, 14; ibid. III, 98; ibid V, 50; Mil. 29; Flacc. 12; Quint. 3; Font. 15. † *res* judicatæ, Sull. 12; Phil. II, 28; ibid. XI, 5; Agr. II, 3; Mur. 12.

*Resalutare**, Phil. II, 41.

*Resarcire**, Cœl. 16; ad Div. I, 9.

Rescindere locum, Agr. II, 1, est aperire, quum obstructus esset antea. † dissolvere, Att. VI, 1; Verr. I, 43; ibid. II, 26, 57; Leg. II, 12; Phil. XIII, 3; Prov. Cons. 5.

*Rescire**, Off. III, 23; ad Div. VIII, 12.

Rescribere, in re pecuniaria, Att. XVI, 2, reliqua *rescribamus*, i. e. ut opinor, rursus in literas, tabulas, referamus, vel, syngrapham demus, ut alio tempore solvamus. Quidam autem libri habent *perscribamus*, eodem fere sensu.

Rescriptus. Tuscul. IV, 2, cantus fuisse *rescriptos* vocum sonis. Si sana lectio est, de quo dubitant viri docti (v. Buher. ad h. l.), sensus hic est: cantuum illorum certos modos factos esse, signisque expressos, quod nos vocamus *composer*. J. Fr. Gronovius corr. *descriptos*: alias, *notis* pro *sonis*.

Resecare. Tusc. IV, 21, *resecanda* esse, evelli penitus non posse: sic, Cat. II, 5; Verr. III, 50; ibid. III, 89, Pis. 19; de Div. II, 46; de Am. 5.

*Resectus**, Leg. II, 22.

*Reserare**, Phil. VII, 1; Off. II, 15.

Reservare, servare, retinere. Cluent. 70, nihil ad similitudinem hominis *reservarit*. ad Div. V, 4, ne, quum velis revocare tempus omnium *reservandorum*, quum, qui servetur, non erit, non possis: sic, Planc. 5; Flacc. 44; Sext. 22; Or. I, 52; ibid. 48; Att. I, 17; Mur. 21; Cœl. 24; Prov. Cons. 20; Sull. 28; Act. I in Verr. 11; Verr. III, 36. † Q. fr. III, 1. Minucio me.... *reservabam*: h. e. exspectabam Minucium... ut per

cum scriberem, quæ scire te vellem.

*Residere**, Rosc. A. 21; Fin. III, 3; Pis. 33; Att. XI, 6; ibid. XIV. 13; Mil. 19; Cat. 1, 13; Dejot. 3; Tusc. 1, 43; ibid. III, 12; de Sen. 17; Q. Fr. 1, 22; ad Div. VIII, 2; ibid. XII, 3.

*Resideri**, Leg. II, 22.

Residuus. Verrin. III, 97, quid potest esse in calamitate *residui?* h. e. quæ calamitas est reliqua? Cluent. 34, de pecuniis *residuis* reus. *Residuæ* pecuniæ sunt eæ, quæ magistratibus ex ærario datæ sunt, ut in re publica consumerentur, ab iis autem oppressæ, et in rem suam conversæ sunt.

Resignare. Arch. 5, fidem tabularum *resignasset*, h. e. corrumpendo sustulisset. Ita et Servius ad Virgil. Æn. IV, 244. Burmannus ibi non audiendus de loco Ciceronis, quem non inspexerat.

Resilire. Rosc. Amer. 29, *resilit* crimen ab eo: h. e. non hæret, falso in eum conferri intelligitur. v. *hærere*.

Resipere, respirare, recipere se, Sext. 37.

*Resipiscere**, pro Sext. 37; ad Att. IV, 5.

Resistere, consistere, subsistere. Mur. 39, ubi lapsi *resisteremus*. Tuscul. V, 28, *resistet* extra fores. v. de hac notione Schwarz. ad Plin. Pan. c. III. ad Att. II, 2, negavit, se unquam eum Curione *restitisse*, sc. colloquendi causa; nunquam se cum C. loquutum.

Resonare, sensu proprio, Nat. D. II, 59; Œcon. 1; Tusc. 1, 40; ibid. III, 2, laus virtuti *resonat*, tanquam imago (sc. vocis). Nam echo imago vocis Latinis vocatur. Lambinus adeo addebat *voci*; quod non opus esse videtur. Ceteræ emendationes nihili sunt. Nat. D. II, 57, in fidibus testudine *resonatur*: h. e. testudinis durities repellit et auget sonum fidium. de Div. II, 14, nervos in fidibus alios aliis *resonare*.

Respectare, desiderare, exspectare. de Sen. 23; Sext. 5. Planc. 18, *respectare* munus par ab aliquo. Lambinus autem corrigit *exspectare*.

Respectus, perfugium. Phil. X, 4, *respectus* pulcherrimus et præsidium firmissimum reip. Phil. XI, 11, non ut *respectum* haberemus ex acie. Aliter interpretantur viri docti, ut Schottus, Nod. Cic. I, 15, et alii; sed aberrant a Ciceronis mente. † Actus respiciendi. Div. 1, 32, fugientibus miserabilem *respectum* incendiorum. † reverentia. Phil. V, 18, sed quum *respectum* ad senatum et ad bonos non haberet, etc. De hac significatione vid. Schott. l. c.

*Respergere**, Phil. III, 2; Or. III, 3; Verr. V, 38.

Respicere, retro spectare, de Div. 1, 24. † de memoria, Tusc. V, 2; Arch. 1. † curare, Rab. Post. 15; Verr. III, 55; Fin. II, 24. † succurrere. ad Div. X, 11, si modo rempubl. *respicere* velit. Cf. Att. VII, 1. † ad Div. X, 24, si Cæsar se *respexerit*: h. e. ad salubriora consilia redierit, salutis publicæ, atque adeo suæ rationem habuerit. Nam antea dixerat, Cæsarem ad mala consilia, et reip. minus salutaria se contulisse.

Respirare. Quint. 11, quem nunc *respirare* libere non sinis: h. e. omni ratione vexas: sic, Fin. 1, 16; Cluent. 70; Sext. 33. † spiritum reddere, Nat. D. II, 54; Fin. III, 4; IV, 23. † intermitti. Phil. VIII, 7, oppugnatio *respiravit*.

Respiratio, exhalatio. Nat. D. II, 10, aer oritur ex *respiratione* aquarum. Add. de Univ. 6; Or. 16.

Respiritus. Nat. D. II, 55, pulmones.... qui se in *respiritu* dilatant.

Respondere, est eorum qui consuluntur, ut JCtorum, pontificum, conjectorum, hariolorum. Leg. II, 12, *respondendi* juris facultas. Or. 1, 45, in jure *respondendo*. In quo animadvertenda est forma, jus *respondere*, pro usitatiori, de jure resp. ut est etiam Legg. 1, 4. Att. IV, 1, pontifices *responderunt*. † *respondere*, dicitur de litigantibus in foro, petitore, accusatore, et reo, quum adsunt die dicta. Verr. 1, 1, Verrem non *responsurum*. Cf. Verr. II, 40; Att. IV, 16. † etiam in delectu militari *respondere* dicuntur, qui militiam non detrectant. Hinc ductum videtur illud, quum pedes, qui-

bus numeri causa utimur, dicit, Or. III, 49. *respondere* non vocatos. † hoc verbo Cicero etiam utitur ad exprimendum Græcum ἀντίστροφον εἶναι. Or. 32, rhetoricen *respondere* ex altera parte dialecticæ. Nam sic expressit illud Aristotelis Rhetor. I, 1, ἡ ῥητορική ἐστιν ἀντίστροφος τῇ διαλεκτικῇ. † paria præstare, gratiam referre. Attic. IV, 3, Quinti fratris liberalitati..... *respondemus*. Male hunc locum interpretatur Grævius ex ea hujus verbi vi, qua significat : solvere ad diem constitutam. Att. XVI, 2, fit sæpe, ut ii, qui debent, non *respondeant* ad tempus. v. Gronov. Obs. II, 4. † resistere, repellere, item parem esse ad resistendum. Catil. II, 11, urbes, coloniæ et municipia *respondebunt* Catilinæ tumulis silvestribus. Att. IV, 10, ut possim tibi aliquid *respondere*.

*Responsio**, Balb. 16.

**Responsitare*, de JCtis, Leg. I, 4; de Rep. V, 3.

*Responsu**, supinum, Cluent. 60.

*Responsum**, Att. VII, 16; Mur. 13; Cat. III, 4.

Respublica. quia in hoc verbo tirones in primis hærent, paullo explicatius de eo agemus. *Respublica* tribus modis dicitur : primo, de universa civitate aut imperio; de Rep. I, 26, etc. *respublica*, res populi : deinde de singulis ejus partibus. *Reipubl.* partes autem commemorantur commode ab ipso Cicerone, Sext. 46, religiones, auspicia, potestates magistratuum, senatus auctoritas, leges, mos majorum, judicia, jurisdictio, fides, provinciæ, socii, imperii laus, res militaris, ærarium. Tertio dicitur de omni actione, negotio, quod publicæ utilitatis causa suscipitur, aut quocunque modo ad rempubl. pertinet. Itaque in legendo Cicerone judicare debeat tirones, ad quod genus quique locus referendus sit, tumque demum se hoc verbum, quum ad alterum tertiumque genus pertinet, putent intelligere, quum possint partem illam universæ reip. aut negotium publicum nominare, de quo capiendum esse contextus doceat. Primæ significationis exempla dare supervacuum foret. Alterius hæc sunto. † leges. Verrin. I, 2, *rempublicam* posse senatorio consilio defendi. Sermo enim est de lege de pecuniis repetundis, et de judicio ex ea. † magistratus, potestas. Verr. I, 12, ad *rempubl.* accedere; nam hoc de iis dicunt Latini, qui quæstores fiunt, aut potestatem aliquam consequuntur primum, quæ magistratuum esse solet. vid. Phil. V, 18; Rosc. A. I; Or. II, 25. † bellum, res militaris. Manil. 21, *rempubl.* bene gerere. ad Div. X, 11, *remp.* ex vestra sententia administrare : h. e. vincere. Cf. ibid. 17; XII, 11. † victoria. Nat. D. II, 2, temere de *republ.* loquutus. † ærarium, pecunia publica. Phil. II, 3, reliquias *reip.* dissipare. Verr. I, 13, *rempubl.* administrare, de quæstore. ibid. V, 22, de *republ.* detrahere. † provincia. ad Div. XIII, 68, si ad me de *republ.* id est, de statu provinciæ, de institutis tuis, familiariter scribes. † libertas publica. ad Div. XI, 13, bonam spem de summa *republica* vos habere volumus. ibid. X, 3, unus est, per tot annos *republ.* devexata, *reipublicæ* bene gerendæ cursus ad gloriam. † securitas publica. Rosc. A. 49, ideone nobilitas recuperavit *rempublicam*, etc. Tertii generis exempla hæc sunt : Cæcin. 20, absit *reipublicæ* causa, h. e. legationis, aut belli gerendi causa. Verr. II, 55, *respublica* administrari non poterat : h. e. exactio et solutio tributi. Milon. 15, *reipubl.* partem suscipere, de cæde Clodii. Balb. 20, a *republ.* bene gerenda : h. e. a fortibus viris civitate donandis. Phil. V, 15, *respubl.* sæpe bene gesta : v. c. restitutione Sext. Pompeii, bello civili exstinguendo. Cf. de altera et tertia significatione Gronov. ad Liv. VIII, 31. † Pis. 32, Cæsarem non eadem de *republ.* sensisse, quæ me, scio. Verr. I, 14, quod de *republ.* sensit. Hæc formula capienda est de partibus, quas quis in *republ.* sequitur, utrum scil. popularis sit, an cum opti-

matibus faciat. † Mur. 11, *republica* perfrui possumus: h. e. omnibus commodis, quæ jure, lege, etc. civis rumani sunt. Cf. Dom. 57.

Respuere. Sull. 25, cujus aures nuquam hoc *respuerunt*: b. e. non probarunt, non verum putarunt: sic, Or. III, 25; Planc. 17; Mur. 33; Nat. D. II, 9; Cæcin. 20; Fat. 20; Cœl. 15.

Restare. Verr. III, 89, placet socios tractari, quod *restat*, etc. int. temporis, estque *in posterum*. † remanere, Att. VIII, 3; Off. III, 30. † superesse, Q. fr. III, 1; Att. VIII, 7; Inv. II, 36; Off. III, 3; Nat. D. II, 16.

**Resticula*, parva restis, funiculus. pr. Scaur. 13, collum *resticula* cingeret. Vox ap. Cic. nova.

Restillare, Att. IX, 7, literæ mihi quiddam quasi animulæ *restillarunt*.

*Restinctio**, Fin. II, 3.

Restinguere, de igne, Rosc. C. 6; Top. 12; Cat. III, 1. † de siti, Fin. II, 3; Or. I, 51; Nat. D. II, 59; Att. XIII, 14; Or. 2. Sext. 21, animos hominum sensusque morte *restingui*.

Restipulari. Rosc. Com. 13, est vicissim ab eo aliquid stipulari, qui a nubis aliquid stipulatus est; v. c. in sponsione, quam Quintius cum Nævio facit hic stipulatur a Quintio: Spondesne te tantam summam pecuniæ daturum, tanquam pœnæ loco, si bona tua ex edicto possedi? Quintius respondet: Spondeo. Sed deinde sibi et Quintius similiter a Nævio stipulatur: Spondesne te, etc. si non possedisti? hoc est *restipulari*.

Restipulatio fit, quum *restipulamur*, Rosc. C. 13.

Restituo, reddere, Hortens. Fragm. Verr. IV, 33. † compensare, Rab. Post. 16. † reconciliare, Att. I, 8; ibid. XV, 4; Mil. 14. † instaurare, Cœl. 16. † Rosc. A. 22. est verbum juris, 1° quum aliquem redneo in eum locum, fundum, ædes, unde vi dejeci. Cæcin. 13, 22, vim factam *restituere*. 2° quum is, qui *restituere* jubetur a prætore, negat se dejecisse. Nam id facit, quum dixit, *restitui*. Quoniam enim eum non dejecit, et mansit in possessione is, qui *restitui* jubetur, idem est, ac si dejectus ante, post *restitutus* esset. Cæcin. 19, 29, 32. † Verr. II, 26, judicia *restituta* sunt: h. e. res judicatæ sublatæ, et ii, qui judicio damnati erant, in integrum *restituti* sunt. † Attic. XV, 4, nescio quid ab eo literularum, ut me sibi *restituerem*: b. e. sibi iterum amicus fierem.

*Restitutio**, Pis. 15; Rull. II, 4.

*Restitutor**, Mil. 15.

Restricte. Leg. II, 18, cetera non tam *restricte* præfinio. de Rep. III, 3, quoniam id nomen illi tam *restricte* tenent. Add. Fin. II, 13; de Am. 16.

Restrictus, parcus. Planc. 22, *restrictos* et tenaces fuisse: sic, ad Div. III, 8; Att. X, 11; Off. II, 18.

*Resupinus**, de Div. I, 22.

*Retardare**, de motu, Nat. D. II, 40; Phil. X, 5; Manil. 9. † de studiis quibus mora objicitur, Manil. 5; Vatin. 1, 1; ad Div. V, 17; Arch. 6; Tusc. I, 31; Sext. 31.

*Retardatio**, Phil. V, 11.

*Rete**, Nat. D. II, 48.

*Retegere**, Att. IV, 7.

Retentio. Attic. XIII, 21, Carneades *retentionem* aurigæ similem facit ἐποχῇ. Acad. II, 25, *retentio* assensionum. † deductio de pecunia solvenda. *Attic.* XIII, 23, ista *retentione* omnes ait uti Trebatius. Cf. ib. 25.

Retexere, sensu proprio, Acad. II, 29, retractare, mutare. Phil. II, 13, itaque jam *retexo* orationem meam, etc. ad Div. XI, 28, id nunc commutem, meque ipse *retexam*? † irritum reddere, abolere. Verr. II, 26, ut totam præturam Verris *retexere* videretur: sc. rebus judicatis infirmandis, censu aliter habendo, decumis aliter vendendis, ad Div. XI, 14, novi timores *retexunt* superiora; ubi v. Græv.

Reticenter, Att. X, 6. Locus dubius.

*Reticentia**, silentium, Phil. XIV, 12; Off. III, 16. † figura rhetorica, Or. 40; ibid. III, 53; Gr. ἀποσιώπησις. Cf. Quintil. IX, 2, 54.

Reticere, non respondere, de reo,

Verr. I, I, si *reticeat*, si absit. † tacere, Or. III, 25; Phil. I, 12; Her. III, 23.

Reticulum. Verr. V, 11, *reticulum* sibi ad nares admovere, sc. floribus fartum folliculum. v. Athenæus, IV, 12, et ibi Casaubonus, qui hunc locum commemorare non neglexit.

Retinere. ad Div. V, 12, quæ hominum animos vehementer in legendo *retinere* possit. ibid. I, 7, virum excellentem, nonnibil suspicantem, illa epistola *retinuisti*, int. in amicitia. Dom. 34, tantum impios homines *retinebat* odium, i. e. possidebat, habebat. † quum sermo est de officiis, eleganter dicitur pro conservare. Sic, Her. III, 3, *retinere* fortitudinem. Sic est, de Am. 19; Quint. 18. † tenere aliquid quod erat reddendum, Cluent. 36; Flacc. 23.

*Retorquere**, Cat. II, 1.

Retractare, de cogitatione. Att. VIII, 9, augere dolorem *retractando*. Nat. D. II, 28, qui omnia, quæ ad cultum deorum pertinerent, diligenter *retractarent*: ubi etiam pro tractare dictum videtur. † recusare, tergiversari. Tusc. I, 31, veniet tempus, et quidem celeriter, sive *retractabis*, sive properabis. Quod ad h. l. Buherius putat aliud esse *retrectare*, aliud *retractare*, id nihili est, ut jam monuit Drakenb. ad Liv. XXXVII, 18.

Retractatio, tergiversatio. Tusc. V, 29, sine *retractatione* libere dicere. ad Att. XIII, 25, sine ulla dubitatione, aut *retractatione*. Est adeo paullo plus, quam dubitatio.

Retractatior. Att. XVI, 3, σύνταγμα *retractatius*: iterum excussum, emendatum, eoque et accuratius factum.

Retrahere, sensu proprio, Cœl. 26, 27. † vi reducere, ad Div. V, 14. † trahere, ducere, Phil. VI, 4. Part. 39, *retrahere* in odium judicis aliquid.

*Retribuere**, Rosc. C. 15.

*Retro**, de loco, de Div. I, 24. † de tempore, Tusc. V, 2. † de minore dignitate, Tusc. V, 31. † de oratione, Fin. V, 28; Partit. 7.

*Retrorsum**, Nat. D. II, 33.

Retrusus, abditus. Or. I, 19, *retrusa* in media philosophia. Sic, Verr. I, 3. † de animo dicitur, Pet. Cons. 11.

Retundere, proprie, hebetare, Cat. III, 1; Sull. 30. † comprimere. ad Div. VIII, 6, *retudit* sermones.

Retusus, obtusus, hebes. Div. I, 36, *retusum* ingenium.

*Reus**, is, cujus res agitur, non solum accusatus, sed etiam is, unde petitur, et petitor, Or. II, 79; ubi hæc antiqua significatio esse dicitur. Cf. ibid. 43, et Alciati Parerga Juris, II, 10. Add. ad Div. XIII, 54; Verr. II, 38; Mil. 16; Sull. 29.

*Revehi**, sensu proprio, Verr. IV, 35. † de oratione, Brut. 62.

Revellere, tollere. Att. V, 20, omnes injurias *revellimus* superiores. Sic est, Phil. XIII, 12; Pis. 11; Cæcin. 25. † proprio sensu, ad Div. XIII, 36; Verr. II, 46; Mur. 15.

*Revenire**, Or. I, 40.

*Reverentia**, Off. I, 28.

Revereor, vereor, timeo. Or. II, 28, dicam enim non *reverens* assentandi suspicionem; Tusc. I, 50; Inv. II, 12.

*Reversio**, de corporibus cælestibus, Nat. D. II, 40; Fin. II, 31. † de febribus, Nat. D. III, 10; Phil. I, 1; Att. XVI, 7.

*Revertere**, redire, de Div. I, 15; ad Div. VI, 6; ibid. IX, 24; X, 28; Off. III, 10.

Reverti. Cœl. 3, ut ad me *revertar*, i. e. de me dicere incipiam; nam dixerat de alio. Add. Mur. 41; Verr. II, 52; ibid. II, 20; de Div. I, 23; Inv. II, 36.

Revincere, convincere. Arch. 6, nunquam neque suo, neque amicorum judicio *revincetur*. v. Gronov. ad Gell. VI, 11.

Revirescere. Prov. C. 14, *revirescunt* res: de Gallis, qui, recuperatis viribus, bella instaurare cogitabant. Her. IV, 34.

Reviviscere, proprio sensu, Pis. 27; Nat. D. II, 38; ad Div. V, 62; ibid. VI, 10; Phil. VII, 1; ibid. XIII, 18, ad auctoritatis pristinæ spem *reviviscere*. Græv. *revirescere*.

Revocare, sensu proprio, ad Div. X,

11; Rull. III, 1. † invitare eum ad convivium, a quo ante excepti sumus. Rosc. Am. 18. † Or. II, 52, ad suas res *revocare* aliquem dicitur, qui ei in memoriam redigit, quæ ipsi acciderunt, aut ipse fecit. † referre. Flacc. 12, *revocare* omnia ad gloriam splendoremque. † expedire se ex re aliqua, in quam nos immisimus. Pis. 29, *revocare* se non poterat, familiaritate implicatus. † Dom. 55, *revocare* se dicitur, qui hæsitat in legendo, recitando, dicendo. † actores dicuntur *revocari*, quum jubentur a spectatore repetere versus aliquos. Tuscul. IV, 29, Socrates dicitur *ter revocasse* versus primos. Cf. Sext. 56, 58, et ibi Abram. Sed in genere *revocari* dicuntur, qui eamdem rem altera vice dicunt. Arch. 8. † item, qui jubentur altera vice accusari. Q. fr. II, 6, populus *revocat*. † instaurare, reficere. ad Div. VII, 26, vires et corpus amisi; sed si morbum depulero, facile, ut spero, illa *revocabo*. v. Gron. Obs. II, 19. † temperare sibi, dicitur, *revocare* se, Att. XIII, 1. † corrigere. Div. II, 46, natura, quum se ipsa *revocasset*. † abducere a consilio, Tusc. I, 16; Att. III, 15; Cat. III, 5; Cluent. 5. † redigere, Cæcin. 3, 27.

*Revolare**, Nat. D. II, 49.

**Revolvi*, redire aliquo. Attic. XIII, 26, *revolvor* identidem in Tusculanum. Cf. Or. II, 30, 31; de Rep. I, 24. Sic, Acad. II, 6; Her. II, 18. † proprio sensu, Nat. D. II, 42.

*Revulsus**, Phil. V, 4.

Rex sacrorum, Dom. 14, in collegio pontificum locum habet. De eo, et cur hoc nomen habuerit, lege Liv. II, 2 init.

*Rex**, Fin. III, 20; Manil. 9. † tyrannus, Off. III, 21; ad Div. XIII, 1; Agr. II, 6.

*Rheda**, Mil. 10; Att. VI, 1.

*Rhedarius**, Mil. 10.

*Rhetor**, dicendi magister, Or. I, 18; Phil. II, 17; Nat. D. II, 1; Fin. II, 1. † orator, Tusc. III, 26.

Rhetorica. Fin. II, 6, *rhetorica* philosophorum... *rhetorica* forensi. Inv. I, 5.

*Rhetorice**, Brut. 11; Fin. III, 8; Tusc. III, 26.

*Rhetoricus**, Or. I, 19; ibid. II, 3; Nat. D. II, 67; Fat. 2.

Rhetoricoteros, Or. III, 43.

*Rhythmicus**, Or. III, 49.

Ricinium, Leg. II, 23, est pallium mulierum, quo in adversis rebus et luctibus utuntur. Vid. Ferrar. Re Vest. I, 25; Ruben. I, 7; Salm. ad Vop. Aurelian. 45, p. 541.

*Rictum**, Verr. IV, 43.

*Ridere**, Fin. V, 30; Q. fr. II, 3; ad Div. II, 9.

*Ridicule**, Verr. IV, 66; Or. I, 57; ibid. II, 71.

*Ridiculum**, jocus, Or. II, 64, 58; Or. 26.

Ridiculus, qui dicteria jacit, aut jacere potest. Verr. I, 46, *ridiculi* e dolore reperiebantur: h. e. dolor ad joeandum incitabat, dicteria subjiciebat. † facetus. ibid. alii frigidiores erant; sed, quia stomachabantur, *ridiculi* videbantur esse.

*Rigare**, de femina lactante, de Div. I, 11. † Her. IV, 6, metaphorice.

*Rigere**, Tusc. I, 28.

Rigidus. Brut. 18, signa *rigida*, opponuntur mollibus, elaboratioribus. Nat. D. I, 36.

Rima, Att. XIV, 9; Or. 69.

*Rimari**, de Div. I, 57.

*Ripa**, Leg. I, 5; de Div. I, 28; Mil. 27.

*Ripula**, Att. XV, 16.

*Risus**, Or. II, 58; Verr. IV, 12; ibid. VI, 3; ad Div. V, 2.

**Rite*, jure. Nat. D. I, 20; de Rep. II, 26; Fin. II, 13; Dom. 52; Her. I, 13.

*Ritualis**, de Div. I, 33.

*Ritus**, Leg. II, 8; ibid. II, 16; Nat. D. III, 20; de Am. 9; Phil. II, 23.

*Rivalis**, Q. fr. III, 8; Att. VI, 3.

**Rivalitas*. Tusc. IV, 26, æmulatio, *rivalitati* similis.

*Rivulus**, Or. II, 27; Cœl. 8.

*Rivus**, Fat. 13; Top. 8.

*Rixa**, jurgium, Cæcin. 5. † disputatio philosophica, ad Div. IX, 22.

*Rixari**, Or. II, 59.

*Roborare**, ad Div. xii, 10; Off. i, 13; Or. 13.

Robur, lectus durus, ex ligno duriori, tanquam ilice. Mur. 35; qui quotidianis epulis in *robore* accumbunt. † Cluent. 56, *robora* populi romani, dicuntur equites justi, etc. † lignum quernum, de Div. ii, 41; Acad. ii, 31. † firmitas animi, Fin. v, 5; Tusc. i, 40; ad Div. vii, 1; Off. i, 5. † de virtute bellica, Phil. x, 8; ad Div. x, 33; Att. vi, 5; Or. 10. † firmitas ætatis, Cœl. 30; Rosc. A. 51. † firmamentum accusationis, Mur. 28.

Robustus, firmus de corpore et voce dicitur, Cat. ii, 9; Rull. ii, 31; Cæcil. 15. † magnus. Phil. v, 11, *robustius* fit malum. Planc. 8, *robusta* frequentia. Div. i, 18, res vetustate *robusta*, i. e. firmata.

*Rodere**, de Div. ii, 27; Balb. 26.

Rogare, in petitionibus est amicorum candidati, qui populum pro eo prensant. Q. fr. i, 3; de Am. 12; Verr. iv, 7. Planc. 10, neque enim ego sic *rogabam*, ut petere viderer, quia familiaris esset meus..., sed, ut quasi parenti. Deinde vero etiam candidati: de quo quum dicitur, in deteriorem partem accipitur. Nam *petere* proprium est verbum, quo utuntur, quum prensatur populus; *rogare* autem, quum unus hac potestate est, ut magistratus tribuat, cui velit, adeoque ab eo candidatus magistratum petit. Phil. ii, 30 extr. qui in proximum annum consulatum *peteres*, vel potius *rogares*, per municipia coloniasque Galliæ, a qua nos tum, quum consulatus *petebatur*, non *rogabatur*, *petere* consulatum solebamus, cucurristi. † *rogare* est porro magistratuum, quum ferunt ad populum legem, aut comitiis creandorum magistratuum præsunt. Muren. 1, quibus consulatus, me *rogante* (quippe consule illius anni, et comitia habente consulum), datus esset. Att. ix, 15, ut consules *roget* prætor, vel dictatorem dicat, quorum neutrum jus est. Sext. 24, Pisoni provincia *rogata* est. Leg. ii, 12, lex jure *rogata*. v. *lex*. Jure autem *rogatur* lex, quum in ea ferenda nihil fit contra leges de auspiciis, aliasque. † interrogare, de testibus. Vat. 1, *rogandum*, ut religiosum testem.

Rogatio, prensatio in comitiis. Planc. 10, *rogatio* semper est gratiosissima. † lex. Sull. 22, *rogatio* Cæcilia. Q. fr. iii, 1; Or. iii, 53; ibid. 40; Brut. 23.

Rogatiuncula. Dom. 20, eâ te ex una *rogatiuncula* fecisse; Fin. i, 15.

Rogator, in comitiis est 1° magistratus, qui comitiis præest. v. *rogare*. Nat. D. ii, 4, *rogatorem* comitiorum justum non fuisse. 2° amici candidati, aut ejus, ad quem lex pertinet, qui singulos cives suffragia ferentes rogant, quem suffragio suo creatum velint, quid de lege fieri velint, idque ex veteri instituto, quo suffragia voce dabantur. Post, tabellis inductis, mansit nomen *rogatorum*. Sen. p. R. 11, quando illa dignitate *rogatores*, diribitores, custodesque vidistis? Pis. 15, vos *rogatores*, vos custodes fuisse tabularum. Div. ii, 35, *rogator* centuriæ.

*Rogatum**, Flacc. 4.

*Rogus**, Nat. D. iii, 35; Tusc. i, 35; Quint. 31; de Div. i, 23; Fin. iii, 18.

*Rorans**, de Sen. 14.

*Ros**, de Div. i, 8; 12.

Rosa. Fin. ii, 20, potans in *rosa* Thorius. v. in. Add. Verr. v, 11; Tusc. iii, 18; ibid. v, 25.

*Rostratus**, Inv. ii, 32.

*Rostrum**, Nat. D. i, 36; ibid. iv, 48; Leg. ii, 5. † *rostra* dicuntur suggestum illud notissimum in foro romano, Vat. 10; Pis. 5; Off. iii, 20; Phil. ix, 7.

Rota, supplicii instrumentum, Tusc. v, 9. † *rota* fortunæ, Pis. 10.

*Rotundare**, de Univ. 10.

*Rotunde**, Fin. iv, 3.

Rotundus, in oratione est de periodis et collocatione verborum, Brut. 78, *rotunda* constructio verborum. Or. 13, Thucydides præfractior, nec satis *rotundus*. Ducitur metaphora a globo, aut cylindro tereti, in quo nihil asperi, nihil eminentiæ, nihil lacunarum, ut adeo facile vel leviter impulsus procurrat. Oratio *rotunda* ergo est ita col-

locata et strueta, ut nulla asperitas, nulli hiatus sint, sed ut pronuntiari leviter suaviterque possit. † sensu proprio, Fin. II, 12; Or. III, 45; de Univ. 6; Nat. D. I, 8; ibid. II, 46.

Rubeo, pudet, Att. XV, 4; Verr. II, 76.

*Ruber**, Nat. D. I, 35; Her. IV, 30.

Rubor, verecundia. Or. II, 59, *ruborem* suum præstare: sic, Tusc. IV, 9. † de colore corporis, Nat. D. I, 27. † de orationis ornatu nimis quæsito, Or. 23.

*Rubrica**, Her. III, 22.

*Ructare**, Tusc. V, 35; Phil. II, 25; ad Div. XII, 25.

*Ructus**, ad Div. IV, 22.

*Rudens**, ad Div. VIII, 2; Tusc. V, 14; de Div. I, 36.

Rudis, baculus, quem accipiebant gladiatores, qui mittebantur e ludo, tanquam signum libertatis. *Rudibus* enim exercentes se gladiatores pugnabant. Phil. II, 29, *rudem* accipere. v. Schott. Nod. Cic. II, 6.

*Rudis**, de ædificio, Quint. fr. II, 9. † ignarus, Acad. II, 1; Or. I, 10, 50; Flacc. 7; Verr. II, 6. † impolitus, Brut. 85; Or. I, 8.

Ruere, de eo, qui impotentia animi permotus violentis consiliis utitur, fere ut, qui furere dicuntur. Att. VII, 20, illum *ruere* nuntiant. ib. 21, sed antiquiores literæ, quam *ruere* cœpit. Rosc. Am. 32, qui tanquam si offusa reip. sempiterna nox esset, ita *ruebant* in tenebris, omniaque miscebant. Sext. 64, quum quotidie *rueret*. † peccare, labi. Dom. 55, non potuit ullo modo non in agendo *ruere*, ac sæpe peccare. † Fin. II, 6, Epicurus.... *ruit* in dicendo.

*Ruga**, de Sen. 18.

**Ruinæ*, sensu proprio, Or. II, 86; de Div. II, 8, 17. † de errore in philosophando, Fin. V, 28; Leg. I, 13. † mala, calamitates. Sen. p. R. 8, horum consulum *ruinas* (quarum so. auctores sunt), vos consules vestra virtute fulsistis. Att. X, 1, quod post has *ruinas* mihi non acciderat. Flacc. 3, fragm. nov. privatarum rerum *ruinas*; idem est, quod dicit alio loco, Rab. perd. 8, domestica *vulnera*. v. *labes*.

*Ruinosus**, Off. III, 13.

*Ruminatio**, Att. II, 12.

Rumor. proprie, Dejot. 9; Phil. XIV, 4; Q. fr. III, 8; Mur. 17; Cluent. 47, ex tota ista subscriptione *rumorem* popularem et plausum esse quæsitum. Apparet, *rumorem* popularem esse famam, laudem populi. ib. 28, *rumorum* venti. Cf. 38. v. *aura*, *ventus*; Gron. Sest. IV, 9. Namque etiam de vento ipso dicitur. Div. I, 16, e vetere poeta: solvere *rumore* secundo imperat. v. interpretes ad Virgil. Æn. VIII, 90.

*Rumpere**, proprie, Cat. IV, 8; de Div. II, 14; Vatin. 4. † metaphorice, Balb. 5; Or. I, 57. † vehementer angi, Or. I, 38.

*Rumusculus**, Cluent. 38; Leg. III, 16.

Runa, genus teli. Leg. III, 9, *runæ* et sicæ, e lectione Davisii.

**Rus*. Or. II, 6; Off. III, 31; Rosc. A. 16; Rosc. Am. 46; Att. XV, 6, *rure* jam redierim. Sic libri veteres et boni; et quamvis dicendum esse *ruri* statuant Servius et Festus, vulgatam lectionem defendit multis Malaspina in h. l. Add. Bronkhus. ad Tibull. II, 1, 49.

*Russus**, de Div. II, 26.

*Rusticanus**, Verr. I, 48; Att. VIII, 13; Rosc. C. 15; Tusc. II, 22.

Rusticari, Arch. 7; Or. II, 6, dicuntur rom. homines, quum ex urbe in prædia rustica secedunt, delectationis et otii causa.

*Rusticatio**, Œcon. 1; de Am. 27.

Rusticatus (subst.), Att. XII, 1.

Rustice, inurbane, Att. XII, 36. † imperite, inscite. Off. III, 9, urgent *rustice*.

*Rusticulus**, Sext. 38.

Rusticus, indoctus, Or. II, 6. † *rustici* Rom. atque adeo *rustici* simpliciter dicuntur cives rom. quum de plebe, tum etiam de equestri ordine (Rosc. Am. 7, 18), qui non Romæ, sed in municipiis et coloniis habitant.

Arcb. 10; Sext. 45; ad Div. xvi, 21. Cf. Gronov. Sest. iv, 9. † agricola, Rosc. A. 49. † res rusticæ, Verr. iii, 98; Or. 1, 16; ibid. ii, 6; ibid. 24; Rosc. A. 27.

Ruta, de dicendi genere minus suavi, borrido. ad Div. xvi, 23, ad cujus *rutam* mibi pulegio tui sermonis utendum.

Ruta, orum. Top. 25; Or. ii, 55; Partit. 31, *ruta* cæsa. Ita dicitur supellex omnis, quæ loco moveri potest, eique opponuntur *fixa*.

*Rutula**, ruta pusilla, ad Div. ix, 22.

S.

Sacculus. Fin. ii, 8, vinum, cui nihil.... *sacculus* abstulerit : intell. saccum vinarium, quo percolantes vinum; ejus vires frangunt, ut lenius fiat.

*Saccus**, Verr. 1, 38.

*Sacellum**, Rull. ii, 14.

Sacer (cum genitivo). Verr. 1, 18, insula eorum deorum *sacra* putatur. Imitatus est Tacit. A. xv, 53, ubi v. Gronov. † *Sacra*, Verr. ii, 5, simulacra deorum sunt. Add. ad Div. xiii, 11; Dom. 13; Leg. iii, 14.

*Sacerdos**, Leg. ii, 8; Verr. iv, 45; Balb. 24; Phil. ii, 43. † Clodius dicitur stuprorum *sacerdos*, Sext. 17.

*Sacerdotium**, de Sen. 10; Rab. Perd. 10; Dom. 53; ad Div. ii, 7; ibid. iii, 10; Phil. xiii, 4.

Sacramentum, jusjurandum militare. Pearcius, ad Off. 1, 11, a sacramento distinguit jusjurandum militare e Liv. xxii, 38. Male. Nam ibi non distinguuntur sacramentum et jusjurandum, sed sacramentum voluntarium, et legitima jurisjurandi adactio. † In foro *sacramentum* erat pecunia, quæ a litigantibus deponebatur apud pontificem, ut, qui causa cecidisset, amitteret eam pecuniam : quod ejus rei causa fiebat, ne impune alicui negotium petendo, aut justa petenti infitiando, frustra crearetur. Instituta autem res est etiam propter inopiam ærarii, auctore Varrone, ut id inde aliquem reditum haberet. Differt a sponsione sacramentum in eo, quod in sponsione non deponitur pecunia, sed tantum promittitur. v. Hotomann. ad or. pr. Quintio, c. 8. Pro eadem re habet Facciolatus ad hanc orationem. vid. Indicem in *sponsio*. ad Div. vii, 32, *sacramento* contendere. Hinc ipsa petitio sacramentum dicitur, quæ sacramento interposito fit. Cæciu. 33, non posse nostrum *sacramentum* justum judicari. Dom. 29, si decemviri *sacramentum* in libertatem injustum judicassent. Or. 1, 10, justo *sacramento* contendere. Cf. Mil. 27..... *de Rep. ii, 35, lex de mulctæ *sacramento*, ann. U.C. 300, ne scilicet multa, quantumvis grandis, duos boves et triginta oves excederet, ut docet Dionys. Halic. x, 50. Dici autem videtur multæ *sacramentum*, quia, eodem modo quo judiciale *sacramentum*, multa ærario cedebat, et consumebatur, ut ait Festus, in rebus divinis.

Sacrare, sacrum et inviolabile efficere. Balb. 14, sanctiones *sacrandæ* sunt, aut genere ipso, aut obtestatione et consecratione legis, aut pœna. † dedicare, de Div. 1, 13.

*Sacrarium**, Verr. iv, 2; Mil. 32; ad Div. xiii, 2. Cf. Sueton. Aug. c. 5; Tiber. 51. † metaphorice, Cat. 1, 9; ibid. ii, 6.

Sacratus. leges *sacratæ*. v. Ind. Legg.

*Sacrificatio**, Nat. D. ii, 27; vide Cornut. de N. D. c. 28. Hymn. Homer. xxviii, 4.

*Sacrificium**, Tusc. 1, 47; Or. iii, 19; Ar. Resp. 15.

*Sacrilegus**, Leg. ii, 16; Dom. 43.

Sacrosanctus, inviolabilis ita, ut, qui violare audeat, sacer sit. Balb. 14, *sacrosanctum* nihil esse potest, nisi quod populus, plebsve sanxisset.

*Sacrum**, Balb. 24; Nat. D. iii, 23; Leg. ii, 19, 22 Or. 42; Att. 1, 18. Vid.

Varr. L. L. V. p. 50; Macrob. Saturn. I, 16.

Sæculum, de tempore longo et diuturno. Off. II, 21, næ, illi multa *sæcula* exspectanda fuere. de Sen. 8. † centum anoi, Or. II, 55; Nat. D. II, 20.

*Sævitia**, Off. II, 7; Partit. 14.

Saga. Div. I, 31, *sagæ* anus, quia multa scire volunt, ibid. II, 63.

*Sagacitas**, proprie canum, Nat. D. II, 63. † de hominibus, Verr. I, 41; ibid. IV, 12.

*Sagaciter**, Att. VI, 4; Or. I, 52; ibid. II, 44.

*Sagatus**, sago indutus, Font. 11; Phil. XIV, 1.

Sagax. Div. I, 31, *sagaces* dicti sunt canes; Fin. II, 14; ad Div. X, 23.

Sagina, largitiones in plebem, in primis frumenti. Flacc. 7, qui multitudinem non auctoritate, sed *sagina*, tenebat.

*Saginare**, Sext. 36; Mil. 2.

Sagire. Div. I, 31, *sagire* est sentire acute.

*Sagitta**, Acad. II, 28.

*Sagittarius**, Att. V, 11; Phil. V, 6; Arat. 279.

*Sagittipotens**, Arat. 325.

*Sagulum**, Pis. 23.

Sagum, est vestis militaris, qua etiam omnes cives rom. in urbe utebantur ex SCto in tumultu. V. *tumultus*. Phil. XIV, 1, ad *saga* ire. Add. Phil. V, 12; Verr. V, 36.

Sal, proprie, de Am. 19; Nat. D. II, 64; et *sales* dicuntur de utroque genere facetiarum, et eo, quod est in singulis verbis, quæ dicteria dicuntur, et quod est fusum æquabiliter per totam orationem. Vid. Or. 26 init. Or. II, 54, ars *salis*.

*Salax**, Att. VI, 3.

Salebræ, asperitates viarum proprie: in oratione *salebræ* sunt in collatione verborum, quum aspere verba concurrunt: vid. Or. 12. In philosophia autem sunt difficultates, ex quibus non facile quis se expediat, Fin. II, 10; V. 28.

*Saliaris**, Att. V, 9.

Saliatus, officium Saliorum, fragm. nov. orat. pro Scauro, c. 6. Nova vox apud Ciceronem. Habebat Capitolin. in Marc. Antonin. c. 4.

*Salictum**, de Div. I, 20; Rull. II, 15.

*Salientes**, Q. fr. III, 1.

*Salii**, Or. III, 51; de Div. I, 17.

Salinæ, Nat. D. II, 63; Manil. 6. † sales, facetiæ. ad Div. VII, 32, non satis diligenter a te possessionem *salinarum* mearum defendi. Sed per jocum ista dicuntur.

*Salsamentarius**, Her. IV, 54.

*Salsamentum**, de Div. II, 57.

*Salse**, Or. II, 54; ibid. 68.

Salsus, venustus, lepidus. Att. XVI, 12, de libris: negotia *salsa*. Nat. D. I, 28, hoc ipsum (nævum in articulo habere) *salsum* illi, et venustum videbatur. † de dictis facetis, Or. II, 36; ibid. II, 54, 67; ibid. 26; ad Div. IX, 15.

Saltare. Mur. 6, nemo fere *saltat* sobrius: sic, Cat. II, 10; Pis. 10; Off. III, 24; Or. III, 22. v. *saltator*. † Or. 67, numerosam comprehensionem perverse fugiens Hegesias, *saltat*, incidens particulas: h. e. semper incise et membratim dicens, nunquam longiori et numerosâ periodo utens; quo quasi mollius salientem orationem efficit.

*Saltatio**, Mur. 6; Brut. 62.

Saltator, in convicii loco dicitur Muren. 6; Sen. p. R. 6; Off. I, 42, ad quem locum Grævius multis disputat in hanc sententiam, saltationem non omnem fuisse turpem, sed histrionicam modo et scenicam. Itaque *saltatorem* esse histrionem, qui carmina saltet, quod erat Romæ in primis pantomimorum, qui nonnisi saltando fabulas exhibebant, ut jam docuit erudite Salmas. ad Vopisc. Aurelian. 7 p. 433, et Carin. p. 830 s. Aliquam autem saltationem fuisse honestam, ex multis rebus intelligi posse, tanquam quod in pompis sacris fuerit usurpata, etc. Neque tamen mihi videtur tota illa disputatione vulgarem sententiam satis confutare, quæ saltare turpe fuisse Romæ censet. Scili-

cet, qui huic sunt addicti, non negant, honestum fuisse, in sacris ludis et pompis ad præscriptos cærimoniis modos saltare; de his saltationibus non est sermo : sed an extra hoc genus sacrum, v. c. in conviviis, honestum fuerit saltare; quod mihi non videtur. Nam diserte Cicero, pr. Muren. 6, nemo fere *saltat* sobrius, etc. Utinam dixisset Grævius, ubi locus fuerit *saltationi* præterquam in sacris! Si non in solitudine, non in convivio honestum est *saltare* : ubi tandem est? Off. III, 19, dares hanc vim M. Crasso.... in foro, mihi crede, *saltaret*. Estne hoc : histrionem, pantomimum ageret? si non per se indignum honesto et gravi homine esset saltare, quomodo hoc dicere potuisset? Sensus est : omnia indignissima hereditatis causa faceret Crassus, et quod etiam domi turpe est, id vel in foro faceret, ut *saltaret*. Denique pantomimorum *saltatio* sub Cæsaribus demum inventa est. Add. Off. I, 42; Dejot. 9.

Saltatorius. Pis. 10, *saltatorius* orbis. v. *orbis*.

*Saltatrix**, Pis. 8.

*Saltus** (a salire), de Sen. 6.

Saltus, pascua. Quint. 6, Quintius interea de *saltu* agroque communi detruditur. Idem ante dixerat, c. 3, pecuaria res ampla et rustica. Hoc sensu verbum hoc crebro est ap. Ciceronem. v. Festus in h. v. Res optime cognosci potest e Varron. de R.R. I. II. Etiam in legibus Cæsarum sic *saltus* occurrunt. Vid. Glossarium Nomic. Cod. Theod.

*Salubris**, de Divin. I, 29, 36, 57. † utilis, Cornel. Fragm. † sanitas orationis, Or. 26.

Salus, restitutio valetudinis, Nat. D. III, 38; Att. II, 16. † salutatio, Att. VI, 4 : inde *salutem* dicere, ad Div. VII, 4; ibid. XIV, 1; Att. V, 20; ibid. XIII, 22. † dicitur pro restitutione exsulorum in patriam, ad Div. VI, 12; ibid. X, 29; Sull. 26. † dea cujus templum in colle Quirinali, Att. XII; 45; Font. 6. res a qua *salus* pendet, in Cæcil. 21; Verr. I, 2. v. *summus*. † insolentius dicitur, Verr. II, 6, juris, libertatis, rerum, fortunarumque suarum *salutem* in istius damnatione consistere. † Verr. III, 57, quo ex judicio te ulla *salus* servare posset? † Div. I, 47, addubitato *salutis* augurio. Fuit autem *salutis* augurium genus auspicii, quo tanquam consulebant deos, an sibi liceret salutem populi ab ipsis petere; quod fieri non licebat, nisi ubi aves addixissent. Eo die autem id augurium agebatur, quo nullus motus esset militaris, neque contra hostem, neque ab hoste. Itaque in bellis civilibus et gravioribus aliis non agebatur. Hæc Dio tradit. l. XXXVII; quem ad h. l. laudat Davisius. De hoc augurio v. Politian. Misc. 13; Torrent. et Casaubon. ad Sueton. August. 31; Lips. ad Tacit. A. XII, 23.

*Salutare**, salvere jubere, Brut. 3; Phil. XIII, 2; Att. IV, 11; ibid. XIV, 21; ad Div. XVI, 29; de Sen. 19. † venerari, Rosc. A. 20.

*Salutaris**, Nat. D. II, 10; ibid. III, 27; Tusc. IV, 27; de Sen. 16; Mil. 8.

Salutariter, tuto. Brut. 2; ad Div. VI, 21; ad Div. X, 23.

*Salutaris**, ad Div. VII, 28; Pis. 40; de Univ. 1.

*Salutator**, Pet. Cons. 11.

*Salvus**, de Div. I, 26; ad Div. VI, 22; ibid. XII, 23; XIII, 77; Rosc. A. 1.

Samnites, Sext. 64, genus gladiatorum, quod nomen traxit ab armatura Samnitica, quam describit Liv. IX, 40. Ante Romanos jam Campani, contumeliæ causa, gladiatores Samniticis armis habituque pugnare instituerant, quos imitati sunt Romani. Liv. ibid. Cf. de hoc genere gladiatorum Lips. Saturnal. II, 11.

*Sanabilis**, Tusc. IV, 37.

*Sanare**, de Div. II, 66; Marcel. 8.

*Sanatio**, Tusc. III, 4; ibid. IV, 13.

Sancire, firmum reddere, ut possessionem, Agr. III, 1, 2, 3. † cavere. Leg. III, 20, vis capite, avaritia multa *sanciatur*. Off. III, 17, lege *sancire* sic dicitur. Planc. 19, pœna *sancire* ali-

quid. Add. Flacc. 15; Plaoc. 18; Tusc. I, 12; Att. x, 11; Off. III, 15. † præscribere in testamentis, Fin. II, 31. † confirmare, Fin. I, 10; Att. XIV, 21; Phil. XIII, 5; Sext. 10.

Sancte. Rabir. Post. 4, *sanctius* judicata dicuntur, quæ legibus novis severius constituuntur. Nat. D. 1, 20; ibid. II, 24; Rosc. C. 2; ad Div. v, 8.

*Sanctimonia**, Rab. Post. 11; Her. IV, 55; Quint. 30.

Sanctio, est capot legis, quod pœnam continet, qua tanquam sanctæ et inviolabiles leges fiunt. Verr. IV, 66; Balb. 14; de Rep. II, 31.

Sanctitas, pietas erga Deom, Nat. D. I, 20, 41. † vitæ integritas, Cœl. 13; Phil. III, 6; ad Div. IV, 3. † jos inviolabilitatis. Sext. 37, fretus *sanctitate* tribunatus. ad Div. x, 4, *sanctitas* patria. Sic Liv. XLIV, *sanctitatem* templi insulæque de jure asyli dixit.

Sanctitudo, sanctitas, de Rep. IV, 8.

Sanctus, virtute præditus, Or. I, 53; Flacc. 29. † pius, Quir. post Red. 8; Arch. 8; Fin. III, 20. † inviolabilis. Leg. III, 3, tribuni pl. *sancti* sunto. Fin. III, 20, amores *sancti*. v. *amor*. Add. Quint. 6; Rab. Perd. 4; Rosc. A. 25; Verr. III, 58; Att. VII, 20. † colendus, Inv. II, 39.

Sane (cum adj.). Herenn. IV, 49, *sane* magna cicatrix. Ex Græco δῆ. Add. Agr. II, 5; Brut. 10; Quint. 3; ad Div. IV, 5; ibid. VIII, 4; ibid. XIII, 12; Q. fr. II, 6.

**Sanguen*. Fin. v, 11; de Rep. I, 41, ex Eonio.

*Sanguinarius**, Att. II, 7.

*Sanguineus**, de Div. II, 28.

*Sanguinolentus**, Her. IV, 38.

Sanguis, proprie, Nat. D. II, 55; Off. III, 6; Or. 23; de Div. II, 27; Brut. 9, 92; Sext. 62. † cædes. Rosc. A. 5, quotidiaous *sanguis*. † pecunia, quom de privatis; ærarium, quum de rep. dicitor. Sext. 36, *sanguis* reip. Cf. Dom. 47. Hioc eleganter plebecola, in quam propter frumeotarias largitiones pecunia ex ærario impenditur, hirudo ærarii dicitor. v. *hirudo*.

*Sanies**, Pis. 29; Tusc. I, 49.

*Sanitas**, Pis. 20; Verr. II, 40; Sull. 5. † animi, Tusc. IV, 13. † orationis, Brut. 82.

Sannio, scurra, Or. II, 61; ad Div. IX, 16, extr.

*Sanus**, de corpore, Sext. 65; Off. III, 24. † de mente, de Div. II, 45; Att. IX, 7; Acad. II, 27, 28. † de oratione, Brut. 13; ibid. 55.

Sapere, de odore, Fin. II, 8. † de intelligentia, Off. II, 14; de Div. II, 39; Div. I, 58, qui sibi semitam non *sapiunt*: e poeta; i. e. nesciunt, non vident. Fin. II, 8, non sequitur, ut, coi cor *sapiat*, ei non *sapiat* palatus: i. e. non sentiat recte in cibo, non judicet recte de saporibus. ad Div. I, 10, ubi solus *sapere* videare. Est jocus ex ambiguo: scribitor enim de JCto, quorum scieotia dicebatur sapientia. v. *sapientia*.

Sapiens, de JCto, de Am. 2; Balb. 15. † prudens, Off. I, 6; Nat. D. I, 1; Cluent. 31; Rab. Post. 9. † doctus Tusc. IV, 17; v, 28; de Sen. 23. † philosophus, Parad. v, 6; de Div. II, 28; Pis. 26.

*Sapienter**, Dom. 1; Phil. IV, 2.

Sapientia, philosophia, Tusc. IV, 26; Off. II, 2; Leg. I, 22; Or. III, 15, quid Græcis sit? ib. II, 1, *sapientia* omnis, est eruditio. † Juris scientia; hinc, ad Div. I, 10, jocus ad Valerium JCtum: ubi audacia licet pro *sapientia* uti. † Tusc. III, 18, in plurali, *sapientiæ*.

Sapor, proprie, Cœl. 18; Tusc. III, 18. † intelligentia. Sen. p. R. 6, homo sine sensu, sine *sapore*. Brut. 46, *sapor* vernaculus, est venustas, elegantia vernacula.

*Sarcire**, compensare, ad Div. III, 1; ibid. XIII, 62.

Sarissa, Herenn. IV, 32; ex quo loco patet fuisse telum aut hastam Macedonum.

*Sarmentum**, palmes arborom, præcipue vitis, de Sen. 15, 15; Or. II, 21; Verr. I, 27.

**Sarracum*, vile plaustri genus.

fragm. ur. in Pison. quum tibi tota cognatio in *sarraco* advehatur.

Sartus. Verrin. 1, 40, 49, *sarta* tecta exigere. *Sarta* tecta sunt opera publica, in primis templa, quæ a censoribus locantur, ut aut nova ædificentur, aut sarciantur, si quid in iis aut vitii est, aut melius aliquid novumve exstruendum esse videtur. Ubi autem opus a redemtore ex lege censoria traditur censoribus, censores exigere dicuntur *sarta* tecta: h. e. inspicere, an opus e lege locationis factum sit. Græci ῥάπτειν οἰκοδομὴν et ὑπεῤῥάπτειν dicunt. v. Salmas. ad Vopisc. Aurelian. 35, t. 11, p. 509. Cf. ad Div. xiii, 11. Hinc metaphorice est, ib. 50, *sartum* et tectum ab omni incommodo præstare.

*Satelles**, stipator, assecla, Agr. ii, 1; Quint. 25; Att. xiv, 5; Catil. 1, 3; Prov. Cons. 3; Verr. iii, 8; Fin. ii, 12; Leg. 1, 9; de Div. 1, 47.

*Satiare**, sitim aut famem explere, Fin. ii, 8; Partit. 27. † cupiditatibus satisfacere, Phil. xi, 3; Ar. Resp. 20; Sull. 1; Fin. iii, 2; Parad. 1, 2; de Sen. 15. † tædio afficere, Or. 64; ibid. iii, 50.

*Satias**, confer de Natura Deorum. iii, 38.

Satietas. Orat. iii, 25, ea, quæ leviter voluptate sensum movent, facillime fugiunt *satietatem*. Cogitabam legendum *effugiunt*. Syllaba prima potuit intercidere, quod ex veteri scribendi ratione in mss. hæ duæ literæ semel scriptæ essent, bis legendæ; cujus rei negligentia sæpe in errorem induxit librarios, et vitiosam scripturam effecit. Sed nihil definio. Mur. 9, *satietatem* sui superare, est efficere, ne homines nostri *satietas* capiat. Inv. 1, 41; Or. ii, 41; ibid. iii, 44; ibid. 52; Her. iv, 11, 28; Verr. iii, 43; de Sen. 20; Off. ii, 16; ad Div. ii, 11. † proprie sumitur, Inv. 1, 17.

*Satio**, Verr. iii, 15, 47; de Univ. 13.

Satis (cum nomin. vel acc.), Att. xii, 50, *satis* consilium. Brut. 48, *satis* veterator. vid. Davis. ad Leg. 1, 10; Burmann. ad Virg. Æn. iii, 348, et quos ipse laudat ad Ovid. Her. xi, 36. Quint. 13, judicatum solvi *satis* accipere. Respondet τῷ *satis* dare, de quo mox. Verr. 1, 45, *satis* accipere, pro præde. † Herenn. iv, 43, quid est, quod a me *satis* ei persolvi possit? Add. Or. 22, 64; Phil. 1, 15; Fin. ii, 19, 26; Nat. D. 1, 54; Off. iii, 14.

*Satis accipere**, dicitur is cui cautio præstatur. De hac voce confer Quint. 14.

Satisdare, est datis prædibus cavere alicui, aut sponsoribus, in re pecuniaria. ad Div. xiii, 28, si quid *satisdandum* erit. Cf. Rosc. C. 12; Quint. 7, etc. judicatum solvi *satisdare*, est datis prædibus cavere alicui, et polliceri, quod judices judicaverint solvendum esse petitori, solutum iri. Ex ea autem oratione intelligitur, honestum fuisse interdum *satisdare*, nempe quum pecunia, hereditas, etc. peteretur. vid. c. 28 extr. Minus autem honestum interdum fuisse, juberi a prætore *satisdare*, ex c. 8, 9, intelligi potest. Nam jubebantur ex jure prætorio *satisdare* petitori ii, qui vadimonium deseruissent, quorumque bona xxx dies ex edicto possessa essent. Itaque recusabat procurator Quintii, ejusque amici reliqui, hoc nomine *satisdare* pro Quintio absente; quod si id fecerent, eo ipso faterentur et concederent, bona Quintii esse possessa.

Satisdatio. Att. v, 1, et sunt aliquot *satisdationes* secundum mancipium (s. ut Salmasio placet, mancipia), h. e. ex sententia Salmasii, si mancipia, i. e. servi ad *satisdandum* non sufficiunt, sunt alia, quibus *satisdari* potest, nempe prædia Attiliana et Memmiana. v. Salmas. Mod. usur. c. 16, p. 752. Cujacius autem, Obs. x, 4, sic interpretatur, ut *satisdationes* prædiorum secundum mancipium sint, quum venditor prædiorum *satisdat* emtoribus, ut iis de evictione caveatur; eas autem *satisdationes* esse nudas repromissiones, nullis datis fidejussoribus. Hanc autem vim *satisdationibus* inter-

dum esse, ex libris Juris Civilis demonstravit Ryckius ad h. l. in editione Græviana, qui et ipse Cujacianam interpretationem probat et confirmat. Quid vero? si secundum mancipium est pro mancipio; ut prædia mancipio dantur, vel venduntur ad securitatem emtoris, cui ita satisdatur. Clarior res esset, si historiam sciremus.

Satisdato. Att. xvi, 6, *satisdato* debere: h. e. facta pro alio idonea cautione debere, quia pro alio nos soluturos spopondimus. ib. 15, illi turpe arbitror, eo nomine, quod *satisdato* debeat, procuratores ejus non dissolvere.

Satisfacere, solvere debitori, quod debemus. ad Div. xiii, 56, aut pecuniam solvant, aut fructibus *satisfaciant*. † hinc, solvere simpliciter. Attic. iv, 16, populo tributim domi suæ *satisfecerat*. Cf. ad Div. xiv, 6. † excusare se alicui. Rosc. Com. 9, *satisfecisti*; quod temere commisisses, etc. Cf. Phil. ii, 20; Muren. 3. † defendere suam causam, probare aliquid, demonstrare. Or. iii, 2, ut populo rom. *satisfieret*. Verrin. iii, 62, *satisfacere* judicibus. Verrin. ii, 7, de quo multis testibus *satisfactum* est. Simile est illud ad Q. fr. i, 1, diligentia in *satisfaciendo* ac disputando: quum ita res demonstratur, et objectionibus respondetur, ut in eo acquiescatur. † iratum et male de nobis sentientem reconciliare. Act. i in Verr. 1, *satisfacere* exteris nationibus. Verr. iii, 58, nec illum ante tibi *satisfacere*, quam tu omnium existimationi satisfecisses. † ad Div. xiii, 16, *satisfacere* cupit immortalitati laudum tuarum: h. e. scribere de tuis rebus gestis constituit. † ad Div. x, 1, vita, cui *satisfeci*: h. e. quæ mihi satis longa contigit. Att. x, 8, me illi nullo modo *satisfecisse*, quod in senatum non venerim: h. e. mihi indignatum esse. Phil. ii, 23, oratio mea non poterit *satisfacere* vestræ scientiæ: h. e. non possum dicere tantum, quantum vos scitis.

Satisfactio, excusatio. ad Div. vii, 13, accipere *satisfactionem*. Att. iv, 6, aliquid *satisfactio* levitatis habere videtur.

*Sator**, Nat. D. ii, 34. † pater, Tusc. ii, 9.

Satur, sensu proprio, de Div. i, 35; Or. 36, neo *satura* jejune dicet. *Satura* sunt res, in quibus est copia larga ad ornandum et amplificandum.

*Saturare**, de cibo, Nat. D. ii, 51. † metaphorice, Planc. 8, de Div. i, 29; Dom. 12; Agr. ii, 24.

*Saturitas**, abundantia, de Sen. 16.

*Satus**, satio, de Div. ii, 32; de Sen. 15. † generatio, de Div. i, 42. † creatio, de Univ. ii; Tusc. ii, 5.

*Sauciare**, Verr. i, 29; Att. xiv, 21; Vatin. 5.

*Sauciatio**, Cæcin. 5.

Saucius, vulneratus, Tusc. i, 16. † fractus, Cat. ii, 11; ad Div. viii, 8, de reo ita dicitur, ut *ambustus*, quam vocem vide.

*Saxetum**, Agr. ii, 25.

*Saxeus**, Nat. D. ii, 35.

*Saxifragus**, Or. iii, 42.

*Saxulum**, Or. i, 44.

*Saxum**, Cæcin. 21; Fat. iii, Acad. ii, 31.

*Scaber**, Tusc. iv, 12.

**Scabies*, irritamentum, Leg. i, 17.

Scabillum, Cœl. 27, crepitacula ex ferro (Lucian. Saltat. § 83, σιδηροῦν ὑπόδημα), aut ex ligno (Pollux, vii, 22, 87, ξύλινον ὑπόδημα), quæ pedibus, quibus adstringebantur (unde et nomen duxerunt; nam ὑποπόδιον est *scabillum* proprie, nec tamen est perpetuum), concuti solebant, et strepitum faciebant, uti docet antiqua statua, in qua occurrit *scabillum*, confirmatque Rubenius de Re Vest. ii, 17. Auctores in Fabri Lexico commemorati *scabillorum* rationem perspectam non habuere. Rectiora tradidit ante Rubenium etiam Salmasius ad Vopisc. Carum, c. 19, p. 838 s, t. ii. Adde in primis *Explication de divers monumens singuliers*, p. 47 s. ubi monumentum vetus illustratur, in quo *scabilla* spectantur. Ab his *scabillis* operæ *scabillarii* ap. Fa-

brettum in Inscription. p. 603, 660.

*Scalæ**, Phil. II, 9; Mil. 15.

Scalmus, est proprie lignum, cui remus alligatur, unde deinde pro remo ponitur: tot enim sunt remi, quot *scalmi*. Att. XVI, 3, tribus actuariolis, decem *scalmis*. Or. I, 38, navicula duorum *scalmorum*. Cf. in primis. Brut. 53.

*Scalpellum**, Sext. 65; de Div. II, 46.

*Scalpere**, Nat. D. II, 60.

Scammonea. Div. I, 10, quid *scammoneæ* radix ad purgandum possit. Add. II, 21.

Scamnum, de Div. I, 48.

*Scandere**, de Sen. 6.

*Scapha**, Her. I, 11; Inv. II, 51.

Scaphium, Verr. IV, 17, poculum in hemisphærii similitudinem rotundum; ut ap. Plautum in Sticho, V, 4, 11, et Bacchid. I, 1, 37; quo loco tamen quidam de matula capiunt, etsi de convivio sermo est. Nam *scaphium* est hemisphærium. Sic etiam *scaphia* dicebantur vasa ex ære rotunda, quæ horologiis inserviebant, ut auctor est Marcianius Capella; de quo vid. Salmas. ad Solin. p. 448 b. Quidam tamen a similitudine cymbæ dictum volunt.

*Scatere**, Tusc. I, 28.

Scaturio, meditor, molior. ad Div. VIII, 4, totus, ut nunc est, hoc *scaturit*: Att. IX, 10.

*Scelerate**, Sull. 24; Cat. I, 11.

*Sceleratus**, Att. IX, 18; Phil. XI, 1; Fin. III, 19; Cluent. 68.

*Sceleste**, Att. VI, 1; Verr. III, 19.

*Scelestus**, Rosc. A. XIII, 22.

*Scelus**, Or. I, 51; Cluent. 66; de Am. 8; Sext. 26; ibid. 50; Phil. V, 7; ibid. XI, 1; Verr. I, 4; ibid. IV, 32.

Scena, proprie, Or. II, 57; Mur. 19; de Am. 26; Planc. 12, quæ si minus in *scena* sunt, at certe quum sunt prolata, laudantur: h. e. si minus per se sunt illustria, et in oculos incurrunt. † ad Brut. ep. 9, *scenæ* servire, h. e. tempori. Or. II, 83, maxima oratori *scena*, est concio, i. e. ubi maxime eloquentiam ostendere potest. ibid. III, 45, verba ad *scenam* et pompam, i. e. ad ornatum.

Scenici, Planc. 12; Verr. III, 79, sunt histriones, mimi, et actores omnes. Add. Arch. 5; Off. I, 31; Or. III, 59.

*Sceptrum**, Sext. 26; de Div. II, 12; Cat. III, 8.

Scheda, Att. I, 20, plagula chartæ ex scapo revulsa, cui committebant veteres, quidquid subito commentabantur, ut emendatum postea in mundiorem chartam scriberetur; ut docet Salmas. ad Vopisc. Firmum, c. 3, t. II, p. 701.

*Schedula**, ad Div. XV, 16.

Schola, locus ubi philosophi docent, Or. I, 22; ibid. I, 13; Fin. V, 29. † disputatio. Pis. 25, vertes te ad alteram *scholam*. ibid. 27, ubi sunt vestræ *scholæ*? Tusc. III, 34, separatim sunt certæ *scholæ*, de exsilio. ib. I, 4, *scholas* Græcorum more habere. Fin. II, 1, *scholam* explicare.

*Scida**, de hac voce cf. Att. I, 17; ad Div. XV, 16.

*Sciens**, Planc. 17; ad Div. VI, 8; Her. II. 31; Inv. I, 35.

*Scienter**, Or. II, 2; de Div. I, 41; Off. II, 5; Or. I, 29.

Scientia, cognitio certa, Or. I, 14; ibid. I, 20; ibid. 32; Leg. I, 6; Manil. 10; ad Div. IV, 5; Fin. V, 6; de Div. II, 59; ibid. I, 17; Off. I, 40; Nat. D. I, 41; de Sen. 21. (cum *de*.) Sull. 13, cujus *scientiam* de omnibus constat fuisse.

Scilicet, nimirum, Or. II, 55; Fin. V, 1. † post interrogationem, Quint. 17; Att. XI, 7; ad Div. VIII, 2; Q. fr. II, 8. † de signat aliquid ironice dictum, Pis. 8; Q. fr. II, 5; ad Div. XVI, 5; Att. XII, 1. † scito, scias licet. Q. fr. II, 8, illud *scilicet*: cœnabis, quum veneris. ad Div. IX, 6, est igitur adventus *scilicet* Cæsaris in exspectatione. ib. 21, privatas causas, et eas tenues, agimus subtilius; capitis aut famæ *scilicet* ornatius. v. Gronov. Obs. III, 9.

Scindere, proprie, Tusc. III, 26; ad Div. V, 20; Attic. III, 15, ne *scindam* ipse dolorem meum, h. e. renovem. Sed Grævius putat Ciceronem scripsisse *rescindam*. XIII, 33, ego ita egi,

ut non *scinderem* pennlam ; h. e. non vehementius lnvitavi et rogavi, ut manerent.

*Scintilla**, ad Div. x, 14.

*Scintillura**, Fin. v, 15.

Scio. de formula, haud *scio* an, v. *haud.* Exempla alia sunt, Or. 1, 60, 62; II, 17; Verr. 1, 15; Acad. II, 25; Leg. 1, 6. (eum *de*). Or. 1, 14, extr. diserte possit, de quo *sciat*, dicere. Att. II, 23; ibid. v, 16; Or. 1, 14; ibid. II, 7; Brut. 37; Fin. II, 5.

Sciscere, est proprie in legibus jubendis, et quidem plebeiis. Planc. 14, *scivit* legem primus. Cf. Dom. 30, etc. Unde plebiscitum. Hinc pro probare dicitur, quod, qui *sciscunt*, probant. Prov. C. 15, simul ostendit, se eam legem *sciscere*, quam legem esse negat. Sed est tamen etiam de omni suffragio. Leg. III, 3, quum *sciscentur* suffragia, etc.

*Sciscitari**, Or. 1, 23; Att. IX, 18.

Scissus. Or. III, 57, *scissum* vocis genus. De hoc vid. Quintil. Inst. Or. XI, 5, §. 20, 21, *scinditur* vox, etc... finditur etiam spiritus objecto aliquo, sicut lapillo tenues aquæ, etc. Est quod nos vocamus *grasseyer*.

*Scitari**, Or. 16.

*Scite**, Verr. II, 35; Leg. 1, 13; Pis. 35; ad Div. XI, 16.

*Scitum**, Opt. Gen. Or. 7; Dom. 50; Balb. 18.

*Scitus**, facetus, Planc. 14; de Div. II, 24; Or. III, 51. † callidus, Or. III, 61.

Scopæ. Att. VII, 13, *scopas* solutas. Or. 71, *scopas* dissolvere. Utrumque locum vide.

Scopuli, proprie, Rab. Perd. 9; Rosc. A. 29, in oratione ac disputatione, dicuntur loci difficiliores, de quibus difficile est dicere. Cœl. 21, *scopulos* prætervecta oratio. † pro monte, ex Ennio est, Brut. 18, quum neque Musarum *scopulos* quisquam superarat.

Scopulosus, difficilis. in Cæcil. 11, intelligo, quam *scopuloso* difficilique in loco verser. Defendit hoc verbum Drakenb. ad Sil. VII, 274. Or. III, 9.

*Scortum**, Mil. 21; Cat. II, 5. † de maribus etiam dicitur, Sext. 17; Phil. II, 18.

Scriba. genera *scribarum* duo fuere, alterum privatorum, alterum publicorum. Privati sunt hominum privatorum servi, ut ad Div. v, 20; publici autem sunt homines liberi, sed plebeii ordinis, in primisque libertini, qui in certas decurias descripti, mercedem ex ærario accipiebant. Sorte distribuebantur inter magistratus. Dom. 28, *scribæ* nobiscum in rationibus publicis monumentisque versantur. Cluent. 45, *scriba* ædilitius. Ex quo loco etiam intelligitur, prætores ædilesque legisse scribas. Ante a quæstoribus urbanis lectos fuisse, colligas e Livio, XL, 29. Verr. III, 78, *scriba*... apparitor. Cf. Sigon. A. J. C. R. II, 15; Brut. 84, gratiosi sint *scribæ* in dando cedendoque loco, scil. quum judicium publicum habetur. Verr. III, 79, ordo *scribarum* honestus est: quis negat? etc. ib. *scribæ*, qui digni sunt illo ordine, patresfamilias, viri boni atque honesti, etc. Ex hoc integro loco de honestate scribarum publicorum judicari potest, quam impugnavit Sigon. A. J. C. R. II, 9; defendunt Gutber. Jur. Pontif. II, 13; Fabrett. Inscr. c. 6, p. 458 s. et Græv. ad Dom. 28. De vilitate eorum et contemtu agunt etiam Ferrar. de Orig. Rom. p. 14 s. in t. 1. Thes. Græv. in quo ei assentitur Spanhem. de Usu et Præst. Num. t. 1, p. 705. De *scribis* rom. est etiam docta et in primis legenda Diss. Eschenbachii inter Diss. Acad. p. 257.

Scribere, de epistolis, Att. v, 4; ibid. XIII, 32. † de libris, ad Div. 1, 9; Or. 1, 33. † *scribere* leges, Or. 1, 19; Leg. II, 5. † *scribere* aliquem hæredem, Mur. 9; ad Div. VII, 14; Mil. 18. † *scribere* dicuntur JCti, quum formulas cavendi, etc. componunt petentibus. Mur. 9, Servius hanc urbanam militiam respondendi, *scribendi*, cavendi... sequutus est; juscivile didicit, etc. Cf. ad Div. VII, 14; ubi v. Victor et Manut. Adde Gronov. Sest. p. 644, et locum de Rep. II, 3. † S. p. R. 4; Att. IV, 18, *scribendo* adesse, int. senatusconsulto: dicitur de his, qui

SCto nomina sua præponi curant, ut in suam in primis sententiam factum esse intelligatur, quod honoris causa fiebat, quum de honoribus et commodis alicujus esset SCtum. Pro eo ad Div. XII, 29, est, esse ad *scribendum*: consulibus illis nunquam fuit ad *scribendum*. † Att. V, 11, *scribere* de aliquo aliquid, i. e. commendare, laudare. Sic est et Att. I, 19.

*Scriptio**, Att. X, 18; Brut. 24, 64; Or. II, 1; Tusc. V, 41; Inv. I, 38.

Scriptitare, multum commentari, Or. I, 33. Adde locum supra laudatum de Rep. V, 3, sed se responsitando, et lectitando, et *scriptitando* ne impediat.

Scriptor, de scriba, Orat. I, 30.† ad Div. II, 4, domesticarum rerum *scriptores* et nuntii, i. e. qui tibi scribant de rebus dom. s. per literas nuntient. † *scriptor* historicus, Arch. 10; Or. 9; Brut. 9.

Scriptorum ludus, Or. I, 50, duodecim *scriptis* ludere. Add. fr. Hortensii, pag. 382. Nominativum faciunt *scriptum*, ut sit areola lineis circumscripta, ut Salmasius, Gesnerus, alii: recte. Nam et diminutivum *scriptulum* est: vid. Heins. ad Ovid. A. A. II, 204; III, 363; et trames *scriptorum* dicitur, quem calculi decurrunt. Aliter sentire video Pearcium ad hunc locum, qui nominativum facit *scriptus*: ut intelligatur lapis, calculus. In quo tamen Festi auctoritate abusus est; nam *scriptus* lapis Festi huc non pertinet. Neque id adeo ignorare Pearcius putuisset, si Festum ipse inspexisset. Tolerabilius foret, si intelligeretur *locus*. Ceterum de hoc ludo, qui est idem, aut simillimus ei, qui hodie *Scharhicus* dicitur, ut patet ex insigni Ovidii loco, Art. Am. II, 207, Græcis recentioribus ζατρίκιος, diversus est a ludo aleæ, in quo præter calculos etiam tesseris opus, qui a ludo *scriptorum* exsulant, in quo uno ingenio et arte opus est. Vid. præter ceteros eruditissime disputantem Salmas. ad Vopisc. Procul. c. 13, t. II, Hist. Aug. p. 736 sqq. et Hydeum de Ludis orient. p. 8. J. Fr. Gronovius, Sest. III, 15, ludum duodecim scriptorum distinguit a ludo latrunculorum; idemque facit Heinsius ad Ovid. l. c. 204, putans de ludo duodecim *scriptorum* agi his: « Seu ludet, numerosque manu jactabit eburnos (h. e. tesseras), Tu male jactato, tu male jacta dato. » Sed ibi sermo de ludo, quem vocant Gall. *trictrac*, ubi tesseris opus. Id minus recte fieri, contra Casaub. demonstrat l. c. Salmasius, contra cujus argumenta nihil Gronovius affert. Quomodo enim duodecim *scriptorum* ludus hic noster ludus esse potest, quum ipse fateatur, in hoc utrumque ludentium quindecim calculos adhibuisse, qui in duodecim areolis locum non habent? Burm. ad Ovid. l. c. III, 363, putat, nobis rationem istius ludi non satis perspectam esse; quem vide. Ceterum *scriptorum* dicendum esse, non *scruporum*, defendunt præter hos Burmann. ad Quintil. XI, 2; Victor. V. L. V, 23 et Gronovius loco citato.

Scriptum. Or. I, 31, *scripti* interpretatio. Cæcin. 23, sequi *scriptum* (literas et verba), calumniatoris esse. Opponitur *sententiæ*. Add. Brut. 88; Planc. 30; de Div. I, 12; ad Div. X, 13; ibid. V, 12; I, 9; Her. I, 11; Inv. II, 40, 51.

Scriptura, Id quod scriptum est, ad Div. VI, 7; ibid. X, 8; Manil. 6.† commentatio oratoris. Or. I, 33. † ita ut *scriptum*, de literis ac verbis legis, testamenti, edicti, ad Her. I, 4, etc. Hinc *scriptura* superior et inferior, i. e. antecedentia et consequentia, Inv. II, 4. † vectigal ærarii e pascuis. Verr. II, 70, *scriptura* Siciliæ. ad Div. XIII, 65, in *scriptura* pro magistro dat operas. vid. in Ind. Hist. *Alabarches*. Sed aperienda est clarius hujus verbi vis. Nempe vectigal hoc *scriptura* propterea dicitur, mea sententia, quia, qui in pascuis publicis pascere vellent, nomina sua deferebant et subscribebant apud eum, cui ejus rei cura data erat, h. e. ut e Varr. R. R. II, 1, 16, discimus, apud publicanum; et pro

singulis pecoribus certam pecuniam solvebant. Nam ita etiam in agris publicis decumanis obtinuit. Verr. III, 51, numerus aratorum quotannis apud magistratus publice subscribitur, etc. Accessit deinde decumarum vectigal, quum aute, auctore Plinio, nnum e pascuis fuisset. Retinuit antiquum illud vectigal nomen suum, et novo aliud datum est, etsi proprie in hoc novum æque, atque in illud vetus, conveniebat.

Scriptulum. Att. IV, 16, neque argenti *scriptulum* esse ullum in illa insula. *Scriptulum*, quod *scriptulum* accuratius dicitur, est ducentesima et octogesima octava pars libræ, s. quarta et vicesima unciæ, quæ est duodecima libræ pars. De *scriptulo* v. Gronov. Sest. IV, 13; ejusque signis et notis, quibus sc. exprimitur, III, 15.

Scrupulosus. Tusc. IV, 14, *scrupulosis* cotibus. Bentleius et Davisius, probante Buherio, reponunt, *scruposis*. Putabam aliquando *scopulosis*, ut in Cæcil. 11; sed *scrupulosus* et *scruposus* confunduntur, et est hoc melius. Vid. Heius. ad Valer. Flacc. II, 518.

Scrupulus, quidquid animo molestum est, et nos tanquam urit. Fin. IV, 28, *scrupulum* abeunti. Att. V, 13, *scrupulum*, quem non ignoras. ib. X, 14, odiosus *scrupulus*, etc. Rosc. Am. 2, *scrupulum* ex animo evellere, i. e. timorem.... *Nunc et *scrupus*, eodem sensu, de Rep. III, 11.*

*Scrutari**, Pis. 26; de Div. II, 13; Rosc. A. 30; ibid. 34; Vatin. 5; ad Div. X, 31; Or. II, 54; Nat. D. III, 16; Q. fr. I, 9.

Sculptus. Acad. II, 31, non e Saxo *sculptus*. Sed legendum videtur *scalptus*.

Scurra, est parasitus, aut homo parasiticis moribus: quod genus hominum, studio placendi et delectandi, petulantibus et obscœnis dicteriis utitur, iisque etiam in eas res grassatur, quas revereri debebant, ut in religionem et deos, magistratus innocentes, etc. Muren. 6, *scurrarum* convicium. Add. Or. II, 60; Her. IV, 10; Quint. 3, 17.

Scurrilis. Or. II, 60, *scurrilis* dicacitas.

*Scutulum**, Nat. D. I, 29.

Scutum. Tusc. II, 23, abjecto *scuto* fugit. Att. XV, 29, *scutum* abjicere, i. e. ab armis discedere. Orat. II, 72, ut non modo non abjecto, sed ne rejecto quidem *scuto*, fugere videar. Se. fugientes turpiter *scutum* abjiciunt; honestius autem retinent *scutum*, et post tergum rejiciunt, ne telis petiti a persequentibus lædi possint.

Scutella. Tuscul. III, 19, *scutella* dulciculæ potionis. H. l. esse pro poculo facile intelligitur. Significat etiam lancem. Vid. de hoc verbo Popma ad Caton. de R. R. c. 10, et Salmas. ad Vopisc. Car. 20, p. 861; qui tamen male a *scutra* hoc verbum oriri putat, quum sit potius a *scuto*: ut bene monet Hemsterhus. ad Aristoph. Plut. p. 276, 277.

*Scyphus**, poculum, ad Div. VII, 22; Verr. IV, 14.

*Secedere**, Fragm. or. pro Cornel.

*Secernere**, disjungere, Cat. 1, 12; ad Div. V, 2; Or. 11. † distinguere, Nat. D. II, 47; de Am. 25; Or. 19.

Secessio, factio. Ligar. 6, *secessionem* tu illam existimasti (sc. inter te et Pompeium), non bellum. † dicitur etiam de iis, qui seorsum eunt, deliberandi, colloquendi causa. Mur. 24, seductionem testium, *secessionem* subscriptorum animadvertunt. Sic apud Liv. XXV, 36, tribuni ad deliberandum *secedunt*: ubi v. Dukerus.

Seco, verbum chirurgicum. Tusc. II, 22. C. Marius quum *secaretur*: pro quo alio loco, quum ei varices *secarentur*. sic, Off. 1, 38; Phil. VIII, 5. † dividere, Tusc. V, 26; Nat. D. III, 12. † de divisione logica, Or. II, 27.

*Secius**, Her. I, 12.

*Seclusus**, Or. II, 39; Verr. V, 9; Tusc. I, 30.

*Secretio**, Tusc. I, 29.

*Secreto**, ad Div. VIII, 1; ibid. VII, 25.

*Secretus**, Nat. D. II, 21, 55.

Secta, via, iter. N. D. II, 22, natura habet viam, et quasi *sectam*, quam se-

quatur. † partes, ad Div. XIII, 4, qui *sectam* Cæsaris sequuntur. Potest etiam esse, qui in Cæsaris exercitu sunt, ut idem verbum ap. Livium dicitur, XXIX, 27. Conf. Brut. 2. Ciceronem verbum Græcum αἵρεσις semper interpretari *sectam*, docet Casaubonus ad Athenæum, V, 11.

Sectari, est servorum, quatenus in alienjus dominio sunt. Rosc. A. 28. *sectantur* servi Chrysogonum i. e. sunt apud eum, non amplius apud Roscium. † clientum, ut assectari. Muren. 33, *sectantur* eum multi. † Verr. IV, 66, *sectantur* eum pueri : de homine omnium ludibrio.

Sectator, assectator; de quo supra. Mur. 34, quid opus est *sectatoribus?* ibid. lex Fabia de numero *sectatorum*. v. Ind. Legg. † comes. Rabir. Post. 8, num Gabinii comes vel *sectator?* negat. Intelligendum autem de comitibus magistratuum in provinciam, quorum sæpe est apud veteres mentio, in primis apud Suetonium. vid. Ernest. Excursum XV ad Sueton. Tib. 46.

Sectio, redemtio prædæ universæ, aut bonorum proscripti damnativi omnium. Phil. II, 26, nemo fuit, qui ad illud *sectionis* scelus auderet accedere. Cf. c. 29. † bona ipsa, quæ venduntur, redimuntur. Inv. I, 45, cujus prædæ *sectio* non venierit. Ex Agrar. I ap. Gell. XIII, 24, fragmento intelligitur, eam tantum prædæ partem *sectionem* esse appellatam, quæ ad publicum pertineret, quemadmodum etiam Romæ *sectio* est tantum eorum bonorum, quæ ærario inferenda sunt. Nam præda est militum, manubiæ imperatoris, *sectio* ergo populi.

Sector, redemtor bonorum, Rosc. Amer. 29; ad Div. XV, 19; Verr. I, 23, ad quem locum Asconius a *sequendo* spem lucri verbum hoc ducit; in qua sententia est etiam Nonius: secare, sequi, unde et sectatores bonorum *sectores* dicti sunt. Verrius autem sectionem bonorum, persecutionem interpretatur; unde et *sectores* dictos ait, qui emta sua persequuntur: cujus sententiam probat Salmas. Mod. usur. c. 18, p. 850. Qui redemerat sectionem, inquit, vel prædæ, vel omnium bonorum proscripti damnative, quum universa ejus bona, quæcumque in re aut jure consisterent, accepisset, ubicumque essent reperienda, ea persequebatur, etc. Mihi si luberet, *sectorem* a *sequi* repetere, aliam rationem redderem. Nempe olim in republica libera, quum nondum proscriptio esset audita, *sectores* tantum erant redemtores prædæ. Itaque qui hoc genere quæstus ducebantur, *sectabantur* exercitus ad omnes urbes, quas obsidebant, ut, iis expugnatis sectiones, prædarum emerent: de quo genere hominum non semel est apud Livium, v. c. X, 17, 6. Similes iis ex parte sunt, et in re minori, aut in partibus faciunt, quod illi in majori, aut universa, s. in privata præda, quod illi in publica et ærario inferenda, lixæ, qui et ipsi exercitus sequebantur, ut cibis vendendis, et præda a militibus singulis emenda lucrum facerent, unde Livius, V, 8: « Minus militum periit, quia præter ægros, lixarum in modum, omnes per agros vicinasque urbes negotiabantur. » Cæsar, B. G. VI, 38, etiam mercatores commemorat, qui exercitum sequebantur, et sub vallo tendebant. Sed illud hic relinquitur dubii, quod, hac ratione probata, etiam lixæ et mercatores reliqui *sectores* dici possent. Itaque retiorem puto vulgarem sententiam, quæ a *secando* ducit hoc verbum, et *sectores* a secandis bonis dictos censet, quod *sectores* universa bona, universam prædam, hanc ob causam redimebant, ut iis per partes vendendis lucrum facerent, quemadmodum ipse Asconius tradit. Homines adeo *secari* dicebantur, quorum bona auctione distrahebantur. Id nomen deinde mansit etiam, quum aliquis emeret proscripti bona, ut retineret ipse. Idque adeo confirmari puto etiam loco Ciceronis Rosc. A. 29, iidem erant *sectores* bonorum et collorum.

Secundæ, int. partes, verbum sec-

næ, in qua primæ, secundæ, et tertiæ partes sunt: unde ad alia traducitur. Brut. 69, fuit Crasso quasi *secundarum*. † Fin. III, 10, opponitur primo.

Secundarius, secundus, Inv. II, 7. Sic, de Rep. I, 42, habet statum reipublica de tribus *secundarium*.

Secundo°, Planc. 20.

Secundum, ex præscripto alterius. Acad. I, 10, *secundum* naturam. † ex commodo sententiaque alterius. Att. IV, 2, loco sententiam rogatus, multa *secundum* causam nostram disputavit. Unde et in jure *secundum* aliquem dicitur decerni, quum causam obtinet, Verr. I, 44. † *secundum* mancipium, quomodo capiendum sit, utrum præter, an ex lege mancipii, disputatur, vid. *satisdatio*. † prope, juxta. Attic. VIII, 12, si Cæsar *secundum* mare ad me ire cœpisset. Cf. XVI, 8.

Secundus. Tusc. II, 1, *secundo* populo id facit, h. e. probante et favente populo: sic, Att. I, 16; ibid. II, 1; Agr. II, 37; Nat. D. III, 38. † prosper, Nat. D. III, 36; Sull. 25.

Securis, proprie, Q. fr. I, 4; Pis. 34; Verr. V, 9. † plaga. Planc. 29, gravem infligere *securim* reipubl. Mur. 24, quam te *securim* putas injecisse petitioni tuæ? pro quo est c. 23, plaga injecta est petitioni tuæ. † Q. fr. II, 11, *securis* Tenedica. v. Ind. Geogr. *Securis* cuspicitur in nummis Tenediorum, quorum exempla et nunc reperiuntur in cimeliarchiis. v. Stephani Lexic. Gr. in πέλεκυς.

Securitas°, Tusc. V, 14; de Am. 13; Fin. V, 8; Att. IV, 16.

Secus°, Fin. V, 13; Pis. 28; Or. III, 50; ibid. II, 6; Mur. 3; ad Div. III, 6; ibid. IV, 9; Quint. 9; Att. I, 19.

Secutor. Att. VII, 14, *secutorum* in ludo 100 fuerunt: *Secutor* est gladiator, qui componitur cum retiario, ut putat Lips. Saturn. II, 7, 8; ubi pro 100 reponendum censet CIO CIO, quod ille numerus major fide videtur. Salmas. ad Lamprid. Comm. 15, p. 515, t. 1. Hist. Aug. *secutores* dictos putat gladiatores, qui sorte victis sufficerentur, et victoribus compararentur. Gr. ἐφεδροι.... *Legimus l. c. *scutorum*.

Sed, eleganter adhibetur ut *igitur*, de quo supra, post parenthesin, in primis longiorem. Off. I, 30, *sed* si quis est. Or. II, 90, *sed* tamen, etc. Or. III, 12, etc.

Sedate°, Or. 27; Tusc. II, 24.

Sedatio°, Off. I, 27; Tusc. III, 27.

Sedatus°, Inv. II, 51; Or. 12; ibid 52; Att. VIII, 3; Cluent. 37; Her. III, 12.

Sedecula, Att. IV, 10; alii *sedicula* malunt. v. Lexic. Fabr.

Sedere, sensu proprio, de Div. I, 46; Fin. II, 21. † commorari. ad Div. XVI, 7, venti si essent, nos Corcyræ non *sederemus*. Sext. 23, *sedens* imperator ad portas. † nihil agere, quiescere. Att. IX, 12, ego ipse *sedeo?* coner illuc ire, ut insanus? etc. IX, 8, nos *sedentes* in Italia, sc. medii, neutrius partis, et nihil agentes. fr. Agr. I ex Gell. XIII, 24, prædam.... *sedente* imperatore, decemviri vendent. † *sedere* dicuntur, qui in tabernis, aut locis publicis, merces vendunt. Verrin. III, 62, Albam Æmilium *sedentem* in faucibus macelli. † *sedentes* opponuntur dicentibus, quum in senatu, tum in judiciis. ad Div. V, 2, *sedens* iis assensi. Rosc. A. I, quum tot summi oratores, hominesque nobilissimi *sedeant*, ego potissimum surrexerim. † de magistratibus dicitur, quum pro Rostris in suggestu sedent in sella curuli, aliis dicentibus, legem ferentibus, suadentibus; aut in tribunali vel jus dicunt, vel quæstioni præsunt. Sen. p. R. 5, quo *sedente* legem trib. pl. tulit. Sext. 15, *sedentibus* consulibus. Brut. 43, Scævola tribuno in Rostris *sedente*, suasit Serviliam legem Crassus. † item de judicibus et consiliariis judicis prætoriisve, et advocatis partium. Or. I, 37, nonne, nobis *sedentibus* in tribunali Q. Pompeii, prætoris urbani, familiaris nostri, etc. Rosc. C. 4, *sedere* in consilio. Cluent. 38, *sedere* in aliquem. ibid. 37, paucos dies ex subsortitione *sedere*. ad Div. I, 9, *sedente* Cn. Pom-

pcio. Or. II, 47, quum C. Marius præsens ac *sedens*, etc.

Sedes, sella, Or. 1, 8; Cat. IV, 1; Sall. 11; Cluent. 66; Mur. 39. † fundamentum, Rull. II, 35; Marcel. 9. † de loco in mente aut memoria, Or. II, 87; ibid. III, 5. † certus locus, ubi sit caput rei, belli, etc. Att. VIII, 3, nulla *sedes*, quo concurrant, qui remp. defensam velint. Cœl. 13, nullum est fundamentum horum criminum, nulla *sedes*: h. e. crimen demonstrari non potest.

*Seditio**, Att. V, 14; ibid. X, 1; Or. II, 28. † seditiosorum hominum manus, Cluent. 36.

*Seditiose**, Cluent. 1; Att. II, 21.

*Seditiosus**, Or. II, 11; Vatin. 2; Inv. 1, 3.

*Sedo**, de malis, Phil. II, 18; Leg. I, 21; ibid. III, 10; Cat. II, 13. † de motibus animi, de Div. 1, 29; Off. 1, 29. † de fama, Att. XIII, 10.

Seducere. ad Div. 1, 9, sæpe cum in senatu, modo severo *seducerent*, sc. tanquam si qua de re gravi cum eo colloqui et deliberare vellent, aut cum eo communicare et consulere. Conf. Att. V, 21; Or. 1, 56; Phil. XIII, 10.

Seductio. Mur. 24, *seductiones* testium, secessionem subscriptorum animadvertebant. vid. *seducere*.

*Sedulitas**, diligentia, ad Div. X, 15. † ponitur in vitio, Agr. II, 3; ad Div. VIII, 1.

*Sedulo**, ad Div. V, 10; Att. XIII, 12.

*Sedulus**, Brut. 47.

Seges. Milon. 13, quid enim odisset Clodium Milo, *segetem* ac materiam suæ gloriæ? sic, Fin. 1, 10. † ager consitus, de Sen. 15; Or. 15; Verr. III, 8. † ipsæ fruges, Fin. V, 30; Or. 24.

Segnitia. Brut. 81, vir sine arrogantia gravis, et sine *segnitia* verecundus; Fin. 1, 2; Or. 1, 41.

*Segregare**, secludere, Phil. V, 11; Or. III, 47; Off. III, 6; Tusc. V, 28.

Sejugatus, distinctus, Div. 1, 32. Eodem fere sensu *sejunctus*.

*Sejunctio**, figura sententiarum, Or. 40; ibid. III, 53; Phil. 1, 3.

Sejunctus, Or. 20.

Sejungere, discernere, distinguere. Or. II, 25, ut possis liberalitatem a largitione *sejungere*. Tusc. IV, 13, *sejungere* cogitatione morbum ab ægrotatione. † avocare. Fin. 1, 20, animus a spe *sejungi* non potest. † abstinere. Cœl. 3, *sejungere* se a libertate verborum. † separare, Nat. D. III, 24; Cat. 1, 19. † disjungere, ad Div. X, 6; Verr. III, 84. † excludere, Vatin. 11.

Selectio, collectio e pluribus, Leg. III, 10. † delectus. Fin. II, 13, ut eam rerum *selectione* exspoliarent. Opponitur *rejectioni*.

Selectus. Nat. D. 1, 31. *selectæ* brevesque sententiæ. Verr. II, 13, judices *selecti*, sunt qui judicia publica exercent. Cluent. 43, prætores urbani debent optimum quemque in *selectos* judices (h. e. decurias eorum) referre. Nam in judiciis sedent sorte quæsitoris, nec *selecti* ab hac sortitione dicuntur, ut quibusdam placet. Asconius quidem ad Act. 1 in Verrem, c. 6, ad sortitionem refert hoc nomen: sed haud dubie erravit; quum Cicero diserte lectionem judicum prætori urbano tribuat l. c. a quo post ad Imperatores translata est, quos decurias ordinasse, præter Suetonium, multis locis, docet Plin. XXXIII, 1; fuitque ea lectio pars actus rerum, cujus apud Suetonium frequens mentio. Sub Cæsaribus *selectos* judices paullo aliter, et arctiori quodam sensu dictos patet ex eodem Plinio.

*Seligere**, Or. 15. † sumere, Fin. III, 6.

Sella, simpliciter pro *sella curili*. Junguntur interdum *sella* ac tribunal, quia prætores sedent in *sella* curuli posita in tribunali. Verr. 1, 46; II, 38; III, 59. † sedes magistri, ad Div. IX, 18, *sella* tibi erit in ludo, tanquam hypodidascalo, proxima. † sedes opificum. Catil. IV, 8, qui non ipsum illum *sellæ*, atque operis, et quæstus quotidiani locum salvum esse vellent. † cathedra, Phil. II, 34; de Div. 1, 52.

Sellularius. fragm. incert. p. 416, de plebeia fæce *sellulariorum*. Ita di-

cuntur, qui Græce βάναυσοι appellantur : h. e. opificia tractantes, quæ artes *sellulariæ* dicuntur. Cf. *sella*.

*Semel**, Font. 5; Att. xiv, 13.

*Semen**, de plantis, Phil. ii, 22; de Sen. 15; Nat. D. ii, 32. † de hominum progenie, Agr. ii, 35; Phil. iv, 5. † causa vel principium, Cat. i, 12; Off. ii, 8; ad Div. vii, 31; Fin. v, 7.

*Sementis**, proprie, Or. i, 58; Verr. iii, 54. † metaphorice, Or. ii, 65; Nat. D. iii, 75; Att. iv, 7.

*Semestris**, Att. x, 8.

*Semianimus**, de Div. i, 47.

*Semicirculus**, Fin. v, 20.

*Semidoctus**, Or. ii, 41.

*Semiferus**, Nat. D. ii, 44.

*Semigrare**, Cœl. 7.

*Semihora**, Rab. Perd. 2.

*Semiliber**, Att. xiii, 31.

*Seminari**, Leg. i, 1.

Seminarium. Pis. 40, Macedonia dicitur triumphorum fons et *seminarium* : Cat. ii, 10; Off. i, 17; Phil. v, 5.

Seminator, auctor. Nat. D. iii, 26, versus *seminator* omnium malorum.

*Semiplenus**, Verr. v, 25.

Semis, dimidius as. Item de genere usurarum, quæ *semisses* dicuntur, quum sc. pro centenis assibus solvitur usuræ loco singulis mensibus dimidius as, adeoque in annum seni pro centenis. ad Div. v, 6, omnino *semissibus* magna copia est. v. Gron. Sestert. iv, 11, p. 331, etc.

*Semisomnus**, Verr. v, 36; ad Div. vii, 2.

*Semita**, Rull. ii, 35; Off. ii, 17; Verr. ii, 24.

Semiustulatus, vel, ut habet cod. Vatican. *semustulatus* effugit, pro Tull. 3, fragm. nov. Legebatur jam pr. Mil. 13; Phil. ii, 36.

*Semivivus**, proprie, Verr. i, 17. † metaphorice, Sext. 59; Pis. 14.

*Semovere**, Fin. ii, 13; Fin. v, 8; Acad. i, 9; Or. iii, 5.

*Sempiternus**, Rab. Perd. 10; Or. ii, 40; Nat. D. ii, 20.

Semuncia, dimidia uncia. v. *as*. Verr. iv, 23, *semuncia* auri.

*Senariolus**, Tusc. v, 23.

*Senarius**, Or. 55.

*Senator**, Leg. iii, 18; Cluent. 66.

*Senatorius**, Off. ii, 1; Manil. 21.

Senatus, de Rep. ii, 28, Rom. ex Græco interpretati, quos Lycurgus senes (γέροντας) appellavit, nominaverunt *senatum*. ii, 34, *senatus* auctoritas minuitur, tribb. pl. creatis, ii, 2, *sen.* suffragia in equitum centuriis. ad Div. v, 2, *senati* consultum. Cæcil. 5, quod beneficio *senati* juris habui, etc. Ar. R. 1, *senatus* datus, dicitur, quum aliquis, v. c. legatus, aruspex, etc. in senatum admittitur, exponendi causa, quæ velit.

*Senatusconsultum**, Phil. iii, 10.

*Senecta**, Or. i, 5u, 60; ad Div. i, 9; Brut. 2, 79.

*Senescere**, de Sen. ii. † de plantis aut rebus aliis, de Div. ii, 14; ad Div. vii, 26; Tusc. ii, 2; Or. ii, 2.

Senex, maturus, virilis. Brut. 43, *senior* oratio, quam illa ætas ferebat. † antiquus. Leg. ii, 4, hæc vis est *senior*, quam ætas populorum. † De *senibus coemtionalibus* et *ad coemtiones*, supra dictum est.

*Senilis**, de Div. ii. 23; de Sen. 11.

*Sensim**, Fin. v, 15; Off. ii, 8; Tusc. iii, 22; Or. i, 59; ibid. ii, 23; Verr. iii, 68; Phil. ii, 17; Cœl. 11.

*Sensum**, Or. i, 8; ibid. iii, 14.

Sensus, judicium. ad Div. xi, 10, a certo *sensu* et vero judicare. ibid. i, 9, sed etiam *sensu* jam tabellaque docuerunt. vid. Gron. Obs. i, 4, p. 239. † *sensus* de republ. significat partes, vel optimatium, vel popularium. ad Div. i, 8, quam sit difficile, *sensum* in republ. deponere. ib. xii, 15, *sensibus* in rep. conjunctissimus. Marcell. 6, nostri *sensus* congruebant. † Dom. 36, communem naturæ *sensum* repudiare. *Sensus* communis continetur 1° notionibus insitis, et naturali facultate intelligendi, judicandi, ratiocinandi, recti et boni cognoscendi, etc. v. præsertim. Or. iii, 50. † Partit. 5, nativa verba sunt ea, quæ significata sunt *sensu* ; reperta, quæ ex his facta,

aut novata, etc. Hinc pro indole dicitur *sensus* : Arusp. R. 9, *sensus* terræ (s. incolarum) domesticus ac nativus. Sed 2° Dom. l. c. est pro humanitatis eo genere, quo rebus malis commovemur et augimur. † in oratione autem et oratore *sensus* snot, qunm ita dicit orator, ut ipse commotus esse videatur, et omnia, etiam in narrandis rebus, ita dicit, ut ipse pro certis, magnis, turpibus, lætis habere, et, ut opus est, et res sunt, affectus esse videatur. Or. III, 25, ut oratio *sensus*, ut dolores habeat. ibid. II, 43, si est suaviter et eum *sensu* tractatum, etc. Tantum autem efficitur *sensu* quodam, etc. Hæc ab ipso Cicerone explicantur c. 45 toto. ibid. quin ipse in commovendis judicibus iis ipsis *sensibus* permoverer. †intelligentia, Or. I, 3; ibid. I, 51; ibid. III, 59; Verr. IV, 15; Arch. 8; Pet. Cons. 11; Mil. 27; Phil. X, 2; Nat. D. II, 56, 57; Fin. II, 16; Rosc. A. 53.

Sententia. Acad. II, 47, ex sui animi *sententia* jurare voluerunt: h. e. ita uti sentiret, crederet, rem esse. Hinc ille jocus, Or. II, 64; loc. v. Pison. 32, beneficiis alicujus suam *sententiam* tradere: Cluent. 53, meos, et animus, et consilium, et *sententia* civitatis posita est in legibus. † pro sensu animi. Tusc. IV, 15, honestæ voluntates, *sententiæ*, et actiones. Gr. γνώμη. †*sententia* senatorum in curia, Att. IV, 1; Planc. 39; Q. fr. II, 1; ad Div. XI, 21. † *sententiam* ferre dicuntur proprie judices post legem tabellariam Cassiam; deinde vero etiam senatores. vide locum in *sentire*, ex ad Div. XI, 21, ubi *sententias* ferre de aliquo, est ejus rationem habere. Cf. *ferre*. † dividere *sententiam*. v. *dividere*. † referre *sententiam* de senatore, pro ferre. Quir. p. R. 10. vid. *referre*. *sententias* dicere, de senatoribus notum est : sed est etiam de consulibus. Sext. 32, consules quum in senatu privatim (i. e. a senatoribus, qui magistratus non erant), ut de me *sententias* dicerent, flagitabantur : h. e. ut de *sententiis*, quas ipsi sc. senatores, relationem egredientes, dixissent, ad senatum referrent. vid. Græv. ad h. l. † Legg. I, 22, hujus præcepti tanta *sententia* est, i. e. tam præclarus sensus. † *sententiæ* philosophorum, Or. I, 28; Nat. D. I, 30; Opt. Gen. Or. 2; Brut. 78; Or. II, 8. † interdum *sententia* opponitur verbis, Or. 39; Or. III, 52; Off. III, 5; Leg. II, 2; Cæcin. 20.

*Sententiola**, Phil. III, 9.

Sententiose dicere, Or. 71, ita dicere, ut sententiæ, eæque bonæ sint, non inania modo verba : nam opponitur, sine sententiis dicere. Or. II, 71; Inv. I, 55.

*Sententiosus**, Brut. 95.

Sentina, proprie, de Sen. 6. † de infimo dignitatis gradu, ad Div. IX, 15. † de vilissimo homine, Agr. II, 26; Cat. I, 5; ibid. II, 4.

Sentire, intelligere, providere. Rabir. Post. 1, nihil *sensisse*. † Catil. III, 2, de repub. præclara atque egregia *sentire* : h. e. optimatem esse. Or. III, 16, *sentire* sapienter. † sententiam dicere. ad Div. XI, 21, sed tamen quum ego *sensissem*, de iis, qui exercitus habent, *sententias* ferri oportere : iidem illi, qui solent, reclamarunt. sic, Att. VII, 6. † judicare. Or. III, 9, difficillime quisque de se *sentit*. Add. Nat. D. II, 56; ad Div. XV, 16; Tusc. I, 3.

*Seorsum**, Œcon. 1; ad Div. VIII, 9; Her. III, 3.

*Separabilis**, Tusc. I, 10.

Separare ab his id, quod reus inferat, Or. III, 32, i. e. dissimile esse ostendere. † disterminare, Cornel. Fragm. 1. † sejungere, ad Div. V, 12. † discernere, Off. I, 27.

Separatim, proprie. Tusc. V, 7, de summo bono *separatim* libri sunt, i. e. proprie scripti de summo bono. ibid. c. 1, *separatim* suis angoribus implicati. † generatim; nostri dicunt philosophi, *in abstracto*. Or. II, 27, opponitur *definite* : si tamen lectio sana est. † Dom. 52, salutem accepisse, *separatim* semel, iterum cum universis. Nat. D. II, 66, *separatim* ab universis singulos.

Separatio a definitione. Inv. II, 18, quum demonstramus, definitionem non cadere in rem, ei non convenire. † pro divisione, Or. III, 33 pr.

Separatus. Inv. I, 18, exordium *separatum* est, quod non ex ipsa causa ductum est, etc. ibid. 36, *separatum* quiddam est extra assumtionem approbatio. Q. fr. I, I, si mihi quidquam esset abs te *separatum*: h. e. proprium, nisi mea tua, et tua mea putarem. † Inv. II, 51, *separatius* ad finem adjungentur, i. e. magis proprie.

Sepelire, vid. loc. Leg. II, 23. Sed ut *humare* (v. *humatus*), ità *sepelire* ad combustionem, et quodcumque genus amovendi mortui, traductum, Cuper. Obs. I, 7. † tropice. Tusc. II, 13, aut amittenda furtitudo, aut *sepeliendus* dolor.

*Sepes**, Nat. D. I, 42.

Sepia, piscis atro sanguine. Nat. D. II, 50, atramenti effusione *sepiæ* se tutantur.

Sepimentum. Leg. I, 24, atque hæc omnia quasi *sepimento* quodam vallabit disserendi scientia.

Sepire, vallare, ad Div. XV, 4; Or. I, 9. † custodibus circumdare Phil. I, 10. † tegere, Att. II, 23. Or. I, 31, *sepire* memoria. ibidem II, 34, cogitatione *sepire*.

*Seponere**, recondere, Œcun. I; Att. XI, 22. † reservare, Or. 42; Att. III, 33. † separare, Or. I, 6.

Sepositus. Or. III, 22, tempus *sepositum* ad discendum.

Seps, in Fragm. p. 266, ex Ausonio, scil. sepes. Div. I, 7, scopulosum *sepe* repulsus.

**Sepse*, de Rep. III, 5, antique, pro se ipso, vel se ipsa. Habet ms. Vatican. et Senec. ep. 108.

Septemvir, magistratus extraordinarius agris dividendis ab Antonio creatus, Att. XV, 19, et in Philippicis passim.

*Septemviralis**, Phil. XII, 38.

*Septemviratus**, Phil. II, 38.

Septenarius, versus iambicus septem pedum, Tusc. I, 44.

Septentriô. Att. IX, 6, ex ea die fuere *septentriones* venti. v. de hac forma Gronov. ad Liv. XXXVII, 12. Adde Menken. Obs. L. L. h. v.

Septum, Mil. 15, locus in campo Martio, qui et *Ovile* dicitur, in quem coibant in comitiis, qui suffragii jus habebant: quod ei nomen etiam post sublata comitia populi mansit, ut e Suetonio aliisque notum est. Cf. Att. IV, 16.

*Septus**, inclusus, Tusc. V, 23; Verr. V, 27; Att. IX, 12. † munitus, Verr. V, 15; Phil. XII, 10; Mil. I. † de finibus artium, Or. II, 2.

*Sepulcrum**, Leg. II, 22, 26; Phil. IX.

*Sepultura**, Leg. II, 22; Phil. I, 2; ibid. XIV, 13.

*Sepultus**, proprie, Leg. II, 22. † abditus, Pis. 3; Manil. II.

Sequester, est interpres et internuntius, quo ad rem aliquam transigendam utimur; apud quem in corruptionibus judicum aut comitiorum pecunia deponitur. Itaque *sequester* est in conviciis, pro corruptore, etc. Cœl. 7, crimen *sequestrium*. Planc. 16, cujus tu tribus venditorem, corruptorem, *sequestrem* Plancium fuisse clamitas. Cf. Act. I in Verr. 12; Cluent. 8; Verr. II, 44; ad Div. VIII, 7.

Sequi, persequi, expetere. Off. I, 31, nec quidquam *sequi*, quod assequi nequeas. † *sequi* aliquid dicuntur, qui locum adeunt, ut ibi aliqua re utantur, fruantur, non ǂ qui adeunt simpliciter, ut visum Drakenb. ad Sil. II, 86. Leg. II, I, præsertim hoc anni tempore hanc amœnitatem loci *sequor*. Nat. D. II, 56, *sequutæ* sunt nares vicinitatem oris. Add. Att. X, 18. † innuit causam, propter quam aliquid fit. Rosc. A. I, ni adsint propterea, quod officium *sequuntur*. Planc. 15, *sequutus* editiitios judices. Off. I, II, credo alicui *sequutos*: h. e. gravi de causa fecisse. † accommodare se alicui rei, spectare aliquid, ad Div. IX, 5, diem *sequar*. Act. I in Verr. 7, non crimina, non testes, non existimationem pop. rom.

sequentur. † in computationibus est pro vulgari *ponere.* Verr. III, 49, *sequi* minimum. † in jure liberi dicuntur patrem *sequi*, quum post divortium apud eum remanent, et cum eo sunt, Top. 4. † *sequi* auctoritatem alicujus, Off. I, 2; ad Div. I, 9; Verr. I, 43; Or. 16; Fin. II, 8; Fat. 3, 12.

*Serenans**, de Div. I, 11.

*Serenitas**, de Div. II, 45.

*Serenus**, de tempestate, ad Div. XVI, 9; de Div. II, 99. † tranquillus, Tusc. III, 15; Her. IV, 48.

Serere, de plantis, Verr. III, 47; Nat. D. II, 52; Or. II, 69; Tusc. I, 14. † gignere, Leg. I, 8; Att. XIV, 22. † de libris novis, Brut. 4. † instituere. Leg. I, 6, *serendi* sunt mores. de Rep. II, 3, qui diuturnam remp. *serere* conatur.

Series disputationum, Or. II, 16, est dialectica ratio disserendi de reliqua philosophicis. Sed sæpissime *series* dicitur simpliciter de ordine rerum ejusmodi, quum altera alteri apta et colligata est. Acad. II, 7; Fat. 9; Leg. I, 19; de Div. I, 55; Nat. D. I, 4; Partit. 39.

*Serius**, Her. III, 14; Off. I, 37; Fin. II, 26.

Sermunculus, rumor. Att. XIII, 10, *sermunculum* omnem restinguere.

*Serpens**, sensu proprio, Nat. D. II, 48; Vat. 2. † metaphorice, Ar. Resp. 24.

Serperastrum, Att. VII, 3. *Serperastra* proprie sunt adminicula, quæ cruribus puerorum primum ambulantium alligantur, ne vari aut compernes fiant, dicti a *sirpando*, h. e. ligando: unde *sirpulæ* apud Varronem de L. L. Ideo fortasse scribendum *sirpirastra.* Hoc autem nomine Cicero notat legatos, quæstores, tribunos, et alios quos secum duxerat, quorum opera in coercendo exercitu et regenda provincia utebatur. Eos audierat Atticus pessime se gerere: ideo scripserat Ciceroni, se dolere. Hæc Bosius ad h. l.

Serpere, sensu proprio, Nat. D. II, 47; Fin. V, 15; Her. IV, 49; Or. II, 50, dicitur de oratore, qui pedetentim ad causam tractandam accedit, quemadmodum ipse Cicero fecit in Agraria secunda. † ali, augeri. Verr. III, 76, *serpit* insitum in natura malum. † dicuntur ea, quæ increbrescunt, vulgantur, ulterius procedunt. in Cæcil. 21, *serpit* ac prodit consuetudo. Rabir. Post. 6, *serpit* malum. Cf. Verr. III, 76; Phil. I, 2; de Am. 12; Or. III, 24; Att. I, 13; Fin. II, 14. ib. V, 23, societas *serpit* sensim foras, cognationibus primum, etc.

*Serra**, Tusc. V, 40.

*Serrula**, Cluent. 64.

*Sertum**, Cat. II, 5; Tusc. III, 18.

*Serus**, ad Div. II, 7; de Div. II, 70; Phil. V, 1.

Servare, observare, Cluent. 55; ad Div. IX, 22. † conservare. ad Div. V, 20, quum populus suum *servaret.* † *servare* de cælo est augurum, Dom. 15; Vatin. 7; Divin. II, 35: v. in Ind. Legg. *Ælia lex*, ubi ostendimus, hanc formulam tantum esse capiendam de fulminibus. Ad id confirmandum in primis illud pertinet, quod Divin. II, 18, scribit Cicero: Comitiorum solum vitium est fulmen. Qui ergo de cælo *servant*, ut comitia impediant, nihil aliud, nisi fulmen, aut tonitru observant. † Att. V, 17, itaque eo me *servavi*, i. e. scribere distuli. † Off. III, 29, *servare* fidem cum hoste.

*Servator**, Planc. 42.

Servilis. Or. II, 80, *servilis* percunctatio, est, quum e servis aliquid percunctamur: Pis. I, 38.

*Serviliter**, Tusc. II, 23.

Servire, servum esse, Top. 6; Or. I, 40. † subjici, Phil. VI, 7. † indulgere, ad Div. XVI, 18; Q. fr. I, 1, 4. † inservire, Att. XIII, 49; Brut. 69. † rationem alicujus habere, Tusc. I, 15; Phil. VIII, 10; Off. III, 29; Or. 52. † de ædibus, Or. I, 39. v. *servitus*; Off. III, 16.

*Servitium**, Cat. IV, 2; Verr. V, 4; Ar. Resp. 12; de Am. 32.

Servitus, conditio servorum, Cluent. 7. † de populo aliis subjecto, Phil. VI, 7; ibid. VIII, 11. † honesto sensu est

Planc. 30, officii *servitutem* adstringere vinculo sempiterno. † in jure est ædium, et fundorum, s. ut in jure est, prædiorum urbanorum et rusticorum. Ædium servitus est, quum vicino jus est altius tollendæ domus suæ, stillicidii in eas avertendi, cloacæ immittendæ, tigni immittendi, prospectus faciendi, etc. fundorum autem, quum vicinus habet jus itineris per eos, viæ, aquæductus, haustus aquæ, pecoris ad aquam appellendi, pascendi, etc. de quibus *servitutibus* est in Digestis. Q. fr. III, 1, *servitutem* fundo imponere. Att. XV, 26, paucos specus in extremo fundo, et eos quidem subterraneos, *servitutis* putat aliquid habituros : h. e. aliquid incommodi et servitutis sibi, vicino, allaturos.

*Servulus**, Cæcin. 19.

*Servula**, Att. 1, 12; Ar. Resp. 21.

Servus (adj.). Agr. III, 2, prædia *serva*.... libera. *Serva* sunt, in quibus est servitus.

Servus. Verrin. II, 77, *servi* societatis, sunt ministri publicanorum in provincia, qui portorium, scripturam, decumas exigunt, et rationes conficiunt. Phil. VIII, 8, *servi* publici. † metaphorice, Parad. V, 1; ad Div. 1, 9; Verr. IV, 50.

Seselis. Nat. D. II, 50, berba, qua cervæ ante partum se purgant.

Sesqui, Orat. 56, est contracte pro *semisque*. Sed dicitur *sesqui* pro *sesque*, ut heri pro here. Id verbum quum adjungitur alicui quantitati, ea cum dimidia parte intelligenda est. Sic l. c. *sesquipæon* est pæon unus cum dimidio; sic cape *sesquimodium*, *sesquitertium*, etc.

*Sesquialter**, de Univ.

*Sesquiplex**, Or. 57.

Sessio, sedes, scamnum, Or. II, 5: sic, Fin. II. 1. † modus sedendi, Nat. D. 1, 34; Fin. V, 12; Off. 1, 12; Att. XIV, 14.

*Sessitare**, Brut. 15.

*Sessiuncula**, Fin. V, 20.

Sestertius, subaut. nummus, quod verbum interdum adjicitur, ut Rabir. Post. 17. Valuit primo *duos asses cum dimidio*, deinde *quatuor asses* : ut denarius, qui quatuor sestertios æquabat, primo decem, post sedecim asses habuit. *Sestertium* autem, in quo intelligendum est *pondo*, æquabat *mille sestertiorum nummorum* summam. Nam quoniam singuli asses sunt ad libram argenti, ut unum ad mille; h. e. quoniam una libra argenti æquat mille assium summam : sestertium pondus, b. e. duæ libræ cum dimidia, etiam bis mille et quingentos asses æquarint necesse est. Teneant autem tirones hoc : Quum sic dicitur, *quadraginta millia* HS, aut simili modo in aliis numeris, capiendum est de nummis sestertiis, et HS est genitivus pluralis. Pro eo dici etiam potest *quadraginta sestertia*. Sed quum dicitur v. c. *quadragies sestertium*, primo *sestertium* est nominativus, aut accusativus singularis numeri; deinde est compendiaria locutio, pro *quadragies centena millia sestertium*. Nam *decies sestertium* dicebant pro *decies centena millia sestertiorum*, et sic in reliquis. Ergo *quadragies sestertium* idem est, quod *quadragies centena millia sestertiorum nummorum*, s. *quater millies mille sestertii nummi*. Hæc late et erudite demonstravit Gronov. de Sestert. l. 1, inpr. c. 4. Exempla utriusque nominis et formarum loquendi afferre, quoniam sæpe in Ciceronis libris occurrunt, nibil attinet.

*Seta**, Or. III, 59; Tusc. V, 21.

Severe. Off. II, 3, *severe* et honeste : de philosophis, qui utilitatem ab honestate non sejungunt. Contrarium est *remisse*, ubi v. Mur. 20.

Severitas, justitia judicum in pronuntiando. in Cæcil. 3, *severitas* judiciorum. Cf. Rosc. A. 3, etc. † Catil. IV, 4, versari in *severitate*, dicuntur, qui severam sententiam dicunt. Add. Mur. 31; Or. II, 17, 58; Off. 1, 23; Q. fr. 1, 1.

Severus, justus. Rosc. A. 5, acria ac *severa* judicia. Act. 1 in Verr. 10, familia tum ad cetcras res, tum ad judican-

dum *severissima*. Add. Or. II, 7; Brut. 95; Manil. 13; Tusc. IV, 18.

Sevocare. Nat. D. III, 8, *sevocare* mentem ab oculis: sic, Tusc. I, 31. † distinguere. Or. 20, ab his non multo secus, quam a poetis, hæc eloquentia, quam quærimus, *sevocanda* est.

Sexcenteni, profertur e Verr. V, 25; sed ibi legendum *sexceni*. Adde etiam Drakenb. ad Liv. XLV, 16.

Sexcenti, de magno, sed incerto numero. Att. XIV, 12, *sexcenta* similia. Cf. Rosc. A. 32, etc.

*Sexprimi**, Nat. D. III, 30.

Sextans, duæ unciæ, quæ sextam assis partem conficiunt; unde pro sexta hereditatis parte. ad Div. XIII, 29, in *sextante* esse (v. *as*).

*Sextarius**, Off. II, 16.

Sextula, sexta pars unciæ. Cæcin. 6, duæ *sextulæ*. ibid. *sextulam* adspersit.

Si. Or. 24, si aliquid. Cf. Att. III, 14; XIII, 13, 17; Fat. 19; Prov. Cons. 20. Catil. IV, 10, si aliquando. † *si* quæ, pro *si* qua, Att. IV, 2; ad Div. V, 8, 12; Or. II, 72, 75; Cœl. 20; Leg. II, 5. † habet et vim interrogandi, ut Top. 22, *si* expetendæ divitiæ, *si* fugienda paupertas. Add. Cæcin. 18; Inv. I, 53; Cluent. 6; Off. II, 16; ibid. 29.

*Sibilare**, Att. II, 19.

Sibilus. ad Div. VIII, 2, *sibilus* rudentum, forte e poeta: sic, Rosc. C. 11; Att. II, 18; Pis. 27.

Sic, propterea. ad Div. XIII, 70, quia non est obscura tua in me benivolentia; *sic* fit, etc. † Multis modis exquisite dicitur, ut *ita*, quam vocem vid. Att. VI, 1, *sic* contendi, ut talenta, quæ mihi pollicebantur, illi daret: quasi diceret, *id* contendi, ut, etc.

*Siccare**, Phil. III, 3.

*Sicce**, Opt. Gen. Or. 4.

Siccitas, proprio sensu, Q. fr. III, 1; Rull. II, 67; Tusc. V, 34; de Sen. 10. † tenuitas orationis. Brut. 82, *siccitas* orationis. Cf. Nat. D. II, 1. † Tusc. V, 34, *siccitas*, quæ consequitur continentiam in victu. de Sen. 10, summam in eo esse corporis *siccitatem*. Sed ibi Dukerus, ad Liv. epit. 50 rescribi vult *firmitatem*. Diodorus Sicul. ap. Photium appellat εὐτονίαν Ego vero non putem necesse esse. *Siccitas* est salubritas: nam corpora sicca saluberrima et firmissima sunt; et *siccitas*, ut e loco Ciceronis et Xenoph. Cyroped. I, 2, patet, oritur e continentia, et labore, et exercitationibus. Sed utrumque addit Cicero. Adde dicta in *siccus*.

Siccus, dicitur de sano corpore, in quo nihil vitiosi humoris, quod non pituitosum, non mucosum, etc. unde ad orationem subtilem traducitur, cujus maximum ornamentum est vitiosum absentia. Brut. 55, nihil nisi *siccum* atque sanum. Opt. gen. or. 3, sani et *sicci* tantum habeantur. † sobrius. Agr. I, 1, *sicci* opponuntur vinolentis.

*Sidus**, de Div. II, 42; de Rep. IV.

*Sigillatim**, vid. singillatim.

Sigillatus, cælatus: de quo supra. Verr. IV, 14, scyphi *sigillati*.

Sigillum, signum, simulacrum. Nat. D. I, 30, Epicureos novi omnia *sigilla* numerantes. Att. I, 10, putealia *sigilla*. sic, Verr. IV, 22. † signum annulo impressum, Acad. II, 21.

Signare, notam facere, qua agnoscere, et ab aliis discernere possis. Acad. II, 22, nihil ita *signari* a vero posse, ut non eodem modo possit a falso.

Signatus, obsignatus, Att. XI, 1; ibid. XV, 28. † de rebus animo impressis, Tusc. I, 25; Or. 19. † de ære aut argento, est, quæ pecunia dicitur. Verr. V, 25, argentum factum atque *signatum*.

Signifer, in re militari est, qui signum militare portat. Div. I, 35, *signifer* primi hastati. Unde pro duce et principe alicujus rei. Att. II, 1, te *signifero* ac principe. Sull. 12, *signifer* juventutis. † orbis *signifer* est Zodiacus, qui sic dicitur a duodecim signis, hoc est, sideribus, certorum animantium aliarumque rerum speciem et

figuris efficientibus. Div. II, 42; Nat. D. II, 20.

Significanter°, clare, ad Div. III, 12.

Significare, indicare, Rusc. A. 20; ad Div. v, 13; Tusc. I, 36. Or. I, 26, *significare* inter se, dicuntur, qui sibi nnnuunt, etc. † obiter aliquid dicere, ut tantum moneas alterum. ad Div. x, 3, quare modum faciam; nunc tantum *significandum* putavi. † (cum præpos. *ex*) Ar. R. 2, ex aliquo monstro *significatum*. Att. XVI, 7, quod ex iis verbis a te *significari* putem.

Significatio verborum, Partit. 31: Sext. 49, populi judiciis et omni *significatione* florebant: intell. voluntatis, amoris, etc. quæ fit plausu, etc. Cf. c. 59; Phil. x, 2. † *significationes* deorum sunt omnia, prodigia, ut Catil. II, 13, et alibi. † notatio, de Div. I, 6. † figura rhetorica, Her. IV, 53; Or. III, 53; ibid. 40.

Signum, nota, Inv. I, 30; de Div. II, 70; Mur. 17; Or. II, 45; Fin. III, 2: Fin. v, 25, fures rerum *signa* commutant. † in re militari. Att. IX, 10, sub *signo* habere: de militibus jam lectis. † simulacrum, proprie quidem solidum e lapide, ligno, etc. Sed tamen et de imagine picta apud Plaut. Epid. v, 1, 18, quia sc. est signum ejus rei, cujus speciem exhibet. Fin. IV, 13, debet institutum illud, quasi *signum*, absolvere. Hinc sidera dicuntur *signa*, Milon. 30, etc. quia et ipsa speciem corporum quorumdam præferunt, aut præferre putantur, indeque nomina sortita sunt. Hinc intellige illum elegantem locum, Nat. D. I, 9, Deus mundum *signis* et luminibus tanquam ædilis ornavit. Scilicet, ædiles quum munera edunt, signis ornant forum et plateas, per quas pompa ducitur; unde, forum ornatum in Verrina prima dicitur. Mundus autem Dei munus dicitur: v. *munus*. Sidera ergo etiam hoc nomine eleganter *signa* dicuntur. Cœl. 5, *signa* virtutum non expressa, sed adumbrata. Nempe vera et perfecta virtus est signum expressum, h. e. absolutum elaboratum; naturalis autem illa materia virtutis, quam Cicero vocat, hoc est, impetus naturales, ex quibus vera virtus exsistere potest, item simulata virtus, est *signum* adumbratum. † Marcell. I, ad bene de omni republ. sperandum, quasi *signum* aliquod sustulisti. Ductum est e re militari, et a signo, quod in castris in prætorio attollitur atque proponitur, etc.

Silentium, cessatio sermonis, Or. I. † attentio auditorum, Q. fr. II, I; de Div. I, 28. † prætermissio, Sull. 22. † indisciplina augurali quid *silentium* sit exponitur. de Div. II, 34. Prov. Cons. 12, illas res egi *silentio*, i. e. nemine interpellante, aut reclamante.

Silere°, silentio præterire, Sull. 29; Acad. I, I. † quiescere, Leg. III, 17; Mil. 5.

Silex. Tusc. III, 6, non e *silice* nati sumus; de Div. II, 41.

Sillus. Att. XVI, 11, sine *sillo* Luciliano. *Silli* sunt versus salibus referti, similes satiræ Latinorum, ut docet Casaubonus de Sat. II, 2. Satiras autem Lucilium scripsisse notum est. Sed codd. et vett. edd. habent *vallo*, aut *ullo*, quorum illud servat Grævius. Grævius volebat *sale*.

Silus°, qui nasum eminentem et repandum habet, Nat. D. I, 29.

Silva in ædibus urbanis, Verr. I, 19, est viridarium, ut Asconius interpretatur. † proprie, Or. I, 9; Att. XII, 15. † de rerum varietate, Or. 3; ibid. III, 26, 30.

Silvescere°, de Sen. 15.

Silvester°, Nat. D. I, 42; de Am. 19; Brut. 74; Inv. I, 2; Tusc. v, 27; Cœl. 11.

Simia, Nat. D. I, 35; de Div. I, 34; ibid. II, 32.

Simile, similitudo, ὁμοίωσις. Or. II, 78, eos ipsos, unde hoc *simile* ducat, etc. Sic est et Fin. III, 15, 16.

Similis°, Rosc. C. 18; Nat. D. II, 59; Att. II, 3; de Div. II, 64.

Similiter°, Tusc. II, 23; Tusc. IV, 18; Nat. D. III, 3; Or. III, 54.

Similitudo, imitatio. Or. II, 23, quod velint, sine cujusquam *similitudine*,

consequantur. † uniformitas. Inv. 1, 41, *similitudo* satietatis mater. † Or. II, 17, *similitudini* relinquere dicitur, quod quis non distincte et separatim explicat, sed ex iis rebus, quæ explicatæ sunt, et quibuscum similitudinem habet, quale sit, cognoscendum relinquit. Add. Leg. 1, 28; Brut. 16; Nat. D. II, 64; Or. 3.

*Simplex**, unus. Inv. II, 1, nihil *simplici* in genere omni ex parte perfectum natura expolivit, etc. † de Sen. 21, quum *simplex* animi natura esset. Hoc et similibus locis utuntur ii, qui demonstrare suscipiunt, veteres philosophos quosdam *immaterialitatem* animi, quam dicunt probasse. Id fit, quia simplicitatis verbo nostri philosophi de immaterialitate utuntur, unde veteres eamdem vim huic verbo subjecisse credunt: in quo falluntur. Nam veteres *simplex* opponunt mixto, et ex diversis generibus elementorum concreto, non ei, quod partes habet. Nat. D. III, 14, etenim aut *simplex* est natura animantis, etc. Et in genere *simplex* in omnibus rebus opponitur ei, quod est ex pluribus disparibus et dissimilibus. Atque hanc ipsam ob causam homines candidi et sinceri dicuntur *simplices*, quia idem dicunt, idem cogitant, etc. quod qui non faciunt, multiplices dicuntur. v. *multiplex*. † rectus, directus. Nat. D. II, 57, de auditu: flexuosum iter habet, ne quid intrare posset, si *simplex* et directum pateret. Sic ap. Plinium, VIII, 16, villus *simplex* opponitur crispioribus jubis. † sine conditione et adjunctione. Inv. II, 57, esse quasdam cum adjunctione necessitudines, quasdam *simplices* et absolutas. † Sull. 3, *simplex* officium, i. e. unum idemque, non varium. † opponitur ancipiti, Att. XII, 7.

Simpliciter, clare, ut ab omnibus intelligi possit. Or. II, 16, qui leges, qui jura, qui civitates constituerunt, loquuti sunt *simpliciter*, et splendide. † sine dissimulatione et tergiversatione. Or. III, 17, *simpliciter* defendere aliquid. † sine respectu ad hominum potentiam, gratiam, periculum, etc. Quir. p. R. 10, in sententia *simpliciter* referenda. † seorsim, sigillatim. Invent. II, 35, quædam genera causarum *simpliciter* et ex sua vi considerantur; quædam autem si aliud aliquod controversiæ genus assumunt. † per se. Top. 22, quum autem, quale sit, quæritur, aut *simpliciter* quæritur, aut comparate.

Simpulum, vas parvum, simile cyatho, quo in sacrificiis vinum libant. Ar. Resp. 11, si ædilis verbo aut *simpulo* aberravit. Hinc proverbium, Leg. III, 16, excitabat enim fluctus in *simpulo*, ut dicitur, Gratidius, quos post filius ejus Marius in Ægeo excitavit mari.

*Simpuvium**, Rep. Fragm.

Simul, simul ac. Tusc. IV, 6, *simul* objecta species est. † *Simul ac primum* pleonasticeest, Verrin. I, 13. Add. Phil. IV, 1. † addito *quum*, Inv. 1, 19; Or. III, 3. † sequente *ut*, Acad. II, 2. † sequente *atque*, Att. VIII, 1.

Simulacrum, effigies, Inv. II, 1; Verr. II, † species, umbra. Rabir. Post. 15, *simulacrum* pristinæ dignitatis. Fin. V, 15, virtutum *simulacra*. Off. 1, 15, in quibus præclare agitur, si sunt *simulacra* virtutis. † Nat. D. II, 30, *simulacra* Democriti. vid. Ind. Gr. εἴδωλον.

*Simulare**, ad Div. X, 8; Off. 1, 30.

*Simulate**, Nat. D. II, 67; Q. fr. 1, 4.

*Simulatio**, proprie, Off. 1, 14; ibid. III, 13; ibid. III, 26; de Am. 25; Nat. D. 1, 1; Att. VII, 1; Brut. 14. † nomen, prætextus. ad Div. XI, 13, *simulatione* reipublicæ. Sull. 19, *simulatione* Fausti gladiatores emtos, sc. hoc prætextu, quasi emerentur Fausto. Agr. II, 6, *simulatione* ac nomine legis agrariæ.

Simulator, εἴρων. vid. Ind. Gr. Off. 1, 30; Pet. Cons. 10.

Simulatus, per imitationem factus. N. D. II, 35, hæc *simulata*, opponuntur iis, quæ sunt a natura perfecta. † fictus, Cæcin. 5; Phil. XI, 2.

*Simultas**, Her. III, 3; Manil. 24; Planc. 31.

Sin (cum *autem*). Tusc. III, 9, *sin* autem caderet. Sic et ad Att. x, 6.

Sincerus, verus, incorruptus, rectus. ad Div. xv, 6, judicium *sincerum* ac subtile: sic, Off. II, 5. † de oratione, Brut. 55, 85. † de animo, Att. x, 6; de Am. 25. † de moribus, Quint. 1.

*Sinere**, Fin. I, 16; Cat. I, 3; Cæcil. 23; Sext. 44.*

*Singillatim**, Inv. II, 30; Phil. II, 36; Verr. v, 55; Cæcil. 22.

Singularis. Inv. II, 3, *singulare* vitium: quod est alicui proprium. Att. VII, 7, *singulares* sunt boni viri: *un à un*. sic, ad Div. I, 9; Sull. 1. † unus, de Univ. 4. † eximius, Or. I, 38; Her. II, 30.

*Singuli**, Or. 67; Or. I, 3; Or. III, 55; ad Div. XVI, 8; Nat. D. II, 68.

*Singultus**, Planc. 31.

Sinister. Div II, 39, Latinis quæ *sinistra* dicantur in auspiciis? Nempe ea, quæ Græcis dextra. Quanquam Latini sæpe, Græcorum consuetudinem sequuti, *sinistra* in malam partem dixere. Causa est, quia augur sedet ore ad meridiem verso; unde orientem a sinistris habet, quæ plaga felix putabatur.

Sinus, regio, Verr. v, 56. † gremium, Leg. II, 25. † de conflexu familiari, ad Div. XIV, 4; Att. II, 24; Q. fr. II, 12; Pis. 37. Verr. I, 50, negotium sibi in *sinum* delatum: i. e. sua sponte sibi et commode accidisse. Ibid. 10, ex *sinu* nostro apponere dicimur testes calumniatores, subornatos a nobis eosque amicos nostros, et nostris commodis studentes. Tusc. III, 21, in *sinu* gaudere, h. e. secum, privatim. Q. fr. II, 13, in *sinu* esse, h. e. amari.

Siparium, velum, quod scenæ obtenditur, aulæum. Prov. Cons. 6, post *siparium*, h. e. clam, occulte.

**Siphon*. Fin. II, 8, vinum, hir, *siphon* cui nihil demsit. Est fistula, qua utimur ad eliciendum e pleno dolio vinum, fere gustandi causa. Videndus Scaliger ad Varron. p. 182.

Sistere (cum pronomine *se*), Att. III, 25. † omissose (v. Gron. ad Liv. IV, 12), significat erigere se, recreari, salvum esse atque incolumem. Verr. III, 96, qui remp. *sistere* negat posse, ni ad equestrem ordinem judicia referantur. † de obeuntibus vadimonium. Quint. 8, *sistere* vadimonium. ibid. 7, ut idibus sept. P. Quintium *sisti* Sext. Alphenus promitteret.

Sitella, vas, in quod tabellæ a suffragia ferentibus conjiciuntur. Nat. D. I, 38, Tib. Gracchum...de M. Octavio deferentem *sitellam*. Cf. fr. Cornel. 1, et interpr. ad Liv. xxv, 3.

Sitienter, cupide. Tusc. IV, 17, *sitienter* expetere.

Sitire, proprie, Pis. 25. † cupidum esse. Planc. v, *sitientem* me virtutis tuæ deseruisti. Q. fr. III, 5, *sitire* honores. † deficere. Q. fr. III, 1, ipsi fontes jam *sitiunt*.

Sitis, proprie, Fin. I, 11; Phil. v, 7; de Sen. 8.

**Sittybæ*, Att. IV, 5. vid. Ind. Græc. voc. σύλλαβοι.

Situs. Leg. II, 22, *siti* dicuntur ii, qui conditi sunt: sic, Verr. IV, 48; de Div. II, 41. † quod in re constat, Tusc. I, 2; ibid. v, 12; Off. I, 2. † de eo quod est in potestate, Fat. 17.

*Situs**, positio, Rull. II, 16; Verr. IV, 2, 62; de Div. II, 46; Nat. D. II, 61; Tusc. III, 22.

*Soboles**, Off. I, 17; ad Div. x, 33.

*Sobrie**, Off. I, 30.

*Sobrius**, Or. 28; ibid. II, 32.

Soccus, indumentum pedum Græcum, ut calceus romanum: unde pallium et *soccus* junguntur. Rabir. Post. 10, P. Rutilius *soccos* habuit et pallium. Orat. III, 32, pallium, quo amictus; *soccos*, quibus indutus esset.

*Socer**, Att. VI, 1.

Socialis, ad socios pertinens populi rom. eorumque injurias vindicandas. in Cæcil. 5, hæc lex *socialis* est; hoc jus nationum exterarum. Verrin. II, 6, in hac quæstione de pecuniis repetundis, quæ sociorum causa constituta est, lege judicioque *sociali*, sociorum querimonias audire oporteret.

*Sociare**, conjungere, Or. III, 32;

Planc. 30. † cœtus hominum jure societati, Leg. 1, 2; Flacc. 9.

Societas humana, Fin. IV, 2; Leg. 1, 10; Off. 1, 16, 17. † conjunctio, Fin II, 14, Off. 1, 17; Leg. 1, 7; Œcon. 1; Brut. 1; Cat. 1, 13; ad Div. XII, 28. † συμπάθεια. Div. II, 71, nulla naturæ *societas* cum somniis. † de publicanis simpliciter dicitur. Cf. *socius*. ad Div. XIII, 9, *societas* Bithynica. Planc. 13, *societatum* maximarum auctor, plurimarum magister. Muren. 33, quid? si omnes *societates* obviam venerunt, quarum e numero multi hic sedent judices. † Rosc. Com. 6, *societatis* judicium; est, quod et pro socio dicitur. vid. *socius*. † Quint. 4, *societatem* sibi debere. Rosc. Am. 43, sub quo nomine tota *societas* statuitur. Quint. 3, magna fide *societatem* gerere. † ad Div. XII, 28, *societatem* reip. conservandæ mecum renovas.

Socius, de hominibus seu amicitia, seu utilitate conjunctis, ad Div. 1, 9; Brut. 1; Rosc. A. 40; Flacc. 1; Fat. 17; Or. 1, 16. † metaphorice ponitur pro virtutibus, Or. 1, 55; Brut. 12; Font. 16. de publicanis simpliciter, et adjecto vectigalis nomine, quod redemerunt. Planc. 9, *sociis* unice diligebator. Cf. Verr. III, 20. ad Div. XIII, 9, *socii* Bithyniæ. ibid. 65, *socii* scripturæ. † arbitriom pro *socia*, Quint. 3, est in quo quis a *socio* sibi injoriam et fraudem factam perseqnitur. Hinc Flacc. 18, pro *socio* damnari, quum quis fraudis in socium convincitur.

*Socordia**, Her. II, 23.

*Socors**, Brut. 68.

*Socrus**, Cloent. 12.

Sodalis est collega, non in quocumque collegio; nam *sodalitas* a collegio diserte distinguitur, Brut. 45; sed in eo, quod sacrorum causa in honorem alicujus dei constitutum est, cujus membra una epulantur, quales sunt ἑταιρεῖαι Græcorum. Cœl. 11, *sodalis* in Lupercis. de Sen. 13, primum habui *sodales* semper; sodalitates autem me quæstore constitutæ sunt, sacris Idæis Magnæ Matris acceptis; epulabar igitur cum *sodalibus* omnino modice. De his sodalibus et sodalitatibus v. Budæum ad Pandect. p. m. 299 s.; Salmas. ad Jus Attic. et Rom. c. 4. † Verr. 1, 37, quæstor appellatur *sodalis* legati. Orat. II, 49, quæstor appellatur *sodalis* prætoris. † socius. Verr. 1, 36, *sodalis* istius erat in hoc morbo et cupiditate. † *sodales* dicuntur etiam, qui coeunt, ut magistratum alicui injustis modis conficiant. v. *sodalitas*. Cœl. 7, crimen *sodalium*: onde verbum criminosum est, Planc. 19.

Sodalitas, collegium sodalium. v. *sodalis*. de Sen. 13, *sodalitates* autem me quæstore constitutæ sunt. Brut. 45, homo summa nobilitate, cognatione, *sodalitate*, collegio. † coitio. Planc. 15, per hanc consensionem, quæ honeste magis, quam vere, *sodalitas* nominaretur. Nempe illa consensio, ut recte Grævius, coitio erat epulis et largitionibus contractorum civium, ambitus causa, ut per eos tribus corrumperentur. Hoc genus consensionis turpe est, *sodalitas* autem honesta. Itaque honestum nomen rei turpi tribuitur. Cf. Q. fr. II, 3. † necessitudo inter quæstorem et legatum. Verr. 1, 37, abs te officia *sodalitatis* flagitet.

Sodalitium, sodalitas, coitio. Planc. 15, lex Licinia, quæ est de *sodalitiis*. v. Ind. Leg. et Budæum, l. c. † convivium sodalium. Herenn. IV, 51, venit in ædes quasdam, in quibus *sodalitium* erat eodem die futurum.

Sol, sensu proprio, de Rep. IV; Nat. D. II, 27: Brut. 9, processerat in *solem* et pulverem, non ut e militari tabernaculo, sed ut e Theophrasti umbraculis. De *umbra* et *umbraculis* suo loco. *Sol*, quum umbræ opponitur, significat, in re militari, pugnas, prælia vera, quæ opponuntur exercitationibus militaribus; in oratoria autem, orationes in foro, aut concionibus, quæ opponuntur declamationibus, h. e. orationibus, quæ de rebus fictis exercitationis causa habentur in schola. † Mur. 14, cedat umbra *soli*, h. e. jurisprudentia rei militari. † Deus, Nat. D. III, 19.

Solarium, horologium, proprie, quod solis radiis tempus metitur, sed deinde etiam, quod aqua idem facit. Utrumque genus exprimitur, Nat. D. II, 34, *solarium* vel descriptum (sc. lineis), vel ex aqua, quo horæ declarantur. *Solarium* Romæ fuit in foro. Hinc, quoniam in foro homines urbani circa meridiem conveniebant, partim negotiorum, in primis pecuniariorum, partim otii fallendi causa, ut mercatores in emporiis, in fora sua, quas *bursas* vocant, et Lipsiæ nobiles aliique, tempore mercatus, in Compluvium ædium Aurobacensium; hinc ergo inter modos vitæ suaviter eleganterque transigendæ refertur ad *solarium* venire. Quint. 18, vixit semper inculte atque horride; natura tristi ac recondita fuit: non ad *solarium*, non in campo, non in conviviis versatus est. Her. IV, 10, ita petulans es atque acer, ut ne ad *solarium* quidem idoneus, ut mihi videtur, sed pone scenam et in ejusmodi locis exercitatus sis. Respicitur ad eos homines, qui assidui in foro ad solarium pro Rostris erant, qui fere erant homines urbani, h. e. salibus abundantes, et dicteriis alios incessentes, scurræ. v. Gronov. de Sest. IV, 9, p. 318 sq. Ne ad solarium quidem idoneus ergo est, nimis scurrilis et mimicus, ita in dicteriis impudens et acer, ut mimi et histriones in scena. Sed illud *solarium* in foro ad usus communes fuit aquarium. Nam Plinius sub tecto stetisse ait, VII extr. et aqua divisisse noctis atque diei horas, dedicatumque fuisse ab Scipione Nasica, anno U. C. DXCV; cui consentit Censorinus, cap. 23.

*Solatium**, Tusc. II, 25; Arch. 7; ad Div. VII, 3; Att. IV, 6. † levamentum, Agr. II, 29.

Soleæ, sunt calcei mulierum, et hominum molliorum, unde Clodio et Verri objiciuntur. Ar. Resp. 21, *soleæ* muliebres. Cf. *soleatus;* Gell. XIII, 20. † compedes, Her. I, 13, Malleolus judicatus est matrem necasse: ei damnato.... *soleæ* ligneæ pedibus inductæ sunt, et in carcerem ductus est. Cf. Iuv. II, 50.

Soleatus. Verr. V, 33, stetit *soleatus* prætor populi romani cum pallio purpureo, etc. Pison. 6, nescio quo e gurgustio te prodire, involuto capite, *soleatum:* quorum utrumque erat iudicio, Pisonem potasse. Nam in conviviis soleati erant, et caput tegebant. v. Abram. ad h. l.

*Solemnis**, Pis. 22; Tusc. I, 47; Leg. III, 3; Mil. 27; Mur. 1; Or. III, 51; Quint. 6; Att. VI, 6.

*Solere**, Off. I, 39; Or. I, 30; Or. II, 13.

Solidus, proprie, de Univ. 4; Nat. D. I, 27. † crassus, de Div. I, 24. † integer, cui nil detractum est. Rabir. Post. 17, *solidum* suum cuique solvere. Att. VI, 1, usura *solida*. † opponitur etiam inani. Pison. 25, quibus ex rebus nihil est, quod *solidum* tenere possis. † tum, petita a statuis metaphora, perfectus, perspicuus. Tusc. III, 2, *solida* res et expressa, non adumbrata. Planc. 12, *solida* indicia et expressa. Or. III, 26, *solida* suavitas, est ea, quæ ex assatis carnibus, aliisque cibis solidioribus percipitur. † verus. Fin. I, 21, *solida* utilitas. † Planc. 8, *solidam* frequentiam præbuerunt, h. e. veram et magnam.

Solistimus. Div. I, 15; ad Div. VI, 6, tripudium *solistimum*, dicitur in augurali disciplina, quum pulli e cavea emissi ita avide pascuntur, ut offa ex ore in terram cadat.

Solitarius, proprie, Off. II, 11. † opponitur concreto, Nat. D. II, 11. † unicus. Inv. I, 44, *solitarium* ac rarum judicatum.

Solitudo, de locis desertis, Verr. V, 67; ad Div. II, 16; Brut. 63. † tribuitur viduis, Cæcin. 5. † dicitur de iis, qui potentes amicos non habent, Quint, I. † de pueris patre privatis, Dom. 36. † de iis, quorum domus non celebratur, Or. I, 45. † de homine nihili, inutili, Att. XII, 18.

Solivagus, solitudinem sequens, extra societatem vivens. Tusc. V, 13, bestiæ *solivagæ*, congregatæ. de Rep.

1, 25, non est enim singulare, nec *solivagum* genus hoc. † Off. 1, 44, *solivaga* et jejuna cognitio.

Solium, est sella excavata, et propterea commodior, qua patresfamilias omnes utebantur, et feminæ in conviviis. In primis autem JCti solebant, quum domi de jure respondebant, in solio sedere. Leg. 1, 3, more patrio, sedens in *solio* consulentibus responderem. Or. II, 55, ne in rutis quidem et cæsis *solium* paternum recepisse, nempe Bruti patris JCti. Or. II, 33, a subselliis in otium *solium*que se contulerit: h. e. desierit causas in foro agere, et contra de jure responderit. † diis etiam in templis sellæ positæ sunt, quæ *solia* dicebantur. Ar. R. 27, deorum ignes, *solia*, mensas, etc. v. Græv. ad h. l. † Pis. 27, bibitur usque eo, dum de *solio* ministretur. Grævius *solium* h. l. putat esse lectum, vel sellam, ubi hospes Piso sederit solus, ut sit hic sensus: bibitur, quamdiu hospes convivis propinat. Sed neque commodus est hic sensus, neque verba eum patiuntur. Nam primo, hic sensus si esset, intemperantia in bibendo non appareret: deinde *usque eo dum* cum conjunctivo non potest significare *quamdiu*. Si *solium* est a Ciceronis manu, putem esse dolium. Nam *solium* etiam in balneis est vas aquarium, quod et labrum dicitur. Sed mihi placet Augustini emendatio, qui legebat, *de dolio*. Bibitur tamdiu, donec vinum defusum et vetustum non suppetat amplius, sed etiam vinum recens, doliare, ministretur. *Solium* et *dolium* confunduntur in libris scriptis. vid. Pamel. ad Cypriani ep. 76, n. 42; Harduin. ad Plin. H. N. XXXV, 12. De dolio bibere autem dicitur in contemtum. v. *dolium*.

*Solers**, Brut. 67; Nat. D. II, 47, 51; de Sen. 15.

*Solerter**, Leg. 1, 9; Nat. D. II, 31; Verr. 1, 44.

*Solertia**, Nat. D. 1, 20, 33; de Div. 1, 41; Off. 1, 44.

*Sollicitare**, instigare, Cluent. 16; Cat. III, 2. † urgere, ad Div. XV, 2. † angere, Fin. 1, 16; Att. 1, 13.

*Sollicitatio**, ad Div. X, 24.

*Sollicitudo**, Tusc. IV, 8; Off. III, 21; Fin. 1, 16; ad Div. IX, 17.

*Sollicitus**, ad Div. VII, 3; Q. fr. II, 2; Rull. 1, 8; de Am. 15; ad Div. II, 12; ibid. X, 18.

Solœcismus, Her. IV, 12, quid sit?

Solstitium, media æstas, longissima dies. Nat. D. II, 7, posset.... solis accessus discessusque *solstitiis* brumisque cognosci? Cf. 19. Sic semper *solstitium* antiquiores dixerunt, ut esset unum *solstitium*, ut bene monet Victorius ad Varr. R. R. 1, 46. Apud Plinium autem est *solstitium æstivum*, II, 103, et ap. Macrob. Sat. 1, 21. Idem tamen Plinius alias utitur more Ciceroniano, ut l. c. ubi *solstitia* opponit brumæ; et IV, 5, est oriens brumalis et solstitialis.

Solum, area, in qua ædificatur. Brut. 74, *solum* et quasi fundamentum oratoris vides locutionem emendatam et Latinam. Cf. Or. III, 37. † pavimentum. Parad. VI, 3, aurata tecta et *sola* marmorea in villis facere. † Nat. D. 1, 23, quodcumque in *solum* venit, ut dicitur, effingis et efficis. ad Div. IX, 26, loquor quod in *solum*: int. venit. Proverbium de rebus, quas temere ac fortuito, ut casus fert, arbitratu nostro, non ratione, facimus. v. Manut. ad l. c. † Att. IX, 9, sciebam enim, te, quoto anno, et quantum in *solo*, solere quærere: int. haberent. In *solo* habere dicitur, de prædiis, ut in nummis habere, de pecunia. Hinc Balb. 5, *sola* terrarum ultimarum.

Solum (adv.). Post *non solum*, pro *sed etiam*, simpliciter *etiam*. Off. 1, 22, hæc quidem res non *solum* ex domestica est disciplina: attingit *etiam* bellicam. Add. Drakenb. ad Div. XXII, 25.

Solute, libere, sua sponte. Div. II, 48, *solute* movetur animus: de dormientibus, quorum animus non sensibus, sed sua vi movetur, unde somnia. † facile volubiliter. Brut. 29, nisi id queas *solute* et suaviter dicere. ibid.

81, facile *soluteque* verbis volvere sententias. † remisse, de actione oratoria. Brut. 80, quod ille tam *solute* egisset, tam oscitanter.

Solutio. Offic. II, 24, *solutio* rerum creditarum. Att. XII, 51, *solutio* nominis Valeriani. † Or. I, 25, *solutio* linguæ, de facilitate et volubilitate in dicendo.

Solutus, liber, cui integrum est facere, quod velit. ad Div. I, 9, si essent mihi omnia *solutissima*. Verr. II, 78, *soluti* ad causas veniebant : de patronis, qui nullam mercedem acceperunt ab iis, quorum causam receperunt, ut iis non sit necessarium quamvis manifesta scelera defendere. Mil. 13, *soluta* prætura. Att. II, 18, quum videas voluntatem civitatis *solutam*, virtutem alligatam. † Agr. III, 2, *soluta* prædia, opponuntur obligatis. † Planc. 30, *solutus* opponitur ei, qui maximis beneficiorum vinculis obstrictus est. † Dejot. 1, *solutus* opponitur ei, qui est in equuleo. † remissus, negligens. Catil. II, 12, mea lenitas *solutior* visa est. † facilis. ad Div. VI, 7, *solutum* existimatur esse, alteri maledicere. † debilitatus, cui nervi exsecti sunt. Ag. II, 33, urbs *soluta*. † de hominibus facetis, qui libere rident omnia. Dom. 39, o rem ! quam *soluti* homines ridere non desinant. † absolutus. Mil. 4, scelere *solutus*. † orator *solutus* est primo, qui facilem et volubilem linguam habet. Brut. 47, *solutus* in explicandis sententiis. ibid. verbis *solutis* satis. 48. *solutissimus* in dicendo. Deinde, in actione remissior. Brut. 62, tam *solutus* et mollis in gestu, etc. Tertio, qui verba apte collocare, quod vincire dicitur, nescit. Or. 52, verbis *solutis* numeros primus adjunxit. Cf. Brut. 79, etc.

Solvo; ab alio solvere significat, non ex arca sua solvere, sed per attributionem, delegationem, scripturam; aut nummis alterius. Cæcin. 6, *solvitur* a Cæsennia. Cf. Att. VII, 18. ib. V, 21, homines non modo non recusare, sed etiam hoc dicere, se a me *solvere* : quod enim prætori dare consuessent, quoniam ego non acceperam, se a me quodammodo dare. † *solvere* fidem, ad Div. X, 23, pro persolvere, præstare ; alia exempla v. ap. Burmann. ad Ovid. Metam. XI, 135. † *solvi*, liberari ab obligatione aliqua. Agr. II, 36, *solvi* legib. s, opponitur, teneri legibus. In quo est etiam constructio cum genitivo apud Ciceronem, Sext. 7, *solvi* legum; per græcismum : de quo vid. Broukhus. ad Tibull. I, 8, 40. † refellere. Fin. I, 7, qua via captiosa *solvantur*. † nautæ dicuntur *solvere*, quum ancoras tollunt, et navigant. Att. I, 13, *solvere* anchoras. Muren. 2, portu *solves*. Div. I, 26, *solvere* imperat. ad Div. XVI, 9, nos eo die cœnati *solvimus*.

*Somniare**, de Div. I, 20 ; ibid. II, 59; Nat. D. I, 8.

*Somniculosus**, de Sen. II.

*Somnium**, de Div. II, 62; Nat. D. I, 15, 16.

*Somnus**, de Div. II, 72; Tusc. I, 38; Fin. V, 20; de Div. I, 24.

Sonare, proprie, Nat. D. II, 8; de Rep. IV: Fin. II, 15, inani voce *sonare*. Arch. 10, poetæ pingue quiddam *sonantes*. Fin. II, 2, quid *sonet* vox voluptatis. Brut. 74, *sonabat* contrarium Catulo, subagreste quiddam, etc.

*Sonipes**, Or. III, 47.

*Sonitus**, proprie, Her. IV, 15; de Rep. IV. † metaphorice, Or. 28; Att. I, 14.

Sonivius (adj.). ad Div. VI, 6, tripudia *sonivia* : sunt, quum offa excidit pullis pascentibus, et in terram cadens sonum facit.

*Sons**, Off. I, 24; Phil. II, 8; Tusc. II, 17.

*Sonus**, Nat. D. II, 57, 58, 59, 60; Or. I, 59; Off. I, 40; Tusc. I, 25.

Sophisma. Acad. II, 24, *Sophismata*, sic enim appellantur fallaces conclusiunculæ.

*Sophistes**, Acad. II, 23, qui sit? Fin. II, 1.

Sopitus, somno oppressus, de Div. I, 51. † de animo, de Div. I, 29; Cœl. 17.

*Sopor**, de Div. I, 22.

Sorbere. Q. fr. III, 9, ista odia non solum *sorbeo*, sed etiam concoquo. Phil. XI, 5, quid eum non *sorbere* animo? quid non haurire cogitatione? cujus sanguinem non bibere censetis?

Sordes, proprie, Nat. D. II, 57, †avaritia, quæstus turpis. Q. fr. I, 1, nolo te uniuscujusque *sordes* scrutari. Att. IV, 16, judicum *sordes*. Flacc. 3, nullam *sordem* in re familiari proferri posse. Muren. 36, populus non amat profusas epulas; *sordes* et inhumanitatem multo minus. † omnis turpitudo animi, et vitæ, et generis. Brut. 62, *sordes* fortunæ et vitæ. Vat. 1, *sordes* domesticæ. ibid. 3, adolescentiæ. Sen. p. R. 4, mens oppleta *sordibus*. ad Div. VIII, 14, nam *sordes* eluere vult. † de infima plebe. Att. I, 16, apud *sordem* urbis et fecem. † *sordes* sunt etiam in luctu. ad Div. XIV, 2, jacere in lacrymis et *sordibus*: sic, Cluent. 6.

Sordidatus, sordidus, Pis. 27, *sordidati* servi ministrant: sic, Phil. II, 9. † de reo. Pis. 41, nec minus.... *sordidatum* viderem.

*Sordide**, Or. II, 86.

Sordidus. Or. III, 32, *sordidior* ars, dicitur de arte sellularia et illiberali. † turpis. ad Div. XII, 2, ut mihi videamur omne jam tempus ab illo dumtaxat *sordidissimo* periculo tuti futuri: se. quod a fece populi imminebat, quæ ad bustum Cæsaris congregabatur. Att. IX, 9, omnium turpissimus et *sordidissimus*.

Sorites, Acad. II, 16, 29; de Div. II, 4. v. Iod. Græc. σωρίτης.

*Soror**, de Div. I, 21.

*Sororicida**, Dom. 10.

*Sororius**, Sext. 7.

Sors. Div. II, 33, *sortes*, quæ ducuntur, non quæ vaticinatione funduntur; quæ oracula verius dicimus. Cf. I, 18. † munus omne sorte delatum, ut provinciæ, si eas magistratus sortiti sunt, quæsturæ, munus scribarum, etc. Planc. 27, nunquam ex urbe abfuit, nisi *sorte*. Cf. Act. I in Verr. 8; Cæcil. 14; Catil. IV, 7; ad Div. II, 19, etc. † *sortes* æquare est pro Cornel. et Div. I, 18. Eadem forma est apud Plautum, Casin. II, 6, ubi in sortitione Stalino dicit uxori: uxor, æqua: int. *sortes*; qui locus est classicus: ad quem adeo videndi interpretes. Pronum est, intelligere, pares facere, ut nihil intersit, nec fraus fieri possit in educendo. Sed Patricius ad Cornelianæ fragm. putat esse, movenda urna confundere ac miscere. Id quomodo fieri potuerit, ubi urna plena esset aquæ, ut in sortitione Plautina, et quare id dicatur, *æquare sortes*, non satis video. Nam Stalino jubet sortes æquare jam dejectas in urnam cum aqua.

Sortilegus, qui per sortes futura prædicit, Div. I, 58.

*Sortiri**, Att. I, 10; Verr. Act. I, 8; Mur. 8; Agr. II, 9; Nat. D. I, 33; Fat. 20.

Sortitio. Planc. 22, *sortitio* ædilitia, fit, quum competitores ædilitatis pares suffragiis sunt. De ea vid. Gesnerum ad Varr. R. R. III, ult. Phil. II, 33, *sortitio* prærogativæ. vid. *prærogativa*. Q. fr. II, 1, *sortitio* judicum. Cluent. 46, ut *sortitione* in quosdam animadverteretur.

Sortito, per sortitionem. ad Div. VIII, 8, eos *sortito* in provincias mitti placere. Verr. II, 51, lex Jovis sacerdotem *sortito* capi jubet.

Sortitus. Dom. 19, quid, si etiam de pluribus rebus uno *sortitu* retulisti? Quid in rogatione ferenda sortitio sit, nemo interpretum demonstravit. Manutius adeo suspectum habet de mendo locum, et reponendum censet *scitu*. Sed non magis *scitus* ad legis rogatorem refertur, quam *sortitus*. Non nego, *scitu* posse dici, pro rogatione accepta, posito *consequente* pro *antecedente*. Verum ita etiam *sortitus* de omni rogatione, quum accepta, tum antiquata, dici potest. Nam rogatione facta, et tabellis suffragiorum distributis fit sortitio tribuum, qua prærogativa definitur. Sensus igitur est: Quum plures leges tuleris, de iis tantum semel et simul suffragia ferri jussisti, contra legem Cæciliam. Sic video accepisse

etiam Ferratium, Epistol. in or. Cicer. p. 356.

*Sospita**, Junonis epitheton, Mur. 4, 41; Nat. D. 1, 29.

Soter. Verr. II, 63, itaque.... ut Latino uno verbo exprimi non possit. Is est nimirum *Soter*, qui salutem dedit. De hoc cognomine, quod crebro in nummis Jovi, Neptuno, Æsculapio, Dioscuris, Herculi, medicis, regibus et Cæsaribus tribuitur, et sæpe Evergetæ jungitur, vid. Spanhem. de Usu et Præst. Numism. Diss. VII, p. 416 s. Diss. XII, p. 500. Verbum *Salvator*, quo Græcum commode interpretantur, Ciceronis ætate nondum usitatum fuit. De eo vid. præter Cellar. in Lex. Fabri, Heumannum ad Sammarthani Elogia, p. 239. Verum quæri potest, cur Cicero neget, Latino uno verbo reddi posse, quum *Servator* Latine dicatur, idque verbum sine dubio respondeat Græco? Nam in nummis, et lapidibus, qui Græcis *Soteres* dicuntur, Latinis sunt *Servatores*. Jupiter quidem *Servator* ap. Plin. XXXIV, 8, est Jupiter Σωτήρ. Scilicet, *Servator* et Σωτὴρ quatenus a malis et periculis liberat, ut Plinius loc. cit. Peucesten vocat Alexandri *Servatorem*, quia morti eripuit; non autem, quatenus Σωτὴρ idem est Εὐεργέτης; qui nos commodis auget et ornat. Nam *Soter* est idem, qui Evergeta, aut paullo plus, et interdum alterum pro altero ponitur. Sic v. e. Polyb. l. v, p. 500, commemorat, Antigonum Tutorem non solum vivum esse *Evergetam* appellatum, sed etiam *Sotera* post mortem. Add. Dion. Cass. l. LII, p. 493; ubi Mæcenas ait Patris et *Soteris* nomen accepturum Augustum ex imperio justo, æquo, leni.

Spargere. Catil. II, 10, qui sicas vibrare, qui *spargere* venena didicerunt: sic, Parad. v, 2. †aspergere, Tusc. I, 44; Rosc. A. 18; Phil. III, 6. † metaphorice, Her. IV, 1; Dejot. 9; de Div. I, 3; de Sen. 21; Arch. 12.

Sparus, Mil. 24, genus teli, de quo videndus Abramius ad h. l.

*Spatiari**, Rosc. A. 21; Opt. Gen. Or. 3.

Spatium curriculi in ludis publicis, de Sen. 5; Leg. I, 4. † locus ubi currendo, et bigis, quadrigis, etc. agendis exercentur homines; curriculum. Or. 3; Fin. v, 1, *spatia* Academiæ. Rabir. perd. 2, qui me ex constituto *spatio* defensionis in semihoræ curriculum coegisti. Or. III, 2, o fragilem fortunam, et inanes sæpe contentiones! quæ in medio *spatio* sæpe franguntur et corruunt, et ante in ipso cursu obruuntur, etc. Brut. 90, Hortensium in *spatio* consequuti sumus...*Pro ipso ambulandi, vel *spatiandi* actu. Or. I, 7, duobus tribusve *spatiis* factis. de Rep. I, 12, uno, ao altero *spatio*, colloquuti.

Species, forma corporum, Acad. I, 7; ibid. II, 17; Nat. D. III, 29; de Div. II, 97; Fat. 19. †figura hominum, Her. IV, 47; Nat. D. I, 18; Off. I, 25; Or. I, 29; ibid. II, 38; Top. 7, in divisione formæ sunt, quas Græci ἰδέας vocant, nostri.... *species* appellant: non pessime id quidem, sed inutiliter ad casus mutandos. Nolim enim, ne si Latine quidem dici possit, *specierum* et *speciebus* dicere. † Or. I, quæ sit optima *species*, et quasi figura dicendi. Hanc quoque *speciem* e Græcorum ἰδέα transtulit. ibid. 3, species.... effigies, i. e. exemplar.... imago ad exemplar expressa. † Acad. I, 8, mentem solam censebant idoneam, cui crederetur, quia sola cerneret id, quod semper esset, simplex, et unius modi, et tale, quale esset: hanc illi ideam appellabant, jam a Platone ita nominatam: nos recte *speciem* possumus dicere. De hac *specie* v. Or. 2, 3. † externus apparatus, ornatus, dignitas, quæ in oculos cadit in primis. Agr. II, 13, *species* tyrannorum: ubi vid. Græv. Or. I, 29, hæc, quæ sunt in *specie* posita, in te divina sunt: de dotibus oratoris externis corporis. Or. II, 72, adhibere quamdam in dicendo *speciem* atque pompam. Pis. II, fuit pompa, fuit *species*, incessus saltem Seplasia di-

gnus. ibid. magnum nomen est, magna *species*, magna dignitas, magna majestas consulis. Brut. 62, magis *specie*, et motu, atque ipso amictu capiebat homines, quam dicendi copia. † opinio orta ex eo, quod esse videtur tale, quale non est. Marc. 6, *specie* reipubl. lapsi. Tusc. II, 23, doloris *speciem* ferre non possunt. † Sed dicitur etiam sæpissime de eo ipso, quod videtur esse tale, quale non est. Nat. D. I, 2, *species* fictæ simulationis. Planc. 12, signa probitatis non fucata forensi *specie*. † Tusc. IV, 14; Or. III, 25, prima *specie*, quod vulgo dicimus, primo adspectu. † simulacrum. Div. I, 12, *species* ex ære vetus. ibid. 36, hanc *speciem* Praxiteles cælavit argento.

Specillum. Nat. D. III, 22, Æsculapiorum primus.... qui *specillum* invenisse, et primus vulnus obligasse dicitur. Est instrumentum chirurgicum, Græce μήλη; vide Indicem Græcum μηλῶσαι.

Specimen, indicium, Or. III, 40; Pis. I. † exemplum. Leg. III, 3, ceteris *specimen* esto. Pis. 39, *specimen* innocentiæ. Tusc. I, 14, num dubitas, quin *specimen* virtutis capi debeat ex optima quaque natura?

*Speciosus**, Brut. 5; Att. XVI, 7.

*Spectabilis**, de Univ. 8.

Spectaculum, locus unde spectatur. Mur. 34, at *spectacula* sunt tributim data. Conf. Sext. 58; Liv. I, 35. † Att. X, 2, homini nostra incommoda *spectaculo* esse nollem: sic, Nat. D. II, 56; Cluent. 67; Phil. X, 8.

Spectare, visere, Tusc. I, 19. † animo contemplari, ad Div. V, 8; Off. II, 13. † respicere, de Div. II, 57; Sext. 16; Q. fr. I, 2; Mil. 6; Or. 16. † valere, Off. II, 2, 21; ad Div. XIII, 4; de Div. II, 57; † judicare. Rosc. C. 10, nemo illum ex trunco corporis *spectabat*. Att. XII, 39, ex meo otio tuum *specto*. † sequi aliquid, cupere. Vatin. 10, ad imperatorias laudes a puero *spectaras*. † operam dare. ad Div. V, 8, ut primum forum attigi, *spectavi* semper, ut tibi quam maxime possem esse conjunctus. † Or. II, 40, si barbarorum est, in diem vivere; nostra consilia sempiternum tempus *spectare* debent.

Spectatio, sensu proprio, Att. XIII, 44; ad Div. VII, I. † exploratio nummorum, an genuini sint et probi, necne; δοκιμασία. Verr. III, 78, deductiones certis nominibus fiebant pro *spectatione* et collybo. v. Hotom. ad h. l. Budæum ad Pandect. p. 187; Grævium ad Flor. II, 7: unde pro quovis experimento ponitur. Conf. *spectatus*.

Spectatus, de metallis, quæ aut igni, aut lapide Lydio explorantur: item de nummis, qui *spectari* dicuntur, quum explorantur, probi sint, necne. Off. II, 11, hunc igni *spectatum* arbitrantur. Cf. *spectatio*. Hinc *spectatum* dicitur, quidquid certis experimentis, quale sit, cognitum est. Cæcil. 4, *spectata* fides. Or. I, 27, ceterarum hominesartium *spectati* et probati. † eximius, de Am. 2.

Spectio, dicitur de iis, qui servant de cælo, Phil. II, 32. v. *inspectio*.

Spectrum, εἴδωλον Epicureorum, ad Div. XV, 16, 19; sed ex priori loco intelligi potest, hanc Catianam interpretationem verbi Græci Ciceronem non probasse.

Specula. proprie, Verr. V, 35; ad Div. V, 3: Act. I in Verr. 16, homines in *speculis* sunt. Dejot. 8, regem semper in *speculis* fuisse: h. e. omnes actiones tuas observasse.

*Specula**, spes tenuissima, ad Div. II, 16; Cluent. 16.

*Speculari**, proprie, Tusc. V, 20. † metaphorice, Flacc. 24; Or. I, 30; Cat. I, 3.

*Speculator**, Nat. D. II, 56; Manil. 16; Nat. D. I, 30.

*Speculatrix**, Nat. D. III, 18.

Speculum. proprie, de Univ. 13; Fin. II, 10; ibid. V, 22, infantes, pueri, et bestiæ, quæ Epicurus putat esse *specula* naturæ.

Specus, aquæductus. Att. XV, 26, *specus* subterranei in extremo fundo. v. Victorium ad h. l.

*Spelunca**, Verr. iv, 48; Fin. ii, 29.

Spero, de bonis, Att. i, 10; ibid. vi, 6; xiii, 17. † de re mala. Or. iii, 13 extr. quoniam hæc satis *spero* vobis molesta et putida videri.

Spes. Tusc. iv, 37; Agr. ii, 35; Phil. xi, 2; de Am. 16; Sext. 17; Verr. iii, 18, agri Leontini antea *spes* hæc erat, ut quum obsitum vidisses, annonæ caritatem non vererere. Rosc. A. 50, major *spes* emtionis: de securitate retinendi ejus, quod emeris. Verr. i, 22, quo quidem tempore *spem* maximam reliquorum peccatorum nactus est: h. e. impunitatis *spem*. † Att. iii, 23, si est aliquid in *spe*.

*Sphæra**, Fat. 8; Na. D. ii, 45; Tusc. i, 25; ibid. v, 23.

*Spica**, Fin. v, 30.

*Spiculum**, ad Div. v, 12; Pis. 26; Cf. Iov. ii, 73.

Spicum, spica. Senect. 15, fundit frugem *spici*. Nat. D. ii, 42, *Spicum* illustre tenens splendenti corpore Virgo.

Spina; in scribendo dicuntur spinæ de nimis subtili et dialecticorum jejuno disserendi genere. Fin. iv, 28, *spinæ* disserendi. Tuscul. iv, 5, *spinæ* partiendi et definiendi. Nat. D. ii, 47.

*Spinifer**, Arat. fragm.

Spinosus, subtilis. Fin. iii, 1, subtile ac *spinosum* disserendi genus. Tuscul. i, 8, hæc enim *spinosiora* prius me, ut confitear, cogunt, quam ut assentiar.

*Spirabilis**, Nat. D. ii, 7, 36; Tusc. i, 29.

*Spirare**, spiritum ducere, Rosc. A. 32; Quint. fr. i, 3. † vivere, Mil. 33; Brut. 23.

Spiritus, aer. Catil. i, 6, *spiritus* cæli; sic, Rosc. A. 2; Verr. v, 9; Nat. D. ii, 46, 55. † vox, Pis. 9; Or. i, 61; ibid. iii, 47. † vita, Verr. v, 45; Off. iii, 7; Or. iii, 48. † contentio, animositas. Verr. i, 30, quid ego nunc in alteram actionem Cn. Dolabellæ *spiritus*, quid hujus lacrymas et concursiones proferam? † superbia, insolentia. Verr. iii, 9, illos ejus *spiritus* Sicilienses quos fuisse putetis? Sall. 9, *spiritus* attulerunt res gestæ. Flacc. 22, remittere *spiritus*. Simili sensu dicitur *flatus*. v. Heins. ad Ovid. Art. Am. i, 715.

Spisse, tarde, cum difficultate. Brut. 36, *spisse* atque vix ad Antonium Crassumque pervenimus.

Spissus, tardus, difficilis. Att. x, 18, omnia adhoc tarda et *spissa*. Q. fr. ii, 14, *spissum* sane opus et operosum. Or. iii, 36, si est *spissius*. ibid. ii, 53, in utroque genere principia tarda, et exitus *spissi* et producti esse debent.

*Splendere**, Sext. 28.

Splendescere. de ornatu orationis, Parad. 1; Senect. 9, canorum in voce *splendescit* etiam in senectute.

Splendide, magnifice, Quint. 30; Her. iv, 50. † gloriose, de Sen. 18. † clare, perspicue. Or. ii, 16, qui leges, qui jura ... constituerunt, loquuti sunt simpliciter et *splendide*.

Splendidus, de hominibus in magna dignitate positis, gratia, divitiis, genere florentibus. de Am. 6, secundas res *splendidiores* facit amicitia. Cœl. 2, pater parum *splendidus*. Verr. ii, 28, *splendidus* eques. † excellens, cujus vis et præstantia ferit oculos omnium. Off. iii, 5, *splendidissimum* ingenium. † ornatus. Brut. 20, *splendidior* consuetudo loquendi. Brut. 55, dicendi genus *splendidius* et magnificentius. † honestus. Fin. ii, 21, disputatio *splendida*, et certamen honestum. Rosc. Am. 49, *splendidior* causa nobilium fuit. † bene, clare sonans, amplum, et eumdem tamen jucundum sonum habens. Brut. 55, vox quum magna, tum suavis et *splendida*, opponitur fuscæ. Or. 49, *splendidis* nominibus illuminatus est versus; sed proximos inquinatus, insuavissima litera finitus. De singulis generibus confer vocem *splendor*.

Splendor, fulgor, Her. iv, 50. † claritas cum suavitate efficit *splendorem* in voce, Brut. 68; sic est etiam capiendus *splendor* verborum, Orat. 49, nempe de verbis ample suaviterque sonantibus. † in oratione *splendor*, est

eruatus in eloquutione, Or. III, 31, 36. Inv. 1, 18, exordium debet habere *splendoris*, et festivitatis, et concinnitudinis minimum. † *splendor* hominis, exsistit ex gratia, amicorum potentium, clientium, deductorum, salutatorum copia. Att. IV, 1, *splendor* forensis. Quint. 22, *splendor* et gratia. Brut. 48, vitæ *splendor*. † omnis dignitas, quæ ex quacumque re exsistit, in primis ex virtute, ut in his : ad Div. I, 7, ut eos non tam constantia in rep. nostra delectet, quam *splendor* offendat. Planc. 12, hunc tu vitæ *splendorem* maculis adspergis? Cluent. 16, *splendor* municipum, hominum sc. honestorum. Rosc. C. 5, *splendor* advocationis. De ea est, Lig. 11, videsne hunc *splendorem?* sc. advocatorum. † proprius autem est *splendor* equitum, unde proprie *splendidi*, ut de plebe homines, honesti dicuntur, et senatui auctoritas tribuitur. Rosc. Am. 48, *splendor* equester. Sext. 65, auctoritatem senatus *splendore* proximorum ordinum confirmari. Cf. ad Div. 1, 3, etc. † de magnitudine animi. Brut. 77, animi *splendor*.

*Spoliare**, Sull. 25; Act. 1 Verr. 5; Cœl. 18; Tusc. IV, 10; Or. 1, 55.

*Spoliatio**, Verr. IV, 46; Mur. 40.

*Spoliator**, Verr. IV, 36.

*Spoliatrix**, Cœl. 21.

*Spoliatus**, Att. VI, 1; Pis. 16; Brut. 2.

*Spolium**, proprie, Manil. 18, Off. 1, 18. † metaphorice, Balb. 23.

Spondeus*, pes metricus, Or. 64.

Spondalia. Or. II, 46, quum ex persona histrionis oculi ardere viderentur, *spondalia* illa dicentis, etc. *Spondalia* erant carmina, quæ inter saurificia adhiberi solebant, adhibitis etiam tibicinibus, ne sacrificans aliquid male ominatum audire posset. Constabant autem maxime eo pede, qui spondeus ab illa ipsa re dicitur, propter gravitatem. *Spondalia* autem est lectio Gruteriana : Turnebus *spondialia*; Salmasius recte *spondaulia* legendum censet, ut jam notatum est in Lexico Fabri. v. Burmann. sec. t. II Siculorum Dorvillii, p. 572.

Spondere, proprie est dicere, ut ex composito *respondere* intelligitur; deinde in stipulationibus significat promittere. Nam qui stipulatur, interrogat : *Spondesne*, v. e. hanc pecuniam solutum iri? Alter respondet : *Spondeo*, h. e. promitto. Rosc. Com. 4, stipulatus es? ubi? quo die? quo tempore? quo præsente? quis *spopondisse* me dicit? nemo. Verr. v, 54, ut aliquando *spondere* se diceret : sc. is, qui jussus erat as duobus millibus sponsionem facere cum lictore suo, ni furtis quæstum faceret. v. *sponsio*. † *spondere* pro aliquo, est fidem suam interponere pro aliquo in re pecuniaria. Nam si quis pecuniam mutuam petebat, cui tuto credi non posse videbatur, petebat creditor ab eo, ut aliquem daret, qui solutum iri promitteret, h. e. *sponderet*. Att. XII, 14; ibid. 17, ad Brut. ep. 18. De verbo hoc longa et docta disputatio est apud Salmas. Mod. usur. c. 16.... * Adde imprimis fragm. nov. orat. in Clod. et Curionem : non ad concionem, sed *sponsum* diceres advocasse. Sic Horat. Epist. II, 2, 67, Hic *sponsum* vocat. Senec. Benef. IV, 39, *sponsum* descendam, quia promisi.

*Spongia**, Nat. D. II, 55; Sext. 36.

*Sponsa**, Att. XIV, 22.

Sponsalia dicuntur, quum pater se filiam alicui daturum spondet. Att. VI, 6, factis *sponsalibus*. † convivium, quod præbetur, quum *sponsalia* fiunt. ad Q. fr. II, 6, a. d. VIII id. apr. *sponsalia* Crassipedi dedi; cui convivio Quintus tuus defuit.

Sponsio est proprie promissio ejus rei, quam alter stipulatur. v. *spondere*. In controversiis privatis, ne calumnia impune quis alterum vexaret, aut solebat certam pecuniam deponere petitor, quæ *sacramentum* dicebatur, de quo supra; aut tantum spondebat, se aliquam pecuniæ summam daturum, ni vinceret, stipulante eo, unde petebatur. Quum autem spopon-

derat petitor, idem stipulabatur ab eo, unde petebatur, et hic eodem modo spondebat. Et hinc dicebatur is, qui litem intendebat, *sponsionem* facere (Quint. 8, 27; Verr. III, 62; Cæcin. 8; Rosc. Com. 4, 5; Off. III, 19. vid. Hotom. ad or. pr. Quint. 8); et *sponsio* dicitur pro causa, quæ agitur, s. judicio, quod intenditur, agitur, sponsione interposita, s. actione, quæ fit sponsione interposita. Cæcin. 16, *sponsionem* optime facere posse, dicitur de eo, qui justam causam habet. Hinc et aliæ formulæ. Verr. III, 57, *sponsione* lacessere. Cæcin. 32, *sponsione* certare. ib. 31, condemnari *sponsionis*. Quint. 27, *sponsione* vincere. Cæcin. 31, *sponsionem* vincere. vid. *vincere*. Verr. III, 62, *sponsiones* prohibitas judicari. † Leg. II, 16, voti *sponsio*, qua obligamur Deo.

Sponsor, qui pro altero spondet. ad Div. v, 18, *sponsor* es pro Pompeio. ibid. VII, 5, *sponsor* humanitatis tuæ. Cf. Att. XIII, 10; XVI, 5; 1, 8, 10; XV, 5; XVI, 15. Hinc junguntur creditores et *sponsores*, quod, qui pro altero in re pecuniaria spoponderunt, in eodem periculo sunt, quo creditores. Quint. 23.

**Sponsum*, sponsio. Quint. 9, ex *sponso* egit. Al. malunt ex *sponsu*.

*Sponsus**, Tov. II, 26.

Sponte sua, sua natura, per se. Tusc. IV, 15, sua *sponte* laudabilis virtus. Verr. I, 42, sua *sponte* scelerata res. Or. 32, sua *sponte* squalidiora. † sua *sponte* facere dicitur etiam, qui primus facit, ut auctor rei dici possit. Verr. I, 43, quod sua *sponte* instituisset, id neminem metuisse, ne quis reperiretur, qui [istius institutum] sequi vellet.

Sportella est obsonium, cibus, qui opponitur cœnæ justæ, vel rectæ. ad Div. IX, 20, dediscendæ tibi sunt *sportellæ* et artolagani tui: h. e. non, ut soles, placentis et similibus cibis levioribus nos excipere debes, post quos manus non lavantur, sed justis conviviis. v. Lex. Fabr. in *sportula*.

*Spuma**, maris, Nat. III, 23. † oris, Verr. IV, 66.

*Spumare**, de Div. I, 13; Her. IV, 35.

*Spurce**, turpiter, Phil. II, 38; Att. XI, 13.

*Spurcus**, Phil. XI, 1.

Sputatilicus, sputo conspuendus, h. e. contemnendus. Br. 74, Sisenna defendens dixit, quædam ejus *sputatilica* esse crimina.

Squaleo, de lugentibus, quibus et *sordes* tribuuntur. Sext. 14, *squalebat* civitas; sic, Mil. 8.

Squalidus, de rebus subtilibus, qualia sunt dialecticorum præcepta, aut quæ ex iis subtilius disputantur. Or. 32, sed quia hæc sua sponte *squalidiora* sunt, adhibendus erit in his explicandis quidam orationis nitor. Sic etiam dicitur adverbium *squalide*. Fin. IV, 3, sed vos *squalidius* (sc. definitis, partitioni): illorum, vides, quam niteat oratio.

Squalor, de lugentibus. ad Div. v, 1, in luctu et *squalore* sum. Verr. v, 48 extr. adspicite *squalorem* sordesque sociorum: sic, Cluent. 67. It. de supplicantibus. Planc. 8, quam omnem multitudinem videtis in *squalore* et luctu supplicem vobis.

*Squamma**, Nat. D. II, 47.

*Squammifer**, Arat. fragm.

*Squammosus**, Arat. fragm.

Squilla, piscis, qui et pinnoteres dicitur. v. Nat. D. II, 48; Fin. II, 8.

*Stabilimen**, Nat. D. III, 27.

*Stabilire**, de Div. I, 20; Sext. 58; Leg. I, 23.

Stabilis firmus, de Am. 7. † certus, de Am. 15. † immutabilis, Marcel. 10; Tusc. v, 14; Mil. 34; Phil. II, 18. † fixus, Nat. D. II, 1; ibid. II, 2; Off. I, 2; Acad. II, 9. † Fin. II, 23, voluptas *stabilis* Epicureorum, quid sit?

*Stabilitas**, firmitas, perpetuitas, Nat. D. II, 47; Tusc. v, 14; Off. I, 15. † certitudo, Tusc. v, 30; Fin. II, 3.

*Stabulum**, Sext. 5; Phil. II, 28.

*Stadium**, curriculum, Tusc. II, 23; Off. III, 10; de Sen. 10.

*Stagnum**, de Div. I, 9; Agr. III, 2.

Stare, in re militari significat primo simpliciter, in acie esse (unde formulæ: cum aliquo *stare*, a partibus alicujus *stare*, etc. ut Brut. 79, a senatu et a bonorum causa *stetit*); sed etiam manere in acie, apponiturque τῷ fugere. Tusc. II, 23, quum ei; qui *steterit*, nihil tale evenerit. † *stare* porro dicuntur, qui locum in republ. dignitatem, fortunas obtinent et tuentur. ad Div. VII, 2, eorum auxilio, qui, me *stante*, *stare* non poterant. † Item, qui constantes sunt in re aliqua, qui a sententia suscepta, promissis, etc. non recedunt. Att. VII, 15, omnes cupiebant Cæsarem *stare* conditionibus iis, quas tulisset. ad Div. IX, 2, modo nobis *stet* illud, una vivere in studiis. Att. II, 4, si in eo non *stat*. † *stare* dicitur, quod decretum est et constitutum. Att. III, 14, neque adhuc *stabat*, quo potissimum, etc. † *stare* etiam dicuntur, qui habent, unde vivant, vitam transigant. Flacc. 6, qui domi *stare* non poterant, largo ac liberali viatico commoveret. *Stare* non posse, qui ob æs alienum fugere, et cedere furo coguntur. Pis. 6, egere, foris esse Gabinium, sine provincia *stare* non posse. Sic est etiam ap. Sueton. Othon. 5. † Fin. II, 10, voluptas *stans* et movens, quid sit? v. ibid. 23. † *stare* etiam est dicere; quia *stantes* dicebant. Ar. R. 4, quum mihi *stanti* minaretur. Marcell. 11, non est *stantibus* necesse omnibus dicere. Or. 63, me *stante*, etc. Hinc illud intellige ad Div. I, 4, quum in senatu pulcherrime *staremus*, quod jam illam sententiam Bibuli fregeramus, etc. † Rab. perd. 10, in fide *stare*. † permanere in sententia, ad Div. IX, 2; Att. VIII, 4; ibid. XII, 22.

*Stata**, Leg. II, 11.

Statarius, est actor, qui sedatius agit, neque in scena discurrit; unde ipsæ fabulæ *statariæ* dicuntur, quæ sedatiores sunt: quibus opponuntur motoriæ, in quibus multa negotia, cursus, etc. qui minus vehementer dicit et agit. Brut. 30, 68. Cf. Gron. Obs. IV, 7.

Statassare. Leg. II, 11, vincendi, atque potiundi, *statassandique* cognomina Staturis et Invicti Jovis. Sed hanc vocem ex corruptione ortam, omnes fatentur. vid. Gruterus, Turnebus, et Gronov. ad b. l.

*Statera**, Or. II, 38.

Statio, locus, ubi naves stare possunt, sed minus tuto, quàm in portu; unde a Virgilio *malefida* dicitur. ad Div. XII, 15, urbs, portus, *statio*, quæ extra urbem est. † custodia, excubiæ. Senect. 20, de *statione* vitæ injussu imperatoris decedere. † deversorium. Attic. VI, 9, extr. in arce Athenis *statio* mea nunc placet.

Stativa. Agr. II, 15, agros, urbes, *stativa*, portus, totam denique Bithyniam venditari sunt. Interpretes superiores stationes navium esse putant. Grævius autem stagna interpretatur, quæ vox adeo in Pithœano et Erfurtens. codd. reperitur pro *stativa*; nam *stativas* aquas esse stagna, ut auctor est Varro ap. Nonium in *putei*: ut adeo *stativa* sint stagna, et lacus piscosi, qui care venduntur. Mihi autem prior interpretatio magis placet. Nam primo urbem, portum, et stationem jungi ex ep. ad Div. XII, 15, ante vidimus in *statio*. Deinde etsi *stativæ* aquæ dici possunt, tamen non propterea etiam *stativa* stagna; in quo esset puerilis tautologia. Si quis autem probaret lectionem Pithœani et Erfurt. codd. non haberem magnupere, quod dicerem contra.

Stator, minister, magistratus, apparitor, tabellarius, a stando. ad Div. II, 17, literas a te mihi *stator* tuus reddidit. Cf. II, 19; X, 21. † sed cognomen Jovis est a sistendo, auctore Livio, I, 12. Cicero videtur ducere a statuendo, Catil. I, 13; Seneca a stando. Sed, ut vere pronuntiat Gron. de Senecæ etymologia, Obs. IV, 14; ita etiam Ciceroniana illa est lusus in verbo, proposito ejus serviens.

*Statua**, Phil. IV, 7; ibid. V, 15.

*Statuere**, ponere, Cat. 1, 11; Iuv. II, 23. † constituere, Verr. 1, 1. † decernere, Mur. 12. † definire, Acad. II, 3. † judicare, Or. 1, 2; ibid. II, 28; ad Div. v, 8.

*Statura** corporis, Fin. v, 12.

Status (adj.), certus, definitus. Ar. R. 9, *statæ* solemnesque cærimoniæ. Offic. 1, 12, *status* dies cum hoste.

Status (subst.), ap. rhetores quid sit? unde dicatur: nempe e re gladiatoria. vid. Tup. 24. *Status* in re gladiatoria idem est, qui *gradus*, de quo supra; unde hæ formulæ: Or. 37, dejicere de *statu* adversarius, h. e. vincere advers. Cæcin. 15, vis, quæ formidine animum perterritum loco sæpe et certo de *statu* demovet: h. e. ita perturbat, ut propositum persequi, et constantiam retinere non possit. v. P. Faber ad h. l. et Passeratius. Cluent. 38, de *statu* suo declinare, h. e. constantia. Verr. II, 4, deducerent de vitæ meæ *statu*, h. e. de vitæ ratione, quam inieram, et in qua permanere decreveram; nempe ut defenderem reos, non accusarem quemquam. Dom. 38, *status* (reip.) conversio. Et quoniam e statu maxime spectantur gladiatores, iique et milites, quamdiu statum obtinent, tamdiu salvi sunt; propterea *status* dicitur de commoda rerum conditione et salute. Sext. 1, afferre salutem in discrimen pro *statu* civitatis. Sull. 22, *status* reip. maxime judicatis rebus continetur. Tusc. III, 7, corpus *statu* motum. Dicitur tamen etiam pro conditione et ratione alicujus rei simpliciter. ad Div. IX, 6, sed hoc viderint ii, qui nulla sibi subsidia ad omnes vitæ *status* (np. et secundos, et adversos) paraverunt. Porro, quoniam in statu militum inest firmitas et constantia, propterea *statui* opponitur et interitus, Fin. III, 5. † Agr. 1, 1, urbes pacatæ, agri sociorum, regum *status* decemviris donabantur. † Est etiam verbum juris, quo conditio hominum civilis significatur, ratione libertatis; utrum nempe aliquis servus, an liber; porro liber, utrum ingenuus, an libertinus; libertini denique, utrum cives romani, an Latini, an dedititii: de quo est in Digestis de *statu* hominum. Sed significat ap. Ciceronem etiam conditionem civilem hanc, qua quis est aut plebeius, aut patricius, Leg. 1, 7, quod in civitatibus ratione quadam, de qua dicetur idoneo loco, agnationibus familiarum distinguuntur *status*, etc. Nam omnes agnati sunt ejusdem familiæ, adeoque etiam omnes aut plebeii, aut patricii: v. c. in gente Claudia agnationibus distinguuntur familiarum *status* ita, ut omnes Marcellorum agnati sint plebeii, quod ea familia plebeia est; omnes autem Appiorum et Pulchrorum agnati patricii, quia hæc familia patricia est. Itaque in gentibus in plures familias distributis, easque et plebeias, et patricias, quum primum scio, cujus sit agnatus, intelligo patricius ne sit, an plebeius. † Agr. 1, 2, *status* regum dicitur decemviris donari, i. e. conditio, jus, opes.

*Stella**, Nat. D. II, 40, 46; Tusc. 1, 25; de Div. 1, 28.

*Stellans**, de Div. 1, 11.

Stellatus, in stellas relatus, Tuscul. v, 3, *stellatus* Cepheus traditur cum uxore.

*Stellifer**, de Rep. IV.

*Stelliger**, Arat. fragm.

*Stercorare**, de Sen. 15.

*Stercus**, de Div. 1, 27; Or. III, 41.

*Sterilis**, Q. fr. II, 11.

Sterilitas, de eo, quod non vitio, sed natura sua parere non potest. Div. 1, 18, mula peperit; fœtus exstitit in *sterilitate* naturæ, Agr. II, 26.

*Sternere**, Cluent. 5; Mur. 36.

*Sternutamentum**, de Div. II, 40.

Stertere, negligentem esse in re aliqua; non facere, quæ debebas. Att. IV, 3, Marcellus candidatus ita *stertebat*, ut ego vicinus audirem. de Div. II, 63.

Stigmatias, servus fugitivus, notis in fronte compunctus, quæ *stigmata* dicuntur: Off. II, 7.

Stilla, gutta. Fin. III, 14, interit

magnitudine maris Ægæi stilla muriæ.

*Stillare**, Phil. II, 12.

*Stillicidium**, Or. I, 38; Top. 5; Or. 22.

Stimulare, agitare, Rosc. A. 12; Parad. 2. † angere, inquietum reddere. Att. IX, 15, congressus hujus stimulat. ibid. XII, 13, me hæc solitudo minus stimulat. Cf. XIII, 28. † impellere. ad Div. III, 12, nam ut antea simultas me stimulabat, ut caverem.

*Stimulator**, Dom. 5.

Stimulus. Tuscul. II, 27, stimuli doloris. † proprie, Phil. II, 34. † incitamentum, Arch. 10; Cœl. 5.

**Stinguere*, exstinguere, in Arat. bis, Prognost. e Prisciano.

*Stipare**, cingere, Mil. 1; Att. I, 15; Mur. 24; de Sen. 9; Phil. V, 6.

Stipatio, comitatus. Sull. 23, Autronii concursatio, stipatio.

*Stipator**, satelles, Agr. II, 13; Verr. III, 26.

Stipendiarius, Verr. III, 6; Balb. 9. Ex loco altero intelligitur, stipendiarios esse, qui certam quotannis pecuniæ summam solvunt, quæcumque frugum sive ubertas, sive caritas sit, quum reliqui tantum decumas, aut alia vectigalia dent, quæ incerta sunt, modo majora, modo minora, pro frugum copia, aut inopia, etc. hosque esse æquiori jure, quam stipendiarios. vid. Hotom. ad Verr. III, 6; Lips. Magnit. Urb. Rom. II, 2; Cujac. Obs. VII, 3, 4. Æquiori autem illo jure utuntur socii, iniquiori altero, bello et vi victi; unde, Cæcil. 3, junguntur socii stipendiariique pop. R. Sed exoritur difficultas quædam ex duobus illis locis. Nam in primo Siculi a stipendiariis distinguuntur; in altero iis adnumerantur. Ea videtur sic tolli posse. Non omnes ejusdem provinciæ civitates eodem jure erant: sed aliæ sociæ, quod se sponte in fidem Rom. contulissent, aut non diu repugnassent; aliæ non item, quæ hostiliter ad extremum se gessissent. Aliæ liberæ, aliæ non item; aliæ immunes, aliæ vectigales et decumanæ, aliæ stipendiariæ. Jam quum in Sicilia quoque urbes essent vi victæ, ut Syracusæ; est fortasse, ut hæ stipendiariæ fuerint. Nam Syracusas, et quæ, his expugnatis, metu se dedidissent, durius habitas esse, locupletes auctores affert Sigon. A. J. Provinc. I, 3 : quanquam ex Verr. III, 6, colligi posse videtur, etiam vi victas tantum vectigales fuisse. Si brevius te expedire vis, stipendiarios confundi cum vectigalibus credas. Certe Ascon. ad Div. in Cæcil. l. c. stipendiarios interpretatur, quibus vectigal impositum est. Burm. de Vectigal. p. 2, laudat de hac re Cujacium, l. c. Sed ibi nihil de hac confusione.

Stipendium, esse mercedem militum, et vectigal certum populorum bello victorum, satis notum est. A priori significatione oritur illa, quum stipendia dicuntur anni militiæ. Manil. 9, qui stipendiis confectis erant : h. e. emeriti, qui legitimos annos militarem operam reipubl. præstiterant. Hinc eleganter Senect. 14, emerita stipendia libidinis, etc. de senibus dicit : quem modum loquendi rariorem esse, recte observat Facciolatus, scilicet quum emeritos milites proprie dicamus, non emerita stipendia. Dicitur et de pecunia, quæ magistratibus provinc. decernitur, ut Div. VIII, 4, stipendium Pompeii.

Stipes, proprie, Arat. fragm. 392. homo stupidus, qui sc. propter stuporem mutus est. Ar. R. 5. Conf. Sen. p. Red. 6.

Stips, nummuli, qui a sacerdotibus corrogantur diis, aut certe in honorem deorum dantur. Leg. II, 9, præter Idææ Matris famulos, eosque justis diebus, ne quis stipem cogito. ibid. 16, stipem sustulimus, nisi eam, quam ad paucos dies propriam Idææ Matris excepimus; implet enim superstitione animos, et exhaurit domos. De stipe Matris Idææ vid. Turneb. ad h. l. De more stipis colligendæ diis in universum, Cuper. Obs. III, 4.

Stipulari, est interrogare alterum so-

lemni formola, an velit nobis aliquid polliceri, præstare, etc. v. c., Spondesne, te, etc. Respondet ergo τὸ spondere. Qui interrogat, postulat, *stipulatur;* qui respondet, pollicetur, jubet, etc. spondet. v. *spondeo.* Rosc. Com. 4, reliquum est, ut *stipulatum* se esse dicat.... *stipulatus* es? ubi? quo præsente? Cf. *stipulatio.*

Stipulatio, est interrogatio ex formula solemni, qua postulamus, aliquem spondere, fidejubere, polliceri, dare, etc. quam ubi sequuta est sponsio, fidejussio, etc. obligatio oritur. Rosc. C. 12, cor tam improbe facit, ut nec Roscium *stipulatione* alliget, etc. Cæcin. 18, *stipulationes* infirmare, aut convellere. Att. xvi, 11, etsi *stipulationes* nondum legeram. Leg. ii, 21, ut ea pecunia ex *stipulatione* debeatur. De *stipulationibus*, vid. Salmas. Mod. usur. c. 16. Formulas *stipulationum* habes ap. Varr. R. R. ii, 2, 6; iii, 5, 11.

Stipulatiuncula. Or. 1, 38, *stipulatiuncula* decipi.

*Stipulator**, Quint. 15, 18.

Stipulatus (adject. passive), Rosc. C. 5, pecunia *stipulata.*

Stirps, proprie, Phil. ii, 22; Nat. D. ii, 47; Nat. D. ii, 64; Fin. v, 3. †principium rei, fundamentum. Cœl. 32, firmata jam *stirpe* virtutis. Leg. 1, 6, repetam *stirpem* juris a natura. Fin. iv, 2, differo eam partem, quæ est quasi *stirps* hujus quæstionis. †familia, distinguitur a gente, Or. 1, 39. v. *gens.*

*Stiva**, Scaur. fragm.

Stola. Phil. ii, 18, sumsisti togam virilem, quam statim muliebrem *stolam* reddidisti. Quanquam ibi Grævius habet, *togam.* Sed io *stola* melior est oppositio. ibid. *stolam* dare de sponso; sic, Verr. ii, 18.

Stolidus, iners, nihil agens, ut terra, lignum. Top. 15, nihil agens, et quodammodo *stolidum.*

*Stomachare**, irasci, Nat. D. 1, 33; Att. xiv, 23; ad Div. x, 26; Or. ii, 66.

*Stomachose**, Att. x, 15.

*Stomachosus**, Brut. 67; Or. ii, 69.

Stomachus, os et aditus ventriculi, Nat. D. ii, 54. †ingenium hominis quousque, aut animus in rebus aut probandis, aut fastidiendis. ad Div. ii, 16, ubi enim *stomachi* mei, cujus tu similem quondam habebas, in hominum insolentium indignitate fastidium. ad Div. vii, 1, ludi apparatissimi, sed non tui *stomachi.* ibid. viii, 13, *stomacho* est Pompeius M. nunc ita languenti, ut vix, quod sibi placeat, reperiat, ibid. ix, 2. †consuetudo diuturna callum jam obduxit *stomacho* meo. †ira, Verr. ii, 20; Att. xvi, 3. †*stomachum* movere, Mor. 15.

*Strabo**, Nat. D. 1, 29.

*Strages**, de Div. 1, 12; Att. 1, 15.

Stragula vestis, Rosc. Am. 46, est, qua lecti sternuntur, peristroma; Verr. iv, 26.

Stragulum, idem. Tusc. v, 21, in aureo lecto, strato pulcherrimo, textili *stragulo*, etc. Hic vero legendum censeo *pulcherrime.* Lectus aureus stratus erat pulcherrime, nempe stragulo textili, eoque picto. Sic, Philipp. ii, 27, lectus *stratus* conchyliato peristromate.

*Strangulare**, ad Div. vii, 15; ibid. ix, 22.

Stranguria, difficultas et dolor in urina mittenda. Tuscul. ii, 19.

Stratum, laudator e Tusc. v, 21. Sed vid. *stragulum.*

*Strategema**, Att. v, 2.

*Strenue**, Q. fr. ii, 4; Att. xvi, 6.

Strenuus. Phil. ii, 32, celeriter isti, redisti; ut cognosceret te, si minus fortem, attamen *strenuum.*

*Strepitus**, Top. 12; Brut. 92; ad Div, viii, 2; Leg. 1, 7.

*Stricte**, de Am. 16.

Strictim, obiter, breviter. Or. 1, 35, *strictim* adspicere. Cœl. 7, *strictim* ponere. Att. ii, 1, *strictim* attingere librum.

Stridor. Agr. ii, 26, veri et fortis tribuni pl. *stridorem* unum ferre non possit. sic, Tusc. 1, 26; ibid. v, 40.

Strigilis, instrumentum balneare et unctorium, quo ad radendum deter-

gendumque corpus utebantur in sudationibus, lotionibus et unctionibus. De ea v. Eschenbach. Diss. de Unctionibus, c. 3, p. 478 s. qui et p. 483, figuras strigilis exhibet, quas et videre licet ap. Pignorium de Servis, aliosque. Fin. IV, 12, si ad illam ampulla, aut *strigilis* accedat.

Strigosus, de oratore. Brut. 16, est toto genere *strigosior* : h. e. tenuior, jejunior. Dicitur enim proprie de equis macie confectis, Gr. ἀτρόφοις. v. Victor. Var. Lect. IV, 22.

Strophium, Ar. R. 21, interpretantur de fasciola, qua papillas feminæ coercebant (vid. interpret. ad Catull. epigr. 64; Ferrar. R. V. p. 1, l. III, c. 21; Græcis ταινία et ταινίδιον, ut auctor est Pollux, VII, 54. Cf. Cuper. Obs. 1, 6) : quod mihi secus videtur. Nam si hoc strophii genus Clodio damus, etiam papillas feminarum turgidas ei demus necesse est; quod est ridiculum. Putabamus aliquando, *strophium* esse h. l. coronam e pluribus et diversicoloribus fasciis tortam, quod genus in feminco ornatu fuit. vid. de hoc genere strophii Festum in *stroppus*, et Salmas. ad Solin, p. 263. Sed adversatur fragmentum orationis in Clodium, quod affert Nonius, XIV, 8 : quum *strophio* accurate præcingerere. Ex quo intelligitur, *strophium*, quod Clodio objicitur, esse zonam, sive cestum acu pictum, quo feminæ etiam nostris moribus præcinguntur. Confirmat hanc interpretationem locus ab eodem Nonio commemoratus ex Turpilii Philopatro : Me miseram! quid agam? inter vias epistola excidit mihi, infelix inter tunicalam et *strophium* quam collocaveram... * Hæc Ernest. post Mercerum adversatus Nonio. Nonium tamen magis probamus : quanquam vix hoc, vel illud præferre tanti est.

Structor, est qui operam in ædificando præstat, materiam, calcem, lateres tractat, etc. Q. fr. II, 6, in aream tuam veni; res agebatur multis *structoribus*. Cf. Att. XIV, 3.

Structura verborum, continet tres partes : primo collocationem singulorum verborum, ut lenitas quædam efficiatur; deinde concinnitatem quamdam verborum; et tertio numerum, quem tamen et ipsa illa concinnitas efficit sua sponte. v. Orat. 44 init. coll. 43 init. v. *structus*. Brut. 8, ante Isocratem verborum quasi *structura*, et quædam ad numerum conclusio nulla erat. Opt. g. or. 2, verborum est *structura* quædam, duas res efficiens, numerum et lenitatem. † des ut collocatio non modo de omnibus illis tribus partibus, sed etiam de prima tantum, quæ lenitatem efficit, dicitur; sic etiam *structura* verborum dicitur de prima illa parte, qua sic verba ordinantur, ne extrema et prima asperius concurrant. Or. 44, atque illud primum videamus, quale sit, quod vel maxime desiderat diligentiam, ut fiat quasi *structura* quædam, etc.

Structus. Oratio *structa* primo est ea, in qua est non solum collocatio singulorum verborum lævis, sine concursus extremarum cum primis literis asperitate, sed etiam concinnitas verborum, et numerus. Or. 41, sed hæc nisi collocata, et quasi *structa*, et nexa verbis, etc. Deinde vero est etiam oratio numerosa. ibid. 70, si compositi oratoris bene *structam* collocationem dissolvas permutatione verborum.

Struere. Or. III, 31, *struere* verba. v. *structura*, *structus*. † parare. Att. IX, 10, bellum *strui* existimo. ibid. v, 21, me ipsum mihi sollicitudinem *struere* cogor, etc.

*Struma**, Att. II, 9; Vatin. 2; Sext. 64.

Studere, quid sit, ex notione studii intelligetur planius, et notissimæ sunt hujus verbi significationes. Or. 1, 3; Or. 1, 61; ad Div. 1, 7; Leg. 1, 4; Fin. 1, 18; ibid. v, 2; ad Div. XI, 27. † optare, Fin. v, 5. † favere, Att. XIV, 14; Nat. D. III, 29. Unum locum afferemus, in quo est pro, familiarem esse alicni. Cœl. 4, multi boni adolescentes *studuerunt* illi homini nequam (sc. Clo-

dio). † favere alicui. ibid. studere petenti, sc. consulatum. † (cum acc.) est or. in Sen. p. Red. 6, quum veru literas studere incipit. Sed multi mss. literis. † Planc. 36, auxilia studentia atque incitata.

Studiose, sæpe et cum voluptate quadam. Cæcil. 12, libenter studioseque audire. Tusc. v, 20, studiose id factitabat, scil. pila ludere. Att. ii, 20, literæ studiose scriptæ, sunt commendatitiæ.

Studiosus, qui studium in aliqua re ponit, ad Div. iv, 3; Or. i, 59; Tusc. i, 3. † tiro artis alicujus, qui adhuc discit. Opt. g. or. 5, putavi mihi suscipiendum laborem, utilem studiosis, mihi quidem ipsi non necessarium. Item, qui discit literas, ut Tuscnl. i, 3, Galbam, Africanum, Lælium, doctos fuisse traditum est; studiosum autem eum, qui iis ætate anteibat, Catonem.

Studium. Inv. i, 25, studium est animi assidua et vehemens ad aliquam rem applicata magna cum voluntate occupatio, ut philosophiæ, poëtices, literarum. Hinc studium pro genere aliquo artis et disciplinæ. Or. i, 11, sint hæ res in aliis quibusdam studiis. Item pro secta aliqua philosophorum. Muren. 66, eodem ex studio eruditus; de philosophia stoica: ubi v. Græv ius. Cf. c. 31. Nam in universum est pro ea cupiditate, amore, odio partium, quam nos vocamus esprit de parti. Flacc. 10, sine ullo studio dicere. ib. 9, studium testium. ad Div. i, 7, studium iratorum hominum. Item pro favore in comitiis, spectaculis. Agr. ii, 7, studio et suffragio suo. Rosc. C. 10, de auctore: quod studium, et quem favorem secum in scenam attulit. Item pro omni cupiditate videndi, audiendi, etc. Cæcil. 15, jam nunc mente et cogitatione prospicio, quæ tum studia hominum, qui concursus futuri sint. † propensiones naturales dicuntur, Cœl. 5, studia naturæ. † vitæ etiam genera, quæ quis amplexus est, ut vita rustica, etc. studia dicuntur, Rosc. Am. 16. † Tusc. ii, 15, e poeta: quibus militia in studio est.

Stulte°, Att. vii, 80; Or. ii, 68.

Stultitia, insania, Nat. D. iii, 34; de Div. ii, 43. † tarditas, Her. i, 6. † ignorantia, inscitia. Or. i, 36, turpi tutelæ judicio, atque omni molestia, stultitia adversarii liberaretur. ibid. 27, oratoris peccatum, stultitiæ peccatum videtur.

Stultus°, Or. 22; Funt. 7; de Am. 27.

Stupefactus°, Or. iii, 14.

Stupere°, de semisomni, Verr. v, 36. † de eo qui attonitus miratur, Fin. ii, 23.

Stupescere°, Or. iii, 26.

Stupiditas°, Phil. ii, 32.

Stupidus, qui attentione tanta aliquid et admiratione spectat, auditve, ut immobilis et sine sensu esse videatur. Paradox. v. 2, Echionis tabula te stupidum detinet, aut signum aliquod Polycleti. Her. iv, 52; Fat. 5.

Stupor, ἀναισθησία. Tusc. iii, 6, stupor in corpore. Phil. ii, 45; ut quidam morbo aliquo et sensus stupore suavitatem cibi non sentiunt. † tarditas mentis in assequendo, intelligendo, etc. item quum ipsum communem naturæ sensum repudiamus, ut faciunt tardi, quos communi sensu carere dicunt. Pis. 1; Dom. 36.

Stuprare°, Fin. v. 22; Ar. Resp. 13.

Stupratus°, Att. i, 16; 18.

Stuprum°, Sen. post Red. 4; Tusc. iv, 35; Mil. 27.

Stylus, proprie, Brut. 24; Or. i, 33. † dicendi genus. Brut. 45, stylus Atticus. ibid. 26, idem sonus est orationis, et idem stylus. † exercitatio scribendi. Or. ii, 23, in summa ubertate inest luxuries quædam, quæ stylo depascenda est.

Suada°, de Sen. 14. Cf. Brut. 15.

Suadere°, ad Div. vii, 3; Prov. Cons. 18; Phil. ii, 11; Att. xiii, 37; Arch. 6; Brut. 23; de Sen. 5; Mil. 18; Off. iii, 30.

Suasio°, Or. ii, 18; Cluent. 51; Or. ii.

*Suasor**, Phil. II, 12; Off. III, 30; Att. XVI, 7.

*Suaviari**, osculari, Brut. 14; Att. XVI, 3.

*Suaviloquens**, Brut. 15.

*Suaviloquentia**, Brut. 15.

*Suavis**, Verr. III, 9; Brut. 9.

Suavitas, de iis quæ sensus afficiunt, Nat. D. II, 64; Opt. Gen. Or. 7; de Sen. 15; Off. III, 33; de Div. I, 36. Or. III, 11; Or. III, 26, *suavitas* austera et solida, non dulcis et decocta. † est hominis commodi, qui nemini molestus est, nemini nocere vult. ad Div. V, 20, quæ tua est *suavitas*.

*Suaviter**, Fin. I, 18; Acad. II, 45; Brut. 29.

*Suavitudo**, Her. III, 6.

*Suavium**, osculum, Att. XVI, 11.

Sub. *sub* manu. v. *manus*. *sub* præcone. v. *subjicere*. † post. ad Div. X, 16, *sub* eas literas statim recitatæ sunt tuæ. ibid. VIII, 4, sed non statim *sub* mentionem et convicium obtrectatorum.

*Subabsurde**, Or. II, 68.

*Subabsurdus**, Att. XVI, 3; Or. II, 68.

*Subaccusare**, Att. XVI, 7, 13.

Subactio. Or. II, 30, *subactio* autem est usus, auditio, lectio, literæ.

Subactus, de terra sæpe arata, culta. Senect. 17, humus *subacta* atque pura. ibid. 15, quum terra gremio mollito ac *subacto* semen sparsum excepit. Deinde transfertur eleganter ad ingenium. Or. II, 30, *subacto* mihi ingenio opus est, ut agro non semel arato, sed novato atque iterato. vid. *subactio*. † exercitus, vexatus. Tusc. III, 28, *subactus* miseriis.

* *Subagrestis*. Brut. 74, sonabat *subagreste* quiddam, planeque subrusticum. de Rep. II, 7, novum quoddam et *subagreste* consilium: Romuli de Sabinis virginibus rapiendis.

*Subamarus**, Inv. I, 18; Fat. 4.

*Subarroganter**, Acad. II, 36.

*Subauscultare**, Top. 20; Or. II, 36; Att. X, 20.

*Subcisivus**, Or. II, 89; Leg. I, 3.

*Subcontumeliose**, Att. III, 7.

*Subcrispus**, Verr. III, 21.

*Subdebilitatus**, Att. XI, 3.

Subdere, substituere. Dom. 32, quis in meum locum judicem *subdidit*? Cf. ad Div. X, 21.

*Subdifficilis**, de Am. 19.

*Subdiffidere**, Att. XV, 20.

*Subdititius**, Verr. V, 27.

Subditus. Verr. I, 5, *subditi* in eorum locum, Nat. D. II, 10.

*Subdocere**, Att. VIII, 4.

*Subdole**, Brut. 9.

*Subdubitare**, Att. XIV, 16.

*Subducere**, adimere, Tusc. II, 17; Q. fr. III, 4; Off. III, 11; Inv. II, 48; Fin. IV, 15. † usurpatur in calculis. Att. V, 21; ad Div. I, 9; Fin. II, 19; Nat. D. III, 29.

Subductio. Or. II, 30, statim occurrit naturali quadam prudentia, non his *subductionibus*, quas isti docent, quit faciat causam. *Subductiones* sunt artificia, quibus commentaturi utuntur in cogitando, quum quærunt, quid faciat causam, quid veniat in judicium. Nam *subducere*, quod est rationibus proprium, de cogitationibus et meditationibus dici notum est. v. Att. V. 21; ad Div. I, 9.

Subductus, de navibus dicitur, quæ hiberno tempore e mari extractæ sunt; eique opponitur *deductus*. Offic. III, 11, classem Lacedæmoniorum, quæ *subducta* esset ad Gytheum, clam posse incendi.

*Subgrandis**, Q. fr. III, 1.

*Subhorridus**, Sext. 9.

*Subinanis**, Att. II, 17.

Subitus, extemporalis. Or. I, 33, *subita* et fortuita oratio. ib. exercitationes *subitæ*. † ad Div. XIII, 2, propter opera instituta multa multorum, *subitum* est ei remigrare kal. quint.

Subjectio, in rhetoricis quid? Her. IV, 23. † ibid. II, 19, brevi *subjectione*, i. e. expositione subjecta, addita.

Subjector, falsarius. Catil. II, 4, quis testamentorum *subjector*, etc.

Subjectus. Or. I, 12, verborum sonitus inanis, nulla *subjecta* sententia et scientia, h. e. cujus nullus sensus

inest. ibid. 46, unnis hæc antiquitatis memoria..... *subjecta* esse debet, h. e. in promptu, nota. Partit. 11, hujus igitur materiæ ad argumentum *subjectæ*, h. e. aptæ, paratæ.

Subjicere, de speciebus ratione generis. Tusc. IV, 7, perturbationibus *subjiciuntur* partes ejusdem generis plures. Or. 1, 42, partes autem sunt, quæ generibus iis, ex quibus emanant, *subjiciuntur*. † de sententia, quæ inest verbis. Fin. II, 15, sub hac voce quæ sit *subjicienda* sententia. ibid. 2, quæ res huic voci *subjiciatur*. † monere aliquem de re, cujus oblitus est, cujus recordari nequit. Verr. V, 10, cupio mihi ab illo *subjici*, si quid præteren. † nbooxium reddere. Planc. 23, *subjicere* fortunas innocentium fictis auditionibus. Or. 1, 46, scelus dicendo *subjicere* odio civium. † Dom. 20, ut rex Cyprius cum bonis omnibus sub præcone *subjiceretur*. Quint. 15, cujus non modo fortunæ, sed etiam victus vestitusque necessarius sub præcone *subjectus* est. Ratio loquendi inde ducta est, quod præco stare solebat in lapide, ut ab omnibus conspici posset. v. *lapis*. † in manus dare, porrigere. Arch. 10, quem nos in concione vidimus, quum ei libellum malus poeta de populo *subjecisset*, etc. † Leg. II, 18, si ad terram tuendam ferroque *subjiciendam* superstitionis aliquid accesserit. Manutius reposuit *subigendam*, ex libro antiquo, probantibus Lambino, Davisio. *Subigere* usitatius est in hac re; sed neo *subjicere* est absurdum, quod in multis loquendi formis est, in quibus et *subigere* dicitur.

Subjungere, subjicere. Verr. 1, 21, multas urbes *subjunxit* sub imperium pop. R. Orat. 1, 50, si jam omnes artes *subjungere* velimus oratori: h. e. ei inesse debere, statuere. † de ordine, serie. Ar. R. 17, hæc esse *subjuncta*, i. e. aequi.

Sublate, elate, jactanter. Dom. 36, nihil de me unquam dixi *sublatius*, etc. † de genere dicendi *sublimi*. Brut. 55, *sublate* ampleque dicere.

Sublatio, de magnitudine animi. Fin. II, 4, *sublatio* animi.

Sublevare, est proprie sustinere, erigere. Att. X, 4, qui nos stratos ad pedes ne *sublevabat* quidem. Her. IV, 50, *sublevare* mentum sinistra. † Hinc est pro juvare. ad Div. V, 1, quem familiæ nostræ dignitas debebat *sublevare* Or. II, 40, quæ non sua vi, sed extranea *sublevantur*. † consolari. Att. II, 18, hic status una omnium voce gemitur, neque verbo cujusquam *sublevatur*. † defendere. Muren. 4, ut meum laborem hominum periculis *sublevandis* non impertiam. Tusc. IV, 37, in quo *sublevatus* a Socrate. † minuere, aliqua re efficere, ne noceat, quod nocere posset. ad Div. VIII, 3, *sublevare* odia. Act. 1 in Verr. 16, non gratia, non cognatione, non aliis recte factis tot tantaque ejus vitia *sublevata* esse existimabuntur. Petit. Cons. 1, nominis novitatem dicendi gloria *sublevabis*. † infirmare. in Cæcil. 4, *sublevabis* causam inimici. † Cœl. 29, *sublevare* quæstionem, i. e. impedire, tollere, ut ne haberi sc. possit, v. c. de servo, quum manumittitur.

Subligaculum, tegumentum pudendorum, Off. 1, 35.

Submissio orationis, Or. 25, de tenui genere.

Submissus orator, ibid. 24; ibid. 23, *submissa* leniter dicere, i. e. tenuia lenoi voce.

Submittere, allegare ad aliquem. Verr. III, 28, *submittebat* Timarchidem. Cf. 1, 41. † de voce. Cæcil. 15, quum possit aliquanto clarius dicere, quam ipse primarum, multum *submittere* videmus. Male ergo Sylvius ad orat. pro Sulla, 10, negat bene dici *submissa* voce; male assentitur Burmann. ad Ovid. Met. VI, 90. † de supplicantibus. Planc. 10, tribubus me *submisi*, et supplicavi. † de animo. ad Div. XI, 3, periculo nulli *submittere* animum. † de successore dato. Prov. Cons. 4, huic vos non *submittetis*? i. e. successorem mittetis.

Submovere, absterrere. Rosc. A. 25,

submoveri maleficio. † est hoc verbum in primis de lictoribus usitatum. Quint. 8, jubet (prætor) advocatos nostros acerrime *submoveri*.

Subnixus, de habitu arrogantia in incessu. Or. 1, 58, qui ejus artis arrogantia *subnixi* ambulant. Sic est apud Liv. xxvi, 13, non videbo Appium Claudium et Q. Fullonem victoria insolenti *subnixos*, etc. Cf. Gell. Noct. Att. xvii, 2.

*Subobscœnus**, Or. 26.

Subornare, ornare, juvare. ad Div. x, 23, tu, mi Cicero, quod adhuc fecisti, idem præsta, ut nos vigilanter nervoseque *subornes*. Phil. xiii, 16, Brutum pecunia *subornastis*. Leg. 1, 22, quemadmodum homo *subornatus* a natura in vitam venit: ubi Davisius laudavit Gronov. ad Senec. ep. 24.

**Subrogare*, consulem, aut alium magistratum, in locum mortui rogare. Est magistratus habentis comitia; populus autem *sufficit*. Brut. ep. 5, statim Pansa collegam sibi *subrogasset*. Sic fere de Rep. ii, 31, Dicitur tamen etiam de creatione magistratuum annua ap. Liv. xxxv, 6, et apud nostrum, de Rep. ii, 36, 37.

Subrostrani, homines urbani, otiosi, qui totum pæne diem sub Rostris ambulant, circulos faciunt, etc. ad Div. viii, 1, te *subrostrani* dissiparant periisse.

Subscribere, proprie est, Att. ix, 13, Cæsar mihi literas misit, quarum exemplum *subscripsi*. † de accusatore dicitur, quod in deferendo nomine alicujus suum quoque nomen, et causam accusationis *subscriberet*. Inv. ii, 19, quum veneficii nomen esset delatum, et parricidii causa *subscripta*.... quoniam id causæ *subscriptum* esset. v. Salmas. Mod. usur. c. 3, p. 108. † est deinde accusatoris secundarii. v. *subscriptor*. Attic. ii, 24, in aliquem *subscribere*. Q. fr. iii, 3, Gabinium reum de ambitu fecit P. Sulla, *subscribente* privigno Memmio. † censores etiam *subscribere* dicuntur, quum in tabulis censoriis sub nomine alicujus scribunt, qua de causa notatus a se sit. Div. 1, 16, censor C. Ateium ementitum auspicia *subscripserit*. Cluent. 42, video censores animadvertisse in judices quosdam illius consilii Juniani, quum istam ipsam causam *subscriberent*. ibid. 45, in Aquilium video esse *subscriptum*. De origine causarum *subscribendarum* ita disputant viri docti, ut alii ad Catonem censorium referant, quibus favet locus Gellii, iv, 20, ubi censor (Cato) causam *subscripsisse* traditur; alii ad posteriora tempora, confisi loco Livii, xxxix, 42, ubi v. Duker. et Drakenb. qui Livio plus tribuit, quam Gellio. † dicitur etiam de iis, qui nomen suum apud aliquem deferunt, profitentur, et in tabulis scribunt. Verr. iii, 51, numerus aratorum quotannis apud magistratus *subscribitur*. Cf. *scriptura*.

**Subscriptio*, de accusatore secundarum partium. Cæcil. 15, qui *subscriptionem* sibi postularunt, cuicumque nominis delationem dedissetis. † de censoriis notis. vid. *subscribere*. Cluent. 47, *subscriptione* notare. ibid. 43, *subscriptiones* censorias delere. † de aratoribus. v. *subscribere*. Verr. iii, 48, jugerum *subscriptio* ac professio.

Subscriptor, accusator secundarius, sive accusatoris adjutor, a subscribendo dictus, quia, quum accusator nomen rei defert, nomen suum quoque subscribit. Cæcil. 15, at venit paratus, cum *subscriptoribus* exercitatis et disertis, etc. vid. Hotom. ad h. l. ad Div. viii, 8, itaque sine ullo *subscriptore* descendit, et Tuccium reum fecit. † qui alicui assentitur, morem gerit. Dom. 19, venalis adscriptor et *subscriptor* tuus. vid. Manut.

Subsellium, in judiciis *subsellia* sunt sedes judicum, et patronorum utriusque partis. Rosc. Am. 11, etiamne ad *subsellia* cum ferro atque telis venistis, ut hic aut juguletis, aut condemnetis Roscium? Flacc. 10, testes una sedent; accusatorum *subselliis* surgunt. ad Div. viii, 10, versatus in utrisque *subselliis* cum summa fama et fide.

Corradus et Manutius male interpretantur de causis minoribus et majoribus. Sensus est : judicem et patronum egit; quod etiam sequentia indicant. Nam fides est patroni; fama, judicis integri et justi. Hinc *subsellia* pro judicio et actione causarum, in primis publicarum. Cæcil. 15, de causidico : a *subselliis* Allienus. Nam dicuntur causidici in *subselliis* habitare, Orat. 1, 62; ibid. II, 33, quum se a *subselliis* in otium contulerit. Brut. 84, *subsellia* grandiorem vocem desiderant : ubi de judicio publico; nam opponuntur judici stanti in comitio. De judice stante, v. Manut. ad ep. ad Div. III, 10. Ceterum in judiciis publicis videntur etiam fuisse subsellia auditorum, qui neque judices essent, neque advocati; certe subsellia patronorum et judicum ita magna, ut etiam alii honestiores homines in iis locum haberent. Brut. 84, volo hoc oratori contingat, ut, quum auditum sit, eum esse dicturum, locus in *subselliis* occupetur, compleatur tribunal, gratiosi scribæ sint in dando et cedendo loco. † Sed *subsellia* sunt etiam sedes senatorum. Catil. 1, 7, adventu tuo ista *subsellia* vacuefacta sunt. Cf. Phil. II, 8; V, 7. Hinc illud capiendum ad Div. II, 9, longi *subsellii* judicatio et mora auferet tibi unum diem, et item alterum. Judicatio longi *subsellii* est tarditas senatus in decernendo triumpho. Nam quod Grævius de judiciariis *subselliis* interpretatur, errat : quum de triumpho sermo sit, quem qui meruerit, judicatur non a judicibus, sed a senatu. † *Subsellia* etiam sunt in theatris, circis, etc. fr. Cornel. 1, p. 24, P. Africanus.... a populari consessu senatoria *subsellia* separari.

Subsequi, paullo minus est, quam, exprimere : imitari. ad Div. III, 1, mirifice ipse sermone suo *subsequutus* est literarum tuarum humanitatem. Or. III, 59, manus minus arguta, digitis *subsequens* verba, non exprimens. Partit. 7, de actione : quæ plurimum valebunt, si cum orationis genere consentient, ejusque vim et varietatem *subsequentur*.

*Subsidere**, *penult. long.* Mil. 19.

Subsidere, *penult. brevi*, ad Div. VI, 8.

Subsidium. Catil. II, 5, *subsidia* industriæ, atque instrumenta virtutis : de patientia in frigore, fame, siti, vigiliis perferendis. Cluent. 11, *subsidium* generis : de filio.

Subsignare, subscribere. Flacc. 32, *subsignari* prædia dicuntur, quum in censum deferuntur; h. e. sub nomine civis R. in tabulis censoriis scribuntur. Ceterum hic locus confirmat Salmasii disputationem de Mod. usur. c. 11; cujus hæc est summa, *subsignare* esse subscribere, et differre a *signare*.

Subsistere, sustinere, tolerare. ad Div. XI, 10, non, si Varronis thesauros haberem, *subsistere* sumtui possem. v. Gronov. et Drakenb. ad Liv. XXVII, 7.

Subsortiri. Act. 1 in Verr. 10, *subsortiemur* etiam in Metelli locum. v. *subsortitio*.

Subsortitio, est altera sortitio judicum, qua scilicet supplentur judices post priorem prætoris aut judicis quæstionis sortitionem rejecti ab accusatore et reo. Verr. 1, 61, nam de *subsortitione* illa Juniana judicum nihil dico. † catalogus judicum *subsortitione* delectorum. Cluent. 33, quod Verres *subsortitionem* ejus in eo codice non haberet, qui tum interlitus proferebatur.

**Substernere*. de Rep. 1, 42, si quando populus.... totam rempublicam *substravit* libidini suæ.

Substituere. Div. II, 2, philosophiam pro reip. procuratione nobis *substitutam* putabamus.

*Substructio**, Mil. 20, 31.

Subtilis, dialecticis regulis consentiens. Philosophi igitur proprie subtiles, et quicumque artis ac disciplinæ præcepta via et ratione ad præscriptum regularum dialecticarum tradunt. Or. 1, 23, si minus illa *subtili* definitione, at hac vulgari opinione esse ars videtur. Att. V, 14, *subtiliores* literæ.

† Hinc de dicentibus et scribentibus. v. *subtilitas*. Or. 1, 39, *subtilis* oratione. ibid III, 45, *subtiles* sumus. Brut. 9, Lysias egregie *subtilis* scriptor atque elegans. De *subtili* oratione. v. Or. 23, 24 seqq. Att. v, 14, literæ plenæ pulveris et festinationis; reliquæ *subtiliores* erunt. †Or. 1, 5, *subtilis* venustas. Est ea, quæ non eminet uno aliquo loco, ut lumina verborum et sententiarum, sed quæ per totam orationem æquabiliter fusa, non nisi ab intelligentibus et peritis intelligitur: qualis est Socratica venustas et urbanitas, in Platonicis et Xenophonteis dialogis.

Subtilitas, est virtus orationis, quæ est primo perspicua, atque adeo ad docendum apta, deinde sine vitio sententiarum et verborum; quæ omnia via et ratione, ut dialectica jubet, docet; in qua nihil superfluum, nihil curtum, nihil falsum, omnia recta, sed non magnopere ornata. vid. Orat. 23, 24 seq. Or. 1, 15, *subtilitas* disserendi, est ipsa dialectica. Tusc. III, 23, a *subtilitate* disputandi orationem ad exempla traducimus. ad Div. IV, 4, *subtilitas* scriptorum tuorum. Or. 23, *subtilitas* orationis. Or. II, 7, *subtilitas* linguæ. Brut. 84, *subtilitas* minuta. † Q. fr. II, 10, *subtilitas* veteris urbanitatis. v. *subtilis* venustas.

Subtiliter, ex præscripto dialectices. Tusc. v, 33, non *subtiliter* nimis divisit genera, etc. Leg. 1, 4, *subtilius* de jure civili conscribis, quam ceteri. † hinc pro *accurate*. N. D. II, 58, oculi multa cernunt *subtilius*. Or. II, 10, vim oratoris exprimere *subtiliter* visus es. de Am. 2, qui ista *subtilius* quærunt. Or. 1, 21, *subtiliter* persequi. Att. 1, 13, hæc ad te scribam alias *subtilius*. Acad. II, 11, impressa *subtiliter*, sc. in mente et animo. Dicitur tamen et in partem deteriorem. Cæcin. 20, verba *subtiliter* exquirere, i. e. ad proprietatem grammaticam, etymologiam, et ea ad vivum resecare.

Succedere, ad Div. XVI, 21, quum omnia mihi velles *successa*. †de cogitationibus, Or. 1. †in locum alterius venire, Phil. XI, 15; Verr. IV, 2; Dom. 44.

Succidia, caro suilla fumo durata. Senect. 16, hortum ipsi agricolæ *succidiam* alteram appellant.

Succinctus. Agrar. II, 32, Carthago *succincta* portubus.

Succlamare, acclamare. ad Div. XI, 13, *succlamatum* est frequenter a militibus.

Succones. Att. VII, 13, Oppios enim de Velia *succones* dicis. Bosius et Popma hoc verbum Ciceronem putant dixisse a *succo*, lusisseque in eo, quod, quemadmodum Atticus argentarios, seu fœneratores acerbos lusu quodam Opios ἀπὸ τοῦ ὀποῦ dixisset, ita ipse Latine *succones* a *succo*. Manut. autem et Gron. *salucones* legendum censent.

Succrescere. Or. III, ult. non enim ille mediocris orator vestræ quasi *succrescit* ætati. Sic dixit et Livius, x, 13. Add. Scheff. ad Justin. XI, 9.

Succurrere. Rabir. perd. 1, *succurrere* saluti communi.

Succus, in oratione dicitur de sententia. Or. II, 22, omnes etiam tum retinebant illum Pericli *succum*, sed erant paullo uberiore filo. ibid. III, 25, ornatur oratio.... *succo* suo.

Succussus. Tusc. II, 21, pedetentim ite, ne *succussu* arripiat major dolor.

Suculæ, Nat. D. II, 43, hyades.

Sudare, laborare, angi, de iis, qui, quomodo perficiant, quod volunt, aut quomodo se ex difficultate aliqua expediant, non satis reperiunt. ad Div. III, 12, vides *sudare* me, etc. Phil. II, 34, apparet esse commotum: *sudat*, pallet.

Suffarraneus, fragm. incert. p. 418, e Plin. H. N. VII, 43. Sed viris doctis, Turnebo, Harduino, aliisque hæc vox suspecta est. Si est a Cicerone ac Plinio, significat hominem, qui frumentum subvehit in castra.

Sufficere, in locum alterius creare: de magistratibus, in primis consulibus, qui in locum mortui consulis, aut de ambitu damnati, etc. creantur. De consule est, Mureu. 38, nam, ne *sufficiatur* consul, non timent. De magi-

stratu provinciali, ad Divers. v, 10, si Appii os haberem, in cujus locum *suffectus* sum. † inficere, imbuere, præparandi causa. fragm. Hortensii, princ. lanam *sufficiunt*. v. Gron. Diatr. in Statium, p. 59.

Sufflatus, inflatus, tumidus, de orationis vitio, Herenn. iv, 10.

Suffocare. Att. ix, 7, *suffocare* urbem et Italiam fame.

Suffragari, laudare, favere. Leg. i, 1, videris fratrem laudando *suffragari* tibi. ad Div. xii, 17, *suffragari* libro. Dom. 10, si ejus dignitati *suffragatus* viderer. ad Div. xii, 14, *suffragari* laudi alicujus. † in primis autem in petitionibus magistratuum *suffragari* dicuntur, qui candidatos gratia sua in petitione juvant. Muren. 34, si nihil erit, præter ipsorum suffragium, tenue est; si, ut *suffragentur*, nihil valent gratia. Off. i, 39, domus *suffragata* est domino, homini novo. Sull. 24, quum Catilinæ *suffragaretur*. Plane 1, memoriam meorum temporum ei *suffragari* videbam. † quum de legibus dicitur, est suadere. Verr. v, 69, legi *suffragari*, opponitur τῷ adversari. † hinc pro juvare. in Cæcil. 7, Hortensius tibi *suffragatur*. ad Brut. ep. 10, nec destiti accusare ejus necessarios, qui ejus cupiditati *suffragarentur*. ad Div. x, 5, fortuna *suffragante*, videris res maximas consequutus. Dicitur tamen etiam pro suffragium ferre. Legg. ii, 15.

Suffragatio, commendatio, etc. v. *suffragari*. Muren. 19, *suffragationem* urbanam militari antepunis: e rebus et meritis urbanis commendationem. Plane. 6, sublata sunt studia, exstinctæ *suffragationes*.

Suffragator, qui nos in petendis honoribus gratia sua juvat. Muren. 7, 21.

Suffragatorius, suffragationis causa comparatus. Petit. Consul. 7, brevis et *suffragatoria* amicitia.

Suffusus. ad Div. i, 9, animum..... nulla in ceteros malivolentia *suffusum*.

Sugere. Tusc. iii, 1, *saximus* errorem cum lacte nutricis.

Suggerere. Phil. ii, 27, damna aleatoria *suggerebantur*, h. e. accedebant subinde.

Suggestum, locus editus, ex quo conciones habentur. Tusc. v, 20. † Athenis etiam reos de causa capitis e suggesto causam dixisse patet ex Div. i, 54, neque illud *suggestum*, etc.

Sum. *esse* cum viro dicuntur uxores. Quint. 24, Roscii soror *est* cum P. Quintio. † Att. xi, 4, si modo *futuri* sumus, sc. salvi, vivi. † de pretio rerum, vendi, venalem esse. Verr. iii, 75, *est* modius ns duobus. v. Gron. Sest. iv, 1. † JCtis *esse* dicuntur res, quas corporales vocant; non *esse*, incorporales. Topic. 5, vid Gaius, Institut. ii, 1. † Rosc. A. 40, maleficiis, quæ in illo constat *esse*. Brut. 62, cui Titius nomen *est*.

Sumere, in re pecuniaria est versuram facere. Att. xiii, 6, quam pecuniam tutor *sumserat* in Achaia. † emere, comparare. ad Div. vii, 23, tanti ista quatuor aut quinque *sumsisti*. Græci pariter sic dicunt τὸ λαμβάνειν. † suscipere. Vatin. 11, *sumere* inimicitias. Att. v, 1, ex ratione *sumta* offensio. † *præmissæ* syllogismi dicuntur *sumi*. Fin. iii, 8, quod efficiebatur ex duobus, quæ erant *sumta*. Acad. ii, 21, si a me *sumsero*, et, quæ tu mihi das, accepero; meam sententiam veram judicem.

Summa. Rabir. Post. 4, *summu* litium: de æstimatione litis, de qua supra. † Tusc. iii, 23, hæc oratio de ipsa *summa* mali nihil detrahit. † Att. xv, 1, ad *summam*, h. e. ut brevi me expediam. v. not. Græv. † id, quo tota res redit, quo tota continetur, quemadmodum in rationibus *summa* omnia nomina continet. ad Div. x, 25, cujus sententiæ hæc est *summa*. ibid. vi, 7, cujus *summa* criminis est, quod armatus adversario maledixi. Att. x, 5, sermo eamdem fere habuit *summam*. † *Summa* reipublicæ est res, a qua salus universæ reipublicæ pendet. Verr. ii, 10, pertinet hoc ad *summam* reipublicæ. Catil. iii, 6, consului

senatum, de *summa* reipublicæ quid fieri placeret. Sermo est de conjuratione Catilinaria, et sociis Catilinæ puniendis. Grævius ibi reposuit, de *summa* republica; sed et illud rectum esse, multis exemplis demonstrari potest, et hodie constat inter doctos. Inv. I, 16, ea, quæ dictori erimus.... ad *summam* reipublicæ pertinere. ad Div. XIII, 68, ego ad te, de reipubl. *summa* quid sentiam, non sæpe scribam, propter periculum ejusmodi literarum, etc. Hæc quoque ratio elegans est, Planc. 22, denuntiasti, quid de *summa* reipublicæ sentires; pro, utrum popularis esses, an optimatibus faveres. ad Brut. ep. 25, voluntas mea de *summa* reip. semper eadem fuit, quæ tua. Item *summa* reip. dicitur pro republica universa, Dom. I, etc. † *Summa* rerum dicitur de summo imperio in republ. Rusc. A. 32, dum is in aliis rebus erat occupatus, qui *summam* rerum administrabat. † *Summa* philosophiæ est universa philosophia, aut, quod est in philosophia præcipuum. Fin. II, 27, quoniam omnis *summa* philosophiæ ad beate vivendum refertur, etc. † Sic *summa* hominis est, quod in homine principatum obtinet. Fin. V, 14, in homine autem *summa* omnis animi est, et in animo, rationis. Item, Fin. II, 31, quanquam ea epistola cum *summa* ejus philosophi nullo modo congruebat: h. e. cum præcipua ejus sententia, quæ et in ipsa philosophia universa principatum tenet, nempe cum sententia ejus de summo bono. † *Summa* rationis, Or. II, 18, est conclusio ratiocinationis. † Q. fr. III, 5, in omni *summa*, ut mones, valde me ad otium pacemque converto: h. e. in omni re hoc *summum* duco, hoc in primis ago, ut me ad pacem convertam.

Summanus, Att. X, I, nisi forte iste *Summanus* ei potest persuadere. Sermo est de Cæsare. Sed alii habent *summarius*; alii aliter legendum censent: tanquam, *nummarius*; quia in eadem epistola paullo ante *emtus pacificator* dicitur. Sic nummarii judices sunt in Cluentiana, b. e. pecunia emti et corrupti. De *Summano* Juve, v. Ind. Hist.

Summe. Quint. 19, *summe* constat officium. ib. 21, *summe* concupiscere. ib. 24, *summe* petere.

Summissio orationis, Or. 25, est tenuitas; ut et *summisse* dicere, est tenuiter.

Summus. Arch. 8, *summi* homines, de eruditis. † omnia *summa* facere, est facere quantum possis. Att. XV, 13, sese de attributione omnia *summa* fecisse. Or. II, 20, sin videbitur, quum omnia *summa* fecerit, tamen ad mediocres oratores esse venturus: ubi frustra Jac. Gronov. et Pearcius rescribunt *summe*: quum vulgatum eamdem vim habeat, et elegantius sit. Nempe Pearcius non capiebat hujus formulæ vim, qui ita interpretabatur, ut *summa* omnia facere esset, perfectum esse in iis rebus, quas quis aggreditur: quod est falsum. Librarii ex *summa* fecerunt *summe*, quod hujus formulæ vim non assequebantur. † In primis autem eleganter jungitur *summus* substantivis ita, ut significetur id, a quo tota res, quæ substantivo indicatur, pendet. Inv. I, 14, ex hac deductione rationis illa *summa* nascitur controversia, quam judicationem appellamus: nempe judicatio totam causam continet. Verr. I, 13, *summæ* rei causæque nocere. Dom. 2, *summa* religio, est res, a qua omnis religio pendet. Att. I, I; Cæcin. 2, *summa* existimatio. ad Div. X, 8, cura reipublicæ *summæ* defendendæ. Cf. ad Div. XI, 13. Rosc. Am. 51, nempe *summa* respubl. est salus universæ reipublicæ, et id, a quo ea pendet. Catil. I, 5, *summa* salus periclitatur. Conf. Catil. IV, II. Act. I in Verr. I, *summum* reipublicæ tempus, est, quo omnis reipubl. salus in periculo est. v. de hac forma loquendi Gronov. ad Liv. XXVI, 9; XXXIII, 45; XXXVI, 34; XXXVIII, 5u. † *summum* jus. v. *jus*.

Summutare, Or. 27, hanc hypalla-

gen rhetores dicunt, quia verba quasi *summutantur* verbis, i. e. permutantur. Verbum factum ad imitationem Græci.

Sumtio, syllogismi *præmissa*. Div. II, 53, sed demus tibi istas duas *sumtiones*, ea, quæ λήμματα appellant dialectici.

Sumtuarius. Att. XIII, 7, lex *sumtuaria*. v. Ind. Legg.

Supellex. Or. 24, *supellex* est enim quodammodo oratoris, quæ est in ornamentis, alia rerum, alia verborum.

Super, præterea. Leg. II, 21, *super* dicebant. v. Burm. ad Phædr. III, 11; ad Sueton. Cæs. 28. Sed Lambinus et Turnebus legebant, *superiores*, probante Davisio.

Superare, redundare, superesse. Or. II, 19, in quo et deesse aliquam partem, et *superare* mendosum est. Fin. v, 15, de eo, quod ipsis *superat*, aliis gratificari. Add. ad Div. VIII, 5.

Superbiloquentia, Tusc. IV, 16.

Superbire, superbe facere. Acad. II, 29, si habes, quod liqueat, neque respondes, *superbis*. Nam superbiæ tribuitur, si quis non respondet roganti. v. ad Div. I, ult.

Superbus, ferox, ad Div. VII, 13; Att. VIII, 4. † cui non facile satisfieri potest, fastidiosus. Or. 44, aurium judicium est *superbissimum*.

*Supercilium**, Off. I, 41; Sext. 8; Prov. Cons. 4; Rosc. C. 7.

Superficies. Att. IV, 2, *superficiem* ædium consules æstimarunt, h. e. aream, ut ep. I dicit.

*Superfluere**, de nimia orationis abundantia, Brut. 91.

Superior, de loco *superiore* est de tribunali et sella curuli. Verr. II, 42, ipse in Sicilia sæpe, et palam de loco *superiore* dixerat. † de suggesto in concione populi. Verr. I, 5, hanc ego causam quum agam beneficio populi rom. de loco *superiore*. ad Div. III, 8, sermones ex *superiore* et ex æquo loco habiti. † Verr. III, 18, annus *superior* distinguitur a proximo, qui alibi dicitur proxime *superior*.

Superlatio, hyperbole. Or. III, 53, veritatis *superlatio* atque trajectio. Her. IV, 33.

Superlatus, hyperbolicus, nimium augens. Partit. 15, verba *superlata*.

Supersedere. Her. II, 17, hæc causa non videtur *supersedenda*, i. e. prætermittenda, aut supervacua. Inv. I, 21, 49.

**Superstes*. Mur. 12, utrisque *superstitibus* præsentibus. Male Ernest. vult. delere *præsentibus*, ut glossam; nam *superstes*, auctore Festo, testis est. Adde Gell. I, 22, et nos in Cic. l.

Superstitio, quid proprie sit, vid. in *superstitiosus*. Sumitur etiam pro religione, bono sensu. Verr. IV, 51, tanta religione.... videantur.

Superstitiosus, unde dictus? v. Nat. D. II, 28. Cf. Gron. Diatrib. in Statium, c. 59. † religiosus. Dom. 40; adspicite hominem.... non oportere. † divinus, fatidicus. Div. I, 31, missa sum *superstitiosis* bariolationibus, etc. v. Davis. ad h. l.

Supervacaneus. de Sen. 16, *supervacanei* operis aucupium: h. e. ejusmodi, quod fit tempore, quod est ab opere rustico et necessariis rebus vacuum.

Suppeditare, suppetere. Att. I, 14, si unquam mihi ἐπιχειρήματα *suppeditarunt*. v. Græv. ad Verr. v, 38. † abundare. Catil. II, 11, si omissis his rebus omnibus, quibus nos *suppeditamus*, eget ille, etc. Hinc:

Suppeditatio, pro copia, facultate. Nat. D. I, 40, *suppeditatio* bonorum, nullo malorum interventu.

Supplere. Verr. IV, 5, non te instruere domum tuam voluerunt in provincia, sed illum usum provinciæ *supplere*: h. e. sed tantum tibi frumenti dari, quantum in provincia tibi et familiæ tuæ opus esset. Flacc. 17, *supplet* enim ille nescio quis, h. e. succurrit, opem fert, et quod ipsi probare non possunt, suo testimonio probare vult.

Supplex. Mur. 40, vester est *supplex*, i. e. vobis.

Supplicare. Fin. v, 25, tu, Piso, ho-

dic ista ita (nempe peripatetica) nosse visus es, ut, si copia tui semper nobis fieret, non multum Græcis *supplicandum* putarem.

Supplicatio, est solemne plurium dierum ex SCto, quo diis gratiæ aguntur ob res bello feliciter gestas. Ciceroni tamen hoc uni contigit, ut propter rem domi gestam supplicatio ei decerneretur, Catil. IV, 10. Sed sunt etiam *supplicationes* funerum, eæque, ut Manutio placet, unius diei. Laudat ejusmodi *supplicationes* Cicero, Vat. 12. Videtur tamen improbare, Phil. 1, 6. Abramius hoc ita conciliat, ut dicat, *supplicationem* illam, in Arrii funere decretam, fuisse honorem civilem; hanc autem, Cæsari decretam, honorem divinum, quod ei supplicatum sit, tanquam deo. Atque ipse Cicero paullo post: adduci non possum, ut, cujus sepulcrum nusquam exstet, ubi parentetur, ei *supplicetur*. Sed non absurda etiam hæc ratio videtur, si dicamus, Ciceronem hanc supplicationem invidiose ita interpretari, quasi Cæsari decreta sit, ut ei supplicetur, tanquam deo, quum tantum honoris causa, ut aliis, ut imperatoribus, ut mortuis, Arrio, etc. decreta esset. Agebantur autem, credo, in his *supplicationibus* gratiæ diis, pro beneficiis, quæ ipsi per mortuum illum reipubl. tribuissent.

Supplosio fit, quum pede solum percutimus: id fit ab oratore, et est pars actionis oratoriæ, qua in πάθεσι interdum utuntur. Or. III, 59; ibid. I, 53, etc.

Supponere, substituere. Rosc. A. 38, operæ nostræ vicaria fides amicorum *supponitur*. vid. de hac vi verbi Burm. ad Ovid. Her. IX, 18. † In libris de Inventione interdum dicitur pro afferre, commemorare, ut II, 37, rationibus et infirmationibus rationum *supponendis*, ad judicationem pervenire.

*Supportare**, ad Div. XII, 13.

Suppressio. Cluent. 25, *suppressiones* judiciales sunt, quum quis pecuniam apud se depositam, ut judicibus solvat, sibi servat, avertit, negatque se eam accepisse.

Suppressus. Or. 25, ut voce, sic etiam oratione *suppressior*: de genere dicendi tenui.

Supprimere. Clu. 25, 26, *supprimere* pecuniam. v. *suppressio*.

Suppudet, duobus modis dicitur: nempe primo, vulgari illo, quum nos pudet aliquid fecisse, alicujus vitii, etc. deinde, quum veremur aliquem, neque audemus in ejus conspectum venire, propter culpæ alicujus conscientiam. Div. IX, 1, *suppudebat* me librorum, etc.

*Surculus**, Or. II, 69.

Surgere, oriri. ad Div. VIII, 8, fama *surrexit*. † est oratoris incipientis dicere, unde est pro dicere. Rosc. Am. 1, quum tot summi oratores sedeant, ego potissimum *surrexerim*. † est etiam proficiscentium. Att. XVI, 13, VI idus, quum ante lucem de Sinuessano *surrexissem*, venissemque. † sed in primis venustus locus est ex hoc verbo, Verr. 1, 40, uam ut prætor factus est, qui auspicato a Chelidone *surrexisset*, sortem nactus est urbanæ provinciæ. Ludit nempe in ambiguitate verbi *surgere*; quod est non modo lectum relinquentis, sed etiam in auspicando, quum magistratus, oblato auspicio fausto, e tabernaculo surgit, et ex templo statim abit, ne faustum auspicium alio infausto turbetur: de quo ritu, e Dionysii l. II, v. Casaub. ad Suetun. Aug. 95. Jam eo facetius hoc dicitur a Cicerone, quod Chelidonis meretricis, quacum eum cubuisse ea nocte fingit, nomen est hirundinis, avis urbanæ, quæ commode sane posset præturam urbanam portendere, ut monuit jam Asconius ad h. l.

Surreptus, malis artibus et clanculum ablatus. Att. X, 4, ex SCto *surrepto*, h. e. quod per infrequentiam senatus captatam callide factum esset. v. Gronov. ad Liv. XXXIX, 5. † Sic Phil. XIV, 3, parma *surrepta* opponitur urbi captæ per vim et arma.

Surripi, eleganter dicitur de reo, quum clandestinis largitionibus aliisque malis artibus efficitur, ut absolvatur. Verr. I, 4, ne actor quidem est is, cui reus tam nocens.... occnite *surripi*, aut impune eripi possit. Sic Act. I in Verr. 2, opponuntur sibi *surripere* et *rapere*.

Susceptus, de laboribus, quos sponte nostra facimus; opponitur ei *receptus*, quod dicitur de rebus, quas aliorum rogatu, jussuve facimus. Or. II, 24, in quo est illa magna offensio, vel negligentiæ, *susceptis* rebus, vel perfidiæ, receptis. †conceptus. Manil. 3, macula *suscepta*. Sed Grævius laudat lectionem cod. Erfurtens. *concepta*. †natus. Brut. ep. 14, remp. cui *susceptus* es, respicis.

Suscipere, de negotiis, opponitur τῷ *recipere*. v. *susceptus*, et *recipere*. in Cæcil. 8, *suscipere* causam; Cluent. 49, senatus *suscepit* causam; h. e. actum est de ea re in senatu, qui eam vindicandam censuit, et decrevit, ut de ea quæstio haberetur, ut factum est in causa Milonis, quam et ipsam senatus *suscepisse* dici potest. †ipsa etiam res dicitur *suscipi*, pro qua labores *suscipiantur*. Sext. 22, *suscipere* salutem reipublicæ. †adhibere, uti. Sull. 31, severitas *suscepta* est. Or. 71, impudentiam scribendi *suscipere*. † de pœnis luendis. Manil. 3, *suscipere* pœnam. †percipere, vim alicujus rei sentire. ad Div. VI, 4, si *suscipere* consolationem possis. † concedere, dare. Tusc. I, 32, quod in causa est difficillimum, *suscipiunt*... illud autem, quod ..... facile ad credendum est..... non dant. † Dicitur etiam de religione. Div. II, 54, Sibyllæ libri valeant ad deponendas potius, quam ad *suscipiendas* religiones. *Suscipere* religionem est aliquid omittendum censere, quia dii portentis, fatis, ominibus, auspiciis prohibere videntur. ibid. quæ si *suscipiamus*, pedis offensio nobis, et abruptio corrigiæ, et sternutamenta erunt observanda. Dixerat autem de ominibus. Sic et est Pison. 24. † Sull. 24, Sullæ persona non *suscipit* crimen tantorum facinorum, i. e. abhorret a crimina tanto; in eam non cadit tantum crimen.

Suscitare, fingere, excogitare, Div. I, 40, qui sui quæstus causa *suscitant* sententias.

Suspendere, eleganter de fornicibus, quia non possunt fulciri, et fulcris sustineri in demoliendo pariete. Top. 4, si quis in communi pariete demoliendo.... ut *suspendi* non posset. † Att. XIII, 40, sed ubi bonos viros (lut. videat)? nisi forte se *suspendit*: nempe, ut apud inferos videat.

Suspensus, curis sollicitus et dubius. Dom. 36, *suspensa* ac sollicita civitate. †intentus alicui rei. Or. I, 56, *suspenso* animo et occupato Crassum tibi respondisse video. † *Suspensum* ex aliqua re dicitur, quod sine ea salvum esse non potest, quod ita se habet, uti ea res est. ad Div. V, 13, non aliunde pendere, nec extrinsecus *suspensas* habere rationes bene maleque vivendi: ut iis sc. salvis et secundis tranquillus ac lætus, iis autem perditis aut adversis miser sis. Tusc. V, 12, ex alterius aut bono casu, aut contrario, ei *suspensa* sunt omnia, quæ ad beate vivendum ferunt.

Suspicere, cogitare. de Am. 9, nihil altum, nihil magnificum... *suspicere* possunt.

Suspicio, Flacc. 33, nunc facis *suspicionem*. Dicitur de accusatore, quum ita de re aliqua dicit, ut judices suspicentur, verum esse, pro quo et est *suspiciose* dicere et arguere, Rosc. Am. 28, etc. et Verr. III, 93, *suspiciones* injicere. † Rosc. Amer. 31, *suspicionem* ad prædam adjungere, h. e. de iis suspicari, qui prædam habent. † Agr. II, 3, *suspicio* ac perturbatio judiciorum, est ἓν διὰ δυοῖν pro *suspicio* perturbationis judiciorum futuræ.

Suspiciose. Rosc. Am. 28, *suspiciose* dicere. v. *suspicio*.

Suspicor, in bonam partem est ad Div. II, 6, quod valde *suspicor* fore: præcedit *spero*. Item IV, 10. V, 2, in *suspicari* nolo, i. e. inde colligere.

Susque deque. Att. xiv, 6, nam de Octavio *susque* deque, h. e. non curo, sursum an deorsum, quomodocumque eat. Nam proprie est sursum deorsum.

Sustentare, dicitur ut sustinere pro differre. ad Div. xiii, 64, *sustentes* rem, dum Nero veniat. Q. fr. ii, 7, ædificationem *sustentare*.

Sustentatio, dilatio. Inv. ii, 49, utrum habeat aliquam moram et *sustentationem*.

Sustinere, retinere currentem, vel præcipitem, etc. Tusc. iv, 18, ut, si posse putet eum, qui se e Leucata præcipitaverit, *sustinere* se, quum velit. Cf. Or. 37; Att. xiii, 21. † *sustinere* remos, est attollere, non remigare; hinc ad varia transfertur. Acad. ii, 21, 51, *sustinere* assensionem. de Am. 17, *sustinere* impetum benivolentiæ. ad Div. vi, 7, *sustinui* me. † Hinc etiam pro differre dicitur. Att. xii, 51, *sustinenda* est solutio nominis Cærelliani. v. plura apud Burm. ad Ovid. Her. i, 114. † manere alicubi. Att. x, 2, *sustinui* me in Arcano fratris, dum, etc. † alere. Att. ii, 16, qui ager non amplius hominum quinque millia *sustinere* potest. Cf. Cat. iv, 8. † defendere. Verr. v, 39, hoc crimen *sustinere* potest. Cf. Cat. iv, 8. † defendere. Verr. v, 39, hoc crimen *sustinere* se nullo modo posse. † parem esse alicui viribus, etc. ad Div. xi, 13, hostes ipsi adhuc satis arroganter *sustinebant*. Sen. p. Red. 4, *sustinere* nomen consulatus. † dignum esse aliqua re. de Am. 20, tantum cuique tribuendum, quantum ille, quem diligas, *sustinere* possit. † ad Div. xi, 13, quum *sustinere* eos (rogantes) non posset, h. e. necessario rogata faceret, negare nullo modo posset. † ad Div. i, 9, fronte atque vultu, quibus simulatio facillime *sustinetur*. † constare, contineri. Q. fr. i, 1, varietas negotiorum tota jurisdictione *sustinetur*.

*Susurratio**, ad Div. viii, 1.

*Susurrus**, Tusc. v, 36.

*Sutor**, Or. pro Flacco.

*Sutorius**, ad Div. ix, 21.

*Sutus**, Nat. D. ii, 60.

Suus. Leg. ii, 10, *sui* dii, sunt patrii, quos jam majores coluerunt, et opponuntur peregrinis et novis, quorum cultus aut nondum, aut nuper demum receptus est. † fautor, amicus. Quint. 7, Alpheus utebatur populo suo. E ludis in primis gladiatoriis sumtum est, et de *favore* dicitur, de quo supra. Populus favebat Alpheno, optabat, ut Alpheno res succederet, et, si qua petitio ei successerat, lætabatur. † Agr. ii, 2 petere consulatum *anno suo*, h. e. eo, quo per legem annalem primum eum petere licet. de Am. 3, factus est consul bis, primum ante tempus, iterum sibi, *suo* tempore, reip. pæne sero. † Fin. iv, 4, is poterit semper esse in disputando *suus*: de eo dicitur, qui artem disserendi, h. e. dialecticam didicit, et semper reperire potest, quid et quomodo dicendum sit, neque opus habet confidere dictatis magistri, et memoriæ; quod qui faciunt, ubi eos memoria aut dictata destituunt, in disputando hæreant necesse est. † sæpe *suus* etiam est pro demonstrativo *ejus*. Inv. ii, 17, hunc pater *suus* concilium plebis habentem de templo deduxit. vid. Sanctii Minerv. ii, 12, et ibi Perizon.

Syngrapha, literæ, quibus creditor sibi cavet a debitore, ut possit docere, sibi pecuniam ab eo deberi, si forte infitiari velit; eæque a testibus obsignatæ in templis, aut apud amicum communem, aut apud argentarium, deponuntur, exemplis earum creditori et debitori datis. Verr. i, 36, pecunias occuparat apud populos, et *syngraphas* fecerat: de creditore; ad quem locum vid. Hotom. Dom. 50, si tuus scriptor non *syngraphas* cum Byzantiis exsulibus et legatis regiis faceret: nempe ejus pecuniæ, quam pollicebantur dare. Sic Ar. R. 16, qui cum Hermarcho Chio *syngraphas* fecit, etc. ad Div. vii, 17, tanquam *syngrapham* ad imperatorem attulisses, sic pecunia ablata domum redire properabas. Ar. R. 13,

unde tibi solvat, quod per *syngrapham* credidisti. Muren. 17, tanquam ex *syngrapha* agere eum populu, h. e. tanquam debitum postulare, quemadmodum pecunia debita ex *syngrapha* postulatur. Att. v, 21, ex *syngrapha* jus dici quum lex Gabinia vetaret. Ex *syngrapha* jus dicit prætor, quum decernit solvendam esse pecuniam, quæ per *syngrapham* credita sit. De *syngraphis* vid. inpr. Salmas. Mod. usur. c. 10, 11.

T.

Tabella, tabula cera inducta, in qua scribitur. Sic est pro epistola, Catil. III, 5, *tabellas* proferri jussimus, quæ a quoque dicebantur datæ. Unde etiam *tabellarii* dicuntur. Item pro syngrapha, vel alio instrumento, quod fidei faciendæ causa fit. Tusc. v, 11, *tabellis* obsignatis agis mecum, et testificaris, quid dixerim. Conf. Quint. 6. Sunt etiam *tabellæ*, quibus in comitiis suffragia, in judiciis sententiæ feruntur, unde leges *tabellariæ* dictæ sunt, de quibus vid. Ind. Leg. Verr. II, 32, hinc judicialis *tabella* committetur. in Cæcil. 7, ceratam unicuique *tabellam* dari, cera legitima, non illa infami ac nefaria. Agr. II, 2, quod meis comitiis, non *tabellam*, vindicem tacitæ libertatis, etc. † Cluent. 65, *tabellæ* quæstionis, i. e. in quibus scriptum est, qui torti sint, et quid dixerint in equuleo.

Tabellarius; lex *tabellaria*. v. Ind. Legg.

Taberna, ubi opifices merces suas venales et exponunt, et faciunt. Catil. IV, 8, lenonem quemdam Lentuli concursare circum *tabernas*.... minui solet. Clauduntur autem *tabernæ* edictis Dom. 21, de Clodio : quum edictis tuis *tabernas* claudi jubebas : quod quare fecerit, docet locus. Acad. II, 47, quid.... occludi *tabernas* jubes? nempe, ut ab opera avocarentur opifices, plebeii homines, et in concionem confluentes concitari possent. Sed clauduntur etiam edicto consulum in tumultu. v. *tumultus*. Ceterum etiam de aliis locis dici, ubi libri, cibi, etc. venales sunt, tralatitium est. Cf. *tabernarius*. † Sunt etiam *tabernæ* pro cauponis. Q. fr. III, 7, Crassipedis ambulatiu ablata, horti, *tabernæ* plurimæ. † spectaculum, s. locus structus in circo, etc. unde spectatur. Muren. 35, quid statuent io viros primarios, qui in circo totas *tabernas*, tribulium causa, compararunt?

Tabernaculum: itineris causa *tabernacula* comparantur, ut, ubi deversorium non est, aut urbs attingi non potest, etc. in via noctu in iis manere possint; qui mos est antiquissimus: unde *tabernacula* publice Romæ dabantur legatis, magistratibus in provincias ituris. vid. Periz. ad Ælian. IV, 1, 9. Att. v, 16, multis locis ne tectum quidem accipio, et in *tabernaculo* maneo plerumque. Agrar. II, 13, deinde ornat decemviros *tabernaculis*, centuriis, supellectili. † in castris etiam solent, ut notum est, milites in tabernaculis esse; unde elegans illud, Brut. 9, de Demetrio Phalereo : processit enim non ut a militari *tabernaculo*, sed ut e Theophrasti umbraculis, h. e. non in causis forensibus versatus est, de quibus etiam pulvis et sol dicitur, sed in philosophorum subtili ratione et leni. Cf. *umbra*, *pulvis*. † *tabernaculum* porro est etiam auspicantium ante urbem noctu in templo. v. *surgere*. Div. I, 17, quum *tabernaculum* vitio cepisset imprudens (ibid. II, 35, *tabernaculum* recte captum) : hoc quale sit, ostenditur ibid. Div. I, 17, quod inauspicato pomœrium transgressus esset consul. † metaphorice eleganter est, Or. III, 20, collocare *tabernaculum* vitæ suæ in philosophia.

Tabernarius, nomen opificum, et eorum, qui in tabernis merces, cibos, vinum, etc. venales habent, qui sunt

de infima plebe homines. ad Div. viii, 6, nisi cum tabernariis et aquariis pugnarent: ubi Manutius de iis tantum capi vult, in quorum tabernas homines cibi gratia veniunt; quem vid. Dom. 5, Sergius concitator tabernariorum. v. taberna. Flacc. 8, opifices et tabernarios, atque illam omnem fæcem civitatum, quid est negotii concitare?

Tabescere. Catil. ii, 4, *tabescere* desiderio. Att. iii, 25, in hac calamitate *tabescendum* est. Nat. D. ii, 10, humor *tabescit* calore, i. e. liquefit. Att. ii, 14, otium, quo nunc *tabescimus*.

Tabificus. Tuscul. iv, 16, *tabificæ* mentis perturbationes.

Tabula, omne genus instrumenti, sive ex ære facti, sive cerati, in quo aliquid scribitur (quanquam Liv. i, 24, *tabulam* et ceram distinguit, et de æneis tantum dicit), et ipse Cicero in Verrinis sæpe commemorat *tabulas* et literas; sed aliis locis etiam literas tabularum nomine comprehendit (v. Sigon. de Judic. ii, 16), quemadmodum interdum literarum nomine *tabulas*, ut in Cæcil. 9. *Tabulas* ergo Cicero dicit 1°. codices acceptorum et expensorum. Rosc. C. 1, qui in judicio suo suis *tabulis*, testibus, uti conatur. Verr. ii, 7, multorum *tabulis*, vobis satisfactum est. ibid. 74, 76, et sic est pluribus locis. Sic cape in Verrinis, ubi a literis distinguuntur, v. c. ii, 74, coll. 76, dicuntur *tabulæ* societatis boneste removeri non potuisse, literas autem, h. e. parvos rationum libellos, potuisse, et remotas esse. Etiam codices rationum publicarum dicuntur *tabulæ* publicæ, Verr. i, 21; Rosc. Am. 44. Hinc 2°. *tabulæ* novæ dicuntur, quum nomina in tabulis expensorum mutantur, h. e. aut plane delentur, ut creditores debitoribus omne debitum condonent (ut Pearcius accipit, Off. ii, 23, quod tamen non patitur locus Ciceronis, c. 24, ubi a Cæsare victore novas tabulas factas docet), aut pars de summa demitur; quod publica auctoritate interdum factum est: ut quum, ut est apud Sallust. Catil. 33, argentum ære solvi juberetur, h. e. sestertii pro denariis, quarta pars debiti, quinque et viginti pro centenis: quod quum esset jussum, omnes omnino *tabulæ* mutandæ, et aliter scribendæ erant. Hinc Græcis *novæ tabulæ* dicuntur χρεῶν ἀποκοπαί. *Tabulas novas* ap. Ciceronem sæpe commemorantur, v. c. Catil. ii, 8; Phil. vi, 4; Att. v, 21. ib. xiv, 21, maxime autem exspecto, ecquid Dolabella tinniat (h. e. solvat), an in meo nomine *tabulas novas* fecerit, h. e. solvere nolit, quod debet. 3°. *tabulæ* etiam sunt, Pis. 15 s. in comitiis, intelliguntur que eæ, in quibus, post suffragiorum diremtionem, suffragia punctis notantur, ut recte explicat Gesnerus ad Varr. R. R. iii, 5 extr. 4°. Codices, in quibus memoria rerum publice, tanquam in censu, judiciis, actarum perscribitur, et omne genus codicis cerati. Verr. ii, 42, ut *tabulas* publicas corrumpere auderes. Sermo est de codice, in quo scripta erant nomina de crimine delatorum, qui et commentarius prætoris dicitur: cujusmodi codicis mentio est Cluent. 33. 5°. SCta, leges, etc. in ære scriptæ, item pactiones, syngraphæ, etc. Pis. 15. Phil. i, 1, ne qua *tabula* ullius decreti Cæsaris figeretur. Or. i, 13. Phil. ii, 36, toto Capitolio *tabulæ* figebantur. ad Q. fr. ii, 6, Racillius *tabulam* proscripsit, se familiam Catonianam venditurum. 6°. De *tabula* proscriptionis. Rosc. Am. 9, de *tabulis* eximere nomen, int. proscriptorum: adde c. 8. 7°. Geographica descriptio, quæ et Græce πίναξ dicitur. Att. vi, 2, Dicæarchi *tabulæ*. 8°. *Tabula* est etiam argentariorum mensa; item auctio. Cæcin. 6, adest ad *tabulam*; licetur Æbutius. Cf. Att. xii, 40; xiii, 25. Nam auctiones privatæ fere ad tabulam argentarii fiebant, ut pretia rerum in argentariorum tabulas referri possent. Conf. Quintil. xi, 2. Sic commemoratur, Vatin. 9, *tabula* Valeria, ad quam sedere solebant triboni pleb. ut

viderent, quid in concione ageretur, ut essent præsentes, si quis eorum auxilio indigeret. Quint. 6, suos necessarios corrogat, ut ad *tabulam* Sextiam sibi adsint: veniunt frequentes: testificatur iste, P. Quintium non stitisse, int. vadimonium. Nam vadimonia obiri, syngraphæ fieri, aliaque ejusmodi, ad tabulam argentarii alicujus solebant, quod in iis rebus testibus opus, quos ibi facile reperire poterant.

Tabularium, locus in quo tabulæ publicæ servantur. Rabir. perd. 3; Arch. 4, ubi v. Passeratius.

Tacere, proprie, Sext. 18; Rull. III, 2. † Verr. 1, 9, dicitur de eo, qui causam non perpetua oratione agit, sed ita, ut Cicero fecit in prima actione in Verrem.

*Taciturnitas**, Iuv. 1, 32; Cat. 1, 7.

*Tacitus**, Cat. 1, 8; Or. 60; Rosc. C. 7.

Tactus, de sideribus. Nat. D. II, 15, is solis *tactus* est, ut non tepefaciat solum, sed etiam comburat. Div. II, 46, plus terrarum situs, quam lunæ *tactus* ad nascendum valere. Quanquam Gruter. et Davis. etc. hic habent *tractus*. Ea vox quod nullum commodum sensum haberet, Jo. Clericus, cujus sententiam probat Davisius, legebat *status*, ex c. 44, non absurde: sed non opus est, a codd. mss. recedere, quorum multi habent *tactus*, quidam *actus* et *tractus*; quæ voces minus abeunt a *tactus*, quam a *status*. *Tactus* commode explicari potest; est enim vis lunæ in res terrestres, quæ et tribuitur, vulgo, *influxus* lunæ. Sic soli *tactum* tribui vidimus, codemque sensu contactus et contagio dicuntur. Ap. Vitruv. IX, 9, in libris est *tractus* cæli; pro quo recte repositum est *tactus* cæli, i. e. pressio aeris. Apud Virgil. cæli *tractus*, Æn. III, 138, de aere, quoad spiritu trahitur: ubi tamen codd. habent *tartus*; Burmannusque optionem relinquit lectori. Ego et ibi *tactus* prætulerim, quia etiam de arboribus et segetibus sermo. vid. *tractus*.

Tagax, fur, ab antiquo *tagere*. Att. VI, 3, est enim levis, libidinosus, *tagax*. Hanc vocem dedit e cod. ms. Cujacius demum: itaque non est in Nizoliano thesauro.

Talaria, calcei alati, qui Mercurio et Minervæ, Nat. D. III, 23, tribuuntur, ad significandam celeritatem. Hinc Att. XIV, 21, *talaria* videamus, h. e. fugiamus. Hæc intellige ap. Ovid. Met. X, 591, ubi male N. Heinsius vestem *talarem* intelligit.

Talaris, ad talos dependens. Catil. II, 10, coll. Verr. V, 13, tunicæ *talares*, sunt mollium hominum. v. Gell. VII, 12, et Salmas. ad Hist. Aug. t. II, p. 556 sq.

Talarius, Att. I, 16, ubi vid. Casaub. Off. I, 42, epith. ludi, in quo talis utuntur.

*Talio**, Leg. Fragm. ap. Augustin.

Talus, Gr. ἀστράγαλος, ossiculum in suffragine pedum posteriorum in animalibus quibusdam bisulcis, ex quo ludi instrumentum fit, unde nomen duxit; sed beatiores, ex ebore, auro, argento habebant. Ovid. A. A. II, 203, 205. Ceterum tironum causa hic breviter, quæ de talis scire opus est, referemus. *Tali* differunt a tesseris, quæ sex latera habent, quum in talis sint quatuor, et quidem in longitudinem; reliquorum duorum in latitudinem laterum ratio nulla ducitur. Punctum est in uno latere unum: latus oppositum sex puncta habet, unde senio dicitur; reliqua latera tribus et quatuor punctis notantur. Luditur talis quatuor. Div. I, 13; tesseris autem tribus. Concutiuntur in fritillo, et inde per pyrgum, seu turriculam (etiam phimus, orca dicitur) in tabulam mittuntur lusoriam, s. talariam. Optimus jactus est Venerius, quum omnes tali latus aliud ostendunt; pessimus, quum omnes idem, qui Canis dicitur. In reliquis jactibus numerus punctorum valet. Ceterum, ut in nostris ludis est, non easdem leges videntur omnes servasse, sed de quibus convenerat inter ludentes. Quum talus eadem et in

caput, hoc est, in latus, quud erat in latitudinem, et nullis punctis notatum, jactus repetendus erat. In hoc jactu dicitur talus rectus cadere, rectus assistere, Fin. III, 16. Qui de hoc ludo scripserunt, commemorare nihil attinet, quum laudentur a multis, ut Fabricio, Bibliogr. Antiq. pag. 640; Pitisco ad Sueton. Aug. 71, et in Lexic, in *talus*. Propter brevitatem commendandus Casaubon. ad Sueton. loc. cit. Adde et Heins. ad Ovid. loc. cit.

Tam (cum superlativo). Phil. XII, 5, vestris *tam* gravissimis, tamque multis judiciis : ad quem locum Grævius laudat, e Cœl. 2 init. *tam* maxime. Sed *tam* non est in Gruteriana, nec in Græviana : deletum quippe a doctis viris, qui hunc modum loquendi non concoquebant. Defendit tamen Aldus Manutius ad eum locum. Vossius, Analog. c. 17, ad quem Grævius nos amandavit, antiquum esse modum loquendi recte dicit, quo superlativus pro positivo ponatur, quo nihil est Latinis usitatius. Verr. II, 66, maxime remotissimi. In primis hic modus loquendi rursus cœpit frequentari sæculo argenteo. Tacit. A. I, 53, nulla *tam* intima causa. vid. Indic. Sueton. in *tam*. Sic etiam videtur junctum esse *tam* comparativo pro positivo, si locus sanus est, Dejot. 3, per istam dexteram, non *tam* in bellis et præliis, quam in promissis et fide firmiorem. †non *tam*, sequente sed tantum, Fin. I, 1, ubi Davisius correxit *tum*.

Tamen, saltem. Rosc. Am. 3, videantur illi nonnihil *tamen* in deferendo nomine sequuti. † non diserte semper præcedit *etsi*, sed aut latet in alio aliquo verbo, aut est ellipsis antecedentis. Rosc. Am. 18, quum apud majores nostros summi viri...qui omni tempore ad gubernacula reip. sedere debebant, *tamen* in agris quoque colendis aliquantum operæ temporisque consumserint. *Etsi* latet in *qui omni*. In illo autem, ad Div. IX, 19, *tamen* non discedis a malitia; manifeste totum antecedens omittitur ex usu loquendi, qui etiam in nostro sermone obtinet. De quo usu verbi vid. Gronov. ad Liv. XXIII, 19. † pro *igitur* post parenthesin, ut Brut. 26; Acad. II, 6; Catil. III, 10.

Tamen etsi, ad Div. IV, 13; quod et Quint. 21, reposuit Grævius.

Tangere, attingere, Tusc. II, 24. † Mil. 19 vicinum esse. † accipere, Rosc. C. 12, ego Roscium, si quid communi nomine *tetigit*, confiteor præstare debere societati. ad Div. II, 17, de præda mea, præter quæstores urbanos, h. c. populum rom. teruncium nec attigit quisquam, nec *tacturus* est. Agrar. II, 25, ideirco agros nominare non possum, quia *tangam* nullum ab invito. † occidere. Att. XV, 11, quemquam præterea oportuisse *tangi*. † *tangere* in oratione est leviter tractare, Rosc. A. 30; Acad. II, 44.

Tanquam pro *sicut*, sequente *sic*, Tusc. V, 5.

Tantum; formula, *tantum quod*, duobus modis dicitur, pro *vix*, *modo* : ad Div. VII, 23, *tantum quod* ex Arpinati veneram. Cf. Att. XV, 13, v. Græv. ad Luciani Solœcistam, p. 729; Gronov. ad Liv. XXXIII, 5, a, hoc unum *tantum* deerat, quod, etc. nihil deerat nisi. Verr. I, 45, *tantum quod* hominem non nominat. Cf. Verr. III, 53.

*Tantummodo**, Or. III, 14.

*Tantumdem**, Leg. II, 19.

*Tantus**, ad Div. XII, 7; Att. XII, 8; Cœl. 31.

Tantus; formula, *est tanti*, Catil. I, 9; II, 7; Verr. IV, 12, 20; Att. V, 20, etc. significat, esse, aut fuisse, cur quis quid faciat, feceritve; utile fuisse ei, qui fecerit. v. Manut. ad Verr. IV, 20. Plures laudat Arnzenius ad Plin. Pan. 6.

Tardare, moram afferre, Att. VI, 8; ad Div. VII, 3. † Verr. III, 57, *tardare* alicujus animum ad persequendum. Cf. *tarditas*. Or. 2, vereor, ne *tardem* studia multorum. Br. 68, Glabrionem socors ipsius natura negligensque *tardaverat*. † neutraliter, pro morari. ad Brut. 18, *tardare* te melius esset.

*Tarde**, lente, ad Div. IV, 5; Tusc. I, 31; ibid. IV, 14. † sero, Att. IV, 15; ad Div. II, 9.

*Tardigradus**, de Div. II, 64.

Tarditas, in gressu, Top. 11; Off. I, 36; Rab. Perd. 7. † in rebus agendis, Sext. 47; Phil. V, 9; ibid. XI, 10. † stultitia, quum parum videmus, quid agendum, et quomodo sit. Or. I, 27, aut æterna in eo, aut certe diuturna valebit opinio *tarditatis*. † Phil. XI, 10, ista sententia affert *tarditatem* ad Dolabellam persequendum.

*Tardus**, in gradu, Inv. I, 24; Att. X, 40; Cæcin. 3. † iners, Fin. II, 15. † de metris versuum, Or. I, 60; Or. 64. † de ingenio, Acad. I, 8; Rull. III, 2; Or. I, 28.

*Taurus**, de Div. II, 16; Verr. IV, 63; Pis. 18.

* *Taxatio*, litis æstimatio. pro Tull. 2, fragm. nov. ejus rei *taxationem* nos fecimus. v. *æstimatio*, et *lis*.

*Taxillus**, Or. 48.

*Tecte**, ad Div. IX, 22.

Tector, Planc. 25.

*Tectoriolum**, ad Div. IX, 22.

*Tectorium**, Att. I, 8; de Div. II, 27; Verr. I, 55.

*Tectorius**, Leg. II, 26.

*Tectum**, Œcon. 1; Parad. 2; Tusc. I, 35; Att. 16; Verr. V, 10; Verr. V, 16; Att. III, 12.

Tectus, qui occultat consilia, negotia, dissimulat. Rosc. A. 40, *tecti* ad alienos esse possumus; amici multa videant necesse est. Orat. 42, ac fortasse alii *tectiores* (h. e. dissimularunt, se eloquentiam didicisse); ego semper præ me tuli. sic, Fin. II, 17. † opertus, Tusc. V, 13. † de oratione, ad Div. IX, 22. † prudens, Or. II, 75. † defensus, Or. I, 59.

*Tegere**, de Div. II, 69. † occultare, Brut. 14; Pis. 24; Quint. 26; Sext. 9; Rab. Perd. 7; Q. fr. I, 11; Tusc. V, 4. † tueri, Planc. 1; ad Div. III, 10; Cæcin. 21; 29; Mil. 7; Phil. III, 2.

*Tegmen**, Nat. D. II, 44; de Div. II, 30; Tusc. V, 32.

*Tegulæ**, Verr. III, 50; Phil. II, 18.

*Tegumentum**, Nat. D. II, 60; Fin. V, 11.

*Tela**, Verr. IV, 26; Acad. II, 29.

*Tellus**, dea, Att. I, 15; Q. fr. III, 1; Nat. D. III, 20.

* *Telum*, pro omni instrumento, de Am. 17, non mediocre *telum* ad res gerendas, benivolentiam civium. † missile, Œcon. 1; Mil. 3; Rosc. A. 12; Quint. 16; ad Div. VII, 6.

Temerarius, expers rationis et consilii. Divin. I, 29, *temerariæ* partes animi. Inv. I, 1; ad Div. X, 21.

*Temere**, fortuito, Nat. D. II, 44; Or. 56; de Div. I, 13. † facile, Phil. VIII, 5; Her. II, 8. † inconsulte, Nat. D. I, 16; Inv. I, 34; de Div. II, 55; Or. II, 8.

*Temeritas**, casus, de Div. II, 41. † imprudentia, Off. I, 13; de Div. I, 4; Off. II, 2.

* *Temetum*, merum, de Rep. IV, 6, ex Nonio, I, 14.

*Temo**, Nat. D. II, 42.

*Temperamentum**, Leg. III, 10.

*Temperans**, Font. 14; Parad. III, 1.

Temperantia, est modi in omni re servandi studium. Nat. D. III, 15, *temperantia* constat ex prætermittendis corporis voluptatibus. Tusc. IV, 9, *temperantia* sedat appetitiones. Conf. Fin. I, 1. Or. II, 60, dicacitatis moderatio et *temperantia*. ad Div. VIII, 10, de modestia in honoribus petendis. Add. Inv. II, 54; Fin. II, 19; ibid. V, 20.

Temperare, moderari, Nat. D. II, 19; Tusc. I, 1; Or. 18; Phil. XII, 11; Nat. D. II, 53. † parcere. Verr. I, 59, *temperare* sociis. II, 2, *temperare* hostibus. Cf. ibid. 6; Balb. 27. † regere, Acad. II, 1, *temperare* civitates. † (cum infinitivo) Div. I, 21, *temperaret* tollere, i. e. ne tolleret. † miscere. Nat. D. III, 14, ex igne et anima *temperatum* esse. † (cum præpos. *cum*) Or. 28, nec suam copiam cum illis duobus generibus *temperavit*: si tamen *cum* genuinum est.

*Temperate**, Att. XII, 32.

Temperatio. Tusc. I, 28, *temperatio* corporum, est, quum nec nimio ea-

lore, nec frigore uruntur. ibid. iv, 1, *temperatio* civitatis, continetur moribus, institutis, legibus. Cf. Acad. ii, 1. Verr. iv, 44, *temperatio* æris, est variorum metallorum inter se permixtio; quæ fit in statuis aliisque operibus fundendis et conflandis. v. Plin. H. N. xxxiv, 9. Leg. ii, 7, mensium *temperatio*, h. e. ordo et ratio. Add. Tusc. iv, 1; Tusc. iv, 14; Nat. D. ii, 5; de Div. ii, 45; Acad. ii, 26; Leg. iii, 12.

Temperator. Or. 21, moderator et quasi *temperator* hujus quadripartitæ varietatis.

Temperatus. de aere, de Div. ii, 43. †de numero oratorio, Tusc. i, 25; Or. 57; Off. i, 1; Or. ii, 53. † de cibis, de Div. i, 51. Verr. iv, 43, homo *temperatissimus*. ad Div. viii, 15, *temperatior*. Or. ii, 52, nec est ulla *temperatior* oratio, i. e. melius composita.

Temperius, maturius, ad Div. ix, 16, *temperius* fiat cœna. v. Manut. ad h. l. qui docet, *temperius* esse antiquius quam *temporius*; quod veteres dixerint *tempus, temperis*: unde etiam *temperi* sit apud Plautum, pro quo post dictum sit *tempori*.

Tempestas, hyems, Verr. iv, 40; Q. fr. ii, 2; Flacc. 13; Att. ii, 6; de Div. ii, 45; Or. iii, 15; Phil. vii, 8; Verr. i, 18; Inv. ii, 32; Cæcin. 30, 31; Off. ii, 6; Phil. v, 6. † de motibus populi, Sext. 67. † de periculis, Or. i, 1; Cat. i, 9. Verr. ii, 37, Verres, *tempestas* Siculorum. Sen. p. R. 15, *tempestate* civili expulsus. Muren. 17, comitiorum *tempestas* popularis. † de ventis secundis, ad Div. xiv, 4, *tempestatem* prætermittere noluerunt.

*Tempestive**, Nat. D. ii, 62.

*Tempestivitas**, de Sen. 10.

Tempestivus, opportunus. Tuscul. i, 45, multa mihi ad mortem *tempestiva* fuere; quæ utinam potuissem obire! sic, Nat. D. ii, 53; Off. ii, 4; Manil. 12; de Sen. 2. † convivium *tempestivum*, Mur. 6; de Sen. 14; Arch. 6, quod ante tempus solitum initur; convivium de die; item, quod in multam noctem producitur. Att. ix, 1.

Templum, locus ab auguribus certo ritu captus, ut in eo augurium agatur: sic fere definit Varro, L. L. vi, p. m. 66, 67. De ritu capiendi, vid. Livius, i, 18; de formulis quibus capiebatur, Brisson. de Formul. l. 1. Non enim iisdem verbis concipiebatur usquequaque, ut ait Varro, l. c. qui et ipse unam attulit, sed hodie in libris insigniter corruptam, ideoque varie a doctis tentatam. v. Scaliger ad h. l. Sic cape hoc verbum, Leg. ii, 8, augures *templa* effata et liberata habento. Conf. *effari*. † quoniam autem *templum* hoc augurum erat spatium cæli in omnes partes, quousque prospici poterat, hinc, in primis poetis, de cælo dicitur. de Rep. vi, 8, Deus is, cujus hoc *templum* est omne, quod conspicis. Div. i, 20, cæli cærula *templa*. † deinde, quoniam hic locus inauguratus et sanctus est, propterea omnis locus inauguratus *templum* dicitur. Milon. 1, præsidia, quæ pro omnibus *templis* cernitis. Sic locus pro Rostris, ubi conciones habebantur, *templum* dicitur. Verr. iii, 96, qui quotidie *templum* tenet. Vatin. 10, in Rostris, in illo, inquam, inaugurato *templo* ac loco. Cf. Sext. 35. item curia. Dom. 51, si sedem ipsam, ac *templum* publici consilii religione concordiæ devinxisset. Cf. c. 53. v. inpr. Manut. ad Sext. 29. † Sunt etiam Acherusia *templa*, Tusc. i, 21, sc. quia ibi Pluto habitat.

Tempori, mature. Sext. 37, cur tam *tempori* exclamarit. Conf. *temperius*.

Tempus, eleganter et crebro dicitur de statu cujusque, et conditione, quam certo tempore obtinemus, aut obtinuimus, aut obtinebimus, et quidem in utramque partem. ad Q. fr. i, 1, si quem forte (provincialem hominem) cognosti amantiorem tui, quam *temporis*, h. e. præturæ; si quem vides tui amantem videri velle, idque tua causa potius, quam quia jam es prætor. ad Div. x, 1, quæ si ad tuum *tempus* perducitur, h. e. ad consulatum tuum: in Cæcil. 2, *tempus* neces-

sariorum meorum : de Siculis magna multiplicique injuria affectis, et Verrem accusare instituentibus. Arch. 6, ab nullius unquam me *tempore*, aut commodum aut otium meum abstraxit, etc. de reis : quo sensu est sæpissime apod Ciceronem; pro quo etiam dicit *periculum*; de quo supra. Manil. 1, omne meum tempus amicorum *temporibus* transmittendum putavi....: meus labor in privatorum *periculis* caste integreque versatus. Verr. III, 61, utrumque jungitur: ex *tempore periculi* tui constitutum crimen. ad Div. 1, 9, scripsi tres libros versibus de *temporibus* meis, h. e. de utraque fortuna, consulatu et exsilio. Et exsilium quidem suum, totumque illum casum et periculum a Clodio, sæpe *tempus* suum vocat, v. c. Sext. 58, *tempori meo* defuerunt, etc. ad Div. VI, 6, magna *temporum* nostrorum varietas. ibid. rerum hoc natura et *temporum* civilium ratio non patietur : nempe *tempora* civilia, sunt status et conversiones civitatum. Sed in universum teneant tirones in hujusmodi locis, ubi ex vicinia verborum et contextu intelligitur, sermonem esse de statu cujusdam rei, aut hominis, et conditione, *temporis* verbum, quod est *generis* nomen, interpretandum esse, in nostro quidem sermone, verbo *formæ*; quod nisi facere possis, non satis te vim verbi capere scias. † sed dicitur etiam de tempore, quo quid actum est, aut agitur, aut agendum est, et de re, quæ tempore quodam acta est; ad Div 1, 7, *tempus* Caninianum. Dom. 51, *tempus* illud erat tranquillum, etc. tuum porro *tempus*, libertate populi rom. oppressa, senatus auctoritate deleta : pro, quo tu tempore signum Concordiæ dedicare volebas. Ligar. 2, hæc duo *tempora* carent crimine, etc. † opportunitas temporis. Rosc. Amer. 10, *tempore* pugnare : unde pro *tempore* opportuno dicitur. ad Q. fr. 1, 2, sed *tempore* ipso de epistolis. † *ad tempus* est, quod fit, quia tempus postulat. Planc. 30, ne proferre videar *ad tempus*. Cf. ad Div. x, 9; Cœl. 6. Sic fere capiendum est etiam, Offic. 1, 8 extr. † eodem sensu dicitur etiam *ex tempore*. Verr. III, 20, *ex tempore* nascebantur edicta. ibid. 71, nihil *ex tempore* dicit. Cf. 75, 61. Flacc. 15, solere suos cives ceterosque Græcos *ex tempore*, quod opus sit, obsignare : quod ibidem etiam dicitur, *temporis causa*. Sic et est Rab. Post. 13, ubi additur, nunc *tempus* nullum est : i. e. nunc nihil est, propter quod id faciant. Aliter autem est hæc forma, Attic. x, 1, *ex tempore* futura censes; nempe pro, ex præsenti tempore. † Catil. 1, 6, nihil moliris, quod mihi latere valeat in *tempore*. Grævius interpretatur, *tempestive*; neque dubito hoc significare *in tempore* posse. Sed quid est : nihil mihi latet tempestive? non est profecto conveniens huic loco sententia. Neque Ciceronianum puto, latere *valet*, pro *potest*. † In singulari pro parte capitis, de qua pluralem modo dici grammatici præcipiunt. Her. IV, 55, et dubitanti Graecebo.... *tempus* percutit. Similiter dixit Catullus in Nupt. Jul. et Manl. 159, *tempus* tremulum.

*Temulentus**, Sext. 9; Sen. p. Red. 6.

Tenacitas. Nat. D. II, 47, quædam animalia unguium *tenacitate* cibum arripiunt.

*Tenax**, avarus, Cœl. 15; Planc. 22.

Tendere, pergere, de Div. II, 2. offerre, porrigere. Or. 1, 40, opem amicis, et prope cunctis civibus lucem ingenii et consilii sui porrigentem atque *tendentem*. † contendere, pugnare. Fin. II, 5, quid ergo *tendit?* v. Davis. ad h. l. Hoc sensu Livio in primis usitatum. v. Gron. ad XXIII, 14; XXXII, 32. † moliri, Rosc. C. 16; Att. XVI, 5. † intendere, Fin. II, 5.

Tendiculæ. Cæcin. 23, aucupia verborum et literarum *tendiculæ* : sunt interpretum legis aut edicti, quum in literis et verbis calumniantur, et literam nimis contra verum et æquum urgent.

* *Tenebræ*, proprio sensu, de Rep.

1, 16, quum obscurato sole *tenebræ* factæ essent repente. Sic fere in sacris literis, Matth. xxvii, 45; Marc. xv, 33, *tenebræ* factæ sunt. † perturbatio reipubl. bellum civile. Rosc. Am. 32; Sen. p. R. 3; Dom. 10; ibid 44. Cf. ad Div. xii, 13. † Att. vii, 11, quæso, quid agitur? mihi enim *tenebræ* sunt. † *tenebræ* sunt etiam hominum abjectorum, et humilium, et pravorum. Sen. p. R. 4, mens oppleta sordibus ac *tenebris*: unde, Pison. 26, *tenebras* appellat hujusmodi hominem. † *tenebræ* sunt etiam hominis, ita in angustias redacti, ut æstuet, nesciatque, quid agat. in Cæcil. 14, qui tibi æstus, qui error, quæ *tenebræ* erunt? † de vehementi animi commotione, tristitia, etc. Tusc. iii, 34, si quid *tenebrarum* offudit exsilium.

Tenebricosus, cui tenebræ offusæ sunt, ut videre verum non possit. Acad. ii, 23. † Vatin. 5, *tenebricosissimum* illud tempus ineuntis ætatis tuæ patiar latere; h. e. quo adhuc obscurus et sordidus, abjectus, homo eras; ut ex sequentibus intelligitur.

* *Tenebricus*. Tusc. ii, 9, *tenebrica* plaga. In versibus illis Sophocleis.

Tener, de arboribus, Leg. 1, 1. † de juvenili ætate, de Am. 19; Pis. 36. † de omnibus rebus dicitur, de quibus mollis dici solet. Or. iii, 45, nihil est tam *tenerum*, neque tam flexibile... quam oratio. Nempe oratio *tenera* est, quatenus variis modis collocatione et numero formari potest, ut cera, vox, etc. Cf. *flexibilis*. Sed aliter dicitur *tenera* oratio, Brut. 9, Phalereus primus inflexit orationem, et eam mollem *teneram*que reddidit: nempe de eo genere, quod nitidum, γλαφυρὸν dicitur, in quo nulli nervi, nulla asperitas judicialis, nulli aculei; sed quod totum ad delectationem comparatum est. † Div. 1, 31, poema *tenerum*, et moratum, et molle; h. e. quod propter mores, planissime expressos, multum suavitatis habet. † qui facile sensu alicujus rei commovetur. ad Div. v, 21, *teneriore* animo esse. Tusc. iii, 6, est in animis *tenerum* quiddam atque molle, quod ægritudine, quasi tempestate, quatiatur. † Att. vi, 2, insula *tenera* dicitur Cyprus, propter mollitiem incolarum.

Tenere, tangere. Ar. R. 11, terram *tenere* non potuit: sic recte interpretatur Grævius, quem vide. † sustinere, ne labatur res, et intereat. Or. iii, 45, terra *tenetur* nutu suo. Nat. D. ii, 53, vita tribus rebus *tenetur*. † in potestate sua habere, regere. Sext. 19, *tenere* remp. unde qui *tenent*, dicitur, omisso reipubl. verbo, Att. ii, 18; vii, 12. Mur. 39, totam remp. in hac causa *tenetis* et gubernatis. ad Div. xi, 16, quum equitum centurias *teneas*, in quibus regnas. Att. x, 11, ego meum facile *teneo*. † continere, reprimere. Fin. ii, 7, *tenere* se non potuit. Cf. Acad. ii, 4; Verr. iii, 1, *tenere* cupiditates. † consequi, quod velis; conficere rem. ad Div. 1, 1; res aliter *teneri* non potest. Sext. 32, res jam manibus *tenetur*. Agr. ii, 17, qui per cursum rectum regnum *tenere* non potuerunt: sumta a navigatione formula, in qua nautæ dicuntur portum *tenere*, ut ad Div. 1, 9. † assequi, intelligere. Sext. 10, reconditos sensus alicujus *tenere*. † uti. Tusc. iv, 3, quia nihil prolatum erat, melius, id, quod erat *tenebant*. Flacc. 23, jam id video; sed primum illud *tenebo*. † retinere, obtinere, tueri. Muren. 28, *tenebatur* opera illius imperium. Att. xiii, 48, *tenere* hereditatem. Verr. iii, 75, *tenere* pecuniam publ. ibid. 73, quod pretium constituisset, id civitatibus auferre; quod a populo rom. accepisset, *tenere*. Act. 1 in Verr. 8, sed nos non *tenebimus* judicia diutius. ad Q. fr. ii, 6, vix *tenebat*, sc. familiam gladiatorum, quia alere non poterat: simile est *tenere* matrimonium alicujus, Cœl. 14. † quemadmodum retineri dicuntur homines in legendo, audiendo, etc. sic *tenere* etiam, qui delectant, et faciunt, ut audire, legere, videre, etc. velimus. Or. 62, *teneri* ab oratore. Cœl. 11, ingenio alicujus *teneri*, h. e. audire aliquem libenter, quod ingeniose di-

cit. ad Div. vii, 20, a quo etiam advenæ *teneri* solent. † retinere, morari, non dimittere. ad Div. x, 31, *tenuit* tabellarios. ad Q. fr. ii, 1, se senatum negavit *tenere*. ad Div. xi, 16, non *tenebo* te pluribus. Verr. 1, 13, ne diutius *teneam*. † reticere. Or. ii, 54, ea, quæ occurrant, quum salsissime dici possint, *tenere*. † capere, captum tenere in re aliqua, ut se expedire non possit. Quint. 20, hic te, inquit, *teneo*: formula, qua utimur, quum quis dixit aliquid, quo convinci res, de qua agitur, potest. Nat. D. 1, 26, in Nausiphane *tenetur*, h. e. se explicare non potest, ut dicat, eum a se non auditum. † *teneri* dicuntur, quæ deprehenduntur, et qui in re aliqua, crimine, deprehenduntur; qui quoniam rem negare non possunt, atque adeo convicti sunt, propterea *teneri* dicuntur; qui convicti sunt, alicujus criminis, et se expedire non possunt. Verr. ii, 40, *teneri* in maleficio. Add. iii, 76, 89. Cæcin. 2, facile *tenerentur* testibus. Verr. 1, 1, manifesto *tenetur*. Flacc. 16, in minimis rebus sæpe res magnas vidi deprehendi ac *teneri*. Cluent. 30, *tenentur* uno in loco HS 1000CXL, *tenentur* apud judicem. ibid. 44, argumento crimen *tenetur*. Nat. D. iii, 30, dolus *tenetur* tum, etc. † vincere, causam obtinere. Att. xiv, 12, tam claram tamque testatam rem non *tenebimus*? Sic est causam *tenere*, Cæcin. 24. Acad. ii, 30, *si recte conclusi*, *teneo*; sin vitiose, minam Diogenes reddet. † *teneri* dicuntur etiam, quibus lege, jurejurando, pacto, aut alia hujusmodi re necessitas est imposita alicujus rei aut faciendæ, aut omittendæ: adeoque, si contra, quam lex, pactio postulabat, fecerunt, accusari possunt et puniri, etc. Pis. 13, pactione obstrictum *teneri*. Off. iii, 27, *teneri* jurejurando. Verr. iv, 34, summo legum metu *teneri*. fr. Cornel. 1, pag. 22, ea lege non videri populum *teneri*, h. e. impediri. Cluent. 52, ac si lege Avitus *teneretur*. Att. xii, 18, quodam voto ac promisso me *teneri*. ad Div. v, 20, prædes *teneri*. † pœna *teneri* dicuntur, qui eam meruere. ad Q. fr. ii, 3, *teneri* ea pœna, quæ est de vi. † lege *teneri* non modo, ut ante vidimus, dicuntur, ad quos ea pertinet, sed etiam, qui contra eam fecerunt, ex ea rei sunt, et ejus pœnam meruere. Ar. Resp. 8, decrevit senatus, eos, qui id fecissent, lege de vi, quæ est in eos, qui universam remp. oppugnassent, *teneri*. † *tenere*, in promissis, est servare, facere promissa, pacta. Off. iii, 29, *tenendum* est, quod promiseris. Balb. 15, fœdus quum magis fide illius populi, justitia vestra... *teneretur*. † contineri, conjunctum esse. Leg. 1, 7, deorum agnatione et gente *teneri*. † notanda est etiam hæc constructio. Leg. iii, 13, nisi illi ipsi, qui frangere eas deberent, cupiditatis ejusdem *tenerentur*. † Off. iii, 10, rogandi judicis, si eum *teneremus*: intelligo, amicum haberemus; si quidem sana loci istius lectio est. † Font. 9, non minimam partem *tenet* hoc in ea re. † continere, Cluent. 53, civitas legibus *tenetur*: ubi et vulgo est *continetur*. † verbum illud quoque de animo dicitur quum aliquid memoria, intelligentia re comprehendit, ut Tusc. v, 23; Prov. Cons. 4; Or. ii; 2; Off. 1, 36; Brut. 80; Cluent 7; Or. 29, 71; Inv. 1, 41; Att. 1, 7; ad Div. ii, 11; Tusc. ii, 41; Acad. 1, 2; Cœl. 10; Nat. D. 1, 17, 44; ad Div. xi, 17. † pro urgere sumitur, Fin. 1, 10; ibid. iv, 28; Acad. ii, 16.

Teneritas. Fin. v, 21, primo ortu inest *teneritas* et mollities.

Tenor, continuatio. Or. 6, uno *tenore*, ut aiunt, in dicendo fluit.

Tentare, contingere. Leg. ii, 3, flumen ita frigidum est, ut vix pede *tentare* id possim. † perspicere, cognoscere. Leg. 1, 22, quum se totum *tentarit*. † affligi morbo. Att. xi, 23, quodam valitudinis genere *tentari*. Tusc. iv, 14, animi valentes morbo *tentari* non possunt, corpora possunt. † in periculum adducere, oppugnare. Rosc. A. 51, summa resp. in hujus periculo *tentatur*. Rab. perd. 1, unius hominis

senectus, infirmitas solitudoque *tentata* est. Rab. Post. 6, quorum jus *tentatur*. † Ar. R. 26, aures vestræ *tentatæ* verbo nefario. Voluit experiri, an verbum id ferre possetis: quo sensu sæpe est; ut in Verrinis, II, 10, *tentatur* in hoc, an asseveratur? Experiri, ad Div. XV, 10; Agr. II, 7; de Div. I, 17; Verr. V, 50; Off. II, 6; Cœl. 22; Or. II, 3.

Tentatio, impetus morbi. Att. X, 17, valitudinem tuam confirmatam esse et a vetere morbo, et a novis *tentationibus* gaudeo.

Tenuiculus, ad Div. IX, 19, *tenuiculus* apparatus.

Tenuis, proprie, Nat. D. II, 16, 57. † opponitur pleno, Nat. D. II, 19; Tusc. III, 20. † vilis, Fin. I, 28. † exiguus, levis, Quint. I; Or. I, 28, 37. † pauper, Verr. II, 55; Leg. III, 10; 13, 52. † acutus, subtilis. Or. I, 33, sermo *tenuis*. Acad. II, 14, *tenuis* et acuta distinctio. ibid. 20, ratio ad *tenue* elimata. v. *subtilis*.

Tenuitas. corporis est *tenuitas*, quum succus ei et carnis copia deest, quum sit sanum: unde ad dicendi genus subtile transfertur, quod sine vitiis est, sed et sine ornamentis. Brut. 16, quosdam, valitudo modo bona sit, *tenuitas* ipsa delectat. Fin. III, 12, limata quædam et rerum, et verborum *tenuitas*. Opt. gen. or. 4, *tenuitas* Lysiæ. † paupertas, ad Div. XVI, 21.

Tenuiter, subtiliter, acute. Or. 14, philosophorum mos *tenuiter* disserendi. Inv. II, 16, sed illa *tenuius*, subtilius et acutius tractantur. Verr. II, 65, nimium *tenuiter* argumenta colligo. † parce, Her. III, 8; ibid. IV, 36.

*Tenus**, usque, ad Div. VIII, 1; Dejot. 13. † verbo tenus, Leg. III, 6.

*Tepefacere**, Nat. D. II, 15; de Sen. 51.

*Tepescere**, Nat. D. II, 10.

*Tepor**, Nat. D. II, 10.

*Terere**, consumere, Or. III, 13; Phil. V, 11; Fin. III, 14; Acad. II, 7.

Teres. Or, III, 52, plena et *teres* oratio. Ducta metaphora est a membris corporis humanis succulentis, et hinc teretibus, quæ in primis pulchra sunt: unde *teretia* brachia, *teretes* cervices laudantur. *teres* igitur oratio est, quæ habet copiam rerum, et verborum, et ornamentorum, neque tamen nimiam, ne tumor consequatur, quo accedente, ut membrum in corpore, sic oratio tumida et deformis fit. † Or. 9; Opt. gen. or. 4, aures *teretes*, dicuntur acutæ, ad judicandum de oratione apta.

*Tergere**, Parad. V, 2.

*Tergiversari**, Att. XVI, 5; Rosc. C. 13; Flacc. 20; Att. VII, 12; Off. III, 33.

Tergiversatio, pro cunctatione quavis, Mil. 20; Att. X, 7.

*Tergum**, Nat. D. II, 63; ad Div. X, 32; Phil. III, 13; de Div. I, 24; Tusc. I, 39.

**Terminare*, de finibus loci, Nat. D. II, 3, 54; Cæcin. 8. † de tempore, de Sen. 23; Arch. 11; Mil. 27; Parad. VI, 3; Tusc. I, 21. † de periodis, Or. 58, 121; Or. III, 47: Offic. III, 33, bona voluptate *terminare*, h. e. in voluptate finem bonorum, summum bonum ponere. fragm. or. de ære alieno, Mil. qui pop. rom. imperium non terrarum regionibus, sed cæli partibus *terminavit*. Sic fere, Cat. III, 11.

Terminatio, finis. Fin. V, 10. *terminatio* rerum expetendarum. Or. 53, 59, *terminatio* aurium, i. e. mensura.

Terminatus, numerose cadens. Orat. 5, oratio *terminata*. † finitus, ad Div. XIII, 12.

*Terminus**. Cat. IV, 10, *termini* regionum: sic, Mil. 27; Rab. Perd. 3. † finis ætatis, Rab. Perd. 10. † orationis, de Univ. 10; Quint. 10. † artium, Or. I, 49; Acad. II, 43; Or. I, 16.

*Ternus**, Or. III, 51.

*Terra**, globus terræ, Nat. D. II, 39; Tusc. I, 17, 28; de Div. I, 31; Off. II, 3. † tellus, de Div. I, 36. † *terra* marique, ad Div. V, 9.

*Terrenus**, Nat. D. I, 37; Tusc. I, 17; de Div. I, 28.

*Terrere**, ad Div. II, 16; Rosc. A. 24.

*Terrianus**, Nat. D. III, 10.

Terripavium et

Terripudium, quid sit? v. Div. II, 34.

Territorium, ager urbi attributus. Phil. II, 40, aratri vomere portam Capuæ pæne perstrinxisti, ut florentis coloniæ *territorium* minueretur. v. inpr. Salmas. ad Pollionis xxx tyr. pag. 317.

*Terror**, Tusc. IV, 8; Brut 11; Font. 11.

Teruncius, int. nummus, fuit olim quadrans, qui tres assis uncias continebat. ad Div. II, 17; Att. VI, 2. Hinc, quoniam tota hereditas asse significatur, ex *teruncio* heres, Att. VII, 2, esset, qui quartam partem accipit, ex vetere vi *teruncii*. Sed constat, Ciceronis ætate *teruncii* illam significationem, qua quadrantem valebat in ratione denariaria, abolitam fuisse, et in sestertiaria, quæ invaluerat ratione fuisse quadragesimam partem sestertii, ut ante denarii. Sestertii autem tum quatuor assibus erant. Heres ergo ex *teruncio* est heres ex uncia et quinque scriptulis: nisi tamen in re hereditaria mansit vetus ratio loquendi. Et illud, ad Div. II, 17, *teruncium* non attigit quisquam, est forma loquendi, ex antiquis temporibus reliqua, qua significatur, nullam, nec minimam partem, quemquam cepisse. v. Gronov. Sest. II, 1.

Tesqua, in fragm. incert. pag. 265, Festo loca aspera et difficilia, quem vide.

Tessorula, Or. III, 43, est lapillus in pavimento, unde opus tessellatum, quod idem est cum *vermiculato*: de quo infra. Salmas. ad Solin. pag. 854. Add. Casaub. ad Sueton. Cæs. 47.

Testa, tegula, imbrex. Dom. 23, cæmentis ac *testis* tectorum meorum.

Testamentarius, subjector testamenti, falsarii genus. Off. III, 18; Sext. 17. † Verr. I, 42, lex *testamentaria*. v. Ind. Legg. *Cornelia lex*.

Testari, de factis, pro testamentum facere. Sull. 14, nisi... publicis monumentis *testatus* essem.

Testes, testiculi, ad Div. IX, 22.

Testiculi, Her. III, 20, pro scroto, crumena scortea, e pelle *testiculorum* arietinorum, quam reus fingitur tenere medio, sc. digito, ad significandam hereditatem, cujus causa veneno hominem occidisse arguitur. Ita recte interpretatus est Politianus, Miscell. c. 62. Sic ap. Var. R. R. III, 17, *vesica* pro crumena e vesica: quo genere etiam hodie utuntur plebeii. v. ibi Gesnerus.

Testificari, testibus adhibitis tabulas et syngraphas facere, testibus confirmare, testatum facere. Quint. 6, *testificatur*, Quintium non stitisse. Tusc. V, 11, *testificaris*, quid dixerim. Cluent. 51, voluit *testificari*, etc. vid. Hotomann. ad Quint. 6; Sylvium ad Cluent. 51; Passerat. ad Cæcin. 16. † testes invoco. ad Div. VIII, 16, deos hominesque *testificor*.

Testificatio, est confectio tabularum, quæ testibus adhibitis fit. Muren. 24, ubi v. Græv.

Testis, pro auctore quovis, s. adstipulatore. Offic. III, 29, philosophi affirmant, quorum *testem* non mediocrem.... nolite quæso vituperare. Sic dixit et Ovidius, Her. XVII, 124, *teste* dea.

Testudo, locus concameratus, fornicatus. Brut. 22, illum in quadam *testudine* cum servis literatis commentatum fuisse. ad Q. fr. III, 1, honestate *testudinis*.... obtinebit.

Teter, crudelis. Tusc. I, 40, in eum fuerat *teterrimus*. ib. II, 7, *tetri* cruciatus. † fœdus. Nat. D. II, 56, *teter* odor. † turpis, odio dignus. ad Q. fr. II, 6, ei tres *teterrimæ* sententiæ defuerunt, i. e. hominum trium turpissimorum sententiæ.

Tetradrachmum, quatuor denarii, nam drachma respondet denario. ad Div. XII, 13, ternis *tetradrachmis* triticum apud Dolabellam est. v. Gronov. Sest. III, 4, et Manut. ad l. c. Add. Gronov. et Duker. ad Liv. XXXIV, 52.

Tetrarcha, est numen, quod tribuebatur iis, quibus nomine regio uti non licebat, etsi erant dignitate et potestate regia (et quidem proprie tum, quum obtinerent partem regni in quatuor partes divisi), ut reges Galatiæ, Judææ, etc. Att. II, 9, etc.

Tetrarchia, est terra, cui tetrarcha imperat. Div. I, 15, Dejotarus a Cæsare *tetrarchiæ* regno multatus est. Dejot. 15, in Dejotari *tetrarchia*.

Texere, ædificare. Att. IV, 16, Paullus basilicam *texuit* iisdem antiquis columnis. ad Q. fr. III, 5, sane *texebatur* opus luculenter.

Textilis. Tusc. II, 8, pestis *textilis*, est vestis venenata. Verr. IV, 1, pictura *textilis*, est vestis stragula acu picta, s. cui imagines diversicolores intextæ.

Theatrum, frequentia spectatorum et auditorum. Or. III, 50, tota *theatra* reclamant. Div. I, 28, SCtum esse factum, idque frequentissimo *theatro*.... comprobatum: nempe *theatrum* h. l. est concio populi, quæ legem de eadem re latam scivit, adeoque SCtum comprobavit. Tuscul. II, 26, nullum *theatrum* virtuti conscientia majus. † occasio, locus ita demonstrandi ingenii, virtutis, ut a plurimis cognosci possit; et omnino, quidquid ita fit, ut in oculis hominum fiat, id in theatro fieri dicitur. Brut. 2, *theatrum* ingenii. Att. XIII, 20, *theatrum* sane bellum habuisti. Rabir. Post 15, majoribus *theatris* propositæ virtutes. ad Div. XIII, 64, *theatrum* magnum habet ista provincia. ad Div. XII, 29, familiaritas magno *theatro* spectata. Verr. V, 14, ut me quæsturamque meam quasi in aliquo orbis terræ *theatro* versari existimarem.

Thensa, est vehiculum, quo simulacra deorum in pompa Circensi vehuntur; unde *thensæ*, apud Suetonium et alios, insignia divinitatis. Verr. I, 59, via *thensarum* et pompæ. Cf. ib. III, 3; V, 72; Ar. R. 10. v. Scheff. de Re Veh. II, 24.

Theologus. Nat. D. III, 21, II, qui *theologi* nominantur. Nempe *theologi* dicti sunt a Græcis olim mythici et physici, qui de genealogiis deorum scripserant, primusque hoc nomine appellatus Pherecydes Syrius, is, qui phthiriasi periit. Nam et physici de diis agebant.

Thesis, Or. 14, quid sit? Cf. Ind. Græc.

Threcidica, Phil. VII, 6, sunt arma gladiatoribus Thracibus usitata, qui inde Threces appellabantur. *Threcidica* parma qualis fuerit, colligi potest e Plin. XXXIII, 9.

Threx. Provinc. Cons. 4, genus gladiatoris, dictum ab armis Thraecicis, de quibus statim dictum. v. de hoc genere Lips. Saturnal. II, 9.

Tibicen. Muren. 12, *tibicinis* Latini modo, etc. Sensus est: JCtus componit non modo formulam, qua petitor utatur, sed etiam ei, a quo petitur. Simili sensu eadem formula usus est Quintil. Instit. Or. VII, 1, de eo, qui petitoris et defensoris causam agit, aut saltem pro utraque parte probationes invenit. Unde autem ducta sit hæc formula, non convenit inter interpretes. Camerarius, Sylvius, Turnebus, aliique capiunt de tibicine, qui in sacrificiis præcinebat (neque enim ullum sacrificium sine tibicine, v. Dom. 47; Liv. IX, 30), eumque putant a sinistris tibiis ad dextras transiisse. Sed recte monuit Grævius, de hoc more nusquam aliquid legi. Immo vero ex monumentis priscis, in quibus sacrificia exhibentur cum tibicine, cernitur, in sacrificiis tibicinem unam tantum tibiam inflare. Transitus tibicinis a dextris tibiis ad sinistras porro fit, ut a sono graviori ad acutiorem cantus traducatur: dextrarum enim tibiarum gravis, sinistrarum acutus est sonus; ut ostendit Salmas. ad Vopisc. Carin. c. 19, p. 826, et ad Solin. p. 84 sqq. ubi accurate de tibiis dextris et sinistris, paribus et imparibus egit. Ea mutatione soni in sacrificiis non est opus, ubi maximam partem propterea adhibe-

tur tibicen, ut in aurem sacrificantis canat, ne quid audire possit, quod sacra turbet. vid. *spondalia.* Tibiæ porro in sacris dicuntur præcentoriæ, incentivæ. Solin. 11. Eæ sunt dextræ, ut ad eum locum ostendit Salmasius, et ad Vopiscum l. c. p. 827, a. Nullæ igitur in sacris sinistræ tibiæ, nullus a dextris ad sinistras transitus. Ferratius in Epist. in Or. Cicer. p. 452, putat, alludi ad sacrificia in monte Albano, ubi, credibile sit, unum eumdemque tibicinem in omnibus sacrificiis præcinuisse, et ab uno ad alterum transisse. Sed ea mera, et levissima conjectura est. Nisi igitur cum Manutio velimus dicere, ignorari, unde hæc dicendi ratio ducta sit, probanda erit cum Gesnero ad Quintil. l. c. (Burmannus enim ibid. posuit tantum, quid de ea sentiat, non dixit) valde verosimilis Grævii sententia, qui ductam hanc rationem e scena dicit, in qua tibicen histrionum actionem moderabatur, adeoque, ut JCtus ab petitore ad eum, unde petebatur, sic ab uno histrione ad alterum se convertebat, et unumquemque cantu tibiæ juvabat. vid. Liv. VII, 2, et ibi Gronov. Salmas. cc. ll.

* *Tignarii* fabri, de Rep. II, 22. Brut. 73.

*Timere**, ad Div. XI, 10; Att. VI, 6; VIII, 3.

*Timide**, Tusc. II, 23; Quint. 16; Fin. V, 2; Sull. 29; Cæcin. 27.

*Timiditas**, timor, Cluent. 46; Tusc. III, 7; ibid. V, 8; Cœl. 15; Partit. 23; Or. II, 3.

*Timidus**, Phil. II, 10; ad Div. VII, 17; Off. I, 24; ibid. III, 32.

*Timor**, Tusc. IV, 8; Or. II, 51; Phil. II, 56.

*Tinctus**, proprie, Nat. D. III, 28; Leg. II, 18; Or. II, 20, 27; Brut. 58.

Tinnio, solvo pecuniam. Att. XIV, 21, si quid Dolabella *tinniat.*

*Titillare**, Fin. I, 11; ibid. III, 1.

*Titillatio**, Nat. D. I, 40.

Titubanter, cum dubitatione, ita, ut intelligatur, aliquem non satis confidere rei, non satis certo rem scire. Cœl. 7, posuistis enim, atque id *titubanter* et strictim.

Titubare. ad Div. XII, 10, si quid forte *titubatum* est, ut in bello. σφάλμα, pro, si calamitas accepta.*

*Titubatio**, Inv. II, 12; Her. II, 5.

Toga, est Romanorum propria vestis (vid. *togatus*), et pacis insigne, ut ait Cicero in Pison. 30. Att. VI, 1, puram *togam* jubeor dare. Cf. VII, 8; VI, 1, etc. Est eadem, quæ *virilis* dicitur, Phil. II, 18. Nam toga virilis erat tota alba; togenuorum autem puerorum et puellarum limbo purpureo circumdata. v. *prætexta.* Verrin. 1, 44, eripies igitur pupillæ *togam* prætextam. Toga autem pura pueris dabatur in foro a prætore, ad quem a parentibus et amicis deducebantur; et tum dicebantur forum attingere. Sed etiam *toga* simpliciter dicitur pro virili, et pura, quum opponitur prætextæ: pueri *togam* sumentes, prætextam deponebant. Vatin. 12, *toga* pulla, est atra, insigne luctus; de qua vid. ut et de toga, ejusque colore in universum, præter scriptores de re Vestiar. Lips. Elect. 1, 13; Manut. Quæsit. per Epist. III, 1.

Togata, int. fabula, Sext. 55, est, quæ agitur ab actoribus togatis, in qua adeo romanorum hominum facta et mores exprimuntur: ei opponitur Græca, quæ *palliata* dicitur. Græcis enim ita proprium pallium, ut toga Romanis. vid. *pallium.* Cf. Rutgers. Var. Lect. IV, 19.

Togatus, pro cive romano; quod civibus rom. toga propria. Itaque *togati* opponuntur Græcis. Rosc. Am. 46, ipse vero (libertus Chrysogonus) quemadmodum passim per forum volitet cum caterva *togatorum*, videtis. Indignum enim, libertum deduci a civibus romanis, tanquam clientibus. vid. Hotom. ad h. l. qui male huc refert salutatores Martialis; nam salutatores *togati* dicti demum, quum toga vulgo in usu esse desisset sub Cæsaribus; de quo vid. Ferrar. R.

Vest. 1, 33. Ciceronis autem temporibus toga erat communis omnibus civibus, et omni tempore gestabatur quum in urbe, tum extra urbem. Verr. 1, 29, *togati* creditores Græcorum. Or. 1, 24, petam, ne has meas ineptias (præcepta de arte dicendi) efferatis : quanquam moderabor ipse, ne, ut quidam magister atque artifex, sed quasi unus e *togatorum* numero, atque ex usu forensi homo mediocris, etc. Nempe magistros rhetorices se profitebantur Græci: his upponuntur *togati*. Cave putes *togatum* poni pro patrono causarum, quod nominis causidicis sub imperatoribus interdum tribui videmus, quod, quum non esset amplius vulgo in usu toga, tamen causidici in togis causas agebant. vid. Ferrar. l. c. Verr. II, 62, quos produxero, qui ex Sicilia testes sunt, sive *togatum* velis, sive Siculum. In quo loco librarii interpretamentum reposuerant, civem romanum, quod deinde Cujacius sustulit. v. Gruter. ad h. l. † Pro Latino : nam Latini quoque toga utebantur, quod aut civitate post bellum Latinum donati, aut certe socii pop. rom. essent, et rom. legibus uterentur. Orat. III, 11. Etiam Gallia Cisalpina a togæ usu *Togata* dicitur, Phil. VIII, 9. † *Togati* etiam opponuntur armatis, et ad pugnandum aptis, in quo toga impedimento est. Cæcin. 15, advocatio *togatorum*. † Off. 1, 23, qui *togati* reipublicæ præsunt, opponuntur imperatoribus.

Tagula. Att. 1, 18, Pompeius *togulam* illam pictam silentio tuetur suam. Toga picta, int. aen, est triumphantium, et thensas ducentium vestis; quæ et Jovis toga dicitur, quia sumebatur e Capitolio, ut et palmata tunica, quæ et ipsa Jovis tunica dicitur. Erant enim in templis plurimæ deorum pretiosæ vestes, quibus diebus festis ornarentur deorum statuæ. Primus Gordianus propriam habuit togam pictam, tunicamque palmatam. Vid. Ruben. R. Vest. 1, 21.

Tolerabilis, de Sen. 3; Cat. IV, 8; Att. VI, 1; ibid. VII, 7; Fin. II, 18; Or. 1, 3.

*Tolerabiliter**, Fin. III, 13; ad Div. XV, 20.

*Toleranter**, ad Div. IV, 6; Tusc. II, 18.

*Tolerantia**, Parad. IV, 1.

*Tolerare**, Q. fr. 1, 20; ad Div. VII, 18; Off. II, 13; Att. 1, 14.

*Toleratio**, Fin. II, 29.

Tollere, attollere, Cæcin. 25; Acad. II, 19; Off. III, 25; Verr. IV, 43. † se *tollere*, Tusc. V, 13. † exstruere, Ar. Resp. 13. † de oratione, Or. III, 27. † suscipere. Verr. III, 1, quid oneris *tollant*. † *tolli* alicunde dicuntur, qui locum aliquem relinquunt. Quint. 3, *tollitur* ab atriis Liciniis. † ad Q. fr. II, 10, ut te proficiscens non *tollerem*, int. in rhedam, aut lecticam, comitem itineris sumerem. Horat. Serm. II, 6, 42, quem *tollere* rheda, etc. † laudare, ad Div. XI, 20. Nempe ambigue dictum erat τὸ *tollendum*, quod significare poterat, laudandum et interficiendum. Vid. Manut. ad h. l. Att. II, 25, *tollere* alicujus laudes in astra. Or. III, 26, *tollere* altius dicendo. † Nat. D. III, 33, at Phalaris, at Apollodorus pœnas *sustulit*, h. e. dedit, solvit. † liberos *tollere*, est agnoscere natos pro suis liberis, et educare : unde deinde dicitur pro, curare liberos. Div. 1, 21, puerum, Priamo qui foret post illa natus, temperaret *tollere*. † *tollere* diem. Legg. III, 18, quod alias dicitur, eximere dicendo. † negare. N. D. 1, 30, verbis reliquisse deos, re *sustulisse*: ibid. 31, *tollamus* omnia, quæ aut historia, aut ratio nova affert. Et similiter pluribus locis.

*Tonare**, proprie, de Div. II, 18, 70. † de oratore, Or. 15.

*Tondere**, Tusc. V, 20.

*Tonitrus**, de Div. II, 19; Or. III, 39; Phil. V, 3. † de populi acclamatione, ad Div. VIII, 2.

*Tonsillæ**, Nat. D. II, 54.

*Tonsor**, Tusc. V, 20.

*Tonstricula**, Tusc. V, 20.

Topiaria est ars non modo herbis,

hedera, aliisque, areolas hortorum vestiendi et ornandi, sed etiam ex fruticibus et virgultis, ut buxo, myrto, acantho, aliisque, flectendo, tondendo, varia horti ornamenta conficiendi. ad Q. fr. III, 1, *topiariam* facere videntur. Hinc dicitur:

Topiarius. ibid. *topiarium* laudavi: quanquam alii h. l. neutro genere dictum de opere topiario putant. v. viros doct. ad Plin. III, 19; Salmas. ad Spartian. Hadr. c. 10, pag. 89; Christius in Villatico, pag. 96. *Topiariorum* non semel mentio in lapidibus ap. Gruter. p. ACLI, 8, 9, etc.

Topica, Top. 2, est ars inveniendi rhetorum, quam, auctore Aristotele, explicavit Cicero in Topicis.

Toreuma. Verr. II, 52, *toreumata* sane nota ac pretiosa auferuntur. ibid. IV, 18, habere eum perbona *toreumata*; in his pocula duo quædam... Mentoris manu summo artificio facta. Pis. 27, *toreuma* nullum. *Toreuma* poculum, auro argentove cælatum, esse, multis disputat Salmasius ad Solin. p. 755 sqq. nec fieri torno, ut quidam existimant, sed cælo: tornus τορνεύεται, cælum τορεύεται; unde cælatores τορευταί, tornatores τορνευταί. Cf. Bentl. ad Horat. Art. poet. v. 441. Sed tamen Cicero, Verr. II, 52, diserte distinguit *toreumata*, et opera cælata; fuitque Mentor sculptor, non cælator. Vide an sint sculptilia e ligno, ebore, etc. quæ fiunt scalpello: quale fuit Virgilianum in Eclogis poculum, Mentoris manu factum. Ovid. Met. x, 248, «Sculpit ebur.»

Tormentum, cruciatus. ad Div. VI, 7, *tormentum* cæcæ suspicionis. † Tusc. v, 1, quod etsi probatu difficile est, propter tam varia et tam multa *tormenta* fortunæ: sc. quibus exposita est virtus, ut ad Div. v, 16, dicit, omnibus telis fortunæ propositam esse vitam nostram. Hic machinæ nomen ponitur, qua tela conjiciuntur.

*Tormina**, Tusc. II, 19.

Torminosi, qui? Tuscul. IV, 12.

**Tornare*, rotundum facere. Univ. 6, Deus mundum ita *tornavit*, ut nihil effici possit rotundius. de Rep. 1, 14, eam (sphæram solidam) a Thalete Milesio primum esse *tornatam*.

Torpedo, piscis genus. Nat. D. II, 50, *torpedines* torpore se tutantur: unde sc. et nomen duxerunt.

*Torpere**, Nat. D. 1, 37.

Torquere, in orbem vertere, Acad. II, 39; de Univ. 6. † distorquere, Fin. III, 11. † convertere. Inv. 1, 21, quòd uterque *torquere* ad suæ causæ commodum debebit. Leg. 1, 10, opinionum vanitas imbecillitatem animorum *torquet* et flectit, quocumque cœpit. Cœl. 6, huc et illuc *torquere* et flectere suam naturam: de homine omnium obsequi studiis volente, et, prout res et locus postulat, ita mores et vitam instituente. † excutare, accurate explorare. P. Sull. 28, *torqueatur* vita Sullæ. † molestiam, negotium creare. ad Div. VIII, 11, non diu, sed acriter, nos tuæ supplicationes *torserunt*.

*Torques**, Verr. III, 80.

*Torrens**, Fin. II, 1.

*Tortor**, Fin. IV, 12; Phil. XI, 3.

Tortuosus, nimis acutos et subtilis, spinosus. Acad. II, 31, de pseudomeno. Fin. III, 1. † Sed quæ nimis subtilia sunt, eadem etiam solent esse obscura: hinc *tortuosum* pro obscuro. Div. II, 63, quum stertentes.... deferant. Cf. *contortus*. † Item, quia tortuosæ conclusiunculæ sunt etiam fallaces, *tortuosi* opponuntur simplicibus, rectis, candidis. de Am. 18, simplicem præterea...eligi par est;...neque enim fidum potest esse multiplex et *tortuosum* ingenium.

**Tortus* (subst.), spira in serpente. Div. II, 30, draco immani *tortu*. Tusc. II, 9, draco *tortu* multiplicabili. Uterque locus e poeta.

Torus, pars carnosa in lacertis et pectore. Tusc. II, 9, *tori* lacertorum. † *tori* sunt etiam in coronis, Or. 6; qui sunt, ex sententia Paschalii de Coronis, II, 12, partes quædam in circulo coronæ collectiores et eminentiores, cujusmodi sunt in tauro tori, aut in

homina, quod et Lambino placet ad Plaut. Amphitr. Prol. 144. Ex ratione loquendi Ciceroniana colligi posse videtur, toros extrinsecus addi coronæ, ornamenti loco, iisque coronam distingui. Sunt autem *tori* iidem, qui passim ab auctoribus *toruli* vocantur, h. e. lemnisci, tæniæ, vittæ, quæ, ut in nummis cernitur, majoris ornamenti causa coronæ addebantur. vid. Lambinus, loc. cit. *Torus* enim et *torulus* est funiculus. vid. Lex. Rustic. Gesneri in *torus*. Cf. Casaub. ad Sueton. Ner. 25; Cuper. ad Apotheos. Homer. pag. 139; Viros Doct. ad Ammian. XXIX, 7.

Totus. totum pro re summa, s. pro eo, quod est caput et summa rei. Att. V, 20, est *totum*, quid kal. martiis futurum sit. ad Q. fr. III, 1, *totum* in eo est, ut, etc. †ad Div. XV, 4, *toto* iis, qui novari aliqnid volebant: ubi vid. Manutius. Cum genitivo dixit Liv. XXXV, 3, multitudo *tota* Antiochi erat. † Att. XIII, 20, quidquamne me putas curare in *toto*, nisi ut ei ne desim? Putem esse in universum.

Trabalis. Verr. V, 21, ut beneficium, quemadmodum dicitur, *trabali* clavo figeret: h. e. firmissimum efficeret.

Tractabilis, qui tangi potest, de Univ. 4.

Tractare, proprie, est contingere manibus, in manibus habere, ut Parad. V, 2, matellionem Corinthium cupidissima *tractans*. Tusc. V, 38, ea, quæ gustemus, olfaciamus, *tractemus*, audiamus. †administrare, curam alicujus rei sustinere. ad Div. XIII, 77, bibliothecam meam *tractavit*. Cæcil. 10; Verr. V, 24, *tractare* pecuniam publicam, de quæstore. †considerare. Tusc. IV, 24, *tracta* definitionem fortitudinis. † gerere se. Catil. III, 12, ita me in republ. *tractabo*. Cf. ad Div. XIII, 12. †commovere, impellere animum. Brut. 50, mentes verbis, et sententiis, et actione *tractantur*. Orat. 28, eloquentiæ est *tractare* animos, et omni modo permovere. †est etiam verbum scenicum; nam actores dicuntur personas *tractare*. Rosc. Com. 7, cujus personam præclare Roscius in scena *tractare* consuevit. †*tractari* in re aliqua dicuntur, qui in ea sæpe multumque versantur. Arch. 2, et in ejusmodi persona, quæ.... minime in judiciis periculisque *tractata* est. Burmannus, ad Ovid. Rem. A. 381, male probat Passeratii interpretationem, e formula illa, quum poetæ personam aliquam *tractare* dicuntur. Nam hoc est inducere agentem, loquentem; quod h. loc. non convenit.

Tractatio, Orat. 35, est modus et ratio, qua res ab oratore dicuntur et ornantur. Or. III, 23, *tractatio* (rerum) ex se gignit aliqnid, quod, etc.

Tractatus (subst.), Or. III, 23, *tractatu* ipsarum artium delectari. Est de iis, qui nihil aliud agunt, de professoribus earum.

Tractatus (adj.), versatus. v. *tractare*, extr. †considerando et discendo cognitus. Or. 33, orator habeat omnes philosophiæ notos et *tractatos* locos. Cf. Or. III, 14. †actus, gestus. Herenn. IV, 24, vita honeste *tractata*. †compositus, factus. Or. 67, incisim et membratim *tractata* oratio: nisi scribendum *tracta*.

Tractus (subst.), Or. II, 13, *tractu* orationis levi et æquabili perpolivit opus. Aliter est *tractus* verborum, Or. II, 50, de pronuntiatione tarda. †Div. II, 46, plus terrarum situs, quam lunæ *tractus*, ad nascendum valere. Lunæ *tractum* recte vir doctus in Obs. Misc. a Dorvillio curatis, vol. III, pag. 17, interpretatur cursum, motum, et omnem faciem lunæ cum spatio, quod percurrit. Sic siderum *tractus* est ap. Manil. I, 532; III, 360, quod de ortu et progressione eorum intelligit Cortius ad Sallust. Jug. p. 634. Nempe si ita Cicero scripsit, ita capiendum; sed in *tactus* ostendit Ernest. meliorem sibi videri lectionem, *tactus* lunæ.... *tractus* muri, de Rep. II, 5, ubi cod. Vatican. habet *tractatus*.

Tractus (part.), inceptus, initium

habens. Brut. 6, ab isto initio *tractus* sermo. Nat. D. II, 55, venæ a corde *tractæ* et profectæ, in omne corpus ducuntur. † sæpe dilatus. Milon. 9, comitia *tracta*. † lenis, sine asperitate. Or. II, 15, *tractum* genus orationis. Or. 20, in historia *tracta* quædam, et fluens, expetitur, non hæc contorta et acris oratio.

Tradere, commendare. Verr. III, 12, non a patre ei *traditi*. ad Div. VII, 5, totum hominem tibi *trado* de manu in manum, ut aiunt. † *tradere* se alicui etiam dicuntur, qui ab eo in arte aliqua erudiri volunt. Phil. II, 2, te in disciplinam meam *tradideras*. Brut. 89, quum Philo Romam venisset, totum ei me *tradidi*, admirabili quodam ad philosophiam studio concitatus. Inv. I, 3, *traderent* se in studium quietum. † est etiam verbum juris in abalienationibus, ut *traditio*, Top. 5 extr. Hinc eleganter ad Quir. p. R. 5, quum duo consules, emti pactione provinciarum, auctores se inimicis reip. *tradidissent*.

Traditio, verbum juris, de abalienatione rerum mancipi, quæ fit per nexum. Top. 5 extr. abalienatio est ejus rei, quæ mancipi est, aut *traditio* alteri nexu, aut in jure cessio.

Traducere. Brut. 53, *traducere* a severitate in hilaritatem. Verr. II, 78, ab ejus infamia.... vestros animos in aliam partem.... *traducat*. † sustinere, exsequi. Attic. V, 9, summa abstinentia munus hoc extraordinarium *traducemus*. † *traducere* equum dicuntur equites, quum in transvectione a censore, non ademto equo, transeunt. Cluent. 48. † *traduci* est etiam in adoptionibus : si quis adoptione fit e patricio plebeius lege curiata. Att. I, 18.

Traductio, metonymia. Or. III, 42, ne illa quidem *traductio* atque immutatio in verbo, etc. pro Afris est sumta Africa. † figura in verbis. Herenn. IV, 14, *traductio* est, quæ facit, ut, quum idem verbum crebrius ponatur, non modo non offendat animum, sed etiam concinniorem reddat, etc. † *traductio* etiam est, quum lege curiata per adoptionem e patricio plebeius, aut e plebeio patricius fit. Sext. 7, *traductio* ad plebem furibundi hominis. Hinc:

Traductor. Att. II, 9, hic Hierosolymarius *traductor* ad plebem; sc. qui juverat Clodii traductionem ad plebem.

Tragicus, de oratore grandi, sublimi, et animos permovente. Brut. 55, grandis, et, ut ita dicam, *tragicus* orator. Or. II, 56, sed hæc *tragica* atque divina.

Tragœdiæ. Or. I, 51, nec vero istis *tragœdiis* tuis, quibus uti philosophi maxime solent, perturbor, etc. ibid. 53, his *tragœdiis* Galbam liberatum ferebat; quas sc. fecerat in commovendis judicum animis. ibid. II, 51, si *tragœdias* agamus in nugis. Ante dixerat : in parvis rebus adhibere dicendi faces. Tusc. IV, 34, at quas *tragœdias* effecit (s. ut Bentleio placet, effudit) ? etc.

Trahere, sumere. Verr. III, 98, unæ decumæ lege et conditione *trahuntur*. † differendo prorogare. Att. X, 8, si *trahitur* bellum. Mil. 9, *tracta* esse comitia. † Inv. II, 9, ex victu multæ *trahuntur* suspiciones. Herenn. I, 5, in invidiam *trahemus*. Acad. II, 36, hæc disputationibus huc et illuc *trahuntur* : h. e. de his in utramque partem disputatur. ad Div. III, 3, molestiam e pernicie reip. traxerit.

Trajectio, transpositio. Orat. 69, et utitur ea *trajectione* verborum (intell. aperta), et nihilo tamen aptius explet concluditque sententias. Paullo ante dixerat, trajicere verba aperte. † hyperbole. Or. III, 53, tum augendi minuendive causa veritatis superlatio atque *trajectio*. † Div. I, 1, *trajectiones* stellarum observitaverunt. Et II, 6, 28. Sunt μετέωρα. vid. Senec. Q. N. I, 1.

Tralatitius, aliunde petitus et translatus. In legibus et edictis in primis, *tralatitium* dicitur, quod totidem verbis ex alia lege, aliove edicto, repetitum est : unde Att. V. 21; Verr. I, 44, *tralatitium* edictum. Att. III, 23, caput *tralatitium*. Hinc *tralatitia* usitata,

vulgata, nota. ad Div. viii, 5, nosti enim hæc *tralatitia* : de Galliis constituetur; erit, qui intercedat, etc.

**Tramittere*. v. *transmittere*.

Tranare, pro permeare. N. D. ii, 9, de hoc genere igneo, quod *tranat* omnia.

Tranquillitas, de mari, in plural. Att. vi, 8, ceterisque longis navibus *tranquillitates* aucupaturi eramus.

*Transenna**, machinula reticulata a capiendos turdos, Or, i, 35.

Transferre, traducere, Phil. iii, 12; Quint. 3. †de sermone. Or. i, 29; Mur. 22; Font. 4; Sext. 38. †se alio *transferre*, est aliud negotium suscipere, Or. iii, 15, 55; Brut. 12; Inv. ii, 15. †de metaphoris, Or. iii, 13, 37; Or. 27. ‡ transcribere. Att. vi, 2; ad Div. iii, 8. †pro eo, quod vulgo dicunt applicare. Off. i, 16, quod ab Ennio positum in una re, *transferri* in multas potest. Fin. i, 3, ad eorum cognitionem divina illa ingenia *transferrem*, i. e. facerem, ut legere et intelligere possent eorum scripta, e. c. Latine vertendo.

*Transfigere**, Fin. ii, 30.

*Transfuga**, de Div. i, 44.

*Transfugere**, Quint. 30.

*Transfundere**, ad Div. ix, 14; Phil. 31.

*Transgredi**, de Div, i, 17; ad Div. iii, 8.

*Transgressio**, proprie, Pis. 33. † figura Rhetorica, Her. iv, 32; Or. iii, 54. Cf. Quintilian. viii, 6, 22.

*Transjectio**, Her. iv, 32.

Transigere, rem perficere, Att. i, 3; ad Div. xiii, 14; Rosc. A. 51; Catil. iii, 6. †*transigere* cum aliquo est cum eo pacisci, Quint. 31; Rosc. A. 39; Verr. ii, 32. †de scribentibus et dicentibus, quum alicujus rei explicationem aut argumentum absolverunt. Inveut. i, 23, ut prima quæque pars, ut posita est in partitione, sic ordine *transigatur*. Orat. 40, ut proponat, quid dicturus sit, ut, quum *transegerit* jam aliquid, definiat.

*Transilire**, Phil. ii, 34; Or. iii, 40.

Transire, ad Div. ix, 1, facile me, quæ impendeant, *transiturum*.

Transitare. Att. v. 21, est *transitans*, sed e correctione Manutii.

Transitio. Nat. D. i, 18, docet, eam esse vim et naturam deorum, ut.... imaginibus, similitudine et *transitione* perceptis, cernatur. Cf. ibid. 37, 39. Hoc est illud, quod est apud Diog. Laert. x, 139 : τοὺς θεοὺς λόγῳ θεωρητοὺς εἶναι.... οὓς δὲ, κατὰ ὁμοειδίαν ἐκ τῆς συνεχοῦς ἐπιῤῥύσεως τῶν ὁμοίων εἰδώλων ἐπὶ τὸ αὐτὸ. v. ap. Ciceronem ibid. c. 38 init. †proprie, ad Div. xii, 15; Brut. 16; ‡ in arte rhetorica, Her. i, 9; ibid. iv, 26; Or. iii, 53.

*Transitus**, Tusc. v, 20.

Translatio. Inv. i, 8; actio *translationis* et commutationis indigere videtur. v. *translativus*. Verr. iv, 42, nomen suum isti ad *translationem* criminis commodaturum : h. e. passurum, ut crimen suum Verres in ipsum transferre possit. † in arte rhetorica, Her. iv, 34; Or. iii, 38. Cf. Or. 34, et Quintilian. Inst. Or. viii, 6

Translativus. Invent. i, 8, *translativa* constitutio quid sit? Her. i, 12; ibid. iii, 12.

*Translator**, Verr. i, 13; ibid. v, 58.

**Transmarinus*. Or. iii, 33, quid M. Catoni præter hanc doctrinam *transmarinam* atque adventitiam defuit? Sic, de Rep. ii, 15, *transmarinis* artibus eruditos.

*Transmissio**, Att. iv, 16; Phil. i, 3.

Transmittere, committere, attribuere. Manil. 14, quis dubitat, quin hoc tantum bellum Pompeio *transmittendum* sit? ‡ tribuere. ibid. i, tempus amicorum temporibus *transmittere*. ‡ mare transire. Att. viii, 11, Lentulum ante *transmissurum*. Fin. v, 29, maria *transmisit*, de Rep. i, 3, maria *tramittant*.

*Transnumerare**, Her. iv, 50.

*Transportare**, Att. vii, 16; ibid. viii, 17.

Transscribere. Nat. D. iii, 30, *transscribere* tabulas publicas : describere corrumpendi causa, ut Cluent. 24.

*Transvectio**, Tusc. I, 3.

*Transverberare**, ad Div. VII, 1.

*Transversus**, de latitudine, Att. V, 1; ibid. XIII, 29; ibid. XV, 4; Acad. II, 18; Verr. IV, 53.

*Transvolare**, ad Div. X, 32; Her. IV, 22.

Trapezophoros, ad Div. VII, 23, signum, quod mensam fert.

Treviri. v. *triumviri*.

Tribuarius, ad tribus pertinens. Planc. 15, quod judiciorum genus si est æquum nulla in re, nisi hac *tribuaria*. ibid. 19, hæsitantem te in hoc sodalitiorum *tribuario* crimine. Res *tribuaria* et crimen *tribuarium* dicitur, quo objecta est Plancio tribuum corruptio.

Tribuere, distribuere. Or. 33, ut in eas partes *tribuatur* oratio. ad Div. XIII, 70, *tribuere* in vulgus. Conf. Invent. I, 5, 55; Tuscul. II, 21. † imponere, mandare. Or. III, 36, plus attulisti, quam tibi est *tributum* a nobis. † *tribui* dicuntur, quæ habemus, etiam non accepta. Leg. I, 3, si mihi ullum *tribueretur* tempus vacuum. † Pison. 21, *tribuit* se comitem, sc. præbuit, dedit: sed Lambinus et Grævius corrigunt, *præbuit*.... *Alicui *tribuere* omnia, Brut. 50; de Rep. I, 10, est, aliquem habere primo omnium loco, atque aliis et sibi ipsi adeo præferre.

Tribunal, est suggestum, in quo ponitur sella magistratus, jus dicentis, aut judicium, sive in urbe, sive in provincia, exercentis, in castris autem imperatoris judicantis, concionantis. Primo suggestum fuisse, non sellam, uti nonnulli interpretantur, patet ex eo, quod distinguuntur *tribunal* et sella. Verr. II, 38, prætor de sella ac *tribunali* pronuntiat. Et sic est sæpissime. In urbe ligneum et mobile fuisse, patet ex Vatin. 9, feceris ante Rostra pontem, continuatis *tribunalibus*, etc. deinde ex Sueton. Cæs. 84, ubi Cæsaris corpus in foro combustum dicitur congestis subselliis ac *tribunalibus*; quod etiam in corpore Clodii factum est. Prætores, Romæ et in provincia, in *tribunali* sedisse jus dicentes, aut judicia exercentes, ex pluribus Ciceronis locis, quos partim protulimus, partim proferemus, patet; de imperatoribus in castris juvat unum locum afferre ex Liv. XXVIII, 27, ubi imperator Scipio* dicit, Albium et Atrium sedisse in *tribunali* P. Scipionis. Sed hoc erat plerumque e cespite congesto, ut demonstravit Lipsius ad Tacit. Annal. I, 16. vid. tamen in primis Spanhem. de Us. et Pr. N. Diss. XIII, p. 628. In *tribunali* autem, quoniam satis amplum erat, una cum prætore urbano sedebant, quos sibi in consilium advocaverat (Orat. I, 37, nobis in *tribunali* Q. Pompeii prætoris urbani sedentibus, etc. Conf. Sueton. Tib. 33); in *tribunali* vero quæsitoris, quum causa ageretur, amici ejus, qui audire oratores cuperent. Brut. 84. † Ceterum, quod ad figuram attinet *tribunalis*, ex nummis patet fuisse quadratam. Hanc figuram ergo tribunemus militaribus, forensibus. Sed Vitruvius, V, 1, formam semicircularem facit, nempe lapideorum et perpetuorum, quæ in basilicis erant: de iis enim ibi sermo, non de omnibus: atque id subjecta a Vitruvio ratio docet. Sed quod de his Vitruvius dicit, male quidam ad universa transtulere.

Tribunitius. Act. I in Verr. 16, lex *tribunitia*. v. Ind. Legg.

Tribunus. tria genera tribunorum sunt apud Ciceronem. 1° *tribuni* plebis, de quorum institutione, causis, juribus, tirones cognoscant ex Liv. II, 33; de Rep. II, 33, 34. Conf. Ind. Legg. in *Sacratæ leges*. Sublata est tribunitia potestas postea, re et nomine, ad tempus quum decemviri legibus ferundis constituti essent, Liv. III, 32; restituta, ibid. 54; sublata iterum re, nomine relicto, a Sulla dictatore (Cic. Leg. III, 9; Cæs. Bell. Civ. I, 5. In quo tamen scrupulum injicit locus Ciceronis Verrin. I, 60, de quo vid. Ind. Legg. in lege *Cornelia* tribunitia); restituta iterum a Cn. Pompeio. Eorum potestas antiquissima et prima fuit

intercessio contra decreta senatus et magistratuum; sed ea postea aucta. Post tempora Sullæ, et Ciceronis ætate, quæ huc in primis pertinet, senatores tribuni fuere; in senatu sedere, ad senatum referre potuere (v. ad Div. I, I), edicere, ut senatus conveniret. ibid. XI, 6. etc. Conf. Lips. Elect. II, 13; Torrent. ad Sueton. Aug. 10. 2° *tribuni* militares, ad Q. fr. II, 14; sunt autem *tribuni* militum in legionibus, ut præfecti in turmis, subjecti legato, ut ipsis centuriones. v. ad Div. XV, 4. Creati sunt modo a populo, modo ab imperatoribus. Ab his creatos docet locus ad Q. fr. II, 15, M. Curtio *tribunatum* a Cæsare petivi, etc. A populo creatos innuitur, Act. I In Verr. 10, tres hi, homines veteres, *tribuni* militares sunt designati; ex kal. jan. non judicabunt. De hac re adscribam tironum causa locum Asconii ad l. c. *Tribunorum* mil. duo genera sunt: primum eorum, qui Rufuli dicuntur (de quibus Festus in h. v.); hi in exercitu creari solent: alii sunt Comitiati, qui Romæ comitiis designantur. Sed de hac re vide e Livio aliisque erudite disputantem Lipsium, Milit. Rom. II, 9. In eo variatum esse, ut mox *tribuni* a populo, mox ab imperatore crearentur, mox universi, mox pro parte, locis plurimis Livii patet; v, XXVII, 36; XLIII, 12; XLIV, 21. 3° *tribuni* ærarii, Planc. 8, sunt ordinis plebeii. Itaque quum lege Aurelia judicia cum omnibus ordinibus communicata essent, de plebe judicarunt *tribuni* ærarii. ad Q. fr. II, 6, 16; Att. I, 16. Per eos militibus pecunia stipendiorum numerabatur, ut est auctor Festus. In eorum nomine facete ludit Cic. Att. l. c. ubi de judicio Clodiano: *tribuni* non tam ærati (h. e. divites), quam, ut appellantur, ærarii, h. e. ære corrupti.

Tribus, sunt partes populi, in quas descriptus est pro loco et regione, quam habitant cives rom. ex instituto Romuli. v. in primis Sigonium, de tribubus accurate disputantem de Ant. Jur. Civ. R. I, 3. † Ciceronis tempore XXXV *tribus* fuere, quarum nomina v. supra post Indic. Histor. Mutata est aliquantum ratio tribuum, quum Q. Fabius M. fæcem urbanam omnem in quatuor urbanas *tribus* conjecit. v. Ind. Hist. in *Q. Fabius*; a quo tempore honestius fuit in tribu rusticana esse, quam in urbana, et nota censoria, e rusticana in urbanam conjici. Cluent. 43, *tribu* moveri. A *tribubus* dicuntur comitia tributa; sed fit tamen non semel apud Ciceronem mentio tribuum in comitiis centuriatis, v. c. Agr. II, 2, me non extrema *tribus* suffragiorum, sed primi illi vestri concursus... consulem declaravere. Id quale sit, tironum causa verbis J. Fr. Gronovii docebimus ex Observ. IV, I, p. 5: Multitudine civium in immensum aucta, unaquaque in tribu permulti erant diversarum, immo omnium classium cives, jamque singulæ classes in unaquaque tribu plures faciebant centurias tam juniorum, quam seniorum. Hinc Cicero in or. pro Plancio, c. 20, *centuriam* vocat unius *tribus* partem. Ergo comitiis centuriatis ex *tribubus* XXXV sorte una *tribus* excernebatur, ex cujus centuriis primæ classis quod quæreretur prærogativa centuria, ipsa quoque hæc *tribus* jam prærogativæ nomen acquisierat: deinde quot illius sorte ductæ etiam prærogativæ tribus essent centuriæ primæ classis, tot rursum sortes conjiciebantur in sitellam, numero, ut videtur, aliquo notatæ, quo prima juniorum vel seniorum, secunda, tertia et deinceps, centuriæ distinguerentur; tum quam centuriam designans sors excidisset, ea erat prærogativa centuria. Hinc factum, ut, quemadmodum ob centuriam prærogativam etiam tribus in qua continebatur, prærogativæ nomine gaudebat, sic etiam tribus nomen daretur illi centuriæ, atque adeo promiscue interdum hæc duo vocabula *centuriæ* et *tribus* hac in re comitiali usurparentur. Hæc ille. Apud Florum etiam extra rem comitialem

tribus pro centuria equitum dici, viderunt viri docti, 1, 1, 5, ubi v. Duker. Ex quo intelligitur, eo tempora centuriam et tribum promiscue dictas. Ceterum illam rationem centuriæ prærogativæ sorte capiendæ, quam Gronovius explicat, apparet, de tribubus rusticanis tantum accipiendam esse, quod in tribubus urbanis eo tempore primæ classis centuriæ esse non potuerunt: quod vir magnus mobere prætermisit, scilicet, ut opinor, quia etiam non monitis in mentem debebat venire.

Tributarius. Verr. IV, 66, facete *tributariæ* dicuntur literæ, quibus pecunia promissa erat, aut quibuscum una pecunia missa.

Tributim, per tribus, in tribus. Att. IV, 16, Scaurus populo *tributim* domi suæ satisfecerat. Muren. 32, si gladiatoribus (h. e. in ludis gladiatoriis) vulgo locus *tributim* esset datus. Cf. 34. Flacc. 7, *tributim* et centuriatim descriptis ordinibus, classibus, etc.

Tributio, distributio (v. *tribuere*). Nat. D. I, 19, *tributio* æquabilis.

Tributum, quomodo a vectigali differat, et tributarii stipendiariique a vectigalibus, v. in *stipendiarius*. Sed omnis pecunia collata a pluribus in medium, quam *collectam* dicimus appellatur *tributum*. Verr. III, 42, Imacharenses *tributum* facere coegisti, ut Apronio darent HS XX millia. vulg. *ferre*. ad Div. III, 7, querebare, quod legatos *tributa* exigere vetarem, i. e. *collectam* facere.

Tricæ. Att. X, 8, domesticæ tricæ, sunt difficultates rei familiaris.

Tricari, tergiversari, moras facere. Att. XV, 13, Dolabella scripsit, sese de attributione omnia summa fecisse; Vectenum accusat: *tricatur* scilicet. ibid. XIV, 19, Publilius tecum *tricatus* est, i. e. non clare loquutus est et mentem aperuit.

Triens, tertia pars hereditatis; est enim proprie tertia pars assis. Att. VII, 8, Dolabellam video Liviæ testamento esse in *triente*.

Trierarchus, Verr. I, 20, etc. est præfectus triremis, quem creat civitas, quæ navem suo sumtu ædificatam præbet. Alio sensu est apud oratores Græcos, v. c. Demosthenem, de Coron. 30; nempe ibi significat eum, qui aut solus suo sumtu triremem ædificat, instruit, ac deinde ei etiam præest, aut aliquid confert ad triremem ædificandam, unde συντελὴς dicitur.

Trieterides, sunt solemnia Bacchi, a numero annorum, post quos celebrabantur. Nat. D. III, 23, *trieterides* a Dionysio quinto constitutæ putantur.

Trinundinum, s. trinum nundinum, ternæ nundinæ, quibus, quum cives ex agris in urbem confluerent, ut fructus agrorum et alias merces rusticas venderent, lex in comitiis ferenda promulgabatur, ut eam etiam atque etiam considerare cives possent, et candidati magistratuum petebant. Ternæ autem nundinæ cum diebus interjectis conficiunt summam septemdecim dierum, non, ut quidam docti viri existimarunt, septem et viginti. Numerandorum dierum enim initium fit a nundinis primis, et desinit in tertiis: nundinæ autem secundæ more Latino bis numerantur, ut idem dies sit nonus a primis nundinis, et primus in altera enneade dierum. Clare Varro, R. R. II, 1; septem tantum dies binis nundinis interjectos dicit. ad Div. XVI, 12, se præsentem *trinum nundinum* petiturum. Dom. 16, quod in ceteris legibus *trinum nundinum* esse oportet, id in adoptione satis est, esse trium horarum. Sed adoptio fit per legem curiatam, adeoque ad eam quoque *trino nundino* opus est. Phil. V, 3, ubi promulgatio *trinundinum?* Corn. I, ex promulgatione *trinundinum*. Hæc commate in quibusdam edd. distinguuntur; neque id absurdum esse dixerim. Sed potest etiam abesse distinctio, ut sit ellipsis præpositionis *per*. ut in illo ad Div. XVI, 12, et alibi.

*Trinus**, Pis. 40; Att. IV, 6.

*Tripartito**, Top. 13; Her. iv, 19.

*Tripartitus**, Off. iii, 2; Acad. i, 6; Her. ii, 19.

*Triplex**, Tusc. i, 10.

*Tripliciter**, Her. iv, 42.

*Tripla**, de Univ. 5.

*Tripudiare**, Sext. 41.

Tripudium, quid sit, docet Cicero, Div. ii, 34. Cf. i, 15; ii, 8; ad Div. vi, 6.

*Tripus**, Nat. D. iii, 16.

*Triremis**, Verr. v, 17.

*Tristiculus**, de Div. i, 46.

*Tristificus**, de Div. i, 12.

Tristis, mœstus, Cœl. 6. † de ominibus, de Div. i, 44; ibid. ii, 16; Pis. 13. † de tempore, ad Div. iv, 13; ibid. xv, 7. † molestus, Mur. 20. † severus, justus. Act. i in Verr. 10, *tristis* judex. Cœl. 6, *tristis*, opponitur remisso. Quint. 18, natura *tristi* ac recondita fuit. Brut. 30, *triste* ac severum dicendi genus.

Tristitia, mœstitia, ad Div. v, 14; Or. ii, 17; ibid. iii, 18; Brut. 25; de Am. 18. † miseria temporum, Att. xii, 39. † severitas. Or. i, 7, *tristitia* sermonis. † opponitur elegantiæ et suavitati in oratione. Fin. iv, 28, illorum *tristitiam* atque asperitatem fugiens Panætius, etc. † Offic. i, 12, quum dixisset hostem, h. e. peregrinum, veteribus dictum esse, qui perduellis appellandus erat, addit: lenitate verbi *tristitiam* rei mitigante.

Tristius. proprie, ad Div. iv, 13. † de Sen. 19, adolescentes gravius ægrotant, *tristius* curantur: h. e. acerbioribus molestioribusque remediis.

Tritones piscinarum, Att. ii, 9, sunt, quos alibi *piscinarios* vocat: ita appellat, quod sæpe piscinas illas visebant, et ibi ludebant vocandis mullis, etc. † proprie, Nat. D. i, 28.

*Tritus**, decantatus, Flacc. 27; Acad. i, 7. † politus, ad Div. ix, 16; Brut. 32.

*Trivium**, Rull. i, 3; de Div. i, 54; Mur. 6.

Triumphalis. Pison. 19, provinciа, quæ fuerit ex omnibus una maxime *triumphalis*: h. e. quæ maxime materiam belli triumpho digni gerendi habet, et ex qua adeo plerique proconsules redeuntes triumphavere.

Triumphus. Phil. xiv, 8, *triumphum* pugnæ egit: sic, Pis. 25; ad Div. xv, 5; Prov. Cons. 11. † metaphorice, ad Div. iii, 10; Vatin. 16.

Triumvir. Or. 46, *triumviri* capitales (cf. ad Div. vii, 13), sunt præfecti carcerum (v. Liv. xxxii, 26 extr.), quibus suppliciorum a damnatis sumendorum cura mandari solet. De iis lege Lipsium ad Tacit. Annal. v, 9, et quos laudat præterea Cortius ad Sallust. Catil. 55. † ad Div. vii, 13, *treviri* (triumviri) auro, argento, ære, int. flandu, feriundo. Dicti etiam monetales. v. Pompon. Orig. Jur. § 30. De scriptura *treviri*, agunt viri docti ad Liv. xl, 29. † Cluent. 13, ante pedes Q. Manilii, qui tum erat *triumvir*, constituunt: intellige de magistratu municipali. Municipiorum enim magistratus a numero appellantur, qui non idem in omnibus municipiis fuit. † *tres viri* epulones sunt, Or. iii, 19; de quorum origine, et jure prætextæ, v. Liv. xxxii, 42.

Triumviratus. Brut. 31, de Q. Ælio Tuberone: qui quidem in *triumviratu* judicaverit, contra P. Africani avunculi sui testimonium, vacationem augures, quo minus judiciis operam darent, non habere. Qui fuerit hic *triumviratus*, non vidi, qui explicaret, præter Corradum ad h. l. p. 217; qui Tuberonem non triumvirum agrarium, sed monetalem, aut capitalem putat fuisse. Quod probari non potest. Nam talis triumvir quomodo tale quid judicare potuisset? Mihi autem non est dubium, quin sermo sit, non de triumviratu Tuberonis, qui nullus fuit, sed de tempore *triumviratus* agrarii, qui fuit illius temporibus ex lege agraria Sempronia C. Gracchi. Nam quum a triumviris agrariis M. Fulvio Flacco, C. Graccho et C. Carbone, dum agros dividerent, graves seditiones excitatæ essent, ex sententia P. Africani senatus judicia causarum agrarium a IIIvi-

ris, tanquam inspectis, ad consulem C. Sempronium aliosque judices transferre voluit. v. Pigh. ad ann. 624. In qua re, quum de judiciibus, qui cum Sempronio judicarent, ageretur, putuit incidere, aut incidit potius, illa de vacationibus augurum quæstio.

Trochæus, vulgo dicitur pes una longa et altera brevi; sed apud Ciceronem est pes tribus brevibus syllabis, qui et *tribrachys* dicitur; quem nos autem vulgo *trochæum* dicimus, *choreus* a Cicerone dicitur. Orat. 57.

Tropæa. Arch. 9, nostra sunt *tropæa*. Intelligenda quævis victoriarum monumenta, posita in iis regionibus, ubi victi hostes. Nam quæ propriedicantur *tropæa*, Romanis innsitata fuere. v. dicta ad Sueton. Cæs. 11, ubi et alia *tropæa* Rom. Ernest. protulit, quæ similiter accipi possunt.

*Trucidare**, Cat. 1, 4.

*Trucidatio**, Phil. iv, 5.

*Truculenter**, Agr. ii, 5.

*Truculentus**, Sext. 8.

*Trudere**, Tusc. i, 29; Att. iv, 3.

Trulla. Verr. iv, 27, erat etiam vas vinarium, ex una gemma pergrandi, *trulla* excavata, manubrio aureo. ibid. *trulla* gemmea. Erat autem hoc vas comparatum ad vinum hauriendum et poculo infundendum, quod vel ipsum manubrium indicat. Ex Horat. Sat. ii, 3, 144, «festis potare diebus Campana solitus *trulla*, vappamque profestis», colligunt, fuisse poculum, quia se. *trulla* potari dicitur. Sed hoc non est consequens. *Trulla* potatur, quia est inter instrumenta et vasa, quibus in conviviis utimur. Conf. Burm. ad Petron. c. 75. *Trulla* murrhina est ap. Plin. xxxvii, 2, ubi male Harduinus de vase lavatorio explicat. Contextus docet, vas mensarium atque potorium fuisse.

*Truncus**, de arboribus, Or. iii, 46; de Sen. 13. † de parte corporis humani extra caput et artus, Or 18; Rosc. C. 10. † causa rei, Tusc. iii, 34. † de corpore inanimato, Nat. D. i, 30; Pis. 9.

*Trutina**, Or. ii, 38.

*Trux**, de Div. ii, 64; Agr. ii, 25.

*Tuba**, Sull. 5; Her. iv, 15.

Tueri, intueri, inspicere. de Div. i, 14, intuerentur, nec *tuendi* satietas capere posset. † *tueri* templa, etc. dicitur non modo qui supremam eorum curam habet, et tecta et sarta conservat, ut Romæ censores, Leg. iii, 3; sed etiam redemtores, qui in templis aliquid instaurandum, sarciendum, melius faciendum redemerunt. Verr. i, 50, ædem Castoris P. Junius habuit *tuendam*. Ex sequentibus autem patet, eum columnas quasdam redemisse ædificandas. † Att. xiii, 49, beneficium *tueri*, i. e. pro eo se gratum probare. Add. Or. i, 38; ad Div. x, 11; Phil. viii, 10; Brut. 20.

Tuitio, defensio, conservatio. Topic. 23, natura habet duas partes, *tuitionem* sui, et ulciscendi jus.

Tumere, ægrotum animo et perturbatum esse. Animus enim *tumens* in vitio est, Tusc. iii, 9. Etiam Livius dixit de irato, xxxiii, 11, ubi v. Gronov. et *tumorem* de ira et minis Virg. Æn. viii, 40, ubi v. Burm. et Heins. ad Claudian. Ep. ad Hadrian. 7. † Att. xiv, 4, *tument* negotia, h. e. imminent res novæ. Cuper. Obs. ii, 4, interpretatur: quum maxime agitantur: quod probat Burmann. ad Ovid. Her. vii, 121. Melius Menkenius, Obs. L. L. p. 988, ægrotant, pessime se habent. v. *tumor*.

Tumor, de animi luctu. Tuscul. iii, 12, quum *tumor* animi resedisset. ibid. 31, erat in *tumore* animus. ibid. iv, 29, recentes quasi *tumores* animi. † res novæ imminentes. Att. xiv, 5, ne deserere viderer hunc *tumorem* rerum, etc.

Tumultuari, trepidare, motu aliquo animi perturbari. Agr. ii, 37, qui sæpe et sine causa *tumultuer*. Off. i, 23, non perturbari rebus asperis, nec *tumultuantem* de gradu dejici, ut dicitur. Cœl. 15, quid *tumultuaris*? quid insanis? cf. *tumultus*.

Tumultus. Phil. viii, 1, potest bel-

esse sine *tumultu; tumultus* esse sine bello non potest: quid est enim aliud *tumultus*, nisi perturbatio tanta, ut major timor oriatur? unde etiam nomen ductum est *tumultus* (nempe non a timore, sed a tumore, qui est rerum novarum timor. v. *tumor*). Itaque majores nostri *tumultum Italicum*, quod erat domesticus; *Gallicum*, quod erat Italiæ finitimus, præterea nullum *tumultum* nominabant. Gravius autem *tumultum* esse quam bellum, hinc intelligi licet, quod bello vacationes valent, *tumultu* non valent. Phil. v, 19, vacationem militiæ ipsis, liberisque eorum esse placere, extra *tumultum* Gallicum Italicumque. Rosc. Am. 6, *tumultus* proximus, dicitur bellum civile Sullanum. In bello autem italico Gallicove subito edici solebat *tumultus*, quod erat summi periculi et celerrime depellendi indicium, et hanc habebat vim, ut saga sumerentur, justitium esset, sine delectu milites fierent interdum, et vacationes nullæ essent. Sull. 11, meis consiliis, meis laboribus,.... sine *tumultu*, sine delectu, sine armis, sine exercitu, quinque hominibus comprehensis atque confessis, etc. Phil. v, 12, *tumultum* decerni, justitium edici, saga sumi dico oportere, delectum haberi sine vacationibus in urbe et in Italia, præter Galliam, tota. Muren. 10, simul atque increpuit suspicio *tumultus*, artes illico nostræ (ap. eloquentia et juris scientia) conticescunt. v. Serv. ad Æn. VIII, 1. Cf. Budæum ad Pandect. p. III. 194.

Tunica°, vestis brevior, Or. II, 47; Tusc. v, 20; Cat. II, 10; Verr. v, 13.

Tunicatus. Agr. II, 34, qui metus erat *tunicatorum* illorum: h. e. de infima plebe hominum, qui tunica sine toga utebantur; unde etiam *tunicatus* popellus ap. Horatium. Sed de hac re et tunica in genere necessaria tironibus tradita sunt in Lexico Fabri; et noti sunt de re Vestiaria scriptores. † In exercitationibus campestribus, uti, præter campestre, etiam tunica, modestiæ signum in juvenibus. Cœl. 5, utcremur ludo campestri *tunicati*, ubi v. Græv.

Turba°, hominum multitudo, Verr. I, Act. 7. † homines infimi, Brut. 32; Brut. 97; Nat. D. I, 15; de Sen. 23. † tumultus, Rosc. A. 32; Verr. IV, 66; ibid. v, 12; ad Div. VI, 6.

Turbare°, proprie, Cluent. 49; Fin. I, 16. † bellum movere. Sull. 20, si in Hispania *turbatum* esset. † corrumpere. Verr. III, 94, *turbare* reliquas spes. † tumultuari. Fin. I, 10, id ne feræ quidem faciunt, ut ita ruant atque *turbent*, ut, earum motus atque impetus quo pertineant, non intelligatur. † molestiam alicui mala fide fallaciterque agendo creare. Q. fr. III, 1, ne quid ille *turbet*.

Turbo, proprie, Nat. D. III, 20; ad Div. XII, 25. † de seditiosis, Pis. 9; Sext. 11, illi duo reip. *turbines*; de Gabinio et Pisone. Dom. 53, tu, procella patriæ, *turbo* ac tempestas pacis atque otii.

Turbo°, conus in versus, Fat. 18.

Turbulente, animo perturbato. Tusc. IV, 28, *turbulente* humana pati. Dom. 34.

Turbulenter°, ad Div. II, 16.

Turbulentus°, de hyeme, Verr. v, 10. † confusus, Fin. I, 6. † seditiosus, Or. II, 11; Sull. 14; ad Div. II, 18; ibid. IX, 1. † de animo et rebus plenis turbarum, Cæcin. 12; Or. 19; Att. VII, 11.

Turgere°, Her. IV, 14.

Turgescere°, perturbatum esse. Tusc. III, 9, animus sapientis nunquam *turgescit*, nunquam tumet: ductum videtur e Plauto, apud quem *turgere* sic dicitur, Casin. II, 5, 17.

Turgidus°, Tusc. III, 9.

Turma°, ad Div. XV, 4; Marcel. 3.

Turmalis. Or. II, 65, *turmales* statuæ. Ita facete Africanus major Corinthiis, statuam pollicentibus, dicebat equestres statuas, quod eam ponere volebant, ubi jam multæ aliorum imperatorum essent.

Turpiculus°, Or. II, 61.

***Turpido**, barbara vox eod. Vaticanl, de Rep. I, 2, frustra ab Aug. Maio defensa. Pro *turpidinis*, leg. *turpitudinis*.

Turpificatus. Offio. III, 29, *turpificati* animi fœditas.

Turpis, de animo, aut agendi ratione, Off. I, 34, 35; ibid. I, 35; ibid. II, 22; Font. II. †invisus, Her. I, 9; Inv. I, 49. †insuavis. Or. 47, quid si etiam abfugit (np. pro aufugit) *turpe* visum est?

*Turpiter**, Tusc. III, 17; Att. VI, 3; ibid. VII, 2.

*Turpitudo**, Font. 13; Fin. III, 11; Verr. I, Act. 16; Off. III, 29; Or. II, 39.

*Turris**, Tusc. V, 20; Prov. Cons. 2.

*Tutari**, Nat. D. II, 57; Phil. IV, I.

Tutela. Flacc. 34, *tutela* legitima. Rosc. Com. 6; Or. I, 36, *tutelæ* judicium; quo quis accusatur, quasi tutoris officium male præstiterit, et pupillum fraudarit: etiam alibi *tutela* dicitur, ut majestas pro crimine violatæ tutelæ. v. e. Off. III, 15; Sext. 30; Fin. III, 20; Mur. 10, Nat. D. II, 22; Or. I, 39, 53.

*Tutor**, qui pupillum curat, ad Div. XIII, 61; Mur. 12; Cæcin. 23; Flacc. 50; Or. III, I; Phil. VI, 5; Brut. 96; Ar. Resp. 6.

*Tutus**, Verr. V, 15; ad Div. X, 31; ibid. XII, 2; Nat. D. II, 47; Flacc. 13.

Typus, effigies, ut clypens. Att. I, 10, præterea *typos* tibi mando, quos in tectorio atrioli possim includere.

*Tyrannice**, Verr. III, 48.

*Tyrannicus**, Leg. I, 13.

*Tyrannis**, Tusc. II, 20; Off. III, 23; Att. XIV, 18.

*Tyrannoctonus**, Att. XIV, 16.

***Tyrannus**, de Rep. II, 26, quo neque tetrius, neque fœdius, nec dis hominibusque invisius animal ullum cogitari potest. 27, hoc nomen Græci regis injusti esse voluerunt. Add. Off. III, 6; Mil. 29; Agr. III, I.

*Tyro**, miles novus, ad Div. X, 24. † qui in qualibet arte rudis est, Cæcin. 15; Verr. II, 6; Rosc. A. 7; Or. I, 50.

Tyrotarichus, ad Div. IX, 16; Att. IV, 8, etc. genus cibi e caseo et salsamentis, ut notatio verbi docet: sed accedebant etiam aliæ res, Apicio teste, apud quem est ratio patellæ *tyrotarichæ* conficiendæ (de Art. Coquin. IV, 2), quæ apud Ciceronem patina *tyrotarichi* dicitur.

U.

*Uber**, de segete, Q. fr. III, I; Fin. V, 30. † de copia in dicendo, Off. III, 3; Brut. 33.

*Ubertas**, Nat. D. III, 36; ibid. II, 51.

Ubi, a quo. Flacc. 20, *ubi* nihil possent discere. † Or. II, 14, *ubi* sunt, qui Antonium Græce negant scire? i. e. errant, qui negant: eleganter.

*Ulceratus**, Fat. 16.

*Ulcisci**, Inv. II, 27; ad Div. I, 9; Att. IX, 14.

Ulcus. Nat. D. I, 37, quidquid horum attigeris, *ulcus* est, h. e. difficile ad probandum.

Ultimus, remotissimus, Roma disjunctissimus. Manil. 16, *ultimæ* terræ. vid. Græv. ad h. l. † pro *ulterior*, ut Phil. VII, I, *ultima* Gallia. Cf. V, 2. † perfectissimus. Nat. D. II, 12, *ultimæ* perfectæque naturæ.

Ultro. Quint. 23, qui quum *ultro* ipse deberet, i. e. per se; sive, ut Grævio placet, insuper, quo sensu verbum hoc sæpe dicitur, ut Verr. III, 85, *ultro* etiam oblatum.

Umbilici, lapilli litorales nitidi, in umbilici modum natura facti. Orat. II, 6, conchas eos et *umbilicos* legere consuesse, v. Salmas. ad Solin. p. 496.

Umbra, comes. Mur. 6, saltatio est *umbra* luxuriæ. † *umbra* dicitur pro loco umbroso, ubi exercitationes habentur, in quibus non serio res agitur, neque de vita pugnatur. Hinc *umbra* opponitur soli, h. e. veræ pugnæ in bello, aut veræ contentioni in ju-

diciis. vid. *sol.* Sed deinde de omnibus iis rebus dicitur, quæ domi et in *umbra* fiunt, in quibusque nulla magna est contentio, tanquam de jurisprudentia. Muren. 14, cedat *umbra* soli, h. e. militari rei philosophia et ceteræ artes, in quibus otium et tranquillitas est. vid. *umbratilis.* † Orat. III, 26, babeat tamen illa in dicendo admiratio ac summa laus (h. e. genus magnificum) *umbram* aliquam et recessum, quo magis id, quod erit illuminatum, exstare atque eminere videatur: h. e. sint loci aliqui in oratione magnifica vacui ab ornamentis, et quasi figurarum troporumque coloribus.

Umbraculum, schola, Brut. 9. vid. *sol.* Leg. III, 6, Demetrius mirabiliter doctrinam ex *umbraculis* eruditorum otioque non modo in pulverem atque solem, sed in ipsum discrimen aciemque produxit: h. e. usus est ad rempublicam administrandam, ut ap. Rom. Cato, Cicero, alii.

Umbratilis, otiosus, lenis, non asper. Tusc. II, 11, vita *umbratilis* et delicata. Orat. 19, *umbratilis* est oratio philosophorum et mollis.

*Umbrosus**, Q. fr. III, 1.

Uncia, assis duodecima pars, deinde etiam hereditatis (v. *as*). Att. XIII, 48, mortuus enim Babullius; Cæsar, opinor, ex *uncia*. ib. VII, 2, est etiam in Gruteriana, ex *unciis*; sed in Graeviana rectius receptum, ex teruncio. Q. fr. III, 9, quas enim tabulas se putavit obsignare, in quibus in *unciis* firmissimum tenuerat, etc. v. Manut. ad h. l.

*Uncinatus**, Acad. II, 38.

*Unctio**, Or. II, 21.

*Unctura**, Leg. II, 24.

Unctus. Att. XII, 6, nitidus *unctus*que sol, opponitur *asso*, de quo supra. † elegans, splendidus. Brut. 20, jam enim erat *unctior* quædam splendidiorque consuetudo loquendi.

Uncus, instrumentum, quo perduelles ad scalas Gemonias trahebantur. Phil. I, 2, *uncus* impactus est illi fugitivo. Rabir. perd. 5, vindicare a verberibus, ab *unco*: ubi v. Hotomann.

**Unda*, metaphorice. Planc. 6, illæ *undæ* comitiorum. de Rep. 1, 1, in his *undis* et tempestatibus ad summam senectutem maluit jactari, etc. Sic Horat. Epist. 1, 1, 16, mersor civilibus *undis*.

Unde, e quo, a qua, a quibus. Orat. 1, 15, quam ille ipse, *unde* cognovit. Verr. III, 70, apud eas societates, *unde* erat attributa. Sed nil frequentius his exemplis. vid. Gronov. Obs. l. IV, p. 174.

*Unguentarius**, Att. XIII, 46; Off. 1, 24.

*Unguentum**, Or. III, 25; Nat. D. II, 55; Verr. III, 23; Ibid. IV, 35.

*Unguiculus**, ad Div. 1, 6; Fin. V, 27.

Unguis. Dom. 5, tu in hoc ulcere tanquam *unguis* exsisteres: h. e. augeres malum, acerbius efficeres. Add. Nat. D. II, 47; Attic. XIII, 20; Rosc. C. 7.

Ungula. Tusc. II, 24, toto corpore atque omnibus *ungulis*, ut dicitur, contentione vocis asserviunt. Bentleius post Lambinum legebat *unguiculis*, quod *ungulis* hominibus non conveniret. Sed in proverbiis hæc non nimis subtiliter judicanda. v. Obs. Miscell. quæ cura Dorvilii prodierunt, t. 1, p. 410.

Unicus, pro *unus* est, Rosc. Am. 14 extr. Cœl. 32: Verr. 1, 41, si tamen lectio sana est. † excellens, singularis. Quint. 12, ut aut summa negligentia tibi obstiterit, aut *unica* liberalitas. de Sen. 17, in quem illud elogium *unicum*. v. collecta Heinsio ad Ovid. Met. III, 434.

Universe. Att. V, 2, cetera *universe* mandavi; illud proprie.

Universitas. Nat. D. 1, 43, *universitas* rerum, est totus mundus, ut, II, 65, *universitas* generis humani, totum genus humanum.

Universus. Orat. III, 27, loci, qui... quia de re universa tractari solent,

communes nominati sunt : h. e. de genere. † communis omnibus. Off. 1, 31, sic est faciendum, ut contra *universam* naturam nihil contendamus; ea tamen conservata, propriam naturam sequamur. c. 30, communem dixerat.

Unus, eleganter cum superlativo. Brut. 6, rem *unam* esse omnium difficillimam. Sine *omnium*, Planc. 41. ad Div. XIII, 43, familiarissime *uno* equite romano utor. † Vernaculæ loqnutioni similes sunt hæ rationes. Rosc. Com. 5, ut judicem *unum* vereri debemus. ad Div. VII, 19, docturem tamen *unum* quem desiderant. Orat. 1, 29, sicut *unus* paterfamilias. † pluralis jungitur, ex canone grammatico, substantivis pluralis numeri tantum, ut Att. V, 9, *unæ* literæ. Sed non est perpetuum. Flacc. 29, *unis* vestimentis lautus es.

Urbanitas, virtus ingenii animique, qua eleganter possumus, ut homines in urbe liberaliter educati, de omnibus rebus judicare, neque aliquid inepti et absurdi dicimus et facimus, sed potius venuste et cum specie quadam liberali : estque hoc genus urbanitatis per totam vitam, orationem moresque fusum. ad Div. III, 7, etiamne tu has ineptias, homo summa prudentia..... addo *urbanitate*, quæ est virtus, ut stoici rectissime putant. Nempe stoici ἀστεῖον opponunt ἀμαθεῖ ut ad h. l. ex Plutarch. de Legend. Poetis, ostendit Victorius. ibid. VII, 31, vides enim exaruisse jam veterem *urbanitatem*, ut Pomponius noster suo jure possit dicere : nisi nos pauci retineamus gloriam antiquam Atticam. vid. Vavass. Ludicr. dict. S. III, c. 7, p. 333, edit. Lips. Conf. *urbanus*. † facultas jaciendorum dictorum, apophthegmatum, lepos, ut Sallustius in Semprunia appellat. ad Div. VII, 32, *urbanitatis* possessionem, amabo, quibusvis interdictis defendamus. Rosc. Am. 41, *urbanitas* servorum : quanquam hæc etiam ad primum genus fortasse referri potest. † ipsa dicteria. Cœl. 3, contumelia si facetius jactatur, *urbanitas* nominatur. Fin. II, 31, in quantam hominum facetorum *urbanitatem* incurratis. Or. 1, 5, celeritas et brevitas respondendi et lacessendi, subtili venustate atque *urbanitate* conjuncta. † venustas quædam in sono vocis, et Romæ natis et educatis propria. Brut. 46, *urbanitatis* color : qui quid sit in voce, ibi explicatur.

Urbanus, elegans in omni judicio, dicto, facto; opponiturque imperito, absono, etc. ad Div. III, 8, te hominem, non solum sapientem, verum etiam, ut nunc loquimur, *urbanum*. v. *urbanitas*, init. Ceterum, quod ex h. l. post Quintil. Inst. Or. VIII, 3, colligunt, *urbanus* fuisse tum novum vocabulum, id mihi non placet. Nam sic multo magis etiam urbanitas novum verbum fuisset. Sed sensus hic, e philosophia stoica repetitus, erat novus. Verbum enim *urbanus* est jam ap. Plautum de scurris, Trinumm. 1, 11, et alibi. Ita vero etiam hoc verbum capio, Verr. 1, 6, homines lauti et *urbani*. Ita enim ironice vocat homines Verri amicos, qui rumores dissiparant improbabiles, quibus nemo fidem poterat habere. † urbi Romæ proprius, Romanus. Brut. 46, quid tu tribuis istis externis quasi oratoribus? quid censes, nisi idem quod *urbanis*, præter unum, quod non est eorum quadam *urbanitate* quasi colorata oratio.... in vocibus nostrorum oratorum recinit quiddam et resonat *urbanius*. † perpetuo Romæ vivens, et quidem aut otiose, aut causas in foro gerens, aut senatorio munere fungens. Pis. 26, in hac quotidiana, assidua, *urbanaque* vita. Att. 1, 1, cetera spero prolixa fore, his duntaxat *urbanis* competitoribus : illam manum tu mihi cura ut præstes, Pompeii nostri amici. Gronovius interpretatur de assiduis, qui *urbanis* artibus, ut Cicero, Sulpicius, excellebant, non militaribus (vid. de Sestert. IV, 9); a qua interpretatione non adeo recedit altera Casauboni, Corradi, qui *urbanos* competitores putant opponi iis prætoriis viris, qui in provinciis, militiæ sc. causa, essent,

et ante trinum nundinum redire ad petendum possent. Sed Victorius, Var. Lect. IV, 12, putat esse leves, joculares. Et profecto omnes competitores, quos commemoravit, ab ipso tales esse dicuntur, ut rideantur, aut risu digni sint, aut tales fuerunt. Sed Gronoviana interpretatio magis mihi placet.... *Sic fere, fragm. or de ære alien. Mil. *urbanis* armis : de Clodii tribunatu. † facetus, dicax, quales nempe fieri solent otiose Romæ viventes, nihilque agentes, nisi ut in foro, sub basilicis stent, circulos faciant, etc. unde tandem pro scurra dici cœpit, ut ostendit Gronov. l. c. Cf. Salmas. ad Pollionis XXX tyr. p. 316. ad Div. IX, 15, *urbani* sales. Dom. 34, et homo facetus, iodneis etiam sermonem *urbanum* ac venustum, etc. † Verr. III, 86, *urbana* prædia. v. *prædium*.

Urbs. proprie, Sext. 42; Acad. II, 44; Att. I, 16; ibid. XIII, 23; Agr. II, 16, 28: elegans est illud Ciceronis, Div. II, 16, *urbem* philosophiæ proditis, dum castella defenditis.

Uredo. Nat. D. III, 35, si *uredo* aut grando quippiam nocuit. Est autem rubigo ita dicta, quia oriri credebatur ab occasu solis frigido et pruinoso, sequente sole acri, a quo inuratur pruina. Sic Salmas. ad Solin. p. 308. Sed Cujac. Observ. XV, 28, distinguit inter rubiginem et *uredinem*, auctore Plinio, ut rubigo sit e rore putrefacto; *uredo* e concreto, recte. *Uredinem* a frigore repetit etiam Columella, III, 20; rubiginem a calore idem, X, 342, etc.

Urere, de frigore. Tuscul. II, 17, pernoctant venatores in nive, in montibus *uri* se patiuntur. † de igne, Q. fr. II, 11; Phil. VIII, 5.

Urgere, premere, Att. VI, 2, 3; Fat. 9; Tusc. V, 8; Off. III, 4. † instare, Or. I, 10; ibid. II, 4; ibid. III, 9; ad Div. IX, 13; ibid. X, 32; Fat. 15; Planc. 2; ibid. 28; Fin. V, 27; Off. III, 16; Tusc. II, 25, nomen, quod *urget*, dissolvere. Tusc. II, 23, *urgeri* pondere.

Urna. Q. fr. II, 6, senatorum *urna* copiose absolvit, equitum adæquavit.

*Urnula**, Parad. I.

*Usitatus**, Phil. XIV, 5; Fin. III, 2; Nat. D. III, 19.

Usucapio, est jus rei possidendæ, s. dominii adeptio, ut JCti loquuntur, quæ oritur ex eo, quod rem per certum temporis spatium, idque lege definitum, sine controversia, possedimus. Cæcin. 26, *usucapio* fundi, hoc est, finis sollicitudinis ac periculi litium, non a patre relinquitur, sed a legibus. Leg. I, 21, *usucapionem* XII, Tabulæ inter quinque pedes esse voluerunt, etc.

Usura, usus rei; item, quod pro usu datur, ad Div. VI, 12, *usura* falsi gaudii frui. Agr. III, 1, parvam exigui temporis *usuram* bonæ de me opinionis postulo. Tusc. I, 39, natura dedit *usuram* vitæ, tanquam pecuniæ, nulla præstituta die. Elegans est illud de stoicis, qui post mortem corporis superstitem animum dicunt, sed non in æternum, ibid. 31 extr. stoici autem *usuram* nobis largiuntur, tanquam cornicibus : diu mansuros, aiunt, animos; semper, negant. † fœnus, ad Div. XV, 4; Cat. II, 8.

Usurpare, pro eo, quod vulgo dicunt, *exercere*, tanquam jus, etc. Agr. II, 7, paucas tribus ad *usurpandam* libertatem vocare, h. e. ad exercendum jus suffragii. Verr. V, 20, jure quotannis *usurpatum* ac semper retentum, etc. † vocare, dicere. Offic. II, 11, C. Lælius is, qui sapiens *usurpatur*, Phil. II, 28, at quam crebro *usurpat*, et consul, et Antonius!

Usurpatio. Verr. V, 64, *usurpatio* civitatis, est, quum se quis civem dicit. Agrar. II, 12, *usurpatio* vetustatis, de comitiis curiatis, dicis causa per 30 lictores habitis. Conf. Gronov. Obs. I, 25.

Usus, possessio rei non interrupta per certum ac legibus definitum temporis spatium, qua res nostra fit, ut nemo amplius nobis de ea litem movere possit. Ar. R. 14, mortales nihil

a diis immortalibus *usu* capere possunt. Cæcin. 19, auctoritatem fundi et *usum* lex jubet esse biennium.

Ut, utut. Verr. 1, 2, *ut* hoc esset judicatum. Planc. 4, *ut* fueris dignior. Cf. Gronov. Observ. III, 6. †posito, fac. ad Div. 1, 9, *ut* jam sit in iis culpa, qui me non defenderunt, non minor est in iis, qui reliquerunt. Att. VII, 13, qui, *ut* nihil aliud, hoc tamen profecit. †eleganter dicitur etiam cum superlativo, sequente ita. Offic. 1, 5, *ut* quisque maxime perspicit.... ita sapientissimus haberi solet. †pro cur. Mil. 13 extr, erat, *ut* odisset.

Utens, qui sumtum facit de pecunia sua. Offic. II, 20, fac magnitudinem divitiarum juvare : *utentior* sane sit, honestior autem quomodo? v. *uti*.

Utensile, Œcon. 1, reliqua *utensilia*, quibus aut alitur hominum genus, aut etiam excolitur. *Utensilia* h. l. sunt necessaria victui, non supellex, ut recte monuit et pluribus exemplis demonstravit Gronov. Sestert. p. 105. Conf. Ernest. ad Tacit. A. 1, 70. Perspicuus in primis est locus Varr. de R. R. 1, 2, 6, quid in Italia *utensile* non modo non nascitur, sed etiam non egregium fit?

Uter, pro utervis. Offic. III, 25, sibine *uter* rapiat, an alter cedat alteri: ubi vid. F. Fabricius.

*Uterus**, Pis. Fragm. ap. Serv. in Virgil. Ænei d. VIII.

Uti, de rebus et pecunia, qua impendi sustinemus. Att. XIII, 23, magis doleo, me non habere, cui tradam, quam habere, qui *utar*. ib. XI, 11, ut sit, qui *utamur*. v. Gronov. Sestert. p. 103. †opus habere. ad Div. v, 20, qui ambitione nihil *uterer*. †Tusc. IV, 18, æmulatio autem dupliciter illa quidem dicitur : nam æmulatio virtutis imitatio dicitur; sed ea nihil hoc loco *utimur*: h. e. huc non pertinet, de ea nunc non agitur.

Utilis. Div. VIII, 13, quibus adhuc sibi parum *utilis* fuit, i. e. nocuit. De hujus λιτόνητος vi cf. Clark. ad Homer. Iliad. β', v. 269.

*Utilitas**, Or. 1, 26; Mur. 10; Inv. II, 52; Her. III, 2; Off. II, 18. †*utilitates*, Att. VII, 5; de Am. 20; Off. III, 10.

*Utiliter**, Off. 1, 25; ibid. II, 5.

*Utinam**, Att. XIII, 46.

*Utique**, Att. XIII, 22, 48; ibid. XIV, 4.

Utrum, sequente *aut*, pro *an*, est Verr. II, 69. Non sequente *an*, vel simili particula, pro *num*. Verr. v, 16, quæram, utrum emeris, et quomodo, et quanti emeris. Item, Flacc. 19.

Uva, de Div. 1, 17; de Sen. 15.

Uxor, Top. 3; Fin. III, 21; Or. pro Scaur. Fragm.

Uxorius. Offic. III, 15, in arbitrio rei *uxoriæ* hæc verba maxime excellunt : melius, æquius. Res *uxoria* est dos, quam uxor attulit, et de qua post divortium contentio esse solebat. v. Boetius ad Topic. 17.

V.

Vacare, cessare, ad Div. VIII, 3; ibid. XII, 30; de Div. 1, 6; ibid. II, 2. †rei alicujus esse expertem, Tusc. 1, 26; Nat. D. 1, 24; Brut. 78; Att. XII, 11; ibid. XIII, 50; Off. 1, 36; Fin. III, 10; Tusc. II, 26, si *vacet* populo, h. e, ut post dicit, si sine populo teste recte facit, non hoc agit, ut populo placeat.

Vacatio ejus est, qui a quacumque re molesta aut laboriosa liber est : res, a qua quis liber est, adjicitur interdum nominatim, vel omittitur. Phil. v, 19, *vacatio* militiæ. Font. 7, pretium ob *vacationem* datum, np. a munere viæ publicæ muniendæ. ad Div. IX, 6, quæ studia, magnorum hominum sententia, *vacationem* habent publici muneris : h. e. potestatem faciunt a republ. gerenda abstinendi. Sed non solum genitivus rei, a qua quis liber est, ad-

jicitur, verum etiam causæ, propter quas liberatur. Cœl. 12, severitati tuæ, ut oportet, respondere non audeo: erat enim meum, deprecari *vacationem* adolescentiæ, veniamque petere. Sull. 26, *vacatio* rerum gestarum, i. e. ob res gestas data. Leg. 1, 3, ego vero ætatis potius *vacationi* confidebam.

Vacillare. ad Div. XVI, 15, epistola *vacillantibus* literulis: quales nempe sunt eorum, qui, propter infirmitatem aliquam e morbo, aut senectute ortam, tremebunda manu scribunt. Catil. II, 10, qui.... in vetere ære alieno *vacillare*, h. e. expedire se ex eo, et consistere non possunt.

Vacuitas, de tempore, quo munus aliquod, magistratum, nemo obtinet. ad Div. XI, 10, quantam perturbationem rerum urbanarum afferat obitus consulum, quantam cupiditatem hominibus injiciat *vacuitas*. Gronov. ad Tacit. A. II, 46, interpretatur, orba respubl. Ap. Tacitum, l. c. vacuæ legiones sunt, quæ ducem non habent. v. Gronov. Grævius e vestigiis mss. legendum judicat, *vacivitas*; quem vid. ad h. l.

Vacuus, otiosus. Brût. 5, quum te sciremus esse *vacuum*. † Catil. 1, 6, quum morte superioris uxoris novis nuptiis domum *vacuam* fecisses. Hæc forma loquendi significat, de medio sublatum quemcumque, quo superstite nuptiæ fieri nullæ possunt. Sic Sallust. Catil. 15, Aurelia Orestilla pro certo creditur, necato filio, *vacuam* domum scelestis nuptiis fecisse: ubi vid. Cortius. Sed et is, qui mortuus est, dicitur *vacuam* domum facere, ap. Liv. 1, 46, Aruns Tarquinius et Tullia minor prope continuatis funeribus quum domos *vacuas* novo matrimonio fecissent: i. e. mortui essent, neque amplius obstarent fratri sororique, quo minus se jungerent matrimonio. vide tamen ad h. l. Jac. Gronov.

Vadari est, jubere aliquem datis sponsoribus polliceri, se ad diem certam ad agendum de re aliqua certum ad locum venturum; estque petitoris: unde autem petitur, vadimonium promittit. Quint. 6, se jam neque *vadari* amplius, neque vadimonium promittere. Verr. III, 15, quum Apronius ex Leontino usque Lilybæum aliquem *vadaretur* ex miseris aratoribus. Cf. Quint. 19, et Salmas. Mod. usur. c. 16.

Vadimonium est 1° præsentia aut ab eo, quem quis est vadatus, datis vadibus, s. sponsoribus, promissa, aut a sponsoribus, qui ei, qui vadatur, præsentiam alterius sua fide et periculo suo promittunt. Hinc formulæ, Quint. 6, *vadimonium* promittere. ibid. 7, *vadimonium* sistere, etc. 2° ipsa postulatio et promissio præsentiæ. ibid. 6, hominem in præsentia non vadatur; ita sine *vadimonio* disceditur. ibid. 5, res esse in *vadimonium* cœpit, h. e. sibi invicem præsentiam certo die promiserant. ibid. 18, quæsivit, quo die *vadimonium* istud factum esse diceres. ad Q. fr. II, 15, nemo fuit in tanta multitudine, qui *vadimonium* concipere posset, h. e. JCtus, qui formulam posset scribere, qua *vadimonium* postularetur et promitteretur. 3° ipsa dies, qua præsentia postulata et promissa est. de Sen. 7, meminerunt *vadimonia* constituta. Quint. 5, quum *vadimonia* dilata essent. Conf. ad Div. II, 8. Quint. 16, ad *vadimonium* venire. ibid. deserere *vadimonium*; obire *vadimonium*. De *vadimonio* longa est disputatio ap. Salmas. Mod. usur. c. 16 (in qua tamen non omnia vera, tanquam, quod p. 696 dicit, *vadimonium promittere* fuisse tantum sponsorum, quum de reo sit diserte apud Cicer. Quint 6, se jam non vadari amplius, neque *vadimonium promittere*). Cf. Budæum ad Pand. p. m. 40 sqq.

*Vadum**, Or. 45; Cœl. 21.

Vafer, peritus, acutus, honesto sensu. Nat. D. 1, 15, somniorum *vaferrimus* interpres. Sic Ovid. Her. XX, 30, juris *vafer*: estque proprium JCtorum. vid. Horat. Sat. 1, 3, 130, et ibi Acro. † malo sensu, Off. III, 13.

*Vafre**, Verr. II, 53.

Vagari, errare, Sext. 42; Flacc. 13; Phil. XI, 2; Font. 11; Or. I, 40. † de iis qui nesciunt quid statuant, de Div. I, 40. † Offic. II, 2, de academicis: non enim sumus ii, quorum animus *vagetur* errore: h. e. nesciat, quid statuat, quid decernat. † Or. I, 48, oe oratio *vagari* cogatur: de λογομαχοῦσι dicitur, nulla proposita rei, de qua agitur, definitione, s. de iis, qui nesciunt via et ratione, initio a definitionibus facto, disputare. † Or. III, 44, *vagari* verba, et 49, *vagari* oratio dicitur, quum verba non sunt ita juncta, neque ipsæ sententiæ periodis comprehensæ, ut numerus exsistat. † Tusc. III, 6, deinde *vagabimur* nostro instituto: h. e. latius et copiosius disseremus de re. † Marcell. 9, *vagabitur* numen tuum longe atque late, certam quidem sedem non habebit. † divagari, Att. XVI, 11.

*Vage**, Her. IV, 2, 31.

Vagina. de Sen. 15, viriditas herbescens culmo erecta geniculato, *vaginis* jam quasi pubescens includitur.

**Vagire*, translatione eleganti; de Rep. II, 11, non solum ortum novum populum, neque ot in cunabulis *vagientem* relictum.

Vagus, huc illuc errans, Att. VII, 11; Fin. 5, 20; de Univ. 10. † Brut. 31, *vagum* dicendi genus. h. e. copiosum. Conf. *vagari*. † Or. II, 16, *vaga* quæstio est, quæ in genere versatur, non certis personis et temporibus adstricta. † incertus. Nat. D. II, 1, et de diis habere non errantem et *vagam*, ut academici, sed, ut nostri, stabilem certamque sententiam. † de oratione non composita, nec numerosa. Orat. 23, solutum quiddam sit, nec *vagum* tamen, ut ingredi libere, non ut licenter errare videatur.

Valde. Att. XI, 15, neque *valde* opinio est. Sed lectio est suspecta.

Valens, robustus, Verr. V, 54; Agr. II, 31; ad Div. VII, 1. † sanus, Or. II, 44. † acutus, Acad. II, 7. † potens, Att. VII, 3; Brut. 16; Fat. 6.

*Valere**, bona valetudine frui, ad Div. IX, 9; ibid. XI, 24; Att. VI, 2. † aliqua re pollere, ad Div. I, 7; Brut. 14; Off. I, 30. † aliquid momentum afferre, Or. II, 78; Fat. 4; Off. II, 2; Balb. 28; Phil. IX, 5; Verr. II, 71.

Vallum, s. *Vallus*, munimentum circa castra, quod fit palis, qui et *valli* dicuntur: unde elegantes dicendi rationes. N. D. II, 57, munitæ sunt palpebræ tanquam *vallo* pilorum. Ceterum quod Victorius, Var. Lect. XXII, 16, ex hoc loco corrigit Xenophontem, Mem. Socr. I, 4, 6, id Ernest. improbavit ad eum locum. de Sen. 15, fundit frugem spici, ordine structam, et contra avium minorum morsus munitur *vallo* aristarum. Utrum hi ablativi sint a *vallum*, an *vallus*, disputat, et pro ultimo stat Gronov. Obs. III, 18; quem sequitur, et bis *vallus* pro *vallum* recipit ap. Ovidium Heinsius, A. I, 14, 15; Met. VIII, 286. Mihi utrumque rectum videtur. Nam, quod Gronovius ipse negare non audet, vallum est a palis dictum, qui et *valli* sunt; deinde *vallum* pro pluribus palis dicitur Floro, II, 18, ferre plenius *vallum* jubebantur, qui arma nescirent: ad quem locum Dukerus mihi videtur errare, qui *hoc vallum* dicit insolentius dici pro *hic vallus*. Est enim apud Liv. VIII, 38; ad quem locum vid. etiam Drakenb. Ceterum *valli* romani brevem et accuratam descriptionem legant tirones ap. Liv. XXXIII, 5. † Att. XVI, 11, sine *valla* Lucilisno, i. e. sine exceptione, ut bene Curradus. Lucilius enim dicebat, se nolle ab omnibus legi. Nunc fere omnes a Grutero habent *sillo*, non *vallo*.

* *Vanitas* dicitur de omnibus iis rebus, quæ habent speciem inanem, a veritate alienam, ut, de mendacio: Off. I, 42, nihil proficiunt, nisi admodum mentiantur, nec vero est turpius quidquam *vanitate*.... mercaturs .... multis, sine *vanitate* impertiens. Off. III, 14, quod si vituperandi sont ii, qui reticuerunt; quid de iis existimandum est, qui orationis *vanitatem*

adhibuerunt? de assentatione: de Am. 25, multi autem Gnathonum similes, quum sint loco, fortuna, fama superiores; horum est assentatio molesta, quum ad *vanitatem* accessit auctoritas. de errore: Tusc. III, 1, ita variis imbuimur erroribus, ut *vanitati* veritas, et opinioni confirmatæ natura ipsa cedat.

Vanus, mendax. Quint. 6, necesse est.... *vanum* se, et perfidiosum, et impium fateatur.

Vaporarium est hypocaustum, s. fornax, in qua ignis aquæ calefaciendæ in balneis succenditur. ad Q. fr. III, 1, *vaporarium*, ex quo ignis erumpit. vid. Philander ad Vitruv. v, 10. Sed Scaliger ad Catull. ep. 6, verba, ex quo ignis erumpit, pro glossemate habet, et totum locum aliter constituit.

Variare, ornare, distinguere. Or. II, 9, oratoris est formare orationem, eamque *variare* et distinguere, quasi quibusdam verborum sententiarumque insignibus. ibid. III, 26, *variare* orationem sententiis. † ad Q. fr. I, 1, severitas *variatur* gratia: h. e. gratia facit, ut in decernendo prætor æquabilitatem deserat. v. *varius*, *varietas*. † Milon. 3, *variatis* hominum sententiis, pro variantibus: homines enim, sententias et suffragia dicuntur *variare*, quum non in eamdem sunt partem. Sic Liv. XXXV, 31, sub hanc vocem fremitus multitudinis *variantis* fuit, partim assensum, partim indignationem: ad quem locum v. Gronov. ibid. I, 43, equites vocabantur primi, octoginta inde primæ classis centuriæ; ibi si *variaret*, quod raro incidebat, ut secundæ classis vocarentur: int. suffragiis, ut XXII, 60, ibi quum sententiis *variaretur*. Dicuntur etiam sententiæ *variari* aliqua re, aut res *variare* sententias, ut ap. Liv. II, 57, quum timor atque ira invicem sententias *variassent*. Sed sententiæ *variatæ* pro *variæ* dici, inusitatum est; ubi nulla fit rei mentio, quæ eas varias effecerit.

Varices sunt venæ intumescentes in cruribus, sed interdum tamen etiam in ventre; de quarum curatione v. Celsum, VII, 31. Tusc. II, 15, *varices secare*.

Varie, copiose, ornate. Or. I, 13 *varie* dicere. † in foro opponitur τῷ æquabiliter. Verr. IV, 65, *varie* decernere. † variis de causis. Cœl. 2, *varie* objectus est pater.

Varietas. Fin. II, 3, *varietas* proprie quidem in disparibus coloribus dicitur, sed transfertur in multa disparia. † copia in dicendo. Orat. I, 12, qui discernes eorum, quos nominavi, ubertatem in dicendo et copiam, ab eorum exilitate, qui hac dicendi *varietate* et elegantia non utuntur? Sed in primis est tenendus is verbi sensus, qui est Orat. 30, eaque hanc ipsam habent, quam probo, *varietatem*. Nam *varietas* ea, quam Cicero probabat, et quam in oratore commendat, est apta omnium trium dicendi generum inter se permixtio, quum in eadem oratione, ut sæpe fit apud Ciceronem, possis tenuia tenuiter, mediocria temperate, et sublimia magnifice dicere. † Orat. I, 2, atque forte cum aliis studiis, quæ reconditis in artibus, atque in quadam *varietate* literarum versentur, etc. ibid. 3, in philosophia difficile est enumerare, quot viri, quanta scientia, quanta que in suis studiis *varietate* et copia fuerint: ibid. III, 21, nam neque sine forensibus nervis satis vehemens et gravis, nec sine *varietate* doctrinæ satis politus et sapiens orator esse potest. Nempe copia literarum *varietas* dicitur, quia e variis artibus liberalibus oritur. Crassus oratorem negabat esse perfectum posse, nisi qui omnibus artibus et literis eruditus sit. † inconstantia, infidelitas. ad Div. X, 18, non ullam rem aliam extimescens, quam eamdem *varietatem* atque infidelitatem exercitus. † Verr. III, 3, *varietas* decretorum: quum in iisdem causis non idem decernitur. † Sext. 34, sine ulla *varietate* discessio est, quum in eamdem omnes omnino sententiam discedunt. Cf. Catil. III, 6. † Dom. 5, frumentum in alias terras, credo, propter *varietatem* venditorum mise-

rant. Grævius negat, quid sit *varietas* venditorum, intelligi posse. Itaque acute suspicatur, propter *avaritiam* venditorum, nempe, ut pluris venderent frumentum, quæ fere causa est, quare aliorsum rustici frumentum vehant. Mihi videbatur aliquando *varietas* venditorum esse diversitas pretii, quam frumento statuunt venditores, quum alii majoris, alii minoris vendere volunt, eamque ob causam, h. e. propterea, quod incertum apud se est pretium, aliorsum mittunt rustici frumentum, ubi certum pretium fore sperant. Est proverbium apud Latinos de oleariis in Velabro, qui inter se ex composito consentire in pretio olei solebant, neque alius alio majoris, aut minoris vendere. † *varietas* rerum dicitur de rebus adversis, ad Div. xv, 7, in omni rerum mearum *varietate* amantissimum mei cognovi. Sed Dom. 36, quum a tot rerum tanta *varietate* divellerer, i. e. a tot ac tantis tamque variis rebus. † ad Div. vi, 2, in *varietate* adhuc est versata causa tua.

Varius, Fin. ii, 3, quid proprie significet? Cf. *varietas*. Verr. v, 19, an hoc probabis, in æqua causa populorum sine pretio *varium* jus et disparem conditionem fuisse? Agr. ii, 29, fructibus *varius* ager: cui opponitur certa fides segetis, apud Horatium. Varietas agrorum oritur ex varietate tempestatum, quæ contra in nonnullis regionibus certæ sunt ita, ac stabiles, ut raro aliter accidant.

Vas, vadis; obses, qui cavet populo in causa capitis, quæ nempe vel maxime ad populum et rempubl. spectat, unde causa publica dicitur. Conf. Gronov. Obs. ii, 8. ad Brut. 18, me pro adolescentulo *vadem* accepit respublica. Tuscul. v, 22, quorum quum alterum *vadem* mortis accepisset; alter ut *vadem* suum liberaret, præsto fuisset ad horam morti destinatam. De quæstione, an vades sint etiam rerum privatarum, lege in primis Salmas. Mod. usur. cap. 16, p. 698 sqq. p. 731 sqq. qui ita esse, multis disputat. Negat autem et impugnat hanc Salmasii disputationem Gronov. Obs. iii, 16 (unde translata sunt, quæ ibi disputantur in hanc rem, in notas ad Liv. iii, 13), putatque, ex veterum accurate loquentium consuetudine, *vades* semper dictos in causis capitis. Mihi, si judicium meum licet interponere, ita videtur: *Vas* et *præs* antiquissimis temporibus de causis privatis dicebantur; quod loci Varronis, aliique, a Salmasio allati, plane conficiunt. Postea autem, quum etiam in causis publicis, nempe in causis capitis, *vades*, Liv. l. c. et in causis pecuniæ publicæ, prædes adhiberi cœpti essent, qui populo caverent, sensim mutata est dicendi ratio, et *vades* prædesque de publicis causis ab accurate loquentibus dicti, præterquam, quod in lite vindiciarum prædes manserunt: itaque apud Ciceronem, Livium, aliosque similes reperimus. Neque tamen propterea ita antiqua significatio obliterata fuit, ut non interdum ea homines in scribendo uterentur. Itaque etiam Horatius, Serm. i, 1, in causa privata *vades* commemorat. ad Q. fr. i, 1, sit annulus tuus tanquam *vas*, aliquod; ubi *vas* sit ut Græcum σκεῦος, supellex, instrumentum: sed Longus, de Annulis, c. 4, e ms. bibl. Ambros. corrigi volebat, *vas* aliquis.

*Vas**, vasis, Inv. ii, 40; Verr. iv, 18.

Vasarium, Pis. 35, pecunia, quæ ex ærario magistratibus in provincias euntibus dabatur, ad comparanda vasa, quibus opus haberent. Vasa autem hic sumuntur latius, pro eo, quod Galli dicunt *meubles*: sed in itinere in provinciam, in militia, *vasa* dicuntur; in urbe *supellex*. v. Salmas. Mod. usur. c. 3, p. 84, et ad Jus Att. p. 455. De *vasario* conf. Cic. Verr. iv, 5, et ibi intt.

Vascularii, Verr. iv, 24, sunt artifices, qui ex auro argentove vasa conficiunt, sed sine crustis et emblematis; qui apud nos *orfévres* vocantur. vid. Salmas. ad Solin. p. 736. Eorum sæpe mentio est in lapidibus. Exempla

Indices Gruteriani, Reinesiani, aliique suppeditabunt.

Vastare, inane facere. Sext. 24, lex erat lata, *vastato* et relicto foro: expulsi erant enim vi operarum Clodianarum boncsti cives, ne legem impedirent. † *Vastari* etiam dicuntur, quæ horrida fiunt incultu. Nat. D. II, 39, non patiuntur terram stirpium asperitate *vastari*. Nonius in hoc loco legit *vastescere*, quod probat Lambinus temere.

Vaste. Orat. III, 12, ex quo sic loqututum esse ejus patrem judico, nun *vaste*., sed presse. *Vaste* est nimis diducto ore, rustico more, aspere. Cf. *presse*.

Vastitas. Pis. 33, efficere *vastitatem*, dicitur morbus, ex quo multi moriuntur.

Vastus, asper, durus. Orat. 45, quomodo enim vester Axilla Ala factus est, nisi fugâ literæ *vastioris*? Or. I, 25, ita vultu motuque corporis *vasti* atque agrestes. vid. Alb. Rubenius ad Liv. XXIV, 48.

*Vates**, Leg. II, 8; Ar. Resp. 8.

Vaticinari, delirare, insanire. ad Div. II, 16, sed ego fortasse *vaticinor*, et hæc omnia meliores habebunt exitus. Sext. 10, qui hæc dicerent, *vaticinari* atque insanire dicebant.

Vectigal, proprie est pecunia, quæ pro vectura solvenda est: sed deinde in genere dictum est pro omni reditu publico e decumis, scriptura, et portorio; de quibus suis locis dictum est. De vectigalibus populi rom. exstat doctus P. Burmanni liber, de hoc argumento consulendus. Attic. V, 21, *vectigal* prætorium, est pecunia, quam provinciarum civitates dare prætori solent; quæ a prætoribus, salva lege de repetundis, accipi potest. Quo nomine autem acceperint prætores eam pecuniam, de eo sic statuunt viri docti, ut dicant, provinciales hanc pecuniam prætori dedisse, ne milites in biberna recipere cogerentur. v. intt. ad h. l. et Burm. l. c. c. 12, p. 212; qui hoc onus postea *epidemeticum* dictum, e Codice Justiniani docet. Locus, ad quem respicit, est l. XII, tit. 40, ubi videndus est Cujacius, qui hæc *epidemetica* Nov. 129, 134, et ultima tit. c. lege abrogata docet. Ego autem locis veterum auctorum inductus arbitror, non solum hiberna, sed etiam alias res pecunia redemtas esse, et gratiæ causa plus datum pecuniæ, quam necesse esset. Nempe provinciales, in primis remotiores, ut vecturæ molestia in liberarentur, redimebant frumentum cellam, quod inde æstimatum dicebatur. v. Verr. III, 81 sq. Conf. in Pison. 35. In Cod. Theod. ærariæ annonæ: v. Gloss. Nomic. Gothofr. Deinde provinciales, ut auctor est Cicero ad Att. V, 16, debebant dare fœnum, ligna, et similia ad necessitatem. Pro his, credo, etiam a nonnullis, remotioribus in primis civitatibus, pecunia dabatur. Fuerunt forte etiam tum alia ejus generis: nam postea fuisse e Codic. Theodos. l. VII non uno titulo, et Cod. Justin. l. XII, tit. 37 sqq. intelligitur. Optimum fuerit, intelligere sumtus, quos in cultum prætorum factos ait Liv. XXXII, 27, de M. Catone, Sardiniæ prætore: sumtus, quos in cultum prætorum facere socii soliti erant, circumcisi, aut sublati. † Huic vectigali simile fuit *vectigal* ædilitiorum, ad Q. fr. I, 1, quod jam breviter definitum est supra in *ædilitius*. Sed usi sumus vocabulo pecuniæ, auctoribus viris doctissimis, Manutio ad l. c. Bulengero, Turnebo, aliis: quod negat Burmannus, l. c. rectum esse, neque hos recte veterum ædilium mores considerasse, qui primo (Verr. IV, 3) commodato acceperint ornamenta ludorum a provincialibus, deinde donare res, et bestias venari ad spectacula coegerint. Loci Ciceronis ad Div. II, 11; VIII, 9; Att. V, ult. VI, 1, quos affert in hanc rem, omnes sunt de bestiis, pantheris; sed eas non imperabat provinciæ civitatibus Cœlius ædilis, sed Ciceronem rogabat, ut sibi mitteret, quod putabat civitates facile venaturas, si intellexissent Ciceroni gratum se facturas. Neque tamen hoc factum postea negem;

quanquam sæpe, in primis in Symmachi epistolis, legerim, bestias magistratibus, hominibus privatis, a civitatibus, esse aut sponte, amoris et gratiæ causa, aut rogatu datas, nihil de imperatis. Quare vero de pecunia dubitetur a Burmanno, non video. Audiamus ipsum Ciceronem: res erit confecta. Quantum vero illud est beneficium tuum, quod iniquo et gravi *vectigali* ædilitiorum, magnis nostris simultatibus, Asiam liberasti? enimvero, si unus homo nobilis queritur palam, te, quod edixeris, ne ad ludos pecuniæ decernerentur (intell. a civitatibus) us ee sibi eripuisse, quanta tandem pecunia penderetur, si omnium nomine, quicumque Romæ ludos facerent, quod erat jam institutum, erogaretur? Perantiquam autem consuetudinem fuisse, ut proc. et propraetores a provincialibus exigerent pecuniam ad ludos, frustraque sæpe SCtis coercitam, patet e Livio, XL, 44. † Hinc etiam de reditibus privatorum hominum dicitur, ut in illo: Parad. VI, 3, magnum *vectigal* parcimonia. ibid. ex meo tenui *vectigali*. Cf. ad Att. XII, 19, etc.

Vectigalis, e vectigalibus redacta. Verr. I, 35, *vectigalis* pecunia populi rom. † *vectigales* populi quomodo a stipendiariis, s. tributariis differant, dictum est in *stipendiarius*.

*Vectio**, Nat. D. II, 60.

*Vectis**, palus ferreus, de Div. II, 28; Nat. D. I, 8.

*Vector**, Phil. VIII, 9; Nat. D. III, 37; Att. II, 9.

*Vectura**, Verr. III, 82; Att. I, 13; ad Div. II, 17.

*Vegetus**, proprie, Att. X, 8. † de animi alacritate, Tusc. I, 17; de Div. I, 29.

Vehemens, ferox, Vat. 2. † de oratore, Or. II, 14. 49, 78. † severus. Sull. I, præcipitante republ. *vehementem* me fuisse atque fortem; conservata mitem ac misericordem faterentur. Verr. II, 61, fuit in decumis (sc. exigendis) *vehementior*.

*Vehementer**, valde, Fin. V, 26; Att. XVI, 14, 16. † magna vi, Att. VI, 8. † se vere, Phil. VIII, 15.

Vehere (passive), de vecture. Brut. 97, adolescentiam per medias laudes quasi quadrigis *vehentem*. Laudatus est jam in Lexico Fabri hic locus, sed male Orat. pro Brut. positus est; allatus etiam Gron. ad Liv. II, 19. Sic etiam, ut recte Gronovius monet, *vectores* pro epibatis, h. e. iis, qui vehuntur, quum sint proprie, qui vehunt. vid. v. c. Cic. Sext. 20. Sic etiam *prætervehens* pro *prætervectus* est ap. Sueton. Cæs. 39; Add. de Div. II, 68 de Div. II, 70; Mil. 21; Phil. II, 24; Nat. D. 37.

Vehiculum. Pis. 25, neglectis *vehiculis* triumphalibus. Gronoviana, *ferculis*: id probabat Abramius. *Vehiculis* autem, præter novitias edd. quasdam, omnes veteres cum mss. habent, probante P. Victorio, Grutero, etc. Ratio mutandi fuit, quod ferculorum frequentior in hac re mentio. Ferculorum autem nomine Abramius contineri dicit vehicula cum spoliis; quod est falsum. In pompis, quum triumphalibus, tum Circensibus, debent discerni vehiculum, ferculum, et tertio spolia, aut simulacra, quæ vehuntur. Itaque distingui reperies thensam, et ferculum. Est autem in pompa Circensi thensa, quod in triumpho *vehiculum*; Sueton. Cæs. 76, thensam et ferculum Circensi pompa. Ferculum sufficiebat, aut thensa, ut sæpe unum ponitur; sed plenius et accuratius dicere volebat. Sic in triumpho *vehiculum* et ferculum promiscue dici potest. *Vehiculum* et thensa est currus; ferculum est machina imposita, seu pulpitum, in quo simulacra aut spolia reponuntur. Ita Festus et Ascon. v. Torreut. ad l. c. Scheffer. de Re Vehic. II, 24.

Vel, exempli causa, ut unum hoc afferam. ad Div. II, 13, *vel* quas proxime acceperam. ibid. VII, 24, amoris tui, quoquo me verto, vestigia. *Vel* proxime de Tigellio. † partim. ad Div. XV, 1, quæ ad me delata sunt, ad vos

scribenda putavi; *vel* quod tanta res erat, *vel* quod, etc.

Velabrum, planities inter Capitolium, Palatinum, et Aventinum. ad Brut. 15, Larentiæ ad aram in *Velabro* sacrificium pontifices facere solent. De *velabro* v. Donat. Rom. V. et R. II, 15, 27.

Velatus. Dom. 47; Nat. D. II, 3, capite *velato*. In primo loco est de dedicante; in altero de Decio se devovente. Itaque non eodem modo accipiendum illud *velare*. Nam dedicantis velamen idem est, quod sacrificantis; quod quale sit, e monumentis antiquis apparet: nempe ejusmodi, quod caput, præter os, totum operit; unde *amictus* appellatur Virgil. Æneid. III, 405. v. hoc velaminis genus in monumentis et nummis ap. Gother. Jur. Pont. II, 14; III, 6; IV, 6. Hujus velationis causam Servius facit hanc ad l. c. Plutarch. Quæst. Rom. t. II, p. 266, ne inter sacrificandum verbum male ominatum, temere emissum, ad aures sacrificantis accideret, et sacra turbaret. In devotione autem velamen (Liv. VIII, 9) idem est, quod supplicum, hostiarum, nempe, ut est apud Livium I, 32, filum lanæ, vitta, infula. Cf. Sueton. Calig. 6.... *Velati*, de Rep. II, 22, adscriptitii milites, de quibus Festus h. v. nunc in Cicerone nova.

Velificari, proprie est vela facere ita, ut vento inflari possint; vela ad ventum excipiendum convertere. Hinc mutare *velificationem*, ad Div. I, 9, proprie est, vela alio convertere, quia ventus mutatus est. Sed quoniam ventus et aura dicuntur metaphorice (v. *aura*), *velificari* etiam sic dicitur; nempe, ut sit, facere aliquid, quod ad honores, quos cupias, consequendos prosit. Agr. I, 9. quod si quis vestrum spe ducitur, se posse turbulenta ratione honori *velificari* suo. Hinc est pro gratificari. ad Div. VIII, 10, diligenter et caute perscribas, ne aut *velificatus* alicui dicaris, etc.

Velitari, est pugnare velitum more, de quibus mox. Hinc, quia velites levioribus armis pugnant, de leviori dicitur concertatione. Quint. 22, hæc est iniqua certatio, non illa, qua tu contra Alphenum *velitabaris*. Nempe Alphenus, qui se procuratorem Quintii professus erat, tantum impedierat actionem bonorum Quintii, a Nævio proscriptam, judicium accipere voluerat, etc. Hæc pugna erat levior, non pertinebat ad caput. Sed Nævius deinde Quintii caput petebat, quum ejus bona sibi ex edicto possessa diceret.

Velites, quod genus militum sit, notum est; nempe quod ante justam aciem telis, hastis pugnat, leviter armatum. De iis, eorum origine, abrogatione, etc. v. Lipsium de Milit. R. III, 1; Salmas. R. Mil. 16. Eleganter in hac voce ludit Cicero ad Div. IX, 20, me autem a te ut scurram *velitem* malis oneratum esse, non moleste tuli. Est autem lusus in his verbis multiplex, quem interpretes non plene assequuti videntur. Gronovius vidit primo, ludi in voce *malis*, quæ et poma significat, quæ Ciceroni donarat Pætus, et maledicta, convicia. Manutius porro monuit, respici ad morem militarem, quo *velites* in itinere portabant sarcinas militum: hinc verbum *onerare*. Sed hoc nescio an cuiquam probet: nam nihil de ea re proditum invenio. Calones id fecisse scio; de *velitibus* nihil hujusmodi legi. Valesius denique, ut ex ejus notis ad Ammianum, V, 9, commemorat ad h. l. Grævius, monuit, scurras esse parasitos, qui exercitum sequantur, et jocis in conviviis milites delectent: quod, quanquam non negem, etiam in exercitibus scurras fuisse, tamen locus Plautinus non conficit, in quo scurra est urbanus, qui opponitur militi (v. Gronov. Sestert. IV, 9, p. 319); neque ratio est, quare hic castrenses potius, quam urbanos scurras, intelligere velimus. Quidquid sit, nemo bonum plane explicavit hunc lusum. Videamus, an nos id præstare possimus, et simul

exemplum demus explicandorum hujusmodi locorum. Misit Pætus Ciceroni poma, quæ et mala dicuntur. Hoc verbum ambiguum est, adeoque joco aptum. Sed ut ambiguitas servaretur, adhibendum erat etiam verbum huic rei accommodatum : hinc dixit, malis me onerasti, pro, malis me donasti. Formula, malis onerare, significare potest, maledicta plurima in aliquem conjicere (nam etiam maledictis aliquem onorare dicimus), et plurima poma in aliquem conjicere. Utrumque accidere solet scurris et parasitis in locupletiorum conviviis; hoc in primis, apposita mensa secunda. Hinc Ciceroni veniebat in mentem scribere : multis malis me tanquam scurram onerasti. Sed id fit in primis tum, quum parasitus est impudentior, et dicteriis convivas sæpius lacessit. Et quia dicimus, jacere dicta, tanquam tela et jacula ; deinde *velitari*, et *velitatio* in dicteriis jaciendis dicitur, ut ap. Gell. VI, 11, neque in maledictis adversus impudentes et improbos *velitandum* (cf. Plaut. Asin. II, 2, 41), propterea eleganter dixit, se tanquam *velitem* scurram, h. e. qui ultro et crebrius impudentiusque maledictis velitatus sit adversus Pætum, malis oneratum esse; id se autem non molesto tulisse, quia æquum scil. sit, ut est apud Phædrum, sua exempla æquo animo pati.

Velivolans navis, Div. I, 31, e poeta.

Velle. Att. VI, 3, num quid *vellem*, rogavit. Est formula peregre abeuntium, qua sua officia, in mandatis literisve perferendis, alicui deferunt. Sic, Vat 15; Q. fr. III, 11; ad Div. XII, 13. † capere, Att. VI, 7; ad Div. XIII, 71; Pet. Cons. 1. † quid sibi vult, Leg. III, 15; Verr. III, 50.

Vellere pro revellere. Verr. IV, 24, ex patellis quæ *vellerat*, sc. sigilla. Spinas *vellere*, Fin. V, 3.

Vellicare, sermonibus malivolis carpere et perstringere. Balb. 26, *vellicaret* in circulis Cornelium.

*Velocitas**, Tusc. IV, 13; ibid. V, 15.

*Velociter**, de Rep. IV, 9.

Velum. Or. 23, *vela* dare. Tusc. IV, 4, *vela* facere. ibid. 5, *vela* orationis pandere. Hæ formulæ omnes significant, latius et copiosius, quam dialectici solent, disputare. † Or. II, 44, si se dant, et sua sponte, quo impellimus, inclinant judices atque propendent : accipio quod datur, et ad id, unde aliquis flatus ostenditur, *vela* do. Flatus hic sumitur, ut aura (v. *aura*), nempe pro ea re, quæ oratorem, quemadmodum flatus auræ in vela incidens in portum devehit navem, ita juvat, ut facilius, quod velit, judicibus persuadere possit. Ea res est judicum inclinatio et propensio, quam vocavit, quum videt orator, eos sua sponte aliquid quodam modo probare. Quum ergo orator hoc animadvertens, eam rem in primis urget, in eaque augenda et demonstranda copiosus est, dicitur *vela* dare ad id, unde flatus ostenditur. † *velis*, remis, proverbialiter dicitur de summa contentione, ad Q. fr. II, 15. Laudatur etiam ex Off. III, 33, *velis* equisque : sed legendum est, *viris* equisque, ut est in melioribus edd. † *velis* passis, Tusc. I, 49.

Vena. Nat. D. II, 55, *vena* cava, quæ a jecore ad cor pertinet. † pro arteria. Fat. 8, si cui *venæ* sic moventur, is habet febrem. Conf. Div. II, 70. vid. Lex. Fabr. † Orat. I, 52, *venas* tenere cujusque generis, ætatis, etc. h. e. recessus animorum, opiniones, propensiones, etc. cuique generi, ætati, usitatas; ducta metaphora a *venis* metalli subterraneis. Div. I, 51 ; Cat. I, 13.

*Venalis**, venditioni expositus, Agr. III, 4 ; Quint. 6 ; Or. I, 58 ; ibid. II, 56 ; Verr. III, 62 ; Phil. II, 3 ; ibid. III, 4. † vocem *venalem* habere, Quint. 3.

Venalitii, Or. 70, sunt mangones, qui homines venales habent, unde familiæ *venalitiæ* : dicuntur etiam *venalitiarii*. Itaque et hanc vocem, quippe notiorem in hoc genere, hic reponere solebat Lambinus, recte propterea re-

prehensus a Torrentio ad Sueton. Aug. c. 42.

Venari, proprie, ad Div. II, 11; Nat. D. II, 63. † eapere, Verr. IV, 21. † appetere, Her. IV, 2; Att. XVI, 2. † excogitare, investigare, studiose consectari. Orat. II, 34, nosse regiones, intra quas *venere*, pervestiges, quod quæras. Att. XVI, 7, ἀθηναικὰ *venaris*.

Venaticus°, Verr. IV, 13.

Venatio°, ad Div. VII, 1; ad Div. XVI, 4; Off. II, 16; de Sen. 16.

Venator. N. D. I, 30, physicus, speculator *venator*que naturæ. Tusc. II, 17.

Venatus°, Tusc. V, 34.

Vendere, pro venditare, laudare aliquid. Att. XIII, 12, Ligarianam præclare *vendidisti*: h. e. laudando, ut legeretur ab hominibus, fecisti. Cf. *venditare*. † corrumpi se ab aliquo pati. Ar. R. 22, *vendere* se alicui. Pis. 34.

Vendibilis, qui vendi potest, Verr. I, 41, probabilis. Brut. 47, orator *vendibilis*. de Am. 25, oratio *vendibilis*.

Venditare, vendere, Att. I, 14; Her. II, 30. † ostentare, jactare. Sull. 10, ita illos se audituros, quibus se *venditabat*. Verr. III, 58, *venditare* se existimationi hominum. Conf. ad Att. VIII, 16; Phil. VIII, 10; Ar. R. 25, ubi vid. Græv. Ductum est a mercatoribus, qui laudandis mercibus emtores alliciunt. Nam *venditare* proprie est cupere vendere, et emendum offerre, ut Att. I, 14 extr. Tusculanum *venditat*, ut, si possit, emat Pacilianam domum.

Venditatio, jactatio, ostentatio. Tusc. II, 26, laudabilia sine *venditatione* facere. de Am. 23, virtus *venditatio* quædam esse dicitur.

Venditio°, Rosc. A. 38; Pis. 35.

Venditor°, Off. III, 12; Sen. post Red. 4.

Veneficium°, Cluent. I; Or. II, 25; Brut. 60.

Veneficus°, Inv. II, 19; Phil. XIII, 11.

Venenatus°, Ar. Resp. 24; de Div. II, 66; Nat. D. II, 30; Quint. 2.

Venenum, proprie, Cluent. II, 60; 61; Phil. XI, 6; Tusc. II, 7; Cœl. 24. † de quovis medicamento noxio, Or. 37. † metaphorice, Att. II, 21; Cluent. 54, qui *venenum* malum fecit, est veneficus; qui et spargere *venena* dicitur, Catil. II, 10. Dicit autem *venenum* malum, quia *venenum* est medium verbum, quod pro succis etiam dicitur, ut *venenum* Tyrium pro purpura apud Virgilium.

Venerari, proprie dicitur de cultu et honore deorum. Phil. X, 2, quos omnes pæne *venerari* debemus; sic, Agr. II, 35; Tusc. I, 21. † de diis, Nat. D. I, 42; Nat. D. III, 21; ad Div. VI, 7; Tusc. I, 47.

Veneratio°, Nat. D. I, 17.

Venerii, in Cæcil. 17. Vid. Græv. ad h. l. et Ind. hist. in *Venus*.

Venerius°, jactus in ludo talorum. Div. I, 13. v. *talus*.

Venerius°, ἀφροδίσιος; de Sen. 14; de Div. II, 69; Tusc. IV, 31.

Venia. Or. II, 48, vix ut mihi tenuis quædam daretur *venia* excusationis, quod tamen eum defenderem, qui mihi quæstor fuisset. Sed est *veniam* dare etiam simpliciter pro rogata facere. ad Q. fr. III, 1, tibi petenti *veniam* non dedit. Cf. Att. V, ult. † obsequi, cedere. Rab. Post. 12, auctoritati ejus *veniam* dedi. Add. Or. 12; Or. I, 6; Leg. III, 15; Her. IV, 15; Rosc. A. 4; Mur. 30; Verr. V, 53; Phil. VIII, 11; Agr. II, 2.

Venire. de personis quæ ad aliquid accedunt, Fin. I, 5; ibid. II, 20; Nat. D. I, 32; ibid. II, 5; Att. I, 1; ibid. VIII, 13; ibid. X, 7; Quint. 15; ibid. 16; Flacc. 33; Rosc. A. 17; Cæcil. 22; Verr. III, 43; ibid. IV, 4; Cluent. 30; Or. II, 54; de Sen. 19; Pis. 19; Rosc. c. 6; Mur. 5; Phil. II, 2. † de rebus, Tusc. II, 2; Off. II, 16; Cæcin. 2; Verr. II, 15; Inv. II, 53; Nat. D. II, 4. † incidere, Or. II, 87; ad Div. III, 8; ibid. VII, 3; Rosc. A. 27; Att. I, 12; ibid. VII, 7; Tusc. II, 19; Cæcin. 26; Phil. II, 16; Verr. II, 29; Leg. II, 31. † Att. XIV, 1, in sermonem se post idus martias, præterquam Lepidi, *venisse*

neminis. Tusc. II, 19, *venit* Epicurus, homo minime malus... tantum monet, quantum intelligit : neglige, inquit, dolorem. Verr. v, 6, est pro evenire : hæc ubi *veniunt*. Sed anceps lectio, ut et Div. II, 51.

*Venire**, a veneo, Agr. II, 21; Att. v, 20; ibid. VII, 2; ibid. XII, 38; Her. IV, 15; Or. II, 66; ad Div. VII, 2.

*Venter**, Mur. 26; de Div. II, 58; Cæcil. 19; Or. II, 66.

Ventilare, vento faciendo excitare, v. e. ignem : deinde metaphorice, commovere animos, irritare; nam et ventus sic dicitur, ut mox demonstrabitur. Flacc. 23, cujus lingua, quasi flabello seditionis, *ventilata* est concio. De hoc verbo laudat Drakenborch. ad Sil. XVII, 705, disputationem Gothofredi ad Cod. Theod. l. v, de malef. et mathemat. Sed in ea nihil ad locum Silii facit. Est ad l. IX, tit. 16, l. 5, t. III, p. 152, ed. Ritter. Sic verbum *ventilare* etiam laudatur in Lexic. Fabri Cod. Just. l. VI, eod. tit. Ceterum Gothofredus etiam l. c. verbum *ventilare* in loco Ciceroniano interpretatur, impellere et agitare, atque hinc fortasse explicari legem putat posse, in qua *ventilare* de maleficis et mathematicis dicitur. Neque mihi dubium est, quin ibi *ventilare* sit referendum ad vitas insontium, et significet vexare. Nam quod in priore parte disputationis de præstigiis magicis in ciendis manibus interpretatur, potest forte *ventilare* de iis propter gesticulationes dici, sed non dicuntur magi b. l. *ventilando* ciere manes, verum manibus accitis *ventilare* : quid igitur, nisi vitas hominum? Accedit illud, quod præstigiæ et magicæ artes, ut ex l. 9 intelligitur, non propter se, sed propter noxam prohibitæ sunt : nam in ea lege usus innoxius permittitur. Conf. Cod. Justin. l. c. l. 4. *Ventilare* autem pro vexare apud posterioris ævi scriptores non raro dicitur. vid. *Du Cange*, in Glossario Lat. in v. *ventilare*. Sed hæc obiter dicta sunto.

**Ventitare*, de iis, qui frequenter adeunt vel magistrum, vel alium quem natu, aut dignitate majorem. Leg. I, 4, juri studere te memini, quum ipse etiam ad Scævolam *ventitarem*. de Rep. I, 9, familiarissimique ejus (Scipionis) ad eum frequenter per eos dies *ventitaturos* se esse dixissent.

Ventriculus. Nat. D. II, 55, *ventriculus* cordis : est cavitas, quo sanguis concipitur.

Ventosus, inanis, levis, vanus. ad Div. XI, 9, rogo te, ad hominem *ventosissimum* Lepidum mittas. Phil. XI, 7, imperium extraordinarium est populare et *ventosum*, non gravitatis nostræ, non hujus ordinis.

Ventus. venti quoniam in mari duplex vis est, altera, qua propellit naves, et celerius in portum defert; altera, qua mare commovet et perturbat : hinc etiam metaphorice duobus modis dicitur. Primo *ventus* dicitur, ut aura popularis, pro plausu populari, quatenus is ad honores consequendos valet, atque adeo pro omnibus rebus, quatenus hanc vim habent. Locus classicus est Cluent. 47, verum omnes intelligimus, in istis subscriptionibus censoriis *ventum* quemdam popularem esse quæsitum. Idem paullo post sic expressit : res enim indicat, nihil censores habuisse cogniti, nihil comperti; ex tota subscriptione rumorem quemdam et plausum popularem esse quæsitum. Hoc idem est, quod c. 28 dixit : oblatam sibi facultatem putavit, ut ex invidia senatoria posset crescere. ad Div. II, 6, quum commemorasset, quibus subsidiis Milo esset ad consulatum petendum instructus, bonorum studium e tribunatu, propter causam Ciceronis, vulgi propter munera in ædilitate, suffragia juventutis et gratiosorum, Ciceronis suffragationem, hæc petitionis subsidia *ventos* appellat : dux et auctor nobis opus est, et eorum *ventorum*, quos proposui, moderator quidam et gubernator. †deinde *ventus* dicitur de rebus ad commovendas conciones populi et seditiones idoneis, de invidia alicui apud populum facta.

Sull. 14, *ventus* in optimum quemque excitatus. Sic capio locum Cluent. 28, Quintius, homo maxime popularis, qui omnes rumorum et concionum *ventos* colligere consuesset : non sc. de plausu, ut Sylvius, nec de rebus, quæ in concionibus dicuntur et aguntur solis, ut Grævius (quanquam non sunt ab hoc vento excludendæ; iis enim utuntur homines populares ad conciones incitandas, et hinc Gronov. Sest. IV, 9, per hæc verba interpretatur hominem conciunalem ap. Liv. III, ult.), sed de rebus quibuscumque, ad incitandos homines plebeios, in primisque conciones, idoneis. Hujusmodi ergo res studiose captabat popularis homo, quibus conciones commovere, et ita aliis invidiam faciendo ipse crescere posset. Neque vero *ventus*, quem Quintius eo tempore collegerat, et, de quo agitur, erat res in concione acta, sed in judicio, verum valde accommodata ad populum contra judicia senatoria incitandum. Atque hanc interpretationem ipsius comparationis ratio confirmat. vid. Cluent. 40 extr. † Est etiam pro fama, quatenus aliquam similitudinem cum vento habet. ad Div. VIII, 8, magna illico fama surrexit, et de damnatione ferventer loqui est cœptum : quo *vento* projicitur Appius minor, ut indicet, etc. †fortuna. Att. II, 1, Cæsarem, cujus nunc *venti* valde sunt secundi, meliorem reddo. ad Div. XII, 25, quicumque *venti* erunt, ars certe nostra non aberit.

Venustas, jocus, facetiæ, dicteria. Flacc. 31, ne tum quidem hominum *venustatem* et facetias perspicere potuisti. Sic Dom. 34, sermo urbanus et *venustus*. † Off. I, 36, *venustatem* muliebrem dicere debemus, dignitatem virilem pulchritudinem.

*Venustus**, Pis. 29; Brut. 55, 95.

*Vepres**, Tusc. V, 23.

*Ver**, Verr. V, 11; de Sen. 19.

*Verax**, de Div. I, 19.

Verbena. Verr. IV, 50, sacerdotes cum infulis et *verbenis* præsto mihi fuerunt. De variis significationibus hujus verbi videndus, quem alii jam laudarunt, Servius ad Virg. Eclog. VIII, 65; Æn. XII, 120. Hic intelligendi sunt rami olivæ, de quibus dici *verbenas* auctor est Servius, ll. cc. Ad Æn. III, 24, myrtus inter *verbenas* ab eo ponitur. Ovid. A. A. II, 401, inducit Chrysen cum lauro et vittis. Nempe sacerdotes habitu supplicum præsto fuere Ciceroni, ut ex infulis apparet. Supplices autem præferre εἰρεσιώνας, ramos olivæ, tralatitium est.

**Verbera*. de Rep. I, 5, vel contumeliarum *verbera* subire. Phil. XI, 2.

Verberare. Phil. VIII, 7, *verberare* oppidum tormentis. † ad Div. XVI, 26, *verberavi* te cogitationis convicio. Sic et *verbera* poetis dicta. v. Bronkh. ad Propert. I, 3, 18. †vexare, negotium facessere. Orat. III, 21, vulgaris orator... istos quidem nostros *verberabit*, etc.

Verberatio. ad Div. XVI, 27, mirificam *verberationem* cessationis mihi dedisti.

Verbum. *verba* facere tribus modis est apud Ciceronem. Primus est, quum de oratore dicitur ; qui est vulgatissimus. Alter de magistratu referente ad senatum; estque verbum solemne in SCtis, pro quo Græci dicunt εἰπεῖν. ad Divers. VIII, 8, quod M. Marcellus consul. V. F. (*verba fecit*) de provinciis consularibus. vid. Brisson. de Formul. L. II, p. 193. Græcum εἰπεῖν de relatione ad populum est in psephismatibus. vid. v. c. Demosth. de Coron. c. 9. Tertius est de recitante formulam dedicationis, Dom. 46, si is Q. Cæpionis, inimici sui, postem ædium tenuisset, et pauca *verba* fecisset, ædes Cæpionis essent dedicatæ? † Dom. 52, *verba* cadunt, de eo, qui verbum præ perturbatione animi proloqui nullum potest, aut obmutescit. † Tusc. II, 12, *verbo* de sententia destitit : h. e. paucis monitus, facile cessit. † Att. XVI, 11, suavium meis *verbis* des. † *verba* vocat etiam formulam, quam prætor præscribit judicibus, ut ex ea judicent. Quint. 20, judicium accepit in *verba*, etc. et sic sæpe.

Vere, sine dissimulatione. Or. II, 86, si *vere* agere volueris, omnia tibi relinquo: sin dissimulare, etc.

**Verecundia*, de Rep. v, 4, vituperationis non injustæ timor.

Vereor (cum genitivo), Att. VIII, 4, *veritus* testimonii tui: ubi tamen edd. pr. babent *testimoniam*.

Vergere, niti, tendere. Nat. D. II, 45, omnibus partibus terræ in medium *vergentibus*. † spectare. Phil. XI, 11, Bruti auxilium ad Italiam *vergere*, quam ad Asiam maluissemus.

Veridicus, verus. Flacc. 32, *veridicæ* causæ inimicitiarum. Div. I, 45, *veridicæ* voces ex occulto missæ. Non ergo puetis proprium hoc vocabulum.

Verisimilis, sequente *ut*. Verr. IV, 6, *verisimile* non est, ut ille homo, etc. Sic et est, Rosc. Am. 41; Sull. 20; Verr. IV, 6; Sext. 36.

Veritas. Hic, autequam, quæ de hoc verbo e Cicerone dicere constitui, proferam, tironum causa, dicere attinet, quid intersit inter *veritatem* et *verum*. Nam homines nostri, vernacula ratione decepti, sæpe *veritatem* dicunt, ubi *verum* dicere debebant: tanquam, *veritates* nuvas invenire, *veritatem* dicere, etc. Regula ergo hæc est: *Veritas* dicitur, ut philosophi loquuntur, abstracte, h. e. de vero, quatenus cogitatione sejungitur a rebus, factis, dictis, quibus inest. Sic Latine dicitur: amans *veritatis*, studium *veritatis*, investigatio *veritatis*, *veritas* in puteo latet, etc. quæ omnia sunt Ciceroniana. Nam in his non agitur de certo facto, dicto, etc. quod verum sit, sed de vero per se. In his omnibus autem et *veritas*, et *verum* recte dicitur. *Verum* autem etiam concrete dicitur, h. e. quum vox nostra, *vérité*, significat verum factum, dictum, etc. in quibus nunquam *veritas* dicitur, sed semper *verum*: ut, *verum* dicere, *verum* narrare, etc. Neque turbare quemquam debent exempla, in quibus aliter esse videtur, ut Inv. I, 36, quæ perspicuam omnibus continet *veritatem* assumtio, nihil indiget approbationis. Nam in his quoque verbis *veritas* abstracte dicitur hoc sensu: cujus assumtionis veritas omnibus apparet. † *Veritas* interdum est necessitas, et opponitur casui fortuito. Div. I, 13, num casu factum esse potest, quod omnes numeros *veritatis* habet? Nat. D. I, 20, æterna *veritas*. † certitudo. Nat. D. I, 22, persuaderi mihi non solum opinione, sed etiam ad *veritatem* plane velim. † æquitas, justitia. Act. I in Verr. I, *veritas* judiciorum. ad Div. VIII, 6, si ad summam *veritatem* jus legitimum exegeris. † Sic interpretantur etiam v. c. locum Muren. 29, paullo asperior ac durior, quam *veritas*, aut natura patiatur. Male; nam in hoc, et similibus locis, *veritas* eleganter dicitur de re ipsa, vera rei ratione: duriorem ergo dicit esse Catonem, quam res ipsa, vera rei ratio, patiatur. Sic ad Div. VI, 1, quam *veritas* et ratio præscribit. v. Græv. ad h. l. Parad. v, 3 extr. ratio et *veritas* ipsa convincit. Sic adjective *verum* usus est Horat. Serm. I, 3, 96, «queis paria esse fere placuit peccata, laborant, Quum ventum ad *verum* est; sensus moresque repugnant»: ubi male æquum interpretantur. In ea verba commentarius est in his verbis Ciceronis, Fin. IV, 19, quæ magnifice primo dici videntur, considerata minus probantur. Sensus enim cujusque, et natura rerum, atque ipsa *veritas* clamat quodam modo, non posse se adduci, ut inter eas res nihil interesset. Sed plura exempla addamus. Or. I, 17, videamus, ne plus oratori tribuas, quam res et *veritas* ipsa concedat. ib. 33, probo ista, ut causa aliqua posita consimili earum causarum, quæ in forum deferuntur, dicatis quam maxime ad *veritatem* accommodate: nempe ut vera res et causa, non ficta agi videatur. Or. III, 57, *veritas* vincit imitationem. ibid. II, 17, actio *veritatis* plena. Inv. II, 1, *veritas* transfertur ex animali exemplo in mutum simulacrum, Or. I, 34, commentatio inclusa in *veritatis* lucem proferenda est; h. e. in veris causis in foro adhibenda. Sic,

II, 19, rhetor dicitur expers *veritatis*, quia in umbra scholæ dicit, et docet, non agit veras causas. ibid. I, 51, qui tolerabiliores volunt esse, et ad *veritatem* vitæ proplus accedere, permediocres, ac potius leves motus animi esse debere dicunt.

Vermiculatus. Br. 79, nullum verbum, nisi loco positum et structum, tanquam in emblemate *vermiculato*. Cf. Or. III, 43. Quid sit *vermiculatum*, de eo non consentiunt viri docti. Alii enim interpretantur, minutis tesserulis, tanquam vermiculis, structum et variegatum; alii cocco tinctum, quod color coccineus fit e vermiculis, qui sunt in bacca cocci; vermiculus etiam ipse, et vermiculum pro cocco dicitur. Hanc sententiam protulit et defendit Salmasius ad Solin. p. 192, 854. Sequitur eum Harduinus ad Plin. H. N. XXXVI, 6; videtur etiam probare Buchartus, Hierozoic. t. II, l. IV, 27. Sed ut sententia Salmasiana non sit sine specie, et *vermiculatum* esse possit cocco tinctum; tamen altera est verosimilior, et loco Ciceroniano et Pliniano accommodatior. Primo si *vermiculatum* in hac re de colore diceretur, consequens esset, ut aut omnes illi lapilli coccinei fuissent, quod nemo sibi persuaderi patietur: fuerunt enim diversorum colorum, ut effigies rerum et animalium exhiberentur. Aut *vermiculatum* esset in genere coloratum; quod probari nemini poterit, nec Salmasio in mentem venit credere, aut demonstrare. Accedit id, quod rem conficit, ap. Plinium, loco mox citando, tradi, crustas marmoris in opere *vermiculato* sub Claudio demum cœpisse pingi. Deinde in locis, ubi hoc verbum occurrit, clarissime apparet, non respici ad colorem lapillorum, sed ad structuram et dispositionem eorum. Oratio a Lucilio et Cicerone comparatur cum *vermiculato* opere, non ratione ornamentorum, quibus quasi coloribus illuminata et picta est; sed ratione structuræ verborum artificiosæ: unde et *vermiculum* sternere in inscr. ap. Murator. t. I, p. 314, n. 2. Sic apud Plin. H. N. XXXV, I, *vermiculatæ* ad effigies rerum et animalium crustæ, non possunt profecto esse coccineæ, aut colore tinctæ, sed ita dispositæ, ut effigies rerum et animalium exhibeantur. Tertio, quod negat Salmasius, *vermiculatum* a vermibus dici posse, quod nulla similitudo sit inter lapillos illos in opere *vermiculato* et vermes, quum lapilli illi quadrati fuerint: primo, etiam grana non sunt quadrata, et tamen lapillos illos grana dici scimus, unde et Græci χονδροβόλλια dicunt, ἀπὸ τοῦ χόνδρου, grano; deinde *vermiculatum* non est minutum, sed ex minutis lapillis per varios tortuososque flexus structum et compositum, in quo profecto est quædam cum vermiculis similitudo, eorumque motu. Sic *vermina* dicebantur dolores, qui Græce στρόφοι, post tormina dicebantur, a minuto motu, quasi a vermibus corpus scinderetur, ut auctor est Festus. Ceterum de operibus *vermiculatis* v. Casaub. ad Sueton. Cæs. 46; Scalig. ad Manilium, p. 411; Ciampin. Oper. Musiv. c. 10 sq. Sponii Miscell. Erud. Ant. Sect. II, artic. 8.

Vernaculus, est proprie domi natus, a verna, qui est servus domi natus; unde quidquid domesticum, domo allatum dicitur, id etiam *vernaculum* dici potest. Or. III, 24, Crassus de ædilitate sua: opus est rebus exquisitis undique, et collectis, arcessitis, comportatis, ut tibi, Cæsar, faciendum est ad annum; ut ego in ædilitate laboravi, quod quotidianis et *vernaculis* rebus satisfacere me posse huic populo non putabam. Verr. III, 61, crimen domesticum et *vernaculum*, h. e. fictum ab accusatore. † hinc *vernaculum* dicitur pro nativo, genuino, urbi Romæ proprio. Div, IX, 15, imago *vernaculæ* festivitatis. Brut. 46, Tincam non minus multa ridicule dicentem, Granius obruebat nescio quo sapore *vernaculo*.

*Vernus**, de Sen. 19.

Vero, est affirmantis, pro recte;

item concedentis. Div. I, 46, *vero*, mea puella, cedo tibi sedes meas. Muren. 31, in sententia permaneto. *Vero*; nisi sententiam alia vicerit melior. Leg. I, 24, *vero* facis et merito. †*et vero* est atque adeo. Att. XVI, 16, quod sæpe præsens et illi ostendisti, *et vero* etiam mihi. Muren. 22, qui et per se, et per suos, *et vero* etiam per alienos defendatur. † ad Div. IV, 6, ego *vero*, Servi, vellem, etc. ad Q. fr. II, 9, quod me admunes de nostra Urania... ego *vero* memini. Caveant tirones, ne putent *vero* jungi posse τῷ *ego* aut alii pronomini ab initio, nisi aliquid præcesserit, ad quod referatur. Inservit enim hoc *vero* responsionibus.

*Verrere**, Parad. V, 2.

*Verrinus**. Verr. I, 46, jus *Verrinum*; sic, ad Div. X, 18.

Verruncare, vertere, ut *averruncare* est avertere. Div. I, 22, hæc bene *verruncent* populo. Laudant viri docti Gronov. ad Liv. XXIX, 27, qui ibi hanc formam loquendi Livio restituit.

Versare. Cœl. 6, *versare* suam naturam: int. in omnes partes, prout opus, ut recte maleve facias. Verr. I, 51, *versare* se, est hominis anxie, quid agat, quærentis. Or. 9, causas *versare* in judiciis: de oratore, qui vario, et multiplici, copiosoque dicendi genere agere causas potest. Opponitur enim historico, qui res gestas narrat, non ornat et auget. Unde autem, sic dicatur, docet locus Or. 40, *versare* sæpe multis modis eamdem rem. Sed Fin. IV, 20, verba *versare*, dicitur de eo, qui, quum obtinere aliquid non potest, in verbis quædam mutat. † decipere. de Am. 26, hodie me *versaris* atque luseris lautissime. v. Græv. ad h. l.

Versari. Tusc. I, 44, hæc *versantur* in errore. ad Div. XIII, 10, *versatur* in hoc studio nostro eum ingenio. Verr. II, 76, hærere homo, *versari*, rubere: de eo, qui nescit, quid agat. † Arch. 9, bellum in magna varietate *versatum*.

Versiculus. Mil. 26; Leg. II, 6, unus *versiculus* senatus, est illa formula: videant coss. ne quid detrimenti capiat resp.

Versura, est sumtio pecuniæ mutuæ: unde duæ formæ loquendi; quarum alteram et nunc quidam male intelligunt. Prima est Cœl. 7; Font. 4; Verr. II, 76; Flacc. 20, *versuram* facere ab aliquo, quæ significat simpliciter, pecuniam ab aliquo sumere mutuam. Altera est Att. V, I, *versura* facta solvere. Tusc. I, 42, sine *versura* dissolvere: h. e. debitum solvere ita, ut ab alio sumas. v. Gronov. Sestert. pag. 535...... *Omnino in hac voce, post multos, Furcellinus erravit.

Versus (adv.), ad Div. IV, 12 in, Italiam *versus*. de Am. 25, in forum *versus*. vid. Langius ad h. l. et Manut. ad Div. VIII, 15. Sed cautio est in hac forma, ne eam iis locis obtrudamus, ubi *versus* est participium. De quo v. Duker. ad Liv. XXXVIII, 51.

Versus (pass.), Partit. 5, genus eloquendi *versum* et mutatum, i. e. quod a simplici ratione recedit.

Versus (subst.), pro membro, κῶλῳ. Or. 66, ex duobus *versibus*.

*Versus**, linea, Att. II, 16; Rab. Post. 7. †carmen, Arch. 10; Verr. III, 33; Parad. III, 2; Or. III, 50.

*Versute**, Or. 7; Brut. 9.

*Versutiloquus**, Or. 49; Fin. IV, 25.

Versutus quis dicatur? Nat. D. III, 10. Cf. Or. II, 20. Fin. II, 17; III, 1; Brut. 67.

Verumtamen, eleganter post parenthesin pro igitur. ad Div. V, ult. puto mea nonnihil interesse (quanquam id ipsum quid intersit, non intelligo), *verumtamen*, quidquid illinc nuntiatum sit, non, etc. ad Att. I, 10, quum essem in Tusculano (erit hoc tibi pro illo tuo, quum essem in Ceramico), *verumtamen* quum ibi essem. Sic accipe igitur etiam ad Div. VII, 19; Verr. III, 2 init. Verr. I, 50, qua potestate iste permissa, ut ex C. Fannio et ex Q. Tadio cognovistis; *verumtamen* quum esset in omnibus rebus, etc. in quo loco mire se torsit Hotomannus;

Manutius autem intelligit, dicam: quod non opus est, neque in hoc loco, neque in eo, quem attulit ad h. l. ex Verr. II, 11, ubi est simpliciter pro sed, verum. † post concessionem. Cæcil. 15, est hoc aliquid..... *verumtamen.*

Verus, æquus. Quint. 15, *verum* fuit postulare? Cf. Leg. II, 5, 7, etc.

*Vertens**, Quint. 12; Nat. D. II, 20.

Vesci, largiter frui. Fin. V, 20, si posset paratissimis *vesci* voluptatibus: sic, Fin. II, 3; Nat. D. II, 33, 64; Or. 9.

*Vesica**, Fin. II, 30; Tusc. II, 19.

*Vesicula**, de Div. II, 14.

*Vesper**, Phil. II, 31; Att. VII, 8.

*Vespera**, Cat. II, 2.

*Vesperi**, Mil. 20.

*Vespertinus**, Nat. D. II, 20.

Vestibulum. proprie, Or. II, 79; Cæl. 12; Verr. II, 66; ibid. V, 67; Leg. II, 24; Mil. 7. † Or. 15, *vestibula* aditusque ad causam faciet illustres.

*Vestigare**, Or. II, 40; ibid. III, 24.

Vestigium, signum a pede hominis, Cæcin. 14; Or. 3; ibid. III, 2; Phil. XIII, 13; Nat. D. III, 5; Acad. II, 39; Fin. V, 2. † nota, Q. fr. I, 3; Verr. IV, 24; Sext. 3; Cluent. 10; Tusc. I, 25; Nat. D. I, 14; de Div. II, 68; Rosc. C. 17; Flacc. 25, eum *vestigio* imperii, i. e. ut nullum *vestigium* romani imperii relinqueretur. Nat. D. III, 4, Zenonis *vestigiis*, i. e. modo, exemplo.

Vestimenta, de stragulis vestibus. Herenn. IV, 51; Flacc. 29; Leg. II, 23; Mil. 10.

Vestire, proprie, Att. II, 9; Verr. IV, 55, *vestire* parietes tabulis. Or. I, 31, inventa *vestire* atque ornare orationem. Nat. D. II, 53, montes *vestiti* et silvestres.

Vestis, sæpe simpliciter positum de *veste* stragula, peristromatis tricliniorum accipiendum; idque e contextu, ex epitheto, v. c. pretiosa, ab attendentibus facile potest intelligi, v. c. Phil. II, 27, *vestis* pretiosa. Verr. II, 27, *vestis* Melitensis. Hoc monendum putavi, quia usu didici, tirones in hoc verbo intelligendo interdum hærere, aut a vero aberrare. † de vestimentis corporis, de Div. I, 52; Q. fr. II, 3, Sen. post Red. 3; Sext. 12; Tusc. I; 44.

Vestitus, de ordinario vestitu. Pis. 8, ad *vestitum* redire, sc. a luctu, in quo vestes mutantur. Add. Sext. 8; Rab. Post. 10; Phil. VIII, 11; ibid. XII, 6. † Nat. D. II, 39, *vestitus* arboribus. † de oratione, Brut. 95.

*Vestitus** (adj.), proprie, Pis. 25; Her. IV, 47. † de animalibus, Nat. D. II, 47, 53; Tusc. V, 23.

*Veteranus**, Phil. II, 2; ibid. III, 2; Tusc. II, 16.

**Veterascere*, fragm. epist. ap. Non. V, 63, quem *veterascentem* videat ad gloriam.

*Veterator**, Verr. IV, 14; Fin. II, 16; Q. fr. II, 12.

*Veteratorie**, Or. II, 28.

Veteratorius, callidus, fraudulentus. Brut. 67, accuratio in inveniendis componendisque rebus citius *veteratoria*, quam oratoria, i. e. JCti callidi, aut dialectici exercitati.

*Veternus**, ad Divers. II, 13; ibid. VIII, 6.

*Veto**, de legibus. Or. II, 24; Leg. II, 3. † dissuadeo, ad Div. V, 13; de Am. 22.

*Vetulus**, dicitur pariter de plantis, de hominibus et belluis, Fin. V, 14; de Am. 19; Quint. 7; Att. XIII, 19; ad Div. VII, 16.

Vetus, annosus, Sext. 8. † antiquus, Tusc. II, 16; Phil. V, 17; Brut. 10; de Univ. 11; de Am. 19; Att. XVI, 16; Or. I, 37. † Verr. III, 93, *vetus* innocentia: h. e. vera, magna, qualis apud majores fuit.

Vetustas, de rebus quæ diu duraverunt, Phil. III, 6; ad Div. XI, 16; de Sen. 19; de Div. I, 49; ibid. II, 57; Brut. 83; de Am. 19; Or. I, 46; ibid. II, 9. † antiquitas. de Rep. I, 31, quæ familiarum *vetustatibus*, aut pecuniis ponderantur. † diuturnitas. ad Att. XIV, 9, nam mori millies præstitit, quam hæc pati, quæ videntur habitu-

ra *vetustatem*. † calliditas. Quint. 21, ingenio, *vetustate*, artificio tu facile vicisti.

*Vetustus**, ad Div. XIII, 56; Brut. 2.

Vexare. Rosc. A. 49, *vexare* bona fortunasque nostras, h. e. insidiari iis. ad Div. XIV, 2, et valitudinem istam infirmam, si me amas, noli *vexare*, h. e. affligere, non parcere ei. Nat D. II, 29, locus a vestris *vexatus*: contra quem valde disputatis, quem valde reprehenditis disputando. Cf. Gron. Obs. III, 4. † contumelia afficere. Vat. 1, *vexatum* dimittere.

*Vexatio**, Cat. 1, 6; Tusc. IV, 8.

*Vexator**, Phil. III, 11; Mil. 13; Sext. 8.

*Vexatus**, Verr. III, 53; Phil. XII, 9.

Vexillum, velum purpureum, quod est apud ducem, et ab eo proponitur ad signum futuræ pugnæ daudum. Cf. Lips. de Milit. R. IV, 12. Sed proponebatur etiam *vexillum* in delectu militari habendo. Hinc illa: Att. X, 15, *vexillo* opus est; convolabunt. Phil. V, 11, num quando civibus perditis *vexillum*, quo concurrant, defuturum putatis? Cf. Lips. l. c. 1, 3, et Reines. ad Inscript. p. 340, ubi memoratur *vexillum* rubeum in arce positum delectus causa. Etiam in coloniis deducendis *vexillum* tollebatur et præferebatur. Agr. II, 32, *vexillum* coloniæ. Phil. II, 40, Casilinum coloniam deduxisti...ut *vexillum* tolleres, et aratrum circumduceres: ubi vid. Abramius.

Via. Prov. Cons. 2, *via* militaris; est *via* lata et strata, per quam imperatores ducunt exercitus ad mare, ut navibus trajiciantur, aut in provincias. vid. Hotomann. ad h. l. in primisque Bergerius de Viis Rom. publicis, III, 54. † methodus. Orat. 1, 19, dicendi ratio ac *via*. Fin. II, 1, *via* et ratione disputare. N. D. II, 22, *via* progredi. † de Rep. 1, 20, spero nos ad hæc ipsa *via* perventuros. † hinc Div. II, 1, *vias* optimarum artium tradere, pro ipsis artibus, quæ *via* et ratione traduntur. † ratio, et modus, et occasio alicujus rei consequendæ, perficiendæ etc. Verr. III, 94, auctoritate *viam* patefacere illustrem. ad Div. IV, 13, omnes *vias* persequar, quibus putabo, ad id, quod volumus, pervenire posse. ad Q. fr. 1, 1, omnes *vias* pecuniæ norunt. Joseph. Ant. VI, 1, 2, μηχανὴν καὶ πόρον τῆς ἀπαλλαγῆς ἐζήτουν. † elegans est illud ad Att. II, 19, ego autem neque pugno cum illa causa.... neque approbo.... utor *via*: h. e. arte aliqua medium teneo, ut neque improbem, neque probare videar.

Viaticum, pecunia, quæ ex ærario datur ad magistratibus provincialibus, quæstoribus, legatis, instrumenta itineris comparanda, ut tabernacula, mulos, etc. Dabatur autem pecunia redemtoribus, qui hæc viæ instrumenta curarent. ad Div. XII, 3, v. Sigon. Ant. Jur. Provinc. III, 11; Casaub. ad Theoph. c. 11.

Viator, minister magistratuum, quo utuntur ad homines arcessendos. de Sen. 16, a villa in senatum arcessebantur et Curius, et cetari senes: ex quo, qui eos arcessebant, *viatores* dicti sunt. Quæ fere ad verbum repetiit Columell. R. R. præf. h. l. et Plin. H. N. XVIII, 3. Cf. Vatin. 9; Font. 16. v. Sigon. Ant. Jur. C. R. II, 15, et Burm. ad Petron. c. 97. *Viatorum* decuriæ occurrunt in inscriptione ap. Murator. t. 1, p. 581.

Vibrare, proprie est cum magna vi et celeritate projicere, ut contorquere. Or. II, 80, atque ejusmodi debet esse prolusio, non ut Samnitum, qui *vibrant* hastas ante pugnam, quibus in pugnando nihil utuntur. † hinc, ut contortum, sic *vibrans* passive (v. Heins. ad Sil. 1, 539) per metaphoram dicitur pro incitatus, vehemens. Brut. 95, *vibrans* et incitata oratio. Orat. 70 extr. Demosthenis non tam *vibrarent* fulmina illa, nisi numeris contorta ferrentur. † est etiam pro micare. Acad. II, 33, mare quum a sole collucet, et albescit, et *vibrat*: nempe propter illas celeres agitationes aquæ et tremores; nam et micare est proprie de celeri et tremulo motu,

qui est in luce. vid. Drakenb. ad Sil. IV, 156.

Vicanus, qui in vico habitat. Flacc. 3, Timolites *vicanus*. v. Græv. ad h. l. Sed Div. I, 58, *vicani* aruspices, sunt, qui in vicis versantur, eosque pervagantur, quæstus causa, ut in circis astrologi.

Vicarius, servus servi lautioris, de peculio emtus, unde et peculii pars. Verr. I, 36, homines (servi) alii redditi, alii etiam nunc retinentur; peculia omnium *vicariique* retinentur. ibid. III, 38, hic Dioguotus *vicarium* nullum habet, nihil omnino peculii. Sed in universum dicitur de omnibus, qui alterius loco operam præstant: sic procurator et cognitor dicitur alieni juris *vicarius*, Cæcin. 20; et successorem suum Cicero appellat, Mur. 37, *vicarium* suæ diligentiæ, etc.

Vicem, periculum, calamitatem, injuriam. Verr. I, 44, alienam *vicem* pro sua injuria docere; et sic est sæpe. † locum. Leg. II, 19, heredum causa (suscipiendorum sacrorum) justissima est; nulla est enim persona, quæ ad *vicem* mortui propius accedat. † modo, more. Att. X, 8, nisi forte me Sardanapali *vicem* in lectulo mori malle censueris. Grævius autem habet *vice*: quanquam et ipse in codd. reperit *vicem*. Neque est contra Latinorum consuetudinem, qui sic accusativo utuntur et nude, et adjecta præpositione, in Gellius, X, 3, Gracchus non querentis, nec implorantis, sed nuntiantis *vicem*... inquit. Et amat Gellius sic ponere, ut monet Gron. ad X, 25. Contra addit Suetonius Claud. 7, præsedit in Caii *vicem*. † Sext. 4, *vicem* officii præsentis.

Vicesima. Att. II, 16 agro Campano diviso, quod vectigal superest domesticum, præter *vicesimam*? Est autem *vicesima* pars pecuniæ, qua vendi posset servus, qui manumittitur. Liv. VII, 16. De ea Græv. ad h. l. laudavit Lips. ad Tacit. Ann. XIII, 31. Sed Grævius male huc refert etiam *vicesimam* e servis venditis; in quo non satis inspexit illum ipsum, quem laudat, Lipsium, qui docet, antiquissimam esse *vicesimam* manumissionum, et de ea a Cicerone agi l. c. vectigal autem e servis venditis primo quoad numerum incertum esse, deinde ab Augusto institutum. Cf. Magnit. Rom. II, 4. Ergo de *vicesima* manumissionum tantum sermo est. Cf. Cujac. Obs. IX, 24; inpr. Burm. de Vectigal. c. 10. † Verr. II, 75, scribit in LX socios perdidisse ex *vicesima* portorii Syracusis. *Vicesima* portorii est ipsum portorium, cujus nemini dabatur *vicesima* pars rerum, quæ exportabantur. Ceterum male huc refert Hotomannus aurum *vicesimarium*, quod fuit e *vicesimis* manumissionum, non portorii, ut vidit Lipsius ad Tacit. loc. cit.

*Vicinitas**, Att. V, 10; Rosc. A. 46; Nat. D. 55; Cœl, 2; Cluent. 5; Planc. 8; Quir. post Red. 2; Off. II, 18.

*Vicinus**, Sull. 1; Off. III, 29; Verr. I, 18; Or. 52.

*Vicissim**, per vices, Nat. D. II, 7; de Sen. 14; ad Div. III, 6; Fin. III, 21; de Div. I, 5. † certatim, Fat. 2.

Vicissitudo, casus, Tusc. I, 18; Inv. I, 34; Nat. D. II, 38; Mur. 36; Or. III, 60; de Am. 14; Partit. 37. † permixtio et confusio. Nat D. II, 33, *vicissitudine* quatuor generum corporum mundi continuata natura est.

*Victima**, hostia, Inv. II, 31. † metaphorice, Flacc. 38; Fin. II, 19.

Victor belli, Mur. 14. Add. de Div. II, 26; ad Div. IV, 9. v. *vincere*.

Victoria, de eo, qui causam in judicio obtinet. Act. I in Verr. 14, se avarissimi hominis cupiditati satis facere posse, nocentissimæ *victoriæ* non posse. † sensu proprio, Off. I, 11; Manil. 10; Marcel. 6; Verr. V, 26; Cat. IV, 10. † Dea, Verr. IV, 49; Act. 1; Verr. 10.

Victoriatus, Font. 8, nummus Victoriæ imagine signatus, de quo Plin. H. N. XXXIII, 3: valuit duos sestertios.

*Victoriola**, Nat. D. III, 34.

Victrix. Att V, 21, quo die literæ *victrices* Cassii in senatu recitatæ sunt: h. e. nuntiæ victoriæ. Tusc. I, 48.

*Victus**, de alimentis, Quint. 15; Inv. 1, 1; Or. 1, 54; Rosc. A. 38. † vivendi ratio, Brut. 23; Inv. 1, 23; Att. XII, 27.

* *Viculus*, parvus vicus. de Rep. 1, 2, urbes magnas.... *viculis* et castellis præferendas puto. *Viculos* etiam, vocem in Cic. novam, conjunctos habet cum castello Livius, XXI, 33.

*Vicus**, Mil. 24; Att. v, 15; Font. 5; ad Div. XIV, 1; ibid. XV, 4; Att. 1, 4.

Videlicet, videre licet, scito. Att. v, 11, Brundisio quæ tibi epistolæ redditæ sunt sine mea, tum *videlicet* datas, quum ego me non belle haberem. Scil. intelligendum est, esse. Est enim apud veteres interdum *videlicet* cum infinitivo. v. Græv. ad h. l. Plautus, Asinar. III, 3, *videlicet* Solonem, leges ut conscribat; quem locum vindicat Gronov. Obs. III, 9, pag. 509. Cf. *scilicet*.

Videre, cogitare, in animo habere. Or. 1, 62, majus quiddam *videbam*. † considerare. Cluent. 58, quum hæc sunt *videnda* † explicare. Verr. II, 61, alio loco de.... *videro*. † consilio aliquo uti, sequi aliquid. Flacc. 14, *vidit* aliud. † curare, et variis quidem modis. Att. XIV, 11, hæc fortuna *viderit*. ib. v, 7, cum Philotimo *videbis*. ib. v, 1, ut prandium nobis *videret*. Tusc. III, 19, aliquid *videamus* et cibi. Quint. 17, *viderint* ista officia boni viri. † imperativus et conjunctivus ponitur pro vereor: quæ est elegans ratio, sub specie dubitationis, et judicium alteri relinquendi, suam sententiam dicendi. Rosc. A. 48, *videant*, ne sit, etc. Tusc. II, 18, *vide*, ne non sit hoc proprium nomen virtuti. Div II, 4, *vide*, ne nulla sit divinatio. Cf. ad Div. XI, 12; XVI, 26. Reperitur tamen etiam participium sic: Offic. 1, 9, itaque *videndum* est, ne non satis sit id, etc. ad Divers. XIV, 14, *videndum* est, ut honeste vos esse possitis. † cavere. Offic. 1, 20, quamobrem et hæc *videnda*, et fugienda pecuniæ cupiditas: ubi. v. Græv. † elegans etiam est hæc formula, Pis. 25, quin tu me *vides*: in oratione ficta Pisonis ad Cæsarem.

Videri, est verbum solemne in SCtis, decretis pontificum, sententiis judicum. Dom. 53, quum P. Scævola pontif. M. pro collegio respondit, sacrum non *videri*. vid. Manut. ad Verr. v, 6. † (cum accusativo) Tuscul. v. 5, non mihi *videtur* satis posse virtutem: ubi v. Davis. Off. III, 17, quæ vult *videri*, se esse virtutem. † (passive). Tusc. III, 29, opinio mali, quo viso et persuaso. † *videri* etiam interdum, ut Græcorum δοκεῖν, dicitur in aliis rebus de eo, quod certum esse scimus. Nat. D. 1, 21, sæpe enim de L. Crasso, familiari illo tuo, *videor* audisse, quum te togatis omnibus sine dubio anteferret.

*Viduitas**, Cæcin. 5.

*Viduus**, Cæcin. 5.

*Victus**, caducus, de Sen. 12; de Div. II, 16.

Vigere, inclarescere. Tusc. II, 2, in ipsa Græcia philosophia tanto in honore nunquam fuisset, nisi doctissimorum contentionibus dissensionibusque *viguisset*. † laudari, probari. ad ad Div. VII, 1, tui pulitici libri omnibus *vigent*. de plantis, Nat. D. II, 53. † de Div. 1, 30, exercere: sic, ibid. 32, 51. † excellere, Or. III, 28; Tusc. 1, 16; Phil. XI, 15. † celebrari, Cœl. 5; Off. 1, 34; Tusc. II, 2; Tusc. II, 26.

*Vigil**, Verr. IV, 43.

*Vigilans**, Q. fr. 1, 1; Act. 1, Verr. 11; Att. VII, 13.

*Vigilanter**, Verr. IV, 64; ad Div. X, 23; Mur. 15.

*Vigilantia**, ad Div. VII, 30; Planc. 25; Att. VIII, 9.

Vigilare. Q. fr. II, 15, viatores, si serius, quam voluerunt, forte surrexerint, properando etiam citius, quam si de multa nocte *vigilassent*, perveniunt, quo volunt. Malaspina putat positum pro *evigilassent*: et sic dici hoc verbum posse putat. Sed Burm. ad Sueton. Aug. 78, mavult corrigi *evigilassent*: quod mihi verba de multa nocte, vix videntur pati, Mur. 10.

*Vigilia**, proprie, Tusc. IV, 19. † diligentia, Phil. VII, 7; Cat. II, 12. † excubiæ, Phil. 1, 1; Pis. 7.

*Vilis**, Rosc. A. 26; Verr. III, 84; Tusc. V, 35; Off. III, 23; Sext. 22; Phil. XII, 8.

Vilitas. Verr. III, 93, annus est in *vilitate*; int. annonæ; Manil. 15.

*Villa**, Sext. 43; Off. I, 39; Q. fr. II, 9.

**Villicare*, de Rep. V, 3, villicum agere : nova vox apud Ciceronem.

*Villicus**, Or. I, 58.

*Villula**, Att. XII, 26; ibid. XVI, 6.

*Villus**, Nat. D. II, 47.

*Vinaceus**, de Sen.

*Vinalia**, Phil. XIV, 5.

Vinarius. Font. 8, *vinarium* crimen; de Sen. 16; Verr. IV, 27.

Vincere, ostendere aliquid ita, ut probes, ut obtineas. Cluent. 44, *vinco*, virum bonum fuisse Oppianicum. † eleganter de eo, cui quid in auctione addicitur, sive qui plus licendo accipit, quod vult. Sic passim est in epist. ad Attic. ut XIII, 29, Othonem *vincas* volo. Cf. 33. † causam in judicio obtinere; in quo est duplex forma : altera certa et usitatissima. Rosc. Com. 18, *vicisset* judicio. Quint. 27, ego sponsione *vicerim*. Altera insolens, atque hanc ob causam in dubium vocata : Verr. I, 53, *vincere* judicium. Cæcin. 31, *vincere* sponsionem : ubi vid. Passerat. et Græv. Similiter Ovid. Her. XVI, 76, dixit, « Non omnes causam *vincere* posse suam » : ubi Heinsius corrigebat, causa; dubitante Burmanno, et afferente *vincere* bellum e Vell. II, 55. Add. Virg. Æn. X, 370, devicta bella. Etiam Græci utroque modo dicunt, νικᾶν μάχην et μάχῃ. v. Albertum, Obs. ad Nov. T. pag. 242. Simile etiam illud est, quod Latine dicitur, certare sponsione (v. *sponsio*), et certare multam ap. Liv. XXV, 3. Ab hac autem verbi significatione dicuntur *vinci*, qui causa cadunt, seu condemnantur. Verr. I, 4, reus tam nocens, tam perditus, tam *victus*.

Vincire. proprie, Verr. V, 66. † metaphorice, Marcel. 8; Tusc. II, 21; Att. VII, 18, *vinciri* præsidiis. † Orat. 13, verba *vincire*. ibid. 50, sententias *vincire*. Hoc quid sit, tironum causa dicendum est; atque hic breviter repetendum, quæ olim de hac re ex instituto in prolusione aliqua Ernest. dixerat. *Vincire* autem est, ita verba et sententias inter se jungere, ut ex pluribus propemodum vel unum verbum, vel una sententia facta videatur. Quod ad verba attinet, res eo redit, ut extremæ et primæ verborum literæ sint ejusmodi, ut in pronuntiando verba in unam vocem coalescere possint, quia, ut Dionysius ait, non est αἰσθητὸς χρόνος μεταξὺ τῶν ὀνομάτων, de Structur. Orat. 23; a quo deinde leniter fluere oratio, et lævis esse dicitur. Exemplo esse possunt versiculi Sapphus apud eumdem Dionysium : Ποικιλόθρον, etc. Nam in iis omnia verba, quia aut alterum in vocali desinit, alterum a consona incipit, aut contra, coeunt tanquam in unam vocem. In duobus autem Διὸς δολοπλόκε, ex consonæ concurrunt, quarum concursus nihil asperitatis habet; quod ex eo judicatur, quod easdem in eodem verbo occurrere videmus, ut in διόσδοτος. Ex Ciceronis innumerabilibus ponamus hoc unum ex Rosc. Am. 24, hæ sunt impiis assiduæ, etc. In hoc genere autem illa cautio est, ne nimis ea res studiose aut frequenter fiat, ut Cicero recte præcipit. Or. 44 : nam esset quum infinitus, tum puerilis labor. Sed ad *vincienda* verba etiam hoc pertinet, quum ita collocantur, ut numerose volvatur et cadat oratio; quod genus orationis aptum vocatur, cui solutum et diffluens opponitur. Atque de hoc posteriori genere, *vincire* verba est apud Ciceronem, l. c. qui est locus de hac re præstantissimus; agit enim de hoc orationis genere a c. 50 usque ad 71. Sed sententiæ etiam *vinciuntur*, quam Dionysius vocat κώλων ἁρμογὴν, et δευτέραν τῆς συνθετικῆς ἐπιστήμης θεωρίαν facit, in primisque necessarium esse dicit, τὰ κῶλα ἁρμόσαι πρὸς ἄλληλα, ὡς οἰκεῖα φαίνεσθαι καὶ φίλα, l. c. sect. 7. Id autem fit artificio periodico, quo plures

sententiæ una periodo comprehendantur ita, ut suspensa sit ab initio ejus usque ad finem oratio, atque ita e pluribus enuntiationibus propemodum una fiat. Exemplum sit hoc Verr. I, 41, tutores, pecuniam prætori si pupillæ nomine dedissent, grandem præsertim, quemadmodum in rationem inducerent, quemadmodum sine periculo suo dare possent, non videbant. In hac autem collocatione sententiarum, qua *vinciuntur*, respiciunt Latini plerumque ad rerum naturam, ut quæ natura et cogitatione priora sint, ea etiam loco priora fiant, tanquam ut causa, ratio, conditio priores sint effectu, etc. Ex hac autem ratione *vinciendarum* sententiarum vel maxime exsistit numerus oratorius. Sed hæc pro hujus loci ratione sufficiant : plura qui volet, adeat prolusionem illam supra memoratam.

Vinctus, numerosus. Or. 57, poema est nimis *vinctum*, ut de industria factum appareat ; sermo vulgi est nimis dissolutus. † non liber, impeditus. ad Div. VI, 7, tot malis quum *vinctum*, tum fractum, studium scribendi.

Vinculum, per metaphoram eleganter dicitur omnis causa, propter quam aliquid faciendum aut omittendum est, propter quam aliquis amandus ; item res, qua aliquid conservatur, fundamentum, fons, etc. ad Div. XV, II, tum accedit *vinculum* maximum : h. e. maxima causa, propter quam te amare debeo. Itaque Cicero alicubi dicit : cum eo mihi omnes causæ, Quint. 15; quum alibi dicat, omnia *vincula*. Ligar. 7, magnum *vinculum*, quod iisdem studiis semper usi sumus. Muren. 31, aliquo te cum hoc *vinculo* reip. esse conjunctum, h. e. causa ab ipsa rep. suppeditata. Fin. III, 20, et quomodo hominum inter homines juris esse vincula putant (h. e. causas idoneas, propter quas societatem inter se colant), sic homini nihil juris esse cum bestiis. Cæcin. 25, jus civile dicitur *vinculum* judiciorum, quod eo judicia utuntur. Cluent. 53, *vinculum* dignitatis, quod conservat dignitatem, sive, ut post dicit, fundamentum et fons dignitatis. Balb. 15, *vinculum* religionis. Tusc. V, 29, nulla te *vincula* impediunt ullius certæ disciplinæ. ad Div. X, 6, *vincula* temporum te cum illis conjunxerunt. Or. 23, *vincula* numerorum. vid. *vinctus*, *vincire*.

Vindemiola, ad Att. I, 10, de pecunia collecta paullatim et comparsa.

*Vindex**, defensor, Or. III, 48; Leg. III, 17; Agr. II, 9. † ultor, Leg. II, 8; Nat. D. III, 18; Inv. II, 54; Q. fr. II, 6.

Vindicare, punire. Verr. V, 50, vehementer *vindicare* in cives. Offic. I, 30, qui Tib. Gracchi perditos conatus *vindicavit*. † vindicias agere. Or. I, 10, agerent tecum lege.... *vindicarent*que ornati homines.... quibuscum tibi justo sacramento contendere non liceret. † defendere. Flacc. 17, *vindicatis* civem ab ignotissimo Phryge; sc. rejiciendo ejus testimonium. ad Div. X, I, 16, turpitudo personæ ejus, in quam liberius invehimur, nos *vindicabit*. † Rabir. Post. 9, perpetienda illa fuerunt, ut aliquando se ad suos *vindicaret*. Manutius interpretatur, ut aliquando ad suos tanquam e servitute regia in libertatem redire posset. Grævius autem Latinum hoc esse, et intelligi posse negat, legitque : ut se aliquando et suos *vindicaret*, nempe a damnis fortunarum. Mihi autem et lectio recepta, et Manutiana interpretatio probatur. Exempla hujus constructionis sunt apud Gronov. ad Liv. XLIV, 14.

*Vindicatio**, Inv. II, 22, 53.

Vindiciæ, est controversia forensis, de possessione alicujus rei, quam nostram esse dicimus, quum alius tenet. Verr. I, 45, pro præde litis *vindiciarum* satis accipere. Mil. 27, injustæ *vindiciæ*.

Vindicta. Rabir. perd. 5, una *vindicta* liberavit. Top. 2, *vindicta* liber factus : ad q. l. Boethius dicit, esse virgulam, quam lictor manumittendi servi capiti imponens, eum in liberta-

tem vindicabat, quædam verba solemnia dicens. Scholiastes autem Persii, ad Sat. v, 88, a prætore capiti impositam dicit. Et hoc verius. Sic etiam Græci JCti tradunt. v. Casaub. ad Pers. p. 417. Formula erat : hunc ego hominem liberum et civem rom. esse aio, ut Græci tradunt. Latini autem sic : aio te liberum more Quiritium. vid. viros doctos ad Caii Instit. 1, 1, in Schultingii Jurispr. Ante-Justin. p. 11, 12, ed. Lips.

*Vinea**, de Sen. 15.† machina bellica, ad Div. xv, 4.

*Vincium**, Leg. II, 9; Nat. D. III, 56; ibid. II, 66.

*Vinitor**, Fin. v, 14.

*Vinolentia**, Tusc. IV, 11; Phil. II, 39.

*Vinolentus**, Tusc. v, 41; Agr. 1, 1; Or. 28; Acad. II, 27; Pis. 9.

*Vinum**, Tusc. v, 5; Nat. D. III, 27; ibid. III, 31; Phil. XII, 11; Off. III, 25.

*Viola**, Tusc. v, 23.

*Violentia**, Phil. XII, 11.

*Violentus**, Phil. II, 28; ibid. v, 7; Cluent. 50; Tusc. v, 4.

*Violo**, Phil. II, 2; Rosc. A. 38; Rab. Perd. 3; Nat. D. III, 23; Verr. v, 72; Ar. Resp. 12.

*Vipera**, Ar. Resp. 27.

*Viperinus**, Fin. II, 29.

Vir, de marito est, ad Div. VIII, 7; Q. fr. II, 2; Tusc. IV, 19.

*Virere**, Tusc. v, 12.

*Virga**, Flacc. 7; Rab. Perd. 4.

Virgetum, hortus, arboretum. Leg. II, 8, sacerdotes vineta, *virgeta*que, et salutem populi auguranto. v. Turneb. ad h. l.

*Virginalis**, Verr. IV, 2; Quint. 11.

Virgines, simpliciter Vestales virgines dicuntur. Catil. III, 4, post absolutionem *virginum*.

*Virginitas**, Nat. D. III, 23.

*Virgo**, ad Div. IX, 22; Brut. 95; Or. 19.

Virgula. Offic. 1, 44, si omnia nobis.... quasi *virgula* divina, ut aiunt, suppeditarentur, i. e. citra opem humanam. Ductum proverbium videtur Erasmo a *virga* Palladis, cujus toties mentio apud Homerum. Nota est etiam ex Virgilio *virga* Circes, et ejus vis.... * de Rep. II, 30, ut cujusque et boni publici, et mali causam tanquam *virgula* videar attingere.

Viriditas. Tusc. III, 31, malum quamdam habet *viriditatem*. de Am. 3, senectus aufert eam *viriditatem*, in qua etiam tunc erat Scipio. Est e Græco. Græci enim χλωρὸν dicunt omne, quod est recens, in primisque vigorem juvenilem et virilem.

Virilis. Verr. IV, 37, est aliqua mea pars *virilis*. Phil. XIII, 4, plus, quam pro *virili* parte. *Virilis* pars, ne errent tirones, ut vulgo fit, est cujuscumque rei communis pluribus, sive bonæ et lætæ, sive tristis et molestæ, pars ea, quæ unicuique debetur æqualiter. † virum decens. Att. XI, 23, et videremur aliquid doloris *virilis* habuisse. Sic Tusc. II, 27, *viriliter* ægrotare, h. e. ne te nimis mollem, aut impatientem doloris molestiæve præbeas.

Virtus. Tusc. II, 18, *virtus* ex viro appellata est; viri autem propria maxime est fortitudo. Itaque ab hac ceteras sic appellatas putat. Fin. v, 13, ita fiet, ut animi *virtus* corporis *virtuti* anteponatur; animique *virtutes* non voluntarias vincant *virtutes* voluntariæ; quæ quidem proprie *virtutes* appellantur. † fortitudo militaris. Sext. 65, aditus in illum summum ordinem civium industriæ ac *virtuti* pateret. Nempe industria cernitur in causis in foro agendis, virtus in re militari: his duabus artibus enim aditus in curiam muniebatur. Sic Muren. 10, bellica *virtus*, opponitur forensi laudi et industriæ. vid. *industria*. † ars, disciplina, facultas alicujus artis. Offic. 1, 52, itaque se alii ad philosophiam, alii ad jus civile, alii ad eloquentiam applicant; ipsarumque *virtutum* in alia alius mavult excellere.

Vis, est vel vera, quæ fit armis sive justis, sive fortuitis, unde lex de vi, armatis hominibus. Cæcin. 9. Hæc etiam *vis* solida dicitur. Conf. Cæcin.

5, et seqq. Vel ea, quæ ibid. 32, quotidiana *vis* dicitur, quum in controversia de possessione alicujus fundi deductio ac *vis* moribus fit, ibid. 11. Quam Gellius, xx, 10, civilem ac festucariam vocat. Vid. supra in *conserere*, et Cæcin. 7. Hinc etiam illud, ibid. 31, unde ille me *vi* dejecit; item c. 22, *vim* restituere, h. e. aliquem in eum locum restituere, ex quo eum vi vera dejeceris. Adde nunc omnino, quæ nuper edita sunt ex oratione pro Tullio. † genus *vis* sæpe ponitur pro formis, h. e. pro iis rebus, quibus *vis* fit, aut quæ per *vim* fiunt. pro stupro, Milon. 4, *vim* afferre. Conf. Verr. 1, 26. pro precibus, Verr. 1, 25, retinere summa *vi*. pro minis, Verr. III, 22, hac ille *vi* et hoc metu adductus nempe virgarum, quas minabatur Verres. pro opibus amicorum, advocatorum, unde inopiæ opponitur. Quint. 1, quod si tu judex nullo præsidio fuisse videbere contra *vim* et gratiam solitudini atque inopiæ. pro corruptione judicum, Verr. II, 31, si aliqua se *vi* eripuerit ex hoc judicio. Unde etiam *vis* versata esse dicitur in judicio, quod pecunia corruptum est. Corrumpuntur autem judices vel gratia, vel metu, vel largitione. Itaque singulis locis videndum, de quo genere capienda sit *vis*. † Sed *vis* judicum, vel judiciorum, est justitia et severitas in scelestos homines, ut in Cæcil. 3; Act. I in Verr. 17; Cæcin. 2. † formula, *vim* afferre, est etiam in bono sensu, pro prodesse, valere, Orat. I, 25. † *vis* dicitur etiam de natura rerum et ratione. Inv. I, 49, hoc non magis seditiosi, quam ambitiosi.... quam alicujus improbi hominis *vim* describit. Inv. II, 33, rem ex sua *vi* (natura) considerare. Orat. I, 21, de *vi* et ratione dicendi. † locus. Invent. I, 2, naturæ *vim* obtinet. † in dicendo *vis* est sublimitas et magnificentia. Orat. II, 29, meæ totius orationis.... *vim* desiderat. ad Div. xv, 21, de Calvo : multæ erant et reconditæ literæ; *vis* non erat. † *vis* etiam eleganter tribuitur iis, qui ulciscuntur injurias sibi factas, aut qui sibi injuriam fieri non sinunt? Dom. 55, magna *vis* est quum in deorum numine, tum in ipsa republica, etc. Rosc. Am. 24, magnam *vim* possidet paternus maternusque sanguis : nisi pro sanctitate malis accipere. † significatio verbi. Tuscul. III, 5, verbi *vis*. Et sic sæpe. † servit etiam periphrasi, ut *vis* deorum pro diis.

Viscera, caro; nam quidquid sub corio est, ut Servius ait, *viscera* dicunt. Nat. D. II, 63, *viscera* boum. Conf. Tuscul. II, 8 et 14. † pecunia, res familiaris. Dom. 47, exstruxit villam *visceribus* ærarii. ad Q. fr. I, 3, quum de *visceribus* tuis et filii tui satis facturus sis. † Orat. II, 78, *viscera* causæ. † intimus animi sensus, memoria. Att. VI, 1, ἐγκελεύσματα tua mihi in *visceribus* hærent.

Visceratio, est distributio carnis crudæ inter plebeios : genus largitionis, apud Romanos usitatum. Græci κρεῶν διανομὴν vertunt. Offic. II, 16, vid. intt. ad Sueton. Cæs. 37. In inscriptione apud Murat. t. II, p. DCX, *visceratio* in feriis Latinis fieri solita vocatur diserte carnium distributio.

*Viscus**, Nat. D. II, 47.

Visendus, visu dignus. Vatin. 13, ornatu *visendo*.

*Visere**, spectare, Tusc. I, 19; II, 23; ibid. V, 3.

Visio, vox philosophica, item significans, quod *visum*, de quo mox. Tusc. II, 18, *visio* falsa doloris et species. Acad. II, 11, *visio* veri falsique communis a quibusdam putatur.

*Visitare**, invisere, Fin. V, 31.

Visum, species alicujus rei in animo impressa, impulsio oblata extrinsecus, φαντασία. Nat. D. I, 5, *visum* insignem et illustrem : quasi sit *visus*. Tusc. I, 41, *visa* somniorum. Acad. I, 11, et pluribus aliis locis. Nam in Academicis multa est de *visis* disputatio. De *visis* somniorum adeundus Macrobius, in Somn. Scip. I, 3. In Tusc. sæpe *visa* dicuntur de rebus opinatis, in primis e sensu.

Visus, videndi actus, Nat. D. I, 5.

Vita, de plantis, Tusc. I, 24. † de animalibus, Nat. D. II, 54; Planc. 3; Quint. 30; Fin. II, 28; Verr. I, 15; Verr. II, 78; ibid. III, 1; Rosc. A. 14, 38; Cluent. 36; de Rep. IV; Sext. 15; Rab. Perd. 10; Or. I, 1; Mil. 26; Off. I, 5; Her. IV, 20; Att. XII, 27; Phil. II, 25; Phil. III, 21; Phil. IX, 5; Cluent. 61; Acad. III, Fragm. de Am. 6, *vita* vitalis. Est de Græco, βίος βιωτὸς, ut monuit Facciolatus ad h. l. † Div. I, 39, hac de re communis *vita* dubitavit. Wopkenius putat hic esse *vitam* pro hominibus, ut est apud Plinium, H. N. VIII; 16, *vita* non decrevit : ubi Harduinus recte intelligit, homines non decreverunt; et ap. Phædr. prol. l. I, ubi vid. Burmann. quem etiam reprehendit Wopkenius, quod negavit, Ciceronem et æquales hoc sensu verbo eo usos. In quo ei injuriam facit. Nam, re satis ponderata, mihi etiam sic, ut Burmanno, videtur. In loco proposito non hoc dicit Cicero, dubitaverunt homines; sed, de hac re in vita communi dubitatur; videtur repugnare moribus, vitæ communi, ut est Muren. 35, sed hanc orationem usus, *vita*, mores, civitas ipsa respuit. Eodem modo ceteras auctoritates dissolvere possem, si opus videretur. *Vita* occidens, v. c. est finis vitæ, ut dies occidens, finis diei, non sol occid. † Flacc. 19, in *vita*, i. e. quoad vivit, vel vixit.

Vitellum°, de Div. II, 65.

Vitiare. Att. IV, 9, num censum impediant tribuni diebus *vitiandis* : h. e. servando de cælo, obnuntiando efficere, ut iis nihil publici negotii geri possit.

Vitiositas, Tuscul. IV, 15, quid sit?

Vitiosus, vitio creatus. Phil. V, 3, collega, quem ipse fecit sua nuntiatione *vitiosum*. ibid. II, 33, quamdiu tu voles, *vitiosus* consul Dolabella; rursus, quum voles, salvis auspiciis creatus. † contra auspicia et religionem factus. Div. I, 16, sinistra dum non exquirimus, in dira et *vitiosa* incurrimus. Leg. II, 8, quæque augur injusta, nefasta, *vitiosa*, dira defixerit, irrita infestaque sunto.

Vitis°, de Sen. 15; Nat. D. II, 47; Tusc. I, 24.

Vitium. Sull. 8, si ceteris patriciis me et vos peregrinos videri oporteret, a Torquato tamen hoc *vitium* sileretur. Grævio placet conjectura Phil. Rubenii, Elect. I, 3, legentis *convicium*; peregrinitatem enim non esse vitium. Sed *vitium* rectum est. *Vitium* dicitur, quidquid in aliquo reprehendi potest, aut reprehenditur, sive jure, sive injuria, macula, deformitas, etc. Terent. cui *vitii* nihil dicere possis. Cic. Offic. III, 13, venditorem ejus rei, quam vendat, *vitia* narrare. ibid. 16, ut in prædiis vendendis *vitia* dicerentur. Est igitur *vitium* etiam in magistratu et consulari, quia peregrinus ad magistratum accedere non debet (peregrinus enim proprie civi opponitur): certe *vitii* loco erat peregrinitas objecta. Torquatus autem debebat hoc *vitium*, si est *vitium*, non narrare, sed silere. Porro, quemadmodum *vitium* narrare et dicere rectum est, sic etiam *vitium* silere. *Convicium* autem silere, an dicatur Latine, dubito. † In comitiis est malum auspicium, et quidquid comitia dissolvere, et irrita reddere potest. Phil II, 33, id igitur obvenit *vitium*, quod tu jam kalend. jan. futurum esse prædixeras. Div. II, 18, comitiorum solum *vitium* est fulmen. Jam si quid in comitiis, aut in bello actum nihilominus, aut in auspiciis capiendis aliquid contra mores et instituta veterum actum, id *vitio* factum dicebatur : sic quod Div. II, 33, est, contra auspicia navigarunt, id. ibid. I, 16, dicitur, quum *vitio* navigassent. ibid. II, 35, coss. *vitio* creatos esse, sc. quod in auspiciis capiendis aliquid consul peccaverat. Nat. D. II, 4, *vitio* tabernaculum esse captum, quod, etc. cui, de Divin. l. c. opponitur tabernaculum recte captum. † *vitium*, in ædificiis, corporibus, aut artibus, ad Div. IV, 15; Top. 3; Tusc. IV, 13; de Div. I, 37; Or. I, 25; Off. I,

9; Tusc. iv, 8. † culpa, Phil. ii, 18; de Div. i, 52. † contrarium virtutis, Fin. iii, 12; Tusc. i, 30.

Vitricus°, Phil. iii, 7, 8.

Vitrum°, Rab. Post. 14.

Vitularius°, Q. fr. iii, 1.

Vitulinus°, ad Div. ix, 20; de Div. ii, 24.

Vitulus°, de Div. ii, 15.

Vituperabile, Fin. iii, 12, quid sit, et unde dictum?

Vituperare°, Or. iii, 85; Partit. 21; Her. ii, 27; Leg. iii, 10.

Vituperatio°, Att. xiv, 21; ibid. xvi, 7; Verr. iii, 61; Phil. xii, 10.

Vivere, interesse, versari. Verr. iii, 68, *vivere* in patris luxurie. ibid. 4, *vivere* in pecunia tenui. † Orat. ii, 40, in diem *vivere* est, sine futuri cura, eique opponitur, futura spectare. Phil. v, 9, qui in boram *viverent*, non modo de bonis et fortunis civium, sed ne de utilitate quidem sua cogitaverunt. Sed eleganter hoc ad philosophos academicos transtulit Cicero, qui nihil ita ratum putant, ut sibi id perpetuo tenendum censeant. Tusc. v, 11, nos in diem *vivimus*; quodcumque nostros animos probabilitate percussit, id dicimus. † *vivere* etiam eleganter dicuntur, qui vita fruuntur, neque omnem in magnis laboribus sine suavite familiaritatum, conviviorum, etc. transigunt, ad Q. fr. iii, 1, sed quando *vivemus*? Itemque *vivere* aliqua re, in qua acquiescimus: ad Div. xiii, 28, quibus antea delectabamur, nunc etiam *vivimus*. † Att. x, 1, ejus mihi *vivit* auctoritas: pro quo, Off. i, 23, dicit, ejus etiam mortui valet auctoritas. † de Sen. 14, secum; ut dicitur, *vivere*.... *Vivi*. de Rep. v, 5, nec bene *vivi* sine bona republica posset.

Vivus, Flacc. 37, de *vivo* nihil detrahit. *Vivum* opponitur lucro. Est igitur sors ipsa pecuniæ. Cf. Verr. iii, 60; Quint. 15; Sext. 27.

Vocabulum°, Or. iii, 40; Nat. D. i, 15.

Vocalis, litera, Her. iv, 12; Or. 23, qui vocem ad dicendum contulit. Brut. 69, addamus huc etiam, ne quem *vocalem* præteriisse videamur, C. Cosconium.

Vocare, invitare ad convivium, Rosc. Amer. 18, domum suam istum non fere quisquam *vocabat*. Cf. Mur. 34. † Sext. 9, ad integritatem majorum spe sua hominem *vocabant*; h. e. sperabant, cum integrum fore. † adducere, Cæcin. 23; Verr. v, 51; Manil. 5; Or. ii, 9; Or. ii, 81; Cat. i, 5; Leg. ii, 3; ad Div. x, 7.

Vocatus (subst.) Orat. iii, 1, senatus *vocatu* Drusi in curiam venit.

Vociferare est in libris nonnullis, Verr. ii, 21. Sed alii *vociferari* habent, quod prætulerim. vid. not. ad Tacit. Annal. xv, 38. Sed et Livius passive dixit, xxiv, 21.

Vociferatio°, Rosc. A. 5; Her. iii, 4, 12.

Vocitare°, Rab. Post. 9.

Vocula. Orat. iii, 25, *voculæ* certæ et severæ. ibid. *voculæ* falsæ in cantu: quæ certis et severis opponuntur, sunt fractæ et molliores. vid. in *flexio*.

Volaticus, inconstans, variabilis. Att. xiii, 25, o academiam *volaticam*!

Volatilis°, Nat. D. ii, 60.

Volutus°, de Div. i, 1, 15; Nat. D. ii, 52.

Volitare, significat assidue vagari, sed plerumque cum jactatione aliqua ambitiosa, aut impudente et insolente. Sext. 4, quum illa conjuratio palam armata *volitaret*. Catil. ii, 3, quos video *volitare* in foro. ibid. 7, *volitare* in armis. Pis. 12, quum *volitaret* vis latrocinii vestri tota urbe. ibid. 4, *volitare* prætextatum passus es. Sext. 43, sed etiam nunc *volitant*, nec illi unquam de se pertimescent. Agr. ii, 22, *volitat* ante oculos istorum Jubæ regis filius. Sext. 1, alacres lætosque *volitare*. Dom. 19, quum tu florens ac potens per medium forum popularis *volitares*. Agr. ii, 36, *volitaretis* per gentes † Hinc pro jactare. Flacc. 16, nec *volitabo* in hoc insolentius: de oratore. v. *jactare*. Sext. 44, *volitat* ædilis. Phil. xi, 2, de Dolabella: et nunc tota Asia vagatur,

volitat ut rex. † oratores dicuntur *volitare* in foro. Or. I, 38; II, 24, qui a causa ad causam eunt, et omnium patroni esse volunt. † *volitare* etiam dicuntur homines, qui immoderate cupiunt aliquid, et inconstanter huc illuc feruntur, ut propemodum nesciant ipsi, quid agant primum, quid secundum. Pis. 25, homo *volitans* gloriæ cupiditate, opponitur viro moderato et constanti. Att. II, 22, de Clodio trib. pl. *volitat*, furit, nihil habet certi; multis denuntiat; quod fors obtulerit, videtur acturus. † Orat. II, 6, quemadmodum volucres videmus, quum aliquid effecerint, levandi laboris sui causa, passim ac libere solutas opere *volitare*: sic nostri animi.... defessi gestiunt, ac *volitare* cupiunt, vacui cura ac labore.

Volubilis. Orat. 56, *volubilis* oratio, opponitur stabili. Hæc efficitur syllabis longis, illa brevibus: unde incitatior oratio fertur et labitur. Flacc. 20, homo *volubilis*, i. e. oratione facili; de Univ. 6; Nat. D. II, 17.

Volubilitas verborum, Orat. I, 5. † copia et facultas, de Univ. 18; Nat. D. II, 19; Fat. 19; Or. I, 5.

*Volubiliter**, Or. 62.

Volucer. Sull. 32, *volucris* fortuna. Brut. 95, genus dicendi verbis *volucre* atque incitatum. v. *volubilis* et *volubilitas*. Nat. D. I, 36; Tusc. V. 13; Or. II, 6; Acad. II, 25; Quint. 25; Planc. 25.

Volvere, pronuntiare. Or. III, 47, longissima est complexio verborum, quæ *volvi* uno spiritu potest. Brut. 70, celeriter verba *volvens*. ibid. 81, ita facile soluteque verbis *volvebat* sententias. † de numerose currente periodo, Orat. 69, quo melius cadat aut *volvatur* oratio; Fat. 18.

Voluntas, in oratore est de genere orationis, quod sequitur; προαίρεσις. Orat. II, 25, naturis differunt; *voluntate* autem similes sunt. Ibid. 22, ex quorum scriptis, cujusque ætatis quæ dicendi ratio *voluntas*que fuerit, intelligi potest. † Agr. I, 9, in alia *voluntate* esse: aliud probare. ad Div. IX, 6, hæc in *voluntate* fuerunt, i. e. in potestate nostra. † preces. ad Div. I, 6, Cæsar cedit justis et officio incensis, nec inanibus aut ambitiosis *voluntatibus*.

Voluptorius, suavis. Att. XII, 25, *voluptariæ* possessiones: ut horti. Orat. III, 17, *voluptariæ* disputationes, h. e. de voluptate et pro voluptate. Fin. V, 25, *voluptarii* philosophi; de Epicureis.

Voluptates, de spectaculis. Muren. 35, adhibendis *voluptatibus*, etc. Hoc sensu posteriori ævo in primis dici cœptum frequenter, ut dudum observarunt viri docti.

Volutabundus, de Rep. II, 41, e. Nonio, VIII, 63, *volutabundo* in voluptatibus. ἅπαξ ῥηθέν.

Volutatio. Pis. 34, scelera tua, non vestigiis odorantes ingressus tuos, sed totis *volutationibus* corporis et cubilibus persequuti sumus.

Volutatus, versatus diligenter. Orat. III, 10, *volutatus* in veteribus scriptis. Q. fr. II, 13, ad Callisthenem et ad Philistum redeo, in quibus te video *volutatum*.

Vomere. Dejot. 7, te *vomere* post cœnam velle. v. Ind. Græc. in ἐμετικῶν.

Vorare. Att. IV, 11, nos hic *voramus* literas cum Dionysio. Cf. *helluari*.

Votivus. Att. IV, 2; XV, 8, 11, *votivo* legatio: quæ voti suscepti et persolvendi causa petitur; genus liberæ legationis. v. *legatio*. Act. I in Verr. 10, *votivi* ludi: qui fiunt ex voto, ab imperatore aliquo suscepto.

Votum, ad Div. VI, 7, victoriæ suæ *voto* facerent. Tusc. V, 1, si virtus..... famula fortunæ est, nec tantarum virium, ut se ipsa tueatur; vereor, ne non tam virtutis fiducia nitendum nobis ad spem beatè vivendi, quam *vota* facienda.

Vox. Leg. II, 7, leges legum *voce* proponam. Ursinus interpretatur, verbis solemnibus et propriis legibus, ut *vox* sit pro verbo, additque duo exempla e Cicerone: sed neutrum huc facit, nec hic locus ejusmodi est, ut vocis

vocabulum non proprie explicari possit. Est enim prosopopœia, ut in illo : patriæ vox, Catil. I, II, 12; et alibi. Neque tamen qua sensum falsa est interpretatio.

Vulgaris. Offic. I, 16, *vulgaris* liberalitas ; quæ ad omnes pertinet, qua omnes homines complectendi sunt. Add. Or. 57; Or. I, 23, 58; Fin. II, 18; Fin. III, 1; Brut. 88; Acad. I; Quint. 18; Her. I, 7; Inv. I, 18, 48.

Vulgare°, Flacc. 27; Ar. Resp. 27.

Vulgariter°, ad Div. XIII, 69.

Vulgo, in universum. Verr. III, 74, *vulgo* omne frumentum improbas. † sine discrimine personarum et locorum. Q. fr. III, 1, literas *vulgo* mittere ; opponitur, per certos homines. † ubique. Rosc. Amer. 29, ejusmodi tempus erat, ut *vulgo* impune homines interficerentur. † Muren. 34, ad prandium *vulgo* vocati. Ibid. 35, num senatus crimen putat ad prandium invitare? minime; sed *vulgo* passim. Quid est *vulgo*? Universos. † persæpe, Inv. I, 28.

Vulgus°, Planc. 4; Or. II, 14; ad Div. XIII, 70; Rosc. A. 2; Att. IX, 2; Brut. 97.

Vulnerare, graviter offendere, lædere. Catil. I, 7, quorum mentes sensusque vulneras.

Vulneratio°, Cæcin. 16; Pis. 20.

Vulnus, sensu proprio, Mil. 24; Nat. D. III, 22; Tusc. II, 17. † de damnis, Att. V, 15, 17. † de ære alieno. Rosc. Amer. 32, qui suis *vulneribus* mederentur. † crimen, quod in aliquem confertur, aut cujus se quis suspectum et reum facit. Cluent. 21, *vulnera* nova facere. † vitium. Cœl. 7, *vulnus* in moribus, natura, re atque fortuna.... damnum, detrimentum. Rab. Perduell. 13, fragm. nov. ne quod accipiat famæ *vulnus*.

Vulpicula°, Off. I, 13.

Vulticulus. Att. XIV, 20, non te Bruti nostri *vulticulus* ab ista oratione deterret ?

Vultuosus. Orat 18, in quo quum effeceris, ne quid ineptum, aut *vultuosum* sit, h. e. nimis triste et superciliosum. v. Bronkh. ad Tibull. I, 8, 43.

Vulturius, homo rapax. Pis. 16, appellatus est hic *vulturius* illius provinciæ, si diis placet, imperator. Sext. 33, exierunt malis hominibus atque exsecrationibus duo *vulturii* paludati.

Vultus, oris conformatio ex animi habitu orta, et in universum, quod nos appellamus *physionomie*. ad Div. XII, 30, *vultus* tuos mihi expressit omnes. Orat. I. 28, quæ nobis fingere non possumus, facies, *vultus*, sonus. † Dom. 52, *vultus* cadit; de perterritis subito. † sæpissime *vultum* apud Ciceronem poni pro fronte torva et adducta, docet Bronkh. ad Tibull. I. c.; sed in exemplis allatis quædam ad eam significationem non pertinent.

X.

X°, litera, Or. 45.

Xystus, est ambulatio sub divo ante porticum, in qua etiam sedes, et signa, et flores. Acad. II, 3, quum pauca in *xysto* loquuti essemus, eodem in spatio consedimus. Att. I, 8, mittas quam primum signa, et maxime, quæ tibi gymnasii *xystique* videbuntur. vid. Vitruv. V, 11; Buchner. ad Plin. Ep. IX, 8. Lipsius, ad Senec. de Ira, III, 18, genus porticus putat fuisse; Christius, in Villatico, p. 96, viridarium.

Y.

Y°, litera, apud veteres latinos non erat usitata, Or. 48.

Z.

Zodiacus°, Arat. fragm. 6.

Zonarius°, Flacc. 7.

INDICIS RERUM ET VERBORUM FINIS.

INDEX GEOGRAPHICUS.

A.

num, quod non longe abest a Pompeiano. Pro *Æculanum* dicitur et *Eclanum*, in Itinerar. Anton. ubi vid. Wesselingium. Conf. Goesii Ind. in script. R. Agr.

Adramitenus, or. p. Flacc. 13, si vera lectio esset, esset ad *Adramitis*, parte Sabæorum, in Arabia felici (vid. Bochart. G. s. p. 1, l. 11, c. 13); sed non est dubium, quin, auctoribus doctis viris, legendum sit:

Adramyttenus, ab Adramytteo, s. Adramyttio, nobili Mysiæ urbe in maritima ora.

Adrianum mare, Att. x, 7, quod vulgo *Adriaticum* dicitur. Sic etiam dicitur in Pisonem et apud Horatium.

Adrumetum, Flacc. 28, oppidum Africæ propriæ, Byzacenæ provinciæ caput. Sed non est dubitandum, quin cum Grævio recipiendum sit e Camerarii, Ursini, Sylvii conjectura, *Adramyttium*. Quid enim *Adrumetum* Africæ ad prætorem Asiæ, ejusque legatum? Ceterum in nomine *Adramyttii* ita variant veteres libri, ut non mirum, si hujusmodi error in Ciceronem irrepsit. v. Duker. ad Thucyd. v, 1, et Wesseling. ad Anton. Itin. p. 335.

Ædui, ad Div. vii, 10; Att. 1, 19, populi in Gallia Lugdunensi.

Ægeum mare, inter Asiam et Europam; hinc Græciam Macedoniamque, illinc Cariam et Ioniam adluens. Manil. 18: excitabat fluctus in simpulo, ut dicitur, Gratidius, quos post filius ejus in *Ægeo* excitavit mari. de Leg. iii, 16.

Ægina, ad Div. iv, 5, insula in sinu Saronico, inter insulas Græciæ minores, circa Peloponnesum.

Æginetæ, Offic. iii, 11, incolæ insulæ Æginæ.

**Ægyptiorum* gens maxime incorrupta, de Rep. iii, 6, in Lybia.

Ægyptus *. obieris *Ægyptum*, de Rep. vi, 7. Plato in *Ægyptum* contendit, de Rep. 1, 10. †acetum *Ægyptium*, de Rep. vi, 6.

Æmilia, ad Div. x, 30, via in Gallia Cispadana a Placentia ad Ariminum, ita dicta, quia ab Æmilio Lepido strata est.

Ænaria, Att. x, 13, insula opposita Campaniæ, quæ et *Pithecusa* dicitur. Bochart. G. S. p. 11, l. 1, c. 33, mavult *Ænaria* scribi ab *enaribus*, i. e. simiis, quod et Salmasio placebat, reprehenso a Vossio ad Melam, p. 519, qui a fodinis ærariis dictam putat. Plinius, H. N. iii, 6, a figlinis doliorum Pithecusam dictam putat.

**Ænianes*, de Rep. ii, 4, in Thessalia, ad utramque Sperchii superioris ripam, Homero jam noti, Iliad. β. 749, nec non Herodoto, vii, 198.

Ænus, ex emend. Turnebi, Advers. xx, 28, pro Flacc. 14, Thraciæ urbs antiquissima, Homer. Iliad. δ, 520, laudata, ad ostium orientale Hebri. Locis de hac urbe a Cellario, G. A. t. 1, p. 1061, allatis addendus hic Plinii, H. N. xvii, 4, *Vites aduri...Ænos sensit admoto Hebro*. Pro *Æno* ap. Ciceronem olim lectum *Æmo*, et inde *Hæmo*, non est mirum, quum facilis confusio sit. In Actis Concil. Constantinop. ii, Coll. 8, p. 240, subscribit Paullus episcopus *Æmorum*, pro *Æniorum*. v. Wesseling. ad Hierocl. p. 634, ubi plures de auctore urbis scriptores laudantur.

Æolia, regio Asiæ minoris maritima, quæ ab Hermo flumine usque ad Hellespontum, pertinet. Ibi *Æoles*, Flacc. 27.

Æqui, populi Latii Sabinis et Marsis confines, Off. 1, 11; de Rep. ii, 20.

Æquimelium, de Div. ii, 17, locus Romæ, sic dictus, quod Melii domus ibi æquata solo est, Liv. iv, 16.

**Æsernia*, aliis *Esernia*, ad Att. viii, 11, oppidum Samnitium ad lævam Vulturni. Unde *Æserninus*, Opt. Gen. Or. 6, gladiatoris nomen ab Æsernia oppido.

Ætnenses, Verr. iii, 18, ad montem Ætnam, populi urbis *Ætnæ*, Gr. Αἰτναῖοι, qui occurrunt in nummis. v. Gotham, Nummar, v, 4.

**Ætolia*, in Pis. 37; Tuscul. 1, 2; Brut. 20, pars Græciæ inter Acarna-

niam et Locrin et sinum Corinthium; unde *Ætoli*, Arcb. 11; de Rep. III, 6.

*Africa**, tertia pars mundi, de Rep. II, 4.

Agerensis ager, Agrar, II, 19, in Asiæ regione fuit, quæ a P. Servilio Isaurico imperio rom. adjuncta est; si quidem sana lectio est. Sed Turnebus, Grævius, aliique legi volunt, *Sagalassensis* vel *Agalassensis*, a Sagalasso, urbe Pisidiæ, in ea regione, quam sub Rum. potestatem Servilius redegit.

Agragianæ, s. *Acragianæ portæ*, Tusc. v, 23, portæ Syracusarum, quæ imminebant viæ, quæ Agrigentum ferebat. Dorvillius, ad Charit. p. 193, putat, verum esse *Achradinæ*, vel *Agragantinæ*.

Agrigentum, Verr. II, 26, oppidum Siciliæ in maritima ora versus meridiem. *Agrigenti* fuisse, de Rep. III, 25. Dicitur *Acragas* et *Agragas*, de Græco. Ejus urbis accuratissima descriptio est ap. Polybium, l. IX, p. 779. ed. Gr. Unde:

Agrigentini: eorum leges, Verr. II, 50.—Iis Phalaridis tyranni taurus redditur a Scipione Africano, Carthagine capta; Verr. IV, 33.

Agrinæ, Pis. 37, sunt populi minime noti; quare pro gen. *Agrinarum* Turnebo *Agrianum* placet, cujus populi mentio ap. Liv. XXVIII, 5, ubi v. Sigon. et Gron. item ad XXXIII, 18. *Sed non animadvertit Turnebus *Agrianes* in Thracia procul ab Epiro et Ætolia, sedem habuisse. *Agræos*, Ætoliæ populos, Acheloi ripas incolentes Dolopibusque conterminos, a Cicerone hic indicari mihi compertum est, quorum etiam Liv. XXXII, 34, meminit: legendum ergo *Agræorum*, si quid mutandum.

Agyrium, Verr. III, 27, oppidum Siciliæ prope fl. Symæthum. Unde est *Agyrinensis*, Verr. II, 9; III, 18, etc.

Alabandeis, ad Div. XIII, 56, qui est pluralis Græcus ex *Alabandeus* (Ἀλαβανδεύς), quod est in Brut. 95; ex quo male quidam fecere *Alabandæus*. Item, *Alabandenses*, Or. II, 23.

Alabandum, s. *Alabandus*, Nat. D. III, 15, sæpius *Alabanda*, urbs Cariæ prope flumen Mæandrum.

Alba, Att. VIII, 12, est Alba Fucentis, ad lacum Fucinum, colonia rom. in Marsis. Nam ea est non procul Sulmone, cui l. c. a Cicerone jungitur. Conf. IX, 6, et ibi Malasp.

**Alba Longa*, de Rep. II, 2, in Latio, urbs olim valida et potens.

Albana, Agrar. II, 34, vicus, vel forum Capuæ, ubi unguentarii venales merces habebant.

Albana aqua, Div. I, 44, est lacus Albanus in Latio prope Albam Longam ab Ascanio conditam, de qua Liv. I, 3.

Albanum, Att. IV, 11, prædium Pompeii in agro prope Albam Longam. † villa Ciceronis, Att. IX, 15.

Albanus mons, nomen habet ab Alba Longa. In eo quotannis feriæ latinæ celebrabantur a Romanis et Latinis in memoriam fœderis, olim inter eos icti. Curatio sacri erat consulum. Vide de Div. I, 11. Inde pro Milone, c. 31, *Albani tumuli* dicuntur.

Albanus lacus, Div. I, 44: vide supra verb. *Albana aqua*.

Albenses, Herenn. II, 28. Varro, de L. L. VII, p. m. 91, *Quum duæ sint Albæ, ab una dicuntur Albani, ab altera Albenses*; nempe ab ea, quæ est ad lacum Fucinum.

Alentinus. vid. *Halentinus*.

Aletriensis, Balb. 22.

Aletrinas, Cluent. 16, ab oppido Aletrio Latii in Hernicis.

*Alexandria**, nobile Ægypti oppidum inter Mareotin lacum et mare Mediterraneum a Dinocrate ædificatum, jubente Alexandro magno, cujus nomen retinuit. Her. III, 1; Verr. v, 56; Agr. I, 1; ibid. II, 16, 17. † Diversa ab ea est *Alexandria* Troas, cujus meminit Cicero Acad. II, 4. Hæc in Asia, ad Ægeum mare, in Trojano litore stetit, *Antigonia* primo ab Antigono conditore dicta, dein a Lysimacho, in Alexandri honorem *Alexandria* vocata.

Algida, Or. 45, terra circa Algidum montem et urbem in Latio.

Alifanus ager, Agrar, II, 25, circa Alifas, oppidum Samnitium, inter Venafrum et Sabati confluentem, supra lævam Vulturni ripam.

Aliphera, Att. VI, 2, urbs mediterranea Peloponnesi, haud procul a sinistra Alphei fl. ripa. Hanc Arcadiæ primo adscriptam ab Eleis posteriore tempore occupatam fuisse auctor est Pausanias, IV.

Alliensis, Att. IX, 5, ab Allia fluvio, ad quem infelix cum Gallis pugna facta, de qua Liv. V, 38: unde *Allienses dies* dicti infelices, nefasti.

Allobroges, Cat. III, 2, 9; IV, 3, 7; Att. I, 17; II, 25, populi Galliæ Narbonensis; quorum caput *Vienna*.

*Alpes**, Quint. 3, altissimi Europæ montes, qui Italiam a Gallia disterminant.

Alsiense, ad Div. IX, 6, prædium dictum ab Alsio oppido.

Alsium, Att. VIII, 50, oppidum Etruriæ, in Aurelia via, haud procul a maris litore.

Alyzia, ad Div. XVI, 2, oppidum Acarnaniæ, citra Leucadem a Patris Italiam versus.

Amalthea, Att. I, 13, villa Attici in Epiro, cujus sæpe mentio fit.

Amaltheum, Att. I, 15, gymnasium in Amalthea fuisse videtur. vid. Ind. Græcum. † Cicero, Attici exemplo, *Amaltheum* quoque exstruit, Att. II, 7.

Amanienses, ad Div. II, 10, incolæ montis Amani in Cilicia.

Amantia, Phil. XI, 11, oppidum ad Celydnum fl. situm in Orestide quæ Illyrici pars est australis.

Amanus, ad Div. II, 10, mons Ciliciæ a Tauro procurrens, et ejus quasi ramus; ab oriente Ciliciam claudit, et a Syria dirimit. Ciceronis res gestæ circa eum montem, ad Div. XV, 4. Bibulus ibi aliquot cohorticulas amittit, ad Div. VIII, 6.

Ambracia, ad Brut. 5, urbs Thesprotiæ sive, ut nonnulli volunt, Molossidis, in Epiro, ad sinum Ambracium.

Ambraciota, Tusc. I, 34.

Ameria, Rosc. Am. 7, municipium in Umbria. Unde *Amerini*, ibid. 6.

Amestratinus, in Verr. III, 39; V, 51, ab Amastra, s. Amestrato, oppido Siciliæ, mare versus, ad Halesum fluvium.

Amisus, Manil. 8, oppidum nobile Ponti.

Amphictyones, de Inv. II, 23, commune Græciæ concilium, cujus sæpe mentio fit apud Demosthenem. v. van Dalen Dissert. de Concilio Amphictyonum.

Amphilochia, Pison. 40, ager circa Argos, Amphilochorum urbem in Acarnania.

Ampsanctus, de Div. I, 36, lacus pestilentis vaporis in Hirpinis; de quo vid. Virgil. Æn. VII, 565 sqq. et ibi interpretes.

Anagnia, Att. XVI, 8, dives urbs in Hernicis. Virgil. Æn. VII, 684. Unde:

Anagnini, Phil. II, 41; Att. XVI, 11, et

Anagninum, Att. XII, 1, prædium in agro Anagniæ.

Ancon, Att. VII, 11, eadem quæ vulgo *Ancona*, urbs maritima in agro Piceno. *Ancon* autem est usitatius veteribus. v. Oudendorp. ad Cæs. B. C. I, 12. Hinc:

Anconitanus, pro Cluent. 14.

Andria Terentii, Inv. I, 23, ab Andro, Cycladum insula.

Aniensis, ad Div. VIII, 8, tribus rusticanæ nomen.

Anio, Brut. 14; Mur. 38, fluvius Latium Sabinorumque regionem dirimens et in Tiberim influens.

**Antandrius*. v. *Atandrius*.

Antilibanus, mons supra mare Sidonium, cui cum Libano, cui exadversum situs est, ubique fere æqualibus disjunctus spatiis, Cœlesyriam complectitur. Att. II, 16. v. Strabo, l. VI, p. 1096.

Antiochia, Att. V, 18, caput Syriæ. Hinc *Antiochinus*, Phil. XI, 7.

Antium, urbs veteris Latii ad mare, celebris olim re navali, templo Fortu-

næ et Sortibus, de quibus in utroque de Divinat. libro. Hinc dicuntur:

Antiates, Att. II, 6.

Aonius, Att. V, 21, ab Aonia, quæ in Bœotia regio sita est; unde tota Bœotia nonnunquam *Aonia* vocatur.

Apamea, Att. V, 16, *Cibotos* cognominata, urbs Phrygiæ majoris ad Marsyæ et Mæandri confluentes. De hac semper intelligendus est Cicero, quum de ea in Epistolis loquitur, quæ ipsi Ciliciæ proconsuli, attributa fuit.

**Apenninus*, mons Italiæ satis notus, Or. III, 19; Philipp. XII, 11; Fragm. or. de ære alieno Milonis, hujus ed. pag. 190.

Apollonia, ad Brut. 2, urbs Macedoniæ maritima, ad Aoum flumen, literarum studiis nobilis. *Apollonia* a Pisono exinanita, Pis. 40. Ibi signatur argentum, ad Div. XIII, 29.

Apollonia, civitas Siciliæ, Verr. III, 43. Unde:

Apolloniensis, Verr. III, 43.

Apollonis, pro Flacc. 21, oppidum Lydiæ, quæ et Apollonidea, et Apollonidia dicitur. Unde:

Apollonidiensis, s. *Apollonidensis*, ad Q. fr. I, 2, 3; Att. V, 13.

Appia, ad Att. II, 12, via celeberrima, et regina viarum, uti Statius appellat, Sylv. II, 2, 12, Roma Capuam, et Capua Brundisium ferens, ab Appio Cæco censore strata magnifice. Liv. IX, 29. Ejus nomen magnas tragœdias excitat ob Clodii cædem in ea factam, Mil. 7.

Appiani, ad Div. III, 7, incolæ oppidi *Appiæ* in Phrygia. Laudantur etiam apud Plinium, et ipsa Ἀπία, -ας, potius Ἀππία in Hieroclis Synecdemo, p. 668.

Appii Forum. v. *Forum Appii*.

Apulia, Div. I, 43, pars Græciæ magnæ extrema, unde *Apuli* dicuntur, Cluent. 9, 69. Per eam Cæsar ad Brundusium currit, Att. VIII, 11. *Apulia* pars Italiæ inanissima, Att. VIII, 3.

Aquileia, Sext. 16, oppidum et colonia in regione Transpadana, in Istria.

Aquinum, Cluent. 68, urbs Latii novi. Unde *Aquinates* dicuntur. — Ibi consilia ineuntur ab Antonio ejusque sociis de Cicerone opprimendo; ad Div. IX, 24.

Aradus, Att. IX, 9, urbs Phœnices in insula parva, continenti juncta.

Arcadia, Att. VI, 2, regio Peloponnesi mediterranea. Unde:

*Arcades**, de Rep. III, 10.

Arcanum, Att. V, 1, et multis aliis locis, in primis ep. ad Q. fr. fuit prædium Q. fratris prope Minturnas. Ejus magnificentia. Q. fr. III, 9.

Ardeates, ab *Ardea*, Latii urbe, Nat. Deor. III, 18.

Arethusa, Verr. IV, 53, celeber fons Siciliæ ad Syracusas; de quo vid. intt. ad Virg. Eclog. X, et Ovid. Metam. V, 567 sqq. Qualis nunc sit, v. ap. Dorvillium in Siculis, p. 198.

Argenteus Fluvius, ad Div. X, 34, in Gallia Transalpina ad Forum Julium.

Argenteus Pons, ad Div. X, 34, locus vel vicus cum ponte in fluvio Argenteo.

Argi, urbs Argolidis, unde *Argius*: Tusc. I, 47, *Argia sacerdos*, Cleobis et Bitonis mater.

Argiletum, Att. XII, 32, mons urbis Romæ, ubi Cicerones domum aut tabernas habuisse videntur. Unde:

Argiletanus, Att. I, 14.

Argivus, Brut. 13; Tusc. II, 17.

Argolicus, de Fin. V, 18.

Arginusæ, Off. I, 24, insulæ tres prope Lesbum, ad quas, Lacedæmoniorum dux, Callicratidas ab Atheniensibus in bello Peloponnesiaco victus est.

Aricia, Agr. II, 35, oppidum Latii sub Albano monte. Inde Clodius rediens divertit ad Albanum suum, Mil. 19.

Ariminum, Verr. I, 14, Umbriæ oppidum, trans Apenninum ad mare situm. In bello Sullano oppressum ac direptum, Phil. XII, 9. Ibi Verres pecuniam publicam se reliquisse dicebat, Verr. I, 14. Unde:

Ariminenses, Verr. I, 12.

Areopagus, vel *Ariopagus*, de Rep. I, 27; Att. V, 11, mons, ubi Mars judicatus erat; deinde judicium Atheniensium; unde *Areopagitæ*, de Div. I, 30.

Armenii, Manil. 9, populi Asiæ.

Arniensis, Agrar. II, 29, tribus rom. et regio Etruriæ.

Arpi, Att. IX, 3, oppidum Apuliæ.

Arpinum, Att. II, 11, urbs Latii et municipium, duobus civibus C. Mario et M. Cicerone nobilitatum; unde *Arpinates* dicuntur; et *Arpinas,* Att. I, 6; V, 1, de prædio.

Arretium, ad Div. XVI, 12, oppidum Etruriæ; unde *Arretini* dicuntur, Cæcin. 33; Mur. 24, etc. Att. I, 19.

Artemitani, Att. I, 19. Sed legendum cum Græviana *Arretim. Artemita* enim nulla fuit in Italia, quod constet. v. intt. ad Auton. Itiner.

Asculum, Brut. 46, oppidum in agro Picenu, quod et *Asclum* dicitur, et ap. Hieroclem Ἄσκλος. Unde, Sull. 8, *Asculani.* Ab *Asculanorum* manu, interfectus pater Fonteii, Font. 14.

*Asia**, pars altera mundi, de Rep. II, 4; III, 21; VI, 6.

Aspendum, Verr. I, 20, urbs Pamphyliæ.

Assorinus ager, Verr. III, 18, circa *Assorum,* Siciliæ oppidum inter Agyrium et Ennam: Verr. IV, 44.

Assyria, pars Asiæ majoris, ultra Tigrin, unde *Assyrii* dicuntur, Fin. II, 32. *Assyrios* collustrare, de Rep. III, 3.

Astura, ad Div. VI, 19; Att. XII, 40, flumen Latii, in quo insula ejusdem nominis, ubi Ciceronis villa.

Astypalensis, de N. D. III, 18, ab *Astypalæa* insula maris Cretici; unde rectius dicitur *Astypalæensis* quam *Astypalensis,* et sic est in Davisiana.

Atandrius, s. *Antandrius,* ad Q. fr. I, 2, ab oppido Mysiæ *Atandro,* s. *Antandro,* ut Strabo appellat, et vulgo Antandants, idque rectius videtur Wesselingio ad Hieroclem, p. 661, qui Ἄτανδρος habet.

Atella, Agrar. II, 31, oppidum Campaniæ inter Capuam et Neapolim. Dicitur *Atellanum* municipium, ad Q. fr. II, 14, et *Atellanius versus,* de Div. II, 10, e fabula Atellana.

Athamanum gens, Pison. 40, populus Athamaniæ, regionis Græcæ, de cujus situ disputant: aliis ad Illyricum, aliis ad Thessaliam, aliis ad Ætoliam, ad Epirum denique aliis referentibus.

Athos, mons Macedoniæ, a Xerxe perfossus, Fin. II, 34. *Athonem* pro monumento efficere, de Rep. III, 24.

Atinas, Att. XV, 3, ager circa *Atinam,* urbem Latii.

Atlas, Tusc. V, 3, mons Mauretaniæ Tingitanæ in Africa. Unde:

Atlanticum mare, de Rep. VI, 13.

Attalenses, Agrar. I, 2; II, 19, populi *Attaleæ,* urbis Asiæ minoris in Pamphylia, ad litus maris.

Aulis, Tusc. I, 48, portus Bœotiæ ad Euripum, unde classis Græcorum Trojam profectura solvit.

Aurelia via, Phil. XII, 9, per maritima Etruriæ ducens Pisas versus, vel ad illas, ut ex Peutingeriana tabula et Itinerar. Antonini intelligitur, in quibus etiam tractus ejus commemoratur. *Aurelia* via ex urbe profectus est Catilina, Cat. II, 4.

Aurelii gradus, Flacc. 28. v. *Aurelium tribunal.*

Aurelium tribunal, Pison. 5, nomen habet, incertum a quo Aurelio; exstructum saxo, quum vulgo lignea et mobilia tribunalia magistratuum essent, circumdatumque gradibus, qui inde *Aurelii gradus* dicuntur. Ceterum e locis Ciceronis, in quibus tribunalis Aurelii et graduum Aureliorum mentio fit, intelligi potest, ibi versari solitam fuisse multitudinem hominum plebeiorum et perditorum, inter hos etiam Judæos. Ibi Clodius habuit delectum servorum, Sext. 15.

**Aventinus,* de Rep. II, 18, mons ab Anco regi urbi adjunctus. Att. XII, 32, ibi Cicerones domum aut tabernas videntur habuisse.

Avernus, Tusc. I, 16, lacus in Campania pestilens.

Axia, Cæcin. 7, castellum in agro Tarquiniensi.

**Axinus* pontus, de Rep. III, 6. v. *Euxinus.*

B.

Baiæ, Att. xv, 13; ad Div. ix, 12, locus amœnissimus in Campania, prope mare, et frequens hominibus, qui eo propter aquas calidas veniebant.

Balearicus, de Divin. i, 2, a Balearibus insulis, prope Hispaniam. Cognomen Metelli.

Bargyletæ, ad Div. xiii, 56, incolæ Bargyliæ oppidi maritimi in Caria; Gr. Βαργυλιῆται. Unde *Bargylictæ* malunt scribi viri docti. v. Dukcr. ad Liv. xxxvii, 17.

Bauli, Acad. ii, 40, pagus in Baiarum peninsula situs, in boreali sinus Misenensis litore; ibi Hortensius villam habuit; ibi Pompeius emeticam facit, ad Div. viii, 1.

Bellovaci, ad Div. viii, 1, populi in Gallia Belgica.

Beneventum, Verr. i, 15, oppidum Samnitium. Unde *Beneventanus*, ibid.

Bessica gens, Pison. 34, in Thracia.

Bidis, Verr. ii, 22, oppidum tenue Siciliæ, non longe a Syracusis. Unde *Bidinus*, ibid.

Bithynia, ad Div. xiii, 9, 29, regio Asiæ minoris, in ora Pontica.

Blandenona, ad. Q. fr. ii, 15, nomen urbis prope Placentiam, ut ex ipsa epistola intelligitur, cujus nulla in reliquis omnibus libris mentio. Sed corruptum nomen videtur. P. Manutio legendum videbatur, *Laude, nonis*. *Laus* enim est oppidum prope Placentiam. In Itinerario Antonini, p. 272, occurrit *Blandona*. Sed nec loca conveniunt, nec illud ipsum nomen a suspicione corruptionis liberum est. In libris antiquis fere est *Blandenone* in ablativo, unde verum nomen videtur *Blandeno*.

Bœotia, regio Græciæ, Euripo, Attica, Phocide et Locride cincta. Unde *Bœotius*, Div. ii, 25. Nostri quidem publicani, quum essent agri in *Bœotia* Deorum Immortalium excepti lege Censoria, negabant immortales esse ullos, qui aliquando homines fuissent, de Nat. D. 49.

Bononia, ad Div. xii, 5, urbs Galliæ Cispadanæ.

Boria vel *Borea*, Att. xvi, 4, urbs Africæ, forte ad promontorium *Boreum* in Cyrenaica, ad Syrtim majorem, Plin. N. H. v, 4. Sed nomen dubium est. Procopius, περὶ τῶν κτισμάτων, vi, 2, memorat urbem *Borium*, ultimam Pentapoleos versus occidentem, quæ et memoratur in Itin. Anton. p. 66, ubi vid. Suritam et Wesseling.

Bosporus, Mur. 16, fretum, quod Propontidem et Pontum Euxinum committit; a quo dicuntur *Bosporani*, Manil. 4, populi ad Bosporum Asiatici.

Bovianum, Cluent. 79, oppidum Samnitium.

Bovillæ, Att. vi, 13, oppidum non procul a lacu Albano ad viam Appiam, ad quod Clodius a Milone interfectus est, quam cædem Cicero, Att. v, 13, *pugnam Bovillam* vocat. Ap. Front. de Colon. p. 103, est etiam *Bovilla*.

Bovillana vicinitas, pro Planc. 9.

Bovillanus fundus, ad Q. fr. iii, 1, ab ignobili loco in Arpinati, non Bovillis illis, quæ sunt ad Appiam.

Brundisium, aliis *Brundusium*, in Epistolis sæpissime memoratum, oppidum in Calabria, portu in primis nobili, e quo trajectus in Græciam. Hinc *Brundisinus*, Att. iv, 1.

Bruttii, Cæc. 19, populi Magnæ Græciæ.

Bullienses, Pison. 40, sine dubio a *Bullide* sive *Byllide* Illyrici Macedonici urbe et Cæsari, de B. C. iii, 40, memorata; unde F. Ursinus rescribebat, *Bullidenses*, ut habet idem Cæsar l. c. cap. 12; item Plinius major, iv, 10. Phil. xi, 11, dicitur *Byllis*; ad. Div. xiii, 42, *Bulliones*.

Buthrotum, oppidum Epiri, in quo Atticus domum babuit. De ejus urbis causa sæpe est in epp. ad Att. quæ cognoscitur optime ex epistola ad Plancum, Att. XVI, 16.

Buthrotum, Att. IV, 8, adjective.

*Byllis**, Philip. XI, 11, oppidum Illyrici Macedonici in ora sinus, cui nomen suum indidit urbs Aulon Boream versus sita, *Bullis* etiam dicitur; unde in libris *Bullienses*, s. *Bullidenses* et *Byllidenses*. vid. Var. Lect. ad Cæs. d. B. C. III, 12, 40, et viros doctos ad Liv. XXXVI, 7; inpr. Drakenb. ad XLIV, 30.

C.

Cæsena, ad Div. XVI, 27, oppidum in Gallia Cispadana Senonum.

Caicus, Flacc. 29, amnis Mysiæ.

Caieta, Att. I, 3, portus celeber Latii, ad mare inferum, prope Formias, ubi erat Ciceronis Formianum. Casaubono, h. l. et ep. 4, videbatur *Caieta* pro Ciceronis Formiano dici. Nihil opus, si locum inspexeris. Exposita dicit signa in portu Caietano, seque missurum, qui pro vectura solveret et auferret signa.

**Calacta*, Verr. III, 43, oppidum Siciliæ antiquum in ora boreali post Halesam. Gr. Καλὴ ἀκτὴ unde Ptolemæus, III, 4, Καλάκτα. Incolæ *Calactini*, Verr. ibid.

Calatia, Att. XVI, 6, urbs agri Campani Capuam inter et Beneventum.

Calenum municipium, Agrar. II, 31. v. *Cales*.

Calenus, Att. VIII, 3; intellige *ager*, circa Cales.

Cales, Att. VII, 14, oppidum mediterraneum Campaniæ.

Calpe, ad Div. X, 32, mons præaltus Hispano litori ad fretum Gaditanum adjacens; de quo Plin. H. N. III, 1. Addit fuit urbs ejusdem nominis, ut contra Bochart. Geogr. S. L. 1, c. 34, ostendit Wesseling. ad Itin. Ant. p. 406; quæ post dicta est *Carteia*, ut docet Vales. ad Exc. Peiresc. p. 72.

Camerinum, Att. VIII, 12, oppidum in montibus, qui Picenum ab Umbria dirimunt. De variationibus, quæ in hoc nomine occurrunt ap. veteres, v. Goesii Ind. Geogr. in Scr. R. A.

Camers ager, Sull. 19, circa oppidum Camerinum.

Camertinus, Balb. 20, ubi est *fœdus Camertinum*, de quo v. Liv. IX, 36.

Candavia, Att. III, 7, regio montibus aspera, quæ ab extrema Epiro ad Macedoniam usque pertinebat.

Cannæ, Tusc. I, 37, vicus Apuliæ, clade Rom. bello Punico II nubilitatus.

*Cannensis**. Verr. V, 11, *Cannensis* pugna nequitiæ.

Canusium, Att. VIII, 11, urbs Apuliæ: unde, *Canusinus*, Att. I, 13.

Capena porta romana, a qua via Appia ducebatur, Att. IV, I. Origo nominis dubia est.

Capenas, ad Div. IX, 17; Agr. II, 26, a *Capena* oppido Etruriæ inter Veios et Tiberim in ripa sito, quod apud Frontinum et *Capenus* dicitur, p. 121.

Capitina, Verr. III, 43, intell. *urbs*. *Capitium* est urbs mediterranea Siciliæ.

*Capitolium**, de Rep. II, 20.

Cappadocia, Att. V, 18, et propria quidem, regio Asiæ minoris Pontum inter et Taurum montem, propinqua Ciliciæ.

Carachium, ad Brut. 3, locus ignotus veteribus geographis et reliquis auctoribus. Ursinus et Ortelius conjiciebant legendum, *Dyrrhachium*; et ita postulat ep. sequens.

Caria, Or. 2, regio Asiæ minoris, a qua *caricæ* dicuntur, sc. ficus, quod optimum genus est. *Cariæ* terræ rex, frag. incert.

Carinæ, Q. fr. II, 3, locus urbis Romæ, ubi Cicero ædes habebat, ab avis hereditate acceptas.

Carteia, Att. XV, 20, urbs Hispaniæ Bæticæ ad promontorium Calpen, de qua vid. Cellar. G. A. t. 1, p. 69 sqq.

De ejus situ disputant Hispani. Wesselingio, ad Ant. Itin. p. 407, videtur esse quæ hodie *Rocadillo*.

Carthago, de Rep. I, 1; II, 14, 21; II, 23, nobilis Africæ civitas, in ora quæ Siciliam prospectat, novem et triginta annis ante primam olympiadem condita, Roma quinque et sexaginta annis antiquior a Scipione Africano eversa, Liv. LI, 54; a Cæsare instaurata, Liv. CXVI, 23, 24.

Casilinum, Att. XVI, 8, urbs agri Campani, colonia romana ad Volturnum. Unde *Casilinenses*, de Invent. II, 51.

Casinas, Agrar. II, 26; III, 3, ager circa *Casinum* oppidum Latii in Volscis.

Cassia via, Philipp. XII, 9, per mediam Etruriam ducebat; media inter Flaminiam et Aureliam. Nomen habet a *Cassio*, incertum quo.

Cassinas fundus, Philipp. II, 40, M. Varronis (de quo vid. de R. R. III, 5), prope *Casinum*, unde *Casinas* et *Cassinas* fit. Quanquam et *Cassium* pro *Casinum* invenitur ap. Frontin. l. c. p. 134; pro quo tamen forte legendum *Cassinum*.

Cassiope, ad Div. XVI, 9, portus Corcyræorum. Vid. Plin. IV, 12; Sueton. Ner. c. 22.

Castulonensis saltus, ad Div. X, 38, in Hispania Tarraconensi, prope urbem *Castulonem* ad ripas Bætis sitam.

Catina, Verr. II, 75, urbs Siciliæ, in ora maritima ortum solis versus; unde *Catinenses*, Verr. II, 40. De ea v. Dorvillii Sicula, c. 13.

Caucasus, Tusc. II, 10, mons Asiæ, Iberiam et Albaniam a septentrione claudens. *Caucasum* transcendere, de Rep. VI, 13.

Caudium, Offic. III, 30, oppidum Samnii, a quo *furcæ Caudinæ*, *pax Caudina* dicuntur; item *Caudinum prælium*, de Senect. 12.

Caunii, ad Q. fr. I, 1, cives *Cauni*, de Div. II, 40, urbis Cariæ maritimæ, ubi et est *Cauneus*. *Ficus Cauneæ* in magno pretio in Italia erant. vid. l. c. Sunt enim Caricæ optimæ. Frustra Gron. ad h. l. malebat *Cauniæ*, item Duk. et Drakenborch. ad Liv. XXXIII, 20; nam utrumque rectum est, ut *Alexandria* et *Alexandrea*; et e *Cauneas* (*Cauneas*) melius intelligitur omen (*cave ne eas*), quam e *Caunias*. De orbe *Cauno* dignus est qui conferatur Wesseling. ad Hieroclis Synecdemum, p. 685.

Celtiberi, Tusc. II, 27, populi Hispaniæ Tarraconensis, a

Celtiberia, Phil. XI, 5, regio Hispaniæ Tarraconensis.

Centuripæ, Verr. IV, 29, oppidum Siciliæ, XII, m. p. ab Ætna, ut est in Itiner. Anton. p. 93. Sed ibi est *Centuripa*, quod Wesselingio neutrum pl. videtur. Recte (v. Dorvillii Sicula, p. 167, qui in jugis Ætnæis ponit: hodie *Certorbi*). Nam sic Strabo, L. VI, pag. 417, ed. Almel. Κεντόριπα κεῖνται et sic sæpius. Hinc:

Centuripinus, Verr. II, 58.

Ceos, Att. V, 12, insula celebris e Cycladibus; dicitur et *Cea*: patria Simonidis.

Cephalœdum, Verr. II, 52, oppidum Siciliæ in litore septentrionali. De nominis varia scriptura et terminatione vid. interp. ad Strab. L. VI, l. c. et Wesseling. ad Ant. It. p. 92. Hinc *Cephalœditani*, Verr. II, 52.

Ceramicus, Att. I, 10, locus celeber Athenis duplex, alter in urbe, alter extra urbem, cujus sæpissime apud Græcos mentio. De utroque docte scripsit Meursius in libello de *Ceramico gemino*, qui exstat Thesaur. Gronoviani t. IV.

Chalcedonius, a *Chalcedone*, urbe Bithyniæ, Orat. III, 32.

Chalcidicus Euripus, Nat. D. III, 10, fretum inter Eubœam et Græciam continentem, quod nomen habet a *Chalcide*, Eubœæ urbe, septies die ac nocte reciprocans de vulgari fama. Plin. II, 97; Mela, II, 7, ad q. l. vid. Vossium, p. 510, 511; inpr. Liv. XXVIII, 6, qui illius freti naturam breviter, sed accurate describit.

Chaonia, Att. VI, 3, regio Epiri.

Cherronesus, ad Brut. 2, est Thraciæ Chersonesus; unde populi, *Cherronenses*, in Pison. 35.

Chersonesus, Att. VI, 1, Taurica.

Chius, insula Asiatica, ad oram occidentalem, in qua urbs cognominis: inde Verres pulcherrima signa per vim abstulit, Verr. 1, 19. Unde *Chii*, pro Arch. 8.

Chrysas, Verr. IV, 44, fluvius Siciliæ per Assorinorum et Agyrinorum agrum fluens.

*Cibyra**. Verr. IV, 13, gemina in Asia minore *Cibyra* fuit, quarum altera in Pamphilia fuit haud procul a maris litore, altera autem major dicta, cujus hic meminit Cicero, in ea Phrygiæ australia parte stetit, quæ Lyciæ contermina fuit. Hinc:

**Cibyratæ*, Verr. IV, 13, 23; Att. V, 21, qui venatus studiosi et periti erant, pantherasque capiebant; unde *Cibyratæ pantheræ*. Item:

Cibyraticus, Att. V, 21, et aliis locis.

Cimbri, Manil. 20, populi Germaniæ in Chersoneso ab Albis ostio in septentrionem longe procurrente, quæ Cimbria ab iis dicitur, hodie *Jutland*. De iis, eorum migratione et bello cum Rom. accurate egit Cellarius, Diss. de Cimbris et Teuton. inter Diss. Acad. p. 488.

Cimmerii, Acad. II, 19, sunt populi fabulosi Italiæ ab oppido *Cimmerio*, quod ad Baianum et Avernum sinum fuisse dicitur. Fabula est ap. Homer. Odiss. λ. Ab iis *Cimmeriæ tenebræ* dicuntur.

Cingulum, Att. VII, 11, oppidum in Piceno, belli civilis Cæsariani tempore ædificatum a T. Labieno. Sed fuit præterea aliud *Cingulum*, quod *Florentinum* dicitur, ut ab hoc *Piceno* distinguatur.

Circeii, Att. XII, 19, urbs cum promontorio veteris Latii, subjecta Pomtinæ paludi.

Citarini, Verr. III, 43; Cluverius legendum censet *Cetarini*, a *Cetaria*, urbe Siciliæ inter Segestanorum emporium et promontorium. Et sic est ap. Plin. III, 8. Græv. ad l. c.

Cittieus, a *Cittio*, Cypri urbe, Fin. IV, 20; Tusc. V, 12.

Civaro, ad Div. X, 23, locus in finibus Allobrogum, si lectio recta est. Nam mss. quidam habent *Cuiaro*; unde Scaliger, Sirmondus, et alii legi volunt *Cularo*, quæ est *Gratianopolis*, hodie *Grenoble*; quos bene sequitur Grævius. Vulgatam defendit Dionys. Salvagnius Boessius; sed ei respondit Vales. Notit. Gall. p. 165, et postea pluribus et accuratius Bimardus, de Originibus Cularonensibus, in Muratorii Thes. nov. inscr. t. 1.

Clarius, Br. 51, a *Claro*, urbe Colophoniorum.

Clastidium, Tusc. IV, 22, vicus Galliæ Cisalpinæ, in Liguria ad sinistram Padi fl. ripam.

Claterna, ad Div. XII, 5, oppidum Liogonum in Gallia Cispadana, juxta amnem ejusdem nominis.

*Clazomenæ**, Tuscul. 1, 43, urbs Ioniæ, in peninsula insulæ Chio opposita, Anaxagoræ philosophi natalibus clara.

Cliterninus, ad Div. IX, 22, a *Cliterno*, Æquorum oppido.

*Cnidus**, Manil. 12, in Cariæ litore quod a Dorensibus Doridis nomen cepit et cui insula Cos opponitur. Hinc:

Cnidius, Verr. IV, 60, etc.

Cnosii, de Legg. 1, 5, incolæ urbis *Cnosi* in Creta.

Cobiamachus, Font. 8, vicus ignobilis inter Tolosam et Narbonem.

*Cocytus**, de Nat. D. III, 17, fluvius ap. inferos, quem a Cocyto Ægyptiaco juxta Memphim poetæ Græci effinxisse videntur. † Fuit alter *Cocytus* in Thesprotia Epiri, ubi etiam Acheron et Acherusia palus.

Cœlimontana porta, Pison. 23, dicta a *Cœlio* monte, in cujus clivo erat.

**Cœlius* mons, de Rep. II, 18, ab Anco rege urbi adjunctus.

Colchis, regio ad litus orientale Ponti Euxini notissima, cujus populi *Colchi*, Herenn. II, 22.

Collatia, Agrar. II, 35, oppidum Latii non procul ab urbe Roma.

Colophon, Orat. I, 16, urbs Ioniæ celebris in litore, haud procul Epheso sita: unde *Colophonii*, Arch. 9.

Comensis, Att. V, 11, a *Como*, s. *Novocomo*, colonia Transpadana Galliæ Cisalpinæ.

Commagene, ad Div. III, 10, pars Syriæ, Amano monti et Euphrati interjecta: unde *Commagenus*, Att. II, 12.

Commoris, ad Div. XV, 4, vicus vel castellum Ciliciæ in Amano monte.

Consentini, de Fin. I, 3, cives oppidi *Consentiæ* in mediterranea Bruttiorum.

Corcyra, ad Div. XVI, 7, 9, insula nota Græca, a parte occidentali, cujus populi *Corcyræi*.

Corduba, Arch. 10, urbs in Hispania ulteriori, s. Bætica.

Corfinium. Att. VIII, 3, etc. municipium in Pelignis, quum bello Italico, tum civili Cæsaris nobilitatum. v. Cæs. de B. C. I, 1; unde *Corfiniensis*, Att. VIII, 5.

**Corinthii*, de Rep. II, 20, publicos equos assignabant et alebant orborum et viduarum tributis.

Corinthus, urbs Achaiæ, ad Isthmum, a Mummio deleta, et a Jul. Cæsare instaurata; a qua dicuntur *Corinthia vasa*, Rosc. Amer. 46; Tusc. II, 14, et *Corinthium æs*, Att. II, 1, etc. factitium, e variis metallis artificiose mixtum, et ante Corinthum a Mummio deletam notum. v. Dukerus ad Flor. II, 16; Bochartus, Hieroz. II, 6, 16. Forte post eam dirutam primum Romæ innotuit, quum in præda Corinthia signa et vasa ex hujusmodi ære facta Romam perlata essent. *Corinthum* pervertit, de Rep. II, 4.

Coriolanus, Att. IX, 10, a *Coriolis*, urbe Latii ad viam Appiam.

*Corycus**, ad Div. XII, 13, oppidum Ciliciæ; juxta quod antrum fuit *Corycium* a Strabone, lib. IV, nonnullisque aliis memoratum.

Cosanum, Att. IX, 6, ager urbis *Cosæ* in Etruria.

Cous, Verr. IV, 60, ab insula *Co*, inter Asiaticas sita ad oram occidentalem, in qua urbs eodem nomine.

Crabra aqua, Agrar. III, 3, aquæductus ex agro Tusculano ad urbem deductus; unde et *Tusculana* dicitur, Balb. 20: sed post Tusculanis aqua Crabra relicta sub Augusto. Vid. de ea Frontin. de Aquæduct. n. 9. Multum de ea disputatum est in quæstione de situ Tusculanæ villæ Ciceronis.

Cranon, Or. II, 86, urbs Thessaliæ: melior scriptura, quam *Crannon*, ut docet Drakenb. ad Liv. XXXVI, 10; qui et h. l. sic scribi tradit in cod. Trajectino.

Crater, Att. II, 8, fuit sinus inter Misenum et Minervæ promontorium amœnissimus, de quo v. Strabo l. V, in eo et Baiæ.

Creta, Flacc. 13, insula Græca inter Ægeum et Cyrenaicum mare; de Rep. II, 1; ibid. 33.

**Cretes*, Mur. 35; Tusc. II, 14, incolæ Cretæ. de Rep. III, 6, latrocinari honestum putant.

Crodunum, Font. 8, pro quo alii *Crodimum* legunt: locus fuit obscurus in provincia Gallia, forte non procul Tolosa.

Crommiu-Acra, ad Div. XII, 13, promontorium Cypri, Κρομμύου ἄκρα Gr. contra Anemurium, promontorium Ciliciæ. v. Victor. ad h. l.

Croton, Att. IX, 19, urbs in Bruttiis, in ora maritima inter Tarentinum et Scyllacium sinum sita; unde *Crotoniatæ*, de Invent. II, 1.

Crustumina tribus, Planc. 16.

Culuro, v. *Civaro*.

Cumæ, urbs Campaniæ; unde *Cumani*, incolæ urbis, et *Cumanus* ager, Agr. II, 26.

Cumanum, Att. IV, 10, prædium Pompeii prope Cumas.

Cumanum, Acad. I, 1, prædium Varronis.

Cures, ad Div. XV, 20, urbs Sabinorum princeps, unde *Cures Sabinæ* dicuntur. *Curibus* Romam accivit, de Rep. II, 13.

Cybiratæ. v. *Cibyratæ*.

*Cybistra**, ad Div. xv, 2, 4, oppidum Cappadociæ, Anti-Taurum inter et Argeum montem.

Cydnus, flumen in Cilicia, cujus aquæ frigidissimæ, Phil. II, 11.

Cymæus fundus, Flacc. 20, ad *Cymen* sive *Cumam*, Æoliæ oppidum.

Cyprus, Att. VI, 2, insula Asiatica e regione Ciliciæ asperæ, unde Ciceronis provinciæ Ciliciæ attributa erat.

Cyrenæ, Planc. 5, urbs Cyrenaicæ regionis in Africa; unde *Cyrenæus*, Tusc. I, 42, et *Cyrenaicus*, Acad. II, 42.

Cyrrhestica, Att. V, 18, pars Syriæ, confinis Ciliciæ, nomen habet a *Cyrrho* urbe, Plin. N. H. V, 23, quæ non confundenda est cum *Cyrrho* Macedoniæ, a qua *Cyrrhestica Minerva* dicitur, quod in ea urbe templum Minervæ Alexandri M. jussu exstructum est. vid. Diodor. Sic. l. XVIII, p. 584: nam ibi pro ἐν Κυρνῷ δὲ τῆς 'Αθηνᾶς, sc. templum exstrui jussit, legendum, auctore Wesselingio ad Itinerar. Hieros. p. 606, ἐν Κύῤῥῳ. Inde autem, ut hoc addamus, cultus migravit in Syriam, ubi templum *Cyrrhesticæ Minervæ* memorat Strabo, l. XVI, p. 1090. Ipsa urbs *Cyrrhus* Syriæ ab altera Macedoniæ nomen traxisse videtur, ut plures aliæ urbes Syriæ cognomines urbibus Macedoniæ et Thessaliæ invenias, quod iis Thessali et Macedones suarum urbium nomina tribuere. v. Vossius ad Melam. p. 448.

*Cyzicum** et *Cyzicus*, urbs Mysiæ minoris in Propontidis Insula, ab Alexandro continenti juncta. Istius Asiæ provinciæ, quæ posteriore jamque fortasse Ciceronis tempore, Hellespontus vocata est, metropolis fuit, ut nos multi docent. In bello Mithridatico nobili obsidione inclaruit, et hoc nomine sæpe apud Ciceronem commemoratur. Inde *Cyzicenus*, Verr. IV, 60.

D.

Dalmatia, ad Div. V, 9, regio Europæ, Illyrico et Mœsiæ confinis.

Danai, Herenn. IV, 30, Græci, a Danao.

Dardani, Sext. 43, incolæ Dardaniæ, quæ est pars Mœsiæ superioris, Illyrico et Macedoniæ finitima.

Delus vel *Delos*, insula celebris propter Latonæ partum et religionem, in mari Ægeo; unde *Deliacus*, Or. 70, et *Delius*, de Divin. I, 54: *Deliaca vasa*, Rosc. Am. 46; Verr. IV, 1: *Deliaca supellex*, Verr. II, 72. v. Harduin. ad Plin. XXXIII, 11. *Deliacus gallinarius*, Acad. II, 26. Cf. c. 18. v. Taylor ad Marmor Sandvicense, p. 57.

*Delphi**, urbs Phocidis. Eo usque Galli ad Apollinem Pythium atque ad oraculum orbis terræ vexandum ac spoliandum profecti, Font. 13. *Delphos* misit, de Rep. II, 24.

Delphicæ mensæ, Verr. IV, 59, genus abaci, vel mensæ e marmore, quod primum Delphis factum et inventum. Plin. XXXIV, 5; ubi v. Harduin. Add. Ruben. Elect. I, ult. Salmas. ad jus R. et A. c. 23.

*Denseletæ**, Pison. 34; *Dentheleti*, Liv. XXXIX, 53; XL, 22; CXXXVI, 51; Plin. IV, 11; *Denselatæ* aliisque aliter, Thraciæ populi, sinistram Strymonis fl. ripam incolentes.

Dertona, ad Div. XI, 10, urbs Liguriæ, inter Genuam et Placentiam sita, colonia Romanorum.

Dianium, Verr. I, 34; V, 36, oppidum in Hispania Bætica maritima, dictum a Diana, præcipue ibi culta.

Dionysipolitæ, ad Q. fr. I, 2, pro quo Ursinus, *Dionysopolitæ*, a *Dionysopoli*, Phrygiæ urbe, quæ ad Ciceronis provinciam Ciliciam pertinuit, de qua loquitur Cicero.

Dodona, urbs Epiri, in cujus querceto templum Jovis et oraculum, quod dicitur *Dodonæum*, Div. I, 1.

*Dolopes**, Pis. 37, 40; de Rep. II, 4. populi qui regionem Ætoliæ conter-

minam tenuerunt, atque ita procul a mari abfuerunt.

Domitia via, Font. 4, in Gallia provincia; quam nomen tulisse putat Hotomannus a Cn. Domitio, qui proc. cum Gallis et Allobrogibus bellum gessit.

*Dores**, Flacc. 27; de Rep. II, 4, mediterraneam regionem incoluerunt, cui nomen *Doris*, ad utramque Pindi fl. qui in Cephissum influit, ripas, inter Œtam montem et Locros Ozolas

*Dorylæum**, oppidum in Phrygia; Flacc. 11; unde, *Dorylenses*, Flacc. 17.

Drepanitanus, Verr. II, 57, a *Drepano*, Siciliæ oppido et promontorio, quod inter Boream et solis occasum spectat.

Dymæi, Att. XVI, 1, a *Dyma* urbe Achaiæ, in quam Pompeius bello piratico magnum numerum piratarum locaverat, ut, quoniam ea urbs mediterranea esset, a rapinis maritimis abstraherentur.

Dyrrachium, celebris urbs in Illyrico, ad mare, unde in Italiam trajectus erat. Eo Cicero exsul venit, Sext. 67. Ibi Piso obseditur a militibus, Pis. 38. Hinc *Dyrrhachini*, Sext. 43; Pis. 40 etc.

E.

Ecbatana, Manil. 4; Mediæ caput, quod Tigranes, rex Armeniæ, tenebat. Armenii enim Medis aliquot provincias eripuerant, et cum his etiam Ecbatana, totius Mediæ caput. v. Græv. ad h. l. Multa de hac urbe lectu digna habet Bochart. Geogr. S. p. 1, l. III, 14; ubi inter alia docet, nomen habere a diversicoloribus pinnis septem murorum, quibus cincta fuit.

Edissa, Verr. V, 34, urbs Siciliæ cum portu, cujus nemo præter Ciceronem mentionem fecit. Sed Cluverius ex conjectura legit, Grævius autem e mss. Franc et Reg. restituit *Odysseæ*, quæ urbs fuit ad promontorium Odysseum post Pachynum in australi latere. Sed Bochartus, Geogr. S. p. II, l. 1, c. 29, ostendit, *Edissam* esse Phœnicum coloniam, idque nomen a Græcis mutatum in *Odysseam*, non intelligentibus vim nominis, quod locum myrtis frequentem significat, et putantibus, ab Ulysse dictam, qui prope eam Hecubæ cenotaphium erexit.

Edui. v. *Ædui*.

Eggyna, sc. civitas, Verr. III, 43, male pro *Engyna*, quod vide. Cf. Cluver. Sic. Antiq. II, 11.

Eleusis, s. *Eleusin*, Nat. Deor. I, 42; Att. VI, 1, oppidum Atticæ Megaram versus, ad dextram ripam Cephisi, celeberrimum *initiis*, s. *mysteriis*. Nat. D. I, 42, libri quidam scripti et edd. habent *Eleusinam*, ut aliis veterum scriptorum locis: sed eam terminationem Ciceronis ævo jam usitatam fuisse merito dubitat Drakenb. ad Livium XXXI, 25.

Eleutherocilices, Att. V. 20; ad Div. XV, 4, populi Ciliciæ liberi, Græcis etiam ἐλευθέριοι dicti; de quibus vid. Spanh. in Orbe Rom. exerc. II, c. 11, p. m. 231 sq. de Usu. et Pr. Num. p. 785; ubi de toto hoc genere populorum imp. rom. liberorum agit.

Elis, ad Div. XIII, 26, urbs Peloponnesi, a qua et ipsa regio *Elis* dicitur; unde *Elii*, de Div. II, 12.

*Eleus**, de Rep. IV, 4, misso apud *Eleos*.

Elorini, Verr. III, 43, ab oppido *Eloro* Siciliæ, juxta fluvium cognominem.

*Emathius**, de Leg. II, 3, ab Emathia, nobilissima ac veterrima Macedoniæ provincia, unde eo nomine nonnunquam tota Macedonia designatur.

Engyni, Verr. III, 43; IV, 44; V, 72, incolæ oppidi *Engyi* in Sicilia mediterranea. Dicitur et scribitur etiam *Enguium* et *Enguini*.

Enna, in Verrinis sæpe, oppidum Siciliæ celeberrimum, prope quod nemus est, ex quo rapta Proserpina dicitur. vid. III, 48; Ovid. Metam. V, 385; unde Ceres ibi præcipua religione colitur (v. Verr. III, 49), quæ propterea *Ennensis Ceres* dicitur. Ejus mentio

ap. Callimachum in Cererem; ad q. l. Spanhem. quum de scribendi ratione, num adspiratione scribendum sit, necne, tum de ipsa urbe multis disserit. Conf. Heins. et Burm. ad Ovid. l. c. Ab Enna dicuntur *Ennenses* in Verrinis, et *Ennensis ager*.

Entellini, Verr. III, 43, incolæ oppidi *Entellæ* in Sicilia ad Crimissum.

Ephesus, Div. I, 23, nobilissima Ioniæ et totius Asiæ urbs, Dianæ templo in primis celebrata. Unde *Ephesii*, Tusc. V, 36.

Epictetus, ad Div. III, 10, dicitur Phrygia min. Sed Manut. et Lamb. illud verbum cum duobus antecedentibus deletum volunt.

Epidaurus, N. D. II, 34, urbs Argolidis, ad Saronicum sinum Æsculapii religione clara.

Epiphanea, ad Div. XV, 4; oppidum Ciliciæ ad Amanum montem, diversum ab eo, quod inter Arethusam et Larissam Syriæ fuit. Plin. V, 23.

Epirus, regio Græciæ ad mare Ionium: unde *Epiroticus*, Att. I, 5; et *Epirotes* Thyamis fluvius, Leg. II, 3.

Eporedia, ad Div. XI, 20, colonia Romanorum in Transpadana Gallia, Sibyllinis libris a pop. rom. condi jussa, in faucibus Salassorum vallis inter Vercellas et Vitricium. De diversa scribendi ratione v. viros doctos ad Anton. Itin. p. 345.

Equustuticus, Att. VI, 1, urbs exigua Apuliæ in colle sita; dicitur etiam *Æquum Tuticum*, item *Tuticum* simpliciter. v. Wesseling. ad Itin. Anton. p. 105.

Erana, ad Div. XV, 4, vicus Ciliciæ in Amano.

**Eretria*, Acad. II, 42, urbs Eubœæ insulæ, ad Euripum fretum. Hinc *Eretriacus*, ibid. Orat. III, 17; et *Eretricus*, Tusc. V, 59.

Erycus mons, Verr. II, 8, 47, celeberrimus *Veneris Erycinæ* religione, quæ sæpe in Verrinis memoratur. Ceterum hic mons *Eryx* potius nominatur et *Erycinus*, quam *Erycus*: unde viri docti reponunt, auctore etiam Asconio, *Erycinum*, quod verum est, vel *Erycium*. In aliis tamen etiam libris interdum hæc forma invenitur. Salmasius ap. Flor. II, 2, in Nazariano cod. invenit *Eryco* pro *Eryce*, idque retinendum putat. Item Grævius in Ryckiano. Bergerus ita etiam edidit. Sed rejiciunt eam lectionem N. Heinsius et Dukerus. Defendit contra J. Gron. ap. Tacit. A. IV, 43, ubi eadem scriptura. Et sunt alia quoque nomina diversæ scripturæ, ut *Arabs* et *Arabus*, Virg. Æn. VII, 605; Ovid. Her. XV, 76, ubi v. intt.

Erymanthia, bellua, Tusc. II, 8, ab *Erymantho*, monte Arcadiæ; *Erymanthius* aper, Tusc. IV, 22; Verr. IV, 43.

Erythræ, Verr. I, 19, oppidum Ioniæ maritimum in peninsula Chio insulæ opposita.

Esernia. vid. *Æsernia*.

**Esquiliæ*, Nat. D. III, 25; et de Rep. II, 6, *Esquilinus* mons, in quo Romæ pars posita, a quo dicebatur *Esquilina porta*, Cluent. 13; item in Pison. 23, etc.

Etruria, regio mediæ Italiæ, de Rep. II, 19; III, 3; Div. I, 41: vexatur a Clodio, Mil. 9: ejus fauces: Cat. I, 2: ex ea haruspices, Har. Resp. 12. Hinc:

**Etrusci*, de Rep. II, 4, qui olim cum Pœnis soli erant ex barbaris maritimi. Cum *Etruscis* bellum gessit Decius filius, Tusc. I, 37; commemorantur, de Rep. II, 4, 21; Hort. fr. 83.

Euphrates, ad Div. VIII, 10, fluvius Asiæ, terminus imperii rom. ultra quem Parthi habitabant.

Euripus, Mur. 15, dicitur in genere pro freto longiori et tenuiori, quale Euboicum est, Tauromitanum in Sicilia, etc. De *Euboico* v. *Chalcidicus Euripus*.

Eurotas, Att. XV, 9, fluvius Laconiæ prope Spartam, nobilis certaminibus et exercitationibus, quæ a Spartanis ad eum habebantur. v. Tusc. V, 34, ubi memoratur *cursus ab Eurota*. Ad fluvii ripam sedebant spectatores: hinc proverbii vim habere dicunt, *ad Eurotam sedere*, ut sit, aliorum miserias et labores otiosum spectare. Sed,

Att. xv, 9, *Eurotam* Brutus appellabat rivum, qui villam Lanuvinam rigabat. Itaque *ad Eurotam sedere* est in villa otiosum versari.

******Euxinus pontus*, Orat. I, 58, mare inter Europam et Asiam, supra Propontidem. de Rep. III, 6, est *Axinus*, veteri et proprio nomine.

F.

******Fabrateria*, ad Div. IX, 24, oppidum Volscorum ad amnem Lirim; hodie *Falvatera*.

Falernum, Phil. XIII, 5, prædium in agro Falerno.

Falernus, Cluent. 62, ager ad radices montis Massici in Campania, vino nobilis. v. *Gaurus mons*.

Faliscus, Agr. II, 25, sc. ager, circa *Falerios* Etruriæ oppidum, cujus incolæ *Falisci*. De eo v. Heins. ad. Ovid. Am. III, 13, init.

Ferentani, Cluent. 69, incolæ oppidi *Ferentii* in Apulia, vicini Venusiæ. Sic vulgo. Sed Grævius bene censet legendum *Frentani*, qui sunt vicini Marrucinis, quibuscum l. c. junguntur. Nam, non modo nullum est *Ferentium* aut *Ferentum* in Apulia, quod vulgo putant, sed ne *Ferentani* quidem, ut mea fert opinio, ulli sunt. Apud Horat. Carm. III, 4, pro *Ferenti* legendum e mss. et edd. quibusdam cum Cuningamio *Forenti*: et *Ferentani* Apuliæ, apud Livium depravati sunt, ut vidit J. Fr. Gronovius, legendumque *Forentani* e mss. IX, 15, et alio loco *Farentum* pro *Ferentum*, ib. c. 20, ut etiam Dukero et Drakenb. placet. *Ferentini* sunt in Latio et Etruria. Aliter tamen statuit Cellar. G. A. t. I, p. 714.

Fesulæ, Catil. III, 6; II, 9, oppidum olim Etruriæ ad Apennini radices prope Florentiam. Sulla coloniam ibi constituit. Unde *Fesulani*, Mur. 24.

Fibrenus, Leg. II, 1, fluvius, qui per Arpinatem Ciceronis fundum ferebatur.

Ficulense, Att. XII, 34, prædium prope *viam Ficulensem*, quæ nomen habuit a veteri urbe *Ficulea*, s. *Ficulnea* (unde et *Ficulnense* scribitur), in Sabinis, ultra Sacrum montem.

Fidenæ, Agrar. II, 35, oppidum Sabinorum, ad Tiberim.

Firmum, Att. VIII, 12, oppidum in agro Piceno. Unde *Firmani*, Phil. VII, 8.

Flaminia via, antiquissima et celeberrima, Roma ferebat per Etruriam Ariminum usque: straverat C. Flaminius censor an. U. C. DXXXIII; unde nomen sortita. Strabo, l. V, p. 333, et Bergierus, de Viis Rom. publ. III, 21, qui Strabonem sequitur. Liv. XXXIX, 2, dicit a Bononia ad Arretium a L. Flaminio stratam esse viam; sed ea alia via est. Nam illa a censore; hæc, ut Livius diserte tradit, a consule Flaminio strata est.

Flumentana porta Romæ, ad Att. VII, 4.

Formiæ, sæpius in Ep. municipium Latii in Auruncis.

******Formianum*. Att. I, 4; ad Div. XV, 10, prædium Ciceronis in agro *Formiano* prope Caietam. de Rep. I, 39, Lælii. Att. XV, 13, Dolabellæ.

Forum Appii, Att. I, 10, oppidum Latii veteris, prope tres Tabernas. De hoc genere oppidorum, quæ *Fora* dicuntur, agit Sigon. Ant. Jur. Ital. II, 5.

Forum Cornelium, ad Div. XII, 5, seu *Cornelii*, oppidum Lingonum ad viam Flaminiam, dictum a L. Cornelio Sulla.

Forum Gallorum, ad Div. X, 30, oppidum in Gallia Cispadana in via Æmilia.

Forum Julii, ad Div. X, 17, colonia Julii Cæsaris maritima in Gallia Narbonensi.

Forum Voconii, ad Div. X, 17, oppidum Galliæ Narbonensis prope flumen Argenteum. Sed ep. 34 est *Vocontium*.

Fregellæ, Her. IV, 15, oppidum Volscorum in Latio ad ripam Liris. Unde *Fregellani*, et *Fregellanus* ager, Agr. II, 33; ad Div. XV, 76.

Fretense mare, Att. X, 7, est fretum inter Italiam et Siciliam. v. Turneb. Adversar. XVIII, 10. Nam *fretum* κατ' ἐξοχὴν dicitur pro Siculo, ap. Flor. I, 26; Cic. ad Att. II, 1, ad q. l. v. Grævium; item interpr. ad Cæsar. B. C. I, 26.

Frusinas, Att. XI, 4, prædium non procul a *Frusinone*, Volscorum oppido, juxta Campaniæ fines.

Fulginas, fragm. or. pro L. Varen. a *Fulgino*, oppidulo in Umbria ad Tiniam amnem.

Fundanus, Agrar. II, 25, ager circum *Fundos* (Att. XIV, 6), oppidum Latii novi, inter Tarracinam et Formias situm. Ab eo et *lacus Fundanus* dicitur.

G.

Gabina vicinitas, Planc. 9, a *Gabiis* oppido Latii, fere medio inter Romam et Præneste loco.

Gades, insula cum oppido ejusdem nominis, in Hispania Bætica, haud procul ab ostiis fluvii Bætis, quod oppidum celebrem portum habet, hodie *Cadix* : inde *Gaditanus*. Pro Scauro, 11, fragm. nov. laudat orator Hispaniæ ulterioris fidem, in primis scilicet Gaditanam, ut patet ex orat. pr. Balb. 15; pro Domo, 30; ad Div. X, 31; Sen. 19.

*Galatæ**, Att. VI, 5, populi e Gallia Transalpina oriundi, Γάλαται a Græcis dicti, qui occupatam Phrygiæ majoris partem suo nomine *Galatiam* vocarunt. Iis postea Græci admixti fuerunt, unde et *Gallo-Græci* dicebantur.

Gallicanus saltus, Quint. 25. † *Campaniæ mons, qui pars videtur fuisse eorum montium quibus nomina fuere *Massicus*, *Falernus* et *Gaurus*, de quo infra.

Gallicus ager, Brut. 14; Att. I, 29; Varr. de R. R. c. I, 2: *Ager Gallicus romanus vocatur, qui viritim cis Ariminum datus est, altra agrum Picenum.* Sic autem dictus est ager iste, quod inde expulsi sunt Galli Senones. Atque sic capiendum vocabulum, ubi Gallicus Picenusque junguntur, ut fit Catil. II, aliquoties. Itaque ap. Cæs. B. C. I, 29, ubi *Gallia Picenumque* junguntur, eodem modo intelligendum Galliæ nomen. Dicitur etiam *Gallia quæstoria*, de qua v. ad Sueton. Claud. 24.

Gallinaria silva, ad Div. IX, 23, in Campania inter ostia Vulturni et Literni juxta litus.

*Ganges**, notissimus Indorum fluvius, de Rep. VI, 13.

Gargettius, ad Div. XV, 16, a Gargetto δήμῳ, s. pago Atheniensi.

Gaurus mons, Agrar. II, 14, in Campania, vino nobilis. Montes continui sunt, quorum occidentalia pars *Gaurus*; orientalis *Massicus*; septentrionalis *Falernus* dicitur. v. Flor. I, 16, et ibi intt. *Gaurani saltus* memorantur ap. Flor. II, 6, 28, ad q. l. v. Grævium.

Gedusanus ager, Agrar. II, 19, memoratur inter loca a P. Servilio Isaurico sub imperium rom. redacta. Grævio corrupta vox videtur.

Gelenses, Verr. IV, 33; III, 43, ab oppido *Gela* Siciliæ, juxta fluvium, qui *Gelas* dicitur.

Germalus, ad Att. IV, 5, mons et pars urbis Romæ.

*Getæ**, Att. IX, 10, populi Scythiæ, qui postea in Daciam venerunt, ad borealem Danubii sive Istri flum. ripam.

Gortynius, Phil. III, 5, a Gortyna, Cretæ urbe.

Græcia dupliciter dicitur : 1° latius, duas provincias Macedoniam et Achaiam complexa. 2° angustius de parte ea, quæ inter Isthmum Peloponnesi et Thessaliam interjacet, quæ *Græcia* proprie dicitur. Orat. I, 4; Brut. 7.

Græcia Magna, de Rep. III, 3; Tusc. I, 16, pars inferioris Italiæ, coloniis

Græcorum occupata. De ejus terminis et nominis ratione vid. Cellar. G. A. t. 1, p. 532; de Rep. vi, 6.

Græcostasis, ad Q. fr. ii, 1, locus Romæ in foro ante curiam, ubi legati exterorum populorum et regum consistere solebant, et exspectare, donec responsa acciperent a senatu. v. Varro, de L. L. iv, 32; Cœlius Rhodigin. x, 5, aliique laudati Cortio ad Sall. Catil. 40.

Gyarus, Att. v, 12, asperrima insula in Ægeo.

Gytheum, Off. iii, 4, navale Spartanorum, in occident. Laconici sinus litore

H.

Halentinus, Verr. iii, 43; iv, 23, pro quo est in Græviana *Alentinus*; quod sic esse in nummis ostendere viri docti. Est autem ab *Alento* vel *Aluntio*, oppido maritimo in ora boreali inter Lilybæum et Pelorum. Sed idem tamen Grævius, iv, 23, reliquit *Haluntinus*: cujusmodi negligentiæ exempla plura sunt in Græviana. Cui enim non in hoc genere hujusmodi quid accidit?

Hales, ad Div. vii, 20, flumen in Lucania, in Tyrrhenum mare influens. Add: *Heles*.

Halesa, vel *Halæsa*, Verr. ii, 7; iii, 73, 83; ad Div. xiii, 32, oppidum Siciliæ maritimum in boreali litore; unde *Halesini*, qui sæpe in Verr. memorantur.

Halicarnassus, Verr. i, 19, princeps urbs Cariæ. Quint. fr. i, 8; Tusc. iii, 31.

Halicyenses, Verr. ii, 33, ab *Halicyis*, oppido Siciliæ mediterraneo, Lilybæum versus.

Haluntinus, Verr. iv, 23. v. *Halentinus*.

*Halys**, de Div. ii, 56, fluvius inter omnes Asiæ minoris maximus, in Pontum Euxinum per Cappadociam, Galatiam et Paphlagoniam aquas ferens.

Hedui, ad Div. vii, 10. v. *Ædui*.

Heles, *etis*, Att. xvi, 7; fluvius nobilis prope Veliam. vid. ad Div. vii, 20, ubi *Hales* appellatur.

Heliopolis, Nat. Deor. iii, 21, urbs Ægypti inferioris, nobilis templo Solis.

Hellespontus, fretum Europam ab Asia dividens, Fin. ii, 34. Dicitur etiam de tota ista Asiæ parte, quæ est ad Hellespontum. Hinc, Verr. i, 24, *Lampsacum* Hellesponti oppidum dicitur. ad Div. xiii, 53, *Parium* civitas in Hellesponto. Inde *Hellespontinus*, ad Div. viii, 53.

Hemonis, Att. viii, 15, loci nomen esset, si locus sanus esset; sed sine dubio in hac voce corruptus est. Grævius legit, *ad Chaoniam fugam intendis*, in qua prædia Atticus habebat; quæ lectio sensum certe commodum habet.

*Hera**, Att. ii, 1, juxta lect. Gruteri, urbs Siciliæ australis, mediterranea, inter Agrigentum et Syracusas, quæ et *Hybla Heræa*, nonnunquam etiam *Hybla* minor, sive minima dicitur. v. *Hyblensis*.

Heraclea, Verr. ii, 50; v, 33, oppidum Siciliæ, circa ostium fluvii Halyci, a qua dicuntur *Heraclienses*, vel *Heracleenses*, Verr. iii, 43.

Heraclea, Arch. 4, etc. urbs Lucaniæ, aliquando *Siris* vocitata, teste Plinio, N. H. iii, 11, in sinu Tarentino, inter Sybarin et Metapontum; de qua videndus Mazochius ad Tabb. Heracleenses.

Heracleota, ad Div. xiii, 56, incolæ urbis Heracleæ in Caria.

Herbita, Verr. iii, 32, oppidum Siciliæ mediterraneæ ad Heræos montes; unde:

Herbitenses, Verr. ii, 64, et aliis locis. Hodie urbs in ruinis jacet ab Enna versus septentrionem euntibus obvia. v. Dorvill. Sicul. c. 9.

Herculanum, s. *Herculaneum*, Att. vii, 5, oppidum non procul Pompeiis, Gr. Ἡράκλειον; a quo dicitur *Herculanea via*, Agr. ii, 14, inter lacum Lucrinum et mare in Campania, via multarum daliciarum. *Herculanensis*, ad Div. ix, 25, ab eodem oppido.

Hernici, Off. I, 22, populi Latii devicti a Q. Tremulo, Phil. VI, 3. In civitatem recepti, Balb. 13.

Hierosolyma, Flacc. 28, urbs *suspiciosa* et *maledica* dicitur. *Hierosolymarius*, Att. II, 9, per jocum Pompeius dicitur, ab Hierosolymis captis.

Himera, Verr. IV, 33, urbs et fluvius Siciliæ, in septentrionali ora.

Hirpini, de Div. I, 36, populi Italiæ, in australi Samnii parte.

Hispalis, ad Div. X, 32; Att. XIII, 20, Hispaniæ Bæticæ urbs, hodie *Seville*.

Hispaniensis, Nat. D. III, 10.

Hispani, Har. Resp. 9.

Hispania citerior, ad Div. IX, 1; Att. XII, 37. † ulterior, Sull. 20; Vatin. 5. † *Hispaniæ* duæ, Font. 3; Manil. 12.

Hister, fluvius, Or. 45, Danubii pars inferior.

Hyblensis, Verr. III, 43, ab *Hybla* urbe. Sed tres *Hyblæ* sunt: *major* prope Centuripas; *parva*, quæ et *Megara* dicitur, unde *Hyblææ apes*; et *minor*, quæ et *Hera* dicitur. De qua Cicero loquatur, non satis capio. Forte de magna. Nam minorem ipse *Heram* appellat, Att. II, 1, et parvam *Megaridem*, Verr. V, 25. v. Dorvill. Sicul. p. 172.

**Hydrus, untis*, Att. XV, 21; XVI, 5, urbs Calabriæ cum portu, unde trajectus brevissimus in Græciam. Dicitur etiam *Hydruntum*, ad Div. XVI, 9.

Hymettus, Fin. I, 13; II, 34, mons Atticæ, melle et marmore nobilis.

Hymettius, ab Hymetto monte: mel *Hymettium*, Hort. fr. 77.

*Hypanis**, Tusc. I, 39, fluvius Sarmatiæ australis, qui, ut ait Cicero, in Pontum Euxinum, aut rectius in Borysthenis æstuarium influit, *Bog* hodie dictus.

Hyperborei, N. D. III, 23, populi Sarmatiæ maxime boreales.

Hyrcania, Tusc. I, 45, regio in Asia majori, ad mare Hyrcanum, s. Caspium.

I.

Iapides, pro Balb. 14, sunt populi *Iapidiæ* in ora Italiæ australis maritima, quum ex Illyride in Italiam venitur.

Iconium, ad Div. III, 5, 6, 8; XI, 3; Att. V, 20, caput Lycaoniæ, in Asia minore.

*Ida**, Att. I, 18, mons Phrygiæ minoris notissimus. Unde *Idæus*, Sen. 13; Leg. II, 9; Nat. D. III, 16.

Iguvium, Att. VII, 13, oppidum Umbriæ ad viam Flaminiam; hodie *Eugubium*, *Gubio*. v. Manut. ad hunc locum; Oudend. ad Cæs. B. C. I, 12.

Illyricum, Manil. 12; Phil. X, 4, regio mari Adriat. adjacens, Italiæ opposita.

Imacharensis, Verr. III, 42, ab *Imachara*, s. *Machara*, ut ms. Huydecoperianus habet, Siciliæ oppido mediterraneo, Herbitam versus.

Inalpini, ad Div. XI, 4, populi, qui in Alpibus habitant.

Indus, Nat. Deor. II, 52, fluvius in India notissimus.

Insubres, Balb. 14, populi Galliæ Cispadanæ.

Intemelium, ad Div. VIII, 14, urbs citra Alpes, ad Ligusticum mare. Conf. Plin. nostrum, III, 7.

Interamnæ, Mil. 17, Dom. 30; Phil. II, 41; Att. II, 1, s. *Interamna*, quod est ap. Frontinum, urbs Umbriæ. Unde *Interamnates*, Att. IV, 15.

Ionia, regio Asiæ minoris maritima. Unde *Iones*, Flacc. 27.

Ionium mare, Orat. III, 19, est mare Adriaticum: vocat enim *superum*, et opponit *infero*. Alias sic dicitur mare omne inter Italiam, Siciliam et Græciam.

Irpinus fundus, Agr. III, 2. Rectius, *Hirpinus*.

*Isara**, ad Div. X, 15, 18, flumen Galliæ Transalpinæ, quod in Rhodanum influit, hodie *Isère*, diversumque ab *Isara*, hodie *Oise*, quæ Sequanæ jungitur.

Isauri, ad Div. XV, 2, populi Isauriæ.

Isauricus, Att. V, 21, ab *Isauria*, quæ est regio interjecta Pisidiæ, Pamphyliæ, Ciliciæ et Lycaoniæ.

Issus, Att. V, 20, urbs Ciliciæ ad Pi-

narum amnem et sinum Ionicum, qui ab ipsa urbe nomen tulit.

Italia, Agr. II, 25; Arch. 3; Orat. II, 57; Red. ad Quir. 1; Man. XII; Tusc. V, 35; Sen. 21; de Rep. II, 4, angustius dicitur et antiquius de Latio.

Ithaca^[*], Orat. I, 44; Leg. II, 1; Off. III, 26, insula Ulyssis natalibus et imperio clara, in Ionio mari, inter Cephalleniam insulam et Acarnaniæ oram.

Ithyræi et *Ituræi*, Phil. II, 8; 44; XIII, 8, sunt populi Syriæ, artis sagittariæ periti, ex quibus servi, gladiatores, etc.

J.

Janiculum, Agr. I, 5; II, 27; Mil. 27, mons, in quo Romæ pars posita.

Juturna, Cluent. 36, lacus vel fons in Italia saluber juxta Numicum amnem, a Juturna Nympha, de qua est ap. Virgilium in Æneidos ultimo libro.

L.

Labici, Agr. II, 35, oppidum Latii, quod et *Labicum* dicitur, a quo via *Labicana*, XV m. p. ab Urbe. Unde *Labicanum*, Parad. VI, 3, ager circa oppidum.

Lacæna, Tusc. I, 42; II, 42, femina Spartana; ut *Laco* de viris.

Lacedæmon^[*], Tusc. V, 27; Att. XV, 9; Leg. II, 15; Sen. 18; ad Div. I, 50; de Rep. II, 28, satis notum Peloponnesi oppidum.

Lacedæmonii, Nat. D. III, 38; Flacc. 26; Mur. 35; Off. II, 7; Inv. II, 31; Brut. 13; ad Div. XIII, 28; Tusc. V, 14, 34; de Rep. III, 6, suos omnes agros esse dictitabant, quos spiculo possent attingere. Notantur, de R. IV, 4. Vid. et II, 25, 38.

Laconicum, Att. IV, 10, sudatorium in balneis, in hemisphærium ædificatum; quo utebantur crudi. Inventum est hoc genus a Lacedæmoniis; inde nomen. v. intt. ad Vitruv. V, 10.

Lampsacum, Verr. I, 24; Tusc. I, 43, urbs Mysiæ, s. Hellesponti. Nam Cicero, *Lampsacum est urbs in Hellesponto*. Hellespontus autem complectitur etiam Mysiam. v. *Hellespontus*.

Lanuvinum, de Divin. I, 36, ager circa Lanuvium.

Lanuvinum, Att. IX, 9, prædium in agro Lanuvino.

Lanuvium, Mur. 41; Agr. II, 25; Mil. 10; de Div. I, 36; II, 27; Att. XII, 41, 43; XIII, 26, oppidum Latii; municipium, cultu Junonis Sospitæ celebre. Unde *Lanuvini*, Nat. D. I, 29.

Laodicea, Att. V, 15; Verr. I, 30; Phil. IX, 2; ad Div. II, 17; III, 5, 7; IX, 25; XII, 14; XIII, 54; XV, 4, quæ et *Laudicea*, ut *Laodiceni*, et *Laudiceni*, dicitur, urbs Phrygiæ majoris, in australi parte, ad fluvium Lycum, non procul ab Apamea. De hac capiendus est Cicero, quoties de Laodicea provinciæ suæ attributa loquitur. Inde *Laodiceni*, ad Div. XII; 13; *Laodicensis*, ad Div. V, 20.

Lapithæ, Pison. 10, in Thessalia populi, fabulis celebrati.

Larinum, Att. IV, 12; VII, 13; VIII, 13, municipium ad fines Apuliæ in Ferentanis, ad dexteram Tiferni ripam. Inde *Larinus* et *Larinas*, Cluent. 5, 6, 63.

Laterium, Att. X, 1; IV, 7, fundus Q. Ciceronis in Arpinati agro. Conf. IV, 7; ad Q. fr. III, 1.

Latiaris, Milon. 51, cognomen Jovis, qui Latio præsidet, in Latio colitur, pro quo scribunt alii *Latialis*. Sed in Gronov. refertur ad montem: quod merito reprehendit Grævius. Mons enim, de quo ibi sermo, est *Albanus*, non *Latiaris*. De scriptura v. V. D. ad Suet. Cai. 22; Duk. et Drak. ad Liv. XXI, 63.

Latini, populi Italiæ, incolæ Latii. Balb. 8; Off. III, 31; de Div. I, 26. *Latinæ* feriæ, de Rep. I, 9.

Latinienses, de Ar. Resp. 28, iidem.

Latium^[*], pars Ital. mediæ, ad Tyrrhenum mare, *Latium* devicit, Rep. II, 24.

Latmus, Tusc. I, 38, mons Cariæ, in quo Endymion obdormivit.

Latro, ad Q. fr. II, 6, urbs et portus Etruriæ.

**Lavernium*, Att. VII, 8, nomen loci aut fani a *Laverna* dea dicti. Habet quoque fragmentum libri de Fato, 2.

Lavicanus, Planc. 9, ab Lavico. v. *Labici*.

Laurentum, Or. II, 6, oppidum Latii.

Lebadia, de Div. I, 53, urbs Bœotiæ; ad quam fanum et antrum Trophonii.

Lemnus, insula Græca in mari Ægeo. Her. IV, 54; Fat. 16; Nat. D. I, 42; III, 22. Unde *Lemnium saxum*, Fin. II, 29; Tusc. II, 10.

Lemonia tribus, Planc. 16; Phil. IX, 7.

Leocorion, Nat. D. III, 19, templum Athenis. v. Suidas in Λεωκόριον, in primis Ælian. V. H. XII, 28.

Leonaticum, Nat. Deor. III, 19, videtur a Cicerone factum vocabulum, ut Λεωκόριον exprimeret; pro quo Leopardus et Lambinus *Leo natarum* conjiciebant, probante nuper Boherio.

Leontini, Verr. II, 66, urbs Siciliæ in ora maris Siculi inter Catanam et Syracusas, a qua dicitur:

Leontinus campus, Phil. II, 17, publicus populi romani, mire fertilis, qui propterea æque ac Campanus a Cicerone inter patrimonia reip. refertur; qui et *Leontinus ager*, de Div. I, 33.

Lepreon et *Lepreos*, Att. VI, 2, urbem maritimam Arcadiæ esse censuit Dicæarchus in libris de descensu in Trophonii antrum. Sed Arcadia est mediterranea. *Lepreon* triginta stadiis (quorum viginti quatuor leucam unam gallicam conficiunt) a mari dissitam esse nos docet Strabo, lib. VIII, eamque Triphyliæ, quæ Elidis pars est australis, attribuit Pausanias, I, 5, qui nos monet *Lepreatas* se inter Arcadas numerari velle, sed Elæos in ludis Olympicis a præcone vocari.

Leptis, Verr. V, 59: duplex Leptis est, altera *magna*, propè Syrtim majorem; altera *minor*, prope Adrumetum. De qua l. c. sermo sit, conjectura colligendum. Civis rom. dicitur Lepti negotiatus esse. Fuit ergo ea Leptis in provincia rom. Atqui Leptis est inter Adrumetum et Tisdram, qui sunt conventus rom. ap. Hirtium de Bello Africano. Ideoque in hanc mihi convenire videtur. Memoratur eadem Leptis minor ap. Hirt. l. c. cap. 7, et libera civitas appellatur. Sed in ea licebat negotiari.

Lesbiaci, Tusc. I, 31, incolæ insulæ Lesbi.

Letini, Verr. III, 43. Nulli sunt, quod constet, in Sicilia *Letini*. Itaque docti conjecere legendum *Ietini*. Conf. Harduin. ad Plin. III, 8. Legi etiam posset *Netini*, qui ipsi Ciceroni in Verrinis memorantur.

Leucadia, Tusc. IV, 34, peninsula Acarnaniæ.

Leucas, Tusc. IV, 18, promuntorium peninsulæ Leucadiæ; sed v. *Leucata*.

Leucas, ad Div. XVI, 1; Tusc. IV, 18, oppidum ejusdem peninsulæ.

Leucata, Att. V, 9, celebre Leucadiæ promontorium, unde amoribus irretiti se præcipitare solebant in mare, ut amore liberarentur. Conf. Tusc. IV, 18, et ibi Davisium, qui ostendit, non esse legendum *Leucade*, sed *Leucata*.

Leucopetra Tarentinorum, Att. XVI, 6, ignota est geographis. *Leucopetra* autem *Rheginorum* e Ciceronis Phil. I, 3, et Att. XVI, 7, nota; unde Cluverius in Ital. Vet. pro *Tarentinorum* legebat *Rheginorum*. Alii aliter hunc locum tentarunt.

Leuctra, Tusc. I, 46; Off. I, 18, oppidum Bœotiæ, ad quod celebrem victoriam a Spartanis Thebani, ductu Epaminondæ, retulerunt; unde *Leuctricus*, v. c. Att. VI, 1.

Libya, Tusc. I, 20; Nat. D. III, 16, regio Africæ maritima inter Cyrenaicam et Africam provinciam.

Ligur, Agr. II, 35, e Liguria Galliæ Cisalpinæ.

Ligusticum bellum, Nat. D. II, 23, a Liguribus, quibuscum gestum est.

Lilybæum, promontorium Siciliæ occidentale, ad Div. IX, 21; XII, 18; unde *Lilybætanus*, Cæcil. 12, 17.

Lindus, N. D. III, 21, urbs insulæ Rhodi, ad litus orientale.

Linternus, Agrar. II, 26, ab *Linterno*, oppido Campaniæ, s. *Literno*. Unde

Linterninum, s. *Literninum* prædium, Att. x, 13.

Liparensis, Verr. III, 37, a Lipara insula, quæ et urbem hoc nomine habet, principe insularum inter Siciliam et Italiam medio mari positarum; quæ dicuntur Æoliæ, eædemque Vulcaniæ, et Liparææ.

Liris, de Leg. II, 3, amnis Latii. *Lirim* descendamus, lib. v, de Leg.

Literninum. v. *Linternus*.

Locri, Att. VI, 1, urbs in Bruttiis, ad sinum, qui ab urbe *Locrensis* dicitur, nobilitata legislatore Zaleuco. Verr. v, 34; Arch. 4; Leg. II, 6. Unde

Locri, Nat. D. II, 2, populus.

Loreni, Flacc. 3, fragm. nov. populus hactenus ignotus Asiæ provinciæ. Heinrichius conj. *Loryment*, e Plinio, v, 28. Habent quoque *Loryma* Strabo, Stephanus, Mela.

Luca, ad Div. I, 9, oppidum Etruriæ, supra Pisas, ad Auserem fluvium.

Lucani agri, Phil. XIII, 5, in Magna Græcia, aut certe confinea ei; nam non convenit inter auctores, utrum Lucania, Tyrrheno mari et Tarentino sinui interjecta, sit Magnæ Græciæ, necne.

Lucani, Tusc. I, 37, populi.

Luceium, Dejot. 6, castellum Dejotari in Galatia.

Lucense municipium, ad Div. XIII, 13, est *Luca*.

Luceria, ad Div. XV, 15; Att. VII, 12; Cluent. 69, oppidum Apuliæ, infra Teanum, ad fluvium Cerbalum; colonia Romanorum.

Luceres, ab Luceria dicti: de Rep. II, 20, *Lucerum* nomina.

Lucretinus, Att. VII, 11, nomen illud cuidam Attici prædio, ut videtur, inditum a *Lucretio*, sive, ut scribit Horat. Od. I, 17, *Lucretili* monte venisse putant, qui in Sabinis fuit inter Tibur et Reate, ut nos docet *Capmartin de Chaupy* in opere cui titulus: *Sur la maison de campagne d'Horace*, t. III, p. 168.

Lucrinenses, Att. IV, 10, ostreæ, quæ in lacu Lucrino capiuntur.

Lucrinus lacus, Att. XIV, 16, in Campania.

Lupercal, ad Div. VII, 20, locus Pani sacer.

Lusitania, Brut. 23; Div. 33, pars occidentalis Hispaniæ veteris, cujus populi *Lusitani*.

Lusius, Nat. D. III, 22, fluvius Arcadiæ, a Cellario omissus. Eum describit Pausan. in Arcadic. 28, qui circa fontem ita appellari dicit, quod Jupiter recens natus in eo lotus sit; qua vero longius a fonte recedat, *Gortyniam* ab urbe *Gortyna* appellari.

Lycaonia, Att. v, 15, regio Asiæ inter Ciliciam, Pisidiam, Pamphyliam et Cappadociam; unde *Lycaones* dicuntur, ad Div. III, 10.

Lyceum, Or. I, 21; Acad. I, 4, locus Athenis, in quo Peripatus Aristotelis erat.

Lycia, ad Div. XIII, 14, 15, regio Asiæ minoris, ad mare mediterraneum, Cariæ et Pamphyliæ interjecta: unde *Lycii*, Att. VI, 5; de Div. I, 15.

Lydia, Off. III, 9, regio Asiæ minoris versus mare Ægeum, inter Ioniam, Æoliam et Phrygiam magnam: unde dicuntur *Lydi* populi, pro Flacc. 2, et *Lydius*, de Div. I, 12.

M.

Macedones, Off. II, 7, 22; Phil. v, 17.

Macedonia, Font. 16; Pis. 36, modo est pars Græciæ inter Thessaliam, Thraciam, Acarnaniam, etc. modo provincia romana proconsularis, Græciam inde ab Illyride ad Græciam proprie sic dictam continens. In *Macedonia* quum esset consul. de Rep. I, 15.

Macharensis, Verr. III, 18, a Machara. vid. *Imacharensis*.

Mæcia, Att. IV, 15, tribus pop. rom. Al. *Metia*.

Mæotis, Tuscul. v, 17, palus, Ponto Euxino per Bosporum Cimmerium juncta.

Magnesia, de Rep. II, 4, ad Mæan-

drum, sola coloniarum Græcarum in Asia non maritima est.

Maleæ, Div. IV, 12, promontorium australe Laconicæ, orientalis peninsulæ in Peloponneso.

Mamertini, Verr. II, 5, populi Siciliæ, Messanæ incolæ, quæ *civitas Mamertina* l. e. vocatur. Mamertini olim Campaniæ populi fuere, sed Messanam deinde occuparunt.

Mantinea, Fin. II, 30, urbs Arcadiæ, orientem versus, victoria celebris quam vitæ pretio consequutus est Epaminondas.

Marathon, Off. I, 18; Att. IX, 10, vicus Atticæ prope mare Eubuicum, ad quem nobilem victoriam, Miltiade duce, Athenienses consequuti sunt.

Marathonius taurus, Tusc. IV, 22, a Theseo comprehensus. v. Plut. in Theseo; Ovid. Met. VII, 433.

Marrucini, Cluent. 69, populi Campaniæ ad mare Adrianum, Ferentanis et Pelignis confines. Scribitur et *Marucini*.

Marsi, Agr. II, 33; Phil. III, 12; de Div. I, 44; II, 25; Vatin. 16, populi Latii, a quibus Italicum, s. sociale bellum *Marsicum* dicitur, quod ejus præcipui auctores fuere, apud eosque bellum ortum est.

Martius campus, locus patens prope Tiberim, in quo comitia populi romani centuriata habebantur: Marti consecratus est a Bruto, ne Tarquinio, cujus agri fuerant, reddi posset, Att. I, 18; IV, 16; XII, 8; XIII, 33; Q. fr. II, 2; Sext. 50; Mur. 33; Phil. VI, 5.

Massicus, Agr. II, 25, vino nobilis mons Campaniæ. v. *Gaurus*.

Massilia, urbs nobilis in Gallia Narbonensi, hodie *Marseille*; quanquam Vossius ad Melam, p. 477, docet, Massiliam veterem non sitam fuisse ubi hodierna est, sed longe ab ea ad promontorium, ubi et nunc ejus rudera sint, et sæpe nummi effodiantur, Cat. II, 6; Flac. 26; Phil. XIII, 6; Sext. 3; Font. I; Off. II, 8.

*Massilienses**, incolæ Massiliæ, de Rep. I, 28.

Mauri, ad Div. X, 30, incolæ Mauritaniæ.

Mauritania, Syll. 20, pars Africæ occidentalis maritima.

Medi, Off. II, 12, populi Asiæ majoris, ultra Tigridem.

Megara, ad Div. IV, 5; Att. II, 8, urbs Megaridis, Atticæ confinis, atque adeo ejus, ex veterum nonnullorum sententia, pars.

Megarica signa, Att. I, 8, id est, Megaris e lapide, qui ibi nascitur, elaborata. Statuæ Megaricæ valde celebres. vid. Corrad. ad h. l. et Junium.

Megarici, Acad. IV, 42, philosophi ex Euclidis schola.

Megaris, Verr. V, 25, urbs Siciliæ prope Syracusas ad mare, quæ et *Hybla parva* dicitur. Liv. XXIV, 35, et alibi *Megara* vocat in plurali. Sed feminino genere etiam Plinius dixit, H. N. IV, 7.

Melita, Verr. II, 72; Att. III, 4; IV, 18, 46; X, 7, 8, 18, insula maris Siculi, quæ hodie *Malte* dicitur. Unde *Melitensis vestis*, Verr. II, 72, e gossypio facta. v. Cluver. Sicil. Ant. p. 436.

Menenii, Verr. III, 43, incolæ oppidi Siciliæ *Menæ* dicti, quod subjacebat lacui Palicorum.

Messana, urbs Siciliæ ad fretum posita, quæ et *Mamertina civitas* dicitur, Verr. II, 5.

Mesopotamia, Nat. D. II, 52, regio Asiæ majoris inter Euphraten et Tigridem.

Metapontus, Fin. V, 2, urbs Magnæ Græciæ prima a Tarento ad mare sita.

Methymnæus, Tusc. II, 27, a *Methymna*, urbe insulæ Lesbi, cujus vites et uvæ celebrantur apud Virgilium.

Miletus, Att. IX, 9; Agr. II, 15; de Div. I, 49; Cluent. 11, urbs Ioniæ maritima, quatuor portubus insignis, a qua *Milesii*, Verr. I, 34. Celebrantur etiam ap. Ciceronem in Verrinis *lanæ Milesiæ*.

Milyadum commune, Verr. I, 38, regiuncula et urbs in Lycia ad Taurum montem.

Minturnæ, Agr. II, 14; Planc. 10,

Sext. 22; Att. v, 1, 3; vii, 13; xvi, 10; Pis. 19; Red. ad Quirit. 8, oppidum in Auruncis, in confinio Campaniæ et Latii, ad Liris ostia; unde *Minturnenses* dicuntur.

Minucia via, Att. ix, 6, Roma a porta Minucia Brundisium ferebat, ut Appia, sed alio tractu, nempe per Sabinos; strata a L. Minucio eo, de quo ap. Liv. iv, 16. v. intt. ad Horat. Ep. i, 17.

Misenum, Manil. 12, promontorium, portus et oppidum Campaniæ. † *Misenum*, prædium Antonii Oratoris; Orat. ii, 14: item Antonii postea triumviri, Phil. ii, 19; Att. x, 8; xiv, 20; xv, 1.

Mitylenæ, s. *Mytilenæ*, nam utrumque rectum esse docet Voss. ad Melam; p. 502, urbs Lesbi insulæ, Agr. ii, 16.

Molossi, Div. i, 34, populus Epiri australis, ad Ambracium sinum.

Mons Sacer, post Anienem in Sabinis, ita dictus a *legibus sacratis*. v. Ind. Legg. in *sacratæ Legg.*

Mopsuhestia, ad Div. iii, 8, Μόψου (regis Argivorum) ἑστία, oppidum Ciliciæ, ad Pyramum amnem, prope mare.

Mulvius pons, Att. xiii, 33, qui Tiberim jungit, prope Romam; de quo v. Tacit. A. xiii, 47.

Murgentinus ager, Verr. iii, 18, qui est ad *Murgentium*, oppidum Siciliæ orientalis mediterraneum.

Mutina, Phil. v, 9, oppidum Galliæ Cispadanæ, hodie *Modène*.

Mutycensis, Verr. iii, 43, a *Mutyca*, urbe mediterranea Siciliæ, inter Camarinam et Syracusas; s. *Muticensis*, ut habet ms. Huydecoperianus; alii, *Mutyensis*. v. nostram Plinii editionem, iii, 14, not. 35; Græv. ad l. c. In Anon. Ravennate, l. v, p. m. 804, est *Mutaca*.

*Mycenenses**, Fin. ii, 6, a *Mycenis*, nobili Argolidis urbe, in mediterraneo sita supra Argolicum sinum.

Mylasa, Phil. v, 7, urbs Cariæ mediterranea, unde *Mylasei*, ad Div. xiii, 56. Hæc est urbs, in quam quum Stratonicus venisset, propter templorum multitudinem, quumque minus ab incolis audiretur, clamavit: *Audite, templa*. Per simplex S scribendum defendit Wessel. ad Hieroclem, p. 688; pluribus Drakenb. ad Liv. xxxviii, 39.

Myndus, oppidum Cariæ maritimum in Iassio sinu. *Myndenses*, ejus cives, ad Div. iii, 8, ubi tamen Manutius legi volebat *Synnadenses*; Quarterius ap. Olivetum *Miduenses*, ab oppido Phrygiæ *Midaio* (Græce Μιδάιον) in mediterraneo sito ad Saugarium flumen. Fuit enim ea pars Phrygiæ sub procons. Ciliciæ; a qua longe ab erat *Myndus* Cariæ.

*Myrina**, ad Div. v, 20, urbs Æolidis maritima, ad Cumæum sinum.

Mysia, Or. 8, regio Asiæ min. ad mare Ægeum et Hellespontum. Unde:

Mysorum gens, Flacc. 3.

N.

Nar, Att. iv, 15, fluvius Lucaniæ prope lacum Velinum.

Narbo, Quint. 4; Phil. ii, 14, 30; ad Div. x, 33; Att. xii, 37; Orat. ii, 55; Brut. 43; Cluent. 51, caput Galliæ Narbonensis, hodie *Narbonne*.

*Narniensis** ager, fr. Inc. 30.

Narona, ad Div. v, 9, 10, oppidum Dalmatiæ, haud procul ab Hadriatici maris litore. In Græv. cod. erat *Narbona*, et hoc Scaliger ad Eusebium Plinio et Itinerariis restituere volebat, quod etiam volgatas Ptolemæi edd. obsidet. Sed rectum est *Narona*, quod etiam H. Surita Ptolemæo restituit ad Itin. Ant. p. 338, ad q. l. vid. etiam Wesselingium. In mss. confundi hæc verba docet Burmannus ad Sueton. Tib. c. 4.

Neapolis, Agr. ii, 31, 35, satis notum Campaniæ oppidum. Unde *Neapolitanum* Pompeii, Att. vii, 2.

Neapolis, Verr. iv, 53, pars Syracusarum novissima.

Neapolitani, Acad. 3; ad Div. xiii, 30; Off. i, 10.

Nemæus leo, Tusc. iv, 22, a Namea, loco in Argolide.

Nemorensis, Att. vi, 1, intellige *ager*. Lucus erat in agro Aricino Dianæ sacer; ei adjacentem agrum, Nemorensem dicebant.

Nemus, Att. xv, 4; lucus Dianæ sacer in agro Aricino. Unde *Nemorensis*.

*Nervii**, Q. fr. iii, 8, populus Galliæ Belgicæ, e Cæsare notus, cujusque ditioni submittebantur totius Britannici oceani litora.

Nesis, Att. xvi, 1, insula Campaniæ objecta, in qua Lucullus filius villam habebat.

Netum, Verr. iv, 26, oppidum Siciliæ mediterraneum, haud procul Syracusis. Hinc *Netini*, s. *Netinenses*, Verr. v, 51; ii, 64.

**Nicæa*, Att. xiv, 1, urbs Liguriæ prope mare, hodie *Nizza*. Vel, ut aliis placet ad h. l. *Nicæa* Bithyniæ.

Nicæenses, ad Div. xiii, 61, incolæ *Nicææ* in Bithynia.

Nilus, N. D. ii, 52, fluvius Ægypti celeberrimus. Nat. Deor. iii, 12, 22, 23; ubi *Nilus* præcipitat, de Rep. vi, 1.

Nola, urbs in Campania, unde *Nolani*; et *Nolanus ager*; item *Nolanum*, prædium prope Nolam, Att. xiii, 8.

**Norensis*, fragm. or. pro Scauro, c. 13, a *Nora*, oppido Sardiniæ. Docet fragm. novum, l. c. extra oppidum Norenses egisse parentalia.

Novæ, Orat. ii, 66, sc. tabernæ argentariorum in foro rom. exornatæ scutis Cimbrorum, ut *Veteres* Samnitium, Livius ix, 40.

Novocomenses, ad Div. xiii, 35, incolæ oppidi Novi Comi in Insubria ad lacum Larium.

Nuceria, Agr. ii, 31, est oppidum Campaniæ, quod Itin. Ant. xvi m. p. a Nola abesse dicit. Ceterum plures esse Nucerias ad l. c. observat Surita.

Numantia, urbs Hispaniæ Tarraconensis nobilis: unde *Numantinum fœdus*; Fin. ii, 17, et de Rep. iii, 13: a Scipione Africano deleta, Mur. 26; Off. i, 31: *Numantiæ* mœnibus, de Rep. i, 11: *Numantiam* exscindes, de Rep. vi, 6.

Nysæi, ad Div. xiii, 64, incolæ oppidi *Nysæ* in Mæonia, quæ et Lydia dicitur.

O.

*Oceanus**, quod *Oceanum* appellant, de Rep. iv, 13.

Ocriculana villa, Mil. 24, ad *Ocriculum*, oppidum in Umbria cis Apenninum.

**Odyssea*. v. *Edissa*.

OEta, Tusc. ii, 7, mons qui Thessaliam a Doride, Phocide et Locria terminat; unde *OEtæus*, N. D. iii, 16.

Olbia, Q. fr. ii, 7, urbs Sardiniæ. Unde *Olbiensis*, ibid. 3, sc. epistola, i. e. Olbiæ scripta. Nam de ea ibi sermonem esse, ex ipsa epistola facile intelligitur.

Olympeni, ab Olympo, urbe Pamphyliæ, a P. Servilio Isaurico capta. Agr. i, 2; ii, 19.

*Olympia**, Orat. iii, 32; Att. xiii, 30, campus in dextra Alphei amnis ripa situs, juxta Pisam urbem, quæ et ipsa nonnunquam *Olympia* dicta est, in Elide, Peloponnesi regione occidentali. Ibi videbatur celebre Jovis templum, ludique celebrabantur Olympici.

Olympus, de Div. i, 12, etc. mons inter Thessaliam et Macedoniam. *Olympum* totum, de Rep. i, 36.

*Olympus**, Verr. i, 21, urbs Lyciæ orientalis maritima.

Onchesmites, Att. vii, 2, ventus ab Onchesmo Epiri portu flans.

*Opus**, Att. vi, 2, urbs Locridis, metropolis *Opuntiorum*, haud procul ab Opuntio sinu sita, qui freti hujus pars est a quo dividitur a Græcia Eubæa insula.

Orestis, Ar. Resp. 16, pars Macedoniæ libera versus Epirum, de quo

vide Livium ad librum xxxiii, cap. 34.

Orindicus ager, Agr. ii, 19, s. potius *Orondicus* aut *Orondius*, ab *Oronda*, urbe inter Pisidiam et Isauriam.

Oropus, Att. xii, 23, urbs Bœotiæ in finibus Atticæ.

Ostia, Div. ix, 6, colonia ad ostium Tiberis; de Rep. ii, 18, deducta ab Anco. *Ostiensis provincia*, Mur. 8, quæstoria. *Ostiense incommodum*, Manil. 12, classe ad Ostiam a piratis capta et oppressa.

P.

Pachynum, Verr. v, 34, promontorium Siciliæ, australe.

Pæstum, Att. xi, 17, urbs Lucaniæ, Gr. *Posidonia*, a qua sinus *Pæstanus* dicitur, Att. xvi, 6. *Pæstana præfectura* memoratur apud Front. de Colon. p. 109.

Palatina, tribus populi romani urbana, Verr. ii, 43; Sext. 55.

Palatinæ balneæ, Rosc. Amer. 7, quia fuere ad Palatinum montem, vel in monte.

Palatium, mons unus ex his, in quibus exstructa est Roma. *mons Palatinus*, Att. i, 1, 30; Orat. ii, 65; Nat. D. iii, 25.

Πάλτος, ad Div. xii, 13, oppidum Phœnices maritimum prope Laodiceam.

Pamphylia, Manil. 12; ad Div. xii, 13, regio Asiæ minoris ad mare Mediterraneum (unde *mare Pamphylium* ejus pars, quæ Pamphyliam alluit, dicitur) inter Lyciam et Ciliciam.

Panormitani, cives urbis *Panormi*, quæ est urbs Siciliæ celebris, et portus in parte boreali, Verr. ii, 26.

Paphlagonia, Agr. i, 2; ii, 19, regio Asiæ min. ad Pontum Euxinum inter Bithyniam et Pontum.

Paphus, Phil. ii, 15, urbs Cypri nobilissima propter cultum Veneris, quæ inde *Paphia*.

**Pariana civitas*, ad Div. xiii, 53, *Pariorum* in Hellesponto urbs, *Parium*.

Parma, ad Div. x, 33; xii, 5; Phil. xiv, 4, urbs Galliæ Cispadanæ. Unde *Parmenses*, Phil. xiv, 3.

Parthi, ad Div. ii, 10, proprie populi Persiæ, ultra Euphratem; deinde omnes, qui olim Persæ.

Parthini, Pison. 40, populi in Illyrico. v. Oudend. ad Suet. Aug. 19.

Patarani, Flacc. 32, *Pataræ*, urbis maritimæ in Lycia, cives.

Patræ, ad Divers. ii, 28; xiii, 17, 50; xvi, 1; Att. v, 9, urbs notissima Achaiæ.

Pedanum, Att. ix, 18, prædium in agro Pedano, h. e. prope *Pedum*, oppidum inter Præneste, Tibur et Tusculum.

Pelasgi, Fin. ii, 4, populi Græciæ, ut videtur, antiquissimi.

Pelignus, Vat. 15, e Pelignis, populo Italiæ, Marsis, Marrucinis, et Ferentanis confini.

Pelion, s. *Pelium nemus*, Herenn. ii, 22, in monte Pelio in Thessalia, et *Pelius mons*, de Fat. 15; Invent. i, 49; Top. 16.

Pella, Att. iii, 8, caput Macedoniæ, unde reges Macedoniæ, Philippus et Alexander, *Pellæi* dicti. Philippum Demosthenes in oratione de Corona, contemtus causa, appellat ἐν Πέλλῃ τραφέντα et cum contemtu de ea urbe loquitur; de qua re vid. Wesseling. ad Ant. Itin. p. 319.

Peloponnesus, ad Div. vii, 28, magna peninsula, reliquæ Græciæ Isthmo Corinthio adhærens. *Peloponnesus tota*, de Rep. ii, 4.

*Peloponnesiacus**. bellum *Peloponnesiacum*, de Rep. ii, 24.

Peloris, Verr. v, 5, 34, et *Pelorus*, promontorium Siciliæ, Italiam versus.

Pentelicus, Att. i, 8, Hermes Pentelicus, est statua ejus generis, quod *Hermas* vocabant, facta e marmore, quod præstantissimum e monte Atti-

cæ Pentelico, auctore Pausania, i, 19, 32; vii, 23, 25, 26, excidebatur, inventore *Byze Naxio*. Pentelici marmoris mentio est etiam ap. Strabonem, l. ix, p. 619, ed. Almelov. et apud Plutarchum in Valerio Publicola, p. 105, ed. Wechel.

Perga, Verr. i, 20; ad Div. xii, 14, 15, urbs Pamphyliæ, ad Cestrum amnem, haud procul a mari.

Pergamum, Agr. ii, 15, urbs Mysiæ majoris celeberrima; unde *Pergameni*, Flacc. 7; Verr. v, 48.

Perrhæbia, Pison. 40, pars Thessaliæ; alii tamen minus recte ad Macedoniam; item ad Ætoliam referunt.

*Persæ**, de Rep. iii, 3.

Perse, occurrit de Rep. i, 27, pro *Persis*.

Persice, Att. xv, 9, porticus celeberrima Lacedæmone fuit, quæ hoc nomine appellabatur, quod e manubiis Persarum ædificata erat, Vitruv. i, 1. Ad hanc alludens Brutus in villa Lanuvina porticum Persicen appellabat, v. *Eurotas*.

Pessinus, ad Div, ii, 11, Har. Resp. 13, urbs Gallo-Græciæ, s. Galatiæ occidentalis, ad Sangarium flumen; unde *Pessinuntius*, Sext. 26.

*Petrini**, Verr. iii, 39, Petræ oppidi in Sicilia cives. *Petrinas* Antonini itinerarium hanc urbem vocat quam in via, quæ Agrigento fert Lilybæum, collocat.

Petrinum, ad Div. vi, 19, prædium a vico Petrino, qui fuit in agro Sinuessano.

Phæaces, Br. 18, populi Corcyræ mollissimi; quorum mollitiem jam Homerus in Odyssea celebravit.

Phalereus, de Legg. ii, 25, 26, est cognomen Demetrii rhetoris, a pago Attico, in quo natus erat.

Phaselitæ, Agr. ii, 18, incolæ urbis Phaselidos.

*Pharsalicus**, Phil. ii, 15; xiv, 8; de Div. i, 32; Lig. 3, a Pharsalo, Thessaliæ urbe mediterranea.

Phaselis, Verr. iv, 10, urbs ultima Lyciæ maritimæ, ad fines Pamphyliæ.

Pheneatæ, Nat. D. iii, 22, a *Pheneo*, oppido Arcadiæ boreali.

Pheræ, Divin. i, 25, urbs Thessaliæ orientalis; unde *Pheræi*, Inv. ii, 49.

Philomelum, s. *Philomelium*, Att. v, 20; ad Div. iii, 8; Verr. iii, 83, urbs Phrygiæ majoris. Unde *Philomelienses*, Verr. iii, 83.

*Phintia**, Verr. iii, 83, oppidum Siciliæ australis maritimum, juxta Himeræ fl. ostium; errant enim Ptolemæus et Plinius qui illud in mediterraneo ponunt.

Phlius, Att. vi, 2, urbs Achaiæ, unde *Phliasii* et *Phliuntii*. Sed illud tamen usitatius, et sic Tusc. v, 3. Nunc vero, invito Cicerone, habet *Phliuntii* cod. Vatican. fragm. de Rep. ii, 4.

Phocii, Pison. 40, populi *Phocidis*.

Phœnice, Acad. ii, 20, pars Syriæ; etsi interdum ab ea distinguitur propter nobilitatem et magnitudinem, Phil. xi, 14. Cellarius aliique negant latinum esse, *Phœnicia*. Schwarz adduxit contra locum Varronis de L. L. iv, 6. Sed etiam, Fin. iv, 20, editiones quædam habent *Phœnicia*. In Gronoviana autem est *Phœnica*, pro *Phœnice*, quod utrumque recte dici potest. Nam multæ voces apud Latinos, poetas tamen maxime, et Græcam et Latinam formam habent. Sic *Penelope* et *Penelopa*, *Circe*, *Circa*. v. Voss. de Anal. ii, 2, et Heins. ad Virg. Æn. iii, 386, ubi etiam exempla e prosaicis. Librarii, qui hoc nesciebant, e *phœnica* fecere *poeticam*; unde *Manutius* fecit *Phœnicia*, quem deinde alii sequuti sunt.

*Phœnices**, populi navigando celeberrimi, de Rep. iii, 28. **Phœnicum* genus fallacissimum, pro Scauro, 10, fragment. nov.

Phryges, Flacc. 17; ad Div. iii, 10; Att. vii, 1, populi Asiæ minoris.

Phrygia, Ar. Resp. 13, regio Asiæ min. ad Hellespontum et Ægeum mare. Hæc quidem Phrygia minor dicitur; major autem mediterraneam totius Asiæ minoris partem occupat.

Phthia, urbs Phthiotidis, Thessaliæ partis; unde *Phthiota*, Tusc. I, 10.

Picenus ager, in Italia, Umbriæ confinis. Qui et *Picens ager*, de Senect. 4. v. Græv. et viros doctos ad Flor. I, 19. Item *Picentinus*. *Picentes*, Sull. 8; Att. VII, 26.

Pindenissæ, Att. V, 20, urbs Eleutherocilicum in Asia minore, expugnatione Ciceronis nobilitata; quæ et *Pindenissus* dicitur, ad Div. II, 10.

Piræeus, Att. IV, 16; V, 12; VI, 9; VII, 3; de Rep. III, 24; Off. III, 11; Div. IV, 5, portus Atheniensis, et pagus.

Pisaurum, oppidum Umbriæ maritimum, quod præterlabitur fluvius cognominis *Pisaurus*, Sext. 4; Phil. XIII, 12; ad Div. XVI, 12. *Pisaurensis*, Att. II, 7.

Pisidia, regio Asiæ min. Pamphyliæ et Isauriæ confinis; a qua *Pisidæ* dicuntur, de Div. I, 47; Att. VI, 5.

Placentia, urbs Galliæ Cisalpinæ, hodie *Piacenza*, in confluente Padi et Trebiæ. Unde *Placentini*, et in fragm. orat. in Pison. *Semiplacentinus*. Att. VI, 9; Q. fr. II, 15; Pis. 27; Verr. V, 13.

Plateæ, Att. I, 18, urbs Bœotiæ nobilis.

Plutonium, Div. I, 36, templum Plutonis in Lydia, et quidem in pago Acharaca, qui est in via inter Tralles et Nysam.

Pœni, Carthaginienses, de Rep. II, 4; ibid. III, 5.

Pollentia, ad Div. XI, 13; Phil. XI, 6, oppidum Liguriæ supra Albam, haud procul Tanari ac Sturæ confluentibus.

Pompeia via, Verr. V, 66, via in Sicilia post urbem Messanam.

Pompeianum, Att. I, 20, prædium Ciceronis in agro Pompeiano. Aliud est *Pompeianum*, ad Div. VII, 3, prædium Marii; et Att. V, 1, Pansæ prædium. Dicuntur a *Pompeiis*, oppido Campaniæ: ut *Pompeiani*, Sull. 21.

Pomptinum, campus Latii in Volscis; item prædium in illo agro, ad Div. VII, 18; Orat. II, 7.

Pomptina, Att. IV, 15; VII, 5, tribus pop. rom. rusticana.

Pontus, Arch. 9, regio Asiæ ad Pontum Euxinum. Mur. 15; Agr. I, 2; II, 19; Manil. 3, 8, 15; Tusc. I, 39.

Popillia, ad Div. VIII, 8, tribus rusticanæ nomen.

Potentia, Ar. Resp. 28, locus in agro Piceno.

Præneste, Cat. I, 3; Planc. 23; Agr. II, 28; Att. XII, 2; de Div. II, 41, oppidum Latii non procul Roma.

Pretius lacus, Mil. 27, in Etruria. Græv. *Prelius*, quod probat Cell. G. A.

Priene, Paradox. I, urbs Ioniæ.

Privernas, Or. II, 55; Cluent. 51, a *Priverno*, oppido Latii. Agr. I, 26; de Div. I, 43.

Propontis, fr. or. Agr. I, mare inter duo freta Hellespontum et Bosphorum Thracium interjectum, quasi vestibulum Ponti Euxini.

Propylæa, Rep. III, 34; Off. II, 17, vestibulum ante arcem Athenarum.

Prytaneum, Or. I, 54, locus Athenis, ubi bene meriti de rep. publice alebantur.

Ptolemæum, Fin. V, 1, gymnasium Athenis.

Ptolemais, ad Div. I, 7, oppidum Ægypti Nilo vicinum, supra Memphim in Heptanomide, ab eoque diversum, quod Hermii cognominatum est, in Thebaide situm.

Punicanus pro *Punicus*, Mur. 36. *Punicana triclinia*, humilia et vilis materiæ. v. Scalig. ad Varr. de R. R. III, 7, ubi tamen *fenestras Punicanas* non recte interpretari videtur. Plin. XXXIII, 11, *Punicana* commemorat, sed ita ut in illa species magis, quam materia spectata videatur.

Pupinia, Agr. II, 35, ager Romæ propinquus versus Etruriam, ap. Varr. de R. R. I, 9, 5; Colum. I, 4, 2. Livio *Pupiniensis*; a quo tribus *Pupinia* nomen habet.

Puteoli, locus celeberrimus in veteri historia in Campania, ad Baianum sinum hodie *Pozzuolo*; unde dicuntur *Puteolani*: et *Puteolanum*, ad Div.

v, 15, prædium in agro Puteolano.

Pyramus, ad Div. iii, 11, fluvius Ciliciæ orientalis in Issicum sinum, qui pars est interni maris, influens.

Pyrgensis, Or. ii, 71, a *Pyrgo*, maritima Tusciæ australis urbe.

Pyriphlegethon, Nat. D. iii, 7, fluvius igne ardens apud inferos.

Q.

Quirina, ad Div. viii, 8, tribus urbanæ nomen.

Quirinalis mons, de Rep. ii, 6, unus e Romæ urbis collibus.

R.

Ravenna, Balb. 22; ad Div. i, 9; viii, 1; Att. vii, 1, colonia et portus ad mare Adriaticum in Gallia Cispadana.

Reatina præfectura, Nat. D. ii, 2; Cat. iii, 2; Agr. ii, 25, ab *Reate* oppido Sabinorum, amœnissima urbe. *Reatini* sæpe memorantur a Cicer. Att. iv, 15.

*Reatinus**. *Reatinis* paludibus indurari, fr. Inc. 29.

Recentoricus, Siciliensis ager, Agr. passim, v. c. i, 4; ii, 21, fuit publicus populi rom.

Regillus lacus, Nat. Deor. ii, 2, lacus in Latio, prope Tusculum.

Regium Lepidi, ad Div. xi, 9; xii, 5; urbs Galliæ Cispadanæ in via Æmilia; nomen tulit ab Æmilio Lepido, qui cum C. Flaminio consul fuit: ab ea dicuntur *Regienses*, ad Div. xiii, 7. Cf. Plin. iii, 15.

Rhegium, Att. xvi, 6; Verr. ii, 22, urbs et promontorium in ora maritima Bruttiorum, unde trajectus in Siciliam; unde *Rhegini*. Verr. v, 61; Arch. 5.

Rhenus, Pis. 33, fluvius Germaniæ, quam a Gallia Transalpina disjungit.

Rhodanus, ad Div. x, 9, 34, fluvius Galliæ Transalpinæ.

**Rhodus*, Orat. ii, 1; Brut. i, 41; Planc. 34; Div. ii, 17; iv, 7, insula Asiatica in mediterraneo mari, celeberrima studiis eloquentiæ, philosophiæ, rei navalis; in qua et urbs cognominis. de Rep. i, 31; iii, 35, quo usa fuerit reipublicæ modo.

Rhosiacus, Att. vi, 1, a *Rhoso* urbe Ciliciæ, in sinu Issico, celebri vasis fictilibus; unde Atticus, *vasa Rhosiaca* ut sibi mitteret, Ciceronem rogarat.

**Roma* condita secundo anno olympiadis septimæ, de Rep. i, 15; ii, 10; Orat. i, 35, 44; Cat. iv, 6; Q. fr. i, 1; Nat. D. iii, 9; Planc. 26. quam opportuno loco, de Rep. ii, 3—6.

Romilia, Verr. i, 8; Agr. ii, 29, tribus pop. romani.

Rosia, vel *Rosea*, Att. iv, 15, sunt campi fertilissimi agri Reatini, forte illi ipsi, qui in hac ipsa epistola τέμπη Reatinorum vocantur. v. Varr. de R. R. i, 7, 10, et ibi interpp. Heinsius et Burmann. ad Virg. Æn. vii, 712.

Rudini, Orat. iii, 42, incolæ oppidi in Calabria Rudiarum. Arch. 9, *Rudius* est. Sed hic quoque Ant. Augustinus et Ursinus rescribi volebant *Rudinus*. Ausonius quoque Ennium *Rudinum* appellavit, non *Rodium*. Item ap. Frontin. de Colon. p. 127, *Rodinus*.

Ruteni, pr. Font. 2, fragm. nov. Galliarum populi, *de quibus pauca nos*, in orat. vol. ii, p. 644, n. 18.

S.

Sabini, Orat. i, 9, populus Latii. *Sabinas** ortus loco honesto, de Rep. ii, 7.

*Sacer mons** vicinus urbi Romæ. Rep. ii, 33, *sacrum montem* occupavit.

Sacra via, Att. iv, 3, via urbis Romæ, quæ nomen habet a fœdere, quod in ea inter Romulum et Tatium ictum est.

Sagra, Nat. D. ii, 2, fluvius Bruttiorum inter Locros et Caulonem in Magna Græcia. Plin. iii, 10.

Saguntum, Div. i, 24, urbs Hispaniæ Tarraconensis; unde *Saguntini*, Parad. iii, 2.

Saitæ, Nat. Deor. iii, 23, a *Sai* urbe Ægypti, et quidem in Delta.

Salamis, Off. i, 18, una ex insulis Græcis circa Peloponnesum, nobilis clade Xerxis.

Salamis, Att. vi, 1, urbs Cypri. Unde *Salaminii*, Att. v, 21; Arch. 9.

Salapini, Agr. ii, 27, incolæ oppidi Apuliæ Salapinæ.

Salaria, Nat. D. iii, 5, via a porta Collina in Sabinos, a sale dicta per eam Romam devecto.

Salentini, Rosc. Amer. 46, incolæ partis australis Iapigiæ, id est, peninsulæ istius quæ inter Tarentinum Sinum et Hadriaticum mare protenditur.

Salernum, Herenn. iv, 51, oppidum Picentinorum, pop. in Magna Græcia.

Samarobriva, ad Div. vii, 12, oppidum Galliæ Belgicæ in Ambianis.

Samius, a Samo insula. *Samiæ* capedines, de Rep. vi, 2.

Samnis, Orat. ii, 80, genus gladiatorum, quod armis Samniticis utebatur. v. Liv. ix, 40; Orat. iii, 23; Sext. 64; Tusc. ii, 17.

Samnites, de Sen. 16; Parad. vi, populi Samnii.

Samnium, Cluent. 69; Att. iii, 12; xiv, 20; xvi, 11; de Rep. iii, 3, regio Italiæ inter Volscos, Pelignos, Campanos, Apulos, Lucanos.

Samos, insula Asiatica in mari Ægeo, cum urbe ejusdem nominis, Verr. i, 9; Manil. 12; Att. v, 13; Nat. D. i, 26; ad Div. iii, 8; Q. fr. i, 8; iii, 7; Her. iv, 51. Unde *Samii*, *Samia vasa*, Mur. 36, fictilia et vilia.

Samothracia, Pis. 36; Nat. D. i, 42; iii, 37, insula una ex iis, quæ circa Thraciam jacent.

Sardi, Off. ii, 24; ad Div. v, 24, incolæ Sardiniæ, insulæ Tyrrheno sive Infero mari ab Italia disjunctæ. *Sardiniæ* parens Africa, pro Scaur. ii, fragm. nov.

Sardis, de Senect. 17, urbs præcipua Lydiæ; a qua *Sardiani*, ad Div. xiii, 55.

Sardonius, ad Div. vii, 25, a Sardinia.

Satricum, ad Q. fr. iii, 1, urbs Latii antiqui ad Appiam viam.

Saxa rubra, Phil. ii, 31, locus inter Cremeram et Veios.

Scantia silva, Agr. i, 1, et aliis locis, in Campania fuit publica silva pop. rom. quam censores pecuariis locabant. *Aquæ Scantiæ* sunt ap. Plin. H. N. l. ii, c. 107.

Scepsius, Tusc. i, 24, a *Scepsi*, Mysiæ oppido, in Asia quæ vulgo minor dicitur.

Scylla, Verr. v, 56, Syrtis ad fretum Siculum.

Scyrus, Att. v, 12, insula maris Ægei in boreali parte.

Scythæ, Verr. v, 58, populi Scythiæ.

Scythia, N. D. ii, 34; Pis. 38, Europæ et Asiæ pars borealis.

Sebusiani, Quint. 25, populi Galliæ Lugdunensis, Æduis et Allobrogibus interjecti, ut intelligitur ex loco Cicer. et Cæs. B. G. vii, 64. Alii dicuntur *Segusiani*, item *Secusiani*. Hotomannus ad Cæsarem probat *Segusiani*; ad Ciceronem, *Sebusiani*. Oudendorp. ad Cæs. B. G. i, 10, præfert *Segusiani*, quum interim fateatur, plerosque mss. et vett. edd. habere *Sebusiani*. Ap. Ciceronem nil variant, nisi quod Dresd. habet *Sebaginnos*.

Segesta, oppidum Siciliæ, de quo vid. Verr. iv, 33; unde *Segestani*, iii, 40, et *Segestenses*, iii, 36.

Sejanum, ad Div. vii, 1, nomen prædii, quod ab obscuro aliquo oppidulo nomen habet, in agro Etrusco.

Seleucea Pieria, Att. xi, 20, urbs

Syriæ ad Euphraten; de qua vide Polyb. v, 59, et Cellar. G. A. III, 12, 26 seqq.

Seleucia, ad Div. VIII, 14; Att. IV, 18, regia Parthorum.

Semurium, Phil. VI, 6, ager a Laurentia pop. romano legatus. v. Macrob. Saturn. I, 10.

Senenses, Brut. 18, a *Sena*, Etruriæ oppido.

Seplasia, Pison. 7, 11, locus Capuæ, ubi unguenta vendebantur. Cf. Agrar. II, 34.

Septem Aquæ, ad Att. IV, 15, lacus agri Reatini.

Sepyra, Div. XV, 4, vicus Ciliciæ, in ea Amani parte, sub cujus radicibus Aræ Alexandri erant.

Seriphus, Nat. D. I, 31, insula in mari Ægeo, inter Cycladas; unde *Seriphius*, de Sen. 3.

Servilius lacus, S. Rosc. 32, Romæ fuit.

Setinus ager, Agrar. II, 25, in Latio, frugum et vini fertilissimus, ab *Setia*, oppido non ignobili, prope Appiam viam sito.

*Sicilia**, insula Italiæ adversa, de Rep. II, 4.

Siciliensis, Nat. Deor. III, 10; Agr. I, 4; Brut. 76.

Sicyon, Att. I, 13; Off. II, 23; Her. IV, 3; Att. I, 19, 20; Tusc. III, 22, una de Septem civitatibus veteribus Græciæ in Peloponneso prope Isthmum. Celebrantur *calcei Sicyonii* apud veteres, vid. de Or. I, 54, et *olivæ Sicyoniæ* apud Virgilium in Georgicis.

Sida, ad Div. III, 6, 12; XII, 15, urbs Pamphyliæ maritima.

Sidicinus, Att. VI, 1, a *Sidicino*, colonia agri Campani.

Sigeum, Arch. 20; Div. V, 12, promontorium, oppidum et portus Troadis.

Sila silva, Br. 22, picariis celebris silva in Bruttiis, prope Mamertinam urbem. v. Fabric. et Heins. ad Virgil. Æn. XII, 715. Fabricius ait, se primum illum Ciceronis locum e mss. restituisse.

Silva Scantia. v. *Scantia silva*.

Sinope, Agr. II, 20; Manil. 8; Verr. V, 34, urbs Paphlagoniæ maritima.

Sinuessanum deversorium, ad Div. XII, 20. *Sinuessa*, oppidum et colonia Latii in finibus Campaniæ trans Lirin amnem, Att. IX, 15, 16.

**Sipontum*, urbs Apuliæ ad sinum Uriam, qui pars est Adriatici maris. Græcis *Sipus*, Att. VI, 2; IX, 15; X, 7. *Sipontina* siccitas, Agr. II, 27.

Sipylus, Q. fr. II, 11, mons Lydiæ, ad quem Magnesia altera.

Sisapo, Phil. II, 19, urbs Hispaniæ, cujus verus situs non satis certus est. Ad eam miniaria metalla, quæ societates publicanorum exercebant. vid. Plin. XXXIII, 7. Unde proverbium: *Tenes cum sociis, tanquam Sisaponem*. v. Suritam et Wesseling. ad Ant. Itin. p. 444; sed in primis Turneb. Advers. X, 16.

**Smyrna*, Brut. 22; de Rep. I, 8, urbs Ioniæ; unde *Smyrnæi*, Arch. 9; Flacc. 30; Phil. XI, 2.

Solentini, Verr. III, 43, incolæ oppidi in boreali Siciliæ litore siti, quod est *Solentum* vel *Solus*: unde et *Soluntini* dicuntur, quæ scriptura est in nummis.

Soli, de Leg. II, 16, oppidum maritimum in Cilicia.

Solonium, Att. II, 3; ad Div. I, 36; II, 31, campus agri Lanuvini.

Soranus, de Div. I, 47, a *Sora*, oppido Latii. Planc. 9.

Sparta, urbs Peloponnesi, quæ et Lacedæmon, caput Laconicæ; unde *Spartiatæ*, Off. II, 22; Tusc. II, 14, 16, 20; V, 27; Fin. II, 30; Heren. IV, 25; de Rep. II, 9.

**Stabianum*, Div. VII, 1, prædium ad *Stabias*, oppidum Campaniæ.

Statiellenses, Div. XI, 11, cives urbis Liguriæ, inter Dertonam et Vada Sabatia, quæ dicebatur *Aquæ Statiellæ*, seu *Aquæ Statiellonum*.

Stellatis campus, Agrar. I, 7, in mediterranea Campania; de quo adeundus Camillus, Campan. Fel. Diss. II, c. 33 sq.

Suburana, Agrar. II, 29, tribus urbana.

Sucronense prælium, pro Balb. 2, apud Sucronem, fl. Hispaniæ Tarraconensis.

Suessa, Phil. III, 4, *Aurunca* in Campania prope Minturnas; alia in Latio, *Pometia*, de Rep. II, 24.

Sulmo, Att. VIII, 4, 12, urbs in Pelignis.

Sunium, Att. VII, 3; XIII, 10, promontorium, urbs et pagus Atticæ; unde *Sunii* ejus incolæ, Leg. II, 2.

Sybaris, populus luxuria fluens, de Rep. II, 15. vid. infr. Thurium.

Sybota (plur.), Att. V, 9, insulæ tres prope Corcyram. Sch. Thucyd. ad I, 47.

Synnada (plur.), urbs Phrygiæ magnæ; item *Synnas* dicta, Att. V, 16; Div. III, 8; XV, 4; unde *Synnadense* forum Laodiceæ actum, Att. V, 21.

Syracusæ. Descriptio Syracusarum est in Verr. IV, 52, ubi sunt quatuor tantum partes, vel Epipolis non numeratis, vel Insula, ob causas quas vide ap. Dorvillium, Itin. Sic. p. 177 sq.—Adde, de Rep. III, 15; Fin. II, 28; Tusc. V, 35.

Syracusanus portus, Verr. V, 57, quoties occurrit, intelligendus major; nam minor dicebatur *Laccius*. v. Dorvillium ad Charitonem, p. 282.

Syria, pars Asiæ. *Syriam* obieris, de Rep. VI, 6.

Syspira, Att. II, 4, locus in Armenia celeber aurifodinis.

T.

Tanagra, Dom. 43, oppidum Bœotiæ, ad sinistram Asopi fl. ripam.

Tarentinus, a Tarento. *Tarentinus* Archytas, de Rep. I, 38.

Tarentum, urbs Calabriæ celeberrima vestibus, lanis, etc. Brut. 18; Cluent. 9; ad Div. VII, 12; XI, 27; Att. IX, 15; Or. II, 67; Sen. 4, 12; unde *Tarentini*, Arch. 3; Att. V, 19; Fin. I, 3.

Tarpeius, Her. IV, 32, mons Romæ, in quo Capitolium.

Tarquinii, de Rep. II, 19, oppidum Etruriæ; unde *Tarquiniense municipium*, Cæcin. 1, et *Tarquiniensis ager*, Div. II, 22.

Tarichea castra, ad Div. XII, 11, ad *Taricheam*, oppidum Judææ munitissimum.

Tarracina, Att. VII, 5; Orat. II, 59; ad Div. VII, 23; VIII, 11, urbs Latii ad mare, quæ et *Anxur* dicitur Volsco nomine.

Tarsus, Div. II, 17; Att. V, 20, caput Ciliciæ ad Cydnum flumen. Unde *Tarsenses*, ad Div. XII, 13.

Tartessius, Att. VII, 3, a *Tartesso*, Hispaniæ oppido, quod idem cum *Carteia* fuisse nos docet Plinius III, 3; quem vide. Hæc *Tartessus* ad Gaditanum fretum sita est haud procul a Calpe monte; aliam fuisse ad Bætis fluminis ostia auctor est idem Plinius, N. H. IV, 36.

Tauri, de Rep. III, 6, incolunt Chersonesum Tauricam in Euxino.

Tauri pylæ, Att. V, 20, angustiæ, per quas iter patet ex Cappadocia in Ciliciam, Curt. III, 2.

Taurominium, vel *Tauromenium*, quæ est melior et certior scriptura, urbs Siciliæ maritima ad orientale litus; unde *Taurominitanus*, in Verr. II, 66; it. III, 6, etc. De qua legendus Diod. Sic. XVI, p. 411.

Taurus, Sext. 27; ad Div. II, 18; Att. V, 16; Dejot. 13, mons Asiam pæne totam mediam percurrens.

Taygetus, de Div. I, 50, mons Græciæ, a mari per totam Laconicam procurrens, ad usque Arcadiam.

Teanum Sidicinum, Att. III, 11, diversum a *Teano Apulo*, pro Cluent. 69. De *Sidicino* capiendus est locus Phil. XII, 11, quod non procul abest a *Calibus*. it. Agr. II, 34, 35.

Tegeatæ, de Div. I, 18, incolæ urbis Tegeæ in Arcadia.

Telmesses, de Div. I, 42; cives *Tel-*

messi, Gr. Τελμισσεῖς, a *Telmesso*, Divin. I, 41, urbe Cariæ. Drakenborch. ad Livium xxxvii, 16, *Telmissus* scribendum censet.

Temenites Apollo, Verr. iv, 53, a *Temeno*, loco prope Syracusas, cujus incolæ *Temenitæ*: v. interpretes ad Sueton. Tiber. 74, et Dorvill. It. Sic. p. 188 sq.

Temnus, Flacc. 18, oppidum Æolidis mediterraneum, in montibus, haud procul Hermo flumine.

Temsa, Verr. v, 16, oppidum primum Bruttiorum: scribitur etiam *Temesa* et *Tempsa*. Unde *Temsanum incommodum*, Verr. v, 15, direptio Temsæ a fugitivis. Æs *Temesæum*, v. intt. ad Ovid. Metamorphos. xv init.

Tene, Att. vi, 2, pro quo alii, probante Grævio, legunt *Tenea*, est vicus Achaiæ mediterraneus, lx stadiis Corintho dissitus, occasum solis versus, *Tenea*, Mela, Strabo. Plinius, *Atene*, manifeste pro *Tenea*.

Tenedia securis, Q. fr. ii, 11, proverbio dicitur in iis rebus, quæ præciduntur, et plane celeriterque auferuntur. Originem proverbii vide in Adag. Erasm. p. m. 1451 sq. In nummis Tenediorum est securis: de quibus exstat libellus. v. Indic. lat. in *securis*.

Tenedus, Verr. i, 19, insula Asiatica ad oram occidentalem Trojano agro opposita; unde *Tenedii*: in qua urbs ejusdem nominis, Nat. D. iii, 15; Q. fr. ii, 11; Mur. 15; Arch. 9.

Terentina, ad Div. viii, 8, tribus rusticanæ nomen.

Terinæus, Tusc. ii, 48, a *Terina* urbe in Bruttiis, a quo *sinus Terinæus* dictus est. Gr. Τέρινα.

Terracina, v. *Tarracina*.

Teutoni, Manil. 20, populi Germaniæ veteris ad sinum Codanum, et in insulis ejus sinus; de quibus vid. Cellar. Diss. de Cimbris et Teutonis.

Thasus, Pis. 36; Her. iv, 54, insula Ægei maris, ad Thraciæ oram.

Theanum. v. *Teanum*.

Thebæ, de Fat. 4, urbs Bœotiæ insignis, in mediterraneo sita.

*Thebani**, incolæ Thebarum, de Rep. iv, 3.

Thermæ, Verr. ii, 35, oppidum Siciliæ; unde *Thermitanus*, ibid. 43, etc.

Thermopylæ, Off. i, 18; Fin. ii, 30; Tusc. i, 42; Sen. 10, angustus transitus per præruptos montes, silvis impervios, ex Thessalia in Bœotiam et Locridem.

Thespiæ, urbs Bœotiæ sub Helicone ad sinum Crisscum, Musis sacra, quæ inde *Thespiades* dicuntur, Verr. iv, 2; ad Div. xiii, 22.

Thesprotia, Att. vi, 3, regio et urbs Epiri, ad sinum Ambracium.

Thessalonica, ad Div. xiv, 2, urbs Macedoniæ, *Therma* prius dicta, unde *Thermaico* sinui, cui objacet, nomen venit. Ar. Resp. 16; Planc. 21; Pis. 17; Att. i, 17; iii, 8; ad Div. xiv, 1. Unde *Thessalonicenses*, Prov. Cons. 2.

**Thracia*, fr. de Rep. ii, 4; ubi Servius, ad Æneid. xii, 335, habet *Thracam* pro *Thraciam*.

Threcidica arma gladiatorum, qui *Threces* vel *Thraces* dicebantur, ab armaturæ genere. Phil. vii, 6.

Threicius, Off. ii, 7.

**Thurium* et *Thurii* (nam utrumque est ap. Cic.), Att. iii, 15; ix, 19, urbs Calabriæ, olim *Sybaris* dicta, quo nomine propter summas incolarum voluptates innotuit. De scriptura nominis v. Duker. ad Liv. xxxviii, 9. *Thurinus* fundus M. Tullii, pro Tull. 3, 4, fragm. nov.

Thyamis, Att. vii, 2, fluvius Epiri nobilis.

Thyreum, ad Div. xvi, 5, oppidum Acarnaniæ prope mare et urbem Leucadem.

Tibarani, s. *Tibareni*, ad Div. xv, 4, populi Eleutherocilicibus finitimi, a Cic. victi.

*Tiberis**, Romam alluens fluvius. Ad *Tiberim* exponi, de Rep. ii, 2; ostio *Tiberino*, de Rep. ii, 3.

Tibur, oppidum Latii ad Anienem amnem, unde *Tiburs*, Att. viii, 4; Att. xvi, 3; Phil. vi, 4; xiii, 9; Orat. ii, 55, 65, ager circa Tibur. *Tiburtinum*

Scipionis, Phil. v, 7; ad Div. VIII, 14; Cluent. 51, prædium in agro Tiburtino.

* *Tigurinus ager*, male olim legebatur in fragm. or. pr. Tullio. v. *Thurium*.

Tirenus pons, Att. XVI, 13. Codd. in hoc nomine variant. Sed hæc est optimorum lectio. Fuit Minturnis, forte in fluvio Liri; nam is Minturnas præterlabitur.

Tissensis, Verr, III, 38, a *Tissa*, oppido Siciliæ, juxta Ætnam.

*Titientes**, de Rep. II, 20.

**Tmolites*, Flacc. 3, qui habitat in *Tmolo;* Flacc. 19, monte Lydiæ, odoribus celebri. Male habet *Molitæ* cod. Ambrosianus in fragm. nov. or. pr. Flacc. 3, Orat. tom. IV, p. 137, n. 4. Sic cod. Vaticanus, c. 19, *Molo* pro *Tmolo*.

Tolosa, Font. 8, oppidum Galliæ Narbonensis. Unde *Tolosanum aurum*, Nat. Deor. III, 30, est, quod Q. Servilius Cæpio e Templo Tolosano sustulit. Orat. II, 47, ea de causa a C. Norbano reus factus, et condemnatos dicitur.

Tralles, Agr. II, 15; Q. fr. I, 1, urbs Lydiæ nobilis, ad Mæandrum fluvium, ex vulgari opinione, quam dubiam reddidit Wesseling. ad Hieroclem, p. 659. Cf. ad Div. III, 5; Att. v, 14; Unde dicuntur *Tralliani*, Flacc. 22; Orat. 70; Phil. III, 6.

Trasimenus lacus, in Etruria, clade romana nobilitatus, Divin. II, 8.

Trebulanum, Att. v, 2, prædium Pontii in agro Trebulano; a *Trebula*, urbe Campaniæ, citra Vulturnum. Hunc l. de urbe Campaniæ, non de Trebula Sabinorum capiendum esse, intelligitur ex ipso Cicerone, qui dicit, se cogitasse eo die, quo ista scripserit, tantum ex Pompeiano ad Trebulanum Pontii; reliquis diebus se justa itinera facturum. Epistola sequens est e Trebulano: quomodo autem tam exiguo tempore potuisset Trebulam Sabinorum venire? Alterum citra Vulturnum fuisse, docet Liv. XXIII, 39.

Trebulanus ager, Agr. II, 25, circa *Trebulas* Sabinorum.

Tres Tabernæ, Att. I, 13, locus in via Appia, cujus in descriptione itineris Paullini mentio fit; ad quem diverti viatores, et cibo vinoque se reficere poterant.

Triocalinum, Verr. v, 4, a *Triocalis*, oppido Siciliæ mediterraneæ inter Himeram fluvium et Crimissum.

*Tritia**, Att. VI, 2, urbs Achaiæ mediterranea ad Melam fluvium, quæ et *Tritæa* dicitur; quamvis enim diversas esse urbes nonnulli velint, Pausaniæ libentius assentior, qui, VI, 12, unum tantum eo nomine oppidum in Peloponneso fuisse affirmat.

Trœzene, Off. III, 11, urbs Argolidis ad Saronicum sinum.

**Trogini*, de Div. II. 37. *Troginorum* tetrarchia dicitur Dejotaro a Cæsare erepta. Sed nemo veterum *Troginos* memorat; unde J. Gronovius *Trocmorum* conjiciebat. v. Cellar. G. A. III, 4. Davies. ad h. l. Nos *Trogmorum* maluimus. * *Trogmi* sive *Trocmi* Galatiæ populi sunt in Asia minore.

Troglodytæ, de Div. II, 44, populi Africæ varii, in speluncis habitare soliti. Erant enim, qui unum certum populum hoc nomine dici putant. * At illi quos hic meminit Cicero ad Arabicum sinum habitasse compertum, in ea regione quæ propriu nomine *Troglodytice* vocata est.

Troja, Sen. 10, urbs Troadis in Asia minori.

*Troica** tempora, Brut. 10; Phil. II, 22; Or. II, 23; Verr. IV, 23; ad Div. v, 12.

Trojanum, Att. IX, 13, villa in agro Laurentino, dicta ab urbe Troja in eodem agro.

Tromentina, Att. IV, 16, tribus populi rom. rusticana, a campo *Tromento*. Festus.

Trophonianus, Att. VI, 2; *Trophoniana narratio* est de eo, qui in antrum *Trophonii* descendit, quod in Bœotia fuit, haud procul Lebadea.

Truentinum castrum, Att. VIII, 12; in agro Piceno, oppidum ad ostium fluvii *Truenti*, unde nomen accepit.

**Turiense* prælium, pro Balb. 2, apud

Turiam, flumen Hispaniæ Tarraconensis, quod Valentiam alluit, *Guadalaviar* hodie dictum.

Tusci, Att. VIII, 12, iidem qui Etrusci.

*Tusculanum**, prædium Ciceronis in agro Tusculano, Att. I, 1; II, 1; IV, 2; ad Div. VII, 23; de Glor. 1.

*Tusculanum**, prædium Anicii, Q. fr. III, 1, 7.—Balbi, Att. VII, 7.— Bruti, Orat. 31; Brut. 87. — C. Julii Cæsaris, Orat. II, 3.—Catuli et Metelli, Verr. IV, 57.— Q. Ciceronis, Att. I, 14. — L. Crassi, Orat. I, 7. —Crassi, Att. IV, 16. —Gabinii, Dom. 47. —Lælii, Orat. I, 62. —Lentuli, Att. VI, 1. — Lucceii, ad Div. V, 15. — Luculli, Fin. III, 2. —Q. Metelli, Balb. 25.— Pompeii, Phil. XIII, 5. — M. Scauri, Cæcin. 19. —Varronis, ad Div. IX, 1.

*Tusculanus mons**, Pis. 21; Sext. 43.

*Tusculum**, oppidum Latii, Agr. II, 25; Font. 14; Planc. 8; de Div. I, 43. unde *Tusculani*, Balb. 13; Off. I, 11; Agr. III, 2; de Rep. I, 1.

*Tuscum**, mare inferum, Or. III, 19.

Tyba, ad Div. XV, 1, trans Euphraten, sive vicus, sive urbs fuerit, ignotum est.

Tycha, Verr. IV, 53, pars Syracusarum.

Tyndaritani, Att. XV, 2, a *Tyndari*, s. *Tyndaride*, urbe Siciliæ ad Heliconem amnem. Verr. II, 63.

Tyrrhena gens, de Div. I, 12, est Etrusca, quod Etruria etiam *Tyrrhenia* dicta est.

Tyrus, N. D. III, 16, urbs Phœnicea prima. Agr. II, 16; V, 56; Phil. XI, 14; Q. fr. II, 13.

U.

Ulubræ, ad Div. VII, 18, oppidulum Latii in Agro Pomtino. Unde *Ulubranus populus*, ibid. 12.

Umbria, Mur. 20; Rosc. Amer. 16; Att. VII, 12, regio Italiæ ad mare superum Etruriæ exadversum sita. *Umbri*, de Div. I, 41.

**Utica*, Verr. I, 27; Lig. 1; Phil. III, 10, urbs et conventus in Africa propria, s. in Zeugitana ejus parte; a qua Cato Uticensis dictus est. Hæc urbs se a societate Punicorum bellorum defendit, vide pro Scauro II, fragment. nov.

V.

Vada, ad Div. XI, 10, sunt vada Sabatia, Sabata, s. Sabatorum. *Sabata* erat oppidum maritimum, in ora Genuensi, præcipuum, non longe Savona distans, cui adjacent campi palustres qui Vada dicuntur, et vada Sabatiorum, seu Sabatia. Cluver. Ital. Ant. I, 8.

Valentini, Verr. V, 16, a *Valentia*, oppido Bruttiorum, quod et *Vibon* et *Vibo Valentia* dicitur: municipium fuit illis temporibus. v. *Vibo*.

Vardæi, ad Div. V, 9, populi Dalmatiæ, contra insulam Pharon; Plinio etiam noti, III, 26.

*Vaticani montes**, Att. XIII, 33.

Vaticanus ager, Agrar. II, 35, circa montem Vaticanum trans Tiberim juxta Romam.

Veientina, Att. IV, 16, tribus pop. rom.

Veii, urbs Etruriæ, unde *Veiens ager*, Rosc. Am. 16, et *Veientes*, populus Etruriæ, Tusc. III, 12, cujus caput Veii.

Velia, Top. 1; Verr. II, 40; V, 17; Phil. I, 4; ad Div. VII, 19; Att. XVI, 1, oppidum Lucaniæ, proximum fluvio Haleti; ad quod est portus *Velinus*.

Velia, Att. VII, 13; de Rep. II, 31, regio editior Romæ, Palatino monti propinqua.

Velienses, Balb. 24, incolæ oppidi Veliæ.

Velina, Att. IV, 15, tribus pop. rom.

Velinus lacus, Att. IV, 15, prope Veliam urbem.

Venafrani, Cluent. 68; Agr. 25, incolæ oppidi *Venafri*, quod est extremum Campaniæ in septentriones, nobile oleis. Att. VII, 13; Q. fr. III, 1.

Venusia, Tusc. I, 37, oppidum in finibus Apuliæ et Lucaniæ, patria Horatii Flacci; unde *Venusini*.

Venusinum, villa in Venusino Agro, ad Div. XIV, 20.

Vercellæ, ad Div. XI, 19, municipium Galliæ Transpadanæ.

Vescianum, Att. XV, 2, prædium prope *Vesciam* urbem, non procul a Minturnis; a qua tamen *Vescinum* potius dicendum fuisse bene notat J. F. Gronovius. Nam et *Vescinus* (Agrar. II, 25) ager circa Vesciam dicitur.

Veseris, Fin. I, 7; Off. III, 31, locus in Campania sub monte Vesuvio.

Vibo, Att. III, 3, oppidum Bruttiorum, cujus nomen servat *Bivona*, auctoribus *d'Anville* et *Mannerta* juxta oppidulum *S. Leone*, septentrionem versus. Cf. Græv. ad h. l. Olim *Hippo* dictum. Cf. Strab. l. VI, p. 393 ed. Almel. et ibi V. D. item Plin. III, 5, cujus hæc verba sunt: Hippo, quod nunc *Vibonem Valentiam* appellamus. v. *Valentini*. Hinc *Vibonensis sinus*, Att. XVI, 6.

Vicentini, s. *Vicetini*, ad Div. XI, 19, incolæ oppidi *Vicentiæ* (dicitur etiam *Vincentia*, unde incolæ *Vincentini*), quod situm fuit in regione Transpadana, in Venetorum finibus.

Vienna, ad Div. X, 9, urbs Allobrogum, in Gallia Narbonensi.

Viscellinus, de Am. II, a *Viscellis*, oppido Norici, quæ est provincia rom. inter Danubium amnem et Alpes Noricas.

Vitularia via, Q. fr. III, 1, fuit in Arpinati. Nam e Manliano fratris prædio, quod in Arpinati erat, recta in Fufidianum Vitularia via profectus est; quod in eodem agro erat. Cf. Man. ad h. Ep.

Vocontii, ad Div. X, 23, populi Galliæ Transalpinæ, quorum caput *Forum Vocontiorum*.

Volaterræ, Rosc. Amer. 7, oppidum Etruriæ; unde *Volaterrana vada*, Quint. 6, in Etruria, non procul a Volaterris.

Valcæ, Font. 10, vulgo *Volgæ*, quod bene correxit Græv. Est populus Allobrogibus confinis, regione in ea, quæ hodie *Languedoc* vocatur. Eos commemorat Cæs. B. G. VII, 7, ubi it. in omnibus bonis cdd. *Volcæ*, it. ap. Melam, II, 5.

Valsci, Off. II, 11; Att. IX, 10; Brut. 10; Balb. 13, populi Italiæ in Latio.

Valtinia, Planc. 16, tribus rom.

Vulchalon, Font. 8, locus ignotus in provincia Gallia Transalpina.

X.

Xeniæ balneæ, Cœl. 25, pro quo alii reponunt *Seniæ*, pars Baiarum.

Z.

Zeugma, Q. fr. II, 12, oppidum, s. potius tractus plurium oppidorum in Cœlesyria ad Euphraten, nomen habens a ponte, quo Euphrates ibi jungitur.

Zoster, Att. V, 12, promontorium Atticæ, et portus cum oppido. Unde veniat nomen, docet Pausanias, lib. I, cap. 31.

INDEX HISTORICUS.

A.

sciam, nisi Valeria M. ex hoc ipso Ciceronis loco. Sed ibi codd. et edd. præferunt Arion, *et plus tribuo Ciceroni, ejusque codd. quam compilatori Valerio. Nomen* Arion, *notius est, quam* Aerion, *quod corruptioni locum fecit.*

Actius, s. *Attius Dionysius*, ad Div. XII, 30; pro Attius *Corradus et Manutius malebant* Atticus; *ut sit* M. Pomponius Atticus Dionysius, *servus Ciceronis, in Attici gratiam libertate donatus.*

C. Aculeo, Orat. I, 43, eques rom. acuto ingenio, et juris civilis peritissimus. ibid. II, 1, propinquus Ciceronis, quocum erat Cic. matertera : unde filios ejus consobrinos suos vocat. ibid. II, 65, a Crasso defenditur. Brut. 76, pater C. Visellii Varronis.

Acusilas, Orat. II, 12, Argivus, historicus non indisertus. *Vixit ante bellum Peloponnesiacum, auctore Dionysio Halicarnassia, de Thucyd. Charact. Diogenes Laert.* I, 41, *Cabæ*, s. *Scabræ filium facit, et a nonnullis annumeratum septem sapientibus tradit. vid. de eo Jonsium de Script. H. P.* I, 1, 6; *Menag. ad Laert. p.* 24; *Voss. de Hist. Gr.* I, 1, 2; IV, 2.

Acusius, Att. XI, 23, Rhodius.

Acutilius, Att. I, 4, 5.

*Adiatorix**, Comanorum rex, Div. II, 12.

Æacides, de Div. II, 56; Off. I, 13, est Pyrrhus.

M. Æbutius, Flacc. 37, laudatur.

Sex. Æbutius, Cæc. 1, accusator Cæcinæ.

Æa, e Perseide Oceani filia, patre Sole nata, Nat. D. III, 19.

Æetas, Tusc. III, 12; Nat. D. III, 19; Medeæ pater, et Solis filius.

Ægialus et *Ægialeus*, Nat. D. III, 19, apud Pacuvium est *Absyrtus.*

Ægisthus, N. D. III, 38, libidinosus, *Agamemnonis interfcetar.*

Ægypta, Att. VIII, 15; ad Divers. XVI, 15, servus, et deinde libertus Ciceronis.

Ælii, Cluent. 26, *familia rom. plebeia, cujus cognomina ap. Ciceronem*, Catus, Pætus, Tubero, Lamia; *neque plura in nummis, aut aliis monimentis. Opinionem Pighii, Narisii et aliorum, nomen hoc derivantium ab* allio, *unde primum* Allii, *deinde* Ailii, *et tandem* Ælii, *facti sint, bene refellit Duker. ad Liv.* XXXII, 7. *De familia Æliorum v. Reines. Ep. ad Hofm. et Rup. ep.* 48, *et Rupert. ad Pompon. Enchir.* III, 4.

Ælius, Sext. 43, Ligur (Pisonis socer). v. *Ligur.*

L. Ælius, ad Her. IV, 12; ei Lucilius libros Satirarum inscripsit; *versus h. l. prolatus est e libro primo, neque affertur a Dousa.* Brut. 46, Cæpionem defendit contra T. Betucium, etc. orationes scripsit tantum, non egit. Brut. 56, eques rom. eruditus Græcis literis et Latinis, stoicus, antiquitatis et scriptorum veterum literate peritus, M. Varronis præceptor, etiam a Cicerone adolescente perstudiose auditus. Orator non fuit, sed scripsit tantum orationes aliis. Acad. I, 2, de antiquitate romana scripsit. de Leg. II, 23, scripsit. in XII Tabulas. *Cognomine dictus duplici*, Stilo *et* Præconinus. *De eo v. Sueton. de Grammat. c.* 3; *Carrion. Lect. ant.* I, 8, *et collecta Harduina in Ind. auctorum ad Plin. H. N.*

*L. Ælius Lamia**, deformis carpitur a Crasso oratore, Or. II, 65.

L. Ælius, Pis. 27, etc. etc. *Lamia* cognomine; *quem* Piso et Gabinius consules urbe exire jusserunt, *insignis amicus et defensor Ciceronis, eques rom. qui cum ceteris equitibus clivum Capitolinum obsederat, quum de Catilinariis deliberaret senatus. Sæpissime nomine Lamiæ Ciceroni commemoratur.*

M. Ælius, Att. XV, 26, 29.

P. Ælius, Cluent. 59, testamento Cluentium heredem facit. *Larinus videtur fuisse. Alium ab hoc esse P. Ælium, Sexti Ælii fratrem, ex temporis ratione intelligitur.*

Q. Ælius, Br. 28, *Pætus*, qui cum M. Penno consul fuit (a. U. C. DLXXXVII).

S. Ælius Catus, Brut. 20; ad Div. VII, 22, JCtus, et eloquens, Orat. I, 45; de Rep. I, 18, propter juris ci-

vilis scientiam appellatur *Catus*. Orat. I, 56, commentarios scripsit de jure civili. Or. III, 33, omnibus civibus consilii sui copiam fecit. Top. 3, quomodo *locuples* explicet. de Leg. II, 23, XII Tabulas interpretatus est, vocem *lessus* non intellexit, et vestimenti genus suspicatus est.

Ælius Sextus *, de Rep. I, 18.

Æmilia, de Div. II, 37, filia Æmilii Paulli.

Æmilianus Scipio, Phil. XIII, 2, *Lucii Æmilii Paulli filius a P. Africani Majoris fil. adoptatus*. v. *Scipio*.

Æmilius Alba, Verr. III, 62, scurra, Verris familiaris.

M. Æmilius, Phil. XIII, 4. vid. *L. Paullus*.

M. Æmilius Avianus, Div. XIII, 21, negotiator.

M. Æmilius Lepidus Porcina, Br. 25; Or. I, 10, orator bonus, orationes reliquit.

M. Æmilius (*Lepidus*). vid. *Lepidus*.

M. Æmilius (*Scaurus*). vid. *Scaurus*.

Æschines, Milesius, Brut. 95, Asiaticus orator, æqualis Ciceronis, quo genere orationis usus sit. *Memoratur etiam Straboni, l.* XIV, *et Senecæ*, *Contr.* I, 8; *quos locos jam vidit Menag. ad Laert.* II, 64.

Æschines Socraticus, Inv. I, 31, inductionis rhetoricæ exemplum ab eo petitum.

Æschines, orator eloquentissimus, de Rep. IV, 11; Or. II, 23; Or. III, 56; Brut. 9, Athenis cedit Rhodum, laudat Demosthenem. *Ejus oratio contra Ctesiphontem sæpe commemoratur apud Ciceronem.*

* *Æschines*, Or. I, 11, academicus, cum Charmada et Clitomacho academiam obtinuit. *Neapolitanus fuit, Melanthii discipulus*, *Laert.* II, 64.

Æschrio, Verr. II, 14; III, 33, Syracusanus.

Æschylus, Acad. I, 3; Tusc. II, 10, *aliisque pluribus locis*, poeta et Pythagoricus.

Æschylus Cnidius, Brut. 91, rhetor, quocum fuit in Asia Cicero adolescens.

Æschylus Tyndaritanus, Verr. IV, 22.

Æsculapius, N. D. III, 22; plures Æsculapii.

Æserninus, Opt. gen. or. 6, gladiatoris nomen ab Æsernia urbe.

Æserninus, Brut. 35, *cognomen M. Claudii Marcelli*, *filii Marci Marcelli*.

Æsopus, Or. I, 61; Sext. 58; Q. fr. I, 24. Tusc. II, 16, histrio nobilis. ad Div. VII, I, male agit in ludis Pompeii II consulis. de Div. I, 37, familiaris Ciceronis, laudatur. Off. I, 31, non facile agit Ajacem.

Æsopus, *tragœdi filius*, ad Att. XI, 15, 15, socius Dolabellæ in adulteriis cum pellicibus: excruciat Ciceronem, *vita sc.* flagitiosa et deperdita.

* *Ætidenus*, Flacc. 22, Trallianus. *Sed. B. G. Niebuhr. e vestigiis cod. basilicæ Vaticanæ, pro* Ætideni, Lepisones, *conjicit*, Archidemi, Critones.

* *Aetion*, Brut. 18, pictor. *Forte et sic legendus*, Paradox. V, 2, *pro* Echione. *Pictoris cujusdam cognominis aliquoties mentio est apud Lucianum in Imaginibus*, *cujus locos attulit Junius in Catal. Pictor. etc. quem miratur Ernestius Ciceronis hunc locum non vidisse. Sed ille* Aetion *Luciano ætate suppar fuit. Alius quoque* Aetion *statuarius est, qui memoratur ap. Theocritum*, *epigramm.* 7.

L. Afranius, poeta, Brut. 45, imitatur C. Titium. Fin. I, 3, Menandrum solebat convertere, etc.

L. Afranius, Att. I, 18, 19, 20, Auli filius dicitur. ad Div. XVI, 12, legatus Pompeii in Hispania. Nomen ejus est etiam ad Div. I, 1; Phil. XIII, 13. *Consul fuit cum Metello Celere a. U. C.* DCXCIII. *Ejus res gestæ cum Petreio contra Cæsarem notæ sunt e l. I Cæsaris de Bello Civili. Dio, l.* XXXVII, *p.* 50, *dicit*, *eum melius saltare potuisse*, *quam res gerere.*

Afri *, populi Africæ. Fœdifragos *Afros*, fr. de Rep.

P. Africanus major, Brut. 19, non infans fuit, Ar. Resp. 12; pro Corn.

1, in secundo consulatu cum Ti. Longo senatoria subsellia a populi consessu separat in Megalensibus, et senatui primum locum dat. Or. II, 67, censor. Offic. I, 33, ejus filius (P. Afr.) L. Paulli filium adoptat; propter infirmitatem valitudinis non potuit patris similis esse. *Add.* Brut. 19. *Fuit tamen cum patre legato fratris L. Scipionis in bello Syriaco in Asia, Liv.* XXXVII, 7, *et augur,* XL, 42, *ubi v. Sigon. Habuit et alterum filium Cnæum, ut appellat Valer. M.* IV, 5, 3; *quem Pighius, ad ann. U. C.* 579, *putat esse eum, qui apud Liv.* XLI, 27, *L. Scipio dicitur, prætor. vid. Torren. ad Valerii M. l. c.*

P. Africanus minor, Offic. I, 32, L. Paulli fil. *v. L. Paullus Macedonicus, a quo Æmilianus dicitur, quia familiæ Æmiliæ fuit.* ibid. eloquentia cumulat belli gloriam. Or. III, 7, in dicendo gravis. Acad. II, 2, Panætium secum habet. de Rep. I, 10, desiderat absentem. Off. II, 22, ejus abstinentia a Panætio laudatur. Brut. 21; Cæc. 21, accusat L. Cottam. Or. II, 67; Brut. 87, εἴρων dictus est a Fannio in historia; de Fat. 7, etc. Carthaginem capit. Verr. I, 4, Carthagine capta, Siculis monumenta sua restituit. Mil. 3, Ti. Gracchum jure interfectum pro concione interrogatus respondet. Offic. I, 25, a Q. Metello (Macedonico) sine acerbitate dissensit. Q. fr. I, 8, Xenophontis Cyropædiam non ponit de manibus. Mil. 7, domi noctu interficitur; de Rep. I, 12, hiberno tempore anni, paucis diebus post ferias latinas. Or. II, 40, in qua cæde socius fuit C. Carbo. *Sed de eadem re tantum tanquam de suspicione hominum loquitur ad Div.* IX, 21, *et auctores cædis plane incerti. v. Vellei.* II, 4; *Valer. M.* IV, 1; *Plutarchus in Romulo. Heren.* IV, 13, *memoratur* Scipionis *nomine, item in Læo et paucis aliis locis, quod res facile dicabit.* De eo, fuse agitur, de Rep. I, 9, 10, 11, 12, 17, 24, et multis aliis iisdem operis locis.

Agamedes, Tusc. I, 47, cum Trophonio *fratre* templum Delphicum ædificat; ejus votum.

Agamemnon, *Homericus ille, sæpe commemoratur*, Her. I, 10; Inv. I, 13, 22; Att. I, 18; ad Div. IX, 14.

Agamemnon, *nomen servi est in Epist. ad Atticum.*

Agathinus, Verr. II, 36, 47, Thermitanus.

Agathocles, Verr. IV, 55, *notissimus Siciliæ rex, de quo v. Polyb. lib.* X, *p.* 918, *in primisque Diodor. Sicul. l.* XIX, 20.

Agathocles, Div. I, 24, ejus historia commemoratur. *Agathocles historici duo sunt, Babylonius, qui et Cyzicenus dicitur, quod de Cyzico scripsit; et Samius, qui de Rep. Pessinuntiorum scripsit. Sed hunc locum de Babylonio accipiendum putat Vossius, de Hist. Gr. l.* III, *p.* 158, *t.* IV *Opp. Utrum ea historia, quam Cicero affert ex libris de Cyzicenorum rebus, an vero ex alio sumta sit, non dixerim. Quatuordecim hoc nomine viros ex antiquitate collegit Fabric. Bibl. Gr.* III, 11, *p.* 273; *quibus adde decimum quintum Agathoclem, Archontem Atheniensem Olymp.* CV, *eo ipso tempore, quo Delphici Apollinis fanum diripere aggressi sunt Phocenses. vid. Pausan.* X, 2.

Agesilaus, ad Div. V, 12, Spartiates, neque pictam, neque fictam imaginem suam exstare voluit. Offic. II, 5, sine adjumentis hominum magnas res efficere potuit. * Ejus in summo imperio nemo unquam verbum ullum asperius audivit, Q. fr. I, 2.

Agis, Off. II, 23, rex Lacedæmoniorum, *diversus ab eo, qui vixit tempore Lysandri, quo duce Athenienses ad flumen Ægos victi sunt.*

Aglaophon, Orat. III, 7, pictor excellens. *Duo Aglaophontes pictores sunt, pater et filius; de quibus veterum locos congessit Junius, Catal. Artific.*

*Agonis**, Cæcil. 17, Lilybætanea mulier Veneris Erycinæ liberta.

*L. Agrius**, Flacc. 13, eques rom.

T. Agusius, ad Div. XIII, 70, Ciceronis comes in exsilio.

cratione verborum. Cæcil. 19, prætor Sardiniæ : in eum accusationem suscipit Cn. Pompeius Strabo quæstor, neque ei permittitur. in Pis. 38; Offic. II, 14, in Sardinia ipse triumphat. Prov. Cons. 7, e Sardinia triumphum petit, qui ei negatur. Brut. 26, de repet. pecuniis accusatur a Mucio augure. Tusc. v, 37, Athenis æquo animo exsul philosophatur. Memoratur etiam de Orat. II, 70; it. III, 43; pro Scaur. 9, fragm. nov.

Alcæus, N. D. I, 27, delectatur nævo in articulo pueri. Tusc. IV, 33, vir fortis, tamen de amoribus scribit.

Alcamenes, N. D. I, 30, statuarius, cujus Vulcanus Athenis laudabatur. *v. Vol. M.* VIII, 11. *Vixit Phidiæ temporibus. Opera ejus, quæ apud veteres commemorantur, enumerat Junius in Catal. pictor. et statuar. in quibus in primis nobilis Venus hortensis : cujus mentio ap. Lucian. in Imagg. init.*

Alcibiades, Or. II, 22, scripta ejus exstiterunt Ciceronis temporibus. de Div. II, 69, ejus somnium. Tusc. III, 32, flens Socratem rogat, ut sibi virtutem tradat.

**Alcidamas*, Tusc. I, 48, rhetor antiquus et nobilis, scripsit laudationem mortis. *Legebatur* Alcidamus. *Bentleius corrigit* Alcidamas; *quod recte probat Buherius, sic rescribendum existimans etiam op. Quintil.* III, 1. *Adde Ursinum et Davis. ad Cic. l. c.*

Alcmæan, Tusc. III, 5; Acad. II, 17; Fin. IV, 23, *is, qui parricidium fecit, ut est in fabulis.*

**Alcmæon*, N. D. I, 11, Crotoniates Pythagoricus, sideribus et animo divinitatem tribuit. *De eo et scriptis ejus vid. Menag. ad Laert.* VIII, 83.

**Alco*, Nat. D. III, 21, filius Atrei.

Aledius, s. *Alledius*, Att. XII, 4, 24, 27, amicus Cæsaris et Attici. *Alii putant, Cæsarem; Tunstallus, Ep. ad Middletonum, p. 160, Balbum majorem tecto nomine dici, ut ex Arredio, h. e. qui non* διαῤῥήδην *loquitur, balbutiendo sit* Alledius, *ut pro Hirro Hillus. Sed nomen hoc occurrit etiam alibi. Lipsius ad Tacit. Ann.* I, 10, *legi vult*, Atedius, *et putat esse eum, cujus ibi mentio : cui opinioni favet J. Fr. Gronovius; et sic habet ed. Rom. et P. Manutius edidit.*

L. Alenus, Nat. D. III, 30, tabulas publicas transcribit, chirographum sex primorum imitatus. *

Alexander, ad Her. IV, 30, qui et *Paris* dicitur, raptor Helenæ.

Alexander, ad Div. V, 12, ab Apelle tantum pingi, et a Lysippo fingi vult. de Div. I, 23, ei Calanus mortem propinquam prædixit. de Div. II, 66, ejus somnium. Tusc. IV, 39, Clitum interficit. Add. Inv. I, 50; Or. II, 14; Att. V, 20; XII, 40; XIII, 28; Verr. IV, 60; de Rep. III, 6.

Alexander, Pheræus, de Inv. II, 49, in Thessalia tyrannidem occupat. de Off. II, 7, insidias uxoris, Thebes, quomodo caverit. de Inv. II, 49, ab ea interficitur, *scil. adjuvantibus fratribus. Rem totam commemorat Diodor. Sic. l.* XV, *p.* 517, *ed. Rhodom. Vixit circa Olymp.* CV.

**Alexander*, Agr. II, 16, rex Ægypti, *Ptolemæi Alexandri filius, qui ejectus regno, Tyri mortuus est : dicebatur Romanos fecisse heredes regni.* Fragm. nov. orat. de rege Alexandrino regem *Alexam* nominat; de quo more nonnulla nos, Frag. pag. 151.

Alexander, Att. II, 20, 22, poeta Græcus geographus et astrologus, negligens homo et non bonus poeta, sed tamen non inutilis et indoctus. *Est Alexander Ephesius, cognomine Lychnus, quem Strabo aliique tradunt Cosmographiam versibus scripsisse. v. Græv. ad. h. l. Alexander Polyhistor scripsit quoque geographico multa (v. Harduin. in Ind. Nomin. Pliniano), sed in prosa.*

Alexinus, Acad. II, 24, *philosophus Megaricus de schola Eubulidæ, de quo Laert.* II, 109, 110, *et ibi Menag. Zenoni Stoico in primis adversarius erat, quem multis sophismatibus vexabat. Ex l. c. Cic. intelligi potest, cum contra sensus disputasse, quorum certitudinem Zeno defendebat.*

Alexion, Att. VII, 2, medicus Ciceronis. Att. XIII, 25, moritur. ibid. XV, 1, 2.

Alexis, servus Attico jucundus, Att. V, 20; ibid. VII, 2; VIII, 7; XII, 10.

C. Alfius, Vat. 16, in petitione præturæ repulsam fcit. Planc. 17, quæsitor in causa Plancii. *Hectias hic*, Flavius. Vat. 16, laudatur a Cæsare. *Nomen ejus est etiam ad* Q. fr. III, 1, 3.

Allienus, Cæcil. 15, homo a subselliis, rabula.

Allienus, ad Q. fr. I, 1, legatus Q. Cic. in Asia.

A. Allienus, Phil. XII, 12, legatus C. Trebonii a Dolabella interfectl. ad Divers. XII, 11, 12, legatus Dolabellæ, quatuor legiones ex Ægypto eductas tradit C. Cassio in Syria. ad Att. X, 15, prætor Lentulo et Marcello consulibus.

Sext. Alphenus, Quint. 5, 24, a Sulla proscriptus. Ejus bona emerant P. Quintius et Sext. Nævius.

C. Amafanius, seu *Amafinius*, ad Div. XV, 19, Epicureus. Acad. I, 2, malus auctor de philosophia Latinus, physica Epicurea scripsit. Tuscul. IV, 3, ejus libris commoventur homines, ut philosophiam Epicuream discant.

* *Ambivius Turpio*, de Senect. 14, actor scenicus, qui fere omnes Terentianas fabulas egit, ut ex earum Didascaliis patet.

Amianus, Att. VI, 1.

Ammonius, ad Div. I, 1, legatus Ptolemæi Auletæ, Romam missus, auxilii contra seditiosos Alexandrinos petendi causa.

Amphiaraus, ad Div. VI, 8; de Nat. D. II, 3, augur. de Div. I, 40, augur clarus et præstans.

Amphilochus, de Div. I, 40, Argivorum rex et augur.

Amphion, ad Herenn. II, 27; de Div. II, 64. *Jovis et Antiopæ filius, eodem partu cum Zetho editus. Lyræ cantu muros Thebanos ædificasse fertur, etc.*

*Amphitryo**. Si *Amphitryonis* progenies, etc. Cuns. 6.

Ampia, ad Div. VI, 12, filia Ampii Balbi.

T. Ampius Balbus, ad Div. I, 3, prætor Ciliciæ ante Lentulum. ibid. II, 16; X, 29, quæ tota epistola ad eum scripta est. XII, 20; Att. VIII, 11, Pompeianus, delectum babet. De ejus tribunatu et lege de Pompeio, v. Vellei. Pat. II, 40.

*Amulius**. rege *Amulio*, de Rep. II, 2.

Amynomachus, Fin. II, 31, heres Epicuri. *Cf. Laert.* IX, 16, 17.

Amyntas, Att. XII, 9, Philippi regis Macedoniæ pater. Amyntæ filius *h. l. est L. Marcius Philippus.*

Amyntas, pro Flacc. 30, Apollonidiensis.

Anaces, seu *Anactes*, Nat. D. III, 21, Jovis et Proserpinæ filii, Dioscuri, Tritopatreus, Eubuleus et Dionysius.

Anacharsis, Scythes, Tusc. V 32; ejus χειράρετα, epistola ad Hannonem.

Anacreon, Tusc. IV, 33, ejus poesis tota est amaturia.

Anaxagoras Clazomenius, physicus. Or. III, 33; Brut. 11, Periclis præceptor. Or. III, 15, otium sequutus est. Tuscul. V, 39, patrimonium suum relinquit discendi studio. Tusc. III, 13, quomodo mortem filii tulerit. Acad. II, 31, nivem albam esse negat, quia aqua nigra, unde concreta esset. Acad. II, 37, homœomeriæ; *contra has egregie disputat Lucret. lib.* I. N. D. I, 11, primus mundum mentis infinitæ vi designatum esse dicit: *in quo quid desideraverit Socrates, et multa alia digna lectu de Anaxagora vid. ap. Bælium in Lexic. v. Anaxagoras.* Acad. I, 13, confitetur ignorantiam, ut Socrates. Tuscul. I, 43, Lampsaci moritur. *Anaxagoræ* auditur, de Rep. I, 16.

Anaxarchus, Democriticus. Tusc. II, 21, fortitudo in subeunda morte a Nicocreonte. *Abderita, Democriticus: apud Alexandrum M. gratiosus fuit, cujus mensæ quum esset una cum Nicocreonte, Cypri præfecto, adhibitus,*

eum acriter perstrinxit; quem deinde dolorem mortuo Alexandro sic ultus est Nicocreon. vid. Philo, p. 881; *Laert.* IX, 58; *Justin.* XII, 4, 13; *Plin. H. N.* VII, 23.

Anaximander, seu *Anaximandrus*, de Div. I, 50, physicus, prædicit Lacedæmoniis terræ motum. Acad. II, 37, omnia gigni ex infinitate naturæ dicit. Nat. D. I, 10, nativos et mortales deos facit.

Anaximenes, Acad. II, 57, ex aere omnia fieri. N. D. I, 10, aera deum facit; eum gigni, immensum et semper in motu esse.

* *Ancarius*, Cluent. 59; ejus pastores.

* *C. Ancharius Rufus*, Fulginas, pr. L. Vareno, fragm.

Q. Ancharius, Q. F. Sex. 53, trib. pl. Cæsare et Bibulo consulibus; quo usus Bibulus in impedienda C. Cæsaris agraria lege. Pison. 38; ad Div. XIII, 40, Macedoniæ proconsul post Pisonem ex prætura.

Anchialus, ad Div. XIII, 45, servus L. Egnatii equitis rom.

* *Ancus Marcius*, de Rep. II, 18, regnavit Romæ annos XXIII; ejus res gestæ; pater ignoratur, de Rep. II, 3, 20.

Andricus, ad Div. XVI, 14, servus Ciceronis, qui et *Menander* dicebatur.

Andromacha, Att. IV, 15; Div. I, 13; Acad. II, 7, Ennii fabula.

Andromeda, Nat. D. II, 43, sidus.

Andromenos, Att. XIII, 24, 25.

Andron, Verr. II, 64; Verr. III, 45, Ætnensis senator.

Andron, ad Div. XIII, 67, Artemonis filius, Laodicensis.

C. Andronicus, Att. V, 15, Puteolanus, familiaris Ciceronis.

Anemo, Nat. D. III, 20 (pro quo *Davisius, *Almo*), deus Romanorum; proprie fluvius prope Romam.

Anicatus, ad Att. II, 20, amicus Attici.

C. Anicius, ad Div. VII, 26; XII, 21; Q. fr. II, 10, senator legatione libera in Africam legatur.

L. Anicius, Brut. 83, a quo *Anicianum vinum, Aniciana nota.* Consul fuit A. U. DXCIII.

T. Anicius *, Q. fr. III, 1.

Annalis, ad Div. XIII, 8, cognomen Villiorum, unde? v. in *Annalis Lex.*

Anneius Brocchus, Verr. III, 40, senator Panormitanus.

C. Anneius, ad Div. XII, 26.

M. Anneius, ad Div. XIII, 55, 57; XV, 4, legatus Ciceronis in Cilicia.

**Annia*, pupilla filia P. Annii Aselli, Verr. I, 58.

Annia, Verr. I, 43.

Annicerii, philosophi, Offic. III, 33, *Cyrenaici, ab Aristippo profecti. Nomen habent ab Anniceride, discipulo Hegesiæ, qui est Aristippi discipulus.*

Annius Saturninus, Att. V, 1.

C. Annius Bellienus. Font. 4, legatus M. Fonteii, prætoris Galliæ.

L. Annius, Verr. I, 41, propinquus P. Annii Aselli, et heres secundus.

M. Annius Appius, Balb. 20, Camertinus, a Caio Mario civitate donatus.

M. Annius, Verr. I, 5, civis romanus.

M. Annius, Verr. V, 29, homo splendidissimus, eques rom. qui testimonium contra Verrem dixit.

M. Annius, Att. V, 4, legatus Ciceronis.

P. Annius Asellus, Verr. I, 41, civis rom. Sacerdote prætore urbano mortuus.

T. Annius Luscus, Brut. 20, Q. Fulvii Nobilioris collega *in consulatu a.* DC; *adversarius Ti. Gracchi agrarium ferenti. Epit. Livian.* 58; *ubi vide Drakenb.*

T. Annius, ad Quirit. post redit. 6, Milo, trib. pl. eo anno, quo Cicero revocatus est. *vid. plura in* Milo.

T. Annius Cimber, Phil. XI, 6, Lysidiei Græci hominis filius, Antonianus. Phil. XIII, 12, prætorius, de beneficio Cesaris.

T. Annius, Velina, Brut. 48, in concionibus tolerabilis orator.

T. Annius *, amicus ac necessarius Ciceronis, Cluent. 28.

* *Anseres*, Phil. XIII, 5, D. Brutum in Mutina obsident.

Antæus, Att. XIII, 44.

Ante-Canis, sidus cæleste, Nat. D. II, 44.

Anteros, Nat. D. III, 23, filius Veneris ex Marte.

Anteros, Att. IX, 14; XI, 1, servus, vel libertus Attici.

Antheras, ad Div. XVI, 21, servus.

Anthropinus, Verr. V, 34, Apolloniensis.

Anticlea, Tusc. V, 16, fuit mater Ulyssis. *Sed hoc loco Cicero ancillam nominare voluit, quæ Euryclea dicebatur, auctore Homero. Nisi vero librariorum error est, ut placet Buherio.*

Antigenidas, Brut. 50, tibicen, qui discipulo frigenti ad populum dixit: Mihi cane, et Musis.

Antigonus, Dejot. 15, legatus Dejotari ad Cæsarem.

Antigonus, ad Div. XIII, 32, libertus Cn. Otacilii Nasonis.

Antigonus, Off. II, 14, Macedoniæ rex; ejus epistola ad Philippum filium. Est Antigonus II Soter, qui, mortuo Demetrio II, tutor impuberis filii fuit, ducta matre, et diademate sumto, ita tamen, ut privigno regnum conservaretur.

Antimachus, Brut. 51, poeta, poema suum (*quod Ciceronis ætate exstitit*, Thebaida) quum recitaret, omnes præter Platonem eum reliquerunt. *Obscuritas hujus hominis pæne in proverbium abiit. vid. Vossius ad Catullum, pag.* 323.

Antiochus Magnus, Or. II, 18, Syriæ rex, Hannibalem recipit. Verr. I, 21, a L. Scipione vincitur. Sext. 27, intra Taurum regnare jubetur; Asia, qua ille mulctatur, Attalo donatur. Dejot. 13, ablatam a Romanis Asiæ partem æquo animo fert. **Antiochus*, Manil. 6, 18; Mur. 14.

Antiochus Epiphanes, M. F. Phil. VIII, 7, a Popillio jubetur abscedere Alexandria.

Antiochus, Phil. IX, 2, Antiochi Magni nepos: ad eum Cn. Octavius mittitur, ut eum classes habere et elephantos alere prohiberet. *Est Epiphanis fil.* Cf. ad h. l. Polyb. Legat. 107.

Antiochus, *Antiochi X Pii et Selenes* (v. inf.) *filius*, *Seleuci Cybiosactis frater*. Verr. IV, 27, Romam venit, regni Ægypti petendi causa, et per Siciliam transiens a Verre expilatur. *Est is, qui vulgo* Asiaticus *dicitur; cui Pompeius regnum Syriæ ademit, et solam Commagenen, cum particula Mesopotamiæ reliquit, unde* rex Commagenus *vocatur*, ad Div. XV, 1. *Nam eumdem esse, ut Valenti de Nummis Seleuc. videtur, temporum ratio arguit. De regibus Commogenis est libellus Massoni in Haymi Thes. Britann. T. I.*

Antiochus, Ascalonita, Acad. I, 3, magister M. Varronis, e nova academia remigrat in veterem, scribit contra Philonem. Brut. 91, academiæ nobilissimus, auditur a Cicerone. Acad. II, 5-18, disputationis ejus contra academiam novam compendium; 19-22, inconstantia ejus in sentiendo; II, 43, germanissimus stoicus, si pauca mutasset; I, 4, librum contra Philonem scribit nomine *Sosus*; II, 9, quemodo ostenderit concedendum esse ab academicis, perceptum esse hoc, *nihil percipi posse*. Nat. D. I, 7, librum scribit ad Balbum. Ab eo dicuntur *Antiochinæ partes*, ad Divers. IX, 8. *Ex his patet vere Sextum Empiricum. Hypot. Pyrrh.* lib. I, cap. 33, *scripsisse:* Ὁ Ἀντίοχος τὴν στοὰν μετήγαγεν εἰς τὴν Ἀκαδημίαν.

Antiochus, Cæcin. 8, servi nomen.

Antiochus, Flacc. 36, libertus.

Antiochus Gabinius, Att. IV, 16, libertus Gabinii.

*Antiochus**, libertus Attici, ad Att. XIII, 33.

Antiopa, Nat. Deor. III, 21, uxor Pieri, mater Pieridum. Fin. I, 2, Acad. II, 7; *et alibi*, tragœdia Pacuvii.

Antipater (L. Cœlius), Brut. 26, scriptor luculentus, juris civilis peritus, L. Crassi magister. Orat. II, 12, L. Crassi oratoris familiaris, scripsit belli Punici II historiam, disertius

quam superiores, etsi non plane probetur. Legg. I, 2, historicus Latinus, Fannio æqualis, accuratius scripsit superioribus, tamen sine nitore. *De compendio ejus a M. Bruto facto vide in M. Brutus. De eo vide Vossium de Hist. Lat.* I, 8, *et hic in* L. Cœlius Antipater.

Antipater, Cyrenaicus, Tusc. V, 37, cæcus fuit. *De eo vid. Laert.* II, 86.

Antipater Derbetes, ad Div. XIII, 73, familiaris Ciceronis.

Antipater, Sidonius, Or. III, 5n; de Fat. 3, poeta, qui poterat versus hexametros aliosque variis modis fundere ex tempore. *Hujus Antipatri epigrammata sunt quædam in Anthologia, quæ suggeret Index Auctorum Anthol. subjectus.*

Antipater, Offic. II, 24, Tyrius, stoicus, *Ciceronis temporibus floruit, et paullo ante mortuus est, quam filius M. Ciceronis Athenas venisset. Ex eodem loco intelligi potest, eum de officiis scripsisse. Dicitur enim reprehendisse Panætium, quod in utilitatum præceptis quædam omiserit.*

Antipater, Tarsensis, Acad. II, 6, reprehenditur, quod contra academicos (in primis Carneadem) disputet. Quid contra *Antipater* digladietur, Acad. I. de Div. I, 3, duo libros edidit de Divinatione. Ibid. I, 20; II, 15, statuit ad hostiam deligendam ducem esse vim quamdam sentientem atque divinam, quæ toto confusa mundo sit. Offic. III, 12, Diogenis Babylonii discipulus, quædam magistri reprehendit. *Hi tres Antipatri sæpe a doctissimis hominibus permiscentur, v. c. Stanleio, p. 655, qui nimis hic brevis est; Græv. ad Offic.* II, 24, *etc. Accuratius distinxere Fabric. B. G.* III, 15; *Jonsius*, I, 13.

Antipater, Offic. II, 14, rex Macedoniæ. Ejus ad Cassandrum filium epistola. *Dicitur rex, quia potestate regia usus est post Alexandri M. mortem, rege Philippo Aridæo. Cassander demum diadema sumsit.*

Antiphon, Att. IV, 15, servus, histrio.

Antiphon, Orat. II, 59, nomen comicum.

Antiphon, Rhamnusius, Brut. 12, Socratis æqualis, sophista, locos communes scripsit; optime capitis causam oravit. *Ab hoc boni rhetores dicti* Rhamnusii. *Hic est, qui a Socrate op. Platonem in Menexeno, et Xenoph. Memor. Socr.* I, 6, *perstringitur. De eo eruditam diatribam scripsit Petr. Spanius, Lugd. B.* 1765, 4°. *Aliquot exstant sub ejus nomine orationes.*

Antiphon, de Div. I, 20; II, 70, conjector quidam somniorum. Ibid. I, 51, ejus artificiosa somniorum, oraculorum, et vaticinationum interpretatio. *Atheniensis fuit*, ὀνειροκρίτης *qui et libros de Interpretatione somniorum scripsit, qui in Onirocriticis Artemidori*, II, 14, *et ab aliis memorantur.* v. Fabric. B. G. II, 26, *ubi Antiphontes plures commemorantur.*

Antisthenes, Nat. D. I, 13, ejus liber, qui *Physicus* dicebatur. Naturalem unum deum facit. Att. XII, 38, ejus dialogus laudatur : homo acutus magis, quam eruditus. Orat. III, 17, patientiam et duritiem maxime in Socraticis adamarat, ab eoque cynici et stoici orti sunt.

Antistius, Rosc. Am. 32, accusator, bello civili Sullano cæsus.

C. Antistius, Verr. III, 71, eques romanus, magister publicanorum in Sicilia.

L. Antistius, Balb. 21, orator. *P.* scribendum putat Abramius.

M. Antistius, Or. II, 71, Pyrgensis; equum ei ademit Lepidus censor.

P. Antistius, Brut. 49, 63, rabula probabilis, restitit C. Julio L. F. contra leges (Villiam) consulatum petenti, in tribunatu ann. U. C. DCLXVI. cf. c. 90.

T. Antistius, ad Div. XIII, 29, quæstor Macedoniæ initio belli civilis, Corcyræ moritur. *Pater, ut opinor, consularis, quem laudat Velleius*, II, 43.

Antistius Severus, ad Q. fr. II, 1, tribunus pl. a. U. C. DCXCVII. *Manutius pro* Severus *legi vult* Vetus, *ut idem sit*

cum sequente, quod placuit etiam A. Augustino, vel S. Antistius Vetus, *quam sententiam ornat Spanhem. de U. et P. N. Diss.* vi. *Jac. Gronovius retinet vulgatam lectionem, et tamen de eodem intelligit, post Ursinum, qui et hoc Antistiæ gentis cognomen docet.*

Antistius Vetus, ad Brut. ii, libertatis vindex et defensor, M. Bruto carissimus. *Vir ædilitius, quum illa epistola scriberetur, petiturus mox præturam, ut ex illa epistola patet; et legatus M. Bruti.*

Sp. Antius, Phil. ix, 2, in legatione a Larte Tolumnio occisus. *Sp. Antius,* Att. ii, 6, 8, 10, 11; ibid. ix, 9; xiii, 47. *Sed ap. Plin. H. N.* xxxiv, 6, *est* Sp. Nautius; *quod hic reponendum putat Harduinus: idque verum puto.*

*Antius**, ex tribu Tromentina, Att. iv, 16.

M. Antius Briso, Brut. 25, tribunum pl. restitit L. Cassii legi tabellariæ.

C. Antonius, Marci fil. ad Div. v, 5; Flacc. 38, *Ciceronis collega,* habuit quamdam infamiam. Ejus damnatione Catilinæ sepulcrum floribus ornatum, et epulis celebratum. Dom. 16, a Cicerone defenditur de majestate reus. Vatin. ii, reus factus est de repetundis et de majestate. ad Cœl. 31, accusatur a M. Cœlio. ad Div. v, 6, procos. Macedoniæ minus officiosus est in Ciceronem. ad Att. i, 12, Pompeius ei in Macedonia successum vult. Dicit Ciceroni partem pecuniæ quæri in Macedonia. *C. Antonius,* Att. i, 1; ii, 2; Cat. iii, 6; Phil. ii, 23.

C. Antonius, Phil. vii, 6, frater M. Antonii triumviri. Phil. iii, 10 (*qui ibidem* L. Antonius *in vulgatis dicitur, male tamen, ut omnes fatentur*), Macedoniam sortitus est, sortiente M. Antonio cos. fratre.

L. Antonius, Phil. v, 8, frater M. Antonii triumviri, gladiator Asiaticus dicitur. Phil. v, 2, a M. Antonio creatur septemvir agrorum dividendorum. Phil. vi, 5, ejus statua in foro. ad Div. x, 15, eum persequitur post pugnam Mutinensem Plancus cum fratre. ad Div. x, 33, post pugnam Mutinensem Alpes occupat. Att. xiv, 20; xv, 2.

M. Antonius, Offic. ii, 14, orator, accusando nobilitatus est. Brut. 36, qualis orator. Tuscul. ii, 24, ejus in dicendo contentio. Cluent. 50, quare nullas orationes ediderit. Or. ii, 2, omnis eruditionis expers putatus est. in Verr. i, 23, putatus est nullas tabulas conficere; falso. ad Quir. post Red. 5, consul cum A. Albino. Or. ii, 1, Ciliciam proconsul rexit. ibid. 45, M'. Aquillium et C. Norbanum defendit. ibid. ii, 68, censor de ambitu reus factus est. ad Div. vi, 2, bellum civile prædicit. Or. iii, 3, interfectus in Mariana proscriptione, caputque in rostris positum est. Her. iv, 5. v. in Bruto; Or. i, 7. *De hoc Antonio, ut et de C. Cic. collega, et triumviro egregia congessit, et nummis illustravit Valens in Famil. Rom. t. I, p.* 79 *sqq.*

M. Antonius, M. F. in Verr. ii, 3; iii, 91, prætor: infinitum imperium ejus, *quod scil. nactus est in omnes oras maritimas factione Cethegi et gratia Cottæ consulis a. U. C.* DCLXXIX; avarissimus homo, Siciliam depopulatur. *Est oratoris filius, triumviri pater, qui in expeditions Cretensi, a qua Creticus est appellatus, periit.*

M. Antonius, M. Antonii Cretici F. oratoris N. Phil. ii, 2, Q. Fabii libertini filiam ducit; cum C. Curione fil. libidinem exercet. ad Div. iii, 6, præfectus evocatorum in Cilicia. Phil. ii, 20, in quæstura sine SCto, sorte, lege, egestate coactus, ad Cæsarem in provinciam proficiscitur. In tribunatu C. Marcello et L. Lentulo coss. SCto contra Cæsarem intercedit, et ad Cæsarem fugit. *Conf. Cæs. B. Civ.* i, 1. Mil. 15, P. Clodium interficere conatur. Att. vii, 8, ejus tribuni pl. concio in Pompeium. ad Div. viii, 14, augur fit. Phil. ii, 14, a C. Trebonio sevocatur, dum Cæsar interficitur. Phil. i, 1, statim post cædem Cæsaris optimatibus favet, et dictaturam in perpetuum tollit. ibid. 2, Amatium Pseudo Marium interficit in consulatu. ad Div. xii, 3,

Cæsari statuam ponit in rostris, et inscribit : PARENTI OPTIME MERITO (hanc deinde Dolabella evertit). Att. x, 13, ejus lennes (*Add. Plin.* VIII, 16). Att. x, 10; Phil. II, 24, 25, Cytheridem secum lectica aperta portat. ad Div. x, 30 et 11, ad Mutinam vincitur, quod prælium describitur. Phil. v, 9, Mutinam obsidet, etc. Add. Att. xi, 18; xii, 18; xiv, 3, 5, 6, 8, 10, 12, 13, 14, 19; xv, 1, 4, 6, 10, 11, 12, 20, 21; xvi, 23; Phil. III, 2, 4; IV, 3; V, 8; VI, 2; VII, 5; VIII, 1, 2; XII, 1, 7; XIII, 2; XIV, 4, etc. etc.

M. Antonius, diversus a IIIviro est, Phil. III, 10.

Antro, ad Att. xv, 17.

Aœde, Nat. D. III, 21, Musa, ex primis quatuor, natis Jove altero.

Apella, ad Div. x, 17.

Apella, Div. VII, 25, libertus M. Fabii Galli.

Apella, Chius, Att. XII, 19, columnarum artifex. *Hunc Apellam non commemoravit Junius; sed habet aliam Apellam statuarium e Plin.* XXXIV, 8.

Apelles, Brut. 18, pictor. ad Div. 1, 9, Venerem imperfectam reliquit. Off. III, 2, nemo eam absolvere se posse confisus est. ad Div. v, 12, apud Alexandrum gratiosus, qui ab eo solo se pingi voluit.

Apenas, Att. IV, 8, servus.

Aphilia, Brut. 48, aptior concionibus orator, quam judiciis. *Ed. Mediol. habet* Aphila, unde post factum *Ofella*. Gulielmius malebat *Ofilius*. v. et Corradus ad h. l. Sed frustra laboratur in hoc nomine a viris doctis.

* *Apis*, de Rep. III, 6; Nat. D. 1, 29, bos deus apud Ægyptios.

Apollinares ludi, Phil. 1, 15; II, 13; Att. II, 19. *De eorum origine tirones legant Liv.* XXIV, 12, *ubi auctores de his ludis laudat Dukerus. Actos esse* IV *id. jul. e Cicerone, Macrobio et Dione demonstrat Norisius in Cenotaph. Pis. p.* 137, 138.

Apollinis operta, Div. II, 55.

Apollo, Orat. 1, 45; Brut. 14; Verr. 1, 17; v, 72; Q. fr. II, 3; III, 1; ad Div. VIII, 4; de Rep. II, 24. Nat. D. III, 23; Arcades Nomionem apellant. Nat. D. III, 16, cum Hercule de tripode certat. ib. 23, cum Jove de Creta. Acad. II, 28, crinitus. Tusc. IV, 34, sanctus. Verr. IV, 53, Temenites.

Apollodorus Pyragrus, Verr. III, 31, Agyrinensis.

Apollodorus, Nat. D. III, 33, tyrannus Cassandreæ. *De eo lege Ælian. V. H.* XIV, 41; XV, 15.

Apollodorus, Att. XII, 23, ad ejus Chronica respicitur. *Ea sunt Apollodori Atheniensis, cujus nobis Bibliotheca sola e scriptis pluribus reliqua est. De eo et ejus scriptis v. Fabric. B. G.* III, 27; *de* Chronicis *autem, quæ iambis conscripta erant, et accurate temporis rationem designabant; unde Romani iis libenter utebantur, et Laertius in definiendis ætatibus philosophorum crebro usus est; vide etiam Menag. ad Laert.* 1, 37; II, 2. *Bosius ad Cic. l. c. eum confundit cum Epicureo Apollodoro, qui κηποτύραννος dictus est, et vitam Epicuri scripsit.*

Apollodorus, Nat. D. 1, 34, *est academicus, Zenoni Epicureo æqualis, a quo maledictis, ut Cicero ait, figebatur.*

Apollonides, Flacc. 21, Temnites.

* *Apollonius*, Or. 1, 28, Alabandensis, mercede docuit rhetoricam, sed minus idoneos noluit docere. ib. 17, eum audiit Scævola, quom prætor Rhodum venisset. Brut. 89, 91, Cicero magistrum habet dicendi; *quo nomine sæpe apud Ciceronem commemoratur. Cognomen ejus est* Molo, *vel* Molonis. *Vixit in Rhodo insula.*

Apollonius, Verr. IV, 17, Drepanitanus.

Apollonius, Verr. v, 7, Panormitanus.

Apollonius, ad Div. XIII, 16, libertus P. Crassi M. F. doctus.

Apollonius, vide ad Att. IV, 7, homo Græcus.

Aponius. v. *Apronius*.

Appias *, ita Cicero Minervæ statuam nominare vult, ad Div. III, 1.

Appii, sunt Claudiæ familiæ, de quibus vid. in *Claudiis*.

Appio (*sic enim Latini scribunt*; v.

inscriptio ad. Scaligerum ad Euseb. p. 154; *rectius tamen foret more Græcorum*, Apio). Agrar. II, 19, Ptolemæus, rex Cyrenarum, qui pop. romanum heredem fecit. v. Liv. Epit. 70.

*Appius**, Inv. 1, 19, indicit Carthagiensibus bellum.

*Appius**, major, Or. II, 60, 70.

Apronius, Milon. 27, juvenis. Sic vulgg. quod correctum est *Aponius*.

**Q. Apronius*, Verr. II, 44, homo fœdus, de cohorte Verris; III, 9, 12, 25, princeps decumanorum.

Apuleia populi, Att. IV, 11, dicitur P. Clodius, propter seditiones et libidines. *Tunstallus, Ep. ad Middlet. p.* 98, *mavult intelligi Clodiam; ceterum locum vitiosum putat.*

L. Apuleius Saturninus, Brut. 62, seditiosorum post Gracchos eloquentissimus. *Hujus tribuni pl. sæpe mentio est ap. Ciceronem. De legibus ejus v. in Ind. Legg. de ipso autem Plutarch. in Mario; Appian. B. C. l.* 1, etc. Appul. *non* Apul. *scribendum putat Burmann. ad Suet. Aug.* c. 100. v. in *L. Saturninus.*

L. Apuleius, Cæcil. 15, subscriptor Q. Cæcilii, nullo usu forensi.

L. Apuleius, Planc. 11, prætor Macedoniæ quæstore, Cn. Plancio.

*M. Apuleius**, quæstor, Philipp. x, 11; XIII, 16; ep. ad Brut. 7.

Apuleius, ad Div. XIII, 45, proquæstor in Asia Q. Philippi proconsulis.

P. Apuleius, Phil. VI, 1, trib. pl. Hirtio et Pansa coss. Ciceronem producit, et de M. Antonio interrogat. Phil. XIV, 6, Ciceronem a suspicione fascium ad populum liberat. Att. XII, 13, 14, 17, fit augur.

Apuleius prædiator, Att. XII, 14, 17, *diversum putant ab Apuleio augure, qui in eadem ep. nominatur. Et sic videtur, quod additur* prædiator; *quod distinctionis causa factum, verisimillimum est.* An idem est, v, 1?

*Aquila**, sidus cæleste, Nat. D. II, 44.

Aquila, Phil. XI, 6, *Pontius, de percussoribus Cæsaris*, L. Plancum Pollentia expellit.

**C. Aquillius Gallus*, Brut. 42, JCtus. Servii Sulpicii magister, paratus in agendo, celer in respondendo. Forte idem, Quint. 1, etc. sæpe nominatur. Cæc. 27, mirifice laudatur.

* *C. Aquillius Gallus*, item JCtus, Ciceronis in prætura collega, Cluent. 53; qui formulas plures protulit, ut de dolo malo, Off. III, 14; Nat. D. III, 30. Is, Att. 1, 1, non vult consulatum petere propter valitudinem et regnum judiciale, Top. 7, quomodo litus definierit. Et ibid. 12. Balb. 20, Cicero de aqua Tusculana M. Tugionem potius, quam C. Aquillium consulit. *Vetat Fr. Wetzel. ad Top. 7, hunc juniorem cum præcedenti confundere, quod Ernest. fecerat, et ante eum J. Gottl. Heineccius, Orat. de C. Aquillio Gallo, Opp. t.* II, *Sylloge* 1, *Exercit.* 23, *pag.* 777.

**M'. Aquillius*, de Rep. 1, 9, cos. cum C. Sempronio Tuditano, ann. DCXXXIV, Q. fr. III, 5.

M'. Aquillius, Agrar. II, 30, bello fugitivorum, liberalis in civitates Siciliæ. Verr. III, 54, procons. Siciliæ. Br. 62. Offic. II, 14, accusatur diligenter a L. Fufio. Flacc. 39, absolvitur propter memoriam belli cum fugitivis. Cæcil. 21, accusator a P. Lentulo, principe senatus. Orat. II, 45, eum defendit Antonius orator. Tusc. v, 5, crudeli morte periit. *Est enim a Mithridate, auro liquefacto in os infuso, necatus. Ceterum hunc Aquillium alterius M'. Aquillii, qui a P. Lentulo accusatus est, filium putat Manutius ad Div. in Cæcil. c.* 21. Mihi non liquet.

Aquinius, Tusc. v, 22, malus poeta, *qui etiam a Catullo notatur, ep.* 14.

**Aratus*, Nat. D. II, 41; ejus carmina a Cicerone admodum adolescentulo convertuntur. v. Or. 1, 16; Acad. II, 20; de Rep. 1, 14, 36.

Aratus, Sicyonius, Offic. II, 23, laudatur. Patriam a tyranno oppressam liberat. *Est auctor fœderis Achaici, cujus vitam luculenter scripsit Plutarchus: add. Polyb. l.* II.

Arbuscula, ad Att. IV, 15, mima, *de*

Arion, Methymnæus, Tusc. II, 27, *citharœdus, de quo nota est ex Herodoto fabula.*

**Aris, Arinis*, de quo multa in fragm. nov. orat. pro Scauro.

Aristæus, Nat. D. III, 18, olivæ inventor; Apollinis filius, Verr. IV, 57.

Aristæus, Verr. V, 42, Dexionis filius.

Aristides, Offic. III, 4, *Justus* dictus est. ibid. III, 11. Themistoclis consilium utile, quia injustum, non probat. Sext. 67; Fin. II, 22, 35.

Aristippus, Socraticus, Orat. III, 17, Cyrenaicæ philosophiæ auctor. ad Div. IX, 26, ejus dictum de Laide. Acad. II, 24, voluptatem summum bonum facit. Offic. I, 51, licentia ejus contra morem consuetudinemque loquendi non est imitanda. Add. Inv. II, 58; Fin. I, 7, 8; II, 6, 11; Tusc. II, 6; Acad. IV, 45.

Aristo, Div. II, 18.

Aristo, Chius, stoicus. Acad. II, 42; Fin. II, 11, 13, summum bonum in ἀδιαφορίᾳ ponit. Nat. D. I, 14, ejus de natura deorum sententia. *Commemoratur etiam* Aristo *quidam*, Tusc. V, 8, qui Bruto persuaserat, virtute effici vitam beatam, non beatissimam et quocum Ciceroni hoc nomine disputatio fuit: *sed ibi* Aristum *legendum docent Davisius et Buhcrius.* Adde, Tusc. II, 6; Fin. IV, 16, 17, 18, 22, 25, 26, 28; V, 25; Hurt. fr. 23.

**Aristo*, Acad. II, 4, peripateticus, *quem Gœrenz. ad h. l. e Diog. Laert.* V, 61, *fuisse Alexandrinum judicat, et diversum ab Aristone Chio. Vid.* ad *h. l. notam nostram.*

Aristo, Balb. 22, Massiliensis, a Sulla civitate donatus.

Aristocritus, ad Div, XIV, 3, servus, aut libertus potius.

**Aristodamus*, Apolloniidiensis, Verr. V, 6.

**Aristodemus*, de Rep. IV, 11, tragiens actor, ad Philippum legatus missus.

* *Aristodemus*, Att. II, 7, incertum qui.

Aristogiton, Tusc, I, 49, *Atheniensis, qui cum Harmodio Pisistrati tyrannidem evertit.*

Aristomache, Tusc. V, 20, uxor Dionysii tyranni.

Aristonicus, Phil. XI, 8, cum eo bellum gestum L. Valerio et P. Licinio coss. Agr. II, 33.

Aristophanes, comicus, Leg. II, 15; poeta facetissimus, Or. 9.

Aristophanes, Or. III, 33, grammaticus insignis. Add. de Fin. V, 19; Att. XVI, 11.

Aristoteles, Tusc. III, 28, sperat philosophiam brevi tempore absolutam fore. Acad. I, 4, Socratis dubitationem et disserendi genus relinquit, Platonis ubertatem complexus. Acad. I, 7, quintum genus elementorum statuit, e quo mentes et sidera. Tusc. I, 10, ἐντελέχεια, de mente sententia. Fin. V, 4, primus instituit exercitationem de omnibus rebus in utramque partem disserendi. Fin. V, 5, duplex scribendi genus Aristotelis, populare et subtile, causa est, quare interdum non idem dicere videatur. Ejus libri de moribus, utrum ipsius, an filii? de Rep. III, 5, quatuor libros de justitia conscripsit; item, Nat. D. I, 13, libros de philosophia, *quorum hic tertius laudatur.* In sententia de Deo inconstans. Off. III, 8, honestatem omnibus rebus præfert. Inv. I, 5, plurimum oratoriæ profuit. Orat. III, 35, eloquentiam professus est, quod videret Isocratem in eo genere frequentari. ad Div. I, 9, ejus omnis ratio oratoria libris de Oratore Ciceronianis continetur. Ibid. Aristotelius mos est, *quum scribimus in sermone ac dialogo.* Att. II, 1, Aristotelia pigmenta, h. e. *ornamenta orationis ex Aristotelis præceptis.* Or. II, 39, liber ejus, in quo artes dicendi omnium superiorum narravit. Cf. Inv. II, 2. Add. Mur. 30; Tusc. I, 23, 33, 39; V, 55; Or. I, 11, 13; II, 38; III, 47, 50; Acad. I, 8, 9; II, 42; Fin. III, 3; Nat. D. I, 38; II, 15, 37; de Div. I, 25; II, 1, 62; Leg. I, 13; III, 6; Att. XII, 40; XIII, 19; Hort. fr. 13, 83.

Aristoteles (*A. Licinius*), Meliteosis, ad Div. XIII, 52, hospes Ciceronis.

Aristoxenus, Fio. V, 19, musicus. Att. VIII, 4; Or. III, 33; Tusc. I, 10, quid de anima senserit. ibid. 18, 22, sententia de anima reprehenditur. Aristotelis discipulus.

Aristus, academicus, Att. V, 10; Acad. I, 3; II, 4, frater Antiochi, *ejus, qui auctor est quintæ Academiæ, de quo supra; quocum conjungitur*, Tusc. V, 8. *Sic enim ibi legendum, non* Aristo, *ut docuere ad illum locum Davisius et Boherius.* M. Bruti magister. *Plutarchus in Brut. init. adeo* φίλον *et* συμβιώτην *vocat.* Brut. 97, academiæ heres, hospes et familiaris Ciceronis.

Aristus, Verr. IV, 12, Panormitanus.

Arquus, a. *Arcus*, *Arqui*, Nat. D. III, 20, Thaumantis filius.

C. Arrius, Att. II, 14, 15, etc. amicus Ciceronis, et vicinus ejus in Formiano. Q. fr. I, 3, summam amicitiam cum Cicerone simulans, cum insidiose tractat. *Sed fortasse etiam hoc alterum ad Q. Arrium fil. referri potest, quem ipsum, Vat.* 12, *familiarem suum appellat.*

Q. Arrius, Br. 69, grata populo verborum copia fuit, qua, infimo loco natus, pecuniam et honores consequutus est, etc. Verr. II, 15, et IV, 20, prætor Siciliæ designatus, *non successit Verri, quod exorto bello servili missus est contra Crixum et Spartocum; quorum illum profligavit, ab hoc victus est. Liv. Epit.* 96.

Q. Arrius, Att. II, 5, destituitur in petitione consulatus a Cæsare, quem ipse ante juverat. Vat. 12, epulum dedit in honorem patris, *Cæsare et Bibulo coss. Is est etiam, quem amicum suum vocat, p. Milon.* 17. *Videtur autem esse filius Q. Arrii prætoris Siciliæ designati, et hoc epulum dedisse eam ipsam ob causam, ut populi auram captaret, consulatum petiturus. Magnificum hoc epulum fuisse val Horatii locus indicat, Satir.* II, 3.

Arsaces, ad Div. VIII, 14, rex Parthorum; quocum Cicero bellum gessit in Cilicia. *Est* Orodes, *Phraatis* III *fil. ut alio loco a Cicerone vocatur.*

Arsinoa, Nat. D. III, 22, Arsippi uxor.

Arsippus, Nat. D. III, 22, Arsinoæ vir, Æsculapii cujusdam pater.

Artavasdes, Att. V, 20, rex Armeniorum; V, 21, ejus filia nubit Dejotaro filio. ad Div. XV, 2.

Artaxerxes, Att. X, 8, Xerxis filius, ad quem Themistocles confugit.

Artemidorus, Ætnensis, Verr. III, 44.

Artemidorus Cornelius, Verr. III, 49, medicus Verris.

Artemidorus, Pergæus, Verr. III, 21, quo adjutore Verres Dianæ Pergææ templum expilavit.

Artemidorus, Verr. I, 31, *qui sit, nescio, et videtur ibi locum non habere. Neque de ullo Artemidoro sermo, sed de Philodamo; quod nomen etiam Pantagathus reponebat.*

Artemisia, Tusc. III, 31, Mausoli regis Cariæ uxor, sepulcrum magnificum Mausolo Halicarnassi exstruxit.

Artemo, Verr. III, 87, Entellinus.

Artemo, ad Div. XIII, 67, Laodicenus.

*Artemo**, Centuripinus, Verr. II, 44.

Artemo Climachias, Verr. II, 52, Cephalœditanus.

Artemo, Verr. III, 45, Ætnensis senator.

Aruns, Tusc. IV, 22, filius Tarquinii Sup. qui cum L. Bruto simul interiit.

L. Aruntius, ad Div. VII, 18.

P. Ascitius, Cœl. 10, in suspicionem interfecti Dionis, Alexandrinorum legati contra Ptolemæum, vocatur.

Asclapo, Patrensis, ad Div. XIII, 20; XVI, 9, medicus.

Asclepiades, Tusc. V, 39, Eretricus philosophus, cæcitatem æquo animo fert.

Asclepiades, Flacc. 15, Acmonensis.

Asclepiades, Or. I, 14, medicus amicus Crassi, eloquens. *Hoc loco inductus Cocchius, medicus Florentinus clarissimus, negat verum esse quod vulgo, auctore Plinio, H. N.* XXVII, 3, *statuunt, eum æqualem Cn. Pompeio fuisse, in notis ad scriptores Chirurg. Græcos, p.*

154. *Quod enim Crassus de eo loquitur, majorem Pompeio esse debuisse, et Plinium adeo errasse. Quasi non potuerit Crassi tempore paullo junior fuisse; aut probabile sit, Plinium, diligentem scriptorem, in re errasse, quæ non multum a suis temporibus abesset.*

M. Asellius, Cluent. 61, Larinas.

Asellius, de Legg. 1, 2, historicus Latinus languidus et inscitus.

Asellus, Or. II, 64.

Asinius, Phil. XIII, 13, senator voluntarius, qui se ipse fecit senatorem, beneficio Antonii.

Asinius, Larinas, Cluent. 13.

Asinius Dento, Att. V, 20, centurio primi pili in exercitu Bibuli.

Asinius Pollio, ad Div. X, 33, amicus Antonii. ibid. 31, et 32, 33, ex Hispania, cui a Cæsare præfectus erat, ad Ciceronem scribit, et libertatis se cupidum ostendit, etc. *Ejus epistolæ sunt l.* X, 31, 32, 33. *De eo diligenter et accurate egit P. Manut. ad l. c. ep.* 31, *locis veterum de eo congestis. Cf. intt. ad Horat. Carm.* II, 1. *De ejus posteris v. Lips. ad Tacit. A.* III, 75; *in primis Ryckium ad Tacit. p.* 112.

Aspasia, Inv. 1, 31, *sophistria Milesia celebris, Socratis in eloquentiæ studio magistra, Periclis tandem uxor: de qua vide in primis Plutarch. in Pericle, p.* 165, *ed. Wechel. ubi accurate de ejus natalibus, artibus, vitæ genere, etc. agit.*

Astarte. N. D. III, 23, Venus Syria, quæ Adonidi nupsit.

Asteria, Nat. D. III, 16, 18, 26, Latonæ soror, ex qua Hercules Tyrius.

Astyages, Div. 1, 49; eo regnante quæ solis defectio facta est, eam prædicit Thales.

Astyanax, Att. IV, 15, tragœdus.

C. Ateius Capito, de Div. 1, 16, Crassum in provinciam abeuntem diris prosequitur, et propterea ab Appio censore tanquam ementitus auspicia subscribitur. *Origines inimicitiarum legé ap. Dion. Cass.* XXXIX, *p.* 105.

C. Ateius Plaguleius, Att. X, 8, commemoratur inter Cæsarianos Ciceronis inimicos.

L. Atteius, L. F. Aniensis, Capito, ad Div. VIII, 8; videtur idem esse ad Q. fr. II, 10.

* *A. Aternius*, de Rep. II, 35, consul ann. 299.

Athamas, Ar. Resp. 18, furiosus post matricidium factus. Tuscul. III, 5, furiosus.

Athamas, Pis. 36, saltator, L. Pisonis in Macedonia comes.

Athamas, Att. XII, 10, servus.

Athenæus, ad Div. XV, 4, apud Ariobarzanem gratiosus.

Athenagoras, Cymæus, Flacc. 7.

Athenais, ad Div. XV, 4, nomen feminæ, uxoris, aut matris Ariobarzanis.

Athenio, Verr. II, 54; Ar. Resp. 12, dux fugitivorum et Siculorum, qui cum fugitivis se conjunxerant. Hinc Att. II, 12, Athenio *dicitur* Sext. Clodius, *quia fuit dux servorum Romæ tumultuantium, ut Athenio fugitivorum; itemque Siculus, ut Athenio.*

Athenodorus Calvus, Att. XVI, 11, 14.

Athenodorus, Tarsensis, Sandonis filius, ad Div. III, 7, *philosophus* (*Cæsaris Octavii præceptor*), *videtur* de nobilitate *scripsisse. De eo Sueton. Claud.* 4; *Fabric. in Catal. Stoic. B. G. l.* III, *c.* 15. *Sunt etiam de eo conjectanea Harkenrothi in Obs. Miscell. Nov. vol.* 1, *p.* 49.

Atherianum jus, ad Div. IX, 18, *ab Atherio quodam, vel Hatherio JCto, vel Aterio potius.* Aterium *et* Haterium *promiscue esse in libris, docuit Torren. ad Valer. M.* 1, 7, 8. *Jus Aterianum non esse cibum, inde patet, quod, si cibus esset, ambiguitatis lusus et jocus tolleretur. Neque tamen de lege Ateria cum Cortio capiendum; sed de illius temporis JCto. Aterios autem equites. rom. eo tempore fuisse, ex loco Valerii colligi potest.*

Atidius, Verr. III, 32, C. Verris præfectus.

C. Atinius Labeo, Dom. 47, a Q. Metello censore e senatu ejicitur; et postea ejus, Metelli Macedonici, bona consecrat in tribunatu (*Plin. Hist. Nat.* VII, 47); idem Cn. Lentulo censori facit.

*Atlas**, fabulosus Japeti et Clymenes filius, Tusc. V, 3; Sext. 8.

4

L. Atratinus, Cœl. I, filius L. Atratini ejus, qui a M. Cœlio de ambitu accusatus erat; accusat Cœlium de ambitu. Patrem defenderat Cicero.

Attæ, Sext. 51, *quidam per enallagen dici putant pro* Atta, *qui fuerit poeta Latinus. Sed cum Abramio Grævius interpretatur, senes philosophos Græculos; quos vide.*

Attalica, Verr. IV, 12, *peripetasmata auro intertexta, ab Attalo rege inventa et usurpata.*

Attalus, rex Pergamenus, Sext. 27, ei Asia Antiocho M. ademta condonatur. Dejot. 7, in P. Africanum liberalis fuit: *ubi tamen aut Cicero lapsus est*, Attalum *pro* Antiocho *ponens, aut* Antiochus (*M.*) *reponendus. v. Ursinus ad l. c. et Drakenb. ad Liv. epit.* 56. *De* Attalorum *stemmate v. Rupert. ad Besold. c.* 12; *Spanhem. de Usu et Pr. N. Diss.* VIII, *p.* 511.

Attalus Iphimenus, Q. fr. I, 2, homo Græcus de Quinti pruvincia.

Attalus, Netinus, Verr. IV, 26.

Attelius, Att. V, 19, debitur Ciceronis, si lectio sana est.

*Attica**, T. Pomponii Attici filia; Att. V, 19; VIII, 2; XII, 1, 6, 13, 14, 23, 24; XIII, 12, 13, 15, 17, 19, 44, 51.

*Attica**, monumenta historiæ Atheniensis, Brut. 7, 13.

Atticula, Att. VI, 5, filia Attici; *quæ et* Cæcilia *dicitur.*

**Atticus*, Att. XII, 23, annalis ejus; *sc. liber, qui laudatur*, Brut. 3; Att. III, 20, adoptatur ab avunculo; II, 1, scripsit de consulatu Ciceronis. Fin. II, 21, colligit historiæ thesauros. *Historiæ peritissimum fuisse etiam ex eo colligitur, quod in epistolis sæpe a Cicerone de rebus historicis consulitur. Epicareum fuisse, opinio est.* v. ad Div. XIII, 1. *Contra disputat Tunstallus, Ep. ad Middletonum, p.* 171 *sq.* Add. Att. I, 7, 8, 10, 11, 13, 14, 15, 16, 19, 26; II, 1, 3; III, 20; IV, 1, 6, 8, 10, 15, 16, 17; Q. fr. II, 3, et multis aliis epistolis ad eumdem.

A. Attilius, Cæcin. 10, testis in Cæcinam, de Rep. I, 1.

C. Attilius, Rosc. Am. 18, sua manu semen spargentem conveniunt legati. *De eo Valer.* M. IV, 4; *de paupertate Columella, de R. R. l.* I, *init. Plin.* XVIII, 5. *Hic est, qui primus* Serrani *cognomen accepit, M. F. M. N. Consul fuit a. U. C.* 495 *et* 503. *Non autem fuit filius illius Reguli, qui a Pœnis captus est, uti vulgo putant. De familia Attilia optime egit, et multos vulgares errores refellit Perizon. Animadv. Hist. c.* I.

*C. Attilius**, prædo nequissimus et crudelissimus piraticam exercet in Dalmatia, ad Div. V, 10.

L. Attilius, Cæc. 10, A. filius, testis in Cæcinam.

L. Attilius, Att. II, 3. *ubi tamen Tunstallus, p.* 40, *legi vult*, A. filius; *qui est L. Afranius.*

M. Attilius Regulus, Fin. II, 20; V, 28; Tosc. V, 5; Sext. 59, etc. Offic. III, 27, bis consul fuit. de Sen. 20, Carthaginem redit ad supplicium.

M. Attilius Calatinus, Nat. D. II, 23, Fidem dedicat. *Consul a.* 495, 498; *dictator a.* 504, *A. F. C. N. Ejus etiam mentio est Planc.* 25; *Senec.* 17.

M. Attilius, Verr. I, 13, de majestate damnatus.

Sext. Attilius, Offic. III, 30; Att. XII, 5, cos. cum Furio, legem fert de fœdere Numantino.

Attilius, ad Div. XIII, 62, eques rom.

Attilius, Fin. I, 2, Sophoclis Electram Latinam facit, qualis scriptor? Confer Att. XIV, 20.

S. Attilius Gavianus, Sext. 34, tribunus plebis, qui Ciceronis restitutionem impedierat, Att. IV, 2; Serranum se ferebat; adoptatus in familiam Attiliam. *De eo et de hoc loco vide Perizonium. l. c.*

**Attius Navius*, de Div. I, 17, augur, tentatur a Tarquinio Prisco. Novacula cotem præcidit. De Rep. II, 20, est *Attus N.*

C. Attius, Pelignus, Att. VIII, 4, Sulmone portas aperuit Antonio in bello civili.

L. Attius, al. minus recte, *Accius*, Her. I, 14, *et infinitis aliis locis.* Con-

troversiam habuit prætore P. Mucio, Her. II, 13. Familiaris D. Bruti, Brut. 28; D. Bruti monumenta versibus ornat, Arch. 9; annales scripsit, qui laudantur, Brut. 18, 64; Arch. 11; Fin. v, 11; Orat. III, 7; Acad. I, 3. *Hi annales carmine scripti fuerunt; itaque de Leg.* I, 2, *ubi commemoratur inter historicos Latinos prosaicos, pro* Attium, *alii legunt* Macrum, *quod ex codicibus firmat Davisius. Fuit autem poeta Latinus tragicus, circa annum U.C.* DC. *Ejus fabulæ sæpissime laudantur a veteribus, quarum fragmenta a Stephanis, Delrione et Scriverio collecta sunt.* — **Nunc distinguere videntur duos* L. Attios, *seniorem et juniorem. Alter, comicus poeta, puer sexennis cum colonia Pisaurum deductus, anno circiter* DLXVI, *ille est, qui iisdem ædilibus una cum Pacuvio docuit fabulam*, Brut. 64. *Alter, prioris forte filius, tragœdiarum scriptor, quarum fragmenta exstant, videtur natus anno* DLXXX; *ad quem ceteros omnes locos pertinere arbitrantur. Penes doctiores sit judicium.*

M. Attius Balbus, Phil. III, 6; Att. II, 12, prætorius.

P. Attius, Lig. 2, etc. est Varus, de quo in *P. Varus. De varietate scripturæ v. Burm. ad Sueton. Aug. c.* 4, *et Virg. Æn.* v, 568.

T. Attius, Pisaurensis, *filius forte L. Attii junioris*, Brut. 78, eques rom. orator, Hermagoræ præcepta didicerat. Cluent. 23, accusavit A. Cluentium.

Attius, ad Div. xv, 17, pigmentarius.

Auctus, ad Div. XIII, 50, proconsul, Sulpicii successor. Conj. *Acilius*.

Cn. Aufidius, Tusc. v, 39, prætorius, Cicerone puero, cæcus, in senatum tamen venit; historiam Græcam scripsit. Cf. de Fin. v, 19. Dom. 13, adoptat Oresten.

*M. Aufidius**, trib. pl. Pisone et Messala Coss. Att. I, 16.

Sext. Aufidius, ad Div. XII, 26, 27.

T. Aufidius, Br. 48, JCtus, T. Juventii et P. Orbii æmulus, frater M. Virgilii. *Idem esse videtur, qui* Flacc. 19, prætor Asiæ *vocatur; ut placet etiam Corrado ad Brutum.*

*T. Aufidius**, Asiæ prætor, Flacc. 19.

Aufidius, Att. I, 1, *inter eos ponitur, quos competitores Ciceroni in consulatu fore opinio erat. Diversus est ab* Lurcone, *qui eo fere tempore tribunus plebis fuit. Forte est* T. Aufidius, *de quo ante.*

* *Aufidius*, quidam debitor Ciceronis, ad Div. XVI, 19.

Aufius, Att. VI, 1, amicus Ciceronis. *Corradus conjicit* Alfius.

M. Aulanus, s. *Aulianus*, Sext. 4, tribunus militum C. Antonii, Catilinarius, a P. Sextio Capua expellitur.

Auletes, Postum. 10, *est cognomen* Ptolemæi, *qui regno pulsus est.*

Auli filius, Att. I, 20, Afranius; Att. I, 16, *est idem* L. Afranius.

Aulus, Att. VI, 2, *est* Gabinius, *vid. Auli Lex*

*Aulus**, Pisonis argentarii familiaris, Att. XII, 5; XIII, 4.

Aurata, Or. I, 39, *est* Orata, *de quo infra. Cur hic scribatur* Aurata, *lepidam rationem affert Chapmannus in notis Pearcianis ad Offic.* III, 16.

* *Aurelia*, mulier ob impudicitiam famosa, ad Div. IX, 22.

Aurelianus, Att. IV, 16.

* *L.* et *C. Aurelii*, ad Div. XIII, 40, negotiatores, Q. Anchario proc. commendati.

* *L.* et *C. Aurelii Orestæ*, Brut. 25, orationes reliquerunt.

Aurelius, Att. XIV, 9, ab Hirtio Germanis præpositus.

Aurelius, ad Div. XVI, 24; Att. XVI, creditor Ciceronis.

*Aurelius**, Montani procurator, Att. XVI, 15.

C. Aurelius, Verr. I, 50, consul a. U. C. DCLXXVIII cum L. Octavio.

M. Aurelius Scaurus, Brut. 35, Latine dixit (*consul* a. U. C. DCLVI); Cæcil. 19, quæstor L. Flacci; Flaccum ei accusare non permittitur. Verr. I, 33, Ephesi prohibitus est servum e templo Dianæ abducere.

*Cn. Aurelius Orestes**, Dom. 13; Planc. 21; Off. II, 17.

L. Aurifex, Orat. II, 60, eques romanus.

A. Aurius, Cluent. 8, Larinas.

M. Aurius Melinus, Cluent. 5, Larinas, duxit Cluentiam.

Num. Aurius, ibid. 7, Larinas.

Autobulus, Pis. 36, saltator. L. Pisonis in Macedonia comes.

*Automedon**, Achillis auriga, Rosc. Amer. 7, 35.

P. Autronius, Brut. 68, orator sola voce probabilis. Sull. 1, consul designatus cum P. Sulla de ambitu condemnatur, Att. III, 2, 7, exsulat. *Postea conjuravit cum Catilina.*

Axianus, Att. XV, 29.

Avianus, Acad. II, 25, Puteolanus, amicus Ciceronis.

**Avianus(M. Æmilius)*. v. *M. Æmilius*.

** C. Avianus Evander*, ad Div. XIII, 21, M. Æmilii Aviani libertus. VII, 23, statuarius. *v. de eo et vera nominis scriptura, Cannegieter, Diss. de ætate et stylo Aviani, c. 8, qui scripturam* Avianius *vitiosam docet. Al. multo pejus habent* Gavianus, *pro* C. Avianus.

C. Avianus Flaccus, ad Div. XIII, 35, 75. *Alii quoque*, Avianius.

** C. Avianus Hammonius*, ad Div. XIII, 21, M. Æmilii Aviani libertus.

C. Avianus Philoxenus, ad Div. XIII, 35, Siculus, a Cæsare in Novocomenses relatus, Ciceronis beneficio. *Nomen assumsit* Flacci Aviani, *quod eo familiarissime usus erat, quum Tullii nomen assumere debuisset ub beneficium.*

*M. Æmilius Avianus**, familiaris Ciceronis, ad Div. XIII, 21.

Avidius, Leg. II, 3, *male; nunc legitur* Balbus.

Avilius, Larinas, Cluent. 13.

Avitus, Or. 14, *est* Cluentius, *pro quo est oratio.*

Avius, vel *Aalus*, Att. XII, 5, *forte est* argentarius, Att. XIII, 4.

Axilla, Or. 45, *cognomen Serviliorum.* Vester *Axilla* Ala factus est.

Axius, Att. IV, 15, senator, qui in Roseis villam habuit, Att. III, 15. *De hoc interpretantur Sueton. Jul. Cæs.* 9; vide not. ad Div. VII, 3. *Idem inducitur ap. Varr. de R. R.* III, 2, *ubi et villa ejus in Roseis commemoratur.*

Q. Axius, Att. I, 12, fœnerator; Att. X, 11, *forte idem cum superiori.*

B.

Bubullius, Att. XIII, 48.

*Baccharum** statuæ Ciceroni a Gallo emtæ, ad Div. VII, 2.

Bacchus, Nat. D. III, 23, multi Bacchi.

Bacis, Bœotius, de Div. I, 18, augur.

Bæbius, Att. IX, 14, XIII, 45, homo obscurus, sed non infans.

M. Bæbius, Pis. 36, jussu L. Pisonis in Macedonia interficitur.

Q. Bæbius Tampilus, Phil. V, 10, legatus Romanorum ad Hannibalem Saguntum obsidentem. *Cognomen etiam* Tamphilus *scribitur in Fastis Cap. v. Duk. et Drakenb. ad Liv.* XL, 17. *In nummo gentis Bæbiæ est* Tampilus. *Add. Græv. ad l. c.*

P. Bagiennus, ad Div. X, 33, *legatus aut præfectus Antonii fuisse videtur.*

Balbi duo, Orat. III, 21, stoici. vid. in *Lucilius.*

Balbilius, Att. XV, 13, amicissimus Ciceroni, qui eum subsidium senectutis suæ vocat. *Mongaltius intelligit* Balbum minorem; *probat Olivetus.*

Balbinus, Att. XIII, 21, Cæsarianus.

Balbus, cognomen Ampiorum, Luciliorum, Octaviorum, et Thoriorum : ubi v.

Balbus major, Att. XVIII, 9, *pro quo est oratio de jure civitatis. Fuit Gaditanus, a Cn. Pompeio civitate donatus, rogatu L. Cornelii Lentuli, unde ab eo nomen assumsit. De eo vid. argumentum orationis, et Plin. H. N.* VII, 43. *Fuit gratiosissimus apud Cæsarem.* Att. VII, 3, Tartessius dicitur; VII, 7, a Theophane Mitylenæo adoptatur; II,

12, quindecimvir. Add. Balb. 25, 28; Q. Fr. III, 1; ad Div. VII, 18; VIII, 9; XVI, 23; Att. XI, 6, 7, 8, 9; XII, 2; XIII, 21, 37; XIV, 21; XV, 2. *In orat. pro Balbo interdum L. Cornelius simpliciter dicitur. Ad consulatum pervenit gratia Cæsaris.*

Balbus, est e fratre nepos Corn. Balbi; unde minor, Att. VIII, 9, *dicitur.* Asinii Pollionis quæstor fuit in Hispania; ejus flagitia commemorantur, ad Div. X, 32. *De eo v. Plin. H. N.* V, 5.

Balbus, Sull. 19, Fausti libertus.

Balbus, Cœl. 11, accusator M. Cœlii, *forte est P. Octavius Balbus.*

Balbutius, Cluent. 60, Larinas.

Balearicus, de Div. 1, 2, Metellus. v. *Metellus.*

Ballio, Q. Rosc. 7, 17, nomen comicum lenonis.

M. Bambalio, Phil. II, 36, *est Q. Fadius, M. Antonii socer, pater Fulviæ.*

Banobal, Venerius. Verrin. III, 39.

Barba Cassius, Phil. XIII, 2; Att. XIII, 52; amicus Cæsaris et Antonii, cujus quæstor fuit, auctore Appiano, Civil. I. v.

Barbatius, Phil. XIII, 2, amicus Cæsaris et Antonii.

Bardylis, Offic. II, 11, Illyricus latro, propter æquabilem prædæ partitionem, magnas opes habuit. *Apud Græcos quosdam scribitur* Bardyllis. v. Wesseling. ad Diodorum, XVI, p. 409.

Barnæus, Att. XIV, 19.

M. Basilius, s. *Basilus*, Cluent. 38, senator.

Basilius, ad Div. VI, 15, Cæsarianus, qui postea in eum conjuravit.

Basilius, Phil. II, 41, gladiator de grege M. Antonii.

Basilus, Att. VII, 9, bustum Basili, locus in via Appia latronibus infestus.

Basilus Minucius. v. in *Minucius.*

Bassus, ad Div. VII, 20. vid. *Cæcilius.*

Bassus Lucilius. v. in *Lucilius.*

Battara, ad Div. VII, 9, *pro quo alii*, Vacerra. *Videtur familiaris Trebatii fuisse.*

Battonius, Att. VI, 8, amicus Attici et Ciceronis.

Bebrius, Cluent. 16, senator rom.

Bellerophon, Tusc. III, 26.

C. Annius Bellienus, Font. 4, *Hunc non diversum a* C. Billieno *(v. infr.) putat Tristanus, Comm. T. 1, p. 90; quod mihi temporum ratio permittere non videtur. Nec verum est, eum habuisse duarum gentium nomina per adoptionem.* Bellienus *est cognomen. Nec denique* Betilienus, *reponendam pro* Bellienus, *etsi in nummo occurrit, et Senecæ reddendum videtur. Nimis sæpe hoc nomen in libris occurrit.*

L. Bellienus, Phil. II, 36, Pompeianus, cujus domus post cædem Cæsaris incensa est et deflagravit.

Bellienus, ad Div. VIII, 15, verna Demetrii. Cum præsidio est Intemelii. A quo forte non diversus est alter, ad Div. XVI, 22, homo pessimus, flagitiosus. *Quidam*, Bilienus; *quod idem nomen est.*

Belus, Nat. D. III, 16, Indorum Hercules.

L. Bestia a Calpurniis, Brut. 34, bonus tribunus plebis, Popillium a C. Gracchо expulsum sua rogatione restituit; post consulatum oppressus est lege Mamilia. Or. II, 70, a C. Memmio accusatur. Bestia *est cognomen* Calpurniæ *familiæ.*

**Bestia*, cognomine etiam *Vopiscus*, ut patet e Philipp. XI, 5; XIII, 12, quod omnes fugerat. Cœl. 11, accusatur de ambitu, in petitione præturæ; Q. fr. II, 3, defenditur a Cicerone. Phil. ll. cc. quinquies, hoc defendente, absolutus; sexta vice autem accusatus, damnatus est. Post in bello civili Antonianus, Philipp. XII, 8, consulatum in Bruti locum petit, XI, 5, quamvis prætor non fuisset : unde a Cicerone, ibid. *alter Cæsar* appellatur *Vopiscus ille*, ubi orator in ambiguo ludit de utroque cognomine, vel sic vocat convicii loco.

T. Betucius Barrus, Asculanus, Brut. 46, aliquot orationibus Asculi habitis, et una Romæ contra Cæpio-

nem, nobilis; cui Cæpionis ore respondit Ælius.

Bias, Parad. 1, Priene patria. de Amic. 16, unus e septem Sapientibus.

L. Bibulus *, ad Br. ep. 7, filius sequentis.

M. Bibulus, Att. 1, 17, Cæsaris amicitiam quærit, ædilitate et prætura omissam, ut consulatum eo facilius consequatur. Ar. Resp. 23, Cæsare collega in consulatu leges ferente semper servat de cœlo. Dom. 15, servat de cælo, quum Cæsar de adoptando Clodio legem curiatam fert. Vatin. 9, Vatinius trib. pl. consulem in vincula ducit, reliquis tribunis mitti jubentibus. Att. II, 19, ejus edictis, quæ domo abditus (*vim Cæsarianorum timens*) dat, irascitur Pompeius, quod iis laceratur; 21, in Cæsarem acerba edicta dat, quæ inde *Archilochia* dicuntur, populo vehementer grata. Dom. 26, censet, ut pontifices de domo Ciceronis statuant. ad Div. XV, 1, proconsul Syriæ; XII, 19, quam diu Parthi in provincia ejus sunt, Antiochia se tenet, urbe munita; VIII, 6, contra Parthos male pugnat; II, 17, Ciceroni proconsuli Ciliciæ invidet. Brut. 77, scriptitavit accurate. Bello civili periit. Att. V, 4, 20; VII, 3; VIII, 6; XII, 19.

Bibulus *, filius, ad Div. II, 17.

Bilienus, ad Div. XVI, 22, *idem qui* Bellienus, *ubi v.*

C. Bilienus, Brut. 47, æqualis M. Bruti JCti, laudatur. *v. ibid.*

A. Binnius, Cluent. 59, copo de via Latina.

Bion, Tusc. III, 26, ejus apophthegma.

Bithynicus, ad Div. VI, 16, *Cæsarianus e gente Pompeia, fil. Q. Pompeii Bithynici, A. N. a Bithynia dictus, devicta a patre. Post mortem Cæsaris Siciliæ prætor fuit.*

Biton, Tusc. 1, 47, pietas in matrem, mors placida. Cleobis frater.

Blandenius Zeuxis, ad Q. fr. 1, 2.

Blesamius, Dejot. 12, Gallo-Græcus, Dejotari legatus.

Blossii, Agr. II, 34, nobiles Campani bello Punico II.

C. Blossius, Cumanus, de Amic. 11, *philosophus stoicus, Antipatri Tarsensis Romæ auditor; de quo vid. Plutarch. in Gracchis, p. 827, ed. Wech. ubi dicitur incitasse Ti. Gracchum ad legem agrariam ferendam; de qua re post accusatus, se amicitia summa Ti. Gracchi defendit. Cic. l. c.*

Boethus, Verr. IV, 14, cælator et statuarius, *laudatus a Plinio, N. H.* XXXIII, 55; XXXIV, 8, *ubi argento meliorem fuisse, quam cetero genere materiæ dicit. Carthaginiensis fuit, teste Pausan.* V, 17.

Boethus, de Div. 1, 8; II, 21, stoicus, prognosticorum causas elicere conatus est. Sed effecit tantum, ut earum rerum rationes paterent, quæ in mari cælove fierent. *De eo et aliis hujus nominis v. Menag. ad Laert.* VII, 143. *Laertio l. c.* 148, 149, *memorantur libri de Natura et de Fato, in quibus forte libris de prognosticis egit.*

Bogudes, ad Div. X, 32, rex Mauritaniæ Tingitanæ; *cujus mentio sæpe ap. Hirt. Bell. Afr.* 23, 25, 59, 60; *a quo* regnum Bogudis, et Mauritania Bogudiana: *quæ alias* Tingitana.

Boius, Her. IV, 3, nomen cursoris. v. *Gronov. ad h. l.*

M. Bolanus, ad Div. XIII, 77, amicus Ciceronis. *Alii scribunt* Bollanus; *quæ forma est etiam ap. Horatium.*

Bona Dea, Dom. 38, etc. *Ejus sacra habita in ædibus pontif. M. a matronis pro salute pop. rom. De Bonæ Deæ sacris, templis, etc. præclare observata sunt ap. Broukhusium ad Tiball. p.* 124, 125, 333.

Bostaris mater, pro Scaur. 12, fragm. nov.

Brennus, de Div. 1, 37, cum Gallicis copiis fano Apollinis bellum intulit. Pythiæ de ea re responsum.

Brinnius, Att. XIII, 12, 14, 50, Ciceronem heredem facit.

T. Brocchus, Lig. 4, 11, avunculus Q. Ligarii. Furiæ *familiæ cognomen.*

Brogitarus, Gallo-Græcus. Ar.

Resp. 13, 27; Sext. 26; Q. fr. II, 9, ei Clodius sacerdotium Pessinuntium vendidit, expulso justo sacerdote, et regis nomen dedit.

Brulla, Or. III, 23, delectabatur vehementius talis.

Bruttius, ad Div. XVI, 21, homo jucundus, quem M. Cic. filius secum Athenis habuit; *a quo diversus videtur*

L. Bruttius, ad Div. XIII, 38, eques romanus; Siculus.

L. Brutus, *e familia patricia Junia*, Brut. 14; Planc. 25, Romam regio dominatu liberavit. de Offic. III, 10; collegæ Collatino imperium abrogat. Tusc. IV, 22, interiit cum Arunte. Brut. 14; Phil. 1, 6, princeps nobilitatis Brutorum. *Hoc dicitur tantum ex opinione vulgari, quæ tum erat, cui, faventi Brutis eorumque gloriæ, non refragatur. Nam ipse Brutus inde ducere originem videri volebat: unde ejus imaginem in atrio habebat. Atticus etiam stemma Brutorum fecerat, in quo a L. Bruto paternum, ab Ahala maternum genus duxerat. v. Wesseling. Obs. II, 16. Sed Brutos illos, qui deinceps commemorabuntur, plebeios fuisse, nec a Junia illa familia patricia originem duxisse, docet accurate P. Manut. ad Ep. 1 ad Brutum. Et Plutarchus in Bruto, init. jam tum negatam esse illam a L. Bruto, regum expulsore, originem, ab his, qui eis ob Cæsaris cædem infesti essent. Quid? si a Bruto orti sunt eo, qui apud Dionysium Halic. l. VI, p. 396, memoratur, ubi de secessione in montem Sacrum agitur; qui fuit plebeius, atque ipse* L. Junius *dictus est, primum ipse sibi hoc nomen Bruti arrogante, tanquam alteri libertatis assertori, quod ei deinde mansit.*

**D. Junius Brutus, M. filius, collega P. Scipionis Nasicæ Serapionis in consulatu ann.* DCXV. Brut. 28, Græce doctus. Leg. III, 9, a trib. Curiatio in vincula conjicitur. Balb. 17, in Hispania ulteriori feliciter pugnat, et de Gallæcis triumphat. Arch. 11, Attii versibus monumenta sua inscripsit. Ejusdem etiam mentio fit in Bruto, 22. *Ap. Velleium*, II, 5, *dicitur* Aulus. *v. interpretes, et Sigon. ad ann.* DCXV.

D. Brutus, Brut. 47; Rabir. 7; Att. XII, 22, Græce et Latine doctus. *Consul fuit cum Mamerco Æmilio Lepido Liviano.*

D. Brutus, Verr. 1, 55; Phil. III, 1, provinciam Galliam a Cæsare ipsi datam eripere audet Antonius. Ejus edictum, cap. 4. ad Div. XI, 10, exercitum alit suo sumtu; 11, obsidione liberatur; XI, 1, postulat, ut sibi, et M. Bruto, et Cassio cum publico præsidio liceat Romæ esse, ut tuti sint; idem liberam legationem postulat et reliquis suis; 21, in decemviris est, creatis, ut ab Antonio rationem gesti consulatus repeterent.

M. Brutus, *pater*, ad Div. VII, 22; Brut. 47, JCtus. Brut. 62, juris publici et privati peritus, a forensi eloquentia abfuit. Or. II, 33, libri de jure laudantur. Cluent. 51, initia librorum de Jure Civili. Fin. 1, 4, negat partum ancillæ in fructu habendum, etc. *De eo consulere licet auctores Historiæ jur. rom.*

M. Brutus, filius, Or. II, 54, filius ejus, qui libros de Jure Civili scripsit, Cn. Plancium accusavit, defensore Crasso, qui quum ab eo lacessitus esset in illa accusatione, egregie eum ultus est. Cf. Cluent. 51. Brut. 34, accusationem factitavit, nullos magistratus petivit, dedecus familiæ vocatur. Cluent. 51, orator vehemens, bona paterna effudit. Font. 16, accusat Scaurum. Off. II, 14, juris civilis peritus, propter multas accusationes *accusator* cognominatus est. *Hunc quidam patrem τυραννοκτόνου faciunt. Male. Non ita de eo ad filium scripsisset in Bruto*, 34.

M. Brutus, Quint. 20, tribun. pl. a. U. C. DCLXX, *Scipione et Norbano consulibus, Hotomanno et Manutio videtur esse M. Bruti, qui Cæsarem interfecit, pater, a Cn Pompeio bello Sullano necatus.* Agr. II, 33, trib. pl., qui coloniam Capuam ferre voluit. *Alium M. Brutum, ad quem hoc referam, non repe-*

rio; neque tamen pro certo affirmare ausim, ad M. Bruti percussoris Cæsaris patrem pertinere deducendæ coloniæ consilium. Ceterum consentit cum eo, quod Cicero dicit, mirari se, cur Rullus ejus Bruti exitum non perhorrescat. Idem mecum sentire postea vidi Mazochium, de Amphitheatro Camp. p. 9; *qui in primis de hoc Bruto videndus. Sed quod eum negat tribunum pleb. fuisse, quod Turnebus ad l. c. sine auctore dixerat, quia non probabile, Brutos, qui genus suum a L. Bruto patricio duci vellent, tribunos fieri voluisse, quo eam rem refutassent ipsi, id nihili est, ut patet e loco Ciceronis pro Quintio.*

M. Junius Brutus, Phil. I, 3; ejus et Cassii prætorum edictum post cædem Cæsaris. cap. 4, urbe cedit. Phil. II, 12, interfecto Cæsare pugionem extollit, et Ciceronem nominatim exclamavit. Phil. II, 13, ei provincia datur post cædem Cæsaris, et quæstores. ad Div. III, 4, gener Cn. Pompeii M. VI, 6, a Cæsare Galliæ præficitur. XII, 15; XIII, 10; Att. XII, 5, epitomen Fannianam scripsit, i. e. historiæ à Fannio scriptæ. XIII, 8, ejus epitome Cœlianorum. Acad. I, 3, de philosophia Latine scripsit; audivit Athenis Aristum. Fin. I, 3, liber de Virtute ad M. Tullium. Tusc. V, 1, ejus avunculus est Cato Uticensis. Att. XII, 13, 14, 15, 18, 27, 29, 36, 37; XIII, 4, 6, 7, 9, 33, 38, 44, 46; XIV, 1, 5, 7, 8, 14, 16, 19; XV, 1, 3, 4, 5, 9, 21, 29; XVI, 1, 2, 4, 5; Phil. X, 2, 3, 5, 6, 11; Brut. 6, 9, 42, 97.

Q. Cæpio Brutus, Phil. X, 11, *est id. M. Brutus, qui ita dicitur, quod a matris Serviliæ fratre adoptatus erat.*

M. Bucculeius, Or. I, 39.

Bucilianus, Att. XV, 17; XVI, 4, unus e conjuratis in Cæsarem.

Bulbus, Verr. II, 32; Cluent. 26, senator rom. homo sordidus.

P. Burrhienus, Quint. 6, prætor urbanus, *a.* DCLXX, *Scipione et Norbano c.*

Burrhus, Orat. 48, Ennius dixit pro *Pyrrhus, v. Victor. V. L.* XIV, 3.

T. Bursa (*Manatius Plancus*), ad Div. VII, 2, damnatur post tribunatum, *Pompeio M. III consule gestum.*

*Busiris**, de Rep. III, 6, rex Ægypti.

Busrenus, Q. fr. II, 12, regulus barbarus et obscurus.

Bussenius, Att. VIII, 12, Pompeianus.

C.

C. Cacurrius, Verr. IV, 17, civis rom. Lilybæi.

Cæcilia, Metelli Balearici filia. de Div. I, 2, ex ejus somnio Junonis Sospitæ templum refectum. de Div. I, 44; II, 40. *S. Rosc.* 50, *Nepotis* (*majoris*) *soror: sed quia eadem femina*, ibid. c. 10, Nepotis filia *dicitur, viri docti, aut hic legendum putant* soror, *aut*, c. 50, *delendum*, Balearici et sororem. *Nam aut Balearici filia est, et Nepotis majoris soror, aut Nepotis filia, non Balearici. Ea quæ*, c. 50, *de ea dicuntur, Balearici filiæ magis conveniunt, quam Nepotis. Nepotis filius tum nondum ornatissimus fuit, junior quippe Cicerone; nec patrui clarissimi nisi de Macedonici filiis, Balearici fratribus, intelligi possunt.*

Cæcilia, Att. VI, 2, et 4, est filia Attici. *Ipse enim Atticus* Cæcilius *dicitur, quia a Cæcilio avunculo adoptatus erat.*

*Cæciliana**, Att. I, 16.

C. Cæcilius, Flacc. 36, eques romanus.

Cæcilius Statius, Or. II, 10, insuber Gallus, postea comicus. Att. VII, 3, malus auctor latinitatis. Cf. de Rep. IV, 10.

Cæcilius Trypho, Att. III, 8.

L. Cæcilius, in Sen. p. Red. 9; Milon. 14, prætor P. Lentulo Spinthere consule. *Sed alii malunt* Cœlius, *ut est apud Asconium. Harduinus putat esse eum, qui op. Plinium, H. N.* VII, 49, *memoratur. Sed ibi prænomen est* M. *et libri quidam, præsertim edd. habent* Cœlius: *quæ lectio fit probabilis cogno-*

mine Rufi, *quod est Cœliorum. Et fuit* M. Cœlius Rufus *orator, æqualis Calvo, qui exitum non bonum habuit : de quo infra.*

L. Cæcilius, Sul. 22, trib. pl. legem Cæciliam fert. vid. *Cæcilia Lex.* Sull. 23, legi agrariæ Rulli se intercessurum profitetur.

L. Cæcilius, ad Q. fr. 1, 2, negotiator in provincia Q. Ciceronis.

M. Cæcilius, Cæcil. 9, frater Q. Cæcilii, *ejus, in quem est Divinatio.*

Q. Cæcilius, fr. Corn. 1, consul cum M. Junio Silano. *Est Metellus Numidicus.*

Q. Cæcilius, Q. F. Metellus Pius Scipio, ad Div. VIII, 8, *adoptatus a Q. Metello Pio, Numid. fil. ante P. Scipio, ut appellatur pro Domo. Socer Pompeii Magni, ejusdem collega in consulatu. Hic est ille Scipio, qui contra Cæsarem in Africa bellum gessit.*

Q. Cæcilius Bassus, Att. II, 9, quæstor Cæsare et Bibulo coss. ad Div. XI, 1, cum sperabat Brutus firmiorem fore, nuntio de morte Cæsaris allato. Phil. XI, 13, exercitum in Asia privatus habet. ad Div. XII, 11 et 12, in Syria legionem habuit, quæ ad C. Cassium venit, invito Basso. ad Div. XII, 18; Dejot. 8, 9, *ubi male vulga* Cœlius *est. De turbis ab eo in Syria motis vid. Joseph.* XIV, 11.

Q. Cæcilius, Att. 1, 1, 12; II, 19, fœnerator, avunculus Attici.

Q. Cæcilius, Q. fil. Pomponianus Atticus, Att. III, 20, *est T. Pomponius Atticus, qui ab avunculo Q. Cæcilio testamento adoptatus erat, quod ei Cicero gratulatur.*

Q. Cæcilius, Cæcil. 2, cognomine *Niger, Siculus, Verris quæstor, qui accusationem Verris petebat, in quem est Divinatio. vid. Argum. Asconii.*

T. Cæcilius Eutychides, Att. IV, 15, libertus Attici, *qui prænomen habet Attici ante adoptionem, et nomen ejus post adoptionem.*

A. Cæcina, ad Div. X, 25, cujus est epistola libr. VI, 7. ibid. XIII, 66, negotiatus est in Asia. VI, 5-8, exsul, quod contra Cæsarem scripserat; librum Ciceroni mittit. *it.* ep. 9, in Sicilia exsul. *De Etrusca disciplina librum scripsit, qui laudatur ap Plinium (v. Harduin. in Ind. Auct.); ad quem alludit Cicero in epistola ea, quam ad eum scripsit*, VI, 6. *De hoc Cæcina v. Demsterum, Etrur. Regal.* 1, 2, 59, *ubi et alios Cæcinas colligit, docetque nunc quoque hanc familiam Volaterris florere. Cf. Fr. Marianum, de Etruria Metropoli, c.* 15, 16, *et Gorium, Insc. Etr. T.* III, *p.* 159, *ubi inscr. antiquæ Volaterranæ Cæcinarum sunt.*

A. Cæcina (Licinius), Cæcin. 1, Volaterranus, *pro quo est oratio. Hunc eumdem cum superiori putat Demsterus, l. c. et Passeratius, not. ad or. pro Cæcin. c.* 1; *nec ipse abnuerim.*

Cæcina, Att. XVI, 8, Volaterranus, *diversus ab utroque superiori.*

Cæcius, Att. IX, 13, *qui sit, nemo tradidit.*

C. Cœlius, Att. IX, 11, ab Appio cum mandatis ad Ciceronem mittitur.

M. Cælius, vid. inf. *M. Cœlius.*

M. Ceparius, Catil. III, 6, socius Catilinæ, *apud Sallustium Q. dicitur, Cat.* 46.

C. et *L. Cæpasii*, fratres, Brut. 69; Cluent. 21, ignoti homines, oppidano et incondito genere dicendi, quæstores facti sunt.

Cn. Cæpio, Att. XII, 20, Serviliæ Claudii pater, vivo patre naufragio perierit, an mortuo? Fin. II, 16, ei decernitur quæstio in Tubulum.

Q. Servilius Cæpio, Brut. 43, collega C. Lælii in consulatu (a. DCXIII), *is, qui in Lusitania bellum gerens Viriatum per insidias interfecit. Ejus filius videtur esse, qui sequitur.*

Q. Servilius Cæpio, Tusc. v, 5, *vid. Davis.* ad Her. 1, 14; Brut. 44, fusus a Cimbris, causam dixit, decem annis post reus factus a Cn. Junio Norbano. Balb. 11, damnatus de repetundis post præturam Galliæ ex consulatu (*quem cum Attilio Serrano gessit*), Smyrnæ vixit. ad Her. 1, 12, quæstor urbanus (a. DCLIII), quum Apuleius Saturni-

nus legem frumentariam ferret, perfecit, ut ea antiquaretur, quum auctoritate, tum vi. (Vid. *Lex Apuleia frum. App. Bell. Civ. l.* 1, *p.* 626, *ed. Toll.* de Inv. 1, 40.) *Hunc esse eumdem, qui anno a.* DCXLVII *consul cum Attilio fuerat, Pighio placet; quam opinionem, ab Ernestio probatam, multis refellit Wetzel. ad* Brut. 62, *omninoque hunc diversum putat ab eo, qui consul legem judiciariam tulit* (Brut. 43), *et decem annis post cladem Cimbricam a Norbano accusatus est. Hic minor Q. Serv. Cæpio, non ille major natu,* Brut. 62, *nimis equestri ordini deditus, a senatu dissidet:* Brut. 46, accusatur a T. Betucio Barro Asculano, et se defendit. Dom. 46, M. Drusi, tr. pl. ann. DCLXII, inimicus. *Unde inimicitiæ ortæ, docet Plinius,* XXXIII, 1.

Q. Servilius Cæpio, Fin. III, 2, avus Luculli pueri; magni eum fecit Cicero. *Nam L. Lucullus Serviliam Cæpionis habuit in matrimonio, quem P. Manutius ad h. l. putat esse filium ejus. Q. Cæpionis, qui bello sociali periit. Eum sane Cicero dicit, posse esse in principibus, si viveret: quod in hunc non cadit.*

Q. Cæpio, Fin. III, 2, amicus Ciceronis. *Est filius præcedentis, frater Serviliæ Luculli: qui M. Brutum adoptavit.*

Q. Cæpio, ad Div. VII, 21, est *M. Brutus, adoptatus a Q. Cæpione, de quo ante.* Prætor urbanus eo anno, quo Cæsar interfectus est. Att. II, 24, Cn. Cæpio Brutus, *Græv. corr.* Q. Cæpio Brutus. Sic est, Phil. X, 11.

Cæpiones duo, *Cn.* et *Q.* *Brut. 25; Font. 10, eorum testimonium in Q. Pompeium rejicitur. *De prænomine vide Valer.* VIII, 5, *de testibus; ubi in nonnullis edd.* Caius.

**Cærellia,* ad Div. XIII, 72, necessaria Ciceronis. Att. XIII, 21; XII, 51; studio philosophiæ flagrat, *Epistolæ ad eam fragmentum.*

C. Julius Cæsar, L. F. Or. II, 3. Q. Catuli frater. Off. 1, 37, facetiis vicit omnes. ibid. 30, ejus sermones multo lepore conditi erant. *Itaque etiam, Or.* II, 58, *inducitur de jocis et ridiculis disserens.* Brut. 57, 60, 69, 89; Tusc. V, 19; Orat. III, 3; Cæcil. 19. *Add. infr. in* C. Julius.

C. Julius Cæsar, Dictator, Balb. 19, in Hispania prætor, quæ Gaditanis beneficia tribuerit. Att. II, 21, concionem in Bibulum concitare non potest. Dom. 9, gratulatur P. Clodio remotum ex urbe Catonem. Att. II, 3, de conjungendo Pompeio et Crasso laborat. ad Div. IX, 16, volumina ἀποφθεγμάτων conficit. Cat. IV, 4, sententia ejus de Catilinariis. ad Div. VI, 18, legem, qua prohiberet esse in decurionibus, qui facerent præconium, ferre cogitat. ad Div. I, 15, Dejotarum tetrarchiæ regno multat. ad Div. XIII, 4, in lege agraria Volaterranos liberat. Br. 72, qualis in dicendo; de ratione Latine loquendi accuratissime scripsit. Marc. 1, beneficium in M. Marcellum laudatur. Att. XIII, 10, in suspicione est, ejus jussu M. Marcellum interfectum esse; sed defenditur. Att. X, 4, prope jubet occidi Metellum tribunum pl. ad Div. 1, 52, quum immolaret, in extis bovis opimi cor non fuit. Top. 24, scripsit contra Catonem Ciceronis (*Gell.* IV, 16). ad Att. XII, 41, de Catone et contra Catonem scribit. Div. II, 9, in curia Pompeia ante simulacrum Pompeii trucidatus jacet, etc. Planc. 36; Marc. 1; Cat. IV, 5; Sext. 17; Prov. Cons. 10; Pis. 11, 12, 13, 17, 18, 32, 33; Balb. 19, 27; Mil. 24; Lig. 3, 5, 6; Dejot. 3; Phil. II, 22, 30, 34, 37, 45; V, 18; Brut. 72, 74, 75; Off. 1, 8, 14; II, 24, etc.

C. Cæsar Octavius, Phil. III, 15, ad senatus auctoritatem se confert. Phil. XI, 8, adolescentulo imperium extraordinarium Cicero sententia sua tradit. ad Div. XI, 20, dictum Ciceronis ægre fert. ad Div. XII, 28.

L. Cæsar, L. F. Tusc. V, 19, jussu Cinnæ interficitur. *Est is, qui cum P. Rutilio a U. C.* DCLXIII, *consul fuit; C. frater Adde in* L. Julius.

L. Cæsar, Planc. 21, ædilitiam repulsam tulit. Cat. IV, 6; sororis virum P. Lentulum socerum Catilinæ interficiendum censet. Muren. 34 (et Att. 1,

2), consul eum C. Figulo (a. DCLXXXIX) SCtum facit simile legi Fabiæ de numero sectatorum. ad Div. IX, 14, ægrotat Neapoli. Hujus sororis filius M. Antonius fuit. ad Div. X, 28, optime sentit, sed in Antonium non acriter dicit, quia ejus avunculus est. Phil. VI, 5, agrorum assignationem Antonianam sententia sua dissolvit, et juvante Cicerone VIIvirum acta sustulit. vide ad Sull. 19.

L. Cæsar, L. F. (*Cæs. B. C.* 1, 8), Att. VII, 13, mandata absurdissima a Cæsare habet, non homo, sed scopæ solutæ; *de quibus pluribus epp. seqq.* ad Div. IX, 7. *Est idem proquæstor Africæ, cui, Catone interfecto, Cæsar vitam concessit. v. Cæsar l. c. et Hirt. B. Afr. c.* 89.

Sext. Cæsar, Arusp. Resp. 6, flamen Quirinalis.

Cæsennia, Cæcin. 4, Tarquiniensis.

P. Cæsennius, Cæcin. 4, 10, Tarquiniensis.

C. Cæsetius, Lig. 11, eques rom. Ligarii advocatus. Phil. XIII, 15, trib. pl. a Cæsare ab rep. remotus. Phil. III, 10, provinciam sibi ab Antonio datam recusavit. *Add. Vell.* II, 68, *ubi v. interpretes; quorum nullus locis Ciceronis usus est.*

P. Cæsetius, Verr. V, 25, legatus Verris.

L. Cæsius, Q. fr. I, 14, de cohorte prætoria Q. Ciceronis in Asia. *Add.* I, 2; forte idem est, III, 1.

M. Cæsius, Verr. I, 50, prætor cum C. Annio Sacerdote. Verr. III, 39, 43.

M. Cæsius, ad Div. XIII, 11, ædilis Arpini.

P. Cæsius, Balb. 22, eques romanus a Cn. Pompeio patre civitate donatus, ad Div. XIII, 51.

Sext. Cæsius, Flacc. 26, eques romanus.

Cæsoninus Calventius, post Red. in Sen. 6, *est L. Piso, is, qui cum A. Gabinio consul fuit. v. in* L. Piso. *Cæsoninus cognomen Pisonum fuit, ante quam Frugi dicerentur. Add* Prov. Cons. 4; Pis. 6, *ubi mss. et edd. plures habent* Cæsonius; *analogia quidem sic videtur postulare.*

M. Cæsonius, Act. I in Verr. 10, ædilis cum Cicerone. *Add.* Att. I, 1; II, 11.

C. Cæstius, Flacc. 13, eques rom. Att. V, 13.

* *L. Cæsulenus*, Br. 34, accusator de plebe, tempore Jugurthini belli.

Calamis, Br. 18, statuarius, dura quidem signa fecit, sed tamen molliora signis Canachi. *vid. Plinium Histor. Natural.* XXXIV, 19; *Quintilian.* XII, 10; *Pausan. p.* 9, 53, 134, 443, 447, 479, *etc.*, *ed. Kuhn. et laudatos Harduino ad l. c.*

Calanus, Tusc. II, 22, Indus, sua voluntate vivus comburitur. de Div. I, 23, Alexandro propinquam mortem vaticinatur.

Calatinus, Agrar. II, 24, *est M. Attilius Calatinus; de quo in* Attilius.

Colchas, Or. 22, vates Græcorum in obsidione Trojana. Nat. D. II, 3, augur. de Div. I, 33, ex passerum numero belli Trojani annos auguratus est.

Caldus, Inv. II, 9, cognomen, quod temerarii et calidi consilii hominibus tribuitur.

Caldus, Att. VI, 5, *cognomen* C. Cœlii quæstoris.

M. Calenius, Att. VIII, 12, Pompeianus.

* *L. Calenus*, Verr. II, 8, civis rom. Nescio an idem sit, adversus quem Cic. defendit Q. Mucium, fragm. or. in Toga candida.

Q. Calenus (*Fufius*), Phil. X, 1, Brutos non probat, sed Antonium, et propterea a Cicerone reprehenditur. Att. I, 14, trib. pl. P. Clodio favet. Vid. *Fufia Lex*, et in *Q. Fufius.*

Cn. Calidius, Verr. IV, 20, eques rom. in Sicilia negotiator, cujus filius senator fuit.

M. Calidius, in Sen. p. Redit. 9, prætor des. P. Lentulo Spinthere cos. Br. 79, 80, orator prope singularis. *Quintil.* X, 1.

Q. Calidius, Planc. 28, 29, lege Q. Metellum Numid. restituit; fit prætor, supplicante populo Metello. Verr. III,

25, a Q. Lollio accusatur, sc. *e prætura Hispaniensi: quanquam Asconius id a Gallio factum putat; quod Menardus non concoquebat.* Act. I in Verr. 13; Planc. 29, condemnatur.

Callicratidas, Off. I, 24. Lacedæmoniorum dux, quum multa fecisset egregie, ad extremum vertit omnia, up. prælio ad Arginusas. De re v. Diodor. Sic. XIII, p. 217 sq. Off. I, 30, non patiens, neque versutus.

Callidama, Verr. II, 36, Agathini fil. Thermitana.

Callimachus, Orat. III, 33, grammaticus et poeta. Tusc. I, 34, 39.

Calliphana, Veliensis, Balb. 24, lege a C. Valerio Flacco lata fit civis romana.

Callipho, Fin. II, 6, 11; Acad. II, 42; Off. 3, 33; Tusc. V, 30; voluptatem et honestatem summum bonum esse dicit. Fin. V, 25, quomodo in hanc sententiam inciderit.

Callipides, Att. XIII, 12, proverbium de eo. *Add. Sueton. Tiber.* 38.

Callisthenes, Orat. II, 14, Olynthius, Aristotelis discipulus, Alexandri comes, scripsit historiam pæne rhetorum more. Tusc. III, 10, mors a Theophrasto peculiari libro deploratur. Rab. Postum. 9, ab Alexandro necatur. ad Div. V, 12, scripsit Troicum bellum. de Div. I, 34; II, 25.

Calpurnia gens, in Pis. 23, est *Pisonum, Bestiarum, Bibulorum, Cæsenninorum.*

L. Calpurnius, Att. X, 8, *est* L. Calpurnius Piso, *familiarissimus Antonii. Qui nominatur,* Cæcin. 12, *nescio an idem sit.*

P. Calpurnius Lanarius, Offic. III, 16. *Sed P. Manutius legi volebat,* Caforninus.

Q. Calpurnius, Verr. IV, 49, P. Mucii collega in consulatu, *a.* DCXX.

Calva, Att. XV, 3.

* *Calvena,* Att. XIV, 5, 9; XVI, 11, *est* Matius, *Cæsaris amicus. Schneider. epist. ad Langer. pag.* XXIX, *mallet legere ubique* Calvina.

Calventius. v. *Cæsonnius.*

Calvinus, Orat. II, 61, *est cognomen familiæ* Domitiæ.

C. Calvisius, ad Div. XII, 25; ibid. X, 25, 26, reipubl. amans. Phil. III, 10, Africam, quam ante jam obtinuerat (*nunc autem Cornificius obtinebat*), sortiente M. Antonio sortitur.

Calvus, ad Div. XV, 21, orator, a Cicerone laudatur. v. *C. Licinius Calvus.*

Calvus, Att. I, 16, *appellatur* M. Crassus, *quod aliquando sub Calvi nomine in auctione Nanneii quædam emerat.*

*Calvus**, JCtus, Q. fr. III, 1.

Calypso, mulier, cui Ulysses inservit. Off. I, 31.

C. Camillus, ad Div. IX, 20; XIV, 5, 14; Att. V, 8; VI, 1; XI, 16, 23; XIII, 33, post Atticum amicissimus Ciceroni. Div. V, 20, juris prædiatorii peritus.

L. Camillus, Sen. 12, qui cum Appio Claudio consul fuit (a. U. C. CCCCIV), *e familia Furia. Eosdem consules edit. Gell.* IX, 11; *sed alii P. Claudium. v. Sigon. ad h. auct.*

M. Camillus, Tusc. I, 37, *is est, qui Romam a Gallis captam restituit.* Camilli exsilium, de Rep. I, 3.

Camirus, Nat. D. III, 21, conditor Camiri, oppidi Rhodiorum.

Camula, Att. V, 21, centurio.

M. Camurtus, Cæl. 30, de crimine, nescio quo, in Vettium commisso, condemnatus.

Cana, Att. XIII, 41, *Græv.* Kana, *filia Gellii Cani, quam Q. fil. collocare cogitabant, si ei placeret.*

Canachus, Brut. 18, statuarius; ejus signa rigidiora sunt, quam ut imitentur veritatem. *Plin. H. N.* XXXIV, 8. *Sicyonius fuit. Ejus opera quædam commemorat etiam Pausan.* p. 134, 472, 483, 570, 730, *etc. ed. Kuhn.*

Canephoræ, Verr. IV, 3, dicebantur virgines Athenis, quæ in sacris Cereris canistra ferebant in capitibus. *Statuæ hanc figuram referentes h. l.* Canephoræ *dicuntur. De Canephoris. v. Span. ad Callim. H. in Cererem.*

Canidius, ad Div. X, 21, legatus Lepidi IIIviri, aut trib. aut simile quid.

Canidius, s. potius, ut putant, *Calidius*, ad Div. VIII, 9, disertus. Canidius *etiam quidam de Lepidi exercitu memoratur ad Div.* x, 21, *qui legati aut tribuni munere functus videtur, quo usus et Lepidus ad milites incitandos, ut pacem flagitarent.*

C. Caninius Gallus, ad Div. II, 8, a Cicerone defenditur; VII, 1, amicus M. Varronis et Ciceronis; IX, 2, 6; 1, 2, trib. pl. Marcellino et Philippo coss. ib. tempus Caninianum, *ubi v. Manut.*

T. Caninius Rebilus. Att. XII, 37, legatus Cæsaris in Gallia. ad Div. VII, 30, consul. prid. kal. jan. *anno ante mortem Cæsaris.*

Caninius Satrius, Att. I, 1.

Caninius, Sallustianus, ad Div. II, 17.

C. Canius, Off. III, 14, eques romanus facetus et literatus, Syracusas otiandi causa se contulit. Or. II, 69, *ubi vulgg. habent* Cannius.

* *C. Canuleii* plebiscitum, de Rep. II, 37, *quod vocat* Canuleium.

Canuleius, Att. x, 5.

L. Canuleius, Verr. II, 70, in portu Syracusano publicanus.

M. Canuleius, Brut. 92.

Canus, s. *Kanus*, Att. XIII, 31, *est* Q. Gellius Canus, *v. Tunstallus*, p. 162.

P. Canutius, Br. 56, homo disertus; subjecisse dicitur P. Sulpicio mortuo orationes. Cluent. 18, Scamandrum accusat. ib. 10, accusator Oppianici.

Ti. Canutius (trib. pl.), ad Div. XII, 3, Ciceronem producit. ibid. 23; Phil. III, 9. *v. Periz. A. H. c.* 2.

Capho, Phil. x, 10; XI, 5, veteranus; VIII, 3, de grege Antonii nebulo, centurio.

C. Capito, Att. XIII, 33, Cæsarianus. ad Div. VII, 8; XIII, 29. *Cognomen familiæ Atteiæ. v. Ateius.*

L. Capito, Q. fr. III, 1; cum C. Memmio trib. pl. Gabinium postulat.

Capius, ad Div. VIII, 24, histrio. *Sed legendum puto* Catius, *e vestigiis mss. qui habent* Citius : *nisi id est pro* Cipius, *ut habet Festus in non omnibus dormio, ut placet Ant. Augustino, quod esset familia Cipia; sed non est necesse nomen id esse familiæ, quum ille sit histrio.*

Caprius, Nat. D. III, 23, pater Dionysi, seu Bacchi cujusdam.

Carbo, ad Div. IX, 21, *cognomen familiæ* Papiriæ *plebeiæ. De hac familia epistola illa classica est. De Carbonibus egregia congessit Valens de Num. Fam. R. sed v. inpr. Periz. A. H. c.* 3.

* *C. Carbo*, Brut. 27, 43, eloquentissimus. Or. I, 34, ejus exercitationes oratoriæ. Brut. 25, M. Æmilium Lepidum Porcinam studiose audivit. Or. I, 10, juris civilis et morum majorum ignarus fuit : *nam ibi pro* Cn. *esse legendum* C. *res ipsa loquitur, et mss. Lambini probant. vid. Pearcius, ad hunc locum.* Or. II, 25; Leg. III, 16, trib. pl. ann. DCXXII, seditiosus fuit; in consulatu autem sanior: nam L. Opimium, qui C. Gracchum interfecerat, ad populum defendit. Mil. 3, trib. pl. P. Africanum interrogat in concione, quid de cæde Ti. Gracchi sentiat. Or. II, 40; ad Div. IX, 21, in cæde P. Africani socius fuisse putatus est. Brut. 27, 43; Verr. III, 1; ad Div. IX, 21, a L. Crasso ob seditionem Gracchanam accusatus, cantharidas sumsit, et se judicio ita subtraxit. de Amic. 25, legem fert. de tribunis pl. ut, quoties vellet plebs, eos reficere liceret. *Pater ejus, qui sequitur.*

* *C. Carbo Arvina*, *C. Fil. qui a Crasso accusatus est*, Brut. 62, non satis acutus orator; 89, disertus. Or. III, 3, Crasso inimicissimus. ad Div. IX, 21, a L. Damasippo prætore occisus est, unus Carbonum civis e republica. *Forte idem, qui*, Arch. 4, legem fert de civitate cum M. Plautio Silvano.

Cn. seu *C. Carbo*, et ejus frater, scurra, ad Div. IX, 21, homines improbi.

* *Cn. Carbo*, ad Div. IX, 21, a M. Antonio accusatus atramento sutorio sumto moritur. *P. Manutius putat esse Metelli Caprarii, ann.* DCXL, *in consulatu collegam. Pater ejus, qui sequitur.*

Cn. Carbo, Act. I in Verr. 4, procons. Galliæ, quæstore Verre; ter consul fuit. ad Div. IX, 21, a. Cn. Pom-

peio Lilybæ interfectus est. Homo improbissimus. *In edd. vulg. olim erat P. pro Cn. quæ res hic turbas quasdam dedit, ut apud Manut. ad hanc epist. p. 33, ed. Græv. et Valentem. t. II, p. 205, in Nummis Famil. Rom.*

M. Carbo, ad Div. IX, 21, P. Flacco accusante condemnatur; fur magnus e Sicilia.

*Carbo**, Rubriæ filius amicus Ciceronis, ad Div. IX, 21.

*Carbones**, tres Fratres, ad Div. IX, 21.

D. Carfulenus, Phil. III, 9, senator. ad Div. X, 33, legatus Pansæ, interiit in prælio Mutinensi, duce Pansa. Att. XV, 4. *Transiit ab Antonio ad Octavianum.*

Carneades, Or. I, 11, Cyrenæus, auctor academiæ tertiæ. Tusc. IV, 3, academicus Cyrenæus. Acad. I, 12, quartus ab Arcesila, in Arcesilæ ratione manet. Acad. II, 30, dialecticus discit a Diogene stoico. Fin. III, 12, in dialecticis exercitatus, et summa eloquentia. Acad. II, 42, quod summum bonum statuerit. ibid. 45, Calliphontis sententiam de summo bono valde defendit. ibid. 31, ejus de visis sententia. ib. 9, quomodo Antipatro stoico responderit, qui sibi concedi volebat hoc perceptum esse, *Nihil percipi posse.* Att. XIII, 21, προβολὴν pugilis et retentionem aurigæ similem facit ἐποχῇ. N. D. I, 2, disserit contra eos, qui omnia hominis causa nata esse dicunt. Divin. II, 3, quærit quarumne rerum divinatio sit; earumne, quæ sensibus percipiuntur. ib. I, 13, fingit, in Chiorum lapicidinis saxo diffisso exstitisse caput Panisci. ib. II, 41, Prænestinam fortunam risit. ib. I, 30, concertationis studio modo ait hoc, modo illud. N. D. II, 65, libenter in stoicos invehebatur. de Div. I, 4, multa acute et copiose contra stoicos disputavit. Att. VII, 2, ejus dictum spurcum: Bene eveniat, etc. *Græce:* τύχῃ ἀγαθῇ παιδοποιῶμεν. Tusc. V, 41; Or. II, 37, legatus Romam missus. **Carneades* Græcus homo, de Rep. III, 4; de eo est Acad. Frag. I.

L. Carpinatius, Verr. II, 70, publicanus in Sicilia pro magistro.

T. Carrinas, Att. XIII, 33, *gentis Albiæ.*

L. Carteius, ad Div. XII, 11, aliquid muneris in exercitu Cassii in Syria videtur tenuisse.

Carvilii, Petit. Cons. 3, amici Catilinæ.

Sp. Carvilius, de Or. II, 61; *familia Carvilia plebeia, sed equestris tamen.*

Casca, *cognomen Serviliorum*, Phil. II, 11, fuit inter percussores Cæsaris. Att. XIII, 44, librum scripsit. XVI, 15, ejus tribunatus. *v.* Servilius.

Cascellius, Balb. 20, prædiator ætate auguris Q. Scævolæ. *vid. Valer. Max.* VI, 2, 12, *et* VIII, 12, 1. *Hoc nomen vindicant contra eos, qui* Cæsellius *legi volunt, ut Pighius, Ann. ad a.* 633, *cujus opinionem videtur probare Grævius ad Cic. Balb.* 20; *Harduin. ad Plin.* VIII, 61, *ubi præceptor ejus Volcatius traditur; Rupert. ad Pompon. Enchirid.* III, 11, *ubi de* A. Cascellio *JCto agit, cujus et Horatius mentionem fecit. Ceterum huic familiæ hereditarium quodammodo Jurisprud. studium fuit.*

M. Cascellius, Q. fr. I, 2, negotiator, ut videtur, in provincia Q. Ciceronis.

Cassander, de Div. II, 42, summus astrologus tempore Panætii.

Cassandra, Or. II, 66, etc. Priami filia.

C. Cassinius Schola, Mil. 17, Interamnas, familiaris P. Clodii.

Cassius Barba. v. Barba.

C. Cassius Longinus, Dom. 50, censor. *Hujus C. Cassii Longini censura incidit in annum* DXCIX. *Nam præcedit mentio censoris Q. Marcii, qui decem annis ante,* DLXXXIX *censor fuit. Alius Cassius censor fuit a.* DCXXVII.

C. Cassius, Planc. 21, in petitione tribunatus repulsam tulit. *Consul. cum Cn. Domitio Ahenobarbo.* A. U. DCLVII.

C. Cassius Varus, qui consul fuit cum M. Terentio Varrone Lucullo, non L. Gellio, ut Manutius ad or. pro Rabir. perd. cap. 7, tradit; nam Gellius anno

post consul fuit. Manil. 23, legi Maniliæ favet. Cluent. 49; Verr. I, 23; III, 41, consul A. U. DCLXXX, primo anno præturæ Sicilæ Verris. *Forte hic est pater trium Cassiorum,* C. L. *et* Q. *qui diserte non traditur.*

C. Cassius, frater Q. Cassii, Att. V, 21, *ad quem sunt epistolæ Ciceronis* ad Div. *l.* XII, *et ipsius duæ, ibid.* 11, 12; *is, qui Cæsarem interfecit.* ad Div. VI, 6, legatus Cæsaris. VII, 33, declamat apud Ciceronem. VIII, 10, quæstor M. Crassi *contra Parthos pugnantis,* Crasso interfecto reliquias exercitus collegit. XV, 14, proquæstor M. Crassi. XV, 16, Epicureus fit. *Nam Cicero Epicureos appellat ejus novos amicos.* XV, 19, Ciceronem, Epicureum Catium propter malum dicendi genus ridentem, ulciscitur acri epistola. Att. VII, 21, trib. pl. initio belli civilis Cæsariani Capuam venit ad consules, qui ex urbe fugerant, ut Romam redirent, et pecuniam de sanctiori ærario auferrent. Att. XI, 15, 19; XII, 1; XV, 5, 6, 8, 9, 11, 13.

L. Cassius, Planc. 24, adolescens, subscriptor Laterensis, contra Plancium, familiaris Ciceronis, Phil. II, 13, ei provincia datur post cædem Cæsaris, et quæstores. *Frater C. Cassii, qui Cæsarem interfecit.* Phil. III, 9, ei tribuno pl. mortem denuntiat M. Antonius, si in senatum venisset.

L. Cassius Ravilla, Verr. I, 55, censor, *pater ejus, qui legem tabellariam tulit; consul A. U.* DCXXVI *cum L. Cinna.*

L. Cassius, Her. IV, 35, auctor legis tabellariæ, et severissimus in judiciis exercendis, S. Rosc. 30, *unde ab eo judices Cassiani dicti sunt.* Brut. 25, 27, legem tabellariam tulit Lepido et Mancino coss. Sext. 48, legem tabellariam fert; de Leg. III, 16, auram popularem captans.

L. Cassius, Cluent. 38, senator, et judex in causa Oppianici.

L. Cassius, Catil. III, 4; pro Sull. 13, socius Catilinæ, *fuit competitor Ciceronis in consulatu. An idem sit cum præcedente, nescio.*

Q. Cassius Longinus, frater Caii, percussoris Cæsaris. Att. VI, quæstor Pompeii in Hispania sine sorte. ad Div. XVI, 11, trib. pl. Lentulo et Marcello coss. cum Antonio et Curione ad Cæsarem proficiscitur. *Add.* ad Att. VII, 3, 16. Phil. II, 10, Hispaniam sortitur, sortiente M. Antonio.

* *Sp. Cassius Viscellinus.* de Am. 11; Balb. 23, quum consul cum Postumo Cominio esset, fœdus factum cum Latinis. *Is est consulatus secundus, A. U.* CCLX; *nam ter consul fuit.* de Rep. II, 27, regnum occupare voluisse dictus; 35, a quæstore accusatus, et, cedente populo, morte mactatus. Dom. 38, ejus domus ob regnum appetitum evertitur, et in eo loco ædes Telluris exstruitur. *Add.* Viscellinus.

Cassius, cujus est epistola ad Ciceronem, ad Div. XII, 13, *e Cypro.* Quæstor *vocatur in inscriptione epistolæ.* Mari persequitur classem Dolabellæ, etc. *Videtur ergo C. Cassii quæstor fuisse, aut potius Trebonii in Asia.*

Cassius, Balb. 17, *pro quo Manutius, legit* Crassus, *et intelligit de P.* Crasso *M. patre, qui consul cum Cn. Lentulo fuit, et de Lusitanis triumphavit.*

Cassius, apud eum Ciceronis filius Græce declamitat, ad Div. XVI, 21.

Castor, Dejot. I, nepos regis Dejotari, qui avum apud Cæsarem accusavit de insidiis. *Ejus pater quoque* Castor *fuit, qui chronologica scripsit, laudatus Eusebio, Suidæ, et aliis. v. Scalig. ad Euseb. p.* 18.

Castor et *Pollux*, fratres Tyndaridæ, Or. II, 86; Verr. V, 72.

Castoris, sc. ædes, Quint. 4. *In ea pecunias depositas esse commemorat Grævius. Sed hoc nil ad rem. Locus explicandus videtur e* Verr. I, 49. *De ea æde multa in eadem Verrina. Ejus et alibi crebra mentio.* ad Div. I, 43, ædes Castoris Tusculi.

M. Castricius, Verr. III, 80, eques rom. Flacc. 23; Att. II, 7, videtur negotiator in Asia fuisse. XII, 28, creditor Ciceronis.

L. Castrinius Pætus, ad Div. VIII, 2.

L. Castronius Pætus, ad Div. XIII, 15, princeps municipii Lucensis. *Idem cum præcedente videtur, alterque locus ex altero corrigendus.*

T. Catienus, Q. fr. 1, 22, queritur de Q. Cicerone.

L. Catilina, e Sergiis. Catil. II, 1. *vid.* argument. *Catilinar.* Cœl. 4, post præturam Africæ causam de repetundis dicit. Att. 1, 2, eum defendere ante consulatum in judicio cogitat Cicero. 1, 16, bis absolvitur de incestu et de repetundis. Flacc. 38, ejus sepulcrum damnato C. Antonio floribus ornatur, et epulis celebratur. Cœl. 5, virtutis simulacra in eo erant multa. Att. 1, 14; Catil. 1, 9; Sull. 24, 25; Mur. 25, 26. *De ejus proavo est insignis locus ap. Plin. H. N.* VII, 28.

Catilius, ad Div. V, 10, pirata in Dalmatia.

Catius, Insuber, ad Div. XV, 16, *Epicureus Ciceronis temporibus, a quo spectra Catiana. Nam* φαντασίας *Epicureorum et* εἴδωλα *Latine dixerat* spectra, Div. XV, 19.

C. Catius, Vestinus, Div. X, 23, tribunus militum in exercitu M. Antonii.

* *Q. Catius Æmilianus*, homo honestus, pr. Tull. 4, fragm. nov.

Catones, de Catonum gente est insignis locus ap. Plinium, H. N. VII, 14, *ubi stemma Catonum proposuit Harduinus.*

C. Cato, Verr. IV, 10, M. Catonis censorii et L. Paulli nepos, filius sororis P. Africani, ex Macedonia de repetundis damnatus est. Balb. 11, damnatus, exsul Tarracone vixit. Brut. 28, mediocris orator. Brut. 34, lege Mamilia post consulatum (*quem gessit anno U.* DCXXXIX) oppressus est.

C. Cato, ad Div. 1, 2, tribunus plebis Marcellino et Philippo coss. it. ep. 4, 5, legem fert de imperio Lentulo Spintheri in Cilicia abrogando. Q. fr. 1, 2, Gabinium de ambitu accusare voluit, in quo prope occisus est. Att. IV, 15, et 16, lege Junia et Licinia absolvitur. Fufia etiam reus, cum Milone et Cicerone in gratiam redit, Pompeio iterum consule.

L. Cato, Rabir. 7; Font. 18, *consul fuit cum Cn. Pompeio Strabone ann.* DCLXIV, *tempore belli socialis: in quo periit. De quo vid. App. B. C. l.* 1, *pag.* 641.

M. Cato, is qui sapiens et censorius dictus est. Planc. 8; de Rep. 1, 1, Tusculanus. Mur. 8, homo novus, et deinde consul et censor. de Senect. 4, prætor. ibid. 10, tribunus mil. in bello cum Antiocho M. affuit prælio ad Thermopylas: *idem tradunt Plutarchus, Appianus, Frontinus, Aurelius Victor. v. Sigon. et Drakenb. ad Liv.* XXXVI, 17. *Livius autem legatum facit, l. c. ubi v. Dukerum.* Mur. 14, cum Scipione profectus in bellum contra Antiochum. *Memoriæ lapsu* Scipionem *pro* Glabrione *poni* (*nisi librariorum peccatum est*), *monet Wesselingius, Obs.* II, 26. Cæcil. 20, consul in Hispania fuit. Acad. II, 2, Græcas literas senex discit. Or. 1, 37; III, 33, orator et JCtus. Orat. II, 33, libri ejus de jure laudantur. Off. 1, 29, apophthegmata collegit. Or. 1, 53; de Rep. II, 1, ejus Origines. Dixit in Q. Servium Galbam. Brut. 15, 16, 17, ejus orationibus antiquiores non exstitere; laudantur. Off. 1, 23, Carthaginem delendam suadet, in quo et mortui valuit auctoritas. ad Div. IV, 6, filium summo ingenio et virtute amisit. Brut 20, excessit, annos 85 natus. *Livius* XXXIX, 40, *nonagenario majorem facit, alios auctores sequutus. v. ibi Drakenb. Laudatur pluribus locis ejus nomen*, ut Inv. 1, 4; Div. 1, 15; II, 24; Off. 1, 11; II, 25; de Rep. 1, 1, 17; II, 1, 21, IV, 10, etc. *Tirones legant locum Livii cit.*

M. Cato, M. fil. Off. 1, 11, 23, in exercitu Pompilii in Liguria tiro militat. Macedonico bello interfuit. *Vid. Plutarch. in Æmilio Paullo.* ad Div. IV, 6, patre vivo obiit; laudatur.

M. Cato, M. F. M. N. Off. III, 16.

M. Cato, M. F. M. N. M. PRON. Uticensis, Mur. 2, 6, 29, accusat L. Murenam. Dom. 8, bello Cyprio præficitur lege Clodia, ut de rep. ablega-

retur. Att. I, 14, vehementer contra P. Clodium de religione reum agit. *Confer* ep. 13. ad Div. I, 9, Ciceroni invidet. VIII, 11, honorifice luquutus de Cicerone, supplicationem non decernit. Att. X, 16, Siciliam tenere non potest, in quam missus fuerat, quum tenere potuisset. Div. I, 32, homo doctus, perterretur vaticinio cujusdam Rhodii remigis. Off. I, 31, in Africa Cæsari se non tradidit. Div. I, 14, quædam eum fefellerunt. Fin. III, 2, legendi aviditas. Off. I, 31, ad incredibilem a natura factus est severitatem. Paradox. I (*coll.* Mur. 29), perfectus stoicus, ea sentit, quæ non probantur in vulgus. Or. 10; Div. II, 1, de ejus landibus scribit Cicero. Att. XII, 41, Cæsaris liber contra Catonem. Brut. 31; Att. I, 13, 16, 18; II, I, 21; III, 15; IV, 15, 16; VI, 1, 2; X, 16; XII, 41; Q. Fr. II, 9, 15; III, 2, 4.

*Cato**, puer, Catonis uticensis filius, Att. XIII, 6.

*Catonium**, ad Div. VII, 25.

* *Q. Lutatius Catulus*, N. D. I, 28, amat Roscium puerum, cujus in laudem affertur ejus epigramma. Idem is videtur, quamvis alium Ernest. faciat, ac sequens ille Catulus.

Q. Catulus, Q. F. Funt. 18, legatus in bello civili; scientia magua rei militaris. Mur. 17, vincitur in petitiune consulatus a Cn. Manlio. Tusc. V, 19, pæne alter Lælius; cum eo Marius collega Cimbricæ victoriæ gloriam communicat. Dom. 38, porticum in area Flacci de manubiis Cimbricis fecit, *quæ inde porticus, et monumentum Catuli sæpe dicitur.* Orat. III, 3, a Mario proscriptus se ipse interfecit. Brut. 35, doctus et disertus, scripsit de consulatu suo et de rebus gestis ad A. Furium poetam, Xenophonteo genere sermonis. Off. I, 37, exquisito judicio utitur literarum. ibid. I, 30, in sermonibus, quamvis præpotens esset, unus de multis videbatur. Verr. I, 15; III, 19; IV, 57; Att. IV, 2, 3; Or. II, 3, 7, 63; Brut. 89.

Q. Catulus, Q. F. Q. N. Catil. III, 10, dissentit consul (DCLXXV) a collega Lepido, qui acta Sullæ rescindenda putabat. Balb. 17, auctor est cum Lepido fœderis Marciani confirmandi. Verr. IV, 31, Capitolium dedicavit, unde ejus monumentum dicitur. Pis. 3, Ciceronem patrem patriæ pronuntiat. Off. I, 22, Cn. Pompeio par judicatur. Cœl. 29, legem de vi tulit, et quare? ad Div. IX, 15, ejus constantia. Manil. 17, 20, legi Maniliæ resistit. Verr. III, 90; Brut. 35; Att. II, 24; XIII, 12, 16, 19. *Ceterum pluribus aliis locis nominantur et pater et filius, in quibus facile ratio temporum agnoscere quemque docebit.*

C. Caudinus, Cluent. 38, senator. *Cognomen familiæ Corneliæ.*

L. Caulius Mergus, Cluent. 38, senator.

Cecrops, Leg. II, 25, etc.

Celer, Att. X, 1, disertus magis, quam sapiens, amicus Attici, *non Q. Metellus Celer.*

Q. Celer, Att. VI, 3; ejus oratio contra M. Servilium. vid. in *Metellus.*

* *C. Censorinus*, Brut. 67, Græce doctus, inimicus furi; 90, sublatus bello civili Sullano.

* *L. Censorinus*, Brut. 27; Acad. II, 32, consul cum M'. Manilio, ann. DCIV. *Male hunc Ernest. confuderat cum C. Censorino oratore, ann. DCLXXI interfecto.* v. *L. Marcius.*

*Censorinus**, Q. Ciceronis amicus, Q. Fr. I, 2.

Censorinus, Phil. XI, 5, de Antonii partibus.

Centaurus, Nat. D. II, 44, sidus.

Centaurus, de Div. I, 42, in Capitolio, de cælo ictus.

C. Cento, Orat. II, 71, dissuasit legem Cinciam. *Cognomen familiæ Claudiæ.*

M. Ceparius, ad Div. IX, 23. v. *Cæparius.*

Cepasii, Cluent. 20, fratres, oratores. v. *Cæpasii.*

Cephalio, Att. VII, 25; IX, 19; X, 1; XI, 12, forte servus Attici.

Cephalus, Att. IV, 16, Atheniensis, qui inducitur in Platonis πολιτείᾳ.

Cepheus, Nat. D. II, 43, sidus. Tusc. v, 3, cum uxore, genero et filia in stellas relatus.

Cercops, N. D. I, 38, Pythagoræus, cui Pythagoræi carmen Orphicum tribuebant. *De hac re v. Clemens Alex. Strom.* l. I, 333, *et Suidas in* 'Ορφεύς.

*Ceres**, Her. IV, 32.

*Cerialia**, Att. II, 12.

P. Cervius, Verr. v, 44, legatus Verris.

Cesennius Lento, Phil. XII, 9, septemvir. *Rectius*, Cæsennius.

C. Cestilius, in Sen. p. Redit. 8, trib. pl. P. Lentulo Spinthere cos.

C. Cestius. v. *Cæstius*.

Cethegus, *est cognomen familiæ cujusdam Lentulorum e gente Cornelia.*

Cethegus, Sull. 25, Metellum Pium vulnerat in Hispania. in Senat. p. Red. 4, est consobrinus L. Pisonis Cæsonini. Catil. III, 3, Catilinæ socius in conjuratione.

M. Cethegus, *M. F.* de Senect. 14, Suadæ medulla dictus est ab Ennio; etiam senex in dicendo studiosissime se exercet. Brut. 15, primus fuit, qui eloquens Romæ fuit et habitus est. Belli Punici II tempore vixit, P. Tuditani collega in consulatu, etc.

P. Cethegus, prætor (a. U. DCLXXIX), Br. 48. remp. cognorat et tenebat; in senatu consularium auctoritatem assequebatur; in publicis causis parum valebat, in privatis veterator. Parad. v, 3, ei homini non probatissimo homines amplissimi serviunt, munera mittunt, etc. provinciarum ejus auctoritate consequendarum causa. *Respicit in primis ad L. Lucullum. v. Plutarch. in Lucullo, p.* 495, *ed. Wechel. De eodem Cethego eapiosum locum pro Cluent.* 31.

Chærea, Q. Rosc. I, *sæpe*, *est* C. Fannius Chærea.

Chærestratus, S. Rosc. 16, nomen comicum.

Chærippus, ad Div. XII, 22, 30, cum Cornificio in Africa fuit. Att. IV, 7; V, 4; Q. fr. I, I, de cohorte prætoria Q. Ciceronis in Asia fuit.

Chæron, Att. VI, 2, Græcus, qui inducitur in Dicæarchi libro. v. in *Dicæarchus*.

Chares, Her. IV, 6, *Lyndo oriundus, statuarius, Lysippi discipulus, qui celebrem illum Salis colossum Rhodium qui inter septem miracula numerabatur, fecit. Plin.* XXXIV, 8; *Junius in Catalogo Pictorum, etc.*

Charidemus, Verr. I, 20, Chius.

Charisius, Brut. 83, orator Atticus, multas orationes aliis scripsit; Lysiam volebat imitari.

Charmidas, vel *Charmadas*, Acad. II, 6, Carneadis auditor; eloquens. *Vulgo, Carneades: confer* Orat. I, II *et ibi Pearcium. Add. Vales. Emend.* I, 29, *et ibi Pet. Burmannum.* Orat. 16, e Carneadis judicio eadem eodem modo docuit semper. Orat. II, 88; Tusc. I, 24, divina memoria fuit.

Charondas, Leg. I, 22, legislator Catanensium et aliorum Siculorum.

*Charybdis**, Verr. v, 56.

Chelidon, Verr. I, 40; II, 9, 16; III, 34; IV, 32; v, 13, 15, meretrix Verris.

Chelys, N. D. II, 44, sidus.

Cherippus. v. *Chærippus*.

Chilius, Att. I, 9, 12, poeta, *si tamen lectio vera est*.

Chilo, Q. fr. III, 2. *vid. etiam* Cilo; item III, I, architectus.

*Chlorus**, Verr. II, 8.

Chrestus, ad Div. II, 8, homo obscurus.

Chritilius, Brut. 74, a C. Rufio accusatur.

Chryses, Orat. 46, Apollinis sacerdos ap. Homer. Iliad. A.

Chrysippus, Orat. I, II, Solensis Cilix, acutissimus, sed in dicendo exilis et jejunus. Acad. II, 23, stoicus. de Fat. 7, discipulus Cleanthis, a quo dissentit. ad Div, IX, 4, ejus de possibilibus sententia. Acad. II, 24, contra sensus disputat, sed ea etiam dissolvit. 27, armat Carneadem. 29, quomodo soritæ occurrendum putarit; in eo ridetur a Carneade. Fin. I, II, ejus sedentis statua porrecta manu in Ceramico quid significet? III, 20, omnia hominum causa esse nata

dixit. Tusc. I, 45, in omni memoria curiosus. Nat. D. I, 34, a Zenone Epicureo Chesippus dicitur. II, 64, porcis animam pro sale esse dicit. de Div. I, 19, collegit innumerabilia oracula, nec ullum sine locuplete auctore, aut teste. II, 15, statuit ad hostiam deligendam ducem esse vim quamdam sentientem atque divinam, quæ toto confusa mundo sit. Fat, 4, ejus laquei. ibid. 10, omnes nervos contendit, ut persuadeat, omne ἀξίωμα aut verum esse, aut falsum. Off. III, 10, ejus scite dictum. N. D. I, 15, ejus libri duo de natura deorum; quales sint de diis sententiæ. — de Div. I, 3, totam de divinatione duobus libris explicavit sententiam; uno præterea de oraculis; uno de somniis. II, 65, liber ejus. Fin. IV, 3, scripsit Rhetoricam, seu potius obtumescendi artem. de eo est, Acad. fr. 3; de Fat. fr. I.

Chrysippus, Att. VII, 2, libertus Ciceronis literatus, discedit a filio Cicerone, in servitutem propterea retractus. XI, 2.

*Chrysis**, Orat. II, 80.

Chrysogonus, Verr. I, 36, servi nomen. Rosc. Am. 2, 9, 21, 49, 50, est libertus gratiosus Sullæ. *De eo vid. Plin.* XXXV, 18.

Cicerones. De his legendus Corradus in Quæstura, qui eos accurate persequitur.

Cn. Cicero, Att. I, 16, ita appellabat plebs aliquando Cn. Pompeium, quod nimis Ciceronem diligeret.

L. Cicero, Or. II, 1, M. Ciceronis patruus. *Ejus filius.* L. Cicero *est.* Att. I, 5, patruelis Ciceronis. *Eum appellat* fratrem, *sc. patruelem;* item Fin. V, 1. *Quem exstinctum esse a.* DCLXXXV, *docent ex illo* (Att. I, 5) *loco Mongaltius ad l. c. et Tunstallus Ep. ad Middleton. p.* 7—12.

M. Cicero senex, Or. II, 66. *M. Tullii Ciceronis nostri avus, ut docet Corradus in Quæstura.*

M. T. Cicero, Brut. 16, 43, 88, 89, 90; Leg. I, 2; II, 1; Phil. II, 15; VI, 13; VIII, 10; Orat. I, 2; Fin. I, 2; Fat. 3; Nat. D. I, 3; Planc. 26; Pis. I; 2; 14; 22; Ver. I, 2; V, 14; Mur. 19; Off. II, 17; Att. I, 5, 8, 9; Cluent. 2; Mur. 8; Agr. II, I, 2; Sull. 23; Q. Fr. I, I, 3; II, 9, 11, 13, 15, 18; Sext. 12; 34; Att. I, I, 2, 16, 19, 20; II, I, 3, 4, 6; III, 8, 9, 12, 15, 19, 22, 24, 26; IV, 2, 3, 6, 8, 9; VI, 5, 6, 8; VII, 12, 13, 15, 20, 21; VIII, 2, 8, 9, 16; IX, I, 4, 5, 7, 12, 15, 18; XI, 8, 9, 10, 11, 13, 14; XII, 4, 5, 6, 7, 37; XV, I, 11, 20; ad Div. I, 9; XI, 8; 12, 24.

M. Cicero, M. filius, Att. I, 2, natus ex Terentia, L. Cæsare et C. Figulo coss. Phil. X, 6, legatus Bruti. Ei legio se tradidit, quam legatus L. Piso Antonii ducebat. Div. XIII, 11, ædilis Arpini, etc. M. Cicero, Q. fr. III, 4; Off. I, 1; Att. V, 9, 17; VI, 1; IX, 17, 19; XI, 17; XIV, 11, 15, 16; XV, 17; XVI, 21, 23.

Q. Cicero, M. frater. De eo collecta omnia diligenter a Corrado, Quæst. p. 278, ed. Lips. *Scripsit Annales*, Q. Fr. I, I, 3; II, 2, 3, 6, 9, 10, 14, 15, 16; III, I, 6, 7; Att. II, 16; V, I, 21; IV, 3, 6, 7; XI, 5, 7, 9, 10, 14, 15, 16, 21; XIII, 13, 41; XIV, 13, 17.

Q. Cicero, Q. filius, Phil. III, 7; ad Div. XIII, 11, ædilis Arpini. Att. XI, 8, M. Ciceronem apud Cæsarem accusat, nefarie cum eo agit. Att. VI, I, 2, 7, 9; X, 5, 6, 7, 11, 12, 15; XI, 5, 7, 10; XIII, 9, 31, 37, 38, 39, 40; XV, 21; XVI, 1, 5; Phil. III, 7.

*Cilix**, Appii Claudii libertus; ad Div. III, 1.

Cilo, sive *Chilo*, Div. VI, 20, libertus Toranii, aut cliens.

Cimber. vid. *Tillius Cimber.*

Cimon, Off. II, 18, in suos curiales hospitalis fuit.

Cincinnatus. vid. *L. Quintius Cincinn.*

L. Cincius, Att. I, I, 7, 16, procurator Attici. *Adde* I, 20.

M. Cincius, Or. II, 71, legem de donis et muneribus fert. v. *Cincia lex.*

P. Cincius, Sull. 20, eques romanus, pro quo in codd. nonnullis est, *Sicius.* v. *Cort. ad Sall. Cat.* 21, *ubi docet veram lectionem esse* Sitius *vel* Sittius,

deque homine diligenter agit, v. etiam in *Sitius*.

Cineas, Tusc. I, 24, Pyrrhi legatus, summa memoria. ad Div. IX, 25, ejus libri de re militari.

L. Cinna, Font. 18, legatus bello sociali. Phil. I, 14, M. Antonium oratorem interficit. Tusc. V, 19, quater consul; collega Cn. Octavii et Publ. Crassi; L. Cæsarem, M. Antonium et C. Cæsarem interfici jubet.

L. Cinna, Phil. III, 10, provinciam sibi ab Antonio datam recusavit.

*Cipius**, ad Div. III, 24.

Circe, Nat. D. III, 19, Perseidis filia, quam Circeienses, colunt. Off. I, 31, mulier, cui Ulysses inservit.

Cispius Lævus, ad Div. X, 21.

*Cispius**, debitor Ciceronis, Att. XII, 24; XIII, 35.

M. Cispius, Sext. 35, trib. pl. (Lentulo Spinthere cos. in Senat. p. R. 8), vi de foro depellitur, rogatione C. Fabricii de Cic. facta. Planc. 31, judicio, defendente Cicerone, condemnatur.

Classitius, Phil. V, 6, gladiator M. Antonii.

Claudia gens, patricia est Appiorum et Pulchrorum. De Claudia familia videatur Suetonius in Tiberio, c. 1; de ea vid. Spanhem. de U. et P. N. t, II, p. 48.

Claudia, Cœl. 14; Arusp. R. 13, Appii Cæci progenies, pudicitiam probat. *Filiam non fuisse, sed neptem, docet e temporum ratione Abramius ad or. pr. Cœl.* 14. *Vestalem non fuisse, ut nonnulli tradidere vel existimavere, docet Dukerus ad Liv.* XXIX, 14. *Dicitur* Quinta, *non prænomine, sed cognomine, ut aliæ* Tertiæ, Secundæ, etc.

Claudia, Cœl. 14, vestalis, patrem Appium Claudium triumphantem de Salassis amplexa, a trib. pl. inimico de curru detrahi non sinit. *Fratrem vocat Sueton. Tib.* 2, *ubi vid. intt.*

Claudia, s. *Clodia*, ad Div. V, 2, uxor Q. Metelli Celeris, Appii Claudii et P. Clodii soror. *De ejus fœda libidine et sceleribus v. in primis Cælianam.*

App. Claudius, decemvir, Fin. II, 20, *cognomine Crassinus. v. Pighius od a.* 302.

App. Claudius Cæcus (*ante cæcitatem* Crassus), *abavus P. Clodii*. Cœl. 14; Tusc. V, 38, in cæcitate nulli muneri publico aut privato deest (conf. de Sen. 6); fœdus cum Pyrrho faciendum dissuadet: bis consul; censor ante primum consulatum: *in qua censura sibi* via Appia *strata, et* aqua Appia *in urbem dicta maximam senatus invidiam conflavit. v. Diod. S.* XX, *p.* 773, 774. Brut. 14, interrex comitia habens, de plebe consules non accipit. v. infr. in *M'. Curius*.

App. Claudius, Brut. 28, volubilis et fervidus orator. *Ex temporis ratione colligere licet, sermonem esse de eo, qui de Salassis triumphavit.*

App. Claudius major, Or. II, 60, et 70, dicax. *Dicitur* major, *quia fratrem eodem nomine habuit minorem, P. Clodii patrem. Filius est* C. Claudii.

App. Claudius minor, P. Clodii pater, filius C. Claudii. vid. Planc. 21; Arusp. R. 12, quum ludos fecit, servos de cavea exire jussit. *Hunc, aut certe fratrem, puto esse eum, qui prætor fuit, eo anno, quo lex Plautia Papiria lata est, Arch.* 5. Consul fuit *cum P. Servilio Isaurico*, Planc. 21.

App. Claudius Pulcher, App. F. C. N. P. Clodii frater, is ad quem sunt Cic. epistolæ. de Div. II, 35, Ciceronis collega in auguratu: *ad quem etiam librum scripsit de jure augurali, ut ex epistolarum* libro III constat. Att. IV, 16, post consulatum, *quem cum L. Domitio* gessit, in Ciliciam sine lege curiata cogitat. Quomodo se in provincia gesserit, et de simultate, quam cum Cicerone successore exercuit, *legendæ epistolæ Ciceronis ad Diversos, et ad Atticum ex Cilicia scriptæ, libro* III. ad Div. VIII, 6, accusatus a Dolabella spem triumphi abjicit; pro eo Pompeius laborat. Brut. 64, defenditur ab Hortensio. ad Div. VIII, 6, absolvitur. 12, 14, ejus censura, qualis fuerit. de Div. I, 16, notat C. Ateium. *vid. in C.*

Ateius. Att. II, 22, Pompeio promittit, P. Clodium nihil periculi Ciceroni creaturum. VIII, 1, inconstans, *quod scilicet mox Pompeio, mox Cæsari favebat. Nam hunc locum de eo capiendum esse, ex eo intelligitur, quod L. Domitio jungitur, ut Phil.* XIII, 9; Div. III, 4, ejus filia nubit Cn. Pompeii filio. Brut. 77, socer Bruti, orator antiquitatis, juris auguralis et publici peritissimus, bello civili interiit. de Div. I, 58, sortibus, hariolationibus et psychomantia utitur. Tusc. I, 16, necromantiæ studiosus, etc. ad Div. V, 10, ei Vatioius in auguratu successit; homo impudens. *Manutius de alio Appio, nescio qua, intelligit; sed ratio ejus nihil valet.* ibid. 9, tres sorores habet. *At ap. Varr. R. R.* III, 16, *dicit se pauperem relictum a patre* cum duabus sororibus *et duabus fratribus. De quo vid. P. Manutius ad Cic. l. c.* De eo agitur, de Rep. I, 19; ibid. VI, 2.

App. Claudius, C. filius, ejus, qui P. Clodii frater fuit. Nam is duos filios eodem nomine habuit, quorum alter major, *alter* minor *dicitur : minoris mentio fit* ad Div. VIII, 8, *ad quem locum vid. Manut.* ad Div. XI, 22, se cum Antonio conjunxit propter patris restitutionem, sed deinde cum optimatibus fecit. *Qui utram major, an minor fuerit, porum dixerim.*

A. Claudius, Verr. II, 57, Siculus, *a Claudia quodam civitate donatus, sive a majoribus accepto nomine, qui jus civitatis per Claudium aliquem accepissent.*

C. Claudius, s. Clodius, Cæci filius, Brut. 18, M. Tuditani collega in consulatu (a. U. DXIV); Tusc. I, 1.

C. Claudius, P. Clodii avus, Appii Claudii maj. et min. pater; Planc. 21, cuosul fuit cum M. Perperna (a. U. DCLXI); Rabir. 7, homo potens, mediocris orator. Brut. 45.

C. Claudius, P. Clodii patruus, App. F. Ar. res. 12; Off. II, 16, ejus magnificentissima ædilitas fuit. Verr. II, 49; IV, 4, 59, prætor L. Licinio Crasso et Q. Mucio coss.

C. Claudius, C. F. e tribu Palatina, homo plebeius de cohorte Verrina. Verr. II, 43.

* *C. Claudii* senatoris ager, pro TulI. 3, frag. nov.

L. Claudius, Arusp. Resp. 6, rex sacrorum, qui cum ceteris pontificibus domum Ciceronis religione liberavit. *Prænomen* Lucii *duos tantum e familia Claudia gessisse, et usurpatum ab ea amplius non esse, quod de criminibus capitalibus damnati essent, tradit Suetonius in Tiberio c.* I. *Unde dubitare quis posset de hoc prænomine : sicut Drakenb. ad Liv.* XLI, 21, *hæret in L. Claudio Asello. Sed id non de omnibus Claudiis intelligendum, veram tantum de patriciis.*

M. Claudius, ad Div. VIII, 4, a repulsa postulatur a duobus fratribus Gallis M. et Q. E Marcellis fuit. *Sed viri docti legunt* M. Calidius.

P. Claudius Pulcher, de Div. I, 16, *Appii Cæci filius*, collega L. Junii in consolatu bello Punico primo (*a. U.* DIV), classem maximam perdidit, quum vitio navigasset. Nat. D. II, 3, propterea condemnatus est. Confer, de Div. II, 33.

P. Claudius, Brut. 15, *est collega L. Porcii cos. a. U.* DLXIX.

P. Claudius, de Div. I, 47, augur. *Sed ibi* Appius *legendum esse, et auguris nomen, et res ipsa docet, uti viderunt Manutius, Lambinus, Davisius.*

S. Claudius quære in Clodiis.

T. Claudius Centumalus, Off. III, 16; *sed Tib. legendum monet Langius ad h. l. idque probat Drakenb. ad Liv.* XL, 59, *quod T. pronomen in Claudia gente usitatum non fuerit.*

T. Claudius, Vatin. I, P. Sextium de vi accusare voluit, communicato cum Vatinio consilio; abjecit consilium, quum M. Tullius Albinovanus accusare institueret.

Cleanthes, Acad. II, 23, stoicus. Fat. 7, magister Chrysippi. de Div. I, 3, ea, quæ Zeno in suis commentariis de Divinatione tradiderat, uberiora facit. Acad. II, 41, solem deum putat. Fin. III, 21, ejus tabula de voluptate et vir-

tutc. Fin. iv, 3, scripsit artem rhetoricam, s. potius obmutescendi. Mundum Deum esse dixit, Nat. D. i, 1; ii, 9, 24.

Cleobis, Tusc. i, 47, mors ejus et pietas.

Cleombrotus, Off. i, 24, Lacedæmoniorum dux, invidiam timens, cum Epaminonda temere conflixit.

Cleombrotus, Ambraciota, Tusc. i, 34, in mare se abjecit lecto Platonis Phædone. *De quo est epigramma Callimachi elegans.*

Cleomenes, Verr. ii, 14, 21; iii, 14; iv, 26; v, 12, 31, Syracusanus.

Cleon, Brut. 7, Atheniensis, civis turbulentus, sed eloquens, de quo *videndus Diodor. S.* xii, *p.* 108. *Miris modis perstringitur ab Aristophane in Equitibus.* eum læsit vir improbus, de Rep. iv, 10.

Cleophantus, Cluent. 16, medicus.

*Cleophon**, Atheniensis philosophus, de Rep. iv, 10.

*Climachias**, cognomen Artemonis, Verr. ii, 52.

Clinias, Cretensis, Leg. i, 5, qui inducitur apud Platon. in dialogo de Leg.

Clistenes, Leg. ii, 16, Atheniensis, dotes filiarum deponit in templo Junonis Samiæ.

Clisthenes, Brut. 7, orator Atheniensis; *qui post Solonem et Pisistratum floruit, paullo ante Themistoclem.* Rep. ii, 1.

Clitarchus, Leg. i, 2, historicus Græcus, non optimus. Brut. ii; ad Div. ii, 10, non magnæ fidei est; Alexandri comes, de morte Themistoclis quid tradiderit.

Clitomachus, Pœnus, Acad. ii, 6; Or. i, 11, Carneadis auditor et successor in Academia. Acad. ii, 31, ejus liber ad C. Lucilium poetam, item ad L. Censorinum. Acad. ii, 32, quatuor libros scripsit de sustinendis assensionibus. Tusc. iii, 22, consolatio ejus scripta ad Carthaginienses eversa Carthagine. Nomen ejus occurrit etiam, Acad. ii, 4; Or. 16.

Clitus, Tusc. iv, 37, dux Alexandri, ab eo interficitur.

Clodia gens, Dom. 44, eadem, quæ *Claudia.*

Clodia, Att. xii, 22, Decimi Bruti (qui consul fuit cum M. Æmilio Mamerco) mater.

Clodia, Att. ix, 6, 9, socrus L. Metelli, trib. pl.

Clodianus, Att. i, 19, est *Cn. Corn. Lentulus, consul a. U.* dcxxxi *cum L. Gellio Poplicola.* Sigon. *in fastis Rom.*

Clodius, Leg. i, 2, historicus Latinus, languidus et inscitus. *Cognomen habuit* Licinius, *v. Periz. An. H. p.* 349. *Ejus mentio fit etiam ap. Livium, ut* xxix, 22.

Clodius, fœnerator, Att. xii, 30, *qui est* Hermogenes Clodius, v. *in Hermog.*

Clodius, Patavinus, Att. xii, 44.

Clodius Philetærus, ad Div. xiv, 4, libertus.

A. Clodius, Verr. iv, 17, Drepanitanus, ante civitatis jus Apollonius, Niconis filius.

C. Clodius, Att. iii, 17, frater P. Clodii; ejus filius Milonem accusavit, et Q. fratrem accusare voluit.

C. Clodius Philo, ad Div. xiii, 32, Halesinus, civis romanus.

L. Clodius, Cluent. 14, Anconitanus, pharmacopola circumforaneus.

L. Clodius, ad Div. iii, 4, 5, 6, præfectus fabrum Appio v. *notata ad L. Claudium.*

M. Clodius Archagathus, ad Div. xiii, 52, Halesinus, civis romanus.

P. Clodius, Div. ii, 8, consul cum L. Junio. vid. *P. Claudius, Appii Cæci filius.*

P. Clodius, Ap. F. C. N. De hujus hominis moribus, sceleribus, tribunatu, legibus, morte, agitur in orationibus post Red. in Sen. pro Dom. de Ar. Respons. pro Sext. in Vatin. pro Milone, etc. Domi Cæsaris deprehenditur veste muliebri, Att. i, 12, contra jus adoptatur, Dom. 13; ad plebem traducitur a C. Herennio, Att. i, 18, 19; simulat, se omnia Cæsare, Crasso, Pompeio auctoribus facere, Ar. Resp. 22; promittit Pompeio, se nihil Ciceroni periculi creaturum, Att. ii, 22, 23;

incitat plebem, ut propter annonæ caritatem lapidationem faceret, Dom. 5; Apuleia populi dicitur, Att. IV, 11, etc. Q. fr. 2, 3, 9, 15; Dom. 34; Sext. 15, 39, 44, 58; Mil. 10, 27, 31; Parad. 4.

P. Clodius, P. fil. e Fulvia, Att. XIV, 13, privignus Antonii, qui duxerat Fulviam.

P. Clodius, Cœl. 11, *amicus Ciceronis a Clodiæ fratre diversus, inter accusatores M. Cœlii; disertus. Sic videtur P. Manutio, probante Grævio.*

Serv. Clodius, Att. I, 20, frater Papirii Pæti. ad Div. IX, 16, litteratissimus criticus. *Al.* Claudius.

Sext. Clodius, Dom. 10, ejus fœditas; ei rem frumentariam P. Clodius lege frumentaria permittit. Sext. 64, leges Clodio scripsit. Cœl. 32, tabularium incendit, *ubi et omnia ejus scelera commemorantur.* Att. XIV, 13, ab Antonio restitutus est.

Sext. Clodius, rhetor. Att. IV, 15, quo usus est Atticus, et Antonius, Phil. II, 17. *De eo v. Sueton. de Clar. Rhet. c.* 5.

Sext. Clodius Phormio. Cæcin. 10, argentarius.

*Clodius**, Att. X, 8, cliens Attici.

*T. Clodius**, Rosc. Am. 33.

Clælius, Att. X, 8, Cæsarianus, cliens Attici.

T. Clælius, Sext. Rosc. 23, Tarracinensis quidam, homo non obscurus. *Hæc videntur pugnare. Sed fuit obscurus Romæ, non obscurus in patria.*

Cluatius, Att. XII, 18, 36, *Manutio architectus videtur, qui Ciceroni formam fani descripserat, quo Tullia consecraretur.*

Cluditæ, de Div. I, 41, aruspices in Peloponneso.

Cluentia, Cluent. 5, soror Cluentii.

A. Cluentius Avitus. Clu. 1, Larinas, *pro quo est oratio.*

*A. Cluentius Avitus**, pater. Cluent. 5, 10.

Num. Cluentius, Cluent. 60, eques romanus.

C. Cluvius, Q. Rosc. 14, judex in causa Fannii contra Flavium.

Cluvius, Puteolanus, ad Div. XIII, 7, a Cæsare præfectus agro in Gallia Cisalpina dividendo.

M. Cluvius, Puteolanus, fœnerator, ad Att. VI, 2; ad Div. XIII, 56, *fortasse idem est cum præcedente.*

Cluvius Tullus. v. *Tullus.*

Clytæmnestra, Fat. 15, filia Tyndarei.

*Clynditæ**, aruspices in Peloponneso, de Div. I, 41. Al. *Cluditæ.*

Cocceius, Att. XII, 13, 18, *videtur esse, qui dein M. Antonii triumviri quæstor et legatus pro quæstore fuit, auctor pacis inter Antonium et Octavianum: de quo Appian. B. C. l. V, p. 1122, sqq. ed. Toll. Prænomen ejus ap. Appianum est* Lucius; *in nummo apud Valentem de Num. Fam. T.* 1, *p.* 288, Marcus.

Cocles, Legg. II, 4; Off. I, 18; Parad. I, 2, fortis; pontem contra vim hostium obtinuit solus.

Coctius, ad Div. IX, 4; *Ernest. ms.* Costio, *ut et ed. Mediol.* 1498, *et ed.* 1471 *in margine.*

Codrus, Fin. V, 22; Tusc. I, 48; Nat. D. III, 19, conservat morte sua Athenas.

Cœlius, Att. VII, 3; XII, 6, trapezita.

Cœlius, Samnis, Cluent. 59.

C. Cœlius Caldus, C. fil. ut patet ex inscriptione antiqua ap. Murator. Her. II, 13; Mur. 8; Or. I, 25; in Verr. V, 70, homo novus ad consulatum pervenit (a. U. DCLIX). *Cf.* Petit. cons. 3, *et ibi Palerm.* Planc. 21, in quæsturæ petitione repulsam tulit. Brut. 45, mediocris orator. *Estne hic, qui, ut Sullæ tyrannidem impediret, bellum, in Italia excitavit? ad quem respicit Cicero, Att.* X, 12, 14, 15, 16, *ubi v. Corrad.*

C. Cœlius, ad Div. VIII, 8, trib. pl. *M. Marcello et Sulpicio coss. ut ex ea epistola intelligitur. Eum diversum esse a C. Cœlio, quæstore Ciceronis, res ipsa docet. Nam trib. pl. fuit eo ipso anno, quo alter ille quæstura functus est.*

C. Cœlius Caldus, L. F. C. N. Att. VI, 2, 5, 6; ad Div. II, 15, quæstor Ciceronis, ab eo præficitur provinciæ, quum ex ea decederet. Att. VI, 6, ejus vitia. *Ad eum est epistola ultima l.* II *ad Div.*

L. Cœlius Antipater, Or. II, 12; Or. 69; Att. XIII, 8; Div. I, 24, historicus. *vid. in* Antipater.

L. Cœlius, Cæcin. 9, testis in Cæcinam.

M. Cœlius Rufus. Hic est ille Cœlius, pro quo est oratio. Ex ea libido hominis et lascivia apparet, quæ etiam ex eo intelligitur, quod ipse commemorat, sibi ædili des. accusationem ex lege Scatinia parari. Ejus sunt Epistolæ Libri VIII. *De ejus vita, moribus et fatis accurate dixit P. Manutius in præf. ad Comment. in Epistolas Cœlianas.* In tribunatu favit Miloni, et Ciceronis auctoritati paruit, Mil. 33; Att. VII, 1; Brut. 79. C. Antonium de majestate accusavit, et L. Atratinum de ambitu, Cœl. 31; unde ab ejus fil. L. Atratino postea de vi accusatus est, defendente Cicerone, Cœl. 1; ad Div. II, 11; VIII, 8, 9, 12, 14, 16, 17; X, 9.

M. Cœlius Vicinianus, Div. VIII, 4; alii, *Vinicianus*; ædilitatem cum Cœlio Rufo frustra petit, quod olim de dictatore promulgasset.

M. Cœlius, Verr. IV, 17, eques rom. qui Lilybæi habitabat.

M. Cœlius, Flacc. 4, eques rom.

P. Cœlius, Verr. I, 50, prætor cum C. Verre.

Q. Cœlius Latiniensis, Manil. 19, trib. pl. et anno post legatus.

Q. Cœlius, Phil. XIII, 2, 12, collusor Antonii.

Sex. Cœlius, Q. fr. II, 6. *Sed nomen corruptum esse videtur, sive* Sex. Clodius *legendum eum P. Manutio et Lambina, sive* Sex. Clœlius *cum Grutero.*

T. Cœlius, Balb. 23, senator a Cossinio accusatus et damnatus.

Cœlus, N. D. II, 24, Saturni pater, ab eo exsectus.

Collatinus, Off. III, 10, fuit in regibus expellendis Bruti socius; ei collega Brutus imperium abrogavit. Collatini uxor de Rep. II, 25.

P. et L. Cominii, Cluent. 36, equites romani diserti.

Cominius Postumus, de Rep. II, 35, consul cum Sp. Cassio, *ann.* CCLX.

P. Cominius, Spoletinus, Brut. 78, eques rom. accusavit C. Cornelium Cicerone defendente fragm. Corn. I.

Sext. Cominius, Verr. IV, 10, eques rom.

Concordia, Cat. III, 9.

Connus, ad Div. IX, 22, fidicen, quo magistro usus est Socrates.

C. Considius, Lig. I, prætor Africæ proximo anno ante ortum bellum civile.

L. Considius, Agrar. II, 34, duumvir Capuæ.

M. Considius Nonianus, Att. VIII, 11, proprætor. ad Div. XVI, 12, ei Gallia citerior obtigit. *Hunc locum Manutius de* Q. Considio Gallo *capit, Ursinus de* Caio. *Sed Manutius idem, ad Att.* VIII, 11, *recte ad* M. *refert, qui ibi diserte prætor vocatur.*

Q. Considius Gallus, ad Div. XII, 26; Verr. I, 7; Cluent. 38, senator. Att. II, 24, senex fortissimus timorem senatorum de morte a Cæsaris militibus tollit. Att. I, 12, fœnerator. *De ejus facilitate et æqitate v. Valer. Max.* IV, 8.

Consualia, de Rep. II, 7, *ludi in honorem Consi dei. Festus; Liv.* I, 9; *Varr.* L. L. V, 3, *etc.*

T. et C. Coponii, Cœl. 10, adolescentes doctissimi.

C. Coponius, de Div. I, 32, homo prudens atque doctus. Att. VIII, 12, prætor C. Marcello et Lentulo coss.

M. Coponius, Or. I, 39; II, 32; Brut. 52, a Q. Scævola defenditur contra M'. Curium.

T. Coponius, Balb. 23, Tiburtinus, damnato C. Massone civis rom. factus est. Nepotes habuit T. et C. Coponios.

Corax, Or. I, 18; III, 21, Siculus, scriptor de rhetorica antiquissimus. Brut. 12, qua occasione et tempore artem rhetoricam scripserit.

L. Cordus, Verr. IV, 20, negotiator Siculus.

L. Corfidius, Lig. II, eques rom. Ligarii advocatus. *vid. Curfid. Hic est, ut opinor, de cujus opinato reditu in vitam, lepidam fabulam e Varrone narrat Plin. H. N.* VII, 52.

Coricus, Phil. XIII, 12, *sive*, *ut quidam volunt*, *C. Oricus*, ædilis Cæsaris beneficio, a Cicerone defensus esse videtur. — * Sed legendum, *coryeus*. v. not. et Ind. Latinitatis.

Coriolanus (*Marcius*), Brut. 10, cum Themistocle comparatur.

Cornelia gens. Leg. II, 22, ex ea nemo crematus, sed omnes humati sunt: primus ex ea familia, et quidem patricia, Sulla voluit cremari.

Cornelia, mater Gracchorum, Brut. 27, filios docuit. Epistolæ ejus, Brut. 58; de Div. II, 29; Inv. I, 49.

Cornelia, ad Div. V, 6, uxor P. Sextii, Corn. Scipionis filia.

Cornelii, fragm. Corn. I, tam multi fuerunt, ut etiam collegium constitutum sit.

Cornelius, Verr. III, 11, medicus C. Verris in Sicilia.

*Cornelius**, pupillus Cæcinæ, Cæc. 19.

*Cornelius**, Q. fr. II, 3.

Cornelius, Verr. I, 26, lictor Verris proquæstoris.

*Cornelius**, vir seditiosus, Hort. fr. 42.

Cornelius Culleolus, Div. I, 2; ejus Octaviano bello furibundam prædictionem audiendam putavit senatus.

Cornelius, Att. I, 12.

* *Cornelius Nepos*, Att. XVI, 5, ille quidem ἀμβροτος. *Epistolarum ad eum fragmenta*, Fragm. p. 202.

A. Cornelius, de Div. I, 24, consul cum M. Valerio in bello Samnitico, *u*. CCCCX.

C. Cornelius (*Cethegus*), Brut. 18, consul cum Q. Minucio A. U. DLVI.

C. Cornelius (*qui a Cicerone defensus est de vi*), Brut. 78, a P. Cominio Spoletino de majestate accusatur. Corn. I, reus majestatis. Vatin. 2, defenditur tribunatus ejus.

C. Cornelius, Sull. 2, 6, 18, eques rom. Catilinæ socius, qui cum Vargunteio Ciceronem in lectulo interficere voluit.

C. Cornelius, Sull. 18, filius C. Cornelii *ejus, qui inter Catilinarios fuit*.

Cn. Cornelius, Agr. II, 14, *est Cn. Dolabella*, *qui consul cum M. Tullio Decula fuit*, A. U. DCLXXII. pro Corn. I.

Cn. Cornelius, Balb. 8, legem de civitate ex SCto tulit. *Est Cn. Cornelius Lentulus, qui A. U.* DCLXXXI *consul fuit*.

Cn. Cornelius, ad Div. VII, 9, amicus Trebatii, homo obscurus.

*L. Cornelius**, Balb. 17, est *Balbus*.

Cn. Cornelius Lentulus, Att. XIII, 33.

L. Cornelius Chrysogonus, S. Rosc. 2, libertus L. Sullæ gratiosissimus. v. *Chrysogonus*.

M. Cornelius Cethegus, Brut. 15, Marci filius. vid. *M. Cethegus*.

M. Cornelius, Att. I, 13.

P. Cornelius Rufinus, Or. II, 66, avarus, sed fortis; ad consulatum (*secundum*) pervenit opera C. Fabricii, *anno U.* CCCLXXVI.

P. Cornelius, ad Div. XIII, 6, videtur publicanus esse, societatis Africanæ.

P. Cornelius, ad Div. XIII, 14, civis rom. in Gallia Cisalpina negotiator.

P. Cornelius, ad Div. XIII, 36, *dictus est Demetrius Megas Siculus, quod ei P. Cornelius Dolabella civitatem rogatu Ciceronis a Cæsare impetraverat*.

P. Cornelius, ad Div. VIII, 8, trib. pl. M. Marcello et Serv. Sulpicio coss.

P. Cornelius, Brut. 22, *est Scipio Africanus minor*.

Q. Cornelius, ad Div. VII, 17, JCtus VII, 8, ab eo didicit jus Trebatius.

Q. Cornelius, ad Div. V, 6, affinis P. Sextii.

Q. Cornelius, Ar. Resp. 6, pontifex minor.

Corniades, Fin. V, 31.

Cornicinus (seu *Corniceu*), ad Att. IV, 2, *est cognomen Cn. Oppii*.

Cornificius, Verr. I, 57, scriba Verris præt. urb.

Q. Cornificius, Act. I in Verr. 10, judex justissimus. Att. I, 13, primus in senatu mentionem de violatis a Clodio sacris fecit. ib. I, competitor Ciceronis in consulatu. * *Diversum putamus, sine dubio filium, qui fuit*, ad Div. XII, 17, Ciceronis collega in auguratu. *Vir doctus hic fuit, ad quem sunt Ciceronis quædam epistolæ*, ad Div. XII, 17-30; *proprætor Africæ, vivo adhuc Cæsare*.

Vide quid conjecerimus in Præfat. ad Rhet. Herennianam.

C. Cornutus, Att. I, 14, Pseudo-Cato, *h. e. imitator Catonis*, trib. pl. *M. Pisone et Messala coss.* in Sen. post Red. 9, prætor P. Lentulo Spinthere cos.

M. Cornutus, Font. 18, legatus bello sociali.

M. Cornutus, Phil. XIV, 14; ad Div. X, 12, prætor urbanus Hirtio et Pansa coss.

M. et P. Cortius, Verr. V, 64, equites romani in agro Taurominitano.

Corumbus, Balbi servus, Att. XIV, 3.

Tib. Coruncanius, Planc. 8; Sull. 7, Tusculanus. Dom. 54; Nat. D. III, 2, pontifex max. *primus e plebe*. Or. III, 33, omnibus civibus consilii sui copiam fecit. Br. 14, ex pontificum commentariis longe plurimum ingenio valuisse videtur. *Add.* de Senect. 9; de Am. II; Or. II, 66. *Hunc fuisse nepotem Tusculani illius e fastis Capitol. apparere ait Pighius ad a.* 396.

Coryphe, Nat. D. III, 23, Oceani filia, Minervæ Coriæ e Jove mater.

C. Cosconius, Sull. 14, prætor consule Cicerone. Vat. 5, proconsul Hispaniæ olterioris, post præturam; habuit Vatinium legatum. Att. XII, 19, vigintivir agris dividundis lege Cæsaris; in cujus mortui locum invitatur Cicero.

C. Cosconius Calidianus, Cluent. 35, orator clamosus. Brut. 69, nullo acumine, sed grata populo verborum copia.

Cosmi, de Rep. II, 33, decem in Creta summi magistratus, *de quibus Aristot. in Polit.* II, 10. *Cod. Vatican.* Cosmoe, *antiquus e Græco*, Κόσμοι.

M. Cossetius, Verr. III, 22, eques rom. qui in Sicilia versabatur.

Cossi, fratres, Or. II, 23.

L. Cossinius, Tiburs, Balb. 23, damnato T. Cœlio civis rom. factus. Ejus filius eques rom. fuit.

L. Cossinius, Att. I, 20; II, 1; ad Div. XIII, 23, tribulis Ciceronis et amicus. *An hic est collocutor, ap. Varron. R. R.* II, 1?

L. Cossinius Anchialus, ad Div. XIII, 23, libertus L. Cossinii.

Cossutianæ tabernæ, ad Div. XVI, 27.

M. Cossutius, Verr. III, 80, *idem forte, qui* Cossetius.

C. Cotta, ex Aureliis. Acad. II, 26, consul cum P. Servilio Gemino. *Male vulgo* M. Cotta *legitur; C. bene edidit Davies e mss.*

C. Cotta, M. frater, Corn. I, de suis legibus abrogandis refert. Pis. 26, nimia triumphandi cupiditate flagrat. Nat. D. I, 6, academicus. Brut. 49: Att. XIII, 19 seqq. qualis orator. Cæc. 33; Att. XII, 20.

C. Cotta, Or. III, 3, trib. plebis, quo anno L. Crassus mortuus est; non multo post e civitate ejectus.

L. Cotta, prætorius, Brut. 36, qualis orator.

L. Cotta, Brut. 21, accusatur a P. Africano minori; defensus a Q. Metello Macedonico, absolvitur; veterator habitus est, h. c. *callidus in causis agendis. Exemplum calliditatis in tribunatu habet Valer. M.* VI, 5, *quem ad a.* DXCIX *refert Pighius. Cf.* Mur. 28; Font. 16; Cæcil. 21.

**L. Cotta*, Or. II, 47; III, 47, *trib. pl. A. U.* DCLVIII *cum T. Didio et C. Norbano*, quo rogationem in Cæpionem ferente, quum una cum Didio intercedere vellet, vi e templo pulsus est. Orat. III, 11, Q. Catuli sodalis, gaudebat gravitate linguæ, et sono vocis agresti.

L. Cotta, M. frater, auctor legis Aureliæ judiciariæ. Catil. III, 8; Agrar. II, 17, L. Torquati collega in consulatu, *A. U.* DCLXXXVIII. Div. I, 12, eo et Torquato consulibus Jupiter Capitolium petiit, et ignes injecit. ad Div. XII, 2, desperatione in senatum non venit. Dom. 26, negavit legem de Ciceronis reditu ferendam esse, quod lex Clodia jure lata non esset. Div. II, 21; Att. XII, 23.

M. Cotta, Verr. V, 13, L. Luculli collega in consulatu. *A. U.* DCLXXIX.

M. Cotta, Att. X, 16; XII, 22, prætor Sardiniam tenet Marcello et Len-

tulo consulibus, ex SCto in bello civili.

Cottus, Pis. 34, rex Bessorum, L. Pisonem Macedoniæ proconsulem pecunia corrumpit, ut legatos Bessorum interficiat.

L. Varius Cotyla, Phil. v, 2, ad Antoninm Mutinam obsidentem se confert. Phil. viii, 10.

Crantor, Or. iii, 18; Acad. i, 9, academicus e vetere academia, nil ab Aristotele dissentit. Acad. ii, 44; Tusc. i, 48. *Ejus* Consolatio *est liber ejus* de luctu, *qui laudatur*. Cf. Att. xii, 21. *Crantorem* sequor, Cons. 1.

Crassipes, ad Div. i, 7; Att. iv, 5, Ciceronis filiam ducit. Cf. Q. fr. ii. 5, 6. ad Div. xiii, 9, Bithyniæ quæstor. Att. ix, 11, Cæsarianus. Crassipes *est cognomen gentis* Furiæ. M. Furius Crassipes *prætor est ap. Liv.* xxxviii, 42, *etc. quod etiam docet Manut. ad Div.* i, 7, *ubi negat, se prænomen hujus Crassipedis reperire potuisse. Desponsa ei est Tullia ante profectionem in Ciliciam, sed dimissa mox. Cicero tamen cum eo postea amicitiam videtur coluisse. v. Tunstalli Epistola ad Middleton. p.* 187, 188.

Crassitius, Phil. xiii, 2.

L. Licinius Crassus, ad Her. iv, 2, 5; Or. i, 7; Rab. perd. 7, orator. Inv. ii, 37; Pis. 26, triumphi e Gallia nimis cupidus. Or. iii, 12, socrus ejus Lælia. Or. ii, 1, putabatur non præter puerilis ætatis modum doctus. Br. 38 sq. qualis orator. Verr. iii, 1, eum pœnituit C. Carbonem in judicium vocasse. Font. 10, ejus testimonium in M. Marcellum nil valet. Dom. 19, de pluribus rebus simul ferre ausus est contra legem Didiam et Cæciliam. ad Div. ix, 21, accusat C. Carbonem eum, qui Africano vim attulisse existimatus est. Off. i, 30, in eo multus lepos erat. i, 37, uberior ejus oratio, nec minus faceta. ii, 13, 14, maximam sibi peperit gloriam ex illa accusatione Carbonis. ii, 18, orationem scripsit, in qua est de redimendis captivis, et de locupletandis tenuioribus. iii, 11, legem tulit, ne esset pro cive, qui civis non sit. Or. i, 55, jus civile didicerat. ii, 55, M. Brutum ulciscitur. 56, oratio contra Cethegum in censura dicta laudatur. iii, 1, ejus mors. ibid. contentio ejus cum Domitio in censura; item cum Philippo. Offic. ii, 16, magnificentissima ædilitate cum Q. Mucio functus est. Cæc. 24; Verr. ii, 78; iv, 59. *Hunc Mucium in omnibus honorum gradibus collegam habuit præter tribunatum et censuram, auctore Cicerone in Brut.* 43.

L. Crassus, Br. 58, P. Nasicæ et Liciniæ, C. Lælii neptis, filius, a L. Crasso, avo materno, testamento adoptatus. *Cf. Plin.* xxxiv, 3.

L. Papirius Crassus, ad Div. ix, 21; vide in *Papirius*.

M. Crassus, Or. i, 36, prætor *A. U.* dcxlviii. Fin. v, 30, ἀγέλαστος, quia semel in vita risit, auctore Lucilio. *Plin. H. N.* vii, 19, *nunquam risisse, ait*.

M. Crassus, P. fil. M. ἀγελάστου *nepos, triumvir*. ad Div. i, 1; Brut. 64, 65 seq. qualis orator. Verr. v, 2, contra fugitivos in Italia mittitur: impediit, ne fugitivi in Messanam transire possent. Balb. 7, Balbum defendit. Muren. 23, L. Murenam defendit. Ar. Resp. 6, pontifex. Phil. ii, 5, cum eo multæ Ciceronis contentiones fuere. Att. i, 14, laudat in senatu Ciceronis consulatum. 17, impellit publicanos Asianos, ut locationem induci postularent. iv, 13, nulla dignitate paludatus abit in Syriam. Tusc. v, 40, surdaster fuit. Div. i, 16, quid ei acciderit dirarum obnuntiatione neglecta. ii, 9, trans Euphratem cum ignominia et dedecore perit. ibid. 40, omen, quod ei Brundisii oblatum est. Off. i, 30, Sullæ deservit, ut quod velit consequatur. ibid. 8, eam demum pecuniam magnam judicat, cujus fructibus exercitus ali possit. Crassum, qui lentius dicebat, Hort. fr. 7.

M. Crassus; Balb. 23, eum Mamertini ex lege Papia repetere instituunt; *quia ex Mamertino aut civis factus erat rom. aut se pro cive gerebat*.

P. Crassus, Brut. 19, cum Africano maj. consul fuit, *nempe A. U.* dxlviii;

idem pontifex max. cognomine Dives *dictus. v. Liv.* XXX, 1, *ubi ejus insigne elogium.* de eo de Rep. I, 19; ib. III, 7.

P. Crassus Mucianus Dives. Brut. 26, orator valde probatus, *adoptatus a P. Crasso Divite,* P. Mucii filius *naturalis,* et P. Scævolæ frater, domi jus civile cognoverat. Or. I, 37, ejus de eloquentia et juris studio conjungendo sententia. Brut. 57, JCtus. *Cf.* I, 13; de Rep. I, 19; III, 7; *Rupert ad Enchir. Pompon.* III, 6; *Perizon. Animadv. c.* 9, *etc.* Phil. XI, 8, pontifex M. multam dicit collegæ consuli L. Valerio Flacco flamini Martiali, si a sacris discessisset (*A. U.* DCXXII), *quod nolebat eum ad bellum cum Aristonico proficisci, ad quod ipse profectus fœde periit. Vell.* II, 4.

P. Crassus, Font. 18, legatus L. Cæsaris in bello sociali. *Cf. Appian. B.C.* I, *p.* 635. Or. III, 3, in seditione Mariana se ipse sua manu interficit. Arch. 5, censor cum L. Julio Cæsare nullam populi partem censet (*A. U.* DCLXIV). *Consul fuit a.* DCLVI *cum Cn. Lentulo Clodiano. Est M. Crassi IIIviri pater. In inscriptione antiqua ap. Muratorium ad h. a. est prænomen M.*

P. Crassus, Att. XII, 24, Venuleiæ filius, utrum vivo adhuc patre, P. Crasso, an mortuo interierit.

P. Crassus, M. IIIviri fil. ad Div. XIII, 16, laudatur; Brut. 81, qualis fuerit, quem exitum habuerit. *Quo cum loco confer Plutarch. in Crasso, p.* 551, 559. *De legatione ejus ap. Cæsarem imp. in Gallia, v. Dio,* XXXIX, *p.* 105.

P. Crassus, Sen. p. Red. 9, prætor P. Lentulo Spinthere consule.

Crassus Junianus, Q. fr. III, 8, *e familia Junia in Licinium Crassorum adoptatus. Sed lectio dubia est. P. Manutius conjicit* Licinianus, *putatque eum in Cœliam gentem adoptatum fuisse. Sed ita non Crassus, sed Cœlius Lic. dictus esset : quanquam et alia talis formæ exempla sunt. v. Manut.*

Craterus, Att. XII, 13, 14, medicus Ciceronis ætate.

Crates, Acad. I, 9, academicus, nil mutat in veteri disciplina a Platone tradita.

Cratippus, Off. I, 1; ad Div. XII, 16, M. Ciceronis filii præceptor, cum eo, volente C. Trebonio, in Asiam abit. Div. I, 3, familiaris Ciceronis, par summis peripateticis, somniorum et furoris divinationi fidem tribuit, reliqua rejicit. ibid. 32, statuit animos hominum quadam ex parte extrinsecus esse tractos et haustos, reddit rationem vaticinationum et somniorum.

*Cratippus**, tyndaritanus, Verr. IV, 12.

Crebrius, Q. fr. III, 5, *qui fuerit, ignoramus.*

M. Crepereius, Act. I in Verr. 10, trib. militaris factus *A. U.* DCLXXXIII.

Cresphontes, Her. II, 24, *Aristomachi filius ex Herculis genere, rex Messeniæ fraudibus factus, duxit uxorem Meropem, Cypseli Arcadis filiam, etc. v. Pausanias, p.* 151, 285 *seqq. ed. Kuhn; Hygin. fab.* 148. *De eo est* Cresphontes *Euripidis fabula, quæ laudatur,* Tusc. I, 48.

Q. Crispus, e Marciis, ad Div. XII, 11, 12, imperator et proconsul Asiæ; *ejus dignitas commendatur.*

*Crispus**, cohæres Mustelæ, Att. XII, 5; XIII, 3.

Critias, Tusc. I, 40, de XXX tyrannis, Theramenem ad mortem redigit. Or. II, 22, ejus scripta exstitere Ciceronis tempore.

Crito, Tusc. I, 43, Socratis discipulus. Div. I, 54, non paret Socratis monito I, 25, ei Socrates suam mortem prædicit.

Critolaus, Nat. D. III, 38, dux Achæorum, evertit Corinthum. *Fuit enim causa belli Achaici, quo Corinthus eversa est. v. Flor.* II, 16; *Polyb. Excerpt. legat. c.* 144.

Critolaus, Fin. V, 5, Aristotelicus. Or. II, 37, cum Carneade et Diogene stoico Romam legatus Atheniensium venit, multæ propter Oropum irrogatæ deprecandæ causa. Tusc. V, 17, ejus libra.

Critolaus, Verr. IV, 26, Ætnensis.

Critonius, Att. XIII, 21, Cæsarianus.

Crœsus, Fin. II, 27; III, 14; IV, 12; Div. I, 19, 53; II, 56, cjus filius, quum esset infans, luquitur.

Q. Croto, Rabir. perd. 11, ejus servus Seæva occidit Saturninum; de Rep. II, 15.

Ctesiphon, Or. III, 56, Atheniensis, pro quo exstat Demosthenis oratio.

Culeo, Att. III, 15; VIII, 12, familiarissimus Pompeii, ut Theophanes.

Culeo, de Div. x, 34, trib. mil. in exercitu Lepidi, qui ab Antonio ad eum transierat, quum ante a Lepido contra ejus voluntatem ad Antonium isset, *Add. inf. Q. Terentius Culeo.*

*Culleo**, Q. fr. II, 2.

Culleolus, de Div. XIII, 41, *videtur Illyrici ante Cæsarem prætor fuisse.*

Culleolus, Att. VI, 3, *homo vilis h. l. significari videtur.*

Cupido, Nat. D. III, 23, Cupidines plures. ex Lib. II, de leg.

*Cupiennius**, Att. XVI, 16.

L. Curfidius, Att. XIII, 44, hoc nomen ex Ligariana tollitur, monitu Attici. Verr. II, 47; IV, 2, 3, 4, 6, 55.

*Curia**, Her. IV, 21.

Curiatii, Inv. II, 26, tres fratres, *de quibus Liv.* I, 24 *seqq.*

C. Curiatius, Leg. III, 9, trib. pl. quinque annis ante Tib. Gracchi tribunatum primum, consules, *P. Nasicam et D. Brutum*, in vincula conjecit.

C. Curio, avus, Br. 33, cjus orationes. *Consulatum non adeptus est. Prætor fuit, A. U.* DCXXXII.

C. Scribonius Curio, pater, Brut. 16. *Consul fuit cum Cn. Octavio A. U.* DCLXXVII. Rab. perd. 7, in cæde Saturnini est eum consulibus. Manil 23, legi Maniliæ favet. ad Div. I, 4, vir consularis. Pison. 19, de Dardanis triumphat e Macedonia rediens. Or. II, 23, Cossos fratres defendit contra M. Antonium oratorem. Att. I, 14, P. Clodium in senatu juvare frustra studet. Ar. Resp. 6, pontifex. ad Div. VIII, 11, negat se permissurum, ut Ciceroni supplicatio decernatur. Vat. 10, laudatur; ei insidiatur Vatinius. Or. 32; Brut. 60, memoria destituitur subito. Off. II, 17, dicebat se omnia quæ haberentur amplissima, sine ullo munere adeptum esse. ad Div. II, 2, moritur Calvino et Messala coss. Act. I in Verr. 7; Corn. I; Br. 40, 60, in libris etiam, quæ dixit, obliviscitur.

C. Curio, C. fil. ad quem sunt epistolæ libri II ad Div. ad Div. VIII, 4, tribunatum petit; ejus facilitatem homines metuunt; eum Cæsar valde contemnit. ib. 8, se parat contra Cæsarem. ib. 6, in tribunatu nihil agit, de intercalando non obtinet; fit popularis, et pro Cæsare loquitur; legem Viariam et Alimentariam fert. II, 13, Cæsarem defendere incipit, quod ante suspicatus est Cicero. VIII, 11, negat se permissurum, ut Cæsar de provincia decedat; Pompeium id cupientem male accipit, et ejus II consulatum exagitat. *v. de his narrantem Dionem* XL, *p.* 148 *sq.* ad Div. VIII, 10, trib. pl. de agro Campano ante Cæsaris adventum e Gallia dividendo ex ejus lege laborat, ne Cæsar dividere possit. Att. I, 14, filiola Curionis dicitur. Phil. II, 2, 18, scortum M. Antonii triumviri. Br. 81, naturam habuit admirabilem ad dicendum; plane eruditus; temeritate in bellu civili periit. ad Div. VIII, 2, ejus theatrum; *de quo vid. Plin. H. N.* XXXVI, 15.

Curius, de Inv. I, 43, orator quidam, e cujus oratione pro Fulvio verba quædam laudantur. *Sed v. in Serv. Fulvius.*

C. Curius, pater Rabirii Postumi Rab. Post. 2, 17.

M'. Curius Dentatus, Br. 14. trib. pl. interrege Appio Cæco, coegit patres ante comitia auctores fieri; *qua de re vid. Pighium ad a.* 455; *Gronov. Obs.* I, 25; *Drakenb. ad Liv.* X, 11. Muren. 8, homo novus ad consulatum pervenit. ibid. 14, de rege Pyrrho triumphat. Att. IV, 15, emittit lacum Velinum. Planc. 25; Sull. 7; Fin. II, 10.

M'. Curius, Br. 53, controversiam cum M. Coponio habet. Or. I, 39; II, 32, Curiana causa. II, 6, acta a L. Cras-

so oratore, quæ qualis fuerit, vid. I, 39; de Rep. III, 2.

M'. Curius, ad Div. II, 19, consobrinus C. Cœlii quæstoris. Flacc. 13, quæstor urbanus Silano et Murena coss. Sen. post Red. 8, trib. pl. P. Lentulo Spinthere cos. Ejus patri quæstor fuit Cicero. *Fuit autem quæstor Sex. Peducæi in Sicilia. Eumdem esse puto, qui*, ad Divers. XIII, 49, proconsul *vocatur*. Proprætore *dicendum erat. In qua provincia fuerit, nondum reperi.*

M'. Curius, Phil. V, 5, M. Antonii familiaris dissolutus.

M'. Curius, ad Div. XIII, 17, negotiator Patris; *cujus est epistola*, VII, 29. Attici et Ciceronis amicissimus. Att. VII, 2; ad Div. VII, 50; XII, 17; XIII, 50; XVI, 4, 5, 9.

Q. Curius, in Tog. Cand. homo quæstorius. Petit. Cons. 3, socius Catilinæ. *Ejus mentio etiam est op. Sallustium inter Catilinarios, B. C.* 23.

Cursor, ad Div. IX, 21, cognomen L. Papirii.

Curtilius, Att. XIV, 6, 10.

Curtius, Rosc. 32, accusator bello civili Sullano interfectus.

Curtius, Verr. I, 39, civis rom. qui C. Verris pecunias extraordinarias tractabat. *Sed Manutius ibi pro* Q. et Cn. Postumiis, Curtiis, *legit* Q. et Cn. Postumiis Curtiis, ut *Q. et Cn. ad Curtios referatur, sintque Postumii a Curtiis non diversi.*

Curtius, Q. fr. I, 4, trib. pl. Gabinio et Pisone coss.

C. Curtius, Rabir. Post. 3, propinquus Rabirii Postumi, *quanquam alii* Curius *legunt. Vulgatam defendit Turneb. Adv.* X, 23.

C. Curtius Peducæanus, ad Div. XIII, 59, prætor, *a.* DCCIII.

C. Curtius Postumus, Att. IX, 2, Cæsarianis partibus favet. ad Div. II, 16, auguratum petit. Att. XII, 49, dubitat, an consulatum petat, necne.

C. Curtius Mithres, ad Div. XIII, 69, libertus Postumi.

C. Curtius, ad Div. XIII, 5, Ciceronis familiaris, a Cæsare in senatum legitur.

P. Curtius, ad Div. VI, 18, frater Q. Salassi, jussu Pompeii fil. interficitur.

*Q. Curtius**, adolescens eruditus, Q. fr. III, 2.

*Cn. Postumius Curtius**, Verr. I, 39.

Q. Curtius, Verr. I, 61, judex quæstionis in causa Verrina; sed quod sodalis ejus esset, vi populi et convicio rejectus est.—*V. not. in h. l.*

Cusinius, ad Att. XII, 38, 41; *Corradus corrigit* Cosinius.

P. Cuspius, ad Div. XIII, 6, eques rom. magister societatis in Africa. it. XVI, 17.

L. Custidius, ad Div. XIII, 58, Arpinas.

**Cycherus*, ad Brut. 6, Græcus quidam.

*Cyclops**, Verr. V, 56.

Cydas, Cretensis, Phil. V, 5, homo audax, M. Antonii familiaris. Phil. VIII, 9.

Cylonium scelus, de Leg. II, 11, *est, quod Athenienses commiserunt, Cylonis sociis supplicibus interfectis ad aram; de quo vid. Thucyd.* I, 126. *Add. Scaliger. ad Euseb. Græca, p.* 427; *Suidas*, Κυλώνειον ἄγος.

Cynici, Off. I, 35, reprehendunt eos, qui ea, quæ re turpia non sunt, nominibus ac verbis flagitiosa ducunt. ibidem 41, eorum ratio est rejicienda. Or. III, 17.

Cypselus, Tusc. V, 37, Corinthi tyrannus, Demarati Tarquinii patris temporibus. *Add.* Fat. 7; de Rep. II, 18.

Cyrenaici, Or. I, 17; Tusc. III, 13, 22, eorum de origine doloris sententia refellitur. Acad. II, 7, in solo tractu doloris et voluptatis judicium veri esse dicunt. ibid. 46, nihil putant esse judicii præter permotiones intimas. *Adde* 24.

Cyrsilus, Off. III, 11, suadens, ut Athenienses in urbe manerent, et Xerxem reciperent, lapidibus obruitur.

Cyrus major; de Div. I, 23, ejus somnium; quamdiu regnarit et vixerit. Q. fr. I, 1, Xenophon de eo non ad fidem historiæ scripsit. *v. etiam* Brut. 29; Leg. II, 22; de Rep. I, 27, 28.

Cyrus minor; de Div. I, 25, cum eo

militia perfungitur Xenophon. ibid. 23, ejus somnium.

Cyrus, Att. II, 3, architectus. Mil. 17, moritur. *Ab eo dicuntur* Cyrea, Att. IV, 10. Q. fr. II, 2, 10.

Cytheris, Att. X, 10; Philipp. II, 24, eam Antonius lectica aperta secum portat. ad Divers. IX, 26. vide in *Volumnia*.

*Cytherius**, Att. XV, 22.

D.

*Dædalus**, Brut. 18.

Damasippus, cognomen Liciniorum, ad Div. VII, 23, statuas amat, *de qua est apud Horatium, Serm.* II, 3. Att. XII, 29, 33, ab eo hortos emere vult Cicero.

L. Damasippus, ad Div. IX, 21, prætor, qui C. Carbonem occidit. *v. Vellei.* II, 26.

Damio Tettius, Att. IV, 3.

Damocles, Tusc. Q. V, 21, assentator Dionysii.

Damon, Off. III, 10; Tusc. V, 22, veræ amicitiæ specimen, Pythagoreus.

Damon, Or. III, 3, musicus.

Danaus, Parad. VI, 1; ejus quinquaginta filiæ.

Daphitas, Fat. 3; ei fatum fuit, ex equo cadere, atque ita perire. *Fuit Telmissensis, sophista acerbus et mordax etiam in Attalum Pergamenum (versiculos in eum habet Strabo, l.* XIV, *p.* 958, *ed. Almel.*); *unde cum de saxo, cui equi nomen, præcipitare jussit. Rem narrant Suid. in* Δαφίδης; *Valer. M.* I, 8; *sed paullo discrepat a ceteris Strabo, qui et grammaticum vocat, et in crucem actum dicit in Thorace, loco quodam, jussumque ab oraculo, ut sibi a thorace caveret. Utrum* Daphitas, *an* Daphidas *scribendum, v. Torren. ad Valer. l. c.*

Dardanus, Acad. II, 22, stoicus, tempore Antiochi academici.

Dardanus, ad Div. X, 25, libertus Furnii.

Darius Codomanus, Tusc. V, 34, in fuga aquam turbidam suaviter bibit. Div. II, 10; Att. V, 20.

C. Decianus, Rabir. perd. 9, condemnatus est, quod in concione de morte Saturnini questus est. *V. Valer.* VIII, 1.

*Decianus**, Flacc. 21, 29.

Decidius Saxa, Phil. XIII, 13, *v. in Saxa.*

**C. Decimius*, Att. IV, 16.

Decimus, designator, Dom. 19; Att. IV, 3, socius et assecla P. Clodii, et suasor legum illius.

Decius, Pis. 11, Campanus.

Decius, ad Div. V, 6, librarius P. Sextii quæstoris.

Cn. Decius, Samnis, Clu. 59, proscriptus a Sulla.

P. Decius, Q. fil. de Div. I, 24; Fin. II, 19, primus e Deciis se devovit.

P. Decius, P. F. item, ut pater, se devovit. Utriusque devotionis sæpe fit mentio apud Ciceronem, N. D. III, 6; Sext. 21; Postum. 1; de Senect. 13; Herenn. IV, 44; Off. I, 18, et III, 4. *Duobus autem in locis etiam* nepotis Decii *pro patria se devoventis mentio est*, in Tusc. I, 37, et Fin. II, 19. Parad. I, 2, patrem et filium *tantum nominat.*

P. Decius Mus, Brut. 28, vita et oratione turbulentus. M. Fulvii Flacci æmulus. Or. II, 30, trib. pl. qui Opimium de cæde Gracchi accusavit. Add. Or. II, 31, 62; reus de pecuniis contra leges captis factus.

P. Decius, Phil. XI, 6, Antonianus ære alieno oppressus.

Dejanira, Tusc. II, 8, Œnei filia.

Dejotarus pater, Dejot. 1, *vid. argumentum orationis.* Phil. XI, 12, 13, laudatur. Att. V, 17, rex a senatu appellatus est; Ar. Resp. 13, fidelissimus imperii rom. rex; a senatu regis nomine dignus judicatur; lege Clodii, regis nomen accepit. Div. II, 37, fugit e prælio cum Pompeio. Brut. 5, a M. Bruto defenditur apud Cæsar. quod a Pompeianis partibus steterat. Div. I, 15, a Cæ-

sare tetrarchiæ regno multatus. ibid. II, 36, 37, multum auspiciis tribuit, etc.

Dejotarus filius, Dejot. I, patrem accusat apud Cæsarem.

Dellius, Att. VIII, 12, Pompeii familiaris; *nisi forte, ut videtur, cum Grævio legendum*, D. Lælius. *Nam Dellius fuit Cæsarianus, post Antonianus*; D. Lælius *Pompeianus*; *de Pompeiano autem sermo est*.

*Delphicæ mensæ**, Verr. IV, 59.

Demades, Brut. 9; Or. 26, orator Atheniensis, Demosthenis temporibus, præter ceteros Atticos oratores facetus: nulla scripta reliquit.

**Demaratus*, Tusc. V, 37; de Rep. II, 19, pater Tarquinii Prisci, Corintho fugit Tarquinios.

Demea, Att. XIII, 30, servus.

Demetrius, Att. IV, 11, liberti nomen. Sed, ad Div. XVI, 17, 22, homo improbus, servus Ciceronis. ad Div. VIII, 15, etc.

Demetrius, Syrus, Brut. 91, non ignobilis dicendi magister, quo Cicero Athenis usus est.

Demetrius, Magnes, Att. IV, 11; VIII, 11, æqualis Cic. et amicus Attici; liber ejus περὶ ὁμονοίας. *Hunc librum cave confundas cum altero Demetrii Magnetis* περὶ ὁμωνύμων, *cujus sæpe mentio ap. Laertium, v. c. I, 38; ubi vid. Menag.*

Demetrius Megas, ad Div. XIII, 36, Siculus. vid. *P. Cornelius*.

Demetrius Phalereus, Atheniensis. Br. 9; Fin. V, 19, Theophrasti discipulus. Or. II, 23, omnium oratorum politissimus. Or. 27, in mediocri genere princeps Græciæ. Off. I. I, disputator subtilis, orator parum vehemens, sed dulcis. Leg. III, 6, de rep. et legibus scripsit. de Rep. II, I, rempubl. Atheniensium exsanguem jam et jacentem sustentavit. Fin. V, 19, patria pulsus ad Ptolomæum se confert, multa in otio scripsit. R. Postum. 9, in Ægypto, aspide ad corpus admota, necatus est.

Demetrius Poliorcetes, Off. II, 7; eum Macedones reliquerunt, et se omnes ad Pyrrhum contulerunt.

**Demiurgus*, ad Div. IX, 22, *comœdia Turpilii*, citata a Nonio, VIII, 6, 65.

Demochares, Or. II, 23, orator Atheniensis, filius sororis Demosthenis, genere dicendi molli et remissiore usus est. Brut. 83, scripsit orationes aliquot, et earum rerum historiam, quæ suis temporibus Athenis erant gestæ, oratorio genere, non historico. De hoc vid. Ruhnken. ad Rutilium Lupum, p. 7, 8.

Democritus, physicus, Tusc. V, 39, patrimonium suum reliquit discendi studio. ibid. cæcus fit, cæcitatem utilem esse dixit. Or. I, II, ornate dixit. Or. II, 46; de Div. I, 37, negat, sine furore quemquam poetam magnum esse posse. Or. 20, ejus dictio cur nonnullis poema videatur. Acad. I, 2, ejus physica recepit Epicurus. ad Div. XV, 16, ante Epicurum φαντασίας εἴδωλα dixit. Acad. I, 12, confitetur ignorantiam, ut Socrates. Acad. II, 17, innumerabiles mundos statuit, et quidem multos absolute pares; item homines; quæ sententia, cap. 18, a politioribus physicis refellitur. Acad. II, 37, de pleno et inani omnia gigni. Fin. I, 6, sententia ejus de sole et atomis. N. D. I, 12, imagines deos facit, et naturam eas fundentem, et intelligentiam nostram; incertus in toto loco est. vid. c. 43. ibid. 24, atomi reprehenduntur. de Div. I, 3; II, 13, præsensionem rerum futurarum comprobat, in quo non inscite nugatur. Fat. 10, auctor atomorum, statuit necessitate omnia fieri. *Democriti* manus urgebatur, Hort. fr. 19.

Democritus, gymnasiarcha, Verr. IV, 42, Tyndaritanus.

Democritus, Att. VI, I, servus Attici.

Democritus, Sicyonius, ad Div. XIII, 8, hospes Ciceronis et familiaris.

*Demonicus**, Att. XV, 3.

Demosthenes, Or. 4, Platonis frequens auditor. 26, minus facetus. Tusc. III, 26, ab Æschine reprehenditur, quod nimis filiam luxerit. V, 36, mulierculæ laudibus capitur. Div. II, 46. Rho (ρ) dicere quum nequiret, exercitatione

effecit, ut plauissime diceret. II, 57, Pythiam dixit φιλιππίζειν. Add. Or. I, 13; Or. III, 4, 19; Brut. 9, 31, 84; Or. 18, 28, 29, 31, 38, 39, 70; Att. II, 1.

Demostratus, ad Div. XIII, 32, libertus Cn. Octavii Nasonis.

Desipus vel *Dexippus*, ad Div. XIV, 3, servus Ciceronis.

Dexio, Tyndaritanus, Verr. V, 42.

Dexius, ad Div. VII, 23.

L. Diadematus, ad Quir. p. red. 3, *Qu. Metelli Macedonici filius. v. in Metellis.*

Diagondas, Thebanus, Leg. II, 15, omnia sacra nocturna sustulit.

Diagoras, Melius, Nat. D. I, 1, 23, deos tollit, ideoque atheus dicitur.

Diana. Nat. D. III, 23, Dianæ plures. Iuv. II, 31; Arusp. Resp. 15; Orat. 62; Verr. I, 20; III, 21; IV, 34, 35, 53.

Dicæarchus, peripateticus, Aristotelis discipulus; Att. II, 2, ejus libros diligenter legit et admiratur Cicero. Πελληναίων liber Dicæarchi de populis Pellenæis; item Κορινθίων et Ἀθηναίων. *Libros geographicos in multis reprehendit Polybius, auctore Strabone, Geogr. II, p. 107; qui et ipse ei non semper fidendum monet, in primis in occidentalibus et septentrionalibus Europæ partibus.* Att. II, 16, vitam practicam theoreticæ anteponit. ad Att. VI, 2, ejus tabulæ geographicæ laudantur. Scripsit περὶ τῆς εἰς Τροφωνίου καταβάσεως, in quo Chæron quidam inducitur, narrans, quæ in Trophonio viderit. *Utrum liber singularis fuerit, an pars libri majoris, quem* Ἀναγραφὴν Ἑλλάδος *inscripsit, disputant: hoc tamen probabilius videtur Hemsterhusio ad Lucian.* tom. I, 339; *quod mihi non est probabile, quia e loco Ciceronis patet, in dialogo scriptum fuisse illum libellum, quod* Ἀναγραφῇ *Græciæ non convenire videtur.* Att. XIII, 31, 32, libri περὶ ψυχῆς, et καταβάσεως, et τριπολιτικὸς, et epistola ad Aristoxenum. Acad. II, 39; Tusc. I, 10, tres libros de animo scripsit, in quibus animum nihil esse disputatur. Tusc. I, 31, tres libros scripsit contra immortalitatem animi, qui Lesbiaci dicuntur, quod Mitylenis sermo habetur. de Div. I, 3, 50, cetera divinationis genera sustulit, probat somnia et vaticinia per furorem. II, 51, ejus magnus liber est, nescire ea, quæ eventura sint, melius esse, quam scire. Off. II, 5, magnum et copiosum librum de hominum interitu scripsit, etc. *De eo vid. Reines. V. L.* III, 3.

P. Didius, Font. 18, legatus L. Cæsaris in bello sociali; τριπολιτικὸς *dicitur*, Att. XIII, 32. *Appian. B. C. l.* I, *p.* 635. *De ejus rebus gestis in bello sociali v. Vell.* II, 16; *sed ibi prænomen est T. quod e fastis Capitolinis etiam in loco Ciceronis reposuit P. Manutius. Recte.*

T. Didius, Planc. 25; Pis. 25, ex Macedonia triumphat, *scilicet de Scordiscis, ex prætura. Fuit prætor Illyrici, sed victo Macedoniæ proc. Catone, propter viciniam agressus est Macedoniam. v. Pigh. ad a.* 639, 640. *Est is, qui consul cum Q. Metello legem Cæciliam Didium tulit. A. U.* DCLV.

T. Didius, forte filius superioris. Or. II, 47, trib. pl. cum L. Cotta, *a.* DCLIX. *vide in L. Cotta.*

Digiti Idæi, Nat. D. III, 16, *sive* Dactyli, *sunt sacerdotes matris deum.*

*Dinarchus**, orator Atheniensis Demostheni æqualis, Brut. 9.

Dinea, Larinas, Cluent. 7, socrus Oppianici.

Dinomachus, Tusc. V, 30; Fin. V, 8; Offic. III, 34, de summo bono Calliphonem sequitur, et ita controversiam componi posse putat.

Dinon, de Div. I, 23, Persica scripsit. *Est is, quem laudat, et fide dignum judicat Cornelius Nepos in Conone. Fuit pater Clitarchi, qui Alexandri M. tempore floruit. vid. Voss. de H. Gr.* IV, 8, *ubi recte ostendit*, Dinonem *appellandum esse, non* Dionem.

Dio, Syracusius, Or. III, 34, Platonis discipulus. Tusc. V, 35, Platonis ad ejus propinquos epistola. *Est septi-*

ma inter Platonicas, post mortem Dionis, patriæ liberatoris, scripta. De ejus rebus præter Nepotem leg. Diodor. S. xvi.

Dio, stoicus, Leg. iii, 5, de magistratibus subtiliter scripsit. *Ante Panætium scripsit, ut ex h. l. colligo.*

Dio, philosophus; ad Div. ix, 26, eo utitur Papirius Pætus. *Nescio quis; nisi forte academicus, de quo postea; aut Epicureus quidam. Pætus enim Epicureus fuit.*

Dio, Verr. i, 10, Halesinus.

Dio, Flacc. 30, Apollonidiensis.

Dio, Verr. ii, 7, a Q. Metello civis rom. factus; unde Q. Cæcilius Dio dicitur, c. 9.

Dio, Cœl. 10, legatus Alexandrinorum, qui Ptolemæum Auletem Romæ accusaret; interfectus est Romæ, eaque cedes in M. Cœlium collata. *Academicum appellat Strabo, l.* xvii, *p.* 1147; *ubi tota res de Ptolemæo et legatione accurate commemoratur. Hic est* Dio academicus, *qui, Acad.* ii, 4, *memoratur.*

Diochares, Att. xi, 6, C. Cæsaris libertus.

Diocles, Verr. iv, 16, Lilybætanus.

Diocles Phimes, Panormitanus, Verr. iii, 40.

Diocles, Centuripinus, Verr. iii, 56.

Diocles, Dyrrachinus, Verr. iii, 40.

Diodorus, Fat. 6, valens dialecticus. *Etiam Sextus Empir.* διαλεκτικώτατον *appellat.* ad Div. ix, 4, possibile aliquid esse putabat, etsi non fierit. *De hoc Diodoro, qui* Cronus *dicitur cognomine discipulo Apollonii Croni dialectici, vid. Menagium ad Laert.* ii, 111. *Mortuus est præ pudore, quum Stilponi ad quæstionem ludicram respondere non potuisset. Plin. H. N.* vii, 53.

Diodorus, Or. i, 11, peripateticus. Fin. v, 5, Critolai auditor. Acad. ii, 42; Fin. ii, 6, honestatem cum vacuitate doloris summum bonum facit. Acad. ii, 24.

Diodorus, Melitensis, Verr. iv, 17.

Diodorus *, Timarchides, Syracusanus senator, Verr. iv, 62.

Diodotus, Q. fr. i, 2, libertus Luculli.

Diodotus, stoicus, Brut. 90, ad Div. xiii, 16, præceptor Ciceronis in dialecticis, domi Ciceronis mortuus est. *Conf.* Att. ii, 20; Acad. ii, 36, Antiochea contemnit. Tusc. v, 39, cæcus factus, non modo literis utitur, sed etiam geometriam docet; fidibus utitur Pythagoreorum more. ad Div. ix, 4, Diodori περὶ δυνατῶν opinionem non concoquebat.

Diogenes, Apolloniates, Nat. D. i, 12, aera deum facit. *De eo Laert.* ix, 57. *Patria fuit Apollonia Cretæ, ut e Stephano de Urb. ad eum locum docet Menagius. Vixit Anaxagoræ temporibus Physicus dictus est, et eloquentia non minus quam philosophia valuit.*

Diogenes, cynicus, Tusc. i, 43, inhumatum se projici jubet. *Memoratur etiam* Tusc. iii, 23; v, 32; Mur. 36; Nat. D. iii, 34, etc.

Diogenes, Babylonius, stoicus, Acad. ii, 30, Carneadis in dialectica præceptor. Fin. ii, 8, cum Lælius audivit iii, 10, ejus definitio *boni* probatur. Tusc. iv, 3; Senect. 7, Romam legatus mittitur. Nat. D. i, 15, ejus liber *de Minerva*, in quo partum Jovis ad physiologiam traducit. de Div. i, 3, Chrysippi auditor, unum librum edidit *de Divinatione*. ii, 43, prædictionem eam concedit, qualis quisque natura, et ad quam quisque rem maxime aptus futurus sit.

Diogenes, Cluent. 16, 19, servi nomen.

Diognotus, Venerius, Verr. iii, 38, qui decumas Tisseusium a Verre emerat.

Diona, Nat. D. iii, 23, mater Veneris.

Dionysia, Q. Rosc. 8, saltatrix. *vid. Gell.* i, 5.

Dionysiarchus, Verr. iv, 22, proagorus Catinensis.

* *Dionysius*, Nat. D. iii, 21, filius Jovis et Proserpinæ. vid. *Anaces.*

* *Dionysius major, Syracusanorum tyrannus;* de Div. i, 20, ejus mater

quum prægnans eum alvo contineret, somniavit, se peperisse Satyriscum, etc. I, 33; II, 31, ostentum equi ejus. Verr. V, 55, ejus lautumiæ. Off. II, 7; Tuscul. V, 20, tyrannis, uxores, crudelitas, miseria. N. D. III, 34, sacrilegus. Tusc. V, 19; de Rep. I, 17; ibid. III, 23.

* *Dionysius minor*, ad Div. IX, 18, dicitur ludum Corinthi aperuisse.

Dionysius, Heracleotes, Acad. II, 22, Zenonis Cittiei discipulus. Fin. V, 31, propter oculorum dolorem a stoicis desciscit, *et fit Epicureus, s. Cyrenaicus, unde μεταθέμενος dictus est.*

Dionysius, stoicus, Tusc. II, 11, Ciceronis æqualis, versus orationi nullo delectu admiscebat. Dionysium stoicum *laudat Laert.* VI, 43.

Dionysius, Magnes, Brut. 91, rhetor temporibus Ciceronis, qui cum eo in Asia adolescens multum fuit.

Dionysius, ad Div. V, 10, servus Ciceronis, anagnostes. ad Div. XIII, 77, qui bibliothecam Ciceronis tractavit, fugit. Att. IX, 12, Ciceronem bello civili deserit, quamvis valde apud eum honoratus fuerat.

Dionysius, toto nomine *M. Pomponius Dionysius*, Att. IV, 8, 11, 15; ad Div. XII, 24, servus aut libertus Attici, quo Cicero usus est in instruenda bibliotheca.

Dionysodorus, Verr. II, 21, Syracusanus.

Dionysus, N. D. III, 23; multi Dionysi.

Diophanes, Mitylenæus, Brut. 27, rhetor suo tempore Græcorum disertissimus, Tib. Gracchi fil. præceptor.

Dioscuri, N. D. III, 21, quot modis apud Græcos nominentur.

Diphilus, Or. I, 30, Crassi scriptor et lector.

* *Diphilus*, Q. fr. III, 1, redemtor villæ Q. Ciceronis, architectus idem.

* *Divitiacus*, de Div. I, 41, unus e Druidis.

Docimus, Verr. III, 34, Siculus.

Cn. Dolabella, Pis. 19, triumphat ex Macedonia rediens. *Consul fuit cum M. Tullio Decula a.* DCLXXII. Brut. 92, accusatur a C. Cæsare adolescente, defendentibus C. Cotta et Hortensio.

Cn. Dolabella, Quint. 8, prætor urbanus Cn. Dolabella et M. Tullio coss. *ad quem causa Quintii acta est.* Verr. act. I, 4; Verr. I, 15, 37, 38, prætor Ciliciæ, Verre legato, a quo deinde, quum a M. Scauro de repetundis accusaretur, oppugnatus est; condemnatur. *Hos duos Dolabellas confundunt Asconius ad Div. in Cæcil. c. 7, et Corradus in Quæstura, propterea reprehensi a Perizonio Animadver. Histor. c. 2, p. 54.*

P. Corn. Dolabella, ad Div. II, 15, 16, Ciceronis gener; libertate sua molestias sibi contrahit. VII, 33, declamat apud Ciceronem. II, 13, Appium Pulchrum accusat. Att. VII, 8, heres fit Liviæ cujusdam. ad Div. IX, 14, ejus consulatus laudatur, *ob eversam columnam Cæsarianorum in foro, et seditiones compressas.* Phil. I, 2, acta in consulatu post Cæsaris mortem. Phil. XI, 1, proconsul Syriæ C. Trebonium interficit. ad Div. XII, 14, ab Antiochia exclusus Laodicæam se contulit. ibid. 12, cum exercitu suo ex Syria in Ciliciam transit. Brut. 92.

P. Dolabella, Cæcin. 8, prætor urbanus, ad quem est acta causa Cæcinæ.

P. Dolabella, ad Div. VIII, 4, quindecimvir fit. *Nescio an idem.*

Domitius *, Herenn. III, 21.

Cn. Domitius, Cn. f. (*v. Sueton. Ner.* 1) Brut. 26, consul cum C. Fannio fuit (*A. U.* DCXXXI). Font. 15, Arvernos et Allobroges vicit. Verr. I, 55; Cluent. 42, censor cum L. Metello a. U. DCXXXVIII.

Cn. Domitius Ænob. Cn. f. (*v. inscr. antiq. ap. Murator. ad a.* 657) *Cn. n.* Agr. II, 7, in tribunatu de sacerdotiis tulit. v. *Domitia Lex.* Corn. 2; Cæcil. 20, M. Silanum vexat. Or. 2, 56; Brut. 44; Dejot. 1, consul *cum Cassio Longino A. U.* DCLVII; censor cum L. Crasso oratore fuit; dissensio inter ipsos. Pontifex max. a trib. pl. M. Scauro accusatur. *De contentionibus Domitii et*

Crassi censorum, locos auctorum collegit Sigonius in fastis ad A. U. DCLXI; *est enim locus memorabilis apud Plin. H. N.* XVII, 1. *De ipso v. Sueton. Ner.* 2, *et ibi interpretes.*

Cn. Domitius Calvinus, Dejot. 5, a Dejotaro post bellum civile recipitur et sustentatur. Cœl. 13, et Q. fr. II, 13, prætor Cn. Lentulo et L. Marcio coss. Sext. 53; Q. fr. 1, 2, trib. pl. Cæsare et Bibulo coss. quo usus Bibulus in impedienda Cæsaris agraria. Flacc. 13, legatus L. Flacci in Asia. *Consul tandem cum Messalla a.* DCC.

Cn. Domitius, L. Ænob. F. Phil. II, 11, de Cæsaris percussoribus, Catonem Uticensem avunculum habuit. Phil. x, 6, ei se exercitus, qui ad Dolabellam in Syriam ducebatur, in Macedonia tradit. ad Div. VIII, 14. Cn. Saturninum reum fecit. *v. Manut. Ad eum est epist.* 22 *l.* VI ad Div. *De eo v. Sueton. Ner. c.* 3.

* *Cn. Domitius Singoius*, Sardus hospes et familiaris Ciceronis a Pompeio civitate donatus. Frag. nov. orat. pro Scauro, c. 10.

L. Domitius, Verr. v, 3, prætor Siciliæ, in animadvertendo durus. *Est is, qui cum C. Cœlio Caldo consul fuit a.* DCLIX, *frater Cn. Domitii censoris cum Crasso majore.*

L. Domitius Ænobarbus, Cn. f. Cn. n. Cn. pron. is, qui consul fuit cum Appio Claudio Pulchro a. DCXCIX. Att. 1, 1, Ciceronem in petitione consulatus juvat. Mil. 8, quæsitur in causa Milonis. ad Div. VIII, 14, repulsam in petitione auguratus ægre fert. XVI, 12, ei ulterior Gallia decernitur a senatu, ut Cæsari succedat. Att. VIII, 1, 8, Corfinii se tradit Cæsari; stultus *dicitur*. Vatin. 10, laudatur. Brut. 77, Latine, multaque cum libertate, sed sine arte dicebat, bello civili interiit. *v. Cæsar, B. C.* III, 99; *memoratur etiam seqq. locis.* Verr. 1, 33; ad Div. VI, 21; VIII, 1, 8, 12, etc.

Domitius, Appulus, Phil. XI, 6, septemvir Antonianus. ad Div. VIII, 15, hospes Cæsaris Intemelii.

Doris, Locrensis. Tusc. v, 20, uxor Dionysii tyranni.

Dorotheus, Verr. II, 36, Thermitanus.

Dorylaus, Dejot. 15, legatus Dejotari ad Cæsarem.

Doryphori * statua, Or. 2.

Doterio, Att. 1, 6, histrio.

* *Draco*, Or. 1, 44; de Rep. II, 1, Atheniensium legislator.

Druidæ, de Div. 1, 41, vates et augures in Gallia, de *quibus consulant tirones Cæsar. B. Gall.* v, 13, 14.

C. Livius Drusus, Brut. 28; ejus filii duo C. et M. *Pronepos est Drusi; qui primus cognomen hoc ob interfecto Drauso Gallorum duce tulit: ad quem Popma refert locum ad Att.* VII, 2. *Sed Pighius, ad a.* 637, *refert ad M. Drusum, C. f. qui Her.* II, 13, *prætor dicitur, de quo, totoque familia v. Sueton. in Tiber.* 3.

C. Drusus, C. Fil. Brut. 28, qualis orator fuerit. Tusc. v, 38, JCtus, qui etiam, quum cæcus factus esset, de jure diligenter respondit, et a multis consultus est. *Hunc Drusum vulgo in veterum JCtorum commemoratione prætermittunt, etiam Pomponius.*

M. Drusus, C. fil. Brut. 28, tribunus C. Gracchum iterum trib. pl. fregit. *Nam ita legendum esse, non fecit, viri docti ad unum omnes censent, et res postulat. Hic est ille Drusus, qui hanc ipsam ob rem, quod senatus causam contra Gracchum egit, patronus* senatus *appellatus est. Sueton. l. c. Ad hunc Drusum referunt etiam illud* de Offic. 1, 30, in M. Druso adolescente magna fuit severitas. *Sed mihi ad ejus filium referendum videtur. Ipsa verba Ciceronis docent. Primo ponuntur* L. Crassus et L. Philippus, *quo consule dein tribunus M. Drusus fil. fuit: deinde* C. Cæsar, L. F. *Iisdem temporibus dicitur multa severitas fuisse in M. Scauro, et in* M. Druso adolescente. *Pater autem illis temporibus* adolescens *non fuit. Item M. Drusus filius et M. Scaurus, at hic, junguntur, Dom.* 19. ad Herenn. II, 13, prætor urbanus judicium reddidit, quod cum herede mandati ageretur. *Hunc M. Drusum Pighius refert ad A.*

U. DCXXXVII, *hoc argumento, ut opinor, quod tribus annis post consul factus est, quo ille sæpe in digerendis prætorum annis usus est. Si recte, est ille ipse patronus senatus. Nam tribunatus Gracchi secundus cadit in A. U.* DCXXXI, *etc. Obtinuit aliquot annis post Macedoniam ex consulatu a.* DCXLI *gesto, et Scordiscos vicit. v. Flor.* III, 4, *et Valentem Num. Fam. R. T. I, p.* 51, 52.

M. Drusus, M. fil. Dom. 46, trib. pl. et pontifex, Q. Cæpionis inimicus; *unde inimicitiæ artæ, docet Plin.* XXXIII, 1. Mil. 7, M. Catonis Uticensis avunculus. Br. 49, 62, orator gravis, quum de rep. diceret. Offic. 1, 30, severitas in eo adolescente fuit. *v. in M. Drusus, C. F.* Cluent. 56; Postum. 7, eos, qui res judicarunt, *equites*, tentavit quæstionibus constitutis in judicium vocare; eæ rejiciuntur. Mil. 7, senatus propugnator ac pæne patronus. Or. III, 1, refert ad senatum de conviciis L. Philippi consulis, quibus in concione in senatum usus erat, etc. Dom. 16, 19, de pluribus rebus simul ferre ausus est contra legem Cæciliam et Didiam; senatus decernit, ne eæ leges valeant. v. *Liviæ Leges.* Rabir. perd. 7, consulibus adest contra Saturninum. Mil. 7, domi suæ interficitur in tribunatu. Nat. D. III, 33, ejus percussor fuit Q. Varius. *De eo v. inpr. Vellei.* II, 13 *sq.*

Drusus, ad Div. XIII, 14, homo turpibus libidinibus deditus, judex est inter reos de lege Scatinia. *Adeum referenda fortasse sunt etiam hæc,* Att. II, 7, *ubi* Pisaurensis *vocatur;* ad Div. XI, 19; Att. IV, 15, 16, a Cicerone defenditur, accusatus a Lucretio.

Cæso, s. K. Duillius, ad Div. IX, 21, consul *A. U.* CCCCXVII.

**C. Duillius, M. F.* dicitur et *Duellius*, de Rep. 1, 1, et *Bellius*, Or. 45; item *Billius. v. Ciacconium ad Columnam Rostratam, et Pighium ad A. U.* CCCCXCIII. Senect. 13, Pœnos primus classe vicit. *in Planciana, c.* 25, *est* P. Duellius. *Sed quia facile intelligitur, de hoc* Duellio *esse sermonem, qui primus mari Carthaginienses vicit, recte viri docti censuerunt, legendum esse* C. Duellius. *Sic enim solebat scribere Tullius, ut ipse testatur,* Or. 45, *non, ut vulgo,* Duillius.

Duris, Samius, Att. VI, 1, homo in historia diligens. *Vixit Ptolemæi Philadelphi temporibus. De ejus scriptis consule Voss. de Hist. Gr.* 1, 15; *quem compilavit Harduinus in Indic. Auct. Plinian. Add. Diodor. S.* XV, *p.* 373, 374.

C. Duronius, Att. V, 8.

M. Duronius, Or. II, 68, accusator censoris M. Antonii orat. de ambitu. *Hic Duronius post a censore M. Antonio et collega L. Flacco de senatu motus est, quod in tribunatu legem de coercendis conviviorum sumtibus latam abrogaverat. v. Valer. M.* II, 9, 5.

Dyrrhachinus, Verr. III, 56, princeps Elorinorum.

E.

Echecrates, Fin. V, 29, Pythagoreus, Locrensis, Platonis æqualis. *Eum etiam Iamblichus, aliosque duos ejusdem nominis, commemorat inter Pythagoreos, c. ult. Vit. Pyth. et Laert.* VIII, 48.

*Echion**, pictor. Parad. V, 2; *et sic Lambinus,* Brut. 18, *ubi mss.* Aetion. *In Parad. olim legebatur* Actæon. *Emendavit idem Lambinus; quod mirum est, nescisse Harduinum ad Plin.* XXXV, 7. *Sed in altero loco servarem* Aetion; *in altero, restituerem. v. Aetion.*

Egeria, Leg. 1, 1, nympha, quacum Numa colloquutus est.

Egesinus, Acad. II, 6, Evandri auditor, academicus, *Pergamenus, in quo media Academia desiit. Laert.* IV, 60. — *Rectius forte,* Hegesinus.

Egilius, de Or. II, 68, festivus homo. *Hunc locum laudat Nonius in v.* colus.

Sed ibi edd. vett. omnes habent Decilla. *Ap. Livium,* XLI, 13, *est* L. Egilius; *sed Drakenborch. putat legendum* Æmilius; *quem vid.*

Cn. Egnatius, Cluent. 48, senator, filium Cn. Egnatium exheredat, quod in judicio Juniano pecunias cepisset.

Egnatius Maximus, ad Att. XIII, 34.

Egnatius, Sidicinus, ad Att. VI, 1, debitor Ciceronis.

L. Egnatius, Att. X, 15, fœnerator. VII, 18; IV, 12. *Hic forte idem cum seq.*

L. Egnatius Rufus, ad Div. XIII, 43, etc. eques romanus negotiator. *Viri docti, quantum ex observationibus ad h. l. et alibi intelligo, hos omnes pro eodem habent. Ego ad minimum tres distinctos homines puto: unum* Sidicinum, *qui debebat Ciceroni, nomen neque optimum, neque pessimum, quod in illum* Rufum *non convenit, hominem divitem, et in provinciis negotia magna habentem: alterum, qui* Rufi; *tertium, qui* Maximi *cognomen habeat. Nam utrumque cognomen ejusdem esse non putem.*

L. Egnatuleius, Phil. III, 3, quæstor legionem Martiam ab Antonio avertit ad Octavium Cæsarem.

Egritomarus, Cæcil. 20, Gallus, Cn. Domitii hospes, etc.

* *Electra*, Q. fr. III, 6, tragœdia Q. Ciceronis.

*Electra**, Sophoclis tragœdia, Fin. I, 2.

Elesiodolus, Font. 8, *videtur de cohorte M. Fonteii fuisse. Nomen romanum non videtur.*

Elisius, Terinæus, Tusc. I, 48, filium nimis lugens, in psychomantio quid responsi acceperit, e Crantoris consolatione. — *Rectius*, Elysius.

**Empedocles*, Or. I, 50, Agrigentinus, poeta physicus. de Rep. III, 8, clamat, inexpiabiles pœnas impendere iis, a quibus violatum sit animal. Nat. D. I, 12, elementa deos facit. Acad. II, 13; V, 23, 37, confitetur ignorantiam, ut Socrates. *Pythagoræ discipulus, de cujus scriptis vid. præter alios Fabric. B. G.* II, 12.

Empirici, Acad. II, 39, *genus medicorum, quod opponitur* λογικοῖς ἰατροῖς *ap. Sextum Emp. adv. Logic.* §. 156, 191. *Nihil anatomiæ, nihil semioticæ tribuit; omnia in usu et experimentis ponit. vid. Celsus, l. 1. præf. ubi primum Serapionem se Empiricum professum esse dicit.*

Emplatorius, ad Div. I, 8, *nomen hominis obscuri; non videtur romanum esse.* — * *Legitur nunc*, M. Plætorio.

Endymion, Fin. V, 20, ejus somnus. Tusc. I, 38.

Engonasi, Nat. D. II, 42, sidus.

M. Ennius, Att. XV, 26; *sed suspectum est Corrado hoc nomen.*

Q. Ennius, ad Her. II, 22, Rudius e Calabria, poeta suo tempore præstans, Scipionique Africano propterea dilectus. Arch. 9, Fulvium contra Ætolos bellum gerentem comitatus est. Acad. II, 16, 27, somniat se vidisse Homerum. II, 16, ejus Epicharmus. Div. I, 13, ejus Andromacha. Brut. 18; Fin. IV, 23; Or. 45; Tusc. III, 12; IV, 8; Fat. 15; de Div. II, 56; Off. I, 24; Sen. 4, 6; Nat. D. II, 25; III, 32; ad Div. II, 50; VIII, 6; de Am. 6, 17; de Rep. I, 2, 16, 32; VI, 5, etc.

Epaminondas, ad Div. V, 12; Tusc. I, 49; V, 17, apud Mantineam moritur.

Ephorus, Or. II, 13, 23, 51, 57; Brut. 56, Cumæus, Isocratis discipulus, historiam scripsit. *De eo vid. Voss. de Hist. Gr.* I, 7. *Cave ne confundas cum* Ephoro Cumano, *item historico, sed recentiori.*

Epicharmus, Tusc. I, 8, Siculus, poeta acutus; Att. I, 19, *Siculus, dicitur, quia vix trimestris e patria in Siciliam venit. Est enim in insula Co natus. Pythagoricus fuit, et simul comicus poeta, et quidem veteris comœdiæ. Vixit tempore Hieronis tyranni. De eo vid. v. c. Iamblich. Vit. Pyth.* 29, *etc. Laert.* VIII, 78. Acad. II, 16, Epicharmus *est liber Ennii.*

Epiclerus, Amic. 26, *fabulæ nomen.*

Epicrates, Att. II, 3, *est Pompeius M.*

Epicrates, ad Div. XVI, 21, princeps Atheniensium.

Epicrates, Verr. II, 9, Agyrinensis frater Sosippi.

Epicrates, Verr. II, 21, Bidinus.

Epicurei°, Fin. 1, 2, 7; Tusc. II, 3.

Epicurus, Fin. 1, 7, non eruditus. ejus sententia de summo bono explicatur, Fin. 1, 9-21; refellitur toto libro II. Brut. 85, εἰρωνείαν Socratis reprehendit. Acad. II, 42, enim Cyrenaicis de voluptate non consentit. ibid. 30, dialecticus contemnit et ridet. N. D. 1, 16, ejus liber de regula et judicio, ejus prolepsis; totus locus de diis ex ejus sententia explicatur, cap. 16 seqq., et refellitur eodem libro. 1, 30, videtur nonnullis nullos deos eredere. II, 23, monogrammos deos facit. de Div. 1, 3, balbutit de natura deorum. N. D. 1, 25, de atomis quomodo a Democrito dissentiat. Acad. 1, 2, ejus physica sunt Democritea. Nat. D. 1, 26, in physicis omnia a Democrito habet. ad Div. xv, 16, ejus εἴδωλα salse ridentur. Fin. 1, 5, 6, 7, ejus philosophiæ per omnes partes reprehensio. Acad. II, 32, negat posse aliquid percipi, si ullum sensibus visum falsum sit. Tusc. III, 15, ejus de origine doloris sententia refellitur. N. D. 1, 33, dissensus impatiens; libros scripsit contra Timocraten. ad Div. VII, 26, male accipitur a stoicis, quod se reformidare dicit πάθη δυσουρικὰ καὶ δυσεντερικά. Div. II, 50, enm bebetem et rudem dicere solent stoici. Div. 1, 39, nullam putat gratuitam esse virtutem. Div. 1, 30, sentit nihil unquam elegans, nihil decorum. Nat. D. II, 17, in jocis frigidus. Fin. II, 3, sapientem se profitetur. Nat. D. 1, 41, ejus libri de sanctitate et pietate adversus deos. Fin. 1, 20, amicitias recte coluit. II, 30, ejus morientis epistola ad Hermachum. Fat. 9, fatum extimescit, et ab atomis petit præsidium, etc. Sententia ejus de fato. Moritur LXXII annos natus, Archonte Pytharato. ad Div. XIII, 1, testamento successoribus suis Epicureis hortum suum et ædes legavit, quas deinde C. Memmius emit, repetente Patrone Epicureo. de eo est, Acad. fr. III; Hort. fr. 18.

Epigoni, opt. g. or. 6, *tragœdia Æschyli et Attii*. Tusc. II, 34; Off. 1, 31.

Epimenides, Cres, de Div. 1, 18, concitatione quadam animi, et soluto liberoque animo futura præsentit. Leg. II, 11. *De ejus ætate non consentiunt veteres. Tempore septem sapientum vixisse, plerique consentiunt. De eo v. Laert.* 1, 109 *sqq. et ibi viros doctos. Scriptores de eo multos laudat Fabric. B. G.* 1, 6.

M. Eppius, Att. VIII, 11, Pompeianus, laudatur. *Cf. Hirt. B. Afr.* 89.

Eppuleia, ad Div. VI, 12, uxor T. Ampii Balbi. Eppuleia *est etiam in inscriptione ap. Fabrett. p.* 310; Eppuleius, *ap. Murator. Inscr. p.* 315, *n.* 2. *Inter* Appuleins *et* Eppuleius *variant libri in Servio ad Virg. Æn.* VIII, 275, *ap. P. Burmannum.*

Equus°, stella, Nat. D. II, 43, 44.

Equus Trojanus, ad Div. VII, 16, fabula Livii.

Eratosthenes, Att. II, 6, geographica scripsit. Ea sibi Cicero præposuerat, quum geographica scribere susciperet; valde reprehendebatur a Serapione et Hipparcho: *de cujus disputatione adversus Eratosthenem v. Strab.* 1, *p.* 15. *Cyrenæus fuit, discipulus Aristonis Chii, insigni eruditione vir. Vixit Alexandriæ tempore Ptolemæi Evergetæ. Ejus geographica in magno pretio apud Romanos fuisse, etiam ex Cæsare colligas, qui eum potissimum e Græcis nominat, ubi de silva Hercynia agit, de B. G.* VI, 24. *Censuram totius operis geographici agit Strabo, l.* 1 *et* II, *ubi in primis monet, eum occidentales et septentrionales Europæ partes parum cognitas habuisse. Melius de eo judicat l.* XVII. *vid. Casaub. ad Strab. pag.* 15.

Erebus°, Deus, Nat. D. III, 27.

Erectheus, vel *Erichteus*, Sext. 21, rex Athenis, cujus filiæ vitam pro patriæ salute contemsere, Fin. v, 22; N. D. III, 19; quapropter deæ sunt Athenis habitæ, ibique delubrum habent.

Eretrici, vel *Eretriaci*, Or. III, 17; Acad. II, 42, *genus philosophorum Socraticorum a Menedemo Eretriaco ortum, qui e schola Eliaca fuit.*

°*Erigona*, Q. fr. III, 16, tragœdia Q.

Ciceronis; III, 9, missa e Gallia ad fratrem, in itinere perit culpa tabellarii.

Eriphyla, vel *Eriphyle*, Verr. IV, 18, Amphiarai uxor, *de cujus monili fabula nota est*. Inv. I, 50, anro vitam viri vendidit.

Eros, Att. X, 15. *Philotimi servus, aut libertus*. ad Div. XII, 26, Eros Turius *quidam nominatur*. Q. Rosc. 11, *est nomen comœdi, e disciplina Roscii*.

*Eros**, Attici libertus vel procurator, Att. VI, 1; XV, 15, 20.

C. Erucius, S. Rosc. 13, accusator.

C. Esernus, Cœl. 30, qui cum M. Camurtio est condemnatus propter facinus quoddam in Vettium commissum. —**Leg*. C. Æsernius *e mss*.

Eteocles, Offic. III, 21, Œdipi regis Thebanorum filius, et Polynicis frater, quorum nota est fabula.

Eubuleus, N. D. III, 21, filius Jovis et Proserpinæ. vid. in *Anaces*.

Eubulida, Verr. V, 42, Herbitensis.

Eubulides Grosphus, Verr. III, 23, Centuripinus.

Euchadia, Pis. 36, nomen feminæ Macedonicæ.

Euclides, Acad. II, 42, discipulus Socratis, *a quo Megarici et Dialectici orti sunt*, solum bonum dicit, quod esset unum et simile, et idem semper.

Euclides, Or. III, 33, geometra Alexandrinus *Ptolemæi Lagidæ temporibus : nobilis Elementis Geom*.

Eudemus, Div. I, 25, Cyprius, familiaris Aristotelis, *qui in defuncti honorem Dialogum scripsit* Εὔδημος, ἢ περὶ ψυχῆς, *cujus mentio est ap. Plutarchum et alios, quorum locos notat Jonsius de Script. H. P*. I, 15, 3.

**Eudoxus*, de Rep. I, 14, Platonis auditor, sphæram solidam astris cœlo inhærentibus describit. de Div. II, 42, contemnit Chaldæos.

Euhemerus, Nat. D. I, 42, expressus ab Ennio. v. *Columnam ad fragm. Ennii, p*. 312, *edd. Wetst. Historiam deorum composuit ex inscriptionibus, quæ in templis habebantur, aliisque locis, in primis Panchaiæ Indiæ, fictitia tamen haud dubie. Nam quæ Diodorus S. V, p*. 318, *de ea habet, ex Euhemero sumta sunt, ut bene monet Wesselingius. De ea re notus est locus Lactant*. I, 11. Atheus *dictus est, quod, ut refert Plutarch. de Isid. et Osirid. p*. 360, *deorum, qui putabantur, nomina ad veteres imperatores, reges, navarchos retulit. Locos veterum multos de eo attulere Davisius et Boherius ad Cic. l. c. Familiaris fuit regis Cassandri, ut ex Eusebio demonstrat Vossius de Poet. Græc. c*. 8; *ex quo ætas ejus colligi potest. Add. Casaub. ad Strabon*. I, *p*. 47; *Sevinum, Diss. de Euhemero in Comment. Acad. Inscr. t*. XI.

Eumenidas, Halicyensis, Verr. V, 7.

Eumenides, Nat. D. III, 18; earum fanum est Athenis.

*Eumolpidæ**, mysteriorum Eleusinorum sacerdotes, Leg. II, 14.

Eumolus, N. D. III, 21, filius Atrei.

*Eunuchus**, fabula Terentii, ad Div. I, 9; Nat. D. III, 29.

Euphorion, Chalcidensis, Div. II, 64, poeta *tragicus* nimis obscurus. *Vixit temporibus Ptolemæi Evergetæ*. Tusc. III, 19, Euphorionis cantores. *De eo v. Salmas. ad Solin. p*. 601, b; *Casaub. ad Sueton. Tib*. 70.

Eupolemus, Calactinus, Verr. IV, 22.

Eupolis, Brut. 9, veteris comœdiæ poeta. Att. VI, 1, an ab Alcibiade in mare dejectus sit. Brut. 15, Periclem laudat.

Euripides, Tusc. III, 14, Anaxagoræ discipulus. Tusc. IV, 29, tres primos versus Orestis ejus valde probat Socrates, etc. Acad. I, 3; Fin. I, 2; Tusc. I, 48; Nat. D. II, 25; Off. III, 21; ad Div. XIII, 15; XVI, 8.

Europa, Verr. IV, 60, in tauro sedens.

*Euryclea**, nutrix Ulyssis, Tusc. V, 16.

Eurydica, de Div. I, 20.

Eurypylus, Tusc. II, 16, 17, *dux Pergamenorum, ad Trojam*.

Eurysthenes, Div. II, 43, geminus frater Proclis, rex Lacedæmoniorum.

Eurystheus, Acad. II, 28, filios ejus interficit Hercules. Tusc. II, 8.

Euthydemus, ad Div. XIII, 56, *Ephesius fuisse videtur*.

F.

Sed Vellei. II, III, *diserte appellat* Paulli nepotem. *Plin.* XXXIII, 11, fratrem Africani min. *vocat; quod esse non potest, sic est Paulli nepos. Velleii auctoritas fastis firmatur.*

Q. Fabius Virgilianus, ad Div. III, 3, 4, legatus Appii Pulchri in Cilicia. Att. VIII, 11, Pompeianus.

Q. Fabius Labeo, Cunctatoris nepos, Br. 21, juris et antiquitatis peritus. *Consul A. U.* DLXX *cum M. Marcello.* Off. 1, 10, arbiter Nolanis et Neapolitanis de finibus a senatu datus est.

Q. Fabius, Saguntinus, Balb. 22, a Metello Pio civitate donatur.

Serv. Fabius Pictor, Brut. 21, juris et antiquitatis peritus. *De hoc vid. Voss. Hist. Lat.* 1, 3, *qui refellit Corradam, qui pro* Servio *malebat* Servilianus. *Bene. Nam* Servilianus *genus duxit non a* Pictore, *sed a* Gurgite.

C. et L. Fabricii, Cluent. 16, Aletrinates, Oppianici familiares.

C. Fabricius, Br. 14, ad Pyrrhum legatus missus de recuperandis captivis. Balb. 22, consul Pyrrhi tempore cum Heracleensibus fœdus facit. Off. III, 22, perfugam, qui regi venenum se daturum promiserat, Pyrrho dedit. 4, justus nominatur. Tusc. III, 23, paupertatis tolerans. Leg. II, 23, in urbe sepultus est, quod in XII Tabulis prohibetur. *Add.* Orat. II, 66; III, 15; Planc. 25.

Q. Fabricius, Sext. 35; Q. fr. 1, 5; de Sen. 8, trib. pl. primus VIII kal. febr. P. Lentulo Spinthere cos. rogationem fert de Cicerone revocando. Cf. in Senect. post Red. 8.

Fadia,* uxor Antonii, Phil. XIII, 10.

Fadius, ad Div. X, 32, miles quidam Pompeianus, a Balbo minore crudeliter tractatus.

L. Fadius, Ædilis Arpini. Att. XV, 15.

Q. Fadius, Phil. II, 2, libertinus, cujus filiam duxit M. Antonius triumvir. Att. XVI, 11.

Q. Fadius Gallus, Fin. II, 17, ejus filia *Fadia.* ibid.

Sext. Fadius, ad Div. VII, 20, Niconis medici discipulus.

T. Fadius, Att. III, 23, trib. pl. Lentulo Spinthere cos. post Red. in Sen. 8, quæstor Cicerone cos. fuit. ad Div. V, 18, CXSNL.

Falcidius, Flacc. 37, civis rom. de plebe.

C. Falcidius, Manil. 19, trib. pl. et anno post legatus.

C. Fannius, C. F. Brut. 26; oratio de sociis et nomine Latino contra Gracchum an ejus sit? Consul cum Domitio fuit. *a.* DCXXXI. Cf. Or. III, 47.

C. Fannius, M. F. Brut. 26, Lælii gener, historiam non inelegantem scripsit. Brut. 21; Or. II, 67, scripsit annales. Conf. Tusc. IV, 18; Leg. I, 2; Brut. 87; Att. IV, 16; de Rep. I, 12. De compendio historiæ Fannianæ, quod M. Brutus, percussor Cæsaris, fecit, vide in *Bruto. De Fannio vid. Vossium de Historicis Latinis, l.* 7.

C. Fannius, C. F. Sext. 53, trib. pl. Cæsare et Bibulo coss. quo usus Bibulus in impedienda Agraria Cæsaris. Ar. Resp. 6, pontifex. Att. II, 24, subscripsit in P. Clodium. VII, 15, in Siciliam post Furfanium mittitur, initio belli civilis. VIII, 15, prætor Siciliæ. Phil. XIII, 6, Pompeium Cn. F. hortatur, ut cum suis copiis ad Mutinam eat. *Ap. Joseph. A.* XIV, 10, 15, ὕπατος *dicitur: cujus rei nuspiam alibi vestigium; nec verum puto.*

C. Fannius, Verr. I, 49, eques rom. *forte idem.*

C. Fannius Chærea, Q. Rosc. I, *homo Græcus, ut Chæreæ nomen indicat, sed civitate donatus, aut e servo libertinus factus, a Fannio quodam.*

M. Fannius, Brut. 26, orator bonus.

M. Fannius, S. Rosc. 5, *prætor A. U.* DCLXXIII, *et quæsitor in causa Roscii.*

M. Faucius, M. F. ad Div. XIII, 11, eques rom. decurio Arpinatium.

Fauni,* Or. 51, Brut. 18; de Div. I, 45; Nat. II, 2; III, 6.

Fausta, Att. V, 8, T. Milonis uxor.

Faustus, Sull. 19, est L. Cornelius Sulla. Et ejus filius, Cluent. 34; Vat. 13; Att. IV, 14; Agrar. I, 4; Att. IX, 1; *de quibus vide in Sulla.*

M. Favonius, Att. II, 1, accusat Nasicam, Cn. Pompeii socerum; Moloni operam dedit. ad Div. VIII, 9, in petitione præturæ præteritur. Att. I, 14, eum Catone comitia Clodii de sacris rei dissolvit. ad Div. VIII, 11, Ciceroni supplicationem non decernit, Mil. 9, 16, *nempe quia Cato non decernebat, cujus simius erat. De ejus morte v. Sueton. Aug.* 13. Faonius, *an Favonius scribendus sit, v. Manut. ad Cic. p.* 94, *et Casaub. ad Suet. l. c.*

*Febris**, ejus fanum, Leg. II, 11; Nat. D. III, 25.

*Felix**, Q. Fr. III, 9.

Feralia, Att. VIII, 14, *sacra placandis Manibus, mense febr.*

M. Feridius, ad Div. VIII, 9, eques rum.

*Fides**, Dea, Nat. D. II, 23, 31; III, 36; Off. III, 29.

C. Fidiculanius Falcula, Cæcin. 10; Cluent. 37, senator. *Miror Gorium familiam Fidiculaniam, quæ in lapidibus Donianis occurrit, inter eas referre, de quibus antiquariis nondum ante constiterit.*

C. Fidulus, Vat. 13, *videtur senator fuisse, aut eques certe.*

C. Marcius Figulus, Nat. D. II, 4, P. Scipionis collega in consulatu a Ti. Graccho vitiose creatus, abdicat se consulatu. Div. II, 35; Br. 20, cum Lentulo consul fuit, *A. U* DXCVII.

C. Marcius Figulus, Att. I, 2, consul cum L. Cæsare, *a.* DCLXXXIX. de Leg. II, 25, sepulcrum ejus sumtuosissimum.

P. Nigidius Figulus, v. in Nigidius.

C. Flavius Fimbria, Brut. 45, accusatus a M. Gratidio de repetundis. Font. 10, Scauri testimonium in eum nil valuit. Or. II, 22, qualis orator fuerit. Br. 34, bonus auctor in senatu, tolerabilis patronus, nec rudis in jure civili, Planc. 21, in petitione tribunatus pl. repulsam tulit. Rabir. 7, cum C. Mario cos. fuit *a.* DCXLIX. *Adde* Off. III, 19. *Vid. collecta Corrado ad Brut.* 34.

C. Flavius Fimbria, Brut. 66, M. Crassi inimicus, qualis orator. S. Rosc. 12, homo insanus. Q. Scævolam in funere Marii vulnerari curat. *Add. Corrad. l. c.*

L. Fimbria, Verr. V, 70, multis inimicitiis et laboribus ad honores pervenit. *Sed est vitium in prænomine, corrigendumque* C. *ut jam monuit Manutius. Est consularis ille Fimbria; jungitur enim Mario: nec ullus* L. Fimbria *honoratus in libris antiquis occurrit.*

Firmani fratres, Att. IV, 8. vide *L. Gavius.*

Firmidius, Sext. 52, Clodianarum operarum dux.

C. Flaccus, e Valeriis, Quint. 7, imperator et prætor Galliæ Scipione et Norbano coss. *h. e. A. U.* DCLXX.

C. Flaccus, L. fil. ad Div. III, 4, *fuit de cohorte Appii in Cilicia, certe summus ejus amicus et familiaris. Itaque, ep.* 11, *dicitur curasse, ut testes mercenarii in Appium a suis civitatibus notarentur.*

C. et M. Flaccus Aviani, fratres, ad Div. XIII, 32, 79.

L. Flaccus, e Valeriis, Phil. XI, 8, consul (DCXXII) cum P. Licinio *Muciano*, flamen Martialis. *Itaque in ejus nummis Mars et apex cernuntur.* Ei Licinius multam dixit, si a sacris discederet ad bellum cum Aristonico in Asia gerendum. Populus multam remisit; sed pontifici Licinio parere jussit. *Etiam* de Div. I, 46, *commemoratur* flamen Martialis L. Flaccus; *sed is a collega Muciani diversus sit necesse est, quod ex eo se audisse dicit Quintus frater, quæ commemorat. De hoc Flacco accipio locum* in Cæcil. 19, *ubi* quæstori ejus M. Scauro accusatio ejus non concessa esse *dicitur. Ad eum locum nil interpretes, præter unum Menardum, qui de L. Flacco, pro quo est oratio, accepisse videtur, quod est absurdum, quanda Divinatia in Cæcilium longe ante scripta est, quam hic Flaccus in Gallia fuit. M. Scaurus est pater, qui A. U.* DCXXX *ædilis fuit post quæsturam, et L. Flacci aut ex prætura, aut ex consulatu quæstor fuit.*

L. Flaccus, e Valeriis, Brut. 62, consul cum C. Mario VI coss. Planc. 36, Saturninum opprimit cum collega Ma-

rio, *A. U.* DCLIII; *quarto anno post censor cum M. Antonio oratore. v. Valer. M.* II, 9, 5. Att. VIII, 3, in bello Mariano arma capere noluit. Flacc. 25, ei consuli tota Asia portas claudit, quum Mithridatem reciperent; *nempe quum suffectus a Cinna, Mario mortuo, A. U.* DCLXVIII, *et in Asiam missus esset, ubi periit, auctore Appiano de B. C. l.* I, *p.* 664. *Add. Vell.* II, 23, 24. *Hunc a Fimbria consulem, non consularem, ut Velleius tradit, interfectum, contendit Contarenus, Var. Lect.* 7.

L. Flaccus, e Valeriis, Agr. III, 2, interrex (*A. U.* DCLXXI) legem tulit, ut rata essent, quæ L. Sulla fecisset. v. *Valeria lex. Eadem rogatione, jussu Sullæ facta, etiam dictator perpetuus factus est Sulla. v. Appian. de B. C. l.* I, *p.* 686, *ed. Toll.*

L. Flaccus, L. censoris fil. Flacc. 26; Planc. 11, Q. Metelli Cretici legatus, etc. Cat. III, 2; Flacc. 1, etc. prætor Cicerone consule, qui ejus opera in deprehendendis Allobrogum legatis usus est. Att. I, 19, mittitur ad Galliæ civitates, ne se cum Helvetiis conjungant. *Cæterum de eo plura disce ex oratione Ciceronis pro eo, a D. Lælio de repetundis ex prætura Asiæ accusato, ex qua intelligitur, eum cum P. Servilio trib. mil. in Cilicia, cum M. Pisone quæstorem in Hispania fuisse.* v. Pison. c. 23, etc.

M. Flaccus, Or. II, 70, Nasicam accusavit, quod Tib. Gracchum perculisset. Dom. 38. *Add.* M. Fulvius Fl.

P. Flaccus, ad Div. IX, 21, accusat M. Carbonem.

Q. Fulvius Flaccus. v. Fulvius.

Q. Flaccus, Att. IV, 3, Clodianos quosdam, Ciceronem persequentes, interfecit.

L. Flamininus e Quintiis, Titi frater, de Sen. 12, ob libidines a Catone censore e senatu ejectus septem annis post, quam consul fuisset. *Consul fuit a.* DLXI. *De libidine ejus, et nota censoria, adde Liv.* XXXIX, 42.

T. Flamininus, e Quintiis, Verr. I, 21; Muren. 14, consul *ann.* DLV, Philippum Macedoniæ regem vincit, et de eo triumphat. *De ejus rebus late Livius.*

* *Flamininus* (*T. Quintius*), Att. XII, 5, consul cum M'. Acilio, *ann.* DCIII.

T. Flamininus, Brut. 28, 74, is qui cum Q. Metello consul fuit, *a.* DCXXX; quem puer Cicero vidit; bene Latine loquutus est, literas nesciit.

T. Flaminius Flamma, Att. XII, 52. *Etiam ad Div.* XVI, 24, *nominatur* Flamma, *debitor Ciceronis. Nomen hoc est etiam ap. Sallust. in Bell. Cat.* 36.

Flaminius Circus, in Sen. p. Red. 6, 7, etc. *fuit extra portam Carmentalem prope ædem Apollinis, et forum olitorium. Ascon. ad Cic. or. in Tog. cand.*

C. Flaminius, Brut. 14, 19, is qui trib. pl. de agro Gallico et Piceno viritim dividendo tulit, et consul ad Trasimenum interfectus est; ad populum dicendo valuit. *Ab alio C. Flaminio Cicero hunc distingui voluit, nempe ab eo, qui A. U.* DLVI *consul fuit.* Inv. II, 17, quum legem fert, a patre de templo deducitur. Leg. III, 9, seditiosis tribunis annumeratur. Nat. Deor. II, 3; Div. I, 35; II, 33, bis consul fuit, *a.* DXXX *et* DXXXVI; in secundo consulatu neglectis auspiciis perit.

C. Flaminius, Cluent. 45, 53, ædilis curulis cum M. Plætorio, et prætor cum Cicerone, et quidem inter sicarios.

C. Flavius, ad Div. XIII, 31, eques rom.

C. Flavius, Planc. 42, quæsitor in causa Plancii ab accusatore, Laterense, editus. *Sed hic pro Flavius Ursinus reponi volebat* C. Alfius, *qui c.* 17, *quæsitor in ea causa dicitur, et eo anno prætor fuit. Ant. Augustinus autem et Manutius ibi potius* C. Flavius *pro* Alfius *legi volebant. Quod Manutius putat C. Alfium non commode legi, quod is prætor esset, et suam jam haberet provinciam; sæpe constat extra ordinem datas esse prætoribus provincias præter eam, quam sortiti essent. Cicero appellat hunc quæsitorem*, consiliorum suorum in consulatu socium, periculorum participem, rerum gestarum adjutorem. *Hæc utrum in C. Alfium, an in C. Flavium quemdam rectius conveniant, vi-*

dendum, si qua ratione ex historia erui possit. Mihi nil certi succurrit. Hoc ex multis locis Ciceronis disco, Flavios nonnullos ei conjunctissimos fuisse. Si conjecturæ locus, optime videntur in C. Flavium *convenire, Bruti et Attici amicissimum, totiusque causæ optimatium. v. Nepos in Attic.* 8; *Plutarch. in Brut. extr. ubi quam graviter ejus interitum tulerit Brutus, commemoratur.*

C. Flavius Pusio, Cluent. 56, eques romanus, qui M. Druso trib. pl. restitit, equites legibus suis, de quæstionibus habendis in eos, qui ob rem judicandam pecuniam cepissent, in periculum vocanti.

Cn. Flavius, Cn. an M. fil.? vid. Græv. Cn. *est ap. Plin. H. N.* XXXIII, 1, *qui in primis videndus. Vocatur ibi etiam* Annii filius; *uti ap. Gel.* VI, 9. *Liv.* X *ult. vocat* Cnæi fil. *v inpr. Drakenb. ad Liv. l. c. qui et prænomen* Cn. *præfert.* Att. VI, 1, scriba, ædilis Appii (sc. Cæci), qui fastos publicavit, et actiones primum composuit atque edidit. v. Or. I, 41; Muren. 11. *Ab eo* Jus Flavianum *dictum est. Ea re meruit, ut usque ad ædilitatem proveheretur studio populi. v. Liv.* IX *ult.*

L. Flavius, eques romanus, Verr. I, 5; V, 7, 59. Idem est, qui commendatur cum C. Fratre Acilio Siciliæ procos. ad Div. XIII, 31. *An ex his est fænerator ille, Att.* XII, 17?

L. Flavius, Att. I, 18, 19, trib. pl. *Metello et Afranio coss.* rogationem agrariam fert, sed non perfert. *v. Dio* XXXVII, 52. Q. fr. I, 2, prætor designatus *Cæsare et Bibulo coss.* Att. X, 1, ei a Cæsare legio, et Sicilia destinatur.

Q. Flavius, Tarquiniensis. Q. Rosc. 11.

Flora Mater, Verr. V, 14; ejus ludi Romæ.

Florius, Cluent. 59, Larinas.

Fons, Leg. II, 22; Nat. D. III, 20. fontis ara prope Romam.

Fonteia gens, Dom. 44, *plebeia*, in quam adoptatus est Clodius.

Fonteia, Font. 20, soror M'. Fonteii, virgo Vestalis.

* *C. Fonteius*, Font. 4.

M. Fonteius, Att. IV, 15; Font. 1 et seqq. prætor Galliæ per triennium e prætura, *pro quo est tota oratio; filius ejus, qui Servilii legatus Asculi interiit. vid. Appian. B. C.* I, *p.* 633.—* *Male vulgo*, M. Fouteius.

P. Fontinus, Dom. 13, 29, homo plebeius, qui P. Clodium adoptavit.

M. Fonteius, Att. I, 6; *pro quo Grævius*, Fouteius.

Fortuna, de Div. II, 41, ejus templum Præneste; ejus oraculum. Leg. II, 11, est vel hujusce diei, vel respiciens, vel fors, vel primigenia.

Frangones, Att. 14, 10, *nomen militis veterani in plurali. Olim in libris nonnullis erat* Francones, *et de populo quodam capiebatur, v. e. Rhenano, Rer. Germ. l.* II, *p. m.* 186 *sq. qui e cod. Laurishemensis vestigiis corrigebat* Vangiones.

Fuffanus, Att. VII, 15, prætor Siciliæ; *pro quo alii volunt* Furfanus, *vel* Furfanius.

C. Fuficius, Verr. II, 12.

L. Fufidius, Br. 29, 30, mediocris patronus.

Q. Fufidius, Pison. 35, eques rom. negotiator in Macedonia, L. Pisone proconsule. *Ejus forte filius est.* Q. Fufidius, Q. F. III, ad Div. XIII, 11.

A. Fufius, ad Div. XIII, 2, Ciceronis intimus, homo eruditus.

L. Fufius, Brut. 49, 62; Offic. II, 14, qualis orator; M'. Aquilium accusat. Cf. Or. II, 22; III, 13. *Sed his locis plerisque est* Fusius. *Recte autem post alios monuit Pearcius, Or.* II, 22, *Ciceronis temporibus nullos* Fusios *fuisse, sed invaluisse, ut* Furii *dicerentur; ut nemo* Valesius *dicebat, aut* Papisius, *sed* Valerius *et* Papirius. (Cf. epist. ad Div. IX, 21.) Fufius *autem et* Fusius *in libris Ciceronis sæpe confundi, sciunt omnes, qui vel leviter Ciceronem tractarunt.*

Q. Fufius Calenus, ad Div. V, 6, trib. pl. M. Pisone et M. Messala coss. Phil. VIII, 4, pacem cum Antonio suadet; patre ejus Cicero usus est adolescens; reprehenditur. Att. I, 14, legem de

religione fert pro Clodio. *vid. Fufia Lex.* ibid. IX, 2, Pompeium et senatum accusat. *v. supra in* Caleous.

C. Fulcinius, Phil. IX, 2, legatus Romanorum a Larte Tolumnio Fidenis interfectus.

M. Fulcinius, Cæc. 4, Tarquiniensis.

Fulvia, Att. XIV, 12.

Fulvii, Planc. 8, originem ducunt e municipio Tusculano. *Primus fuit* L. Fulvius, *de quo est locus difficilis ap. Plin. H. N.* VII, 43; *de quo vid. Duker. ad Liv.* VIII, 37. *Stemma Fulviorum est ap. Sigon. ad Liv.* XI, 41.

Fulviniaster, Att. XII, 44, imitator Fulvinii; *sed rectius esset fortasse* Fulviaster, *ut quibusdam viris doctis placet, a Fulvio Postumio Cæsariano.*

M. Fulvius Flaccus, Catil. I, 12, consularis, interficitur cum liberis, quod a C. Graccho triumvir in locum T. fratris nominatus erat. Dom. 38, de senatus sententia interficitur, domus evertitur et publicatur, et in area porticus Catuli exstruitur. Brut. 28, ejus scripta exstitere, sed ut studiosi literarum; æmulum P. Decium habuit. *Add. in* M. Flaccus.

M. Fulvius Nobilior, Muren. 14, de Ætolis triumphat. Provinc. C. 9, censor cum M. Lepido *A. U.* DLXXXIV. Tusc. I, 2, in Ætoliam Ennium secum duxit, quod ei exprobratum est a Catone. Arch. 11, Musis et Herculi templum dedicat e manubiis. *Musas pinxerat Zeuxis, easque ademerat Ambraciensibus. v. Plin. H. N.* XXXV, 10; *et de ipso templo Harduin. ad h. l.*

M. Fulvius Nobilior, Att. IV, 16, condemnatur, *App. Claudio Pulchro, L. Domitio Ahenobarbo coss.*

P. Fulvius Veratius, Flacc. 20.

Q. Fulvius Flaccus. Agr. II, 33, consul IV cum Q. Fabio V, *a.* DXLIV; quibus coss. Capua capta est. Verr. I, 41, censor cum A. Postumio *A. U.* DLXXIX.

Q. Fulvius, Nobilior, M. F. ejus, qui Ætolos vicit; consul cum T. Annio Lusco, a. DC. Brut. 20, Ennium civitate donavit, quum triumvir coloniam deduxisset.

Serv. Fulvius Flaccus, Brut. 21, mediocris orator. Brut. 32, de incestu reus, a C. Curione defensus. *Ex hoc loco emendo Ciceronem*, de Inv. I, 43, *ubi exemplum affertur his verbis*: ut Curius pro Fulvio: Nemo potest uno adspectu, neque prætereos in amorem incidere. *Pro* Curius *enim manifestum est, legendum esse*, Curio. *Hæc verba sunt ex Curionis oratione pro Fulvio de incestu; quam exstitisse suis temporibus Cic. in Brut. l. c. dicit, nobilemque habitam esse.*

C. Fundanius, Q. fr. I, 2, 13; amicus Ciceronis, *socer Varronis, qui inducitur R. R.* I, 2.

M. Fundanius, fr. or. pro Fundanio; Petit. Cons. 5.

Funisulanus, Att. V, 4; X, 15, debitor Ciceronis.

T. Furfanius, Milon. 27, judex in causa Milonis, laudatur. ad Div. VI, 8, *commemoratur* T. Furfanus Postumus, *prætor Siciliæ post bellum civile Cæsarianum, nescio an idem.* Furfanus *quidem aut idem esse, quod* Furfanius, *aut hoc illi substituendum esse non dubito. Sic* Fidiculanus, *et* Fidiculanius *invenitur. Est tamen alterum usitatius. v.* Fuffanus.

*Furiæ**, Nat. D. III, 18; Rosc. 24; Pis. 20; Leg. I, 14; Sull. 27; Vat. 13.

Furina, Nat. D. III, 18, lucus ejus. Q. fr. III, 1, templum. *Ap. Victorem in reg.* XIV *ponitur templum et lucus Furinarum cum insula. Est etiam apud Gruter. Inscript.* CCCXXXIII, 1, *ara* Forinarum *pro* Furinarum, *ad q. l. v. notulam in Græv. ed. adjectam. Ursinus etiam apud Ciceronem mallt* Furinæ *legi.*

A. Furius, poeta, Brut. 35, familiaris Q. Catuli patris, qui ei librum inscripsit de consulatu et de rebus gestis suis. *Absurde hic a Prustio laudatur Macrob.* VI, 1; *ubi de Furio quodam sermo, qui diu post Virgilium vixit.*

C. Furius, de Balb. 8, legem testamentis tulit, de qua v. *Furia, s. Fusia Lex.*

*L. Furius**, Or. II, 22.

L. Furius Philus. Off. III, 30; de Rep. III, 13, rogationem fert cum S.

Attilio de fœdere Numantino et C. Mancino. Brut. 28, perbene Latine loquutus est, et literatius quam ceteri. Or. II, 37, eruditissimos homines e Græcis palam semper secum habuit. *Idem est, qui memoratur* Arch. 7; Att. II, 19; Amic. 4. *Consul fuit Sext. Attilio Serrano, a.* DCXVII. Att. XII, 5, *dicitur* P. Furius. *Et hoc prænomine etiam laudat Cassiodorus. v. Sigon. ad h. a.* de Rep. I, II.

M. Furius Camillus, Dom. 32; de Rep. I, 3, in exsilium mittitur; *is, qui postea dictator Gallos vicit, ab urbe delcta venientes, et tunc solus primusque hoc nomen obtinuit, ut ostendit contra Sigonium Periz. Animadv. Hist. c.* I. *Valens citat etiam* M. Furium Camillum *ex ep. ad Div.* VII, 5; *sed in melioribus edd. est* M. Orfius.

*M. Furius Flaccus**, Q. fr. II, 3.

Num. Furius, Or. III, 23, 41, eques rom. cantandi artis peritus.

P. Furius, Att. XII, 5. v. *L. Furius*.

P. Furius, Rabir. perd. 9, a C. Deciano accusatur et condemnatur, homo turpissimus. *Tribunus pl. factus est ex libertino, de quo v. Appian. de B. C. l.* I, *p.* 629. *Ceterum in hac historia videntur inter se pugnare Cicero et Valerius M.* VIII, I. *Nam Cicero damnatum dicit, Valerius a Deciano non damnatum; scil. antequam condemnari posset, a plebe discerptus est, ut propriè quidem non damnatus sit judicum sententiis, sed pœnam tamen dederit, tanquam damnatus. vid. Pighius ad a.* DCLIV.

P. Furius, Cat. III, 6, socius Catilinæ e colonia Fesulana, quo Catilina usus est in sollicitandis Allobrogum legatis.

Q. Furius, s. *Fufius*, Phil. II, 16, eques rom. hereditate a M. Antonio eversus.

Furius, Balb. 20, prædiator, cui tantum tribuit Q. Scævola, ut quum de jure prædiatorio consuleretur, ad hunc amicos suos rejiceret. *Ejus nullam fere mentionem faciunt historiæ Juris scriptores, quum tamen Cascellio hic jungatur.*

Furius, Verr. v, 43, Heracliensis navarchus.

C. Furnius, ad Div. x, I, amicus Ciceronis. VIII, II, de Ciceronis supplicatione laborat. Att. v, 18; ad Div. VIII, 10, trib. pl. L. Paulli cupiditati provinciæ occurrere se velle minatur. x, 25, ejus præpropera festinatio ad præturam, *antequam sc. ædilis fuisset*, reprehenditur. x, 6, 8, legatus Planci, etc.

C. et *M. Fusius*, Flacc. 20, equites romani.

L. Fusius, orator. v. in *L. Fufius*.

G.

A. Gabinius, Corn. I, in tribunatu collegæ abrogavit tribunatum. *Is fuit L. Trebellius, qui legi Gabiniæ, de bello piratico Pompeio committendo, intercedebat.* post Redit. in Sen. 7, ejus mollities. Dom. 9, lege Clodia Syriam accipit. leg. Man. 17, legem de Pompeio ferenti resistit Q. Hortensius. Phil. XIV, 8, ei uni contigit, ut supplicatio ob remp. bene gestam negaretur. Pis. 17; Prov. Cons. 4; Phil. XIV, 8. *Cf. Q. fr.* II, 8. *Sed de eo plenæ sunt orationes Ciceronis post reditum ab exsilio habitæ.*

*C. Gabinius**, Prov. Cons. 5.

P. Gabinius Capito, Arch. 4, prætor a. U. DCLXIV, Cæcil. 20, accusatur a L. Pisone de repetundis post administratam Achaiam.

P. Gabinius Cimber, Catil. III, 3, Catilinarius.

*Q. Gabinius**, Arch. 5.

C. Galba, Serv. Galbæ oratoris filius. Or. I, 56; Brut. 26, 33, 34, P. Crassi Muciani gener; rogatione Manilia oppressus est; pro se ipse dixit: primus post U. C. e collegio sacerdotum damnatus est judicio publico.

P. Galba, Verr. I, 7, senator. Ar. resp. 6, pontifex. Att. I, 1; Mur. 8, petit consulatum cum Cicerone sine spe.

Galba (*Serv. Sulpicius*), Or. II, 65; Rabir. 7, orator, *consul fuit, ann.* DCIX, *cum L. Aurelio Cotta.* Brut. 21, 22, 23, 24, 33, 86; eloquentia præstitit. Or. I, 10, 56, valde laudatur ejus dicendi ratio; primus ex Latinis rem augere, ornare, movere, delectare cœpit. III, 7, aliquid asperitatis in dicendo habuit. Mur. 28, a M. Catone proavo Uticensis frustra accusatur. Or. I, 53; II, 65, post præturam Hispaniam obtinuit. In eum post reditum quæstionem tulit L. Scribonius, quam minus graviter deprecatus a populo, et sic liberatus est. *vid. Sueton. Galb.* 3, *et ibi interpr. Idem est, qui nominatur* ad Her. IV, 5.

Serv. Galba (*proavus Imperatoris*), ad Div. VI, 18, sponsor fit pro Pompeio filio. Phil. XIII, 14; ad Div. X, 30, de percussoribus Cæsaris; epistola ad Ciceronem de pugna Mutinensi, ad Div. XI, 18. *v. Sueton. l. c. et intt.* Serv. *Galbam* collegam nostrum, de Rep. III, 29.

Galeo, Att. XI, 12, heredem Ciceronem facit.

Galeotæ, de Div. I, 20, interpretes portentorum in Sicilia. *Pearcius putat esse ex hebr. verbo* גלה, *revelavit, explicavit.*

Galli duo *sunt*, ad Div. VIII, 4, *quanquam alii habent* Gallii.

C. Gallius, Verr. III, 65, senator.

M. Gallius, Q. F. Phil. XIII, 12, prætorius, Antonianus. ad Att. X, 15; XI, 20. *v. interpr. ad Sueton. Tib.* 6.

Q. Gallius, Brut. 80, a M. Calidio reus fit de ambitu, defenditur a Cicerone. *Orationis fragmenta exstant. v. Torr. ad Aug.* 27.

P. Gallonius, præco, Quint. 30; Fin. II, 8, homo luxuriosissimus, cujus mensa omni genere deliciarum, in primis acipensere infamis, propterea notatus Lucilio poetæ. *Ejusdem rei mentionem facit Horatius, Serm.* II, 2, 47.

Gallus Herennius. v. Herennius.

Gallus Cornelius, ad Div. X, 32, poeta est *nobilis sub Augusto, ut putat Manutius. Nec video, quid obstet. v. Burman. ad Suet. Aug.* 66, *et Ovid. A.* III, 9, 64.

C. Gallus, ad Div. IV, 6, *de gente Sulpicia*, consul Ligures vicit *a.* DLXXXVII. de Sen. 14, astrologiæ peritus. *v.* Sulpicius.

* *C. Gallus*, Brut. 23; Mur. 31. *Male Ernest refert ad* C. Aquillium Gallum, *de quo supra. Namque ille haud paullo antiquior est.*

Gallus Quintius. v. Quintius.

Gamala, Att. XII, 23.

Gameleon, mensis Græci nomen, Fin. VII, 31.

* *Garianus Evander. v. C. Avianus Ev.*

L. Gavius, Firmanus, Att. VI, 1, negotiator; ei præfecturam rogatu Bruti Cicero detulit. ib. 3, contumeliosus est in Ciceronem; P. Clodii canis. *Fratrem habuisse colligo, quod Att.* IV, *appellatur* Firmanus, *et eadem epist. commemorantur* Firmani fratres.

P. Gavius, Cosanus, Verr. V, 61.

T. Gavius Cæpio, Att. V, 20, locuples et splendidus homo. *Alii prænomen faciunt* Sext. *quod probat Perizon. Anim. H. cap.* I.

Gavius Olelus, Sext. 33. *Hoc nomen varie tentarunt viri docti. Maxime autem probatur doctis viris, v. c. Grævio, conjectura Perizonii, qui legebat*, Gavius Cæpio, *v. Animadv. Hist. c.* I, *p.* 30.

Gellii, Cn. et *Sext.* de Div. I, 26; Leg. I, 2, historici Latini languidi et insciti; *de quibus vid. Vossium de Histor. Lat.* I, 8. *Alii de uno Cn. capiunt. Fabric. in B. Lat. Indic. citat* L. Gellium *e Cic. de Legg.*

L. Gellius, Brut. 27, contubernalis C. Carbonis in consulatu. ibid. 47, qualis orator fuerit. *L. Crassi et M. Antonii temporibus floruit.*

L. Gellius, Balb. 8, legem de civitate tulit ex senatusconsulto. *v. Ind. Legg.* Cluent. 42, censor cum Cn. Lentulo, *tempore judicii Cluentiani, bien-*

nio post consulatum, *quem cum Cn. Lentulo gessit a.* DCLXXXI. Quir. p. redit. 7, a Cicerone remp. conservatam in concione dixit. Pis. 3, Ciceroni civicam deberi dicit. *Ejus mentio fit etiam* Verr. I, 48; Verr. II, 39; *forte etiam* ad Div. X, 17. Leg. I, 20, ex prætura Athenas veniens, pacem inter philosophos facere suscipit, et propterea ridetur. *Hujus frater fuit*

Gellius, Ar. Resp. 27; Att. IV, 3, Clodianus. Sext. 51; Vatin. 2, homo seditiosus et popularis.

Gelo, N. D. III, 34, tyrannus Syracusanus.

Geminus, Tusc. I, 37, cognomen Serviliorum.

L. Genucilius Curvus, ad Div. XIII, 53, in Hellesponto negotiator.

C. Geta, Cluent. 42, e senatu ejectus a L. Metello et Cn. Domitio coss. censor ipse post factus est.

M'. Glabrio. ex Aciliis, filius auctoris legis Aciliæ, Brut. 68, avum habuit Scævolam, tardus ingenio. Act. I in Verr. 2, prætor et quæsitor in causa C. Verris. Manil. 9, partem exercitus a Lucullo accipit. Arusp. Resp. 6, pontifex. *De prænomine Glabrionum. v. H. Reland. præfat. ad P. Relandi Fastos Cons.* 2.

Glauce, Nat. D. III, 23, uxor Upis.

C. Glaucia, e Serviliis, Or. II, 61, 65; III, 41; Arusp. Resp. 24, Marium alio tempore laudat, alio vituperat. Rab. 7, prætor seditiosus coss. Mario et L. Valerio. Catil. III, 6, prætor interficitur. Verr. I, 9; Brut. 62, legem de repetundis tulit, *de qua v. Ind. Legg.*

Glausippus, Agr. I, 4, exceptus lege Papia, qua peregrini ejiciebantur.

P. Globulus, Flacc. 32, 34, prætor Asiæ; *e gente Servilia.*

Glyco', ep. Brut. 6, medicus Pansæ.

Gnatho', de Am. 25; Phil. II, 6.

Gorgias, Leontinus, Inv. I, 5, antiquissimus fere rhetor, de omnibus rebus oratorem optime dicere posse existimavit. Orat. I; 22; III, 32; Fin. II, 1, primus in conventu ausus est poscere, qua de re quisque vellet audire; ei Delphis a tota Græcia non inaurata, sed aurea statua posita est. Brut. 8, 12, 85, rerum singularum laudationes vituperationesque scripsit, locos communes. *Ab hoc nomen habet* Platonis dialogus contra sophistas, Or. I, 11. Tusc. V, 12; Orat. 12, 49, 52.

Gorgias, Heren. IV, 52, pedisequi nomen.

Gorgias, ad Div. XVI, 21, rhetor, quo M. Cicero fil. Athenis initio usus est; sed paullo post, jussu patris, dimisit. *v. de eo Ruhnkenius, præf. ad Rutilii Lupi libros de Figuris, p.* x, *nam ii sunt e Græcis Gorgiæ hujus expressi.*

Gorgo, Verr. IV, 56, Medusa.

C. Gorgonius, Br. 48, eques rom. qualis in dicendo fuerit.

Tib. Gracchus, Inv. I, 30, pater. de Am. 27, Scipionis *Afr. min.* socer. Brut. 20, P. fil. bis consul et censor; ejus oratio Græca apud Rhodios; vir disertus. Prov. Cons. 8, in tribunatu L. Scipioni Asiatico, etsi inimico, tamen solus auxilio est, *de quo lege Liv.* XXXVIII, 57. Nat. D. II, 4; de Div. I, 17, etc. vitiose consules creat, P. Scipionem et C. Figulum; ex consulatu Sardiniam obtinet. Or. I, 9, censor libertinos et reliquam fæcem populi in urbanas tribus conjicit. *Aliter Liv.* XLV, 15. *Ciceroni consentit Auctor de Viris illustr.* Inv. I, 30, iterum consul fit, quod in censura nil fecit insciente collega. de Div. I, 18; II, 29, prodigium anguium, quod ei oblatum est.

Tib. Gracchus, Tib. fil. P. N. Africani ex filia nepos. Brut. 27, præceptorem habuit Diophantem Mitylenæum; causa tribunatus seditiosi, *de quo vid. Vell.* II, 2. Brut. 25, a M. Octavio patientia frangitur. Brut. 27, eloquentia ejus, et orationes. Off. I, 22, a P. Nasica interemptus est. Cf. ad Her. IV, 55. *T. Gracchi mors*, de Rep. I, 19; de eo agitur, de Rep. III, 21; ibid. VI, 2.

C. Gracchus, Tib. F. P. N. Ar. Resp. 20, morte fratris *Tiberii* excitatus ad

seditiones. de Div. I, 26, quæsturam peteutis somnium. Cluent. 54, lex, ne ne quis judicio circumveniatur. Off. II, 21, largitionibus ærarium exhaurit. Tusc. III, 20, patronus ærarii haberi vult. Dom. 9, lex de provinciis. *De Legibus ejus et fratris v. Ind. Legum.* Orat. II, 67, pro ejus capite aurum repensum est Septumulcio; *add. Plin. H. N.* XXXIII, 3. Br. 26, orationem contra eum habuit C. Fannius. Br. 33, eloquentissimus. Or. III, 60, in dicendo usus est homine, qui eburnea fistula inflaret sonum, quo illum aut revocaret a nimia contentione, aut remissum excitaret.

Gracchus, Rabir. perd. 7, servus, postea libertinus, qui, quia se pro Tib. Gracchi filio gerebat, artibus Saturnini tribunus pl. eum ipso factus est, et cum eo Capitolium occupavit.

Græceius, ad Div. XI, 7, 12, *videtur in exercitu Bruti aliquem locum tenuisse.*

P. Granius, Verr. V, 59, negotiator in Sicilia.

Q. Granius, præco, hominum summorum, Crassi, Catuli, aliorumque propter dicacitatem familiaris, qui nec summis viris pepercit, sed eorum vitia libere perstrinxit et impune. v. Brut. 43, 46; Or. II, 60, 70; Planc. 14; ad Div. II, 60, 70; IX, 13; Att. VI, 3.

M. Gratidius, Arpinas, Legg. III, 16, fert legem tabellariam Arpini, cui resistit Ciceronis avus. Hujus soror fuit M. Ciceronis oratoris avia. Brut. 45, M. Antonii or. familiaris et præfectus in Cilicia, ibi interfectus est. Accusavit C. Fimbriam. M. Marii Gratidiani pater *naturalis.* Doctus Græcis literis, factus ad dicendum.

M. Gratidius, Flacc. 21; Q. fr. I, 1, legatus Q. fratris in Asia. *Eum Quintus dicitur ut fratrem amasse, et ipse fraterno in Cicerones animo fuisse. Eum puto hujus superioris* Gratidii *filium*, Gratidiani *fratrem, aut, quando temporum ratio non plane consentit, nepotem. Memoratur etiam* Gratidius, trib. pleb. *Lentulo Spinthere et Metello coss.* Q. fr. I, 4; *sed quando nusquam inter ejus anni tribunos a Cicerone* Gratidius *nominatur, Manutius* Fabricius *legi volebat, probante Lambino; Gruterus autem* Fadii *cognomen putat esse, qui eo loco proxime antecedit* Gratidium.

M. Gratidianus, M. Gratidii superioris fil. adoptatus a M. Mario, eoque aut C. Marii septies consulis patruo, ut J. F. Gronovio placebat, Obs. II, 6, *aut ejus potius fratre, ut multis docet Perizon. Animadv. Hist. c.* 3, *p.* 98, *seqq.* Legg. III, 16, homo turbulentus. Or. II, 65, ab Aeuleone accusatur, defenditur ab L. Ælio Lamia. Off. III, 20, in prætura edictum de re nummaria cum ceteris prætoribus et trib. pl. commune solus proponit callide, et ea re gratiosissimus fit. *De hac re add Senec. de Ira,* III, 18, *et Plin.* XXXIII, 9 *extr.* Petit. Cons. 3, a Catilina crudeliter interficitur; *quo respexit Lucan.* II, 175 (*v. intt.*) *et quidem jussu Sullæ. Senec. l. c.*

Gratius, Arch. 4, accusator Archiæ. *Olim legebatur* Gracchus, *quem P. Manutius putabat esse* Numerium Quintium Gracchum, *qui Lentulo Spinthere consule tribunus pl. fuit.*

T. Gutta, Cluent. 26, senator rom. homo sordidus. c. 36, reus de ambitu. c. 45, notatur a censoribus propter judicium Junianum, in quo pecuniam cepisse putabatur.

Gutta, Q. fr. III, 8; *ei multum tribuit Pompeius, cumque in petendo consulatu contra Milonem juvit.*

Gyges, Offic. III, 9; ejus annulus.

H.

Hadrianus (*C. Fabius*), Verr. I, 27; v, 36, prætor Africæ, impunè Uticæ in prætorio vivus ab Uticensibus combustus, quod de principum necce conspirasset cum servis.

Hagesaretus, Larisseus, ad Div. XIII, 25, hospes Ciceronis.

M. Halienus, Pelignus, Tusc. IV, 22, ab Africano minori scuto protectus morti eripitur. *Davisius e codd. et lapidibus reposuit*, M. Allienus.

Halienus, Q. fr. I, 1. v. *Allienus*.

Halimetus, Att. IV, 12, *si vera est lectio*.

Hamilcar, Carthaginiensis, de Div. I, 24; ejus somnium, in obsidione Syracusarum; a Syracusanis vivus capitur in eruptione aliqua.

Hamilcar, Off. III, 26, pater Hannibalis. Eo imperatore capitur Regulus.

*Hammon**, de Div. I, 1, 43.

Hannibal, Phil. V, 10, in obsidione Sagunti legati rom. ad eum venerunt L. Valerius Flaccus et Q. Bæbius Tampilus. de Div. I, 24, columnam auream in fano Junonis Laciniæ conatus tollere, monetur a Junone, ne faceret; neque id negligit. ibid. ejus somnium, quo jubetur Italiæ bellum inferre. Off. III, 32, Romam mittit de captivis permutandis. I, 12, crudelis. I, 30, callidus. Or. II, 18, exsul apud Antiochum, etc.

Hanno, Tusc. V, 32; Anacharsidis ad eum epistola.

Harmodius, Tusc. I, 49, patriam, Athenas, tyrannide liberat.

Harpalus, N. D. III, 34, prædo felix tempore Diogenis cynici; dictum Diogenis de eo. *Ap. Laert.* VI, 74, *dicitur* Σκίρπαλος; *apud Suidam* Σκίρταλος.

Harpalus, ad Div. XVI, 24, servus Ciceronis.

Hasdrubal, Verr. III, 54, qui cum Pœnorum exercitu in Sicilia fuit. *Est Hannonis fil. dux Carthag. bello Pun. I. v. Polyb.* I, 30.

Hasdrubal, Nat. D. III, 38, Carthaginem evertit. *Dux Carthaginiensium in bello adversus Masinissam, unde natum bellum Punicum tertium; de quo v. Appian. in Punic. p.* 63, *sqq.*

Hasdrubal, Balb. 22, Gaditanus, a Cn. Pompeio civitate donatur.

*Hecate**, Nat. D. III, 18.

Hecato, Off. III, 15, Rhodius quidam, discipulus Panætii, libros de Officiis scripsit Q. Tuberoni. *Alios ejus libros commemorat Laert.* VII, 87, 90, 101, 110, 124, 172.

Hector, de Div. I, 30, Homericus, moriens propinquam Achilli mortem denuntiat, etc. Cum *Hectore* Ajax congrediens, de Glor. II.

Hecuba, Fat. 15, uxor Priami, peperit Alexandrum. de Div. I, 21, visa est in somnis Priamo facem ardentem parere. Tusc. III, 26, in canem conversa propter luctum.

*Hegesaratus**, de Div. XIII, 25.

Hegesias, Cyrenaicus, Tusc. I, 34; ejus Ἀποκαρτερῶν. A Ptolemæo prohibetur de miseria vitæ humanæ disserere, quod homines ad mortem suis sermonibus redigebat. Philadelphum *intelligi e temporum ratione colligit Boherius ad h. l.*

Hegesias, Magnesius, Brut. 83, orator Atheniensis puerilis, Charisium imitari voluit, et se solum Atticum putat. Att. XII, 6, utitur dicendi genere conciso; eum valde probat Varro. Cf. Orat. 67. De eo vide collata Ruhnkenio ad Rutilium Lupum de figuris, p. 25 s.

C. Heius, Verr. III, 5; IV, 2; Mamertinus.

Cn. Heius, Cluent. 38.

Helena, Or. 49; Phil. II, 22. Inv. II, 1.

Helenius, Att. V, 12, *grammaticus, cliens Attici, cognomine Acro, scripsit commentarios in Terentium, qui apud veteres grammaticos interdum citantur.*

vid. v. c. p. 93, 101, 105, 173, *etc. ed. Putsch.*

Helenus, N. D. II, 3; Legg. II, 13; Div. I, 40, augur *Trojanorum*, *Priami filius.*

Helice *, sidus, Acad. II, 20; Nat. D. II, 41.

Helico, ad Div. XVI, 18.

Hellanicus, Or. II, 12, historicus minus disertus. *Est* Mitylenæus, *s.* Lesbius, *Herodoto antiquior aliquot annis, Gell.* XV, 27. *Fuit et alius* Milesius: *de illo vid. Voss. Hist. Gr.* I, 1; *de utroque*, IV, 5.

Helle, Or. 49, *a qua Hellespontus dicitur.*

Helmius Mancia, Or. II, 66, homo deformis, sed orator tamen. L. Cæsaris dictum in eum. *Hoc dictum L. Crasso tribuit Plinius*, XXXV, 4. *Leg.* Helvius.

P. Helvidius Rufus, Cluent. 70, eques rom.

Helvius Lamia. Or. II, 65, *pro quo Pighius legendum putat Ælius, quod recepit Pearcius.* Lamia *enim est cognomen* Æliorum, *non* Helviorum. Orator deformis; contra Aculeonem adfuit Gratidiano.

Hephæstus, Q. fr. I, 2, Apamensis, de Q. Cicerone queritur.

Heracleo, Verr. V, 37, archipirata, qui prætore Verre Siciliam vexavit.

Heraclides, Temnites, Flacc. 18.

Heraclides, Ponticus, Tusc. V, 3; ad Div. I, 23, vir in primis doctus, auditor et discipulus Platonis. Nat. D. I, 13, fabulis libros refersit, modo mundum, modo stellas, modo terram et cælum deum facit. Leg. III, 6, de republica scripsit.

Heraclitus, Ephesius, Tusc. V, 36, physicus. Acad. II, 37, statuit, ex igni omnia gigni. Fin. II, 5, σκοτεινὸς dictus est. N. D. III, 14, eum non omnes interpretantur uno modo. Div. II, 64, valde obscurus; et quidem, Nat. D. I, 26, consulto.

Heraclitus, Tyrius, Acad. II, 4, auditor Clitomachi et Philonis, laudatur.

Heraclius *, Segestanus, Verr. V, 43.

Heraclius, Verr. III, 39, Tissensis.

Heraclius, Centuripinus, Verr. II, 27.

Heraclius, Syracusanus, Verr. II, 5, 14.

Hercules, N. D. III, 16; sex Hercules inveniuntur. Off. I, 32, Prodicius. *Dicitur fabula Herculis colloquentis cum Virtute et Voluptate, auctore Prodico.* ad Div. V, 12, Xenophontius. *Eadem est fabula, quam ex Prodico sumsit Xenophon, Memorab. Socr.* II, 1. Dom. 52, sacra docuit. *Herculis* stirpe generatus, de Rep. II, 12.

C. Herennius, Act. I in Verr. 13, peculatus damnatus.

C. Herennius, Sext. fil. Att. I, 18, trib. pl. Metello et Afranio coss. fert de traducendo ad plebem Clodio.

L. Herennius, Verr. V, 59, argentarius Leptitanus. Verr. I, 5, negotiator Africanus a Verre securi percussus.

L. Herennius, Cœl. 11, disertus, accusat M. Cœlium de vi cum Atratino.

M. Herennius, Brut. 45; Muren. 17, mediocris orator, in consulatus petitione L. Philippum vicit. *Consul a.* DCLX.

Herennius Gallus *, histrio, ad Div. X, 32.

Herennius, ad quem sunt libri IV rhetorici, incertum est, quis sit. vid. Fabric. B. L. Vol. I, *p.* 97, 98.

Herillus, Or. III, 17, Carthaginiensis, a quo dicuntur Herillii. Acad. II, 42; Fin. II, 11, 13, Zenonis stoici auditor, in scientia summum bonum posuit. Off. I, 2; Orat. l. c. Herillii *dicuntur* Socratici.

Hermachus, Acad. II, 30; Fin. II, 30, Epicureus; ad eum epistolas Epicurus scripsit. *Mitylenæus, testamento Epicuri heres. Laert.* X, 21.

Hermachus, Chius, Arusp. Resp. 16.

Hermacreon, Inv. I, 30, portitoris nomen, qui portoria Rhodiorum redemit.

Hermæ *, Att. I, 8, 10.

Hermagoras, Inv. I, 6, 51; Brut. 76, rhetor celeberrimus; præcepta scripsit expedita ad inveniendum, sed tenuia ad ornandum. Inv. I, 11, constitutionis

translativæ auctor est. *De eo vid. interpr. ad Quintil.* III, 1. *Nam eum sequutus est. Diversus est ab* Hermagora Temnite, *qui* Carion *dictus est, et Romæ Augusti temporibus vixit, cujus libros commemorat Suidas in* Ἑρμαγόρας. *Pompeius decedens ex Asia, finito bello Mithridatico, Rhodi contra priorem disputavit* περὶ τῆς καθ' ὅλου ζητήσεως, *quam disputationem descripsit Posidonius. Plutarch. in Pompeio, p.* 641, *ed. Wechel.*

*Hermathena**, Att. I, 1.

*Hermeraclea**, Att. I, 10.

*Hermes**, Att. I, 4.

* *Hermetes,* Herenn. I, 11; *in hoc nomine variant codices. Pall. enim fere* Hermes, *et* Hermestes; *quod exhibet etiam Lips. Longolius et Lambinus reponunt* Hermagoras, *neque improbat Ernest. conjecturam; nam quod additur,* doctorem nostrum, *de inventione accipiendum putat, in qua plerique Hermagoram sequuti sunt, et in his ipse Quintilianus, Inst.* III, 1; *quod de ea optime omnium scripserat, auctore Cicerone in Bruto, c.* 76, 78. *Sed nihil mutandum esse, vel reponendum tantum* Hermes, *forte arbitrabitur, qui nostra viderit,* hoc loco.

Hermia vel *Hermias,* ad Div. XVI, 15; Q. fr. I, 2, servus Ciceronis.

Hermippus, Flacc. 19, legatus Temnitarum.

Hermippus, Q. fr. I, 2, Dionysipolita, queritur de Q. Cicerone.

Hermo, Att. V, 21, servus.

Hermobius, Fl. 18, Temnites.

Hermodorus, Att. XIII, 21, qui Platonis libros solitus est divulgare, unde proverbium : λόγοισιν Ἑρμόδωρος, *sc.* ἐμπορεύεται. *v. Suidas in hoc proverbio, qui eum auditorem Platonis appellat. Scripsit* περὶ Πλάτωνος, *et* περὶ μαθημάτων, *de quibus libris et ipso Hermodoro v. Jons. de Script. H. P.* I, 10, 2.

Hermodorus, Or. I, 14, *celeber navalium architectus.*

Hermodorus, Ephesius, Tusc. V, 36, *quare civitate ejectus sit. Hic est, quem Pomponius in Enchir. dicit Romam venisse, et leges Græcas decemviris explicasse. Qua de re qui dubitant, adeant Plin.* XXXIV, 5, *qui ejus statuam propterea dicit in comitio publice dicatam fuisse.*

Hermogenes, Att. XII, 31.

Hermogenes, Att. XII, 25; XIII, 24, *cognomine* Clodius. v. *Clodius.*

Herodes, Att. II, 2, Atheniensis, non bonus scriptor, Ciceronis ætate. *Videtur de Ciceronis consulatu scripsisse aliquid, quod vehementer contemnit Cicero.*

Herodes, Att. VI, 1, 14, 16, 18; XV, 27, videtur libertus Attici esse.

Herodotus, Or. II, 13, primus Græcorum historiam ornavit. Leg. I, 1, pater historiæ, fabulosus. Or. 55, numero caret. de Div. I, 53; ad Div. V, 12; Orat. 12; Fin. II, 27; Tusc. I, 47. *Herodoto* quid dulcius, Hort. fr. 10.

Herodotus, Verr. II, 52, Cephalœditanus.

*Herus**, villicus Q. Cic. Q. fr. III, 1.

Hesiodus, N. D. I, 14, quomodo Theogonia ejus a Zenone at stoicis explicetur. Tusc. I, 1; Sen. 15; Brut. 4; ad Div. VI, 18; Att. XIII, 12; Off. I, 15.

*Hesperides**, Nat. D. III, 17.

*Hesperos**, Nat. D. II, 20.

*Hetereius**, Att. XIII, 50.

Hicetas, Acad. II, 39, philosophus Syracusius, *ubi tamen vulgo est* Nicetas.

Hiempsal, Agr. I, 4, rex Mauritaniæ, populi rom. amicus. II, 21, fœdus cum eo per C. Cottam consulem a pop. rom. non est jussum. Vatin. 5

Hieras, Dejot. 15, legatus Dejotari ad Cæsarem.

Hiero, Verr. II, 14, Syracusanus tyrannus. N. D. I, 22, Simonidem interrogat de diis. Ejus stemma v. ap. Drakenb. ad Liv. XXIV, 26.

Hiero, Verr. IV, 13, 14, Cibyrata, per jocum dicitur, quia Verri tanquam venator vasorum fuit.

Hierocles, Alabandeus, Or. II, 23, Menecllis Alaband. frater, orator tota Asia celeberrimus, floruit temporibus L. Crassi oratoris et M. Ciceronis pueri. Brut. 95, argutus at sententiosus. Cf. Or. 69.

Hieronymus, Rhodius, Or. 56, peri-

pateticus, in Isocratis libris multos versus invenit. Acad. II, 42, vacuitatem doloris summum bonum esse dicit. Cf. Fin. II, 3, 6.

Hilarus, Att. XII, 36; XIII, 19, est servus et librarius, deinde libertus Ciceronis. Att. I, 12, fugit ad C. Antonium in Macedoniam. *Alius* Hilarus est, ad Div. XIII, 33, libertus Cn. Otacilii Nasonis; et Att. XVI, 4, libertus Libonis.

Hipparchus, Att. II, 6, scripsit contra Geographica Eratosthenis. *Nicenus fuit, astrologia celeber, circa Olymp. CLX. Ejus librum contra Eratosthenem commemorat Strabo, l. I, p. 14; l. II, 133, eum Eratostheni iniquiorem putat; l. II, p. 149, autem diserte dicit, eum non tam Geographica scripsisse, quam Eratosthenis Geographica reprehendisse.*

Hippias, Eleus, Or. III, 32, sophista celeber Socratis temporibus (*vid. Platon. Hippiam*), gloriatus est, nil esse in ulla arte quum liberali, tum illiberali, quod ipse nesciret. Conf. Brut. 8, 85.

Hippias, Pisistrati filius, Att. IX, 10, arma contra patriam fert, in pugna Marathonia cadit.

Hippias, Philoxeni filius, ad Div. XIII, 37, Calactinus.

Hippias, Phil. II, 25, mimus. *Plutarch. in Antonio.*

Q. Hippius, ad Div. XIII, 76. vide *C. Valgius Hippianus.*

*Hippocentaurus**, Tusc. I, 37; Nat. D. II, 2; de Div. II, 21.

Hippocrates, Cous, Or. III, 33; Att. XVI, 15; Nat. D. III, 38; fr. Inc. 12, *est medicus ille celeberrimus.*

Hippodamia, Tusc. III, 12.

*Hippodamus**, Q. fr. III, 1.

Hippolytus, Thesei filius, Heren. IV, 34; Tusc. IV, 11, odium ejus in mulieres. Off. I, 10; III, 25, ab equis Neptuni discerptus est.

Hipponax, Nat. D. III, 38, *iambographus, qui iambis mordacibus Anthermum et Bupalum ad restim redegit: a quo in* Orat. 56, pes Hipponacteus, et ad Div. VII, 24, præconium Hipponacteum *dicitur.*

Hirrus, ad Div. VIII, 8, *cognomen Lucceiorum.*

C. Hirrus, Att. VIII, 11, Pompeianus, quem Cæsar *Ucillam* dixit. ad Div. II, 10, a M. Cœlio in petitione ædilitatis vincitur. ad Div. VIII, 9, contra Cæsarem sententias dicit post repulsam, et totus mutatur. ad Div. VIII, 2. *Adde in* Lucceius.

A. Hirtius, ad Div. VII, 33, declamat apud Ciceronem. Phil. I, 15; XII, 4, ejus consulis design. recuperata valitudine populus gaudet. Phil. VII, 4, Ciceronis collega, sc. *in augurata*, ad bellum contra Antonium proficiscitur. ad Div. X, 33, Antonium vincit, sed in oppugnatione castrorum perit.

Hirtuleius, Font. I, fragm. nov. *De quo vid. notam*, Orat. *tom.* II, *p.* 639.

Hismenias, Verr. IV, 42, Tyndaritanus nobilis.

Hispo, vel *Hipso*, ad Div. XIV, 1, centurio fuisse videtur, missus a coss. vel tribuno pl. Clodio, ut Ciceronem exsulem persequeretur.

Homerus, Arch. 8; de ejus patria quæ urbes contenderint. Or. III, 34, ejus libros sic, ut nunc habemus, disposuit Pisistratus. Fin. V, 18, ejus fabula de Sirenibus explicatur. Tusc. V, 39, cæcus fuisse dicitur. I, 16, ejus æqualis. V, 3, Lycurgi æqualis. — * De Rep. II, 10, triginta fere annos ante Lycurgum fuit. Tuscul. I, 1, ante Romam conditam vixit. Sen. 15, multis seculis ante Hesiodum. Div. II, 10, sententia de fato. de eo agitur de Rep. I, 36; II, 10; IV, 5; VI, 5. Vide etiam Brut. 10, 13, 18; Top. 13; Nat. D. III, 16; Att. I, 16; de Div. I, 40; II, 47; Tusc. I, 26; Off. III, 26; Arch. 10; Or. III, 76.

*Honoris** ædes, Leg. II, 23; Verr. IV, 54; Sext. 54; Nat. D. II, 23.

Horatia, Inv. II, 26, soror Horatiorum, *de qua Livius*, I, 26.

Horatii, Inv. II, 26, *fratres tergemini romani, de quibus est apud Liv.* I, 24, *seq.* Marcus, qui sororem interfecit, populi comitiis liberatur, Mil. 3.

* *M. Horatius Barbatus*, de Rep. II,

31, consul cum L. Valerio Potito, *ann.* CCCIV.

M. Horatius Pulvillus, Dom. 54, Capitolium constanter dedicat. *v. Liv.* II, 8.

Horatius, ad Div. XII, 30.

Horatius, Balb. 17, *nomen corruptum est, aut supervacuum*. Manut.

T. Hordeonius, Att. XIII, 46.

Hortalus, Att. II, 25; IV, 15, *cognomen est Hortensii; quo notus est in primis nepos oratoris e Tacito. Sed e locis Ciceronis patet, etiam avum patremque hujus Corneliani sic appellatum. Itaque non necesse erat Catulli epigr.* 66 *a Vossio aliisque ad nepotem referri: nec temporum ratio sinit credere, Catullianum Hortalum esse nepotem potius, quam nepotis avum.*

Hortensius, Att. XII, 5, argentarius.

L. Hortensius, Verr. III, 16, pater Q. Hortensii.

Q. Hortensius, L. F. Br. 64, annos XIX natus causam primam egit L. Crasso et Q. Scævola coss. C. Marcello eos. mortuus. Or. III, 61, causam Africæ defendit L. Crasso consule; item pro rege Bithyniæ dixit non diu ante mortem Crassi. Off. II, 16, ejus ædilitas. ad Div. III, 8, Ciceronis collega in auguratu. Att. II, 3, defendit Valerium. Mil. 14, pæne servorum manibus interficitur, quum Ciceroni adesset. ad Div. VIII, 2, qui sine sibilo ad senectutem pervenerat, tandem in Corionis theatro vehementer exsibilatur. Q. fr. I, 3, amicum Ciceronis se simulat, et eum insidiose tractat. ad Div. II, 16, gloriatur, quod nunquam bello civili interfuerat. Cæcil. 7. dominatio in judiciis et cupiditas notatur. Att. I, 16, legi Fufiæ in Clodii gratiam latæ non adversatur imprudentia aliqua. Fin. I, I, philosophiam contemnit, sed a Cicerone de sententia deducitur. Acad. II, I, ejus memoria. Brut. 88, laus eloquentiæ, et vita. Brut. I, ejus mors, laus. *Hortensi*, credo, eloquentiam in cælum sustulisses, Hort. fr. 29.

Hortensius, Div. II, I, liber Ciceronis, in quo ad philosophiæ studium adhortatur. — * *Vide ad Fragmenta, p.* 222 *et sqq.*

Q. Hortensius, Q. fil. Phil. X, 5, 6, prætor Macedoniæ, M. Brutum delectu juvat. *Idem est*, ad Att. VII, 2; X, 4, 16, 18.

Hostilianæ actiones, Orat. I, 57, *sunt formulæ a JCto quodam Hostilio excogitatæ et conceptæ, quibus, qui ex legibus agere vellet, ateretur, quibusque quasi cautum erat his, qui lege agere vellent, ne in ipsa actione; quam lex daret, peccarent, atque ita sua culpa perderent litem. Ex loco autem Ciceronis intelligi videtur, formulas illas tantam certaram causarum fuisse, nominatim, quibus de hereditate agitur. Sed tamen non negaverim, in isto libro etiam formulas rerum emendarum vendendarumque fuisse, item aliarum. Nam et Maniliæ leges vocantur* actiones, *ap. Varron. R. R.* II, 5, 11. *Male hic nonnulli legem Hostiliam de furtis commemorant. Nam actio non est lex, sed lex dat actionem, et ex lege fit actio. Simili fere modo Manilius formulas conscripsit, quibus in vendendo et emendo caveretur hominibus.*

Hostilius, v. *Tullus Hostilius.*

C. Hostilius Mancinus, Or. I, 40, 56. v. *Mancinus.*

Hyades, N. D. II, 43, sidus.

Hydra, N. D. II, 44, sidus.

*Hymnis**, Fin. II, 7; Q. fr. II, 10.

Hyperbolus, Atheniensis, Brut. 62, improbus et seditiosissimus, a comicis notatus. *vid. Aristoph. Equit. v.* 1301. *Hyperbolum* læsit vir improbus, de Rep. IV, 10.

Hyperides, Or. I, 13, 26, satis in orationibus facetus. Or. III, 7, 31, ejus acumen, Brut. 9, 39, 82, 84.

Hyperion, N. D. III, 21, sol.

Hypsæus, Orat. I, 36, absurde defendit aliquem ignoratione juris civilis. *Filius videtur ejus, qui a.* DCXXVIII *consul fuit.*

Hypsæus (*P. Plautius*), Flacc. 9; ad Div. I, I, Pompeii M. quæstor in bello Mithridatico, et postea Milonis competitor in consulatu, ad Att. III, 8.

I.

Iacchus, Verr. IV, 60, e marmore, apud Athenienses in primis colebatur.

Ialysus, Verr. IV, 60, Herculis filius. N. D. III, 21, Solis nepos; *a quo Ialysus urbs apud Rhodios*. Or. 2; Att. II, 21, pictura Rhodi, auctore Protogene; *de qua v. Gell. Noct. Att.* XV, *ult. Plin.* XXXV, 10. *Add. Martini Var. L.* IV, 20.

Iamblichus, ad Div. XV, 1, Sampsicerami filius, phylarchus Arabum, amicus Romanorum. Phylarchi *sunt reguli, s. dynastæ. vid. quem Grævius jam laudavit, Strab.* XVI, *p.* 1092, *et ibi Casaub.*

Iamidæ, de Div. I, 41, aruspices in Peloponneso.

Ibycus, Rheginus, Tusc. IV, 33; ejus scripta; amoribus deditissimus. *Ejus etiam Strabo bis mentionem facit, l.* I, *p.* 102; *l.* VI, *p.* 417. *Fuit Simonide antiquior; ex cujus libris pauca fragmenta apud veteres restant. Vide quos laudat Fabric. B. G.* II, 15.

Icadius, Fat. 3, prædo, qui saxo, quod ex spelunca in ejus crura inciderat, periit.

M. Iccius, Phil. III, 10, Siciliam sortitus est, sortiente M. Antonio consule.

Idyia, Nat. D. III, 19, Æetæ uxor, Medeæ mater.

Iliona, Acad. II, 27, *filia Priami*.

*Index Hercules**, de Div. I, 25.

**Induciomarus*, Font. 11, Gallus, quo auctore Galli Fonteium accusarunt. *Male Ernest. confundit cum Induciomaro Trevirorum duce, de quo Cæsar, B. G.* V, 3.

Ino, Tusc. I, 12, Cadmi filia, Græcis *Leucothea*, Latinis *Matuta* dicitur. Nat. D. III, 15, 19.

Iphigenia, Herenn. III, 21; Tusc. I, 48; Off. III, 25; Orat. 22, Agamemnonis filia, immolatur pro civibus.—*De Rep. I, 18, *tragœdia Nævii, vel hic potius Ennii*.

Isiaci, de Div. I, 58, conjectores, Isidis sacerdotes.

Isidorus, Verr. III, 34, mimus. Att. XI, 4, *autem est*, libertus quidam.

Isocrates, Or. II, 3, eloquentiæ pater. Brut. 8, 12, negat esse artem dicendi; aliis orationes scribit. Inv. II, 2, ejus ars rhetorica quæ fuerit, ignoratur. ad Div. I, 9, tota ejus ratio libris Ciceronis de oratore continetur. Or. 13, laudatur a Platone in Phædro.

J.

*Janus**, deus princeps in sacrificando, Nat. D. II, 27.

Jason, Pheræus, Nat. D. III, 28, casu sanatur. Off. I, 30. *De eo v. Diodor. S.* XV, *p.* 373.

Juba, Agr. II, 22, Hiempsalis filius, *Mauritaniæ regis*, capillatus.

Jubellii, Agr. II, 34, nobiles Campani bello Punico secundo.

Jubellius Taurea, Pis. 11.

*Judæi**, Prov. Cons. 5; Flac. 28.

Jugurtha, Manil. 20, bellum cum eo Mario committitur. Off. III, 20; Brut. 33; Nat. D. III, 30.

Julia, Att. XV, 29, fert conditionem Q. filio.

C. Julius, de Rep. II, 35, quum decemvir sine provocatione esset, a L. tamen Sestio accusato vades poposcit.

C. Julius, L. F. Br. 48, orator non vehemens, sed festivissimus, orationes et tragœdias reliquit. Cæcil. 19, contendit cum Cn. Pompeio Strabone de accusando Albucio. Cf. Off. II, 14. Or. III, 3, proditus ab Etrusco hospite (*jussu Cinnæ*), interficitur, et caput in rostris ponitur. v. *etiam C. Cæsar, L. F.*

L. Julius, L. F. frater præcedentis. Font. 18, bello sociali cum collega in consulatu P. Rutilio Lupo præficitur; ejus legati qui fuerint. v. *Appian. B. C. l.* 1, *p.* 634, *ubi perperam* Sextus *dicitur.* Rabir. 7. v. *L. Cæsar.*

L. Julius, L. F. Or. III, 3, cum fratre C. Julio interficitur.

L. Julius, ad Div. XIII, 6, videtur publicanus esse societatis Africanæ.

S. Julius, Cornel. I, consul cum L. Marcio Philippo. Dom. 53; Her. II, 13, prætor *urbanus* T. Flaminino et Q. Metello coss. judicium mandati, cum herede ejus, qui mandarat, non reddit.

Junia, gens patricia, *ex qua L. Junius Brutus;* plebeia, *ex qua reliqui Bruti. v. in* L. Brutus.

Junia, ad Div. XV, 8, uxor C. Marcelli patris.

Junianus. v. *Crassus.*

C. Junius, Verr. I, 6; Cluent. 20, etc. judex quæstionis ex ædilitate in causa Cluentii contra Oppianicum, *a quo* judicium Junianum *dicitur, quod tam sæpe in ea oratione et aliis commemoratur, cujusque invidia periit.*

C. Junius, Cluent. 49, filius.

L. Junius, de Div. I, 16; II, 8, 33; Nat. D. II, 3, consul cum P. Claudio, neglectis auspiciis classem perdit, et sibi mortem consciscit, *a.* DIV, *ad quem a. v. Pighium.*

M. Junius, Leg. III, 20, scripsit ad patrem Attici libros *de potestate. Cicero dicit, sibi* magistratibus lege constitutis *dicendum* de potestate, tum de jure; *id se breviter ait facturum; nam pluribus verbis scripsisse* ad patrem *Attici* M. Junium sodalem, *perite suo quidem judicio, et diligenter;* at de jure (*naturæ addita vox mihi suspecta est, ut totus ab hoc quidem verbo locus*) se cogitare, et dicere debere, etc. *Viri docti consentiunt, quantum scio, indicari* Junium, *qui ob summam cum C. Graccho familiaritatem* Gracchanus *dictus sit, cujus apud Plinium,* XXXIII, 1, *mentio. vid. Ind. auct. Harduini. Sed hujus librum* de Potestatibus *memorat Ulpianus, L.* 1, *de Offic. quæst.* Commentarii, *quos Turnebus respici putabat, ad quos provocat Varro, de L. Lat. pag.* 50, *ed. Steph. aliique, historici fuere, neque huc pertinent. Quod autem* sodalis *dicitur, id Turnebus interpretatur ita, ut sit* patris Attici sodalis, *aut ut a Gracchana amicitia absolute* sodalis *dicatur; illam autem huic explicationi præfert. Si nomen appellativum est, non dubito, quin sit de amicitia cum Attici patre capiendum. Sic,* Mur. 27, Servius Sulpicius sodalis filii, *sc. Murenæ. Nisi quis forte dignitatis nomen putare velit, a collegio aliquo, cujus sodalis fuerit, tanquam Epulonum.*

M. Junius, Quint. 1, qui causam Quintii aliquoties egerat, legatione aliqua avocatur. *Passeratius de illo Gracchano Junio interpretatur; nescio qua ratione inductus. Temporis quidem rationi non repugnat.* M. Junius *quidam etiam est,* Verr. 1, 51; *sed nec de hoc dixerim, an idem sit cum Quintiano. Tertius est* M. Junius prætor, Cluent. 45; *cujus mentio etiam ap. Plin.* XXXV, 10.

M. Junius, Corn. I, *est Silanus, qui cum Q. Cæcilio Metello Numid. consul fuit A. U.* DCXLIV.

P. Junius, Verr. I, 50, frater M. Junii, *de quo ibidem. Prænomen* P. *omnes libri præferunt. Sed tamen Dukerus ad Liv.* XXXIV, 1, *dubitat an sit potius* D. *quod* P. *prænomen alienum videatur a familia Junia.*

Q. Junius, Verr. I, 7, senator.

T. Junius, L. F. tribunitius; Br. 48, accusavit de ambitu P. Sextium prætorem designatum, et vicit; laudatur.

Junius, ad Div. VII, 23, familiaris quidam Aviani statuarii. *Alius* Junius *est,* Att. XII, 14.

Juno, N. D. I, 29, Argiva, Romana, Lanovina, diversa figura, *ad quem locum confer nummum gentis Procilia ap. Ursinum et Morellium, qui plane consentit cum descriptione Ciceroniana.* de Div. I, 24, Lacinia; columnam in ejus fano vult tollere Hannibal; *quod fanum erat ad promontorium Lacinium. vid. Gronov. ad Liv.* XXIV, 3. Verr. 1,

19, Samia. Mur. 41, Sospita, *Lanuvii.* de Div. 1, 2, 44; Verr. iv, 46; v, 72; Inv. 11, 1; Tusc. 11, 8.

Jupiter, N. D. 111, 21, tres Joves numerantur. Fin. 111, 20, Salutaris, Hospitalis. ad Div. vii, 12, Lapideus. c. 58, ejus tria in orbe signa celebrabantur. ad Div. ix, 16, Minianus, *quia quotannis minio pingendus locabatur.* Verr. iv, 53, Olympius; ejus templum Syracusis. de Div. 11, 41, puer lactens cum Junone Fortunæ in gremio sedens, mammam appetens, castissime colitur a matribus; ejus templum Præneste. de Div. 1, 35, Stator; ejus signum. Pis. 35, Urius, *quem Latini* Imperatorem *vocarunt*, Verr. iv, 57, *nulla Græci verbi ratione habita. vid. Græv. ad Verr. l. c. et loca veterum de templo Bosporano* Jovis Urii *ap. Taylorum, præf. ad Diss. in Legem decemviralem.* de Div. 1, 10, Summanus. v. *Summanus.* Adde Q. fr. 11, 12; Verr. iv, 56; Dejot. 6; Rosc. Am. 45; Cat. 1, 5, 13; 11, 6; 111, 9; Nat. D. 111, 34, 36; Leg. 111, 19; Agr. 1, 6; Off. 111, 29; Fin. 111, 20; Phil. 11, 26; Mil. 31; Tusc. iv, 33; de Rep. 1, 36; iv, 10.

*Jupiter**, planeta, Nat. D. 11, 20.

Juventas, Brut. 18, dea. Att. 1, 18, ejus sacra anniversaria.

Juventia, Planc. 8, familia consularis ex municipio Tusculano.

Juventius, Planc. 24, primus de plebe ædilis curulis factus est.

M. Juventius Pedo, Cluent. 38, senator justissimus.

T. Juventius, Br. 48, lentus in dicendo, sed callidus, et magna juris civilis scientia.

K.

Kana et *Kanus.* vide supra ad voces *Cana* et *Canus.*

L.

Labeo, Q. fr. 1, 1; 111, 1, 6; Att. 111, de cohorte prætoris Q. Ciceronis in Asia.

L. Labeo, Heren. iv, 27.

D. Laberius, ad Div. vii, 11; xii, 18, mimus, poeta clarus et mordax. *Eques rom. a C. Cæsare jussus in theatrum prodire; de quo v. Macrob. Saturn.* 11, 7, *ubi fragmentum ejus insigne. Apud eumdem aliquot ejus dicteria.*

M. Laberius, ad Div. xiii, 8.

Labienus (*T. Attius*), Rabir. perd. 2, trib. pl. Cicerone consule, C. Rabirio perduellionis crimen intendit, quod Saturninum interfecisset. Att. vii, 11; ad Div. xvi, 12, discedit a Cæsare, *cujus legatus fuerat*, et ad Pompeianos transit. *v. inpr. Diodor. Sic.* xli, *p.* 154. Att. viii, 2, propterea parum dignitatis habet. Div. 1, 32, e pugna Pharsalica fugit. Att. vii, 7, dives, *qui etiam urbem condidit. De ejus exitu v. Vellei.* 11, 78; *Dio*, xlviii, *p.* 381.

Q. Labienus, Rabir. perd. 7, T. patruus, cum Saturnino Capitolium occupat.

Laches, de Div. 1, 54, prætor Atheniensium, fugit cum Socrate post pugnam apud Delium.

Laciadæ, Offic. 11, 18, curiales Cimonis.

Laco, Anagninus, Phil. 11, 41, unus de M. Antonii gladiatoribus. Att. xvi, 11.

Lacydes, *ex academia secunda*, Acad. 11, 6, retinet Arcesilæ rationem. Tusc. v, 37, peregrinatur.

Ladas, ad Heren. iv, 3, *nomen celebris cursoris in Olympicis; cujus mentio ap. Catull. ep.* 50, *ubi v. Muret.*

**M. Læca*, *e Porciis*, Catil. 1, 4; Syll. 2, 18, socius Catilinæ. Ernest. et al. minus recte, *M. Lecca.*

Lælio, C. F. socrus L. Crassi, eleganter loquitur. Brut. 26, 58, sermo ejus patris elegantia tinctus erat; duas filias Mucias et duas neptes Licinias habuit.

C. Lælius, sapientis pater, Phil. xi, 7, consul cum L. Scipione Asiatico, *a.* DLXIII. *Socius ante rerum gestorum ab Africano majore.*

C. Lælius, C. F. sapiens *dictus,* Off. II, 11; III, 4, etc. Tusc. v, 19, consul semel fuit, et quidem cum repulsa, *a.* DCXIII. *Hunc locum pertinere ad Lælium Sapientem docet Corrad. in Quæst. p.* 382. Offic. II, 11, Viriatum Lusitanum vicit *ex prætura.* Fin. II, 8, Diogenem stoicum audivit, et Panætium. Or. II, 84, scripsit Tuberoni orationem, qua Africanum avunculum laudavit. de Rep. II, 40, Scipionis legatus in Africa. Nat. D. III, 2; Phil. II, 33, augur. Or. III, 7, in dicendo lenis. Off. I, 30, in eo multa hilaritas. I, 26, in omni vita æquabilis. Att. IV, 16, generi ejus Q. Scævola et C. Fannius, etc. *Hunc loquentem inducit Cicero, de Rep. I, 3, 13, 18, 19, et multis aliis locis.

D. Lælius, Or. II, 6, orator, L. Crasso adolescente floruit, vir bonus et mediocriter doctus. *Hinc dictum Lucilii,* Or. II, 6, Persium non curo legere, D. Lælium volo. *Ap. Plin. H. N.* I, I, *Harduinus e libris scr. edidit* Junium Congum; *quem vid. Emend.* IV.

D. Lælius, Flacc. I, accusat L. Flaccum de repetundis. Att. VIII, 11, a Pompeio eum mandatis ad coss. Marcellum et Lentulum Capuam mittitur. *Ejus mentio est apud Cæs. Bell. Civ.* III, 100.

C. Lænas, e Popiliis, Balb. 11, patria pulsus, Nuceriæ civem se fieri curat. *Lænatis* expulsio, de Rep. I, 3. *Al.* P. *vid.* P. Popillius.

Lænas, Att. XII, 13, 14, augur.

C. et *M. Lænii.* v. *Lenius.*

Lænius. v. Lenius.

*Laertes**, pater Ulyssis, Sen. 15.

*Lætorius**, trib. pl. Nat. D. III, 30; Off. III, 15.

Lætus, Att. IV. 9, amicus Ciceronis, qui Neapoli domum habuit, *nisi legendum,* Pætus.

Lævinus, Verr. III, 54, prætor Siciliæ. *Quidam scr.* Levinus.

Lævus Cispius, ad Div. x, 18, Planci legatus *fuit. Nam,* ep. 21, *dicitur omnibus Planci rebus gestis interfuisse: et* discessus legatorum *non potest intelligi nisi de Lævo et Nerva.*

Lais, ad Div. IX, 26, scortum Athenis nobile, quo et Aristippus usus est. Ejus dictum de ea.

Laius, Tusc. IV, 33; Fat. 13, *Œdipi pater.*

Lamia, Verr. IV, 26, femina Segestana.

L. Lamia, ex Æliis, ad Div. XII, 29, negotia in Asia habet. Sen. p. Red. 5; Sext. 12, eques rom. a Pisone Cæsonino cons. in exsilium ire jubetur, *quod, manifesta tota conjuratione Catilinæ, in primis senatum defenderat, et in clivo Capitolino steterat.* ad Div. XI, 16, 17, præturam petit, Antonio et Dolabella coss. *quam et sequente anno gessit: unde* prætorius *dicitur Plinio,* VII, 52, *et Valer. M.* I, 8.

Laomedon, Tusc. I, 26, Ganymedis pater.

*Lapithæ**, Pis. 10.

*Lar**, Verr. III, 11, 54; Quint. 27; Nat. D. III, 25; Leg. II, 11. *Larum sedibus,* de Rep. V, 5.

* *T. Larcius,* de Rep. II, 32, primus dictator, decem fere annis post primos consules. *Habet* Lartius *Liv.* II, 18, 21.

Largius, Or. II, 59, *e Scriboniis; idem nomen, quod Largus.*

Largus, ad Div. VI, 8.

Lartes, seu potius *Lar,* vel *Lars Tolumnius,* Phil. IX, 2 rex Veientium, qui quatuor rom. legatos Fidenis interemit. *Fuit autem hoc prænomen dignitatis, et regibus omnibus commune.*

Lartidius, Att. VII, 1, *nomen, quo utitur od Milonem reprehendendum.*

*T. Lartius**, de Rep. II, 32.

M. Laterensis, e Juventiis, Att. II, 18, tribunatum non petit, ne juret in Cæsaris legem agrariam. v. *Lex Julia Agraria.* Planc. I, studiosus Ciceronis;

Plancium de ambitu accusat, quod ipse in ea petitione repulsam tulerat. ad Div. viii, 8, prætor Marcello et Paullo coss. ignorantissimus juris civilis. Att. xii, 17, augur. ad Div. x, 21, legatus M. Lepidi; *qui se ipse interfecit, quum Lepidus Antoniam clam se in castra recepisset.* ad Div. x, 23, fides ejus et animus in remp. Vatin. 11, ei insidias Vatinius facit; laudatur.

*Latiar**, feriæ Latinæ, Q. fr. ii, 4.

*Latiaris**, Mil. 31, cognomen Jovis.

Latinus, ad Div. xii, 30, *legatus C. Calvisii in Africa; qui cum duobus aliis, absente Calvisio, provinciam obtinebat.*

*Latona**, Nat. D. iii, 23; Verr. i, 18.

M. Lecca. v. *M. Læca.*

*Leda**, Nat. D. iii, 21.

Leius, ad Att. v, 20; *sed Leg.* Seius.

C. et *M. Lenii*, *s. Lænii, nam iidem sunt,* fratres, ad Div. xiii, 63; Planc. 41; Sext. 63, Ciceronem expulsum Brundisii in hortos suos recipiunt, contemtis Clodii minis. ad Att. v, 20, 21. *Hic est* M. Lenius, *qui primus ὀρνιθοτροφεῖον invenit Brandisii. v. Varro. R. R.* iii, 5, 8, *ubi male Ursinus e Plinio,* x, 50, *corrigi vult* Lælius, *quum ibi potius* Lænius *sit reponendum.*

Lentidius, Dom. 33; Sext. 27, *plebeius e Clodianis operis.*

Lento Cæsennius, Phil. xii, 9, Antonianus VIIvir.

Cn. Cornelius Lentulus Clodianus, Verr. ii, 39, cunsul cum L. Gellio *a.* dclxxxi. Verr. v, 7; Cluent. 42, censor cum L. Gellio. Flacc. 19, Temnitarum patronus. Dom. 47, bona ejus a C. Atinio Labeone trib. pl. consecrantur. Br. 64, 66, qualis orator. *Ejus nomen est etiam*, Man. 23. Vatin. 11, *quum vulgo legeretur*, Cn. Lentulum et Q. Claudium, *viri docti e mss. reposuerunt*, Cn. Lentulum Clodianum, *Ursinus, Gruterus, Fr. Fabricius, alii: quis autem sit ille* Lentulus Clodianus, *tacent. De hoc nostro quidem Lentalo capi non potest, qui diu ante consul fuerat, quam C. Antonius accusaretur. In altera autem lectione omnia expedita sunt. Nam* Cn. Lentulus *erit* Marcellinus, *qui eo anno prætor potest fuisse, de quo sermo, quum biennio post consul fuerit.*

Cn. Lentulus Marcellinus. Patrem Claudium Marcellum *plebeium habuit*, ad Div. xv, 10; *Ascon. in Divinat. c.* 4. *Debebat se appellare* Claudianum, *sed maluit* Marcellinum. *Manut. ad Cic. ad Div.* i, i, *propterea fecisse putat, at intelligeretur, e qua familia Claudiorum esset: malim, ne cum Cn. Clodiano confunderetur. Dukerus ad Liv.* xxxix, 23, *e Cicerone ad Div.* xv, 10, *intelligi putat, eum natum A. U.* dcxcvii, *quo ille anno consul fuit. Sed ibi consulis verbam excidisse videtur.* Verr. ii, 42, patronus Siciliæ; *qaia e Marcellis fuit.* ad Q. fr. i, 2, prætor *C. Cæsare cos.* Ar. Resp. 10, pontifex. Brut. 70, disertum, in primis in consulatu, se præstitit. *Fuit autem L. Marcii Philippi collega, A. U.* dcxcvii. Ar. Resp. 11, *dicitur* ejus avia manibus accepisse matrem deum. *Sed F. Fabricius et P. Manutius ostenderunt esse legendum*, atavi, *i. e.* Nasicæ. Tumultum in Megalensibus auctore Clodio ortum sedat. *Idem memoratur* ad Div. i, i, 2, *in causa Lentuli Spintheris, cui adversabatur; erat enim ei inimicus*, in Cæcil. 4, etc.

Cn. Lentulus Vaccia, s. Vatia. *Nam idem est nomen. v. Schott. Sappl. Annal. Pigh. t.* iii, *p.* 366. ad Q. fr. ii, 3, editur inter conscios corruptarum per P. Sextium tribuum.

Cn. Lentulus, Manil. 19, tribunus pl. et anno post legatus fuit.

L. Lentulus, Brut. 20, is, qui consul cum C. *Marcio* Figulo fuit *a.* dxcvii; disertus fuit.

L. Lentulus, Arch. 5, prætor, quum P. Gabinius de repetundis damnatus fuit.

L. Lentulus, Ar. R. 6, flamen Martialis. Vat. 10, competitor Gabinii *in consulatu*; eujus (*Gabinii*) juvandi causa Vatinius eum opprimere studet, *jasso sc. Vettio eum in concione nominare inter conjuratos. Hunc diversum esse a sequente L. Lentulo, inde clarum est, quòd ille competitor fuit Ga-*

binii in consulatu, hic prætor Gabinio consule.

L. Lentulus Crus, Pison. 31, prætor Gabinio et Pisone coss. ad Div. VIII, 4, repulsam fert in petitione consulatus: *post consul fit cum C. Marcello, ann.* DCCIV. ad Div. XII, 14, in fuga Pharsalica a Rhodiis non recipitur. ad Div. VI, 21, bello Civili interiit. Brut. 77, qualis orator fuerit. Multis aliis locis nomen ejus invenitur, v. c. ad Div. X, 32; Att. XI, 6, etc.

L. Lentulus, L. F. Att. IV, 16, prævaricator putatur in judicio Vatiniano. Att. XII, 7.

P. Lentulus, Brut. 19, *is, qui ann.* DXVII *consul fuit. Dicitur enim grandior natu fuisse cum* Catone *censorio; cognomine* Caudinus.

* *P. Lentulus, princeps senatus, consul ann.* DXCI *suffectus cum Cn. Domitio Ahenobarbo P. Scipioni Nasicæ et C. Marcio Figulo*, Brut. 28, ad rempublicam quod opus esset, satis eloquentiæ habuit.

* *P. Lentulus, qui et ipse princeps senatus fuit.* Cæc. 21, accusat M'. Aquillium, *patrem ejus, qui accusatus est a L. Fufio.* Agr. II, 30, mittitur a senatu in Campaniam, ut agros privatos, qui in publicum incurrerent, emeret. Or. I, 48; Catil. III, 5, laudatur. ibid. IV, 6, vulnus accepit in seditione Gracchana; *avus ejus, qui sequitur.*

P. Lentulus, P. principis senatus Nepos, *cognomine* Sura, *quod unde traxerit, v. Plutarch. in Cicerone, p.* 868. Brut. 64, 66, qualis orator fuerit. Att. I, 16, bis absolvitur. Cat. III, 2, sollicitat Allobrogum legatos; prætor, *Cicerone consule*, abdicare se prætura cogitur. *Jam consul fuerat A. U.* DCLXXXII. *Sed, ob infamiam, quam dudum judiciis contraxerat, a senatu motus erat a Lentulo et Gellio censoribus. Itaque prætura petenda recuperare locum in senatu voluit, eumque, impetrata prætura, recuperavit. v. Plutarch. in Cicerone, p.* 868. *Fuisse autem P. Lentuli principis senatus nepotem Ciceroni credimus, Catil.* III, 5. *Itaque et hic, at sæpe, errat Asconius ad Div. in Cæcil. c.* 21, *ubi filium illius Lentuli facit. Hunc etiam puto esse eum, qui quæstor urbanus cum L. Triario, fuit, Scipione et Norbano coss. at opinor. Verr.* I, 14. *Nam inter eum annum, et consulatum ejus, interjecti sunt anni* XII.

P. Lentulus Marcellinus, filius M. Marcelli, patris Æsernini. Brut. 36.

P. Lentulus Spinther, ita dictus ab histrione quodam, propter similitudinem. Off. II, 16, consule Cicerone ædilis, splendore vincit omnes. ad Quir. p. Red. 5, ad senatum de Cicerone revocando refert. *De ejus opera in Cicerone revocando in hac oratione, et in Senat. p. R. aliisque sæpe commemoratur.* ad Div. XIII, 48, Ciliciæ proconsul legem Ciliciæ constituit. ad Div. I, 1 sqq. Ptolemæum reducere cupit in regnum. ad Div. XII, 14, in fuga Pharsalica a Rhodiis non recipitur. VI, 21, in bello Civili perit. Brut. 77, parum natura valuit, sed disciplina.

P. Lentulus Spinther, fil. ad Div. I, 7, laudatur. VII, 26, augur. Sext. 69, augur fit eodem anno, quo togam virilem accepit; *quomodo, docet Manutius* ad Div. VII, 26; XII, 14, 15, *quæ sunt ipsius epistolæ; ex quibus intelligitur, eum proquæstorem Trebonii in Asia fuisse;* post ejus mortem se proprætorem appellat, præturam Asiæ a senatu petit, et de rebus gestis suis exponit. *In eadem epistola significat, se participem cædis Cæsurianæ fuisse.* ad Att. XII, 52, divortium facit cum Metella. *Adoptatum esse a Manlio Torquato, e Dione,* XXXVIII, *p.* 99, *docet Manutius ad ep. ad Div.* I, 7 *extr.*

Lentulus, Ar. Resp. 17, orator gravis et disertus; P. Clodium accusat de religionibus violatis. *Qui sit intelligendus, nescio. Freinshemius, Suppl. Liv.* CIII, 30, *P. Lentulum Spintherem trib. pl. vocat: quod recte Crevierius refellit ex eo, quod Spintheres patricii, tribuni plebis esse non potuere. Tribunum pl. accusatorem fuisse diserte tradit Plutarch. in Cæsare; sed nomen non addit. Igitur Lentulus aliquis eo anno tribu-*

nus fuerit necesse est, quod non vidit Pighius.

Lentulus, puer. Att. XII, 28, 30, *Tunstallus, ep. ad Milddleton. p.* 184, *putat esse filium Tulliæ ex ultimo marito P. Lentulo, quem ei tribuit Ascon. ad or. in Pison. init. scilicet ex ipso P. Cornelio Lentulo Dolabella. Plutarchus dicit, eam mortuam παρὰ Λέντλῳ; quod Tunstallus de marito intelligit, non de domo. Mortua enim est in Tusculono patris.*

Leon, Verr. V, 6, Megarensis.

Leon, Tusc. V, 3, Phliasiorum princeps, tempore Pythagoræ. Hujus cum eo de philosophia sermo.

Leonidas, is, qui pro patria occubuit ad Thermopylas. Tusc. I, 42, 49; Fin. II, 19, 30.

Leonidas, Verr. V, 5, Lilybætanus.

Leonides, ad Div. XV, 21, princeps Atheniensium *tempore Ciceronis*. Att. XIV, 16, 18; XV, 16, de Cicerone fil. ad patrem scribit, eumque mediocriter laudat.

Leontium, Nat. D. I, 33, meretricula Epicurea, contra Theophrastum scripsit elegauter.

Lepidus (*M. Æmilius*), Or. II, 71; Provinc. C. 9, censor *a.* DLXXIV, cum M. Fulvio *collega* statim redit in gratiam. Bis consul et pontifex M. *Hic est, qui princeps senatus passim dicitur*, v. c. Rabir. perd. 7. *Hic est etiam, qui*, pro Dom. 53, M. Æmilius *simpliciter dicitur.*

M. Lepidus Porcina, M. fil. Brut. 27, consul cum C. Hostilio Mancino, *a.* DCXVI; summus orator. Brut. 25, legi Cassiæ resistit. Or. I, 10, iguarus legum et juris. *De hoc capio etiam illum locum* de Or. II, 71.

M. Æmilius Lepidus. Brut. 28.

M. Lepidus, Rabir. perd. 7, consul cum Q. Catulo *fil. A. U.* DCLXXV. Catil. III, 10, inimicus L. Sullæ, de ejus actis rescindendis tulit, intercedente Q. Catulo; *unde magna seditio et civile bellum ortum est.* Verr. III, 91, prætor Siciliæ ante M. Antonium, a quo graviter vexati sunt Siculi.

M. Lepidus consul cum L. Volcatio Tullo a. DCLXXXVII. Att. VIII, 6; Catil. I, 6; Att. VII, 12, Pompeium extra Italiam sequendum negat.

M. Lepidus, triumvir, Ar. resp. 6, pontifex. Phil. V, 14, 15, pontifex maximus. Mil. 5, ejus ædes a Clodianis, occiso Clodio, oppugnantur. Phil. V, 14, 15, reip. et optimatibus favet, et Sext. Pompeium restituit, unde ei statua equestris ponitur. III, 9, supplicatio ei decernitur. ad Div. X, 6; Phil. XIII, 4, ad pacem cum Antonio hortatur. ad Div. X, 9, 11, de *Lepido* dubitat Plancus. 15, 17, 18, dat fidem Planco. 20, ejus fides incerta. 21, 23, 24, perfidia ejus. * 27, Cicero reprehendit *Lepidum*, et de Antonio admonet. 31, *Lepidus* cum Antonio consentit. 32, 33, nulla spes in *Lepido*. 34, *Lepidus* agit gratias Ciceroni, et falsa promittit. 35, se apud senatum excusat. XII, 10, hostis a senatu judicatur. Instaurat bellum, quod confectum fuisset. *Lepidi duæ epistolæ, altera ad Ciceronem, altera ad S. P. Q. R. sunt od Div.* X, 34, 35. *Consul fuit cum C. Cæsare a.* DCCVII; *magister equitum dictotore Cæsare a.* DCCVIII; *consul II, a.* DCCXI, *etc.*

* *Lepiso*, Flacc. 22, Trallianus. *v. Ætidenus.*

Q. Lepta, ad Div. III, 7, præfectus fabrum Ciceronis in Cilicia. ad Div. VI, 18, ejus filius Lepta. Att. VI, 8; VIII, 3; IX, 12, 13, 14.

Leptines, Or. 31, Atheniensis, contra quem est Demosthenis oratio.

Leptines, Phil. IX, 2, percussor Cn. Octavii, legati ad Antiochum.

Lepus, Nat. D. II, 44, sidus.

*Lerna**, Tusc. II, 9.

* *Letilius*, Verr. II, 26, 56, Verris tabellarius.

Leucippus, Nat. D. I, 24, ejus atomi reprehenduntur. Acad. II, 37, de pleno et inani omnia gigni statuit.*

Leucothea, Nat. D. III, 15, Ino, dea marina. Tusc. I, 12, quæ sit? IV, 34, Turpilii fabula.

M. Levinius, Verr. III, 54, prætor

Siciliæ. *v. Pighius a.* DXLIV, *v. Lævinus.*

Libanus, Her. IV, 50, nomen comicum.

Liber, Bacchus, Nat. D. II, 24; Verr. IV, 57.

Libera, Verr. IV, 49, Nat. D. II, 23, 24, Proserpina.

Liberalia, Att. VI, 1, *dies festus a. d. XVI kal. april. quo ingenui pueri togam sumebant.*

Libertas, Dom. 42, ejus statua a Clodio in area Ciceronis posita et consecrata.

L. Libo e Scriboniis, Att. XIII, 30; ejus annales.

L. Libo, ad Div. I, 1; VII, 4; XI, 7; Att. VII, 12; XVI, 4, socer Sext. Pompeii, M. F.

L. Libo, Brut. 23, tribunus pl. rogationem in Serv. Galbam fert, propter Lusitanos contra interpositam fidem interfectos. Non infans fuit, ut ex orationibus ejus colligitur. Att. XII, 5, quibus consulibus Libo Galbam accusarit. *Male priori loco in libris T. prænomen est. Ceteri auctores omnes L. vocant. De re ipsa v. Duker. ad Liv. Epit.* 49. *Vossio idem videtur eum auctore Annalium, de Hist. Lat.* I, 6. *Sed mirum est, Ciceronem non fecisse eorum mentionem, ubi de ejus dicendi ratione judicium fert.*

Licinio otria, Quint. 3, *dicuntur a* L. Licinio Crasso, *qui ea in ædilitate exstruxit et ornavit; ibi auctiones habitæ.*

Licinia, ad Div. VII, 23, Cassii soror; *sed non germana.*

Liciniæ, Brut. 58, neptes C. Lælii e filia L. Licinio Crasso collocata. Dom. 53; Brut. 43.

Licinius, Or. III, 60, servus literatus C. Gracchi, post cliens Q. Catuli.

Licinius, Mil. 24, popa.

Licinius, Phil. II, 23, de alea condemnatus, a M. Antonio in tribunatu restituitur.

Licinius, Q. fr. II, 1, libertus quidam aut negotiator, in provincia Asia. *Videtur esse idem, qui,* I, 2, *memoratur.*

Licinius, Q. fr. I, 2, Æsopi histrionis servus.

Licinius Macer, v. *Macer.*

A. Licinius Archias. v. in *Archias.*

A. Licinius Aristoteles, Melitensis, ad Div. XIII, 52.

C. Licinius Calvus. Brut. 81; ejus dictio et ingenium. ad Div. VII, 24, Tigellium acri carmine perstrinxit. ad Div. XV, 21, amicus Ciceronis; *quum ante inimicus fuisset, propterea quod patrem ejus Licinium Macrum prætor de repetundis damnaverat. vid. Valer. M.* IX, 12, 7. *Ejus mentio etiam*, Fin. I, 2. v. *Calvus orator.*

C. Licinius Nerva, Brut. 34, in tribunatu et tota vita improbus. *Corradus ad h. l. putat, eumdem esse, qui ap. Varr. R. R.* II, 4; *sed is prænomen A. habet. Apud Livium*, XLV, 45, *est C. Licinius Nerva prætor; sed ab hoc diversum esse Ciceronianum temporis ratio docet, quæ satis indicat Gracchorum temporibus fuisse. Tribunatum ejus a.* DCXXXII *alligat Pighius, argumento incerto.*

L. Licinius Sacerdos, Cluent. 48, in equitum censu a P. Africano contumelia afficitur.

L. Licinius, Verr. II, 49, *Crassus, Q. Mucii collega in consulatu.*

P. Licinius Varus, Or. II, 61.

P. Licinius, Cœl. 25, *Manutio alias videtur a P. Licinio Crasso, M. fil.*

Ligarii, fratres, ad Div. VI, 13, *Q. T. et tertius, cujus prænomen ignoro.* Quintus exsulat, sed spem reditus habet. *De eo v. argum. orationis pr. Ligario, et ipsam orationem.* Titus quæstor urbanus fuit, *Lentulo et Philippo coss.* Ligar. 12. Cf. Att. XIII, 44.

Ligur, s. *Ligus*, *est cognomen Æliorum.* Cluent. 26; Dom. 19; Sext. 32; Att. VII, 18; Verr. I, 48. *Apud Ciceronem occurrunt :*

L. Ligur, Verr. I, 48; Att. VII, 18, etc. *frater M. Octavii Liguris*, et *Sext. Ligur*, trib. pl. qui (*anno Clodiano*) sibi Liguris cognomen sumserat, ut ex Ælia familia videretur. Dom. 19; Sext. 32. *Ligus*, pater, Att. XII, 23, *utrum sit de fratribus illis duobus, an alius, nescio.*

A. Ligurius, ad Div. xvi, 18, Cæsaris familiaris, Att. xi, 9; Q. fr. iii, 7.

*Ligus**, Att. xiv, 23.

Lindus, Nat. D. iii, 21, conditor Lindi *in Rhoda insula.*

*Lindus**, Solis filius, Nat. D. iii, 21.

Liso, Verr. iv, 17, Lilybætanus.

Lisyto, Nat. D. iii, 16, mater Herculis cujusdam.

Livia, Att. vii, 8, femina; quæ Dolabellam heredem fecit, ea conditione, ut nomen mutaret.

Livincius, Att. iii, 17, M. Reguli libertus.

L. Livincius Trypho, ad Div. xiii, 60, L. Reguli libertus. *Duorum fratrum liberti, nisi*, Att. iii, 17, L. pro M. *legendum, ut nonnullis visum.*

L. Livius Andronicus, poeta, Brut. 18; Senect. 14; Tusc. i, 1, fabulam docuit *A. U.* cccx, *aut, ut alii et Davis. habent*, dx, L. Clodio, Cæci fil. et M. Tuditano coss. In Bruto l. c. est dxiv. Et fuit *jam tum* de numero annorum controversia, etc. *Ab eo dicuntur* Liviani modi, Leg. ii, 15.

Livius Salinator, Or. ii, 67, Tarento amisso arcem retinet. v. *Salinator. Alios Livios v. in* Drusus. *De gente Livia v. Sueton. in Tib. c.* 3. Salinatori *in quibusdam Ciceronis exemplaribus prænomen additur* Marcus; *ut ap. Livium. Sed Polybius facit* Caium. *Vid. interpr. Livii ad* xxv, 8. *Wesselingius autem, Obs.* ii, 5, *ostendit, quod de Tarento dicit Cicero, si Livium sequamur, non ad Salinatorem, sed ad Livium Macatum pertinere.*

*Lollia**, scortum, ad Div, ix, 22.

C. Lollius, Att. xii, 21. *Quidam*, Lolius, *ut* ad Att. ii, 2; *ubi vid. Intt.*

L. Lollius, ad Div. viii, 8.

M. Lollius, Verr. iii, 25, Q. fil. *alius* est M. Lollius *Clodianus*, Dom. 5, 6, 33.

Q. Lollius, Verr. iii, 25, eques rom. in Sicilia.

Q. Lollius, Q. fil. Verr. iii, 25, Calidium accusavit; occiditur.

Lollius, Att. ii, 2, *videtur nonnullis scriptor fuisse.*

*Lollius**, Att. xiii, 38.

Longilius, Q. fr. ii, 6, redemtor.

Longinus, est cognomen Cassiorum. Or. i, 60, amicus Antonii oratoris, historiæ, juris publ. et antiquitatis peritissimus. *De eodem intellige*, Planc. 24, *si sanus est locus.* v. *C. Cassius Longinus.*

Tib. Longus, Corn. i, consul cum P. Africano *maj. a.* dlix.

C. Lucceius, C. F. Hirrus Pupinia, ad Div. viii, 2, Cœlii competitor in ædilitate. *v. in* Hirrus.

Cn. Lucceius, Att. xvi, 5.

L. Lucceius, Q. F. Att. ix, 1, Pompeio familiaris, apud eum magnam habet auctoritatem. Att. i, 11, inimicus fit Attici. i, 17, in animo habet consulatum petere. ad Div. v, 12, historica ejus facultas laudatur, et ab eo consulatum suum scribi vult Cicero; de bello Italico et Civili scripsit. *Idem namen occurrit* ad Div. xiii, 41; Cœl. 10. *Ejus epistola est*, ad Div. v, 14.

P. Lucceius, ad Div. xii, 25, 30; *ubi quidam libri*, Luceius.

Q. Lucceius, Verr. v, 64, argentarius Rheginus.

Lucceius, Flacc. 33, subscriptor D. Lælii contra Flaccum.

Lucceius, M. F. ad Att. v, 21.

P. Luccius, ad Div. xii, 25, *est* P. Lucceius.

* *Luceres*, de Rep. ii, 20, *una e tribubus Romuli et centuriis equitum. Fatetur Livius*, i, 13, *sibi nominis et originis causam dubiam esse. Docet Cicero*, de Rep. ii, 8, *ut Varr. L. L.* iv, 9; *Propert.* iv, 1, 29, a Lucumone esse, qui Romuli socius in Sabino prælio occiderat.

Lucifer, Nat. D. ii, 20; iii, 20.

Lucilius, Or. ii, 70, *nescio quis. Pighius e vet. cod. legit* Lucullus, *et capit de patre illius, qui bellum Mithrid. gessit.*

Lucilius Bassus, Att. xii, 5, malus auctor.

C. Lucilius, poeta, Or. ii, 6, nec doctissimis, nec indoctissimis se scribere dicit. ibid. i, 16, inimicus Q. Mucio Scævolæ, homo doctus et perurbanus, neminem oratorem statuit,

qui non sit omnibus liberalibus artibus imbutus. ad Div. xii, 16, libertas ejus in perstringendis hominibus. Her. ii, 13; iv, 12; Fin. v, 30; Tusc. iii, 15; Acad. ii, 32; ad Div. ix, 15; Att. xvi, 11.

L. Lucilius Balbus, Brut. 42, doctus, Serv. Sulpicii præceptor. *Corradus fratrem putat Quinti, et patrem L. ad Div.* iii, 5.

L. Lucilius, ad Div. iii, 5, *videtur inter Appii Pulchri comites in Cicilia fuisse.*

Q. Lucilius Balbus, Nat. D. i, 6, stoicus, Græcis par. *Itaque etiam l.* ii *inducitur e stoicorum disciplina explicans locum de Natura deorum.*

Sext. Lucilius, Att. v, 20, T. Gavii Cæpionis fil. trib. mil. in exercitu Bibuli.

Lucilius, ad Div. xii, 13, classi Dolabellæ præfectus in Asia post Cæsaris mortem. *Sed quia Appianus* L. Figulum *hunc præfectum fuisse dicit, corruptum locum viri docti suspicantur. Manutius e codd. legi volebat*, Lucius. *Prænomina enim interdum pro nominibus aut cognominibus ponuntur. Victorius suspicatur, ei Lucilio cognomen* Figuli *fuisse.*

*Lucius**, Att. i, 5.

Lucretia, Lucretii Tricipitini filia, Leg. ii, 4; Fin. ii, 20; de Rep. ii, 25.

M. Lucretius, Verr. i, 7, senator.

*Q. Lucretius** Ofella, Brut. 48.

Q. Lucretius Vespillo, Brut. 48, juris peritus.

Q. Lucretius, Att. iv, 16, accusat Drusum. viii, 24, 25, familiaris Cassii. viii, 4, Sulmone fugit.

* *Sp. Lucretius*, de Rep. ii, 31, Valerii Publicolæ collega in consulatu.

T. Lucretius Carus, Q. fr. ii, 11; ejus poemata laudantur.

Cn. Lucullus, Att. xv, 1, familiaris Ciceronis, matrem effert; in funere adest Cicero.

L. Lucullus, Quint. 16, jurisperitus. *Quis fuerit, nescio. Probabilis est conjectura P. Manutii corrigentis*, L. Lucilius; *de quo supra. Nisi tamen est is, qui* in Tog. Cand. accusator Catilinæ *commemoratur; quem Asconius paratum eruditumque vocat. Sed Crevierius, ad Freinsh. Suppl. Liv.* cii, 19, *corrigit* Lucceius, *et intelligit eum, ad quem est pulchra illa Ciceronis epistola. Nam 1° accusator ille fuit eruditus; 2° paullo post frustra consulatum petiit; quæ bene conveniunt Luccejo. 3° Asconius paullo post commemorat Lucceii orationem in Catilinam. Itaque valde probo Crevierii correctionem.*

L. Lucullus, e Liciniis plebeiis. Brut. 21, A. *Postumii* Albini collega *in consulatu a.* dcii. Acad. ii, 45, L. Luculli avus.

L. Lucullus, L. F. L. N. Off. ii, 16; Acad. ii, 1, ulciscendi causa accusavit *Servilium augurem, qui patrem de pecalatu reum fecerat, Plut. p.* 491. *De ejus laudibus et rebus gestis lege inprimis Acad.* ii, 1 *sqq.* ibid. Antiochum philosophum quæstor secum habuit et imperator. Off. ii, 16, magnifica ædilitate cum fratre functus est. Cluent. 49, ex SCto ferendam legem, si qui essent, quorum opera factum esset, ut judicium Junianum corrumpererur, non tulit. Sext. 27; Manil. 8; Muren. 15, res in Asia gestæ *post consulatum a.* dclxxix. Brut. 62, a forensi eloquentia alienus. Fin. iii, 2, bibliotheca, *quam filio reliquit*. Leg. iii, 13, quomodo magnificentiam villæ defenderit. Att. i, 19, historiam Græce scripsit; dictum Luculli de hoc libro. *Intelligendus liber de bello Marsico, Græce scriptas, cujus mentio ap. Plut. in Lucull. Inepte Ursinus de Lucullo avo, s. potius de ejus collega Albino intelligit. Nam Cicero, Lucullum, quod ibi est, Attico dixisse, ait.* Verr. iv, 66, uxorem babuit Metelli Numidici sororem.

Lucullus filius, Fin. iii, 2; ejus tutor M. Cato. *Cf. Varr. R. R.* iii, 2, 17. Phil. x, 4; Att. xiii, 6. *Nescio, an hic est* Cn. Lucullus, *de quo ante; ita suspicatur Corradus.*

* *M. Lucullus, L. fil. L. N.* Off. ii, 16, ulciscendi causa accusavit, et ædilitate magnifica cum fratre *consobrino*

funetus est. Cluent. 49. Prætor jus dixit inter peregrinos, *teste Asconio in Tog. candida*, et novum judicium de vi composuit, *ut nunc discimus e fragm. nuper editis orat. pr. Tull.* 2. Consul cum C. Cassio, *anno post fratrem*. Verr. II, 8, Macedoniæ proconsul. Pison. 19, e Macedonia rediens de Dardanis triumphat. Att. I, 18, uxor ejus a C. Memmio stupratur. Brut. 62, a forensi eloquentia abfuit. Dom. 52; Ar. Resp. 6, etc. pontifex. Att. XIII, 6, legatus fratris. *A Varrone adoptatus est, unde lex frumentaria, quam cum Cassio tulit, Terentia Cassia dicitur.* de Hort. fr. 3.

* *Lucumo*, de Rep. II, 8, Romuli socius, occidit in Sabino prælio; ab eo, *Luceres*.

Lupercalia, Phil. II, 33; III, 5; Q. fr. II, 13, *solemnia in honorem Panis mense februario.*

Luperci, Phil. II, 34; VII, 1; Cœl. II, *sunt hi, qui Lupercalia agunt. vid. Phil. II, l. c.*

Lupus, Nat. D. I, 23, *cognomen* Rutiliorum; *h. l. intelligitur P. Rutilius Lupus, qui consul fuit a.* DCLXIII. *Versiculus est e Lucilio, qui eum in carminibus suis acriter perstrinxit.* v. *Horat. S.* II, 1, 68.

P. Lupus, ad Div. I, 1, trib. pl. *Marcellino et Philippo coss.* Att. VIII, 12; IX, 1, prætor, *C. Marcello et Lentulo coss.* ad Div. XI, 5, 6, 7, 12, familiaris Cassii et Bruti. *Videtur legatus D. Bruti ad Mutinam fuisse. Hic est, qui bello civili Pompeiano Achaiam jussu Pompeii obtinuit. Cæs. B. C.* III, 55.

M. Lurco, ex Aufidiis, Flacc. 4; Att. I, 16, trib. pl. *Pisone et Messala coss.* legem de ambitu fert. *Hic est, qui e pavonum pastu, quem primus instituit*, LX *millia quotannis redegisse dicitur Varroni, R. R.* III, 6; *quanquam Victorius non audet definire. Cf. Plin.* X, 20.

Luscienus, Att. VII, 5.

Luscinus, Agr. II, 24, *est C. Fabricius Luscinus, de quo in* C. Fabricius.

C. Luscius Ocrea, Quint. Rosc. 14, senator. Tog. Candid. condemnatur.

*M. Lutatius**, Off. III, 19.

Q. Lutatius, Or. II, 40; Phil. II, 5, etc. v. *Catulus*.

Q. Lutatius Diodorus, Verr. IV, 17, Lilybætanus, Q. Catuli beneficio civis rom. a Sulla factus.

Lyco, Tusc. III, 32, *philosophus peripateticus, successor Stratonis Lampsaceni, Astyanactis fil. Troadensis, de quo legendus est Laert.* v, 65 *seqq. Scripsit de Finibus b. et m. Dictus et* Glyco, propter dulcedinem orationis. *v. collecta a Ruhnkenio ad Rutil. Lupum, p.* 94.

Lycomedes, Rex Scyri. Amicit. 20, Neoptolemum alit, et a bello Trojano absterret frustra. *Achillem Cicero scribere debuit, non Neoptolemum.*

**Lycurgus, legislator*, Tusc. v, 3; de Rep. II, 10, fere Homeri tempore vixit. de Rep. II, 9, 10, 12, 28; III, 6, CVIII annis ante primam Olympiadem leges scribere instituit. *De ætate Lycurgi v. collecta Meurs. in Misc. Lacon.* II, 5, *quæ proderunt ad locum or. pro Flacco*, 26. de Div. I, 43, leges suas auctoritate Apollinis Delphici confirmat. Off. I, 22, laudantur leges. Acad. II, 44, stoici negant esse Lycurgi. *De legibus Lycurgi ademtis Spartæ et redditis, v. Drak. ad Liv.* XXXVIII, 35. Lycurgei, Att. I, 13, *sunt severi in rep.*

Lycurgus, Brut. 9, 34, orator Atheniensis Æschinis tempore; *cujus exstat elegantissima contra Leocratem oratio. Cicero eum appellat* accusat orem.

*Lynceus**, ad Div. IX, 2.

Lysander, Off. I, 30, Lacedæmonius versutissimus et patientissimus. I, 22, Lacedæmoniorum imperium dilatat. de Div. I, 43, leges Lacedæmoniorum mutare prohibetur ab Apolline Delphico. I, 34, in ejus statuæ capite Delphis subito corona exstitit ex asperis herbis.

Lysander, Off. II, 23, propter injustitiam urbe pulsus est. *Ephorus fuit; diversus a superiore, prope* 150 *annis post illum vixit; de quo vid. Plutarch. in Agide.*

Lysanias, Flacc. 18, Temnites.

Lysiades, Antonianus, Phil. VIII, 9, *ubi tamen Muretus malebat legi* Lysides. *Ea nomina inter se confundi docent viri docti ad Nepotis Epaminond.* 2.

Lysiades, Atheniensis, Phil. V, 5, Phædri philosophi filius.

Lysias, orator, Brut. 16, Athenis natus et mortuus est. Timæus Syracusis eum vindicat; plurimas orationes veras reliquit. Or. I, 54, Socrati orationem scriptam dedit, qua uteretur ad judices. Brut. 12, primo profitetur esse artem dicendi; deinde artem removet. Or. 26, 31, satis in orationibus facetus. Cf. Or. II, 22; Brut. 9.

Lysias, Fin. V, 5, Stratonis discipulus. *Quia nullus Stratonis discipulus hoc nomine natus est, viri docti legunt* Lyco, *de quo supra.*

Lysias, Phil. VIII, 9. V. *Lysiades.*

Lysidicus, Phil. XI, 6.

Lysimachus, Tusc. I, 43; V, 40, rex (*Thraciæ, ante dux Alexandri.*), Theodoro Cyrenæo philosopho frustra crucem minatur. V. *Theodorus Cyrenæus. Boherius ad h. l. reprehendit Aldobrandinum, qui ad Laert.* II, 102, *regem Macedoniæ vocat. Male. Nam et Macedoniam sibi vindicavit.*

Lysippus, Sicyonius, statuarius nobilissimus, Brut. 86, Doryphorum Polycleti sibi magistrum fuisse dicebat. *Ad h. l. confer Plin. H. N.* XXXIV, 8. ad Div. V, 12, Alexandro unice probatur. Or. III, 7; Herenn. IV, 6, etc.

Lysis, Tarentinus, Or. III, 34; Off. I, 44, Pythagoreus, Epaminondæ præceptor. V. *Nepos in Epam.* 2, *et ibi intt.*

*Lyso**, Verr. IV, 26.

Lyso, Patrensis, ad Div. XIII, 19, hospes Ciceronis.

Lysones, pater et filius, Lilybætani, ad Div. XIII, 34.

M.

C. Macer, e Liciniis, Brut. 67; pro Rab. Perd. 2, qualis orator fuerit; *Calvi oratoris pater, C. Rabirii inimicus.* Att. I, 4, de repetundis condemnatur, prætore Cicerone. vid. *C. Licinius Calvus. Verbum* condemnatur, *quomodo hic intelligendum, disces ex Valer. Max.* IX, 7, 12. Leg. I, 2, historicus Latinus, arguta loquacitate, sed non ex Græco fonte ducta; *de quo loco, et ipso inprimis Macro, v. Voss. H. Lat.* I, 10.

Macro, Att. IV, 12.

Macula Pompeius, ad Div. VI, 19, Ciceroni deversorium in Falerno suo offert.

Madara, Att. XIV, 2, *est Matius a calvitie sit dictus. Add. in* Calvena.

Mæandrius, Flacc. 22, Trallianus.

C. Mæcenas, Cluent. 56, eques rom.

*Mæcia**, tribus, Att. IV, 15.

p. Mæcius Tarpa, ad Div. VII, 1, *jud et censor fabularum. Ejus mentio ap. Horat. Serm.* I, 10, *et Art. Poet.* V. 387. *De familiæ Mæciæ claritate sub Cæsaribus v. Perizon. de Num. Consul.* p. 277.

Mænia columna, Sext. 58, etc. *nomen habet a Mænio, qui, quum ædes suas in foro venderet, columnam excepit, ex qua ipse cum suis spectare posset gladiatores.*

*Sp. Mænius**, de Rep. II, 17.

C. Mænius, seu Memmius Gemellus, ad Div. XIII, 19, cliens Ciceronis, in exsilio fit civis Patrensis, et adoptat Lysonem Patrensem.

Mævius, Verr. III, 75, scriba Verris.

Magi, de Div. I, 23, genus sapientum et doctorum in Persis. ib. 41, congregantur in fano commentandi causa, atque inter se colloquendi. Tusc. I, 45, non sepeliuntur, nisi bestiis laniati.

Magia, Cluent. 7, filia Dineæ, Larinas.

Magius, Agr. II, 34, Pis. II, nobilis Campanus bello Punico II.

Magius, Or. II, 66, præfectus Pisonis in Gallia.

Cn. Magius, Cluent. 7, Larinas.

Cn. Magius, Att. IX, 7, Pompeii præfectus fabrum. *Libri quidam habent M. Magius. Alibi autem bis*, Att. IX, 13, *est N. id est, Numerius.*

L. Magius, Verr. I, 34, Marianus, qui se post ad Mithridatem contulit, et ad Sertorium missus est; habitavit finito bello Myndi, prodito Mithridate ab eo. vid. *L. Rabius.*

P. Magius Chilo, vel *Cilo*, ad Div. IV, 12, M. Marcellum, rediturum in patriam, interfecit, et se ipsum statim post. Att. XIII, 10, quare eum interfecerit.

P. Magius, Brut. 48, tribunus pl. M. Virgilii collega, *A. U.* DCLXVI.

Magnes, cognomen Demetrii *et* Dionysii; *ubi v.*

Mago, Carthaginiensis, Or. I, 58, scripsit XXVIII *libros* de re rustica, Punice, *qui capta Carthagine e senatusconsulta in Latinam linguam conversi sunt, in quo plurimum operæ præstitit D. Silanus. Varro, de R. R.* I, 1; *Plin. H. N.* XVIII, 3. *Conversi sunt etiam in Græcum sermonem a Diane Cassio Uticensi.*

Maia, Nat. D. III, 22.

Cn. Malleolus, e. Publiciis, Verr. I, 15, quæstor Cn. Dolabellæ in Asia, ante Verrem, uccisus; *quod interpretatur Asconius*, mortuus. Verr. I, 36, filius a C. Verre tutore expilatur.

Malleolus, Her. I, 13, matrem interficit, et propterea culeo insuitur. *Quis fuerit, non traditur. Accidit autem res a.* DCLIII; *eaque prima quæstio de parricidio fuit, ut tradit Orosius*, V, 16; *Epit. Liv.* 68. *v. Pighius ad h. a.*

Mallius Glaucia, S. Rosc. 7, libertinus, cliens T. Roscii Magni.

Mamercus, ex Æmiliis, Sext. Rosc. 32, bello civili Sullano occisus accusatur.

Mamercus, Brut. 47, qui consul cum D. Bruto fuit, *ann.* DCLXXVI.

Mamercus, Off. II, 17, homo divitissimus, prætermissa ædilitate, consulatus repulsam tulit.

Q. Mamercus, Q. F. ad Div. XIII, 11, eques rom. decurio Arpinas, trib. mil. fuit Ciceronis in Cilicia.

Octav. Mamilius, N. D. II, 2, dictator Tusculanus, qui cum A. Postumio prælio dimicavit.

L. Mamilius, Verr. III, 78, scriba Ciceronis quæstoris.

Mamurra, Att. VII, 7; XIII, 52, dives, *præfectus fabrum Cæsaris; quem fœde perstringit Catullus in noto epigr. Conf. Plinius*, XXXVI, 6.

Mancia. v. *Helmius.*

Mancinus (*C. Hastilius*), Or. I, 40, 56; Off. III, 30, auctor fœderis turpis cum Numantinis, deditus iis, improbato Romæ fœdere, sed ab iis rejectus. de Rep. III, 13, suasit ipse de se dedendo rogationem. Brut. 27, consul cum Lepido. Cæc. 34, retinet civitatem, *e Ciceronis opinione, si Numantini non recipiunt. Cf. de Orat. l. c.* *Mancinum* esse in eadem causa; de Rep. III, 13.

C. Manilius, Manil. 24, auctor legis Maniliæ. Corn. I, auctor legis de libertinorum suffragiis; *de quibus vid. Ind. Legg. Laudatur etiam* C. Manilius, M. Æbutii gener, Flacc. 37; *forte idem.* De eo est, de Rep. I, 13, 18, 21; ibid. III, 7.

L. Manilius Sosis, ad Div. XIII, 30, Catinensis, *sed civis rom. factus.*

M'. Manilius, ad Div. VII, 8, 22; Cæcin. 24; Fin. I, 4; Orat. I, 48; de Rep. I, 12; III, 7, JCtus. Brut. 27; Acad. II, 32, consul cum L. Censorino, *a.* DCIV. Brut. 28, prudens in dicendo. Or. III, 33, omnibus civibus consilii sui fecit copiam. Brut. 15. *v. Boherius ad Somn. Scip. init. Hic est de quo Plin.* VII, 9; *ubi v. Harduin. qui recte prænomen dat* Manius, *non* M. *ut alii* (*vid. viros doctos ad Liv. Epit.* 49); *etiam Zosimus*, II, 4, *qui et* Mallium *vocat. De varietate librorum in nomine* Manilii *notavimus in Maniliis Legibus.*

Q. Manilius, Cluent. 13, triumvir Larinas.

T. Manilius, Q. Rosc. 14, senator.

C. Manlius, socius Catilinæ, Catil. I,

3, *pro quo Lipsius, Manutius et alii,* Mallius. *Sic enim Græci: Dio, Plutarchus, Appianus. Ita habent etiam quidam codd. Sallustii. v. Cortium ad Sall. Catil.* 24. v. *Acidinus.*

Cn. Manlius, Mur. 17; Planc. 5, homo ignobilis, vicit Q. Catulum in petitione. Or. II, 28, defenditur a M. Antonio, *quum eum, victum a Cimbris cum Cæpione, Sulpicius accusasset. v. Vell.* II, 12; *Drakenborch. ad Livii Epit.* 67; *Ernest. ad Tacit. Germ.* 38.

L. Manlius, A. fil. Off. III, 31, post dictaturam accusatus a M. Pomponio trib. pl. per filium liberatur.

L. Manlius Acidinus, Or. II, 64. vid. *Acidinus.*

L. Manlius, ad Div. XIII, 30, Catinensis, civis rom. factus.

*M. Manlius, de Rep. II, 27, regnum occupare voluisse dictus. Dom. 38, ejus domus eversa. Phil. I, 13, inde gens Manlia neminem patricium M. Manlium nominari voluit.

Q. Manlius, Act. I in Verr. 10, tribunus pl. *a.* DCLXXXIV.

Q. Manlius Chilo, Catilin. III, 6, socius Catilinæ, sollicitat Allobroges. *Sallustius appellat* M. Annium; *sed Ciceronis lectio verior propter cognomen, quod est* Manliorum, *non* Anniorum. *P. Manutius. Ceterum in pluribus nominibus discrepat a Cicerone Sallustius. vid. Cæparius. Cortius ad Sallust. Cat.* 46, 3.

T. Manlius, L. F. A. N. Off. III, 31, patrem a Pomponio tr. pl. accusatum liberat; Gallum e provocatione vincit; Torquatus primus dictus; in tertio consulatu Latinos ad Veserim vincit; severus est in filium.

T. Manlius, ad Div. XIII, 22; Att. I, 16, negotiator Thespiis.

T. Manlius, Verr. II, 50, prætor Siciliæ, Agrigentum ex oppidis Siculorum ducit coloniam.

T. Manlius, Verr. II, 8, 50, civis rom.

Marcellini. De his vid. in Lentulis.

Marcellus (C. Claudius), M. fil. M. nep. M. pronepos, Ascon. ad Verr. II, 3; *sive, ut placet Wessel. Obs.* II, 1, *obnepos; pater ejus Caii, qui cum L. Paullo consul fuit.* Cæcil. 4; Verr. II, 3; III, 91, præfuit Siciliæ. ad Div. XV, 8; Div. II, 35, Ciceronis collega *in auguratu.*

C. Marcellus, C. F. Brut. 64; ad Div. VIII, 4, 5, Ibid. XV, 8; L. Paulli collega in consulatu. *De his duobus intellige locum,* Sull. 6.

C. Marcellus Æserninus, Verr. IV, 42, M. Marcelli filius.

C. Marcellus, Marcell. 4, frater M. Marcelli exsulis, *qui consul fuit cum Cn. Lentulo initio belli Civilis, diversus ab eo, qui cum L. Paullo consul fuit; nam is fuit tantum ejus patruelis. vid. Manut. ad Div.* XV, 7.

C. Marcellus, M. F. Sext. 4, Catilinarius, Capua a P. Sextio expellitur.

M. Marcellus, M. F. Offic. I, 18, magnitudine animi excellit. Divin. II, 36, quinquies consul, imperator et augur optimus, augurium ex cacuminibus totum omittit. Brut. 3, Hannibalem ad Nolam vicit. Verr. I, 4, is, Pœnis victis, restituit Siculis monumenta: *unde patronus Siciliæ; idem qui Syracusas cepit, cujus sæpe in Verrinis mentio fit,* v. c. I, 51, 55; *in quinto consulatu, belli Punici II anno* XI, *a.* DXLV, *in prælio contra Hannibalem periit. In ejus honorem a Siculis celebrata sunt Marcellea,* Verr. II, 21, etc. *quæ postea Verres sustulit, et Verrea substituit. Wesselingius tamen, Obs.* II, 1, *ad* C. Marcellum *pertinere pûtat; quem vid.* Marcellus* ut acer et pugnax, de Rep. V, 7; ibid. I, 1, 14.

M. Marcellus, nepos quinquies consulis, teste Ascon. in Pison. 19. de Div. II, 5; Fat. 14, ter consul, naufragio perit, *in legatione ad Masinissam a.* DCV. *Liv. Ep.* 50.

M. Marcellus, C. Æsernini pater, Brut. 36, qualis in dicendo; filius ejus *naturalis* P. Lentulus *Marcellinus.* Font. 10, L. Crassi testimonium in eum nil valuit.

M. Marcellus, Catil. I, 8, *pater C. Marcelli, Catilinarii; et ipse* sodalis Catilinæ, ad quem is vitandæ suspicionis causa migravit. v. *Muret. ad h. l.*

M. Marcellus, Quint. 17, *fuit juris magis, quam eloquentiæ studiosus, ut Ascon. ad Div. in Cæcil. c.* 4, *tradit, ideoque Aquillio aliisque jungitur juris peritis. Videtur frater illius* C. Marcelli, *qui ibi naminatur.*

M. Marcellus, Or. 1, 13, ædilis curulis *dicitur esse eo ipso tempore, qua sermo ille habetur, adeoque Philippa et Cæsare coss. M. Druso autem tribuno pl. Dicitur parro* amicus Crassi et Scævolæ. *Hunc patrem M. Marcelli puto, pro quo est oratio.*

M. Marcellus, M. F. pro quo est oratio, consul cum Serv. Sulpicia. ad Div. VIII, 8, ejus SCtum de provinciis consularibus, cui intercessum est. IV, 7, non vult Romæ esse, *post bellum Civile.* Marc. 1, a Cæsare restituitur. ad Div. IV, 12, a Magio Athenis interficitur. *v. Magius Chilo.* ad Div. VIII, 10, tardus homo, et parum efficax. Catil. 1, 8, vir fortissimus. *Manutius de patre accipit, quod vir dicatur, quasi non possit vir dici, qui* XII *annis post consul fuit.*

Marcellus Mindius, ad Div. XV, 17, *forte* pigmentarius.

Marcianus (Tullius), Att. XII, 53, *videtur cum Cicerone filio Athenis fuisse.* Att. XII, 17.

Marcii, Div. 1, 40, 50, fratres, sunt augures et vates. *v. Duvis. Liv.* XXV, 12, *unum facit, et Macrob. Sat.* 1, 17.

Marcii Reges, Herenn. III, 21, *qui de Ramulo et Remo interpretantur, absurdi sunt. Marciarum familia celebris Romæ fuit, qui* Regum *cognomen habuere. Pinguntur* Marcii; *ii quaniam Regum cognomen habent, facile* reges *in mentem veniunt.*

M. Marcilius, ad Div. XIII, 54.

Marcius, Marcio mortuo, de Rep. II, 20; vid. *Ancus Marcius.*

L. Marcius Philippus, Corn. 1, consul cum Sext. Julio, *a.* CCLXII. Verr. 1, 55, censor cum M. Perperna, *a.* DCCXVII.

L. Marcius Censorinus, Brut. 15, consul cum M'. Manilio, *a.* DCIV. v. in *L. Censorinus.*

L. Marcius, Balb. 15, primi pili centurio, qui cum Gaditanis fœdus populi romani fecit, exstinctis in Hispania Cn. et P. Scipionibus; unde Marcianum fœdus, c. 17. *De eo vid. Livius* XXV, 37.

L. Marcius, Lig. 11, eques rom. Q. Ligarii advocatus.

Q. Marcius Crispus, Pis. 23, legatus L. Pisonis in Macedonia. Phil. XI, 12, proconsul Asiæ, jubetur C. Cassio provinciam et exercitum tradere.

Q. Marcius Philippus, Brut. 20, consul cum Cn. Servilio, *a.* DLXXXIV.

Q. Marcius Rex, Pison. 4, L. Metelli collega in consulatu, *a.* DCLXXXV. Dom. 50, censor. *Adde in* Rex.

**Mariana quercus*, Leg. 1, 1, *dicebatur ea, quæ erat in Arpinati, et de qua M. Cicero in Maria, poemate, mentionem fecerat.*

Mario, ad Div. XVI, 1, servus Ciceronis.

Marius Calventus, s. Calventius, Q. fr. III, 1, *P. Manutius de Pisone intelligit; alii conjiciunt*, Calvenus Matius. *v. in* Matius. *Sed non video, quare Matius contra Ciceronem scripserit.*

Marias, Leg. 1, 1; Div. 1, 47, *carmen M. Ciceronis.*

Marius, Sext. Rosc. 32, accusator bello civili Sullano interfectus.

Marius, Leg. III, 16, vid. *Gratidianus.*

C. Marius, Balb. 20, Africani (min.) discipulus ac miles, *sc. ad Numantiam.* Planc. 21, bis ædilitiam repulsam tulit. Font. 18, legatus Rutilii bello Sociali. *Appian. B. C.* 1, 635. Tusc. V, 19, cum collega Catulo Cimbrici victoriam belli communicat; civili bello autem eum interfici jubet. Tusc. II, 15, varices secari soluto sibi vult, unde postea et alii, c. 22. Brut. 45, hostis a senatu judicatur. Pis. 19, a Minturnensibus servatur. Quir. P. Red. 8, ejus exsilium et magnitudo animi in exsilio conservata. ibid. 3, ab exsilio revocatur. Leg. II, 22, ejus reliquias apud Anienem sitas dissipavit Sulla. *Add.* Nat. Deor. III, 32; Verr. V, 10; Font. 12; ad Manil. 20; Mil. 4; Att.

x, 8; Parad. II, 1; Off. I, 22; de Div. I, 28; II, 67. *Marii clades*, de Rep. I, 3.

C. Marius, C. septies consulis F. Agr. III, 2, post C. Marium et Cn. Papirium coss. *ap. a.* DLXXI. *Utrum naturalis, an adoptivus filius fuerit, incertum est. Hoc placet Sigonio ad h.°o. De eo lege Vellei.* II, 26.

C. Marius, C. F. C. N. Att. XII, 49, rogat Ciceronem, ut se defendat, *scilicet ab his, qui ei dubiam a Mario originem faciebant. Fuit enim equarius, nomine* Erophilus, *qui se C. Marii nepotem esse dicebat; propterea a Cæsore ex Italia pulsus, post ejus cædem autem interfectus, quod de senatu interficiendo cogitarat.* Att. XIV, 6, 8; Phil. I, 2.

M. Marius, Verr. V, 16, homo disertus et nobilis apud Valentinos.

M. Marius, ad quem sunt epistolæ quatuor primæ libri septimi ad Diversos. Corradus putat esse M. Marium Gratidium, *Q. fratris in Asia legatum, quod esse falsum vidit Manutius. Nam* Marii *et* Gratidii *sunt diversarum familiarum, et ille legatus Quinti* Gratidius *fuit, non* Marius. *Manutius putat esse* M. Marium Gratidianum, *propinquum Ciceronis. Sed eum Catilina interfecerat in Sullana victoria ad Catuli sepulcrum; v. de Petit. consul. c. 3; hæ epistolæ autem multo post sunt scriptæ. Videtur mihi esse is, qui ad Div.* II, 17, *putatur successor Bibuli, an Sallustii? in Syrio futurus. Ex eo autem, quod prædia suo in Companio habuit colligo, non esse ex Mariis Arpinatibus, sed ex Sidicinis aut Valentinis, inter quos nobiles Marios fuisse constat.*

M. Marius Gratidianus, Brut. 45, filius M. Gratidii, in Cilicia interfecti. *Vide supra in* Gratidius *et* Gratidianus. Or. I, 39; Off. III, 16.

Sext. Marius, ad Div. XII, 15, legatus Dolabellæ in Asia.

T. Marius, ad Div. V, 20.

Mars°, Nat. D. III, 23; Q. fr. III, 7; Div. VII, 23. de Rep. II, 2, *Marte natus.*

Martia legio, Phil. III, 3, M. Antonium deserit.

Martioles, Cluent. 15, ministri publici Martis, Latini.

Martia° stella, Nat. D. II, 20, 46.

Martius°. quem *Martium* dicitis, de Rep, VI, 4.

Marullus Epidius, Phil. XIII, 15, tribunus pl. a Cæsare a rep. remotus, ob intempestivam adversus eum libertatem. *v. Vell.* II, 68; *Suet. Cæs.* 79.

Masinissa, Verr. IV, 46, rex Africæ, ejus religio. Senect. 10, nonaginta annos natus adhuc valens est animo et corpore. *De ejus senectute v. Appian. in Punic. p.* 39; *Wesseling. Obs.* I, 24; *Creverius ad Epit. Liv.* 48; *Drakenb. ad Epit.* 50. *De liberis ejus v. Boherius ad Somn. Scip.* I. *Stemma ejus habes ap. Sponium in Miscell. Ant. p.* 145.° ut *Masinissam* convenirem, de Rep. VI, 4.

Maso, ad Div. IX, 21, cognomen familiæ Papiriæ patriciæ.

Maso, Att. V, 4; *Corradus putat esse L. Papirium Pætum.*

C. Maso, Balb. 23, senator, accusante T. Coponio Tiburtino damnatur.

C. Maso (C. F. L. N.), N. D. III, 20, fontis delubrum ex Corsica dedicavit. *De ejus fatis v. Liv.* XXIX, 29; *Bergeri Eclogarium Corsicum, Diss.* III, *p.* 11, 12.

L. Maso, ad Div. IX, 21, ædilitius.

Mastanesoses, Vat. 5, ejus regnum. *Quantum e l. c. colligi potest, fuit Numidiæ finitimum, Mauritaniæ, opinor, pors.*

P. Matinius, Att. V, 21, negotiator, qui Salaminiis pecuniam credidit, et propterea controversiam habuit. Add. VI, 1.

C. Matius, ad Div. VII, 15, homo doctissimus et suavissimus. VI, 12, Cæsarianus, Ciceronem diligit. Att. IX, 11, laudatur auctor pacis. ad Div. XI, 27. De eo cognosci potest ex ep. 27 et 28 lib. XI. *In Epistolis ad Atticum sæpe* Calvena *dicitur: vid. in* Calvena. *Hunc etiam nonnulli significari putant ad Q. fr.* III, 6. *De covid. etiam Lipsium ad Tacit. A.* XII, 60.

Mato, Or. 48; ad Div. IX, 25, *Pomponiæ gentis cognomen. Sed etiam in Næviis sunt Matones; ut ap. Liv.* XXXIX, 33, 38.

Matrinius, ad Div. II, 15, scriba ædilitius M. Cœlii.

C. Matrinius, Verr. 3, 24, eques rom. in Sicilia.

D. Matrinius, Cluent. 45, scriba ædilitius, *alius a superiore M. Cœlii, ut ratio temporis facile docet.*

L. Matrinius, Spoletinus, Balb. 21, a C. Mario civitate donatus.

Matuta, Tusc. I, 12, Græcorum Leucothea.

Mausolus, Tusc. III, 31, rex Cariæ; ei magnificum sepulcrum uxor ædificat. *Mausolus**, rex terræ Cariæ, fragm. Inc. 22.

Maximus, Att. XIII, 34, *cognomen* Egnatiorum.

Q. Fabius Maximus, Verrucosus, Ovicula, Cunctator, Brut. 18, 19; Or. II, 67; de Rep. I, 1, quinquies consul *bello Pun. II*, Tarentum recipit. Brut. 14, orator habitus est. Verr. V, 10, ejus sapientia laudatur. Offic. I, 24, versibus Ennii laudatur. ad Div. IV, 6, filium consularem (*Q. F. Max. qui cum Tib. Graccho consul fuit*) perdidit. *Add.* de Sen. 4, *ubi filio prænomen* M. *tribuitur. Sed e duobus filiis consularibus nulli* M. *prænomen fuit. Itaque aut delendum, ut Langius vult, aut* Q. *reponendum. vid. Drakenb. ad Liv.* XXX, 26. De eo agitur, de Rep. I, 1.

Q. Fabius Maximus Servilianus, Or. I, 26, *in familiam Fabiam e Servilia a Q. Fabio Æmiliano adoptatus, consul fuit a.* DCXI, *nobilemque consulatum gessit a.* DCXXVII.

Q. Fabius Maximus, Æmiliani fil. L. Paulli nepos, Brut. 28; Font. 15, Allobroges vicit; *consul fuit a.* DCXXXI. *vid.* Fabius.

Q. Maximus Eburnus, Muren. 17, vincit in petitione Scaurum.

Q. Fabius Maximus, ad Div. VII, 30, quum consul esset *cum C. Trebonio suffectus Cæsari ex Hispania redeunti, a.* DCCVIII, moritur prid. kalendarum januar. *Idem est, de quo in* Vatin. 11.

Q. Maximus, Balb. 11, exsul Nuceriæ vivit. *Incertum est, qui fuerit.*

Q. Maximus, Verr. IV, 20, *pro quo nunc legitur*, quique maximi fuerant, *sc. equulei.*

Meculonius, Flacc. 20, *homo de plebe, si sana lectio.* Mæloníos *et* Mellonios *invenio in lapidibus Donianis a Gario editis; sed* Meclonium Proculum *op. Gruterum.*

Medea Palatina, Cœl. 8, est Clodia.

*Medea**, regis Æetæ filia, Nat. D. III, 19; Verr. IV, 60.

*Medea**, tragœdia, Her. II, 22; Fin. I, 2; Tusc. III, 26; IV, 32; Nat. D. III, 26.

Medus, Off. I, 31, tragœdia Pacuvii.

Megabocchus, Att. II, 7, *de Pompeio interpretantur; sed Gronovius legebat* Megabacchus, *quem Plutarchus, in Pompeio, in suspectis conjurationis Catilinariæ commemorat. — *Servanda vero, vel hoc sensu, vulgata lectio,* Megabocchus, *vel* Megaboccus, *ut probant nunc nova fragmenta orat.* pro Scauro, *c.* 9.

Megalensia, ad Div. II, 11; Item:

Megalesia, Arusp. Resp. 11; *de eorum origine v. Liv.* XXIX, 14, *ubi v. Duker. Adde* XXXIV, 54.

Megarici, Or. III, 17, Socratici philosophi, ab Euclide Megarico orti. Acad. II, 42, eorum princeps *dicitur* Xenophanes, *hac de causa, quod dialecticorum laqueorum, quorum erant studiosissimi, auctorem habebant Xenophanem, Eleaticæ scholæ conditorem.*

Megaristus, Q. fr. I, 2, queritur de Q. Cicerone proprætore.

Megillus, Lacedæmonius, Leg. I, 5, qui inducitur loquens cum Socrate apud Platonem in dialogo de Legibus.

Megistus, Verr. IV, 26, Elorinus.

Mela, Phil. XIII, 2, Antonii collusor.

**Melampodis* auguris prædicta, Leg. II, 13.

**Melampus*, N. D. III, 21, Atrei filius. *Hos* Melampodas *duos quasi unum atque eumdem Ernest. habuerat.*

Melanthius, Rhodius, Acad. II, 6,

discipulus Carneadis, in quo plurimum suavitatis fuit.

Melete, N. D. III, 21, Musa ex primis quatuor, natis Jove altero.

Melissus, Acad. II, 37, *Samius fuit, non philosophia magis quam rebus gestis clarus: Parmenidis discipulus. v. Laert.* IX, 24, *et ibi Menag.*

Sp. Melius, de Rep. II, 27; Dom. 38; Amic. 8, 11; Senect. 16, regnum appetit. Catil. I, 1, a Q. Servilio Ahala interficitur. Scribunt et *Mælius*.

C. Memmius, frater L. Memmii, Or. II, 59; Brut. 36, homo mordax, orator mediocris, accusator acer et acerbus. ib. 70, accusat Bestiam. Font. 10, de repetundis accusatur; Scauri testimonium in eum nihil valet. Catil. IV, 2, a Saturnino interficitur.

C. Memmius, L. fil. Brut. 70, perfectus literis, sed Græcis, fastidit Latinas; argutus et dulcis orator, sed parum studii eloquentiæ tribuit. Att. I, 18, M. Luculli et Cn. Pompeii uxores stupravit. *Lucullus est* Menelaus, *Pompeius* Agamemnon. Balb. II, Pompeii quæstor bello Sertoriano. Q. fr. I, 2, prætor *Bibulo et Cæsare coss.* Vat. 14, prætor Vatinium adesse jubet, *quæstionem in eum habiturus e Lege Licinia Junia.* Att. IV, 16, 18, enuntiat pactionem, quam ipse et competitor Domitius cum coss. Appio et Ahenobarbo de consulatu fecerant. ad Div. XIII, 1, Athenis exsulat, *de ambitu damnatus.* Att. VI, 1, de eo restituendo Curio cogitat. *De eo vid. quæ collegit Manut. ad Div.* XIII, 1. *Cognomine* Gemellus *dictus, si est is, qui,* XIII, 19, *Patris exsulasse dicitur; quod videtur Manutio et Corrado.*

C. Memmius, Q. fr. III, 3, tribunus pl. subscribit P. Sullæ accusanti A. Gabinium *de repetundis, et Postumum de residuis.* P. Sullæ privignus fuit. De eadem accusatione v. ep. 1. Cf. Sull. 19; pr. Rab. Post. 3. *Ex eo, quod trib. pl. fuit, intelligitur, Memmiam familiam plebeiam fuisse. Sed hunc cum altero illo L. F. confundere videtur Manut. l. c. quum, ad or. pr. Rabir.* 3, *accurate distinguat. Cæterum filius C. Memmii, fratris L. Memmii, esse videtur.*

L. Memmius, C. frater, Brut. 36, oratur mediocris, accusator acer.

P. Memmius, Cæcin. 10, testis in Cæcinam.

Menalippa, de Off. I, 31, Attii tragœdia.

Menalippus, Tusc. III, 9, Attii fabula. *Sed Bentleius legebat* Melanippus, *Boherius autem* Menalippa.

Menalius, N. D. III, 22, pater Vulcani ejus, a quo Vulcaniæ nominantur.

T. Ampius Menander, ad Div. XIII, 70, libertus T. Ampii Balbi.

Menander, ad Div. XVI, 13, servus Ciceronis.

Menander, de optim. gener. orat. 2; Fin. I, 2, poeta comicus, *notissimus ille, cujus præclara fragmenta exstant.*

Menecles, Alabandensis, Orat. II, 23; Brut. 95; Orat. 69, orator et rhetor Asiaticus, pueru Cicerone, celeberrimus, quem tota Asia imitabatur. Auditus Antonio. Fratrem habuit Hieroclem, ejusdem laudis oratorem. Argutus et sententiosus fuit.

Menedemus, Eretricus, Acad. II, 42, *Phædonis discipulus, Eliacus. De eo vid. Laert.* II, 125 *sqq.*

Menedemus, Or. I, 19, rhetor Atheniensis, tempore L. Crassi.

Menedemus, Att. XV, 19; Phil. XIII, 16, Græculus civitate donatus, et post securi percussus.

Menelaus, Agamemnonis frater, Her. III, 21; Orat. 22; Brut. 13, *Menelao* Laconi fuit suaviloquens jucunditas, de Rep. V, 8.

Menelaus Marathenus, a Maratho, antiqua Phœnicam urbe, Brut. 26, rhetor Græcus, cujus opera C. Gracchus in orationibus suis uti putabatur.

Menelaus, Verr. III, 85, Entellinus.

Menippus, Stratonicensis, Brut. 91, princeps oratorum Asiaticorum, tempore Ciceronis.

Menippus, Acad. I, 2, *is, a quo Menippeæ satyræ dicuntur: de quo vid.*

Gell. xiii, 39; *Macrob.* I, 7, 11, etc. Eum imitatur Cicero.

Meniscus, Verr. III, 87.

Menocritus, ad Div. I, 9, Græcus, Lentuli Spintheris libertus.

Menæceus, Tusc. I, 48, oraculo edito mortuus est pro patria. *Creontis filius, ap. Eurip. in Phœnissis.*

Menon, Tusc. I, 24, liber Platonis.

Menaphilus, Att. IV, 8, servus Attici, quo Cicero usus est in instruenda bibliotheca.

*Mentor**, Att. IX, 8.

Mentor, Verr. IV, 18, sculptor et cælator, cujus *Thericlea vasa* laudantur. *v. Græv. ad h. l. in primis Plin. H. N.* XXXIII, 12.

Menula, Anagninus, Dom. 30.

Mercurius, N. D. III, 22; de Div. I, 23; Verr. IV, 39. Mercurii plures.

*Mercurii** stella, Nat. D. II, 20. Alter Mercurii cursus, de Rep. VI, 10.

L. Mescinius Rufus, ad Div. V, 19, 20; XIII, 26, 28; XVI, 4, 9; Att. VI, 3, 4, quæstor Ciceronis.

**Messalla* (*M. Valerius*), *M. F. qui biennio post Ciceronem consul fuit*, Brut. 70, qualis orator. Sull. 14, prætor. Arusp. Resp. 6, pontifex. Att. I, 13, vehementer severe contra Clodium agit. ib. 14, valde laudatur. *De eo intelligendus est locus, S. Rosc.* 51.

Messalla (*M. Valerius*), *C. F.* Att. IV, 15; Q. fr. III, 8, consulatum petit, *ann.* 699. ibid. III, 12, de ambitu accusatus, *levatus est molestia, quum propter supplicationes Cæsari decretas justitium esset.* Brut. 96; ad Div. VIII, 2, 4, iterum accusatus de ambitu, *post consulatum anno* DCC *gestum*, absolutus est, defendente Hortensio.

M. Messalla Niger, Sull. 6.

Messalla, ad Brut. 15, juvenis, eximie laudatur. *Est is, qui sub Augusto inclaruit; de quo v. Broukh. ad Tibull.* I, 3.

Messidius, Q. fr. III, I.

P. Messienus, ad Div. XIII, 51, eques rom.

C. Messius, Att. VIII, 11, familiaris Pompeii. Sen. p. Redit. 8, trib. pl. P. Lentulo Spinthere cos. legem tulit de Ciceronis salute. Att. IV, I, legem scribit, qua Pompeio classem, exercitum, pecuniam et majus imperium in provinciis dedit, quam ipsi prætores et proconsules habebant. ib. 15, legatus Cæsaris, e legatione revocatus et accusatus, a Cicerone defenditur. *v. Pighii Ann. ad a.* DCXCVI.

Metella, Att. XI, 23, *Bosio et Corrado videtur pellex Dolabellæ et Æsopi.*

*Metella**, Att. XIII, 7.

*Metella**, Sext. 47.

Metelli, *cognomen* Cæciliorum. *De stemmate Metellorum vid. Burm. ad Vell.* II, 3.

Metellina, Att. I, 13, *est oratio Ciceronis contra Q. Metellum Nepotem.*

A. Metellus, Flacc. 40; *ita Gruterus e codd. Pall. dedit, quum ante in vulgg. esset Q. Et manifestum est ex contextu, sermonem esse de* Metello Cretico. *Ejus autem prænomen* Q. *est, non* A.

C. Metellus, *Q. Macedonici quartus fil. Caprarius*, Quirit. p. R. 3; in Senat. 15, censorius (*fuit censor cum Numidico, a.* DCLI), pro Q. Metello Numidico exsule intercedit. Or. II, 66, ei tarditatem ingenii objicit Scipio.

L. Metellus Calvus, *Macedonici frater*, Font. 10; ejus testimonium in Q. Pompeium nil valet. *Consul fuit A. U.* DCXI.

L. Metellus Diadematus, *Maced. fil.* Sen. p. Red. 15; ad Quir. 3, pro Numidico intercedit. *Consul fuit cum Q. Scævola, Q. F. ann.* DCXXXVI. Diadematus *dictus est a diademate, qua caput obligare solebat, ulceris alicujus tegendi causa, Gr.* διαδούμενος. *Plin.* XXXIV, 8, *et* Diadematum *et* Diadumenum *appellat. Ceterum caveant tirones, ne audiant eos, qui hunc* Diadematum *cum* Dalmatico *confundunt, et pro uno habent, quum* Dalmaticus *sit* Diademati *frater patruelis. Scio Plin.* VII, 44, *inter Macedonici filios commemorare* Dalmaticum; *sed ibi reponenda est lectio, quam fere omnes libri habent,* Diadematis, *pro* Dalmaticis. *v. Harduin. ad h. l. et Gesner. Chrest. Plin. p.* 217; *qui tamen*

Cic. in senatu adversus Clodium de Ære alieno Milonis. Orationis prorsus ignotæ fragmenta sunt, Frag. *p.* 189. *Hoc ipso tempore Clodium Milo interfecit: de quo vid. argum. Or. pr. Milone. De ejus exitu v. Velleius*, II, 68; *Dio*, XL, *p.* 141 *sqq.* vide etiam Arusp. resp. 4; Sect. 40; Q. fr. II, 3, 6; ad Div. XV, 4; Mil. 9—12; Att. V, 8; VI, 4, 5; IX, 14.

Miltiades, Fin. II, 21; Tusc. IV, 19, ejus tropæa. Sext. 67; de Rep. I, 3, calamitas.

Mindius Marcellus, ad Div. XV, 17.

M. Mindius, ad Div. V, 20; XIII, 26, frater Mescinii Rufi, negotiator.

Minerva, Nat. D. III, 23, plures Minervæ. ibid. Coria, Arcadibus culta, quadrigarum inventrix. ibid. III, 24, etymologia. Verr. IV, 53; Or. II, 17; Tusc. I, 15; Att. I, 4; Nat. D. I, 30, 36.

Minos, Tusc. I, 5, 41; II, 14; Offic. I, 28; de Rep. II, I, rex Cretæ.

Minotaurus, ad Div. XII, 25, *i. e. Calvisius et Taurus, qui hoc nomine perstringuntur.*

Minucia gens, Verr. I, 45.

Minucius Magius, Att. IX, 13, a Pompeio de pace mittitur ad Cæsarem.

Cn. Minucius, ad Div. XII, 25, *in Africa aut apud Q. Cornificium aliquid muneris tenuit, aut proprium imperium habuit.*

L. Minucius Basilus, Off. III, 18, *qui cum Cæsare in Gallia fuit v. de B. G.* VI, 29. *vid. etiam* Basilus.

Q. Minucius, Brut. 18, consul *anno urbis* DLVI.

Q. Minucius Rufus, ad Verr. II, 28, IX, 31, eques romanus in Sicilia negotiator.

Mithridates, Flacc. 17, Phryx, testis in Flaccum.

Mithridates, rex Ponti, Acad. II, I, post Alexandrum maximus, quid de L. Lucullo judicarit. Verr. II, 65, ejus statuam etiam, quum bellum contra ipsum gerunt, Rhodii non dejiciunt. *De eo multa in or. p. L. Manilia, etc. De familia Mithridatis. v. Reines. Epist. ad Hofm. et Rupert. ep.* 21, *p.* 65.

Mnasistratus, Verr. III, 46, Leontinus.

Mnemosyne, Nat. III, 21, mater novem Musarum.

Mnesarchus, stoicus, Or. I, 11, 18, Panætii auditor, neminem oratorem putabat, nisi sapientem. Cf. Fin. I, 2; Acad. II, 22; frag. I.

M. Modius, Verr. II, 48, eques R.

Mæragenes, Att. V, 15; VI, I, Asianus, quocum Attico controversia fuit de servo.

Molo, Rhodius, Br. 19; Att. II, I, etc. *est* Apollonius Molo, *de quo supra.*

Moneta, Nat. D. III, 18, dea, *Juno.* Div. I, 45, quare Juno sic appelletur. Att. VIII, 7.

Mopsus, Nat. D. II, 3; de Div. I, 40, Argivorum augur.

Motho, ad Div. XVI, 18, *Manutius malebat* Matho, a. M. Otho.

Mucia, Verr. II, 21, *festus dies in Asia institutus in honorem Q. Mucii, qui Asiam æquissimo imperio rexerat.*

Mucia, ad Div. V, 2; Att. I, 12, Cn. Pompeii uxor, qui cum ea divortium fecit, Nepotis et Celeris Metellorum. soror; *quare ita dicatur, disputat Manut. ad Div.* V, 2.

Muciæ, Brut. 58, Læliæ C. F. filiæ, L. Lælii neptes.

P. Mucius Scævola, P. F. Q. N. P. Pron. Herenn. II, 13; Or. II, 6, 12; Fin. II, 16, trib. pl. consule Cæpione fert, ut de Tubulo quæratur. Att. XII, 5, quibus coss. tribunus fuerit. Prætor fuit P. Furio et Sext. Attilio coss. Dom. 53, pontifex M. Brut. 28, acutus et copiosus orator. Verr. IV, 49, L. Calpurnii collega *in consulatu ann.* DCXX. Dom. 34, segnior in republ. gerenda putatur. Nasicæ factum SCto probat. Cf. Planc. 36. Or. I, 48, 50, optime pila et duodecim scriptis lusit. *Laudatur præterea*, Off. II, 13; Att. XII, 4; Nat. D. III, 2; Dom. 53; Topic. 4, 8; ad Div. VII, 10, 22, etc. *Hic est is, qui, ut Pomponius ait, primus jus civile fundavit; qui primus hanc scientiam in familiam Muciam intulit. Duos fratres habuit item JCtos*, P. Crassum Mucia-

num, Or. I, 37; Brut. 26, et Q. augurem; *sed hunc tantum patruelem; quod tenendum est legentibus notam Grævii ad Offic.* II, 13. *Hujus* P. fil. Q. *Asiæ proconsul etiam JCtus fuit. De eorum jurisprudentia et opinionibus exstat Balduini libellus, de Jurisprud. Muciana. Vide de iis etiam Pompon. Orig. Jur.* §. 39, 41, *et ibi Rup.* De eo agitur, de Rep. I, 19, 20, 23.

P. Mucius, P. F. Q. N. P. Pron. Brut. 56, frater P. Crassi: ejus libri. *Est* P. Crassus Mucianus, *de quo supra, frater P. Mucii naturalis. vid.* Brut. 26.

Q. Mucius, Sext. 21; Paradox. I, 2, solus in castra Porsenæ venit, eumque interficere conatur.

Q. Mucius, Q. F. Q. N. P. Pron. Brut. 26, augur, de repet. contra T. Albucium dixit. de Rep. I, 12, gener Lælii. de Amic. I, ad eum senem deducitur Cicero puer, qui nunquam ab ejus latere discessit. *Consul fuit ann.* DCXXXVI. Balb. 20, de jure prædiatorio non respondet. Phil. VIII, 10, bello Marsico valde senex et infirmus, tamen quotidie, simul atque luceret, conveniri poterat, et primus in curia erat. Brut. 89.

Q. Mucius, P. F. P. N. etc. Offic. I, 32, in jure civili excelluit. II, 16, omnium moderatissimus, cum L. Crasso ædilitate functus est, *et reliquis magistratibus præter tribunatum et censuram.* Verr. II, 10, Africam justissime rexit; *sed*, Att. V, 17, solos novem menses. *v. Mucia.* ad Div. I, 9; Planc. 13, publicanos inimicos habet, quod eos in provincia coercuerat. Cæcil. 17, pro prætore justissimo nomen ejus dicitur. de Amic. I, pontifex M. Or. I, 3, juris peritorum eloquentissimus, et eloquentium juris peritissimus. Cf. Brut. 39; Offic. III, 11, 15, in consulatu *cum Crasso, a.* DCLVIII, legem Muciam Liciniam tulit. *v. Ind. Legg.* Brut. 89, Ciceronis in jure civ. præceptor (**nisi h. l. ut Wetzel. suadet, et res postulare videtur, legere malis*, Q. Scævolæ, Q. F.). S. Rosc. 12, in funere Marii a C. Fimbria vulneratur. Nat. D. III, 32, ante simulacrum Vestæ trucidatur, sc. in curia Hostilia a Damasippo prætore, *Vell.* II, 26. *Huc pertinent loca,* ad Att. IX, 18.

Q. Mucius, Q. F. Q. N. de hoc cape ad Div. III, 5. Att. IV, 16, tribunus pl. *Ahenobarbo et Appio Pulchro coss.* optimatium partium defensur. Cf. Q. fr. III, 2; II, ult. *v. Pighius ad an.* DCXCIX. *Ex his facile Muciorum stemma confici poterit, quod digessit recte, quum a multis, v. c. Pighio, male digestum esset. Rupertus ad Pompon. de O. J.* III, 7. *Hic est etiam* ad Div. IV, 9, *si sana lectio.*

Q. Mucius Mancia, Off. I, 30, in sermonibus effecit, ut unus de multis videretur.

Mulciber, Tusc. II, 4.

L. Mummius Achaicus, consul, a. DCVII, Verr. I, 21, Corinthum delevit, et multas Achaiæ et Bœotiæ urbes subegit. Att. XIII, 6, 30, 32, 33, qui ejus decem legati fuerint. Brut. 22, censor cum Africano minori, *a.* DCXI. Brut. 25, orationes reliquit. Off. II, 22, abstinentissimus.

L. Mummius Quadratus, Sext. 11, *tribunus pl. cum P. Clodio,* de salute Ciceronis ad senatum refert. *Manutius, ad Sext.* 11, Ninnius *legendum censet; et ita habet Dio,* XXXVIII, *p.* 79; *ita appellatur etiam aliis Ciceronis locis. vid. in* L. Ninnius; *sed* Mummius *defendit Pighius ad annum* DXCV. Dom. 48, P. Clodii bona consecrat Cereri.

M. Mummius, Verr. III, 53, prætur Cn. Pompeio et M. Crasso coss.

**P. Mummius,* Orat. II, 67, cuivis tempori homo. *Sed forte dictum de Sp. Mummio, qui sequitur.*

**Sp. Mummius,* frater Achaici, Brut. 25, orationes reliquit; stoicam philosophiam tenuit. *Att.* XIII, 6, legatus fratris Achaici. Amic. 19, 27, amicus Scipionis. de Rep. I, 12; ibid. 21, adest disputationi de republica. III, 27, aversus a ratione populari.

T. Munatius, ad Div. X, 12, *est Plancus Bursa.* Catil. II, 2, socius Catilinæ.

**Mundus,* Att. XV, 26, 29.

Siciliæ. v. *Pighius a.* DXLIV, *v. Lævinus.*

Libanas, Her. IV, 50, nomen comicum.

*Liber**, Bacchus, Nat. D. II, 24; Verr. IV, 57.

Libera, Verr. IV, 49, Nat. D. II, 23, 24, Proserpina.

Liberalia, Att. VI, 1, *dies festus a. d.* XVI *kal. april. qua ingenui pueri togam sumebant.*

Libertas, Dom. 42, ejus statua a Clodio in area Ciceronis posita et consecrata.

L. Libo e Scriboniis, Att. XIII, 30; ejus annales.

L. Libo, ad Div. I, 1; VII, 4; XI, 7; Att. VII, 12; XVI, 4, socer Sext. Pompeii, M. F.

L. Libo, Brut. 23, tribunus pl. rogationem in Serv. Galbam fert, propter Lusitanos contra interpositam fidem interfectos. Non infans fuit, ut ex orationibus ejus colligitur. Att. XII, 5, quibus consulibus Libo Galbam accusarit. *Male priori loco in libris T. prænomen est. Ceteri auctores omnes L. vocant. De re ipsa v. Duker. ad Liv. Epit.* 49. *Vossio idem videtur eum auctore Annalium, de Hist. Lat.* I, 6. *Sed mirum est, Ciceronem non fecisse eorum mentionem, ubi de ejus dicendi ratione judicium fert.*

Licinia atria, Quint. 3, *dicuntur a* L. Licinio Crasso, *qui ea in ædilitate exstruxit et ornavit; ibi auctiones habitæ.*

Licinia, ad Div. VII, 23, Cassii soror; *sed non germana.*

Liciniæ, Brut. 58, neptes C. Lælii e filia L. Licinio Crasso collocata. Dom. 53; Brut. 43.

Licinius, Or. III, 60, servus literatus C. Gracchi, post cliens Q. Catuli.

Licinius, Mil. 24, popa.

Licinius, Phil. II, 23, de alea condemnatus, a M. Antonio in tribunatu restituitur.

Licinius, Q. fr. II, 1, libertus quidam aut negotiator, in provincia Asia. *Videtur esse idem, qui,* I, 2, *memoratur.*

Licinius, Q. fr. I, 2, Æsopi histrionis servus.

Licinius Macer, v. *Macer.*

A. Licinius Archias. v. in *Archias.*

A. Licinius Aristoteles, Melitensis, ad Div. XIII, 52.

C. Licinius Calvus. Brut. 81; ejus dictio et ingenium. ad Div. VII, 24, Tigellium acri carmine perstrinxit. ad Div. XV, 21, amicus Ciceronis; *quum ante inimicus fuisset, propterea quod patrem ejus Licinium Macrum prætor de repetundis damnaverat. vid. Valer. M.* IX, 12, 7. *Ejus mentio etiam,* Fin. I, 2. v. *Calvus orator.*

C. Licinius Nerva, Brut. 34, in tribunatu et tota vita improbus. *Corradus ad h. l. putat, eumdem esse, qui ap. Varr. R. R.* II, 4; *sed is prænomen* A. *habet. Apud Livium,* XLV, 45, *est C. Licinius Nerva prætor; sed ab hoc diversum esse Ciceronianum temporis ratio docet, quæ satis indicat Gracchorum temporibus fuisse. Tribunatum ejus a.* DCXXXII *alligat Pighius, argumenta incerta.*

L. Licinius Sacerdos, Cluent. 48, in equitum censu a P. Africano contumelia afficitur.

L. Licinius, Verr. II, 49, *Crassus, Q. Mucii collega in consulatu.*

P. Licinius Varus, Or. II, 61.

P. Licinius, Cœl. 25, *Manutio alius videtur a P. Licinio Crasso, M. fil.*

Ligarii, fratres, ad Div. VI, 13, *Q. T. et tertius, cujus prænomen ignoro.* Quintus exsulat, sed spem reditus habet. *De eo v. argum. orationis pr. Ligario, et ipsam orationem.* Titus quæstor urbanus fuit, *Lentulo et Philippo coss.* Ligar. 12. Cf. Att. XIII, 44.

Ligur, s. *Ligus, est cognomen Æliorum.* Cluent. 26; Dom. 19; Sext. 32; Att. VII, 18; Verr. I, 48. *Apud Ciceronem occurrunt :*

L. Ligur, Verr. I, 48; Att. VII, 18, etc. *frater M. Octavii Liguris,* et *Sext. Ligur,* trib. pl. qui (*anno Clodiano*) sibi Liguris cognomen sumserat, ut ex Ælia familia videretur. Dom. 19; Sext. 32. *Ligus,* pater, Att. XII, 23, *utrum sit de fratribus illis duobus, an alius, nescio.*

A. Ligurius, ad Div. XVI, 18, Cæsaris familiaris, Att. XI, 9; Q. fr. III, 7.

*Ligus**, Att. XIV, 23.

Lindus, Nat. D. III, 21, conditor Lindi *in Rhodo insula*.

*Lindus**, Solis filius, Nat. D. III, 21.

Liso, Verr. IV, 17, Lilybætanus.

Lisyto, Nat. D. III, 16, mater Herculis cujusdam.

Livia, Att. VII, 8, femina; quæ Dolabellam heredem fecit, ea conditione, ut nomen mutaret.

Livineius, Att. III, 17, M. Reguli libertus.

L. Livineius Trypho, ad Div. XIII, 60, L. Reguli libertus. *Duorum fratrum liberti, nisi*, Att. III, 17, L. pro M. *legendum, ut nonnullis visum*.

L. Livius Andronicus, poeta, Brut. 18; Senect. 14; Tusc. I, 1, fabulam docuit *A. U.* CCCX, *aut, ut alii et Davis. habent*, DX, L. Clodio, Cæci fil. et M. Tuditano coss. In Bruto l. c. est DXIV. Et fuit *jam tum* de numero annorum controversia, etc. *Ab eo dicuntur* Liviani modi, Leg. II, 15.

Livius Salinator, Or. II, 67, Tarento amisso arcem retinet. v. *Salinator. Alios Livios v. in* Drusus. *De gente Livia v. Sueton. in Tib. c.* 3. Salinatori *in quibusdam Ciceronis exemplaribus prænomen additur* Marcus; *ut ap. Livium. Sed Polybius facit* Caium. *Vid. interpr. Livii ad* XXV, 8. *Wesselingius autem, Obs.* II, 5, *ostendit, quod de Turento dicit Cicero, si Livium sequamur, non ad Salinatorem, sed ad Livium Macatum pertinere.*

*Lollia**, scortum, ad Div, IX, 22.

C. Lollius, Att. XII, 21. *Quidam*, Lolius, *ut* ad Att. II, 2; *ubi vid. Intt.*

L. Lollius, ad Div. VIII, 8.

M. Lollius, Verr. III, 25, Q. fil. *alius* est M. Lollius *Clodianus*, Dom. 5, 6, 33.

Q. Lollius, Verr. III, 25, eques rom. in Sicilia.

Q. Lollius, Q. fil. Verr. III, 25, Calidium accusavit; occiditur.

Lollius, Att. II, 2, *videtur nonnullis scriptor fuisse.*

*Lollius**, Att. XIII, 38.

Longilius, Q. fr. II, 6, redemtor.

Longinus, est cognomen Cassiorum. Or. I, 60, amicus Antonii oratoris, historiæ, juris publ. et antiquitatis peritissimus. *De eodem intellige*, Planc. 24, *si sanus est locus.* v. *C. Cassius Longinus.*

Tib. Longus, Corn. I, consul cum P. Africano *maj. a.* DLIX.

C. Lucceius, C. F. Hirrus Pupinia, ad Div. VIII, 2, Cœlii competitor in ædilitate. *v. in* Hirrus.

Cn. Lucceius, Att. XVI, 5.

L. Lucceius, Q. F. Att. IX, 1, Pompeio familiaris, apud eum magnam habet auctoritatem. Att. I, 11, inimicus fit Attici. I, 17, in animo habet consulatum petere. ad Div. V, 12, historica ejus facultas laudatur, et ab eo consulatum suom scribi vult Cicero; de bello Italico et Civili scripsit. *Idem nomen occurrit* ad Div. XIII, 41; Cœl. 10. *Ejus epistola est*, ad Div. V, 14.

P. Lucceius, ad Div. XII, 25, 30; *ubi quidam libri*, Loccius.

Q. Lucceius, Verr. V, 64, argentarius Rheginus.

Lucceius, Flacc. 33, subscriptor D. Lælii contra Flaccum.

Lucceius, M. F. ad Att. V, 21.

P. Luccius, ad Div. XII, 25, *est* P. Lucceius.

* *Luceres*, de Rep. II, 20, *una e tribubus Romuli et centuriis equitum. Fatetur Livius*, I, 13, *sibi nominis et originis causam dubiam esse. Docet Cicero*, de Rep. II, 8, *ut Varr. L. L.* IV, 9; *Propert.* IV, 1, 29, a Lucumone esse, qui Romuli socius in Sabino prælio occiderat.

Lucifer, Nat. D. II, 20; III, 20.

Lucilius, Or. II, 70, *nescio quis. Pighius e vet. cod. legit* Locullus, *et capit de patre illius, qui bellum Mithrid. gessit.*

Lucilius Bassus, Att. XII, 5, malus auctor.

C. Lucilius, poeta, Or. II, 6, nec doctissimis, nec indoctissimis se scribere dicit. ibid. I, 16, inimicus Q. Mucio Scævolæ, homo doctus et perurbanus, neminem oratorem statuit,

qui non sit omnibus liberalibus artibus imbutus. ad Div. XII, 16, libertas ejus in perstringendis hominibus. Her. II, 13; IV, 12; Fin. V, 30; Tusc. III, 15; Acad. II, 32; ad Div. IX, 15; Att. XVI, 11.

L. Lucilius Balbus, Brut. 42, doctus, Serv. Sulpicii præceptor. *Corradus fratrem putat Quinti, et patrem L. ad Div.* III, 5.

L. Lucilius, ad Div. III, 5, *videtur inter Appii Pulchri comites in Cilicia fuisse.*

Q. Lucilius Balbus, Nat. D. I, 6, stoicus, Græcis par. *Itaque etiam l.* II *inducitur e stoicorum disciplina explicans locum de Natura deorum.*

Sext. Lucilius, Att. V, 20, T. Gavii Cæpionis fil. trib. mil. in exercitu Bibuli.

Lucilius, ad Div. XII, 13, classi Dolabellæ præfectus in Asia post Cæsaris mortem. *Sed quia Appianus* L. Figulum *hunc præfectum fuisse dicit, corruptum locum viri docti suspicantur. Manutius e codd. legi volebat*, Lucius. *Prænomina enim interdum pro nominibus aut cognominibus ponuntur. Victorius suspicatur, ei Lucilio cognomen* Figuli *fuisse.*

*Lucius**, Att. I, 5.

Lucretia, Lucretii Tricipitini filia, Leg. II, 4; Fin. II, 20; de Rep. II, 25.

M. Lucretius, Verr. I, 7, senator.

*Q. Lucretius** Ofella, Brut. 48.

Q. Lucretius Vespillo, Brut. 48, juris peritus.

Q. Lucretius, Att. IV, 16, accusat Drusum. VIII, 24, 25, familiaris Cassii. VIII, 4, Sulmone fugit.

* *Sp. Lucretius*, de Rep. II, 31, Valerii Publicolæ collega in consulatu.

T. Lucretius Carus, Q. fr. II, 11; ejus poemata laudantur.

Cn. Lucullus, Att. XV, 1, familiaris Ciceronis, matrem effert; in funere adest Cicero.

L. Lucullus, Quint. 16, jurisperitus. *Quis fuerit, nescio. Probabilis est conjectura P. Manutii corrigentis*, L. Lucilius; *de quo supra. Nisi tamen est is, qui in* Tog. Cand. *accusator Catilinæ commemoratur; quem Asconius paratum eruditumque vocat. Sed Creverius, ad Freinsh. Suppl. Liv.* CII, 19, *corrigit* Lucceius, *et intelligit eum, ad quem est pulchra illa Ciceronis epistola. Nam 1° accusator ille fuit eruditus; 2° paullo post frustra consulatum petiit; quæ bene conveniunt Lucceio. 3° Asconius paullo post commemorat Lucceii orationem in Catilinam. Itaque valde probo Creverii correctionem.*

L. Lucullus, e Liciniis plebeiis. Brut. 21, A. *Postumii* Albini collega *in consulatu a.* DCII. Acad. II, 45, L. Luculli avus.

L. Lucullus, L. F. L. N. Off. II, 16; Acad. II, 1, ulciscendi causa accusavit *Servilium augurem, qui patrem de peculatu reum fecerat, Plut. p.* 491. *De ejus laudibus et rebus gestis lege inprimis Acad.* II, 1 *sqq.* ibid. Antiochum philosophum quæstor secum habuit et imperator. Off. II, 16, magnifica ædilitate cum fratre functus est. Cluent. 49, ex SCto ferendam legem, si qui essent, quorum opera factum esset, ut judicium Junianum corrumpererur, non tulit. Sext. 27; Manil. 8; Muren. 15, res in Asia gestæ *post consulatum a.* DCLXXIX. Brut. 62, a forensi eloquentia alienus. Fin. III, 2, bibliotheca, *quam filio reliquit.* Leg. III, 13, quomodo magnificentiam villæ defenderit. Att. I, 19, historiam Græce scripsit; dictum Luculli de hoc libro. *Intelligendus liber de bello Marsico, Græce scriptus, cujus mentio ap. Plut. in Lucull. Inepte Ursinus de Lucullo avo, s. potius de ejus collega Albino intelligit. Nam Cicero, Lucullum, quod ibi est, Attico dixisse, ait.* Verr. IV, 66, uxorem habuit Metelli Numidici sororem.

Lucullus filius, Fin. III, 2; ejus tutor M. Cato. *Cf. Varr. R. R.* III, 2, 17. Phil. X, 4; Att. XIII, 6. *Nescio, an hic est* Cn. Lucullus, *de quo ante; ita suspicatur Corradus.*

* *M. Lucullus, L. fil. L. N.* Off. II, 16, ulciscendi causa accusavit, et ædilitate magnifica cum fratre *consobrino*

functus est. Cluent. 49. Prætor jus dixit inter peregrinos, *teste Asconio in Tog. candida*, et novum judicium de vi composuit, *ut nunc discimus e fragm. nuper editis orat. pr. Tull.* 2. Consul cum C. Cassio, *anno post fratrem.* Verr. II, 8, Macedoniæ proconsul. Pison. 19, e Macedonia rediens de Dardanis triumphat. Att. I, 18, uxor ejus a C. Memmio stupratur. Brut. 62, a forensi eloquentia abfuit. Dom. 52; Ar. Resp. 6, etc. pontifex. Att. XIII, 6, legatus fratris. *A Varrone adoptatus est, unde lex frumentaria, quam eum Cassio tulit, Terentia Cassia dicitur.* de Hort. fr. 3.

* *Lucumo*, de Rep. II, 8, Romuli socius, occidit in Sabino prælio; ab eo, *Luceres.*

Lupercalia, Phil. II, 33; III, 5; Q. fr. II, 13, *solemnia in honorem Panis mense februario.*

Luperci, Phil. II, 34; VII, 1; Cœl. 11, *sunt hi, qui Lupercalia agunt. vid. Phil.* II, *l. r.*

Lupus, Nat. D. I, 23, *cognomen Rutiliorum; h. l. intelligitur P. Rutilius Lupus, qui consul fuit a.* DCLXIII. *Versiculus est e Lucilio, qui eum in carminibus suis acriter perstrinxit.* v. *Horat. S.* II, 1, 68.

P. Lupus, ad Div. I, 1, trib. pl. *Marcellino et Philippo coss.* Att. VIII, 12; IX, 1, prætor, *C. Marcello et Lentulo coss.* ad Div. XI, 5, 6, 7, 12, familiaris Cassii et Bruti. *Videtur legatus D. Bruti ad Mutinam fuisse. Hic est, qui bello civili Pompeiano Achaiam jussu Pompeii obtinuit. Cæs. B. C.* III, 55.

M. Lurco, *ex Aufidiis*, Flacc. 4; Att. I, 16, trib. pl. *Pisone et Messala coss.* legem de ambitu fert. *Hic est, qui e pavonum pastu, quem primus instituit, LX millia quotannis redegisse dicitur Varroni, R. R.* III, 6; *quanquam Victorius non audet definire. Cf. Plin.* X, 20.

Luscienus, Att. VII, 5.

Luscinus, Agr. II, 24, *est C. Fabricius Luscinus, de quo in* C. Fabricius.

C. Luscius Orrea, Quint. Rosc. 14, senator. Tog. Candid. condemnatur.

M. Lutatius, Off. III, 19.

Q. Lutatius, Or. II, 40; Phil. II, 5, etc. v. *Catulus.*

Q. Lutatius Diodorus, Verr. IV, 17, Lilybætanus, Q. Catuli beneficio civis rom. a Sulla factus.

Lyco, Tusc. III, 32, *philosophus peripateticus, successor Stratonis Lampsaceni, Astyanactis fil. Troadensis, de quo legendus est Laert.* v, 65 *seqq. Scripsit de Finibus b. et m. Dictus et* Glyco, propter dulcedinem orationis. *v. collecta a Ruhnkenio ad Rutil. Lupum, p.* 94.

Lycomedes, *Rex Scyri.* Amicit. 20, Neoptolemum alit, et a bello Trojano absterret frustra. *Achillem Cicero scribere debuit, non Neoptolemum.*

**Lycurgus*, *legislator*, Tusc. v, 3; de Rep. II, 10, fere Homeri tempore vixit. de Rep. II, 9, 10, 12, 28; III, 6, CVIII annis ante primam Olympiadem leges scribere instituit. *De ætate Lycurgi v. collecta Meurs. in Misc. Lacon.* II, 5, *quæ prodierunt ad lorum or. pro Flacco,* 26. de Div. I, 43, leges suas auctoritate Apollinis Delphici confirmat. Off. I, 22, laudantur leges. Acad. II, 44, stoici negant esse Lycurgi. *De legibus Lycurgi ademtis Spartæ et redditis, v. Drak. ad Liv.* XXXVIII, 35. Lycurgei, Att. I, 13, *sunt severi in rep.*

Lycurgus, Brut. 9, 34, orator Atheniensis Æschinis tempore; *cujus exstat elegantissima contra Leocratem oratia. Cicero eum appellat* accusat orem.

*Lynceus**, ad Div. IX, 2.

Lysander, Off. I, 30, Lacedæmonius versutissimus et patientissimus. I, 22, Lacedæmoniorum imperium dilatat. de Div. I, 43, leges Lacedæmoniorum mutare probibetur ab Apolline Delphico. I, 34, in ejus statuæ capite Delphis subito corona exstitit ex asperis herbis.

Lysander, Off. II, 23, propter injustitiam urbe pulsus est. *Ephorus fuit; diversus a superiore, prope* 150 *annis post illum vixit; de quo vid. Plutarch. in Agide.*

Lysanias, Flacc. 18, Temnites.

Lysiades, Antonianus, Phil. VIII, 9, *ubi tamen Muretus malebat legi* Lysides. *Ea nomina inter se confundi docent viri docti ad Nepotis Epaminond.* 2.

Lysiades, Atheniensis, Phil. V, 5, Phædri philosophi filius.

**Lysias*, orator, Brut. 16, Athenis natus et mortuus est. Timæus Syracusis eum vindicat; plurimas orationes veras reliquit. Or. I, 54, Socrati orationem scriptam dedit, qua uteretur ad judices. Brut. 12, primo profitetur esse artem dicendi; deinde artem removet. Or. 26, 31, satis in orationibus facetus. Cf. Or. II, 22; Brut. 9.

Lysias, Fin. V, 5, Stratonis discipulus. *Quia nullus Stratonis discipulus hoc nomine natus est, viri docti legunt* Lyco, *de qua supra.*

Lysias, Phil. VIII, 9. v. *Lysiades.*

Lysidicus, Phil. XI, 6.

Lysimachus, Tusc. I, 43; V, 40, rex (*Thraciæ, ante dux Alexandri.*), Theodoro Cyrenæo philosopho frustra crucem minatur. v. *Theodorus Cyrenæus. Boherius ad h. l. reprehendit Aldobrandinum, qui ad Laert. II, 102, regem Macedoniæ vocat. Male. Nam et Macedoniam sibi vindicavit.*

Lysippus, Sicyonius, statuarius nobilissimus, Brut. 86, Doryphorum Polycleti sibi magistrum fuisse dicebat. *Ad h. l. confer Plin. H. N.* XXXIV, 8. ad Div. V, 12, Alexandro uoice probatur. Or. III, 7; Herenn. IV, 6, etc.

Lysis, Tarentinus, Or. III, 34; Off. I, 44, Pythagoreus, Epaminondæ præceptor. v. *Nepos in Epam.* 2, *et ibi intt.*

*Lyso**, Verr. IV, 26.

Lyso, Patrensis, ad Div. XIII, 19, hospes Ciceronis.

Lysones, pater et filius, Lilybætani, ad Div. XIII, 34.

M.

C. Macer, e Liciniis, Brut. 67; pro Rab. Perd. 2, qualis orator fuerit; *Calvi oratoris pater, C. Rabirii inimicus.* Att. I, 4, de repetundis condemnatur, prætore Cicerone. vid. *C. Licinius Calvus. Verbum* condemnatur, *quomodo hic intelligendum, disces ex Valer. Max.* IX, 7, 12. Leg. I, 2, historicus Latinos, arguta loquacitate, sed non ex Græco fonte ducta; *de quo loco, et ipso in primis Macro, v. Voss. H. Lat.* I, 10.

Macro, Att. IV, 12.

Macula Pompeius, ad Div. VI, 19, Ciceroni deversorium in Falerno suo offert.

Madara, Att. XIV, 2, *est Matius a calvitie sit dictus. Add. in* Calvena.

Mæandrius, Flacc. 22, Trallianus.

C. Mæcenas, Cluent. 56, eques rom.

*Mæcia**, tribus, Att. IV, 15.

P. Mæcius Tarpa, ad Div. VII, 1, *judex et censor fabularum. Ejus mentio ap. Horat. Serm.* I, 10, *et Art. Poet.* v. 387. *De familiæ Mæciæ claritate sub Cæsaribus v. Perizon. de Num. Consul.* p. 277.

Mænia columna, Sext. 58, etc. *nomen habet a Mænio, qui, quum ædes suas in foro venderet, columnam excepit, ex qua ipse cum suis spectare posset gladiatores.*

*Sp. Mænius**, de Rep. II, 17.

C. Mænius, seu Memmius Gemellus, ad Div. XIII, 19, cliens Ciceronis, in exsilio fit civis Patrensis, et adoptat Lysonem Patrensem.

Mævius, Verr. III, 75, scriba Verris.

Magi, de Div. I, 23, genus sapientum et doctorum in Persis. ib. 41, congregantur in fano commentandi causa, atque inter se colloquendi. Tusc. I, 45, non sepeliuntur, nisi bestiis laniati.

Magia, Cluent. 7, filia Dineæ, Larinas.

Magius, Agr. II, 34, Pis. 11, nobilis Campanus bello Punico II.

Magius, Or. II, 66, præfectus Pisonis in Gallia.

Cn. Magius, Cluent. 7, Larinas.*

Cn. Magius, Att. IX, 7, Pompeii præfectus fabrum. *Libri quidam habent M. Magius. Alibi autem bis*, Att. IX, 13, *est N. id est, Numerius.*

L. Magius, Verr. I, 34, Marianus, qui se post ad Mithridatem contulit, et ad Sertorium missus est; habitavit finito bello Myndi, prodito Mithridate ab eo. vid. *L. Rabius.*

P. Magius Chilo, vel *Cila*, ad Div. IV, 12, M. Marcellum, rediturum in patriam, interfecit, et se ipsum statim post. Att. XIII, 10, quare cum interfecerit.

P. Magius, Brut. 48, tribunus pl. M. Virgilii collega, *A. U.* DCLXVI.

Magnes, cagnomen Demetrii *et* Dionysii; *ubi v.*

Maga, Carthaginiensis, Or. I, 58, scripsit XXVIII *libros* de re rustica, Punice, *qui capta Carthagine e senatusconsulto in Latinam linguam conversi sunt, in quo plurimum operæ præstitit D. Silanus. Varro, de R. R.* I, 1; *Plin. H. N.* XVIII, 3. *Conversi sunt etiam in Græcum sermonem a Dione Cassio Uticensi.*

*Maia**, Nat. D. III, 22.

Cn. Malleolus, e. Publiciis, Verr. I, 15, quæstor Cn. Dolabellæ in Asia, ante Verrem, occisus; *quod interpretatur Asconius*, mortuus. Verr. I, 36, filius a C. Verre tutore expilatur.

Malleolus, Her. I, 13, matrem interficit, et propterea culeo insuitur. *Quis fuerit, non traditur. Accidit autem res a.* DCLIII; *eaque prima quæstio de parricidio fuit, ut tradit Orosius*, V, 16; *Epit. Liv.* 68. *v. Pighius ad h. a.*

Mallius Glaucia, S. Rosc. 7, libertinus, cliens T. Roscii Magni.

Mamercus, ex Æmiliis, Sext. Rosc. 32, bello civili Sullano occisus accusator.

Mamercus, Brut. 47, qui consul cum D. Bruto fuit, *ann.* DCLXXVI.

Mamercus, Off. II, 17, homo divitissimus, prætermissa ædilitate, consulatus repulsam tulit.

Q. Mumercus, Q. F. ad Div. XIII, 11, eques rom. decurio Arpinas, trib. milit. fuit Ciceronis in Cilicia.

Octav. Mamilius, N. D. II, 2, dictator Tusculanus, qui cum A. Postumio prælio dimicavit.

L. Mamilius, Verr. III, 78, scriba Ciceronis quæstoris.

Mamurra, Att. VII, 7; XIII, 52, dives, *præfectus fabrum Cæsaris; quem fœde perstringit Catullus in noto epigr. Conf. Plinius*, XXXVI, 6.

Mancia. v. Helmius.

Mancinus (*C. Hostilius*), Or. I, 40, 56; Off. III, 30, auctor fœderis turpis cum Numantinis, deditus iis, improbato Romæ fœdere, sed ab iis rejectus. de Rep. III, 13, suasit ipse de se dedendo rogationem. Brut. 27, consul cum Lepido. Cæc. 34, retinet civitatem, *e Ciceronis opinione*, si Numantini non recipiunt. Cf. de Orat. l. c. *Mancinum* esse in eadem causa; de Rep. III, 13.

C. Manilius, Manil. 24, auctor legis Maniliæ. Corn. I, auctor legis de libertinorum suffragiis; *de quibus vid. Ind. Legg. Laudatur etiam* C. Manilius, M. Æbutii gener, Flacc. 37; *forte idem.* De eo est, de Rep. I, 13, 18, 21; ibid. III, 7.

L. Manilius Sosis, ad Div. XIII, 30, Catinensis, *sed civis rom. factus.*

M'. Manilius, ad Div. VII, 8, 22; Cæcin. 24; Fin. I, 4; Orat. I, 48; de Rep. I, 12; III, 7, JCtus. Brut. 27; Acad. II, 32, consul cum L. Censorino, *a.* DCIV. Brut. 28, prudens in dicendo. Or. III, 23, omnibus civibus consilii sui fecit copiam. Brut. 15. *v. Boherius ad Somn. Scip. init. Hic est de qua Plin.* VII, 9; *ubi v. Harduin. qui recte prænomen dat* Manius, *non* M. *ut alii* (*vid. viros doctos ad Liv. Epit.* 49); *etiam Zosimus*, II, 4, *qui et* Mallium *vocat. De varietate librorum in nomine* Manilii *notavimus in Manihis Legibus.*

Q. Manilius, Cluent. 13, triumvir Larinas.

T. Manilius, Q. Rosc. 14, senator.

C. Manlius, socius Catilinæ, Catil. I,

3, *pro quo Lipsius, Manutius et alii*, Mallius. *Sic enim Græci : Dio, Plutarchus, Appianus. Ita habent etiam quidam codd. Sallustii. v. Cortium ad Sall. Catil.* 24. v. *Acidinus*.

Cn. Manlius, Mur. 17; Planc. 5, homo ignobilis, vincit Q. Catulum in petitione. Or. II, 28, defenditur a M. Antonio, *quum eum, victum a Cimbris cum Cæpione, Sulpicius accusasset. v. Vell.* II, 12; *Drakenborch. ad Livii Epit.* 67; *Ernest. ad Tacit. Germ.* 38.

L. Manlius, A. fil. Off. III, 31, post dictaturam accusatus a M. Pomponio trib. pl. per filium liberatur.

L. Manlius Acidinus, Or. II, 64. vid. *Acidinus*.

L. Manlius, ad Div. XIII, 30, Catinensis, civis rom. factus.

**M. Manlius*, de Rep. II, 27, regnum occupare voluisse dictus. Dom. 38, ejus domus eversa. Phil. I, 13, inde gens Manlia neminem patricium M. Manlium nominari voluit.

Q. Manlius, Act. I in Verr. 10, tribunus pl. a. DCLXXXIV.

Q. Manlius Chila, Catilin. III, 6, socius Catilinæ, sollicitat Allobroges. *Sallustius appellat* M. Annium; *sed Ciceronis lectio verior propter cognomen, quod est* Manliorum, *non* Anniorum. *P. Manutius. Ceterum in pluribus nominibus discrepat a Cicerone Sallustius. vid. Cæparius. Cortius ad Sallust. Cat.* 46, 3.

T. Manlius, L. F. A. N. Off. III, 31, patrem a Pomponio tr. pl. accusatum liberat; Gallum e provocatione vincit; Torquatus primus dictus; in tertio consulatu Latinos ad Vescrim vincit; severus est in filium.

T. Manlius, ad Div. XIII, 22; Att. I. 16, negotiator Thespiis.

T. Manlius, Verr. II, 50, prætor Siciliæ, Agrigentum ex oppidis Siculorum ducit coloniam.

T. Manlius, Verr. II, 8, 50, civis rom.

Marcellini. De his vid. in Lentulis.

Marcellus (*C. Claudius*), *M. fil. M. nep. M. pronepos, Ascon. ad Verr.* II, 3; *sive, ut placet Wessel. Obs.* II, 1, *obnepos: pater ejus Caii, qui cum L. Paullo consul fuit.* Cæcil. 4; Verr. II, 3; III, 91, præfuit Siciliæ. ad Div. XV, 8; Div. II, 35, Ciceronis collega *in auguratu*.

C. Marcellus, C. F. Brut. 64; ad Div. VIII, 4, 5, Ibid. XV, 8; L. Paulli collega in consulatu. *De his duobus intellige locum*, Sull. 6.

C. Marcellus Æserninus, Verr. IV, 42, M. Marcelli filius.

C. Marcellus, Marcell. 4, frater M. Marcelli exsulis, *qui consul fuit cum Cn. Lentulo initio belli Civilis, diversus ab eo, qui cum L. Paullo consul fuit; nam is fuit tantum ejus patruelis. vid. Manut. ad Div.* XV, 7.

C. Marcellus, M. F. Sext. 4, Catilinarius, Capua a P. Sextio expellitur.

M. Marcellus, M. F. Offic. I, 18, magnitudine animi excellit. Divin. II, 36, quinquies consul, imperator et augur optimus, augurium ex cacuminibus totum omittit. Brut. 3, Hannibalem ad Nolam vicit. Verr. I, 4, is, Pœnis victis, restituit Siculis monumenta: *unde patronus Siciliæ; idem qui Syracusas cepit, cujus sæpe in Verrinis mentio fit*, V. C. I, 51, 55; *in quinto consulatu, belli Punici II anno* XI, *a.* DXLV, *in prælio contra Hannibalem periit. In ejus honorem a Siculis celebrata sunt Marcellea*, Verr. II, 21, etc. *quæ postea Verres sustulit, et Verrea substituit. Wesselingius tamen, Obs.* II, 1, *ad* C. Marcellum *pertinere putat; quem vid. Marcellus** ut acer et pugnax, de Rep. V, 7; ibid. I, I, 14.

M. Marcellus, nepos quinquies consulis, teste Ascon. in Pisun. 19. de Div. II, 5; Fat. 14, ter consul, naufragio perit, *in legatione ad Masinissam a.* DCV. *Liv. Ep.* 50.

M. Marcellus, C. Æsernini pater, Brut. 36, qualis in dicendo; filius ejus *naturalis* P. Lentulus *Marcellinus*. Font. 10, L. Crassi testimonium in eum nil valuit.

M. Marcellus, Catil. I, 8, *pater C. Marcelli, Catilinarii; et ipse* sodalis Catilinæ, ad quem is vitandæ suspicionis causa migravit. v. *Muret. ad h. l.*

M. Marcellus, Quint. 17, *fuit juris magis, quam eloquentiæ studiosus, ut Ascon. ad Div. in Cæcil. c. 4, tradit, ideoque Aquillio aliisque jungitur juris peritis. Videtur frater illius* C. Marcelli, *qui ibi nominatur.*

M. Marcellus, Or. 1, 13, ædilis curulis *dicitur esse eo ipso tempore, quo sermo ille habetur, adeoque Philippo et Cæsare coss. M. Druso autem tribuno pl. Dicitur porro* amicus Crassi et Scævolæ. *Hunc patrem M. Marcelli puto, pro quo est oratio.*

M. Marcellus, M. F. pro quo est oratio, consul cum Serv. Sulpicio. ad Div. VIII, 8, ejus SCtum de provinciis consularibus, cui intercessum est. IV, 7, non vult Romæ esse, *post bellum Civile.* Marc. 1, a Cæsare restituitur. ad Div. IV, 12, a Magio Athenis interficitur. *v. Magius Chilo.* ad Div. VIII, 10, tardus homo, et parum efficax. Catil. 1, 8, vir fortissimus. *Manutius de patre accipit, quod vir dicatur, quasi non possit vir dici, qui XII annis post consul fuit.*

Marcellus Mindius, ad Div. XV, 17, *forte* pigmentarius.

Marcianus (*Tullius*), Att. XII, 53, *videtur cum Cicerone filio Athenis fuisse.* Att. XII, 17.

Marcii, Div. 1, 40, 50, fratres, sunt augures et vates. *v. Davis. Liv.* XXV. 12, *unum facit, et Macrob. Sat.* 1, 17.

Marcii Reges, Herenn. III, 21, *qui de Romulo et Remo interpretantur, absurdi sunt. Marciorum familia celebris Romæ fuit, qui* Regum *cognomen habuere. Pinguntur* Marcii; *ii quoniam Regum cognomen habent, facile* reges *in mentem veniunt.*

M. Marcilius, ad Div. XIII, 54.

Marcius, Marcio mortuo, de Rep. II, 20; vid. *Ancus Marcius.*

L. Marcius Philippus, Corn. 1, consul cum Sext. Julio, *a.* CCLXII. Verr. 1, 55, censor cum M. Perperna, *a.* DCCXVII.

L. Marcius Censorinus, Brut. 15, consul cum M'. Manilio, *a.* DCIV. v. in *L. Censorinus.*

L. Marcius, Balb. 13, primi pili centurio, qui cum Gaditanis fœdus populi romani fecit, exstinctis in Hispania Cn. et P. Scipionibus; unde Marcianum fœdus, c. 17. *De eo vid. Livius* XXV, 37.

L. Marcius, Lig. 11, eques rom. Q. Ligarii advocatus.

Q. Marcius Crispus, Pis. 23, legatus L. Pisonis in Macedonia. Phil. XI, 12, proconsul Asiæ, jubetur C. Cassio provinciam et exercitum tradere.

Q. Marcius Philippus, Brut. 20, consul cum Cn. Servilio, *a.* DLXXXIV.

Q. Marcius Rex, Pison. 4, L. Metelli collega in consulatu, *a.* DCLXXXV. Dom. 50, censor. *Adde in* Rex.

**Mariana quercus*, Leg. 1, 1, *dicebatur ea, quæ erat in Arpinoti, et de qua M. Cicero in Mario, poemate, mentionem fecerat.*

* *Mario*, ad Div. XVI, 1, servus Ciceronis.

Marius Calventus, s. Calventius, Q. fr. III, 1, *P. Manutius de Pisone intelligit; alii conjiciunt,* Calvenus Matius. *v. in* Matius. *Sed non video, quare Matius contra Ciceronem scripserit.*

Marius, Leg. 1, 1; Div. 1, 47, *carmen M. Ciceronis.*

Marius, Sext. Rosc. 32, accensetur bello civili Sullano interfectus.

Marius, Leg. III, 16, vid. *Gratidianus.*

C. Marius, Balb. 20, Africani (min.) discipulus ac miles, *sc. ad Numantiam.* Planc. 21, bis ædilitiam repulsam tulit. Font. 18, legatus Rutilii bello Sociali. *Appian. B. C.* 1, 635. Tusc. V, 19, cum collega Catulo Cimbrici victoriam belli communicat; civili bello autem eum interfici jubet. Tusc. II, 15, varices secari soluto sibi vult, unde postea et alii, c. 22. Brut. 45, hostis a senatu judicatur. Pis. 19, a Minturnensibus servatur. Quir. P. Red. 8, ejus exsilium et magnitudo animi in exsilio conservata. ibid. 3, ab exsilio revocatur. Leg. II, 22, ejus reliquias apud Anienem sitas dissipavit Sulla. *Add.* Nat. Deor. III, 32; Verr. V, 10; Font. 12; ad Manil. 20; Mil. 4; Att.

x, 8; Parad. ii, 1; Off. i, 22; de Div. i, 28; ii, 67. *Marii* clades, de Rep. i, 5.

C. Marius, C. septies consulis F. Agr. iii, 2, post C. Mariuio et Cn. Papirium coss. *np. a.* DLXXI. *Utrum naturalis, an adaptivus filius fuerit, incertum est. Hoc placet Sigonio ad h.°a. De eo lege Vellei.* ii, 26.

C. Marius, C. F. C. N. Att. xii, 49, rogat Ciceroaem, ot se defendat, *scilicet ab his, qui ei dubiam a Mario originem faciebant. Fuit enim equarius, nomine* Erophilus, *qui se C. Marii nepotem esse dicebat; propterea a Cæsare ex Italia pulsus, post ejus cædem autem interfectus, quod de senatu interficiendo cogitarat.* Att. xiv, 6, 8; Phil. i, 2.

M. Marius, Verr. v, 16, homo disertus et oobilis apud Valentinos.

M. Marius, ad quem sunt epistolæ quatuar primæ libri septimi ad Diversos. Corradus putat esse M. Marium Gratidium, *Q. fratris in Asia legatum, quod esse falsum vidit Manutius. Nam* Marii *et* Gratidii *sunt diversarum familiarum, et ille legatus Quinti* Gratidius *fuit, non* Marius. *Manutius putat esse* M. Marium Gratidianum, *propinquum Ciceronis. Sed eum Catilina interfecerat in Sullana victoria ad Catuli sepulcrum; v. de Petit. consul. c.* 3; *hæ epistolæ autem multo post sunt scriptæ. Videtur mihi esse is, qui ad Div.* ii, 17, *putatur successor Bibuli, an Sallustii?* in *Syria futurus. Ex eo autem, quod prædia sua in Campania habuit colliga, non esse ex Mariis Arpinatibus, sed ex Sidicinis aut Valentinis, inter quos nobiles Marios fuisse constat.*

M. Marius Gratidianus, Brut. 45, filius M. Gratidii, io Cilicia ioterfecti. *Vide supra in* Gratidius *et* Gratidianus. Or. i, 39; Off. iii, 16.

Sext. Marius, ad Div. xii, 15, legatus Dolabellæ in Asia.

T. Marius, ad Div. v, 20.

Mars°, Nat. D. iii, 23; Q. fr. iii, 7; Div. vii, 23. de Rep. ii, 2, *Marte* natus.

Martia legio, Phil. iii, 3, M. Antonium deserit.

Martiales, Cluent. 15, ministri publici Martis, Larini.

Martis° stella, Nat. D. ii, 20, 46.

°*Martius*°, quem *Martium* dicitis, de Rep, vi, 4.

Marullus Epidius, Phil. xiii, 15, tribunus pl. a Cæsare a rep. remotus, ob intempestivam adversus eum libertatem. *v. Vell.* ii, 68; *Suet. Cæs.* 79.

Masinissa, Verr. iv, 46, rex Africæ, ejus religio. Senect. 10, nonaginta annos natus adhuc valens est animo et corpore. *De ejus senectute v. Appian. in Punic. p.* 39; *Wesseling. Obs.* i, 24; *Creverius ad Epit. Liv.* 48; *Drakenb. ad Epit.* 50. *De liberis ejus v. Boherius ad Somn. Scip.* i. *Stemma ejus habes ap. Sponium in Miscell. Ant. p.* 145.° ut *Masinissam* convenirem, de Rep. vi, 4.

Masa, ad Div. ix, 21, cognomen familiæ Papiriæ patriciæ.

Maso, Att. v, 4; *Corradus putat esse L. Papirium Pætum.*

°*C. Maso,* Balb. 23, senator, accusante T. Coponio Tiburtino damnatur.

C. Maso (C. F. L. N.), N. D. iii, 20, fontis delubrum ex Corsica dedicavit. *De ejus fatis v. Liv.* xxix, 29; *Bergeri Eclogarium Corsicum, Diss.* iii, *p.* 11, 12.

L. Maso, ad Div. ix, 21, ædilitios.

Mastanesoses, Vat. 5, ejus regnum. *Quantum e l. c. colligi potest, fuit Numidiæ finitimum, Mauritaniæ, opinor, pars.*

P. Matinius, Att. v, 21, negotiator, qui Salaminiis pecuniam credidit, et propterea controversiam habuit. Add. vi, 1.

C. Matius, ad Div. vii, 15, homo doctissimus et suavissimus. vi, 12, Cæsarianus, Ciceronem diligit. Att. ix, 11, laudator auctor pacis. ad Div. xi, 27. De eo cognosci potest ex ep. 27 et 28 lib. xi. *In Epistolis ad Atticum sæpe* Calvena *dicitur: vid. in* Calvena. *Hunc etiam nonnulli significari putant ad Q. fr.* iii, 6. *De eovid. etiam Lipsium ad Tacit. A.* xii, 60.

Mato, Or. 48; ad Div. IX, 25, *Pomponiæ gentis cognomen. Sed etiam in Næviis sunt Matones; ut ap. Liv.* XXXIX, 33, 38.

Matrinius, ad Div. II, 15, scriba ædilitius M. Cœlii.

C. Matrinius, Verr. 3, 24, eques rom. in Sicilia.

D. Matrinius, Cluent. 45, scriba ædilitius, *alius a superiore M. Cælii, ut ratio temporis facile docet.*

L. Matrinius, Spoletinus, Balb. 21, a C. Mario civitate donatus.

Matuta, Tusc. I, 12, Græcorum Leucothea.

Mausolus, Tusc. III, 31, rex Cariæ; ei magnificum sepulcrum uxor ædificat. *Mausolus**, rex terræ Cariæ, fragm. Inc. 22.

Maximus, Att. XIII, 34, *cognomen* Egnatiorum.

Q. Fabius Maximus, Verrucosus, Ovicula, Cunctator, Brut. 18, 19; Or. II, 67; de Rep. I, 1, quinquies consul *bella Pun. II*, Tarentum recipit. Brut. 14, orator habitus est. Verr. V, 10, ejus sapientia laudatur. Offic. I, 24, versibus Ennii laudatur. ad Div. IV, 6, filium consularem (*Q. F. Max. qui cum Tib. Graccho consul fuit*) perdidit. *Add.* de Sen. 4, *ubi filia prænomen* M. *tribuitur. Sed e duabus filiis consularibus nulli* M. *prænomen fuit. Itaque aut delendum, ut Langius vult, aut* Q. *reponendum. vid. Drakenb. ad Liv.* XXX, 26. De eo agitur, de Rep. I, 1.

Q. Fabius Maximus Servilianus, Or. I, 26, *in familiam Fabiam e Servilia a Q. Fabio Æmiliano adoptatus, consul fuit a.* DCXI, *nobilemque consulatum gessit a.* DCXXVII.

Q. Fabius Maximus, Æmiliani fil. L. Paulli nepos, Brut. 28; Font. 15, Allobroges vicit; *consul fuit a.* DCXXXI. *vid.* Fabius.

Q. Maximus Eburnus, Muren. 17, vincit in petitione Scaurum.

Q. Fabius Maximus, ad Div. VII, 30, quum consul esset *cum C. Trebonio suffectus Cæsari ex Hispania redeunti, a.* DCCVIII, moritur prid. kalendarum januar. *Idem est, de quo* in Vatin. II.

Q. Maximus, Balb. II, exsul Nuceriæ vivit. *Incertum est, qui fuerit.*

Q. Maximus, Verr. IV, 20, *pro quo nunc legitur,* quique maximi fuerant, *sc. equulei.*

Meculonius, Flacc. 20, *homo de plebe, si sana lectio.* Mælonios *et* Mellonios *invenio in lapidibus Donianis a Gorio editis; sed* Meclonium Proculum *ap. Gruterum.*

Medea Palatina, Cœl. 8, est Clodia.

*Medea**, regis Æetæ filia, Nat. D. III, 19; Verr. IV, 60.

*Medea**, tragœdia, Her. II, 22; Fin. I, 2; Tusc. III, 26; IV, 32; Nat. D. III, 26.

Medus, Off. I, 31, tragœdia Pacuvii.

Megabocchus, Att. II, 7, *de Pompeio interpretantur; sed Gronovius legebat* Megabaccbus, *quem Plutarchus, in Pompeio, in suspectis conjurationis Catilinariæ commemorat.* — **Servanda vero, vel hoc sensu, vulgata lectio,* Megabocchus, *vel* Megaboccus, *ut probant nunc nova fragmenta orat.* pro Scauro, c. 9.

Megalensia, ad Div. II, 11; Item:

Megalesia, Arusp. Resp. II; *de eorum origine v. Liv.* XXIX, 14, *ubi v. Duker. Adde* XXXIV, 54.

Megarici, Or. III, 17, Socratici philosophi, ab Euclide Megarico orti. Acad. II, 42, eorum princeps *dicitur* Xenophanes, *hac de causa, quod dialecticorum laqueorum, quorum erant studiosissimi, auctorem habebant Xenophanem, Eleaticæ scholæ conditorem.*

Megaristus, Q. fr. I, 2, queritur de Q. Cicerone proprætore.

Megillus, Lacedæmonius, Leg. I, 5, qui inducitur loquens cum Socrate apud Platonem in dialogo de Legibus.

Megistus, Verr. IV, 26, Elorinus.

Mela, Phil. XIII, 2, Antonii collusor.

**Melampodis* auguris prædicta, Leg. II, 13.

**Melampus*, N. D. III, 21, Atrei filius. *Hos Melampodas duos quasi unum atque eumdem Ernest. habuerat.*

Melanthius, Rhodius, Acad. II, 6,

discipulus Carneadis, in quo plurimum suavitatis fuit.

Melete, N. D. III, 21, Musa ex primis quatuor, natis Jove altero.

Melissus, Acad. II, 37, *Samius fuit, non philosophia magis quam rebus gestis clarus: Parmenidis discipulus. v. Laert.* IX, 24, *et ibi Menag.*

Sp. Melius, de Rep. II, 27; Dom. 38; Amic. 8, 11; Senect. 16, regnum appetit. Catil. I, 1, a Q. Servilio Ahala interficitur. Scribunt et *Mælius*.

C. Memmius, frater L. Memmii, Or. II, 59; Brut. 36, homo mordax, orator mediocris, accusator acer et acerbus. ib. 70, accusat Bestiam. Font. 10, de repetundis accusatur; Scauri testimonium in eum nihil valet. Catil. IV, 2, a Saturnino interficitur.

C. Memmius, L. fil. Brut. 70, perfectus literis, sed Græcis, fastidit Latinas; argutus et dulcis orator, sed parum studii eluquentiæ tribuit. Att. I, 18, M. Luculli et Cn. Pompeii uxores stupravit. *Lucullus est* Menelaus, *Pompeius* Agamemnon. Balb. II, Pompeii quæstor bello Sertoriano. Q. fr. I, 2, prætor *Bibulo et Cæsare coss.* Vat. 14, prætor Vatinium adesse jubet, *quæstionem in eum habiturus e Lege Licinia Junia.* Att. IV, 16, 18, enuntiat pactionem, quam ipse et competitor Domitius eum coss. Appio et Ahenobarbo de consulatu fecerant. ad Div. XIII, 1, Athenis exsulat, *de ambitu damnatus.* Att. VI, 1, de eo restituendo Curio cogitat. *De eo vid. quæ collegit Manut. ad Div.* XIII, 1. *Cognomine* Gemellus *dictus, si est is, qui*, XIII, 19, *Patris exsulasse dicitur; quod videtur Manutio et Corrado.*

C. Memmius, Q. fr. III, 3, tribunus pl. subscribit P. Sullæ accusanti A. Gabinium *de repetundis, et Postumum de residuis.* P. Sullæ privignus fuit. De eadem accusatione v. ep. 1. Cf. Sull. 19; pr. Rab. Post. 3. *Ex eo, quod trib. pl. fuit, intelligitur, Memmiam familiam plebeiam fuisse. Sed hunc cum altero illo L. F. confundere videtur Manut. l. c. quum, ad or. pr. Rabir.* 3, *accurate distinguat. Ceterum filius C. Memmii, fratris L. Memmii, esse videtur.*

L. Memmius, C. frater, Brut. 36, orator mediocris, accusator acer.

P. Memmius, Cæcin. 10, testis in Cæcinam.

Menalippa, de Off. I, 31, Attii tragœdia.

Menalippus, Tusc. III, 9, Attii fabula. *Sed Bentleius legebat* Melanippus, *Boherius autem* Menalippa.

Menalius, N. D. III, 22, pater Vulcani ejus, a quo Vulcaniæ nominantur.

T. Ampius Menander, ad Div. XIII, 70, libertus T. Ampii Balbi.

Menander, ad Div. XVI, 13, servus Ciceronis.

Menander, de optim. gener. orat. 2; Fin. I, 2, poeta comicus, *notissimus ille, cujus præclara fragmenta exstant.*

Menecles, Alabandensis, Orat. II, 23; Brut. 95; Orat. 69, orator et rhetor Asiaticus, puero Cicerone, celeberrimus, quem tota Asia imitabatur. Auditus Antonio. Fratrem habuit Hieroclem, ejusdem laudis oratorem. Argutus et sententiosus fuit.

Menedemus, Eretricus, Acad. II, 42, *Phædonis discipulus, Eliacus. De eo vid. Laert.* II, 125 *sqq.*

Menedemus, Or. I, 19, rhetor Atheniensis, tempore L. Crassi.

Menedemus, Att. XV, 19; Phil. XIII, 16, Græculus civitate donatus, et post securi percussus.

Menelaus, Agamemnonis frater, Her. III, 21; Orat. 22; Brut. 13. *Menelao* Laconi fuit suaviloquens jucunditas, de Rep. V, 8.

Menelaus Marathenus, a Maratho, antiqua Phœnicam urbe, Brut. 26, rhetor Græcus, cujus opera C. Gracchus in orationibus suis uti putabatur.

Menelaus, Verr. III, 85, Entellinus.

Menippus, Stratonicensis, Brut. 91, princeps oratorum Asiaticorum, tempore Ciceronis.

Menippus, Acad. I, 2, *is, a quo Menippeæ satyræ dicuntur: de quo vid.*

Gell. XIII, 39; *Macrob.* I, 7, 11, etc. Eum imitatur Cicero.

Meniscus, Verr. III, 87.

Menocritus, ad Div. I, 9, Græcus, Lentuli Spintheris libertus.

Menœceus, Tusc. I, 48, oraculo edito mortuus est pro patria. *Creontis filius, ap. Eurip. in Phœnissis.*

Menon, Tusc. I, 24, liber Platonis.

Menophilus, Att. IV, 8, servus Attici, quo Cicero usus est in instruenda bibliotheca.

*Mentor**, Att. IX, 8.

Mentor, Verr. IV, 18, sculptor et cælator, cujus *Thericlea vasa* laudantur. *v. Græv. ad h. l. in primis Plin. H. N.* XXXIII, 12.

Menula, Anagninus, Dom. 30.

Mercurius, N. D. III, 22; de Div. I, 23; Verr. IV, 39. Mercurii plures.

*Mercurii** stella, Nat. D. II, 20. Alter Mercurii cursus, de Rep. VI, 10.

L. Mescinius Rufus, ad Div. V, 19, 20; XIII, 26, 28; XVI, 4, 9; Att. VI, 3, 4, quæstor Ciceronis.

**Messalla* (*M. Valerius*), *M. F. qui biennio post Ciceronem consul fuit,* Brut. 70, qualis orator. Sull. 14, prætor. Arusp. Resp. 6, pontifex. Att. I, 13, vehementer severe contra Clodium agit. ib. 14, valde laudatur. *De eo intelligendus est locus, S. Rosc.* 51.

Messalla (*M. Valerius*), *C. F.* Att. IV, 15; Q. fr. III, 8, consulatum petit, *ann.* 699. ibid. III, 12, de ambitu accusatus, *levatus est molestia, quum propter supplicationes Cæsari decretas justitium esset.* Brut. 96; ad Div. VIII, 2, 4, iterum accusatus de ambitu, *post consulatum anno* DCC *gestum,* absolutus est, defendente Hortensio.

M. Messalla Niger, Sull. 6.

Messalla, ad Brut. 15, juvenis, eximie laudatur. *Est is, qui sub Augusto inclaruit; de quo v. Broukh. ad Tibull.* I, 3.

Messidius, Q. fr. III, 1.

P. Messienus, ad Div. XIII, 51, eques rom.

C. Messius, Att. VIII, 11, familiaris Pompeii. Sen. p. Redit. 8, trib. pl. P. Lentulo Spinthere cos. legem tulit de Ciceronis salute. Att. IV, 1, legem scribit, qua Pompeio classem, exercitum, pecuniam et majus imperium in provinciis dedit, quam ipsi prætores et proconsules habebant. ib. 15, legatus Cæsaris, e legatione revocatus et accusatus, a Cicerone defenditur. *v. Pighii Ann. ad a.* DCXCVI.

Metella, Att. XI, 23, *Bosio et Corrado videtur pellex Dolabellæ et Æsopi.*

*Metella**, Att. XIII, 7.

*Metella**, Sext. 47.

Metelli, cognomen Cæciliorum. *De stemmate Metellorum vid. Burm. ad Vell.* II, 3.

Metellina, Att. I, 13, *est oratio Ciceronis contra Q. Metellum Nepotem.*

A. Metellus, Flacc. 40; *ita Gruterus e codd. Pall. dedit, quum ante in vulgg. esset Q. Et manifestum est ex contextu, sermonem esse de* Metello Cretico. *Ejus autem prænomen Q. est, non A.*

C. Metellus, Q. Macedonici quartus fil. Caprarius, Quirit. p. R. 3; in Senat. 15, censorius (*fuit censor cum Numidico, a.* DCLI), pro Q. Metello Numidico exsule intercedit. Or. II, 66, ei tarditatem ingenii objicit Scipio.

L. Metellus Calvus, Macedonici frater, Font. 10; ejus testimonium in Q. Pompeium nil valet. *Consul fuit A. U.* DCXI.

L. Metellus Diadematus, Maced. fil. Sen. p. Red. 15; ad Quir. 3, pro Numidico intercedit. *Consul fuit cum Q. Scævola, Q. F. ann.* DCXXXVI. Diadematus *dictus est a diademate, qua caput obligare solebat, ulceris alicujus tegendi causa, Gr.* διαδούμενος. *Plin.* XXXIV, 8, *et* Diadematum *et* Diadumenum *appellat. Ceterum caveant tirones, ne audiant eos, qui hunc* Diadematum *cum* Dalmatico *confundunt, et pro uno habent, quum* Dalmaticus *sit* Diademati *frater patruelis. Scio Plin.* VII, 44, *inter Macedonici filios commemorare* Dalmaticum; *sed ibi reponenda est lectio, quam fere omnes libri habent,* Diadematis, *pro* Dalmaticis. *v. Harduin. ad h. l. et Gesner. Chrest. Plin. p.* 217; *qui tamen*

Dalmaticis *retinent, et pro uno utrumque habent. An censor fuerit, dubitari video.* L. Metellus *quidam censor fuit cum Cn. Domitio a.* DCXXXVIII. *ad h. a. Sigonius putat, esse Metelli Calvi filium, qui a. U.* DCXXXIV *consul fuit. Recte; sed quod negat* Dalmaticum *censorem fuisse, ejus causa hæc est, quod* Dalmaticum *a* Diademato *non discernebat, ut Burm. ad Vell.* II, 3. vide de Rep. I, 1, 3, 19, ubi nomen ejus occurrit.

L. Metellus Dalmaticus, L. Calvi filius, cons. cum L. Catta, a. DCXXXIV. Verr. I, 59, de ejus manubiis, *e Dalmatis,* Castoris ædes exstructa. Verr. IV, 57, Metelli porticus. Verr. I, 55; Cluent. 42, censor cum Cn. Domitio. v. *in Diademato. Add. Valer. M.* VIII, 5, 1.

L. Metellus, Pis. 4, Q. Marcii collega *in consulatu a.* DCLXXXV. Act. I in Verr. 9, prætor Siciliæ (*a.* DCLXXXIII), testes in Verrem retinet, et accusationem impedire conatur; *de quo multæ in Verrinis querelæ, in primis l.* II. *Est pater* Cretici; *fratres ejus sunt* Q. et M. Act. I in Verr. 9, 10, Q. consul (*a. U.* DCLXXXIV); M. prætor *eodem anno.*

L. Metellus, Att. IX, 6; X, 4, trib. pl. pæne interfectus est jussu Cæsaris, quod ei sæpe intercederet. Ejus socrus Clodia.

M. Metellus, Act. I in Verr. 9, 10, prætor, *a.* DCLXXXIV. Att. II, 1, ejus ludi gladiatorii.

Q. Metellus, L. fil. Brut. 14, consul cum L. Veturio Philone *a.* DXLVII, *et dictator anno sequente. De ejus oratione in laudem patris, et de patre ipso, vid. Plin. H. N.* VII, 43.

Q. Metellus, Q. fil. L. nep. Macedonicus. Mur. 14, de Pseudophilippo triumphat. Br. 21, quatuor filios consulares habuit, *nempe* Q. Balearicum, *qui cum T. Flaminino consul fuit;* L. Diadematum; M. *collegam Scauri in consulatu et* C. Caprarium, *qui candidatus consulatus erat, quum moreretur pater (vid. Plin.* VII, 13 *et* 44. *Add. Harduin. Em. L.), et duas filias, non tres. vid. Perizon. Hist. Anim. c.* 15. Dom. 47, avus P. Servilii Isaurici, et proavus P. Scipionis. Ejus bona a C. Atinio Labeone trib. pl. consecrantur, sine fraude ejus. Font. 10, *in* Q. Pompeium frustra testimonium dicit. Cf. Amic. 21. Offic. I, 25, inter eum et Africanum minorem inimicitiæ sine acerbitate. Ejus etiam fit mentio, Br. 56; Or. I, 48, etc.

Q. Metellus Balearicus, Maced. F. Brut. 74, cum T. Flaminino consul, *a.* DCXXX. Div. I, 2, ejus filia Cæcilia.

Q. Metellus, L. Calvi fil. Numidicus, a victoriis de Jugurtha reportatis, Brut. 35, de republ. dicebat satis bene. Consul cum M. Silano, *a.* DCXLV. Sext. 47, L. Saturninum a censu prohibet. Cluent. 35; Dom. 31; Sext. 16; de Rep. I, 3, lege Saturnini ejicitur, *quod in ejus legem jurare nollet.* Quir. p. Red. 3; in Senat. 15, etc. revocatur, deprecante filio et tota familia, *et quidem,* Planc. 28, lege Q. Calidii. ad Div. I, 9, post exsilium fracto animo fuisse dicitur. Balb. 5, de repetundis accusatus, quantum fidei habuerit. Att. I, 16, ejus tabulas judices nolunt inspicere. Verr. IV, 66, noluit laudatione sua juvare sororis virum, L. Lucullum. Arch. III; Or. III, 18, etc.

Q. Metellus, Q. Numidici filius, Pius, Or. II, 40; Quir. p. R. 3; in Sen. p. R. 15, patris exsilium pie luxit, et pro eo populum deprecatus est; *unde et Pii nomen tulit.* Balb. 2, 17, contra Sertorium bellum gerit. Sull. 25, a C. Cethego vulneratur. Planc. 29, gratus animus in Q. Calidium.

Q. Metellus Scipio, Ar. Resp. 6, pontifex. *De eo cape* ad Div. XII, 2; *est Metelli Pii filius adoptivus.*

Q. Metellus Nepos, Balearici F. v. Ascon. ad Cornel. I. Rab. perd. 7; Att. II, 6, legem Cæciliam Didiam fert. *Consul cum T. Didio a. U.* DCLV, Quir. p. R. 3; Sen. p. R. 15. *De cognomine v. Manut. ad Corn.* I.

Q. Metellus Creticus, Calvi abnepos, Act. I in Verr. 9, consul cum Hortensio, *ann. U.* DCLXXXIV. Flacc. 13, Cretam vincit. *v. Dio Cass.* XXXVI, *p.* 8;

Sallust. B. C. 29, Att. I, 19, legatus mittitur ad Galliæ civitates, ne se cum Helvetiis jungant.

Q. Metellus Celer, Nep. fil. Balear. nep. Brut. 89, non ille quidem orator, sed tamen non infans, trib. pl. collegis C. Curione, Q. Vario, C. Carbone, etc. Anditus a Cicerone juvene.

Q. Metellus Celer, Celeris fil. major. v. Ascon. ad Cornel. I, et *Manut. ad or. pro Domo, c.* 47, *ubi tamen turbat in hujus Metelli stemmate; ad or. pro Sext.* 62. Catil. I, 8; II, 3; Sall. 23, prætor Cicerone consule, delectum habet contra Catilinam. Pis. 4, consul designatus, *cum L. Afranio*, privatus auctoritate sua ludus Compitalitios fieri prohibet, et rem obtinet. Att. I, 17, consul designatus resistit publicanis, Asiaticam locationem induci postulantibus. ad Div. V, I, cum Cicerone expostulat de fratre Nepote tribuno ab ipso in senatu oppugnato. Galliam provinciam obtinet *ex prætura*. Att. VI, 3; ad Div. VIII, 8, accusat M. Servilium. Cœl. 14, Clodiam uxorem habet. c. 24, ejus mors, venenum accepisse indicat; laudatur. Brut. 70, qualis orator.

Q. Metellus Nepos, Celeris min. fr. ad Div. V, I, 2, trib. pl. *Silano et Murena coss.* in senatu oppugnatur a Cicerone; quem ante ipse oppugnaverat; *de quo vid. Dio Cass.* XXXVII, *p.* 48, 49. Br. 70, qualis in dicendo fuerit; *fuit consul cum Lentulo Spinthere.* Sen. p. R. 10, inimicitias cum Cicerone deponit, neque intercedit Lentulo, atque etiam de Cicerone refert, et fert. Dom. 47, ejus avus *esse dicitur* Macedonicus, *qui tamen est abavus.*

*Q. Metellus**, pontifex maximus, Sen. 9.

Meto, Att. XII, 13, 51, *fuit debitor Ciceronis, quod ex altero loco, ep.* 51, *satis clare apparet; sed quia istud turdum nomen erat, ludit in namine, et diem solutionis* annum Metonis *appellat. Dicebatur enim* annus Metonis *per proverbium pro longo tempore. Proprie autem* annus Metonis *est cyclus undeviginti annorum, qui Metonem et astronomum auctorem habebat. v. Diodor. Sic.* XII, *p.* 94. *Add. Manut. Quæs. per epist.* I, 6.

Metra, ad Div. XV, 4, homo apud Ariobarzanem gratiosus.

Metrilius Philemo, Div. VII, 18; *libertinus videtur, pro qua Manutius conjiciebat* M. Æmilius, *cujus mentio est apud Asconium in Milonianam. Rutgersius autem, Var. Lect.* III, 2, *mavult* Metilius.

Metrodorus, Scepsius, Or. I, II, Carneadis auditor. Orat. II, 88; Tusc. I, 24, divina fuit memoria; *de qua add. Plin.* VII, 24; *ad quem locum v. Harduin. Emend.* 80, *ubi et de ætate ejus. Idem Plin.* XXXV, II, *excellentem pictorem fuisse, et L. Paulli liberos erudivisse tradit.*

Metrodorus, Chius, Acad. II, 23, initium libri de Natura. *Democriti discipulus, et Hippocratis magister.*

Metrodorus, Epicureus, Atheniensis, Fin. II, 3, sapientem se ab Epicuro appellari patitur. Tusc. II, 3, ejus libri non leguntur, nisi ab Epicureis. *Quare Lampsacenus dictus sit, quum Atheniensis esset, v. Jonsium*, I, 2, 6; *Menag. ad Laert.* X, 22.

Metrodorus, ad Div. XVI, 20; Att. XV, I.

*Metrodorus**, Carneades, Acad. II, 6.

*Mettius**, Att. XV, 7.

Metuscilius, Att. VIII, 12, Pompeianus.

Midas, Tusc. I, 48, pro Sileni capti missione quid muneris acceperit. de Div. I, 36; II, 31, puero formicæ tritici grana in os congerunt.

Milo, Crotoniates, Sen. 9, 10; Fat. 13; ejus vires.

**Milo* (*T. Annius*); Mil. 15, post tribunatum, *quem gessit Lentulo Spinthere et Metello coss.* reum facit P. Clodius de vi. ad Div. I, 6, a Cn. Pompeio defenditur. Att. IV, 3, ejus cum Clodio contentiones. Off. II, 17, ei honori fuit, gladiatoribus emtis reip. causa Clodii furores comprimere. ad Div. II, 6, consulatum petit. *Dicit.*

Cic. in senatu adversus Clodium de Ære alieno Milonis. *Orationis prorsus ignotæ fragmenta sunt*, Frag. *p.* 189. *Hoc ipso tempore Clodium Milo interfecit: de qua vid. argum. Or. pr. Milone. De ejus exitu v. Velleius*, II, 68; *Dio*, XL, *p.* 141 *sqq.* vide etiam Arusp. resp. 4; Sect. 40; Q. fr. II, 3, 6; ad Div. XV, 4; Mil. 9—12; Att. V, 8; VI, 4, 5; IX, 14.

* *Miltiades*, Fin. II, 21; Tusc. IV, 19, ejus tropæa. Sext. 67; de Rep. I, 3, calamitas.

Mindius Marcellus, ad Div. XV, 17.

M. Mindius, ad Div. V, 20; XIII, 26, frater Meseinii Rufi, negotiator.

Minerva, Nat. D. III, 23, plures Minervæ. ibid. Coria, Arcadibus culta, quadrigarum inventrix. ibid. III, 24, etymologia. Verr. IV, 53; Or. II, 17; Tusc. I, 15; Att. I, 4; Nat. D. I, 30, 36.

Minos, Tusc. I, 5, 41; II, 14; Offic. I, 28; de Rep. II, I, rex Cretæ.

Minotaurus, ad Div. XII, 25, *i. e. Calvisius et Taurus, qui hoc nomine perstringuntur.*

Minucia gens, Verr. I, 45.

Minucius Magius, Att. IX, 13, a Pompeio de pace mittitur ad Cæsarem.

Cn. Minucius, ad Div. XII, 25, *in Africa aut apud Q. Cornificium aliquid muneris tenuit, aut proprium imperium habuit.*

L. Minucius Basilus, Off. III, 18, *qui cum Cæsare in Gallia fuit v. de B. G.* VI, 29. *vid. etiam* Basilus.

Q. Minucius, Brut. 18, consul *anno urbis* DLVI.

Q. Minucius Rufus, ad Verr. II, 28, IX, 31, eques romanus in Sicilia negotiator.

Mithridates, Flacc. 17, Phryx, testis in Flaccum.

Mithridates, rex Ponti, Acad. II, 1, post Alexandrum maximus, quid de L. Lucullo judicarit. Verr. II, 65, ejus statuam etiam, quum bellum contra ipsum gerunt, Rhodii non dejiciunt. *De eo multa in or. p. L. Manilia, etc. De familia Mithridatis. v. Reines. Epist. ad Hofm. et Rupert. ep.* 21, *p.* 65.

Mnasistratus, Verr. III, 46, Leontinus.

Mnemosyne, Nat. III, 21, mater novem Musarum.

Mnesarchus, stoicus, Or. I, 11, 18, Panætii auditor, neminem oratorem putabat, nisi sapientem. Cf. Fin. I, 2; Acad. II, 22; frag. I.

M. Modius, Verr. II, 48, eques R.

Mæragenes, Att. V, 15; VI, I, Asianus, quocum Attico controversia fuit de servo.

Molo, Rhodius, Br. 19; Att. II, I, etc. *est* Apollonius Molo, *de quo supra.*

Moneta, Nat. D. III, 18, dea, *Juno*. Div. I, 45, quare Juno sic appelletur. Att. VIII, 7.

Mapsus, Nat. D. II, 3; de Div. I, 40, Argivorum augur.

Motho, ad Div. XVI, 18, *Manutius malebat* Matho, *s.* M. Otho.

Mucia, Verr. II, 21, *festus dies in Asia institutus in honorem Q. Mucii, qui Asiam æquissimo imperio rexerat.*

Mucia, ad Div. V, 2; Att. I, 12, Cn. Pompeii uxor, qui cum ea divortium fecit, Nepotis et Celeris Metellorum soror; *quare ita dicatur, disputat Manut. ad Div.* V, 2.

Muciæ, Brut. 58, Læliæ C. F. filiæ, L. Lælii neptes.

P. Mucius Scævola, *P. F. Q. N. P. Pron.* Herenn. II, 13; Or. II, 6, 12; Fin. II, 16, trib. pl. consule Cæpione fert, ut de Tubulo quæratur. Att. XII, 5, quibus coss. tribunus fuerit. Prætor fuit P. Furio et Sext. Attilio coss. Dom. 53, pontifex M. Brut. 28, acutus et copiosus orator. Verr. IV, 49, L. Calpurnii collega *in consulatu ann.* DCXX. Dom. 34, segnior in republ. gerenda putatur. Nasicæ factum SCto probat. Cf. Planc. 36. Or. I, 48, 50, optime pila et duodecim scriptis lusit. *Laudatur præterea*, Off. II, 13; Att. XII, 4; Nat. D. III, 2; Dom. 53; Topic. 4, 8; ad Div. VII, 10, 22, etc. *Hic est is, qui, ut Pomponius ait, primus jus civile fundavit; qui primus hanc scientiam in familiam Muciam intulit. Duas fratres habuit item JCtos*, P. Crassum Mucia-

num, Or. I, 37; Brut. 26, et Q. augurem; *sed hunc tantum patruelem; quod tenendum est legentibus notam Grævii ad Offic.* II, 13. *Hujus* P. fil. Q. *Asiæ proconsul etiam JCtus fuit. De eorum jurisprudentia et opinionibus exstat Balduini libellus, de Jurisprud. Muciana. Vide de iis etiam Pompon. Orig. Jur.* §. 39, 41, *et ibi Rup.* De eo agitur, de Rep. I, 19, 2II, 23.

P. Mucius, P. F. Q. N. P. Pron. Brut. 56, frater P. Crassi: ejus libri. *Est* P. Crassus Mucianus, *de qua supra, frater P. Mucii naturalis. vid.* Brut. 26.

Q. Mucius, Sext. 21; Paradox. I, 2, solus in castra Porsenæ venit, cumque interficere conatur.

Q. Mucius, Q. F. Q. N. P. Pron. Brut. 26, augur, de repet. contra T. Albucium dixit. de Rep. I, 12, gener Lælii. de Amic. I, ad eum senem deducitur Cicero puer, qui nunquam ab ejus latere discessit. *Consul fuit ann.* DCXXXVI. Balb. 20, de jure prædiatorio non respondet. Phil. VIII, 10, bello Marsico valde senex et infirmus, tamen quotidie, simul atque luceret, conveniri poterat, et primus in curia erat. Brut. 89.

Q. Mucius, P. F. P. N. etc. Offic. I, 32, in jure civili excellnit. II, 16, omnium moderatissimus, cum L. Crasso ædilitate functus est, *et reliquis magistratibus præter tribunatum et censuram.* Verr. II, 10, Africam justissime rexit; *sed,* Att. V, 17, solos novem menses. v. *Mucia.* ad Div. I, 9; Planc. 13, publicanos inimicos habet, quod eos in provincia coercuerat. Cæcil. 17, pro prætore justissimo nomen ejus dicitur. de Amic. I, pontifex M. Or. I, 3, juris peritorum eloquentissimus, et eloquentium juris peritissimus. Cf. Brut. 39; Offic. III, 11, 15, in consulatu *cum Crasso, a.* DCLVIII, legem Muciam Liciniam tulit. *v. Ind. Legg.* Brut. 89, Ciceronis in jure civ. præceptor (**nisi h. l. ut Wetzel. suadet, et res postulare videtur, legere malis,* Q. Scævolæ, Q. F.). S. Rosc. 12, in funere Marii a C. Fimbria vulneratur. Nat. D. III, 32, ante simulacrum Vestæ trucidatur, sc. in curia Hostilia a Damasippo prætore, *Vell.* II, 26. *Huc pertinent loca,* ad Att. IX, 18.

Q. Mucius, Q. F. Q. N. de hoc capo ad Div. III, 5. Att. IV, 16, tribunus pl. *Ahenobarbo et Appio Pulchro coss.* optimatium partium defensor. Cf. Q. fr. III, 2; II, ult. *v. Pighius ad an.* DCXCIX. *Ex his facile Muciorum stemma confici poterit, quod digessit recte, quum a multis, v. c. Pighio, male digestum esset, Rupertus ad Pompon. de O. J.* III, 7. *Hic est etiam* ad Div. IV, 9, *si sana lectio.*

Q. Mucius Mancia, Off. I, 30, in sermonibus effecit, ut unus de multis videretur.

Mulciber, Tusc. II, 4.

L. Mummius Achaicus, consul, a. DCVII, Verr. I, 21, Corinthum delevit, et multas Achaiæ et Bœotiæ urbes subegit. Att. XIII, 6, 30, 32, 33, qui ejus decem legati fuerint. Brut. 22, censor cum Africano minori, *a.* DCXI. Brut. 25, orationes reliquit. Off. II, 22, abstinentissimus.

L. Mummius Quadratus, Sext. 11, *tribunus pl. cum P. Clodio,* de salute Ciceronis ad senatum refert. *Manutius, ad Sext.* 11, Ninnius *legendum censet; et ita habet Dio,* XXXVIII, *p.* 79; *ita appellatur etiam aliis Ciceronis locis. vid. in* L. Ninnius; *sed* Mummius *defendit Pighius ad annum* DXCV. Dom. 48, P. Clodii bona consecrat Cereri.

M. Mummius, Verr. III, 53, prætor Cn. Pompeio et M. Crasso coss.

**P. Mummius,* Orat. II, 67, cuivis tempori homo. *Sed forte dictum de Sp. Mummio, qui sequitur.*

**Sp. Mummius,* frater Achaici, Brut. 25, orationes reliquit; stoicam philosophiam tenuit. Att. XIII, 6, legatus fratris Achaici. Amic. 19, 27, amicus Scipionis. de Rep. I, 12; ibid. 21, adest disputationi de republica. III, 27, aversus a ratione populari.

T. Munatius, ad Div. X, 12, est *Plancus Bursa.* Catil. II, 2, socius Catilinæ.

**Mundus,* Att. XV, 26, 29.

L. Murcus, ad Div. XII, 11; Att. XII, 2, imperator et proconsul in Asia. v. *Statius*.

C. Murena, L. F. e Licinia familia plebeia, Mur. 7, *ubi de majoribus* C. *et* L. Murenæ *videndum. Frater ejus, pro quo est oratio*, Mur. 41, Galliam regebat consule Cicerone.

**L. Murena, pater*, Verr. 1, 35, naves civitatibus Asiæ imperat. Manil. 3, de Mithridate triumphat; a Sulla revocatur.

L. Murena, L. F. Mur. 7; ejus avus et proavus prætores fuere. ibid. 9, legatus L. Luculli. ib. 1, consul cum D. Silano creatus, ambitus accusatus a Servio Sulpicio et Catone, defenditur a Cicerone consule.

**P. Murena*, Brut. 67, mediocri ingenio, sed magno studio; literarum studiosus. 90, bello civili Sullano periit.

Murena Varro, ad Div. XIII, 22. v. *Varro*.

Musæ, N. D. III, 21, tria genera Musarum.

*Musæus**, poeta, Tusc. 1, 41; Nat. D. 1, 15.

**Musca*, Orat. II, 60, *e Semproniis*. Nemo intellexerat ambiguum in hoc, *Puer, abige muscas*; ubi agitur de A. et M. Semproniis. Occurrit T. Sempronius Musca, Tit. Liv. XLV, 13; Sempronius Musca, Val. Max. VI, 1, 13.

**Musca*, Att. XII, 40, videtur Attici libertus fuisse.

**Mustella Tamisius*, Anagninus, *de sicariis, M. Antonii triumviri*, Phil. II, 4, 41; V, 6; XIII, 2; Att. XII, 5, 44; XIII, 3.

C. Mustius, Verr. 1, 51, eques rom.

**Q. Mutto*, homo sordidissimus, pro Scaur. 3, fragm. nov. Est *Q. Muto*, fragm. or. pr. Fundanio.

Myrmecides, Acad. II, 38. *vid. Ælian. V. H.* 1, 17.

Myro, Her. IV, 6; Or. III, 7, statuarius præstans. Verr. IV, 60, ejus bucula; 43, Apollo; 3, Hercules. Brut. 18, 19, etc. etc.

Myrtilus, Nat. D. III, 38, ejus mors vindicatur. *Œnomai auriga a Pelope interfectus; v. Hygin. fab.* 84.

Myrtilus, Att. XV, 13; XVI, 11, servi nomen.

N.

Nævius Turpio, Verr. II, 8, quadruplator, civis rom. de conventu Mamertino. Cf. V, 41.

Serv. Nævius, Brut. 60, a Curione defenditur.

Sext. Nævius, Quint. 1, etc. præco, cui cum P. Quintio controversia; gratiosus apud Sullanos, ad quos a Marianis defecerat.

Nævius, Orat. II, 63, poeta comicus, *quem sæpe citat Cicero*. Brut. 15, de tempore mortis ambigitur. Tusc. IV, 31; Or. 45.

Nanneius, Att. 1, 16, proscriptus a Sulla.

Nanuii, Pet. Cons. 2. *Manut. ad Att.* 1, 16, *legit* Nanneii.

C. Nascanius, municeps Suessanus, ad Brut. 8.

Nasica, v. in *Scipio*; item in *Porcius*. *Nasicæ* invidia, de Rep. 1, 3.

L. Nasidius, Att. XI, 17, Pompeianus. v. et in *Visidius*.

Cn. Otacilius Naso, ad Div. XIII, 33, eques rom.

L. Octavius Naso, Q. fr. 1, 2, *videtur* negotiator in Asia *fuisse*.

P. Naso, Phil. III, 10, provinciam a M. Antonio assignatam recusavit. Att. XII, 17.

**Q. Naso*, Cluent. 53; *forte, ex eadem or. c.* 54, *Q. Voconius Naso*, prætor, qui causæ Cluentii præfuit. Planc. 21, prætor Asiæ. *Hos duos Nasones P. et Q.*

prætermisit Heinsius in Catalogo Nasonum, ad Ovid. Epist. 1.

Natta, e *Pinariis*, de Div. I, 12; II, 20, ejus simulacrum ex ære.

L. Natta, Mur. 35, laudatur. Idem postea pontifex, quo præeunte domum Ciceronis consecravit Clodius, Dom. 45. *De eo intellige*, Att. IV, 8. *Ad hunc refert Ursinus nummos, in quibus Nattæ cognomen, de Famil. R. p.* 207.

Naucrates, Erythræus Naucratites, Orat. II, 23; III, 44. Isocratis discipulus, historicus. *Hic est, qui cum Theopompo et Theodecte interfuit agoni de laudibus Mausoli dicundis ab Artemisia instituto. vid. Usser. ad a.* 3652.

Nævius Attius, v. *Attius*.

Nausiphanes, Teius, Democriteus, N. D. I, 26, Epicuri magister, ab eo contemnitur. *Pyrrhonis auditorem vocat Sext. Empir. adv. Math. init. Laertius, Democriti, proœm. Sect.* 15. v. *Fabric. ad Sextum l. c. Cf. Menag. ad Laert.* X, 8.

*Sp. Nautius**, Phil. IX, 2.

Neocles, N. D. I, 26, Pamphili Platonici pater.

Neoptolemus, cognomen *Pyrrhi*, *Achillis filii*. Or. II, 37; Tusc. II, 1; de Rep. I, 18; de Am. 20, philosophari ait sibi necesse esse, sed paucis.

*Nepos**, Att. XVI, 14.

Neptunus, Off. I, 10, Thesei precibus commotus, Hippolyto equos immisit. N. D. I, 23. Neptuni filius dicitur de homine immani, sævo, latrone. vide Davis. ad h. l. vide etiam: Ar. Resp. 10; Tusc. I, 36, 44; Nat. D. I, 30; Off. III, 25.

*Cn. Nerius**, Q. fr. II, 3.

Cn. Nero, Verr. I, 19, prætor Asiæ.

Tib. Claudius Nero, *Liviæ ante Augustum maritus*, ad Div. XIII, 64; Att. VI, 6, petit Ciceronis filiam. v. *Manut. et Malaspina ad l. c. De eo v. Sueton. in Tib.* 4.

Neronianum, Orat. II, 61, dictum Neronis cujusdam.

Nerva, ad Div. X, 18. vid. *Lævus Cispius. Nervæ sunt e Liciniis; de quibus supra.*

*Nestor**, Brut. 10; Tusc. V, 3; ad Div. IX, 14; Sen. 10.

Nestorius, ad Div. VI, 11, *pro quo Græv.* Vestorius; familiaris Ciceronis.

Nicander, Colophonius, Or. I, 16, de rebus rusticis scripsit. *Respicit ad γεωργικά, quæ ab Eustathio ad Homer. et Schol. Aristoph. laudantur. v. Fabric. B. G.* III, 26.

Nicanor, Att. V, 3, servus Attici.

Nicasio, Verr. IV, 52, Ennensis senator. *Add.* Att. XII, 5, *ubi fœneratoris nomen est, si lectio sana.*

Nice, Verr. V, 31, uxor Cleomenis Syracusani, Verris meretrix.

*Nicephorus**, villicus, Q. Cic. Q. fr. III, 1.

Nicetas, Acad. II, 39; *rectius* Hicetas, *ubi v.*

Nicias Curtius, ad Div. IX, 10; Att. VII, 3; XII, 26, grammaticus. Att. XIII, 28, a Dolabella arcessitur; ad eum, auctore Cicerone, proficiscitur. Cf. 52. *De loco ad Div.* VII, 23, *dubitat Broukhus. ad Sueton. de ill. Gramm. c.* 14, *an ad grammaticum pertineat.*

*Nicias**, Cous, Att. VII, 3.

*Nicias**, Smyrnæus, Q. fr. II, 1.

Nico, ad Div. VII, 20, medicus, *περὶ πολυφαγίας* scripsit.

Nico, Verr. V, 30, nobilissimus pirata, a P. Servilio captus.

Nicocles, tyrannus, Off. II, 23, ab Arato Sicyonio oppressus est. *v. Plutarch. in Arato.*

Nicocreon, Tusc. II, 22, rex Cypri. v. *Anaxarchus.*

Nicomachus, Fin. V, 5, Aristotelis filius.

Nicomachus, Brut. 18, pictor. *de eo v. Plin. H. N.* XXXV, 10, *et Junium in Catal. Artific.*

*Nicomachus**, hospes Ciceronis: *Nicomachum* Tyrium hospitem meum. Hort. fr. 28.

Nicomedes, Temnites, Flacc. 18.

Nicomedes, Verr. I, 24, rex Bithyniæ. *Prusiæ filius et parricida.*

Nicostratus, Cluent. 62, servus Oppianici.

* *P. Nigidius Figulus*, Sull. 14, in-

dicia da Catil. conjuratiooe in senatu perscribit. Q. fr. I, 2, prætor. Att. II, judicea adesse cogit. VII, 24, a Domitio Corfinio Capuam mittitur. ad Div. IV, 13, exsuli spem Cicero facit redeundi Romam. *De eo v. Rutgers. Var. L.* III, 16, *et nos in notis ad Cic. Timæum*, Philos. *tom.* I, *pag.* 551.

Nilus, Att. XI, 12, 23, *servi aut liberti nomen, nisi vox corrupta est.*

*Ninnius Quadratus**, Att. X, 16; Sext. 31; Red. in Sen. 2. Alii legunt *Mummius*; vid. Mummius Quadratus.

Niobe, Tusc. III, 26.

Niptra, Tusc. II, 21, fabula Pacuvii et Sophoclis.

Nisus, N. D. III, 23, pater Bacchi cujosdam ex Thyone.

Q. Nobilior, M. F. Brut. 20, literarum studiosus, Ennium civitate donavit, quum triumvir coloniam deduxisset. v. *Q. Fulvius Nob.*

Nodinus, N. D. III, 20, deus Romaoorum; propric fluvius prope Romam.

Q. Considius Nonianus, ad Div. XVI, 12, *e gente Nonia in Considiam adoptatus*; ci decreoit seoatus Galliam citeriorem, Cæsari adimendam.

M. Nonius Suffenas, Att. VI, 1, Cretæ et Cyrenarum proprætor, quom Cicero in Cilicia esset.

C. Norbanus, e Juniis, Orat. II, 21, 25, 47, 48, qui tribuous pl. Q. Servilium Cæpionem a Cimbris victom omnibus modis vexavit, ideoque accusatus est a P. Sulpicio Rofo tribooo pl. defensus a M. Antonio oratore, cujus quæstor fuerat. Off. II, 14, seditiosus ct inutilis civis. *Hic est, qui post consul cum L. Scipione ann.* DCLXX, *a Sulla victus est. Vell.* II, 25.

C. Norbanus, Verr. III, 49, prætor Siculus. Verr. V, 4, Siciliam otiosam habuit.

L. Nostius Zoilus, ad Div. XIII, 46, libertus L. Nostii.

Novia, Cluent. 9, uxor Oppiaoici.

* *Novius*, Atellanarum scriptor, *reponendus forte pro* Nævio, Orat. II, 63, 69, 70, *Schneideri quidem sententia, Epist. ad Langer, p.* XVIII.

Nucula, Or. II, 62.

* *Nucula*, Phil. VI, 5; VIII, 9; XI, 6; XII, 8, de septemviris Aotonii.

* *Numa Pompilius*, de Rep. II, 14, regnavit XXXIX annos, secundum Polybium. II, 15, ejus res gestæ et laudes. II, 14; V, 2, leges in monumentis Rom. servatæ. Leg. II, 22, humatus est, ubi? Tusc. IV, 1; de Rep. I, 15, Pythagoreus male existimatur. Or. II, 37, ante Pythagoram vixit. Or. III, 51, doctissimus. Sull. 7, rex peregrinus. Parad. I; Nat. D. III, 2.

Numerius est prænomen Auriorum, Cluentiorum, Fabiorum, Furiorum, etc. in *Num. Fabius Pictor.*

Numerius, Verr. III, 23, Centuripinus.

Numerius Aurius. v. *Aurius.*

Num. Cluentius. vid. *Cluentius.*

Num. Fabius Pictor. v. *Fabius.*

Num. Furius, vid. *Furius.* Or. III, 23, eques rom. cantandi artis peritus.

Numerius Numestius, Att. II, 20, 22, 24, amicus Attici.

Numerius Qaintius. v. *Quintius.*

Numerius Suffucius. v. *Suffucius.*

Tib. Namicius, Off. III, 30, trib. pleb.

Numinius, Verr. IV, 51, Ennensis senator.

Numisius Tiro, Phil. II, 4; XII, 6.

Numisius Mustella. v. io *Mustella.*

Numitor, Her. IV, 34, Romuli avus.

Numitoria, Fregellana, Phil. III, 6, uxor patris M. Antonii.

C. Numitorius, Verr. V, 63, eques rom. in agro Tauromioitano.

Q. Numitorius Pullus, Inv. II, 34, Fregellanorum princeps coojurationem contra Rooianos prodidit, quum ad causam apud L. Opimium prætorem dicendam evocatus esset. v. *L. Opimius.* Fin. V, 22, *est* Pullus Numitor, *male.*

Numius, Or. II, 63, divisor.

Numius, Font. 8, de cohorte M'. Fonteii, aut portitor.

Nymphæ, Miloo. 27; Parad. IV; Nat. D. III, 17. Earum ædes, in qua erant tabulæ censoriæ.

Nympho, Verr. III, 21, Centuripinus.

Nympho Colophonius, Q. fr. I, 2, de Q. Cicerone queritur.

Nymphodorus, Verr. IV, 22, Agrigentinus.

Nymphodorus, Verr. III, 23, Centuripinus.

Nysa, N. D. III, 23, a Baccho interficitur.

Nysius, Flacc. 22, cognomen Bacchi; *sed Græviana habet* Dionysus.

O.

Serv. Ocella, ad Div. II, 15; VIII, 7; Att. X, 13, 15.

Octavianus, ad Div. X, 33; Att. XV, 12; XVI, 8, 11, 14, *est C. Octavii Macedoniæ prætoris filius naturalis, post* Octavianus *appellatus, quum eum C. Cæsar adoptasset. Dicitur etiam interdum* Octavius, *ut* ad Div. XVI, 24. v. *C. Cæsar Octavius.*

Cn. Octavius, Cn. F. Off. I, 39, quoniam præclaram ædificarat in Palatio domum, honorem consequutus est. ib. primus ex ea familia consul. Phil. IX, 2, homo novus, in legatione ad nepotem Antiochi regis, a Leptine quodam Laodiceæ interficitur; eique propterea statua in rostris posita. *Add. Plin.* XXXIV, 6; *qui tamen factum Popillii, Antiochum M. virga circumscribentis, cum hujus legatione confundit, frustra defendente Hard. ex h. l. Ciceronis.* Fin. I, 7, consul (*a.* DLXXXVIII) cum L. Manlio Torquato, severus in filium, Macedoniæ prætorem : filius D. Silano in adoptionem datus.

Cn. Octavius, M. F. Cn. N. Brut. 62, a forensi eloquentia abfuit. ib. 60, consul cum C. Curione, *a.* DCLXXVII. Fin. II, 28, ejus dolores.

Cn. Octavius, Cn. F. Nepos Cn. ejus, qui cum Torquato cons. fuit. Pater consul fuit cum T. Annio a. DCXXV. Planc. 21, ædilitiam repulsam tulit. Brut. 47, in consulatu, *a.* DCLXVII, se eloquentem præstitit. Arusp. R. 25, cum Cinna collega dissentit. Catil. III, 10, Cinnam collegam ex urbe ejicit. Tusc. V, 19, caput præciditur jussu Cinnæ collegæ. *Ab hoc* Octavianum bellum *dicitur.* de Div. I, 2; Nat. D. II, 5, etc.

Cn. Octavius, Q. fr. I, 1, Q. fratri ad imitandum proponitur : quomodo lictores et accensos coercuerit, *quum Macedoniam regeret, ex prætura.* it. ep. 2, vocatur vicinus Ciceronis. *Add.* Att. II, 1. *Suetonii codices multi, in Augusto, cap.* 3, *appellant* Caium, *quod prænomen etiam inscriptio exhibet ap. Gruter. p.* 225, *a Pighio ad annum* DCXCIV *allata; in qua dicitur C. F. C. N. C. Pron. pater Augusti. Nempe, ut posteri ejus Octavii, qui primus consul fuit,* Cnæi *dicti, sic, qui a fratre* Caio *orti sunt,* Caii *appellati videntur, ut discernere familias in promptu esset. Et ut Drakenb. ap. Liv.* XXXIII, 13, *pro* C. Octavius *reponit* Cn. *quod is fuit e familia consulari; sic in hoc nostro* C. *rescribendum videtur, quia ex equestri familia fuit, quæ a* Caio, *Cnæi consulis primi fratre, originem repetebat : de tota familia vid. Sueton. l. c.*

Cn. Octavius, ad Div. VII, 9, 16, homo obscurus, familiaris Trebatii.

L. Octavius, Cn. F. Cn. N. Verr. I, 50, consul *a.* DCLXXVIII cum C. Aurelio Cotta. *Ab hoc nomen habet* formula *Octaviana*, quia eam actionem in prætura dederat, Verr. III, 65.

L. Octavius Balbus, Verr. II, 12, juris peritissimus.

L. Octavius Ligur, M. frater, Verr. I, 48, *trib. pl. cum fratre a.* DCXXII.

L. Octavius Naso, Q. fr. I, 2.

L. Octavius, Reatinus, Br. 68, audax magis, quam paratus in dicendo, adolescens mortuus est.

M. Octavius Cæcina, Brut. 25, tri-

bon. pl. cum Tib. Graccho, eique adversatur in tribunatu et post, *ubi v. Corradus*. N. D. 1, 38, ei abrogatur tribunatus a Graccho.

M. Octavius, Cn. F. (*æqualis L. et M. Luculli*) Brut. 62, legem frumentariam Semproniam abrogavit; a forensi eloquentia abfuit. Off. II, 21, largitio ejus modica et reip. tolerabilis, et plebi necessaria fuit. *v. Frumentariæ Leges.*

M. Octavius Ligur, Verr. 1, 48, *trib. pl. a.* DCLXXII, *frater L. Octavii Liguris.*

M. Octavius, Cn. F. M. N. ad Div. III, 4, Appii Pulchri legatus, aut præfectus. ad Div. VIII, 2, petit ædilitatem cum Cœlio; minime gratiosus fuit. Att. V, 21, ædilis curulis, *M. Marcello et Servio Sulpicio coss.*

M. Octavius, Phil. XI, 2, Marsus quidam, quo Dolabella legato usus est in Syria vexanda.

P. Octavius Balbus, Cluent. 38, senator juris peritissimus. *Vereor, ne in prænomine vitium sit.*, P. *pro L. v. L. Octavius.*

Octavius Mamilius, Att. IX, 10, a Tarquinio expulso contra Romam excitatur; *de qua vid. Livius*, II, 18 *sqq.*

Œdipus, Fat. 13, etc. *Laii filius.*

Œneus, Tusc. II, 8, *Dejaniræ pater.*

Œnomaus, ad Div. IX, 16; Tusc. III, 12, *fabula Attii.*

A. Offilius, ad Div. VII, 21; Att. XIII, 37, ICtus, *cujus etiam Ulpianus mentionem facit, Digest.* I, 1. *De eo vid. Dodwellus in Append. Præl. Camden.* p. 780.

Ofillius, ad Div. XVI, 24, *creditor Ciceronis. Forte idem cum præcedente.*

Oileus, Tusc. III, 29, *Ajacis pater.*

Olympias, de Div. 1, 23, peperit Alexandrum ea nocte, qua Dianæ Ephesiæ templum conflagravit. Magorum de ea re responsum. Nat. D. II, 27; de Div. II, 66.

Onasus, Segestanus, Verr. V, 45.

Opas, N. D. III, 22, *pro quo recte Dašes*, Phthas, Vulcanus Ægyptiorum nomine, Nilo natus, custos Ægypti. *v. Jablonsky, Pantheon Ægypt.* I. 1, c. 2, p. 45.

Ophiuchus, Nat. D. II, 42, sidus.

L. Opimius, Q. F. Inv. II, 34, eo prætore de conjuratione suspectis Fregellanis causam apud eum dixit princeps eorum Numitorius Pullus; qui quum seditionem prodidisset, ab Opimio Fregellæ oppugnatæ, in deditionem acceptæ et dirutæ sunt. Cf. Agrar. II extr. *et Vellei.* II, 6. Catil. 1, 2, ei resp. permittitur in seditione C. Gracchi. Br. 34, a populo absolutus de cæde Gracchi; a Gracchanis judicibus sublatus est, quum contra studium populi stetisset. Conf. Planc. 28; de Rep. 1, 3. Or. II, 25, C. Graccho interfecto, quam consulatum, *quem a.* DCXXXIII *gessit*, deposuisset, reus factus est ad populum a P. Decio tribuno pleb. defendit C. Carbo consul. Brut. 83, ab eo vinum Opimianum dicitur. Sext. 67, sepulcrum ejus in litore Dyrrachii.

Q. Opimius, Orat. II, 68, consul *a.* DXCIX.

Q. Opimius, L. F. Q. N. Verr. 1, 60, senator, accusatus est apud C. Verrem prætorem, quod in tribunatu intercessisset contra legem Corneliam. *Hic Opimius is est, qui trib. fuit L. Octavio et C. Cotta coss. a.* DCLXXIX. *Opimii* damnatio, de Rep. 1, 3.

Opimius, Veientina, Tromentina, Antius, Att. IV, 16, judex. *v. Grav.*

Sp. Opius, vel *P. Opius*, vel rectius forte, *P. Oppius*, Phil. III, 10, provinciam sibi ab Antonio datam recusavit.

Oppia, ad Div. XIII, 28, M. Mindii uxor.

Oppianicus, Cluent. 4, *etc. est* Statii Albii *cognomen.*

Opii, Att. VII, 13; VIII, 7; X, 4, feneratores.

Cn. Oppius, Quir. p. Redit. 5, generum Sext. Attilium Serranum tribun. pl. P. Lentuli relationi de Cicerone revocando intercedentem, ab intercessione revocat. Cf. Att. IV, 2.

L. Oppius, M. F. Flacc. 13, eques rom. ad Div. XIII, 43, negotiator Philomelii.

M. Oppius, M. F. Terentina, ad Div. VIII, 8.

P. Oppius, fr. or. pro P. Oppio, *fuit quæstor M. Cottæ, qui cum L. Lucullo consul fuit, Bithyniam obtinuit, et bellum adversus Mithridatem male gessit. v. Patricius ad fr.*

Oppius, ad Div. II, 16, magistratus spem habet. Att. V, I, Cæsaris amicus.

*Ops**, dea, Att, XIV, 14; Phil. I, 7; II, 14, 37; V, 6; VIII, 9; Nat. D. II, 23; III, 36.

**Orata (C. Sergius)*, Fin. II, 22; Off. III, 16; Hortens. fragm. 63, homo voluptarius. Or. I, 39, *scribitur* Aurata.

P. Orbius, Brut. 48, auditor T. Juventii in jure civili, non inferior magistro. Flacc. 31, prætor in Asia.

Orbona, N. D. III, 25, dea, cujus templum Romæ fuit, *orbitatem avertere credita*.

C. Orchinius, Cluent. 34, 53, collega Ciceronis in prætura.

C. Orcininus, Petit. Consul. 5, amicus M. Ciceronis. *Vereor, ne idem nomen sit cum præcedente (cod. Palat.* Corchivius); *forte et ejusdem hominis.*

*Orcus**, i. e. Pluto, Nat. D. III, 17; Verr. IV, 30.

Orestes, Tusc. III, 5, furiosus. Fin. I, 20, amici exemplum. Iuv. I, 13, 14, 49; Tusc. IV, 29; Pis. 20; Her. II, 23.

Cn. Orestes, ex Aureliis, Planc. 21, in petitione tribunatus pleb. repulsam tulit. Off. II, 17, ei prandia in semitis decumæ nomine magno honori fuere. Dom. 13, a Cn. Aufidio adoptatus; *unde* Cn. Aufidius Orestes *dictus est. Consul fuit cum P. Lentulo Sura, a.* DCLXXXIII.

L. Orestes, Brut. 25, 28, consul cum M. Lepido, *a.* DCXXVII. *De L. et C. Aureliis Orestis, v. in* Aurelius.

Orestilla Aurelia, ad Div. VIII, 7, Catilinæ amica.

M. Orfius, ad Div. VII, 5; Q. fr. II, 14, *nomen hominis Cæsari in Gallia commendati, item Q. fratri. Sed Timstallus, p.* 115, *legendum putat* Curtius, *ut et Corradus.*

Orion, N. D. II, 44; III, 10, sidus.

Orithyia, Leg. I, 2, ab Aquilone sublata; *Erechthei, Atheniensis regis, filia.*

Orodes, ad Div. XV, I; Att. V, 18; rex Parthorum. *v. Arsaces.*

Orœtes, Fin. V, 30, prætor Darii, *qui Polycratem interfecerat. v. Herodot.* III, 128. *Male in edd. quibusdam scribitur* Orontes.

Orpheus, N. D. I, 38; III, I, 18, eum negat fuisse Aristoteles; carmen Orphicum a Pythagoreis Cercopi cuidam tributum.

Orpheus, ad Div. XIV, 4, servus Ciceronis.

Orphica, N. D. III, 23, sacra Bacchi.

Osaces, Att. V, 20, dux Parthorum (*Pacori nomine, nondum ephebi. v. Dio Cass.* XL, *p.* 133) magna auctoritate, vulnus accipit a Cassio, ab Antiochea fugatur; quo vulnere paullo post periit.

*Oscen**, avis, de Aug. fr. I.

*Osci**, aut Græci ludi, ad Div. VII, I.

Cn. Otacilius Naso. vel. *Naso.*

L. Otho, e Rosciis, Mur. 19; lex ejus grata equitibus. Att. XII, 37, 38; XIII, 31, *si tamen est idem. v. Roscia Lex.*

Ovia, Att. XII, 21, 24, C. Lollii uxor.

Ovius, Att. XVI, I.

P.

T. Pacavius, Mil. 27, eques rom.

M. Paccius, Att. IV, 16, hospes Attici.

**Pacenus*, Cluent. 59; ejus pastores.

L. Junius Paciæcus, ad Div. VI, 18, Hispanus, civitate donatus, Cæsarianus. *vid. Hirt. de Bell. Hispanico*, 16.

Pacideianus, Optim. gen. orat. 6; Tusc. IV, 21, Q. fr. III, 4, gladiator apud Lucilium.

Paciliana domus, Att. I, 14.

M. Pacilius, Verr. II, 38, 40.

Paconius, Q. fr. I, I, homo obscurus, qui de Q. Cicerone proprætore questus erat.

Pacores, vel *Pacorus*, ad Div. XV, I; Att. V, 18, Orodis regis Parthorum filius. ad Div. XV, 3, cum eo nupta regis Armeniorum filia. v. *Orodes. Hic est, qui post a Ventidio victus a.* DCCXV *periit. Dio Cass.* XLIX, *p.* 464.

* *M. Pacuvius*, Her. II, 23, *poeta tragicus, floruit post Ennium, cujus nepos fuit.* Amic. 7, Lælii amicus et hospes. de Rep. III, 6; Inv. I, 19, Pacuvianus alitum anguium currus. Vide etiam de Div. I, 14; II, 64; Or. I, I; II, 37, 46; III, 7; Fin. I, I; V, II; Tusc. II, 21; Her. II, 23; Nat. D. II, 36; Acad. I, 3; Brut. 74. *Pacuviani* inimicus, de Rep. I, 18.

Pæan, Verr. IV, 57, nomen Apollinis. Orat. I, 59, hymni genus in Apollinem. Verr. IV, 57, ejus signum in templo Æsculapii.

Sext. Pæduceus. vid. *Peducæus.*

Pæonius, Q. fr. III, 3, rhetor valde exercitatus et bonus, quo usi sunt Cicerones filii.

Pætus, ad Div. IX, 16, *cognomen familiæ Papiriæ*, Cluent. 26, *et* Æliorum. ad Att. II, I, Ciceroni libros a fratre relictos donat.

Pætus, Phil. XIII, 16, Græculus, a Cæsare civitate donatus. *In vulgatis edd. est* Petrus.

Palæmon, Nat. D. III, 15, filius Leucotheæ, *deus marinus.*

Palamedes, Herenn. II, 19; Top. 20.

Palicanus (*M. Lollius*), Verr. II, 41, tribun. pl. *Cn. Lentulo et L. Gellio coss.* Att. I, I, 18; Brut. 62, concionibus turbulentis aptissimus. *De cognomine v. Burman. ad Quintil.* IV, 2. *Nummum gentis* Lolliæ, *in quo* Palicani *cognomen, dedit Pelerin. epist. p.* 213, *qui apud Morellium in nummis ejus gentis non est.*

Palla, Cœl. 10, nomen hominis, cui M. Cœlius bona eripuisse dicebatur.

Pallas, antis, N. D. III, 23, pater Minervæ cujusdam, a filia interfectus.

Pammenes, Brut. 97, longe eloquentissimus Græciæ, quo M. Brutus usus est. Or. 30, Demosthenis studiosissimus. *Mentio* Pammenis *quoque fit* ad Att. V, 20; VI, 2, *nescio, an ejusdem.*

Pamphilus, Lilybætanus, Verr. IV, 14.

Pamphilus, N. D. I, 26, Platonis auditor, quem Epicurus Sami audivit, et tamen magnifice contemnit.

Pamphilus, Orat. III, 21, rhetor Græcus. *Hujus* τέχνην *laudant etiam Aristot. Rhet.* II; 23, *et Quintil.* III, 6. *Add. Ind. Lat. in* infula.

Pamphilus, Att. VII, 2, servus Attici.

Panætius, Rhodius, stoicus, Or. I, II; Off. I, 26, Scipionis Africani minoris præceptor, et, Brut. 30, Rutilii; Brut. 26; Fin. IV, 9, Lælii, C. Fannii; Or. I, 17, Q. Scævolæ auguris; ib. II, Mnesarchi. Off. II, 22, laudat Africani junioris abstinentiam. Att. IX, 12, apud eum honoratus est. de Rep. I, 21, cum eo disserere solitus. Div. I, 3, 7; II, 42, Posidonii doctor, discipulus Antipatri, a stoicis degeneravit in sententia de divinatione; risit enim avium cantum, et astrologorum prædicta. De Rep. I, 10, cælestia studiosissime solebat quærere. Off. II, 14, ei placet nonnunquam verosimile, etiamsi minus sit verum, defendere. Tusc. I, 32, animum mortalem statuit. Nat. D. II, 46, dubitat, an mundus sit igni interiturus. Offic. I, 2; III, 2, de officiis accuratissime disputavit, in quo tamen aliquid reprehenditur. Offic. I, 43, prætermisit locum, de duobus honestis utrum honestius. Off. II, 10, quum de opinione populari loquutus est, usus est verbis popularibus et usitatis. de Off. II, 5, negat ducem belli, aut principem domi magnas res et salutares sine hominum studiis gerere posse. Off. II, 17, theatra, porticus, nova templa, non probat. Fin. IV, 9, ad Q. Tuberonem de dolore patiendo scribit. Att. XIII, 8, ejus liber de providentia. Leg. III, 6, de magistratibus.

Paniscus, N. D. III, 17; de Div. I, 13, Panisci caput exstitisse saxo diffisso fingit Carneades.

Pansa (*C. Vibius*), *C. F. C. N.* ad Div. VIII, 8, trib. pl. M. Marcello et Serv. Sulpicio coss. ad Div. XV, 17, in Gallia citeriori M. Bruto succedit. Phil. V, 19, consul cum Hirtio. ad Div. X, 33, exercitus ejus ad Mutinam conciditur, et ipse ex vulneribus moritur. Cf. ad Brut. 3. Phil. XI, 9, laudatio ejus.

Panurgus, Q. Rosc. 10, servi nomen.

Papia, ad Div. XVI, 24, femina e gente Papia plebeia.

Papia, Cluent. 9, uxor Oppianici.

Papirii, ad Div. IX, 21, olim *Papisii* dicti. ibid. IX, 21, *de familiis Papiriis patriciis et plebeiis tota epistola; in qua illud notabile, ipsum Papirium Pœtum ignorasse, patricios Papirios fuisse.*

*Papirii Turdi**, ad Div. IX, 21.

Cn. Papirius, Verr. I, 12, est Cn. Carbo, proconsul Galliæ quæstore Verre; it. Agrar. III, 2. vide in *Cn. Carbo.*

* *L. Papirius*, de Rep. II, 35, censor cum P. Pinario, *ann.* CCCXX. *Quod censorum collegium videtur incognitum hactenus fuisse.*

L. Papirius Crassus, ad Div. IX, 21, dictator *a.* CDXV et deinde consul cum Duillio, *a.* CDXVII.

L. Papirius Cursor, ad Div. IX, 21, magister equitum *a.* CDXV.

L. Papirius, Fregellanus, Brut. 46, Tib. Gracchi, P. F. ætate disertissimus Latii; orationem in senatu habitam reliquit pro Fregellanis coloniisque Latinis.

*L. Papirius Maso**, ædilis, ad Div. IX, 21.

L. Papirius Mugillanus, ad Div. IX, 21, consul. *a.* CCCIX, et censor fuit cum L. Sempronio Atratino, *a.* CCCXII. *Ceterum Pighius ad a.* CCCX *refert censuram.*

L. Papirius Pœtus, Att. I, 20, donat Ciceroni libros Serv. Claudii fratris. *Ad eum sunt epistolæ l.* IX, *ex quibus intelligitur, eum Epicureum, et hominem doctum facetumque fuisse.* vide de Rep. II, 35.

L. Papirius, Verr. IV, 21, eques rom. negotiator in Sicilia.

M. Papirius Potamo, Verr. III, 66, scriba Verris. Cf. III, 60.

M. Papirius, Mil. 7, eques rom. a P. Clodio in via Appia interficitur. Dom. 19, frater Sext. Ælii Liguris, tribuni plebis.

Q. Papirius, Dom. 49, tribunus pleb. auctor legis Papiriæ.

C. Papius, Off. III, 11, male fecit, qui peregrinos urbe uti prohibuerit. *v. Indd. LL.*

Paralus, Verr. IV, 60, heros, qui triremem primus struxit; ejus imaginem Athenienses magni faciunt. *De eo v. Plin. H. N.* VII, 56.

Parhedrus, ad Div. XVI, 18. Parhedri *nomen est etiam in Inscriptione ap. Gruter. p.* CMLXIX, 7.

Parilia, Att. IV, 10; de Div. II, 47, *solemnia in honorem* Palis, *unde et* Palilia *dicuntur. vid. Ovid. Fast.* IV, 721; *Drakenb. ad Liv.* XL, 2.

Paris, Orat. 49; Nat. D. III, 38. Att. I, 18, Paris *vocatur* Memmius, *quia Luculli et Pompeii uxores stupraverat.*

Parmenides, Acad. 23, negat sciri posse aliquid; versus ejus non boni sunt. ibid. II, 37, ex igni omnia gigni. N. D. I, 11, Deum esse continentem ardore lucis orbem, qui cœlum cingat. Acad. II, 5.

Parrhasius, Flacc. 22, Trallianus.

Parrhasius, Tuscul. I, a, pictor nobilissimus. *vid. Junius in Catal. Pictor.*

Pasiphoe, N. D. III, 19, Perseidis filia. de Div. I, 43, ejus fanum in agro Laconico prope urbem.

Patietus (*L. Junius*), ad Att. XII, 2. *Ed. Man.* Pacietus. *v. Paciæcus.*

T. Patina, Milon. 17, Lanuvinus, P. Clodii familiaris.

Patiscus, Cilix; ad Div. II, 11, ejus opera utitur Cicero proconsul. VIII, 9; XII, 15, classi in Asia præest; proquæstor cum Lentulo, Spintheris filio, et Turulio missus a senatu, quod interfecto Cæsare conjuratos in Capitolium prosequutus erat. *v. Pighium ad a.* ACCIX.

Patro, Epicureus, ad Div. xiii, 1, Ciceroni familiarissimus. Phædro succedit. Att. v, 11, etc.

Patroclus, Tusc. ii, 16, 17. *Davisius vult legi* Patrocles, *e codd.*

Q. Patulcius, Att. xiv, 18, *fuit quæstor a.* dcciv. *Hunc sc. intelligi posse patem.*

L. Paullus, Macedonici pater, Orat. ii, 87, qui ad Cannas male rem gessit. Divin. ii, 33, cecidit in pugna Cannensi cum exercitu. Offic. iii, 32, consul cum Varrone *a.* dxxxvii, *secundum; primum enim fuerat a.* dxxxiv, *cum M. Livio. Habuit tres filios, L. M. Q. v. Liv.* xxiii, 30; *de ejus morte v. eumdem*, xxii, 49. **Paullus Æmilius* pater, de Rep. vi, 7. *Paullum Marcelli* occupavisse, Hort. fr. 1.

Paullus (*L. Æmilius*), *Macedonicus, Africani minoris pater naturalis*, Brut. 20, disertus. ad Div. iv, 6; Tusc. iii, 28, duos septem diebus filios amittit. Brut. 19, ejus filium adoptat Africani majoris f. de Div. i, 46; ii, 40, consul iterum; omen, quod ei a filia Æmilia offertur, quum ei bellum Persicum mandatum esset. Off. ii, 22, omni Macedonum gaza potitus est. Verr. i, 21, Persen vi ac virtute superavit. Mur. 14, de Perse triumphus. Tusc. v, 40, quid Persæ responderit, quum in triumpho duci nollet. De eo agitur de Rep. i, 9, 15, 19.

L. Paullus, M. F. Vatin. 10, quæstor Macedoniæ, laudatur. Mil. 9, Calvino et Messalla coss. prætor, competitorem P. Clodium habuit, etc. ad Div. viii, 4, consul cum C. Marcello. ibid. 10, provinciæ nimis cupidus. ibid. 11, C. Curionem habiturum comitia impedit, servando de cælo. Phil. xiii, 6, Pompeium, Cn. filium, hortatur, ut eum suis copiis ad Mutinam eat. *Ejus mentio fit quoque*, ad Div. viii, 8; xi, 19; ad Att. iv, 13. Ibid. 17, Basilicam Æmiliam veterem reficit, novam locat. *De quo add. Lips. ad Tacit. A.* iii, 72, *et Plin. H. N.* xxxvi, 15, *ubi v. Hardain.*

Paullus, ad Att. xiv, 8, Lepidi frater.

Paullus, Pis. 17, *per ludibrium appellatur L. Piso, Macedoniæ proconsul, ab Æmilio illo Paullo Macedonico.*

Pausanias, Lacedæmonius, Top. 20; Off. i, 22, rebus gestis imperium Lacedæmoniorum propagasse putatur.

Pausanias, Alabandensis, ad Div. xiii, 64.

Pausanias, ad Div. viii, 8, libertus fuisse videtur. Ibid. iii, 7, Lentuli Spintheris libertus.

Q. Pedius, Att. ix, 14, Cæsaris legatus. Planc. 7, ædilitatem cum Cn. Plancio petiit. *Hic est sine dubio, qui a Cæsare coheres Octaviano scriptus, legem Pediam contra Cæsaris percussores scripsit; de quo Sueton. Cæs.* 83; *Ner.* 3, *etc.*

C. Peducæus, ad Div. x, 33, interiit in prælio Mutinensi, duce Pansa; fuit legatus Pansæ.

L. Peducæus, Flacc. 28, eques rom.

S. Peducæus, Att. i, 4, Sexti pater.

Sext. Peducæus, Sext. F. Verr. i, 7, senator. ad Att. vii, 13, 14, 17, Sextus *nude dicitur*. ad Div. viii, 14, absolvitur. Verr. ii, 56, prætor, conset Siciliam. Fin. ii, 18, prætor Siciliæ; egregium ejus facinus.

*Pegasus**, Quint. 25.

Peleus, Orat. iii, 15, pater Achillis.

** Pelias*, rex, Her. ii, 22; *male Ernest. pro* Jasone *habet. Est, ut* Orat. iii, 58, Neptuni filius, Thessaliæ rex, a filiabus Medeæ fraudibus interfectus.

Pelopidæ, ad Div. vii, 28, 30; Att. xv, 2, filii Pelopis, *h. l. Cæsariani, mali cives.*

Pelops, Tusc. i, 44; ii, 27; iii, 12, equos a Neptuno obtinet.

** Pelops*, Byzantius, Att. xiv, 8, *videtur Romæ negotium Byzantinorum curasse.*

*Penates**, Cat. iv, 9. sanctis Penatium, de Rep. v, 5.

Penelopa, N. D. iii, 22, uxor Mercurii, Panis mater.

*Penelopa**, Acad. ii, 29.

M. Pennus, M. F. Brut. 28, in tribunatu agitavit C. Gracchum; pater fuit consul cum Q. Ælio. Off. iii, 11, pere-

grinos exterminavit, eamque ob causam reprehenditur.

Pentelicus *. Hermes Pentelicus, Att. I, 8.

Perdiccas, Tusc. v, 12, *rex Macedoniæ*, Archelai pater.

Pericles, Brut. 9, 11, Xanthippi filius, Anaxagoræ discipulus, doctrinam cum eloquentia forensi primus conjunxit. Orat. II, 22, orationes ejus extiterunt Ciceronis temporibus. Off. I, 40, collegam Sophoclem in prætura reprehendit. Orat. 4, cur ceteris oratoribus præstiterit. Off. II, 17, reprehenditur a Demetrio Phalereo, quod tantam pecuniam in præclara illa propylæa conjecerit. Off. I, 30, auctoritatem summam consequutus est sine ulla hilaritate. Fin. v, 2. **Pericles* princeps civitatis, de Rep. I, 16.

Pericles, Verr. I, 33, Ephesius nobilis, Romam avocatur.

Peripatetici, Tusc. IV, 17, 19, etc. eorum de affectibus sententia refellitur. Off. I, 25, laudant iracundiam, Cicerone improbante. N. D. I, 7; Fin. III, 2, 12, 13, re, an verbis a stoicis discrepent. Orat. I, 10; Fin. IV; 21; Tusc. III, 31; V, 26, 29; Brut. 31; Or. III, 28.

M. Perperna *, Or. II, 65; Verr. I, 55; Q. Rosc. I, male a quibusdam Perpenna, vocatus; vide Græv. ad Rosc. Com. I; Desjard. eodem loco; et Drakenb. ad Liv. XLIV, 27.

Persa, Div. II, 37. v. *Perses.*

Persa, de Div. I, 46, catellus L. Paulli, ex quo omen accipit L. Paullus.

Persæus, s. *Perseus*, N. D. I, 15, Zenonis auditor.

Perseis, N. D. III, 19, filia Persei, mater Pasiphaes.

Perses, Verr. I, 21, rex Macedoniæ, *Philippi II fil. a quo Persicum bellum dicitur, quod est Macedonicum secundum.* Tusc. v, 40, Paullum precatur, ne in triumpho ducat. N. D. II, 2, ejus victoria nuntiatur a Tyndaridis. Cat. IV, 10; Agr. II, 2, 19; Tusc. v, 40; Manil. 18; Tusc. III, 22.

Perseus, N. D. II, 44, sidus. III, 19, ejus filia.

C. Persius, Orat. II, 6, orator doctissimus, qui temporibus Gracchanis floruit. Brut. 26, ei tributa est oratio, quæ sub C. Fannii nomine erat. Fin. I, 3.

Pescennius, ad Div. XIV, 4, Ciceroni in exsilio benefacit.

M. Petilius, Verr. II, 29, eques rom. negotiator in conventu Syracusano.

Q. *Petilius*, Mil. 16, judex in Milonem. *Scribitur et* Petillius.

Petissius, Urbinas, Phil. XII, 8, bonis suis effusis ad Antonium se applicuit. ibid. XIII, 2.

M. Petreius, Sext. 5, C. Antonii legatus, Catilinam persequitur. ad Div. XVI, 12, legatus Pompeii in Hispania. Att. VIII, 2.

Petrus, Phil. XIII, 15. v. *Pætus.*

Phædo *, Socraticus, Nat. D. I, 33

Phædrus, Or. I, 7; de Div. I, 37; Fin. II, 2; Tusc. I, 23; Leg. II, 3, etc. Platonis dialogus, *qui a Phædro dicitur, quem vehementer Plato amavit. Laert.* III, 29.

Phædrus, ad Div. XII, 1, Epicureus, moriens obtestatur Patronem, ne ædes Epicuri alienari sinat. M. Ciceroni puero, ut philosophus, post, Philone cognito, ut vir bonus et suavis probatur. Carus est Attico. Att. XIII, 39, ejus libri quidam. *Laudatur etiam*, Fin. v, 1; N. D. I, 33. Phil. v, 5, ejus filius Lysiades.

Phaethon, Att. III, 8; Q. fr. I, 4, nomen servi.

Phalargus, Verr. v, 40, Centuripinus.

Phalaris, Off. III, 6; de Rep. I, 28, tyrannus. de Div. I, 23, matris somnium. Verr. IV, 33; Pis. 18; Fin. v, 18; Tusc. II, 7; v, 26; Nat. D. III, 33; ejus taurus (*a Timæo inter fabulas relatus; male : ut docet Diodor. Sic.* XIII, *p.* 211). Offic. II, 7, Agrigentini in eum impetum faciunt.

Phalereus, de Div. II, 46; de Rep. II, 2. v. *Demetrius Phalereus.*

Phamea, ad Div. VII, 24, libertus, *Tigellii avus.* Att. IX, 9, moritur. ad Div. IX, 16; Att. XIII, 49.

Phania, ad Div. II, 13; III, 1, libertus Appii Pulchri.

Pharnaces, Dejot. 5, contra eum pugnat cum Cæsare Dejotarus. Cf. Att. XI, 21, 22; ad Div. XV, 15. *De bello hoc Cæsaris cum Pharnace v. Hirtius de de Bell. Alex.* 34 *sqq. Est Mithridatis filius.*

Pharnaces, Att. XIII, 30, 44, servus librarius.

Phemius, Att. V, 20, 21; VI, 1, musicus, corniceu. *Ejus etiam mentio apud Ovidium, Amor.* III, 7, 61.

Pherecrates, Phthiota, Tusc. I, 10, inducitur in Dicæarchi libro de animo.

Pherecydes, Tusc. I, 16, Syrius, *non* Syrus, *ut est in edd. plerisque.* Div. I, 50, Pythagoræ magister, hausta de puteo aqua terræ motum prædicit. Tusc. I, 16, primus dixit animos esse sempiternos. Vixit regnante Ciceronis gentili Servio Tullio. *Hic est physicus Pherecydes, is, qui primus Theologus est appellatus.*

Pherecydes, Or. II, 12, historicus antiquior Herodoto; *quem cave cum physico et theologo confundas. Historicus, Atheniensis fuit, Darii Hystaspidæ temporibus. De utriusque ætate et scriptis accurate disputat Voss. de Hist. Gr.* IV, 4; *de physico in primis Menagius ad Laert.* I, 116 *sqq.*

Phidias, Or. II, 17; Tusc. I, 13; Or. 71; Fin. II, 34; IV, 13; Brut. 73. admiranda opera *Phidiæ*, de Rep. III, 24. signum Minervæ fecit, in cujus clypeum inclusit similem speciem sui, quod nomen inscribere non liceret.

Phidippus, Dejot. 6, medicus Dejotari.

Phiditia, Tusc. V, 34, convivia Lacedæmoniorum, *de quibus v. Suidam in Lycurgo. Veterum loca de iis vide apud Meurs. Misc. Lacon.* I, 9, 10. *Multi putant verum nomen esse* Philitia. *v. Boherius ad Tusc. l. c.*

Philadelphus, Att. I, 11, *nomen servi Attici.*

Philadelphus Annius, Phil. XIII, 12, prætorius, beneficio Cæsaris.

Philarchus, Verr. IV, 12, Centuripinus. V. 34, Haluntinus.

Philargyrus, ad Div. VI, 1, libertus A. Torquati. Att. IX, 15, *qui sit, non satis constat.*

Phileros, nomen servi, Corn. I; ad Div. IX, 15.

Philinus, Verr. III, 34, Herbitensis.

**Philinus*, pro Tull. 4, 5, fragm. nov. servus M. Tullii.

Philippus, Alexandri pater; Off. II, 14, 15, ejus epistola ad filium, ut oratione multitudinem sibi conciliet, non largitionibus. I, 26, filium superat facilitate et humanitate; a filio superatur rebus gestis et gloria. Tuscul. V, 14, Lacedæmoniis minatur per literas. Att. I, 16, omnia castella expugnari posse dicebat, in quæ asellus auro onustus adscenderet. Fat. 3, jubetur oraculo, cavere in capulo quadrigulas. *ejus laudationes, Fin. II, 31; Orat. III, 35. legatum ad *Philippum* misere, de Rep. IV, 11, *Philippus* qui cogitavit. de Rep. III, 6.

Philippus, rex Macedoniæ, quocum bellum Maced. I gestum est. Inv. I, 12; Verr. I, 21, a Flaminino vincitur. Cf. Phil. XI, 7; Agrar. I, 19, 33. Offic. II, 14, Antigoni filius. Filii *vocem qui non concoquebant, quod sciebant, hunc* Philippum Demetrii *esse, non* Antigoni *filium, ejecerunt : sed restituerunt post e mss. viri docti. v. Manut. ad h. l. Fuit autem Philippus Antigoni ejus, qui Doson dicitur, filius privignus. Nam mortuo Demetrio, quum puer adhuc esset Philippus, tutor factus est ejus Antigonus Doson. Is paullo post matrem Philippi duxit, et tutelam Philippi sapienter gessit, etc. vid. Justinus,* XXVIII, 3.

Philippus, Verr. III, 34, Herbitensis.

Philippus, Flacc. 18, Temnites.

Philippus, ad Div. XIII, 28, Lacedæmonius.

L. Philippus, Q. F. e Marciis, Off. II, 17, Q. filius. Sext. 51, vitricus Gellii, seditiosi hominis, fratris consulis L. Gellii. Planc. 21, in petitione tribunatus mil. repulsam tulit. Offic. II, 21, tribunus plebis fert legem agrariam,

sed eam facile antiquari patitur; in ejus suasione quædam nimis populariter et perniciose dixit. Muren. 17; Brut. 45, in petitione consulatus a M. Herennio vincitur. Rabir. 7, consul cum Sext. Julio Cæsare. Or. I, 7, consul tribuno M. Druso adversatur, et ab equitum partibus stat. Or. III, 1, graviter in senatum consul in concione invehitur, et propterea a L. Crasso objurgatur, referente ad senatum Druso. Dom. 32, avunculum suum censor in recitando senatu præterit. Brut. 64, pro Cn. Pompeii bonis dicit senex. Att. VIII, 3, in Cinnæ dominatione arma capere noluit. Manil. 21, de Cn. Pompeio dictum honorificum. Brut. 47, optimus suæ ætatis orator post L. Crassum et M. Antonium. Or. II, 61; Off. I, 30, facetus. ibid. II, 17, solebat gloriari, se sine ullo munere adeptum esse omnia, quæ amplissima putarentur. *De eo cape* Agr. II, 16, *quem locum male Lauredanus de Cn. Lentuli collega interpretabatur;* de Or. II, 54; Quint. 22. *Vid. etiam* L. Marcius.

L. Philippus, L. F. Q. N. Phil. III, 10, vitricus Octavii. Ar. Resp. 6; ad Div. I, 9, consul cum Cn. Lentulo Marcellino. Att. V, 12; X, 4; XII, 16, 18; XIV, 12; ad Div. XII, 4.

L. Philippus, L. F. L. N. Phil. III, 10, provinciam sibi ab Antonio datam recusavit. Phil. VIII, 10; ad Div. XII, 4, legatus a senatu Mutinam ad M. Antonium flagitiose facit. ad Att. X, 4; V, 12; XII, 16, 18, *male Manutius hunc cum patre confundit, ut* ad Pbil. III, 10.

Q. Philippus, Balb. 11, exsul Nuceriæ vixit. *An is, qui bis consul fuit? o.* DLXVII, DLXXXIV.

Q. Philippus, ad Div. XIII, 73, 74, proconsul *vocatur. Manutius intelligit* Asiæ; *quod probat Grævius.*

Philistus, Syracusius, de Div. I, 20, 33, historicus ductus et diligens, æqualis Dionysii tyranni. Or. II, 13, 23, familiaris Dionysii, imitatur Thucydidem. Brut. 17, non habet amatores. Br. 85; Q. fr. II, 13. *v. Diodor. Sic.* XIII, *p.* 222.

Philo, Acad. II, 6, Clitomachi auditor. Or. III, 28, in academia maxime floret. Brut. 89, princeps academiæ *quartæ,* Mithridatico bello cum optimatibus Atheniensium domo fugit, et Romam venit. Ciceronem auditorem babuit. ad Div. XIII, 1, ei valde probatur. Acad. II, 4, ejus libri duo. I, 4, contra eum scribit Antiochus. Tusc. II, 10, versibus loco utitur. ibid. 3, alio tempore philosophiam, alio rhetoricam docebat. Acad. I, 4, magister Antiochi. Tusc. V, 37, peregrinatur.

Philo, architectus, Or. I, 14, Atheniensibus armamentarium fecit, *cujus mentio frequens antiquis. Loca veterum collecta vid. op. Junium de Pictura in Catal. Artif.*

Philo, ad Div. II, 12; VIII, 8, libertus M. Cælii Rufi.

L. Philo, e Veturiis, Cæcil. 19, quæstor C. Servilii. Ei negata est accusandi Servilii potestas.

Philoctetes, Her. IV, 30; Tusc. IV, 30, *Pœontis filius, cui Hercules moriens sagittas tradidit, etc. Memoria lapsum Ciceronem, pro Pæante posuisse Pœantis filium, putabat Victorius, Var. Lect.* II, 15; *sed defenditur a Ciofano ad Ovid. M.* IX, 229, *ubi eodem dicuntur de Pœantis filio.* *Philoctetes, Fat. 16; Fin. V, 11; Tusc. II, 7; Q. fr. II, 10.

Philodamus, Verr. II, 44, Opuntius.

Philodamus, Verr. I, 25, Lampsacenorum princeps, a Verre vexatus, et tandem occisus.

Philodemus, Fin. II, 35, Epicureus, *quem nonnulli* Philodamum *vocant, minus recte. v. Menag. ad Loert.* X, 3. *Ad eum pertinet locus Horatii,* Sat. I, 2, 101. *Item intelligendus est in* Pis. 28. *v. Turneb. Adv.* XXI, 15.

Philodorus, Flacc. 22, Trallianus.

Philogenes, Att. V, 13; VI, 3, servus aut libertus Attici.

Philogonus, Q. fr. I, 3, libertus Q. Ciceronis.

* *Philolaus,* Or. III, 34, Crotoniata, Pythagoreus, Archytæ discipulus. de Rep. I, 10, ejus commentarios Plato nactus est.

Philotes, Alabandensis, ad Div. XIII, 56.

Philotimus, Att. II, 4; IV, 10; ad Div. III, 9; VIII, 3; Q. fr. III, 1, libertus Ciceronis.

Philoxenus, Att. IV, 6, poeta Syracusanus, qui in lautumias conjectus est, quod Dionysii versus improbasset: educto e carcere quum alii ejus versus prælecti essent, sponte in carcerem reversus est potius, quam eos laudaret.

*Philoxenus**, libertus Ciceronis, Att. VII, 8.

*Philoxenus**, Q. fr. III, 1.

*Philoxenus**, Calactinus, ad Div. XIII, 37; Att. XIII, 8.

*Philus**, quem in libris de Rep. loquentem inducit Cicero, ut de Rep. I, 11, 13, 14, 18, 21, 23, et multis aliis locis.

Philus, Att. IV, 16, cognomen L. Furii. de Am. 4, 7, 19, laudatur.

*Phimes**, cognomen Dioclis, Verr. III, 40.

Phintias, Off. III, 10, Pythagoreus.

*Phœnissæ**, Euripidis tragœdia, Off. III, 21.

Phœnix, Or. III, 15, comes Achillis, disertus.

Phormio, Or. II, 18, peripateticus, qui Ephesi vixit, ab Hannibale auditur et ridetur. c. 19, Phormiones *dicuntur, qui de re præcipiunt et disserunt, quam non intelligunt.*

**Phoronis*, Nat. D. III, 22, Valentis uxor, Mercurii cujusdam mater. *Sed legendum*, Coronis.

Pictor, Or. II, 12. v. *Fabius Pictor.*

Pierides et *Pieriæ*, Nat. D. III, 21, Musæ ex Antiopa et Piero.

Pierius, s. *Pierus*, ibid. pater Pieridum novem ex Antiopa.

Pietas, de Div. I, 43; ejus ædes Romæ.

Pilia, Att. IV, 4, etc. uxor Attici.

M. Pilius, Att. XIII, 31; ad Div. VIII, 8, necessarius Attici, M. Servilium de repetundis reum facit.

Q. Pilius, Att. IV, 17, necessarius Attici.

Pilus, ad Brut. ep. 7, affert literas Bruti in senatum.

Pinarii Nattæ, Div. II, 21, nobiles. v. *L. Natta.*

M. Pinarus. v. *Rusca.*

**P. Pinarius*, de Rep. II, 35, censor. v. *L. Papirius.*

T. Pinarius, ad Div. XII, 24; Att. VI, 1; VIII, 15, amicus Ciceronis.

Pindarus, poeta, Or. 1; Fin. II, 34; Att. XIII, 38.

Pindarus, Att. XVI, 1, decumanus.

T. Pinnius, ad Div. XIII, 61, Ciceronem heredem secundum et tutorem instituit.

Pippa, Verr. III, 33, Æschrionis uxor.

Pisistratus, tyrannus, Orat. III, 33, homo doctus et eloquens, primus Homeri libros sic disposuit, ut nunc habemus. *Commemoratur etiam*, Brut. 7; Senect. 20; Att. VIII, 16; Nat. D. III, 33; de Rep. I, 44.

Piso, Att. XII, 2, argentarius.

Piso (*C. Calpurnius*), Cæcin. 12, actor Æbutii contra Cæcinam. Att. I, 1, procons. Galliæ. ibid. I, 13, 14, pacificator Allobrogum. Flacc. 39, a Cicerone defenditur. Brut. 68, statarius, et sermonis plenus orator. *Consul fuit cum M'. Glabrione, a.* DCLXXXVI. *Nescio an hic est* arbiter in causa Q. Roscii et Fannii, Q. Rosc. 3.

C. Piso, in Pison. 1; ad Quir. p. Red. 3; in Senat. 15, gener Ciceronis, Ponti et Bithyniæ quæsturam pro soceri salute neglígit. Brut. 78, ingeniosissimus, orator bonus; aliæ ejus laudes.

Cn. Piso, Sull. 24; Muren. 38; in Tog. Cand. Catilinæ socius, quocum cædem optimatium facere voluit.

L. Piso, qui primus Frugi *dictus est*, Brut. 27; Verr. III, 84; Off. II, 21, primus legem de repetundis tulit, Censorino et Manilio consulibus, *ann.* DCIV; multarum legum auctor et dissuasor. Font. 16, a C. Graccho multa turpia in eum dicta. Brut. 27; Or. II, 12, Annales scripsit, et orationes. ad Div. IX, 22, ex ejus Annalibus laudatur, « *peni deditos esse.* » *Consul fuit anno* DCXXI.

L. Piso, L. fil. Verr. IV, 25, prætor in Hispania continentissimus, ibi interficitur.

L. Piso, Verr. IV, 25, *L. F. L. N.* prætor fuit, *et quidem,* Verr. I, 46, cum Verre. Cæcil. 20, P. Gabinium de repetundis accusat nomine Achaiæ.

L. Piso Cæsoninus, Dom. 9, lege Clodia Macedoniam accipit. ad Div. IV, 4, C. Cæsaris socer, mentionem facit in senatu de M. Marcello. Phil. I, 4, liberrimam orationem in senatu contra Antonium habet, sed eum pauci sequuntur. ad Div. XII, 22, non audet in senatum venire timore Antonii. Phil. VIII, 10; X, 5; ad Div. XII, 4, legatus ad Antonium ad Mutinam, flagitiose fecit. Sext. 7. *Hic est Gabinii in consulatu collega, de quo disce ex or. in Sen. p. Red. 7, et tota Pisoniana.* v. et *Cæsoninus.*

M. Piso, Fin. V, 1, *ejus, qui sequitur, avus.*

**Piso Calpurnianus* (*M. Pupius*), Dom. 13, adoptatur a M. Pupio. Verr. I, 14, quæstor L. Scipionis Asiatici, pecuniam publicam non attingit, quod a Scipionis partibus dissentiebat. Planc. 21, in ædilitate petenda repulsam fert. Flacc. 3. Hispaniæ prætor. Att. I, 13, amicus Clodii operam dat, ut rogatio de sacris violatis antiquetur. ibid. 14, Ciceronis opera Syriam provinciam amittit, quam spe jam præceperat. Or. I, 22, eloquentiæ studiosus; secum habet Staseam peripateticum. Brut. 64, 67, qualis orator. Fin. IV, 26, stoicos facete ridet. ibid. V, 1; Nat. D. I, 7, peripateticus. *Itaque inducitur utroque loco explicans rationem peripateticam de summo bono, et natura deorum. De eodem intellige locum* Phil. II, 25. *Cos. fuit a.* DCXCII. *Mortuus ante ann.* DCCVIII, Att. XIII, 19.

**M. Piso,* Phil. III, 10, necessarius Ciceronis, et vir, et civis egregius, provinciam sibi ab Antonio attributam recusat. *Forte fuit frater, aut propinquus certe C. Pisonis illius, qui Ciceronis gener fuerat,* Brut. 78.

Pitheratus, Fat. 9, archon Atheniensis, sub quo Epicurus mortuus est.

Pittacus, sapiens, Or. III, 15; Leg. II, 26.

Pituanius, Att. IV, 15, homo pereruditus, et Græcis literis deditus, familiaris Attici.

L. Plætorius, Cluent. 60, senator.

M. Plætorius, M. F. Cestianus, Font. 8, M'. Fonteium accusat. Cluent. 45, ædilis curulis cum C. Flaminio. ibid. 53, prætor cum Cicerone. *De hoc forte capiendum* Plætorianum incendium (*h. e. damnatio*) ad Att. V, 20, quo etiam Seius ambustus est, *propterea, quod de residuis in judicium vocatus esset. Ex quo colligo, de repetundis damnatum esse Plætorium, quod in hunc optime convenit, qui post præturam potuit provinciam obtinuisse. Nummi hujus Plætorii ædilitii obvii sunt. v. Valens in famil. Plætoria.*

Plagiosippus, Her. IV, 31. *Variantes lectiones in hoc nomine docent, quam in eo hæserint librarii. Interpretes quidem L. Philippum oratorem significari putant hoc nomine.*

Plaguleius (*C. Ateius*), ad Att. X, 8; Dom. 33, plebeius homo, e Clodianis operis.

Cn. Plancius, Att. I, 12, tribunus militum in Macedonia, C. Antonio eam obtinente. Sen. p. Red. 14, quæstor Macedoniæ, provincialia ornamenta deponit, et Ciceronem tuetur. Planc. 1, reus fit de ambitu a competitore ædilitatis Laterense. *vid. argum. orat.* ad Div. IV, 14, exsuli spem reditus facit Cicero. Planc. 8, familia Plancia ex Atinati municipio fuit.

Cn. Plancus, Or. II, 54, a L. Crasso defenditur. Cluent. 51, accusat M. Brutus; *sed in Cluentiana est* L. Plancius. *Apud Quintilianum vero,* VI, 3, Cn. Plancus, *non* C. *quod Hotomannus in editione, nescio qua, reperit. Plancus et* Plancius *permutari docebunt Var. Lect. Græv. ad Phil.* VI, 4. *De prænominibus idem intelliges ex sequentibus.*

Cn. Plancus, e Munatiis, L. F. ad Div. X, 6, laudatur. ibid. II, 17, eo utitur L. Plancus interprete ad Lepi-

dum, de republ. defendenda, etc. *Ad hunc scriptas putat Pighius ad a.* DCCX, *quo Cn. Plancus prætor fuit, duas epistolas, quæ sunt Att.* XVI, 16, *quod inscribuntur* prætori designato. *Recte. Nam* L. Plancus *jam vivo Cæsare* designatus consul *erat. Hæ autem epistolæ scriptæ sunt post mortem Cæsaris, ut ex ipsis intelligitur; sed in vulgatis inscribuntur* L. Planco.

L. Plancus, L. F. ad Div. VIII, 1, a Cæsare donatur magna pecunia. Phil. III, 15, prætor Galliæ transalpinæ ex lege Julia, consul designatus. ad Div. X, 1, consul designatus cum D. Bruto. ibid. 15, L. Antonium persequitur. ibid. 18, ad Lepidum se confert rogatu Laterensis 11, Lepidi inimicus; omnia ei obsequia promittit, si remp. respicere vellet. *De hoc Planco ejusque dubia fide et inconstantia, cognosci potest ex mutuis ejus et Ciceronis epistolis, l.* X *ad Div. Nescio quomodo acciderit, ut in vulgatis epistolæ l.* X *inscriberentur* Cn. Planco. *Consul deinde fuit cum M. Lepido a.* DCCXI. *De ejus rebus agit Schæpflinus, Alsat. illustr.* II, 1, 54.

L. Plancus, Phil. XI, 6. v. *T. Plancus.*

*T. Munatius Plancus**, ad Div. X, 12.

T. Plancus Bursa, L. F. Cn. et L. Planci frater, Phil. XIII, 12, curiam incendit post cædem Pl. Clodii, *quum tribunus pl. ipse esset a.* DCCI. *v. Argum. Asconii in Milonianam.* Phil. XI, 6, cum Antonio facit. Pollentia expellitur ab Aquila, et quidem crure fracto; *ibi male vulgatæ habent L. pro* T. Phil. VI, 4, omnibus sententiis maximo plausu condemnatus, *de vi, lege Pompeia, propter incensam curiam (cf. ad Div.* VII, 2), rediit Romam; *restitutus videlicet a Cæsare victore: sed hic quoque perperam exhibet Græviana* L. *pro* T. *Ex libello Cor. Lect. apparet, operarum id vitium esse.* ad Div. VII, 2; XII, 18, inimicissimus Ciceronis, *a quo et accusatus de vi, damnatus est.* Phil. X, 10, id agit, ut contra rempubl. restitutus esse videatur. ad Div. IX, 10, ejus ignorantia literarum ridetur.

M. Plonius, ad Div. IX, 13, eques rom.

Plato. de Div. 1, 36, apes in pueri labris consident. Fin. V, 29; Tusc. IV, 19, 25; de Rep. 1, 10, Ægyptum et Magnam Græciam peragravit scientiæ causa. Acad. 1, 5, philosophiæ Platonicæ descriptio et compendium. Acad. II, 39, in Timæo putatur dicere, sed obscurius, nil moveri præter terram. ibid. 37, ex materia factum mundum a Deo æternum. Tusc. 1, 17, de mundo et mente sententia. N. D. 1, 12, in sententia de Deo inconstans, modo corporeum facit, modo incorporeum. ib. 10, rotundam figuram pulcherrimam putat. ad Div. 1, 9, jubet in republica contendere, quantum probare possis, sine vi, etc. Leg. III, 14, mutatis musicorum cantibus, mutari civitatis statum putat. Or. 3, quid de ideis statuat. Or. 1, 11, oratorem a reip. gubernaculis removet. Tusc. II, 11, poetas e civitate sua ejicit. Att. VII, 13, ejus numerus obscurus. Or. 20, ejus dictio cur nonnullis poema videatur. Off. 1, 44, Dionem Syracusium instituit. Att. XIII, 21, libri ejus ab Hermodoro vulgantur. Rabir. Post. 9, ejus periculum apud Dionysium commemoratur sæpe, ut de Rep. 1, 10, 14, 43; ibid. II, 1; IV, 14; et Hort. fr. 69.

Plato, Sardianus, Q. fr. 1, 2, Epicureus.

Plator, Pison, 34; Ar. Resp. 16, Dyrrhachinus, a L. Pisone venis incisis interfectus, accepta a Dyrrhachinis pecunia. *Nobiles in Macedonia* Platores; *inter duces Philippi regis est* Plator *ap. Liv.* XXVIII, 6.

A. Plautius, ad Div. XIII, 29, prætor Bithyniæ et Ponti *a. U.* DCCV, *Cæsare II consule.*

Plautus, poeta, Off. 1, 29, ad jocandum urbane et ingeniose aptus. Brut. 15, quando mortuus sit. Herr. II, 23; Inv. 1, 50; Or. III, 12; Sen. 14; ad Div. IX, 16.

Plautus, Att. 1, 16, judex in judicio Clodii de sacris violatis rei, absolvit Clodium. *Videtur non verum, sed fic-*

tum ad contumeliam nomen esse. v. Casaub. ad h. l. Forte itu appellat Lentulum Crus, *quem inter judices constut fuisse, qui Clodium absolverunt.*

Pleuratus, Pis. 34, Macedo, Platoris, *de quo ante*, comes, eom eo interfectus jussu Pisonis. *Regulus* Pleurates *est ap. Liv.* xxvii, 30.

A. Plotius Silvanus, Planc. 7, ædilitatem cum Cn. Plancio petit. Att. v, 15, prætor, *Marcello et Sulpicio coss. Forte idem est cum eo, qui paullo post Bithyniam obtinuit.* v. *A Plautius.*

*Plotius**, unguentarius, Att. xiii, 46.

C. Plotius, Flacc. 21, senator, legatus in Asia fuit.

C. Plotius, Fin. ii, 18, Nursinus, eques rom.

* *L. Plotius*, vel *Plautius*, rhetor Gallus, fragm. epist. p. 201; C. Mario jucundus, Arch. 9. *Forte et poeta fuit.*

Pola Servius, ad Div. viii, 12, accusator.

Poleas, Verr. iv, 42, Tyndaritanus.

Polemarchus, Verr. iv, 23, Murgentinus.

Polemo, Acad. 1, 9, academiæ veteris philosophus, in disciplina Platonica nil mutat. Or. iii, 18, Xenocratis auditor, nil ab Aristotele dissensit. Acad. ii, 42, ejus scripta. Fin. iv, 6, summum bonum putat, secundum naturam vivere.

Polemocrates, Flacc. 30, Apolloniđiensis.

Poles, Flacc. 48, Temnites.

Poles, Leg. ii, 13, augur. *Sed Davisiana habet* Polyidus. Polles *quidam commemoratur apud Suidam in* Πόλλης. Polyidus *apud Homerum Iliad.* ε, 148, *et de Div.* 1, 40.

Pollu, ad Div. xi, 8, *est Valeria Paulla, D. Bruti uxor.*

Pollex, ad Div. xiv, 6; Att. viii, 5; xi, 4, *servus Ciceronis. Sed Grævius legit* Pollux.

Pollio, ad Div. 1, 6; ix, 25; xi, 9, etc. *cognomen Asinii, de qua supra.*

*Pollio**. Nævium *Pollionem* pede longiorem quam quemquam longissimum, Fr. Inc. 21.

*Polliones**, Phil. xiii, 12.

Pollux, de Div. 1, 43, ejus ædes Tusculi. ibid. 34, ejus stella aurea Delphis posita.

Polyænus, Fin. 1, 6; Acad. ii, 33, geometra insignis, Epicuri familiaris, Epicuro assensus est, totam geometriam falsam esse.

* *Polybius*, ad Div. v, 12, Numantinum bellum scripsit. Cf. Off. iii, 32; Att. xiii, 30; de Rep. 1, 21; ii, 14; iv, 3.

Polycharmus, Att. v, 11, prætor Atheniensium.

Polycletus, Verr. iv, 3, nobilis statuarius. Or. ii, 16, Herculem finxit. Brut. 86, ejus Doryphorus. Tusc. 1, 2 pictor et statuarius. *v. Davies*, * Brut. 18; Parad. 5. *Gœrenz. ad libr. de Finibus*, ii, 34, *ubique malit scribere Polyclitus.*

Polycrates, Samius, Fin. v, 30, nihil adversi expertus est, nisi quod annulum amisit.

Polydorus, Or. iii, 58, Priami ex Hecuba minimus filius, *de cujus fatis Virgil. Æn.* iii, 49, *et Ovid. Met.* xiii, *init.*

Polygnotus, Brut. 18, pictor, *Thasius, vixit circa Olymp.* xc, *Plin.* xxxv, 8, *v. Junius in Catal. Pict. etc. In superciliis pingendis excelluit. Lucian. Imagg.* t. ii, p. 6.

Polyidus, Div. 1, 40, Corinthius, augur, filio mortem prædicit. *Homer. Iliad.* ε, 148.

Polyphemus, Tusc. v, 39, cyclops Siculus.

Pompeia, ad Div. v, 11, P. Vatinii uxor.

Pompeii Parcennii, Verr. iv, 11, Mamertini, civitate donati.

Pompeius Phrygio, Or. ii, 70, homo dives, cujus heres Scaurus fuit.

Pompeius Vindullus, Att. vi, 1, *videtur Pompeii M. libertus esse.*

A. Pompeius Bithynicus. v. *Bithynicus.*

*A. Pompeius Bithynicus**, præcedentis filius, ad Div. vi, 16, 17.

Cn. Pompeius Basiliscus, Verr. iv,

11, Mamertinus, a Cn. Pompeiu civitate donatus.

Cn. Pompeius Philo, Verr. IV, 22, Tyndaritanus.

Cn. Pompeius Theodorus, Verr. II, 42, Siculus.

Cn. Pompeius Strabo (de cognominis causa v. Plin. H. N. VII, 12), Sext. fil. Cæcil. 19, T. Albucium, cujus quæstor fuerat in Sardinia, accusare vult, sed ei non permittitur. Verr. III, 16, prætor Siciliæ. Font. 18; Balb. 22, bellum Sociale gerit, *in consulatu, a.* DCLXIV, *et triumphat.* Phil. XII, 11, in ejus exercitu tiro fuit Cicero. Brut. 47, mediocris orator. Cornel. 1, homo diis nobilitatique invisus (*vid. Plutarch. in Pompeio, init.*), causam lege Varia dixit.

Cn. Pompeius Magnus, Cn. F. Sext. N. Act 1 in Verr. 10, ludos votivos dat. Manil. 4, bellum Sertorianum conficit. Verr. v, 2, dux contra fugitivos in Sicilia. Act. 1 in Verr. 15, de potestate tribunitia restituenda fert. *Or. pr. Manilia leg. tota eum omnes perfecti imperatoris numeros implere ostenditur, et de rebus gestis ejus agitur.* Lege Manilia ipsi bellum Mithridaticum committitur. Sext. 27, ejus in Tigranem lenitas. Flacc. 28, Hierosolymis captis nil ex fano attigit. Att. 1, 14, prima redeuntis e bello Mithridatico concio nemini probatur. ibid. 12, ejus divortium cum Mucia probatur. ibid. 19, ad rogationem Flavii agrariam incumbit. Phil. II, 12, eum a conjunctione cum Cæsare revocat Cicero. Att. II, 16, dicit se Cæsaris leges probare, actiones ipsum præstare oportere. ibid. 19, laceratur edictis Bibuli. ibid. 1, 16, a plebe Cnæus Cicero dicitur, quod eum nimis diligeret. ibid. 14, laudibus Ciceronis invidet. II, 3, Epicrates dicitur. II, 17. Alabarches vocatur. II, 9, Hierosolymarius. II, 12, quindecimvir. Ar. Resp. 23, a Clodio vituperatur ad populum; toto pæne tribunatu ejus publico caruit. Quir. p. Red. 7, ejus in Cicerone revocando insignis opera. ad Div. 1, 1, creditur Ptolemæum reducere velle. ibid. 5, Milonem defendens convicio populi jactatur. Off. II, 16, magnificentissima munera ejus in secundo consulatu. ad Div. VII, 1, ejus ludi magnifici, in dedicatione theatri dati, describuntur et contemnuntur. Offic. II, 17, ejus theatra, porticus, templa reprehenduntur modeste : *v. Tacit. Annal.* XIV, 20, *et ibi Lips.* ad Div. VIII, 11, ejus secundus consulatus exagitatur a C. Curione, trib. pl. Att. IV, 1; Dom. 7, ei Ciceronis sententia res frumentaria committitur cum imperio. ad Div. VIII, 8, de provinciis Cæsaris statuere non vult. Att. x, 8, Themistocleo consilio utitur. ad Div. VIII, 13, stomacho ita fastidioso et languente est, ut, quod sibi placeat, reperire non possit. Att. VII, 11, reprehenditur, quod Cæsare adveniente urbem reliquerit. ad Div. IV, 7, copiæ ejus et genus exercitus non probantur M. Marcello et Ciceroni. Att. VIII, 3, *initio belli Civilis* nil agit sapienter et fortiter, omnia contra Ciceronis consilium. Cæsarem aluit, auxit et armavit. Att. IX, 13, de pace mittit ad Cæsarem. Tusc. III, 27, fuga post pugnam Pharsalicam. ad Div. XII, 14, in fuga non recipitur a Rhodiis. Div. II, 9, in solitudine Ægyptiorum trucidatur, *et quidem ad montem Casium, ubi ejus tumulus fuit. Plin. H. N.* v, 12, *ubi vid. Harduin.* Div. 1, 14, multa eum fefellerunt. Phil. II, 42, ejus domus et horti ad Antonium venere. Brut. 68, majorem dicendi gloriam consequutus esset, nisi gloriæ cupido eum ad res bellicas abstraxisset. Off. 1, 22, frustra se tertio triumphaturum dicit, nisi Ciceronis beneficio triumpharet, etc. Milon. 25, Magnus vocatur; *de quo cognomine, quando datum, v. Scalig. ad Euseb. p.* 154 *b. De* rebus gestis *in compendio agit Plin. H. N.* VII, 26. *De* liberis *autem v. Bimardum, Diss.* 1, *c.* 2, *T. I. Thesaur. Inscript. Murator. p.* 6 *sqq.* * *Pompeium fecisse fœdus,* de Rep. III, 13.

Cn. Pompeius, alter Magni fil. Att.

xii, 37; Phil. xiii, 4, per Lepidum adducitur ad pacem.

Q. Pompeius, Auli (tibicinis) F. Brut. 68, Bithynicus dictus, *quod cognomen familiæ mansit,* biennio major Cicerone; doctus, laboriosus, actione parum jucunda. *De filio A. Pompeio Bithynico v. in Bithynico.*

Q. Pompeius Nepos, A. Fr. Brut. 25; Muren. 7; Verr. v, 70, homo novus, summos honores consequutus est. Fin. ii, 17; Off. iii, 30; de Rep. iii, 13, infitiatur Numantinum fœdus, *quod injussu senatus populique fecerat anno* DCXIII, *post consulatum anno ante gestum.* Brut. 76, censor *cum Metello Macedonica.* Font. 10, a Cæpionibus accusatus absolvitur. Amic. 21, ab eo capitali odio, C. Lælii causa, dissidet P. Scipio Afr. *quod quum promisisset Scipioni, se C. Lælii petitionem consulatus adjuturum, semet ipsum consulem fecerat, ut commemorat Plutarch. in Apophi. p.* 200; *ex qua etiam intelligitur, hunc Pompeium tibicinis filium fuisse. Adde de eo Vellei.* ii, 1.

Q. Pompeius, Q. F. A. N. Rufus, Or. i, 37, prætor urbanus *a.* DCLXIII, familiaris Crassi et Antonii. Agr. i, 15, consul cum L. Sulla, *anno* DCLXV. Amic. 1, capitali odio a P. Sulpicio trib. pl. *ejusdem anni* dissidet (*a cujus emissariis etiam filius ejus interfectus est. v. Vellei.* ii, 19), quum ante amicissimi fuissent. Brut. 56, orationibus Ælii utitur.

Q. Pompeius Rufus, hujus Quinti, Q. F. A. Nepotis, nepos ex L. Sullæ filia, ejus Q. Pompeii fil. quem a Sulpicii emissariis interfectum diximus. Sull. 19; Att. iv, 16; Q. fr. iii, 2, Messallam tribunus pleb. *a.* DCC, *et* DCCI, reum de ambitu facit. ad Div. viii, 1, inimicus Ciceronis, *qui in causa Milonis diem dicere Ciceroni voluit* (*v. argum. Milon. Pediani*); unde fama orta est, Ciceronem itinere *in Ciliciam* ab eo *exsule* interfectum esse. *Quod comitiis cons. perpetuo obnuntiaret, in carcerem conjectum commemorat Dio Cassius, lib.* XL, *p.* 141. *Anno post tribunatum de vi condemnatus est cum T. Planco.* ad Div. viii, 1, Baulis exsulat, in summa paupertate, *qua eum M. Cælius idem, qui ante accusaverat, liberat, cogendo matrem Corneliam, ut prædia fidei suæ commissa redderet. Valer. M.* iv, 2. *Hoc dicit Cælius* : usque eo cimbæneticam facit, ut ego misererer ejus esuriei. *v. Perizon. de L. Vocon. p.* 141.

Q. Pompeius, Sext. F. ad Div. xiii, 49, Curio commendatur.

Sext. Pompeius, S. F. Cn. Strabonis fr. Brut. 47, summus JCtus, geometra et stoicus. Cf. Or. i, 15; iii, 21; Off. i, 6; Phil. xii, 11.

Sext. Pompeius, Cn. Magni fil. Att. xii, 37, fugit in Hispaniam citeriorem. ad Div. xi, 1, nuntio de Cæsaris morte firmior futurus putatur. Phil. xiii, 6, Massiliæ versatur, ac Mutinam ire cum exercitu timet, propter veteranorum odium. Phil. v, 15, a M. Lapido civitati restituitur.

Sext. Pompeius Chlorus, Verr. ii, 8, civis rom. de conventu Mamertino.

Pompilii, Petit. Cons. 3, amici Catilinæ.

Pompilius, Offic. i, 11, imperator, in cujus exercitu tiro fuit Catonis censorii filius. *Sed alii hic legunt* Popillius, *quam lectionem recepit Grævius, et capiunt aut de* C. Popillio Lænate, *qui consul fuit belli Maced. II anno primo, aut de* M. Popillio, *qui Ligariam biennio ante bellum Maced. II obtinuit, et ibi bene res gessit. Manutius pater autem legebat* Paullus Æmilius, *quod probat fil. Aldus. v. Chapman. ad h. l. in ed. Pearcii.*

Pomponia, Att. i, 5, 6; v, 1; vi, 2, soror Attici.

Cn. Pomponius, Brut. 49, 57, 62; Or. iii, 13, qualis orator fuerit. Brut. 90, bello civili Sullano interiit.

M. Pomponius, Off. iii, 31, L. Manlio dictatori, Torquati patri, diem dicit, sed actionem abjicit, jurejurando motus, quod filio coactus dederat.

M. Pomponius, de Div. ii, 29. *Ad eum C. Gracchus librum scripsisse, ex h. l. colligi potest. Plutarchus in Grac-*

chis, p. 842, *fidissimum Gracchi hujus amicum fuisse dicit Pomponium, qui eum revocavit, quum sibi manus afferre vellet.*

M. Pomponius Dionysius, Att. IV, 15, libertus, junctus ex Attico et Cicerone.

T. Pomponius, ad Div. V, 4, etc. *est* Atticus. vide supra Atticus, et Or. 34; Fin. II, 21.

C. Pomtinius, Catil. III, 2; Flacc. 40, prætor consule Cicerone. Prov. Cons. 13, Allobroges ex prætura vincit. *v. Dio*, XXXVII, *p.* 50, 51. Att. IV, 16; Q. fr. III, 4, triumphum petit *ex Allobrogibus victis, quem tandem per S. Galbam impetravit. Dio*, XXXIX, *p.* 120. Pis. 24, necessarius Ciceronis. ad Div. II, 15; III, 3; XV, 4, legatus Ciceronis in Cilicia. Att. VI, 3, vitia ejus. *In hujus nominis orthographia magna est varietas in Granoviana et Græviana.* Prov. Cons. 13, *scribitur* Pontinius *quæ scriptura etiam in Fastis occurrit (v. Pigh. ad a.* DCXD), *et in lapidibus (v. Græv. ad Att.* IV, 16); Att. VI, 3, Pomptinius; ad Div. II, 15; Att. V, 1, Pomtinius; Catil. III, 2, Pomtinus, etc. *Eadem varietas est in edd. pr.* v. *etiam Cortium ad Sallust. Catil.* 45. *In lapidibus Donianis invenia bis* Pomptinius; *in Gruterianis contra est* Puntinius.

Pontinius, Att. XII, 44.

Pontidia, Att. V, 21; VI, 1.

M. Pontidius, Or. II, 68; Brut. 70, Arpinas, vehemens orator et volubilis, sed nimis stomachosus.

Pontinius. v. *Pomtinius.*

C. Pontius, Samnis, Offic. II, 21; Sen. 12, *est imperator Samnitium, cujus ductu Romani coacti sunt fœdus Caudinum facere.*

L. Pontius Aquila, ad Div. X, 33, legatus D. Bruti, perit ad Mutinam. Att. V, 2, 3, 4, ejus villa in Trebulano. *Fuit de percussoribus Cæsaris, cujus mentio etiam.* Att. I, 1; Phil. XIII, 2. vid. et *Aquila.* **Pontius* quum esset ad Lavernium, Fat. fr. 2.

T. Pontius, Fin. I, 3; Sen. 10, centurio robore insignis.

Pontius Titinianus, Att. IX, 19, a Pompeianis partibus ad Cæsarianos transit.

Papillia gens, Leg. II, 22.

Popillia, Or. II, 11, mater Q. Catuli, cui primæ mulieri hoc contigit, ut publice laudaretur mortua; laudavit autem filius.

C. Popillius, P. F. is, qui consul bis fuit, a. DLXXXIII, DXCV. Phil. VIII, 8, ad Antiochum M. regem Alexandriam obsidentem mittitur. *v. Liv.* XLV, 12.

C. Popillius Lænas, C. F. C. N. Her. I, 15, a Gallis obsidetur; ita discedit, ut impedimenta relinqueret, exercitum educeret, *quam legatus esset L. Cassii coss. a.* DCXLVI. Leg. III, 16, a Cœlio legis tabellariæ auctore opprimitur. v. *C. Lænas*, et infra, *P. Popillius, C. F.*

C. Popillius, P. F. ejus scilicet, qui a Graccho ejectus est. Brut. 25, non indisertus. *Hunc autem, aut filium, puto esse eum*, qui Act. I in Verr. 13, de peculatu damnatus *dicitur. Hotomannus refert ad* P. Popillium, *de quo in Cluentiana. Male. Is de ambitu damnatus est, non de peculatu.*

L. Popillius, Cluent. 47, judex in judicio Juniano. *Sed mihi dubium non est, quin sit*, P. Popillius, *legendum, ut est c.* 36.

M. Popillius, M. F. Lænas, Brut. 14, consul, *a.* CCCXCIV, flamen Carmentalis, seditionem auctoritate et oratione sedat: unde Lænas dictus sit?

P. Popillius, C. F. P. N. Verr. IV, 50, P. Rupilii collega in consulatu, *a.* DCXXI. *v. Vell.* II, 7. Cluent. 35; Dom. 31; de Rep. I, 3, a C. Graccho lege lata in exsilium mittitur. Quir. p. Red. 3; Sen. p. R. 15; Brut. 34, restituitur rogatione L. Bestiæ trib. pl. Brut. 25, non indisertus. *Hunc putarunt viri docti quidam intelligi, pro Balbo, c.* 11, *ibique pro* C. Lænas *esse legendum* P. Lænas, *ut habet Manutius, in primis quum de C. Popillii exsilio nil ipsis constaret. Neque absurda est ista conjectura. Nam P. et C. in Popilliis, atque eodem hoc confundi ex Cluent.* 35 *intel-*

ligitur, ubi olim C. legebatur pro P. Neque tamen C. rejecerim. Potest enim intelligi de eo, qui a Cælio oppressus est, et sine dubio exsulavit. v. C. Popillius, C. F.

P. Popillius, Cluent. 36, reus de ambitu, damnatur.

* *Populiana* centuria, pro Tull. 3, 4, 5, fragm. nov. *Recte conjicit Heinrichius*, Popilliana.

Porcia, Att. xv, 11, *M. Catonis soror, Domitii Ahenobarbi uxor.* ibid. xiii, 37, 48, ejus laudatio.

* *Porcina*, Her. iv, 5, orator, *est M. Æmilius Porcina; de quo* Brut. 25.

Porcius, Font. 8, de coborte M'. Fonteii, aut portitor.

L. Porcius Licinus, Brut. 15, consul cum P. Claudio, *ann.* dlxix. Licinus *scribendum esse, non* Licinius, *recte monent viri docti ad Liv.* xxxix, 32.

L. Porcius Nasica, Or. ii, 64, ejus facetum responsum Catoni censori datum.

*M. Porcius**. Cato, felicem te, M. Porci, a quo rem improbam petere nemo audet fr. inc. 32.

*Porcius** : leges Porciæ, de Rep. ii, 31.

Porsena, Sext. 21; Att. ix, 10; Parad. 1, 2, eum interficere conatur Q. Mucius.

Portunus, Nat. D. ii, 26, *deus, a portu dictus.*

Posides Matro, Solentinus, Verr. ii, 42.

Posidonius, Off. iii, 2, Panætii discipulus. Att. ii, 1, commentariis Ciceronis Græcis de Consulatu suo absterretur a scribendo de eodem. Tusc. ii. 25, dolores fortiter fert. Nat. D. i, 44, liber v de Natura deorum. Div. i, 3, quinque libros de Divinatione edidit. ii, 21, prognosticorum causas persequitur. ii, 15, statuit homines ad bestias deduci vi quadam sentiente et divina per totum mundum fusa. i, 30; ii, 15, morientes divinare putat. Nat. D. ii, 34, ejus sphæra. i, 3, instituit Ciceronem. Att. ii, 1, Rhodi vivit. Fat. 3, ejus sententia de fato reprehenditur. *Posidonius* fortissimus stoicorum, Hort. fr. 28.

Possidorus, Verr. iii, 42, legatus Thermitanorum.

Postumia, ad Div. 4, 2; Att. v, 21, Servii Sulpicii uxor.

Postumius, ad Div. vi, 12, Cæsaris familiarissimus. Att. v, 21; xv, 2, procurator ludorum Octavii; *sed ibi* Postumus *dicitur.*

Postumius, Fin. ii, 22, homo voluptuosissimus. *Davisius recepit ex emendatione Scaligeri* C. Hirrius Postumius.

*Postumius**, Balb. 23, consul cum Sp. Cassio.

A. Postumius Albinus, Verr. i, 41, censor cum Q. Fulvio *a.* dlxxix.

A. Postumius, Nat. D. ii, 2, dictator in bello cum Tusculanis *a.* cclvii; *quo anno et consul cum T. Virginio fuit.*

C. Postumius, de Div. i, 33, aruspex.

Cn. Postumius, Verr. i, 39, civis rom. qui Verris pecunias extraordinarias tractavit. v. *Curtius.*

Cn. Postumius, Muren. 27, subscriptor Sulpicii contra Murenam, præturam petit Cicerone consule.

M. Postumius, Verr. ii, 18, quæstor Verris.

P. Postumus Tubertus, Leg. ii, 23. v. *Tubertus.*

P. Postumius, ad Div. iv, 12, familiaris M. Marcelli.

Q. Postumius, Verr. i, 39, civis rom. qui Verris pecunias extraordinarias tractabat. v. *Curtius.*

Q. Postumius, Dom. 44, *s. potius, ut est in prima Monutiana et Græviana*, Q. Seius Postumus.

Sp. Postumius, Sen. 12, consul cum T. Veturio, *a.* cccxix.

T. Postumius, Brut. 77, bonus orator, bellator acerrimus, juris publici peritissimus. *Prætor fuit a.* dcxcvi. v. *Postumus.* Att. xv, 16.

Postumulenus, ad Div. vi, 10, cognomen familiæ romanæ.

Postumus, Att. vii, 15; ei Sicilia decernitur a senatu initio belli Civilis. *Corradus de* T. Postumio *intelligit, de quo ante. Pighius ad a.* dxcvi.

Postumus, *cognomen Rubiriorum*, *Curtiarum*, *etc.*

* *Postumus Cominius*, de Rep. II, 35; Balb. 23, consul cum Sp. Cassio *a.* CCLX.

Potamo, Caecil. 9; Verr. IV, 20, scriba Q. Caecilii quaestoris in Sicilia.

*Potitii**, de Rep. II, 31.

P. Potitius, Verr. I, 51, senator.

Praecilius, ad Div. XIII, 15, pater et filius.

* *Praxiteles*, Her. IV, 6; Verr. IV, 2, statuarius clarissimus, *cujus opera recenset Plinius*, XXXIV, 8; XXXVI, 5. de Div. II, 21, *Praxiteleia* capita.

* *Praxiteles*, de Div. I, 36, caelator, *Ciceronis aetate ; ubi tamen Winkelmanno, Hist. artium*, VI, 2, 51, *legendum videtur* Pasiteles, *de quo Plin.* XXXVI, 5.

Precianus, ad Div. VII, 8, JCtus, *apud Caesarem gratiosus, et Ciceronis amicus. Nomen indicat e gente Precia in aliam transisse adoptione.*

L. Pretius, Verr. V, 62, eques rom. negotiator Panormitanus.

*Priamus** rex Trojanus, Rosc. 32; Tusc. III, 19.

Procilius, Att. IV, 15, 16, reus condemnatur. *Idem memoratur* ad Q. fr. II, 8; *q. l. negat Manutius* Procilium *familiam esse. Sed rectiora edoctus ab Ursino, mutavit dein sententiam. v. Ursin. ad Att. l. c. Fuit quaestor a.* DCXCIII; *tribunus pleb. a.* DCXCVII.

Procilius, Att. II, 2, *historicus, qui multa scripsit, et Attico in pretio fuit. Ei Cicero praefert Dicaearchum, ex quo colligas, eum Geographica scripsisse. Ejus mentio etiam apud Varron. de L. L.* IV, *et Plin.* VIII, 2. *v. Voss. de Hist. Lat.* I, 12.

Procles, de Div. II, 43, Eurysthenis frater geminus, rex Lacedaemoniorum.

Proculus Julius, Leg. I, 1, ei Romulus apparet, et se Quirinum nominari jubet. *Add.* de Rep. II, 10.

Procyon, Nat. D. II, 44, sidus.

Prodicus, Ceus, Nat. D. I, 42, sententia de diis deos tollit. *Pro vulg.* Chius, *edidimus cum Davisio* Ceus. *v. Menagius ad Laert.* IX, 50. Or. III, 32, de natura rerum scripsit. De Hercule Prodicio v. in *Hercules*.

Prometheus, Her. IV, 6; Tusc. V, 3.

Sext. Propertius, Dom. 19; Propertii *sunt gentis* Aureliae.

*Proserpina**, Nat. D. II, 26; III, 21; Verr. IV, 48.

Protagoras, Nat. D. I, 23, Abderites, Athenis ejicitur, et libri ejus comburuntur. Brut. 12, locos communes scripsit, et rerum singularum laudationes vituperationesque. Or. III, 32, de natura rerum scripsit. Nat. D. I, 1, de diis dubitat. Brut. 85.

Protogenes, Att. II, 21, Ialysum fecit. Brut. 18, pictor *Caunius, circa Olymp.* CXII *floruit. De eo vid. Plin.* XXXV, 10.

Protogenes, ad Div. VIII, 1, M. Marii lector.

Prusias, rex Bithyniae; Div. II, 24, apud eum Hannibal exsulat. Negat se audere, quod exta prohibeant. *De eo v. Liv.* XIV *extr. Epit.* 51.

*Pseudocato**, Att. I, 4.

*Pseudomasippus**, ad Div. VII, 23.

*Pseudolus**, Sen. 14.

Pseudophilippus, Agr. II, 33, *quocum bellum Macedonic. III gestum est.*

Ptolemaeus, Lagi fil. Div. II, 66, dux Alexandri, venenato telo ictus quum ex doloribus moreretur, radicula Alexandro somno oblata servatur.

Ptolemaeus, Offic. II, 23, Alexandrinus hospes Arati Sicyonii. *Est rex Philadelphus.*

Ptolemaeus, Dom. 7, rex Cypri, regis Alexandrini frater *minor*, lege Clodia per Catonem regno ejicitur. Flacc. 13; Sext. 26.

Ptolemaeus, Tusc. V, 34, laudat cibarium panem. *Rex Aegypti, nescio qui.*

Ptolemaeus Auletes, Verr. II, 31; Coel. 8; Rab. Post 2, regno pellitur; pecunias sumit a Rabirio Postumo. ad Div. I, 1 seqq. ab Alexandrinis regno pulsus, a senatu R. restitutionem in regnum petit. Cui id negotii detur, magna controversia est. Cf. *Dio Al-*

xandrinus. Q. fr. II, 10, ejus lectica Aniciana.

Q. Publicenus, Q. fr. I, 2; ei statua decernitur in Asia. Dignus honore illo. *Sed videtur scriptura vitiosa esse; nam hoc nomen Latinum non est, saltem non gentis nobilis.*

Publicius, de Div. I, 50, vates.

Publicius, de Div. II, 8, socius Catilinæ.

L. Publicius, Or. II, 67, ejus dictum de P. Mummio.

Cn. Publicius Menander, Balb. II, Græcus, libertinus, qui cum legatis R. in Græciam missus, lege lata ita civitatem habuit, ut civis esset, si domum redisset, et inde Romam revertisset.

L. Publicius, Quint. 6, venalitiarius, s. mango.

Q. Publicius, Clu. 45, prætor.

Publicola *, de Rep. II, 31.

Publia, Att. XII, 32, Ciceronis post Terentiam uxor.

Publilius, Att. XII, 7, 24, socer Ciceronis, et Publiliæ pater, vel frater.

Publius Syrus, ad Div. XII, 18, mimus. Att. XIV, 2.

Publius, ad Div. XVI, 22, *quidam de Clodio intelligunt; sed rectius Corradus, de creditore Ciceronis, in quo jocos est.* Sed Att. II, 7, *est* Clodius.

Pulchellus, Att. II, 1, etc. Clodius.

Pullus Numitorius, Fin. V, 22, Fregellas prodidit.

Cn. Pupius, ad Div. XIII, 9, in operis societatis Bithynicæ.

M. Pupius, Dom. XIII, adoptat Pisonem.

Pylades, Fin. II, 24, amicus Orestæ; *a quo*, c. 26, Pyladea amicitia. Amic. 7.

Pyrrho, Fin. II, 11, 13; Offic. I, 2, quid sentiat de summo bono; Tusc. II, 6, de dolore; Fin. IV, 16, de virtute. *Ab eo dicti* Pyrrhonii, Orat. III, 17.

Pyrrhus, de Div. II, 56, Æacides. ad Div. IX, 25, ejus libri de re militari. Mur. 14, de eo triumphat M'. Curius. Offic. II, 7, ad eum Macedones universi se conferunt, Demetrio relicto. ad Div. V, 12, bellum Pyrrhi scripsit Timæus. Parad. VI, 2, Fabricio pecuniam frustra offert. Amic. 8, ab eo propter probitatem non alieni sunt Rom. animi. Sen. 6, a fœdere cum Pyrrho abstrahit Romanos Appius Cæcus.

Pythagoras, Tusc. I, 16, Pherecydis discipulus. Or. II, 37; Tusc. IV, 1, junior est Numa Pompilio. De Rep. II, 15, in Italiam venit Olympiade LXII, anno quarto L. Tarquinii Superbi. Fin. V, 29; Tusc. IV, 19, 25, Ægyptum peragravit, et magos Persarum adiit. Acad. II, 37, ex numeris et mathematicorum initiis omnia esse putat. Nat. D. I, 11, Deum esse animum per mundum permeantem, cujusque particulas animos nostros. III, 11, ad harmoniam canere mundum statuit. de Div. I, 3, magnam auctoritatem tribuit divinationi. Offic. I, 17, ultimum in amicitia putat, ut fiat unus e pluribus. Tusc. I, 25, summæ sapientiæ credit fuisse, imponere rebus nomina. Offic. I, 30, sine ulla hilaritate summam auctoritatem consequitur. Tusc. V, 3, cum Leonte de philosophia sermo. Nat. D. III, 36, Musis bovem immolavit, *invento theoremate de ratione quadrati subtensæ in triangulo rectangulo ad quadrata reliquorum laterum. Sic etiam tradit Vitruv.* IX, 2; *alii autem hecatombem immolatam dicunt, v. c. Laert.* VIII, 12. *v. intt. ad Laert. et Davis. ad h. l.* Fin. V, 2, Metaponti moritur, etc. Tusc. IV, 1, ejus philosophiæ Romæ vestigia. * Commemoratur de Rep. I, 10; ibid. III, 8; et libro de suis Cons.

Pythagorei, de Div. I, 30, quare fabis abstinuerint. Tusc. I, 17, sententiarum suarum rationem reddere non solent; ab iis Plato sententiam de animorum immortalitate hausit. IV, 2; V, 39, fidibus utuntur et cantu. Nat. D. I, 5, eorum, Ipse dixit. Senect. II, vesperi commemorant, quid interdiu egerint, audierint, dixerint, etc.

Pythia, de Div. I, 19, 36, eam terræ vis concitabat.

Pythium * oraculum, de Divin. I, I.

Pythius, Offic. III, 14, argentarius Syracusanus, Canium equitem R. circumvenit.

Pythodorus, Flacc. 22, Trallianus.

Q.

Querelæ, ad Div. VI, liber Cæcinæ, laudatur.

Quinquatrus, ad Div. II, 12; XII, 25; Att. IX, 11, 13; *solemnia in honorem Minervæ*, majora *mense martio*, minora *idibus junii. v. Ovid. Fast.* VI, 651.

C. Quintilius, Cluent. 62, eques rom. in agro Falerno.

P. Quintilius Varus, Quint. 17, *juris civilis peritus fuit, ut ceteri, quibus jungitur. Pighius, ad a.* DCLX, *putat esse eum, qui in Cluentiana commemoratur.* v. in *P. Quintius Varus*.

Sext. Quintilius, p. Red. in Sen. 9, prætor, *P. Lentulo Spinthere consule.*

C. Quintius, Quint. 3, 49, *frater P. Quintii, pro quo est oratio.*

P. Quintius, Cluent. 27, trib. pl. *L. Lucullo et M. Cotta coss. A. U.* DCLXXIX, patronus Oppianici, qui concionibus invidiam judicio Juniano conflavit. Brut. 62, in concionibus turbulentus. *Idem videtur, qui*, Att. VII, 9, *appellatur* familiaris Ciceronis. — * *Certe adversarius ejus fuit in causa Tulliana*, pro Tull. 1, fragm. nov.

P. Quintius Cincinnatus, Sen. 16; aranti nuntiatur, eum dictatorem esse factum. Ejus jussu magister equitum C. Servilius Sp. Melium interficit.

Num. Quintius, Sext. 38, tribunus plebis Clodianarum partium, Lentulo Spinthere cos. una cum Attilio Serrano. ibid. 33, eum omnes irridendi causa Gracchum vocabant; *vel quod popularis videri vellet, vel quod filius Gracchi insitivi, ut Abramia videtur: quem vid.*

P. Quintius Varus, Cluent. 19, homo summa religione et auctoritate. *Sed Lambinus, Merula, aliique volunt legi* Quintilius. *Etiam Pighius, ad a.* DCLX, *hunc locum refert ad Quintilium, de quo supra.* Varus *est cognomen* Quintiliorum, *non* Quintiorum. *Sed. codd. nil variant.*

P. Quintius, pro quo est oratio, ex qua de eo cognosci potest.

T. Quintius. v. *Flamininus.* Att. XII, 5.

Quintius Gallus, ad Div. XIII, 43, *nonnullis etiam* Gallius. *Videtur legatus aut præfectus Q. Philippi Asiæ proconsulis. Conf.* 73, 74. *Nam ei commendatur, qui negatiatur Philomelii, quod est oppidum magnæ Phrygiæ; conf. ep.* 49.

Quirinalia, Q. fr. II, 3, 13, *solemnia in honorem Romuli. v. Ovid. Fast.* III, 513.

Quirinus, Offic. III, 10; de Rep. II, 10, Romulus. Att. XII 45; XIII, 28, Quirino σύνναος Cæsar.

Quirites *. Quiritum nullus, de Rep. I, 17.

R.

Rabirius, Acad. I, 1, malus auctor philosophiæ Latinus. *Ab hoc sine dubio diversus est præstans poeta* C. Rabirius, *qui etiam Ovidio laudatur:* magni Rabirius oris (*v. Vossius, Hist. Lat.* I, 21); *et alius, fortasse medicus, ap. Plin. H. N.* XXVIII, 7.

C. Rabirius, Rabir. perd. 2; Saturninum trib. pl. interfecisse dicit Labienus, et propterea accusat. Pison.

2, a Cicerone defenditur. Att. I, 6, domum Neapoli habet, vendit.

C. Rabirius, Postum. 1, 2, eques rom. filius C. Curtii *naturalis, Rabirius per adoptionem. Accusatus de residuis, damnato Gabinio, a Cicerone defenditur.*

L. Rabius, Verr. I, 34, *Marianus, transfugit ad Mithridatem; ab eo cum L. Magio mittitur ad Sertorium; prodito deinde Mithridate, ad Romanos rediit, et Romæ et Myndi habitavit. Asconius habet* Phanius; *unde* Fannius *edidit P. Manutius; alii* Fabius. *Appian. Bell. Mithrid. p.* 364, *ed. Toll.* Δύο Λεύκιοι, Μάγιός τε (*non Mummius, ut Hotomannus profert ad Cic. l. c.*) καὶ Φάνιος Μιθριδάτην ἔπειθον συμμαχῆσαι τῷ Σερτωρίῳ, etc.

Rabocentus, Pison. 34, Bessicæ gentis princeps, a L. Pisone securi percussus est.

L. Rabonius, Verr. I, 50, ædis Castoris sarta tecta tuetur.

L. Racillius, Verr. II, 12; ad Div. I, 7, tribunus plebis, Marcellino et Philippo coss. Cf. ad Q. fr. II, 1.

Rarius, vel *Ranius*, Att. XII, 21, *forsan libertus aut servus Bruti. Ranii nomen occurrit in lapide apud Gruterum.*

Rebilus. vid. *T. Caninius Rebilus.*

Regillus, cognomen Æmiliorum. Att. XII, 24, filius Lepidi, qui cum Q. Catulo consul fuit, *a.* DCLXXV.

Reginus, Att. X, 12, mari *Infero* præfectus, a partibus Pompeianorum est. *Corrado videtur esse* L. Minutius Basilus, *quem hoc muneris habuisse Orosius tradit*, VI, 15.

L. Regulus, ad Div. XIII, 60, *e Liciniis* (*unde ejus libertus Trypho* L. Livineius *dicitur*), familiarissimus Ciceronis.

M. Regulus, Off. I, 13, Punico bello primo captus a Pœnis, de commutandis captivis Romam mittitur. Pison. 19, ejus supplicium. Att. III, 17, et cf. *M. Attilius.*

Remora, de Div. I, 48, dubitant Romulus et Remus, urbem ab se conditam Romam, an Remoram appellent.

Remus, de Div. I, 47, auspicium capit. II, 20, cum fratre Romulo et altrice bellua vi fulminis ictus concidit. Add. de Rep. II, 2.

Q. Rex, ad Div. XIII, 52, *e familia Marcia, qui in causa Pompeii fuerat. Videtur magistratus in Sicilia fuisse, quia ei Melitensis homo commendatur. Sed* Orat. II, 28, *est* consul *A. U* DCXXXVI, quem defendit Antonius.

Q. Marcius Rex *, Att. I, 16.

Rhadamanthus *, Tusc. I, 5, 41.

* *Rhamnenses*, de Rep. II, 8, 20, *una e tribubus Romuli, ab ipso* Romuli *nomine.*

Rhinthon, Att. I, 20, poeta comicus Tarentinus; ex eo versus Græcus. *v. interpretes.*

Rhodo, ad Div. II, 18, amicus Q. Thermi.

* *Romulus*, de Rep. II, 10, regnavit annos XXXVII. ibid. II, 2—10, origo et res gestæ. I, 41, desiderium apud cives, ex Ennio. II, 10; Leg. I, I, dixit Julio Proculo, se deum esse. de Rep. I, 16, virtute in cælum sublatus dicitur. de Div. II, 20, cum fratre Remo et altrice bellua fulmine ictus concidit. I, 2, 48, augur cum fratre. I, 17; II, 38, ejus lituus. N. D. III, 2; de Rep. II, 10, auspicia constituit.

L. Roscius, Phil. IX, 2, legatus Romanorum, a Larte Tolumnio Fidenis interfectus.

Q. Roscius, Quint. 24; Q. Rosc. 7, eximie laudatur. N. D. I, 28, perversis oculis est. Div. I, 36, amores et deliciæ Ciceronis; in Solonio circumplicatur serpentis amplexu; aruspices augurantur claritatem ejus. Leg. I, 4, senex tardiores fecit tibias. Arch. 8, ejus mors. Div. II, 31.

Sext. Roscii, S. Rosc. 6, ex Amerino municipio municipes, pater et filius; *vid. argum. orat.* Off. II, 14, filius a Cicerone contra L. Sullæ dominantis potentiam defensus est.

T. Roscii, Sext. R. 6, *Capito* et *Magnus*, municipes Amerini, propinqui Sexti, quorum opera pater S. Roscius interfectus, et filius accusatus est.

C. Rubellinus, ad Div. xii, 26, *pro qua Grævius e mss. reposuit* Rubellius, *quod jam Ursino in mentem venerat.*

Rubria, ad Div. ix, 21, Carbonis cujusdam, Ciceronis amici, mater.

Rubrius, Verr. i, 25, minister Verris proquæstoris. *Idem videtur cum* Q. Rubrio, iii, 80.

L. Rubrius, Cassinas, Phil. ii, 16; ei testamentum subjicit M. Antonius.

P. Rubrius, Verr. iii, 57, eques rom. in Syracusano conventu.

Q. Rubrius Varro, Brut. 45, a senatu hostis cum Mario judicatus, acer et vehemens accusator.

Q. Rubrius, Verr. iii, 80, a Verre in Sicilia, torque, phaleris et corona donatur.

Rufio, ad Div. vii, 20, *Trebatii gentilis, ut docet Manutius ex inscriptione.*

Rufio, Att. v, 2; xiv, 14, *est* Sempronius Rufus; Rufio *est diminutivum a* Rufus; *amabatur autem a Cicerone, ut ex epistola Cœlii intelligi potest. De* Sempronio Rufo *vid. infra.*

Rufrenus, ad Div. x, 21, *legatus Lepidi triumviri, aut tribunus, aut simile quid.*

Rufus, ad Div. v, 19, *est* L. Mescinius Rufus; cogitat ad Pompeium transire. ep. 20, queritur, Ciceronem rationes provinciæ se non exspectato ad ærarium detulisse. xiv, 14, *est* M. Cœlius Rufus, *aut* Mescinius Rufus.

Rufus, ad Div. ix, 24, amicus Pæti, dicitur de salute Ciceronis laborasse.

Rufus, Orat. ii, 69, vide in *Rutilius*.

P. Rullus, Agrar. i, 5, *trib. pl. consule Cicerone, qui legem agrariam tulit, quam Cicero tribus orationibus dissolvit. Est e Serviliis. De patre ejus vid. Plin. H. N.* viii, 51.

P. Rullus, alius etiam trib. pleb. est, pro Dom. 16.

Q. Fabius Rullus, Phil. v, 17, admodum adolescens consul fit. *Vide Manut.*

Rupa, ad Div. ii, 3, libertus Curionis.

A. Rupilius, Cluent. 63, medicus.

Rupilius, Off. i, 31, histrio, Antiopam sibi eligit.

* *L. Rupilius*, de Am. 20, *frater P.* consulatum petens, repulsam tulit.

* *P. Rupilius*, Verr. iv, 50; de Am. 11, 20, P. Popillii Lænatis collega in consulatu, *A. U.* dcxxi; quæstionem exercent in eos, qui cum Gracchis fecissent; utuntur consilio Lælii. *De ejus acerbitate in ea quæstione vid. Vell.* ii, 17. Verr. ii, 13, consul in Sicilia, *a quo* lex Rupilia, *seu* leges Rupiliæ, bellum Servile oppressit. *Vide Sigon. et Pigh. ad h. a.* Tusc. iv, 17, mortuus est dolore ob fratris L. repulsam in petitione consulatus. *Hic et* de Am. 20, *male edd. habent* Rutilius.

P. Rupilius, P. F. Menenia, ad Div. xiii, 9, eques rom. magister societatis Bithynicæ, Crassipede quæstore.

M. Rusca, Or. ii, 65, *e Pinariis*, trib. pl. (*A. U.* dcxxii) tulit legem annalem.

Ruscio, Mil. 22, servus.

C. Rusius, Brut. 74, accusator vetus, Sisennam ridiculum facit.

C. Rusticellus, Bononiensis, Brut. 46, exercitatus in dicendo, et natura volubilis.

Rutilia, Att. xii, 20, C. Cottæ mater, Publii Rutilii soror.

C. Rutilius Rufus, Brut. 40, familiaris Scævolæ. Cæcil. 21, subscriptor P. Lentuli principis senatus in accusatione M'. Aquillii.

L. Rutilius, de Am. 20; eum consulem efficere Scipio non potest, quum fratrem Publium fecisset; *nisi vero legendum* Rupilius. vid. in *P. Rutilius*.

L. Rutilius, Cluent. 65.

M. Rutilius, ad Div. xiii, 8, a Cæsare præfectus agro in Gallia Cisalpina dividendo.

P. Rutilius Lupus, Font. 18, L. Julii collega in consulatu *a.* dclxiii, bellum Sociale gerit, in quo perit.

* *P. Rutilius, M. F. P. N. Rufus*, tribunus plebis ann. U.C. 618, C. Hostilium Mancinum de senatu educi jussit, quod eum civem negaret esse, Orat. i, 40. Vide ad Offic. ii, 13, not. 20.

* *P. Rutilius Sp. F. Sp. N. Rufus*, *M. F.* Brut. 29, 30, orator, de jure respondet; orationes scripsit, et de jure.

Panætii auditor, prope perfectus in stoicis; repulsam in consulatu fert; pro se ipse dixit a Scauro accusatus. Or. II, 69, a Scauro competitore ambitus accusatus a quo victus in petitione erat, eumdem ipse accusat. Offic. II, 13, adolescens innocens, juris peritus habitus est, quia frequentabat P. Mucium. Planc. 12, in petitione tribunatus pl. repulsam tulit. de Rep. I, 11, Scipionis comes in bello Numantino; *nempe trib. militum, teste Appian. Hisp. c.* 88. Rabir. per. 7, contra Saturninum stat. Offic. III, 2, Panætium de prætermissis non reprehensum dicit, propter eorum, quæ perfecisset, præstantiam. Fin. I, 3, libros edidit. Att. IV, 16, inductus a Cicerone in libris de republica. de Rep. I, 8, exsul Smyrnæ, Ciceroni adolescentulo exponit hanc olim habitam disputationem. O. I, 53; Brut. 30, damnatur, quia nimis tenuiter se defendi voluit, et a se aliisque defensus est. Balb. 11, damnatur ab equitibus, quod in Asia quæstor provinciales a publicanorum injuriis defenderat. Smyrnæ in exsilio vixit. Cf. Nat. D. III, 32, *et Tacit. Ann.* IV, 43. Font. 16, injuste damnatus est. Rabir. Post. 10, crudelitatem Mithridatis effugit, mutato habitu romano, et Græco assumto. *Laudatur.* l. c. Pison. 39; Scaur. fr. p. 179. *Falsa lectio est,* Tusc. IV, 17; de Am. 20, *ubi pro* P. Rutilium *reponendum esse* P. Rupilium *omnes nunc una ore consentiunt.*

P. Rutilius, Cæcin. 10, testis in Cæcinam, homo nullius fidei.

S.

Sabazia, N. D. III, 23, sacra Bacchi, *qui ipse Sabazius dicitur.*

Sabazius, Leg. II, 15; cum Aristophanes ejici vult, tanquam peregrinum deum.

L. Sabellius, Brut. 34, a L. Cæsuleno ex lege Aquillia de justitia accusatur.

Sabidius, Petit. Cons. 2, homo obscurus, quem competitor Q. Ciceronis in prætura ad tabulas posuerat, quum alium amicum honestum non haberet. Sabidia *est etiam ap. Donium in lapide,* I, 164, *et* Sabidius *in Gruterianis lapidibus non unus.*

Sabinius, Reatinus, Sext. 37, *ex operis Clodianis, a quibus P. Sextius pæne interfectus est.*

*Sabinus**, servus Trebonii, ad Div. XVI, 16.

C. Sacerdos, e Liciniis, Verr. I, 10, prætor Siciliæ ante Verrem. Planc. II, legatus Q. Metelli in Creta. *Consulatum petiit cum Cicerone. vid. Ascon. argum. or. in Tog. Cand. De ejus prætura urbana et Siciliensi multa sunt in Verrinis.*

Sadala, Verr. I, 24, rex Thraciæ; ad eum a Cn. Dolabella mittitur C. Verres.

Safinius, Cluent. 25, Atellanus.

Salaco, ad Div. VII, 24, nomen *hominis cujusdam in paupertate superbi; unde h. l.* Hermogenes Tigellius *Salaco dicitur.*

Q. Salassus, ad Div. VI, 18, P. Curtii f. ater, *e gente Postumia, si quidem germanus Curtii frater fuit. Provinciam obtinuit e prætura A. U.* DCC.

Salii, de Div. I, 17, sacerdotes Martis; in eorum curia situs lituus inventus est integer, quum ea deflagravisset. *Ab iis,* Att. V, 9, *dicitur* Saliaris modus, *de conviviis opiparis et magnificis.*

Salinator, Or. II, 67; Sen. 3, 4; Brut. 18, *est Livius, qui in censura, a.* DXLIX, *hoc cognomen primus accepit, Liv.* XXIX, 37; Tarento amisso *bello Punico II* arcem retinuit, *Liv.* XXVII, 25. v. in *Livius.* Brut. 18, Senensi prælio ludos Juventuti vovet.

Sallustius scripsit Empedoclea, Q. fr. II, 11.

Sallustius Caninius, ad Div. II, 17, proquæstor Ciceronis, *ad quem est epistola. Docti viri legendum existimant*, Cnæus, *pro* Caninius, *ut sit P. Sallustii propinquus, de quo paullo post. v. Pighius ad A. U.* DCCII. *Sed codd. nil juvant.*

C. Sallustius Crispus, Att. XI, 20; ei Cæsar ignovit. *De inimicitiis inter ipsum et Ciceronem, et orationibus, quas contra se invicem dixisse putantur, v. Corrad. Quæst. p.* 113 *sqq.* *Sic Ernest. Vix autem credibile est, hujus epistolæ Sallustium celebrem illum historicum esse.*

Cn. Sallustius, ad Div. XIV, 11; Att. XI, 11, *amicus summus Ciceronis.* In animo Cicero habet cum eo mittere filium ad Cæsarem, quum exsularet.

Cn. Sallustius, de Div. I, 28, *Ciceronis libertus*, ad Div. XIV, 4, 11, laudatur. Att. I, 3, 11.

P. Sallustius, Att. XI, 11, *frater aut propinquus* Cnæi, *Cic. amici.*

Sext. Saltius, Agrar. II, 34, duumvir Capuæ.

Salvidienus, Brut. ep. 17.

Salvius, ad Div. IX, 10; Att. II, 7, libertus Attici. Att. X, 18, libertus Hortensii filii.

Salus, Att. IV, 1, dea, cujus templum erat prope domum Attici in colle Quirinali; *de quo vid. Plin.* XXXV, 4; Div. I, 47, Salutis augurium.

Samiarius, Phil. XI, 2, exsul, a quo interfectus est C. Trebonius, jussu Dolabellæ.

Sampsiceramus, Att. II, 14, 16, 17, 23, *est* Pompeius. *Ceterum est nomen Emesenorum reguli. Strabo, l.* XVI, *p.* 1092, *ed Almel.*

Sando, ad Div. III, 7, pater Athenodori stoici.

Q. Sanga, Pis. 31, senator, *de Fabia gente.*

Sannio, Her. IV, 50, nomen servi.

Sapala, Petit. Cons. 3, amicus Catilinæ, præco.

Sappho, Verr. IV, 57, ejus statua in Prytaneo Syracuso.

Sara. v. *Siregius.*

Sardanapalus, Fin. II, 32; Tusc. V, 35; Att. X, 8, epigramma in sepulcro ejus ridet Aristoteles. *De eo rege eruditaest disputatio Boherii ad fin. notarum in Tusc.*

Sarpedon, Div. II, 10, filius Jovis.

Saserna, Phil. XIII, 13, amicus Antonii. Att. XV, 2, cum Matio et Postumio ludos procurat, ab Octavio institutos, *in honorem Cæsaris.*

Sassia, Cluent. 5, mater Clocotii.

Satrius, ad Brut. 6, legatus C. Trebonii.

Satrius Caninius, Att. I, 1. *Casaubonus putat esse equitem R. cujus, in libello de claris Grammaticis, Suetonius mentionem facit. Cicero eum appellat* fratrem P. Varii. *Corruptum locum putant quum alii, tum Langius ad Cic. de Offic.* III, 18.

M. Satrius, Offic. III, 18, M. Minutii Basili sororis filius, et heres.

P. Saturius, Q. Rosc. 1, patronus Chæreæ, qui pro eo contra Q. Roscium comœdum dixit. Cluent. 38.

Saturnalia, Cat. III, 4; Att. V, 20; XIII, 52, *solemnia in memoriam aureæ ætatis celebrata a. d.* XIV *kal. jan. Saturnalia secunda et tertia, cape de die secundo et tertio Saturnaliorum. Vid. Gronov. ad Liv.* XXX, 36.

Cn. Saturninus, Planc. 8, 12, laudatur, ejus pater primus ex Atinati municipio ædilis et prætor factus est. ad Div. VIII, 14, accusatur a Cn. Domitio. XII, 26, heres Q. Turii.

L. Saturninus, Ar. Resp. 20; Sext. 17, quæstor Ostiensis, in annonæ caritate a procuratione rei frumentariæ amovetur, et propterea popularis fit. Catil. IV, 2, C. Memmium interficit. Sext. 47, a Q. Metello censore notatur. Dom. 31, Q. Metellum lege ex urbe ejicit. Rabir. perd. 5, 6, ejus cædes, *de qua tota oratio legenda.* c. 11, a servo interficitur. Her. I, 12; IV, 22; Mil. 6; Vat. 9; Phil. VIII, 5, etc. *Adde dicta in* L. Apuleius.

Saturnus, Nat. D. III, 24, etymologia. II, 20, 46, stella. III, 17; de Rep. IV, 10, ad occidentem maxime cultus est. III, 24, vincitur a Jove filio.

Satyri, Nat. D. III, 17.

Satyriscus, de Div. I, 20.

Satyrus, Att. XII, 22, Attici servus.

C. Saufeius, Rabir. perd. 7, cum Saturnino Capitolium armatus occupat.

L. Saufeius, Att. I, 3; IV, 6, amicus Attici, Epicureus. II, 8, in studiis laboriosus. Cf. XIV, 18; XV, 4; XVI, 3.

Saxa Decidius, Phil. X, 10; XI, 5, e Celtiberia, a Cæsare civitate donatus, et deinde tribun. plebis factus. Phil. VIII, 3, de grege Antonii, nebulo, centurio, etc. *Add.* XII, 8; XIII, 13.

Scæva, Att. XIII, 23, Cæsarianus, *Cassius Scæva. Alii de* Trebatio *intelligunt. J. F. Gronovius ne sanum quidem locum putabat. Emendare tentat Tunstallus, Epist. ad Middletonum, p.* 63.

Scæva, Rabir. perd. 11, servus Q. Crotonis Saturninum interfecit, et propterea libertate donatur.

Q. Scævola, de Rep. I, 12.

Scævola, *est cognomen* Muciorum. *Itaque* Scævolas *in* Muciis *quære.*

Scamander, Cluent. 16, libertus Fabriciorum Aletrinatium.

P. Scandilius, Verr. III, 58, eques rom. Syracusis.

Scantia, femina, Milon. 27. *In hoc nomine libri valde variant: alii*, Sentia; *alii*, Sanctia; *quorum illud probat Schottus in Nod. Cic.* III, 13. Scantiæ *nomen frequenter occurrit in lapidibus Gruteri, etc.*

M. Scaptius, Att. VI, 1, negotiator Cappadociæ, frater ejus, quocum Cicero controversiam habuit in provincia; ei præfecturam defert Cicero.

Scaptius, Att. V, 21; VI, 1, 2, etc. *negotiator, frater Marci, præfectus Appii in Cilicia, controversiam pecuniariam cum Salaminiis habet, et multum Ciceroni procos. molestiæ affert; quæ res his epistolis narratur.*

P. Scapula, Quint. 4, fœnerator. Scapulæ *cujusdam* horti *commemorantur*, Att. XII, 37. Scapulæ *autem sunt e* Quintiis. *v. Harduin. ad Plin.* VII, 53. *Itaque* Scapulæ, *quibuscum decidit* Quintius, *gentiles ejus videntur fuisse.*

Scapula, ad Div. IX, 13, auctor seditionis in Hispania ulteriori, confirmatæ a Pompeio filio. *De ejus interitu vid. Hirt. Bell. Hisp.* 33.

Scatinii, Phil. III, 6, sunt ex Aricia.

Scato, Dom. 44, homo obscurus, Clodianus, e Marsis, sub cujus nomine Clodius ædes Ciceronis emit.

M. Scaurus, *ex Æmiliis*, Or. II, 64, humili genere ortus. Muren. 7, memoriam generis sui intermortuam renovat. Brut. 29, ejus orationes et libri. Stoicus fuit. Offic. I, 30, singulari severitate fuit. Muren. 17, a Q. Maximo in petitione consulatus vincitur. Brut. 30, cum P. Rutilio consulatum petit, eumque vincit, et de ambitu accusat Rutilium, ab eoque de ambitu accusatur frustra. Conf. Or. II, 69. Offic. I, 22, resistit C. Mario. Sext. 47, umnibus seditiosis a Graccho ad Q. Varium resistit. Ar. Resp. 20, procuratio rei frumentariæ ei mandatur, remoto Saturnino. v. *L. Saturninus*. Dejot. II, a trib. pl. Cn. Domitio Ahenobarbo accusatur. *v. Ascon. ad fr. or. pr. Scaur. fil.* Dom. 19, de pluribus rebus simul ferre contra legem Didiam ausus, non obtinuit. Nat. D. II, 23, Mentem et Fidem in Capitolio dedicat. fr. or. pr. Scaur. accusatur a Cn. Domitio, Q. Servilio Cæpione, et Q. Vario trib. pleb. *ubi vid. Ascon.* ibid. princeps senatus. *v. Wesseling. Obs.* I, 11. *Consul fuit A. U.* DCXXXVIII; *princeps senatus lectus a L. Metello et Cn. Domitio anno eodem; post idem censor, et iterum consul fuit.*

M. Scaurus, *M. principis senatus fil.* Offic. II, 16, imitatur P. Lentuli magnificentiam ædilitatis, *de qua v. Plin. H. N.* XXXVI, 15, *ubi* privignus Sullæ *vocatur. Nam Sulla duxit viduam Scauri, principis senatus, Metellam, at auctor est Plutarch. in Sulla: quam proscriptionum sectricem Plinius appellat; unde huic Scauro illæ tantæ divitiæ.* Cf. Sext. 54, *et Pigh. ad a.* DCXCV. Sext. 47, ad eum prætorem causa P. Sextii acta est. Offic. I, 39, Cn. Octavii domum demolitus, ei accessionem ad-

jungit. Repulsam *in consulatus petitione* tulit, Att. iv, 15. De repetundis accusatus *e prætura Sardiniæ*, a Cicerone defenditur. v. fr. or. pr. Scauro, et Ascon. Argum. *Adde fragmenta nova.*

M. Scaurus, ex Aureliis. v. in *Aurel.*

C. Scipio, e Corneliis, Sext. 3, socer P. Sextii, vir optimus, in exsilio Massiliæ vixit. *Sed* Caius *est ex editionibus primis et mss. posteriores recceperunt* Lucius, *et interpretantur de Asiatico. vid. Manutius ad hunc locum. Certe alium, qui bello civili proscriptus sit, nescimus.* v. infr. in *L. Scipio Asiat. L. F.*

Cn. Scipio Calvus, L. F. Planc. 24, 25; Off. 1, 18, *is, qui cum fratre* Publio *in Hispania cum Pœnis bellum gessit, pater P. Scipionis Nasicæ, qui vir optimus judicatus est, de quo infra.* Balb. 15, in Hispania occiditur cum fratre. Cf. Tusc. 1, 37, 46; Nat. D. III, 32.

L. Scipio Asiaticus, P. F. L. N. Mur. 14, de Antiocho triumphat, *unde Asiaticus dictus est; de quo triumpho vid. Plin.* XXXIII, 11. Provinc. Cons. 8, ei auxilio est Tib. Gracchus, pater trib. pl. quum in carcerem duceretur. Brut. 47, non imperite dixit. Phil. XI, 7, *collegam habet C. Lælium, Sapientis patrem, in consulatu, ann.* DLXIII, *Liv.* XXXVII, 1; ad quem quum senatus deferret provinciam Asiam, quæ Scipioni obvenerat, frater major P. Africanus eam ignominiam deprecatur, et se legatum ei fore pollicitus, provinciam ei conservat. Rabir. Postum. 10, ejus statua in Capitolio cum chlamyde et crepidis.

L. Scipio Asiaticus, L. F. ejus, ut opinor, cujus quæstura est ap. Liv. XLV, 44, *L. N.* Rabir. perd. 7; Verr. 1, 14, collega C. Norbani in consulatu, *a.* DCLXX. Herenn. III, 2, legibus solvitur propter bellum Italicum, ut ante annum suum consul fieri possit. Att. IX, 15, a Sulla proscriptus. v. in *C. Scipio.*

M. Scipio, Brut. 20, ejus, qui sacra accepit, *h. e. P. Nasicæ*, filius; eloquens habitus est.

M. Scipio Maluginensis, Or. II, 64; dictum de L. Manlio Acidino consule. *Esse videtur* M. Scipio, *qui inter prætores nominatur apud Liv.* XLI, 14 *et* 27, M. Cornelius Maluginensis *dicitur. Sic placet Sigonio, de Nomin. c. 5, disputanti contra Robortellum, qui ap. Ciceronem* Cæpio *legi volebat. Aliquid tamen dubitationis remonet Dukero ad Liv. l. c.*

P. Scipio, L. F. Off. 1, 18; Planc. 25, laudatur propter res in bello fortiter gestas. Balb. 15, occiditur in Hispania cum fratre Cnæo, *de quo supra.* Phil. XI, 7, pater L. Asiatici et P. Scipionis majoris. *De* Lucio, *supra; de* Africano *et ejus posteris vid. in* P. Africanus.

P. Scipio, Cn. F. L. N. Ar. Resp. 13, optimus de toto populo rom. judicatus, sacra Matris deum manu sua accipit (*v. Liv.* XXIX, 14; XXXV, 10), *et tamen bis repulsam tulit. Plin.* VII, 34. Or. III, 33, omnibus civibus sui copiam fecit. Pontifex Max. *Consul fuit a.* DLXII, *collega M' Acilii Glabrionis; v. Liv.* XXXV, 24; *et jurisprudentia celeber; de quo vid. Rupertum ad Pompon.* III, 3.

P. Scipio, P. F. Cn. N. Nasica, Corculum, hoc est sapiens; vid. Tusc. 1, 9. Brut. 20, 58, bis consul, *nempe a.* DXCI, *cum C. Figulo, et a.* DXCVIII, *cum C. Parcello*; et censor fuit *a.* DXCIV. N. D. II, 4, C. Figuli collega a Tib. Graccho *patre* vitiose creatus, abdicat se magistratu. Cf. Divin. II, 35.

P. Scipio Nasica, P. F. P. N. Cn. Pron. Planc. 21, ædilitiam repulsam fert. Brut. 22, cum D. Bruto consul fuit, *a.* DCXV. Leg. III, 9, a tribuno pl. Curiatio in vincula conjicitur. Planc. 14, consul a Granio præcone reprehenditur. Catil. 1, 1, pontifex max. Ti. Gracchum interfecit. Dom. 34, ejus factum SCtis probatur. de Am. 12, vexatur ab amicis Gracchi. de Rep. 1, 3, ejus invidia. Off. 1, 22, privatus æque multum profuit reip. quam Africanus in exscindenda Numantia. Flacc. 31, Pergami moritur. Off. 1, 30, in sermonibus ejus nulla comitas fuit. *Hic* Se-

rapio *dictus est a similitudine suarii cujusdam negotiatoris, sive alius vilis hominis, primum ab irridente tribuno plebis* (*Liv. Epit.* 55), *deinde vulgo. v. Plin.* VII, 12. Ejus facete dictum est, Or. II, 70.

P. Scipio Nasica, P. F. P. N. P. Pron. Cn. Abn. Brut. 34, in consulatu mortuus *a.* DCXLII, collega L. Bestiæ. Off. I, 30, sermone effecit, ut unus e multis videretur. *Duxit Cæciliam Macedonici filiam.*

P. Scipio, P. F. P. Serapionis Nepos, Br. 58, gener L. Crassi. *Hic est, qui,* Sext. Rosc. 28, memoratur. Or. III, 2, in exsilium abiit.

P. Scipio Nasica, P. ex Licinia Crassi Filius, Att. II, 1, a Favonio accusator *de ambitu; sed eripitur ei, adsumtus a Pompeio collega in consulatu tertio. Dio Cass.* XL, *p.* 144. *Adoptatus est a Metello Pio, unde* Q. Cæcilius Metellus Pius Scipio, *et modo* P. *modo* Q. *dicitur: v. quos laudat Oudendorp. ad Sueton. Tib.* 4. *Pompeii M. collega, A. U.* DCCI, *et ejusdem socer; de quo vide supra in Metellis. Memoratur etiam* ad Div. VIII, 9. Verr. IV, 36, Verris advocatus, reprehenditur.

Scopas, Or. II, 86, Thessalus, a Simonide victor laudatus, sordidum se præbet.

Scopas, de Div. I, 13, eximius sculptor. *v. Plin.* XXXVI, 5.

C. Scribonius, C. F. Pop. Curio, ad Div. VIII, 8, *est* C. Curio fil. *trib. pl. de quo supra.*

L. Scribonius Libo, Or. I, 53, tribunos pl. quæstionem fert in Serv. Galbam prætorem Hispaniæ. *Add.* Or. II, 65.

Scrofa, Att. V, 4; VI, 1, *cognomen* Cn. Tremellii.

Scylax, de Div. II, 42, Halicarnasseus, familiaris Panætii, excellens in astrologia, idemque in civitate sua princeps; repudiat Chaldaicum prædictionis genus.

Scylla, Verr. V, 56; Ar. Resp. 27; Nat. D. I, 38, *monstrum, de quo plenæ fabulæ sunt. v. Ovid. Met.* XIII.

Scyron, Acad. II, 35, *Epicureus, temporis Ciceronis.*

Sebosus, Att. II, 14, 15, Catuli familiaris. *Harduinus ad Plin.* IX, 15, *putat esse* Statium Sebosum, *cujus ibi mentio.*

Sedulius, Dom. 30, dux servorum, quorum opera P. Clodius usus est.

Segavianus, ad Div. X, 17; *sed pro hoc est in Græviana,* Sext. Gavius.

Segulius Labeo, ad Div. XI, 20, 21, homo nequissimus, Octavianum Ciceroni iratum dicit.

Seius, Att. V, 13, *libertus aut procurator Attici, jungitur* Philogeni, *qui Attici libertus erat. Alius est* ad Div. VII, 12; *sed ibi Gronaviana legit* Titius.

Cn. Seius, Cluent. 38, sceator.

M. Seius, L. F. Offic. II, 17, in caritate annonam assibus populo vendit, *in ædilitate ann.* DCLXXX. *Plin.* XV, 1. Planc. 5, judicio condemnatus, tamen M. Pisonem in petitione vincit. *De hoc intelligi patest* ad Div. IX, 7. *Idem, aut filius est, qui* XI, 7, *memoratur, et legatus D. Bruti fuisse videtur; it.* Att. XII, 11.

Q. Seius Postumus, Dom. 44, 50; Ar. Resp. 14, eques rom. cujus ædes P. Clodius emere voluit, domino repugnante.

Selene, Verr. IV, 27, uxor regis Antiochi, *primo Grypi, deinde Pii, ex Ægypto, quæ et Cleopatra dicta est. Ejus filii duo fuere,* Antiochus Asiaticus, *et* Seleucus Cybiosactes, *de quibus suo loco videndum. Earum mentio in Verrinis,* IV, 27. *Add. Joseph. Ant.* XIII, 29.

Seleucus, ad Div. VI, 18, servus Q. Leptæ.

Selicia, Att. XV, 12, *forte filia ejus, qui sequitur.*

Q. Selicius, ad Div. IX, 16, *a quo* Seliciana villa. ad Att. I, 12, fœnerator. ad Div. I, 5, amicus Lentuli Spintheris, quocum Cicero consilia de causa Lentuli contulit.

C. et *P. Selii,* Acad. II, 4, familiares L. Luculli, docti homines, qui Philonem Romæ audierant.

Selius, ad Div. VII, 32, malus orator.

Semele, Tusc. I, 12; Nat. D. II, 24, mater Bacchi.

Semiramis, Prov. Cons. 4; *ita* A. Gabinium, *Syriæ procos. appellat, ut mollitiem ejus notet.*

Tib. et *C. Sempronii*, Or. I, 9, etc. *sunt* fratres Gracchi, *de quibus. v. in* Gracchis.

A. Sempronius Musca, Or. II, 60, candidatus a Vargula male accipitur. v. *Musca.*

C. Sempronius Rufus, ad Div. VIII, 8, calumniam fert; amicus Ciceronis, *cujus sæpe mentio*, v. c. Att. VI, 2; ad Div. XII, 22, 25. v. etiam *Rufio.*

* *C. Sempronius Tuditanus*, de Rep. I, 9, consul cum M'. Aquillio, *ann.* DCXXIV, *quo anno disputatio habita est de republica.*

L. Sempronius Atratinus, ad Div. IX, 21, consul et censor fuit cum L. Papirio Mugillano, *A. U.* CCCXII.

M. Sempronius, Or. II, 60, A. frater.

C. Sentius Saturninus, Verr. III, 93; Pis. 34, prætor Macedoniæ. *o.* DCLXXI, a Denseleto defenditur; permagnam e cibariis pecuniam, propter caritatem frumenti, deportat; homo innocentia singulari.

Septimia, ad Div. IX, 10; Att. XVI, 11, *videtur uxor Siræ fuisse.*

C. Septimius, Att. II, 24, scriba Bibuli consulis.

C. Septimius, Sen. p. Red 9, prætor P. Lentulo Spinthere consule. Att. XII, 13, 14, augur. *Pighius* Scævolæ *cognomen de conjectura dedit. Mihi videtur idem esse cum eo, qui* ad Div. VIII, 8, *in SCto M. Marcelli inter eos nominatur, qui scribendo affuerunt*, C. Septimius T. F. Quirina.

* *L. Septimius*, orator, pr. L. Vareno, fragm.

P. Septimius Scævola, Act. I in Verr. 13; Cluent. 41, senator, de repetundis accusatur, propter judicium Junianum, Hortensio prætore. *Ab hoc diversum putem P. Septimium* testem in L. Flaccum, Flacc. 4.

Q. Septitius, Verr. III, 14, eques rom. arator in Sicilia.

Seprullo, Att. I, 12, *si sana lectio, nomen est servulæ, quæ P. Clodium emisit ex ædibus Cæsaris. Sed Græv. ostendit esse legendum* servulæ.

Septumuleius, Anagninus, Or. II, 67, interfecit C. Gracchum, et pro ejus capite aurum accepit. Postea præfecturam in Asia a Scævola petiit.

Serapio, Att. VI, 1, *est* Scipio Nasica, *de quo ante.*

Serapio, Att. X, 17, *servus Attici.*

Serapio, Att. II, 4, libros ejus non intelligit Cicero. ibid. 6, Eratosthenem valde reprehendit. *Fuit Antiochenus, qui Geographica scripsit. Commemoratur etiam a Plinio in Elencho scriptorum l.* IV.

Serapis, Div. II, 59; Nat. D. III, 19, etc. deus Ægyptiorum.

C. Serenus, Planc. 5, præfertur Q. Catulo. *Græv.* Seranus, *quod jam P. Manutio placuerat. Nam* C. Serranus *a.* DCXLVI *consul ante Catulum et Cn. Manlium, cujus proxime mentio* Serani, *s.* Serrani *sunt ex Attiliis, de quibus supra.*

Sergius, Phil. II, 25, mimus.

C. Sergius Aurata, s. Orata, Or. I, 39; Off. III, 16, *prætor a.* ACLVI.

Cn. Sergius, Verr. III, 43, decumanus in Sicilia, Venerius.

L. Sergius, Verr. III, 78, scriba Ciceronis quæstoris.

L. Sergius, Dom. 5, familiaris P. Clodii, qui Q. Metellum consulem, P. Clodii fratrem, lapidibus appetivit et percussit, eique se ad Cn. Pompeium interficiendum obtulit.

Q. Sergius, Cluent. 7, senator, inter sicarios damnatus est.

Serranus, ab aratro dictator, Sext. 33, 39, 43, etc. v. in *Attilius.*

C. Serranus, Rab. perd. 7, est collega Q. Cæpionis. *De eodem accipe* Planc. 5, *ex lectione Græviana.* v. *C. Serenus.*

Serranus Domesticus; Q. fr. III, 8, ejus filius moritur. Laudat pater scripto Ciceronis. *Ex quo intellige diver-*

sum esse ab illo Sexto, de quo dictum, inimico Ciceronis. Domestici *nomen reperies etiam in lapide apud Gruterum*, DCCCIX, 9.

Sext. Serranus Gavianus, Att. IV, 2, tribunus pl. *Spinthere et Metello coss.* intercedit SCto, de ædibus Ciceroni restituendis; sed paullo post concedit. Ar. Resp. 15, sacella inædificat. *De hoc accipe etiam*, Sext. 33, Serranus non ab aratro, sed, etc. *v. de hoc loco Perizon. Animadv. Hist. c.* 1.

Cn. Sertius, Verr. II, 48, eques rom. *si lectio sana est.*

Q. Sertarius, Brut. 48, qualis in dicendo fuerit. Muren. 15, sollicitatur a Mithridate, ut se eum eo conjungat. v. *L. Rabius* et *Magius*. Manil. 4, a Cn. Pompeio vincitur. *Hic natissimus Romanorum in Hispania hastis, et bellum cum eo gestum sæpe memoratur, v. c. Agr.* II, 30; *Verr.* V, 28, 56; *Phil.* XI, 8.

Servæus Fontei. 8, de cohorte M'. Fonteii, aut portitor.

Servilia, Claudii, Att. XII, 20, filia Q. Cæpionis, qui naufragio periit. Att. VI, 1, *est* Servilia, *quæ nuptias Tulliæ conciliare volebat.*

*Servilia**, socrus Hortensii. Verr. II, 8.

Servilii, Acad. II, 18, fratres gemini, simillimi, ut dignosci vix possent. *Hi sunt Q. et P. Q. Cæpionis Filii, Cn. Nep. a quibus deinde Geminorum cognomen usurpatum, et ad posteros propagatam est. P. consul fuit a.* DI *et* DV.

Servilii Cascæ, Phil. II, 11. v. infra *P. Servilius Casca.*

Q. Servilii Cæpiones. v. in Cæpionibus.

C. Servilius Ahala, Sen. 16, jussu dictatoris L. Quintii Cincinnati, Sp. Melium interficit. *Sed in hujus prænomine mira est in codd. mss. et edd. Ciceronis inconstantia. Nam* Catil. I, 1, *dicitur* Quintus; *ibique monuerunt Muretus et Pighius, ad a.* CCCXIV, *legendum* Caius. Dom. 32, *dicitur* Marcus; *ubi nihil Manutius aut reliqui intt. in ed. Græviana.* Dom. l. c. de Rep. I, 3, in exsilium missus est.

C. Servilius Vatia, M. F. Cæcil. 19, eum L. Veturius accusare vult, sed ei non permittitur. *Hic Servilius est pater P. Servilii Isaurici; prætor provinciæ, nescio cujus, fuit a.* DCXL.

C. Servilius Glaucia, Brut. 62, peracutus, callidus, cumprimisque ridiculus. Catil. I, 2, interficitur. v. *in C. Glaucia.*

C. Servilius, Verr. V, 54, negotiator Panormitanus.

Cn. Servilius Cæpio, Cn. F. Cn. N. Brut. 20, *is, qui consul fuit a.* DLXXXIV *cum Q. Philippo*, quibus consulibus Ennius mortuus est. *vid. Pighius, ad h. a.*

Cn. Servilius Cæpio, Verr. I, 55, censor *a.* DCXXVIII; *ante cum Q. Pompeio consul a.* DCXII. *Est superioris filius. Nam in Fastis dicitur Cn. F. Cn. N. Fratrem vix putem, tot anni sunt inter utriusque consulatum interjecti.*

L. Servilius, Verr. III, 71, eques rom. magister publicanorum in Sicilia, prætore Verre.

L. Servilius Postumus, ad Div. XII, 26.

M. Servilius Ahala, Dom. 32. v. *C. Servilius Ahala.*

M. Servilius, Or. II, 65, dissuasit legem annalem Ruscæ, *quæ a.* DCXXII *lata est.*

M. Servilius Geminus, Att. VI, 3, a Metello Celere de repetundis accusatur. Conf. ad Div. VIII, 8. *Fuit tribunus pleb. a.* DCXCIII.

M. Servilius, ad Div. XII, 7, tribunus pl. *Hirtio et Pansa coss.* producit Ciceronem in concionem, *quo tempore Philippicam* XI *dixit.* Phil. IV, 6, cum collegis de republ. refert ad senatum.

P. Servilius Rullus, Agr. II, 20. v. *Rullus.*

P. Servilius Vatia, Isauricus, C. F. M. N. Manil. 23, legi Maniliæ favet. Agrar. II, 19, agri ab ipso imperio R. adjecti. Verr. I, 21, Olympum vi cepit. Red. in Sen. 10, Q. Metellum consulem Ciceroni placat. ad Div. I, 1, negat Ptolemæum restituendum esse,

Consul fuit cum Appio Pulchro, ad Div. xvi, 23.

P. Servilius, P. Isaurici F. qui consul cum C. Cæsare fuit. Att. iv, 15, prætor Pompeio II consule. ad Div. xiii, 66, Asiam obtinet. ibid. 69, Ciceronis collega in auguratu. ibid. x, 12, Ciceroni adversatur in causa Antoniana. ad Div. xii, 2, metu Antonii, in quem invectus erat, non audet in senatum venire, etc. Att. ii, 1, Catonis imitator. *Laudatur* etiam, Att. i, 19; xi, 5, etc.

P. Servilius Casca, Phil. ii, 11; Att. xvi, 15; Phil. xiii, 15, unus de percussoribus Cæsaris, *qui ei primum vulnus inflixit. Trib. pl. a.* dccx. *v. Plutarch. in Cæsare, p.* 739. *Sed* Cic. Phil. ii, 11, duos Cascas *cædi interfuisse dicit. Plutarchus etiam, l. c. fratrem hujus* Cascæ *commemorat. Is est* C. Servilius Casca, *quem Appianus commemorat, nisi quidem ibi* P. *legendum, de B. Civ.* ii, *p.* 813. *Mirum enim si* C. *potius quam hunc* P. *nominasset, qui inter principes fuit. Ibidem etiam male* Servilius Galba, *pro* Servius Galba, *uti recte citant viri docti. Sed hoc obiter. Cf. viros doctos ad Sueton. Cæsar* 82.

*Sext. Servilius**, Milonis familiaris, ad Div. ii, 6.

Servius, ad Div. viii, 4, designatus tribunus pl. de ambitu accusatus condemnatur; ejus locum petit Curio.

Servius Claudius, Att. i, 20; ejus libros Ciceroni donat L. Papirius Pætus. ad Div. ix, 16, frater, *sc. patruelis aut consobrinus,* Papirii Pæti; homo doctus, qui facile diceret, qui versus Plauti esset, qui non. *Grammaticus ergo fuit, cujus etiam ap. Sueton. de claris Grammat. Gell.* xiii, 21; *Plin.* xxiii, 4, *mentio fit. Ex ep. ad Att. l. c. colligere licet, eum Afranio et Metello coss. mortuum esse.*

Servius Galba. v. *Galba.*

Servius Pola, ad Div. viii, 12, accusator.

Servius Sulpicius. v. *Sulpicius.*

**Servius Tullius,* Brut. 10, æqualis Pisistrati. Div. i, 53, ei dormienti caput ardet. de Rep. ii, 21, ejus origo. i, 37, rex justissimus. ii, 22, centurias describit.

Sestii. v. *Sextii.*

**L. Sestius,* de Rep. ii, 36, homo nobilis, cujus in cubiculo C. Julius decemvir effossum esse dixit, se præsente, mortuum. *Cf. Livium,* iii, 33.

Setenas, Att. viii, 15, *dicitur esse cum imperio. Ea epistola scripta est L. Lentulo et C. Marcello coss.* Setenatem *autem Fasti et omnes libri veteres ignorant. Pighius, ad a.* dcciii, *legendum censebat* Sufenas, *et capiebat de* M. Nonio Sufenate, *qui eo anno Cretam et Cyrenen obtinuit, et memoratur, Att.* iv, 15.

Sextia tabula, Quint. 6, etc. *est Sextii argentarii cujusdam. Sextiorum autem argentariorum sæpe est apud Ciceronem mentio. Ad eam auctiones et aliæ res agebantur, in quibus tabulis et testibus opus.*

*Sextiana** dicta in Ciceronem, ad Div. v, 6; vii, 27, 32.

A. Sextilius, Flacc. 15, videtur negotiator Acmonensis fuisse.

Sextilius Andro, Flacc. 34, Pergamenus.

C. Sextilius Rufus, ad Div. xii, 13, præest classi C. Cassii. xiii, 48, quæstor primus in Cyprum missus a Romanis.

C. Sextilius, Flacc. 36, M. Lurconis sororis filius.

P. Sextilius, Flacc. 13, quæstor urbanus, Silano et Murena coss.

P. Sextilius Rufus, Fin. ii, 17, heres fiduciarius, hereditatem non tradit. *Est fortasse superioris illius pater.*

Q. Sextilius, Q. fr. ii, 1, amicus Milonis: in eum et ceteros Milonis amicos impetum faciunt operæ Clodianæ, *quum a Milone de vi reus factus Clodius esset.*

Sextius, Verr. v, 43, 45, lictor C. Verris in Sicilia.

C. Sextius Calvinus, Brut. 34, orator bonus, sed incommoda valitudine. *Pighius eum putabat, qui ex prætura, quam a.* dcliv *gessit,* Macedoniam obtinuit. Pison. 34. *Sed ibi in melioribus libris non* Sextius, *sed* Sentius *legitur,*

quæ nomina etiam in codd. Catulli permutantur. Voss. ad Catull. p. 103. Or. II, 60, C. Julii Cæsaris familiaris, luscus; dictum ejus in Appium.

L. Sextius, pater P. Sextii de vi accusati. Sext. 3, trib. pl. fuit, altius adscendere uoluit.

L. Sextius, ad Div. XIII, 8, P. Sextii, L. F. filius ex Albini filia.

L. Sextius Pansa, Q. fr. II, 11, ejus postulationi resistit Q. Cicero Asiæ prætor. *L. Sextius**, vir nobilis, de Rep. II, 36.

P. Sextius, Brut. 48, prætor designatus *a.* DCLIII, accusante T. Junio, L. F. damnatus est.

P. Sextius, P. F. ad Div. V, 17, exsulat. *Quæstor fuit a.* DCXCV, *et post ædilis. Habuit enim, ut ex loc. cit. intelligi potest, annonæ curam, quæ est ædilium. Eum Cicero epistola cit. consolatur. P. Sextii, de quo statim, patruelem, propinquum certe fuisse, ex eadem epistola apparet.*

P. Sextius, L. F. Sext. 3, C. Albini, et deinde C. Scipionis filiam uxorem duxit. Catil. I, 8; ad Div. V, 6, proquæstor *C. Antonii in Macedonia.* Quir. p. R. 6; in Senat. 8; Att. III, 20, tribunus pl. *Lentulo Spinthere consule,* cogitat de Cicerone ferre, sed neque nominatim, neque satis diligenter de bonis publicatis. ad Div. I, 9, accusatus de vi, a Cn. Pompeio laudatur; *defenditur a Cicerone oratione, quæ exstat.* ad Div. VII, 32, dicta Sextiana, i. e. *frigida et parum acuta. Nam de hoc Sextio locum capere non ambigam: quod ex ep. ad Div.* V, 6, *quæ valde jocose est ad P. Sextium scripta, conjicere licet, eum facetum aut fuisse, aut videri voluisse. Et est forte ille, quem Catullus perstrinxit, quanquam ibi aliter legit Vossius, p.* 102. Att. VIII, 15, quia cum imperio est, potest cum Pompeio in Græciam transire. ibid. XI, 7, Cæsar permittit, ut iisdem, quibus ante, lictoribus uteretur, etsi SCtum improbaret, quo ipse aliique post fugam tribb. pl. imperium acceperant. ad Div. V, 20, pecuniam, quam Mescinius Rufus in fano deposuerat, aufert; *ex quo intelligitur, cum Ciliciam obtinuisse. v. Græv. ad ep. 7 l.* VIII *ad Att. Prætor fuit a.* DCC.

T. Sextius Gallus; Mil. 31, ante sacrarium Bonæ Deæ, quod in fundo ejus fuit, primam plagam accepit P. Clodius.

Sextius, Att. XIII, 2, parochus publicus, *h. e. qui publico nomine excepit* Ariaratheo, Ariobarzanis filium, Romam venientem. *Quæstor circa tempus, quo hæc epistola scripta est, fuit L. Sextius, qui M. Bruti post proquæstor in Macedonia, et a.* DCCXXX *consul fuit, forte P. filius, de quo supra.*

Sibylla, de Div. I, 18, Erythræa, II, 54, Rab. Post. 2, ejus versus. Verr. IV, 49, libri Sibyllini. Cat. III, 4.

Sica, ad Div. XIV, 4, 15; Att. VIII, 12; XII, 23, etc. familiaris Ciceronis. *In ejus prædio deversatus est Cicero, abiens in exsilium, Att.* III, 2. *Add. Plutarch. in Cicer. p.* 877, *ubi* Vibius Siculus *vocatur: si tamen de eadem re utrobique sermo est. Ejus uxor videtur fuisse* Septimia, Att. XVI, 11.

C. Sicinius, Brut. 76, Q. Pompeii, qui censor fuit, ex filia nepos; quæstorius mortuus est; probabilis orator.

Cn. Sicinius, Brut. 60, homo ridiculus, malus orator, seditiosus trib. pl. fuit, *a.* DCLXXVII. *Quum omnes magistratus vexaret, M. Crassum tamen non attigit, quia metuebat. Plutarch. in Crasso, p.* 547.

Sicinius, Att. V, 4, *nescio qui.* Sicinius *in Crasso Plutarchi, quem Corradus hic commemorat, est* Cn. Sicinius, *de quo ante: sed is in tribunatu interfectus est. Manutius putat, peritum fuisse conscribendorum edictorum provincialium.*

*Sicurra**, servus, Q. fr. III, 9.

Silanio, Verr. IV, 57, statuarius nobilis; *de quo Plin.* XXXIV, 8, *qui αὐτοδίδακτον fuisse tradit.*

D. Silanus, e Juniis, Fin. I, 7, adoptat T. Manlii Torquati filium, et pecuniarum captarum convictum in conspectum venire vetat.

D. Silanus, M. F. Off. II, 16, magnifice ædilitate functus est. Pison. 24; Catil. IV, 4; Flacc. 13, etc. consul cum Murena. Brut. 68, vitricus M. Bruti, acuminis et orationis satis habuit.

D. Silanus, Cæcil. 20, a Cn. Domitio accusatur. *Sed Marcus legendum esse, viri docti viderunt, et ex seqq. patebit.*

M. Silanus, Brut. 35, Q. Metelli Numidici collega, *a.* DCXLV, de republica satis bene dicebat. Verr. II, 47; Cornel. II fr. a Cn. Domitio trib. pl. vexatur, quum consularis esset, accusaturque propter Egritomari injuriam.

M. Silanus, ad Div. X, 30, 34, tribunus militum in exercitu Lepidi IIIviri, qui ab Antonio ad eum transierat, quum ante a Lepido contra ejus voluntatem ad Antonium isset.

Silenus, Tusc. I, 48, *comes Bacchi*, docet Midam, quid sit optimum homini.

Silenus, de Div. I, 24, *Calatianus, historicus Græcus, incertæ ætatis, cujus et Livius*, XXVI, 49, *et multi alii mentionem fecere, quorum loca vid. ap. Voss. de Hist. Gr. l.* III, *pag.* 189.

A. Silius, Att. XII, 24, 35.

P. Silius, ad Div. VII, 21; IX, 16; XIII, 62, 63, proprætor *Bithyniæ et Ponti A. U.* DCCII, *post præturam a.* CXCIV.

*Silvanus**, Deus Silvarum, Nat. D. , 35.

Silvanus, Arch. 4, auctor legis Plautiæ. v. *Ind. Legum.*

ilvius, Att. VI, 1, *Græv.* Silius; administratio ejus provinciæ laudatur. *Est* P. Silius, *de quo ante.*

Silus, Or. II, 70, *est fortasse* M. Sergius Orata Silus, *qui a.* DCXLVIII *quæstor provincialis fuit. Est enim cognomen Sergiorum. Hoc loco confirmatur disputatio Drakenb. ad Liv.* XXXII, 27, *docentis, cognomen romanum esse non modo* Silo, *sed etiam* Silus. *Ap. Tacitum, A.* XV, 59, *est Domitius Silus in ms. Flor.*

Simonides, Ceus, Or. II, 86; Fin. II, 32, memoriæ artem invenit. Nat. D. I, 22, de diis ἐπέχει. de Div. I, 27, ignotum quemdam mortuum sepelit, et ab eo monetur in somnio, ne navigет. Tusc. I, 42, ejus versus duo. ibid. 24, ejus memoria insignis.

Simulans, Sext. 55, nomen comœdiæ Afranii.

Siregius, Att. XV, 17. *J. Fr. Gronovius conjiciebat*, Sira *regius* : Siræ *enim mentio, ep.* 15. *Is Ægyptius fuit, quod res ipsa docet, Cleopatræ fortasse legatus, aut diœcetes ; nam videtur Ciceroni pecuniam solvere debuisse. Ceterum in edd. non* Sira, *sed* Sara *legitur.*

Sirenes, Fin. V, 18; fabula de Sirenum cantibus, quomodo intelligenda.

L. Sisenna, e Corneliis, Brut. 64, doctus, bene Latine loquens, gnarus reip. facetus, inter ætatem Hortensii et Sulpicii interjectus. In historia vincit superiores, sed abest tamen a summo. *Add. Vell.* II, 9. Leg. I, 2, puerile quid in historia consectatur. Brut. 74, sermonis usitati emendator esse voluit; itaque inusitatis verbis usus est; a C. Rusio ridetur. de Div. I, 44, disputat, somniis credi non oportere. Corn. I, in prætura bonorum Cn. Cornelii possessionem edicto P. Scipioni dat. *De hac prætura et edicto est disputatio Guil. Ott. Reizii, Excurs.* IX *ad Theophilum.* Verr. II, 45, defensor C. Verris, et Brut. 74, Chritilii. Verr. IV, 15, vir primarius et dives. *De eo v. Corrad. ad Brut. p.* 344.

P. Siser, Att. XI, 13, liberti nomen.

Sisyphus; Tusc. I, 41, prudentia ejus. ibid. 5, versat saxum.

Sitius, Att. XV, 17; Sittiana syngrapha *est* ad Div. VIII, 2. P. Sitium *reperies ap. Hirtium B. Afr.* 36. *v. supra in* P. Cincius.

Socrates, Tusc. IV, 37, qualis natura fuerit. Offic. I, 26, eodem semper vultu, eademque fronte fuit. Att. VIII, 2, quum XXX tyranni essent, Athenis mansit. de Div. I, 54, post pugnam apud Delium eadem, qua ceteri, fugere non vult, quia deterreatur a deo. Off. I, 41, contra mores consuetudi-

nemque civilem fecit. Tusc. I, 29, quare absolvi noluerit. Fin. II, 1, parens philosophiæ. Tusc. I, 41, ejus ad judices oratio. Acad. I, 4, ejus philosophiæ genus quale? de Div. I, 25, apud Platonem Critoni prædicit suam mortem; ejus somnium ea de re. Tusc. V, 4, primus philosophiam de cælo vocavit. Off. III, 3, solebat eos exsecrari, qui natura cohærentia, utilitatem et honestatem, opinione distraxissent. de Div. I, 3, manet in antiquorum philosophorum sententia de divinatione. Off. II, 12, proximam ad gloriam viam dixit esse, si quis id ageret, ut, qualis haberi vellet, talis esset. Tusc. I, 43, ejus de sepultura sententia. ibid. V, 37, se mundanum appellat. Nat. D. I, 34, a Zenone scurra Atticus vocatur. Off. I, 30, εἴρων. Top. III, inductione plurimum usus est. Vide etiam, Or. III, 4, 16, 31; Sen. 21; de Am. 2; Acad. II, 5; Brut. 85; Fat. 5; de Rep. I, 10; II, 1; Hort. fr. 27.

Socratici, de Div. I, 3, manent in antiquorum philosophorum sententia de divinatione. Off. I, 37, sermone usi sunt leni minimeque pertinaci, et cui immixtus fuit lepos. Or. III, 17.

*Sol**, Nat. D. III, 21, 31; Off. III, 25.

* *Solon*, Brut. 7; opinio est, valuisse dicendo. Off. I, 30, versutus et callidus. Att. X, 1. ejus lex, ne quis in seditione sit neutrius partis. de Rep. II, 1, 34, ejus lege omnia nexa civium liberata. de Div. I, 49, orientem tyrannidem multo ante prospexit. Sex. Rosc. 25, cur nullam legem in parricidas statuerit. Off. I, 22, Areopagitas constituit. Leg. II, 23, 25, 26, ejus lex de sepulturis. Sext. Rosc. 25; Or. I, 13; II, 23; III, 15.

Sopater, Verr. II, 28, Halyciensis.

Sopater, Verr. IV, 39, Tyndaritanus.

Sophocles, Verr. III, 88, Agrigentinus, homo disertus et doctus.

Sophocles, Off. I, 40, a Pericle collega in prætura reprehenditur, quod pulchrum puerum admiraretur. de Div. I, 25, poeta divinus; in somnis vidit Herculem dicentem, quis pateram suam auream surripuisset. *Ex* Or. I, *intelligi potest, Ciceronem Sophoclem pro principe tragicorum habuisse.*

Sopolis, Att. IV, 16, pictor celeber tempore Ciceronis. *Hujus etiam mentio apud Plin.* XXXV, II. *Sed ibi vulgo* Sopylus *dicitur; et sic laudat Junius in Catalogo, p.* 21, *etc.*

Sosippus, Verr. II, 9, Agyrinensis, frater Epicratis.

Sositenus, Verr. III, 87, Entellinus.

Sositheus, Att. I, 12, servus anagnostes Ciceronis.

C. Sosius, Att. VIII, 6, prætor *Lentulo et C. Marcello coss. Fuit quæstor M'. Lepidi.*

Q. Sosius, Nat. D. III, 30, eques rom. ex agro Piceno, tabularium incendit.

Sostratus, Verr. III, 23, Centuripinus.

Sosus, Acad. II, 4, liber Antiochi contra Philonem.

Sotericus Marcius, Balb. 25, Tiburtinus. Sotericum *malum artificem laudat Seneca ap. Gell.* XII, 2.

Spartacus, Ar. Resp. 12, etc. *dux fugitivorum, qui bellum Servile commovit.*

Speusippus, Acad. I, 4, Platonis ex sorore nepos, academicæ philosophiæ quasi heres relinquitur a Platone. Or. III, 18, nil ab Aristotele dissensit. Nat. D. I, 13; Fin. V, 1. Deum esse vim animalem, omnia regentem, statuit.

Sphærus, Tusc. IV, 24, stoicus; ejus definitiones laudantur, et ab ipso Cicerone adhibentur. *Bosporanus, Zenonis Cittiei discipulus non ultimus. De eo v. Laert.* VII, 177; *Torrent. ad Suet. Aug.* 89.

Spino, N. D. III, 20, deus Romanorum, proprie fluvius prope Romam.

Spintharus, Att. XIII, 25, servus aut libertus Ciceronis.

Spongia, Att. I, 16, judex in judicio Clodiano de religione; *nomen fictum.*

Spurinna, ad Div. IX, 24; Divin. I, 52, aruspex.

C. Statenus, Cluent. 7, *pro quo et alii*, Staienus; senator, judex in judi-

cio Juniano, apud quem pecunia deposita est, qua Oppianicus judices corrumpere voluerat. Cluent. 24; Brut. 68, se ipse adoptavit, *et de Staleno Ælium fecit*; furiosus et petulans in dicendo. Top. 20; Verr. II, 32.

Staseas, Neapolitanus, Or. I, 22; Fin. V, 3, 25, peripateticus, qui multos annos Romæ apud M. Pisonem vixit.

Statilius, Q. Rosc. 10, nomen histrionis non adeo boni.

L. Statilius, Cat. III, 3, socius Catilinæ.

L. Statilius Taurus, Att. XII, 13, 14; augur.

Statius Albius, Cluent. 62, colonus in Falerno.

Statius, ad Div. XVI, 16; Att. II, 18; V, 1; XII, 5; Q. fr. I, 2, e servo Q. Ciceronis libertus, gratiosissimus.

* *Statius*, Or. II, 64. v. in *Cæcilius*.

L. Statius Murcus, Phil. XI, 12, *e pratura* proconsul Asiæ, jubetur C. Cassio provinciam et exercitum tradere. *Adde Vell.* II, 70; *de ejus exitu ibid.* 77, *quem etiam Appianus Civ. Bell. et Dio Cassius tradunt. Add. Wesseling. Obs.* I, 12.

Sext. Statius, Att. VI, 1, commendatur a Pompeio Ciceroni, ut præfectus fiat.

Stesichorus, Sen. 7; Verr. II, 35; ejus statua Himeræ posita. *Fuit enim Himera patria ejus. De eo et carminibus ejus. v. Fabric. B. G.* II, 15.

Sthenius, Verr. II, 34; III, 7; V, 42; Thermitanus.

Stilpo, Megarensis, Fat. 5, philosophus acutus et probatus; natura ebriosus et mulierosus, naturæ vitium corrigit. Cf. Acad. II, 24. *Zenonis Cittiei præceptor, de quo vid. Laert.* II, 113.

Stoici, Mur. 29; Acad. II, 42, Off. I, 35, pæne cynici. III, 8, solum, quod honestum, statuunt bonum. Legg. I, 20, a veteribus academicis verbis discrepant, non re. Off. III, 3, summum bonum dicunt, convenienter naturæ vivere. *Add.* Fin. III, 4. *Eorum sententia de summo bono explicatur toto libro* III, *et refellitur peripateticorum more, libro* IV. Fin. III, 2, 12, 13; V, 8; N. D. I, 7, a peripateticis verbis discrepent, an re? Fin. III, 2, ex omnibus philosophis stoici plurima verba novaverunt. de Div. I, 3; Acad. II, 33, omnia fere divinationis genera defendunt. Tusc. I, 32, animos putant diu post mortem mansuros, non semper. Top. 2, dialecticen et judicandi vias diligenter persecuti sunt. Off. I, 7, in verborum etymologiis diligentes. Fin. V, 25, fures. Or. III, 18; ad Div. XV, 19; Brut. 31, inopes in dicendo. ad Div. IX, 22, quamque rem suo nomine appellant. vide etiam, Or. I, 20; III, 18; Tusc. V, 27; Fin. III, 2; IV, 3; Brut. 31.

Sext. Stola, Flacc. 20, judex in causa L. Flacci.

Strabo, Att. XII, 17, *augur fuisse videtur, quod Ciceronem excusavit, qui in cœna augurali Apuleii non adfuerat. Ea excusatio autem non valebat, nisi per augures ad minimum tres fieret, ep.* 14. *Corradus putat esse* M. Lenium Strabonem, *de quo supra in Leniis*.

Strato, Lampsacenus, Acad. I, 9, Theophrasti auditor. Acad. II, 38, negat mundum a diis esse, etc. Fin. V, 5, physicus esse voluit. N. D. I, 13, vim divinam in natura ponit.

Strato, Cluent. 63, servus medicus.

Stratocles, Br. 11, *orator Græcus*, de Themistoclis morte quæ finxerit. *De eo vid. collecta Ruhnkenio ad Rutil. Lupum, p.* 32 *sq.*

Stratonicus, N. D. III, 19, homo facetus; ejus dictum in Alabandensem. *Citharista, cujus facete dicta multa collegit Athenæus, l.* VIII, *c.* 8 *sq.*

Stratorius, ad Div. XII, 23, videtur cum Cornificio in Africa fuisse quæstor aut legatus.

C. Subernius, Calenus, ad Div. IX, 13.

L. Suetius, Verr. I, 5.

Sufenas, Att. IV, 15; VIII, 5; *cognomen* Nonii, *de quo vid. in* Setenas.

Num. Suffucius, de Divin. II, 41, honestus homo et nobilis; ejus somnium.

D. Sulla, ad Div. XV, 17; *alii*, P. Sulla. *Pighius, ad a.* DCCII, *putat le-*

gendum esse, D. Silanus. *Sed quando*, IX, 10, *iisdem pæne verbis de* P. Sulla *res eadem narratur, non dubito, quin* P. Sulla *legendum sit; et post, ep.* 19, *Cassius* Sullam *in hac redicit*.

L. Sulla, e Corneliis, qui postea Felix dictus est, Fontei. 18, legatus L. Cæsaris bello Sociali. de Div. I, 33, Historia ejus. *Scripsit commentarios rerum suarum; v. Plutarch. in Sulla*. Off. I, 30, cuivis deservit, ut impetret, quæ vult. Cat. III, 10, P. Sulpicium et C. Marium ejicit. Leg. II, 22, in C. Marii cineres sævit; primos e Corneliis cremari voluit. Leg. III, 9, ejus lex tribunitia; *qua nihil tribunis præter nomen relictum est*. Off. II, 8, ejus victoria noxia Rom. imperio, quod disciplinam perdidit. Phil. IX, 6, ei primo statua equestris in aurata posita est. Dom. 30, Volaterranis civitatem adimere non potuit, etsi jusserit. de Div. II, 30, ei immolanti serpens apparuit. Q. fr. I, 1, Rhodiis insulas quasdam attribuit, etc. *De Legibus Sullæ v. Ind. Legg.* vide etiam, Brut. 90, 96; Fin. III, 22; Quint. 24; Cæcin. 33; Phil. IX, 6; XII, 11; Ar. Resp. 12; Verr. III, 35; Manil. 3; ad Div. III, 10; Off. II, 8; III, 22; Arch. 10; Dom. 30; Parad. 6; Agr. II, 25.

* *P. Sulla, pro quo est oratio*, L. Sullæ propinquus. Consul designatus cum Autronio, de ambitu condemnatur, et post a L. Torquato de conjuratione accusatus, a Cicerone defenditur, et absolvitur, Off. II, 8. L. Sullæ in proscriptionibus administer. Q. fr. III, 3; Att. IV, 16, Gabinium de ambitu postulat. ad Div. IX, 10, ejus mors.

P. Corn. Sulla cujus patruus fuit L. Corn. Sulla Felix; Off. II, 8; ad Div. II, 17; IX, 10.

Serv. Sulla, Sull. 2, P. frater, senator, Catilinæ socius.

Sulpicii, eorum nobilitas qualis, Muren. 7.

C. Sulpicius Gallus, Or. I, 53; Brut. 20, Græcis literis et eruditus, et eloquens. *Consul fuit a. U.* DLXXXVII *cum M. Marcello. v. Liv.* XLV, 44. Off. I, 6; Sen. 14; de Rep. I, 14, astrologiæ studiosus et peritus. *Liv.* XLIV, 3, *et ibi interpr. Add. Plin. H. N.* II, 12, *et quos ibi laudat Harduinus. Cf. Pighius ad a. c. et in primis ad a.* DLXXVI. de Rep. I, 14.

C. Sulpicius Olympus, Verr. I, 48, civis romanus.

C. Sulpicius, Cat. III, 3, prætor Cicerone consule.

P. Sulpicius Rufus, Ar. Resp. 19, trib. pl. *A. U.* DCLXV. ibid. 20, C. Julio consulatum contra leges petenti longius resistens, fit popularis. Off. II, 14, hujus eloquentiam accusatio illustravit C. Norbani. Catil. III, 10, a L. Sulla ejicitur. Br. 55 seq. qualis orator? nullas orationes reliquit; quæ exstant, P. Canntius post mortem scripsisse fertur. Or. III, 3, mors ejus. Conf. ad Her. I, 15; IV, 2; Orat. I, 7. *Add. Vellei.* II, 18, 19. ad Her. II, 28, ejus leges de exsulibus.

P. Sulpicius, Act. I in Verr. 10, trib. pleb. *a.* DCLXXXIV.

P. Sulpicius *, Cæsaris Legatus, ad Div. XIII, 77.

Q. Sulpicius Gallus, Or. I, 53, filius C. Sulpicii Galli.

Serv. Sulpicius, Br. 16, consul anno decimo post exactos reges; *unde gens Sulpicia, de qua v. Cic. Muren.* 7. de Rep. II, 21.

S. Sulpicius, Q. F. Lemonia, Rufus. v. Phil. VIII, 7; IX, 1. Mur. 3, accusat L. Murenam, cujus competitor fuerat, de ambitu. ad Div. VIII, 6, consul cum M. Marcello. ibid. 10, cunctator est. ibid. IV, 3, 4, Achaiæ proconsul. *Ejus est elegans epistola* 5, *qua Ciceronem de obitu Tulliæ consolatur*. Att. IX, 19, filium mittit contra Cn. Pompeium; cum Cæsare facit. Phil. I, 1, nullum Cæsaris decretum post idus martias figendum censet. Brut. 40, 42, in jure civili præceptoribus usus est L. Lucilio Balbo et C. Aquillio Gallo. Mur. 7, JCtus. Phil. IX, 1, in legatione ad Antonium Mutinam obsidentem obiit; de cujus honoribus tota oratione sententia dicitur, in quam SCtum factum est. *Fragmentum in-*

scriptionis, quæ ei pro Rostris posita est, vid. v. c. ap. Reines. Inscr. p. 504. *Nomen* Servii *sæpissime est apud Ciceronem. De quo singulis locis intelligendum sit, res et temporis ratio facile docebit.*

S. Sulpicius fil. Att. IX, 19, contra Pompeium mittitur. ad Div. XI, 7, consobrinus D. Bruti. ibid. IV, 3, 4, philosophiæ et omnibus liberalibus studiis operam dat. *Trib. pl. fuit. A. U.* DCCVI.

Summanus, de Div. I, 10, *deus, cujus simulacrum in fastigio Jovis Capitolini positum erat,* de cælu ictus: caput ejus ex responso aruspicum in Tiberi inventum. *De* Summano *v. Ovid. Fast.* VI, 731, *qui negat se satis, qui sit, scire. Glossæ,* Sumanus, Ἀδης. Προμηθεύς. *Plinius, H. N.* II, 52, *ei tribui dicit nocturna fulmina; quem sequitur Augustin. C. D.* IV, 23, *et alii : eoque pertinet inscriptio apud Gruterum, p.* CXXI, *n.* I. *Lapis antiquus, in quo* Jupiter Summanus *exhibetur, illustratur in libro : Explication de divers monuments singuliers, p.* 334.

Sura, ad Div. V, 11, nomen liberti.

Syllus, Nat. D. I, 34, *Pythagoreus hoc nomine fuit. Sed is hujus loci non est. Est enim de Academicis sermo. Sed de Syllo academico nil reperio. In mss. est* Sillus. *v. Boherius ad h. l.*

* *Synephebi,* Opt. gen. or. 6; Tusc. I, 14; N. D. III, 29, comœdia Menandri. Fin. I, 2; N. D. I, 6; de Sen. 7, Cæcilii Statii.

Syphax, Inv. II, 34, *rex Numidarum, primo Romanorum, deinde Carthaginiensium socius. Victus in triumpho ductus est. Liv.* XXX *extr.*

Syria *, mater Veneris. Nat. D. III, 25.

Syro, Fin. II, 35; ad Div. VI, 11, Epicureus, amicus Ciceronis.

Syrus, Att. XII, 22; XV, 17, Attici servus.

T.

P. Tadius, Verr. I, 39, *videtur negotiatus esse Athenis, post Verris legatus in Sicilia.* Verr. V, 25.

Q. Tadius, Verr. I, 49; IV, 17, propinquus Verris, testis contra Verrem. *Hic fortasse est* Tadius, *cujus mentio,* Att. I, 5.

Tages, de Div. II, 23, auctor disciplinæ Etruscæ, qui repente terra, quum araretur, editus, agriculam totam illam disciplinam docuit. *De eo vid. Demster. Etrur. Regal.* III, 1, *ubi etiam de ejus libris, qui Acherontici dicti; et Bonarotam in Addend.* §. 17.

Talna, Att. I, 16, judex in judicio Clodiano de religione, qui Clodium absolverat. *Videtur esse nomen fictum, ut cetera, quæ ibi sunt.*

Talna, e Juvenciis, Att. XIII, 29, juvenis philologus, a Nicia grammatico laudatur; Cornificiam Q. filiam petit. *Melior forte scriptura est* Thalna, *ut est in Fast. Capitol.*

Tamisius Mustella, Phil. II, 4; XII, 6. *v. Mustella.*

Tantalus, Fin. I, 18; Tusc. I, 5; IV, 16; Nat. D. III, 12, 38.

Tanusius, Petit. Cons. 2, in bello Sullano interfectus. *Palermus conjiciebat legendum* Tantasius; *quod Asconius inter eos, quod in proscriptione Sullana interfecerat Catilina,* L. Tantasium *quemdam commemorat.*

Taraso. v. Tharaso.

Tarcondimotus, ad Div. XV, 1, *regulus in quadam Ciliciæ parte, quem Cicero* fidelissimum socium populi rom. amicissimumque trans Taurum *appellat.* Tarcondimotus *autem scribendum esse, non* Tarcondomotus, *confirmat nummus, nuper a Maffeo editus in Antiquitat. Aquitanicis. Sic et Ernest. ms.*

* *Sp. Tarpeius,* de Rep. II, 35, consul *ann.* CCXCIX.

* *Tarquinius Priscus;* Legg. I, 1, ei ab aquila apex imponitur. Tusc. V, 37,

Demarati filios. Soll. 7, rex peregrinus. de Rep. II, 20, primus fecit ludos romanos; regnavit annos XXXVIII.

L. Tarquinius Superbus; de Div. I, 22, somnium portendens exsilium. de Rep. II, 24, 25, res gestæ. Leg. II, 4, eo rege, nulla erat lex Romæ de stupris. Tusc. III, 12, Cumis senio confectus est. De eo est, de Rep. I, 40; II, 15, 20, 21.

**L. Tarquinius Collatinus*, expulsus, de Rep. II, 31.

S. Tarquinius *, vim Lucretiæ affert, Leg. II, 4.

L. Tarquitius, Att. VI, 8. *Popma putat esse eum, cujus ap. Plinium, in Catal. Auctor. l. II, libri de disciplina Etrusca commemorantur.*

L. Tarutius, Firmanus, de Div. II, 47, familiaris Ciceronum, homo in primis Chaldaicis rationibus eruditus, repetit natalem Romæ a Parilibus, quibus a Romulo condita dicitur. Romam conditam dicit, quum in jugo luna esset, et ejus fata prædicit.

**T. Tatius*, Her. IV, 12; de Rep. II, 7, *rex Sabinorum, qui ob raptas Sabinas bellum cum Romulo gessit.* de Rep. II, 8, 20, *ab eo* Titienses.

Tauriscus, Or. III, 59, actor; ejus dictum laudatur.

M. Taurus, Q. fr. III, 1; *de hoc nihil mihi præter hoc constat, quod fundam habuit confinem fundo Q. Ciceronis.*

Taurus, ad Div. XII, 25, *est is, quem ann.* DCCXVI *consulem suffectum fuisse putant*, T. Statilius. *Videtur legatus Calvisii Sabini fuisse, qui ex sortitione Antonii Africam petebat, quumjam Cornificius ex S Cto obtineret. Cf.* Minotaurus. *Quum autem provinciam Calvisius tum non obtinere passet, ejus legatus tamen Taurus fuit, ann.* DCCXV.

Tebassus, Att. XIV, 10, nomen veterani Cæsariani.

Telamo, Tusc. III, 18, patria pulsus est. Or. II, 46; Nat. D. III, 32.

Telephus, Flacc. 29, rex Mysiæ, viam ostendit Agamemnoni.

Tellus *, Dea, Ar. Resp. 10; Nat. D. III, 10; Dom. 38; Phil. I, 1, 13; II, 35; Att. XVI, 14; Q. fr. III, 1.

Telxiope, N. D. III, 21, Musa ex primis quatuor, natis Jove altero.

Tenes, N. D. III, 15, conditor Tenedi, et Deus urbis. Conf. Verr. I, 19.

Terentia, Ciceronis uxor, ad quam sunt epistolæ libri XIV; *de qua vide Corradum in Quæstura.*

Terentius Vespa, Or. II, 62.

Terentius poeta, de Am. 24, familiaris Lælii, Inv. I, 19, 23; Att. II, 19; VII, 3; Nat. D. II, 23; Off. I, 42; Fin. I, 1; V, 10; Tusc. III, 27.

Terentius *, Attici servus fugitivus; Att. VI, 1.

A. Terentius, Cæcin. 9, testis in Cæcinam. *Eumdem esse puto, qui ad Div.* XVI, 12, A. Varro *dicitur, quem a.* DCXCI *quæstorem fuisse reperio.*

L. Terentius, Att. XI, 17, *ex Africa, tempore belli Civilis, clam emittitur per Nasidium Pompeianum.*

M. Terentius, Verr. I, 23, consul cum Cassio; legis frumentariæ auctor. *Est* M. Lucullus, *de quo supra. De* M. Terentio Varrone, *doctissimo illo Romanorum, v.* M. Varro.

P. Terentius Hispo, Att. IV, 7; XI, 40, eques rom. publicanus in Asia.

Q. Terentius Culeo, Arusp. Resp. 6, pontifex minor. *Hic est tribunus* Culeo, *qui privilegium ferre de Ciceronis reditu voluit A. U.* DCXCV. Att. III, 15.

Tereus, Att. XVI, 2, 5, *fabula Attii, de* Tereo, *rege Thracum sceleratissimo. v. Ovid. Met.* VI, 455 *sqq.*

Terminalia, Phil. XII, 10; Att. VI, 1, *dies festus deo Termino sacer.*

M. Terpolius, Corn. 2, trib. pleb. *D. Bruto et M. Lepido coss.* contemptissimum nomen inter tribunos.

Tertia, Verr. III, 34, Isidori mimi filia. *Observent tirones, quod vulgo putatur, Tertiæ nomen esse nomen ordinis, vel numeri filiarum, idque falsum esse, ac, si quis diceret*, Quintum *significare quintum numero filium.*

Tertia, de Div. I, 46, filia L. Paulli. *Sed* ad Brut. 23, 24, *est* soror Bruti, *quæ Cassio nupsit. De cujus morte. v. Tacit. Ann.* III, 76; *ubi v. Lips. Eadem est:*

Tertulla, Att. xiv, 20; xv, 11, Cassii uxor, abortum fecit. *Viri docti quidam volebant legere* Tertia; *quam constat Cassii uxorem fuisse. Sed* Tertulla *est diminutivum a* Tertia, *ut vidit Manutius.*

Testa, ad Div. vii, 13, *est* Trebatius; *de quo infra.*

Testius Penarius, Or. ii, 66, orator, qui in dicendo mentum intorquere solebat. *Sed Ursinus scribit* T. Pinarius.

P. Testius, Verr. i, 28, accensus C. Neronis prætoris in Asia.

Tetrilius Rogus, Acad. ii, 4, Philonis auditor.

*Tettius Damio**, in ejus vestibulum fugit Cicero, Att. iv, 3.

*Tottius**, Verr. i, 28. v. *Testius.*

Teucer Pacuvii, Orat. i, 58, tragœdia.

*Teucer**, Telamonis filius, Her. i, 11; Tusc. v, 37.

Teucris, Att. i, 12, 13, 14; C. Antonium *collegam in consulatu ficto hoc nomine appellat.*

* *Thales*, Milesius, Orat. iii, 34, in otio vixit. Leg. ii, 11, ejus dictum de diis. Acad. ii, 37, ex aqua omnia esse dixit. Nat. D. i, 10, Deum ex aqua cuncta fingere, de Rep. i, 14, inventor sphæræ plenæ. de Div. i, 49, animadvertit olearum ubertatem fore. ibid. de Rep. i, 16, primus defectionem solis explicavit et prædixit. *Thales** ut opinor primus, Hort. fr. 16.

Thallumetus, Att. v, 12, servus aut libertus Attici eruditus,

Tharaso, ad Div. ii, 7, libertus C. Curionis filii.

Thaumas, N. D. iii, 20, Iridis pater; *quæ inde* Thaumantias *a poetis vocatur.*

Thebe, Inv. ii, 49, Alexandri Pheræorum tyranni uxor.

Themista, Fin. ii, 21; Pis. 26, *est Epicurea, Lampsacena; de qua vid. Menag. ad Laert.* x, 5, *et Hist. Mul. phil. p.* 498.

Themistagoras, Verr. i, 33, Lampsacenus.

Themistocles; Off. i, 22, ejus nomen, quam Solonis, illustrius. Acad. ii, 1; Or. ii, 74, ejus memoria. Off. i, 30, taciturnus, dissimulator, insidiis aptus. ii, 20, quid responderit interrogatus, utrum bono viro pauperi, an minus probato diviti filiam collocaret. iii, 11, quid dixerit post victoriam ejus belli, quod cum Persis habuit. de Rep. i, ejus calamitas. Brut. ii, mors fabulosa. vid. Tusc. i, 46; Sen. 3; Sext. 68; Brut. 7, 10, 11; ad Div. v, 12; Or. ii, 84; Fin. ii, 21, 35. *Themistocles* patria pulsus, de Rep. i, 3. Themistocleum consilium, Attic. x, 8, *tribuitur Pompeio, qui existimabat, qui mare teneat, eum necesse esse rerum potiri.*

Theodectes, Phaselites, Or. 51, 57, Aristotelis auditor, *in arte in primis oratoria, itemque Isocratis. v. Laert.* v, 24, *et ibi Menag. Valer. M.* viii, 14, 3; *et Suidas in h. v.* Tusc. i, 24, ejus insignis memoria. *Quintil. Inst. Or.* xi, 2, etc.

Theodorus, Byzantius, Brut. 12, sophista Socratis temporibus, in arte subtilis, in orationibus jejunus, scripsit aliis orationes. Orat. 12, a Socrate in Platonis Phædro appellatur λογοδαίδαλος. *v. Quintil.* iii, 1. *Apud Laertium*, ii, 104, *civilibus orationibus clarus dicitur. Ernest. putat, nomen hoc restituendum esse Ciceroni*, Orat. 13, *pro* Thucydides. *Male nostra quidem sententia.*

Theodorus, Cyrenaicus, Nat. D. i, 1, 23, 42, deos tollit; *unde* Atheus *dictus, et quum Athenis, tum Cyrenis ejectus est. v. Laert.* ii, 86, 101 *sq.* Tusc. i, 43, mortem crudelem contemnit, quam ei rex Lysimachus minatur propter libertatem linguæ. *Ad eum missus erat a Ptolemæo, Lagi filio, apud quem diu moratus est. Laert. l. c.* 102. *Ab eo dicuntur* Theodorii. *Cave confundas cum* Theodoro Cyrenaico, *geometra, quo Plato præceptore usus est; cujus mentionem etiam Xenophon facit in Memorabil.*

Theodorus, Verr. iv, 51, Ennensis senator.

Theodosius, Ar. Resp. 16, Chius.

Theomnastus, Verr. ii, 21; iii, 14,

Syracusanus. *Theoractus* dicitur contumeliæ causa, Verr. iv, 66.

Theophanes, Mitylenæus, *sed et* Lesbius *dicitur:* Arch. 10; Att. II, 5, res Pompeii scripsit. (*Ernest. putat scripsisse versibus.*) Ab eo civitate donatus est. *Unde posteri ejus Pompeiorum nomine Romæ fuere. v. Rychius ad Tac. A.* VI, 8. Balb. 25; Att, VII, 7, Balbum Gaditanum adoptat, ibid. II, 5, familiarissimus Pompeio, particeps consiliorum ejus, ibid. v, 1, plurimum apud Pompeium valet. Cf. ib. II, 12, 17, etc. *item Plutarch. in Pompeio, Manutius in Argum. or. pro Balb. libertum Pompeii facit, refutatus a Fabretto ad Inscr. ant. p.* 478. *vid. Burm. ad Vellei.* II, 18.

Theophilus, ad Div. IV, 9, 10, libertus M. Marcelli.

Teophrastus, Aristotelis auditor, Or. 19, unde nomen habeat. Att. II, 16, vitam theoreticam practicæ anteponit. Nat. D. I, 13, inconstans est in sententia de diis. Acad. I, 9, negat in virtute sola esse beate vivere; *propterea reprehenditur.* Tusc. v, 9, Inv. I, 35, syllogismum oratorium quinquepartitum facit. Brut. 46, ab anicula hospes vocatur. ibid. 9, præceptor Demetrii Phalerei. ib. 31; Tusc. v, 9, elegans et suavis. ibid. 37, peregrinatus est. ibid. III, 28, moriens naturam accusat. Att. II, 3, liber ejus περὶ φιλοτιμίας *pro quo Tunstallus, ep. ad Middleton. p.* 141, *facit* περὶ πολιτείας*: qualem scriptum ab eo testis Laertius,* v, 45; *eoque tum opus erat Ciceroni de republica scribenti. Vulgatum est e conjectura Victorii.* Tusc. v, 9; Fin. v, 5; de vita beata. Off. II, 16, de divitiis. Tusc. III, 10, Callisthenes, *h. e. de luctu, quo luget mortem Callisthenis amici sui, etc.* Nat. D. I, 33, Leontium meretricula Epicurea contra eum scripsit. *Teophrasto** quid mitius, Hort. fr. 10.

**Theopompus*, Leg. III, 7; de Rep. II, 33, rex Spartæ, qui Ephoros instituit.

Theopompus, Orat. II, 13, Chius, Isocratis discipulus, scripsit historiam *libris* XII, *initio facto ubi Thucydides desiit, complexus annos* 17, *v. Diodor. Sic.* XIV, *p.* 305; Off. II, 11; Leg. I, 1, fabulosus est. Att. XII, 40, liber vel epistola ad Alexandrum M. ibid. II, 6, Theopompinum genus, *est mordax scribendi genus, quo usus est Theopompus; eo se dicit Cicero usurum in* Ἀντικάτοσι. Brut. 17, officit Philisto. ibid. 56, acerrimo ingenio fuit. *Theopompo** quid acrius, Hort. fr. 10.

Theopompus, Att. XIII, 7, Cnidius, familiaris Cæsaris. *Estne hic, quem C. Trebonius Asia expulisse dicitur,* Phil. XIII, 16? *Alius, ni fallor, est ad* Q. fr. I, 2; *forte de cohorte Q. Ciceronis in provincia.*

Theoractus, Verr. IV, 66. v. *Theomnastus.*

Theramenes, Tusc. I, 40, in ipso mortis articulo ludit in Critiam, *cujus opera ad mortem damnatus erat. v. Xenoph. Hist. Gr. l.* II, etc. Or. II, 22, ejus scripta Ciceronis ætate nulla exstitere. III, 16, faciendo dicendoque sapiens.

Thericlea, Verr. IV, 18, *ex lectione Grævii, sunt pocula, quæ nomen habent a Thericle, figulo Corinthio, qui certum genus poculorum excogitavit; neque solum figlina, sed etiam ex alia materia. Nam v. c. ap. Joseph. A.* XI, 1, *sunt* Θηρίκλεια χρύσεια *inter vasa, quæ Cyrus Judæis reddidit. Sed quidam eum* τορευτὸν *faciunt. Ejus mentio est apud Lucian. Lexiph. c.* 7; *Athenæum,* IX, 470, *E; v. inpr. Bentleius de Phalaridis Epistolis. Vixit tempore Aristophanis comici. v. Junius in Catal. Pictor, etc. sed in primis Salmasius ad Solinum, p. m.* 374 *seq.* **Adde etiam de Thericleis dissertationem viri doctiss. Larcher,* Mém. de l'Acad. des Inscript. *t.* XLIII, *pag.* 196-216.

A. Thermus, e Minuciis, Flacc. 39, bis, Cicerone defendente, absolutus est magno populi gaudio, *post præturam.*

Q. Thermus, ad Div. II, 17, Asiæ prætor, *a.* DCCI, *sqq.* Att. I, 1, curator viæ Flaminiæ. Phil. XIII, 6, Pompeium Cn. F. hortatur, ut ad Mutinam eat.

cum suis copiis. *Ad eum sunt epistolæ duæ*, II, 18; XIII, 53. Conf. Att. V, 13, 21, etc.

Theseus, Nat. D. III, 18, Neptuni filius. Offic. I, 10, pater Hippolyti, a Neptuno petit, ut ab equis ejus laceretur filius. Neptunus, quæ promisit, præstat. Leg. II, 2, Atticos ex agris in urbem compulit. Tusc. III, 13, 24; IV, 22; Fin. I, 20; de Rep. II, 1.

Thessalus, Verr. I, 33, Lampsacenus.

Theudas, ad Div. VI, 10, libertus Trebiani.

L. Thorius Balbus, Sp. F. Fin. II, 20, 22, Lanuvinus (*unde in nummo ejus quæstorio Juno Sospita*) voluptuosissimus. *Pighius, ad a.* DCLXXIII, *eumdem putat, qui*, Brut. 67, L. Turius *dicitur*, parvo ingenio, sed multo labore, cui paucæ centuriæ ad consulatum defuere. *Sic etiam Valens in familia Thoria, pag.* 471. *T.* II. *v.* L. Turius. L. Thorius *fuit trib. pl. a.* DCLXXVIII.

Sp. Thorius Balbus, Brut. 36, valuit in populari genere dicendi. Auctor legis Thoriæ. *v. Ind. Legg.*

Thoth, Nat. D. III, 22, Ægyptiorum Mercurius, quo nomine et primus mensis apud eos appellatur.

Thraso, Verr. IV, 22, Tyndaritanus.

*Thraso**, Curionis libertus, ad Div. II, 7.

Thrasybulus, Att. VIII, 3.

Thrasymachus, Or. III, 32, Chalcedonius, de natura rerum scripsit. ibid. 16, sophista celeberrimus. Or. 12, primus cum Gorgia arte quadam verba vinxit. Abstinet a republica.

*Thrax**, Gladiator, Phil. VI, 5.

Thucydides, Or. II, 12, quomodo scripserit. Brut. II, summo loco natus, Att. VIII, 1; X, 8; Q. fr. III, 13; *Thucydide** quid gravius, Hort. fr. 10.

Thyestes, Tusc. III, 12, 18, Jovis pronepos. ib. I, 44; Brut. 20, fabula Ennii. Or. 55.

Thyone, Nat. D. III, 23, uxor Nisi, mater Bacchi, *quam Semelem interpretantur.*

Tiberius, Att. V, 21, amicus Attici, Q. Volusii socer.

C. Tidius Strabo, ad Div. XII, 6, ad C. Cassium in Syriam se confert, *Cæsare interfecto. Manut. malebat* Titius; *ut esset* L. Titius Strabo, *de quo ad Div.* XIII, 14. C. Tidium Strabonem *inter provinciales prætores refert Pighius, a.* DCC.

M. Tigellius Hermagenes, ad Div. VII, 24, a Licinio Calvo acriter perstringitur. Att. XIII, 49, 51. *De hoc homine, Sardo libertino, est ap. Horat. Serm.* I, 2, *Omnibus hoc vitium est, etc.*

Tigranes, Manil. 2, 9, rex Armeniæ, gener Mithridatis. Sext. 27, a L. Lucullo vincitur. Cn. Pompeius in suis castris supplici insigne regium restituit, et regnare eum jubet. Att. II, 14.

Tigranes, filius superioris, Att. III, 8; P. Clodius, qui eum captivum e custodia surripuit, et dimisit, non punitur. *In custodiam conjecerat, et Romam perduxerat Cn. Pompeius: Dio*, XXXVI, *p.* 27. *De hoc facinore Clodii v. eumdem*, XXXVIII, *p.* 78.

L. Tillius Cimber, Phil. II, 11, de percussoribus Cæsaris; *quum ante acerrimus partium Cæsarianarum propugnator fuisset. Senec. de Ira*, III, 30. ad Div. XII, 13, classem in Bithynia comparat, *paullo post mortem Cæsaris. Eam provinciam a Cæsare adhuc vivo acceperat, in eamque, interfecto Cæsare, clam abiit. Vulgo appellabatur olim* Tullius; *quod præfert Oudendorp. ad Cæsar. B. C.* III, 42. *De eo vid. præter Manut. et Græv. ad l. c. Periz. Anim. Hist. p.* 451 *sq.*

Timæus, Or. II, 14, Tauromenites, regnante Agathocle vixit, eruditissimus et eloquentissimus historicus. N. D. II, 27; Leg. II, 16; Brut. 16; rationem concinne reddit, quare Dianæ Ephesiæ templum deflagraverit. *Quod Ciceroni hic concinnum videtur, id Longinus frigidum et puerile judicat.* ad Div. V, 12, Pyrrhi bellum scripsit; Timoleontis res gestas prodidit. *Ejus acerbitatem in alios historicos et errores notat Diodorus Sic.* XIII, *p.* 211.

* *Timæus*, Locrus, de Rep. I, 10;

Ibid. III, 23. Fio. V, 29, Pythagoreus, quocum Plato multum fuit.

*Timæus**, liber Platonis, Acad. II, 39; Tusc. I, 25; Nat. D. VIII, 12; Fin. II, 5.

Timagoras, Acad. II, 25, Epicureus, negat, sibi unquam duas flammulas esse ex lucerna visas, quum oculum torsisset.

Timanthes, Brut. 18, pictor, *Cythnius, auctore Quintiliano*, II, 13; *Sicyonius autem, auctore Eustathio ad Iliad.* ω, 163. *De ea etiam capiendus Cicero in Orat.* 22, *ad q. l. vid. Quintil. l. c. et alios ap. Junium in Catal. Pict. Leopard. Emend.* XX, 19.

Timarchides, Verr. II, 28, etc. libertus et accensus C. Verris; *de cujus sceleribus multa in Verrinis.*

Timocles, Pison. 36, saltator, L. Pisonis in Macedonia comes.

Timocrates, Nat. D. I, 33, Metrodori Epicurei frater, quia, nescio quid, ab Epicuro dissentit, totis voluminibus ab eo conciditur. ibid. 40, a fratre reprehenditur, quod dubitet, vitam beatam ventre metiri. *scil. in libris, quos contra eum scripsit. Laert.* X, 23. *Eumdem tamen Epicurus inter heredes suos scripsit. v.* de Fin. II, 31. *Lampsacenus, an Atheniensis fuerit, æque ut de fratre, disputatur ap. Jonsium* I, 20, 3, *et Menag. ad Laert.* X, 22.

Timoleon, ad Div. V, 12, cjus res gestæ proditæ suot a Timæo.

Timon, Tusc. IV, 11; Amic. 23, Atheniensis, fugit congressus hominum.

Timotheus, Tusc. V, 31, Atheniensis imperator cœnas Academicorum laudat. Or. III, 34, Cononis filius, Isocratem præceptorem habuit. Off. I, 32, belli gloria patre non inferior.

Timotheus, Milesius, Leg. II, 15, quum plures quam septem nervos in fidibus haberet, Lacedæmonii eos demi jusserunt. *Rem paullo aliter narrat Athenæus, l.* XIV, *c.* 9, *ex Artemone* περὶ Διονυσιακοῦ ἐπιστήματος. *Conf. Leopard. Emend.* VIII, 14, *ubi decretum Lacedæmoniorum in hunc Timotheum emendatur et explicatur.*

T. Tincas, Placentinus, Brut. 46, homo dicax et facetus.

Tiresias, Nat. D. II, 3; Tusc. V, 39; de Div. I, 40; II, 3, augur clarus et præstans, sed oculis captus.

Tiro, ad Div. VII, 29, servus deinde libertus Ciceroni, et filio, et fratri carissimus. *Ad eum sunt epistolæ l.* XVI; *ex quibus de summa hominis gratia satis cognosci potest.* vid. etiam lib. XIII.

Tiro, Phil. II, 4; V, 6; XII, 6, *est* Nomisius Tiro, *de sicariis Antonii triumviri.*

Tisamenus, Att. XII, 10, servos.

Tisias, Or. I, 20; Inv. II, 2, Siculus, primus rhetoricam scripsit. Brut. 12, qua occasione et quo tempore scripserit.

Tithonus, Sen. I, *Laomedontis filius, Auroræ maritus, de qua nota est fabula.*

* *Titienses*, de Rep. II, 8, 20, *una e tribubus Romuli, ab* Tito Tatio, *Sabinorum rege, sic vocata.*

Titinia Cottæ; Brut. 60, pro ea contra Ser. Nævium dicit M. Cicero.

Titinii, *a Catilina in proscriptione Sullana interfecti commemorantur.* Pet. Cons. 2.

Cn. Titinius, Cluent. 56, eques rom.

M. Titinius. Epistolæ ad eum fragmentum, Frag. p. 201.

Q. Titinius, Verr. I, 49, eques. R. frater germanus C. Fannii, *i. e. ex eadem matre. v. Wesseling. Obs.* I, 13. Att. V, 21, commendat Ciceroni L. Tullium, ut legatum sumat. Att. IX, 6, filius est cum Cæsare. *Hunc Titinium fœnus exercuisse intelliges ex ep.* 4 *l. u.* ad Att. *et* VII, 18.

Titius, Dom. 9; Ar. Resp. 27; Sext. 52, e ducibus operarum Clodianarum.

* *C. Titius*, Brut. 45, eques rom. qui primus eo pervenit, quo perveniri potest Latinus orator sine Græcis literis; cujus orationes pæne Attico stylo scriptæ videntur. Vixit L. Crassi temporibus.

C. Titius, L. F. Rufus, ad Div. XIII, 58, prætor urbanus Paullo et Marcello

coss. ib. XII, 15, legatus Dolabellæ in Asia.

L. Titius, Verr. IV, 26, civis rom. in Sicilia babitans.

L. Titius Strabo, ad Div. XIII, 14, eques rom. *Hunc Manutius putabat eumdem esse, qui*, XII, 6, Tidius, *appellatur* : v. C. Tidius. *Sed quoniam is sive* Tidius, *sive* Titius *in magistratu fuit, antequam hæc epistola scribebatur, ut ibi diximus, idem cum hoc Titio esse non potest, propterea quod hunc Cicero* equitem rom. *appellat. Non autem puto moris fuisse, qui essent ex equestri ordine, eos, quum magistratibus usi essent, simpliciter* equites *appellare.*

P. Titius, ad Div. X, 12, tribunus pl. (*a.* DCX) intercedit SCto in Ciceronis sententiam facto, rogatu Servilii. *De eodem est ep.* 21. *Hunc etiam Corradus putat esse eum, ad quem epistola* 16 *l.* V *scripta sit. Ex epistola intelligitur, illum Titium bene de rep. sensisse, et Pompeianis partibus favisse : quod nescio an in P. hunc conveniat, qui in toto tribunatu Ciceroni, aliisque hujus sectæ adversatus est, P. Cascæ collegæ tribunatum abrogavit, et legem per vim tulit, de triumviris reip. constituendæ in quinquennium creandis, etc. vid. Pighius ad ann.* DCCX. *Ceterum hic est* Titius, *qui* Appium minorem reum fecit de vi, ad Div. VIII, 8; *nam vocatur* emissarius Servilii.

Sext. Titius, Or. II, 11, tribunus pl. seditiosus, *A. U.* DLIV, *Antonio oratore et Albino consule, a quo leges Titiæ dicuntur*, multa contra remp. fecit; ei resistit Antonius. Idem in eum testimonium dixit, quum postea reus factus esset. Brut. 62, loquax et acutus, sed mollis in gestu; ab eo saltationis genus molle nomen *Titius* accepit. Or. II, 66, se Cassandram dicit, quod vera diceret, nec fidem inveniret. Rab. perd. 9, condemnatus *est*, quod Saturnini imaginem domi suæ haberet. *Nescio an hic sit, qui*, Or. II, 62; III, 23, nimis studiose pila lusisse, et signa sacra noctu fregisse *dicitur. Non dubitat Corradus ad Brut. p.* 341.

T. Titius, T. F. ad Div. XIII, 75; legatus Pompeio rei frumentariæ præfecto. *Hic est fortasse, ad quem epistola* 16 *l.* V *perscripta est Cf.* P. Titius.

* *Titius*, ad Div. VII, 12, *in Gronoviana. Sed alii, ut Manutius, malunt* Titus, *h. e. Atticus ; alii, quod Grævius recepit*, Scius.

Titurius, Font. 8, *videtur de cohorte M'. Fonteii fuisse, aut portitor Tolosanus.*

M. Titurnius Rufus, ad Div. XIII, 39, unus ex Titurnia familia reliquus est.

Tlepolemus, Verr. III, 28, Græcus, pictor, de cohorte Verris. IV, 13, Cibyrata *dicitur per jocum, quia Verri tanquam venator vasorum fuit.*

Tongilius, Catil. II, 2, de conjuratis Catilinariis fuit, et Catilinæ scortum.

Toranius, ad Div. VI, 20, Pompeianus, exsul. *Prætorius fuit, quem postea filius C. Toranius, triumvirum partes secutus, triumviris prodidit, a quibus interfectus est. v. Valer. M.* IX, 11. *Hunc esse, qui quæstor P. Vatinii Glabri in bello Servili dicitur fuisse in fragmento monumenti antiqui, putat Bimardus, Diss.* I *in Thes. Inscript. Muratorii, p.* 4, 5. *Ceterum in illa inscriptione est* Thoranius.

A. Torquatus, *a Manliis*, Planc. II, Africæ prætor (*ann.* DCLXXVI), mirifice laudatur. Ejus frater patruelis est Torquatus, T. F. *de quo infra.*

A. Torquatus, L. F. L. N. Fin. II, 22, amicus Ciceronis summus. Att. V, 1, vir optimus. ad Div. VI, 1, Athenis exsulat, quod contra Cæsarem steterat. *Prætor fuit A. U.* DCCI.

A. Torquatus, Leg. II, 22. *De quo sermo sit, ex re non satis certo judicari potest. Forte is est, qui censor a.* DVI, *et deinde bis consul fuit.*

L. Torquatus, L. F. Cat. III, 8; Agr. II, 17, etc. consul cum Cotta *A. U.* DCLXXXIX. Pison. 31, pro Cicerone apud L. Pisonem intercedit. ibid. 19, Macedoniam Cicerone referente obtinet, et imperator a senatu appellatur. Brut. 68, elegans in dicendo, prudens, etc.

L. Torquatus, L. F. L. N. Sull. 2; Fin. II, 19, accusat adolescentulus P. Sullam de ambitu, et ita facit, ut pater consul fiat. Att. IV, 16, de accusatione Gabinii cum P. Sulla contendit. VII, 12, negat Pompeium extra Italiam sequendum. IX, 8, sequitur cum fratre Pompeium extra Italiam. Fin. I, 5, Epicureus; *itaque inducitur eo libro disputans cum Cicerone e Triario de finibus.* Brut. 76, non tam rhetor, quam πολιτικός. In eo literæ interiores et reconditæ, divina memoria. *Prætor fuit ann.* DCCIV.

T. Torquatus, L. F. Tusc. IV, 22, qui primus Torquatus dictus est. *v.* *Liv.* VII, 10. *v. Manlius.*

T. Torquatus, Fin. I, 7, collega Cn. Octavii *in consulatu a.* DLXXXVIII; ejus filius, a D. Silano adoptatus, quum in prætura Macedoniæ pecunias cepisse diceretur, pater, re cognita, eum vetuit in conspectum venire. *Male editur* L. Torquatus. *Nam Fasti habent* T. *ut Epit. Livii* 54.

T. Torquatus, T. F. Planc. 11, Auli Africæ prætoris frater patruelis. Brut. 70, doctus vir ex Rhodia disciplina Molonis, plus facultatis ad dicendum habuit, quam voluntatis; ad consulatum venisset sublato ambitu, si vixisset.

* *Tortorius,* Att. VII, 2, *est nomen corruptum. Nunc leg.* deporto tr. C.

Trabea, ad Div. IX, 21, poeta comicus. Tusc. IV, 31; Fin. II, 4, ejus versiculi.

Trachiniæ *, Sophoclis Tragœdia, Tusc. II, 8.

C. Trebatius Testa, ad Div. VII, 12, Epicureus fit. ibid. 5, commendatur Cæsari Galliæ proconsuli. Top. 1, Topica sibi a Cicerone explicari vult. *JCtus fuit, ad quem multæ et facetæ sunt l.* VII *epistolæ. Tribunus pl. A. U.* DCCVI. *De eo v. Menag. Amœn. J. C. c.* 14. Div. VII, 20; IX, 9; XI, 27.

L. Trebellius, Phil. VI, 4, Antonianus, antea adversarius in tribunatu (*A. U.* DCCVII), quum de tabulis novis ferretur. ad Div. XI, 13, cum equitibus suis ad occupandam Pollentiam venit. Phil. XIII, 12, etc. Phil. X, 10; XI, 6; XII, 8; XIII, 1.

M. Trebellius, Quint. 5.

Trebianus, ad Div. VI, 10, Pompeianus, post pugnam Pharsalicam ab armis non decessit.

A. Trebonius, ad Div. I, 3; XII, 12, eques rom. negotiator.

A. Trebonius, Verr. I, 47, proscriptus *a Sulla,* frater P. Trebonii.

C. Trebonius, Phil. XIII, 10, eques rom. C. Trebonii, *de quo mox,* pater.

C. Trebonius, C. F. ad Div. XV, 21, quæstor tribuno Herennio non paret, *et Ciceronis causam tuetur, quum id consules non facerent.* Phil. II, 11, e percussoribus Cæsaris, laudatur. ibid. 14; ad Div. X, 28, sevocat Antonium, ante curiam, dum interficitur Cæsar. 1. Phil. XI, 1, prætor Asiæ, a Dolabella Smyrnæ amicitiæ simulatione interficitur; ejus mortem lamentatur Cicero. ad Div. XII, 16, ejus carmen ad Ciceronem missum, *forte in Antonium et Antonianos. Hic legem Treboniam tulit in tribunatu ann.* DCXCVIII, *ut Pompeius duas Hispanias, M. Crassius Syriam in quinquennium, et Cæsar Galliam in aliud quinquennium obtinerent. Post legatus Cæsaris in Gallia, et ann.* DCCVIII *consul suffectus Cæsari. Dio Cass.* XXXIX, *p.* 105.

P. Trebonius, Verr. I, 47, A. frater.

Cn. Tremellius Scrofa, Act. I in Verr. I, 10, tribunus militaris designatus, judex in causa Verrina, homo summa religione et diligentia. *Pighius, ad a.* DCLXXVI, *putat esse eum, qui prætor post fuit, et de re rustica scripsit: cujus villam, atque ipsum, valde laudat Varro de R. R.* I, 2. *Unde* Scrofæ *cognomen, quod hujus avus primus tulit, aliam rationem ex ejus persona Varro, l. c.* II, 4; *aliam Macrob. Sat.* I, 6, *commemorat. Utraque lepida fabella est.* Scrofa *est et* ad Att. VI, 1. *v. in Scrofa.*

Q. Tremulus, e Marciis, Phil. VI, 5, Hernicos vicit; statua ejus in foro posita. *Is, qui consul bis fuit a.* CCCCXLVII, *et* CCCCLV.

C. Triarius, e Valeriis, Fin. I, 5, amicus Ciceronis, vir gravis et doctus, minus delectator Epicuro, quod ornamenta Platonis, Aristotelis, etc. neglexit. Att. XII, 28, ejus liberis tutor est Cicero. Brut. 76, ejus plena fuit literatæ senectutis oratio, gravis; bello Civili periit. *Hunc locum male refert ad L. Triarium Pighius ad ann.* DCLXXII. *Videtur eum verbum* senectutis *movisse. Sed additur*, in illa ætate. *Deinde quod eum* Torquato *jungitur, id ipsum docet, de C. sermonem esse. v. de Fin. l. c. Tribunus plebis fuit a.* DCCII, *et a Cn. Pompeio in bello Civili classi præfectus. Cæs. B. C.* III, 5. ad Div. VIII, 7, ejus soror Paulla Valeria divortium facit, et D. Bruto nubit. *Manutius ad h. l. male appellat* P. Triarium. *Nam loci Ciceroniani, quos profert, ostendunt, eum de Caio loqui voluisse. Nisi forte ista fuit P. soror, et locos illos male de eo accepit.*

L. Triarius, Verr. I, 14, quæstor urbanus, *a.* DCLXXII.

P. Triarius, L. F. Att. IV, 16, 17; Q. fr. III, 2, accusat M. Scaurum; *defendit Cicero. v. Ascon. arg. or. pr. M. Scauro, et ejusdem or. nova fragm.* 2, 3, 13, 15.

* *Tricipitinus, e Lucretiis*, Leg. II, 4; de Rep. II, 25, *Lucretiæ pater.*

Trieterides, Nat. D. III, 23, sacra Bacchi e Nisu et Thyone nati.

Triptolemus, Her. IV, 6; Tusc. I, 41; Verr. IV, 49, *notus ille auctor et inventor agriculturæ in Græcia, de quo est in fabulis.*

Tritannus, Fin. I, 3, centurio viribus insignis, *de quo v. Plin. H. N.* VII, 20; *Solin. c.* 4.

Trito, Nat. D. I, 28; II, 35, deus marinus.

Tritopatreus, Nat. D. III, 21, Jovis et Proserpinæ filius.

Troas, Q. fr. III, 6, tragœdia Q. Ciceronis.

Troilus, Tusc. I, 39, *Priami filius ab Achille interfectus.*

* *Trophonius*, Nat. D. III, 19, 22, Valentis et Phoronidis (*seu potius*, Coronidis) filius, idem cum Mercurio ex his genito. de Div. I, 34, prope Lebadiam ei sacra fiunt; *ubi sc. notum illud antrum Trophonii fuit. Alium ab hoc Ernest. putabat Trophonium*, qui ædificavit templum Delphicum, Tusc. I, 47. *Videtur errasse.*

Truculentus *, Comœdia Plauti, Sen. 14.

Trypho, Att. III, 8; ad Div. XIII, 60, *est nomen servile.*

L. Tubero, ex Æliis, Ligar. 7, cum Cicerone una domi eruditus, post affinis, in omni vita familiaris, etc. Planc. 41; Q. fr. I, I, legatus Q. Ciceronis in Asia, scripsit historiam. Lig. 8, sortitus belli Civilis initio ex SCto Africam provinciam, quam Considius obtinuerat, quum eam a Varo jam occupatam invenisset, ad Cn. Pompeium in Macedoniam se contulit. *Restitutus est post a Cæsare cum filio Quinto, de quo mox.* Sæpe commemoratur in libris de Rep. I, 9, 10, 11, 15, 17, 19.

P. Tubero, Q. F. P. N. Or. II, 84, Africanum avunculum laudavit, scripto C. Lælii.

Q. Tubero, Q. F. P. N. Muren. 36, stoicus, Africani sororis filius; ejus perversam sapientiam in funere Africani ægre fert populus, propterea que prætura excidit. Brut. 31, in triumviratu judicavit contra avunculum Africanum; ejus orationes in Gracchum. *Ex h. l. colligit Pighius, eum tr. pl. a.* DCXX *fuisse. Cf.* Or. III, 23; ad Att. IV, 16; *et nunc præsertim adde libr.* I de Rep. 9, 19. *De patre utriusque, L. Paulli genero, v. Plinium, H. N.* XXXIII, 11; *Val. M.* IV, 4.

Q. Tubero, L. F. Ligar. I sq. accusat Ligarium de vi. *In bello Civili Pompeium cum patre secutus est, post a Cæsare restitutus. Quum in causa Ligariana non vicisset, ad jus civile se contulit.*

P. Tubertus, e Postumiis, Leg. II, 23, primo Valerii Poplicolæ, et deinde Menenii collega fuit. In urbe sepultus est, ejusque posteri hoc jus tenuerunt.

L. Tubulus, ex Hostiliis, Fin. II, 16,

prætor, *et quidem, ut est* Att. XII, 5, L. Metello et Q. Maximo coss. *h. e. a. U.* DCXI, pecunias capit ob res judicandas, et decreta de ea re quæstione fugit. Cf. Fin. IV, 28; V, 22; Nat. D. I, 23; III, 30; fr. or. p. Scaur. etc. *Perizon, Triga Diss. p.* 152 *extr. credit esse nepotem* C. Hostilii Tubuli, *prætoris urb. a.* DXLIV, *cujus frequens mentio ap. Livium, lib.* XXVII, *sqq.*

M'. Tuccius, ad Div. VIII, 8, accusat C. Sempronium Rufum, et ab eodem accusatur. *v. Drakenb. ad Liv. Epit.* 20.

Cn. Tudicius, Cluent. 70, senator.

C. Tuditanus, e Semproniis, Brut. 25, Att. XIII, 6, 30, 32; disertus. *De Tuditanorum gente v. Rupertus ad Valer. M.* IX, 5, *p.* 542.

M. Tuditanus, Brut. 18; Tusc. I, 1, consul *a.* DXIII.

P. Tuditanus, Brut. 15, M. Corn. Cethegi collega in consulatu (*a.* DXLIX), deinde etiam in censura. ** Tuditano* consule, de Rep. I, 9.

Tuditanus, Acad. II, 28, affinis Catuli, insanus. Phil. III, 6, avus Fulviæ Antonii uxoris; ejus insania. *v. Valer. M.* VII, 8, *et ibi Perizonium.*

M. Tugio, Balb. 20, *videtur ei juris parti se maxime dedisse, quæ est de jure aquæductuum.*

* *L. Tulleius,* ad Div. XV, 4, legatus Ciceronis in Cilicia; *qui omnibus aliis locis, ut* Att. V, 4, 21, *et a multis edd. h. ipso l. scribitur* Tullius.

*Tullia *,* Ciceronis filia; Att. I, 5; IV, 1; VI, 4, 9; X, 18; XIII, 23; ad Div. III, 12; IV, 5; IX, 11; XIV, 3, 11; Q. fr. I, 3; II, 4, 5.

P. Tullio, Syrus, Ar. Resp. I, amicus Clodii.

Tullius Cimber. v. *Tillius.*

Tullius,* ad Div. III, 11, *servus, vel libertus Appii.*

* *L. Tullius,* Verr. IV, 11, frater M. Ciceronis *patruelis,* quem secum in Sicilia habuit, quum in Verrem inquireret. v. *L. Cicero.*

L. Tullius Montanus, Att. XII, 52, cum Cicerone filio Athenas proficiscitur.

M. Tullius Laurea, Att. V, 4; XIII, 22; ad Div. V, 20, scriba Ciceronis.

* *M. Tullius Decula,* Planc. 21, ædilitiam repulsam tulit. Agr. II, 14, consul cum Cn. Cornelio, *a.* DCLXXII. *Hunc putat esse Sigonius, quem Cicero defendit reum de vi; ex qua oratione pauca fragmenta restant. Addimus nova,* Frag. p. 55.

M. Tullius, Q. fr. II, 3, postulat Sextium de vi. *Ipse Cicero nescit, qui sit.*

M'. Tullius, Brut. 16, patricius, consul cum Sulpicio a. X post reges exactos.

Tullius, Verr. III, 71, magister publicanorum in Sicilia, amicus Verris.

*Tullius *,* Debitor Ciceronis, Att. XV, 26, 29.

Tullus, Catil. I, 6; Att. VIII, 15, est *L. Volcatius Tullus,* qui M'. Æmilii Lepidi collega in consulatu fuit.

Tullus Cluvius, Phil. IX, 2, unus e legatis rom. qui a Larte Tolumnio interfecti sunt. *Sed Pighius legendum censet* L. Julius; *qui a.* CCCII *decemvir fuit: non* C. Julius, *qui trib. mil. fuit a.* CCCXV. *v. ad h. a. Apud Plinium,* XXXIV, 6, *ed. Hard. vocatur* Tullus Clœlius, *e ms. Edd. aliæ habent* Tollus Cœlius, *v. Harduin. et not. Gruteri ad Cic. l. c.*

* *Tullus Hostilius, rex Rom.* de Rep. II, 17; ibid. III, 27. ejus res pace belloque gestæ. N. D. II, 3, utitur auguriis Attii Navii.

Tullus Hostilius, Phil. XIII, 12, tribunus plebis designatus.

Turdus, ad Div. IX, 21, cognomen familiæ Papiriæ plebeiæ. C. Papirius Turdus *trib. pl. est ap. Liv.* XLI, 6.

L. Turius, Brut. 67, parvo ingenio, sed studiosus; ei paucæ centuriæ ad consulatum defuere. *Olim hic legebatur* Thorius, *unde viri docti ceperunt de* L. Thorio Balbo, *de quo supra. Nescio an in hominem illum voluptuosissimum cadat* multus labor, *quem huic L. Turio Cicero tribuit.* Turius *apud veteres non unus occurrit.* Q. Turius *ap. ipsum Cice-*

ronem; alius Turius *apud Horat. Sat.* II, 1, 49, *ubi vid. Schol. et Bentleium.* L. Turius *a M. Catone contra Cn. Gellium defensus commemoratur apud Gellium, Noct. Att.* XIV, 2; *ut lapides tacent. Nam apud Donium*, IV, 93, *est* L. Turius, L. F. etc.

Q. Turius, ad Div. XII, 26, negotiator Africanus.

Turius Eros, ad Div. XII, 26, libertus Q. Turii.

Turpilia, ad Div. VII, 21.

Turpio, Att. VI, 1, sutorius.

* *Turpio*, de Senect. 14. v. *Ambivius.*

D. Turranius, Att. I, 6, homo χρηστομαθὴς, cum Q. Cicerone in prædiis Arpinatibus est. VI, 9, cum Cicerone in Cilicia aliquandiu fuit. *Eumdem hominem esse, res ipsa suspicari facit, etsi priori loco sit* Turranius, *altero* Turannius. *Nam hæc nomina eadem sunt, ut et* Turanius. *Eadem varietas etiam in lapidibus deprehenditur. Forte est ille ipse, qui commemoratur ap. Plin. H. N.* III, 1; IX, 8. *v. Harduin. Ind. Auctor.*

M'. Turranius, Phil. XIII, 10, provinciam sibi ab Antonio datam recusat.

L. Tursetius; Phil. II, 16, ei testamentum M. Antonius subjicit.

Turulius, ad Div. XII, 13, quæstor Tillii Cimbri in Bitbynia.

Tusccnius, Q. fr. I, 1, 2; II, 2; homo obscurus, qui de Q. Cicerone questus erat.

Tutia, Att. XVI, 2, *nomen feminæ, nescio cujus. Nam Tutia Vestalis, de qua est ap. Valer.* VIII, 1, *quæ in libris fere est* Tuccia, *huc non pertinet, quod temporis ratio facile indicat. Ceterum valde arridet Corradi conjectura, qui* Julia *legendum suspicabatur, eamque intelligebat, de qua est*, XV, 29. Tutiam *familiam autem fuisse, facile concedam. v. Drakenb. ad Liv. epit.* 20.

Tutor, Or. II, 64, nomen mimi veteris, oppido ridiculi.

Tympanis, N. D. III, 35, Tympanidis rogus. *Locus sine dubio corruptus, in quo frustra adhuc viri docti desudarunt. vid. Davisius et Boherius ad h. l.*

Tyndareus, Fat. 15, Clytæmnestræ pater.

Tyndaridæ, Tusc. 1, 12; Nat. D. II, 2, Persen victum nuntiant. III, 5, 15; eos Lacedæmone sepultos tradit Homerus, etc.

Tyrannio, Att. II, 6; XII, 2, etc. *grammaticus et geographus, qui Ciceronis temporibus vixit. Acrem in reprehendendo fuisse ex ep.* 6 *l.* II *intelligitur.* ibid. IV, 4, 8, reliquias bibliothecæ Ciceronianæ disponit et collocat. XII, 6, *argumenta scriptorum Tyrannionis*, vocat tenues θυσίας. Q. fr. II, 4, docet Cicerones pueros.

Tyrus, Nat. D. III, 23, pater Veneris Syriæ.

U.

Ulysses, Offic. I, 31, omnibus jucundus et affabilis. ad Div. I, 10, rediens cognovit suorum neminem. X, 13, πτολίπορθος. Offic. III, 26, apud tragicos jactatur in eo, quod Homerus tacuit, eum militare noluisse. Her. I, 11; II, 19; Inv. I, 8, 49; Brut. 10; Or. 22; I, 44; Tusc. I, 41; II, 21; V, 3; Leg. I, 1; Fin. V, 18; ad Div. X, 13.

P. Umbrenus, Catil. III, 6, libertinus, Catilinæ socius.

Ummius, ad Div. XVI, 14. *Ad hanc scripturam confirmandam* Ummidium *affert ex lapide Victorius. Est etiam ap. Horatium Serm.* I, 1, 96, Ummidius, *ad q. l. v. Bentlei. et viros doctos ad Varr. R. R.* III, 13.

Upis, N. D. III, 23, pater Dianæ cujusdam, *a quo et ipsa Diana* Upis *Græcis dicitur, v. c. Callimacho, H. in Dian.* 204.

*Urania**, Musa, Q. fr. II, 9; de Div. I, 11.

Urius Jupiter. vid. *Jupiter.*

V.

M. Vaccus, e Vitruviis, Dom. 38; ejus domus eversæ area *Vacci prata* dicta, *quod Privernatium et Fundanorum dux contra Romanos fuisset, A. U.* cccexxiv. *v. Liv.* viii, 19, 20.

Vacerra, ad Div. vii, 8, JCtus tempore Ciceronis. *Cogitabam aliquando per jocum ita dici* Valerium JCtum.

* *Væfius*, libertinus homo literatus, pro Scaur. 3, fragm. nov.

Valens, N. D. iii, 22, Mercurii cujusdam e Phoronide (*vel* Coronide) pater.

A. Valentius, Verr. iii, 37; iv, 26; interpres C. Verris in Sicilia.

Valeria Gens *, Flacc. i, 2.

Valeria tabula; Vatin. 9, ab ea dicuntur tribuni plebis, Vatinii collegæ, jussisse mitti Bibulum, quem Vatinius in vincula duci jusserat. ad Div. xiv, 2, ad eam exsulis Ciceronis uxor, *contumeliæ causa* deducitur. Conf. *Sextia tabula*.

Valeria, Flacc. 34, uxor Andronis Sextilii.

Paulla Valeria, ad Div. viii, 7, soror Triarii, discidium facit, et D. Bruto nubit. vid. in *C. Triarius. Observent tirones* Paullæ *nomen, æque ut* Paulli, *quæ cognomina proprie sunt, interdum esse etiam prænomina. ut hoc loco, vid. Perizon. in Animadv. histor. cap.* 3, *p.* 130.

Valerius, Verr. iii, 21, 28, præco Verris.

Valerius, Orat. iii, 23, scenicus, quotidie cantabat.

Valerius, Att. ii, 3, absolvitur, *incertum utrum* Valerius Flaccus, *an* Valerius Messalla, *an* Valerius JCtus.

Valerius, ad Div. v, 20, *nescio quis, manceps pecuniæ publicæ cujusdam*.

Valerius, Att. i, 12, interpres C. Antonii in Macedonia, *nisi forte Romæ in ipso senatu, quod Casaubono placebat. Putant quidam esse eum, de quo ad Div.* xiv, 2; *de quo dubito*.

* *Valerius*, testis adversus Scaurum, civis factus beneficio L. Triarii, pr. Scaur. 4, fragm. nov.

C. Valerius Flaccus, Balb. 24, prætor urbanus, *a.* dclv.

D. Valerius, Soranus, Brut. 46, doctus Græcis literis et Latinis, familiaris Ciceronis.

L. Valerius Flaccus, Phil. xi, 8, flamen Martialis, bellum gerit cum Aristonico, frustra contra utente collega P. Licinio Crasso. v. *L. Flaccus*.

L. Valerius Flaccus, Rabir. perd. 7, collega C. Marii, arma capit contra Saturninum. v. *L. Flaccus*.

L. Valerius Flaccus, Pison. 23, legatus L. Pisonis in Macedonia, *is, qui prætor Cicerone cos. fuit.* v. *L. Flaccus*.

L. Valerius Potitus, Brut. 14; de Rep. ii, 31, legibus et concionibus populum post decemviralem invidiam placat. *De hoc Valerio v. Liv.* iii, 39, 49—55.

L. Valerius, ad Div. i, 10; iii, 1; vii, 11; xii, 7, JCtus mediocris.

M'. Valerius, Brut. 14, dictator populum in monte Sacro sedavit, atque inde Maximus dictus est (*quod nomen familiæ hæsit*), *A. U.* cclix. *Ad h. a. v. Sigonius. In vulgatis male est* M.

M. Valerius, M. F. Corvus, de Div. i, 24, consul cum Aulo Cornelio *Cosso* in bello Samnitico, *A. U.* ccccx, *qui tertius ejus consulatus fuit; num quinquies consul fuit, bis dictator, semel censor, sexies prætor; quater ædilis.* Corvi *nomen primus tulit: unde? omnibus notum est. vid. Liv.* vii, 26.

* *P. Valerius Publicola*, de Rep. ii, 31, in quo fuerit Publicola maxime. Leg. ii, 23, in urbe sepultus, idque posteri tenuerunt. Arusp. Resp. 8, pro meritis in remp. domum accepit in villa publica. *Quomodo viri docti verba*, in villa publica, *tentarint, docebit Grævius ad h. l.*

P. Valerius Flaccus, Phil. v, 10, le-

gatos Romanorum ad Hannibalem in Hispania.

P. Valerius, Phil. I, 3, comes Ciceronis, quum primum iter in Græciam post mortem Cæsaris instituisset. ibid. et Att. XVI, 7, villam habuit ad Leucopetram in quam tum Cicero devertit. Att. V, 21, a Dejotaro sustentatur, debitor Attici. *Idem est, quem*, ad Div. XIV, 2, *nominat* hominem officiosum. *vid. Valerius interpres.*

Q. Valerius, Soranus, Br. 46, doctus Græcis literis et Latinis. Or. III, 11, literatissimus omnium Latinorum.

Q. Valerius, Q. F. Orca, in Sen. post redit. 9, prætor P. Lentulo Spinthere cos. ad Div. XIII, 4, 6, legatus proprætore a Cæsare præpositus agris dividendis; postea proconsul Africæ, non consulatu gesto. Cf. ep. 6.

C. Valgius Hippianus, ad Div. XIII, 76, *idem est, qui* Q. Hippius *in eadem epistola appellatur*. C. Valgius *dictus est a patre, qui eum adoptavit*. C. Valgium *quemdam, qui de usu herbarum ad Augustum scripsit, commemorat Plin.* XXV, 2.

* *Valgius*, Agrar. III, 1, P. Rulli socer, qui multos agros tempora Sullano occuparat.

C. Cn. et *L. Vareni*, fr. or. pro Vareno; *qui defensus est a Cicerone, reus inter sicarios, quod Caium occidisset, Cnæum vulnerasset.*

Vargula, Or. II, 60, dicax homo, C. Julii Cæsariis, ejus, qui in libris his inducitur, amicus.

C. Varguntcius, Sull. 2, senator, socius Catilinæ, qui Ciceronem in lectulo interficere voluit.

P. Varinus, Flacc. 19, prætor Asiæ, *A. U.* DCLXXX. *Appian. Civil. B.* I, *p.* 205, *appellat* Varinium Glabrum; *quod cognomen ei abjudicat Sigonius ad a.* DCLXXX; *asserit Bimardus ex antiqui monumenti fragmento, in quo historia belli Servilis descripta fuit, ap. Murator. Thes. nov. Inscr. T.* I, *p.* 4.

M. Varisidius, ad Div. X, 7, 12, eques rom.

A. Varius *, Fin. II, 19.

L. Varius Cotyla, Phil. XIII, 12, colomen amicorum Antonii. Phil VIII, 10, 11, legatus Antonii ad senatum.

P. Varius, Att. I, 1, *videtur fænerator fuisse.*

Q. Varius Hybrida, Socronensis, Sext. 47, seditiosus; ei restitit M. Scaurus. Orat. I, 25, homo vastus et fœdus, sed eloquentia magnam gratiam consecutus. Brut. 49, 62, bonus orator. ibid. 89, sua lege damnatus est, *de qua vide Ind. Legum.* N. D. III, 33, Drusum ferro, et Metellum veneno sustulit; summo cruciatu ipse periit. p. Scaur. Frag. p. 179, M. Scaurum principem in proditionis crimen vocat lege sua, sed frustra. Conf. *Valer. Max.* III, 7; *quem reprehendit Wesselingius, Obs.* I, 11.

Q. Varius, Verr. II, 48, testis in Verrem. *An hic est, qui inter judices Milonianos fuit?* Mil. 27.

A. Varro Murena, e Terentiis, ad Div. XVI, 12, amantissimus Ciceronis. *Idem occurrit* ad Div. XIII, 22. *Postea consul fuit ann.* DCCXXX.

C. Varro, e Terentiis, Brut. 19, qui in clade Cannensi cum Paullo collega cecidit, *ann.* DXXXVII. *v. de eo Liv.* XXII, 25 *sq.*

C. Varro, e Viselliis, Prov. Cons. 17, consobrinus Ciceronis. Verr. I, 28; Brut. 76; tribunus militum in Asia, prætore C. Nerone. Cf. *C. Visellius Varro.*

**M. Varro, e Terentiis*. Brut. 56, L. Ælium præceptorem habuit. ad Div. XI, 10, ejus thesauri. *vid. Corrad. et Manut. ad h. l.* Att. XIII, 13, 16, 18, cupit aliquid a Cicerone sibi inscribi, πολυγραφώτατος. ad Div. IX, 13, legatus Pompeii in Hispania ulteriori. de Div. I, 32, doctus homo, perterretur vaticinio cujusdam Rhodii remigis. Phil. II, 41, ejus villam occupat M. Antonius, vide Acad. II, 3; Att. II, 25; III, 15; IV, 14; ad Div. IX, 1-8. *De eo v. Plin. H. N.* VII, 30.

**M. Terentius Varro*, ad Div. XIII, 10, quæstor a Cic. commendatur M. Bruto, Galliæ Cisalpinæ prætori. *Hunc*

certe esse M. Varronem illum πολυγραφώτατον, nec res, nec tempora sinant. Vide nos in h. ep.

Varus (*P. Attius*), Lig. 2, Africæ prætor, Africam initio belli civilis privatus occupat, quum Italia profugisset. *vid. Cæsar de Bello Civil.* 1, 31. *Hic est* P. Attius, Att. VII, 13.

Sext. Varus, ad Div. x, 32, Hispaniæ proconsul, *incertum est, qui sit; quande Sext. Quintilium Varum Hispaniæ proconsulem fuisse nemo prodidit. vid. Manut. ad h. l.*

P. Vatienus, N. D. II, 2, e Castore et Polluce audivit, Persen esse victum. *In libris quibusdam est* Vatinius, *quod probat Davisius, qui avam eam adolescentis* P. Vatinii *facit.*

P. Vatinius, Vatin. 1, sqq., *in qua oratione pleraque ejus scelera, in primis in tribunatu C. Cæsare cos. suscepta commemorantur.* Phil. x, 5, 6, imperator et prætor Illyrici, Dyrrhachii portas aperit Bruto, et ei exercitum tradit. ad Div. v, 10, augur fit in locum Appii. v, 9, imperatoris epistola ad Ciceronem, qua petit, ut se defendat, et supplicationem conficere studeat. ibid. I, 9, a Cicerone defenditur, et quare. *Frag. hujus defensionis*, Frag. p. 152.

Vectenus, Att. x, 5, 11, amicus Ciceronis, Monetalis *appellatur.* Cf. XV, 13; XII, 3; *argentarium fuisse ex locis his, aut fœneratorem saltem, intelligitur.*

T. Vectius, Flacc. 34, senator.

P. Vedius, Att. VI, 1, Pompeii familiaris, homo nequissimus.

M. Vehilius, Phil. III, 10, provinciam sibi ab Antonio attributam recusat accipere. *Ex hoc nomine quidam* Velleius *fecere, quod nomen hoc notius esset; estque ita in nonnullis editionibus.* Vebilii *etiam in lapidibus antiquis reperiuntur. Ceterum nihil de hoc Vehilio aspiam me legere memini.*

Veiento, Att. VII, 3, a decedente Bibulo, provinciæ Syriæ præfectus. *P. Manutius quæstorem putat fuisse. Sed constat Sallustium quæstoris locum apud Bibulum obtinuisse*, ad Div. II, 17. *Itaque magis placet, eum Pighio, ad a.* DCCIII, *legatum putare: quem enim, nisi quæstorem præficeret, præficere poterat, nisi legatum aliquem? v.* ad Div. II, 15. *Sunt autem e* Fabriciis Veientones. *Et fortasse hujus nepos fuit aut pronepos.* A. Fabricius Veiento, *qui post præturam, a.* DCCCVII, *a Nerone in exsilium missus est. De eo Xiphilinus in Nerone, et Tacit. Ann.* XIV, 50.

C. Velleius, Or. III, 21, Epicureæ philosophiæ addictus, L. Crassi oratoris familiaris. Nat. D. I, 6, senator, ad quem tum Epicurei primas deferebant. *Hic est qui trib. pl. fuit, ann.* DCLXIII.

Q. Velocius, Or. III, 23, gladiatoriam didicit puer; sed adultus plus operæ foro, amicis et rei familiari tribuit. *Perperam ex h. l. colligit Petavius apud Olivetam ad h. l., eum lanistam et actorem causarum eodem tempore egisse.*

Veluinus, Q. fr. III, 1, *nomen hominis obscuri, qui fundum habebat, non procul a fundo Q. Ciceronis.*

Venonius Vindicius, Balb. 25.

C. Vennonius, Att. VI, 1; ad Div. XIII, 72. *Vossius, de Hist. Lat. l.* III, *p.* 226, *putat, non esse* Vennonius *scribendum, ut est sc. ll. cc., et Att.* XII, 3; *Leg.* 1, 2; *sed* Venonius, *quia ducatur a* Venox. *Et exhibent omnes codd. et edd. hanc scripturam, pro Balbo l. c. Mihi vero rectius* Vennonius *videtur, uti est in lapidibus semel apud Doniam, sæpe apud Gruterum (quanquam et ibi* Venonium *reperio), ducique puto a nomine* Venno, *quod ibidem est*, 291.

Sext. Vennonius, Verr. III, 39; *de Verris cohorte fuisse apparet, una ex manibus, quibus pecuniam aliis extortam capiebat.*

Vennonius, de Leg. I, 2, historicus Latinus, exilis et jejunus. Att. XII, 3, ejus libris ægre caret Cicero. *Hunc Vennonium ab omnibus his aliam esse, et Cicerone longe antiquierem, mihi satis certo videor ex loco de Leg.* 1, 2, *colligere. Ponit enim primo* Annales ponti-

ficum., *deinde* Fabium, Catonem, Pisonem, Fannium, Vennonium, Antipatrum. *Post*, successere huic, *inquit*, Gellii, Clodius, Asellio, etc.

P. Ventidius Bassus, Phil. xii, 9; ei amicus Cicero fuit, antequam se cum inimicis reipublicæ conjungeret. ad Div. x, 24, 33, post prælium Mutinense se cum tribus legionibus conjungit. xi, 18, se cum Antonio conjungit ad Vada Sabatia. x, 10, Mulio *dicitur*; ejus castra despicit Plancus. Phil. xiii, 2, Antonii amicus. *Idem pluribus aliis locis memoratur. Nescio utrum ad locum ex epistolis ad Div. respiciat Plin. H. N.* vii, 42, *ubi Ciceronem auctorem esse dicit, hunc Ventidium* mulionem castrensem suffarraneum *fuisse, an vero ad alium ex oratione, aut libro deperdito. De ejus natalibus, miraque fortuna vid. præter Plin. l. c. Gellium, Noct. Att.* xv, 4; *de ejus rebus gestis in Asia, Dionem Cass.* xlviii, xlix.

Venuleia, Att. xii, 24, Crassi.

Venuleius, Verr. iii, 42, de Verris cohorte.

Venuleius, ad Div. xii, 30, *legatus Calvisii, qui cum aliis quibusdam Africam absente Calvisio administrare audebat, obtinente e SCto provinciam Cornificio. Ei lictores, ut ceteris, ademerat Cornificius, quod probat Cicero. Quæstorem provincialem fuisse a.* dccii *reperio, eodem anno, quo et Latinus et Horatius, ejusdem Calvisii legati, quæstores fuere.*

*Venus**, sidus, de Rep. vi, 10.

Venus, de Div. i, 13, Cnidia. Or. 2, etc. Coa Apellis. Nat. D. iii, 23, plures Veneres. ibid. ii, 23, Lubentina. Cæcil. 17; Verr. iv, 60; v, 50. Erycina. *Ab hac dicuntur Venerii*, ibid. *h. s. servi Veneris Erycinæ, s. fani ejus in Erycino monte.*

Veratius, cognomen Fulvii, Flacc. 20, *ubi tamen liber ms. habet* Neratius.

C. Verres, pater, Verr. ii, 39.

C. Verres, C. F., Verr. i, 13, quæstor Cn. Carbonis in Gallia, eum deserit, et pecuniam publicam avertit. 17 sq. Cn. Dolabellæ legatus in Cilicia, et, quæstore Malleolo mortuo, proquæstor; furta et scelera in legatione perpetrata. 36 sq. Malleoli pecuniam avertit, nec pupillo restituit. 38, contra Cn. Dolabellam a M. Scauro accusatum testimonium dicit, eumque prodit. 40 sq. prætor urbanus, *ann.* dclxxix; præturæ flagitia. 49, in prætura ex SCto de sartis tectis judicat. *De triennio præturæ Siculæ discendum e. l. actionis secundæ* iii, iv, v. *De artibus, quibus elabi, adjutore Hortensio, judicio et accusatori voluit*, v. Act. i, 6, 7 sq. *De tota causa lege argumenta Verrinarum. Ab hoc dicta* Verrea, Verr. ii, 21, etc. ipsius jussu, sublatis Marcelleis, in Sicilia instituta. *De exitu ejus est ap. Plinium, H. N.* xxxiv, 2.

Q. Verres, Act. i, 8, tribu Romilia, C. Verris propinquus.

Verrius, ad Div. ix, 20, 26, amicus Pæti et Ciceronis. ibid. xii, 14, amicus Lentuli Spintheris fil. *Manut. ad* ix, 20, *putat esse Verrium Flaccum illum, juris pontificii peritum, cujus libertus fuit Verrius Flaccus grammaticus.* T. Verrius Flaccus, eques rom. Fesulanus, *est ap. Gorium, Inscr. Etrusc. t.* iii, *p.* 161.

C. Verrutius, Verr. ii, 76, *nomen fictum a Verre, sub quo ipse latebat.*

Vertumnus, Verr. i, 59, *deus, qui in omnes figuras se vertit, aut vertere potest. v. Propert.* iv, 2.

*Vespillo**, vid. Q. Lucretius Vespillo; alii hic *Vispillo*.

Vesta, de Div. i, 45; ex ejus luco vox audita. *De hoc luco, qui sub Commodo combustus est, vid. Herodian.* i, 14.

*Vestalis**, Vestali virgini hæres. de Rep. iii, 7.

C. Vestorius, ad Div. viii, 8; Att. iv, 6; vi, 2; Puteolanus, argentarius. Att. v, 2; xiii, 46; xiv, 12, 14.

L. Vetecillius Ligur, Verr. ii, 8.

M. Vetilius, Phil. iii, 10. *vid. Pighius ad a.* dccix.

P. Vetilius, Cæcin. 9, testis in Cæcinam.

* *Vettius*, Att. ii, 4, *est* Cyrus *archi-*

tectus, vel Vettius Chrysippus, *libertus Cyri.*

* *Vettius Chrysippus,* ad Div. VII, 14, Cyri architecti libertus.

Vettius, Cœl. 30, unus de stupratoribus Clodiæ, quem, quum ortæ inter eos essent inimicitiæ, ulta est per Camurtium quemdam et Eesernium, etc.

L. Vettius, Vat. 10, in senatu confessus est, se cum telo fuisse, Cn. Pompeii interficiendi causa. Att. II, 24, *index a Cæsare inductus in senatum, ut diceret, se interficere principes voluisse, invidiæ inimicis Cæsarianis faciendæ causa. Sed mendacium deprehenditur; et reus ipse fit de vi, res accurate ibi narratur. Cf.* Sext. 63. *Adde de ejus indiciis in causa Catilinaria Dionem Cass.* XXXVII, *p.* 48; *de ipso, interpretes Suetonii ad Cæs.* 17.

P. Vettius Chilo, Verr. III, 71, eques rom. magister publicanorum in Sicilia.

P. Vettius Scato, Phil. XII, 11, dux Marsorum. Cum eo Cn. Pompeius colloquium inter castra habet. *v. interpretes ad Vellei.* II, 16.

P. Vettius, Verr. V, 44, quæstor Verris.

Q. Vettius Vettianus, Brut. 46, Marsus, vir prudens, et in dicendo brevis.

Vettius, Att. IV, 5, *homo vilis,* a quo villam Catuli Cicero emit, *is sine dubio, qui,* VI, 1, manceps *dicitur.*

T. Vettius judex *, Flacc. 34.

L. Veturius Philo, Brut. 14, *consul bello Punico II cum Q. Metello, A. U.* DXLVII.

T. Veturius, Offic. III, 30, consul cum Sp. Postumio.

C. Vibienus, Mil. 14, senator, quomodo interierit.

C. Vibius Capax, Cluent. 60, Larinas.

C. Vibius Pansa, ad Div. VIII, 8. v. *Pansa. De eodem forte capiendus locus,* Att. II, 20.

L. Vibius, Verr. II, 74, eques rom.

T. Vibius, ad Div. XI, 12.

L. Vibullius Rufus, ad Div. I, 9, Pompeii familiaris. Att. VII, 24, e Piceno, quo missus erat a Pompeio, redit; *v. Cæsar B. C.* I, 15. Att. VIII, 1, ejus res gestæ laudantur; de Pompeio parum honorifice sentit. Q. fr. II, 9; III, 1.

Vicepota, Leg. II, 11, nomen habet a vincendo et potiundo, *adeoque ipsius victoriæ nomen est. Ædem ejus infra Veliam fuisse constat e Livio,* II, 7. *Viri docti scribendum censent* Vicapota: *vid. not. doctorum virorum ad Liv. l. c.*

L. Vicinius, ad Div. VIII, 8, *pro quo Grævius reposuit* Vinicius, tribunus plebis *M. Marcello et Sulpicio coss. Permutantur fere in libris scriptis* Vicin. *et* Vinic. *v. interpr. ad Sueton. Aug.* 65.

Victor *, Att. XIV, 14, homo obscurus.

Victoria, de Div. I, 43, Capuæ sudat. Att. XIII, 44; Verr. I, 10; IV, 49; Nat. D. II, 23; III, 34.

Vidius, creditor Niciæ, ad Div. IX, 10.

M. Vigellius, Or. III, 21, a Panætio stoicam philosophiam didicit.

L. Villius, L. F. Pomtina, Annalis, ad Div. VIII, 8, senator. *Unde* Annales *Villii dicti; v. Ind. Legg. Annales Leges.*

S. Villius, ad Div. II, 6, Milonis familiaris.

Vindullus Pompeius *, Pompeii Magni libertus, Att. VI, 1.

Vinicius. v. Vicinius.

Vinius, Att. II, 2.

S. Virbius, Cluent. 8, Larinas.

Virgilianus. v. *Q. Fabius.*

C. Virgilius, Planc. 40, prætor Q. Ciceronis collega; Siciliæ prætor eo anno, quo Cicero exsulavit, noluit eum, quamvis amicum, Clodii minis territus, recipere. Q. fr. I, 2, in magna existimatione est. ad Div. II, 19, propinquus Cœlii. Att. XII, 51; XIII, 26.

C. Virgilius, Prov. Cons. 4. v. *C. Virginius.*

M. Virgilius, Brut. 48, frater T. Aufidii trib. pl. L. Sullæ imperatori diem dixit, *sc. in tribunatu, ann.* DCLXVI, *ut eum a profectione ad bellum Mithrida-*

ticum abstraheret. Sed Sulla, neglecto Virgilio, abiit, ut est ap. Plutarch. in Sulla, p. 458, *ubi male* Verginius *dicitur. In ipso Cicerone* Virginius *et* Virgilius *permutantur.*

A. Virginius, de Am. 27, ejus adolescentis familiaritate delectatur Lælius, ut P. Rutilii. *Fuit ergo P. Rutilii æqualis. Ceterum hanc lectionem e mss. revocavit Langius: qui valde hic variant, et de lectione vehementer docti viri dissentiunt. vid. Gulielm. et Grut. ad h. l. item Pigh. Annal.* DCXXXIV. *Mihi omnem dubitationem de h. l. tollere videtur, quod ita, at hic, junguntur ap. Pomponium de Orig. Jur.* §. 40, P. Rutilius Rufus, *et* Paullus, *quod est vitiosum pro* Aulus Virginius, *ut eorumdem præceptorum in jure civili, in primisque P. Mucii, discipuli. Cf. C. Langius ad loc. cit. et Rupert. ad Pompon. lib.* III, *c.* 6.

C. Virginius, Prov. Cons. 4, legatus, impedit Pisonem Calventium, ne Byzantio omnia signa auferat. *Sed codd. habent* Virgilius, *quod recepit Grævius. Quis autem ille Virgilius sit, nescio. Nam prætor ille Siciliæ an sit, dubito, quod vix Romam rediisse potuit, quum Piso in provinciam abiret, si quidem rediit, et non eo quoque anno Siciliam obtinuit.* C. Virginium *autem reperio tribunum plebis anno* DCXC.

* *L. Virginius*, Fin. II, 20, Virginiæ pater. *Sic Liv.* III, 44 *sqq. Est tamen D. Virginius*, de Rep. II, 37.

Virginius, Att. XII, 5, argentarius.

Viriatus, Offic. II, 11, Lusitanus, propter prædæ æquabilem partitionem magnas opes habuit, quibus exercitus imperatoresque cesserunt. Brut. 21, Viriati bellum cum Romanis.

Viscellinus, de Am. 11, *est* Sp. Cassius, *qui post tertiam consulatum appetiti regni crimine damnatus, et de Saxo Tarpeio dejectus est. v. in* Cassius. *De scriptura vocis nil certi dici potest, quando et Latini et Græcorum historicorum libri mire variant :* Viscelinus, Vulselinus, Becellinus, Uscelinus, Vitellinus, Betillinus, *etc.* Viscellinus *est in Fastis Cuspiniani, quos sequitur Sigonius; quem v. ad a.* CCLI, *itemque Pighium.*

Visoius, Phil. XIII, 12, tribunus plebis designatus Antonii beneficio, antea Pisauri balneator fuerat.

Visellia, Att. XV, 13.

C. Visellius Varro, Brut. 76, Aculeonis filius, consobrinus Ciceronis, ad ædilitatem pervenit; juris peritus. Att. III, 23, T. Fadio tribuno plebis legem scripsit, quam ferret, de Cicerone revocando, eamque probat Cicero. v. *C. Varro.*

L. Visidius, Phil. VII, 9, eques rom. qui Ciceronem in consulatu diligenter custodivit. Antonio Mutinam obsidente, vicinos cohortatus est, ut milites fierent, et suis eos facultatibus sublevavit. *Edd. vett. habent* Nasidius.

* *Q. Voconius Saxa*, Verr. I, 42; Balb. 8, legem tulit de mulierum hereditatibus. *vid. Ind. Legg.* Verr. I, 42, *male pro Q. habent editiones Gronov. et Græv.* C.

* *Q. Voconius*, Cluent. 54, *idem videtur ac* Q. Naso, *c.* 53. *Sed ab hoc forte diversus est :*

Voconius, qui, Att. VIII, 15, *dicitur initio belli Civilis* cum imperio fuisse. *Hic est, qui a.* DCXCII *quæstor, et a.* DCC *prætor urbanus fuit, et deinde Pompeium in Macedoniam secutus est. Ceterum illud addendum est ex* Phil. III, 6, *Voconios* ex Aricia fuisse ortos. *Voconia* lex, de Rep. III, 7.

C. Volcatius, Corn. I fr. vir honestissimus, a Cn. Dolabella communi et quotidiano jure privatur. *Is est, de cujus subita morte Plinius, H. N.* VII, 53, *tradit.*

L. Volcatius Tullus, Planc. 21, in ædilitate petenda repulsam fert; *postea tamen consul fuit cum M'. Æmilio Lepido, ann.* DCLXXXVII. Tog. Cand. fr. consilium habet, an petentis consulatum Catilinæ ratio habenda esset; negatumque est ei potestatem petendi concedendam esse. ad Div. I, 1, Pompeio censet restitutionem Ptolemæi committendam.

L. Volcatius Tullus, L. F. ad Div.

XIII, 14, prætor urbanus *a.* DCCVII; *is, qui postea consul fuit a.* DCCXX. ad Div. IV, 4, M. Marcello offensus, Cæsari non agit gratias, eo restituto.

Volcatius, Verr. II, 10, 23, etc. e comitibus C. Verris.

Volumnia, ad Div. XIV, 16, minus officiosa est in Terentiam, quum Cicero exsularet. *Non facile dixerim, utrum senatoris Volumnii, quocum magnus usus Ciceroni fuit, soror aut filia, an nota liberta fuerit?*

Volumnia, Phil. II, 24, liberta Volumnii Eutrapeli, mimico nomine Cytheris. v. *Cytheris*.

L. Volumnius, ad Div. VII, 32, senator, quocum magnus usus Ciceroni fuit. *De prænomine constat e Varrone, R. R.* II, 4, 12. *Estne hic* Volomnius Flaccus, *qui cum mandatis ad senatum a Bruto Mutinæ obsesso mittitur, Bruti legatus*, ad Div. XI, 12, 18?

P. Volumnius, Cluent. 70, senator, *qui inter judices in Cluentiana causa fuit.*

P. Volumnius Eutrapelus, Phil. XIII, 2, Antonii amicus. ad Div. VII, 32, 33, *epistolæ ad eum scriptæ sunt. Ex epistola autem 32 colligere licet, urbanitatem hominis non insignem adeo fuisse, sed scurrilem potius et mimicam. vid. Ind. Græc. in* εὐτραπελία.

Volusianus, Verr. III, 21, aruspex C. Verris. *Idem, ibid. c.* 11, *dicitur* Volusius; *ut aut locus alter ex altero corrigendus, aut potius ita accipiendum sit, ut in eadem epistola idem dicitur* Hippius *et* Hippianus, ad Div. XIII, 76.

L. Volusienus, Cluent. 70, eques rom. *Victorius, P. Manutius corr.* Volusenus.

Volusius, Verr. III, 11, aruspex. *v. Volusianus.*

Cn. Volusius, Att. V, 11; *Ciceronis quæstorem fuisse putat Manutius, quem vide. Inter comites Ciceronis fuisse, certum est. Non autem negare possum, certam mihi videri Corradi opinionem, qui pro* Cn. *censebat legendum* Q. *ut hic sit :*

M. Volusius, ad Div. XVI, 12, quæstor ex Asia rediens Ciceroni literas affert a Tirone. *Hic est, qui postea ædilis plebis proscriptus a triumviris, singulari fallaciæ genere percussores evasit, ut commemorat Valer. Max.* VII, 3, 8.

Q. Volusius, Att. V, 21, *de comitibus Ciceronis in Cilicia, præfectus, puta, aut tribunus mil.* ad Div. V, 10, a Cicerone eloquentiam discit. *Do eodem est ibid.* 20.

**Vopiscus*, v. *Bestia.*

Vulcanus, N. D. I, 30, Alcamenis, Athenis claudus. III, 21, Nili filius. III, 22, Jovis et Junonis filios.

L. Vulteius, Verr. III, 66, de comitibus L. Metelli in Sicilia.

T. Vulturcius, Catil. III, 2, socius Catilinæ.

X.

Xanthippe, Tusc. III, 15, Socratis uxor.

Xanthippus, Offic. III, 26, Lacedæmonius, quo duce M. Attilius Regulus captus est.

Xeno, Att. V, 10, Epicureus Ciceronis temporibus, ab ipso et Attico diligitur. *Ab hoc alius est.*

Xeno, Apollonidiensis, Att. V, 13.

**Xeno*, Verr. III, 22, Menenus.

Xeno, Att. 13, 37, *videtur esse Attici procurator.*

Xenocles, Brut. 91, Adramyttenus, rhetor Asiaticos, quocum Cicero fuit adolescens.

Xenocrates, Acad. I, 4, Chalcedonius. Or. III, 17, academiæ nomen obtinuit. 18, ab Aristotele nil dissensit. Off. I, 30, severissimus philosophorum, et propterea clarus et ma-

gnus. Att. I, 16, cum jurare non permiserunt cives, quod ei, non jurato, crederent. Tusc. v, 32, Alexandri dona magna contemnit. N. D. I, 13, scripsit de natura deorum; deos octo facit. Acad. II, 46, multos libros scripsit de ratione loquendi. Tusc. I, 10, quid de animo senserit. Acad. I, 4, Platonis ubertate completus, non relinquit Socratis dubitationem, et disserendi genus. Commemoratur, de Rep. I, 2.

Xenomenes, ad Div. XVI, 5, hospes Ciceronis Thyrel.

Xenophanes, Colophonius, Acad. II, 42, princeps Megaricorum, *quod quo sensu dicatur, vid. in* Megarici: *nam proprie est auctor sectæ Eleaticæ*. ibid. II, 23, negat sciri aliquid posse; ejus versus non boni. ibid. 39, lunam habitari dicit. ibid. 37, unum esse omnia. N. D. I, 11, infinitum cum mente Deum facit. Div. I, 3, divinationem funditus sustulit.

Xenophon, Socraticus, Orat. III, 34, Agesilai præceptor. ad Div. v, 12, ejus libellus de Agesilau laudatur. N. D. I, 12, Inconstans in sententia de Deo. Tusc. II, 26, ab Africano semper in manibus habetur. de Div. I, 54, consulit Socratem, an sequatur Cyrum. Q. fr. I, I, Cyrum non ad fidem historiæ scripsit; ejus Cyropædiam Africanus minor non ponebat de manibus. de Div. I, 25, in ea militia, qua cum Cyro minore perfunctus est, sua scribit somnia, quorum eventus mirabiles. Vide, Nat. D. II, 6; III, 11; Q. fr. I, I; Sen. 9, 17, 22; 74; Fin. II, 25; Leg. II, 22; Off. I, 32; II, 24; Inv. I, 31; Or. 19; II, 14; Brut. 35.

Xerxes, N. D. I, 41; Leg. II, 10; de Rep. III, 6, Græcorum templa incendit, Fin. II, 34; Off. III, 11.

Z.

Zaleucus, Leg. I, 22, legislator Locrensium. Att. VI, I, an leges Locris scripserit, necne? Leg. II, 6, negat ullum fuisse Timæus.

Zeno, Citticus, Acad. I, 9, 10, 11, auditor Polemonis, corrigere conatur disciplinam academicam; in quibus discesserit? philosophiæ ejus compendium. ibid. 12, ejus philosophia est potius correctio, quam commutatio academiæ veteris ex opinione Antiochi. ad Div. IX, 22, de obscœnitate verborum pugnat cum academia. Mur. 29, ejus philosophia ridetur. Fin. III, 2, non tam rerum inventor, quam verborum novorum. Cf. Tusc. II, 21. de Div. I, 3, manet in antiquorum philosophorum sententia de divinatione. ibid. in suis commentariis quasi semina quædam sparsit divinationum. Acad. II, 41, æthera summum deum esse putat mente præditum. Tusc. I, 9, animum ignem putat. Acad. I, 11, negat esse aliquid posse, quod non sit corpus. Tusc. IV, 6, 7, etc. ejus de perturbationibus doctrina. Off. III, 8, putat nos ad honestatem natos esse, eamque solam esse expetendam. Acad. II, 24, in quo ejus cum Arcesila disputatio vertatur. N. D. I, 14, ejus sententia de diis: quomodo Hesiodi Theogoniam interpretetur. Orat. 32, manu dialecticæ et rhetoricæ differentiam demonstrat. de Div. II, 58, ejus sententia de somno, et quid sit dormire. Acad. II, 6, quomodo definiat ἀκατάληπτον? ibid. 47, gestu manus visum, assensum, et comprehensionem, et scientiam explicat. *Ejus quoque mentio fit* ibid. 42; Tusc. III, 17; Fat. 4, *et multis aliis locis*. Commemoratur Acad. fr. 3.

Zeno, Eleates, Tusc. II, 21, 22, ne in summis quidem doloribus indicat conscios delendæ tyrannidis. Nat. D. III, 33, Eleæ a tyranno necatur; ejus in dolore et morte constantia. *Tyrannus ille fuit* Nearchus, *quanquam in eo nomine discrepant veteres*.

Zeno, Epicureus, Fin. I, 5, Ciceronis et Attici præceptor. Nat. D. I, 34, Socratem scurram Atticum vocat. N. D. I, 21, Epicureorum coryphæus appellatur a Philone. Cf. Tusc. III, 17.

Zethus, Herenn. II, 27; Or. II, 37; de Rep. I, 18, *Jovis et Antiopæ filius eodem partu cum Amphione editus. Hyginus, fab.* 76, 155.

Zethus, ad Div. IX, 15, libertus.

Zeuxis, Blaudenius, Q. fr. I, 2, homo e provincia Q. fratris.

Zeuxis, Heracleotes, Inv. II, 1, pictor; *de quo locos veterum vid. ap. Junium in Catalogo pictorum.*

Zopyrus, Tusc. IV, 37, physiognomon; ejus de Socrate judicium, Fat. 5.

Zosippus, Verr. IV, 42, Tyndaritanus nobilis.

INDEX LEGUM,

QUARUM

IN CICERONIS LIBRIS

NOMINATIM MENTIO FIT.

Lex proprie nihil aliud est, *nisi formula quædam verborum*, a Græco λέγειν. Nam quis credat, esse a *ligando*, aut, ut Cicero existimat, de Leg. I, 6, a *legendo?* Eaque significatio in multis loquendi formis permansit. *Lex carminis* est formula, modus edicti, Liv. I, 26. Nam *carminis* verbum, quod ipsum pro formula verborum dicitur, v. c. pro Muren. c. 12, h. l. est ipsum regis edictum; *legis* adjectum verbum significat formulam modumque verborum: ut in musicis *lex carminis* est modus. Si *lex* esset h. l. edictum, *legis carmen* dicendum erat, non *lex carminis*. *Leges Manilianæ venalium vendendorum*, de Orat. I, 58, quid sunt, nisi formulæ a JCto conceptæ, quibus uti in emendis vendendisque rebus liceret? *Lex pactionis*, vel *fœderis*, vel *jurisjurandi* porro, quæ dicitur, est formula verborum, quibus concepta pactio est, aut fœdus, aut jusjurandum. *Lex censoria* in Verrinis, I, 51, 55, nihil aliud est, nisi *formula locationis*, ex qua manceps, s. redemtor ædis, exstruere et tradere ædem debebat (vid. *Leges censoriæ*); unde et *leges antiquarum ædium* ap. Plin. H. N. XXXVI, 23, antiquæ locandarum ædium formulæ. Ipsa deinde *lex Verris*, l. c. c. 55 init. erat formula, quæ continebat modum conditionesque, quibus locari columnas volebat; unde *lex* pro *conditione* dicitur. Hoc quum non satis intelligeret Hotomannus, perperam scripsit ad orat. de Prov. Cons. c. 51: *Lex apud JCtos sæpe pro pactione usurpatur. Lex mancipii*, de Or. I, 39, est formula venditionis. Quum ergo *lex fertur* a magistratu ad populum, quæ et *rogatio* dicitur, non fit, quod putant, qui interpretantur, *porter une loi;* sed formula proponitur populo, qua res aliqua juberi possit: quam quum approbat populus, *lex jubetur;* quum rejicitur, *antiquatur lex*. Hujusmodi formulam nostri vocare possunt *proposition de loi*. Nam populus rogatur, *velitne, jubeatne*, etc. aut, *ut velit, jubeat*. Leges omnes, quæ ad jus civile aut publicum pertinent, dici possunt *propositions de lois:* in quibus autem de singulis rebus aut hominibus constituitur, tanquam *lex de Cicerone revocanda*, ad Att. IV, I; *lex Manilia*, qua suasit populo Manilius, ut Pompeium bello Mithridatico præficeret; eæ potius videntur esse, *propositions d'ordonnances* ou *de décrets*. Nam edictum, quo reges nostri v. c. imperatorem belli constituunt, non appellatur *loi*. Oratio ergo Ciceronis *pro lege Manilia* non est proprie defensio aut suasio *de la loi Manilia*, uti vulgo interpretatur, sed defensio *de la proposition de Manilius*, de Pompeio imperatore constituendo. Contra

lex Domitia est *une proposition de loi*, quia est juris publici. Quum autem *legem ferre centuriatam curiatamque* dicunt Latini; nihil aliud dicunt, nisi, e formula solemni interrogare populum, quem velit magistratum creare? velitne alicui rei militaris administrationem committere, necne? velit (in lege curiata) adoptionis facultatem dare, etc. in quibus nullo modo vocabulum nostrum *loi* locum habet. Jam quia, quæ his legibus rogabantur, quum a populo jussa essent, tenebant populum, propterea factum est, ut *lex* diceretur deinde, *quidquid tenet populum*. Et hoc est nostro sensu. Illud etiam attinet dicere, quum imperatores romani, aut reges de jure civili publicoque constituunt, non leges proprie dici, sed *edicta*, *constitutiones*, ut e libris Juris Civilis, Codice Theodosiano, etc. intelligi potest; quum autem alicui concedunt aliquid muneris vel beneficii, eam *legem* appellari posse. V. c. pro vulgari, *ex privilegio Cæs. Majestatis, aut Regis,* dicetur Latine, *ex lege Cæsarea, Regia*, aut, *quam dixit Cæsar, vel Rex.* Nam quod, auctore Pomponio, aiunt *legem* esse patricii magistratus tantum, plebeiorum, i. e. tribunorum, *plebiscita*, id usus omnis antiquitatis refellit, quæ de utrisque promiscue legem dixit; præsertim posteaquam ea, quæ plebs jussisset (plebiscita), omnes Quirites tenere cœpere, eamdemque adeo vim habuere cum legibus, quas magistratus patricius comitiis centuriatis pertulisset. Hæc præfari placuit, quod intelleximus usu, nostris hominibus hæc vulgo satis nota non esse, neque in lexicis vidimus satis distincte tradi. Sequitur deinceps ipsarum Legum commemoratio.

Acilia, lata a Manio Acilio Glabrione tribuno plebis, ejus patre, qui in causa Verrina, A. U. DCLXXXIII, quæsitor fuit, Act. 1 in Verrem, c. 17, et cos. A. U. DCLXXXVI. Fuit *de pecuniis repetundis*, qua licuit, semel dicta causa, condemnare reum, aut absolvere, nisi ampliarent judices, in Verr. 1, 9. Ceterum in hoc loco hæsit Hotomannus, Obs. 1, 14, qui negat, *Aciliam* hic locum habere; in cujus rationibus refellendis longus est Grævius ad l. c. Omnis Hotomanni disputatio hoc uno concidet, si probare poterimus doctis, falsum esse, quod vulgo omnes sumunt, *Aciliam* esse posteriorem *Servilia*: quæ opinio negotium nobis in loco illo facessat necesse est. Nam paraphrasis Græviana non tribuit sententiam facilem et naturalem. Duas leges commemorat Cicero, *Aciliam* et *Serviliam,* cujus caput de comperendinatione in *Corneliam* translatum erat, quod acerbiora judicia efficeret; quod sane non fecisset, si acerbius esset, semel dicta causa, pronuntiare. Acerbitas autem legum, uti constare poterat Grævio, non solum posita est in pœnis, sed etiam in forma judicii, qua arctius constringitur reus; quod ex multis legibus intelligi potest, in quibus sola forma judicii mutata est, et severior constituta. Jam, pergit Cicero, *utram putas molliorem?* quod ita intelligatur necesse est, *Aciliamne putas, an Serviliam molliorem?* Neque enim de alia dixerat. Ex quo illud quoque cogitur, ut pronomina, *illam, illa, hac*, ad has duas leges referantur. *Illa* ergo quum ad *Aciliam* pertineat, *hac* ad *Serviliam* referatur necesse est, non ad *Corneliam*, nisi, quatenus hoc caput commune habuit cum *Servilia*. Jam Cicero statim post *utram* dicit : *opinor illam veterem*. Sed hanc veterem paullo post appellat *mitiorem;* quod qua formam judicii in Aciliam convenit. Item, sumto hoc, *illam veterem* molliorem esse, subjungit : *Atqui ego tibi illam Aciliam restituo,* ut non sit, quod conquerare. Manifestum est, *illam veterem*, et *illam Aciliam* eamdem esse. Nam quod Grævius per *veterem* aliam superiorem *Servilia* et *Acilia* intelligi putat, non vero simile est. Dicit enim *illam* veterem : pronomen *illam* necessario ad aliquid, de quo jam dictum, pertinet. Sed de

nulla alia dictum, nisi de *Acilia*, ad quam referri possit. Hæc explicatio ex regulis grammatices et naturali verborum consecutione ita certa mihi videtur, ut nemo dubitare possit. Itaque vel ex hoc mihi videtur confici, *Aciliam* esse *Servilia* priorem. *Aciliæ* legi nemo horum, quos consului de hac lege scriptores, annum certum tribuit. Unde igitur constat, *Servilia* posteriorem? Nec tempus, nec ratio repugnat, quo minus *Acilia* prior *Servilia* sit. Ipsa autem forma judicii, quæ acerbior est in *Servilia*, vero simile etiam facit. Lex *Servilia* lata est A. U. DCLIII. v. in *Servilia Lex*. Filius Acilii ejus, qui hanc legem tulit, consul fuit A. U. DCLXXXVI. Tum temporis ad minimum quadraginta et tres annos natus erat. Inter hunc consulatum ergo et annum legis *Serviliæ* interjecti sunt anni omnino XXXII. Quid impedit, quo minus Acilius pater ante hoc tempus trib. pl. esset? Nam tribunitiam hanc legem esse, non dubitant, quod sciam. Quod Cicero, Act. I in Verr. c. 17, ex ea lege, dicit, severissimis judicibus usum populum, ipsamque legem *severissimam* appellat Asconius: fuit severa, quando severitatem *Calpurniæ* et *Juniæ* auxit. Sed quod hanc rationem addit Asconius, *ut qua ne comperendinari quidem liceret reum*: nonne potuit accidere Asconio, quod multis grammaticis accidisse docti sciunt, atque etiam Asconio (v. *Leges sacratæ*), ut in rationibus reddendis aliquando aberraret a vero? et æquum ne est, propter hanc explicationem Asconii, vim facere legibus grammatices in explicando loco Ciceroniano? quem locum, nisi tenebras offunderet locus Asconii, omnes ita interpretarentur, ut, semel causa dicta, pronuntiari posse, mitius sit comperendinatu, atque ut adeo ipsa *Acilia* mitior sit, quam *Servilia*; quando in omnibus aliis legibus comperendinatio majus reo periculum creat. Cicero, ut hoc etiam addam, non dicit: *ereptum esse lege Acilia comperendinatum*, ac necessario, primum causa dicta, pronuntiatum esse, non licuisse ampliare; sed primum causa dicta, *licuisse* pronuntiare. Quod si post *Serviliam Acilia* lata esset, et severitatis causa comperendinatus ademtus reis, dicendum fuisset necessario, *oportebat* primum dicta causa pronuntiari. Ceterum juventutis causa illud monendum etiam est, quod in Lexico Fabri dicitur lex *Acilia* esse eadem, quæ *Aquillia*, de qua apud Cic. de Off. III, 14, id falsum esse; neque *Acilii* iidem, qui *Aquillii*.

ACILIA CALPURNIA. vid. *Calpurnia Acilia*.

ACILIA DIDIA, pro Sext. c. 64. Nunquam cum Didio Acilius consul fuit, sed Cæcilius. Itaque docti viri ibi legendum recte censent, *Cæciliam Didiam*. Nam leges *Ælia, Junia, Licinia, Cæcilia, Didia*, fuere de comitiis habendis et legum ferendarum modo. Itaque sæpe apud Ciceronem junguntur. Vid. v. c. ad Att. II, 9; et sic hoc loco junguntur *Cæcilia, Didia, Licinia, Junia*.

*ÆBUTIA, lata est ab Æbutio, incertum quo, et quo tempore. Cavit, ne quis sibimet ipsi, aut collegis potestatem, aut curationem ferret. Apparet nunc ex Gaji noviter repertis institutionibus IV, 30, hujus legis aliam esse partem, nempe de tollendis legis actionibus. Ejus mentio in Agraria II, 8. Pighius, ex A. Gellio, XVI, 10, latam putat a C. et T. Æbutiis, tribun. pl. A. U. DXX.

ÆLIA, ab auctore Q. Ælio consule, A. U. C. DLXXXVI, *de comitiis*, ad tribunorum seditiosas legum lationes coercendas comparata. Pighius autem tribunitiam putat, A. U. DXCVI latam; quod per locum orationis in Pison. credi non potest. Ea cautum est, ut, quoties comitia essent, 1) *de cœlo servare liceret*; 2) *obnuntiare liceret*, *obnuntiationique cedere necesse esset*; 3) *intercedere magistratus pares et tribuni possent*: ut intelligitur ex or. pro Sext. c. 15, et de Prov. Cons. c. 19. Ejus

mentio porro pro Sext. c. 53; Red. in Sen. c. 5; Ar. Resp. 27; Vat. 9; Pis. 4; ad Att. II, 9. Eam, in Pison. 4, centum annis ante Pisonis et Gabinii consulatum latam ait Cicero: quod etsi non ad literam accipiendum, tamen non multo longius tempus intercessisse clarum est, idque convenit satis cum anno, quem nos posuimus. Nam locus ad Att. I, 16, ubi Lurco eum lege Ælia iniise magistratum dicitur, haud dubie corruptus est. Sed de primis duobus legis capitibus aliquid monendum. Primo, hæc lex tantum ad comitia legibus ferendis pertinet. Nam in comitiis magistratibus creandis non licet servare de cælo, nisi quis ante ostenderit, se servaturum, ut e Philippica secunda constat. Deinde *servare de cælo*, ut mea fert opinio, non ad omne auspiciorum genus pertinet, sed ad unum certum. Jove fulgurante non possunt fieri comitia. Itaque *servare de cælo, est cælum contemplari, si qua parte fulgur exsistat, aut tonitru.* Quum consul in auspicio est, v. c. nocte, quæ est ante diem, qua procedit, non dicitur *de cælo servare*, sed *auspicari*; neque de ullo auspicii genere invenies, nisi de hoc uno, dici, *servare de cælo*. Jam, quia, qui servabat de cælo, ostendebat, se velle impedire comitia, et quia, si vellet, poterat, nuntiato sive vero, sive ficto auspicio: eoipso comitia tollebantur, quod quis, de cælo se servare, aut servaturum, dicebat. Itaque nunquam servatum de cælo, quin comitia tollerentur. Cic. in Vatin. c. 7, *Num quem post urbem conditam scis tribunum pl. egisse cum plebe, quum constaret servatum esse de cælo?* Phil. II, 32, *Quisquamne divinare potest, quid vitii in auspiciis futurum sit, nisi quis de cælo servare constituit?* Nam qui hoc constituit, eo animo facit, ut impediat comitia, unde facilis divinatio. Cf. p. Dom. 15. Hæc confirmantur egregio loco Dionis Cass. L. XXXVIII, p. 66 extr. (ed. Reimar. p. 160 init.), de lege a Clodio lata, qua solutus est a lege Ælia. Porro *servare de cælo* est magistratuum, et, si magistratus jubeat, augurum: unde male nonnulli primum caput legis Æliæ sic concipiunt, *ut augures de cælo servarent.* Itaque et tribunus pl. Sextius de cælo servasse traditur, Sext. 36. Augures porro *nuntiare* vitium auspiciorum possunt magistratui, sed non *obnuntiare*, h. e. dicere *alio die*: hoc est magistratibus proprium. Phil. II, 32.

ÆLIA SENTIA, Topic. c. 2, jubet *assiduo vindicem assiduum esse*, h. e. locupletem locupleti, ex interpretatione Ælii. *Lex Ælia Sentia* de manumissionibus satis nota est JCtis; sed ea est consulum A. U. DCCLV, adeoque post mortem Ciceronis, tempore Augusti, lata. Porro, consules Ælium et Sentium quemdam simul, ante Topica scripta, fuisse, aut prætores, aut tribb. pl. (nam et a duobus tribb. pl. leges nominari, lex Carbonis et Silvani docet), non reperimus. Itaque quum a melioribus codd. nomen hujus legis absit, eaque lex, quæ assiduo jubet assiduum vindicem esse, sit e XII Tabb. petita, hoc legis nomen non potest esse a Cicerone. Corruptioni locum dedit nomen Ælii, quod statim subjicitur. Nam quod Norisius, Cen. Pis. Diss. III, 9, *Sentiam* esse putat a librario, *Æliam* esse jus Ælianum; quod valde placebat Heineccio: id probari propterea non posset, quia lex commemorata est lex, quæ proprie dicitur e XII Tabulis. J. Cannegieterus, de Notis, p. 316, tentat, *Lex apud Ælium Sextum.* Non placet.

AGRARIÆ, *Flaminii, Sempronia, Thoria, Rulli, Flavii, Philippi, Plotia, Cæsaris Julia*, de quibus s. l. Legum agrariarum fragmenta, vel leges collectas habemus in Goesii scriptt. rei agrariæ, p. 329 sq.

ANNALES sunt, quibus constitutum est, quo anno cuique magistratus petere liceret: quo si quis creatur, v. c. consul, *anno suo* consul factus esse dicitur, vid. Agr. II, 2. Eas leges attulit ambitio, ut gradus essent petitionis. Philipp. V, 17. Tulit primus accuratius

Villius, tribunus pl. A. Postumio Albino et Q. Fulvio Flacco coss. qui inde *Annalis* dictus est, quod nomen familiæ hæsit, Liv. xl, 44, et Maunt. de Legg. c. 6. Nam etsi Livius, l. c. primum ab eo de ea rè latum esse dicit; tamen idem, jam ante eum de tempore honorum petendorum leges fuisse, dubitare nos non sinit, xxv, 2. Sed anni singulorum non definiti erant, ut lege Villii, verum universe, quæ ætas matura esset honoribus petendis. Vid. Sigonius et Pighius, inpr. Dukerus, ad Liv. ll. cc. Anni autem constituti sunt Villia lege, quæsturæ 31, ædilitati 37, præturæ 40, consulatui 43. Nam his annis Cicero hos magistratus gessit, qui, *suo* se quemque *anno* gessisse, prædicat; nec audiendi, qui aut annum 27, ut Zamoscius, de Senat. p. m. 25, aut annum 25 ponunt, ut Dodwell. Præl. Camd. Dicuntur hæ leges etiam *Annariæ* apud Festum et Lamprid. in Commodo, c. 2. *Annalem* tulit etiam M. Pinarius Rusca trib. pl. (vid. Cic. de Or. ii, 65), ex qua nihil restat: nec ætas ejus satis certa.

Ambitu (*Leges de*), *Calpurnia, Cæcilia, Fabia, Julia, Licinia, Tullia*. v. suis locis.

Antoniæ. Ep. xii, 14, si vera lectio, de iis legibus loquitur Cicero, de quibus multa dicuntur in Philippica prima et secunda, quas Ant. in consulatu secundo per vim et contra auspicia tulit; item quas e tabulis Cæsaris dicebat se proferre, quod convenerat in senatu, quietis causa, acta Cæsaris rata habere. Nominatim memoratur *judiciaria*, quam in consulatu cum Cæsare tulit, Phil. i, 5; viii, 9.

Apuleia, *L. Saturnini*, tribuni pl. *de majestate* (Cic. de Orat. ii, 25, 49) A. U. dcli latà, occasione motuum, qui Romæ exorti sunt, quum Cimbri superatis Alpibus Q. Catuli exercitum invasissent, et equites romani relictis præsidiis Romam fugissent; qua re imminuta populi rom. majestas videbatur. v. Pighius ad h. a.

Apuleia, ejusd. *L. Saturnini* trib. pl. A. U. dcliii. pro Corn. Balbo, c. 21. Ea tulit *de coloniis in Siciliam, Achaiam Macedoniamque deducendis*: simul detulit Marin, ut in singulas colonias ternos cives crearet, hoc consilio, ut eo minus huic rogationi C. Marius consul resisteret. Sed ea lex perlata non est, ut e Cicerone, l. c. intelligi potest. De ceteris legibus Apuleii popularibus, jam a Gracchis promulgatis, v. Flor. iii, 16; Cic. de Leg. ii, 6; Nieuport. Hist. Rom. vii, 8.

Apuleia Frumentaria. vid. *Frumentariæ*.

Aquillia (forte *C. Aquillii Galli* trib. pl.) *de damno injuria dato*. Ea est, quam Cic. in Bruto, c. 34, extr. appellat *de justitia*: pro quo quidam, non probante Grutero, legunt *injuria*, vel *injustitia*. Omnibus, de damno injuria dato, legibus, quæ ante erant latæ, derogavit, ut ait Ulpianus, l. xviii, ad edictum. Ejus reliquias a Caio et Ulpiano servatas illustravere Balduinus, Noodt, et docti viri ad Caium in Schultingii Jurispr. Ante-Justin. p. m. 179. —*Confer nunc fragm. nov. orat. pro Tullio, c. 2. Gajus perpauca sed omnino nova de lege Aquilia nos docuit nempe de secundo capite hujusce legis quod nobis plane incognitum erat. Cf. iii, §. 215 et 216.

Aquillia, *C. Aquillii Galli*, Ciceronis familiaris, *de dolo malo*, quem tum teneri putabat, quum aliud esset simulatum, aliud actum. Omnium malitiarum everriculum hanc legem appellat Cicero, de N. D. iii, 30, Cf. de Off. iii, 14. De hac lege est comm. J. Suaresii Mendozæ in Thes. Meermanni T. II; qui putat auctorem esse *M. Aquillium* cons. A.U. dcxxv. Sed hic Ciceroni familiaris esse non potuit.

*Aternia Tarpeia, de Rep. ii, 35, *de multæ sacramento*, a Sp. Tarpeio et A. Aternio coss. lata, quarto circiter et quinquagesimo anno post primos coss. De hac Dionys. Halic. x, 50; A. Gell. xi, 1; Festus, v. *peculatus*.

Atinia, in Verr. i, 42, *de rebus furto surreptis non usu capiendis*: cujus hæc

verba fuerunt, *quod surreptum erit, ejus æterna auctoritas esto*. v. Gell. xvii, 7. Verbum *surreptum* explicat Gotbofredus ad iii Tabb. et *surreptum* latius esse *re furtiva*, cui jam in xii Tabb. æterna auctoritas tribuitur. Tolit tribunos quidam *Atinius*. Ejos io Institutionibus et Pandecte aliquoties fit mentio. Vid. Meoardos ad Cicer. l. c. Quæstio fuit ioter JCtos veteres, aoctore Q. Scævola, utrom ea lex in præteritom etiam, an in futurum tantum valeret. vid. Gellius l. c. Baldoinus, Jurispr. Mocian. p. 281, 282; Menardus, l. c. Cicero quidem diserte, loco citato, eam his legibus annumerat, quæ in posterum statuunt, ex iisqoe docere suscipit, non posse a prætore edici in præteritum.

Auli Lex, ad Att. vi, 2, v. *Gabinia*.

Aurelia est judiciaria *L. Aurelii Cottæ*. Quum, a primis temporibus judiciorum, ea penes seoatum fuissent, C. Gracchus (v. *Sempronia lex*) tulit, ut propter avaritiam senatorum ad equites transferrentur. Hi ita severe judicabant, ut ipso Cicerone teste, io Verr. Act. 1, c. 13, nunquam eques in judicium aut sospicionem captæ pecuoiæ propter rem judicandam vocatus sit. Sed erant tamen iniquiores senatui, et reos senatores nimis copide condemnabant, in primis, si quem coostabat, aut in seoatu, aut in magistratu provinciali, publicanis impudentibos non satis indulsisse. Itaqoe quum frustra lege *Livia* et *Plautia* latum esset, ut equitibus et senatoribus essent commuoia judicia; C. Sulla tandem restituit seoatoribus judicia. Sed oe tum qoidem, ot e Cicerone, in primisqoe Verriois, intelligi potest, recte judicabant. Itaque, quum diu plebs de judiciis esset conqoesta, et verendum esset, ne seditiosus trib. aliquis inde seditionis movendæ occasionem arriperet; legem judiciariam tulit Cotta, prætor, Pompeio et Crasso II coss. io qua hac temperamento usus est, ot omoibos ordioibus satisfaceret, quod nulli jodicaodi potestas eriperetur. Itaque ex illa lege judicarunt *senatores*, *equites*, et e plebe *tribuni ærarii*. Nam quod Vellei. ii, 32, duobus ordinibus judicia a Cotta data dicuntur, id fit, quia tribunorum ordo non numeratur, ut sexta classis census Tulliaoi. v. interpretes ad l. c. Unde et interdum senatores tantum et eqoites memorantur, ut pro Fonteio, c. 12. Ejus legis sæpe mentio apud Ciceronem, v. c. Phil. 1, 8; Agrar. 1, 2; Corn. fr. pag. 110, etc.

Aurelia lex commemoratur ad Q. fr. 1, 3 extr. quæ videtur, quantum e contextu judicare licet, *de ambitu* sanxisse: quod etiam videbatur Manutio ad l. c. Ea cojus Aurelii fuerit, noodum reperi.

Aureliæ, fratris *C. Aurelii Cottæ*. vid. *C. Cottæ leges*.

Cæcilia. *L. Cæcilius* trib. pleb. consule Cicerone A. U. dcxc, tulit *de ambitu* legem, qua ejus pœna imminoeretur, et ea constitueretur, qoæ aote proximam legem fuisset. Nam quum frater ejos de ambitu reus factus condemnatusque esset, adeo ægre tulit eam pœnæ acerbitatem, quæ fratri perferenda erat, ex lege recentissima, Calpurnia, ut de ea lege mitiganda cogitaret. Itaque videbatur ea lege res judicatas rescindere velle. Sed, qoantom e Cicerone colligere licet, non est perlata, pro Sulla, c. 22, 23.

Cæcilia Didia, lata a *Q. Cæcilio Metello* et *T. Didio Vivio*, coss. A. U. dclv; utilissima civitati rom. onde ioter remedia reip. refertor a Cic. ad Att. ii, 9. Ejus duo capita apod Ciceronem invenio, alterom, *de modo legum promulgandarum*, Phil. v, 3; alterum *de duabus rebus non una lege conjungendis*, quod dicebator *per saturam* ferre, pro Domu, c. 20. Manutio autem, de Legg. placet duas fuisse leges, quod oon absurdum est; sed nec necessarium est. Nam quia fuit de modo legum ferendarum, plura capita habere potuit, quæ oempe ad illum modum pertinerent. Ceterum conf. h. l. Acilia Didia.

Cæsaris Leges. vid. *Juliæ*.

Cæpionis judiciaria lex, de Invent. I, 49, est *Servilia judiciaria*: quam vid.

Calpurnia, *L. Calpurnii Pisonis*, trib. pl. Verr. IV, 25; Off. II, 21. Ea primum latum est, A. U. DCIV, *de pecuniis repetundis*, ut si quis provincialis magistratus contra leges pecuniam in provincia cepisset, ab eo repeti ex judicio possent. Hac lege prima quæstio perpetua constituta est. Ea ergo fuit de pec. repet. quam aliæ secutæ sunt. Cic. in Brut. 27.

Calpurnia alia fuit *C. Calpurnii Pisonis, de ambitu*. Lata est A.U. DCLXXXVI, eo et *M'. Acilio Glabrione* coss. auctore senatu, quod eo anno magnus ambitus apparebat, et C. Cornelius tr. plebis de ambitu ferebat, gravioresque justo pœnas ei constituebat. v. pro C. Cornelio, p. 108, etc. Ejus mentio pro Mur. c. 23, 32. Dicitur etiam Acilia *Calpurnia*, sed apud Ciceronem simpliciter *Calpurnia*. Senatusconsultum factum est paulo post, quo lex Calpurnia abrogaretur, pro Corn. I, p. 105, ad q. l. vid. Ascon. De ea intelligendus Sallustius, B. Cat. 18. In primis accurate de ea narrat Dio Cass. XXXVI, p. 18.

Campana, ad Att. II, 18, est *Julii Cæsaris*, quam in consulatu tulit de agro Campano dividendo. vid. Julia *agraria*.

Carbonis *tribunitia*: ut populo eumdem tribunum creare liceret, quoties vellet. Ei restiterunt Scipio et Lælius, de Am. 21. Est *C. Carbonis* trib. pl. de quo v. Ind. Hist.

*Carbonis (ejusdem) et Silvani lex tribunitia, A. U. DCLXIV lata *de civitate*, ut, qui fœderatis civitatibus adscripti essent, et tum, quum lex ferebatur, in Italia domicilium haberent, et sexaginta diebus apud prætorem profiterentur, ii cives rom. optimo jure essent; pro Archia, c. 3. Dicitur etiam *Plautia*, vel *Plotia* a Silvano, qui e familia Plotia fuit; vel *Plautia Papiria*, ob C. Papirium Carbonem, auctorem alterum. Habet novus scholiast. ab Ang. Maio editus, *Silanus et Carbo coss.* Cave credas.

Carbonis *tabellaria*. vid. *Tabellariæ leges*.

Cassia *de senatu*, quæ *populi judicia firmasse dicitur*, laudatur in Corneliana I fragm. p. III. Est ejusdem *L. Cassii Longini* trib. plebis, a quo tabellaria profecta est, C. Mario et C. Flacco coss. lata, ut Asconius ad l. c. tradit, propter simultates cum Q. Cæcilio, cui populus imperium, ob res male cum Cimbris gestas, abrogaverat. Nam ea lege sancitum est, ut, quem populus damnasset, cuive imperium abrogasset, is in senatu non esset.

Cassia *tabellaria*. v. *Tabellariæ leges*.

Cassia Terentia *frumentaria*. v. *Frumentariæ*.

Q. Catuli *de vi*. vid. *Lutatia*.

Censoriæ, in Verr. I, 55, sunt 1) formulæ, quibus censores veteres templa, aut alia opera publica, ædificanda locabant, ut ex iis a redemtoribus exstruerentur et traderentur. Ex eo loco intelligi potest, istas formulas semper retentas fuisse, sed ita, ut e re ipsa quædam censoribus *corrigere* liceret, h. e. *addere*. 2) De Provinc. Cons. c. 5, *lex censoria* est formula, qua publicanis a censoribus vectigalia locata sunt, quæ et vectigalia ipsa, quæ locabantur, et conditiones, quibus locabantur continebat, ut et populo, et redemtoribus prospiceretur. Conf. ad Q. fr. I, 12; Verr. II, 7. Pro *lege censoria* est *locatio censoria*, Verr. III, 6. Hoc sensu etiam in libris Juris Civ. occurrit, et fragmenta legis cujusdam censoriæ sunt in Pandecte. Vid. Bald. de Jurispr. Mucian. p. m. 114 seq. Censoriæ leges sunt 3) constitutiones et edicta censorum, *de ærario et vectigalibus pop. rom. de ædificiis publicis, de populi in tribus et centurias descriptione*, et similibus rebus. In his erat etiam constitutio, qua cautum erat, *ne carnifex in urbem ingrederetur*, cujus mentio pro Rabirio Perd. c. 5; ad quem locum vid. Turnebus. Hinc

causæ etiam ad censores agi dicuntur, ex his scil. legibus, Varr. R. R. I, 7 extr. Ipsa etiam *lex Clodia*, de notis censoriis, ducet causas quasdam apud eos actas esse. Legis *Censoriæ* mentio exstat in fragmento de jure fisci §. 18, quod una cum Gaji institutionibus in palimpsesto Veronensi inventum est.

Centuriata Lex, Agr. II, 11, dicitur, quidquid in comitiis centuriatis ad populum fertur, etiam de magistratibus creandis, ut l. c.

Ciceronis. vid. *Tullia*.

Cincia, a *M. Cincio Alimento*, tr. pl. A. U. dxlix, Cornelio et Sempronio coss. lata, suasa autem a Q. Maximo, Cic. de Senect. 4. *Fuit de donis et muneribus, ne quis ea ob causam orandam caperet*, quæ sunt Taciti verba, Annal. XI, 5; unde a Plauto *Muneralis* dicitur. Ejus mentio ap. Cic. de Orat. II, 7; ad Att. I, 20. Nutus est doctus Fr. Brummeri Lips. de hac lege Commentarius. Conf. Schultingii Jurispr. Ante-Just. p. 561 seq.

Civitate (*Leges de*), *Licinia, Papia, Gellii, Carbonis et Silvani, Cælia*, etc. v. suis locis.

Clodiæ sunt *P. Clodii*, trib. pleb. coss. Gabinio et Pisone, latæ, de quibus est locus classicus, pro Sext. 25, 26. In his plurimum turbarum dedit ea, qua tulit, *ut Ciceroni aqua et igni interdictum esset, et ne intra quingenta millia passuum ab Italia tecto reciperetur; ac ne quis de eo revocando mentionem neque in senatu, neque ad populum faceret*. De qua lege multa in or. pro Domo, de Ar. Resp. pro Sext. ad Quir. et in Senat. post redit. in Pisonem, etc. Aliam improbissimam tulit *de Cypri rege Ptolemæo, ut bona ejus publicarentur, et Cyprus in provinciæ formam redigeretur, eaque res Catoni mandaretur*: de qua Cic. pro Sextio, c. 26. Ejus legis hæc causa fuit, ut primum regem ulcisceretur, qui sibi a piratis capto olim pecuniam, qua se redimeret, negarat; deinde Catonem a republica removeret, ne ab eo impedirentur conata sua. v. Dio, XXXVIII, p. 79. Et similis, qua *sacerdoti Pessinuntio sacerdotium ademit*, Ibid. Nec melior ea, qua *Gabinio et Pisoni provincias Syriam et Macedoniam* dedit: quod illi pacti erant, ne ipsum in Cicerone relegando impedirent. De *frumentaria*, v. *Frumentariæ*. Tulit etiam, *ne quis eo die de cœlo servaret, quo cum populo agi posset*; nec intercederet quisquam tribunorum: qua Cicero legem Æliam Fufiam sublatam dicit, pro Sext. l. c. quod tamen Tunstallus, Ep. ad Middleton. p. 68, existimat tantum pertinuisse eo, ut ipse ea lege solutus esset, ut factum in Lurcone, ad Att. I, 16. Alia fuit *de collegiis novis instituendis* (quæ deinde Cæsar sustulit, Sueton. c. 42). Denique tulit, *ne censores in senatu legendo præterirent, nisi qui apud eos accusatus, et censoris utriusque sententia condemnatus esset*: quam legem sustulit Scipio, Pompeii socer, ut patet e Dione Cass. XL, p. 147. Vid. in Pison. c. 4, et ibi Ascon. orat. pro Domo, de Ar. Resp. pro Sextio, passim.

Coctia est *L. Aurelii Cottæ* judiciaria, ad Att. IV, 16. v. Aurelia. Neque vero erat, quare Malaspinæus dubitaret, a Cotta posse Coctiam fieri. Nam eodem modo a regulo Cottio Alpium pars dicitur *Alpes Cottianæ*, et *Cottianæ*, ap. Tac. Hist. IV, 68. Add. Varias Lect. in Sueton. Ner. 18; Liv. XXIX, 38; Cic. Off. II, 17. Sed insitatum hoc, quod a cognomine legis nomen ducitur; quanquam etiam Asconius legem *Serviliam* de repetundis vocat *Glauciam*, ad Act. I in Verr. Et est Lex *Metella* ap. Plin. XXXV, 17, ubi tamen corrigunt *Metilia*. v. Harduin. ad l. c.

Cœlia *tabellaria*. vid. *Tabellariæ leges*.

Corneliæ Leges. de his v. Pighius ad a. dclxxii. Apud Ciceronem hæ occurrunt:

Cornelia, *L. Cornelii Sullæ de sententia ferenda*. Ea autem erat, ut, antequam iretur, causa cognita, in consilium, quæsitor interrogaret reum,

palam, an per tabulas vellet sententias ferri. Ex Cluentianæ c. 2n intelligitur, eam legem valuisse adbuc tempore celebris illius judicii Juniani : paullo post autem, quum Cicero Cluentium defenderet, obsoletam fuisse, neque amplius observatam.

Cornelia *judiciaria*, ejusdem ; qua judicia equitibus ademta, et senatui restituta sunt. Ascon. in Divinat.

Cornelia, pro Cluent. c. 56, ejusdem Sullæ est *de veneficiis*, quæ ante *Sempronia* fuit. Ea cautum est primo de sicariis, deinde de veneficiis, de coitionibus, de falso, etc. ut quæstiones capitales haberentur ; et pœna his constituta est et deportatio, et bonorum proscriptio. Vid. Sigon. de Judiciis, II, 31, p. m. 664.

Cornelia *de proscriptis*, ejusdem ; qua inter alia cautum est, ne quis proscriptum juvaret (vid. in Verr. I, 47), ut proscriptorum bona venirent ad kalend. junias, et in tabb. publicas ad ærarium pecunia redacta referretur, pro Rosc. Amer. c. 43, 44 ; Agr. III, 3. In eadem, ut opinor, lege fuit, ut iis, qui suas partes in bello secuti essent, honores ante tempus legitimum capere liceret, Acad. II, 1. Sed aliis placet, peculiarem legem *de magistratibus* fuisse : quod ipsum non absurdum.

Cornelia *testamentaria*, contra testamentorum subjectores et corruptores, in Verr. I, 42. Sed eadem item alia genera falsi complexa est, unde et *de falso* laudatur. v. Jul. Paulli recept. sententiarum lib. v, tit. 25, et ibi viros doctos ap. Schulting. p. 513 sq.

Cornelia *nummaria*, qua cautum est, ne quis privatus nummos adulterinos faciat, infuso deteriori ære in nobilius, aut alio modo, in Verr. I, 42. Continebatur hoc falsi genus lege *de falso* ; sed quod nil pestilentius est reip. quam adulterari nummos, lege peculiari de hoc crimine sanciendum putavit Sulla. v. Gravinæ O. J. p. 451. Huc pertinet etiam *edictum Marii Gratidiani*, trib. pl. de quo videndus Plinius, Histor. Natur. XXXIII, 9 extr.

Cornelia *de repetundis* secuta est *Serviliam* : ex qua quum alia, tum hoc in suam transtulit Sulla, ut, si ex bonis rei condemnati non tantum redigeretur, quantum ei lis æstimata esset, persequi ab iis liceret, ad quos ea pecunia, quam cepisset is, qui damnatus esset, pervenisset. Ea quo legis capite accusatus est, damnato Gabinio, L. Rabirius Postumus. vid. or. pro Rab. Post. c. 4.

Cornelia *de provinciis ordinandis*. Hujus legis capita apud Ciceronem hæc reperio : Sumtus definiebat, quos liceret civitatibus provincialibus facere in legatis publice Romam mittendis, ut eos in senatu laudarent, qui provinciæ præfuissent, ep. ad Div. III, 8, 10. Sanciebat, ut, qui provincias ex S. C. lege *Sempronia* haberent, imperium retinerent, quoad in urbem introissent. Quod sine dubio non hanc vim habebat, ut ex lege hac imperium haberent, et rem militarem attingere possent prætores, quod e curiata lege habebant ; sed ut, si per curiatam legem imperium haberent, id non tam diu haberent quoad e provincia decessissent, sed, quoad in urbem introissent. Ceterum, quomodo in hac lege calumniatus sit Appius, vid. ep. ad Div. I, 9. Conf. Sigon. de A. J. P. III, 11, circa fin. Ut tricesimo die, postquam in provinciam venisset successor, de provincia prætor decederet, ibid. III, 6.

Cornelia *de civitate*. Ea lege Volaterranis jus civitatis rom. ademtum est, ita tamen, ut nexa atque hereditates non tollerentur, h. e. ut et hereditates capere possent, et per nexum, s. per æs et libram abalienare, quæ vellent. Hanc legem negat Cicero valere posse, quia sit contra jus romanum, quo civitas nemini invito adimi possit. v. pr. Cæcin. c. 33 sq.

Cornelia *de sacerdotiis*, ap. Ascon. in Div. v. *lex Domitia*.

Cornelia *majestatis*, in eos, qui majestatem pop. rom. minuissent. Ea di-

citur in Pisonem, c. 21, vetare hæc: educere e provincia exercitum, et bellum sua sponte gerere, in regnum injussu populi et senatus accedere; et pro Cluentio, c. 21, legiones sollicitare; in Verrem, 1, 5, vivos dimittere hostes populi rom. accepta pecunia; ep. ad Div. III, 11, ne in quemvis impune declamare liceret. Quicumque amplitudinem dignitatemque populi rom. læsisse convinci poterat, is majestatis convictus putabatur, ut docet auctor libr. ad Herenn. II, 12.

CORNELIA *tribunitia*, Verr. 1, 60: multa petita est a Q. Opimio,...quod, quum tribunus plebis esset, intercessit contra *legem Corneliam*. Hujus legis sæpe fit apud veteres mentio. Caput ejus, ad quod hic locus pertinet, fuit de intercessione tribunitia. Ex h. l. videatur colligi posse, tribunis ademtam fuisse potestatem intercedendi, quam tamen unam relictam diserte tradit Cicero, de Leg. III, 9; Cæsar B. Civ. I, 5. Eam difficultatem sic tollere tentat Manutius, ut Opimium putet opposuisse se legi Corneliæ, ut ea abrogata lex C. Aurelii Cottæ de restituenda tribunitia potestate perferretur. Sed quis unquam legit ita dici, *intercedere contra legem aliquam?* Latinitas quidem hæc verba non aliter accipi patitur, quam, *intercedere, vetante lege; aliter, quam lex jusserit, intercedere.* Res autem sic se habet: Lex Cornelia ademerat tribunis intercessionem, non tamen omnino, sed ut in causis quibusdam relinqueretur, aut iis finibus circumscriptus esset ejus usus, ut raro intercedere liceret. Locus Cæsaris videtur indicare, licuisse intercedere, si quis sua sponte intercederet: reprehendit enim senatum, qui talem Antonii intercessionem sustulerit; non quum appellatus esset. Nam si omnis dignitas ademta est, etiam hæc ablata fuerit necesse est, ne appellari possent tribuni: in quo maxima dignitas. Pighius ad a. 672, tradit, cautum lege Cornelia fuisse, ne appellantibus opem ferrent, nisi jurassent, se aliter æquo jure uti non posse. Id unde hauserit, nescio: quod tamen est absurdum. Illud certum est, culpam ab Opimio commissam eo, quod alieno loco intercesserat.

Cn. CORNELII et L. GELLII. vid. *L. Gellii et Cn. Cornelii.*

CORNELIÆ, C. Cornelii, qui trib. plebis A. U. DCLXXXVI fuit, memorantur ab Asconio Pediano in Argum. orationis pro Cornel. et in ipsis fragmentis. In iis legibus ferendis quum multum turbarum ortum esset, intercessio collegæ neglecta, fasces consulis fracti, etc. majestatis reus factus est, prætore Cicerone defendente. v. infr. Dio Cass. XXXVI, p. 18, 19. In duabus, quæ perlatæ sunt, fuit hæc: *ut prætores ex edictis suis perpetuis judicarent*, h. e. edicto annuo, nisi quis malit legere *perpetuo*, i. e. sine varietate, quod valde probabile facit J. A. Bachius, in Hist. Jur. p. 208. Sed prætoribus videtur licuisse etiam ex tempore quædam edicere, cujusmodi edictum commemoratur, sed provinciale, Verr. III, 14. Saltem id sibi videntur quidam arrogasse: cui generi perpetua opponuntur. Ejus legis quæ vis fuerit, v. ap. Perizon de Lege Vocon. p. 195.

CORNELIA *de libertinorum suffragiis*, in fragm. or. in Cornelium, est quæ et *Manilia* dicitur, de qua v. infra. Eam accusator Cornelii dixerat a Cornelio trib. pl. cum Manilio datam esse.

C. COTTÆ, fratris L. Aur. Cottæ, leges memorantur in fragmentis Cornelianæ I, p. 104, de iisque ipse abrogandis ad senatum retulisse dicitur. Eæ quorsum pertinuerint, non constat. v. Ascon. ad l. c. qui commemorat hanc, qua tulit, ut iis, qui tribuni plebis fuissent, alios quoque magistratus capere liceret, quod L. Sullæ lege nefas erat. Eam autem legem non contineri putat iis, de quibus abrogandis ad senatum retulerit.

C. COTTÆ ejusdem *de judiciis privatis* memoratur l. c. eamque abrogavit frater M. Cotta, anno postquam lata est.

Crassi *de civitate*. vid. *Licinia*.

* Curiata dicitur, quidquid in comitiis curiatis ad populum fertur. Sic reges rom. de suo imperio *curiatam legem* tulerunt, v. c. Numa, de Rep. II, 13; Tull. Hostilius, II, 17; Anc. Marcius, II, 18; L. Tarquinius Priscus, II, 20; Serv. Tullius, II, 21. Sed tempore Ciceronis, inductis tributis, quum obsolevissent curiata (vid. *Gron. Observat.* IV, 1; Agr. II, 11), per XXX lictores in duabus causis babebantur, primo *de re militari*, deinde *de adoptione*. Nam, ut Cicero ait in Agr. II, 12, rem militarem continebant, neque cuiquam licebat eam attingere sine lege curiata. Cf. *Cornelia de prov. ord.* Hinc *lege curiata ornari*, Ibidem, c. 10, est, comitiis curiatis accipere imperium, et potestatem rei militaris administrandæ. De *adoptione* autem exemplum exstat. P. Clodii, qui comitiis curiatis a plebeio adoptatus est.

Didia et Cæcilia. vid. *Cæcilia Didia*.

Dolo malo (*Lex de*). vid. *Aquillia*.

Domitia *de sacerdotiis*, ad Brut. ep. 5. Eam tulit A. U. DCXLIX, consulibus C. Mario et C. Flmbria, *Cn. Domitius Ahenobarbus*, trib. pl. Ex ea lege sacerdotes, h. e pontifices, augures, quindecimviri sacr. fac. qui ante a collegio quiqua suo cooptabantur, comitiis populi rom. electi sunt, ut ita sacerdotia hæc ab illo tempore beneficia pop. R. facta sint. Nam qui jam ante, ut pontifex M. curio M. et alii, a populo creati fuerant (Liv. XXV, 5; XXVII, 8), ad eos lex hæc non pertinebat. v. Gruch. de Com. II, 2, 3, quanquam et pontifex M. Agrar. II, 7, ea lege creatus dicitur. Sed quod religio obstare videbatur, quo minus populus hos sacerdotes faceret, eamque ob causam eadem lex antiquata esset, quum eam, Q. Maximo, fratre Scipionis, et L. Mancino coss. tulisset C. Licinius Crassus, de Amicit. c. 25; hanc religionis calumniam ut vitaret Domitius, hoc legi adjecit, ut XVII tantum tribus sorte ductæ sacerdotes crearent. v. Agr. II, 7, qui est locus de hac re classicus. Sublata est hæc lex a Cornelio Sulla, *lege Cornelia de sacerdotiis*, nobilitatis amore lata, a quo multæ aliæ ejus leges profectæ sunt. Sed hæc quoque paullo post a Labieno trib. pl. A. U. DCXCI sublata, et *Domitia* restituta est. E Phil. II, 2, autem patet, hoc temperamentum adhibitum esse, ut duo e collegio nominarent; populus ex his, qui nominati essent, legeret. Eam confirmavit C. Julius Cæsar, donec M. Antonius lege lata collegiis jus suum restituit. v. Guther. de Jur. Pont. I, 8; P. Manutius de Legibus, et ad Epist. ad Brut. 5.

Duodecim Tabb. Leges a decemviris consulari potestate ex *lege Terentia* latæ sunt, A. U. CCCIII, et CCCIV; de qua re non est ut multa dicamus. vid. Liv. III, 31 sq. Pomponium de O. J. et ad hunc Cujacium (ad calcem Observatt.) et Bynckershœkium in Opusculis: ut ceteros mittamus, qui juris rom. historiam scripsere. Ipsarum Tabb. fragmenta e libris veteribus multi collegere, quos omnes vicit Jac. Gothofredus in præstantissimo libello de quatuor fontibus juris. Has tabulas fontem omnis quum publici, tum privati juris romani recte appelles, iisque insigne pretium Cicero statuit. Eas, si quid ex iis definiri non posse videbatur, supplere poterant prætores edictis, e quibus Jus honorarium ortum est, uti appellatur v. c. in Institut. Justin. II, 4, 10. Supplementa fecere etiam tribb. plebis, aliique magistratus, legibus de Jure Civili ferendis. Cujusmodi sunt Voconia, Furia, Falcidia, Aquillia, et omnes, quæ juris privati sunt.

Ebutia. vid. *Æbutia*.

Fabia *de servis alienis retentis, s. de plagiariis*, ut in veteribus Juris libris citatur. Ejus hæc vis fuit, ne quis aut ingenuum, aut libertinum, aut servum alienum, invitum secum haberet, aut invito, vel insciente domino venderet, aut emeret sciens. Ejus mentio apud Ciceronem pro C. Rabirio

Perd. c. 3; ed quem locum vid. Turnebus. Cf. Paullus, Sent. Rec. v, 30, 6; Gravina, Orig. Jur. p. 462.

Fabia *de numero sectatorum*, pro Murena, c. 34. *Sectatores* qui dicantur, vid. ep. Quintum fr. de Petitione consulatus, ubi ab *salutatoribus* et *deductoribus* distinguuntur. Ei rei, quoniam ad ambitum pertinere videbetur, modum statuere visum est Fabio, hujus legis latori.

Flacci *de Sullæ actis*. vid. *Valeria*.

* Flaminii *de agro Gallico et Piceno*, quam scribit Cicero, Acad. ii, 5, aliquot annis ante secundum Punicum bellum, invito senatu, trib. pleb. C. Flaminium tulisse (tulit et C. Carvilius Maximus), de agro Piceno et Gallico viritim dividendo, in Bruto, c. 14. Cf. de Invent. ii, 17. Ad h. l. alludit Cato in Origg. ap. Verr. R. R. i, 2, ubi male in vulgg. nonnullis legitur, *jubente Cæsare*. Nam is ager diu ante Cæsarem hac lege divisus est. *Gallicus* autem *ager* qui sit, v. Ind. Geogr. Ceterum hanc legem et initium corruptæ plebis, et causam belli cum Boiis et Insubribus fuisse docet Polybius, ii, 21; quem putat Pighius, ad ann. cxxi, potius de Flaminiæ legis anno sequendum esse, quam Ciceronem.

L. Flavii *agraria*, ad Att. i, 18, 19, qui tribunus pl. eam tulit Metello Celere et Afranio coss. auctore Pompeio, sed non pertulit. Nam de agris dividendis Pompeii militibus, etc. ferebat, magnarumque motuum causa fuit. Videndus Dio Cassius in primis, xxxvii, p. 52.

Frumentariæ sunt, quibus largitio frumenti plebi ex ærario faciende proposita et sancita est. De iis vid. *Lipsium*, Elect. i, 8; qui tamen non omnes leges frumentarias commemoravit; et Vincentii *Contareni* de Frumentar. Rom. largitione librum, in quo Lipsiene examinantur: quibus eddas licet collecta *Hortensii* in ed. Ciceronis Olivetane, p. 431 sq. Ex autem hæ sunt:

1.) Sempronia *C. Gracchi*, trib. pl. que sancitum est, ut inopi plebi singuli modii venderentur a senatu triente cum semisse, idque frumentum, plebi dividendum, ex ærario emeretur. Ejus sæpe mentionem facit Cicero, v. c. pro Sextio, c. 48; Tusc. iii, 20; Brut. c. 62, ubi M. Octavius, Cn. F. eam populi frequentis suffragiis elrogasse dicitur (qui locus Lipsium fugiebat); de Off. ii, 21. Eam instaurare conatum esse aliquem de tribunis C. Marii A. U. dcxxxiv colligo, colligo e Plutercho in Mario, p. 407, ed. Sylb. qui dicit, C. Marium opinionem popularitatis, lege de ambitu late concitatam, perdidisse, repugnando fortiter legi frumentariæ, quæ ferebatur. Ceterum tirones notent, in lege dici *semisses et trientes* pro dextantibus; quia dextentes nummos non habebant, ut bene docet Gronov. de Sestert. iv, 12. Frustra Chapmannus ap. Pearcium ad Cic. Off. ii, 21, corrigit semisse *aut* triente, interpretaturque vilissimo pretio.

2.) Apuleia *Saturnini*, ad Her. i, 12; quæ non fuit, nisi instauratio aut confirmatio *Semproniæ*, A. U. dcliii lata. Ei se opposuit quæstor urbanus, Cæpio, senatumque docuit, ærarium tantam largitionem ferre non posse. Itaque perlata non est. Hæc continetur legibus *Apuleiis*, quæ memorantur de Legibus, ii, 6.

3.) Livia *M. Livii Drusi*, A. U. dclxii lata, quæ continetur legibus *Liviis*, a Cicerone, de Legg. ii, 6, memoratis. Conf. Ascon. in Cornelianam, et Flor. iii, 17. Hæc lex ipsa *Sempronia* erat, quæ jam aliquandiu intermissa erat. Non est perlata.

4.) Cassia Terentia, lata e duobus coss. *C. Cassio* et *M. Terentio*, A. U. dclxxx, consensu senatus, qui aliter placari plebem, in senatum nimis vehementer coortam, non posse intelligebat. Ea quini modii singulis in singulos menses constituti videntur. vid. Sall. Hist. p. 974, ed. Cortii; nisi id ipsum e Sempronia repetitum est. Caput ejus invenio hoc in Cicerone, in

Verr. III, 70, ut quotannis ex ærario pecuniæ summa decerneretur SCto, qua frumentum in Sicilia, frumentaria pop. rom. provincia, a prætore emeretur, et quidem eodem omnibus annis pretio, nempe quaternis sestertiis singuli tritici modii, duobus autem hordei. Ceterum, utrum ad Siciliam solam istud caput pertinuerit, an vero alias etiam provincias complexum sit, de eo non convenit inter eruditos. Illud nobis videtur e Ciceronis loco laudato colligi posse; hoc contendit Contarenus l. c. Atque hoc caput, cum nonnullis aliis fortasse, de modo comportandi distribuendique frumenti, Semproniæ additum est. Nam uti in ceteris rebus, de quibus aliquoties ad populum latum, tanquam de ambitu, de repetundis, semper summa primæ in eo genere legis servata est, nempe ut agi in hominem posset, ut pœna esset crimini constituta, cetera autem de personis, de modo judicii, de genere pœnæ mutata sunt: sic in frumentariis legibus semper illud e Sempronia servatum est, ut semissibus et trientibus populo venderentur modii singuli; in ceteris autem rebus quædam addita sunt aut mutata. Id ex eo intelligi potest, quod a Clodio remissos esse populo trientes cum semissibus tradunt auctores rerum rom. Ceterum ex dictis intelligitur, Semproniam legem sæpe intermissam esse; repetitam autem vel rogationibus tribunorum, auram popularem captantium, vel ab ipsis optimatibus auctoritate senatus, quum interesset senatus, ut se populo gratiosum redderet, eoque facilius tribb. pl. seditiosas leges rogantibus resistere posset. vid. Plutarch. in Catone, et Civil. monitis. Atque de hac ipsa lege, aut certe de Clodia, sermo est ap. Cic. ad Att. II, 19, ubi Cæsar minatus esse dicitur legi *Rosciæ* et *Frumentariæ*, quod mortuo plausu in theatro ab equitibus ac plebe acceptus erat, Curio autem filius summo, quod unus Cæsaris et Pompeii nimiam potentiam libere insectaretur. Nam sic ulcisci equites putabat, si honorem in XIV sedendi adimeret; plebem autem, si frumentum, quod exiguo pretio e Sempronia lege a Terentio et Cassio, ac paullo ante a senatu, Catonis auctoritate in consuetudinem et usum revocata, acciperent. Manutius ad eum locum non satis accuratus est.

5.) Clodia, *P. Clodii* trib. pl. A. U. DCXCV. Hac Semproniæ legis beneficium auctum est. Tulit enim, ut gratis daretur frumentum, quod antea semisse ac triente dabatur. Dom. 10; Sext. 25; Ascon. in Pis. 4.

6.) Octavia, *M. Octavii*, *Cn. F.* qui legem frumentariam, incertum quando, tulit, ex qua modica largitio et illis temporibus necessaria fiebat, quod, ut Pighio videtur, majus pretium in modios singulos statuebat. Cic. Off. II, 21. Ad eum pertinet locus Brut. 62, unde patet, ætate M. et L. Luculli floruisse.

7.) L. Philippi tribuni A. U. CDXLIX, perniciosa, sed non perlata. l. c.

8.) Frumentaria *Siculorum*, quæ et Hieronica dicitur. vid. *Hieronica*.

Furia lex juris publici et reip. rom. saluberrima fuit. Male in plerisque vulgatis libris *Fusia* dicitur. In Græviana quoque hic varietas est, et interdum, v. c. in Vat. 7, 9, *Fusia* errore operarum expressum est. Tulit eam tribunus quidam *Fufius*. Est autem, ut *Ælia* et *Cæcilia Didia*, de modo comitiorum et legum ferendarum (unde cum iis sæpe apud Ciceronem conjungitur), et inter remedia furorum tribunitiorum refertur, in Sen. p. Red. c. 5; in Vat. 7, 9. Sancitum erat hac lege, *ne omnibus diebus fastis legem ferri liceret*, de Prov. Cons. 19; pro Sext. 15. Ejus etiam mentio ad Att. IV, 16; Ar. R. 27, in Pison. 4.

Fufia lex, lata a *Q. Fufio Caleno* (non *Fusio*, nam ap. Dionem dicitur Φούφιος), tribuno pleb. M. Messala et M. Pisone coss. A. U. DCXCII. Ei occasionem dedit Clodius. Qui quum sacra Bonæ Deæ polluisset, et de ea

re e SCto consularis rogatio facta esset, ex qua a prætore in judicio Clodiano judices legerentur, amicusque Clodii Fufius videret, ea lege perlata, ægre servari posse Cludium; tulit ipse, ut judices sorte ducerentur, quod ita facilius putaret judices ejusmodi fore, qui se corrumpi sinerent. Ejus legis defensor fuit Hortensius, quod a rogatione consulari solo genere judicium differret, putaretque, nullis illum judicibus absolvi, et vel plumbeo gladio jugulari posse (ad Att. I, 14, 16), in quo vehementer deceptus est.

Furia, s. Fusia; nam idem nomen est, et *Furii* iidem et *Fusii* sunt appellati. v. Liv. III, 4; Quintil. I, 10, et Hotomann. ad Verr. I, 42; ubi male vulgo legunt *Furias Fusias*. Ea est *de testamentis*, unde *testamentaria* appellatur. Ex legibus duodecim Tabularum licebat legata facere de re sua, quot quis vellet: *Uti quisque legassit suæ rei, ita jus esto.* Sed quum sæpe tantum legaretur, ut aut non sufficeret res mortui, aut saltem absumeretur ita legatis, ut heredi nihil relinqueretur; noluerunt multi hereditates cernere. Quare, quum intersit reip. valere voluntates morientium, cœperunt quidam *de modo legatis constituendo* cogitare. Itaque tulit ad populum primus C. Furius, *ut non liceret plus, quam mille asses legati nomine capere, isque quadruplum solveret, qui plus cepisset.* Cf. etiam Gajus II, §. 225; IV, §. 23, 24, 109. Menardus ad Cic. l. c. Theophilus ad Instit. II, 22. Ejus legis mentio est ap. Cic. in Verr. I, 42; pro Balb. 8.

Furia Attilia est *L. Furii* et *Sext. Attilii*, tribb. pl. A. U. DCXVII, de Mancino hostibus dedendo, quibuscum injussu senatus et populi pacem fecerat. Off. III, 30.

Gabinia est *A. Gabinii* tribuni pl. ejus, qui postea consul cum L. Pisone fuit, unde etiam *Auli* lex dicitur ad Atticum, VI, 2. Ea cautum est, *ne provincialibus liceret Romæ versuram facere*, h. e. pecuniam fœnori sumere: *quod si quis pecuniam provinciali dedisset, ne ex syngrapha ejus rei causa facta jus redderetur a magistratibus provincialibus.* Hoc clarissime apparet ex ep. ad. Att. V, 21; VI, 1. Nihilo minus in hac lege explicanda doctissimi viri, P. Manutius, Jac. Cujacius aliique erarunt. Conf. in Ind. Latin. dissertatiunculam de *negotiatoribus*.

Gabinia *tabellaria*. vid. *Leges Tabb.*

Gabinia alia est ejusdem trib. pl. in or. pro L. Manilia, c. 19. Ibi conqueritur, non licere Pompeio per obtrectatores, A. Gabinium secum inter legatos educere in bellum, adeoque expertem esse gloriæ ejus imperatoris atque exercitus, qui ejus consilio, periculo ac lege constitutus sit. Ex quo intelligi potest, Gabinium pertulisse legem *de Pompeio piratico bello præficiendo*, quod, c. 17, diserte dicit. Clarius de hac lege Plutarchus loquitur in Pompeio, p. 631, ed. Wechel. Ἔγραψε δὲ Γαβίνιος εἷς τῶν Πομπηΐου συνήθων νόμον, οὐ ναυαρχίαν, ἄντικρυς δὲ μοναρχίαν αὐτῷ διδόντα, καὶ δύναμιν ἐπὶ πάντας ἀνθρώπους ἀνυπεύθυνον. Ἐδίδου γὰρ ἄρχειν ὁ νόμος αὐτῷ τῆς ἐντὸς Ἡρακλείων στηλῶν θαλάσσης, ἠπείρου δὲ σταδίους τετρακοσίους ἀπὸ θαλάσσης—πρὸς δὲ τούτοις ἑλέσθαι πεντεκαίδεκα πρεσβευτὰς αὐτὸν ἐκ τῆς βουλῆς ἐπὶ τὰς κατὰ μέρος ἡγεμονίας, χρήματα δὲ λαμβάνειν ἐκ τῶν ταμιείων καὶ παρὰ τῶν τελωνῶν, ὅσα βούλοιτο, καὶ ναῦς διακοσίας, κύριον ὄντα πλήθους, καὶ κατὰ λόγου στρατείας, καὶ πληρωμάτων ἐρετικῶν. Ei legi se Catulus, Roscius, aliique, sed frustra, opponebant, et tandem, invito senatu, perferebatur. Vid. inpr. Dio Cass. XXXVI, p. 10.

Gabinia alia ejusdem *A. Gabinii* est, legi *Pupiæ* similis, de qua suo loco. Ea sancitum est, *ut mense toto februario quotidie*, h. e. omnibus diebus, quibus senatus haberi posset, *senatus legationibus daretur*, ad Q. fr. II, 12.

L. Gallii et Cn. Cornelii lex A. U. DCLXXXI, tempore belli Mithrid. de senatus sententia sanxit, *ut cives romani essent optimo jure, quos Cn. Pom-*

peius imperator de consilii bellici (ut Cic. appellat in Vat. c. 15), *sententia sigillatim civitate donarit*. Or. pro Balbo, c. 8, 14.

Glaucia. v. *Servilia de repetundis.*

C. Gracchi *frumentaria*. v. *Frumentariæ.*

C. Gracchi lex *de judicio capitis civis rom.* v. *Semproniæ leges.*

Helia, quæ a nonnullis e Cicerone laudatur, v. c. in Nizoliano lexico, est Ælia, de qua suo loco. *Heliam* gentem nullam Romæ fuisse docet Perizonius, de Numm. Consul. p. 35, in Triga Diss. p. 151.

Hieronica sæpe in Verrinis memoratur, v. c. II, 13; III, 7, 51; IV, 22. Lex fuit Siculorum, ex qua inter aratores (h. e. qui agros publicos pop. rom. hac conditione ac lege tenerent, ut decimas quotannis darent pop. rom.) et decumanos (h. e. publicanos, qui decumas redemerant) judicia fierent. Verr. II, 13. Eam dederat Hiero rex, pop. rom. amicus, suis aratoribus et decumanis. Similis autem erat legibus locationum pactionumque censoriis. Nam ea constitutum erat, *quibus conditionibus aratores Siculi agros regis obtinerent*. Diligentissime erat scripta, teste Cic. in Verr. III, 8. Quum igitur Rupilius prætor Siciliam in provinciæ formam redigeret, eam de consilii sententia retinuit, et aratoribus agri romanorum publici dedit, quod ejus æquitatem perspexerat.

Hirtia, lata jussu Cæsaris a prætore. *A. Hirtio*, qua sancitum est, ne quis Pompeianus, qui vivat, teneat dignitatem. Phil. XIII, 16.

*Horatia *Valeria*. v. *Valeria Horatia.*

Hostilianæ Actiones. v. Ind. Histor.

Judiciariæ sunt, quibus constituitur, penes quem ordinem judicia sint, *Sempronia, Plotia, Cornelia, Aurelia, Pompeia*; de quibus suis locis. in Pison. 39. Vid. in primis. *Aurelia* Lex; Sigon. de Antiqu. Jur. C. R. II, 18.

* Julia Papiria, de Rep. II, 35, est *C. Julii* et *P. Papirii*, coss. ann. CCCXXIII, quâ *levis æstimatio pecudum in multa* constituta est. Livius, IV, 30, auctores vocat *L. Papirium* et *L. Julium*. Festus vero, voc. *peculatus*, legem attribuere videtur T. Menenio Lanato et Sestio Capitolino coss.

Juliæ leges. De Arusp. Resp. 23, memorantur *leges Juliæ* contra auspicia latæ. Eæ sunt, quas Cæsar in consulatu primo tulit. Vid. Plut. in Cæsare, p. 713, ed. Wechel.

Julia *agraria*, primo consulatu, quem cum Bibulo gessit, lata, qua *Campanum agrum et Stellatem XX millibus civium, quibus terni pluresve liberi essent, divisit*; eique rei XX viros constituit ex iis, qui maximos honores gessissent, unde etiam Ciceroni is honor, sed frustra, oblatus est. Ep. ad Att. II, 2, 19. Ceterum conf. Fr. Fabric. in vita Ciceronis, de hoc XX viratu. Ei quum Bibulus obnuntiaret, quam potestatem lex *Ælia* dabat, armis foro expulsus est. Suet. in Cæs. c. 20. De ea conf. ad Att. II, 16, 18. Ea lex ut valeret, hoc adjectum habebat caput, ut candidati se ipsi jurejurando exsecrarent, si, impetrato, quem peterent, magistratu, mentionem fecissent de agro Campano aliter possidendo, atque ex hac lege; unde Laterensis eo anno tribunatum petere destitit. vid. pro Planc. c. 5, et ibi Manut. Hæc lex etiam memoratur, Phil. V, 19. Ejus fragm. vide apud Goesium in script. R. Agr. p. 336. Ceterum multa ad hanc legem, et Ciceronis ad eam pertinentia loca, in primis de XX viratu, illustranda, habet Mazochius de Amphitb. Campano, p. 14, sqq. E veteribus in primis legendus Dio Cass. XXXVIII init.

Julia *de provinciis ordinandis*, lata in primo consulatu. qua repetita et aucta est *Cornelia*, de qua supra. Jubebat duas rationes in provincia apud duas civitates deponere, easdemque totidem verbis ad ærarium referre. (Ep. ad Div. V, 20; II, 17, ad Att. VI, 7); ne prætoriæ ultra annum, consulares ultra biennium obtinerentur,

Phil. I, 8. Quæ autem lex *Julia* Phil. III, 15, commemoratur, ex qua Brutum, Plancum, aliosque provincias obtinere placebat Ciceroni, privilegium fuit, quo his provinciæ istæ datæ sunt contra legem *Semproniam*, quæ SCto decerni coss. et prætt. designatis provincias jubebat.

Julia *de repetundis*, lata in primo consulatu, post *Calpurniam*, *Aciliam*, *Serviliam*, *Corneliam*, acerrima et justissima. Sext. 64; in Pis. 16; pro Rab. P. 4; in Vatin. 12. *Ausus est Gabinius, mitto exire de provincia, educere exercitum* (quod olim lege prohibitum non fuisse docent Duker et Drakenb. ad Liv. XXVII, 43), *bellum sua sponte gerere, in regnum injussu populi aut senatus accedere; quæ quum plurimæ leges veteres, tum lex Cornelia majestatis, Julia de pecuniis repetundis planissime vetant*, etc. Lex *Cornelia* vetat, quatenus majestas pop. rom. his rebus minuitur; *Julia*, quia talia fieri solent pecuniæ acceptæ causa. De hac lege est etiam locus in Pison. 21. Eadem lex est, quæ ibi nominatur, c. 37, et in universum ex hac oratiune plurimum lucis capit, quod in ea objiciuntur Pisoni et Gabinio, quæ contra hanc legem fecerant. Constitutum erat ea lege, quid, et quo accipere in provincia liceret, ad Att. V, 10, et 16; *Scito, non modo nos fœnum, aut, quod lege Julia dari solet, non accipere, sed ne ligna quidem, nec præter quatuor lectos et tectum quemquam accipere quidquam*, etc. Jubebat etiam post *Serviliam* et *Corneliam*, si e bonis, de repetundis condemnati, non tantum redigeretur, quanti ei lis æstimata esset, reliquias ab iis persequi, ad quos ea pecunia pervenisset; ex quo legis capite Rabirius Post. condemnato e lege *Julia* Gabinio, accusatus est. vid. c. 4. Ea autem oratione ostendit, hoc capite legis equites, ut tota lege, non teneri. Ceterum, multa hujus legis capita fuisse intelligi potest e Cœlii epist. 8, qua unum et centesimum caput laudatur; quæ epistola multum facit ad hujus legis rationem cognoscendam. Huc pertinet etiam locus Flac. 6. Ex iis legis capitibus multa servata sunt in Pandectis, XLVIII, 11. v. de hac lege Lips. ad Tac. A. XIV, 28, et interpp. Suetonii ad Cæs. 43.

Julia *de sacerdotiis* lata, in qua lex *Domitia* repetita, et ei quædam addita sunt. Ex ea licebat etiam absentis rationem habere in creandis sacerdotibus, ad Brut. ep. 5.

Julia *sumtuaria*, ad. Att. XIII, 7, a dictatore Cæsare lata. Quanquam enim P. Manutius, ad Cic. ep. ad Divers. VII, 26, plane vocat in dubium hanc legem, atque etiam Gellius, II, 24, Octaviano tribuit Juliam sumtuariam: tamen ex l. c. satis apparet, superiores sumtuarias leges ab eo repetitas, et severius sancitas fuisse. Nam propterea ex Hispania scripsit, se postea Romæ mansurum, ne leges suæ negligerentur, ut neglecta esset illa, quam de sumtibus faciendis tulisset. Si ab alio lata sumtuaria neglecta esset, ut placet Manutio, unde timet Cæsar, ne suæ quoque contemnantur? Aliorum leges sæpe neglectas scimus (vid. v. c. *frumentariæ leges*); sed non facile vivo latore, in primis eo, qui potens esset, et legem suam conservatam vellet. Itaque Cæsar non putasset, hoc in his legibus ausurum quemquam, et propterea in Hispaniam abiit. Nunc quum aliter videt evenisse, et jam initium negligendarum legum suarum factum esse in *sumtuaria*, Romæ manere vult, ut præsentia sua absterreat homines a tali re audenda. Denique si alius legem neglectam dicere voluit, cur sumtuariam potius nominat, quam aliam quamlibet? De hac lege Cæsaris intelligendus sine dubio est etiam locus ad Div. IX, 15; nam ea epistola scripta est paullo ante, quam Cæsar in Hispaniam iret post bellum Africanum. Ceterum is neglectus legis eum movisse videtur, ut postea severe eam exerceret. vid. Sueton. c. 43, et ibi Torrent.

Julia *de legationibus liberis*, *Liberæ*

legationes dicuntur, quum senatoribus, privatæ rei causa, tanquam voti solvendi, hereditatis aut syngraphæ persequendæ, extra Italiam abeuntibus, jus nomenque legati pop. rom. SCto datur, ut eo majori cum dignitate, securitate, etc. ubique versari possint. Harum tempus olim infinitum fuit. Namque hanc ipsam ob causam liberæ dici videntur, quod exire et redire liceret, quum placeret. Sed quoniam multi nimis abutebantur legationis nomine ac jure, Cicero consul retulit ad senatum de tollendis legationibus liberis senatusconsulto. In quo quum ei tribunus plebis quidam intercessisset, efficit tamen, ut annuum tempus esset, quod antea infinitum erat, de Legib. III, 8. Julius Cæsar postea de his legationibus tulit, *ut quinquennium tantum durarent,* ad Att. XV. 11. Ceterum de legationibus liberis, nulla necessitas mihi videtur esse statuendi, peculiari lege sancitum esse. Nam potuit legis *de provinciis* caput esse de legationibus liberis, quod eæ in primis ad provincialium injuriam pertinebant.

Julia, *de publicanis tertia parte pecuniæ debitæ relevandis,* lata est in primo consulatu, quam primus scivit Plancius. Cic. pro Plancio, c. 14. Ea lege sibi equestrem ordinem Cæsar adjunxit; quum Cato contra, publicanis nimis acerbus quod erat, a senatu equites abalienaret.

Juliæ *judiciariæ,* Phil. I, 8. His abrogavit Aureliam de judiciis cum tribus civitatis ordinibus communicandis, sublatis e numero judicum tribunis ærarii, Sueton. c. 41. Deinde de judicibus legendis, eorum censu, ætate, sanxit eadem lege. In * Gajo IV, §. 30, legimus harum legum etiam alteram partem esse de sublatis legis actionibus et ut nunc per concepta verba, id est per formulas litigaretur.

Julia *de vi et majestate.* Ea sancitum est, ut de vi et majestate damnatis aqua et igni interdiceretur. Phil. I. c. Ea non est confundenda cum *Julia* altera de majestate, cujus fragmenta sunt in libris Juris Civilis. Nam ea est Augusti. De lege *de vi* vid. Jul. Paull. Sentent. Rec. V, 26, ap. Schulting. Jurispr. Ante-Justin. p. 520 sq.

Julia, *L. Julii Cæsaris*, qui consul fuit cum P. Rutilio Lupo, bello Sociali, A. U. DCLXIII, *de civitate cum sociis et Latinis communicanda*, pro Corn. Balb. 8. Cujus legis hoc caput erat, ut ad eos tantum populos hoc beneficium pertineret, qui fundi (ei legi sc.) facti essent, h. e. ut liberum cuique civitati sociorum Latinorumque esset, utrum vellent hoc beneficio uti, necne. Itaque etiam Heracliensium et Neapolitanorum multi hoc beneficium repudiabant, h. e. ei legi fundi fieri nolebant. Nam, quemadmodum donatio nullam vim habet, nisi is, cui fit, ei donationi fundus fiat, s. uti loquuntur JCti, accipiat donationem: sic nulla lex romana, qua beneficium sociis aliisque populis tribuitur, rata esse potest, et ex ea lege beneficio quisquam uti, nisi eam legem probaverit, h. e. professus sit, se beneficio legis uti velle. Hæc quanquam jam ab aliis, tanquam Grævio, dicta sunt, tamen placuit repetere, quod in hac formula, *fundi facti sunt populi,* explicanda etiam nunc errare doctos viros inveni.

Junia *de peregrinis.* v. *Penni de peregrinis.*

Junia Licinia. v. *Licinia Junia.*

Lætoria (pro quo in multis vulgg. Ciceronis libris male est *Plectoria, Lectoria, Pletoria,* solemni librariorum aberratione; v. Drakenb. ad Liv. XXXIV, 45) *contra circumscriptiones adolescentium* de Off. III, 15. vid. Manut. ad Cic. locis infra citatis; Salmasium ad Capitolinum in Anton. p. 330, et Gruterum ibidem. Ea *minorennitatis,* ut vocant, anni definiti sunt. Ea enim cautum est, *ne XXV annis minores stipulari possent*, auctore Suetou. l. IV Rhetor. ap. Priscian. et inter fragmenta Suetonii: unde *Quinavicennaria* Plauto dicitur in Pseud. I, 3, 68. Hac lege rei privatæ judicium, publicum factum est, ut Cic. ait de Nat. Deor. III, 39.

Alia ejus capita collegit Heinecc. H. J. C. p. 84; in quo non videtur locum in Capitolini Marco inspexisse. Nam dicit, ibi tradi, minoribus petentibus, causa cognita, datos curatores e lege hac. Capitolinus dicit: *Curatores datos ex ea propter lasciviam et dementiam;* Antonium autem statuisse, *ut omnibus adultis curatores darentur, non redditis causis.* Sed dudum ante Heineccium sparsa legis hujus capita collecta sunt a Gothofredo ad *l.* 2 *Cod. Theodos. de donat.* Tulit *M. Lætorius Plancianus* trib. pl. A. U. ccccxc. Cf. doctos viros ad Caii Instit. 1, 8, de Curationibus.

Licinia Mucia, lata a *L. Licinio Crasso* oratore et *Q. Mucio Scævola*, A. U. dclviii, *de civitate, ne quis sit pro cive, qui non sit civis.* de Or. ii, 64; Offic. iii, 11; pro Balbo, 21, 24; pro Cornelio majestatis reo, ubi *lex de civibus regundis* dicitur, ad qu. l. v. Asconius. Licebat autem ex ea lege his, ex quorum civitate erat, qui pro cive rom. esse haberique volebat, eum repetere, quod et lege *Papia* licebat: quod intelligi potest e Brut. c. 16. Hanc legem causam præcipuam belli Italici fuisse tradit Cicero, de Off. iii, 11; atque hac sine dubio de causa perniciosam appellat in Cornelianæ 1 fr. p. 104. Ceterum de hac lege vid. in primis Balduini Jurispr. Muc. p. 100, ubi de toto hoc legis genere, quod est de civitate, agit.

Licinia Junia, a *Licinio Murena* et *D. Junio Silano* coss. A. U. dcxci, lata. Lege *Cæcilia Didia* sancitum erat, ut lex ferenda per trinundinum promulgaretur. Hoc legis illius caput novis severioribusque pœnis sanxit *Licinia Junia;* unde utraque lex sæpe jungitur a Cicerone, Phil. v, 3; pro Sext. 64; ad Attic. ii, 9; iv, 16; Vatin. 14.

Licinia *Crassi* oratoris, similis *Æbutiæ*, qua cautum est, ne ei, qui de aliqua curatione ac potestate ferret, collegis, cognatis, affinibus eam potestatem curationemve mandare liceret. Agr. ii, 8; pro Domo, 20.

Licinia de *ambitu*, et quidem de *sodalitiis*, lata Cn. Pompeio et M. Crasso coss. A. U. dcxcviii. vid. omnem or. pro Plancio; nam ex ea lege accusatus est a Laterense Plancius. Erat autem lex severissima, et *editițios judices* concedebat, h. e. eos, quos accusator edidisset, quum in ceteris judiciis, qui præerat judicio, sortiretur judices; reus et accusator, quos vellent, rejicerent: quod multo æquius videtur. Sed senatus, cujus bona voluntate hæc lex lata est, propterea in hac causa edititios judices edi volebat, quod existimabat, si reo judices ab accusatore ederentur, accusatorem eos editurum ex iis tribubus, quas reus largitione devinctas haberet; ita fore, ut iidem et testes, et judices essent; neque vero cuiquam melius de largitione facta constare posse, quam tribulibus. Itaque Cicero Laterensem reprehendit, qui, quum Plancium ex hac lege accusaret, non eas tribus edidisset, quas maxime clamaret corruptas esse, sed longe alias: ex quo intelligatur, eum non tam legem de sodalitiis, quam edititios judices secutum esse. vid. pro Plancio, c. 15, 16 sqq. ex quo loco, aut oratione, hujus legis ratio unice cognoscenda est. De hac lege capit etiam P. Manutius locum Cœlii, ep. 2.

Liviæ leges, quarum mentio ap. Cic. de Legg. ii, 6, et in Cornelianæ 1 fragmentis, p. 105, sunt *Livii Drusi* trib. plebis seditiosi A. U. dclxii non perlatæ. Tulit autem *frumentariam*, de qua supra; *judiciariam*, qua judicia communia essent senatoribus et equitibus; item *agrariam* de coloniis deducendis per Italiam et Siciliam (vid. Pighius in Annal. Part. iii, p. 63), et alias. Cicero autem, de Legg. ii, 6, dicit has leges, et Apuleias, Titiasque *uno senatus versiculo* sublatas esse, h. e. permissa coss. republica, hac formula: Videant consules, ne quid detrimenti capiat respublica. Cf. l. c. c. 12.

Lurconis lex, de *ambitu*, lata est ab *Aufidio Lurcone*, unde *Aufidia* di-

citur, A. U. DCXCII, Pisone et Messalla coss.; quæ qualis fuerit, cognoscitur ex Ep. ad Att. I, I.

LUTATIA vel LUCTAVIA, lata *Q. Lutatio Catulo* et M. Æmilio coss. A. U. DCLXXV, de *vi*, acerbior *Plotia*, qua sancitum est, ut etiam *festis* diebus ludisque, quibus judicia nulla erant (vid. Act. I in Verr. 10), de vi quæri posset; pro Cœlio, c. I (ubi Pighius, ad a. DCLXIV, legi vult *retulit* pro *tulit*) et 29. Propterea autem adeo severe de vi sancitum est, quod eo tempore arma in ipsa urbe versabantur civilia, adeoque severissimis legibus coercenda vis erat. l. c.

MÆNIA, lata a *Mænio* trib. pl. A. U. CCCCLXVII, ut patres ante inita a populo suffragia fierent auctores ejus rei, quam populus jussurus esset, neque adeo reprehendere comitia, h. e. irrita facere, possent. in Bruto, c. 14. Ad hanc legem respicit Livius, I, 17: *Decreverant, ut, quum populus regem jussisset, id sic ratum esset, si patres auctores fierent: hodieque in legibus magistratibus rogandis usurpatur idem jus, vi ademta. Priusquam populus suffragium ineat, in incertum comitiorum eventum patres auctores fiunt.* Ceterum lex Mænia confirmavit tantum et repetiit legem *Publiliam* in eamdem sententiam jam A. U. CCCCXIV a Q. Publilio Philone dictatore latam. Liv. VIII, 12. vid. Gronov. Obs. I, 25; qui locum illum Ciceronis egregie illustrat.

MAJESTATIS lex, Corn. Sullæ, in Pison. 21. v. *Cornelia de majestate.* Præter eam de majestate laudantur apud Ciceronem *Apuleia, Varia, Julia;* de quibus suis locis.

MAMILIA *de regundis finibus agrorum*, h. e. fundorum; qua constitutum est, ut, in finibus agrorum, quinque pedes in latitudinem relinquerentur, ut Legg. XII Tabb. constitutum esset, et singuli arbitri regendis finibus darentur, quum e Legg. XII Tabb. tres essent, si de finibus orta controversia esset. de Legg. I, 21. Hunc locum non vidit Heineccius, H. J. C. R. p. 85, 86, ubi pluribus de hac lege (ex Goesio) disserere instituit, quod a paucis intelligatur. Nihil igitur de arbitris. Ceterum de hac lege vid. Goesius ad script. Agr. p. 359, et in not. p. 182, 191, etc. Primus fragmentum ejus protulit Lipsius, Elect. I, 25. Lata est. A. U. DCXLII.

MAMILIA, in Bruto, c. 33, 34. In edd. vulgg. est *Manilia*, quæ nomina confunduntur sæpissime in libris. Est rogatio ea, de qua Sallust. B. Jug. 40: *Interea C. Mamilius Limetanus trib. pl. rogationem ad populum promulgat, uti quæreretur in eos, quorum consilio Jugurtha senati decreta neglexisset, quique ab eo in legationibus aut imperiis pecunias accepissent; qui elephantos, qui perfugas tradidissent; item qui de pace aut bello cum hostibus pactiones fecissent.* Ibi optimi codd. et plerique habent *Mamilius*; sed nonnulli tamen *Manillius* et *Mallius*. Item apud Gellium, VI, 11. *Mamilius* defendit etiam Pighius, Annal. T. III, p. 125. Vid. plur. ap. Cortium ad Sallust. l. c. De nominum illorum confusione vid. et Gruter. ad Cic. de Or. I, 58; interpp. ad Liv. XXVII, 35, et mox in *Manilianis* Legg.

MANILIA, a trib. pl. C. Manilio lata, et a prætore Cicerone defensa, qua *Pompeio Mithridat. belli reliquiæ persequendæ traditæ* sunt. vid. Arg. orat. pro Lege Manil.; Orat. c. 29; Plutarchus in Pompeio, p. 643, ed. Wechel.

MANILIA de *suffragiorum confusione*, pro Mur. c. 23, a *C. Manilio* trib. pl. A. U. DCLXXXVII lata. Hæc est eadem, quæ in Corneliana dicitur *de libertinorum suffragiis.* Ea enim lege, cujus ei auctorem Cornelium fuisse dicebat accusator, sancitum est, ut libertinis in omnibus tribubus suffragium esset, ut Asconius in Milonianam prodidit. Ante enim libertini omnes in tribubus quatuor urbanis suffragia ferebant, in quas cum reliqua fece conjecti erant a censore Fabio, qui hoc salubri instituto Maximi cognomen meruit.

Maniliana Leges *venalium vendendorum*, Orat. I, 58, erant formulæ, quibus uti possent in rebus vendendis emendisque, qui se decipi nollent: unde *Actiones* vocantur a Varrone, R. R. II, 5, 11; unde et verbosiores fuisse discimus. Exemplum talis logis est apud eumdem, II, 3, 5. Auctorem habebant *Manium Manilium*, JCtum eum, qui A. U. DCIII consul cum L. Marcio Censorino fuit. de scriptura, utrum *Manil.* an *Mamil.* v. Victor. ad Varr. l. c. Variant enim libri.

*Mareia *agraria*. v. *Philippi agraria*.

Maria, lata a *C. Mario* trib. pl. eo, qui postea sæpe consul fuit, A. U. DCXXXIV, ambitum coercet, et libertatem suffragii ferendi auget. Jussit enim, *ut pontes angustiores fierent*, quos suffragium ferentes transibant (de Legg. IV, 17), ne quis scil. inspicere tabellam posset, ne rogare de suffragio, aut appellare ferentem. Ea lex, quia potentiæ procerum opposita erat, a Cotta et Metello coss. oppugnata SCto est, sed frustra. vid. Plutarch. in Mario, p. 407, ed. Wechel.

Memmia, quæ ex orat. pro S. Roscio, c. 19, laudatur, rectius *Remmia* dicitur; de qua suo loco.

Militares leges. Pro Flacco, c. 32: *quum tibi per leges militares effugere liceret iniquitatem tribuni*. Ap. Lipsium, de Re milit. XV, 15, de legibus militaribus agitur, sed de legibus furti tantum; nihil de ceteris, aut de ea, ad quam respexit Cicero. Ea autem hæc fuit, ut, si quis forte in ejus tribuni legionem miles allectus esset, quem sibi putaret inimicum, eamque rem plane facere posset, ut is, inquam, ex ea legione in aliam transire posset, ne iniquitati inimici maneret obnoxius.

Mucia Licinia. vid. *Licinia Mucia*.

*Numæ leges, de Rep. II, 14; V, 2, exstabant Ciceronis ævo.

Nummaria, Cornelii Sullæ. vid. *Cornelia nummaria*.

Othonis lex, quæ laudatur pro Murena, c. 19, est *Roscia*.

Papia, lata a *C. Papio*, trib. pl. A. U. DCLXXXVIII, Cotta et Torquato coss. v. Dio Cassius, XXXVII, p. 33. Eam pluribus locis commemorat Cic. pro Archia, c. 5; pro Balbo, 23; ad Att. IV, 14; Offic. III, 11. Sanxit, *ut peregrini urbe pellerentur, et socii Latini nominis in suas civitates redigerentur*. Peregrini ea ætate qui dicti sint, docet Spanhem. in Orb. Rom. p. m. 363. Hi primo capite legis ex urbe exire jussi sunt, ne se pro civibus rom. gererent, quod a multis fiebat, ut olim Graecborum temporibus a Penno jam sancitum erat, teste Cic. de Off. III, 11; qui hanc erudelitatem valde improbat. Alterum caput fuit, ne socii Latini Romæ essent, ne urbes sociorum Latin. vastæ fierent; quod jam ante, A. U. DLXXVI, lex *Claudia* consularis rogatu ipsorum sociorum sanxerat, neve se pro civibus romanis gererent (v. Liv. XLI, 8, 9), et paullo post L. Postumius consul, ut servaretur, edixerat, ibid. XLII, 10. Itaque ex hac lege Mamertini M. Crassum quemdam repetere susceperunt, a quo tamen incepto postea recessere, pro Balbo, c. 23. In hujus legis tempore graviter errat Sigonius, qui eam latam esse paullo post Claudiam sit, de J. Prov. III, 1, eumque secutus Balduin, Jurispr. Muc. p. 101, aliique, quum plus centum annis inter utramque intersit. Itaque Cicero, de Off. III, 11, a Penno, qui post legem Claudiam vixit, et legem suam A. U. DCXXVII promulgavit, peregrinos exterminatos dicit *apud patres nostros, a Papio nuper*. Quidam vero duas leges putant latas a Papio. v. Manut. ad Agrar. I, 4.

Papiria, *C. Papirii Carbonis*, qua tulit, *ut eumdem trib. pleb. toties creare liceret, quoties populus vellet*. Eam dissuasere P. Africanus, Lælius, alii. Nocte sequente ob hanc legem interfectus est. Cic. in Lælio, c. 25, et aliis locis. Cf. Epit. Liv. lib. CIX.

Papiria, lex tribunitia incertæ ætatis, qua sancitum est, *ne quis ædes, aut quamcumque rem, terram, aram*,

lignum, injussu populi consecraret. Auctor fuit *Q. Papirius.* Cic. pro Domo, c. 50.

* Papiria Julia. vid. *Julia Papiria.*

* Papiria Plautia. vid. *Carbonis et Silvani Lex.*

Peducæa *de incestu*, de Nat. deor. iii, 30, lata a *Sexto Peducæo* trib. pl. A. U. dcxl. Hanc legem frustra audet e legum numero eximere Boherius ad l. c. quum Cicero diserte dicat, *rogationem de incestu :* quæ verba interpretationem viri summi plane respuunt. Nam actio Peducæi in Metellum, de qua hunc locum, ex Ascon. in Milonianæ c. 12, interpretatur, non fuit, rogatio de incestu, sed rogatio potius, ut, quoniam Metellus male judicaaset, extra ordinem judex Cassius constitueretur. Neque hæc rogatio tantum indicat corruptionem humani ingenii, quam illa de incestu, ex qua intelligitur, etiam pœnis esse homines a tantis sceleribus absterrendos.

Papia (M. Junii) trib. pl. temporibus C. Gracchi, A. U. dcxxvii, quam tulit *de peregrinis ex urbe ejiciendis.* Hanc legem intermissam instauravit Papius. v. *lex Papia.* de Off. iii, 11.

Philippi *agraria*, Off. ii, 21. Est L. Marcii Philippi, qui legem talem tulit in tribunatu A. dcxlix, similem Gracchanæ. Sed quum ei resisterent optimates, facile vinci se, et antiquari legem passus est.

Pisonis *de repetundis.* vid. *Calpurnia de repetundis.*

Plautia vel Plotia *agraria*, tribunitia incertæ ætatis, sed paullo ante Flavii rogationem lata, quæ ei similis fuit, auctore Cicerone, ad Att. i, 18.

* Plautia Papiria. vid. *Carbonis et Silvani Lex.*

Plotia *judiciaria*, cujus mentio in fr. Cornelianæ i, p. 111, lata est a *M. Plautio Silvano*, Strabone et Catone coss. A. U. dclxiv. Ea lege judicia cum equitibus et senatoribus communicata sunt, quod Q. Servilius Cæpio et L. Drusus frustra tentaverant. Nam tum e *Sempronia* lege equites soli judicabant. vid. Ascon. ad l. c.

Plotia, ejusdem trib. *de vi, armatis hominibus*, ut de ejus capite quæreretur, qui vim fecisset. Ejus sæpe mentio apud Ciceronem, v. c. pro Mil. c. 13; ad Div. viii, 8; ad Att. iv. vid. Sigon. de Jud. ii, 33. Sed ibi graviter errat vir doctus, quum eam legem auctoritate Catuli latam dicit, adeoque duas leges confundit et pro una habet, quæ apud Ciceronem sæpe distinguuntur. Lex *Lutatia* Catuli, de qua supra, severior fuit *Plotia*, et sanxit præterea, ut omnibus diebus, etiam festis, quibus nulla exercebantur judicia, de vi quæri posset ex *Plotia* lege. Itaque non de *Plotia*, sed de *Lutatia* capiendus est Cicero pro Cœlio ab init. quum legem esse dicit, quæ quotidie quæri jubeat de vi armatis hominibus. Cæterum quid ait *vis*, docet Cicero pro Cæcina. Cælius, ep. 8, scribit, Sempronium Rufum tulisse accusatori sub Tuccio calumniam, eumque reum fecisse lege *Plotia* de vi.

Pompeia *judiciaria*, lata ab *Cn. Pompeio* in consulatu secundo, A. U. dcxcviii; qua lege servatur quidem *Aurelia*, sed hoc adjicitur, ut amplissimo ex censu, e centuriis, aliter quam ante, judices legerentur. vid. Ascon. ad Pisonianæ c. 39. Ejus mentio apud Cicer. in Pison. l. c. Phil. i, 8. Ex his intelligitur, quomodo capienda sint Plutarchi verba in Pompeio, p. 350, ed. Wech. τὰς δίκας περιῆλθεν αὖθις εἰς τοὺς ἱππέας νόμῳ μεταφερομένας. nempe ita. Non modo non adversatus est rogationi *Aureliæ*, qua equites in societatem judiciorum vocantur; sed deinde etiam eodem consulatu confirmavit, lata lege in eamdem sententiam, sed adjecto capite de censu.

Pompeia *de vi*, est *Cn. Pompeii* in tertio consulatu, A. U. dcci, lata, qua sancitum est, *ut de cæde in via Appia facta extra ordinem quæreretur.* Eam legem cognoscas licet e Miloniana, et Asconii Argumento.

Pompeia *de ambitu*, ejusdem *Cn. Pompeii* tertium consulis, ad Att. 1, 4; qua gravior pœna, et breviora judicia constituta sunt. Nam ternæ tantum horæ ad dicendum datæ sunt, in Bruto, c. 95. Add. Att. XIII, 49, ubi est dierum præstitutorum mentio. v. ad locum illum P. Manutium.

Porcia, *M. Porcii Catonis* censorii, ut existimat P. Manutius, qua cautum est, *ne quis civem rom. vinciret, aut verberaret, aut necaret*, pro Rab. 4; Verr. v, 63. Cf. Liv. x, 9. Sed si hæc lex est eadem, quæ *de provocatione* laudatur, quod mihi fit verisimile, quando utrumque ad libertatem civium pertinet, non Catonis est ea lex, sed *Porcii Læcæ* tribuni pl. A. U. DLVI, quod placet etiam Pighio ad h. a. Sigonio, et Ant. Augustino. An hæc lex Imperatoribus jus in capita civium ademerit in bello, quæri potest. Sed recte negant Sigonius et Dukerus ad Livii Epit. 57. — *Hactenus, ut videtur, inauditum erat, quod legitur nunc de Rep. II, 31, *tres* fuisse *leges Porcias* trium Porciorum, quæ legibus Valeriis de provocatione nihil præter sanctionem attulerint novi.

Pupia, a *Pupio* quodam trib. pleb. nomen habere videtur. Ejus hæc capita apud Ciceronem reperio. Primum, *ne senatus de ulla re toto mense januario habeatur, nisi aut perfectis, aut rejectis legationibus*, ad Div. 1, 4; cui post lege Gabinia adjectum est, ut ne februario quidem, ut supra dictum. Alterum, *ne senatus diebus comitialibus habeatur*, ad Q. fr. II, 12.

Religionis (*Lex de*), quæ ad Att. 1, 16, memoratur, est *Fufia* Q. Fufii Caleni. v. supr.

Remmia (pro quo vulgg. edd. *Memmia* habent; quidam etiam *Remmiam* dicunt, utrumque male, et repugnantibus codd. melioribus, quum Ciceronianis, tum Digestorum, in quibus de hac lege est, XLVIII, 16) quo auctore, et quo anno lata sit, non constat. Hoc ex Cic. pro S. Roscio Amer. c. 19, intelligi potest, fuisse oppositam impudentiæ calumniatorum, ne scil. liceret quemvis vel innocentem impune accusare, eique molestiam creare sine causa. Ex c. 20 autem colligitur, calumniatorum fronti literam fuisse inustam. Quæ autem inuri solita sit, de eo non satis certo constat. Nam etsi valde probabilis est eorum opinio, qui K inustam putant, quod ea prima litera est vocis *calumnia*, e veteri scribendi ratione, quæ *kalumnia* scribebat (v. Vossius, Aristarch. I, 17): tamen non est omni ex parte certa, sed conjectura tantum nititur; quando nemo vett. est ejus rei auctor. Frustra ad Paullum provocat Vossius. Nihil de litera dicit. Hoc pœnæ genus sustulit deinde Constantinus M. vid. Menard. ad Cicer. l. c. Exstat *Brenemanni* eruditus de hac lege libellus.

Repetundis (*Leges de*), quibus tenentur magistratus et senatores, qui in provinciis, aut propter rem judicandam, contra leges pecunias cepere (Cic. pro Cluent. c. 37, 54), sunt *Calpurnia, Acilia, Junia, Servilia, Cornelia, Julia*; de quibus suis locis agitur.

Roscia *theatralis*, lata a *L. Roscio Othone* trib. pl. A. U. DCLXXXVI, C. Calpurnio Pisone et Manio Acilio Glabrione coss. fautore equestris ordinis. Ea sancitum est, ne quis in quatuordecim gradibus orchestræ, in qua senatores sedebant, proximis sederet, nisi qui eques, et equestri censu esset. Itaque si quis censum decoxisset eques, non licebat ei inter equites sedere, Phil. II, 18. Nam decoctoribus cujuscumque ordinis, ut ex eodem loco constat, certus locus assignatus in theatro erat; neque solum his, qui suo, sed etiam qui fortunæ vitio decoxissent. In or. pro Muren. c. 19, bis dicitur lex hæc equitibus dignitatem et voluptatem *restituisse*; quo verbo utitur etiam Velleius, II, 32, ubi vid. intt. Ex quo colligere licet, equites jam antiquioribus temporibus separatim a plebe sedisse: nisi quis velit *restituere* intelligere *præstare*, ut sæpe est in legibus. v. Gloss. Nomic. Cod.

Theod. in h. v. Ceterum quas turbas hæc lex, consule Cicerone, dederit, quum plebi in mentem venisset, sibi eam legem ignominiæ esse, et quomodo aa e Cicerone oratione aliqua, quæ intercidit (ad Attic. II, 1), compositæ sint, v. ap. Plutarch. in vit. Cicer. et Plin. VII, 30, ubi v. Harduin. Eam secuta est lex *Julia* de eadem re, Plin. XXXII, 2.

*Rulli lex agraria. v. *Servilia*.

Rupilia lex apud Siculos dicebatur, quod *decretum* potius dicere more romano debebant, ut facit Cicero, Verr. II, 13. Nam Rupilia lex continebat jura, quæ *P. Rupilius* prætor victis Siculis de decem legatorum sententia, ut moris erat, dederat, quum Siciliam in provinciæ formulam redigeret. Ejus sæpe fit mentio Verrinarum secunda et tertia, quod Verres eam in jurisdictione et re frumentaria neglexerat.

Sacerdotiis (lex *de*), a *C. Licinio Crasso* lata, sed non perlata (vid. *Domitia Lex*). de Amicit. 25.

Sacratæ Leges hæ dici putantur in primis, quæ in monte Sacro, A. U. CCLX, secessione populi facta, latæ sunt, unde ipsi monti nomen hæsit. Liv. II, 33. Earum mentio apud Ciceronem sæpe, in primis in iis orationibus, quibus in Clodiam legem, contra se latam, invehitur, quod ea legibus sacratis vim attulerat; pro Sext. 30; pro Dom. 17; de Off. III, 31; de Legg. II, 7, etc. Locus præsertim illustris est in Cornelianæ I fragm. p. 109. Ad q. l. male Asconius, in monte Sacro primum *sacratas* latas, dicit, et verba Ciceronis sollicitat, ut ex sequentibus patebit. Leges autem sacratas apud Livium tres reperimus, s. legis sacratæ in monte Sacro latæ tria capita potius (*sacratam* enim *legem* dicit, l. c. et *sacratæ leges* per enallagen pro *sacrata* dici possunt. v. *Titiæ leges*); 1. *ut tribuni quotannis quinque de plebe crearentur, qui auxilio plebi adversus consules essent*; 2. *ut iidem tribuni pl. sacrosancti essent*; 3. *ut soli plebeii tribuni fierent*. Sigonius, de J. C. R. I, 6, duas alias addit: 1. *ne de capite civis nisi centuriatis comitiis ageretur*; 2. *ne privilegia*, h. e. rogationes in homines singulos, *ferri liceret*. Et dicuntur sane sacratæ leges apud Cic. pro Dom. et pro Sext. Sed capita illius legis sacratæ fuisse, quæ in Sacro monte lata est, non videntur. Decepit virum doctissimum multosque alios, quod sacratas leges a Sacro monte dici, et nullas præterea alias putarunt. Mihi antiquiores hæ duæ leges videntur, et forte aut capita *legis Valeriæ* de provocatione, aut tamen ab eodem sigillatim latæ, ac deinde in XII Tabb. translatæ. Nam lex de provocatione ipsa est sacrata, ut e Liv. III, 8, intelligitur, et illud, de capite civis, diserte ad legem de provocatione refertur a Dionysio, l. v, p. m. 334. Leges autem hæ sacratæ dicuntur propterea, *quod caput ejus, qui contra fecit, consecratur*. Hæc enim est una e tribus vel duabus sacrandarum sanctionum formis, quæ apud Ciceronem pro Balb. 14, et in Cornel. fragm. commemorantur: de quibus vide interpretes, et Schwarzii Dissert. *de Detestatione Sacr.* Nam hanc ipsam ob causam etiam tribb. pl. sacrosancti sunt, quod ejus caput sacrum est, qui eos violavit, ut e Rabiriana intelligi potest. Cf. Budæus ad Pandect. p. m. 334. Itaque etiam illa *Valeria Horatia* ap. Liv. III, 55, et Cic. de Rep. II, 31, sacrata lex est. Alias *sacratas leges*, præter eas quinque, quas Sigonius facit, in monte Sacro perlatas, fuisse, nemo negare potest, qui Livium attente legit, III, 32: *Concedunt patribus plebeii de decemviris, modo ne lex Icilia de Aventino aliæque sacratæ leges abrogarentur*. Ex quo intelligitur, etiam *Iciliam* sacratam fuisse. L. VII, c. 41: *Lex quoque sacrata militaris lata est, ne cujus militis scripti nomen, nisi ipso volente, deleretur*. Memorat idem legem sacratam *Volscorum*, Etruscorum, aliorumque populorum, qua milites legebantur (IX, 39), unde *sacrati milites*, ibid. c. 40. In eamdem senten-

tiam Perizonius, in Animadversionibus, de legibus sacratis tradidit. Est locus, c. 10, p. 418. Ceterum locus ille classicus et præcipuus ex oratione pro Balbo et Corneliana fugiebat tum summum virum; item alter ille Livianus de sacrata militari. Illud unum addam, *legem Valeriam* eadem formula sanciri, qua sacrata tribunitia, ap. Dionys. l. VI, p. 410.

SCATINIA vel SCANTINIA (mire enim in hoc nomine variant codd. vid. Ferrar. ad Phil. III, 6), lata a *Scatinio* trib. pl. A. U. dubium quo, *in molles et effeminatos, qui nefanda Venere uterentur*, h. e. aut ipsi muliebria paterentur, aut pueris vim facerent, quibus pœna decem millium nummorum statuebat; ex qua sibi inimicos accusationem minari scribit Cœlius, ep. 13. Cf. Phil. III, 6. Ex eo loco intelligitur, legislatorem Aricinum fuisse. vid. plura ap. Gravin. Origg. Jur. R. p. 433; in primis Christium, de Lege Scatinia.

SEMPRONIÆ LEGES laudantur, Phil. I, 7; de quibus legendus Plutarch. in Gracchis. Sunt autem hæ:

1.) TIB. GRACCHI *agraria Sempronia*, ne quis agri plus quam D jugera possideret, quod jam lege *Licinia* Stolonis cautum fuerat, sed neglectum jam diu; et ut tres viri tributis comitiis crearentur, qui agros dividerent, quos divites præter hunc modum possiderent. Lex perlata non est. Vid. Plutarchum in Gracchis; de motibus agrariis inde a lege Licinia; in primis de *Sempronia*, Appian. B. C. II, 2, 1, p. 604, ed. Toll. Vellei. II, 2; Epit. Liv. 58, et ibi Duker. Fragmenta ejus legis habet Goesius, Scr. Agr. p. 349; Sigon. de A. J. II, 2. Ex ea lege et coloniæ deducendæ erant. v. Agrar. II, 12, et ibi Mannt.

2.) C. GRACCHI *frumentaria*. v. in *Frum. LL.*

3.) C. GRACCHI *de provinciis*. v. de ea lege or. de Provinc. Cons. Laudatur pro Balbo, c. 27; ad Div. I, 7; pro Domo, c. 9. Ex ea provinciæ magistratibus nondum creatis a senatu decernebantur, idque præcipuum ejus caput fuit. De ea capio etiam illa verba Verr. III, 6, *Vectigalibus censoria locatio constituta est, ut Asiæ lege Sempronia.* Hotomannus aliter.

4.) C. GRACCHI *de libertate civium rom.* qua cautum est, ne de capite civis romani injussu populi rom. judicaretur. Idem jam XII Tabb. sancitum erat, et *Valeria, s. sacrata lege* in monte Sacro, ut Sigonio placere vidimus, pro Rab. 4; Verr. V, 63; Catil. I, 11; IV, 5.

5.) C. GRACCHI, *ne quis judicio circumveniretur*, pro Cluentio, c. 56. Ei successit Cornelia de falso, ut ex eodem loco intelligi potest, quem vide.

6.) SEMPRONIA, C. Gracchi *judiciaria*, judicia a senatu ad equites transtulit. v. *Aurelia Lex*. Appian. Bell. Civ. I, p. 618, edit. Toll.

7.) SEMPRONIA lex *de provincia Asia*, Verr. III, 6, per quam locatio vectigalium constituta est.

SERVILIA, *C. Servilii Glauciæ* prætoris, A. U. DCLIII, quo ipso anno interfectus est. Alii annum XLVIII ei tribuunt; sed errant, quod eo anno in magistratu non fuit. *De repetundis* fuit, acerbior superioribus. Sanxit, ut reus post primam actionem comperendinaretur, quum antea ex lege Acilia liceret, semel causa dicta, pronuntiare, nisi ampliarent judices, Verr. 1, 9. Sæpe apud Ciceron. laudatur, v. c. pr. Rab. P. 1, 4. Capita hujus legis e scriptoribus veteribus collegit Sigonius de Judiciis, II, 27, ubi etiam exstat insigne fragmentum ex P. Bembi museo editum. Priorne sit *Acilia*, an posterior, vide in *Acilia*.

SERVILIA ejusdem *Glauciæ*, *de civitate*, eodem anno A. U. DCLIII lata, quod, ut mihi videtur, statuerat, omni ratione equitum et plebis benivolentiam captare. Hujus quæ vis fuerit, ex or. pro Balbo, c. 24, intelligi potest. Nempe, si quis e sociis Latinis senatorem reum fecisset, isque condemnatus esset, ei ut civitatis jus tribueretur, eumque inter cives locum is occuparet, quem condemnatus habuisset.

Servilia, *Q. Servilii Cæpionis, judiciaria*; quam suasit populo Crassus, Brut. 43, 86; Invent. I, 49; Orat. II, 55; Cluent. 15; lata ab eo in consulatu, A. U. DCXLVII. Sanxit enim, ut judicia, quæ XVII annis ante, lege *Sempronia*, a senatu ad equites translata essent, utrique ordini communia essent; sed eam legem aut non perlatam, aut paullo post abrogatam fuisse, ex Sigonii sententia, inde intelligitur, quod paullo post idem tulit M. Livius Drusus, et quidem incassum (vide *Livias Leges*). Sed certiori argumento decidi ea res potest. C. Servilius Glaucia dicitur ap. Cic. in Bruto, certo consulatum, anno post præturam, quod lege rogaverat trib. pl. Saturninus, A. U. DCLIII, consecuturus fuisse, nisi interfectus esset, quod equestrem ordinem beneficio legis obstrinxisset. Qua autem alia potuit, nisi *judiciaria*? Nam altera, *de repetundis*, nihil ad commoda equitum, qui hoc genere legum non tenebantur. Itaque certissimum puto, Serviliam Cæpionis, Servilia Glanciæ abrogatam esse, et, quæ communicata cum senatu judicia erant, ea solis equitibus restituta eo ipso anno, quo illam alteram *de repetundis* tulit, qui est decimus annus a *Servilia* Cæpionis. Huc pertinet illud, quod in reliquiis or. pro Scauro, p. 179, commemoratur, causam Cæpionis e *Servilia* lege accusati de repetundis, ad equites iterum ei judicatam esse.

° Servilia, P. Servilii Rulli, *agraria*; quam promulgavit tribunus ille plebis, A. U. DCLXXXIX, IV id. decembr. sed non pertulit, dissuadente in senatu ipsis kal. jan. sequentis anni Cicerone consule, ac deinde non semel pro Rostris. Habuit autem hæc Rulli lex plus quam XL capita, Agr. III, 2; quorum præcipua, quæ Cicero commemorat, fere sunt hæc: 1° Ut tribunus pl. qui eam legem tulerit, per septemdecim tribus decemviros creet agris dividundis, ut, quem novem tribus fecerint, is decemvir sit. 2° Ut item eodemque modo creentur, ut comitiis pontificis maximi. 3° Ut decemviratus candidati præsentes profiteantur. 4° Ut lege curiata decemviri ornentur per prætorem, qui primus sit prætor factus; sin is ferre non possit, per eum, qui postremus, cui non possint tribuni plebis intercedere; si lex curiata ferri non possit, decemviri tamen eodem jure sint, quo qui optima lege. 5° Ut auspicii coloniarum deducendarum causa decemviri habeant pullarios, eodem jure, quo habuerunt tresviri lege Sempronia, apparitores, scribas, et alia hujusmodi. 6° Ut potestatem prætoriam habeant sine provocatione ad quinquennium. 7° Ut liceat eis vendere omnia, de quibus vendendis SCta facta sint M. Tullio Decula, Cn. Cornelio Dolabella coss. (A. U. DCLXXII), quique agri, quæ loca, quæ ædificia, aliudve quid extra Italiam, quod publicum pop. rom. factum sit L. Cornelio Sulla, Q. Pompeio Rufo coss. (A. U. DCLXV), aut postea. 8° Ut liceat etiam vendere vectigalia in lege nominata, habita auctione in quibus locis videbitur. 9° Ut ad ipsos decemviros cognitio pertineat, qui publici agri sint, qui privati; utque iis, quos publicos esse judicaverint, vectigal possint imponere, duobus exceptis. 10° Ut quod ad quemque pervenit, pervenerit ex præda, ex manubiis, ex auro coronario, quod neque consumtum in monumento, neque in ærarium relatum sit, id quicumque e provincia decesserit, uno excepto Pompeio, profiteatur apud decemviros, et ad eos referat: qui, si qua pecunia post Tullium et Antonium coss. ex novis vectigalibus recipiatur, ea quoque uti possint. 11° Ut ea pecunia agros emant in Italia, qui coli et arari possint, a volentibus tamen vendere, non ab invitis; neve ea pecunia in ærarium referatur, aut exigatur. 12° Ut in eos agros, qui hac lege emti fuerint, colonias deducant, et in quæ loca præterea videbitur. 13° Ut Capuam in coloniam deducant quinque millia colonorum, iisque et

Campanum agrum, et Stellatem dividant. 14° Denique (capite xx), ut quæ post C. Marium. Cn. Papirium Carbonem coss. (A. U. DCLXXI) ædificia, agri, lacus, stagna, loca, possessiones, publice data, assignata, vendita, concessa sint, ea omnia eo jure sint, quo quæ optimo jure privata sint. vid. ipsas de Agraria lege Ciceronis orationes, et Goesii scriptores Agrarios, *Amstelod.* 1674.

Silvani et Carbonis. vid. *Carbonis* et *Silvani*.

Sumtuaria *Julia*. vid. *Julias Leges*.

Tabellariæ quatuor sunt; de quibus vid. Cic. de Legg. III, 16; in Lælio, c. 16.

1.) Gabinia, a tribuno plebis *Q. Gabinio*, homine ignoto et sordido, A. U. DCXIV lata, *ut, in magistratibus creandis, non voce civis, sed tabellis, uterentur*, ut libere suffragia, sine inimicitiarum metu, ferre possent, unde Cic. Agr. 1, 2, tabellam *vindicem tacitæ libertatis* vocat.

2.) Cassia, *L. Cassi Longini* trib. pl. A. U. DCXVI (qui scopulus reorum in prætura dictus est, cujusque ob severitatem judices severi dicti sunt Cassiani), *de populi judicio*, ut Cicero vocat de Legibus, l. c. Ea lege sancitum est, *ut tabellæ etiam in judicio populi adhiberentur, præterquam in judicio perduellionis*. Conf. pro Sextio c. 48. Sed in hac lege intelligenda mihi videntur multi docti homines non satis vim verborum percipere. Nam ita video fere accipere hanc legem, ut de his judiciis lata sit, quæ in comitiis populi fiunt; quod dicatur *de populi judicio*, quod est falsum. Nam in his etiam judiciis tabellæ adhibentur, quæ *a selectis judicibus* exercentur, atque id ex *lege Cassia* factum; atque ante voce pronuntiatum esse puto; quod etiam postea sanxit *lex Cornelia*, de sententia ferenda, ut liberum esset reo, postulare. pro Cluent. 20. Decepit doctos homines vox *populi*; neque intellexerunt, *populi judicia* dici, non solum ea, quæ ab universo populo in comitiis aguntur, sed omnia *publica*, h. e. in quibus *causæ publicæ*, aut *crimina publica*, quæ vocantur, judicari solent, tanquam de repetundis, de ambitu, de vi, de majestate, etc. Hæc autem judicia *populi judicia* appellantur, primo, quia olim ipse populus exercuerat, quum postea, quæstionibus perpetuis A. U. DCIV, adeoque ante *legem Cassiam*, constitui cœptis, omnia a selectis judicibus exercerentur, præter unum *perduellionis judicium*, quod lege excipitur, et usque ad *legem Juliam de vi*, populi universi fuit (v. Hotom. ad Verr. 1, 5, et orat. pro Rabir. Per.); deinde, quia jussu, legibus populi, et loco populi, a judicibus administrabantur. Cic. Verr. v, 48: *Quo confugient socii? — ad populum romanum confugient? facilis est causa populi. Legem enim se sociorum causa jussisse, et vos ei legi custodes ac vindices præposuisse dicet.* Hæc tenenda sunt tironibus, quum legunt, quæ Sigonius de Judiciis, III, 1, 2, de populi judicio dixit. Neque enim satis distincte rem tradidit, et ea tempora, quibus omnes causæ publicæ ad populum agebantur, solæque controversiæ privatæ ad magistratum sine consilio judicum agebantur, ab his distinxit, quibus publicæ causæ omnes ad judices selectos, præter unum perduellionis crimen, actæ sunt. Nam et peculatus et majestatis causæ, quas populo proprias fuisse dicit, ad judices actæ sunt. vid. v. c. Act. 1 in Verr. 13. In primis clarus locus est Verr. 1, 42: *Cornelia testamentaria, nummaria, ceteræ complures; in quibus non jus aliquod novum populo constituitur, sed sancitur, ut, quod semper malum facinus fuerit, ejus quæstio ad populum pertineat.* Atqui hæ causæ ap. selectos judices actæ.

3.) Papiria *C. Carbonis* trib. pl. A. U. DCXXII lata est, eaque sancitum, ut in legibus jubendis et antiquandis populus tabellis uteretur.

4.) Cœlia, A. U. DCXLVI lata est, eaque cautum, ut, quod unum judi-

cium lege *Cassia* exceptum esset, perduellionis, id quoque tabellas cum reliquis judiciis communes haberet. Causam hujus legis ferendæ hanc habuisse dicitur apud Ciceronem, ut opprimeret C. Popillium inimicum, de Legg. III, 16.

* Tarpeia Aternia. v. *Aternia Tarpeia.*

Terentia *frumentaria*. vid. *Frumentariæ*.

Testamentariæ, *Cornelia*, *Furia*, *Voconia*; de quibus v. suis locis.

* Thoria *agraria*, *Sp. Thorii* trib. pl. A. U. dcxlvi, qua sancitum est, ne quis, qui agrum publicum in Italia a certo tempore possideret, vectigal penderet publicanis. Brut. 36, Sp. Thorius agrum ... vectigali levavit. Appianum, de bello Civ. I, 27, multi arbitrantur de hac lege ita scripsisse: Σπούριος Βόριος (leg. Θόριος) δημαρχῶν εἰσηγήσατο νόμον, τὴν μὲν γῆν μηκέτι διανέμειν, ἀλλ' εἶναι τῶν ἐχόντων, καὶ φόρους ὑπὲρ αὐτῆς τῷ δήμῳ κατατίθεσθαι, καὶ τάδε τὰ χρήματα χωρεῖν ἐς διανομάς — sc. τῷ δήμῳ; etc. Diversam vero a Sp. Thorii lege legem hujus, quicumque sit, Sp. Borii putat Rosinus, in Antiquit. Rom. VIII, 10; quem sequi non repugnat Mazochius in comm. ad Tabb. Heracleenses, p. 316, et Schweighæuser ad Appian. t. III, p. 687. Cautum erat etiam Thoria lege de pascuis nonnihil, ut colligere licet e Cic. de Or. II, 70. Ejus duo fragmenta insignia edidit Sigonius. de Ant. J. II, 2.

Titia, quæ pro Muren. c. 8, laudatur, Pighio, ad A. dcccclxxxviii, videtur esse *C. Titii* trib. pl. qui illo anno legem tulit, de quæstorum numero duplicando, et provinciis quæstoriis sortiendis, e SCto; qua opinione nihil se probabilius a quoquam dici vidisse, ait Grævius ad h. l.

Titiæ leges, quæ de Legg. II, 6, dicuntur, sunt *Sext. Titii*, seditiosi tribuni A. U. dcliv. Tulit *agrariam* legem. v. Cic. de Or. II, 11. Titia, quæ memoratur de Legg. II, 12, sine dubio est ejusdem. Nam eodem modo, ut c. 6, jungitur *Liviis*. Atque ex eo loco mihi fit vero simile, *Titias leges*, per enallagen dici pro *Titia lege*.

Tribunitia lex dicitur sæpissime, quod omnes sciunt, quæ a tribuno lata est; sed illud neglexerunt omnes, quos vidi, animadvertere, *tribunitiam legem* dici etiam eam, quam Pompeius tulit *de tribunis reficiendis potestate pristina*, quam iis Corn. Sulla ademerat. Act. I in Verr. 16: *Videat adhuc post* legem tribunitiam (quam sc. Pompeius tulit) *unum senatorem vel tenuissimum esse damnatum*. Sic *judicium Junianum* significare potest non solum, quod exercuit, cui præfuit Junius, et sic est in Cluentiana; sed etiam quod fuit de Junio, in quo reus fuit Junius, ut sæpe judicia apud Ciceronem a reis vocantur, v. c. judicium Verris, Cluentii.

Tullia, a *M. Cicerone de ambitu* lata A. U. dcxc, memoratur in Vatin. 15; pro Sext. 64; pro Mur. 32 sq. ex quo loco accuratius cognoscere hanc legem licet. Nam ambitus genera ab Sulpicio objecta Murenæ commemorantur et refelluntur. Pœna etiam acerbior ea constituta esse dicitur, quæ in Calpurnia fuit, nempe exsilium, v. Muren. 41; idque decem annorum, ut tradit Dio Cass. xxxvii, p. 42. Morbi quoque excusationi pœna constituta est, etc. v. Muren. 23.

* Valeria Horatia, sive *L. Valerii Potiti et M. Horatii Barbati* lex, cons. ann. cccv, post decemviros, hominum concordiæ causa sapienter popularium, *ne quis magistratus sine provocatione crearetur*. de Rep. II, 31. vid. Livium, III, 55; Dionys. Halic. XI, 45.

* Valeria, *P. Valerii Publicolæ*, cos. ann. ccxliv, *ne quis magistratus civem romanum adversus provocationem necaret, neve verberaret*. de Rep. II, 31.

* Valeria, pr. Fonteio, 1, nov. fragm. lex turpissima, lata a L. Valerio Flacco, consule suffecto post mortem C. Marii, A. U. dclxvii; qua creditoribus quadrantem solvi jussit, ut ait Velleius, II, 23. v. Cortium ad Sall. Cat. c. 33.

VALERIA, Agr. III, 2; S. Rosc. 43; l. I de Legg. etc. Est *L. Valerii Flacci* interregis A. U. DCLXXI, qua L. Cornelium Sullam dictatorem creavit, tulitque, ut omnia, quæ fecisset, rata essent, possetque impune, quem vellet, indicta causa interficere.

VARIA, lata est a *Q. Vario Hybrida*, trib. pl. A. U. DCLXII, *de majestate*: qua sancitum est, ut quæstio haberetur de iis, quorum opera consiliove socii contra populum rom. arma sumsissent. Nam eo anno, coss. L. Julio Cæsare et P. Rutilio Lupo, ortum est bellum in Italia, quod Sociale, Marsicum et Italicum appellatur. Hujus legis frequens mentio ap. Ciceron. v. c. pro Mil. 36; Brut. 56, 88; Tusc. II, 24, etc. Sed in loco postremo Boherius, vir summus, intelligi vult aliam legem Variam *de incestu*: quod Valerius M. III, 7, M. Antonium de incestu accusatum tradit, eumque locum huc retulere interpretes. Sed temporum ratio facile arguit hanc sententiam. Cicero dicit se *vidisse* Antonium pro se dicentem causam lege Varia. At accusatio de incestu facta est anno quæsturæ provincialis, quam Pighius refert ad A. U. DCXL; quo Cicero natus nondum erat. Necesse igitur est, ut idem post etiam accusatus sit de majestate e lege Varia, quum Cicero jam forum attigisset.

VATINIA, *P. Vatinii* trib. pl. A. U. DCXCIV, consule Cæsare, lata, *de repetundis*; ut repetundarum judicio liceret alterna consilia rejicere; unde ipsa *lex de alternis consiliis rejiciendis* dicitur in Vatin. II. *Consilia* sunt judices omnes, quos prætor sortitus est: eos omnes ex hac lege semel rejicere licet reo, semel accusatori; quum antea nonnullos tantum rejicere liceret ex eodem consilio utrique, quorum loca subsortitione prætoris replebantur. *Alterna consilia rejicere* ergo est idem ac *rejicere alterius consilia*, ut Verr. II, 18, *quum alternæ civitates rejectæ essent*; pro alternis, semel ab accusatore, semel ab reo.

VATINIA, ejusdem tribuni, qua Cæsari, cui jam lege *Sempronia* de provinciis senatus Galliam ulteriorem attribuerat, etiam citerior cum Illyrico, et tribus legionibus, stipendiisque in quinquennium data est, in Vatin. 12. De hac lege etiam capiendus locus videtur, c. 15, ubi reprehendit Cicero Vatinium, *quod sua lege factus sit legatus Cæsaris in Gallia*. Nam quod Manutius putat, legem ab eo latam, ut legati provinciales a populo crearentur, nullo idoneo testimonio demonstrari potest.

VATINIA alia rogatio, sed non perlata, memoratur in Vat. 9 sq. qua latum est, ut quæstio haberetur de iis, quos L. Vettius, qui in senatu confessus esset, se cum telo fuisse, et Cn. Pompeium occidere voluisse, participes illius consilii fuisse diceret.

VI (*Leges de*), *Plotia* et *Lutatia*, quas vid.

VIARIA, lata a *C. Curione*, Paullo et Marcello coss. A. U. DCCIII, *de viis muniendis*, non dissimilis *agrariæ* Rulli; Cœlius, ep. 6. Ad hanc ferendam legem quid Curionem impulerit, docet Appianus, B. C. II, p. 732, ed. Toll. Nempe quod ære alieno oppressus pecuniam acceperat a Cæsare, ne sibi in tribunatu adversaretur. Hanc mercedem ne frustra accepisse, et Pompeianis aliqua ratione adversari videretur, quod facile intelligebat, eos huic legi repugnaturos esse: εἰσηγεῖτο βαρυτάτας ὁδῶν πολλῶν ἐπισκευάς τε καὶ κατασκευάς, καὶ αὐτὸν ἐπιστάτην αὐτῶν ἐπὶ πενταετὲς εἶναι. quæ verba similitudinem ejus cum *Servilia agraria Rulli* satis demonstrant. Sed fortasse etiam eadem ornamenta potestatis, eamdem potestatem in provinciis dedit, quam *lex Servilia*. Ex ep. ad Att. VI, 1, etc. mihi videtur colligi posse, constitutum fuisse vectigal ærario solvendum, in vehicula, esseda, rhedas, lecticas, equos, etc. quibus in itineribus uterentur, ut ea pecunia in viis muniendis consumeretur. Nam quum Vedius Ciceroni obvius factus esset cum duo-

bus essedis et rheda, eqnis juncta, et lectica, et familia magna; borum causa dicit Cicero, Vedio solvendum ex lege Curionis, si perferatur, sestertia centena. Id vectigal simile fuisset ex parte ei, quod nos dicimus *péage*, quod in vias muniendas impenditur; hoc certe sub titulo exigi solet. Quidam banc legem male *Vivariam*, aut *Vinariam*, aut *Vincariam* appellant. v. Contarenus, de Frum. Larg. c. 9, Lips. Elect. I, 8.

Villia. v. *Annales*.

Voconia, lata a *Q. Voconio Saxa* trib. pl. A. U. dlxxxiv, suadente Catone. Cf. Gajus ii, § 226 et 274. Est *testamentaria*, de mulierum hereditatibus: qua sancitum est, ut, *qui post A. Postumium et Q. Fulvium censores census esset, ne heredem virginem, neve mulierem, faceret*, Cic. in Verr. I, 42; neve mulier legati nomine plus caperet, quam heres, ibid. 43. Eadem lex laudatur, Balb. 8; Fin. ii, 17; Sen. 5. *Censi* e Voconii mente sine dubio erant *cives*; quod nemini licebat deferre ad censorem rem suam, nisi qui civis rom. esset. Sed in hoc verbo calumniabantur, qui rem suam ad uxorem aut filiam transferre cuperent. Nam quum illis temporibus lex census Serviana, de vendendis incensis, non acerbe aut severe satis servaretur, et multi cives rom. incensi essent (causas vid. ap. Perizon. libro mox memorando, p. 129), hi, qui feminam heredem faciebant, propterea se lege Voconia teneri negabant, quod incensi essent. Atque hac calumnia verbi *census* eludebant legem, prætoribus facilibus in re dura. Nam ex Verrinæ l. c. intelligi potest, prætores ante Verrem omnes ex hac calumnia decrevisse, et hereditates hoc modo ad filias mulieresque transire potuisse. Qui autem censi erant, adeoque legem eludere calumniando non poterant, heredem fiduciarium faciebant, h. e. qui hereditatem cerneret quidem, sed deinde filiæ, aut cuicumque testator voluisset, redderet, si honestus esset. Nam si quis perfidus negabat se hereditatem filiæ redditurum, cogi non poterat. v. Fin. ii, 17. De hac lege multi, in primis Balduinus; sed omnium optime Jac. Perizonius in Diss. *de Lege Voconia*, qui primus hujus legis vim accurate perspexit. — Adde nunc ante omnia, quidquid novi affert locus insignis, de Rep. iii, 7; et quas de hac lege commentationes novas in notis ad h. l. excitavimus.

INDEX GRÆCO-LATINUS,

SEU

GRÆCA CICERONIS LATINE REDDITA,

ADSPERSIS SUBINDE ANIMADVERSIONIBUS.

A.

ΑΒΔΗΡΙΤΙΚΟΝ, Abderiticum, stultum, quod Abderitæ stupidi putabantur, Att. VII, 7.

Ἀβλάβεια, abstinentia, innocentia, frugalitas, Tusc. III, 8.

Ἀγέλαστος, expers risus, Fin. V, 30. Ita dictus est M. Crassus, qui semel in tota vita risisse dicebatur.

Ἀγοητεύτως, sincere, sine præstigiis et fuco, Att. XII, 3.

Ἄγραφον, non scriptum, Att. VI, 1.

Ἀγὼν, certamen, contentio, Att. XIV, 7; 1, 16, est studium contentionis, quod in oratione adhibetur; unde ipsæ orationes in causis veris, et quidem in forensibus præsertim, ἀγῶνες dicuntur, et declamationibus umbraticis opponuntur. Vid. v. c. Longin. περὶ ὕψους, XI, 1; plura apud Cresoll. Theatr. Rhet. III, 17; Spanhem. ad Julian. Or. I, p. 11, 12, 13; Olear. ad Philostr. Vit. Sophist. XXII, 1, n. 4.

Ἀδέσποτοι, sine auctore, ad Div. XV, 17, de rumoribus, qui unde, et a quo capite fluxerint, ignoratur.

Ἀδεῶς, secure, sine ullo periculi metu aut suspicione, large, copiose. Edit et bibit ἀδεῶς, Att. XIII, 52.

Ἄδηλα, incerta, Acad. II, 17.

Ἀδημονῶν, mœrens, sollicitudinis plenus, Att. IX, 13.

Ἀδιαφορία, Att. II, 17, quum omnia, quæ accidunt, sive secunda, sive adversa, nihil valent ad animum nostrum commovendum. Ea Cicero dicit se uti in republica. Sed Acad. II, 42, est Aristonis summum bonum, quum in neutram partem movemur in rebus mediis, h. e. quæ nec honestæ, nec turpes, sensu stoico, sunt.

Ἀδιάφορον, quod neque est bonum, neque malum : indifferens, cum æstimatione mediocri, Fin. III, 16.

Ἀδικαίαρχοι, injusti magistratus, Att. II, 12, vox ficta, ludendi causa, e nomine Dicæarchi, quem Atticus scripserat a se amari. Eum civem haud paullo meliorem dicit, quam ipsos Romanos ἀδικαιάρχους, Cæsarem et reliquos.

Ἀδιόρθωτα, incorrecta, inchoata, imperfecta, Att. XIII, 21.

Ἀδολεσχος, valde loquax, garrulus, Att. XVI, 11.

Ἀδύνατον, quod fieri non potest, Att. I, 1.

Ἀδωροδόκητον, integrum et incorruptum a largitione, Att. V, 20.

Ἀζηλοτύπητον, sine invidia, Att. XIII, 19.

Ἀθαμβία, animus terrore liber, Fin. V, 29.

Ἀθέτησις, improbatio, rejectio, Att. VI, 9.

Αἱ γὰρ τῶν τυράννων δεήσεις, inquit Πλάτων, οἶσθ' ὅτι μεμιγμέναι ἀνάγκαις, tyrannorum preces, inquit Plato (ep. 7, ad Dionis propinquos), permixtæ sunt, ut scis, necessitatibus, Att. IX, 13: quia videlicet, quæ rogant, necessario facienda sunt; eorum preces sunt imperia.

Αἰδέομαι Τρῶας καὶ Τρωάδας ἑλκεσιπέπλους, vereor Trojanos et Trojanas peplos trahentes, Att. II, 5, et aliis locis, ex Hom. Iliad. Z, v. 442, et X, v. 105.

Αἴδεσθεν μὲν ἀνήνασθαι, δεῖσαν δ' ὑποδέχθαι, veriti sunt quidem recusare, timuerunt autem suscipere, Att. VI, 1; XVI, 11, ex Homer. Iliad. H. v. 93.

Αἰὲν ἀριστεύειν, καὶ ὑπείροχον ἔμμεναι ἄλλων, semper fortiter agere, et aliis præstare, ad Div. XIII, 15; ad Q. fr. III, 5, ex Homer. Iliad. Z, v. 208.

Αἴκε δύνηαι, si modo possis, Att. XIII, 12, ex Hesiod. Op. et D. v. 350.

Αἵρεσις, secta, ad Div. XV, 16.

Αἰσχρὸν σιωπᾷν. Integer senarius sic habet: αἰσχρὸν σιωπᾷν, Ἰσοκράτην τ' ἐᾷν λέγειν, turpe est tacere, et sinere Isocratem loqui, Att. VI, 8. Quum Isocrates scholas rhetoricas aperuisset, et magna hominum multitudo eas frequentaret, Aristoteles æmulatione commotus et ipse rhetoricen docuit. Eodem modo Cicero, quum Bibulus triumphum peteret, turpe esse putabat, si non et ipse peteret.

Αἰσχροῦ φαντασία, turpitudinis imago, species, quum venit in mentem, turpiter nos facturos, aut fecisse, Att. IX, 6.

Ἀκαδημική, sc. σύνταξις, Att. XIII, 12. Vid. ep. 16 h. l. ubi est *Academice* σύνταξις. Sermo est de libris Ciceronis Academicis, quorum primo duo erant, alter Catuli, alter Luculli nomine, quod in iis hi duo de academica philosophia disputantes inducebantur. Jam nobiles illi quidem erant, sed in iis C. et L. acutius, quam pro personis suis, disputabant. Itaque Cicero hanc σύνταξιν immutavit, et e duobus quatuor libros fecit, Catuli et Luculli nominibus sublatis, eosque Varroni inscripsit. In iis Varroni Antiochi partes dedit, sibi sumsit Philonis. Hoc est quod Cicero dicit: «Ἀκαδημικὴν ad Varronem transferamus,» et ep. 16, «Academicen σύνταξιν ad Varronem totam traduximus.» — * Cf. Præfationem Academ. libris a nobis præmissam.

Ἄκαιρος, intempestivus, Att. IX, 4.

Ἀκατάληπτον, quod comprehendi non potest, incomprehensibile, Acad. II, 6.

Ἀκαταληψία, opinio academicorum, qui nihil comprehendi posse dicebant, Att. XIII, 19.

Ἀκενόσπουδος, abhorrens a studio rerum inanium, ad Div. XV, 17.

Ἀκεραίως, sincere, Att. XV, 21.

Ἀκήδεια, contemtus, quod curæ et studio nemini esset, Att. IV, 18.

Ἀκηδία, torpedo cum mœstitia, Att. XII, 45.

Ἀκίνδυνα, periculo carentia, Att. XIII, 19.

Ἀκίνδυνα μέν, χρονιώτερα δέ, periculi quidem expertia, sed diuturniora, h. e. vitæ quidem periculum

abesse, sed diuturniorem morbum fore; de Tirone ægrotante. Ad Div. XVI, 8.

Ἀκκιζόμεθα, dissimulamus cupiditatem nostram, Att. II, 19, quum videri velimus, non cupere nos, et tamen vehementer cupiamus; hoc enim est ἀκκίζεσθαι, unde ἀκκισμὸς, *accismus*. Exemplo esse potest accismus Tiberii Neronis, Vell. II, 23; Tacit. Ann. I, 3 et II.

Ἀκοινώνητον, alienum a familiari consuetudine, Att. VI, 3.

Ἀκοινωνήτως, minime familiariter, Att. VI, I.

Ἀκολακεύτως, citra assentationem, Att. XIII, 51.

Ἀκολασία, licentia nimia, Att. XIV, II.

Ἄκουσμα, Att. XII, 4, quidquid ad aures (convivarum) suaviter deliniendas, aut oblectandas comparatum est. « Non assequor, inquit, ut scribam, quod tui convivæ non modo libenter, sed etiam æquo animo legere possint. Si velim gravitatem ejus constantiamque laudare; hoc ipsum istis odiosum ἄκουσμα sit. » Sic ap. Xenoph. Ἀπομνημον. II, I, Virtus Voluptati dicit: τοῦ δὲ πάντων ἡδίστου ἀκούσματος, ἐπαίνου ἑαυτῆς, ἀνήκοος εἶ. Hæc ἀκούσματα, quæ et ἀκροάματα dicuntur, erant recitationes anagnostarum, symphoniaci pueri, γελωτοποιοὶ, etc.

Ἀκραὲς, liquidum, non turbidum, non perturbatum, Att. X, 17.

Ἀκρόαμα, vid. in ἄκουσμα, Arch. 9. Pro *anagnoste* est apud Nepotem in vita Attici, c. 14.

Ἀκροστιχὶς, genus versus Sibyllini, quum deinceps e primis versuum litteris aliquid connectitur, ut in quibusdam Ennianis. Div. II, 54.

Ἀκροτελεύτιον, clausula, v. c. carminis, h. l. epistolæ. Vox Thucydidea, II, 17; quam et habet Pollux, II, 16. Att. V, 21.

Ἀκρωτηρίων οὔρια, signa secundæ tempestatis ex vexillis in fastigiis (ἀκρωτηρίοις) navium et domorum, Att. V. 12. Οὔρια sunt signa bonæ tempestatis instantis; a quibus etiam Jupiter Urius, de quo vid. Græv. ad Verr. IV, 51.

Ἀκύθηρον, invenustum, ad Div. VII, 32.

Ἄκυρον, ineptum, ad Div. XVI, 17.

Ἄλη, anxietas et sollicitudo animi nusquam conquiescentis, Att. X, I.

Ἀλίμενα, loca portu carentia, loca importuosa, Att. IX, 13.

Ἅλις δρυὸς, satis quercus, Att. II, 19, proverbium de priscis hominibus, qui, inventa fruge, glandes relinquebant. *Dignitatis* ἅλις, *tanquam* δρυός· « Satis tibi dignitatis est, ut non opus sit de ea ulterius augenda cogitare. »

Ἅλις σπουδῆς, satis studii et operæ, Att. II, I.

Ἀλιτενὴς, humilis, depressus, de ambulatione, Att. XIV, 13.

Ἄλκιμος ἔσσ', ἵνα τίς σε καὶ ὀψιγόνων εὖ εἴπῃ, strenuus esto, quo te et posterorum, vel qui post nascentur, aliquis laudet, ad Div. XIII, 15, ex Homer. Odyss. A, v. 302. Ibid. sequitur, Μὴ μὰν ἀσπουδεί γε καὶ ἀκλειῶς ἀπολοίμην, Ἀλλὰ μέγα ῥέξας τι καὶ ἐσσομένοισι πυθέσθαι· « Non profecto nulla re præclare gesta et sine laude moriar, sed re magna et ad posteritatem commemoranda patrata. » Homer. Iliad. X, v. 304, 305.

Ἀλλ' αἰεί τινα φῶτα μέγαν, sed semper virum ingentem, Q. fr. I, 2, ex Homer. Odyss. I, v. 513.

Ἀλλ' ἐμὸν οὔποτε θυμὸν ἐνὶ στήθεσσιν ἔπειθες Πατρίδος, supple ex Homero Odyss. I, 34, ὡς οὐδὲν γλύκιον ἧς, « sed mihi nunquam persuasisti,

bilis et digna, quæ diligatur, aut aliis præferatur; id quod facit, ut res inter προηγμένα referatur: *pondus dignum æstimatione*, ut Cicero interpretatus est loc. cit.

Ἀξιοπίστως, fide dignum, Att. XIII, 37.

Ἀξίωμα, enuntiatum, effatum, enuntiatio quælibet, Acad. II, 29; Tusc. I, 7; Fat. 10. Hodie mathematici cum Aristotele accipiunt pro enuntiato, quod ex se intelligitur: sed stoici de quovis enuntiato dicebant, quod interdum facit et Aristoteles. V. Menagius ad Laertium, VII, 65.

Ἀπαθῆ, quæ non sentiuntur, Acad. II, 42. Pro ἀπαθῆ Davisius legebat, ἀπάθεια. Pyrrho ponebat summum bonum in ἀπαθείᾳ.

Ἀπαιδευσία, ignorantia, Att. XIII, 16.

Ἀπαλαίστους, sive potius, ἀπαλαίστρους, a παλαίστρα, palæstræ imperitos. Orat. 68.

Ἀπάντησις, occursus, obviam itio, Att. VIII, 16; IX, 7.

Ἅπαξ θανεῖν, semel mori, Q. fr. I, 2. Ex Æschyl. Prometh. Vinct. 749, κρεῖσσον γὰρ εἰσάπαξ θανεῖν, ἢ τὰς ἁπάσας ἡμέρας πάσχειν κακῶς.

Ἀπαῤῥησίαστον, minime liberum, impeditum et reprehendendi licentia carens, Att. IX, 2.

Ἀπειρία, Fin. I, 6, vocabulum Epicureum, quod *infinitionem* interpretatur Cicero. Epicurus autem ita appellabat infinitum illud spatium, in quo atomi ex opinione ejus ab æterno movebantur, ex quarum fortuita concursione hoc universum exstiterit.

Ἀπόγραφα, descripta ex aliorum libris, Att. XII, 52; sic appellat libros suos Latinos de philosophia e Græcis haustos et pæne descriptos.

Ἀπόδειξις, argumenti conclusio, Acad. II, 8.

Ἀποδυτήριον, locus in balneis, ubi lavaturi vestimenta deponebant. Q. fr. III, 1. V. Gesnerum ad Varr. R. R. II, 1, et qui ibi laudantur.

Ἀποθέωσις, consecratio, per quam in numerum deorum veniunt, Att. I, 16; XII, 12 et 36.

Ἀποκαρτερῶν, Hegesiæ liber ita dictus, Tusc. I, 34. Ἀποκαρτερεῖν dicuntur, qui inedia mortem sibi voluntariam consciscunt, ut Atticus facit apud Nepotem. Hegesias itaque Cyrenaicus librum suum, in quo de morte contemnenda ita scripserat, ut eo lecto multi sibi mortem consciscerent, inscripsit ἀποκαρτεροῦντα, quod in eo quidam inducebatur, qui, quum vellet e vita per inediam discedere, et ab amicis revocaretur, iis respondens vitæ humanæ incommoda enumerabat.

Ἀπολιτικώτατον, civilis gubernationis maxime expertem, reip. gerendæ inscium, Att. VIII, 16.

Ἀπολογισμὸν συντάξομαι, defensionem componam, Att. XVI, 7.

Ἀποπροηγμένον, rejectum. Stoici quum nollent boni malique loco ponere quidquam præter virtutem et turpitudinem, ceteras res, quibus non potest eodem modo animus humanus moveri, tanquam valitudinem rectam, morbum, dolorem, voluptatem, vitam, mortem, divitias, paupertatem, etc. distribuebant in προηγμένα, et ἀποπροηγμένα, h. e. dignas, quæ deligerentur, vel repudiarentur, ut v. c. valitudo recta προηγμένον esset, morbus ἀποπροηγμένον. Ad Div. IX, 7; Fin. III, 15.

Ἀπορία, dubitatio, Att. VII, 12, 21; XV, 4; XVI, 8.

Ἀπορῶ, dubito, Att. VII, 11; IX, 10.

Ἀποσπασμάτια, fragmenta, Att. II, 1.

B.

Γ.

E.

sio e contrariis, fere per interrogationem, ut, « cur optas, quod habes? »

Ἔννοια, notio, intelligentia, Topic. 7; Acad. II, 7; Fin. III, 6; Tuscul. I, 24. Ἔννοιαι sunt primo, « notiones rerum in animis natura insitæ et consignatæ. » Tusc. I, 24; unde κοιναὶ ἔννοιαι, notiones hanc ipsam ob causam communes, quia natura insitæ sunt. Aliud genus est ἐννοιῶν, de quo Acad. II, 10 et 7; Top. 7: hæ sunt « notitiæ rerum e visis extrinsecus acceptis et inter se comparatis constitutæ, quæ et προλήψεις vocantur. » Porro de Fin. III, 6, ἔννοια stoica est *intelligentia*, vel *notio*, qua videmus rerum agendarum ordinem, et quasi concordiam; quam ubi homo cepit, multo, ut aiunt, pluris eam æstimat, quam omnia illa, quæ primum dilexerat, etc.

Ἐν ὁμοπλοίᾳ, in societate navigandi, Att. XVI, 1.

Ἐν παρέργῳ, obiter, Q. fr. III, 9.

Ἐν παρόδῳ, in transitu, obiter, Att. V, 20.

Ἐν πολιτικῷ, in eo genere, quod ad reipublicæ moderationem spectat, Att. XVI, 15.

Ἐνσχολάζω σοι, otium consumo in opera tibi navanda, Att. VII, 11.

Ἐντάφιον, de hoc verbo vid. præter alios Periz. ad Ælian. V. H. I, 16; qui docet, ἐντάφιον esse quodvis ornamentum mortui, quum in atrio exponitur, sepelitur: unde ἐνταφιάζειν dicitur tota illa cura, quæ ornando, condiendo, condendoque mortuo adhibetur. Vid. Cuper. Observ. II, 9. Hoc loco ipse J. Fr. Gronovius interpretatur *sepultura*. Horti illi, inquit, erunt non modo requies senectutis, seu ἐγγήραμα, ut tu aliquando scripsisti, sed ἐντάφιον adeo, *requies mortui*. Non absurde, qua sensum; modo verbum Græcum eum pateretur. Constat, Græcorum more non mortuos solum magnificis vestibus ornatos, sed sæpe etiam *morituros*. Hinc Apollodorus, Socratis discipulus, Socrati offerebat magnificam vestem, qua indutus demum cicutam biberet, ap. Ælian. V. H. I, 16. Cf. III, 24; IV, 8. Itaque etiam ἐνταφιάζειν mihi videtur hanc vim habere, Matth. XXVI, 12, honoris causa *moriturum ungere*. Nondum enim mortuus erat, etsi unctiones proprie post mortem fiebant. Hic ergo est loci hujus, mea sententia, sensus: « In his hortis ego non solum suaviter agere senectutem, sed etiam honeste jucundeque mori me posse confido. »

Ἐντελέχεια, Tusc. I, 10. De hujus vocabuli vi vehementer disputatum esse constat. Nos, quæ ex hoc loco potestas elici possit, videbimus, et cum ipso Aristotele comparabimus. Cicero ait, Aristotelem vidisse, actiones animi esse eas, quæ in materiam cadere non possent, neque ab ullo genere elementorum proficisci, quæ nobis quidem nota essent. Atque id vere judicavit. Nam corporibus nihil præter motum, auctore ipso Aristotele, accidere potest, ut philosophi certis argumentis demonstrant. Inter cogitationes autem, ideas, etc. et motum nulla similitudo est. Itaque lib. I de Anima, in quo opiniones aliorum de anima enumerat, cap. 3 init. diserte ait: ἕν τι τῶν ἀδυνάτων, τὸ ὑπάρχειν ψυχῇ κίνησιν. Hoc igitur constituto, ut, quoniam actiones animæ non essent corporeæ, nec ipsa corpus esset, efficiebatur, ut proprium genus substantiæ constitueret, sub quo animæ humanæ continerentur, quod esset ab corporeo genere sejunctum, et plane discretum. Hoc novum genus

novo etiam vocabulo ἐντελέχειαν appellavit, hoc est, « quasi quamdam perennem et continuatam motionem. » Non dicit *motionem*, sed *quasi quamdam motionem*. Sic dicimus : « ratio est quasi quædam lux animi ; » non quod lux sit, sed quod ita se habet ad animum ratio, ut lux ad oculos. Sic ut motio se habet ad corpus, ita ἐντελέχεια ad animam. Nam, ut jam ad Aristotelem veniamus, ἐντελέχεια ex ejus mente non est ipsa anima, sed ejus forma, subjectum autem ejus, et quasi materia, h. e. quod se ad ἐντελέχειαν habet, ut ad motum corpus, est δύναμις, vis agendi, h. e. percipiendi, cogitandi. Videamus ejus verba, lib. II de Anima, c. I. In omni re tria esse dixerat, ὕλην, μορφὴν, ἢ εἶδος, et τὸ ἐκ τούτων. Hoc ad animum sic transfert : ἔστι δὲ ἡ μὲν ὕλη, δύναμις, τὸ δὲ εἶδος, ἐντελέχεια. Aristoteles non diserte dicit, ψυχή ἐστιν ἐντελέχεια. Neque tamen Cicero peccat ei hoc enuntiatum tribuens. Nam res a forma sua, qua ab aliis rebus distinguuntur maxime, appellari in omnibus linguis, usitatum est. Hæc est mea de hoc verbo sententia, quam ex parte vidit etiam Leibnitius. Vid. Theod. l. I, § 87. Quod Davisius putat ad h. l. animam Aristoteli esse formam corporis, quæ eam animet, errat. Nam hæc Dicæarchi est sententia, non Aristotelis, quam Cicero ab illa distinguit. Veteres profecto eodem ac nos modo cepisse hoc verbum videntur. Sext. Empiric. c. Math. x, 3, 40, pro *actu* posuit, et potentiæ opposuit : Τὸ ὠὸν κατὰ δύναμιν μὲν νεοσσός ἐστι, κατ' ἐντελέχειαν δὲ οὐκ ἔστιν. Confer quos laudat Fabricius ad hunc locum, § 315. Est autem verbum, ἀπὸ τοῦ ἐντελὲς ἔχει. Ἐντελὴς est perennis, perpetuus. Vide Aristot. lib. II de Anima, c. I.

explorandi causa, atque aliquid sperabat: qua spe frustratus abiit temere; sic fatus: Turpe est diu manere, etc. » Ex Hom. Iliad. B, 298.

Ἐξ ἀφαιρέσεως, Att. VI, 1. Ἀφαίρεσις significat in re rustica et medica inutilium detractionem et ablationem. Τῶν αὔων ἀφαίρεσις, aridarum frondium resectio, est apud Theophrastum et alios. Vid. Salmas. ad Solin. p. m. 412. Sic medici ἀφαίρεσιν vocant, quum aliquid *materiæ demitur* corpori. Curationis genus est. « Omne enim auxilium, ut Celsus ait, II, 9, in fin. aut demit aliquam materiam, aut adjicit, aut evocat, aut reprimit, aut refrigerat, aut calefacit, simulque aut durat, aut mollit. » In eo autem genere, quod in detractione est, ponitur primo loco *sanguinis detractio*, a qua et Celsus initium facit. *Sanguis* autem eleganter apud Latinos dicitur *pecunia*, de quo aliquoties Grævius ad Ciceronem. Cicero ergo, quum dicere vellet, ab Appio provinciam exhaustam esse, eleganter et lepide dixit: « Appius ἐξ ἀφαιρέσεως provinciam curavit, sanguinem misit, quidquid potuit detraxit, mihi tradidit enectam. Itaque προσανατρεφομένην a me non libenter videt. » Προσανατρέφειν est contrarium detractionis. Plane huc pertinet locus Aristoph. in Ranis jam a Victorio ad hunc loc. allatus, v. 972, de fabula sua: Ἴσχνανα μὲν πρώτιστον αὐτὴν, καὶ τὸ βάρος ἀφεῖλον Ἐπυλλίοις καὶ περιπάτοις, καὶ τευτλίοισι μικροῖς Χυλὸν διδοὺς στωμυλμάτων, ἀπὸ βιβλίων, ἀπ' ἠθῶν· Εἶτ' ἀνέτρεφον μονῳδίαις, Κηφισοφῶντα μιγνύς. Poeta jam ante Ranas produxerat in scenam, sed infelici successu: itaque eas a se dicit immutatas, *demtis* (ἴσχνανα) nonnullis, et contra aliis *additis* (ἀνέτρεφον).

Ἐξοχὴ, excellentia, Att. IV, 15.

Ἐξωτερικοὶ, rudes, qui philosophiam nondum didicere, Att. IV, 16. Vide supra in Ἀριστοτ. ἐξωτερ.

Ἐξωτερικὸν, populariter scriptum, Fin. V, 5.

Ἐπαγγέλλομαι, ἄνδρ' ἀπαμύνασθαι, ὅτε τις πρότερος χαλεπήνῃ, denuntio, me eum virum ulturum, quicumque molestus mihi fuerit. Att. II, 9. Ἐπαγγέλλομαι est Ciceronia; versus, Hom. Iliad. Ω, 369.

Ἐπαγωγὴ, inductio, genus argumentationis Socraticum et rhetoricum, Top. 16. Vid. infra in παραγωγή.

Ἐπεὶ οὐχ ἱερήϊον, οὐδὲ βοείην, quia non victimam, neque tergus bubulum (sc. capto), Att. 1, 1, ex Hom. Iliad. X, v. 159: prov., quo utuntur, qui, rem magnam agi, dicere volunt: « Non rem levem et inanem peto; non res levis agitur. »

Ἐπεῖχον ἀεὶ, retinebam identidem, Att. V, 11.

Ἐπέχειν, assensum sustinere, hæsitare, Att. VI, 6 et 9.

Ἐπιγεννηματικὸν, Fin. III, 9, ab ἐπιγέννημα, quo verbo dicunt omne id, quod ex primo consequitur, eique adjunctum est: tanquam πάθος, quod e morbo primario consequi solet, appellant medici ejus morbi ἐπιγέννημα. Hoc verbum deinde ad philosophiam a stoicis traductum est, hoc sensu. Ars v. c. pictoria, est tanquam caput et primarium quid: quum autem aliquid ex arte ea artificiose facimus, id demum ex primo, h. e. ex arte ea consequitur, et est ejus artis ἐπιγέννημα, s. ἐπιγεννηματικὸν, *posterum quodam modo et consequens*, ut Cicero interpretatur. Id secus esse dicit in eo, quum quid sapienter dicitur; id enim non dici ἐπιγεννηματικὸν, sed primarium et caput rei.

Ἐπιδεικτικὸν, demonstrativum dicendi genus, quasi ad inspiciendum, delectationis causa, comparatum. Nam ἐπίδειξις est oratio ostentandæ eloquentiæ et artis causa conscripta. Vid. Spanhem. ad Julian. Or. 1, p. 15. Unde deinde etiam ad alias res transfertur, in quibus artis ostentatio spectatur, εἰς ἐπίδειξιν, *artis jactandæ causa*. Or. 11 et 61.

Ἐπιδήμιον, contagiosum, Attic. xii, 10.

Ἐπικεφάλια, tributum in singula capita imperatum, Att. v, 16, gravissimum iniquissimumque tributi genus, cujus causa sæpe seditiones ortæ sunt: *capitatio* sequioribus scriptoribus dicitur. Nam tributa fere dicuntur a re, propter quam exiguntur: sic *columnarium*, Att. xiii, 6; *ostiarium*, etc. Vid. Lipsius, de Magnitud. Rom. lib. ii, cap. 2, 3. Hujus generis fuit tributum, de quo Matth. xxii, 17 seqq., ut Harduinus vidit, Oper. sel. pag. 615. Hinc, Luc. xx, 22, dicitur φόρος, quod verbum de hoc genere dicitur, ut τέλος de portorio, scriptura, et decimis. Permutantur a scriptoribus sacris in ista re narranda κῆνσος, δηνάριον, φόρος. Hesychius: Κῆνσος, εἶδος νομίσματος, ἐπικεφάλαιον, quæ glossa locum illum Matth. xxii, 17, respicere videtur, quod facile concedent, et quale sit intelligent, qui rationem glossarum Hesychianarum perspectam habent. Ἐπικεφάλαιον autem idem quod ἐπικεφάλιον, ut κεφάλαιον et κεφάλιον. Hinc glossa orta est cod. Cantabr., qui ἐπικεφάλαιον habet pro κῆνσος, Marc. xii, 14. Syrus quoque in hunc modum interpretatus est.

Ἐπικούρειον, Epicureum, ad Div. iii, 9.

Ἐπίκωπον, Att. v, 11. Vid. Ind. Lat. in *epicopus*.

Ἐπίλογοι, conclusiones orationum, ad Her. ii, 30. Dicuntur tamen etiam de conclusionibus disputationum. Vid. Tusc. i extr.

Ἐπισημασία, signa quibus animus et voluntas populi in theatris, pro Rostris, etc., declaratur, plausus, Att. i, 16; xiv, 3: de quibus vid. Ferrar. de Acclam. Vet.

Ἐπίσκοπος, speculator, custos, Att. vii, 11.

Ἐπιστάθμια, hospitii procuratio, Att. xiii, 52.

Ἐπὶ σχολῆς, in otio, Att. ii, 5.

Ἐπίτευγμα, expetitæ rei adeptio, prosper successus, Att. xiii, 27. Opponitur ἀπότευγμα.

Ἐπίτηκτα, fluxa, non diuturna, quæ facile intereunt aut interire possunt, Att. vii, 1.

Ἐπιφωνήματα, acclamationes, laudes, Att. i, 9. Vid. ἐπισημασία.

Ἐπιχαρμεῖον, Epicharmi scitum, dictum, Pet. Cons. 10.

Ἐπιχειρήματα, argumentationes, rhetorum in primis graves et ornatæ, Att. ii, 2.

Ἐπιχρονία ἐποχὴ, diuturna dubitatio, Att. vi, 9.

Ἔπος, carmen heroicum, Q. fr. iii, 9.

Ἐποχὴ, assensionis retentio, Att. vi, 6, 9; xiii, 21; xv, 21; Acad. ii, 18 et 48.

Ἑπταμηνιαῖος, septimestris, Att. x, 18.

Ἔρανος, collatio, pecunia, quam de amicis, propinquis, sumtus faciendi causa petimus, Att. xii, 5. Vid. præter alios de hoc verbo Casaubon. ad Theophr. cap. 15.

Ἔργον, opus, Att. xiii, 25.

Ἐργῶδες, laboriosum, Att. xv, 19.

Ἔρδοι τις, Att. v, 10. Senarius integer sic apud Aristophanem in Vespis, v. 1422: Ἔρδοι τις, ἣν ἕκαστος εἰδείη τέχνην. « Quam quisque norit artem, in hac se exerceat. » Tusc. i, 18.

Z.

H.

Θ.

I.

K.

Λ.

M.

N.

excusandum uteretur. Idem dici potest de interpretatione νομανανδρίας. Νομανανδρίαν Bosius interpretatur, *detrectationem præfecturarum*, i. *vacationem*. Eas quum Atticus a Cicerone quibusdam petiisset, noluisse Ciceronem respondere. Quomodo tandem rogare potest, ne accipiat hanc excusationem? Rustica esset illa excusatio, quam etiam rogatus non acciperet Atticus. Noli suspicari, debuisset scribere, me propter νομανανδρίαν scripsisse. Fortasse non sanus locus est. — Schütz. restituere tentat νομαρχίας. * Vid. nos ad h. l.

Νομοφύλακες, legum custodes, Leg. III, 20, magistratus Athenienses, qui legum curam habebant et facta hominum observabant, ad legesque revocabant. Conf. Xenoph. OEconom. 9, 14; ex quo repetiit Columell. R. R. XII, 3, ubi vide interpp. Cf. etiam Potter. Archæol. Gr. I, 13. Sed adjiciemus locum ex OEconomico Xenophontis Latine: « Civitatibus primoribus atque optimis non satis est visum bonas leges habere, nisi custodes earum diligentissimos creassent, quos Græci νομοφύλακας appellant. Horum erat officium, eos, qui legibus parerent, laudibus prosequi, nec minus honoribus; eos autem, qui legibus non parerent, pœnis multare, etc. »

Ξ.

*Ξεστὸς, politus, Att. XII, 46, e lectione Bosiana; sed conjecturam hanc delevimus.

Ξυνὸς Ἐνυάλιος, communis Mars, Att. VII, 8, ex Hom. Iliad. Σ, v. 309.

O.

Ὀβελίζειν, veru notare, ad Div. IX, 10, est tamquam spurium rejicere. Obelus enim fuit signum criticorum, quo spuria a genuinis discernerent. Vid. Menag. ad Laert. III, 66, p. 162; Eschenbach. de Not. Crit. pag. 232 sqq., et alii.

Ὁ γναφεὺς ἀνθρακεὺς, fullo carbonarius, Att. XV, 5. Fullones e vestibus sordidis candidas faciunt; carbonarii autem nigri et sordidi sunt. Si igitur fullo idem sit carbonarius, frustra in vestibus purgandis laborabit. Hinc proverbium est γναφεὺς ἀνθρακεὺς in eum, qui, quod melius reddere conatur, deterius facit.

Ὁ δὲ μαίνεται οὐκ ἔτ' ἀνεκτῶς, hic autem insanit sic, ut ferri amplius non possit. Q. fr. III, 9; versus Homeri de Cyclope Polyphemo, Odyss. I, 350, Σὺ δὲ μαίνεαι οὐκ ἔτ' ἀνεκτῶς.

Ὁ δὲ οὐκ ἐμπάζετο μύθων, hic vero non curabat, quæ dicebantur, Att. IV, 7, ex Hom. Odyss. A, 271, 305.

Ὁδοῦ πάρεργον, præter propositum, obiter dictum, digressio, Att. V, 21; VII, 1.

Οἵα γ' ἡ δέσποινα, hoc proverbium ap. Platonem, Polit. VIII, p. 723, est integrum: οἵα γ' ἡ δέσποινα, τοία δὲ καὶ ἡ κύων, qualis hera, talis et canis, Att. V, 11.

Οἰκεῖον, proprium, accommodatum ad naturam, Att. I, 10; Acad. II, 12.

Οἰκοδεσποτικὰ, patrisfamilias officio convenientia, Att. XII, 44.

Οἰκονομία, dispositio, ordo, Att. VI, 1.

Οὐκ ἔλαθέ σε, non te latuit, Att. vi, 1.

Οὐκ ἐπέστησεν, non animadvertit, non satis cogitanter scripsit, Att. xiii, 38. Alii intelligunt, *non institit, non perseveravit.*

Οὐκ ἔστ' ἔτυμος λόγος, non est verus sermo, Att. ix, 12, est formula, qua utebantur in Palinodiis, quum aliquid retractare vellent. Sic orsus fuerat Stesichorus Palinodiam, auctore Platone in Phædro, p. 243; unde post solemnis inter doctos homines retractandi formula fuit.

Οὐκ ἔστιν ἡδέως ἄνευ τοῦ καλῶς καὶ δικαίως ζῆν, non licet jucunde vivere, nisi honeste et juste vivatur, ad Div. xv, 19; Epicuri placitum.

*Οὐ παρὰ τοῦτο, non propter hoc, Att. xv, 29. Legimus enim: illa autem οὐ παρὰ τοῦτο. Gallice, *elle n'en est pas à cela près.* Al. habent τοῦτον, vel τούτῳ.

Οὐ σ' εἶδ', Ἄρης, ἅμα Παφίῃ; nonne scio te, o Mars, consuesse cum Paphia, sive Venere? Att. iv, 16. Videntur hæc verba esse e vetere poeta; sed ex quo, aut quomodo explicanda sint, fateor, me ignorare. Nam doctorum hominum conjecturæ non satisfaciunt, nec melius aliquid ipse reperio.—*Sch. in v. Παφίῃ putat alludi ad l. *Papiam.*

Οὐ ταυτὸ ἐκ τοῦ αὐτοῦ, non idem ex eodem, Att. xv, 1.

*Οὐ ταυτὸν εἶδος, supplendum ex Euripidis Ione, vs. 585: φαίνεται τῶν πραγμάτων Πρόσωθεν ὄντων, ἐγγύθεν θ' ὁρωμένων: « non eadem facies apparet, quum res procul sunt, et quum prope cernuntur, » Att. xiii, 10. Vid. nos ad h. l.

Οὕτω που τῶν πρόσθεν ἐπευθόμεθα κλέα ἀνδρῶν, sane eorum, qui ante nos vixerunt, virorum audiebamus laudes, Att. vii, 11, ex Hom. Il. I, v. 520.

Οὐχ ὁσίη φθιμένοισιν. Hexameter integer sic se habet: οὐχ ὁσίη φθιμένοισιν ἐπ' ἀνδράσιν εὐχετάασθαι, « fas non est viris mortuis insultare. » Att. iv, 7. Homericus versus est ex Odyss. X, v. 412. Sed apud Homerum est κταμένοισιν, eodem sensu. Quum verba memoriter laudantur, facile hujusmodi quid mutatur. Laudavit hunc versum etiam Plin. Ep. ix, 1.

Ὀφιοῦχος, anguitenens, Arat. fragm. 30, sidus.

Ὀψιμαθεῖς, sero discentes, seri studiorum, ut Horat. appellat. Ad Div. ix, 20.

Π.

Πάθη, perturbationes, motus animi turbati, Fin. iii, 20; Tusc. iii, 4; iv, 5; Off. ii, 5, etc.

Παθητικόν, ad animos commovendos accommodatum, Or. 37.

Πάθος, affectus, Att. xii, 3.

Παιδεία Κύρου, institutio Cyri, ad Div. iv, 25, opus notum Xenophontis.

Παῖδες παίδων, nati natorum, posteri, Att. xvi, 11.

Παλιγγενεσία, status nostri instauratio, Att. vi, 6. Ita appellat statum dignitatemque, quam revocatus ab exsilio recuperarat, proconsulari etiam imperio suscepto. Sic Josepho, xi, 3, 9, παλιγγενεσία τῆς πατρίδος dicta. Vix dubito, quin ita capienda sit hæc vox ap. Matth. xix, 28, παλιγγενεσία Christi; quam ipse ita explicat: ὅταν καθίσῃ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ θρόνου δόξης αὐτοῦ. Est instauratio et recuperatio pristinæ majestatis, quæ ei contigit, quum a morte in vitam revocatus, et in cælum sublatus esset. Hoc igi-

P.

Σ.

T.

tula musca? Att. XII, 51. Si vera lectio esset, contemtum rei significarent ista verba, ut vidit Bosius. Sed fateor, mihi magis placere alteram lectionem, quam Victorius, Junius, aliique probant, et servat Græviana: Τοῦτο δὲ μηλώσῃ, « sed hoc tu videris; » quod proverbialiter dici videtur, quum ostendere quis vult, alium se melius rem explorare et dijudicare posse. Μηλοῦν est a μήλη, quod est instrumentum chirurgicum, quo solent vulnera, quam profunda sint, et quid in iis lateat, quod extrahendum sit, perscrutari. Etym. M., Μήλη ἰατρική· δι' ἧς ψηλαφᾶται τὰ πονούμενα· μηλοῦν γὰρ τὸ ψηλαφᾶν λέγεται. Conf. Suidas in μήλη, μηλοῦν, μηλῶσαι, et ibi Kusterus.

Τρηχεῖ', ἀλλ' ἀγαθὴ κουροτρόφος, οὔτι ἔγωγε Ἧς γαίης δύναμαι γλυκερώτερον ἄλλο ἰδέσθαι, aspera, sed bona puerorum nutrix; nequaquam ego hac terra possum dulcius quidquam adspicere, Att. II, 11, ex Hom. Odyss. I, v. 27.

Τριπολιτικὸς, liber inscriptus Tripoliticus, Att. XIII, 32, nempe Dicæarchi, cujus etiam apud Athenæum, IV, p. 141 A, mentio.

Τρισαρεοπαγίτης, eximius Areopagita, severissimus judex, Att. IV, 15.

Τρόποι, verborum immutationes, sc. qua sensum, quum ad aliam rem significandam transferuntur, quam proprie significant. Brut. 17.

Τυραννοκτόνοι, tyrannicidæ, ad Div. XII, 22; Att. XIV, 6.

Τυφλώττω, cæcutio, Att. II, 9.

Τῷ καλῷ προσπέπονθα, honesti sum amantissimus, Att. II, 19. Εὖ πάσχειν πρός τινα, notum est, esse *amare aliquem*.

Τῶν δ' αἰτίαν τῶν Βρούτων τίς εἶχεν; horum culpam quis Brutorum sustinet? quis Brutorum harum rerum auctor fuit? Att. XV, 12.

Τῶν μὲν παρόντων δι' ἐλαχίστης βουλῆς κράτιστος γνώμων, τῶν δὲ μελλόντων ἐπὶ πλεῖστον τοῦ γενησομένου ἄριστος εἰκαστής, rerum quidem præsentium inito brevi et extemporali consilio optimus judex; futurarum autem magna ex parte ejus, quod eventurum erat, certissimus conjector, Att. X, 8. Sunt verba Thucydidis de Themistocle, Hist. I, 138.

Τῶν πολιτικωτάτων σκεμμάτων, considerationum, s. quæstionum maxime ad remp. pertinentium, Att. X, 1.

Τῶν προὔργου τι, eorum, quæ sunt ex re, aliquid. Att. IX, 4.

Τῷ τῶν νεῶν καταλόγῳ, navium enumeratione, Att. VI, 2, sc. quæ est apud Homerum, libro secundo Iliados.

Υ.

Ὑάδες, Hyades, Nat. D. I, 43; Arat. fragm., sidus in Tauri capite.

Ὑγιὲς, sincerum, sanum, Att. X, 12.

Ὕειν, pluere, Nat. D. II, 43.

Ὑλλῶ, celebro, pervulgo, Att. XIII. 30. Sed Græviana habet, *volo*. Ita etiam Manutius, et alii, et nos.

Ὑπεκθέμενος, quum clam subduxero, et transportaro aliquo, v. c. securitatis causa. Att. VII, 17. Sic et ἐκθέσθαι dicitur.

Ὑπεραττικὸς, plus quam Atticus, Att. XV, 1.

Ὑπερβολὴ, sermonis exsuperantis, superlatio, Att. VII, 32.

Ὑπερβολικῶς, supra veritatem, supra modum, Att. V, 21; VI, 2; Q. fr. II, 14.

Ὑπηνέμιος, Att. XIV, 10. Verba

Φ.

X.

Ψ.

Ω.

FINIS INDICUM QUINQUE CICERONIANORUM.

M. T. CICERONIS

OPERUM

UNIVERSA TABULA,

QUÆ EORUM DIVISIONEM, ET RES UNOQUOQUE VOLUMINE COMPREHENSAS INDICAT.

I PARS, SIVE OPERA RHETORICA.

Volumen primum.

Rhetorica ad C. Herennium, libri quatuor.
Rhetorica, seu de Inventione, libri duo.
Topica ad C. Trebatium.
De Partitione oratoria Dialogus, seu Partitiones oratoriæ.
De Optimo Genere Oratorum fragmentum.

Volumen alterum.

De Oratore, ad Q. fratrem, dialogi tres.
Brutus, sive de claris Oratoribus dialogus.
Orator ad M. Brutum.

II PARS, SIVE ORATIONES.

Volumen primum.

1. Pro P. Quintio.
2. Pro S. Roscio Amerino.
3. Pro Q. Roscio Comœdo.
4. In Q. Cæcilium Divinatio.
5. In C. Verrem actio prima.
6. In C. Verrem actionis secundæ liber primus, seu De prætura urbana.
7. In C. Verrem actionis secundæ liber secundus, seu De jurisdictione Siciliensi.

Volumen secundum.

Volumen tertium.

Volumen quartum.

Volumen quintum.

40. Pro M. Marcello.
41. Pro Q. Ligario.
42. Pro rege Dejotaro.

Volumen sextum.

43. In M. Antonium Philippica prima.
44. — Philippica secunda.
45. — Philippica tertia.
46. — Philippica quarta.
47. — Philippica quinta.
48. — Philippica sexta.
49. — Philippica septima.
50. — Philippica octava.
51. — Philippica nona.
52. — Philippica decima.
53. — Philippica undecima.
54. — Philippica duodecima.
55. — Philippica tertiadecima.
56. — Philippica quartadecima.

III PARS, SIVE OPERA PHILOSOPHICA.

Volumen primum.

Academicorum posteriorum liber primus ad M. Terentium Varronem.
Academicorum priorum liber secundus, qui inscribitur Lucullus.
Paradoxa ad M. Brutum.
Timæus ex Platone, seu de Uuniverso.
Protagoras, ex Platone, fragmentum.
OEconomicorum, ex Xenophonte, librorum trium fragmenta.

Volumen secundum.

De finibus bonorum et malorum ad Brutum, libri quinque.

Volumen tertium.

Tusculanarum quæstionum ad M. Brutum, libri quinque.

Volumen quartum.

De Natura Deorum ad M. Junium Brutum, libri tres.
De Divinatione, libri duo.
De Fato, liber singularis.

Volumen quintum.

De Republica, fragmenta e sex libris.
De Legibus, libri tres.

Volumen sextum.

De Officiis ad M. filium, libri tres.
Cato major seu de Senectute.
Lælius seu de Amicitia.

IV PARS, SIVE EPISTOLÆ.

Volumen primum.

Epistolæ ad Diversos, sive ad Familiares, liber primus, et sequentes ad duodecimum.

Volumen secundum.

Epistolæ ad Diversos, liber decimus tertius et seqq. ad decimum tertium.
Epistolæ ad Atticum, liber primus et seqq. ad septimum.

Volumen tertium.

Epistolæ ad Atticum, liber octavus et seqq. ad decimum sextum.
Epistolæ ad Quintum fratrem, libri tres.
Epistolæ ad M. Brutum, liber singularis.

FRAGMENTA M. T. CICERONIS.

Volumen unicum.

TABULA

RERUM

QUÆ IN HOC ULTIMO CICERONIS OPERUM VOLUMINE CONTINENTUR.

Explicit decimum nonum
et ultimum Ciceronianæ hujus editionis volumen.

CONDITIONS DE LA SOUSCRIPTION.

[illegible]

La Collection [illegible] Catulle, [illegible] Claudien, [illegible] Justin, Juvénal, [illegible] Perse, Phèdre, Plaute, Pline [illegible] Properce, Quinte-Curce, [illegible] Salluste, [illegible] Suétone, [illegible] Térence, Tibulle, Tite-Live, [illegible] Velleius Paterculus, Virgile, [illegible]

N. B. Les [illegible] Auteurs [illegible] et publiés [illegible] sur lesquels les souscripteurs [illegible] plus grande partie des volumes, [illegible] qui pour [illegible] il ne reste plus à publier que [illegible] volumes qui sont *tous sous presse* [illegible] il y a [illegible]

On souscrit, à Paris, chez MM.

[illegible]
Des [illegible] Libraire [illegible]
[illegible]
[illegible] Libraire, rue de [illegible]
[illegible] Libraire, Quai des [illegible]
[illegible] Libraire, rue [illegible]
[illegible]
[illegible]

Et chez [illegible] Libraires [illegible]